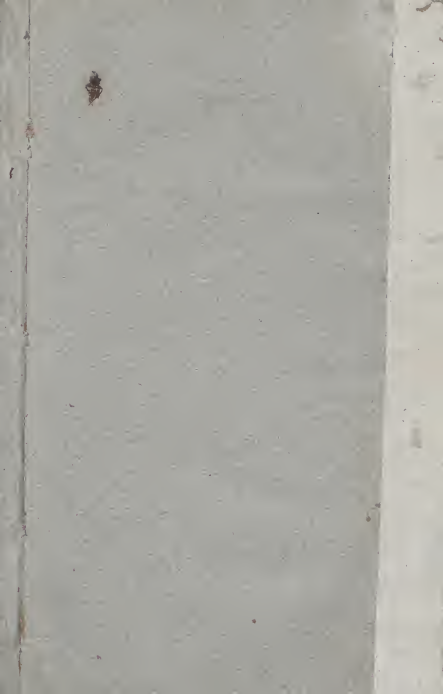

Biblioth. d. A. L. 2.

v. d. A. G. H. 2.

1815

872

Ter

P. TERENTII AFRI COMOEDIAE SEX,

Secundum Editionem Westerhovianam,
cum Notis VETERUM SCHOLIASTARUM,
WESTERHOVII & ALIORUM, selectis.

OPERA ET STUDIO

GUDMUNDI MAGNAEI, Islandi,
qui & multa de suo adjecit.

ACCEDIT

HCRædtz.

Index Verborum & Phrasium copiosus.

TOMUS SECUNDUS.

Cum Privilegio Sacr. Reg. Majestatis.

HAVNIAE, MDCCLXXXVIII.
Sumtibus SEVERINI GYLDENDAL.

P. TERENTII EUNUCHUS.

ACTA LUDIS MEGALENSIB. L. POSTHUMIO
ALBINO L. CORNELIO MERULA AE-
DILIB. CURULIB. EGERE L. AMBIVIVS
TURPIO L. ATILIUS PRAENESTINUS
TIBIIS DUABUS DEXTRIS GRAECA ME-
NANDRU. ACTA II. a) MODOS FECIT
FLACCUS CLAUDI b) M. VALERIO C.
FANNIO c) COSS. d)

a) Vett. fere omnes &
Mf. R. *Modulavit.* Postea,
Flacc. Claudii tibiis duabus
dextris &c. Et sane alieniore
loco in vulg. libb. posita vi-
dentur. *Lindembrog.* Atque
ita ordinantur verba in Edd.
Delph. & Minell. Sed pro
Duabus Dextris, in Delph.
est, *Dextra & sinistra.*

b) Nomini Consulis Mi-
nellius praeponit, *Edita.*

c) *Straboni*, add. Minell.

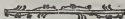
d) *Anno ab urbe condita*
DXCIII. *Ante Christum na-*
tum CLIX. add. Idem &
Delph.

P E R S O N A E.

PROLOGUS.	PYTHIAS <i>ancilla Thaidis.</i>
PHAEDRIA <i>adolescens, amator Thaidis.</i>	CHREMES <i>adolescens, frater Pamphilae.</i>
PARMENO <i>servus Phaedr.</i>	ANTIPHO <i>adolescens.</i>
THAIS <i>meretrix.</i>	DORIAS <i>ancilla Thaidis.</i>
GNATHO <i>parasitus Thra- sonis.</i>	DORUS <i>eunuchus.</i>
CHAEREA <i>adolescens, ama- tor Pamphilae.</i>	SANCA <i>Centurio.</i>
THRASO <i>miles, rivalis Phaedriae.</i>	SOPHRONA <i>nutrix Pam- philae.</i>
	LACHES <i>senex, pater Phae- driae & Chaerae.</i>

P E R S O N A E M U T A E.

STRATO	<i>Elephantis Indi-</i>	SYRICUS	<i>Ordinum ductor.</i>
	<i>cis Praefect.</i>	SANNIO	<i>servus atriensis.</i>
SIMALIO	} <i>Ordinum du-</i>	PAMPHILA	<i>adolescens.</i>
DONAX		<i>tores.</i>	

C. SUL-

C. SULPITII APOLLINARIS
P E R I O C H A
IN TERENTII EUNUCHUM.

Sororem falso dictitatum Thaidis,
Id ipsum ignorans, miles advexit Thraſo,
Ipsique donat. erat haec civis Attica.
Eidem Eunuchum, quem emerat, tradi jubet
Thaidis amator Phaedria, ac rus ipſe abit,
Thraſoni oratus biduum concederet.
Ephebus frater Phaedriae puellulam
Cum deperiret, dono miſſam Thaidi,
Ornatu Eunuchi induitur: ſuadet Parmeno:
Introii: vitiat virginem: ſed Atticus
Civis repertus frater ejus, conlocat
Vitiatam ephebo, Phaedriam exorat Thraſo.

AELII DONATI,

V. C. ORATORIS URBIS ROMAE,

PRAEFATIO IN EUNUCHUM TERENTII.

Haec masculini generis nomine nuncupata Fabula est, EUNUCHUS: & est Palliata Menandri verus: quam ille auctor de factō adolescentis, qui se pro Eunucho deduci ad meretricem passus est, nominavit. Itaque ex magnā parta notoria est. Atque in hac Comoedia qui personam Parmenonis actor sustinet, primas habet partes. Secundae sunt Chae-
reae. Tertiae ad Phaedriam spectant. Hujus Prologus sane est concitator. Nam & objicit crimina adversantibus: & comminatur in posterum: & accusatorie narrat injuriam Terentio factam: & ad ultimum tumultuose, & cum magna invidia defendit Poëtam. Haec & *πρότασις* & *ἐπίτασις*, & *καταστροφὴ* ita aequales habet, ut nusquam dicas longitudine operis Terentium delassarum dormitasse. Actus sane implicationes sunt in ea, & qui non facile a parum doctis distingui possint: ideo quia tenendi spectatoris causa vult Poëta noster omnes quinque Actus velut unum fieri, ne respiret quodammodo: atque distincta alicubi continuatione succedentium rerum, ante aulaea sublata fastidiosus spectator exurgat. Acta plane est Ludis Megalensibus, L. Posthumio, L. Cornelio Aedilibus Curulibus: etiam tunc personatis L. Numidio Posthumio, L. Ambivio Turpione:
item

item modulante Flacco Claudio tibiis dextra & sinistra ob jocularia, multa permixta gravitate. Et acta est, tanto successu ac plausu atque suffragio, ut rursus esset vendita, & ageretur iterum pro nova: proque ea pretium, quod nulli ante ipsam fabulam contigit, octo millibus sestertiū numerarent Poëtae. Proverbia multa saepe pronuntiata, & cantica saepe mutatis modis exhibita sunt. *Προτατικὸν πρόσωπον* nusquam habet: sed suis tantum personis utitur. In hac Terentius delectat facetiis: prodest exemplis: & vitia hominum paulo mordacius, quam in caeteris carpit. Exempla autem morum hic tria praecipua proponuntur, urbani scilicet, parasiti, & militaris. Haec edita tertium est, & pronuntiata, **TERENTII EUNUCHUS**: quippe jam adulta commendatione Poëtae, ac meritis ingenii notioribus populo. Facta autem ex duabus Graecis una est Latina. Nam ex **EUNUCHO** & **COLACE** Menandri fabulis, haec **EUNUCHUS** Terentiana scripta est, non sine crimine, quod multa in hanc translata sint ex multis Poëtis Latinis. quod totum per Prologum purgat atque defendit.

PUBLII TERENTII CARTHAGINIENSIS EUNUCHUS.

PROLOGUS.

S¹ quisquam est, qui ² placere se studeat bonis
³ Quam plurimis, & ⁴ minime multos
laedere,

⁵ In

1. Attendenda Poëtae copia, quod in tot Prologis de eadem causa iisdem ferè sententiis, variis verbis utitur. D.

2. PLACERE SE STUDEAT.] Πλεονάζει τὸ se. Ita And. IV. 5. 2. Sallust. Catil. 1. Omnes homines, qui sese student praestare cæteris animalibus. Liv. XXII. 50. Qui se bene mori, quam turpiter vivere maluit. Vesterhov.

3. Quidam intelligunt, quam plurimis bonis. nos intelligamus extrinsecus plurimos, nihil aliud posuisse nisi malos: boni enim admodum pauci sunt: ita quod dixit in numero, plurimis, qualitatem potius declaravit. Euphras. Una voce & conjunctim scribi debet, quam-

plurimis, non divisim. — Quamplurimi opproxuntur minime multis. Tanaqu. Faber.

4. MINIME MULTOS LAEDERE.] Ἀντίθετον πρῶτον. Donat. Nisi per MULTOS intelligantur mali, languida videbitur sententia, & ταυτωλογία laborans, quod PLACERE QUAM PLURIMIS & MINIME MULTOS LAEDERE ferè idem sit. Tum τὸ BONIS ἀντίθετον non habet, nisi τὸ MULTOS; etiam Donato observante. Vult igitur Poëta ita placere bonis, ut tamen malos minimè laedat. Appositus admodum est locus, quem dedit Farnabius ex Cic. de Republ. VI. Et

vero

5 In his Poëta hic 6 nomen profitetur suum.
Tum 7 si quis est, qui dictum in se 8 inclementius

E e e 5

Exi-

vero in dissensione civili, quum
boni plus quam multi valent,
expendendos ab his non nu-
merandos puto. Accius:

Bonis probatum potius, quam
multis fore.

Unde & Fabrini MULTOS
vertit, i castivi. Firmant
hanc sententiam, quae pro-
xime sequuntur: TUM SI
QUIS EST — PRIOR. Qui-
bus verbis excusatio incle-
mentioris dicti continetur
in Poëtam veterem & ma-
lum, quem priorem laessisset,
non laesum esse a se Teren-
tius ait. Sed & οἱ πολλοὶ
Graecis notant vulgus. —

Caeterum quam defendimus
sententiam Perizonius ad
Sanct. Minerv. IV. 7. 4. argu-
torem quam veriore vocat,
existimans id velle Terenti-
um, se ex illis esse, qui stu-
deant placere bonis, quam
plurimis possit [Quum diversi
sint hominum etiam optimo-
rum sensus, ac difficile sit ip-
si Jovi, ut dicitur, placere
omnibus.] Verum quod pa-
ce Manium Clarissimi Do-
ctoris mei dixerim, praeter
rationes a me citatas, non
videtur MINIME MULTOS,

valere, quam paucissimos.
Quod sane requirebatur, si
id voluisset Terentius. *Ve-
sterhov.* Hanc litem meam
non facio: sed liquidum est,
Perizonii expositionem mul-
to simpliciore esse alterâ.
Quod autem Vesterhovio di-
splicuit MINIME MULTOS,
pro, quam paucissimos, non
vidit, quam, ante *Minime*,
repetendum esse. Interea con-
cedo, altera expositione mul-
tuum commendari Terentium
ab animi bonitate & man-
suetudine.

5. IN HIS &c.] Cum di-
xisset, QUISQUAM, intulit,
IN HIS. ut alibi [Heaut. II.
4. 13.] Cujus mos maxime
est consimilis vestrum, hi se
ad vos applicant. Donatus.

6. NOMEN PROFITETUR.]
Locutio vel a militibus, vel
a candidatis translata. Cic.
Fam. X. 31. Ei me profiteor
inimicum. Vesterhov.

7. Bene, SI QUIS: cum
L. Lavinium significet, ne
vel ipsum a se laesum esse fa-
teretur. Donat.

8. Gravius. Plaut. Amph.
II. 2. 110.

Ita

Existimabit esse, sic existimet:

Responsum, ⁹ non dictum esse, ¹⁰ quia laesit prior,
Qui ¹¹ bene vertendo, & eas describendo male,

Ex

Iterum jam hic in me inclementer dicit, atque id sine malo, Velt.

9. NON DICTUM ESSZ.]

Superius DICTUM, participium est: * inferius nomen. A quo etiam *dicaces* dicuntur, qui jocosis salibus maledicunt. — Heautont. [V. I. 3. ubi tamen, *In me*, rectius legitur.] *In quem quidvis harum rerum convenit*, quae sunt dicta in *stultum*. Donat. * Sic Plautus *Afin.* II. 4. 77.

Pro vestris dictis maledictis poenae penduntur mihi hodie. Et passim pro opprobrio, dicto aculeato. Apud Nostrum autem manifestò utrobique participium est, & subauditur *sibi*, uti paullo ante *in se*. Vesterhov. RESPONSUM, NON DICTUM ESSE.] Autumat igitur Poëta, licere sibi maledictum maledicto reponere. Et pronuntiavit Vespasianus Imperator, *Non oportere maledici Senatoribus, remaledici civile fasque esse.* Suet. Vesp. 9. *Vesterhov.*

10. Mf. Bodl. QUALIS — PRIUS. Et τὸ PRIUS est

in Mss. plusc. In Mf. Lips. & aliis, QUALE SIT PRIUS. barbarè. quo magis mirum, Erasmi huic Lectioni favere. *Vesterhov.* Nihil barbarum video, si dictum pro nomine accipiat.

11. BENE, pro valde. Et VERTENDO, in linguam Latinam transferendo. — Aut VERTENDO, corrumpendo, *Donatus.* Existimeni; Nostrum non ex sua, sed L. Lavinii sententia, & ex opinione imperiti vulgi ita loquutum, q. d. Ita vertit bene is, qui bene se vertisse jactat, ut interim male descripserit, h. e. actoribus personas pravè, neque ex lege dederit. Estque ὀξύμωρον in verbis cum sarcasmo junctum. Certè describere eleganter distribuere notat; quod Ciceroni familiare. Sic *Catil.* I. 4. Descripsisti *urbis partes ad incendia.* *Catil.* III. 4. Philipp. XIII. 5. Fam. XVI. II. Gr. κατὰ μέρη, διατάσσοντας. Firmat sententiam nostram THESAURUS Lavinii, de quo mox. *Vester-*

Ex Graecis bonis Latinas fecit non bonas.

¹² Idem Menandri Phasma nunc ¹³ nuper dedit.

Atque ¹⁴ in Thesauro scripsit, causam dicere 10

Prius

Herhov. BENE VERTENDO, dum verba verbis reddit, DESCRIBENDO MALE, dum sententiam obscurius exprimit. *Paraphraſtes Delph.* SCRIBENDO (pro DESCRIBENDO), ex Lib. Bemb. & CONSCRIBENDO ex Victor. laudat Faërnus; & sic legiſſe putet Euphraphium, dicentem: *Male ſcribit, malè verba componit.*

12. IDEM MENANDRI PHASMA &c.] Haec pro exemplo dixiſſe ſatis habet. q. d. Inde apparet, quam bene verterit, ſi Diis placet.

Vesterhov. PHASMA nomen eſt Fabulae Menandri: in qua noverca ſuperducta adoleſcenti, virginem, quam ex vicino quodam conceperat, furtim educatam, cum haberet in latebris apud vicinum proximum, hoc modo ſecum habebat aſſidue, nullo conſcio. Parietem, qui medius inter domum mariti ac vicini fuerat, ita perſodit, ut in ipſo tranſitu ſacrum locum eſſe ſimularet. Cumque tranſitum intenderet ſertis ac fronde felici, rem divinam ſaepe faciens,

evocabat ad ſe virginem. Quod cum animadvertiſſet adoleſcens, primum aſpectu pulchrae virginis, velut numinis viſu percuſſus exhorruit: Unde PHASMA eſt nomen Fabulae. deinde paulatim re cognita, exarſit in amorem puellae: ita ut remedium tantae cupiditatis, niſi ex nuptiis, non reperiretur. Ita ex commodo matris ac virginis, & ex voto amatoris, conſenſuque patris, nuptiarum celebratione finem accipit Fabula. *Donat.*

13. NUPER, ex illis verbis eſt, quae veteres propter ambiguitatem cum adjectione proferebant. Nani niſi adderet, NUNC, hoc NUPER, olim, pridem, & jam [forte, etiam] ſignificaret. *Donatus.*

14. ATQUE IN THESAURO SCRIPSIT, CAUSAM DICERE.] THESAURUM Latini veteres ſecundum Graecos, ſine N litera proferebant. Arguit Terentius quod Luſcius contra conſuetudinem litigantium deſenſionem au-

te

Prius, ¹⁵ unde petitur, aurum quare sit suum,
¹⁶ Quam ille qui petit, ¹⁷ unds is sit thesaurus sibi;
 Aut

te accusationem induxerit. Hujusmodi enim est *Lusci* argumentum: Adolescens, qui rem familiarem ad nequitiam prodegerat, servum mittit ad patris monumentum, quod senex sibi vivus magnis opibus apparaverat, ut id aperiret, illaturus epulas, quas pater post annum decimum caverat sibi inferri. Sed eum agrum in quo monumentum erat, senex quidam avarus ab adolescente eimerat. Servus ad aperendum monumentum auxilio usus senis, Thesaurum cum epistola ibidem reperit. Senex Thesaurum tanquam a se per tumultum hostilem illic defossum retinet, & sibi vendicat. Adolescens judicem capit: apud quem prior senex, qui aurum retinet, causam suam sic agit: *Athenienses, bellum cum Rhodiensibus quod fuerit, quid ego hic praedicem? & caetera.* Donatus. Alterum exemplum Fabulae ex Menandro male descriptae a L. Lavinio. Senex est: *Scriptis [Fecit] in Thesauro, eum, unde aurum petitur, prius dicere causam, quare aurum sit suum, quam*

ille, qui petit aurum, causam dixisset, unde sibi sit iste Thesaurus. Vesterhov.

15. UNDE, a quo. *Virgilius* [Aen. I. 6.] *Genus unde Latinum.* Donatus.

UNDE PETITUR.] ICTORUM formula propria est. Cui enim lis intenditur, quique in jus vocatur ab actore, hoc nomine venit. Cic. Fam. VII. II. *Ego omnibus, unde petitur, hoc consilii dederim, ut a singulis interregibus binas advocaciones postulent. Satisne tibi videor abs te Jus Civile didicisse?* Liv. L. 33. *Unde res repetuntur.* Atque adeo, qui petit, actor est, unde petitur, reus. Vesterhov.

16. Effet recta locutio, si diceret, QUAM PETITOREM: aut, QUAM ILLUM QUI PETIT. Sed QUAM ILLE, maluit: ut subaudiamus, *Causam dicat, per Ζεύμα* a superiore figuratum. Donatus.

17. UNDE, quo nomine, seu titulo: Mox autem, quomodo. Tribus hisce verbis, triplici sensu hanc particulam applicuit Poëta.

Aut unde in ¹⁸ patrium monumentum pervenerit.
Dehinc, ne ¹⁹ frustretur ipse se, aut sic cogitet,

²⁰ De-

18. Mos prisca seculi, thesauros in monumentis sepelire: cujus exemplum nobis exhibet historia Cyri, quam affatim descripsit Arrianus *Περὶ Ἀλεξάνδρου ἀναβάτεως* Lib. VI. In illius monumento inventa fuerunt, ut pauca e plurimis referam, καὶ σφραγίδες, καὶ ἀκινάκαι, καὶ ἐνάτια, χρυσὴ τε καὶ λίθων κολλήματα. Quin etiam ex iis, quae Hyrcanus atque Herodes e monumento Davidis abstulerunt, abunde apparet, quantis cum divitiis sepultus fuerit. Josephus enim *Antiquit.* Lib. XVI. Cap. II. enumerat: Ἀργυρίων τρισχίλια τάλαντα, κόσμον δὲ χρυσὸν καὶ κειμηλίων πολύν. Romanis vero legibus interdictum est, ne pecunia sepeliatur. L. 4. §. 6. ff. ad Leg. Jul. pecul. Neve etiam aurum vel ornamenta cum corporibus condantur. L. 14. §. 5. ff. de religio. Et in *Fragment.* XII. Tabb. Quod tamen a

simplicioribus fieri Ulpianus d. l. notat. Hinc apud Scaevolam Jurisconsult. in l. fin. §. 2. ff. de auro, arg. In testamento matronae cujusdam ita cautum fuerat: Funerari me arbitrio viri mei volo, & inferri mihi quaecunque sepulturae meae causa feram, ex ornamentis lineas duas ex margaritis, & virgulas ex smaragdinis. Lindenbrog. Huc respexit Plautus, *Pseud.* I. 4. 19. Ubi Pseudolus de herede suo, quem argento emundaturus erat:

Ex hoc sepulchro veteri viginti minas

Effodiam ego hodie, quas demiberili filio.

Discrimina monumentorum in Privata, Communia, Hereditaria, Familiaria, alia, vide apud Kirchmannum de Funerib. Roman. III. 13. De Thesauris vero simul cum cadaveribus conditis pluscula congeffit idem Lib. III. 24. *Vesterhov.*

19. Alii, FRAUDETUR. Rursus alii FRAUDETUR. Mss. Lips. alter, DEFRAUDET. *Vesterhov.* Frustret, fraudes. Lindenbrog. ex Mss.

²⁰ Defunctus jam sum, nihil est quod dicat mihi. 15

²¹ Is ne erret moneo, & desinat lacescere.

Habeo alia multa, ²² quae nunc condonabitur;

Quae proferentur post, si perget laedere.

Ita, ut facere ²³ instituit. Quam nunc acturi sumus

Menandri Eunuchum, postquam Aediles ²⁴ emerunt,

20

²⁵ Per-

20. DEFUNCTUS JAM SUM.]

Σχῆμα διαvoίας, ἡ ὁ-

ποια, id est, omni labore

liberatus sum, auctoritate

jam confirmatā & inviolabi-

li. — Destiti periclitari in

edendis Comoediis: aut cer-

tē, jam edidi quam tu re-

prehendis fabulam. Donatus.

Qui rem peregit, quique

proinde ea est liberatus, de-

functus & perfunctus dicitur.

Sic Adelph. III. 5. 62.

Phorm. V. 8. 32. Cic. pro

Sext. 34. Ut omni populari

concitatione defungerer. Idem

pro Domo 17. Equidem jam

perfunctus sum; nullam vim,

nullum impetum metuo. Liv.

II. 35. Adeo infensa erat

coacta plebs, ut unius poena

defungendum esset patribus.

Justin. I. 5. Defunctus

somnio. h. e. liberatus malis

illis, quae somnio portendi

videbantur. Sic Suet. Ner.

40. Defunctus fatalibus va-

lis. Unde qui omnes aerum-

nas sibi divinitus destinatas
est perpeffus, simpliciter de-
functus dicitur. Vesterhov.

21. IS NE ERRET; MO-
NEO.] Σχῆμα, επιείχεια.
Donatus.

22. QUAE NUNC CONDO-
NABITUR.] Sic in Phormi-

one, Argentum quod habes,

condonamus te. Nam & dō-

uo, ablativo casui jungebant

veteres, condono vero accu-

sativo. Donatus. Quae in

praesenti condono illi. Far-

nab. Plurimi Libb. Mss.

CONDONABUNTUR habent,

quomodo malebat Jul. Caes.

Scaliger, ut sit senarius

claudicans: observante Ve-

sterhovio.

23. INSTITUIT.] H. e.

Incepit. Sic Phorm. IV. 2.

14. Vide omnino Burman-

num ad Quinct. Instit. Orat.

I. 5. Vesterb.

24. EMERUNT, median

corripe. ut [Virgil. Ecl. IV.

61.] Ma-

- ²⁵ Perfecit, sibi ut ²⁶ inspiciundi esset copia.
²⁷ Magistratus cum ibi adesset, occupta 'st agi.
²⁸ Exclamat; Furem, non Poëtam, fabulam
 Deditse, & ²⁹ nihil deditse verborum tamen:

Co-

Matri longa decem tulerunt fastidia menses. Donatus.

25. PERFECIT.] Mirè, quasi difficile & illicitum. Donatus.

26. INSPECIUNDI.] Accuratus examinandi. Martial. VI. 82.

Quidam me modo, Rufe, diligenter

Inspectum, velut emtor, ant
lanista,

Cum vultu, digitoque subno-
taffer.

Vide porro Vitam Terentii. Vesterhov. Spectandi. Paraphrastes Delpb. Sc. cum ea privatim apud Aediles tentamenti gratiâ ageretur.

27. MAGISTRATUS.] Solet ferè antiquis sing. num. non de integro Collegio eorum, qui praesunt reip. sed de viris singulis usurpari. Unde quidam Mss. h. l. legunt, MAGISTRATUS — ADESSENT. Aliter tamen & Nepos Epam. 4. *Ego te iradam* Magistratui. Quo sensu & Potestas usurpatur Suetonio Caes. 17. & Livio. Agebantur autem privatim

Comoediae apud Aediles Curules, antequam publicè agerentur. Adde Suet. Claud. 23. Virg. Aen. X. 18. Juvenal. X. 100. L. 26. de Pignor. & L. 17. §. 19. de Aedil. Edicto. Plin. H. N. IX. 8. Πολιτικάς ἐξουσίας

vocant Graeci. Vid. Vales. ad Euseb. Hist. Eccl. IV. 1. & Gracchi. Jun. Ictum de Potestatibus. Adde Gronov. ad Liv. XXXIV. 61. Graev. ad Justin. II. 10. 13. Cic. de Invent. II. 30. Ampliss. Bynkershoek I. 18. Vesterhov.

28. EXCLAMAT, FUREM, — DEDISSE FABULAM, ET NIHIL DEDISSE &c.] Vide tur Terentius simul cum iniquitate accusationis ridere ridiculam veteris Poëtae eloquentiam, quam captaverit hoc dicto: *Fur, non Poëta, Fabulam dedit, & nihil dedit verborum tamen.* Quodnam igitur *Furtum* illud? Persona Parasiti & Militis ex Colace ablata. Quasi personis iisdem uti non liceat, scilicet. In Mss. Lipsi. altero, FUREM ESSE. Vesterhov.

Colacem esse Naevii & Plauti, veterem fabulam: 25
Parasiti personam inde ablatam & militis.

30 Si id est peccatum, peccatum imprudentia 'st
Poëtae: non qui furtum facere studuerit.

Id ita esse, vos jam judicare poteritis.

Colax Menandri est: in ea est parasitus Colax, 30

Et Miles gloriosus: eas se non negat

Personas transtulisse 31 in Eunuchum suam

Ex Graeca, sed 32 eas fabulas factas prius

Latinas, scisse sese, id vero pernegat.

Quod

29. NIHIL DEDISSE VERBORUM.] Aut neminem fefellerisse: dare enim verba, decipere est. Quia qui rem expectat, & nihil praeter verba invenit, deceptus est. Unde alibi, *Verba islaec sunt.* Et e contrario, *Rem cum videas, censeas.* Aut aliter: nihil addidisse de stilo suo Terentium. Donatus. Prius placet Boeclero.

30. SI ID EST PECCATUM, &c.] Πλοκή. Nam PECCATUM superius, nomen est: & sequens, participium. IMPRUDENTIA.] Ignorantia: ut * *imprudens harum rerum.* non enim stultitia. Donatus. * Haec esse verba Terentii ex Eun. I. 2. 56. non autem Donati, quod ex editionibus videri poterat: bene observavit Vesterhovia.

31. IN EUNUCHUM SUAM.] Ad fabulam, non ad homi-

nem retulit. ut *Virgilius* [Aen. V. 122.]

Centauro invehitur magnâ.
Donatus.

Poterat & SUUM dixisse, neque ad Fabulam transtulisse. Sic *Juven. I. 6.*

Scriptus & in vergo necdum finitus Orestes. *Vesterh.* EUNUCHUM SUAM.] Synthesis. *Farnabius.*

32. Ubi FABULAS dicit, Colacem tantum intelligit. Mirum vero videri possit, nescivisse Terentium Colacem Naevii & Plauti [Qui tamen, ex calculo Farnabii, annis prope XL. ante hanc Fabulam editam obierant.]; nisi id vult, aliam Menandri, rursus aliam Naevii & Plauti esse Colacem. Quod si sit, tanto injustior erit calumnia L. Lavinii de furto Terentii. *Vesterhov.*

Quod si personis ³³ iisdem uti aliis non licet: 35
 Quam magis licet, ³⁴ currentes Servos scribere,
 Bonas Matronas facere, Meretrices malas,
 Parasitum edacem, Gloriosum Militem,
 Puerum supponi, falli per Servum Senem,
³⁵ Ama-

33. Mf. Lips. HISDEM. Vesterhov. Sub. *Quibus Naevius & Plautus, alii priores, usi.* Pro UTI ALIIS, Faernus offert ex Lib. Bemb. *Huic uti.*

34. CURRENTES SERVOS.] Alii, DISCURRENTES. De ejusmodi servis vide Adelphi. III. 2. 56. Heaut. Prol. 31. Phorm. I. 3. 25. Plaut. Poen. III. 1. 20. Faernus ex Cod. Bemb. tuetur CURRENTEM SERVUM. Emphatice autem dictum CURRENTES. scilicet quia currendo multam operam praestabant heris. Unde quando venales prostabant, circum coronam solebant currere, ut suae agilitatis publicum specimen darent. Menander

Εφεσίω :

Εγὼ μὲν ἤδη μοι δοκῶ,
 ἢ ἤδη θεός,

Εν τοῖς κύκλοις ἐμαυτὸν
 ἐκδεδυκότα

Ὅραν κύκλῳ ῥέχοντα καὶ
 πωλέμενον.

Naevius in Agitatoria:

Age, ne te mihi advoersari dicas, hunc unum diem, Demea, segnior sinam illos esse tux pax, postea Currentes ego illos vendam, nisi tu viceris.

Quas vero Terentius h. l. Fabularum personas, eadem fere & Ovidius junxit, Amor. I. 15. 17.

Dum fallax servus, durus pater, improba lena Vivent, dum meretrix blanda, Menandros erit.

Apulej. Florid. III. de Fabulis Philemonis: *Nec eo minus [Sc. apud Philemonem sunt.] & leno perjurnus, & amator fervidus, & servus callidus, & amica illudens, & uxor inhibens, & mater indulgens, & patruus objugator, & sodalis opululator, & miles praeliator, sed & parasiti edaces, & parentes tenaces, & meretrices procaces.* Vesterhov.

35 Amare, odisse, suspicari? denique 40

36 Nullum est jam dictum, quod non dictum sit 37
prius.

Quare aequum est vos 38 cognoscere, atque igno-
scere,

Quae

35. AMARE, &c.] Vi-
dentur h. l. maxime notari
juvenes, quorum caetero-
quin nullae essent partes.
Scilicet hos passim videas A-
MARE consuetudinem Vene-
rum: ODISSE suos rivales;
SUSPICARI de amore amica-
rum. *Vesterhov* ODISSE.]
Quia Odere, non est Lati-
num. *Donatus*.

36. NULLUM EST JAM DI-
CTUM, QUOD NON DICTUM
&c.] Σχῆμα λόγου. πλο-
κή. Nam DICTUM, bis po-
situm: ut superius PECCATUM,
diversa significat. *Do-
natus*. Hunc locum Teren-
tium laudat Hieronym. in Ec-
clesiast. Cap. 1. ad illa ver-
ba: *Quid est, quod fuit? ip-
sum quod erit.* [Et quod fa-
ctum est, ipsum quod fiet. Et
non est omne recens sub coelo.]
Huic quid simile sententiae
& *Comicus* ait: NIHIL EST
JAM DICTUM, QUOD NON
SIT DICTUM PRIUS. Unde
praeceptor meus Donatus, cum
ipsum versiculum exponeret;

Pereant, inquit, qui ante
nos nostra dixerunt, &c.
Lindenbrog. Qui laudata Do-
nati verba excidisse ex ejus
Commentariis autumant, fal-
li mihi videntur, quod non
scripsisse ea, sed dixisse
in Terentio exponendo te-
statur Hieronymus. Patet
autem omnino, Terentium,
postquam singularia multa
enumerasset, quae non mi-
nus sui, quam veteris aevi
Scriptoribus liceant, tandem
generale quoddam ἀξίωμα
addidisse, dicendo, DENI-
QUE, NULLUM EST JAM DI-
CTUM, QUOD NON &c. *Ve-
sterhov*.

37. Illa JAM & PRIUS
valent, nunc & olim. Sic in-
fra II. 2. 15. Horat. Carm.
II. 4. 2.

prius insolentem
Serva Briseis niveo colore
Movet Achillem.
Unde & priores dicti inajo-
res. Phaed. IV. 19. 16.
Abiiturnus illuc, quo priores
abierunt. *Vesterhov*.

Quae veteres facitarent, si faciunt novi.

³⁹ Date operam, & cum silentio ⁴⁰ animadvertite,
Ut pernoſcatis, quid ⁴¹ ſibi Eunuchus velit.

38. COGNOSCERE, AT-
QUE IGNOSCERE.] Σχῆμα
λόγῳ, παρόμοιον. Donat.
COGNOSCERE, examinare Fa-
bulam auſcultando. Sic And.
Prol. 24. Morem ſive mate-
riam Comicorum ſubaudit
Minell.

39. DATE OPERAM.] Lo-
cutio e foro Romano petita.
Judices enim cauſam atten-
tius conſiderantes proprie
operam dare dicebantur. Cic.
Verr. II. 29. M. Perilium,
equitem Romanum, quem ha-
bebat in conſilio, jubet ope-
ram dare, quod rei privatae
judex eſſet. Inde adeo dici-
tur de quibusvis diligentius
rem agentibus. Sed & alre-
ri operam dare dicimur, quan-

do ejus negotia curamus.
Infra II. 2. 50. Vesterhov.
Discipulus quoque operam
dare magiſtro dicitur. Cic.
Quaeſt. Acadēm. 4. Cum
Heraclitum ſtudioſe audirem
contra Antiochum differentem,
& item Antiochum contra A-
cademicos, dedi Antiocho
operam diligentius, ut cau-
ſam ex eo totam cognōſcerem.

40. Nos ἑλληπτικῶς
dicimus Advertite, quod ve-
teres plenè, ANIMUM AD-
VERTITE. Donatus. Alij,
Animum attendite. Vesterh.

41. Ἀρχαῖσμος, VE-
LIT SIBI: ut alibi, Nam probè
Deum atque hominum fidem,
quid vis tibi, &c.? Donatus.

ACTUS PRIMI

SCENA PRIMA.

PHAEDRIA. PARMENO.

Ph. ¹ QUID igitur faciam? ² non eam? ne nupc
quidem, Fff 2 Cum

I. In hac προβάσει exem-
plum proponitur, quam non
ſuae poteſtatis ſit, qui amat:
quam ſapiat, qui non amat,
ne-

Cum arcessor ultro? an potius ita³ me comparem,
Non perpeti⁴ meretricum contumelias?

³ Ex-

neque aliter affectus est. Donatus. QUID IGITUR FACIAM?] Διαλογισμὸς; σχήμα διανοίας. Apparet & multa tacitum cogitasse adolescentem, & tandem in haec verba prorupisse. Igitur, pro deinde. ut *Plautus* in *Amphitruone* [I. 1. 54]:

Sin aliter fient animati, neque dent, quae petat:

Sese igitur summa vi virisque eorum oppidum expugnassere.

Menander, εἴτα τί ποιήσω. *Donatus. QUID IGITUR FACIAM?*] Formula dubitantis, quid consilii capiendum sit in re dubia. *Hec. IV. 1. 1.* Citat locum *Cicero Nat. Deor. III. 29.* omissis quibusdam. Citat & *Quintilianus Instit. Orat. IX. 2. & 4.* *Horatius integrum expressit, Serm. II. 3. 259.* *leqq.*

amator

Exclusus qui distat? agit ubi secum, eat; an non,

Quod rediturus erat non arcessitus: & haeret

Invisis foribus: ne nunc, eum me vocas ultro,

Accedam? an potius mediter finire labores?

Exclusit. revocat. redeam? non, si obsecret. &c.

Et Persius Sat. V. 172.

Quidnam igitur faciam? ne nunc, quum arcessat, & ultro

Supplicet, accedam?

In eandem sententiam Dido apud Virgil. Aen. IV. 534.

En, quid agam? &c.

Quod Donatus [ad hunc locum Terentii.] Hen, quid agam? expressit forte rectius, ut major ἀπορίας sit vis. Vesterhov.

2. NON EAM?] Ita distinxi [notâ quaestionis, pro commate], sequutus auctoritatem *Valerii Probi*, veteris *Terentii* interpretis, quem laudat *Donatus*. Pro vulgata tamen distinctione facere videtur locus *And. I. 2. 30.* *Vesterhov.*

3. Constituam. ut, *Quam iniquè comparatum est. Donatus. Instituum, parem. quod usitatus. Infra II. 2. 9. Hec. I. 1. 11.* *Vesterhov.* *Horatius locò modò scripto, per mediter expressit.*

⁵ Exclusit: revocat. redeam? ⁶ non, si me ⁷ obsecrer.
Pa. Si quidem hercle possis, nihil ⁸ prius, neque
 -- fortius:

Verum si ⁹ incipies, neque ¹⁰ pertendes ¹¹ naviter:

F ff 3

¹² At-

4. MERETRICUM.] Invidiosè, quum de una Thaidæ fermo sit. Quem loquendi modum non esse Graecismum, sed plusculis linguis familiarem, rectè observat Muretus. *Vesterhov.*

5. EXCLUSIT. REVOCAT.] Utrumque injuriam fecit ex verbo, dicendo, EXCLUSIT potius quam, non admisit. & REVOCAT potius, quam, petit ut redeam, quod erat inoderatius. *Donatus.* EXCLUSIT.] Intrare, vel redire prohibuit. *Cic. Fam. XIV. 3. Ejicere nos magnum fuit, excludere facile est Idem Catil. I. 4. Excludi eos, quos tu mane ad me salutatum miseris. Suet. Oth. 3. Ipsum etiam exclusisse quondam pro foribus stantem. Vesterhov.*

6. NON, SI.] Eleganter, pro, non, etiam si. *Cic. Fam. XI. 10. Non, si Varronis thesauros haberem, subsistere sumui possem. Virg. Aen. V. 17.*

non si mihi Jupiter auctor

Spondeat, hoc sperem Italianam contingere coelo.

Heaut. III. 1. 43. [& V. 4. 12. seqq.] Vesterhov.

7. Bene de ea, quae totum protervè agens; exclusit & revocat: non petat, nec roget, nec oret, sed obsecret, inquit: quod horum omnium in majorem partem est ultimum. *Donatus.*

8. Prius modo ad laudem, non ad ordinem pertinet. *Donatus.* Praestantius. Vide infra III. 5. 19. *Vesterhov.*

9. INCIPIES.] Vide Servium ad Virg. Aen. I. 37. *Vesterhov.*

10. Georg. Fabritius & Lindenbruchius ex Charisio laudant, POL TENDES. *Mss. Lips. Graev. PERFICIES.* Quod Plauto efficere est, *Truc. II. 5. 12. & 16. Ovid. Arte Am. I. 389.*

Aut non tentaris, aut perfice.

Propert. II. 15. 17.

Quod si pertendens animo vestita cubaris

Scissa

¹² Atque ubi ¹³ pati non poteris, cum * nemo expetet,

Infecta pace, ultro ad eam venies, ¹⁴ indicans

Te amare; & ¹⁵ ferre non posse: ¹⁶ actum est! ilicet!

Pe-

Scissa veste meas experiere manus.

Sic Heaut. V. 5. 9. Est vero *pericendere* rem arduam ad exitum perducere. *Vesterhov.*

[11. NAVITER.] A navi ductum, a qua in alto nullum diverforium est. Donat. Quod Donatus & Festus NAVITER à navi deducunt; in eo falluntur. *γενναίος* est *gnavus; nāvus, γενναίος* *gnaviter. naviter. Vesterhov.*

[12. ATQUE.] Valet h. 1. statim, continuè. Virgil. Georg. 1. 203.

Atque illum in præceptis pro-
no rapit alveus amne. *Vesterhov.*

[13. PATI NON POTERIS.] Sic mox versu 9. Et FERRE NON POTERIS. Sub. desiderium Thaidis; vel; finitilicet; dnrare non poteris. Sic Hec. 1. 2. 108. Ovid. Metam. X. 25.

Posse pati volui. *Vesterhov.*
* QUUM NEMO EXPETET.] I. e. Thais nulla expetet te. Atque huc pertinet, quod innox sequitur, ULTRO &c.

h. e. non expetitus, non desideratus. Certè tò Nemo de mulieribus etiam Plautus usurpavit, Caf. II. 2. 12.

Nam vicinam neminem amare merito magis, quam te. *Vesterhov.*

[14. INDICANS TE AMARE.] Re non verbis indicans. ut alibi; *Ibi cum ex animatus Pamphilus Béné dissimulatum amorem; & celatum indicat.* Donatus. Re; initio h. Notae apposuit *Vesterhovius*; quod excidisse probabile est, propter præcedens, AMARE.

[15. FERRE NON POSSE.] Eleganter absolute, sub. desiderium. Cic. Tusc. H. 17. Sub hoc cibum unum diem *Absterge*: Jovem Olympium, eum ipsum, cui se exercebit, implorabit, Ferre non posse, clamabit. Fam. XIV. 4. Conficior lacrimis; sic ut ferre non possim. *Vesterhov.*

[16. ACTUM EST! ILICET! PERISTI!] De jure translata. ILICET.] Semi-per

Peristi! ¹⁷ eluder, ubi te ¹⁸ victum senserit. ¹⁰
 Proin tu, dum est ¹⁹ tempus, ²⁰ etiam atque etiam
 cogita,

Herc. ²¹ quae res in se neque consilium, neque modum
 Habet ullum, eam ²² consilio regere non potes.

Fff 4 ²³ In

per in fine transactae rei po-
 nitur. PERISTI.] Υπερβο-
 λη. ILICET.] De iudicio.
 PERISTI.] De supplicio.
 Donatus, ACTUM EST! ILI-
 CET!] Formulae Comicae
 in rebus desperatis. Ubi ea
 [forte hac, nempe Illicet.]
 veteres vel in iudiciis, sen-
 tentia pronuntiata, vel in fu-
 neribus efferendis. Vide Do-
 nat. ad Phorm. 1. 4. 31.
 Serv. ad Virg. Aen. II. 424.
 Brissou, de Formis. Lib. V.
 & Lib. VIII. Kirchmann.
 de Fun. Rom. III. 9. Mf.
 Graev. ACTUM ILICO EST.
 Vesterhov.

17. Eludere proprie est
 ietum vitare, quod fit arte
 & dolo. Unde & pro deci-
 pere usurpatur. Locutio tra-
 cta a gladiatoribus, quique
 arma tractant. Vesterb. Elu-
 dere Donato, proprie est
 gladiatorum, cum vicerint,

18. VICTUM.] Proprie.
 Vide, quae mox de Amore
 Parmeno αλληγορεῖ. Ve-
 sterhov.

19. Occasionem intelli-
 git. Sic And. III. 3. 24.
 Vesterhov.

20. ETIAM ATQUE ETIAM.]
 Hae particulae Cicero in
 deliciis fuere, pro, maxi-
 mo opere, quod & vehe-
 menter etiam atque etiam di-
 xit. Vesterhov.

21. QUAE RES IN SE NE-
 QUE CONSILIUM, NEQUE MO-
 DUM &c.] H. e. Quae nec
 prudentia ulla administrari,
 nec ullis finibus circumscri-
 bi potest. Horat. Carm. III.
 4. 66.
 Vis consilii expers mole ruit
 sua.

Virgil. Ecl. II. 68.
 quis enim modus adsit humori?
 Vesterhov.

22. CONSILIO REGERE
 NON POTES.] Expressae Me-
 nandri Consobrinis:

Φύσει γὰρ ἐς ἑρῶς
 Τῶ νῦθ' ἐν ἥλῳ κωφόν,
 ἅμα δ' ἔρῳ
 Νεότης νικᾷ ἐστὶ, καὶ
 Θεὸν λόγῳ.

P.

²³ In amore haec omnia insunt vitia: injuriae,
 Suspiciones, inimicitiae, ²⁴ induciae, 15
 Bellum, pax rursus. * Incerta haec si tu ²⁵ postules
 Ratione certa facere, nihilo plus agas,
 Quam si des operam, ut ²⁶ cum ratione insanias.
 Et quod nunc tute tecum iratus cogitas,
²⁷ Egone illam? quae illum? quae me? quae non?
²⁸ sine modo, 20

²⁹ Mori

P. Syrus:

*Amare & sapere vix Deo
 conceditur.*

Senius Augurinus apud Plin.
 Lib. IV. Epist. 27.

*I nunc, qui sapias, amare
 noli.* Vesterhov.

Horatius, loco ad versum
 primum h. Sc. adducto:

ratione modoque

Tractari non vult.

²³. Integrum locum lau-
 dat Cicero Tusc. IV. 35.
 Plautus ad eundem modum,
 Merc. ProL 18. usque ad
²⁸. IN AMORE INSUNT.]
 Sic Adelph. V. 3. 35. Quin-
 til. Instit. Orat. II. 17. *Ve-*
sterhov. INJURIAE, jurgia,
 contumeliae. Minell.

²⁴. INDUCIAE, sunt pax
 in paucos dies, vel quod in
 diem dentur, vel quod in
 dies otium praebent. *Dono-*
rus. INDUCIAE.] Possint vi-
 deri dictae ab *inducendo*,
 quia cessatio quaedam ab
 armis inducitur. Gr. *ἡ κα-*

κείρια quasi *ἐχέκείρια*,
παρὰ τὸ ἔχειν τὰς κεί-
ρας. Alias origines & de-
 finitiones vide apud Gell. I.
²⁵. *Vesterhov.*

* Eleganter haec expres-
 sit Horatius, l. cit.

haec si quis tempestatis pro-
pe ritu

Mobilis, & coeca fluitantia
forte labores

Reddere certa sibi, nihilo plus
explicet, ac si

Insanire paret certa ratione
modoque.

²⁵. Id est, si velis, vel
 coneris. *Donatus.*

²⁶. CUM RATIONE INSA-
 NIAS.] *Ὁ ζῶμαρον*, quale
 illud: *ὁ νῆς ὁ δ' αὐτὸς*
νῆν ἔχων & τυγκάνει.

Item illud: *καὶ μαίνομαι,*
καὶ ἔμαίνομαι. *Vesterhov.*

²⁷. Familiaris *ἑλληψις*
ira.

29 Mori me malim: 30 sentiet qui vir siem.
Haec verba, una mehercle 31 falsa lacrymula,
Quam 32 oculos terendo 33 misere, 34 vix vi expres-
ferit,

Fff 5

Re-

irascensibus, nam singula
sic complentur, — ILLAM
non ulciscar? QUAE ILLUM
recepit? QUAE exclusit ME?
QUAE NON admisit? Etenim
necesse habet, nec potest
complere orationem, qui &
secum loquitur, & dolore
vexatus. Donatus. Priscianus
Instit. Lib. XVII. ita ex-
plet: EGONE ILLAM dignor
(an digner?) adventu meo?
QUAE ILLUM praeposuit mihi?
QUAE ME sivevit? QUAE NON
suscepit heri? Vesterhov.

28. Formula comminan-
tis. Sic infra IV. 6. 1. &
Hec. IV. 4. 85. ubi vide
Donatum. Plaut. Pseud. I.
2. 86. Ennius:

Malo, hercle, magno suo
convincat. sine modo. Ve-
sterhov.

29. Vide infra IV. 7. 2.
& Phorm. V. 7. 63. Plaut.
Afin. IV. 2. 1. Vesterhov.

30. Hi. e. Damno suo
experietur. estque verbum
in comminando usurpatum.
Adelph. I. 2. 59. Cic. Ca-
til. II. 12. Sentiet, in hac
urbe esse Coss. vigilantes.
Phaed. V. 2. 9.

jam curabo, sentiat

Quos attentavit.

Ovid. Metam. XIII. 864.

Sentiet, *esse mihi tanto pro
corpore vires.*

Dixit autem qui, pro, qua-
lis & quantus. Sic infra III.
5. 42. Phaed. I. 13. 6.

O qui tuarum, corve, pen-
narum est nitor! Vesterh.

31. Lacrimas ad ostenta-
tionem doloris paratas dixit
Petronius cap. 17. Vesterhov.

32. Sueton. de Clar.
Rhet. cap. 5. Par oculorum

in amicitia Marci Antonii
Triumviri extrisse se, ajebat.

ubi vulgo, extitisse. Mf.
Mark. OCULOS TERENDO.

MISERZ. Vesterhov. QUAM
OCULOS TERENDO MISERE,

&c.] Totum sensum verbis
significantibus protulit: ut

[Virg. Ecl. III. 27.],

Stridenti miseram stipula di-
spendere carmen. Donatus.

33. Mf. Traject. c. edit.
Veneta 1490. & paucis aliis,

MISERA [i. e. Miseram se
assimulans, aut praedicans.]

Vesterhov.

Restinguet: & ³⁵ te ultro accusabis: & ³⁶ dabis ei
 Ultro supplicium. *Ph.* O indignum facinus! ³⁷ nunc
 ego & 25
 Illam scelestam esse, & me miserum, sentio:
 Et taedet: & ³⁸ amore ardeo: & ³⁹ prudens, sciens,
40 Vivus,

34. Sic *Virgilius* [Aen.
 II. 196.]

*capitque dolis lacrymisque
 coactis. Donat.*

Ovid. Metam. VI. 628.

*Intrique oculi lacrymis ma-
 ducere coactis.*

Juven. Sat. XIII. 133.

*vexare oculos humore co-
 acto.*

De *Lacrymarum muliebrium
 dolis* cavendum sancit Ovi-
 dius; Remed. Amor. 689.

*Neve puellarum lacrymis mo-
 veare, caveo.*

*Ut flerent, oculos erudiere
 suos. Vesterhov.*

35. TE ULTRO ACCUSA-
 BIS.] H. e. Culpabis, re-
 prehendes. Hee. II. I. 8.

& IV. 4. 95. Cic. Offic.

III. 23. Quid, si tyranni-
 dem occupare, — condpitur

pater? silebitne filius? Immo

vero obsecrabit patrem, ne id

faciat. Si nihil proficiet, ac-
 cusabit; minabitur etiam.

Vesterhov. ACCUSABIT,

quinque Mss. Vesterhovii,
 & unus Boecleri, habue-
 runt: at altera lectio elegan-

tior videtur. Vesterhovio,
 quod praecesserit, *Ultro*.
*venies; & sequatur, dabis
 ultro supplicium.*

36. DABIS EI — SUP-
 Plicium.] Observat Hiero-
 nymus Homilia LXIV. in
 Matth. ita abulas meretri-
 culas amatorum patientia,
 ut vel propter levissimas of-
 fensionculas colaphis os cae-
 derent, & despuerent, sed
 & sandalio capita commiti-
 garent. Vide infra V. 8. 4.
Vesterhov.

37. NUNC.] Id est, fera.
 ut *Virgil.* [Ecl. VIII. 43.]
*Nunc scio quid sit amor. Do-
 natus.*

38. AMORE ARDEO.] Va-
 rie eandem rem extulerunt:
Virg. Ecl. II. 68.

Me tamen urit amor.

Idem Aen. IV. 66.

Est mollis flamma medullas.

Et Aen. VIII. 388.

ille repente

*Accepit solitam flammam: no-
 tusque medullas*

*Intravit calor, & labefacto
 per ossa cucurrit.*

Horat.

40. Vivus, vidensque pereo: nec quid agam, scio.
Pa. Quid agas? nisi ut ⁴¹ te redimas captum quam
 queas

Minimo: si nequeas paululo, at ⁴² quanti queas. 30
 Et,

Horat. Carin. I. 13. 8.

*Quam lentis penitus niaceret
 ignibus.*

Et. I. 19. 51

Urit me Glyceræ nitor. Vest.

39. PRUDENS est, qui intelligentia sua aliquid sentit. SCIENS, qui alicujus indicio rem cognoscit. *Donatus.* PRUDENS, sciens.] Formulae speciem habent. *Cic. pro Marcello, 5.* Prudens; & sciens tanquam ad interitum ruerem voluntarium. *Fam. VI. 6.* Ut in *Fabulis Amphiaræus*, sic ego prudens & sciens ad pestem ante oculos positam sum profectus. *Suet. Ner. 2.* Qui id [venenum sc.] sibi prudens, ac sciens minus noxia temperasset. *Vesterhov.*

40. VIVOS; quasi sapiens & sentiens. — Bene addit VIDENS, nam vivus perit, qui etiam dormiens opprimitur: VIDENS autem qui vigilans vim patitur & perit. Nam videre, pro vigilare posuit, ut etiam *Vigilius* [Ecl. VI. 21.] quum de silentio [corr. *Sileno*] dicit, jamque videnti

*Sanguineis frontem moris ac
 tempora pingit. Donatus.*

VIVUS VIDENSQUE.] Locutio a Græcis desumpta: *Homer. Iliad. A. 88.*

ὄντις ἐμὲ ζῶντος καὶ ἐπὶ
 χερσὶ δεσπομένοιο.

*Quisquam me vivo & terram
 incuenit.*

In quibus verbis esse ἐπε-
 ζῆντιν observat exemplis
 Græcis & Latinis *J. Scherperzelius.* Adde *Cic. pro Sext. 27.* Vivus, ut ajunt, est; & videns. *Vesterhov.*

41. TE REDIMAS CAP-
 TUM.] Metaphora ab iis, qui in hostium sunt potestate. *Ovid. Remed. 229.*
*Ut corpus redimas, ferrum
 patieris & ignes. &c. Vest.*
 CAPTUM.] *Sallustius. [Jug. 1.]* Sin captus pravis cupidinibus. Perseveravit in translatione, quam * jamdudum summisit a bello. *Donatus. **
Respice versus 8. 10. 14. 15. 16. Vesterh.

42. QUANTI.] Studiò variavit, poterat enim dicere quanto, quae constructio ufitatior. Vide tamen *Fabri Thesaur. in. Redimere.*

Et ne te afflictes. *Ph.* Irane suades? *Pa.* Si sapias:

⁴³ Neque, praeterquam quas ipse amor molestias

Habet, addas: & illas, quas habet, recte feras.

Sed ecce ipsa egreditur, ⁴⁴ nostri fundi calamitas.

⁴⁵ Nam quod nos capere oportet, haec ⁴⁶ intercipit.

43. NEQUE PRAETER-
QUAM QUAS IPSE AMOR MO-
LESTIAS HABET, &c.] *Mf.*
Graev. Edd. Tarvis. & Med.
PRAETER QUAS. Haec levi
immutatione ex Eunucho
Menandri expressa.

Μὴ θεομάχει, μηδὲ προ-
σάγῃ τῷ πράγματι.
Χειμῶνας ἐτέρους, τὰς ἀ-
ναγκαίους φέρε. *Vest.*

44. NOSTRI FUNDI CA-
LAMITAS.] Proprie calamita-
tem rustici grandinem di-
cunt, quod comminuat cal-
lamum, hoc est, culmum
ac segetem. *Donatus.* Ele-
gans Allegoria. Amplius
etiam dixit Plautus *Epid.*
II. 2. 42.

Quasi non fundis exornatae
multae incedant per vias.
h. e. Omni pretio fundorum
ab amatoribus venditorum.
Cic. Verr. I. 38. Per omnes
partes provinciae te, tan-
quam aliquam calamitosam
tempestatem, pestemque per-
vasisse. Et pro Domo 53.
Tu, procella patriae, turbo,
& tempestas pacis atque oris.
Amator autem fundus di-

ctus, quod instar fructuo-
sissimi praedii plurima fun-
deret. *Plaut. Truc. IV. 2.*
15.

Solus summam habet hic apud
nos, nunc is est fundus
nobis.

Ceterum Donati interpreta-
tionem vocis Calamitas con-
tra Nannium περὶ τῆς κα-
λαματίας (locusta) accipi-
entem, defendit *J. Fr. Gro-
novius, Observ. III. 9. Ve-
sterhov.*

45. *Mf. Lipf. JAM. CA-
PERE.]* Verbum proprium
de redditibus vestigalium aut
patrimonii. *Infra III. 1.*
59. Cicero Paradox. VI. 3.
Capit ille ex suis praediis sex-
centa sestertia. *Sueton. de*
illustrib. Grammaticis cap.
23. Quankum ex schola qua-
dragena annua caperet. Plaut.
Perf. I. 1. 41.

quia si egomet totus ve-
nenum, vix recipi potesse.
Quod tu me rogas. *Vesterh.*

46. INTERCIPIT.] pro-
prie, quasi totum capit. *Plau-*
tus in Aulularia [III. 6. 22.
Sed

Sed legendum priori versu
Scatez; posteriori *Fontem*
Pirenem. Vide Taubm. *Vest.*]
Quae mihi interbibere sola,

si vino scateat,

Corinthiensem fontem & Py-
renaeum potest. Donat.

Sunt, qui Donatum sequu-
 ti *intercipere* totum capere
 explicant. Videtur autem
 potius esse id capere, quod
 ad alterum destinatum erat.
 quomodo literae passim di-
 cuntur *intercipi*. Plaut. *Am-*
phitr. I. 1. 169.

Me. *Vox mihi ad aures ad-*
volavit. So. Nae ego homo
infelix fui,

Qui non alas intervelli.

Sub. priusquam ad aures ad-
 volaret. Geminus nostro lo-
 cus est apud Ovid. *Metam.*
 VIII. 290. de apro:

Is modo crescenti segetes pro-
culcat in verba;

Nec matura metit fleturi vo-
ta coloni;

Et Cererem in spicis interci-
pit.

Et *Metam.* XV. III.

prima putatur

Hostia sus mervisse mori, quia
semina pando

Eruevit rostra, spemque in-
terceperit anni. *Vestib.*

ACTUS PRIMI

SCENA SECUNDA.

THAIS. PHAEDRIA. PARMENO.

Th. MISERAM me! vereor, ne illud gravius
 Phaedria

Tulerit, neve ² aliorum, atque ego feci, acceperit;
 Quod

I. ALIORUM ACCEPE-
 RIT.] In contrariam partem
 interpretatus sit. Sic And.

II. 2. 24. *Adelph.* I. 2. 20.
 Plaut. *Aul.* II. 4. 8.

Atqui ego istuc, Anthrax,
aliovorsum dixeram,

Non istuc, quod tu infimulas.

Infra V. 2. 37.

in eam partem accipioque
& volo.

Adelph. IV. 3. 15. *Phaed.*
 III. 8. 8.

Accipiens, quid enim? cuncta
in contumeliam. *Vestib.*

Quod heri intronissus non est. *Ph.* Totus, Parmeno,
 2 Tremo, horreoque, postquam aspexi hanc. *Pa.*
 Bono animo es:

3 Accede ad ignem hunc, jam caleſces + plus satis. *Th.*

2. TREMO, HORREOQUE.] Ex amore ninio. Niniſ ignis, effectum frigoris reddit: & ex frigore ninio effectus ignis existit: secundum illud quod *Physici* ajunt. hinc & *Virgilius* [*Georg.* I. 93.]

*Aut Boreae penetrabile frigus
 aſſurat.*

TREMO HORREOQUE, POST-
 QUAM &c.] Natura magni
 caloris etiam horrorem in-
 cutit, ut niniae febres. *Do-*
natus. TOTUS TREMO, HOR-
 REOQUE.] Metaphora a Fe-
 bri desumpta, quae quando
 cum intensissimo frigore ac-
 cedit, horror vocatur. *Cic.*
Att. XII. 6. *Atticam doleo
 tam diu. Sed quoniam jam
 sine horrore est, spero esse,
 ut volumus.* *Celsus Lib.* III.
 cap. 3. *Aliae* [Febres quo-
 tidianae] *proxime a calore*
incipiunt, aliae a frigore,
aliae ab horrore. *Frigus vo-*
co, ubi extremae partes cor-
poris inaleſcunt: horrorem,
ubi totum corpus intremit.
Tremor vero & tremere, sed
& borror & horrere de ma-

ximo pavore usurpantur.
Virg. Aen. II. 120.

*Obſtupere animi, gelidusque
 per una cucurrit*

Oſſa tremor.

Horat. Cann. I. 23. 8. de
 hinnulo:

Et corde & genibus tremit.
Vesterhiov.

3. ACCEDE AD IGNEM
 HUNC.] Potius [*aprius. Mc.*
Boend. & Ed. Du. B. Vest.]
 IGNEM meretricem accipi-
 mus, quam aram Apollinis:
 vel quia amator uritur. Ut
Virgilius [*Ecl.* III. 66.]

*At mihi sese offert ultro meus
 ignis. Amyntas.*

Vel quia avida & avara est,
 ut ignis alimentorum. *Do-*

natus. Sentio cum *Donato;*
 primo quod solet joculari *Par-*
meno in re seria, sic infra
 II. 3. 86. Tum quod aman-
 tes vocare ignes amicas suas
 solebant, sed & delicias.
Ovid. Heroid. XVI. 102.

Ardebam, quamvis hic pro-
cul ignis erat.

Apulej. Metam. II. Verba
Photidis: Quam procul ameo
fa-

Th. Quis hic loquitur? chem, tun' hic eras, mi
Phaedria?

* Quid hic stabas? cur non recta introibas? *Pa.*
Cacterum

De exclusione verbum nullum. *Th.* Quid taces?

Ph. Sane, quia vero hae mihi patent semper fores:
Aut quia sum apud te primus ⁶. *Th.* ⁷ Missa istaec
face.

IO

Ph.

*foculo discede? nam si te vel
modice meus igniculus affla-*

verit, ureris intime. Verè
Artemidorus H. 8. Οὐδὲν
ἔτιως τὰ σώματα θερ-

μαίνει, ὥσπερ πῦρ καὶ
γυρή. Eugraphius Menan-
dram laudat aperte dicentem,
meretrices juxta domum su-
am vel in atrio solitas habere
aram Veneris vulgariae, cui
quotidie sacrificarent. Cre-
dit porro jocantem servum
intelligere ignem illius arae.
Vesterhov. Ex Eugraphii in-
terpretatione, major vis co-
mica inerit verbis Parmeno-
nis, meo quidem sensu.

4. PLUS SATIS.] Novè,
sed intelligitur *quam*, id est,
plus aequo. ut alibi [*Heaut.*
I. 2. 24.]

Quam ne quid in illum iratus
plus satis faxit pater.

Hoc quidam putant. et mi-
hi de his videtur esse, quae
a veteribus geminabantur:

ut, *Plerique omnes*, hoc est,
omnes. *Donatus.*

* QUID HIC STABAS?] *Formula invitandi iu aedes.*
Sic Genes. XXIV. 31. Ve-
sterhov.

5. Tolle, SANE & VERO,
& pronuntiandi adjuncta
vultumque dicentis: & in
verbis non negatio, sed con-
fessio esse credatur. Nam
VERO, ironiae convenit. ut
Virgilius [*Aen. IV. 93.*].
Egregiam vero laudem &c.

Donatus.

Scabrum hunc Donati lo-
cum esse putavit Vesterho-
vius; & ita restituit ope Mf.
Hult. & edd. vetust. Tolle
SANE. & VERO ad pronun-
tiandi adjunctum, vultum-
que dicentis illatum est. ut in
verbis &c. Mihi plana vi-
dentur verba Donati, ita ut
hac restitutione non fuerit
opus.

6. Subauditur, *Non re-*
cta introii. *Donatus.*

Ph. Quid missa? o Thais, Thais, ⁹ utinam cōfess
mihi

Pars aequa amoris tecum, ac pariter fieret,

¹⁰ Ut aut hoc tibi doleret itidem, ut mihi dolet:

Aut ego istuc abs te factum nihili penderem.

Th. ¹¹ Ne crucia te, obsecro, anime ¹² mi, μή
Phaedria.

15

¹³ Non

7. MISSA ISTAEC FACE.]
Bonè intelligit, qui hoc a
meretrice ridente molliter,
& osculum porrigente dici
accipit. *Donat.* Hoc est pos-
sidere genium Autoris sui.

9. UTINAM ESSET MIHI
PARS AEQUA AMORIS TECUM.]
H. e. Aequalis. *Ovid. He-
roid. XV. 163.*

quoniam non ignibus ae-
quis Ureris.

Theocrit Idyll. XII. 10.

Εἰ δ' ὁμαλοὶ πνεύσειαν
ἐπ' ἀμφοτέρωσιν ἑ-
ρώτες

Nōv.

Utinam pāres adspirent ambo-
bus Amores.

Nobis.

Si vero aequa pars amoris
non esset utrinque, Cupidi-
nem accusabant. *Anthol.*
VII. 139.

Εἰ μὲν ἐπ' ἀμφοτέρωσιν
ἔρωε ἴσα τόξα ἡλιάνεις

Εἰ Θεός. εἰ δὲ ῥέπαις πρὸς
μέρος, & Θεός εἶ.

Vesterhov.

Haec & seqq. sic reddit *Pa-
raphrastes Delph.* Utinam
mutuo amore mihi responde-
res; fieretque, ut injuriae,
quam mihi fecisti, memoria
te aequae ac me cruciaret; aut
[si te nihil cruciat] nihili
eam aestimarem.

10. UT AUT &c.] Si
ambo amaremus. *Donatus.*
Geminum AUT [Phaedriae]
non facit διλημμα; sed
copulat. Esto igitur sensus
alterius [sequentis] versus:
ut ego istuc factum abs te
aequo animo ferrem, si sci-
rem, illud itidem dolere ti-
bi, ut mihi dolet. *Vesterhov.*
Quam verè, dispiciant, qui-
bus vacat.

11. NE CRUCIA TE.] Haece
nisi amplectens adolescentem
mulier dixerit, videbitur,
NE CRUCIA, sine affectu di-
cere.

¹³ Non pol, quo quemquam plus ¹⁴ amem, aut plus diligam,

Eo feci: sed ¹⁵ ita erat res: faciundum fuit.

Pa. ¹⁶ Credo, ut fit, misera prae amore excluisti hunc foras.

Th. Siccine ais, Parmeno? ¹⁷ age! sed huc qua gratia

Te

cere. Sed sic dicet, NE CRUCIA TE, eo gestu, quasi in eo etiam ipsa crucietur: nam ideo subiecit, ANIME MI, hoc est, animus meus. *Donatus.*

12. ANIME MI, MI.] Vult Terentius velut peculiare verbum hoc esse Thaidis. ideo totiens dictum est, *Tunc hic eras, mi Phaedria? Ne crucia te, obsecro, anime mi, mi Phaedria.* *Donatus.*

13. NON POL &c.] Hoc totum nimis blandè, & cum contrectatione adolescentis, dicit meretrix. *Donatus.*

14. AMEM, AUT — DILIGAM.] Variâ distinctio est inter τὸ amare & diligere. Primum enim amare amplius quid est, praesertim Ciceroni. Sic Fam. IX. 14. *Tantum accessit, [Sc. ad amorem meum erga te], ut mihi nunc demum amare videar, antea dilexisse.* Tum diligimus ob virtutem, ceterasque animi dotes, *amamus*

voluptatis & utilitatis gratia. Unde & per εὐφημισμὸν de ipsa συγγένεια dicitur Plauto. Est porro Amare in interiore significato favere, bene velle, alterius commoda ut sua curare. Unde *Ano Deum*, soloecum est. Diligere est aliis praeferre, praecipuum quem habere. *Vesterhov.*

15. H. e. Ita necesse erat. Res ita exigebat. *Plaut. Bacchid. IV. 4. 70.*

res ita est. *dici volo.*

Menaechm. V. 1. 37.

Ut veniat ad me: ita rem esse dicito.

Eodem sensu *Pseud. IV. 2. 36.*

ita negotium est. *Vesterh.*

16. CREDO, UT FIT, MISERA PRAE AMORE &c.] Mirè a Parmenone correpta est, [ostendente] verisimile non esse, ut quis, quem amet, eundem possit excludere. *Donatus.*

G g g

17.

Te arceffi juffi, aufculta. *Ph.* Fiat. *Th.* ¹⁹ Dic mihi 20

Hoc primum, potin' eft hic tacere? *Pa.* Egone? optume.

²⁰ Verum heus tu, hac lege tibi ²¹ meam adstringo fidem:

Quae vera audivi, tacco, & ²² contineo optume; Sin ²³ falſum, aut vanum, aut fictum eſt, continuo palam eſt.

* Plenus rimarum ſum, hac atque illac perfluo. ²⁵
Proin

17. Corripientis eſt modo AGE, non hortantis adverbium. *Don.* Ante, SICCI-NE AIS [pro, AGIS], PARME-NO. legi malit Veſterhovius, ex quinque Mſſ. & edd. vetuſtiſſimis. Lindenbruch. & Pareus ex Mſſ. citant, AGE SIS, pro AGE! SED.

19. DIC MIHI. Meretricia calliditate commendat, quae dictura eſt. *Donatus.*

20. VERUM HEUS TU.] Aſtute ſervus reponit Thaidi vicem. Nam illa ut magnum voluit exſpectari, quod dictura eſt, iſte ut falſum contemnit. *Donatus.*

21. MEAM ADSTRINGO FIDEM.] Fidem promitto: quia vincula fidei dicuntur. *Donatus.* ADSTRINGO.] Ju-rejurando confirmo quaſi vinculo quodam. *Veſterhov.*

22. CONTINEO.] Meta-

phora a vasis deſumpta, unde nil effluit. *Veſterhov.*

23. FALSUM, eſt fictum mendacium ſimile veritati. VANUM, nec poſſibile, nec veriſimile. FICTUM, totum ſine vero, ſed veriſimile, FALSUM loqui, mendacis eſt: FICTUM, callidi: VANUM, ſtulti. FALSUM loqui, cul-pae eſt. FICTUM, virtutis. VANUM, vecordiae. FAL-sis decipimur: FICTIS dele-ctamur: VANA contemni-mus. *Donatus.* PALAM EST.] Evulgatum, omnibus no-tum.

* PLENUS RIMARUM SUM.] Vilis atque abjecta translatio, &, apta ad meretricem lo-quenti. *Donatus.* Manet in allegoria. Alia metaphora uſus Horatius Carm. I. 18. 16.

Ar.

Proin tu, taceri si vis, vera dicito.

Th. ²⁴ Samia mihi mater fuit: ea habitabat Rhodi.

Pa. ²⁵ Potest taceri hoc. *Th.* Ibi tum matri par-
volam

Puellam ²⁶ dono quidam mercator dedit,

²⁷ Ex Attica hinc abreptam. *Ph.* Civemne? *Th.*
Arbitror: 30

²⁸ Certum non scimus: ²⁹ matris nomen & patris
Dicebat ipsa: patriam & ³⁰ signa caetera

G g g 2

Neque

*Arcanique fides prodiga, per-
lucidior vitro.* Vesterhov.

24. Puduit dicere Thai-
den, *Meretrix mihi mater
fuit.* quod tamen significa-
vit, dicendo aliunde civem
alibi habitasse. Nam ideo
meretrices peregrinae dictae
sunt in Comoediis. ut in
Andria,

*Adeon' est demens? ex pere-
grina?* Donatus.

25. Quia Parmeno facile
credebat verum esse, quod
de matre Samia, quae Rho-
di habitasset, narratura est
[immo narrabat] Thais, le-
pide interlocutus ait, PO-
TEST TACERI HOC. Vesterh.
Id est, verisimile est. Do-
natus.

26. PUELLAM DONO &c.]
Propter hoc ostendit mere-
tricem fuisse matrem: & do-
no ideo accipere puellam po-
tuisse. Donatus.

27. EX ATTICA HINC.]
Quia Athenis est constituta
scena. Donatus. ATTICA,
Regione litorali ἀττική olim
vocata. in qua urbs Athe-
nae. Farnab. ABREPTAM.]
Mss. Mark. & Lips. c. pluse,
aliis, ARREPTAM. Vesterhov.

28. CERTUM NON SCI-
MUS.] Sic infra III. 3. 67.
Hec. III. 2. 25. & IV.
1. 5. Sed Cicero in Orato-
re, cap. 47. Non scire
quidem barbarum jam vide-
tur, nescire dulcius. Mss.
Lipsi alter, CERTUM NESCI-
MUS. Vesterhov.

29. MATRIS NOMEN ET
PATRIS &c.] Quae infantis
memoriae proxima sunt.
Nam quid prius aetas illa,
quam patrem matremque co-
gnoscit? Donatus.

30. SIGNA CAETERA.] Id
est, domum patris, regio-
nem.

Neque sciebat: neque ³¹ peracratem etiam potuerat.
 Mercator hoc addebat, e praedonibus
 Unde emerat, se audisse, ³² abreptam e ³³ Sunio. 35
 Mater ubi accepit, coepit studiose omnia
 Docere, ³⁴ educare, ita uti si esset filia.
 Sororem plerique esse credebant meam.
 Ego cum illo, quo cum tum ³⁵ uno rem habebam
 hospite,

Abii

nemque ejus. *Donatus.* Malim cum Donato de familia & domo paterna intelligere, quia junguntur *patriae*, quam de crepundiis quae Graeci *γνωρίσματα* vocant. quo sensu occurrunt infra IV. 6. 29. *Vesterhov.*

31. Cic. pro Rabir. cap. 9. Si per aetatem scire potuisset. Eadem ratione *Adelph.* V. 8. 8.

parere jam diu haec per annos non potest. Vest.

32. Existimat *Boeclerus*, *μνημονικὸν ἀμάρτημα* commissum a Cicerone ad *Att.* VII. 3. legente, *CAPTAM E SUNIO.* Sed quid si *RAPTAM* legatur? scilicet in *Mss.* veteribus literarum e & r levis est differentia. *Vesterhov.*

33. *SUNIO*, promontorium est Atheniensium: & in eo forum rerum vena-

lium, *ἐμπόριον.* *Donatus.* *Mss.* Graev. & Edit. *Mediol.* E *SAMO.* *Vesterhov.*

34. Alii *EDUCERE*, quod frequentius apud *Nostrium.* Sed & repetit *Phaedia* *μυμητικῶς* mox versu 76. *Utriusque* verbi participium vide *And.* I. 5. 39. *Vesterhov.*

35. *UNO* dicit, pro *solo.* Sic *Phorm.* III. 1. 6. *Liv.* I. 18. *Quove praesidio unus per tot gentes, dissuas sermone moribusque, pervenisset.* *Vesterhov.* *REM HABEBAM.* Id est consuetudinem, amorem. *HOSPITE.* Id est, *Attico.* *Donatus.* *Rem habere* [cum quo] turpi ferè sensu usurpatur praesertim apud *Comicos.* *Hec.* IV. 4. 96. *Notum Aufonianum illud in Monosyll.* XII.

Imperium, litem, Venerem, cur una notas Res? Vest.

Abii huc: qui mihi ³⁶ reliquit haec, quae habeo,
omnia.

Pa. Utrumque hoc falsum est: ³⁷ effluet. *Th.* Qui
istuc? *Pa.* Quia

Neque tu uno eras contenta, neque solus dedit:
Nam hic quoque ³⁸ bonam magnamque partem ad
te adtulit.

Th. Ita 'st, sed sine me ³⁹ pervenire quo volo.

Interea miles, qui me amare ceperat, 45

In ⁴⁰ Cariam est profectus, te interea loci

G g g 3 41 Cog-

36. Sc. *maricens*. Para-
phrastes Delph.

37. EFFLUET.] Cicero
pro Domo 46. *Ersi efflu-
unt multa ex vestra disciplina,
quae etiam ad nostras aures
saepe permanant.* Eadem ine-
taphora usus noster Adelph.
II. 4. 19. *Vesterhov.*

38. BONAM.] Multam.

Ovid. Ponto I. 8. 74.
*erit nostris pars bona dem-
ta malis.*

Apulej. Metam. I. *Optimi ca-
sei bonam partem avidè devo-
raverat.* Vest. BONAM MAG-
NAMQUE.] Haec dicuntur ἰσο-
δυναμῶντα: ut *Abs te pe-
tere & poscere.* An potius
BONAM specie, MAGNAM
quantitate? *Donatus.*

39. PERVENIRE, QUO VO-
LO.] Eleganter de sermone,
quasi de itinere loquitur.
Sic mox versu 75. & III.

3. II. Heaut. II. 3. 33.
Phorm. IV. 3. 35. Adelph.
V. 3. 35. Plaut. Amph. I.
I. 273.

ingressu 'st viam.

Afin. I. I. 39.

Estne hoc, ut dico, Libane?

Li. Rectam instas viam.

Eodem modo *manere* jube-
mus eum, qui plura, quam
par est, dicere velle videtur.
Refertur & ad nudam cogi-
tationem. Unde *Redire in
memoriam* est meminisse, re-
cordari. *Vesterhov.*

40. Caria, Asiae mino-
ris regio est litoralis, op-
posita Rhodo, Mausolo &
Artemisia celebris. Ejus in-
colae φιλοπόλεμοι [sive
φιλοπόλεμοι] dicti veteri-
bus; & vel mercenariam mi-
litiā praestantes primum
excipere [forte, *exceptere*]
ho

41 Cognovi. tute scis, post illa quam intumum
Habeam te: & mea consilia ut tibi credam omnia.

Ph. 42 Ne hoc quidem tacebit Parmeno. Pa. O
dubiumne id est 43 ?

Th. 44 Hoc agite, amabo. Mater mea illic mor-
tua est 50

Nuper. ejus frater 45 aliquantum ad rem est avidior.
Is ubi hanc forma videt honesta Virginem,
Et 46 fidibus scire, pretium sperans, ilico
47 Producit, vendit. 48 forte fortuna adfuit

Hic

hostilem imperum, quasi vi-
ta vilis esset. Unde ΕΥΚΑ-
ΓΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ proverbio di-
ctum. Videtur igitur Thra-
so in Cariam profectus esse
ad supplementa militiae con-
scribenda. *Vesterhov.*

41. Proprie COGNОВI.
Donatus. Licet & mulier vi-
rum & vir mulierem dicantur
cognoscere, quoties liberis
operam dant, quod de
viris est frequens etiam in
Sacris Literis, non videtur
tamen id innuere Thais co-
ram Phaedria. *Vesterhov.*

42. Edd. vet. NEQUE &c.
Vesterhov. NE HOC &c.] Id
est, Hoc quoque falsum est.
Donatus.

43. Me non taciturnum
scilicet. *Donatus.*

44. Convenit velut nutu
audientiam significantis, &

gestu hoc ipsum efferri. *Do-
natus.* And. I. 2. 15. *Vest.*

45. ALIQUANTUM AD REM
EST AVIDIOR.] Vultu accom-
modato ad reprehensionem
pronuntiandum est. REM
pecuniam modo dicit. *Do-
natus.* Adelph. V. 3. 48. &
V. 8. 31. Heaut. III. 2. 15.
Vesterhov.

46. FIDIBUS SCIRE.] Ve-
tusta ΕΜΜΕΝΙΣ. *Donatus.*
Sub. canere. Cic. Fam. IX.
22. Socratem fidibus docuit
nobilissimus fidicen. Porro
SCIRE pro peritum esse. Ne-
pos Praefat. Scienterque tibiis
cantasse. *Vesterhov.* PRETI-
UM.] Deest, magnum. *Do-
natus.*

47. PRODUCIT, proprie.
Nam produci res venales di-
cuntur. PRODUCIT: VENDIT.]
Haec celeritas vendibilem in-
di-

Hic ⁴⁹ meus 'amicus: emit eam ⁵⁰ dono mihi, 55
⁵¹ Imprudens harum rerum, ignarusque omnium.
 Is venit. postquam ⁵² sensit me tecum quoque
 Rem habere, fingit causas, ne det, sedulo.
⁵³ Ait, si fidem habeat, se iri praepositum tibi
 Apud me, ac non id metuat, ne, ubi acceperim, 60
 Sese relinquam, velle se illam mihi dare:
 Verum id vereri. sed, ego quantum suspicor,
⁵⁴ Ad virginem animum adjecit. *Ph.* ⁵⁵ Etiamne
 amplius?

G g g 4

Th.

dicat mercedem. *Donatus.* Sic
Heaut. I. 1. 92. Vesterhov.
 48. Id est, bona fortuna.
Donatus.

49. Quia locus est merit-
 torum, non jam miles [di-
 xit], sed meus amicus. *Do-*
natus.

50. DONO, eleganter,
 pro, ut donaret.

51. *Prudentia*, naturalis
 est: *gnaritas* extrinsecus ve-
 nit. *Imprudens*, per se: *Ign-*
arus, per alios. Hoc est,
 qui nec suspicatus sit, ne-
 que ex aliquo audierit. *Do-*
natus.

52. SENSIT. Non dictum,
 sed quasi celatum. *Donatus.*
 REM HABERE.] Sic dixit, ut
 honeste res impura dicatur.
Idem.

53. Semper ART dicimus,
 quum vel invisâ nobis & au-
 dientibus, vel vana dicta

narramus alicujus. *Donatus.*
 SI FIDEM HABEAT.] Hoc est,
 si faciam aliqua, unde cre-
 dat se tibi praeponi. SI FI-
 DEM HABEAT.] Si credere co-
 gatur, id est, si credat. un-
 de *fidejussor* dicitur, hoc est,
 auctor credendi. *Idem.* FI-
 DEM, confirmationem, pig-
 nus aliquod certitudinis,
 aut solidum argumentum.
 HABEAT, accipiat.

54. *Plaut. Mil. III. 3.*
 35.
Quasi militi animum adjece-
 ris.

Sic προβάλλειν ὀφθαλ-
 μόν, q. d. adjicere oculum.
 Edit. 1469. AD VIRG. ANI-
 MUM ADVORTIT. *Vesterhov.*

55. ETIAMNE AMPLIUS?] *Idem.*
 Mundat *Tercenius*, ut solet,
 res hujusmodi per ἑλπίσιν
 suam. *Donatus.* Cur id ro-
 gi-

Th. ⁵⁶ Nihil : nam quæfivi. nunc ego eam, mi
Phaedria,

Multæ sunt causæ, quamobrem ⁵⁷ cupiam abdu-
cere :

Primum quod soror est dicta : præterea ut suis
⁵⁸ Restituam ac reddam : ⁵⁹ sola sum : habeo hic ne-
minem ;

Neque ⁶⁰ amicum, neque cognatum : quamobrem,
Phaedria,

Cupio aliquos parare amicos ⁶¹ beneficio meo.

⁶² Id amabo ! adjuta me, quo id fiat facilius. 70

⁶³ Sine

gitat ? Sc. cogitat secum :
Quam vellem ! ita enim spes
erat, animum Thrasonis pau-
latim elapsurum Thaidi ; se-
que adeo sine rivali ea poti-
turum. *Vestib.*

56. Optime purgavit Te-
rentius, quod mox libera-
libus nuptiis fuerat obfutu-
rum, si vitiatam virginem
duceret Chærea. *Donatus.*

57. Alii cum Donato,
Cupio. *Vestib.*

58. RESTITUAM AC RED-
DAM.] *Restituimur* iis, qui-
bus nos volumus. *Reddimur*
iis, qui nos volunt. Ergo
restituimus volentem ; *reddi-*
mus volentibus. Sed in hac
[Sc. aut Thaidē, aut puella.]
utrumque est. *Donatus.*

59. SOLA SUM, ad fami-
liarium refertur absentiam.

HABEO HIC NEMINEM, ad
alienorum amicitiam. Et,
HABEO HIC NEMINEM, plus
sonat, quam NEMINEM HIC
HABEO. Et, SOLA SUM, ab
iis quos natura conciliat per
se. HABEO NEMINEM, eo-
rum qui voluntate jungun-
tur. *Donatus.*

60. NEQUE AMICUM.]
Bene hoc apud amatorcin :
quia est aliud *amator*, aliud
amicus. *Amator* qui ad tem-
pus, *Amicus*, qui perpetuo
amat. An quia in patris po-
testate est Phædria ? *Donat.*

61. Intelligit restitutio-
nem puellæ ad ejus propin-
quos.

62. ID — ! QUO ID FIAT
&c.] *παράλκον*, bis *Id* po-
suit. *Donatus.*

63 Sine illum priores partes hosce aliquot dies
 Apud me habere. nihil respondes? *Ph.* Pessuma,
 Egone quidquam 64 cum istis factis tibi respondeam?
Pa. Eu 65 noster! laudo. tandem 66 perdoluit. 67
 vir es.

Ph. 68 At ego nesciebam quorsum tu 69 ires? 70 par-
 vola

G g g 5

75
Hinc

63. SINE ILLUM PRIOR-
 RES &c.] Honestè circum-
 loquitur & oratorie, ne di-
 cat, *Abi foras, atque exclu-
 di te patere.* Donatus. PRIOR-
 RES PARTES.] Locutio trans-
 lata ab histrionibus, quorum
 primae, secundae, tertiae par-
 tes erant. Non dixit igitur
 Thais, *primum esse*, ne ve-
 ro amari a se militem, sed
 partibus suis actis excluden-
 dum esse innueret. *Vesterhov.*

64. De usu voculae CUM
 vide ad And. V. 4. 38. *Ve-
 sterhov.*

65. NOSTER.] Ita solent
 de heris & herilibus filiis.
Vesterhov.

66. *Αὐξήσιον* est τὸ
 PER. Hyginus Astron. II.
 40. Cuidam civium perdo-
 luit *inceptum Demiphrantis.*
 Unde adeo malè exponitur
 in Fabri Thesauro. *Vesterhov.*
 Niuis doluit, id est, per-
 sensit dolorem. Donatus.

67. VIR ES.] Adelph. IV.
 2. 25.

*Laudo, Ctesipho; patriissas
 abi, virum te judico.*

Est igitur laudandi formula:
Flor. III. 3. de Mario:
Flagitante aquam exercitu,
*Viri, inquit, estis, en illis
 habetis.* *Vesterhov.*

68. AT legit Quinctilia-
 nus, qui tres hosce integros
 versus laudat Instit. IX. 2.
 Leidenfes duo cum Bodl.
 AUT EGO; quando conti-
 nua erit Phaedriae oratio,
 cum signo interrogationis
 exprimenda, quod facit Co-
 dex Lips. Leidenfis unus,
 HAUD EGO &c. quod Faër-
 nus tuetur. Sed Boeclero τὸ
 AT longe significantius est
 h. l. quam HAUD. Et sane
 videtur Phaedria apte adsi-
 mulare, se non animadver-
 tisse antea, quo tenderent
 illae ambages, donec tam
 importuna petitio rem ultro
 proderet. *Vesterhov.* Is cur
 interrogationem hisce ver-
 bis apposuerit, nihil me at-
 tinet

Hinc est abrepta: eduxit mater pro sua:
 Soror est dicta: cupio abducere, ut reddam suis.
 Nempe omnia ⁷¹ haec nunc verba huc redeunt de-
 nique;

Ego excludor: ille recipitur: qua gratia?

⁷² Nisi illum plus amas, quam me: & istam nunc
 times, 80

Quae adveſta eſt, ne ⁷³ illum talem praeripiat tibi.
Th. Egon' id timeo? *Ph.* Quid te ergo aliud ⁷⁴
 ſollicitat? cedo.

Num ſolus ille dona dat? ⁷⁵ Nuncubi meam

Be-

tinet rationem reddere, cum
 ipſe noluerit. mihi ſaltem
 videtur ſenſum turbare.

69. IRES.] Vide ſupra
 elegantem notam Veſterho-
 vii ad verſ. 44.

70. PARVULA &c.] Vide
μίμησιν cum odio induc-
 tam, & depravatam pronun-
 tiatione: ita ut & *ὁμοιοτέ-
 λευτα* non vitarentur de in-
 duſtria. PARVULA — AB-
 REPTA, — SUA, — DICTA.
Donatus.

71. HAEC NUNC VERBA.]
 Id eſt, falſa dicta. *Donatus.*
 REDEUNT.] Q. d. Omnibus
 hiſce verborum ambagibus
 hoc unum verbum dixiſti; Ex-
 cluderis.

72. Mſ. Bodl. NISI SI.
Veſterhov.

73. ILLUM TALEM.]
Εἰρωνικῶς. Citra ironiam
 Talis eſt tantus, & tam ex-
 cellens. Plaut. Capt. V. 2. 2.
 Quid me oportet facere, ubi
 tu talis vir falſum autu-
 mas?

Cic. Fam. XIII. 73. Certe
 mihi perſuadeo, te, talem
 virum nil temere feciſſe. Sic
 Qualis pro quantus. Ovid.
 Faſt. V. 460.

Cernite ſim qualis; qui modo
 qualis eram! Veſterhov.

74. I. e. inquietat. ſub.
nifi iſte timor. Paraphraſtes
 Delph. reddit; incitar ad
 hoc faciendum.

75. Mſ. Mark. NUM TI-
 BI. *Veſterhov.* NUNC UBI.]
 Numquid alicubi. MEAM
 BENIGNITATEM.] Poſſunt e-
 nim dona dari, ſed exigua,
aut

Benignitatem sensisti ⁷⁶ in te ⁷⁷ claudier?

Nonne, ubi mihi dixisti cupere te ex Aethiopia 85.

Ancillulam, ⁷⁸ relictis rebus omnibus,

⁷⁹ Quaesivi? porro ⁸⁰ Eunuchum dixisti velle te,

Quia

aut minus liberaliter: & ideo mentionem *benignitatis* addidit; *quae* aut in quantitate rerum est, aut in facilitate praestantis. *Donat.*

76. IN TE CLAUDIER?]

And. III. 3. 41. INTER-CLAUDIER, Mss. Leid. un. additumque alia manu, *intereipi, quin semper facerem, quae voluisti*; item Graev. & Edd. 1469. ac Mediol. sed & ex Mss. & Codd. vet. laudat Lindenbruch. Mureti CALVIER h. e. decipi, ridet Lipsius, legens CLAUDIERE h. e. claudicare & deficere. *Vesterhov.* CLAUDIER, praeccludi. *Paraphrast. Delpb.* Et IN TE, erga te, tibi. Ita omnia sunt plana.

77. CLAUDIER?] *Clandi*, aut *Claudicare*. *Sallustius*, [In Fragmentis Histor. Oratione Macri comm. 25.] *Neque enim ignorantia claudicat res*. Et, [In Fragment. loco incerto.] *Nil jocordia claudiebat*. *Donatus*. Sane *Claudo*, pro *Claudico* rectè dici, copiosè probavit Gronovius ad Liv. XXII. 39.

n. 3. cui adde Gottlieb Cor-tium, ad locum Sallustii modò adscriptum. Sed enim obstat Forma passiva apud Nostrium, quominus talis sensus admitti queat: nisi accipiamus CLAUDIER signifi-catu deponentis.

78. Dicimur sedulo quid curaturi facere id *Rebus reli-ctis*. *Plaut. Epid. IV. 2. 35.* *Ego, relictis rebus, Epidi-cum operam quaerenda dabo.*

Cic. Fam. XII. 14. *Cujus rei tanto in timore fui, ut, omnibus rebus relictis, cum paucioribus — navibus ad illas ire conatus sim.* *Vesterho-vius* ad And. II. 5. 1. Sen-sus haud dissimilis *Phorm.* V. 7. 15.

79. QUAESIVI?] Quid ego feci in re coeli, & so-lis, ac penè orbis alterius? QUAESIVI, non enim in promptu erat. *Donatus*.

80. EUNUCHUM.] Eunu-chos a Persis institutos pu-tant ex captivis. A Baby-lonicis enim *Hellanicus* an-ter

Quia solae his utuntur ⁸¹ reginae; repperi.

Heri ⁸² minas viginti pro ambobus dedi.

⁸³ Tamen contemptus abs te. haec habui in memoria. 90

Ob haec facta abs te spernor. *Th.* ⁸⁴ Quid istic,
Phaedria?

Quam-

flor est id habuisse. ΕΥΝΟΥ-
ΧΗΜ.] Εὐνούχος εἶναι,
ὡς εὐνήν ἔχων, ἵδ' ἔστι,
Φυλατῶν. *OCOCeIN
ΓηNeN KeKANdPOS.
Donatus. * Lindenbruchius
exhibet, OCOCeIN hNHN
ΓηNeN &c. Locus uti cor-
ruptus, ita intactus, quod
sciam. Abr. Wielingius su-
spicabatur scripsisse Inter-
pretem: ὁ σώζων εὐνὴν
γυναικῶν, κένανδρος. En
meam symbolam: ὅσα ἐν
εὐνῇ γυνῆς τε καὶ ἀνδρός.
De Eunuchorum ortu & va-
rio munere vide eruditam
dissertationem Viri Cl. Eve-
rardi Ottonis, *Vesterb*

81. *Reginas* modo divi-
tes dicit. ut in Phormione
[I. 2. 20.], *Regem me esse*
oportuit. Donatus.

82. *MINAS VIGINTI.*] Id
de ingenti summa accipien-
dum ex mente gloriantis
Phaedriae. Ubi vero *solum*
Eunuchum viginti minis em-

tum dicit Parmeno, infra,
V. 6. 14. fugit eum ratio;
quare & ancillulae ex Aethi-
opia non meminit, metu sc.
perturbatus. Tum quod
Thraso de Aethiopissa dicit
III. 2. 18. *Hic sunt tres mi-
nae*, non ex vero dicit, sed
per contemptum. [Egregia
observatio; nam alias pote-
rat videri, quod ipse sibi
Terentius contradiceret.] Di-
cit autem PRO AMBOBUS DE-
DI, uti Adelph. II. 1. 25.
pro qua ego argentum
dedi.

Et Plaut. Mostell. I. 3. 142.
Triginta minas pro copite
 tuo dedi. *Vesterb.*

83. *TAMEN CONTEMPTUS*
ABS TE.] Majorem distincti-
onem posui, contra ac fit
vulgo. Singula enim sepa-
ratim pronuntianda, & cum
intervallo quodam, ut ma-
jorem indignationem expri-
mant. *Vesterb.*

84. *QUID ISTIC?*] Hoc
adverbium consentire inci-
pientis est. & est ἄλλ' ἔτι:
deest

Quamquam illam cupio⁸⁵ abducere; atque hac re
arbitror

Id fieri posse maxime: verumtamen,
Potius quam te inimicum habeam, faciam ut jusseris.
Ph. Utinam⁸⁶ istuc verbum ex animo ac vere di-
ceres,

Potius quam te inimicum habeam: si istuc crederem
⁸⁷ Sincere dici, quidvis possem perpeti.

Pa. ⁸⁸ Labascit, victus⁸⁹ uno verbo. quam cito!

Th.

deest enim *remoramur* [for-
te, *inmoramur*], aut aliquid
tale. *Donatus.* De formula
istac vide ad Aud. III. 3. 40.
Vesterhov.

85. ABDUCERE dixit,
tanquam ab stulto: nec per
verum meritum, sed per
fraudem. *Cicero* [In Verr.
III. 34. Atque ibi *Hottom.*
Vesterhov.], *Per vim atque*
dolum abducta ab Rhodio ti-
bicine. *Donatus.*

86. ISTUC VERBUM, pro
tota sententia. VERBUM pro
dicto. Sed proprie *ἀξίωμα*,
id est, sententia vel enun-
ciatio, quae uno ligatur &
adstringitur verbo. EX ANI-
MO AC VERE. Certe (forfan,
Bene); quia est qui ex ani-
mo dicat, fallat tamen. *Do-*
natus.

87. *Sincere*, purum,
sine tunc, & simplex: ut
mel sine cera. *Bene*, ergo,

ut mel, blandimentum me-
retriciis dulce fateretur, sed
negat esse sincerum. *Donat.*

88. LABASCIT.] Meta-
phora, a statua, nedificio
[*tenui tibicine fulto*, ait *For-*
nabius] vel arbore translata
ad animum. *Adelph.* II.
2. 31. ubi vide *Donatum.*
Suet. Caes. 14. *Nisi laban-*
tem ordinem confirmasset M.
Caionis oratio. *Vesterhov.*

89. UNO VERBO.] *Ut*,
Utinam istuc verbum [versu
95.] Et UNO VERBO, ut di-
ximus, sic accipe: ut ver-
bum dictum intelligas, quod
verbo complectitur [Nota,
hoc passivè dici, pro *adstringi-*
tur, quod supra. & noli
audire *Vesterhovium*, jun-
ctim legentem; *complectitur*
completæ sententiæ enuncia-
tionem], & completæ sen-
tentiae pronuntiationem,
quod *ἀξίωμα* nominatur.
Donatus.

Th. ⁹⁰ Ego non ex animo misera dico? ⁹¹ quam joco Rem voluisti a me tandem, quin ⁹² perfeceris? 100 Ego impetrare nequeo hoc abs te ⁹³ biduum, ⁹⁴ Saltem ut concedas, solum. *Ph.* Siquidem biduum; Verum ⁹⁵ ne fiant isti viginti dies. *Th.* Profecto non plus ⁹⁶ biduum, aut. *Ph.* ⁹⁷ Aut? nihil moror. *Th.*

90. Ego.] Convenit hoc pronomen blandè multa exprobranti: ut, *Virgilius* [Aen. IV. 314.] *Mene fugis?* *Donatus.* Ex ANIMO.] Verbum *Phaedriae* supra. MISERA, autem interponit mōre mulierum.

91. QUAM JOCO &c.] Contra illud refertur, quod ait *Phaedria*, *Nonne, ubi mihi dixisti cupere te ex &c.* Sed hoc vehemētius & disertius. Non serio, inquit, sed joco, a facilitate praestantis. Et VOLUISTI, non etiam dixisti. Mirandum obsequium, ex voto animi [*Phaedriae* nempe] pendens: *Donatus.*

92. PERFECERIS.] Nonne pondus hoc verbi & potentiam *Phaedriae* circa amicam, & illius obsequium vehemens, & rerum difficultatem quae extortae sunt, monstrat, atque omnem obterit querelam *Phaedriae?* *Donatus.* I. e. Obtinueris. *Paraphrastes Delph.*

93. Sustuli κούμαλος signum ante τὸ BIDUUM, sequutus Juntarum & Aldi editiones. *Vesterhov.*

94. Argutè additum SALTEM & SOLUM. Et bene, CONCEDAS, ut voluntatis sit: sic enim dixit supra, *Sine illum priorem parte &c.* *Donat.* CONCEDAS.] Abeas ab aedibus. Sic *Hæaut.* III. 3. II. & *Phorm.* V. I. 14. *Vesterhov.*

95. NE FIANT ISTI VIGINTI &c.] Facete biduum decuplavit. *Donatus.*

96. BIDUI. Ms. Traject. *Vesterhov.* BIDUUM, AUT.] Αποσιωπησις secunda. *Donatus.*

97. Guyetus explicat NIHIL MOROR per, non placet, nolo [Unde haud valde abludit illud *Phorm.* I. 4. 46. *Anfer mihi, oportet.*] Mihi id voluisse videtur *Phaedria*, non concedo amplius, quam biduum. *Vesterhov.*

Th. Non fiet: hoc modò sine te exorem. *Ph.* Sci-
licet

105

Faciundum est quod vis.. *Th.* ⁹⁸ Merito amo te.

Ph. ⁹⁹ Bene facis.

¹⁰⁰ Rus ibo: ibi hoc me macerabo biduum:

Ita facere certum est: ¹⁰¹ mos gerundus est Thaidi.

Tu Parmeno huc fac ¹⁰² illi adducantur. *Pa.* Maxime.

Ph. ¹⁰³ In hoc biduum, Thais, vale. *Th.* Mi

Phaedia;

110

104 Et

98. MERITO AMO TE.]

Ita solent grati, ubi quid impetrarunt. Vide Heaut.

II. 3. 119. & Phorm. I. 2.

4. Plaut. Poen. I. 2. 42.

An. *Quiesco.* Ad. Ergo amo te. *Vesterhov.*

99. BENE FACIS.] In consuetudinem venit, BENE

FACIS, & BENE FECISTI, non judicantis esse, sed gra-

tias agentis. *Donatus.* Sic Plautus Mostell. III. 2. 129.

Bene *benigneque* arbiter te facere

Pseud. I. 5. 106.

Bene *atque* amice dicis.

Georgius autem Fabritius, & Guyetus, utrumque Thai-

di tribuunt, hoc ordine:

BENE FACIS. MERITO TE AMO. Sic Adelph. V. 8. 22.

& 23. *Vesterhov.*

100. Non videntur hi tres versus uni Thaidi esse dicti, sed *hic* ab averso Phae-

dria ad spectatores; sequens Parmenoni gestu dolorem significanti; proximus huic [audiente Thaidi] voce gloriante & munera sua jactante. *Vesterhov.* MACERABO.] Maerore me ad maciem usque conficiam. *Paraphrastes Delph.* Pronunciandum est BIDUUM, ac si dixisset *biennio.* *Donatus.*

101. Mi. Mark. Edd. Tarvis. Mediol. MORIGERANDUM EST THAIDI. *Vesterhov.*

102. ILLI.] Eunuchus & ancilla, figurate ILLI: sed praevalet genus masculinum. *Donatus.*

103. IN HOC BIDUUM, &c.] Nunc VALE abscessum significat, non salutationem: nam si mera salutatio est, biduo solum amicam valere optat. BIDUUM dicens, pfae: scripsit de tempore. *Donat.*

¹⁰⁴ Et tu. numquid vis aliud? *Ph.* Egone quid velim?

Cum milite ¹⁰⁵ isto praesens, absens ut fies:

Dies noctesque me ames: me ¹⁰⁶ desideres:

Me somnies: ¹⁰⁷ me expectes: de me cogites:

¹⁰⁸ Me speres: ¹⁰⁹ me te oblectes: ¹¹⁰ mecum tota sis:

¹¹¹ Meus

104. ET TU. NUMQUID VIS ALIUD.] *Vale* subiudicandum saluatorium. Et subiudicandum est post osculum dici. *Donatus.* NUMQUID VIS ALIUD?] Formula discedentis ab altero. Sic infra II. 1. 7. II. 3. 49. & 71. *Adelph.* II. 2. 39. *Phorm.* I. 2. 101. & II. 4. 18. Videtur autem locus hic expressus ex *Plauti Amph.* I. 3. 44.

Jup. Numquid vis? *Alc.* Ut, quum absim, me ames, me tuam absentem tamen. *Vesterhov.*

105. Bene additum ISTO, quasi odiofo. *Donatus.* Sic infra de eodem Milite. II. 1. 8. * PRAESENS, ABSENS.] *Κακόζηλον.* *Donatus.* Si ve potius, *ὀξύμωρον.*

106. DESIDERES.] *Αὔξησις.* quia plus est amore desiderium. *Donatus.*

107. ME EXPECTES.] Cupidissime desideres. *Heu-*

tont. II. 4. 29. *Plaut. Mostell.* I. 3. 31.

Tu ecastor erras, quae quidem illum expectes unum, atque illi

Morem praecipue sic geras, atque alios asperneris.

Ubi ὁ πᾶν J. Fr. *Gro-* novius: Nec nuptum verbum & praetextatum est Expectare, & tamen significationem habet huic rei dicatam & propriam. Laudat porro locum hunc ex *Eunucho Terentii. Vesterhov.*

108. Cum ME EXPECTES, jam dixerit: quid sibi vult iterum ME SPERET? inter *Spem* & *Expectationem* hoc interest: quia *expectatio*, certorum est: *Spes* vero, incertorum. Et *expectatio*, propinquarum rerum: *Spes*, longinquarum. Et *Expectatio*, destinat tempus: *Spes*, non destinat. *Donat.* ME, in me. *Minell.* ut fit, confidas. *Spires*, legit *Gyetus*, notante *Minellio.*

¹¹¹ Meus fac sis postremo animus, quando ego sum
¹¹² tuus.

Th. Me miseram! forsitan hic mihi ¹¹³ parvam ha-
 beat fidem,

¹¹⁴ Atque ex aliarum ingeniiis nunc me judicer.

Ego pol, ¹¹⁵ quae mihi sum conscia, hoc certo scio,
 Neque me ¹¹⁶ finxisse falsi quidquam, neque meo

Cordi

109. IN ME. Ms. Mark.
Vesterhov.

110. MECUM TOTA SIS.]
 Toto animo. Nam illam
 nunc animum vult esse, *
 non corpus. *Donatus.* * *πνευ*,
 mallet *Vesterhovius*: at nul-
 la sub causa.

111. Ea sit inter nos a-
 mantes animorum permuta-
 tio, ut vicissim unus in al-
 terum animus quasi demi-
 gret. Verè enim dictum est:
Anima magis est, ubi amat,
quàm ubi animat: unde
 ο φίλος, ἄλλος αὐτὸς
 dicitur. *Minell.*

112. TUUS.] *Animus sci-*
licet. Donat.

113. PARVAM.] *Guye-*
tus, PARUM. Quod & *Gr-*
terus defendit ad *Plaut. Me-*
naechm. Prol. 16. Adde
Pseud. I. 5. 64.
Cum apud te parum sit fides.
Bacchid. III. 6. 41.

Sic pergis parum mihi fidem
arbitrarier.

Accedit locutio Sallustii, Ca-
til. 7. Magisque in decoris
armis & militaribus equis,
quam in scortis atque convi-
viis lubidinem habebant. I.e.
 majorem lubidinem. Et cap.
 58. *Commeatus abunde.* i. e.
 abundans. Adverbia pro ad-
 jectivis. Vide ad utrumque
Isæum Gotl. Cortium. Ve-
sterhov.

114. Versum hunc ex
Turpilio desumptum Guyetus
observat, qui apud Non.
Nunc me ex aliorum ingeniiis
judicat: intercapedo quorum
amicitias levat. Vesterhov.

115. QUAE, in Nûm.
 Plur. pro, quod, quantum:
 aut omissum est, quod ad ea.
Paraphrastes Delph. expo-
nit; Quae mecum in animo
totius rei veritatem scio. CON-
SCIA, in bonam partem. no-
tante Vesterhovio.

116. Aut, dixisse, debuit
 dicere. aut abundat *FALSI.*

H h h

aut

Cordi esse ¹¹⁷ quemquam cariorem hoc Phaedria.
 Et ¹¹⁸ quidquid hujus feci, causa Virginis
 Feci: Nam me ejus ¹¹⁹ spero fratrem propemodum
 Jam repperisse, ¹²⁰ adolescentem adeo nobilem:
 Et is hodie venturum ad me ¹²¹ constituit domum. 125
 Concedam hinc intro, atque expectabo, dum venit.

aut ideo, quia & vanum
 fingi aliquid potuit, ut su-
 pra, Si *vanum*, aut *falsum*,
 aut *factum* est. Donatus.

117. MELIUS, QUEMQUAM,
 quam si dixisset, *militem*.
 Donatus.

118. QUICQUID HUIUS
 FECI.] Quod eum exclusi
 foras. In Heaut. [III. 3. 10.
 legendum autem, *pater*.]
Nilil me istius facturum pa-
tri, Donatus.
 Intra V. 6. 10. & V. 9. 40.
 Cic. Att. XVI. 4. *Non vi-*
deo, sciturum me, quid ejus
 sit, *ni statim aliquid litera-*
rum. Vesterhov.

119. NOVÈ SPERO, pro
 credo vel confido. PROPE-

MODUM ideo, quia hominem
 quidem novit, sed fratrem
 esse virginis nondum pro-
 bavit. Donatus.

120. ADOLESCENTEM.]
 Intelligit Chremetem. *Ve-*
sterhov. ADEO NOBILEM.]
 ADEO, pro nimis positum
 est, aut pro expletivæ parti-
 cula. *Donatus*. Hunc locum
 adfert Servius ad Virg. Aen.
 VII. 427. & *Adeo*, valde
 interpretatur. Mirè autem
 Thais a nobilitate commen-
 dat Chremetem, hominem
 ceterà, ut videtur, haud
 magni pretii.

121. CONSTITUIT.] Sic
 And. I. 5. 34. Vide ad
 Heaut. IV. 4. 4. *Vesterh.*

ACTUS SECUNDI

SCENA PRIMA.

PHAEDRIA. PARMENO.

Ph. **F**AC ita ut jussi; deducantur isti. *Pa.* Faciam. *Ph.* At diligenter.

Pa. Fiet. *Ph.* At mature. *Pa.* Fiet. *Ph.* Satin' hoc mandatum est tibi? *Pa.* Ah!

* Rogitare? quasi difficile sit.

Utinam tam aliquid ³ invenire facile possis, *Phaedria*,
Quam hoc peribit! *Ph.* Ego quoque una pereoo,
+ quod mihi est carius. 5

H h h 2

Ne

I. SATIN' HOC MANDATUM &c.] Formulae speciem habet [sedulam negotii procurationem inculcantis.] *Plaut. Capt. II. 3. 85.*

Ph. Mandasti satis.

Satin' habes, mandata quae sunt, facta si refero? *Ty. Satis.* *Vesterhov.*

Apertè, inquit, dicta sunt ista tibi. *Eugraph.*

2. ROGITARE?] Enallage modi. clarius *Hec. IV.*

I. II.

ut rogitas?

Vel possit per Ellipsin dici, ut plenè sit, *Ah! rogitare te oportebat?* Eodem sensu *Plautus, Mil. III. 3. 48.*

Pa. Nempe tu novisti militem meum verum? *Ac.* Rogare mirum est. *Vesterhov.* Ineptiam nimiam circa hoc solliciti amatoris expressit: & ostendit nihil esse facilius quam deducere ad meretricem munera. *Donatus.*

3. INVENIRE.] Acquirere. Sic *Heautontim. [V. 4. 17.]* Ut servus quod labore invenerit. Nam ideo a praecedenti etiam quaestus dicitur. *Donat.*

4. QUOD &c.] Pro, qui mihi sum carior. *Donatus.* Quod damnum mihi est gravius. *Minell.*

Ne istuc tam iniquo patiāre animo. *Pa.* Minime:
⁵ quin effectum dabo.

Sed numquid aliud imperas?

Ph. Munus ⁶ nostrum ornato verbis; ⁷ quod poteris: & ⁸ istum aemulum,

Quod poteris, ⁹ ab ea pellito.

Pa. ¹⁰ Memini, tamen si nullus moneas. *Ph.* Ego
 rus ibo, atque ibi manebo. 10

Pa. ¹¹ Censeo. *Ph.* Sed heus tu! *Pa.* Quid vis?

Ph. ¹² Censen' posse me ¹³ obfirmare,
 Et perpeti, ne redeam interea? *Pa.* Te ne? non
 hercle arbitror.

Nam

5. QUIN, pro inmo. ut
 in *Heautontim.* [IV. 3. 22.]
 Quin *nolo mentiare.* Donat.

6. NOSTRUM.] Ita sole-
 bant se efferentes. Sic infra
 III. 2. 15. ORNATO VER-
 BIS.] Vult & commendari
 munus, & cum honore ver-
 borum offerri Thaidi. Eo-
 dem sensu Cicero Off. II.
 20. Neque vero verbis au-
 get suum munus, si quo for-
 te fungitur, sed etiam exte-
 nuat. Justin. XV. 1. Vest.

7. QUOD &c.] Mss. Mark.
 Lips. QUOD. Eodem sensu
 Cic. Fam. I. 1. Quod com-
 modo rem facere possis. Sic
 Heaut. III. 1. 7. Vesterhov.

8. ISTUM.] Id est, odio-
 sum & molestum. Donat.

9. AB EA, ab ejus ani-
 mo. Donatus. Meretricis ab
 amore discludas. Eugraph.

10. Mf. Lips. AU MEMI-
 NI. Vesterhov. NULLUS, pro
 non. Plautus in *Trinumino*
 [III. 1. 5.] Nullus credas.
 Donatus.

11. CENSEO.] Magnifi-
 cè dictum. Censebant Patres
 sententiam in Curia de re
 publica dicentes. Vesterhov.

12. CENSEN'.] Arbitra-
 ris: ut Censores, qui morum
 alienorum habent summum
 arbitrium. Donatus.

13. OBFORMARE ET PER-
 PETI.] Verba sunt despe-
 rantis. non firmare, sed OB-
 FORMARE: non puti, sed
 PERPETI. Donatus. Heaut.
 V. 5. 8. Plaut. Amph. II.
 2. 14. fe.

Nam ante jam revertere: aut mox noctu ¹⁴ te adig-
gent horsum insomnia.

Ph. ¹⁵ Opus faciam, ¹⁶ ut deferiger usque, ¹⁷ in-
gratiis ut dormiam.

Ph. Vigilabis lassus. ¹⁸ hoc plus facies. *Ph.* Ah,
nihil dicis, Parmeno.

15

H h h 3

¹⁹ Eji-

*feram & perferam usque
Abieum ejus animo forti at-
que obfirmato. Vesterhov.*

14. TE ADIGENT HORSUM
INSOMNIA.] Hoc est, adur-
bem agent. INSOMNIA.] Vi-
giliae. Legitur & ADIGET,
ut sit INSOMNIA numeri sin-
gularis. *Donatus.* ADIGET,
propter verba sequentia
Phaedriae, & ad ea respon-
sum Parmenonis, legendum
censet Vesterhovius; adeo
ut INSOMNIA hic non sint
ἐνύπνια, sed (sit) *ἀνύπ-
νια*, absentia somni, seu
vigilia. Vide omnino Ser-
vium ad Virg. Aen. IV. 9.
Suet. Calig. 50. *Incitabatur
insomnia maxime.* Gell. VI.
4. De Atilio Regulo: *Tu-
ditanus autem somno prohi-
bitum [Sc. Regulum a Car-
thaginienfibus], atque ita
vita privatum refert. Idque
ubi Romae cognitum est, no-
bilissimos Poenorum captivos
liberis Reguli a Senatu dedi-
tos, & ab iis in armario mu-*

*vicibus praefixo destitutos, eā-
demque insomniā periisse.*
Haec duo loca attulit Vester-
hovius Faterur autem ADI-
GENT esse in Mss. plusculis,
& editis quibusd. vet. Pa-
reum tamen in uno Palati-
norum, & Faërnium in scrip-
to Codice, ADIGET invenisse
ostendit.

15. OPUS FACIAM.] In-
telligit opus rusticum. Heau-
tont. I. 1. 21. Adelph. IV.
1. 2. Ad res voluptatum
traustulit Plautus Aflu. V.
2. 23. 24. *Vesterhov.*

16. Ordo est, *Usque ut
deferiger.* *Donatus.*

17. INGRATIIS.] Id est,
invitus & coactus. Nam
INGRATIIS, non ultro signi-
ficat: quia [add. non] ultro-
nea ingrata sunt. *Donatus.*
Mss. Graev. INGRATUS. Mss.
quidam, INGRATUS UTUT.
Gifanius in Indice Lucret.
INGRATIS defendit: INGRA-
TIIS proprie ablativum esse
adverbialiter positum, discas
ex

¹⁹ Ejiciunda hercle haec est mollities animi: nimis
²⁰ me indulgeo.

²¹ Tandem non ego illa caream, si sit opus, vel totum triduum? *Pa.* Hui!

²² Univorsum triduum? ²³ vide quid agas? *Ph.*

²⁴ Stat sententia.

Pa.

ex Plauto *Mere.* II. 4. 11. *Tuis ingratiis.* & *Casim.* II. 5. 7. *Vesterhov.* INGRATIIS.] Sub. amoris mei, aut, Cupidinis pueri. eleganter.

18. Quod [sc. *Lassum vigilare*] amplius quid est, quam opus facere. Hoc PLUS, h. e. tanto plus. Ridet Parmeno quod dixerat Phaedria; OPUS FACIAM, UT DETETIGER USQUE. Sic Heaut. I. 1. 22. sed citra ironiam, plus agas. *Vesterhov.*

19. EJICIUNDA — MOLLITIES ANIMI.] Ita Plautus *Cas. Prol.* 23.

Ejicite ex animo curam atque alienam aem.

Trin. III. 2. 24.

corde expelle desidiā tuo.

Curc. II. 1. 8.

istam exturbes ex animo aegritudinem.

Lucil. apud Non. Marcell. Ejicere istum abs te quam primum & perdere amorem. *Vesterhov.*

20. ME INDULGEO.] ME sic veteres, quod nos MIHI

dicimus. Alibi, [Heaut. V. 2. 35.] *Te indulgebant, tibi dabant.* Donatus. Lucil. Lib. XXVIII.

Tu, qui iram indulges nimis, manus abstinere a muliere melius est. *Vest.*

21. TANDEM NON EGO ILLA CAREAM, &c.] Sic coepit tanquam aliquid foret dicturus magnificum. VEL TOTUM TRIDUUM? Magna professio virtutis, cum biduo sit opus, triduo posse durare. *Donatus.* CAREAM, carere possim.

22. TOTUM TRIDUUM, dicit univorsum triduum, *εἰς τριῶν ἡμέρας*, quasi triduum sit in multo numero. *Donatus* ad vers. praeced. sed manifestò huc respexit.

23. VIDE QUID AGAS.] Sic dicitur magna aggregantibus. *Donatus.* Formula deterrentis. infra V. 5. 22. aliter *Phorm.* II. 2. 32. ubi vide *Donatum.* *Vesterhov.* Hic ironice dictum, vultu tamen serio.

Pa. Dī boni, quid hoc ²⁵ morbi est? adcon' homi-
nes immutarier

Ex amore, ut non cognoscas ²⁶ eundem esse? hoc
nemo fuit 23

Minus ineptus, magis ²⁷ severus quisquam, nec
magis continens.

Sed quis hic est, qui huc pergit? at at! hic quidem
est Parasitus Gnatho

Militis: ducit secum ²⁸ una virginem dono huic.
papa!

H h h 4

Facie

24. STAT SENTENTIA.]
Quodcunque firmiter decre-
tum, stare & sedere dicitur.
Virg. Aen. II. 750. IV. 15.
Et V. 748.

Edocet, & quae nunc animo
sententia constet. Vest.

25. Amorem vocat mor-
bum, uti animum aegrotum
tribuit amanti Pamphilo,
And. I. 2. 22. Plaut. Ci-
stell. I. 1. 75.

Gy. Bono animo es, erit isti
morbo melius. Si. Confi-
dam fore,

Si medicus veniat, qui huic
morbo facere medicinam
poteſt.

Sic νόσος & νοσέειν eodem
sensu usurpantur Græcis.
Vesterhov.

26. EUNDEM.] More suo
a plurali numero ad singu-
larem se convertit. *Donatus.*

Nam Homines praedixerat
Terentius.

27. Animadvertite ut amet
Terentius MAGIS addere po-
sitivo, potius quam com-
parativum facere. *Donatus.*
At hoc fecit modò, ob prae-
cedens *Minus*. QUISQUAM,
παρέλκει: nam poterat suf-
ficere *Nemo*.

28. Quidam Mss. & edd.
vett. UNAM. Scilicet solet
τὸ UNUS vel pro quidam
usurpari [Quomodo me le-
gere memini in J. Caesare:
at locus nunc non succur-
rit], vel *παρέλκειν*, *Plaut.*
Mottell. III. 2. 2. Et IV.
3. 9. Sic And. I. 1. 91.
Cic. de Orat. I. 29. De
hoc uno minime est facile
praecipere, non mihi modo,
qui sicut unus paterfamilias
his

Facie ²⁹ honesta: mirum, ³⁰ ni ego me turpiter hodie hic dabo.

Cum meo ³¹ decrepito hoc Eunuchus: haec superat ³² ipsam Thaidem.

bis de rebus loquor, sed etiam in se illi Roscio. Ut adeo Vossius immerito reprehenderit veterem Interpretem & Erasmus, qui Marth. VIII. 19. εἰς γραμματεὺς verterunt, Unus scriba. Vesterhov.

29. HONESTA.] Sic Virgilius [Aen. I. 591.]

Et laetos oculis afflarat honores.

Et mox idem [Infra III. 2. 21.]

Ita me Di ament, honestus. Donatus.

30. NI DABO, pro dedero. Donatus. ME TURPITER HIC DABO.] Gnyetus non intelligens, quid sit, *turpiter se dare*, dicit legendum esse, HINC DABO, h. e. *factum, abibo*; quod e Ms. Argent. sed correctoris manu citat Boeclerus. *Turpiter se dare* tamen & Cicero [Immo Coelius. Si tamen scripsit id. quod Graevius conjectavit tanto tempore post: mihi saltem liceat dubitare, salvo honore nominis Graeviani] dixit Fam. VIII. 15. Si vera est con-

jectura V. Cl. J. G. Graevii. Vesterhov. Qui an ipse phrasin intellexerit, incertum est. Mihi sane est ambigua: Forte DABO ME, *praeberem, gessero*. Forte etiam, *Vetum me fatear*. Alias interpretationes vide apud Interpretes minorum gentium; & Cellarium ad locum Coelii modò citatum.

31. Decrepiti sunt dicti, quorum crepitu & plangore familiae fuerant jam conclamata funera. Donatus. DE CREPITO.] Prorsus tene. Sic Adelphi. V. 8. 16. ubi etiam vide Donatum. Etymon incertum. Euphrasio *decrepiti* vocantur senes, quod longa senectute vix loqui possint, & tantummodo fractis vocibus loquantur, & sint quasi quaedam *crepitacula*. Festo *Decrepitus* est desperatus, crepera jam vita, ut *crepusculum* extremum tempus diei. Vide Taubm. ad Plaut. Epid. V. 2. 1. & Kirchmann. de Fun. Rom. I. 11. Possit & metaphora videri desumpta à lucernis si-ve candelis in extremo cre-
pi

ACTUS SECUNDI

SCENA SECUNDA.

GNATHO. PARMENO.

Gn. **DI** IMMORTALES! [†] homini homo quid
praestat! stulto intelligens!

[‡] Quid interest! hoc adeo ex hac re venit in men-
tem mihi.

[§] Conveni hodie adveniens quemdam mei ⁺ loci
hinc, atque ordinis,

H h h 5 [¶] Ho-

*pirantibus. Vide Voss. Etym.
Vesterhov.*

32. IPSAM.] Quasi ni-
mine pulchritudinis. Et be-
ne IPSAM, propter quam
datur. *Donatus.*

1. HOMO HOMINI QUID
PRAESTAT!] *Phorm.* V. 3.
7. *Liv.* XXXI. 7. *Dico,*
quantum vel vir viro, vel
gens genti praestat. Vesterh.

2. QUID INTEREST!] Vi-
dentur absolute per admira-
tionem dicta [hoc praecipit
Donatus.] Atque ita diserte
est in *Mf. Lips.* *Vir Cl. Jac.*
Perizonius ad Sanct. Min.
III. 5. tamen conjunctim
legit, STULTO INTELLIGENS
QUID INTEREST! compo-
nens cum illo *Gellii III.* 14.
Quid demidium dimidiato in-
terfit. Ita & citat Priscia.

nus Instit. Grammat. Lib.
XVIII. Lucilius Lib. IX.

Nunc haec quid valeant, quid-
ve huic interfiet illud
Cognosces.

[Notabilis locus, propter
constructionem Verbi, pro
differre sumti, cum dativo]
Cic. Catil. III. 6. *Quae sup-*
plicatio si cum ceteris confe-
ratur, Quirites, hoc inter-
fit. Vesterhov.

3. *Convenisse*, non vidis-
se tantum, sed etiam collo-
cutum fuisse significat. *Do-*
nat. CONVENI.] Obviam
factus sum. *And. II.* 2. 31.
Vesterhov.

4. LOCI, ingenuum:
ORDINIS, pauperem. Illud
natalium, hoc fortunae est.
Donatus. Non constat sibi
Do-

5 Hominem haud impurum, itidem patria qui 6
abligurierat bona.

Video 7 sentum, squalidum, aegrum, 9 pannis an-
nisque oblitum.

10 Quid

Donatus [in Locī notione.]
hic, & mox ad versum 10.
Quid ergo? Promiscuus Lo-
ci usus est, seu de natali-
bus, seu de dignitate sermo.
Justin. XV. 3. *Erat hic Ly-
simachus illustri quodam Ma-
cedoniae loco natus.* Cic.
Fam. XIV. 18. *Vos videre,
quid aliae faciant isto loco
feminae.* Nisi placet cum
Eugraphio MEI LOCI, pau-
perem intelligere. ORDINIS,
parasitum. Sic Plautus Ci-
stell. I. 1. 24. *Ordinem tri-
buit meretricibus; vel ἐκ
παράλληλῃ, meae fortis
atque conditionis, interpre-
tari.* HINC, ex hac urbe.
Sic And. V. 1. 14. *Vest.*

5. HOMINEM HAUD IM-
PURUM.] Non dixit prodi-
gum, quia hoc ipsum pro-
bat: sed non avarum, non
improbum. Et sic laudamus
eos, in quibus nihil est quod
magnopere efferamus. Do-
natus. Refertur ad ingenium.
Heaut. IV. 1. 16. Adolph.
II. 1. 29. II. 4. 17. Phorm.
II. 3. 25. & V. 7. 93. no-
tatque passim [Impurus sc.]

fordidum & avarum. Phorm.
I. 2. 33. *Vesterhov.*

6. ABLIGURIERAT.] Sva-
vibus escis consumpserat.
Nam ἀπὸ τῆς λιγυρίας, est
ligurire. Et λιγυρίων Graeci
suave appellant. *u. E-*
ditio an. 1469. & quidam
Mss. OBLIGURIERAT. Cic.
Catil. II. 5. *Parrimonia sua
profuderunt: fortunas suas
obligurrierunt.* Sunt vero
haec [ITIDEM PATRIA &c.]
παρὰ προσδοκίαν a Gna-
thone dicta. Ubi enim mag-
nifice satis dixisset, MEI LO-
CI HINC ATQUE ORDINIS,
subjungit, quod maxime
erat ignominiosum, ITIDEM
PATRIA QUI ABLIGURIERAT
BONA. Quibus verbis simul
κατὰ ληΐωτην helluonem
describit. Qui vero patria &
avita bona comedissent, pro-
digi declarabantur. Vide por-
ro infra V. 4. 14. *Vesterh.*

7. SENTUM.] Horridum
& incultum; qualia sunt lo-
ca vepribus & spinis obsita.
Virg. Aen. VI. 462.

Per

¹⁰ Quid istuc, inquam, ornati est? quoniam miser, quod habui, perdidit. ¹¹ hem, Quo redactus sum! omnes me noti atque ignoti deserunt.

¹² Hic ego illum contemsi prae me. Quid ¹³ homo, inquam, ignavissime?

Itan'

Per loca fenta situ
Prudentius περὶ Στεφ.
Hymno III. 46.
Ingreditur pedibus laceris
Per loca fenta situ & vepri-
bus. Vesterhov.

8. SQUALIDUM,] Ad for-
des retulit. AEGRUM,] Ad
maciem. PANNIS ANNISQUE
OBSITUM,] Ad vestitum &
tristitiam. Donatus.

9. PANNIS ANNISQUE
&c.] Vel parasitica vernilitate
καθ' ὁμοιοτέλετον dictum:
vel quia Homerus [Odyss.
T. 366. Vesterhov. Legitur
autem idem versus totidem
verbis in Heliodo, Έργ.
93.] dixit, αἶψα γὰρ ἐν
κακότητι βροτοὶ κατὰ γέ-
ρας κχσιν. & est miseriae
senium deditum. Bene addi-
dit annis: quia ut quisque
miserior est, ita senior vi-
detur. Ut SENTUM, dixit
OBSITUM. μετὰ φορὰ ab a-
gro. Donatus. Suet. Calig.
35. Constringi siue more jus-

sit, & pannis obsitum vica-
zim circumduci, ac mulieri-
bus ostendi, deinde jugulari.
Virgil. Aen. VIII. 307.
ibat rex obsitus aevo.

Plaut. Menaechn. V. 2. 4.
Confitus sum Senectute. Heau-
tont. II 3. 53. Vesterhov.

10. QUID ISTUC ORNATI?
INQUAM.] Scire nos conve-
nit, cum recto casu profer-
tur interrogatio, non esse
contumeliosum. Ut si dicas,
Quis hic homo est? Si autem
in obliquo, contemptum sig-
nificari. ut, Quid hoc est ho-
minis? Quid mulieris? Quid
ornatus? — Ornatus τῶν
μέσων est, ad dedecus [im-
mo, decus] & ad turpitu-
dinem. Vel simpliciter hoc
accipe, vel εἰρωνικῶς. PER-
DIDI.] Non dixit, id quod
erat, comedi, aut consump-
si. Donatus.

11. HEM QUO &c.!] Vel
habitum suum, vel corpus
ostendens, hoc dicit. Donat.

Itan' ¹⁴ parasti te, ut ¹⁵ spes nulla reliqua in te
fiet tibi?

¹⁶ Simul consilium cum re amisti? viden' me ¹⁷ ex
eodem ortum loco? IO

¹⁸ Qui color, nitor, vestitus, ¹⁹ quae habitudo est
corporis!

²⁰ Omnia

12. Hoc est illud, HO-
MO HOMINI QUID FRAESTAT!
&c. *Donatus.*

13. HOMO.] Ita solent
per contentum. Quae fere
distinctio inter Ἀνθρώπων
& Ἀνδρα usitata Graecis.
Vesterhov.

14. ITANE TE PARASTI.]
Quam objurganter! tan-
quam in illo sit, quod mi-
ser est. Et alibi [Hec. I. II.]
Quin ita paret se, &c. Et
hoc propriè verbum ad ex-
primendam inhumanitatem
[forte hac voce inertiam vult
significare] & ignaviam fa-
ctum est. *Donatus.* Idem
ad laudatum Hecyrae locum
ait verbum *Paret*, adversum
munificos & segnes sumi.
Ubi *Vesterhovius* legendum
suspiciatur *nullificos*, q. d.
nullius bonae frugis. * PA-
RASTI TE.] Supra I. I. 2.
Cic. Tusc. V. 18. Proinde
ita parent se in vita, ut vin-
ci nesciant. *Vesterhov.*

15. SPES NULLA RELIQUA
IN TE &c.] Sententiose, ad

illud quod & Virgilius ait
[Aen. XI. 309.]

spes sibi quicque. *Donatus.*
IN TE, Emphaticè dictum;
est enim SPES non inter For-
tunae bona, sed ἐν τοῖς
ἐφ' ἡμῶν. *Vesterhov.*

16. Consilium, in bonis
animi: res in potestate for-
tunae. *Donatus.* SIMUL CON-
SILIUM CUM RE AMISTI?]
Cic. pro Coel. 32. Homi-
nem sine re, sine sede, sine
spe, sine fide, sine fortunis.
Ovid. Pont. IV. 12. 47.
Crede mihi; miseros pruden-
tia prima relinquit.
Et sensus cum re consilium-
que fugit. *Vesterh.*

17. Ex eadem fortuna.
Donatus. Quem nota *Fortu-
nam* hic dixisse de conditio-
ne natalium: de his enim a-
gi, ex verbo ORTUM palam
est.

18. QUI COLOR, NITOR,
&c.!] Ovid. Heroid. III.

141.
abijt corpusque colorque
Ni-

²⁰ Omnia habeo, neque quidquam habeo. ²¹ Nihil cum est, uihil deficit tamen.

At

NITOR ad pinguedinem refertur. Phaed. III. 7. 4.

unde sic, *quasi*, nites?

Aut quo cibo fecisti tantum corporis?

Nep. Eum. 5. Nitida iumenta. Vesterh.

19. HABITUDO CORPORIS, ad AEGRUM [supra vers. 5.] refertur. Plautus in Epidico [I. 1. 8. sed legitur nunc videre, pro *bercle*],

Corpulentior hercle, atque habitior. Donatus.

HABITUDO.] Totam externam corporis formam complectitur, in primis praestantem. Unde habitus pro robusto & obeso, infra II.

3. 23. Gell. IV. 20. Censores P. Scipio Nasica & M. Popillius, quum equitum censum agerent: equum nimis strigosum & male habitum, sed equitem ejus uberrimum & habitissimum viderunt. Lit

cur, inquiunt, ita est, ut tu sis, quam equus curatior? quoniam, inquit, ego me curo; equum Stazio meus servus. Sed & habitus idem quod habitudo. Cic. pro Coel.

24. Integerrima aetate, optimo habitu, maximis viribus. Gr. *εὐεξία*, Unde Hip-

pocratis Aph. 3. Sect. I. Αἱ ἐπ' ἄκρον εὐεξίαι σφαλεραί. optimus corporis habitus periculosus. Vesterhov.

20. OMNIA HABEO, ad industriam retulit. NEQUE QUIDQAM HABEO, ad fortunae culpam. Donat. OMNIA HABEO, NEQUE QUIDQUAM HABEO.] Species ὅζυμωρον. Curt. IV. 1. Haec manus sufficere desiderio meo: nihil habenti nihil deficit. Idem IX. 3. Omnium victores, omnium inopes sumus. Neque aliter Paulus Apostolus 2 Corinth. VI. 10. ὡς πτωχοὶ, πολλὰς δὲ πλερίζοντες. ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέεχοντες. Et cap. VIII. 9. Vesterhov.

21. Denuò, fortunae crimen, NIHIL CUM EST, ad suam laudem, NIHIL DEFIT TAMEN. — Figura ὅζυμωρον. Ut apud Virgilium [Aen. XI. 695.]

Sequiturque sequentem.

Et Cicero, [Catil. I. 8.] Cum

ta-

At ego infelix ²² neque ridiculus esse, neque plagas
pati

Possum. Quid? tu his rebus credis fieri? tota er-
ras via.

Olim isti fuit generi quondam quaestus apud ²³ se-
culum prius

15
Hoc

tacent, clamant. Donatus. DEFIT.] Ms. Lipf. DEFICIT. Hec. V. 2. 1. Pharm. I. 3. 10. *Vesterb.*

22. NEQUE RIDICULUS ESSE, NEQUE PLAGAS PATI POSSUM.] Duplex olim Parasitorum genus, unum, quod ridiculis dictionibus cibum alienum captabat. De iis Plautus Capt. III. 1. 10. *Ita juventus jam ridiculos inopesque abs se segregat. Et per totam Scenam. Alterum, quod verbera aliasque indignitates ultrò pati-endo victum quaeritabat. Apposita sunt verba Valeriani Sermone X. de Parasitis: Huic denique manducanti barba vellitur; illi bibenti sedilia subtrahuntur; hic ligno scissili, ille fragili vitro pascitur. Quintilianus [de iisdem.] Declam. 298. Conzumelias in quaestu habere, & injuria pasci. Sidonius Apollinaris Lib. III. Epist. 13. Hoc solum comedens domi, si quid e rapis inter a-*

laparum procellas praemisit. opsonii. Sed neutro [horum] generi se miser iste famelicus idoneum dicit; admoneturque a Gnathone, non duplex esse Parasitorum genus, sed sua etiam inventionem tertium existere, liberum ab istis miseriis, & extra ludibria positum, adulatorum scilicet, qui ubique ad omnia aliorum dicta & facta illud *Euge* accinunt: seque istius disciplinae & scholae dogmatistam asseverat. *Vesterhov.*

23. *Seculum* modò, prò hominibus posuit, more Lucretiano; qui etiam de bestiis vocabulo isto utitur: ut, *secla ferarum, secla bonum.* Mirè convenit Island. *Öld, homines*, poeticè. Eodem sensu Gr. *βίος*, etiam in prosa oratione. Item Latin. *Aetas.* Virg. Georg. I. 468.

Impiæque aeternam zimuerunt saecula noctem.

Aliter

Hoc novum est ²⁴ aucupium: ego adeo hanc primus
inveni ²⁵ viam.

Est ²⁶ genus hominum, qui esse primos se omnium
rerum volunt,

Nec sunt: hos ²⁷ consector. ²⁸ Hisce ego non paro
me ut rideant;

Sed his ultro ²⁹ arrideo, & eorum ³⁰ ingenia admi-
ror simul.

Quid-

Aliter tamen Interpretes,
quos habeo. caeterum Arud,
pro *in*, de tempore non di-
citur, quod sciam.

24. AUCUPIUM.] Victus
quaerendi ratio. Translatè;
sicut enim aves esca, ita Phi-
lodoxi assentatione capiun-
tur. *Mineli.*

25. VIAM.] Vulgò *me-
dium* vocant. *Vest.*

26. GENUS HOMINUM.]
Quia multi sunt hujusmodi.
Donatus. ESSE PRIMOS SE
OMNIUM RERUM VOLUNT.]

Indigitat *Φιλοπρωτείωνες.*

Illud se *πρωταίει.* Vide

And. IV. 5. 2. [& supra

Prol. 1.] Sed & τὸ *REI* VM.

Quod Poëtis familiare. Ovid.

Arte Am. l. 213. Metam.

XIII. 508. *Vell. ho.* Qui

VOLUNT, intelligit *studēt.*

Ego intelligebam, *putant,*

aut *prædicant.* Virgil. Aen.

l. 630.

*Seque ortum antiqua Teucro-
rum à stirpe volebat.*

Quod mihi videbatur hic
sensus aptior esse *gloriosulus*,
de quibus agitur modò.

27. CONSECTOR.] Respi-
cit morem clientum, servo-
rum, discipulorum, patro-
nos, dominos, magistros
sequentium. Maxime autem
parasiti consequebantur suos
reges. Unde *Scurrae*, qui
propriè parasiti, olim a se-
quendo *sequerrae* dicti. *Ve-
sterbov.*

28. HISCE EGO NON PA-
RO ME UT RIDEANT.] Ex-
plicat, quid sit ridiculum
esse. *Vesterbov.*

29. ARRIDEO.] Dicta lau-
do, & cum risu prosequor.
Plant. Capt III. 1. 25.

*Ne canem quidem irritatam
voluit quisquam imitari.*
*Saltem si non arriderent, den-
tes ut restringerent.*

Horat. Arte 101.

Ut

Quidquid dicunt laudo: id rursus si negant, laudo
id quoque. 20

31 Negat quis? nego: ait? aio. Postremo 32 im-
peravi egomet mihi

Omnia assentari. Is quaestus nunc est multo uber-
rimus.

Pa.

Ut videntibus arident, ita
flentibus assent. Vesterb,

30. INGENIA ADMIROR.]
Eupolis priscae Comoediae
scriptor Atheniensis εἰς τὴν
κολάκων δαίταν.

Ἰματίω δὲ μοι δὴ ἐστὶν

χαρίεντε. τέτοιον με-
γαλαμβάνων

Διὲ δ' αὐτερον ἐξελαύνω εἰς
ἀγορᾶν. ἐκεῖ δ' ἔπει-
δ' αὖν

Κατίδω τιν' ἀνδρ' ἡλίθιον,
πλητῆντα δ', εὐθὺς
περὶ τέτον ἐίμι.

Κάντι τύχη λέγων ὁ πλε-
ταξ, πάνυ ἐπαινῶ,
καὶ καταπλήττομαι,
δοκῶν τοῖσι λόγοισι χαί-
ρειν.

Vestes vero mihi duae sunt
festivae: harum induens
Semper alteram in forum e-
xumpo: illicque postquam

Adspicio quempiam virum fa-
tuum, at divitem, statim
huic me adplico,

Et si quid forte dives dicat,
vehementer laudo, & stu-
pescens admiror,

Prae me ferens, quasi verbis
laeter. Vesterhov.

31. NEGAT QUIS? NE-
GO &c.] NEGAT & AIT
contraria sunt. Ut Plautus
* in Rudente, Vel tu ais,
vel tu negas. Donatus. * Act.
V. 2. 44. Ubi hodie legi-
tur: Proin tu vel ajas, vel
neges. Citat Cicero in Lae-
lio cap. 25. quanto magis
mirum hunc versum Guye-
to spurium videri. Elegan-
ter autem AIO & NEGO sibi
opponuntur. Sic And. V.
4 5. & mox infra IV. 4.
46. Vesterhov.

32. Imperat sibi, qui sta-
tuit facere quid, quod nisi
ratione quadam motus spon-
te facturus non erat. Cic.
Attic. XI. 24. Quod me mo-
nes

Pa. Scitum hercle hominem! hic homines prorsum
³³ ex stultis insanos facit.

Gn. Dum haec loquimur, interea loci ad ³⁴ macel-
 lum ubi advenimus;

Concurrunt laeti mi obviam ³⁵ cupedinarii omnes, 25
³⁶ Ce-

*nes de vultu & oratione ad
 tempus accommodanda, etsi
 difficile est, tamen imperarem
 mihi, si mea quidquam in-
 teresse putarem.* E Diodoro
 laudat Dacieria: *Εγώ μιν
 εν τὸν νόμον ἐμαυτῶ τε-
 λονὶ τίθημαι.* Ego quidem
 mihi hanc legem pono. *Ve-
 sterhov.*

33. EX STULTIS INSA-
 NOS.] Graeci itidem distin-
 guunt inter *παραφρονεῖν*,
καὶ παρ'άπασιν ληθεῖν. Huc
 pertinet illud: *Μέμνηας
 ἡδὲ, καὶ πρὶν ἐξέσης φρε-
 νων.* Et celebris est *ICto-*
rum distinctio inter *stultum*
& insanum; seu propriè
mente captum & furiosum.
§. 3. & 4. Instit. de Cu-
roribus. Adde *Cic. Tusc.*
III. 5. Vesterhov.

34. MACELLUM a *maetan-*
dis pecoribus dictum. *Do-*
natus. MACELLUM.] Dictum
 a Gr. *μάγειρος*, *coquus.*
 Nisi verum est Varronis

ἐτυμον. [Vid. ad vers. se-
 quent.] Donati illud omni-
 um minime se approbat. No-
 tandum eutem, omnia quae
 h. l. memorantur a *Gna-*
thone venisse olim in *Ma-*
cello. *Plaut. Aul. II. 8. 3.*
 unde adeo *Macellum* locus
 maxime publicus & celebris
 fuit. *Cic. Verr. III. 62. Al-*
banum Aemilium sedentem in
faucibus macelli loqui palam.
 Et quia non tantum erudi-
 cocti cibi sed & vendeban-
 tur in *macellis*, igitur *Cae-*
sar epulum pronuntiatum po-
pulo in filiae memoriam ma-
cellariis oblocavit. *Suet. Caes.*
 26. Tum quod tres nulli
 triginta millibus nummum
 venirent, *Tiberius annonam*
macelli temperavit. *Suet. Tib.*
 34. *Vesterhov.*

35. CUPEDINARII.] *Var-*
ro Humanarum Rerum:
Numerius Equitius Cupes,
inquit, & Romanus [Quid.
Libri, Nomanus. Linden-
brog.] Macellus, singulari
latrocinio multa loca habue-
 I i i runt

36 Cetarii, 37 lanii, 38 coqui, 39 fartores, 40 pisca-
tores, 41 aucupes;

Quibus

runt infesta. His in exilium actis publicata sunt bona, & aedes, ubi habitabant, dirutae: eque ea pecunia scalae Deum Penarium aedificatae sunt. Ubi habitabant, locus, ubi venirent, ea quae vesendi causa in urbem erant allata. Itaque ab altero Macellum, ab altero Forum Cupedinis appellatum est. Omnes qui esculenta & poculenta vendunt, a rebus Cupedinis ob alimentum CUPEDINARIJ appellantur. *Donatus.* Cupidinariorum genera sunt quae sequuntur. *Eugraphio* Cupedinarii sunt, qui cupiditatibus populi serviunt. Veteres autem *cupedo*, & *cuppedo*, pro cupidine dixerunt. *Scaliger* quasi *caupedia* & *caupedinarios* a cauponando malebat dicta. *Vesterhov.*

36. CETARII.] Qui cete, id est, magnos pisces venditant, & * bolonas exercent. *Donatus.* * *Bolonas.* *Arnob.* Lib. II. Quid bigarios, saluatores, bolonas, unguentarios. *Gloss.* *Bolona* *μῆλαπράται, παλινκάπηλοι.* *Papias:* Bolona redemptor cetariarum taberna-

rum, in quibus falsamenta canduntur, quas tabernas vulgò cetarias vocant. *Lindebrog.* *Bolonas* exercent.] H. e. universos retis jactus simul vendunt. *Βόλος* jactus. *Vesterhov.* CETARII sunt, qui falsamenta vendunt: nam Cetariae dicuntur bolonae. Cete pisces sunt, qui ad falsamenta proficiunt. *Eugraph.* Non. *Marcellus:* Cetarii genus sunt piscatorum, quod majores pisces capit. Dictum ab eo, quod cete in mari sunt majora piscium genera. Sunt autem Cetaria locus & apparatus, quibus majores pisces capiuntur. *Horat.* Sat. II. 5. 44. [Ubi tamen vide *Vet. Scholiasten.*] quas cetarias dixit *Plinius* XXXVII. 5. Erant vero cetarii & qui porro h. l. memorantur, vilissimorum hominum genus. *Vesterhov.*

37. LANII.] Qui laniant pecora: unde & *Laustae* dicti qui laniandis praesunt gladiatoribus. *Donatus.* LANII.] Hi quidem vel ipsi laniabant pecus, vel laniandum praebabant. *Ovid.* *Heroid.* I. 95. *Irus*

Quibus & ⁴¹ re salva, & perdita profueram, & profum saepe.

I i i 2

Salu-

Irus egens, pecorisque Melambius actor edendi,

Ultimus accedunt in tua
damna pudor. Vesterh.

38. COQUI.] Hi macellum frequentabant, atque inde conducebantur ab iis, qui lautiores epulas appararent. Plaut. Aul. II. 4. 1. 2. Vesterhov.

39. FARTORES.] Qui * insitia & farcimina faciunt. Donatus. * INSITIA.] *Isicia* ἰσικαί, Alexand. Trallian. Lib. VII. Alex. Aphrod. *προβλημάτων* Lib. I. Macrobi. Saturn. VII. 8. *Lindentrog.* Festo [hinc sumta translatione.] Fartores etiam dicuntur Nomenclatores, quod clam velut infarcirent nomina saluatorum in aurem candidati. Vesterh. FARTORES.] Hi dicti, quod aves *farcirent*, h. e. saginarent & altiles facerent. Unde iidem *avarii* & *alsiarii* vocati. Gr. σίτευαί, ἀλαντοπῶλαι, ὀρνιθοπῶλαι. *Anseres farire* dixit Cato R. Rust. cap. 89. Vesi.

40. PISCATORES.] Inter hos & cetarios id interest,

quod illi vivos, hi muraticos pisces & salsamenta ferè venderent. Vesterhov.

41. Hanc vocem Faërus, Tanaquill. Faber, alii exulare h. l. jubent, quod Cicero Off. 1. 42. eam omiserit: & quod careat ea Liber Bembinus. Verum Cicero ἀμάρτημα μνημονικὸν committere potuit, nam & cupidinarios omisit. Bembi libro ceteri & MSS. & impressorum praestantissimi, & lectio Probi reclamant. Videturque Horatius respexisse hunc locum Sat. II. 3. 226. & seqq. Videtur item h. l. Terentius imitator Plauti Trin. II. 4. 5. seqq. Vesterhov.

42. RE SALVA.] Cum de meo impenderem. ET PERDITA PROFUERAM.] Cum de alieno *, nanciscor & expendo. Donatus. * In Edd. Venetis est *manticinor*, quod videtur positum, pro, *clam argento cuiusq; suppilo*. Plautus Capt. IV. 2. 117. [Ubi vide Interpretes.] Iidem Libri pro *expendo* legunt *impendo*. Vesterhov. Si, post FER-

Salutant: ad coenam vocant: ⁴³ adventum gratulantur.
Ille ubi miser ⁴⁴ famelicus videt me ⁴⁵ esse in tanto
honore,

Et tam ⁴⁶ facile victum quaerere: ibi ⁴⁷ homo coe-
pit me obsecrare,

30

Ut

PERDITA, commate distin-
guamus cum Minellio, Syn-
chysis, quam in hoc versu
statuit Vesterhovia, eva-
nescet.

43. Accusativum casum
pro dativo, pro adventui
gratulantur. Et adventus pro-
priè expectatorum, necessa-
riorumque dicitur. Donat.
Casp. Scioppius ADVENTUM
accipit pro advenisse, ut Sol
occasus, qui occidit, ventus,
qui venit. Durum, nec Te-
rentio dignum. Vesterhov.

44. FAMELICUS.] A fa-
me & edendo dictus est,
quasi famelicus. Donatus.

45. ESSE IN TANTO &c.]
Haec varic leguntur. TAN-
TO HONORE. ESSE TANTO
HONORE. ESSE IN TANTUM
HONOREM, quomodo Jun-
tae, Rob. Stephanus, Fa-
brini, alii ediderunt. De
cujusmodi loquendi genere
Gellius I. 7. Multam nos
quoque, ait, apud veteres
scriptores loquutionum talium
copiam offendimus. Landat-
que in primis Ciceronem &

Plautum. Adde omnino
Gorl. Cortium ad Sallust.
Catil. 19. n. 3. Passerat. ad
Cic. pro Arch. cap. 5. ubi
legitur, in nomen. Vesterh.

46. Emphaticum est τὸ
FACILE, h. e. laute, atque
ex sententia. Sic Adelph. III.
5. 56. Plaut. Curc. V. 2. 6.
propter eas vivo facilius.

Virg. Georg. II. 460. [ubi
tamen possit esse Hypallage.]
Phaed. III. 7. 13. & IV.
21. 3. Port. apud Donat.
in Vita Terentii

Tres per idem tempus quiagi-
tabant nobiles facillime.

Consule J. Fr. Gronovium
ad Liv. XXIII. 11. & J. G.
Graevium ad Cic. Fam. III.
12. Vesterh. Accedit sanè
notio vocabuli facultas, qua
copiam seu abundantiam fig-
nificat: neque aliter dicunt
Islandi, Hudur & Hudasi,
pro divitiis. Hoc tamen lo-
co nihil causae video, quo
minus τὸ FACILE suo pro-
prio sensu capiatur.

47.

Ut sibi liceret discere ⁴⁸ id de me: ⁴⁹ sectari jussi,
⁵⁰ Si potis est, tanquam Philosophorum habent disciplinæ ex ipsis

Vocabula, ⁵¹ Parasiti item ut Gnathonici vocentur.

Iii 3

Pa.

47. HOMO.] Ita solent, quasi cum commiseratione alterius. Phaed. II. 2. 7. & III. 3. 13. *Vesterhov.*

48. DISCERE.] Quasi disciplinam, aut artem. DISCERE ID DE ME.] Magis, de illo, & de me, veteres dicebant; quam ut nos dicimus, a me, aut ab illo. Donatus. De, ex, ab aliquo discere quid premiscendū dixerunt. *Vesterhov.*

49. SECTARI.] Propriè. Nam & sectæ Philosophorum ab eo dictæ sunt. Donatus. Respicit morem Philosophorum & Doctorum veterum, qui docentes praeibant discipulis pone sequentibus. Unde & sectæ nomen natum. Plaut. Pers. II. 1. 5.

Nam equidem te jam sector
 quintum hunc annum; cum
 interim, credo,

* Cucus si in ludum ivet, potuisset jam fieri, ut probè literas sciret.

[* In editione Hackiana Boxhornii legitur, Cucus.] Gell. II. 2. Taurus, secta-

toribus commodum dimissis, sedebat pro cubiculi sui foribus. h. e. discipulis. Suet. de Clar. Rhetor. cap. 4. Oh. jicientibus sibi, quod in Republica administranda potissimum Consularis Isaurici sectam sequeretur, malle respondit Isaurici esse discipulus [Editio Boxhorn. discipulum], quam Elpidii calumniatoris. *Vesterhov.*

50. Sensus & constructio verborum Terentii est: Ut Parasiti item (itidem) vocentur Gnathonici, si potis est (fieri) tanquam disciplinæ (scholæ) Philosophorum habent vocabula ex ipsis (Philosophis.) Cic. Fin. III. II. Praeter enim tres disciplinas, quæ virtutem a summo bono excludunt, ceteris omnibus Philosophis haec est tuenda sententia. *Vesterhov.*

51. PARASITI.] Vox origine proba, posteriore usu infamis. Παράσιτοι olim dicti, qui epulis sacris adhibebantur, quorum pectus erat magistratus, teste Athenaeo V. 6. *Vesterhov.*

Pa. Viden', ⁵² otium, & cibus quid faciat alienus?

Gn. Sed ego cesso

Ad Thaidem hanc * deducere, & rogitare ad coenam ut veniat? 35

Sed Parmenonem ante ostium ⁵³ Thaidis tristem video,

⁵⁴ Rivalis servum: salva res est: nimirum ⁵⁵ hic homines frigent.

⁵⁶ Ne.

^{52.} OTIUM.] Juvenal. Sat. V. 2. Palmerius & Murætus nixi Codice Bembino Ossum defendunt, vocem barbaram & Terentio indignam. Gifan. in Ind. Lucr. v. *Suum*, legit, Os suum. *Vesterhov.* Dionysius Pontif. Max. ad Severum: *Vos otiosi vultis comedere alienum cibum, videte ne in vos illud conveniat: VIDE, QUID FACIAT OTIUM ET ALIENUS CIBUS.* *Lindenbrog.* FACIAT.] Legitur &, FACIT: ut sit figura per inodos. *Donatus.* Idem ex Ms. R. affert *Lindenbrogius.*

* HANC DEDUCERE.] Propriè. Nam ducitur quis ad supplicium: Deducitur ad lætitiā. *Donatus.* Aut hæc non sunt a Donato, aut illa quæ notat infra II. 3. 85. *Abducimur, unde volumus; ducimur, quo volumus.* Et sanè promiscue usurpantur ducendi, abducendi, deducendi verba. *Vesterhov.*

^{53.} THAIDIS.] Legitur & THAIS. *Donatus.*

^{54.} RIVALES dicuntur qui unam amant, vel meretricem, vel amicam, quod quasi uno rivo amoris utantur. *Eugraphius.* Vide Donatum infra V. 9. 42. Sunt autem *Rivales* propriè, eodem rivo utentes pastores alique. Gell. XIV. 1. *Esse autem nimis quam ineptum absurdumque, ut, quoniam aestus Oceani cum Lunæ curriculo congruit, negotium quoque alicujus, quod ei forte de aquaeductu cum rivalibus, aut de communipariete cum vicino apud judicem est, ne existimemus id negotium quasi habena quadam de coelo viuctum gubernari.* Inde ob rixas inde ortas vox ad amantes translata. *Plaut. Stich. III. 1. 30.*

Eadem est amica ambobus. rivales sumus. *Vesterhov.*

55.

66 Nebulonem hunc certum est 57 ludere. *Pa.* 58 Hic hoc munere arbitrantur

Suam Thaidem esse. *Gn.* Plurima salute Parmenonem

59 Summum suum 60 impertit Gnatho. 61 Quid agitur? *Pa.* Statur. *Gn.* Video. 40

I i i 4

* Num

55. HIC HOMINES FRIGENT.] Gratia Thaidis exciderunt. Cicero ad Q. Fr.

III. 8. *Memmius in adventu Caesaris habet spem: in qua illum puto errare, hic quidem friget. Sed & Frigus de amissa gratia usurpatur. Seneca Epist. CXXII.*

Et amicitia Tiberii notus, & frigore. Pers. Sat. I. 108.

videbis, ne majorum tibi forte

Limina frigescent.

Suet. Claud. 41. *Et cum primum frequenti auditorio commisisset, aegre perlegit, refrigeratus saepe a semet ipso. h. e. in causa fuit ipse, cur minus faustis acclamationibus exciperetur. Hic HOMINES.] Alii, HI HOMINES. Alii, HOMINES. Vesterhov.*

56. NEBULONEM.] Vel furem *, quia nebulas obijciat: vel mollem, ut nebulam: vel inanem & vanum, ut nebula est. *Donaus.* * Melius Eugraphius: *Vel furem, quoniam nebula*

semper utuntur. Homerus

[*Iliad. Γ. II.*]

Κλέπῃ δέ τε νυκτὸς αἰμείνω.

57. *Mf. Bodl. Boecleri omnes, alii: ELUDERE. Vesterhov.*

58. *Mf. Mark. Isce — ARBITRATUR. AN HISCE? quomodo legit Priscianus Instit. Grammat. Lib. XII. addens: In quo videntur euphoniae causa S interposuisse. Dixit autem HOC MUNERE, h. e. ob hoc munus. Catull. XIV. 2.*

munere isto

Odifsem te odio Vatiniano, Vesterhov.

59. Haec tota locutio parasiticae elegantiae, & simul εἰρωνείας plena est. nam & plurimam dicit ei salutem, quem ne exiguam quidem velit continere: & SUMMUM dicit eum, qui nec levis amicus sit sibi: & PARMENONEM GNATHO, non ego te. SUMMUM SUUM.] Quam ve-

* Num quidnam quod nolis, vides? *Pa. Te. Gn.*
Credo: at num quid aliud?

Pa. ⁶² Qui dum? *Gn.* Quia tristis es. *Pa.* Nihil
equidem. *Gn.* Ne sis: sed quid videtur.

Hoc tibi ⁶³ mancipium? *Pa.* ⁶⁴ Non malum her-
cle. *Gn.* ⁶⁵ Uro hominem. *Pa.* Ut
falsus ⁶⁶ animi 'st!

Gn.

venuste, quod summum a-
micum non resalutet Parme-
no. *Donatus.* SUMMUM.]
Est ellipsis Attica. Schott.
Observ. I. 14. Confer A-
delph. III. 2. 54. Quo mi-
nus autem τὸ SUUM notet
idem quod porcorum, quod
coniciebat Scoppa [Lib. II.
Collectan. c. 7.], facit illius
rei ignorantia in Parmeno-
ne, qui ad tam acerbum &
nimis scoticum convicium
non tacuisset. *Vesterh.*

60. PLURIMA SALUTE
IMPERTIT.] Lucil. apud
Non. v. *Impertit*:

Sospizat, impertit salutem
plurimam & plenissimam.

Idem ibidem

salutem *fictis versibus Lu-*
cilus,

Quibus potest, impertit, *ro-*
rumque hoc studiosè & se-
dulo. *Vesterhov.*

61. QUID AGITUR? Pro
blandimento, non pro in-
terrogatione nunc ponitur.
Ut [Adelph. V. 5. 4.] O

noster, quid sit? quid agitur?
Donatus. QUID AGITUR?

Pa. STATUR.] Ad eundem
modum *Plaut. Pseud. I. 5. 42.*
St. Salve. quid agitur? Ps.
Statur hic ad hunc modum.
Vesterhov.

* NUM QUIDNAM &c.?] Hoc dicit Parmenoni ob-
iciens virginem in adspæctum.
Engraph.

62. QUI DUM?] Inter-
rogat interrogantem, ne ip-
se respondeat. *Donatus.*

63. HOC TIBI MANCI-
PIUM.] *Ταπείνωσις.* MAN-
CIPIMUM dicit puellam, aut
virginem. *Donat.* Servos
servasque in bello captos,
atque a Republica emtos pro-
prie mancipia dixere. Unde
plena & justa possessio &
jus domini quiritarii manci-
pium audit ICTIS, quaeque
ita possidentur, *res mancipi*
dicuntur. Vid. *Boëth. in*
Top. Cic. Lib. III. Ulp. in
Fragm. Tit. XIX. §. 3. Caj.
Instit.

Gn. ⁶⁷ Quam hoc munus gratum Thaidi arbitrare esse? Pa. Hoc nunc dicis,

Ejectos hinc nos: ⁶⁸ *Omnium rerum, heus, vicissitudo est.*

Gn. ⁶⁹ Sex ego te totos, Parmeno, ⁷⁰ hos menses quierum reddam:

Iii 5

Ne

Instit. VI. 3. atque ibi Schulting. Bynkersh. Opusc. II. de Rebus Mancipi, cap. I. *Vesterbov.*

64. NON MALUM HER-
6LE.] Inimica laudatio. *Donatus.* NON MALUM.] Mediocriter laudandi formula. *Vesterbov.*

65. URO HOMINEM.] Quae molestiam nobis creant, urere dicuntur. Infra III. I. 48. Plaut. Bacchid. V. I. 5.

Magis quam id repeto, tam magis uror.

Flor. II. 6. 2. Urebat no-
bilem populum, ablatum ma-
re, captae insulae, dare tri-
buta, quae jubere consueverat.
Horatius eodem verbo de
dolore ex loris & calcei usus
Epist. I. 17. 46. & 10. 45.
Inde eadem metaphora Ca-
tullo 2. 8. gravis ardor est
intensissimus dolor. Simili
sensu mordendi & purgendi
verbis utuntur. *Vesterbov.*

66. ANIMI pro animo,
ἀν[ι]μ[ω]ς veterum: qui,
ingens es virium, & dives
es opum, amabant dicere.
Donatus. Mf. Lips. FALSUS
ANIMO. *Vesterbov.* Eadem
sententia, *Falsus es.* And.
IV. I. 23.

67. QUAM HOC MUNUS
GRATUM &c.?] Mirè insultat Gnatho. Quanto enim
magis munus gratum fuerit,
tanto erit rivalis exclusior.
Donatus. Nota, *exclusior.*
Posterior autem pars hujus
annotationis manifestò spe-
ctat ad responsum Parmeno-
nis.

68. Sensus est: Nihil in
proprio statu perpetuo par-
manere, sed verso ordine in
diversas vices cuncta muta-
ri. *Engraph.* Plaut. Truc.
II. I. 9.

*Actuum fortunae solent mu-
tarier, varia vita est.*

Heus vero usurpant senten-
tiam pronuntiaturi. Sic Heau-
tont. II. 3. 72. *Vesterbov.*

69.

Ne ⁷¹ sursum, deorsum cursites, neve * usque ad lucem vigiles.

⁷² Ecquid beo te? *Pa.* Mon' ? ⁷³ papae ! *Gn.* Sic soleo amicos. *Pa.* Laudo.

Gn. ⁷⁴ Detineo te fortasse; tu ⁷⁵ profectus alio fueras.

Pa. Nusquam. *Gn.* ⁷⁶ Tum tu igitur paululum da mihi operae: fac ut admittar

50

Ad

69. Familiare Terentio, *Sex menses* dicere. *Eugraph.* Sanè ita *Adelph.* III. 4. 32. *Vesterhov.*

70. Hos, qui nunc aguntur, id est, hoc tempore. QUIETUM REDDAM.] Facetè: quasi hoc ipse fecerit. Et hoc est quod nit, PLURIMA SALUTE PARMENONEM &c. tanquam amico consulat. *Donatus.*

71. SURSUM, DEORSUM.] Respicit situm Athenarum clivofum. Sic *Adelph.* IV. 2. 35. *Hec.* III. 1. 35. *Gr.* ἀνω κάτω. *Vesterhov.*

* USQUE AD LUCEM VIGILES.] Scilicet dum exeat herus voluptatem cum Thaide capiens. *Vesterhov.*

72. ECQUID BEO TE?] Utinur hoc verbo quoties laeto nuntio quem impertimus [aut ostendimus, nos gratum quid cui fecisse, aut facturos.] Sic *And.* I. 1. 79. *Vesterhov.*

73. Valde me beas. Ironia per admirationem. *Minell.*

74. Moror, otio tuo abutor. Cic pro Rose. Amer. c. 7. Ne diutius vos teneam, judices. Donatus, & bona pars Interpretum distinguunt post, *Tr.* *Vesterhov.*

75. PROPECTUS dicitur etiam de eo, qui incipit proficisci. Vide *Gotl.* *Cor-tium* ad *Sallust.* Jug. 102. *Plaut.* *Aul.* I. 2. 40.

Nunc, quo profectus sum, ibo.

Truc. I. 2. 105.

Jam hic ero, prope est, profecta quo sum.

Dicuntur autem proficisci etiam qui in urbe e domo in domum eunt. Sic πρὸς εὐνοῖαν in *Evang.* *Luc.* XI. 5. vide ad *And.* III. 4. 21. *Vesterhov.*

76. PAULULUM DA MIHI OPERAE.] Hoc quasi supplicantis vultu ad irrisiionem dicitur. PAULULUM DA MIHI

CPL-

Ad illam. *Pa.* Age modo, nunc tibi patent fores
hac, ⁷⁷ quia istam ducis.

Gn. ⁷⁸ Num quem evocari hinc vis foras? *Pa.* ⁷⁹

Sine, biduum hoc praetereat:

Qui ⁸⁰ mihi nunc * uno digitulo fores aperis ⁸¹ fortunatus,

⁸² Nae tu istas, faxo, calcibus saepe insultabis frustra.

Gn.

OPERAÆ.] Propriè sic dicitur, *adjuva me*. Sic in *Adelphis* [IV. 1. 14. Ubi tamen legitur *Hiscæ*.] *Hæc opera ut data sit*. *Donatus*.

77. QUIA ISTAM DUCIS.] Hoc quasi ad *Gnathonem*, sed lentè, ac sublingua murmurat. *Donatus*.

78. NUM QUEM &c. ?] Quia ipse intrare non potest. *Donatus*.

79. SINE, BIDUUM HOC PRAETEREAT.] Hæc & quæ sequuntur, lentè pronuntiat, *Gnathone* interim introeunte in aedes *Thaidis*. Respicit autem biduum illud, de quo convenerat inter *Phædriam* & *Thaidem*, supra I. 2. a versu 100 ad 110. *Vesterhov*.

80. ΜΙΗΙ, τῷ ἀττικ-
ισμῷ dictum est. *Donatus*.
ΜΙΗΙ.] παρέλκει, ornatus
gratia. *Phorm.* V. 8. 21.
Vesterhov.

* UNO DIGITULO.] Facile & nullo negotio. *Trabea* apud *Ciceronem* *Tusc.* IV. 31.

adveniens digito impellam januum,

Fores patebunt.

Eodem sensu *Florus* IV. 2.

49. *Reliqua strages, quasi una manu, facta est.* *Vesterhov*.

81. FORTUNATUS.] Ut ipse videris tibi. *Donatus*.

82. ΝΑΕ, valde. Mira eloquentia, in qua utraque ἰπερβλή expressissima est. Nam neque UNO DIGITULO minus aliquid dici potest:

neque [τῷ] CALCIBUS SAEPE INSULTABIS, aut amplius, aut ingentius [Nota hunc comparativum.] INSULTABIS FORES.] *Sallustius* [In

Fraginentis], *Multos tamen ab adolescentia bonos insultavit.* *Donatus*. Ita solebant exclusivantes. *Horat. Camp.* I. 25. 1. *Vesterhov*.

Gn. ⁸³ Etiam nunc hic stas, Parmeno? eho! ⁸⁴ num-
nam hic relictus custos, 55

Ne quis forte ⁸⁵ internuntius clam a Milite ad istam
curfiter?

Pa. ⁸⁶ Facete dictum. mira vero Militi quae pla-
ceant.

Sed video Herilem filium minorem huc advenire.

⁸⁷ Miror quid ex Piraceo abierit: nam ibi custos
publice est nunc.

Non

83. Haec dicit rursus
egressus ex aedibus Thaidis.
Vesterhov.

84. NUMNAM.] Hic,
NAM abundat. *Donatus.* RE-
LICTUS.] Positus [sc. ab he-
ro excluso.] *Paraphrastes*
Delp. CUSTOS.] Explorator.
Suet. Caes. 43. Legem prae-
cipue sumptuariam exercuit:
dispositis circa macellum cu-
stodibus, qui obsonia contra
veritum retinerent. deporta-
rentque ad se. *Vesterhov.*

85. Internuntius est, qui
amborum partium mandata
perfert, sive qui inter duos
medius est ad aliquid tra-
standum. *Minell.* Dixit IN-
TERNUNTIVS A MILITE, uti
Plaut. Mil. IV. 1. 16.

*Vah! egone ut ad te ab li-
bertina esse auderem inter-
nuntius? Vesterhov.*

86. FACETE DICTUM.]
Εἰρωνικῶς. *Donatus.* Mi-

RA VERO &c.] Q. d. Nec
tantum facete, sed & mi-
rifice dictum; neque adeo
tua dicta placerent Militi,
nisi mira essent; ironia ma-
nifesta. Sensus est, Nil mi-
rum, te hominem inficetum
posse placere infuslo militi.
Vesterhov. MIRA, pro, mi-
rum. *Virgilius* [Aen. 1. 673.]
Nota tibi. *Donatus.* Grae-
cam Figuram vocat Servius,
ad Virgilii l. cit. ubi & al-
legat haec verba Terentii.

87. MIROR.] Pro nescio.
Donatus. PIRACEO.] Vide
infra III. 4. 1. *Vesterhov*
Piraceum, ut *Sunium*, est
maritima & accessu littoris
pars clementior. *Donatus.*
Erat *Piraceus* portus Athe-
narum, auctore Themisto-
cle exstructus, relicto Pha-
lereis. ibi autem excubabat
juventus Attica, quae ex
cpebis excefferat, adversus
prae-

Non temere est; & properans venit: nescio quid
circumspectat. 60

praedonum incurfus, postquam per biennium in ipsa urbe excubasset. PUBLICE.] Auctoritate publica, seu jussu populi. Liv. IV. 13. *Munatius eandem publicè curationem agens, quam Maecilius privatim agendam susceperat.* Suet. Caes. 17. Cui,

quod primus consilia conjuratorum dederat, constituta erant publice praemia. Ulp. L. 24. D. de dam. inf. PUBLICE pro jure publico, & secundum libertatem naturalem, videtur accipere. *Vesterbov.*

ACTUS SECUNDI

SCENA TERTIA.

CHAEREA. PARMENO.

Ck. ¹ OCCIDI.

O Neque virgo est usquam: ² neque ego, qui illam e conspectu amisi meo.

³ Ubi quaeram? ubi investigem? quem ⁴ perconter? ⁵ quam insistam viam?

In-

1. Non habuit quid dicere debeat aliud, properans, & circumspectans, nisi OCCIDI. *Donatus.*

2. NEQUE EGO, QUI &c.] Amatorie, dum illam non invenit, & se perdidit. *Donatus.*

3. UBI QUARAM? UBI INVESTIGEM?] Utrumque

etiam conjunxit Heaut. IV.

2. 8. metaphora a venatione translata. Unde & INVESTIGARE notat invenire. Phorm. V. I. 9. *Vesterbov.* Investigare (est), suspitione aliquid ubi lateat inquirere. *Ingraph.*

4. Vox nautica. *Contus* nau-

Incertus sum: una haec spes est, ⁶ ubi ubi est, diu celari non potest.

O ⁷ faciem pulchram! deleo omnes dehinc ex animo mulieres.

⁸ Taedet cotidianarum harum ⁹ formarum. *Pa.*
Ecce autem ¹⁰ alterum.

Ne-

nautarum instrumentum, quo vada explorantur. Est igitur percontari accuratè exquirere. *Vesterhov.*

5. QUAM INSISTAM VIAM?] Et QUÀ VIA, legitur. *Donatus.* Plaut. Cistell. IV. 2. II.

utrum hac an illac iter institerit. *Vesterhov.*

6. UBI UBI EST, DIU &c.] Ob nimiam scilicet formae gratiam. *Donatus.*

7. FACIEM inddò, non partem corporis dicit, sed totam speciem quae apparet & cernitur: *Virgilius* [Aen. V. 767.]

quibus aspera quondam Vifa maris facies. *Donatus.* Totam exteriorem formam speciemque intelligit. Tribuiturque etiam rebus inanimatis. *Juvenal.* VII. 137.

Et strepitum, & facie majoris vivere census. *Vesterhov.*

Sallust. Jug. 78. n. 3. Ita facies locorum — *mutatur.* Ubi consule *Gotl. Cortium.*

8. TAEDET COTIDIANARUM &c.] H. e. Vulgarium; *Anthol.* VII. 141.

Εἰ ταύτας ὁ κρηῆς ὁ θεῶν
ἐθεάσατο κέρας,
Οὐκ ἔτ' ἂν εἴδ' ἐσι-
δεῖν ἥθελε τὰς προ-
δείρας.

Estque fastidium in ipsa Chae-
rene pronuntiatione. Sic *Cic.*
Orat. III. 24. Quotidianis
& vernaculis rebus satisfacere me posse huic populo non putabam. *Vesterhov.* COTIDIANARUM.] Hoc est, levium & usitatarum: est quippe huic contrarium, Nova figura oris. *papae. Donatus.*

9. Formas & Figuras pro puellis dixerunt. Vide *Burm.* ad *Quinctil. Declam.* XV. 1. *Vesterhov.*

10. ALTERUM, sc. fratrem, & per *Dilogian*, simili nequitia amentiaeque praeditum, atque frater *Phaedria* (praeditus) est.

Nescio quid de amore loquitur. o infortunatum senem!

¹¹ Hic vero est, qui si ¹² occeperit, ¹³ ludum jocumque dices

Fuisse illum alterum, praeut ¹⁴ hujus rabies quae dabit.

Ch. Ut illum ¹⁵ Di Deaque senium perdant, qui me hodie remoratus est:

Meque

II. Ms. Bodl. HIC VERO
FVER EST. *Vesterhov.*

12. Ms. Bodl. Mark.
Lips. Graev. Omnia Pull.
auctore Parco; Edd. Tar-
vis. & Mediol. OCCEPERIT
AMARE. Quomodo & Do-
natum legisse discens ad vers.
56. Videtur autem e glossa
additum. *Vesterhov.*

13. LUDUM ET JOCUM
DICES &c.] τὸ DICES habet
vim impersonalis. Cic. Offic.
I. 29. Ludum & jocum bis
junxit. Lucil. Sat. III.

*Verum hic ludus ibi susque
omnia deque fuerunt,*

*Susque & deque facere, in-
quam, omnia, ludu' jo-
cusque.*

Estque proverbiale de re nul-
lius momenti. Liv. XXVIII.

42. Nae tibi, P. Corneli,
quum ex alto Africam con-
spexeris, ludus & jocus fuisse
Hispaniae tuae videbuntur.
Vesterhov.

14. HUIUS RABIES.] Re-
cte de amore inmodico. Lu-
cret. IV. 1077. Virg. Georg.
III. 242. *Vesterhov.* DABIT,
edet, patrabit. ad eundem
sensum accedit Adelph. I. 2:
7. *Modo quid designavit!*

15. DI DEAEQUE.] De
Diis & Deabus in precatio-
nibus & imprecationibus
consule Brissou. Formul. Lib,
I. *Vesterhov.* SENIUM PER-
DANT, QUI &c.] Plus dixit
SENIUM, quam senem. Et
senex ad aetatem refertur:
SENIUM, ad convicium. Sic
Lucilius ait, *At quidem te
senium, atque insulse Sophi-
sta.* Nec mireris, post SE-
NIUM, qui additum: ideoq;
quia declinationem ad intel-
lectum retulit: ut alibi, *In
Eunuchum suum.* REMORA-
TUS EST.] A remora pisci-
culo, qui & ῥέμνη voca-
tur, remoratio & remoratus
dicitur. Donatus.

Meque adeo, qui restiterim: ¹⁶ tum autem, qui illum floccifecerim.

Sed ecceum Parmenonem. salve. *Pa.* Quid ¹⁷ tu es tristis? quidve es alacris?

Unde * is? *Ch.* Egone? nescio hercule, neque unde eam, neque quorsum eam.

Ita ¹⁸ prorsum oblitus sum mei.

Pa. Qui quaeso? *Ch.* Amo. *Pa.* Hem! *Ch.* Nunc, Parmeno, te ostendes, qui vir fies.

Scis te mihi saepe ¹⁹ pollicitum esse; Chacreia, aliquid inveni

Modo

16. TUM AUTEM pro &. Nota FLOCCIFECERIM, & contemnere, & non contemnere significare: ut nunc, QUI ILLUM FLOCCIFECERIM. deest vel: ut sit, vel floccifecerim. Donatus. Sic infra III. I. 21. Plaut. Cas. II. 5. 23.

Unus tibi hic dum propitius sit Jupiter,

Tu istos minutos cave Deos flocci feceris. Vesterhov.

17. QUID TU ES TRISTIS? QUIDVE ES ALACRIS? Proverbiale est, in hominem perturbatum & incerti vultus. Aut laetus es. nam alacris, L litera pro D posita, non tristis, id est ἀδανγος intelligitur. Donatus. ALACRIS h. l. est, qui totus in

gestibus & motu est corporis. Unde alacrem & laetum plus semel junxit Cicero. Attius, Alcmaeone:

Us me depositum ac moerentem tam repente nuncio Reddidisti alacrem, ac me excirasti ex luctu in laetitudinem. Vesterhov.

* Is, pro advenis, ex mente Donati.

18. PRORSUM, recta, id est omnino: nam PRORSUM, est porro versum, id est, ante versum. Hinc & trorsa oratio, quam non inflexit cantilena. OBLITUS MEI, infans. Donatus. Sic Phaed. IV. 25. 35.

Dum sanitas constabit, pulcre meminero. Vesterhov.

19.

Modo quod ames: in ea re ²⁰ utilitatem ego faciam
ut cognoscas meam:

Cum in ²¹ cellulam ad te patris ²² penum omnem
congrebam clanculum.

Pa.

19. POLLICITUM, quod
promittentem ultra signifi-
cat, dixit. CHAEREA ALI-
QUID INVENI.] Induxit
μίμησιν pragmatice, more
suo. DONATUS. INVENI MO-
DO, QUOD AMES.] Neutro
genere dixit, uti Ovid. Ar-
te Am. I. 35.

Principio quod amare velis;
ῥεπεξε labora.

[Sic Phorm. I. 3. 10. & 13.
Item III. 2. 19.] Quatuor
autem hosce versus P. Vi-
ctorius Var. Lect. XXX. 14.
existimat imitatum esse Ci-
ceronem, Divin. in Q. Cae-
cil. cap. I. de Siculis lo-
quentem, qui debere ipsum
causam suam recipere aje-
bant; si promissis stare vel-
let. Verba Ciceronis: *Me
saepe esse pollicitum, si quod
tempus accidisset; quo tem-
pore aliquid a me requirerent,
commodis eorum me non de-
futurum. Venisse tempus aje-
bant.* Vesterhov.

20. UTILITATEM MEAM.]
Pro, quam utilis tibi sum.
eleganti brevitate. * Cic.
Fam. XVI. 3. Att. VIII.
5. Vesterhov.

21. Pauperiorum & ser-
vorum erant *cellae* & *cellulae*.
Adelph. IV. 2. 13. Cic.
Philipp. II. 27. Suet. Ca-
lig. 57. Vitell. 16. *Vesterb.*
22. PENUM OMNEM.] Ip-
sum penum: non ex coali-
quid, *ὁπέρβολικῶς*. Et hoc
peni [forte *penum*], & hic
penus, & haec *penus*, vete-
res dixerunt. Ergo, & omnem
& omne legitur. DONATUS.
Editio an. 1469. PENUM
OMNE. Servius ad Virgil.
Aeneid. I. 704. inter *penum*
& *cellarium* hoc interesse
ait, quod *cellarium* sit pau-
corum dierum, *penus* vero
temporis longi. Ciceroni
autem de Nat. Deor. II. 27.
*Penus est omne quo vescuntur
homines.* [atque etiam *penus*
nomine ea veniunt, quibus
animalia nostro usui apta
nutriuntur: ut ex Ulpiano
ostendit Paraphrast. Delph.]
Augustin. Confess. I. 9.
*Furta etiam faciebam de cel-
lario parentum, & de mensa,
vel gula imperitante, vel ut
habereim, quod darem pueris,
ludum suum mihi, quo pari-*

K k k

ter

Pa. Age, inepte! *Ch.* ²³ Hoc hercle factum est:
fac sis nunc promissa appareant:

²⁴ Sive adeo digna res est, ubi tu nervos intendas
tuos, 20

Haud similis virgo est virginum ²⁵ nostrarum; ²⁶
quas matres student

²⁷ Demissis humeris esse, ²⁸ vincto pectore, ut ²⁹
graciles fient;

Si

*ser utique delectabantur, ta-
men vendentibus. CONGERE-
BAM.] Priscian. Instit. Lib.
XV. CONGREGABAM. Vest.*

23. HOC HERCLE FACTUM
EST.] Inveni quod amem:
hoc quod dicebas, inquit,
morae esse: jam factum est;
amo. *Donatus.* Qui haec
non cepit. Respondet Chae-
rea ad verba Parmenonis,
AGE INEPTE, q. d. Apage
has ineptias de penu &c. &
de mea promissione. Utrum-
que igitur Chaerea vult esse
factum, licet servus erube-
sceret, audiens haec profer-
ri palam. *Vesterbov.*

24. SIVE, pro, vel si.
And. I. 2. 19. Et Sis ver-
su praeced. pro, si vis. Or-
do & sensus erit: Fac nunc
promissa appareant, si vis,
vel potius si digna res est &c.
* UBI TU NERVOS INTEN-
DAS &c.] Impersonaliter
pro, ubi quis nervos inten-

das suos. Hic versus in Ms.
Bodl. tribuitur Parmenoni,
ita:

Pa. Si aden digna res, &c.
Ita & Ms. Lips. alter. *Ves-
terbov.* Eandem dispositio-
nem agnoscit quoque Do-
natus. at non approbat.

25. NOSTRARUM.] Ci-
vium scilicet, id est, ter-
rae, ac patriae nostrae. ut
Virgilius [Georg. II. 89.]
*Non eadem arboribus pendet
vindemia nostris.* *Donat.*

26. QUAS MATRES STU-
DENT.] Hoc verbo ostendit
cultum industriae, non pul-
chritudinem naturalem. *Do-
natus.*

27. DEMISSIS HUMERIS
—, VINCTO PECTORE.] An-
tiqui enim Graeci etiam vir-
ginibus suis praebebant pa-
laestram. Vel, DEMISSIS
HUMERIS ESSE, liquide &
molliter deductis, neque ex-
tantibus alae in modum [Ms.
Hult.

Si qua est ³¹ habitior paullo, ³² pugilem esse ajunt:
³³ deducunt cibum.

K k k 2

34 Ta.

Hulst. *Athletico modo.*] *Donatus.* Arguunt *DEMISSI* HUMERI teretis colli longitudinem. Sed & humeri vel maxime ad decus faciunt. Virg. Aen. I. 589.

Os humerosque Deo similis.
 Vesterhov.

28. Vet. Cod. *VINCTO* CORPOTE. Hieronym. de vitanda suspicione, *Papillae fasciolis comprimuntur, & crispanti cingulo angustius pectus arctatur.* Inde apud Festum: Cingulos appellabant homines, qui in his locis ubi cingi solet, satis sunt tenuis. Lindenbrog. Scilicet non probabant mulieres mammosas. Unde papillae fasciolis compressae, cinguloque arctatum pectus. Martial. XIV.

134.

Fascia crescentes dominae compefice papillas,
Ut sit, quod capiat nostra, regatque manus.

Ovid. Amor. I. 5. 21.

Quam castigato planus sub pectore venter. Vesterh. *VINCTO PECTORE.*] Castigato ac tenui, & velut vincto. *Donatus.* Simili modo cepit Eugraphius; perperam uterque, ut videtur.

30. Ex annotatione *Donati* colligunt viri docti, eum legisse *GRACILAE*; quod & Eugraphius agnoscit, & affert *Lindenbrogius* ex *Probo Grammatico*: quin *Vesterhovius* testatur ita esse in plurculis Mss. & sic edidisse *Pareum*. Aldum, alios. *Lucil.* (apud *Non. Marcell.*) Sat. VIII.

Quod gracila est, pede quod pernix, quod pectore puro, Quod puero similis.
citante Vesterhovio.

31. Corpulentior & robustior, & est [ex sententia matrum] vituperium in virginem. Qualem *Martialis* XL. 100. vocat *amicam mille librarum*. *Plaut. Epid. I. 1. 8.* de servo:

Corpulentior videre atque habitior.

Vide supra II. 2. 11. *Vesterhov.*

32. Tangit morem pularum *Laconum*, quis nudas in *Gymnasis*, corpora exercuisse tradunt cum adolescentibus. *Theocr. Idyll. XVIII. 23.* *Χειραπιδας ἀνδρῶν* vocat. *Propert. III.*

14. 1.

Multa

34 Tametsi. 35 bona 'st natura, reddunt 36 curatura 37 junceas.

38 Itaque

Multa tuae, Sparte, miramur jura palaestrae,

Sed magis virginis tot bona gymnasii.

Quod non infames exercet corpore ludos

Inter luctantes nuda puella viros.

Causam refert Scholiastes Euripidis: Σώματος ευρωσί-

as, inquit, ἀνιστοιχίαι

λάκωνες, διό τας παρθε-

υς γυμνάζουσιν; ἵνα γεν-

ναῖα, παῖδια γεννάσι. Vesterhov

33. Mirè vituperavit formam, quam accuraverit famēs. Et propriè deducunt.

Donatus. Cic. Tusc. II. 17. Subduc cibum unum diem

atletæ, &c. Virg. Ecl. III. 6.

Et succus pecori, & lae subducitur ignis. Vesterhov.

34. TAMEN ETSI, Mss. quidam apud Lindenbrog. & Vesterhov.

35. BONA, id est, plena, magna & pingvis. Donatus. Apud quem subauditur puella; & NATURA pro ablativo sumitur. Etiam

si boni sint temperamenta. Paraphrast. Delph. BONA NATURA mihi modò est, naturalis dispositio ad pinguescendum; & subaud. iis. Ad eundem modum, opinor, Dani ajunt; Den Stud er af god Natur, de bove qui facile pingvedinem contrahit.

36. Mf. Mark. TALI CURATURA. Vid. Non. Marcell. v. Curatura. Vesterh.

Studio & cultura Paraphrast. Delph. Per hanc operam ita

instituendi, & ita cibos dandi. Engraph. Alitura, victus praeibitione, sub. tam

porcâ.

37. JUNCEAS.] Tenuēs & pallidas. Donatus. Junco

similes, quod herbae gēnis est in longitudinem aequali

modo porrectum. Engraph. Prudentius in Eulalia, 131.

carnifices gemini

Juncea pectora dilacerant.

Cassiod. Lib. VII. Var. XV. Columnarum junceam proceritatem. Inde & Ejuncidum

ἐκλεπτωθέν. Glossar. & Varro de Re Rust. I. 31.

Lindenbrog. Martialis XI. 100. I.

Ha-

38 Itaque ergo amantur. *Pa.* Quid tua istaec 39?

Ch. 40 Nova figura oris. *Pa.* 41 Papae! 25

Ch. 42 Color verus, 43 corpus solidum, & 44 fucci plenum. *Pa.* Anni? *Ch.* Anni? sexdecim.

K k k 3 *Pa.*

Habere amicam nolo, Flacce, subtilem

Cujus lacertos annuli mei cingant.

Dixit autem JUNCÉAS, quasi a summo ad imum aequaliter tenues. Auson. Epist.

IV. 44.

Pectore sit tenero; plana sic junceus alvo. Vesterhov.

38. Atque ita sit, ut amentur: non naturae merito, sed industria. *Donat.*

Liv. IX. 31. *Loca difficilia hosti quaesita, ipsos tunc sua fraude impediebant.* Itaque ergo per paucis effugium paruit. Vesterhov.

39. *Donatus deesse putat, Qualis est; dic.* Inimò deest, referunt vel intersunt. A-

delph. IV. 5. 43. Si vero Donati interpretatio valeret, duplex erat statuenda inter-

rogatio, ita: *Quid tua istaec? formosiorne erat? vel similis.*

Sic And. V. 4. 29. *Quid eam tunc? suamne esse agebat?* Vesterhov.

40. *Laudis genus est, Nova.* *Donatus.* Pro miranda. Virg. Ecl. III. 86. *Vesterhov.*

41. Interjectio mira subito accipientis. *Donatus.*

42. COLOR VERUS.] Quia non de curâ est ac de fuce, id est, naturalis, non fucatus. *Donatus.* Ovid. Arte Am. I. 62.

Ante oculos venit vera puella tuos.

Eodem sensu Propert. I. 4.

13. *Ingenius color, &c. Contrarium est quaesitus.* Propert. III. 23. 8.

Quum tibi quaesitus candor in ore foret.

Ovid. Arte Am. III. 164.

Et melior verò quaeritur arte color. Vesterhov.

Virgil. Aen. I. 594. *Lumenque juvenae Purpureum.* laudante Eugraphio.

43. CORPUS. SOLIDUM.]

Quia non vitiatum. CORP. SOLIDUM.] Plenum & forte, id est, non flaccidum. *Do-*

natus. Firmum, non languescens. *Solida* propriè vocatur, quae sunt ex una materia. Non Marcell. v. *Scare.*

Unde & ad animum transfertur. Horat. Carm. III. 3. 4. *Lucilius: Fragm. Lib.*

XXVIII. *Hic*

Pa. Flos ipse. Ch. Hanc tu mihi ⁴⁶ vel vi, vel clam, vel precario

Fac

*Hic corpus solidum invenies,
hic stare papillas*

Corpore marmoreo. Vesterh.

44. SUCCI PLENUM.] Quia nemo deduxit cibum. Nam succus, est humor in corpore, quo abundant bene valentes. Virgilius [Ecl. III. 6.]

Et succus pecori, &c.

Succus propriè, quasi *figus*: quem sibi ex alimentis membra sugunt, ut se repleant.

SUCCI PLENUM.] *Succus*, est interior pinguedo membrorum. *Donatus.* SUCCI PLENUM.]

Intelligit *ὑγρότητα*.

Plaut. Mil. III. 1. 191. *Succidam* vocat. Apulej. Metam.

II. *Inenormis proceritas, luculenta gracilitas, rubor temperatus.* Idem Apol. *En,*

vide quam facies ejus decora, & succi palaestrici plena sit.

Vid. Gifan. Ind. Lucret. v.

Ligues. Dixit autem CORPUS pro carne. Cic. Fam.

VII. 26. *Corpus amisi.*

Phaed. III. 7. 5.

Aut quo tibi fecisti tantum

corporis?

Vide Indicem Dispositinii.

Tum PLENUM [absolutè] di-

xere pingue. Ovid. Remed.

Amor. 327.

Turgida, si plena est.

Idem Arte Am. II. 661.

Dileabilem, quaecunque brevis, quae turgida, plenam.

Suet. Caes. 45. *Ore paullo pleniore.* *Vesterhuv.*

45. ANNI? SEXDECIM. Pa.

FLOS IPSE.] Ex conjectura

sexdecim annorum puellam

dicit, uti Chaeream Pythias

infra IV. 4. 26. Sic Chre-

mes de Menedemo, Heaut.

I. 1. 10. 11. Et Sofia de al-

tero Sofia apud Plautum

Amph. II. 1. 67. Est autem

Flos aetatis *ἀκμή.* Ovid.

Arte Am. II. 663.

Nec quotus annus eat, nec

quò sit nota, require

Consule: quae rigidus mu-

nera Censor habet.

Præcipue, si flore caret mo-

liusque peractum

Tempus, & albentes jam

legit illa comas. Vest.

46. Haec tria sunt, qui-

bus non rite res agitur,

VEL VI, VEL CLAM, VEL

PRECARIO: sine pretii men-

tione. HANC TU MIHI VEL

VI, &c. FAC TRADAS.] Se-

cundum jus locutus est. Nam

his tribus mala fide aliquid

possidetur: vi, clam, preca-

ria.

Fac tradas: ⁴⁷ mea nihil refert, dum potiar modo.

Pa. Quid? virgo, ⁴⁸ cuja est? *Ch.* Nescio hercle.

Pa. Unde est? *Ch.* Tantundem. *Pa.*
Ubi habitat?

Ch. Ne id quidem. *Pa.* Ubi vidisti? *Ch.* In via.

Pa. Qua ratione amifisti? 30

Ch. Id equidem adveniens ⁴⁹ mecum stomachabar
modò:

Nec quemquam esse ego hominem arbitror, cui ma-
gis ⁵⁰ bonae

K k k 4

Fe-

vio. — *precario*, quia pre-
tium non habet *Phaedria*.
Donatus. Vid. Cicero in *To-*
piciis. Justin. *Instit.* de in-
terdict. *Lindenbrog.* Horat.
Epist. II. 2. 173.

Nunc prece, nunc pretio,
nunc vi, nunc sorte su-
prema

Permutet dominos, & cedat
in altera jura.

Tria autem illa tanquam in-
honesti tituli nomina itidem
junxit *Ulpianus* l. 22. de
Acquir. Rer. Domin. *Vest.*

47. MEA NIHIL REFERT,
&c.] Sic *Juvenal.* XIV. 207.
Unde habeas, quaerit nemo,
sed oportet habere.

Alter *Mf. Lips.* POTIOR.
Vesterbov.

48. Utrum serva, an
filia? *Donatus.*

49. Bene MECUM: quia
acriorem dolorem sustinet,

qui ipse sibi irasci cogitur.
MECUM ergo, pro *apud me*,
vel *mihi*. *Donatus.* STOMA-
CHABAR.] *Irae & indigna-*
tionis sedem bili & stomacho
tribuerunt. Unde passim &
bilis & stomachus pro *iracun-*
dia, stomachari pro *irasci &*
expostulare. Contrarium est
εὐστομάχως ferre. *Cic. At-*
tic. IX. 5. *Vesterbov.*

50. BONAE, vel magnae,
vel nimiae intelliguntur. Vel
ἐπίθετον est proprium &
perpetuum felicitatum. FE-
LICITATES.] *Felicitas* adver-
sa est, cum ex prosperitate,
quod laedat, nascitur. BO-
NAE FELICITATES.] *Ἐμφα-*
σις est, eo quod FELICITA-
TES pluraliter posuit. *Ἐπί-*
θετα autem de tribus cau-
sis nominibus adduntur: di-
fere-

Felicitates omnes adversae fient.

Pa. ⁵¹ Quid hoc est sceleris? *Ch.* Perii. *Pa.* Quid factum est? *Ch.* Rogas?

Patris cognatum, atque ⁵² aequalem, * Archidemem,

35
No-

cretionis, proprietatis, ornatus. Discretionis: ut [Virgil. Aeneid. III. 6.],

. . . *Phrygiae molimur montibus Idae.*

Proprietatis: ut [Virg. Aeneid. VII. 667. ubi nunc legitur, *cum dentibus albis.*],
Terribili impexum fera & dentibus atris.

Ornatus: ut [Virg. Aeneid. I. 618.],

*Alma Venus Phrygii genuit.
Smoentis ad undam. Donatus.*

51. QUID HOC EST SCLE-
LEPIS?] Propter quod hoc
patior, inquit. Non enim
scelus dicit a sene commis-
sum. *Donatus.* Uti optime
restituit Vesterhovius: nam
antea fuerat; *Propter hoc quod*
— Nunc enim &c. Haec au-
tem verba Chaereae tribuit
Donatus, laudatus ea pro-
pter a *Boeclero*. Male, uti
censet Vesterhovius, con-
tinent enim (ex ejus sen-
tentia) haec verba subitam
admirationem, qualis in Chae-
ream post tam longam nar-

rationem non convenit. Ne-
que tamen putat *Parmeno-*
nem haec dicere Chaereae;
quippe mox dicturum leni
verbo INCOMMODE HERCLE,
& nolentem INFELICITER
dicere, ne Chaereae rabiem
magis etiam incitet. Credit
ergo a *Parmenone* haec dici
spectatoribus, non audien-
te Chaerea: & eum SCELUS
vocare infelicitatem, uti (in-
quit) *Sceleratum* infelicem
dixerunt. *Martial.* VII. 14. 1.
Accidit infandum, nostrae
scelus, Aule, puellae.

Idem significatus vici *scle-*
rati, *campi scelerati*, *paetae*
sceleratae. Et MATER SCE-
LERATA in inscriptionibus;
pro infelici. *Plaut. Capt.* III.
5. 104. Scilicet credebant
infortunia immitti propter
scelera. Vide *Asta Apost.*
XXVIII. 4. *Aelian.* V. H.
XIII. 2. ibique *Cl. Perizon.*
not. 10.

52. AEQUALIEN.] *And.*
II. 6. 22. *Cic. de Senect.* 4.
Adolescens ita dilexi senem,
ut aequalem. *Vesterhov.*

* AR-

Novistin? *Pa.* ⁵⁴ Quid ni? *Ch.* Is, dum sequor hanc, fit mihi obviam.

Pa. Incommode hercle. *Ch.* Immo enimvero infeliciter:

Nam incommoda alia sunt dicenda, Parmeno.

⁵⁵ Illum liquet mihi dejerare, ⁵⁶ his mensibus

K k k 5

Sex

* ARCHIDEMIDEM NOTISTIN?] Hoc sic pronuntiandum est, ut appareat ex ipso nomine statim, odiosum nescio quēni occurrisse ac permolestum. *Donat.*

54. QUID NI?] Corruptio est ab se manifesta inquirentis. est enim QUID NI, cur non. Quia veteres *ni* pro *ne* ponebant, & *ne* pro *non*. ut *Plautus* [*Menaechm.* I. 2. 1. Adde *Lexic. Plaut.* *Parei v. N.* *Vesterhov.*] *Ni stulta sis.* Et *Nē vult*, pro *non vult*. *Donatus.*

55. ILLUM LIQUET MIHI DEJERARE.] Liquidum est, constans & manifestum, & certum. Et sic LIQUET, pro liquidum est: ut *claudit*, pro *claudum est*. Ut apud *Sallustium* [*In fragmentis.* Vide supra ad I. 2. 84.], *Nihil socordia claudebat.* Et est LIQUET [forte, *Non liquet.*] verbum juris, quo utebantur iudices, quum amplius pronunciabant. *Dejerare* valde jurare: ut *de-*

miror, & *deamo te Syre.* Si de producta legeris. Si correpta, Deos jurare intelligitur. *Donat.* *Cic. Fam.* XI. 27. *Alia sunt, quae liquido negare soleam.* Idem *Verr.* III. 59. *Manifesta res est, quum nemo esset, qui hoc se audisse liquido diceret, &c.* *Ovid. Pont.* III. 3. 49.

Seis tamen: ut liquido juratus dicere possis,
Non me legitimos sollicitasse toros.

ICTIS liquido jurare opponitur *Teo* pejerare. Vid. *Ulp. Leg.* XVIII. *dig. de jure jur.* *Vesterhov.* ad *And.* IV. 3. 14.

56. Significanter dixit *His*, notans menses proximos. *Phaed.* I. 1. 10.

Ante hos sex menses.
SEX SEPTEM.] *Mf. Mark.* SEX VEL &c. Solet autem hic numerus pro indefinito sed longo accipi tempore. *Cic. Att.* IX. 8. *Quippe qui*
Ho

Sex septem prorsum non vidisse ⁵⁷ proximis, 40
Nisi nunc, cum minime vellem, minimeque opus
fuit.

Eho! nonne hoc ⁵⁸ monstri simile 'st? quid ais?
Pa. Maxime.

Ch. Continuo adcurrit ad me, ⁵⁹ quam longe quidem,
⁶⁰ Incurvus, tremulus, ⁶¹ labiis demissis, ⁶² gemens,
Heus!

*florentissimus ac novus sex
septem diebus &c.* [Non vi-
deo hic etiam *longum tempus.*]
Sed & pro numero incerto.
Horat. Epist. I. 1. 58.
*Si quadringentis sex septem
millia defunt &c.*

*Flor. IV. 9. 3. Modò tre-
centarum quinquaginta na-
vium dominus, cum sex sep-
temve fugiebat. Vesterhov.*

57. PROXIMIS, praeteri-
tis intelligimus. Proxima
enim nobis aut praeterita,
aut futura sunt: nam prae-
sentia ea sunt, in quibus
nunc sumus. *Donatus.*

58. *Cic. Orat. pro Le-
gar. 4. Prodigii simile est,
quod dicam. Idem Philipp.*
*II. 27. Incredibile, ac simi-
le portenti est. Phorm. V.*
7. 61. Adde Gifan. Ind.
Lucret. Vesterhov.

59. QUAM LONGE QUI-
DEM.] Bene LONGE dixit:
quia a longe non potuit di-
cere. An subauditur erat?

*Donatus. E longinquo, τη-
λόθεν.*

60. INCURVUS.] Valde
curvus. Sic *Virgilius [Aen.*
XII. 1.]

*Turnus ut infractos adverso
Marte Latinos*

Defecisse videt.

Infractos enim valde fractos
significat. Nam in praepositio
nunc auget, nunc minuit di-
ctionem. *Donatus. Lucil.*
apud Non. v. Ramices:

*Quod deformis senex, ac pae-
didus, ac podagrosus,*

*Quod mancus, miser, exilis,
cum ramice magno.*

Virg. Aen. V. 431.

tarda trementi

Genua labant.

Homer. II. Δ. 313.

Ο γέρον εἶθ' ὡς θυμὸς ἐνὶ
σῆθεσσι φίλοισιν,
ὡς τοι γέναθ' ἐποίησ', βίη
δὲ τοι ἔμπεδος εἴη.

Heus! heus! ⁶³ tibi dico, Chaerea, inquit. ⁶⁴ restiti.

45

Scin' quid ego te volebam? dic. cras est mihi
⁶⁵ Judicium. quid tuum? ut diligenter nunties
 Patri, ⁶⁶ advocatus mane mihi esse ut meminerit.
 Dum haec dicit, ⁶⁷ abiit hora. ⁶⁸ rogo num quid
 velit?

69 Recte;

O senex, utinam, sicut animus est in pectoribus tuis, Sic te genua sequerentur, roburque tibi firmum esset.
 Vesterhov.

61. Labra, sunt superiora: Labia, inferiora. Labra asinorum proprie dicuntur. DEMISS. LABIIS.] Majora labra [sub. dicuntur Labia], unde Labeones. Donatus.

62. GEMENS, ob continuam tussim. Sic Lucilius: *Ance fores autem & zriclini limina quidam Perditus Tiresia tussi grandaevus gemebat.* Donatus.

63. TIBI DICO, CHAEREA, non adderet, nisi videret Chaeream dissimulantem praeterire. Donatus. Plaut. Pseud. I. 3. 15.

Hodie nate heus, bodie nate, tibi ego dico, heus bodie nate, redi & Respice ad nos.

64. Constiti, substiti, sistebam gradum. Supra v. 11.

65. Causa forensis, dicenda. *Iarubius.* Confer Phorm. II. 3. 57.

66. ADVOCATUS.] Duplicem significatum habet, notans vel amicum, quicum reo ibat in iudicium, tantum honoris & testimonii causa, neque causam agebat, vel ipsum *causidicant.* Ascon. in Divin. cap. 4. *Qui defendit alterum in iudicio, aut Patronus dicitur, si orator est; aut Advocatus, si ius aut suggerit, aut praesentiam suam commodat amico: aut procurator, si negotium suscipit; aut cognitor, si praesentis causam novit, & sic ruetur ut suam.* Cic. Fam. VII. 14. *Multi te Advocato causa cadent.* Prior significatus frequens in Comœdiis. *Vesterhov.*

67

69 Recte; inquit. abeo. eum * huc respicio ad virginem, 50

Illa sese interea 70 commodum huc advoraterat

In hanc nostram plateam. Pa. Mirum, ni hanc dicit, modo

Huic quae data est dono. Ch. Huc cum advenio, nulla erat.

Pa. 71 Comites secuti scilicet sunt virginem?

Ch. Verum: Parasitus cum ancilla. Pa. Ipsa est: ilicet! 55

Desine: 72 jam conclamatum est. Ch. 73 Alias res agis.

Pa.

67. ABIIT HORA.] Sic Henut. II. I. II. Longissimum tempus notat. Imitatus Horatius. Sat. I. 5. 13.

dum aēs exigitur: dum mulla ligatur:

Tota abijt hora. Vesterhov.

68. ROGO, NUMQUID VELIT.] H. e. Significo me abire. Nam abituri, ne id durè facerent, *Numquid vis?* dicebant his, quibuscum constitissent. Donatus.

69. RECTE; INQUIT.] Pro eo quod est *nihil*: & moraliter τὸ ἀττικισμῶ. Donatus. Ita solebant εὐφημισαίτες, quoties *nihil* dicere nollent. Vide ad Adelph. IV. 5. 19. Gr. εἴχει καλῶς, Vesterhov. * HUC,

in eam partem, qua virgo perrexerat.

70. INTEREA COMMODO.] Tantum quod, vel ipso eodemque tempore. Donatus. Phorm. IV. 3. 9. ADVORTERAT.] Phrasis nautica apta Chaereae publicè custodi in Piraeo portu. Ovid. Heroid. XII. 23.

Iussus in expertam Colchos advertere puppim. Vesterh.

Virg. Aen. XII. 555.

agmenque advertet urbi. 71. Dicuntur igitur & comites sequi alterum. Cicero Cat. II. 5. *Hunc vero si sui comites fuerint sequuti.* Vesterhov.

72. JAM CONCLAMATUM EST.] Transactum ac finitum. Ut conclamata corpora nihil

Pa. Istuc ago quidem. *Ch.* Nostin' quae sit? dic mihi:

Aut vidistin'? *Pa.* Vidi, novi: scio, quo abducta sit.

Ch. 74 Eho, Parmeno mi, nostin'? *Pa.* Novi.

Ch. Et scis ubi fiet?

Pa.

nihil reliquum jam habent ad vitae officia. — Manifestum significat, ipsam eandem esse. — Aut CONCLAMATUM, satis deploratum, satisque vociferatum est: quia dixerat [Supra v. 7. 8.] *O infortunatum senem: si hic amare coeperit.* Tanquam dicat, jam occisum [Forte, *occisum*] patrem tandem scimus, jamque dessemus. Ut in-conclamatis funeribus nulla dilatio est doloris & luctus. *Donatus.* Vide Boeclerii Chrestomath. v. *conclamo.* Locutio translata a re funebri, extremam fere desperationem indicat. Scilicet homine morti proximo omnis familia *conclamabat*, seu ut vicini concurrerent, seu ut anima forte delitescens in angulo quodam corporis excitaretur. Vide Kirchmann. de Funerib. Roman. I. 13. Qui tamen vapulat a Desiderio Heraldō Animadv. ad Arnobii Lib. V.] Hunc adi; &, quem citat, Servium ad

Virg. Aen. VI. 218.] *Vesterhov.*

73. ALIAS RES AGIS.] *Aut, Non attendis ad id quod dico;* significat, ut nulla sit in eo attentio. Nam hinc natum est; *Agite, amabo.* *Aut, nugatorias res agis,* hoc est, jocularis: quasi dicat, vanas res agis. *Donatus.* Qui animum & cogitationem non occupant in re praesenti, *alias vel agere dicuntur.* Hec. V. 3. 28. *Plaut. Pseud. I. 2. 19.*

Hoc vide sis; ut res alias agant! hoc agite, hoc animum advortite.

Huc adhibere aures, quae ego loquor.

Supra I. 2. 50. Catull. LX.

13. *Nos aliud mentes, aliud divisimus aures.* *Vesterhov.*

74. EHO PARMENO MI, NOSTIN'? ET SCIS UBI FIET?] Amatorie satis repetuntur quae semel dicta suffecerant. *Donatus.*

Pa. Huc deducta est ad meretricem Thaidem: ei dono data est. 60

Ch. Quis est tam ⁷⁵ potens cum tanto munere hoc?

Pa. Miles Thraſo,.

Phaedriae rivalis. *Ch.* ⁷⁶ Duras fratris partes praedicas.

Pa. Immo enim si scias, quod donum huic dono ⁷⁷ contrà comparet:

Tum magis id dicas. *Ch.* Quodnam quaeso hercle?

Pa. Eunuchum. *Ch.* Illum ne obsecro

⁷⁸ Inhonestum hominem, quem mercatus est heri, ⁷⁹ senem, mulierem? 65

Pa.

75. Ad divitias referuntur potens & potentia. *Plaut. Epid. I. 2. 50.*

Est Euboicus miles locuples, multo auro potens.

Phaed. I. 24. 1.

Inops potentem dum vult imitari, perit. Vesterhov.

76. DURAS &c.] Scilicet contra acmulum & divitem & largissimum. *Donatus.* Difficilem causam quam sustineat, non potens superare tam potentem rivalem. *Phorm. I. 2. 22. & 23.*

77. COMPARET pro emat, aut comparandum putet. *Donatus.* CONTRA COMPARET. Opponat, ad vincendum militis donum. Locutio a gladiatoribus deducta, quorum paria invicem comparabantur.

Suet. Calig. 35. Hunc — in barenam adductum, Thraci, & mox Hoploma-cho comparavit. Unde Justinus VI. 2. Par duorum bene comparatum dixit. Vesterhov.

78. INHONESTUM.] Fœdum: ut contra, facie honesta. Ut apud *Virgilium* [*Aen. I. 591.*]

Et laetos oculis afflarat honores. Donatus.

Virg. Aen. VI. 497.

truncas inhonesto vulnere nares. Vesterhov.

HOMINEM.] Opportunè HOMINEM dixit, tanquam incerti sexus. *Donatus.*

79. SENEM, MULIEREM.] Duplex vituperatio: una ab aetate, quod ait SENEM: altera

Pa. Istunc ipsum. *Ch.* Homo ⁸⁰ quatietur certe ⁸¹
⁸¹ cum dono foras.

Sed istam Thaidem non scivi nobis vicinam. *Pa.*
⁸² Haud diu est.

Ch. Perii! nunquamne etiam me illam vidisse? eho-
 dum dic mihi;

Estne, ut fertur, forma? *Pa.* Sane. *Ch.* At ⁸³
 nihil ad nostram hanc. *Pa.* ⁸⁴ Alia res
 est.

70

Ch.

tera a membrorum mollitie,
 quod ait MULIEREM. *Donat.*
 MULIEREM.] Convitium in
 hominem ignavum, qualis
 idem Eunuchus dicitur in-
 fra IV. 3. 20. *Plaut. Bac-*
chid. IV. 8. 4.

Non me arbitratu militem,
sed mulierem.

Mil. II. 6. 6.

Non hercle liscite homines me
warem, sed feminam

Vicini ventur esse servi mi-
litis.

[Tale & illud apud *Virgil.*
Aen. IX. 617. O verè Phry-
giae, neque enim Phryges.]
 Possit & de molli & glabro,
 utpote evirato intelligi. *Ve-*
sterbov.

80. *Non rejicietur, sed*
QUATIETUR. Vide quam con-
 tumeliosius dictum sit, *QUA-*
TIETUR FORAS: vel verbe-
 ribus pelletur foras, [forte
 excidit, vel] non expulsio-

ne, sed detrusione. — Per-
 vulgatae consuetudinis di-
 ctum est, *Feri canem foras,*
 hoc est, feriendo canem fo-
 ras ejice. *Donatus.*

81. *MIRÈ CUM DONO:*
 tanquam illi repulsae causa
 donum futurum sit. *Donat.*

82. *HAUD DIV XST.]*
 Vicina scilicet. Nota, apud
 Terentium vicinas poni sae-
 pius adolescentibus meretri-
 ces, ut haec sit prima amo-
 ris illecebra. *Donatus.*

83. *NIHIL AD NOSTRAM*
HANC.] Comparationi in-
 servit *τὸ* *Ad. Plant. Capt.*
II. 2. 25. de Thalete Mi-
lesio:

Nam ad sapientiam hujus ni-
mius nugator fuit. Vest.
Moraliter NOSTRAM dixit,
pro meam. Donatus.

84. *ALIA RES EST.]* For-
 mula contemptus. *Turpilius*
apud

Ch. Obsecro hercle, Parmeno, fac ut potiar: *Pa.*
Faciam sedulo, ac

Dabo operam, adjuvabo. numquid me aliud ⁸⁵ vis?

Ch. Quo nunc is? *Pa.* Domum,
Ut mancipia hæc, ita ut jussit frater, deducam ad
Thaidem.

Ch. O fortunatum ⁸⁶ istum Eunuchum, qui quidem
in hanc ⁸⁷ detur domum!

Pa. Quid ita? *Ch.* Rogitas? summa forma semper
conservam domi

⁸⁸ Videbit: conloquetur: aderit unà in unis aedi-
bus: 75

Cibum

apud Non. v. *Tangere*. Vesterhov. Utraque pulchra
est, sed nostra pulchrior.

⁸⁵ Sunt Libri scripti &
editi, qui omittant τὸ Vis.
Hoc Faernus sequitur. Vi-
deturque ελληνας apta fe-
stimanti. Plaut. Mostell. II.

⁸⁶ *Vestibulum* dicitur.

⁸⁶ Istum, sæpe annota-
vimus; aut ad contemptum,
aut ad odium referri. Ut
Virgilius [Æneid. IX, 94.]

Aut quid petis istis?

Et [Æneid. XII. 808.]

*Ista quidem quia nota mihi
tua, magne, voluntas,*

Jupiter. Donatus.

⁸⁷ DETUR.] Quasi in
servitutem. Plaut. Asin. III.

3. 119.

*Postea ad pistores dabo; ut
ibi cruciari currens.*

Suet. Aug. 16. *Viginti ser-
vorum milibus — ad remum
datis.* Eadem tamen ratione
ad terram, ad languorem,
ad metalla; in sudorem, in
ruborem, in pistrinum dari
quis dicitur. Vesterhov.

⁸⁸ VIDEBIT: CONLOQUE-
TUR.] Ansthol. VII. 135.

Εὐδαίμων ὁ βλέπων σὲ
τρισόλβιος ὅς τις ἀκχεῖ.

Ἡ μὲν θεὸς δ' ὁ φιλῶν ἀ-
θάνατος δ' ὁ σὺ-

γών. Vesterhov.

VIDEBIT: CONLOQUETUR:
ADERIT UNA IN UNIS AED.]

Mire amator non simul ef-
fudit hoc bonum, sed par-
ticulatim digessit: ut major

voluptas futura esse nosca-
tur. VIDEBIT: CONLOQUE-

TUR

Cibum nonnunquam capiet cum ea : interdum ⁸⁹
propter dormiet.

Pa. Quid si nunc ⁹⁰ tute fortunatus fias? *Ch.* Quare, Parmeno?

Responde. *Pa.* ⁹¹ Capias tu illius vestem. *Ch.* Vestem? quid tum postea?

Pa. * Pro illo te ducam. *Ch.* ⁹² Audio. *Pa.* Te esse illum dicam. *Ch.* ⁹³ Intellego.

Pa.

TUR: ADERIT.] Ista enim amoris sunt lineae: etsi eas non omnes est persecutus. *Donatus.*

89. PROPTER DORMIET.] *ἀμφιβολία* est in vocula PROPTER, quae & notat non longe a re aliqua, & arctissimam conjunctionem designat. *Phaed.* II. 6. 7.

Venit per auras cornix, & propter volans.

Plaut. Amph. IV. 1. 8.

quem propter corpus suum stupri compleverit.

Tum dormire pro ipso concubitu usurpatur, addito plerumque *cum*, non *propter*. *Ovid. Remed. Amor.* 481.

Nam, si Rex ego sum, nec mecum dormiet illa.

Amor. I. 6. 45.

Forſitan & tecum tua nunc requiescit amica. *Vest.*

90. TUTE.] *Tanaquill. Faber, Elegantioreſ Lomines,* inquit, quantum est, mibi ſavebunt legenti, TUTE IS.

Mirum autem, non legiſſe & ſcripſiſſe elegantiores homines, Tu ISTE, quomodo in vetuſtiſſimo Codice manu ſcriptum reperi. *Veſterh.* Haec ſane leſtio ceteris praeferenda propter verbum illud *Chaereae*; O FORTUNATUM ISTUM EUNUCHUM.

91. Non ſemel [*ſimul*, corr. *Veſterhov.*] oſtenditur, quid futurum ſit: quia particulatim poteſt etiam quod turpe eſt, tamen miti ad perſuaſionem. *Donatus.*

* PRO ILLO.] H. e. Quasi tu Eunuchus ſis. *Inſra V. 5. 7. Adelp.* III. 2. 48. *Juſtin.* XXIV. 7. *Deſertisque ſignis ad occupanda omnia pro victoribus vagantur.* *Veſterhov.*

92. AUDIO.] Id eſt, libenter hoc admitto, & conſentio. Ut in *Phormione*, *Audio, & fateor.* Et contra; *Non audio.* *Donatus.*

Pa. Tu illis fruare commodis, quibus tu illum dicebas modò : 80

94 Cibus una capias, adsis, 95 tangas, 96 ludas, propter dormias:

Quandoquidem illarum neque te 97 quisquam novit, neque scit qui fies.

Praeterea 98 forma, & aetas ipsa est, facilè ut 99 pro Eunucho probes.

Ch.

93. AUDIO & INTELLIGO vim modò non usitatum exprimunt, scilicet consentientis immodicum affectum. *Donatus.*

94. Bene servus interturbavit supra dictas amandilinas, & ordinem voluptatum: quippe qui amare non noverit. CIBUM UNA CAPIAS, ADSIS &c.] Etsi satis erat superior versus, tamen incentiva sunt amoris, etiam sigillatim haec enumerata, quae una sententia superior versus ostenderat. *Donatus.*

95. TANGAS.] Verbum impudicum. Infra IV. 2. 10. Heaut. IV. 6. 15. Adelp. IV. 5. 52. Sic & *Attingo*. Hec. I. 2. 61. Et pro ipsa *συγχοία*, Catull. LX. 56. Sic virgo, dum intacta manet, dum inculea senescit. Plaut. Aul. IV. 10. 25.

Ergo quia sum tangere ausus, baud causificor, quin eam Ego habeam potissimum.

Confer Genes. XX. 6. & I Corinth. VII. 1. *Vesterhov.*

96. LUDAS.] In obscenis est, pro lascivire & libidinari. Ita infra III. 5. 38. de Jove & Danaë. Plaut. Mostell. V. 2. 36.

Scis solere illanc aetatem tali ludo ludere.

Catull. LIX. 211.

Ludite, ut lubet, & brevi Liberos date.

Est vero *ἐὺσχημάνως* de Isaaco dictum, Gen. XXVI. 8. *Vesterhov.*

97. QUISQUAM.] Quia quaequam dicere absurdum est. ILLARUM QUISQUAM.] QUISQUAM, multis exemplis probatur etiam feminino genere veteres protulisse: ita ut in numeris & generibus haec pronomina infinita sint. *Donatus.* Graecorum imitationem esse, quibus τὴς itidem utroque genere dicatur, ostendunt Minellius & Vesterhovius. 98.

Ch. Dixti pulchre: nunquam ¹⁰⁰ vidi melius consilium dari.

Age; eamus intro: nunc jam orna me; ¹⁰¹ abduc, ¹⁰² quantum potes. 85

Pa. ¹⁰³ Quid agis? jocabar equidem. *Ch.* Garris.

Pa. Perii. quid ego egi miser?

¹⁰⁴ Quo trudis? ¹⁰⁵ perculeris jam tu me. tibi equidem dico, mane.

LII 2

Ch.

98. FORMA, AETAS, IPSA ^{ST.}] Deest, in te. Donatus. Cujus Atyndeton & distinctionem nota. IPSA EST, sub. quae requiritur, 3: apprime ad hanc rem apta. * Guyetus versum hunc institutum vocat & abesse jubet Elegantior autem est, quam qui locum non tneatur. Quum enim in deliciis erant Eunuchi & glabri, tum in eo est Parmeno, ut quae commendare deductionem Chaereae possint, enarret, in quibus vel praecipuum locum obtinebant forma & aetas ipsius. *Vesterhov.*

99. UT PRO EUNUCHO PROBES.] PROBES, singas, atque persuadeas: ut in consuetudine dicimus, Homo sacrilegus pro innocente se probavit. Et Cicero [Locus incertus] Hoc tu his probabis? Itaque deest te. Et simul honestè, non dixit quod erat rectum, ut Eunuchum pro-

bes, sed PRO EUNUCHO: ne esset contumeliosum in Chaeream. Donatus. Probabiliter possis ostendere ac persuadere Thaidi, te esse Eunuchum. *Minell.*

100. VIDI.] Audiui. Scilicet verba sensuum permutantur. *Adelph. V. 7. 24. Vesterhov.*

101. ABDUC.] Abduci. mur unde volumus: Ducimur quo volumus. Donatus. Sed vide supra II. 2. 35. ABDUC.] E judiciis petita vox. Abducebantur Addicti a Praetore. *Plaut. Merc. III. 4. 31. Poen. III. 4. 10. Vesterhov.*

102. QUANTUM POTES.] Alii, QUANTUM POTEST. Quod & QUAM POTES dixerunt. *Ovid. Arte Am. I. 490. Vesterhov.*

103. QUID AGIS?] Calide servus non vult se auctorem videri tanti facinoris. Donatus.

104*

Ch. Eamus. *Pa.* Pergin'? *Ch.* Certum est. *Pa.*
Vide ne nimium¹⁰⁶ calidum hoc sit modo.
Ch. Non est profecto: sine. *Pa.*¹⁰⁷ At enim istaec
in me cudetur faba. *Ch.* Ah!

Pa.

104. QUO TRUDIS?] Nunc manu agere Chaeream (*Parmenonem*, add. *Vest.*) *Parmenone* ipso dicente cognoscimus. *Donatus*.

105. PERCULERIS TU ME.] *Perverteris*. Unde proverbium, *Bene* [forte *poenè*] *plaustrum perculit*. *Donatus*. Tundendo ad terram dederris, everteris. *Percellimus* enim quae cum impetu in terram evertimus. *Virgil.* *Aeneid.* V. 374. *Cicero* μετὰ φοβικῶς *Orat.* pro *Domio* II. *Desinant homines* *isidem machinis sperare me restitutum posse labefactari, quibus antea stantem perculerunt.* *Sueton.* *Tib.* 55. *Horum omnium vix duos aut tres incolumes praestitit, ceteros, alium alia de causa perculit.* *Vesterhov.* Prope est, ut me prosternas. *Parabraftes Delph.*

106. CALIDUM.] Periculosum. Sed melius *callidum* legitur. *Donatus*. Eadem ratione *Graeci* θερμὸν πρᾶγμα dicunt praiceps,

expromptum, & quasi ex tempore natum. *Cic.* *Off.* I. 24. *Reperias multos, quibus periculosa & calida consilia, quietis & cogitatis & splendidiore, & majora videantur.* *Plaut.* *Mil.* II. 2. 71. *Reperi, comminiscere, cedo calidum consilium cito.*

Eadem ratione opus calere, & fervere dicitur, quod incitata vi peragitur. *Mf.* *Mark.* edit. 1469. & al. quid. impressi, item *Mf.* *Lips.* ex correctione, habent *CALLIDUM.* *Vesterhov.*

107. AT ENIM ISTAEC IN ME CUDETUR FABAE.] Id est, in me hoc malum recidet, in me haec vindicabitur culpa: ut laborat solum, in quo cuditur, id est batur faba, quum filiquis exnuitur fustibus: ut in areis more rusticorum fit. Vel quod quidam malè coctam fabam, & quae non maduerit, sed dura permanserit, supra caput coqui, velut ipsi fabae irati, saxo comminuunt. Tum universum malum, & omnis dolor ad coquum

Pa. ¹⁰⁸ Flagitium facimus. *Ch.* An id flagitium est,
si in domum meretriciam

90

L I I 3

De-

quum pervenit. Simile & alibi a pulmento proverbium est [Phorm. II. 2. 4.]:
Tute hoc intristi; tibi hoc est exedendum: accingere.
Donatus.

In Ms. Lips. additum margini: *Aut qui fabam peccantibus in manum cudebant. Unde usus inolevit, fabam pro culpa aut poena dici.* Possit & videri translata locutio a scutica habente nodos in modum fabae, qua servi percutiebantur. Auctor hujus opinionis Scholiastes Persii: *Scutica, inquit, erat quaedam corrigia habens in summitate nodos quosdam in modum fabae, similes vero caestuum. de qua Terentius: HAEC FABAE CUDETUR IN ME. Et erat poena servorum.* Vide porro Erasim. in Adag. — Porro de Fabae invito nomine ita Festus: *Fabam nec tangere nec nominare Dianae Flamini licet, quod ea putatur ad mortuos pertinere.* Nam & Lemuralibus jacitur larvis, & parentalibus adhibetur sacrificiis, & in flore ejus luctus literae apparere videntur. Vesterhov. Cujus ceteras conjecturas, utpote

parum plausibiles, non exscribo.

108. FLAGITIMUM more militari dicitur, res flagitatione, hoc est, increpatione digna. Nam *flagitatio* a strepitu dicitur: unde *flamma*, & *flagella*, & *flagitare*, id est, perlonare intelligimus dici. Nam haec omnia sine sonitu crepituque non sunt. *Donatus.* FLAGITIMUM, teste Donato, peccatum est in re militari, oriturque ab ignavia; quum scelus conjunctam habeat vim. Justin. XXII. 8. *Exemplum flagitii singulare, rex exercitus sui desertor, filiorumque pater proditor.* Nepos Hamilc. I. num. 5. Sed & in amoribus illicitis sedem fixit. Non. Maxcell. *Flagitium veteres vitium, quod virgini infertur, dici voluerunt.* Appositissimus locus apud Ciceronem, Tusc. IV. 32. *Sic ut turpes sunt, qui esserint se laetitia tum, quum fruuntur Venereis voluptatibus; sic flagitiosi, qui eas inflammato animo concupiscunt.* Unde Isidorus Orig. X. Lit. F. *Flagitiosus, eo quod*

Deducar; & illis ¹⁰⁹ crucibus, quae nos, nostram-
que adolescentiam
Habent despiciatam, & quae nos semper omnibus
cruciant modis,
Nunc ¹¹⁰ referam gratiam; atque eas itidem fallam,
ut ab illis fallimur?
¹¹¹ An potius haec pati? * aequum est fieri, ut a
me ludatur dolis.

¹¹² Quod

*quod frequentius flagitet at-
que appetat libidinem: & Orig.
V. 26. Flagitium a flagitan-
do corruptelam libidinis. Ad-
de Phaed. III. 10. 14. Ita
Flagitare apud ICtos est de
stupro vehementius appella-
re. Ulp. Leg. 2. §. 5. D.
de-privat. del. Ubi Forne-
rius II. Select. 2. exponit
stuprare. Stuprum enim IC-
tis vocatur Flagitium. Ita
Paul. Leg. I. §. 2. D. de
Extr. Crim. Confer Tacit.
Annal. II. 85. Cic. Tusc.
IV. 33: ex Ennio. Mss.
Graev. Lips. Edit. Tarvis.
& Mediol. FLAGITUM, FA-
CINUS: quod tnetur Georg.
Fabritius. at nostra lectio
praestat. Vesterhov.*

¹⁰⁹ CRUCIBUS.] Vera
meretricum appellatio. Plaut.
Aul. III. 5. 48.

*Aut aliqua mala crux semper
est, quae aliquid petat.
Vesterhov.*

¹¹⁰ NUNC REFERAM
GRATIAM.] Non ens, in-
quit, lacesam: sed quod
justum est, vicem reddam:
quasi ipse in aliis laesus sit.
Donatus. Ulciscar. Infra IV,
4. 51. & V. 3. 2. Phaed.
III. 2. 1. Vesterhov.

¹¹¹ AN POTIUS HAEC
PATI?] Sensus est: An [au-
ne] potius flagitium est,
haec pati. h. e. adolescentiam
nostram haberi despiciatam,
& nos semper ab illis crucibus
omnibus cruciari modis?
Haec lectio neque probis
Mss. neque impressis vetu-
stissimis Libris caret, firma-
turque Donati auctoritate.
Faërmus ex Lib. Bem. tue-
tur, quod Eugraphius le-
gerat, & plusculae edit. se-
quuntur, AN POTIUS HAEC
PATRI AEQUUM EST FIERI,
UT A ME LUDATUR DOLIS?
Sed obstat grandior ellipsis
post injectam patris menti-
onem,

¹¹² Quod qui rescierint, culpent: illud merito factum
omnes putent. 95

Pa. ¹¹³ Quid istuc? si certum est facere, facias:

¹¹⁴ verum, ne post conferas.

Culpam in me. *Ch.* Non faciam. *Pa.* Jubesne.

Ch. Jubeo, ¹¹⁵ cogo, atque impero.

LII 4

¹¹⁶ Num-

onem, quam ita explet ipse
Faërnus: *Pecuniam scilicet
ab eo per fallacias auferendo:
quam in amores & voluptates
meas infusam? cum liceat,
fallendo has meretrices, cu-
piditatem meam sine ullo sum-
tu aut dispendio explere. Ve-
sterhov.*

* AEQUUM EST FIERI &c.]

Hic, utraque re perpensa,
pronuntiat sententiam. Hy-
sterologia est si Vesterhovi-
um sequamur, nam in serie
orationis versus sequens an-
te haec verba, AEQUUM &c.
totus erit concipiendus. ve-
rum, si Faërnium audiamus,
illa Hysterologia evanescit,
quae res non mediocriter
commendat ejus lectionem.

¹¹². Ms. Mark. cum edit.
quibusd. antiquis: QUOD
QUI RESCIERINT, CULPENT
NULLI, SED ILLUD FACTUM
MERITO OMNES PUTENT.
Quae lectio planissimum red-
dit sensum, omnemque de
patre lectionem excludit.
Vesterhov. In altera autem

lectione ad RESCIERINT sub-
audiendum est, nos pati.

¹¹³. QUID ISTUC?] Ad-
verbium est aegre conceden-
tis. *Donatus.*

¹¹⁴. VERUM, NE POST
CONFERAS.] [Si NE prohi-
bentis est, nihil deest: si
percontantis, ut sit *ne forte*,
deest, *timeo*. — In hoc ne-
gotio non auctor vult in-
teresse, sed servus. VERUM.]
Deest, *vide*. *Donatus.*

¹¹⁵. COGO, ATQUE IM-
PERO.] Evidenter ostendit
plus esse imperare quam ju-
bere. *Donatus.*

¹¹⁶. Ms. Lips. PA. NUM-
QUAM —. SEQUERE. CH.
DI &c. Mss. alii: PA. NUM-
QUAM &c. CH. SEQUERE.
Rectius autem utrumque
Chaerae tribuitur; est enim
non defugere auctoritatem,
non negare, se auctorem
& impulsorem fuisse. *Plaut.*
Poen. I. I. 17.

As.

²¹⁶ Nunquam defugiam auctoritatem: sequere. *Pa.*
Di vortant bene.

Ag. Si tibi libido est, aut
voluptati, sino.

*Suspende, vinci, verbera,
auctor sum, sino.*

Mr. Si auctoritatem postea
defugeris,

*Ubi dissolutus tu sis, ego
pendeam.*

Cic. pro Sulla, *II.* Itaque
attende jam, *Torquate*, quam
ego defugiam auctoritatem

consulatus mei. Vulgo, non
defugiam. Sensus est: quam
ego recusem, me auctore
dici gesta, quae in meo con-
sulatu & oppressione conju-
rationis gesta sunt. Confer
omnino Donatum ad V. 5.
20. In XII Tabb. *Qui de-
fugerit testimonium, tertiis
diebus ob portum obvolutum
ito.* Vesterhov.

ACTUS TERTII

SCENA PRIMA.

THRASO. GNATHO. PARMENO.

Th. ¹ **M**AGNAS vero agere gratias Thais mihi?
Gn. ² Ingenteis. *Th.* Ain' tu? laeta
'st? *Gn.* Non tam ipso quidem
Dono, ³ quam abs te datum esse: id vero serio

⁴ Tri-

1. MAGNAS VERO &c.]
Citat Cicero de Amicitia 26.
quem vide. Lucret. VI. 677.
*Maxima quae vidit quisque,
haec ingentia fingit.* Ve-
sterhov.

AGERE.] Plus sonat infini-
tus modus, finito. *Donatus.*

2. INGENTEIS.] Vide
quantum edjiciat parasitus.
Ille, MAGNAS, dixit, hic
respondit, INGENTEIS: ille,
LAETA 'ST: hic, TRIUM-
PHAT. *Donatus.*

**3. QUAM ABS TE DATUM
ESSE.]** Majoris est gratiae,
tan-

* Triumphat. *Pa.* Huc proviso, ut ubi tempus
fiet,
Deducam. sed eccum ⁵ Militem. *Th.* ⁶ Est istuc
datum ⁵
Profecto, ut grata mihi sint, quae facio, omnia.
Gn. ⁷ Advorti hercle animum. *Th.* ⁸ Vel rex sem-
per ⁹ maxumas

LII 5 Mihi

tantum potuisse amorem mi-
litis, ut meretrix minus lac-
taretur ob lucrum. *Donatus.*

4. TRIUMPHAT.] Cic.
Att. IX. 16. *Meum factum*
probari abs te, triumpho
gaudio. Est vero accommo-
datum militi triumphandi
verbum. Sic mox versu 27.
JUGULARAS. *Vesterhov.*

5. INJURIOSE MILITEM.
Honorificè proprio nomine
dicitur. *Donatus.*

6. EST ISTUC DATUM.]
Fato decretoque concessum.
Donatus. Mf. Mark. EST
ISTUC DATUM PROPECTO AB
FATO MIHI. Eleganter autem
datum simpliciter dicitur,
quod à natura concessum est.
Horat. Sermon. II. 2. 31.

Unde datum sentis lupus hic
Tiberinus, an alto
Captus hies?

Perf. V. 124.
Liber ego, unde datum hoc
sumis, tot subdite rebus?
Martial. I. 42. 88.

Non cuicunque datum est,
habere nasum.

Lucret. II. 302.

Quantum cuique datum est per
foedera naturai.

Cic. Catil. IV. 1. *Mibi qui-*
dem si haec conditio consula-
tus data est. DATUM — UT
GRATA MIHI SINT, QUAE
FACIO &c.] Vult Thraso, o-
pinor, sibi hoc datum a Diis
immortalibus, ut omnia,
quae faciat, gratiam sibi
concilient. Sic Plaut. Amph.
Prol. 48. Heaut. II. 3. 21.
Mf. Bodl. UT GRATA SINT,
QUAE MIHI FACIO OMNIA.
Vesterhov.

7. Animadverti & obser-
vavi id tibi datum esse. *Mi-*
nell. Sallust. Jug. XCIII. 2.
Animum advortit *inter saxa*
repentis cochleas.

8. VEL REX &c.] Quam
intempestivè miles ad Regem
transitum fecit, cum de me-
retrice agatur. *Donatus.*
Rex.] Intelligit Darium,
ter-

Mihi agebat, quidquid feceram: aliis non item.

Gn. ¹⁰ Labore alieno magnam partem gloriam

¹¹ Verbis saepe in se transmovet, qui habet ¹² sa-
lem, 10

¹³ Quod in te est. *Th.* ¹⁴ Habes. *Gn.* ¹⁵ Rex te
ergo in oculis. *Th.* ¹⁶ Scilicet.

Gn.

tertium Persarum Regem, Menandri aetate regnantem. Sic Heaut. I. I. 65. Nisi malis cum Dacieria accipere de Seleuco Rege Asiae; scilicet, quod Pyrrhi sit mentio, infra IV. 7. 13. *Vest.*

9. MAXUMAS.] Subanditur gratias: ab eo quod supra dixit, Magnas vero agere gratias *Thais* mihi. Donatus.

10. Haec Gnathonem ad spectatores conversum dicere existimat Vesterhövius, praeter ultima illa QUI HABET SALEM &c. Ait enim vix adeo infulsam fingi posse Thra-sonem, ut non intellexerit ista, LABORE ALIENO &c. TRANSMOVET, ad suam contumeliam dicta esse. Mihi nihil videtur opus esse hanc conjectura. Adi Minellium, & sequentem notam Donati.

II. VERBIS SAEPE IN SE TRANSMOVET, QUI HABET SALEM.] Mire adulator attribuit militi, quod minime habet, vel verba vel *salem*.

Donatus. Et callide laudat hominem ab iis rebus, in quibus maxime gloriabatur, ut saepe in sequentibus videbimus.

12. *Sal* neutraliter condimentum est: masculini [*masculinè*, corrig. *Vest.*] sapientia. Donatus. Vide Servium ad Virg. Aen. I. 39. qui *Salem* h. l. urbanitatem exponit. * SALEM.] Afranius in Compitalibus: *Quidquid loquitur*, *sal* merum est. Ad Terentianam phrasin accedit praeceptum Servatoris Evang. Marc. IX.

50. ΕΨΕΙΣ ΕΑΥΤΟΙΣ ΑΛΑΣ: ad Afranianam Pauli Apost. ad Coloss. IV. 6. Ο ΛΟΓΟΣ ὑμῶν ΠΑΝΤΟΤΕ ΕΝ ΧΑΡΙΤΙ, ΑΛΑΤΙ, ἢ ὀσμύενος. *Vesterh.*

13. QUOD IN TE EST.] Ita edidi motus auctoritate Donati, Servii, Festi, Acronis, Prisciani, Nonii Marcelli, sed & plusculorum Mss. & Edd. veterum post

Gn. ¹⁷ Gestire. *Th.* ¹⁸ Vero: credere omnem exercitum,
¹⁹ Consilia. *Gn.* ²⁰ Mirum. *Th.* Tum ²¹ sicubi
 cum fatias

Ho-

post an. 1469. Sic Heaut.
 II. 3. 123. Alii, Qui &c.
 Quos refellit Georg. Fabri-
 rius. *Vesterhov.* Quos, quae
 res. *Servius* loco citato. vel
 subauditur *Sol*; ut ostendat
 Autor vocabulum, etiam
 hac notione, in utroque ge-
 nere rectè usurpari. Vide
 Afranii locum supra.

14. HABES.] Pro intelli-
 gis. Sic dicitur accipe, &
 da. HABES etiam, id est, di-
 cis. Ut *Sallustius* [in *Frag-*
mentis]: *Tartessum Hispani-*
ae civitatem, quam nunc
Tyrri mutato nomine * *Ga-*
dirum habent. *Donatus.* * *Le-*
gitur & Gaddir. Et citat
Priscianus Instit. Lib. V.
Vesterhov.

15. REX TE ERGO IN O-
 CULIS.] Summi amoris &
 benevolentiae expressio, ge-
 stare quem in oculis. *Cic.*
Fam. XVI. 27. Te, ut dixi,
féro oculis. *Att. VI. 2. Pu-*
blicanis in oculis sumus. *La-*
tinus Pacatus Paneg. Theo-
doso dicta: Hos ille Phala-
ris in amicis habebat, hi in
oculis ejus, atque etiam in

oculis erant. Reges porro
Persarum Satrapas Oculos
suos vocabant. *Aristoph.*
Αχαρν. 92. & Scholia.
 Ita fere *Numer. X. 31. Ve-*
sterhov.

16. SCILICET.] Vide in-
 conditam prooperationem lau-
 dari se cupientis, adeo, ut
 non sinat verba implere, quin
 praefestinet, SCILICET &
 VERUM dicere. *Donatus.*

17. GESTIRE.] Ita *Mss.*
 plurimi cum *Edd.* praestan-
 tiss. Subaudiendum autem,
 habere vel terre. *Vulgo* cum
Mf. Lipsi. GESTARE, quan-
 do ellipsis nulla. *Vesterhov.*

18. VERO.] Certe, uti-
 que. *Adelph. III. 5. 23.*
Cic. Off. III. 13. Num id
injuste, aut improbe fecerit.
ille vero, inquit Antipater.
 Alii [cum *Donato*], VE-
 RUM. *Vesterhov*

19. CONSILIA.] Αὐξή-
 σις. Plus enim est consilia,
 quam totus exercitus. *Do-*
natus.

20. Melius per εἰρωνείαν
 pronunciamus MIRUM. Qua-
 si

Hominum, aut negoti ²² si quando odium ceperat:
²³ Requiescere ubi volebat; ²⁴ quasi. nostin'? *Gn.*

Scio:

15

Quasi ²⁵ ubi illam exspueret miseriam ex animo. *Th.*
 Tenes.

²⁶ Tum

si dicat, Quis non crederet
 tali viro? sed potest etiam
 simpliciter pro admirantis
 gestu accipi. *Donatus.*

21. UBI SATIETAS HOMINUM, AUT NEGOTI — ODIUM CEPERAT.] Reipublicae princeps duas res patitur, homines & negotia, id est, personas & res hominum. — Proprie reddit & decenter, *hominum satietas, negotii odium.* Non enim par erat Reip. principem hominum odio laborare. *Donatus.* SATIAS HOMINUM.] Ita est in Mss. & edit. probatissimis. Mf. Graev. Edd. Tarvis. & Mediol. SATIETAS. Est autem SATIAS & SATIETAS fastidium. *Lucret. II. 1037.*

fessus satiate videndi
 Sic honorum satietatem dixit *Suetonius Tib. 10. Pomp. Mela III. 5. Ubi eos vivendi satietas magis, quam tedium cepit, hilares redimiri semet ipsi in pelagus ex certa rupe praecipites dant. Lucil. Lib. XXIX.*

Quid mihi proderit, quem satias jam omnium rerum tenet?

Infra V. 6. 3. Hec. IV. 2. 18. Vesterhov.

22. Edit. Anni 1469. SI QUOD OTIUM CEPERAT. *Vesterhov.*

23. Bono verbo usus est. Nam cessat desidiosus: requiescit defessus. *Donatus. Sallust. Catil. 4. Igitur, ubi animus ex multis miseriis, & periculis requievit. Virg. Ecl. VII. 10.*

requiesce sub umbra. Vesterhov.

24. QUASI. NOSTIN'?] Grate expressit stulti infantiam militis, qui ante vult intelligi quod sentit, quam ipse dicat. Et proprie hoc morale est stolidi, sive ruditer loquentis. *Donatus. QUASI.] Vide Heaut. II. 3. 77. Vesterhov.*

25. Ubi pro quando, & in his, & supra. Exspuere est cum fastidio aliquid rejicere & expellere. Nam ex-
spu-

²⁶ Tum me convivam solum * abducebat sibi. *Gn.*
Hui!

Regem ²⁷ elegantem narras. *Th.* Immo sic homo est,
²⁸ Perpaucorum hominum. *Gn.* ²⁹ Immo nullorum
arbitror,

Si

spuere, est extra pus mittere, id est, foras. Nam *pus* est omnis humor corpori onerosus. *Donatus.* *EXSPUERE MISERIAM EX ANIMO.* *Lucret. II. 1040.*

Exspuere ex animo rationem. *Plin. A sidere coelestis ignis expuitur.* *Cic. Att. XII. 45.* Nullo enim alio modo a miseria quasi aberrare possam. *Vesterh. MISERIAM.* Curam & sollicitudinem. *Eugraph.*

^{26.} TUM ME CONVIVAM SOLUM &c.] Hoc supererat, ut, qui esset minister magnarum rerum, id est, consiliarius: voluptatum quoque Regis particeps esset. Et vide quo significato [i. e. quam significanter] dicatur, ME, & CONVIVAM, & SOLUM, & ABDUCEBAT; nam non vocabat. Et SIBI, quasi non propter me, sed ut sibi bene esset. *Donatus.*

* ABDUCEBAT.] *Sic Heaut. I. 2. 9.* Sed *Mf. Græv.* cum *Edd. Tarvis: & Mediol.* ADHIBEBAT. *Vesterhov.*

^{27.} ELEGANTEM.] Eligere scientem. *Infra III. 5. 18. Vesterh.*

^{28.} PERPAUCORUM HOMINUM.] Aut qui paucis utitur: aut qui de paucis est, aut qui paucis placet: hoc est, bonis & sapientibus, qui fere pauci sunt. *Donat. Πάυ παύων ἀνθρώπων.* Eadem phrasi usus *Horatius de Maecenate Serm. I. 9. 44.* Sensus autem est, paucos admittit in familiaritatem suam, sed & paucis sui conveniendi potestatem facit. *Cic. Att. IX. 15. Vide, quam sim antiquorum hominum.* i. e. antiquorum morum. Eadem constructione omnium bonarum amicis dixit *Suetonius Tib. 42.* quod *Quintilianus Instit. VI. 4.* omnium bonarum homo dixit. *Vesterhov.*

^{29.} IMMO NULLORUM ARBITROR, SI &c.] Hoc averfus, ne miles audiat. *Donatus.* Qui tamen & aliter

Si ³⁰ tecum vivit. *Th.* ³¹ Invidere omnes mihi: 20
³² Mordere clanculum: ego ³³ non flocci pendere.
³⁴ Illi invidere misere. verum unus tamen

³⁵ Im-

ter intelligi posse ait. Minel-
 lius, ut mihi videtur, bene
 expressit sensum Gnathonis,
 hoc modo: Immo si te assi-
 duum habet, nullis praeterea
 hominibus utetur familiari-
 ter: fieri enim non potest, quin
 prae homine tam elegante &
 sapiente reliquos omnes con-
 temnat. Latenter [autem]
 significat eum non esse homi-
 nem. Vesterhovia haec ver-
 ba Gnathonis videntur acer-
 biora, quam quae Thraso-
 ne audiente credantur esse
 dicta: sed si dicta fuerunt,
 ita (ex mente Vesterhovii)
 acciperentur a Milite, quasi
 asserat Parasitus, Regem sa-
 le & festivitate sua (Militis)
 captum reliquos sine discri-
 mine mortales fastidire, quum
 is (inquit) verus verborum
 Parasiti esset sensus, fieri non
 posse, ut Rex viri vel medio-
 cris ingenii familiaritate uta-
 tur, quem adeo insulsus homo
 delectare queat. Planiora au-
 tem omnia putat fore, si
 Parmenoni haec tribuantur:
 quod facit Edit. 1469. &
 Eugraphius.

30. TECUM VIVIT.] Te
 familiariter utitur. Illud

[TECUM VIVIT] licet infe-
 ratur ad τὸ CONVIVAM [vers.
 17.] ἐν αἰσχροῖς tamen est.
 Plaut. Amph. Prol. 135.
 quae cum moecheo est. Vest.

31. INVIDERE &c.] Plus
 potest ad significandum in-
 finitum tempus [forte, ver-
 bum. Supra ad vers. I.]
 quam finitum. Donatus.

32. MORDERE CLANCU-
 LUM.] Quales Graeci λα-
 γροδῆκε, κρυφοδῆκε
 vocent. Sic infra versu 55.
 & Adelph. V. 3. 21. Eadem
 metaphora & *ullatrare* &
coulatrare quem dixerunt
 Columella, Livius, Sene-
 ca. *Rodere* Cicero, *Theoni-*
no dente circumrodere, *atro*
dente petere quem, Hora-
 tius usurpavit. Vesterhov.

33. NON FLOCCI PEN-
 DERE.] Sc. Eorum morsus
 clandestinos, vel invidiam.
 Vide supra Donatum ad II.
 3. 11. Mss. Mark. Graev.
 cum Edd. an. 1469. Tar-
 vis. & Mediol. item Eu-
 graphius, EGO FLOCCI PEN-
 DERE. notante Vesterhovia.

34.

³⁵ Impense, ³⁶ elephantis quem Indicis praefecerat. Is ubi molestus magis est; quaeso, inquam, ³⁷

Strato,

Eone es ferox, quia habes ³⁸ imperium in belluas? 25
Gn.

34. ILLI INVIDERE MISER.] Miser enim est, cui animi miseria inest. Et mirè est facta nullius ponderis repetitio, ad inertiam loquentis exprimendam. Quin & *impense* & *misere* idem significant: & mox tamen sine ullo auctu addidit, VERUM UNUS TAMEN IMPENSE. Donatus. Ms. Lips. omittit IL-
LI. Vesterhov.

35. IMPENSE.] Vehementer. Plaut. Epid. IV. 1. 39. Ut *altas res est impense improbus*.

Sic *impenso* pretio dixit Livius II. 9. Eodem sensu infra III. 5. 39. ait,

impendio magis animus gaudebat mihi. Vesterh.

36. ELEPHANTIS QUEM INDICIS PRAEFECERAT.] ΗΙ ἑλεφαντισαὶ, ἑλεφανταγωγοὶ dicti Graecis. Plaut. Mil. I. 1, 25.

Ecceum aedepol velelephantō in India

Quo pacto pugno perfregisti brachium!

Ovid. Trist. IV. 6. 7.

Quaeque sui monitis obtemperat Inda *magistri*

Bellua, *servitium tempore victa subit*.

Quum autem PRAEFECERAT dicit, nota, & praefectos & magistros pecorum dici, Gr. ἐπιστάτας. vide Cerdam ad Virg. Aen. XII. 717. & procuratores ad elephantos. Ceterum elephantī Indici laudantur prae Africanis, a magnitudine & usu bellico. Lucian. in Φιλοψευδ. Unde dentes Indi, & ebur Indicum passim celebrantur scriptoribus. Videntur autem h. l. omnino intelligi elephantī ad bellum. Sallust. Jug. 52. Elephantis & parti copiarum pedestrium praefectus. Vesterhov.

37. STRATO, nomen accommodatum militiae. Donatus.

38. IMPERIUM IN BELLUAS.] Ms. Lips. POTESTATEM IN BELLUAS. Proprie de Elephantis. Flor. I. 13. Superjumentarium vocat Suetonius Claud. 2. Vesterhov.

Gn. Pulchre mehercle dictum, & sapienter. papae!

³⁹ Jugularas hominem. quid ille? *Th.* Mutus ilico.

Gn. Quidni esset? *Pa.* Dii vestram fidem! ⁴⁰ hominem perditum

Miserumque, & illum sacrilegum. *Th.* Quid illud, Gnatho,

Quo pacto ⁴¹ Rhodium tetigerim in convivio, ³⁰

⁴² Nunquid tibi dixi? *Gn.* Nunquam: sed narra, obsecro.

Plus millies audiui. *Th.* Una in convivio

Erat hic, quem dico, Rhodius adolescentulus.

Forte habui ⁴³ scortum: coepit ad id ⁴⁴ alludere,

Et

39. JUGULARAS.] Apta locutio apud militem; i. e. rubore suffusum ad silentium redegeras & ἐχέμυθ' ἔαν. *Vesterhov.*

40. HOMINEM PERDITUM.] Deest ὁ: ut sit, ὁ hominem perditum! sed sic melius sonat: majoris enim stuporis est, hoc modo pronuntiatum. *Donatus.* PERDITUM MISERUMQUE Thraſonem, SACRILEGUM Gnathonem vocat. *Vesterhov.* PERDITUM, vel perditum pudoris, vel, improbum, vel simpliciter PERDITUM ideo, quod in hujus Colacis manus incidit: supra II. 2. 23. SACRILEGUM, perjurum: respicit Mehercle Gnathonis, supra versu 25.

41. RHODIUM.] Id tanto gloriosius sibi ducit fatuus

miles, quod Rhodii, uti rei nauticae & eloquentiae laude erant clari, ita & elatos animos gerebant. TETIGERIM.] Μείωσις est. Dictis enim aculeatis pungere & laedere, tangere dixerunt. Inde & de coelo castra dicuntur fulmine percussa. Et taxare pro reprehendere *Suet. Aug. 4. Vesterhov.* TETIGERIM.] Luſerim, fastigaverim. *Donat.* Per jocum male tractaverim atque pulsaverim. *Eugraph.*

42. AN NUMQUAM, quod est in quibusd. Mss. sed & editis. *Vesterhov.*

43. ABDOMEN in corpore foeminarum, patiens injuriae coitus, scortum dicitur: ideo quia scorta sunt du-

Et me irridere. Quid agis, inquam, homo impudens?

35

45 Lepus tute es, & pulpamentum quaeris. *Gu.*
Ha, ha, he!

Th.

dura coria. A parte ergo sui meretrices *scorta* dicuntur: vel ἀπο τῆ σκαί-

ρῆν, quod Graecè palpitare intelligitur: quod illae faciunt saltando assiduè: vel potius crissando, ut *Lucretius* ait, * Lib. 4. ob eam causam, ut concinniores Venerem exhibeant viris: aut sibi abigant conceptum, quod in vulvam feminae in ipso coitu non se moventis, incidit. *Donatus*. * Lib. 4.] Haec non sunt in Libris antiquis, videnturque ex *Lindenbruchii* observationibus irrepsisse in textum. Observat *Franciscus Douza*, pro *Lucretius*, legendum esse *Lucilius*, cujus verba Lib. XI. sunt:

Crissabit, ut si frumentum clunibu' vannat. Vest.

Lucretius non habet quidem verbum *Crissare*, nisi ex *Tanaquilli Fabri* conjectura: tractat autem rem, de qua *Donatus* loquitur, a versu 1262. ad 1270. libri citati. Ante τὸ incidit in ultima *Donati* nota videtur exci-

disse, *Jemen*. Apud *Islandos* *Scúð*, *corium*, est convitium muliebre, quod mirècum Latino vocabulo *scorticonvenit*.

44. ALLUDERE.] Annuere, arridere, sed & lasciva manu pertentare. *Plaut. Stich.* II. 2. 58.

Quando adhibero, alludibo.

Justin. I. 4. Quem (puerum) ubi in manum mulier accepit, velut ad notam allusit. *Mss.* *Lips.* *Graev.* cum *Edd.* *Tarvis.* *Mediol.* & an. 1469. [atque *Eugraphio*] Ad id LUDERE. *Vesterhov.*

45. LEPUS TUTE ES, ET PULPAMENTUM QUAERIS ?] *LEPUS* pro infamia multa [*Mss.* *Hulst.* ob multa. inanim, infami ob multa. *Vest.*] ponitur: vel quod magis a posteriore parte, hoc est, armis, pulpamentum de se praebeat, cum in convivio carpitur appositus. Ut *Horatius* ait [*Serm.* II. 4. 44. ubi *Baxterus*, ex antiquissima *Cruquii* Membrana, edidit *Foecundae*.]

Th. ⁴⁶ Quid est? Gn. ⁴⁷ Facete, lepide, laute:
nihil supra.

⁴⁸ Tuum

*Faecundi leporis sapiens secta-
bitur armos.*

Vel quod venantur illum, &
perfectantur canes: quos pro
amatoribus ἀλλήγορικώς
intelligimus: ut ipse Teren-
tius ait [Phorm. Prol. 7.],
*Cervam videre fugere, secta-
ri canes.*

Vel quod illum sic fugiant
omnes, constituat ut hunc
libido effeminata [Lectio
corrupta, cui nihil praesidii
ex Codd. veteribus. Mol-
litie[m] respici manifestum est,
de qua multa; Physicorum fi-
lii, & Pierius Valerianus
Hieroglyph. XIII 4. Con-
jiciebam autem scripsisse In-
terpretem: *Vel quod, si il-
lum ligant homines, con-
cipiunt tunc libido effeminata.*
Vest.] Vel quod a Physicis
dicatur incerti sexus, ac esse
modo mas, modo foemina.
[Aristot. Animal. Lib. VII.
Cap. 33. Aelian. de Ani-
mal. Lib. XIII. Cap. 12.
Philostatus Icon. de Amo-
ribus: τὸ δὲ ἄρρεν. (sc.
τὸ λαγῶ), σπείρει ἕως
φύσις ἀρρένων, καὶ απο-
κυίσκει, παρ' οὗ πεφυκεν.

Lindenbrog.] LEPUS —
QUAERIS?] Quod in te ha-
bes, hoc quaeris in altero.
Et est τρόπος ἀλλήγορία.
Donatus. Hic est sensus:
*Cum tute ipse praeda sis, prae-
dam quaeris.* Quidam intel-
ligunt, *Lepus tute es*, quod
natura leporis talis est, ut
incesto sexu vivat. Euphras.
LEPUS &c.?] Additum in
Ms. Lipsi. margine: *Dicunt,
Leporem Sodomiticæ consue-
tudinis esse, adeo ut saepe
masculis foetus in utero inve-
niantur.* Ipsum dictum ex
Livio Andronico desumptum,
teste Donato, [ubi? non
enim hoc loco] & Vopisco
in Numeriano, verbis te-
ctum, re impudentissimum
est. Forte jam inde e veteri
Comoedia depromsit Me-
nander, atque ex hoc No-
ster. Vid. Erasm. Adag. &
Gronov. ad Justin. III. 3. 7.
Affine est haec dictum illud
servi in puerum, apud Plaut.
Pers. II. 4. 13.

*Video ego te! jam incubita-
tus es.*

h. e. Embasicoetas incubuit
tibi. Item Catull. Carm.
XCI. ipsa

46 Tuum ne, obsecro, hoc dictum erat? vetus credidi.

Th. Audieras? *Gn.* Saepe; 49 & ferter in primis.

Th. Meum est.

Gn. 50 Doler, dictum imprudenti adolescenti & libero.

M m m 2

40
Pa.

ipsa olera olla legit.

Sed & Ciceronis illud ad Q. Fr. III. 1. *Ipsi fontes jam fiunt* PULPAMENTUM vocabant obsonium laudem e pulpa; seu posteriore parte leporis, quae carnosior est. Addo; quod ex glossa Mf. If. Vossii ad h. l. observavi, Scilicet sunt in Pacto L. Salicae, Tit. XXXIII. §. IV. haec verba: *Si quis alterum leporem clamaverit, CCXL. den. qui faciunt solid. VI. culpabilis judicetur.* Origo convicii petenda a timiditate & fugacitate illius animalis. qua apud veteres Germanos & Gallos nihil censebatur turpius. Vid. Cl. Bignonius ad h. l. *Vesterhov.* LEFUS TUTE &c.] Tu ipse satis effaeminatus es & mollis, & quaeris mulierem. *Minell.*

46. QUID EST?] Haec interrogatio gestum vultumque continet cujusdam alacris, & certi, quod laudandus sit. *Donat.*

47. *Facetus* est, qui facit verbis quod vult. *Lepidus*, qui politus est, ut λεπίς, id est, lamina. *Laetus*, qui mundus & splendidus est. *Donatus.*

48. TUUM OBSECRONE HOC DICTUM ERAT?] Et dicta, & proverbialia, & adagiones, quod rem agant, [forte ad rem agant. nam videtur Grammaticus obiter ostendere velle εἶπον adagionis] facietis hominibus ascribuntur: & hoc laudis genus est, ad potiores referre, quod alter probatur dixisse. VETUS CREDIDI.] Quia omnia vetera, magna sunt. *Donatus.*

49. ET FERTUR.] V. C. Effertur. *Lindenbrog.* FERTUR.] Celebratur. *Quintil.* Instit. Orat. X. 1. *Nobis pueris insignes orationes ferebantur.* ubi vid. *Burm.* *Vesterhov.*

50. DOLET DICTUM IMPRUDENTI &c.] Deest mihi, ut

Pa. At te Dī perdant. *Gn.* Quid ille, quaeſo?

Th. ⁵¹ Perditus.

⁵² Rifu omnes, qui aderant, emoriri. denique
Metuebant omnes jam me. *Gn.* Non injuria.

Th.

ut ſit, *Dolet mihi.* Et DICTUM, participium eſt, id eſt, quod dixiſti. Addidit enim Paraſitus, quo gravius ſit dictum, commiſerationem ejus in quem dictum eſt, utpote imprudentem adoleſcentem & liberum. Scit enim homines ſtultos, malos videri velle. IMPRUDENTI.] Scilicet qui minime crederet, tali ſe percuti poſſe convicio: aut cum tali viro ſibi rem futuram. *Donatus.* Quare hunc verſum volente Guyeto expungamus, cauſa nulla eſt. Recte tribuitur Gnathoni a Donato, qui commodum ei tribuit ſenſum. Κόμμας ſignum feci poſt DOLET, ut ſenſus ſit, DOLET MIHI. Sic infra IV.

7. 32.

Miferet tui me, qui hunc contum boninem facias inimicum tibi.

Dixit autem LIBERO, pro eo qui eſt liberae linguae. Ovid. *Metam.* I. 757.

ille ego liber,

Ille ferox tacui.

Quamquam & liberum, non ſervum fuiſſe apparet, quod

in illis *fratribus*, quos vocat Petronius, nullus injuriae locus eſſet. In Mſſ. Lipſ. & Graev. hic verſus Thraſoni tribuitur. ADOLESCENTULO, legit Mſ. Graev. & Edd. Tarvis-Mediol. IMPUDENTI autem eſt in Mediol. *Veſterh.*

51. PERDITUS.] I. e. periiſt, & totus ſtupefaſtus eſt; aut, in pudorem datus erat, nec, quid reſponderet, habebat. ſimili ὑπερβολή: *Jugularas hominem.* Minell. Attonitus fuit. *Paraphr. D.*

52. RISU OMNES — EMORIRI.] Diſciplina eſt Comiciſ, ut ſtultas ſententias, ita etiam vitioſa verba, adſcribere ridiculis imperitiſque perſonis. Ut *Plautus*, *Latronibus ego denuumerem ſtipendium*, inquit ex perſona militis. [Mil. I. 1. 74. ubi nunc legitur;

Latroes, ihus dinumerem ſtipendium. *Veſterh.*]

Itaque hic EMORIRI dixit. At vero Atticus adoleſcens in *Heautont.* [V. 2. 18.] *Emori cupio.* Vide igitur Poëtam, pro loco & tempore

Th. Sed heus tu, ⁵³ purgon' ego me de istac Thaidi?
 Quod ⁵⁴ eam me amare suspicata 'st? *Gn.* Nihil
 minus. 45

Immo auge magis suspicionem. *Th.* Cur? *Gn.*
 Rogas?

⁵⁵ Scin'? si quando illa mentionem Phaedriae
 Facit, aur si laudat, te ut male ⁵⁶ urat. *Th.* Sentio.
Gn. Id ut ne fiat, haec res sola est remedio.

Ubi ⁵⁷ nominabit Phaedriam, tu Pamphilam 50
 Continuo: si quando illa dicet, Phaedriam
 Intronittamus ⁵⁸ commissatum: tu, Pamphilam

M m m 3 Can-

pore scire quid dicat. *Donatus.* Mihi aliud succurrit, quod itidem ad artificium Comicum pertinet. Scilicet Thraaso risum illum omnium in convivio ipse ridens narrare videtur. Unde apta quaedam erat mora in pronuntiando cum risu, EMORIRI. Est igitur EMORIRI verbum rei peraccommodatum. Fallitur autem Engraphius, scribing comice tantum EMORIRI dici. Ovid. *Metam.* XIV. 215.

mortemque timens, cupidusque moriri.

Apulej. *Metam.* III. *Conspicio prorsum totum populum risu cachinnabili diffluentem, non secus illum bonum hospitem, parentemque meum Milonem risu maxime dissolutum.* *Vesterhov.*

53. Cic. *Fam.* VII. 27. *Quod si humaniter mecum questus esses, libenter tibi me & facile purgassem.* Eodem autem sensu *purgare se de crimine*, & excusare crimen dicitur. *Ml. Mark.* PURGEMINE. *Vesterhov.* At multo venustius est PURGO; stat autem modò, pro purgabo, purgare debeo.

54. Quia apparet militi quoque κατὰ τὸ σεσιωπωμένον ostendisse, quod dixit Phaedriae. *Donatus.*

55. Monentis est dicere SCIN', vel Scito. *Donatus.*

56. URAT.] Vide supra ad II. 2. 43.

57. *Ml. Mark.* NOMINAVERIT. Sex integros hosce versus citat Cicero *Fam.* I. 9. *Vesterhov.*

58.

Cantatum ⁵⁹ provocemus. si laudabit haec
Illius formam: tu hujus contra. denique

⁶⁰ Par pari referto, quod eam ⁶¹ mordeat. 55

Th. ⁶² Siquidem me amaret, tum istuc prodesset,
Gnatho.

Gn.

58. COMMISSATUM.] Ori-
rigo & scribendi ratio varia,
quam disquirat Vossius in
Etymolog. De re constat,
Commissationem fuisse com-
potationem & amatoriam la-
sciviam & saltationem, quae
post coenam fieret in mul-
tam noctem. *Κῶμος* saltus
est, & Deus nocturnorum
tripudiorum praefes. Unde
Anacreon Ode VI. de Cu-
pidine:

Κῶμον μέτεισι χαίρων.
*Commissationem peragit lae-
tus.* Vesterhov.

59. CANTATUM PROVO-
CEMUS.] E Gynaecæo scili-
cet. Tangit autem morem
de quo Livius XXXIX. 6.
Gell. XIX. 9. Ubi edulius fi-
nis & poculis, mox, sermoni
busque tempus fuit, deside-
ravit exhiberi, quos habere
eum adolescentem sciebat, sci-
tissimos utriusque sexus, qui
canerent voce, & qui psal-
lerent. At posteaquam intro-
ducti pueri, puellaeque sunt,
jucundum in modum Ἀνα-

κροόντεια pleraque, & *Sap-
phica*, & *Poëtarum* quoque
recentium ἐλεγεία quaedam
erotica, dulcia & venusta, ac-
cinerunt Vesterhov.

60. PAR PARI REFERTO.]
ἴσον ἴσω ἐπίφερε, μοῖτον
ἀντὶ μοίτῃς. Loquitur au-
tem ex disciplina Gentilium.
Sic Phorm. Prol. 21. San-
ctius in Minerva IV. 6. pag.
684. ait, peritiores legere:
PAR PRO PARI REFERTO. Et
sane ita est in Ms. Lips. &
duobus Mss. Leidens. & Eu-
graphio, sed & edit. anni
1469. Laudatque ex anti-
quis Libris Faërnus. *Vest.*

61. Cic. Att. XIII. 12.
*Valde me momorderunt epi-
stolae tuae de Attica nostra.*
Alii, REMORDEAT. Atque
ita est in uno Mss. Leiden-
sium; laudatque e Ms. &
Servio Rivius. *Vesterhov.*

62. SIQUIDEM &c.] Hoc
miles ut sapiens locutus est.
Ergo meminisse convenit ri-
diculas personas non omni-
no

Gr. Quando illud, quod tu das, ⁶³ expectat, atque amat :

* Jam dudum te amat: jam dudum ⁶⁴ illi facile fit, Quod doleat: ⁶⁵ metuit semper, ⁶⁶ quem ipsa nunc capit

Fructum, ne quando iratus ⁶⁷ alio conferas. 60
M n i m 4 Th.

no stultas & excordes induci a Poëtis Comicis. Nam nulla delectatio est, ubi omnino, qui deluditur, nihil sapit. *Seneca* autem est in his quatuor modis: aut non venire in mentem, quod oportet: aut si venerit, non tenere: aut bonum consilium amittere: aut malum admittere: Vide ergo, ut hoc quod commodè miles viderat, non tenuerit, totumque amiserit. Hoc autem idcirco interposuit Poëta, ut ostenderet, quid veneni haberet assentatio: per quam non modo errantes decipiuntur, ac praecipites eunt: verum etiam sapientes interdum, sinique evertuntur. *Donatus.*

63. Desiderat. *Paraphrastes Delph.* Vide supra ad I. 2. 114.

* JAMDUDUM TE AMAT.] Vel nimium & valde, vel jampridem. *Donatus.* Citat *Servius* ad *Aeneid.* IV. 1. & JAMDUDUM quoque ex-

ponit, nimium & vehementer.

64. ILLI FACILE FIT; QUOD DOLEAT.] Facile dolorem percipit, admodum sensibilis est, & ad zelotypiam irritabilis, propter tenerimum amoris affectum, quod te, sive potius dona tua, complectitur. Et FIT. modò, pro facere est; v. factu est, dixit.

65. MSS. & editi quidam vetustissimi, METUAT, i. e. age metuat, fac metuat. Tum autem distinctionem majorem ante TÒ METUAT posuerim. MSS. duo Leid. Lips. & Traject. METUET. Ita & *Fabrini* edidit, aliique. *Vesterhov.*

66. QUEM IPSA NUNC CAPIT FRUCTUM.] Sic supra I. 1. 35. Edit. anni 1499. NON CAPIT FRUCTUM. *Vesterhov.*

67. ALIO CONFERAS.] Et hic locum pro persona posuit: ut ne diceret, ad alium.

Th. Bene dixti: ⁶⁸ at mihi istuc non in mentem venerat.

Gn. ⁶⁹ Ridiculum: ⁷⁰ non enim cogitaras. ⁷¹ caeterum

Idem hoc tute melius quanto invenisses, Thrafo!

aliam. Donatus. Cic. Off. I. 14. *Quas enim copias his & suppeditari acquiris est, & relinqui, eas transferunt ad alios.* *Vesterhov.*

68. AT MIHI ISTUC &c.] Sic pronunciandum est, quasi militi monstri simile videatur, sapiens dictum alii prius venisse in mentem, quam sibi. *Donatus.*

69. RIDICULUM.] Vocem hanc Thraioni tribuit Da-

cieria. Praeter necessitatem, opinor. *Vesterhov.* RIDICULUM.] sc. quod istuc tibi non veniebat in mentem.

70. NON ENIM COGITARAS.] Et in his verbis videtur esse σκῆμμα, si verum est, quod ait Cicero: *Non est sapientis, dicere, NON COGITABAM.* *Vesterb.*

71. CAETERUM &c.] Scilicet si cogitasses. *Donatus.*

ACTUS TERTII

SCENA SECUNDA.

*THAIS. THRASO. PARMENO. GNATHO.
PYTHIAS.*

Th. ¹ **A**UDIRE vocem visa sum modo militis.
Atque ecce. salve, mi Thrafo. *Thr.*
O Thais mea,

² Meum

1. AUDIRE VOCEM VISA SUM &c.] Citat Apulejus Libro de Deo Socratis. *Vesterhov.* Omnes sensus visa

dicuntur, ab eo, quod est certissimum [qui est certissimus. *Abr. Wieling.*] oculo-

2 Meum suaviū, quid agitur? ecquid nos amas.
 3 De fidicina istac? Pa. 4 Quam venuste! quod
 dedit

Principium adveniēns! Th. 5 Plurimum meritō
 tuo.

Gn. 6 Eamus ergo ad coenam: quid stas? Pa. 7
 Hem alterum:

M m m 5

Ex

lorū: Ergo VISA SUM,
 sensi. Ut *Virgilius* [Aen.
 VI. 257.]

... vifaeque canes ulu-
 lare par umbram
 Adventante Dea. Donatus.

2. MEUM SUAVIUM.] Tria
 funt osculandi genera, *oscu-
 lum*, scilicet, *bafium*, & *fun-
 vium*. Oscula officiorum funt:
Bafia, pudicorum affectuum:
SUAVIA, libidinum vel amo-
 rum. MEUM SUAVIUM.] Cum
 oscularetur, dixit. QUID
 AGITUR?] Et hoc blandi-
 menti genus est post oscu-
 lum. Sed durū est & agre-
 ftis: infert enim [*Inferre*
Donato valet subungere.
 Sic And. V. 6. 14. *Vest.*],
Ecquid nos amas? Et *Ecquid*,
 aliquantulumne fignificat:
 & ideo illa plurimum, reci-
 tat. *Cicero* in *Catilinam*,
 [Orat. I. cap. 8.] *Quid est*,
Catilina? *ecquid attendis?*
ecquid animadvertis horum fi-
lentium? Donatus.

3. DE FIDICINA ISTAC?] DE, propter: ut fit, prop-
 ter fidicinam. Donatus. Pro
 fidicina. *Vesterhov.*

4. QUAM VENUSTE! QUOD
 &c.] Bene reprehendit Par-
 meno. Nam in beneficiis de-
 bet oblivifci qui dedit, &
 meminiffe qui accepit. Et
 est gravis *εἰρωνεία*, *Quam*
venuste! Donatus.

5. PLURIMUM MERITO
 TUO.] Facete meretrix amo-
 rem fuum non ad avaritiam
 retulit, fed ad officium.
 Alii fic respondere intelli-
 gunt, ut ipfa de fidicina
 gratias agat. Sed melius est
 ut praeter munus *Meritum*
 dixerit. quamquam multi
munus meritum intelligant.
 Ut est illud *Virgili*. [Aen.
 VI. 664.] *Quique fui memo-*
res alios fecere merendo.
 id est, gratos fibi red-
 didere munerando. Do-
 natus.

6.

Ex homine hunc natum dicas. *Th.* Ubi vis, non moror.

Pa. Adibo, atque adsimulabo, quasi nunc exeam. Ituran', Thais, quopiam es? *Th.* Ehem! Parmeno, s Bene fecisti: 9 hodie itura. *Pa.* Quo? *Th.* Quid? 10 hunc non vides? 10

Pa.

6. Decuit parasitum de coena etiam importune admonere, cum quadam *ἐμ-Φάσει*, velut magnae rei. *Donatus.* Sic Adelph. III. 4. 57. & IV. 2. 49. *Vest.*

7. HEM ALTERUM:] Sic supra II. 3. 6. * EX HOMINE HUNC NATUM DICAS.] Si τὸ HOMINE capias de Thrasone, sensus erit, *Dicas hunc alterum natum, ex istoc homine*; ita scilicet pares sunt invicem. Sic *Heaut.* V. 3. 18. seqq. *Cic. Philipp.* XI. 3. *Imaginem M. Antonii crudelitatis in Dolabella cernitis: ex hoc illa efficta est.* Quae explicatio si minus placet, ecce alteram, EX HOMINE HUNC NATUM DICAS? q. d. credas, hunc hominem esse, & non potius belluam? Sic infra versu 36. *Vesterhov.* Prior sensus praestlat; nam posterior graviorem continet contumelianam, quam nunc utique meruerant Parasitus aut Miles. Forte re-

spexit servus ad dicta Gnathonis, *EAMUS ERGO & QUID STAS*; ut sit sensus, *Dicas militem esse filium parasiti, adeo hic illi imperat.*

8. Thais exitura, & jam in procinctu stans, ubi videt Parmenonem, *BENE FECISTI*, inquit, adveniendo scilicet, si vis me conven- tam; nam *HODIE*, i. e. jam jam *ITURA* eram. Venis igitur in ipso articulo; nam paullum si cessasses, domi me non offendisses. *Vest.*

9. Dulciter additum *HODIE*, quasi cum exceptione: quo se significat non perpetuo obsecuturam militi. *Donatus.*

10. HUNC NON VIDES?] Si dixerit *militem*, laedit praesentem; si *amicum*, laedit Parmenonem. Mirè igitur pronomen invenit. *Donatus.* QUID? HUNC —? *PA VIDEO, ET ME TAEDET.]* Haec submissè, Thrasone ad conspectum rivalis servi paulum averso. *Vesterhov.*

Pa. Video, & me tædet. ubi vis, dona adsunt tibi
A Phædria. *Thr.* ¹¹ Quid stamus? cur non imus
 hinc?

Pa. Quæso hercle ut liceat, ¹² pace quod fiat tua,
¹³ Dare huic quæ volumus, ¹⁴ convenire & con-
 loqui.

Thr. ¹⁵ Perpulchra credo dona, haud nostris si-
 milia.

15

Pa.

II. QUID STAMUS? ad
 moram refertur. CUR NON
 IMUS HINC?] Ubi servus ri-
 vulis est. *Donatus.*

12. PACE, aut gratia,
 aut voluntate: & deest cum.
Donatus. PACE QUOD FIAT
 TUA.] Eleganter ad militem
 nil nisi caedem spirantem.
 Habetque formulæ speciem.
Plaut. Amph. I. 232.

*Obsecro, ut per pacem liceat
 te alloqui.*

Cic. Fam. VII. 17. Pace
 tua dixerim. *Vesterhov.*

13. PACE — TUA, DA-
 RE HUIC —, CONVENIRE &
 CONLOQUI.] Proprie: quia
 pax, datio, deditio, conven-
 tus, colloquium; militiae ver-
 ba sunt. Et sic pronuncian-
 dum, ut subaudiatur vel:
 ut sit, vel dare, vel conve-
 nire, & colloqui: ut inter
 hostes solet. * *Sallustius:*
Quæ pacta in conventionem non
præstiterunt. Et alibi, *Cu-*
jus ad verba voluntate, collo-

quio militibus promisso, cor-
ruptio facta paucorum, &
exercitus Syllæ datus est. Do-
 natus. * Uterque locus in
 Fragmentis est. Sed alter ita
 legendus: *Cujus adversa vo-*
luntate; colloquio militibus
permisso, &c. ubi adversa
 valet, animadversa. Vide
Douzam ad h. l. Vesterhov.

14. CONVENIRE ET CON-
 LOQUI.] Sic pronuncian-
 dum est, ut quasi dicat, liceat
 per te, miles, quod etiam
 inter hostes, & in bello li-
 cet. *Donatus.*

15. PERPULCHRA &c.]
Εἰρωνεία de fiducia pulchrae
 virginis. NOSTRIS SIMILIA.]
 Et his similia, & horum si-
 milia dicimus. *Donat.* HAUD
 NOSTRIS SIMILIA.] Ita &
Priscianus citat, Instit Gram-
mat. Lib. XIV. & XVII.
Faërnus tuetur, Aut. quod
 & *Cl. Perizonio placebat.*
 In

Pa. Res indicabit, heus ¹⁶ jubete istos foras
Exire, quos jussi, ocius. * *procede tu huc.*

¹⁷ *Ex Aethiopia est usque haec. Thr.* ¹⁸ *Hic sunt
tres minae.*

Gn. Vix. Pa. Ubi tu es, Dore? ¹⁹ *accede huc.
hem Eunuchum tibi!*

²⁰ *Quam liberali facie, quam aetate integra!* 20
Th.

In Libr. antiqu. Mss. & editis utrumque invenias. *Ve. sterbov.*

16. JUBETE ISTOS — EXIRE, QUOS JUSSI, OCIUS.] Cum fiducia & alto vultu pronunciat: & festinat, ne occupet miles prius abire, quam videat. Et est ordo, OCIUS EXIRE. *Donat.*

* Bene PROCEDE dixit, non *accede* aut *veni*: ut appareat dignitas in incessu. Et callide ab inferiore incipit munere, hoc est, a puella ad *Chaeream* venturus, simul ut a vero mancipio incipiens, ad falsum sine suspitione transiret. *Donatus.*

17. EX AETHIOPIA EST USQUE HAEC.] Usque modo adverbium de loco est: ut [Virg. Aen. VII. 289. ubi vulgo editur, *Pachyno. Vest.*] *Sicula prospexit ab usque Pachynno.*

USQUE addit, ut ex longinquitate dignitas muneris ponderetur. — Et turpi

praecedentelenocinium comparat secuturo pulchro. *Donatus.* USQUE.] Emphasis habet in magno temporis vel loci spatio. Suet. Vitell. 13. *Muraenarum lactes a Carpathio usque, fretoque Flissinae.* An, *A Parthia usque?* Nepos Hannib. 2. *Ut usque a rubro mari arma conatus sit inferre Italiae.* *Vesterhov.*

18. HIC SUNT TRES MINAE.] Callide munus ad pretium revocavit, ut ad avaritiam converteret meretricem: ne officio donantis & gratia leniretur. Et ideo non dixit *tribus minis valet*, sed, *HIC SUNT TRES MINAE*: quasi jam vendenda sit. *Donat.*

19. ACCEDE HUC.] Vultu eo dicitur, quo debuit dicere, & dicto aemulorum laesus, & confidentia destitutus, velut in eo dumtaxat conspectu *Chaereae* confidens. *Donatus.*

20. QUAM LIBERALI FACIE.] Non narrative laudet, sed

Th. ²¹ Ita me Dî ament, honestus est. *Pa.* Quid tu ais, Gnatho?

Numquid ²² habes, quod contemnas? quid tu autem, Thraſo?

²³ Tacent: satis laudant. ²⁴ Fac periculum in literis, Fac

sed per interrogationem, quae major fiducia est. QUAM AETATE INTEGRA!] Id est, quâ florent puberes, ut *Virgilius* [Aeneid. IX. 255.]

atque integer aevi
Aſcanius. Donatus.

21. Juravit ideo, ut non amore Phaedriae, sed veritate cogi ad laudandum videretur coram milite. HONESTUS.] Pulcher. *Virgilius*, [Aeneid. I. 591.]

Et laetos oculis afflatur bo-
niores. Donatus.

Virgil. Georg. II. 392. de Baccho:

Et quocunque Deus circum
caput egit honestum.

Sed & honesti spadicēs nomi-
nantur *Virgilio*, Georg. III. 81. *Vesterhov.* Sueton. Tib. 68. Facie honestâ.

22. HABES, pro inveni-
ſti. QUOD CONTEMNAS?] Plus est CONTEMNAS, quam vituperes: & deest, in hoc. Donatus.

23. TACENT: SATIS LAU-
DANT.] Taciturnitas, con-

fessionis genus est, praefer-
tim contra adversarii inter-
rogationem. *Donatus.* Mf. Lips. TACENT. LAUDANT. Ita Cic. Catil. I. 8. Dum tacent, clamant. *Stobaeus* Tit. LXXVII. refert e Me-
nandro:

Θυγάτηρ ἐπίγαμος καὶ
μηδὲν λαλῇ

Διὰ τῆς σιωπᾶς πλεῖστα
περὶ αὐτῆς λέγει. *Vest.*

24. FAC PERICULUM IN
LITERIS.] Nihil obstat, quo-
minus de Literis Humanita-
tatis, studiisque liberalibus
capiamus. Sunt tamen, qui
Literas de arte Arithmetica
intelligant, quod in ea Li-
teris utebantur veteres. Grae-
cis vero aliud sunt γράμ-
ματα, aliud ἀριθμική.
Exercitia juventutis recenset
Plautus, Bacchid. III. 3.
20. seqq. *Mostell.* I. 2. 45.
& 73. 74. & *Lucianus* in
Amoribus. *Vesterhov.* FAC
PERICULUM.] Sc. Eunuchi,
aut artium ejus (non enim
an-

Fac in palæstra, ²⁵ in musicis: quæ ²⁶ liberum
Scire æquum est adolescentem, ²⁷ solertem dabo. 25
Thr. ²⁸ Ego illum Eunuchum, si opus sit, vel so-
brius.

Pa. Atque ²⁹ hæc qui misit, non sibi soli postulat
Te

ancillæ, ut inepte cepit Mi-
nellius), i. e. Institue exa-
men, quid sciat, artes ip-
sius periclitare.

25. MUSICIS.] Intelligit
cauendi artem. Poetica enim
ars LITERIS continetur. *V.*

26. LIBERUM.] Omnis
pronunciandi vis in hac vo-
ce est; pertinebatque id ad
commendationem solertiae in
Chaerea, qui quum crede-
retur esse servus & Eunu-
chus, non minus tamen
sciens sit harum artium quam
liberum adolescentem deceat.
Scilicet & Servi Literas do-
cebantur, quo vel carius ve-
nirent, vel meliora officia
præstarent dominis. Horat.
Epist. II. 2. 6. seqq. *Vest.*
QUAE LIBERUM &c.] Est
figura ἑλλειψις: deest e-
nim, *Hic*. Donatus.

27. *Solers*, quasi totus
ex arte consistens, ut ὅλος
ἀρετῇ, quod Latinis verbis,
quasi *solus in arte sit*. Huic
iners contrarium. ὅλον *solum*.

ut ἕξ *sex*, & ὅς *super* dici-
mus. *Donatus*. SOLERTEM
DABO.] Λείπει, *Ad ea*,
vel simile. Et passim ante
relativum omittitur pronomen
demonstrativum. Vid.
Sallust. Catil. 13. n. 2. &
ibi Gotl. Cort. *Vesterbov.*
SOLERTEM.] Doctum; pe-
ritum. DABO.] Præstabo.
Videtur autem *Solers* ex *so-*
leo compositum, q. d. in ar-
te versatus.

28. EGO ILLUM EUNU-
CHUM &c.] Turpissimæ rei
ἀποσιόπησις, præsentē
muliere. Nisi forte soli Gna-
thoni suo hæc dixit, Thai-
de in sermonem Parmenonis
intenta. *Vesterbov.* VEL SO-
BRIUS, ideo, quia *sine Ce-*
vere & Libero friget Venus.
Observante Eugraphio.

29. HÆC &c.] id est,
tanta munera. Hoc enini
HÆC significat. *Donatus*.
Postquam munera collaudas-
set Parmeno, minor præ-
cepti herilis, supra II. 1.
3. & 9. nunc accingitur,
ut

Te vivere, & sua causa excludi caeteros.

³⁰ Neque pugnās narrat, neque cicatrices suas
Ostentat: neque tibi obstat, quod ³¹ quidam facit. ³⁰
Verum ³² ubi molestum non erit, ubi tu voles,

Ubi

ut invidiosis verbis animum
Thaidis paullatim elabi fa-
ciat Thraſoni. Quae erudita
Eugraphii observatio est.
Vesterhov.

30. NEQUE PUGNAS NAR-
RAT.] Descriptio militis,
tantum excepto nomine.
NEQUE CICATRICES.] In-
signe foeditatis. Nam apud
meretricem quid aliud cica-
trices valent? Nam cicatri-
ces etsi semper gloriosae sint,
non tamen etiam apud me-
retrices, quibus post preti-
um forma placet. Ut *Sallu-
stius* quoque fatetur: [Lo-
cus incertus] *Haec sunt vir-
tutis insignia: debonestamento
tamen esse corpori, maxime
laetabatur.* Donatus. PUG-
NAS NARRAT.] Exemplo est
Pyrgopolinices apud Plau-
tum. Mil. I. I. *Vesterhov.*

31. QUIDAM recte. Nam
& figuratum & aptum sen-
tentiae est, & contemptum
inducat hoc verbum. *Donat.*
Tò QUIDAM in contemptu di-
citur. Sic Plaut. Amph. I.
1. 165.

Olet homo quidam, malo suo.
Vesterhov.

Dicitur etiam ad certum ho-
minem oblique indicandum.
Plaut. Menaechn. IV. 2. 45.
Quidam *pallam* quidam (sc.
furripuit. ubi posteriori lo-
co mallet, *cuidam*) & ver-
su 87.

Me. *Quis hic homo est?* Mu.
Menaechnus quidam. Me.
Aedepol factum nequiter.

Quis is Menaechnus est?

32. UBI MOLESTUM NON
EST, &c., SI TUM RECIFI-
TUR.] Come verborum affi-
cium, simul exprimens in-
dolem & morem meretricum,
cupidos amantes eludendo &
differendo magis etiam in-
cendentium. Pluribus haec
exsequutus est Plautus Mil.
II. 2. 95. seqq.

*trecentae possunt causae
colligi:*

Non domi est; abiit ambu-
latum; dormit; ornatur;
lavat;

Prandet; potat; occupata
est; operae non est; non
potest.

Quantum vis prolationum.
Vesterhov.

Ubi tempus tibi erit, sat habet, si tum recipitur.

Thr. 33 Apparet servum hunc esse domini pauperis Misericque. *Gn.* Nam hercle nemo posset, sat scio,

Qui haberet, qui pararet alium, hunc perpeti. 35
Pa. Tace tu, quem ego elige 34 infra infimos omneis puto

Homines: nam 35 qui huic animum assentari induxeris,

36 E flamma cibum petere te posse arbitror.

Thr.

33. Satis malignè Thra-
so paupertati adscribit mo-
destiam & commoditatem
Phaedriæ, ut hunc Thaidi
contentibilem reddat. Ali-
orū tamen Gnatho cepit
hæc verba Thraſonis.

34. Multum dixit, IN-
FRA INFIMOS OMNEIS HOMI-
NES. Nam hæc sententia
vult illum hominem servis
etiā esse pejorem: quia &
servus, homo. Ut in Phor-
mione [II. 1. 62.]

*Servum hominem causam ora-
re leges non sinunt.* Don.
Ovid. Trist. V. 8. 1.

*Non adeo cecidi, quamvis
abjectus, ut infra*

*Te quoque sim, inferius
quo nihil esse potest.*

C. Græchus apud Gell. XV.

*II. Omnium natorum po-
stremissimus & nequissimus.*

*Cic. Fam. XIV. 3. Ego au-
tem hoc miserior sum, quam
tu, quæ es miserrima. Ita*

Paulus Apostolus de semet,
*Eph. III. 8. Εμοὶ ἴσ' ἐλα-
χιστὸν ἐξ ὅλων τῶν ἁγί-
ων* q. d. *Mibi minimis
omnium sanctorum minori.*
Vesterhov.

35. QUI HUIC ANIMUM
ASSENTARI INDUXERIS.] Pro-
priè: uam animus inducitur
adversum objectas difficul-
tates. *Donatus.*

36. E FLAMMA PETERE
TE CIBUM &c.] Unde sine
damno aut malo nihil po-
test auferri. E FLAMMA.] Hoc
intelligit non ex foco, sed
ex medio igni, vel incendio
flammar. Nam antiquum
verbum est, *Petere cibum e
flamma.* mordetque utruun-
que simul: ut nescias quem
pejus vituperaverit, hujus-
ne famem, an illius imma-
nitatem, vel voraginem. Sit
simul, vide conviciam red-
di.

Thr. ³⁷ Jamne imus? *Th.* Hos prius introducā,
& quae volo,

Simul imperabo: ³⁸ post continuo exeo. 40.

Thr. Ego hinc abeo, tu istam opperire. *Pa.* Haud
convenit

³⁹ Una ire cum amica imperatorem in via.

Thr. ⁴⁰ Quid tibi ego multa dicam? domini similis es.

Gn. Ha, ha, he. *Thr.* ⁴¹ Quid rides. *Gn.* Istuc
quod dixi modo:

Et illud de Rhodio dictum in mentem venit. 45
Sed

ditum, unde conjectum est:
id est, de paupertate & ege-
state. *Donatus.* Lucil. Lib.
XXVII.

Mordicus petere aurum ex
flamma expediat, & e coeno
cibum.

Ductum proverbium ab iis,
qui prae nimia paupertate
cibos petebant a coenis mor-
tuorum. *Catull.* Carm. LVII.

Uxor Meneni, saepe quam
in sepulchretis

Vidistis ipso rapere de rogo
coenam; &c.

Adi Kirchmann. de Fune-
rib. Rom. Lib. IV. cap. 5.
Vesterhov.

³⁷ JAM increpatio mo-
rae est. *Donatus.*

³⁸ Legitur & POSTEA,
ut sit POST pro postea.

* ΑΠΟΚΟΠΗ ΤΣ ΕΑ, *Do-*
natus. * Ita haec restituit *Ve-*
sterhovius, sensu postulante.

39. UNA IRE CUM AMICA
IMPERATOREM &c.] IMPE-
RATOREM, congruè in mi-
litem: quasi ipse sit, sub
quo est. Et bene mutat no-
mina, hinc ad honorem,
hinc ad invidiam. Hanc, non
meretvicem, sed *amicam* di-
xit: hunc, non *militem*,
sed *imperatorem*. *Donatus.*

40. QUID TIBI EGO MUL-
TA DICAM?] Non habuit a-
liud miles stultus: & redit
ad illa quae supra dixit, DO-
MINI PAUPERIS &c. DOMI-
NI SIMILIS ES.] Ineptus jo-
cus, in quo servus injuriae
vice domino comparatur.
Donatus. DOMINI SIMILIS
ES.] Ita fere *Jes.* XXIV. 2.
& *Ezech.* XVI. 44. *Petron.*
Cap. 58. *Qualis dominus,*
talis & servus. *Vesterhov.*

41. QUID RIDES?] Et
hoc eo vultu dicitur, quasi
N n n sibi

Sed Thais exit. *Thr.* 42 Abi prae, curre, 43 ut
sint domi

Parata 44. *Gn.* Fiat. *Th.* Diligenter, Pythias,

Fac cures, si Chremes huc forte advenerit,

Ut ores, primum ut maneat: si id non commodum
est,

Ut redeat: si id non poterit, ad me adducito. 50

Py. Ita faciam. *Th.* 45 Quid? quid aliud voluit
dicere?

46 Ehem, 47 curate istam diligenter virginem:

48 Domi

sibi conscius sit miles facete
dicti convicii. Nam non quod
nesciat causam risus, eo in-
terrogat quid riserit: sed
ideo ut denuo laudetur. *Do-
natus.*

42. In aliis est: ABI,
PRAECURRE. *Vesterhov.*

43. DOMI UT SINT PA-
RATA OMNIA.] ΕΛΛΕΨΙΣ
ἡθικῇ, in qua plus vultu
significatur, quam verbis.
Donatus.

44. Mss. plusculi, cum
editis, addunt OMNIA. *Ve-
sterhov.*

45. QUID? QUID ALIUD
VOLUI DICERE?] Pro, *quid
aliud?* [simplici nempe. aut
τὸ VOLUI DICERE abundat,
ex mente Interpretis.] hinc
est illud *Ciceronis* [Verr.
IV. 3.] *Quem, quennam?*

rectè admones: Polycletum
esse dicebant. *Donatus.* Sic
Cic. ad Q. Fr. III. I. *Quid
praeterea? quid? etiam.* Idem
Att. I. 17. *Quid aliud scri-
bam ad te? quid? multa sunt:
sed in aliud tempus.* *Infra V.*
3. I. *Vesterhov.*

46. EHEM.] Modò est
invenientis, quod quære-
bat. *Minellius* legit HEM,
& ait aliquid indignationis
esse in vocula, quasi Thais
indignetur fere illud esse
oblivioni traditum, nec im-
peratum.

47. CURATE ISTAM DI-
LIGENTER VIRGINEM.] Haec
res est, quae faciet virginem
claudi, in lectulo collocari,
& obdormire. CURATE
ISTAM — VIRGINEM.] Ri-
diculum, quum contra even-
turum sit. *Donatus.*

41 Domi aditis, facite. *Thr.* Eamus. *Th.* 42 Vos me sequimini.

48. *Mf. Lips.* DOMI UT SITIS. *Vesterhov.*

49. Vos &c.] *Καὶ τὰ πρῶτα* sunt puellae, quae sequuntur. *Donatus.*

ACTUS TERTII

SCENA TERTIA.

CHREMES. PYTHIAS.

Ch. **P**ROFECTO quanto magis magisque cogito,
1 Nimirum dabit haec Thais mihi magnum malum:

N n n 2

Ita

I. Ex sententia Donati hoc NIMIRUM rationem reddit inconsequentem; qui variè tentat eam restituere (quanquam fatetur concedi secum loquentibus multa transcendere, quae taciti intelligunt): Primum subaudit ad NIMIRUM, intelligo vel invenio, quod DABIT &c. Deinde ait NIMIRUM pro confirmatione accipi posse, ut sit, sine dubio, pro certo. Denique jubet solvi NIMIRUM, & fieri, non est mirum: ita statim consequentem fore per ἀσύνδετον totam sententiam, sic enim

subdistingui debere: Non est mirum: DABIT HAEC Thais &c. Ni autem ne, & Ne non, significare affirmat: illud (consentiente Servio) ex Virgilio probat Aeneid. III. 685.

Leti discrimine parvo

Ni teneant.

Hoc ex Plauto, qui Ne vult, pro non vult, dixit in Epidico IV. 2. 16. & sine dubio saepe aliàs. Haec ultima Donati sententia mihi omnium minime se approbat: dubites enim quid porro ad τὸ Non est mirum, subaudi-

Ita me video ab ea astute * labefactarier.

Jam tum cum primum jussit me ad se arcessier;
 Roger quis, quid tibi cum illa? ne noram quidem; 5
 Ubi veni, causam, ut ³ ibi manerem, repperit.
 Ait, ⁴ rem divinam fecisse, & * rem seriam

Velle

diendum sit. Minellius com-
 modè exposuit; procul du-
 bio, certe; vel, mirum ni
 det &c.

2. Quod dicit Guyetus
 τὸ LABEFACTARIER hic nul-
 lum locum habere, gratis
 quidem dicit. Sane *labefac-*
tatur quis, quum sensum
 convellitur & a proposito
 abducitur. Quod h. l. vel
 maxime in Chremetem con-
 venit, tenacissimum propo-
 siti de non amanda Thuide,
 non agnoscenda ea sorore
 sua, neque de amittendo
 rure. Ita plane est apud Plau-
 tum, Merc. II. 5. 63.

Labefacto *paullatim*. Vest.
 Guyetus substituerat TRAC-
 TARIER, scilicet quia in Ms.
 Palat. legeretur TACTARIER.
 Duo autem loca, pro hac
 sua correctione, attulit ex
 Nostro; unum infra V. 4.
 2. alterum Heaur. II. 3.
 125. Sed prior locus mani-
 festò hinc est alienus: po-
 steriorem itidem refellit Ve-
 sterhovius; nam ibi *Tracta-*
bat intelligit, lactabat, fal-

sa spe producebat. quan-
 quam hic locus aliter intel-
 ligi potest, & videtur pro
 Guyeto facere: sed utcu-
 que sit; tamen fastidioso huic
 Critico, qui vel integras
 Scenas ex Terentio expun-
 xerit, plus auctoritatis, quam
 omnibus Libris Mss. tribue-
 re non oportet.

3. [IBI MANEREM.] H. e.
 Secum coenarem. Infra IV.
 1. 8. *Vesterhov.*

4. AIT, REM DIVINAM
 FECISSE.] Intelligit sacrifici-
 um Veneri oblatum. Sic
 Hec. I. 2. 109. Idem sim-
 pliciter *Facere* dixerunt.
 Plant. Aul. IV. 2. 14.

6 *Fides,*

Mulsi congiatlem plenam faci-
am tibi fideliani.

Id adeo tibi faciam: verum
ego mibi bibam, ubi id
fecero.

Stich. I. 3. 96.

Jamne extra cocta sunt? quos
agnis fecerat?

Sed & plurali numero esse-
 runt. Virgil. Aeneid. VIII.
 306. *Exin*

Velle agere mecum. Jam tum erat suspicio,
 5 Dolo malo haec fieri omnia: * ipsa accumbere

N n n 3

Mecum

*Exiū se cuncti diviniis rebus
 ad urbem*

Perfectis referunt. Vesterh.

* REM SERIAM.] Solebant
 res serins & magnas a sacri-
 ficiis fere auspiciari. *Vesterh.*

5. DOLO MALO.] Quod
 addidit MALO: aut ἀρχαι-

σμός est, quia sic in duo-
 decim Tabulis a veteribus

scriptum est: aut ἐπίθετον
 doli est perpetuum: aut dia-

stole est, quia est & bonus,
 quo a medentibus falli ae-

gros, non tamen decipi,
Lucretius Poëta testatur. (Li-

bri IV. vers. 11. ad 16.]
Donatus. Cic. Off. III. 14.

Nondum — Aquilius, col-
lega & familiaris meus pro-

tulerat de Dolo malo formu-
las: in quibus ipsis cum ex

eo quaereretur, Quid esset
Dolus malus? respondebat,

cum esset aliud simulatum
aliud actum. Hoc quidem sa-

ne luculenter, ut ab homine
perito definiendi. Quid por-

ro Dolus malus, & quem-
admodum differat a Dolo bo-

no, explicat & exemplis il-
lustrat Ulpianus in l. 1. §.

2. & 3. ff. de Dol. mal. U-
triusque Doli differentiam

exsequutus est Cl. Anteces-
 sor, Gerardus Noodt, *de*

Form. emend. Dol. mal. cap.
1. Consule porro Summi

Viri, Everardi Ottonis Dis-
sertationem singularem de

Dolo Bono. Vesterh.
 * IPSA ACCUMBERE ME-

CUM.] MECUM, penes me
 significat. *Donatus. ACCUM-*

BERE MECUM.] Scilicet ad
 convivium ex victima para-

tum. Id vero probrosum
 erat non tantum Graecis,

sed & Romanis moribus.
 Apud illos segregabantur a

mensa virorum mulieres. a-
 pud hos adsidebant ad pedes.

Quo ritu dixit Apulejus Me-
 tam. I. Eumque accubantem

exiguo admodum grabatulo,
 & commodum coenare incipi-

entem invenio. Adsidebat pe-
 des uxor. *Isidorus Orig.*

Lib. XX. cap. 11. Sedes di-
stae, quod apud veteres Ro-

manos non erat usus accum-
bendi. Unde & confedere di-

cebantur. Postea, ut Varro
ait in Vita populi Romani,

viri discernere coeperunt,
mulieres sedere: quia turpis

visus est in muliere accubare.
 Quanquam id non perpetuo
 bo-

Mecum, ⁶ mihi sese dare, ⁷ sermonem quaerere. 10

⁸ Ubi friget, ⁹ huc evasit: quam pridem pater

Mihi

observatum. Vide Gulielmi Philandri Castilionei Annotationes ad Vitruv. Lib. VI. cap. 5. Ms. Lips. ACCUM-
DEBAT. Vesterhov.

6. MIHI SESE DARE.] Non potest magis significari profusa petulantia. *Donatus*. Componenda haec phrasis cum illa de Pamphilo, And. I. 1. 36.

ius sese dedere.

H. c. voluntati eorum se accommodare. *Heaut.* IV. 3. 10. *Adelph.* V. 3. 52. *Cic.* Att. IX. 5. *Vide*, ut se huic dent, ut daturi sint. *Vesterhov.* *Cic.* Fam. II. 8. 5. *Quare da te homini: completetur, mihi crede.*

7. *Sermonem quaerimus*, quando non solum quod dicamus quaerimus, verum etiam quomodo alter nobis respondeat & obloquatur: puta cum deficientibus sermocinandi causis, quata sit hora? &, suis recte quis valuerit? percontamur. *Donatus*. SERMONEM QUAE-
RE.] Optime explicuit *Donatus*. *Ovid.* Arte Am. I. 143.

Hic tibi quaeratur socii sermonis origo.

Id longe arcessere fabulas dixit *Petronius*, cap. 37. Aliud est, Dare alicui sermonem. *Cic.* Fam. IX. *Dabimus sermonem iis.* h. c. in sermones incidemus, materiam obrectandi dabimus. *Vesterhov.*

8. UBI FRIGET.] *Farnabio* *Thais* intelligitur. *Guyeto* autem friget oratio; quum deficit, calet, quum abundat. Et sane videtur de sermone accipiendum; hunc enim quaerebat *Thais*. Ubi vero quod amplius quaeretur, vel loqueretur, non esset, ipse sermo frigere poterat dici, seu frigidus. *Frigida* enim dicuntur, in quibus parum est gratiae. *Vide J. Fr. Gronovium* ad *Plaut. Poen.* III. 5. 15. *Vesterhov.*

9. Exiit, pervenit tandem in hanc materiam; five mulier, five sermo mulieris intelligatur, nihil interest, nam utrumque recte dicitur. *And.* I. 1. 100.

Mihi & mater mortui essent. dico, ¹⁰ jam diu.
 Rus Sunii ecquod haberem, & quam longe a mari?
 Credo ei placere hoc: ¹¹ sperat se a me avellere.
 Postremo, ecqua inde parva perisset soror? ¹²
 Ecquis cum ea una? ¹³ quid habuisset, cum perit?
 Ecquis eam posset noscere? Haec cur quaeriter?
 Nisi si illa forte, quae olim periit parvula
 Soror, ¹⁴ hanc se intendit esse, ¹⁵ ut est audacia.
 Verum ea si vivit, annos nata 'st sedecim, ¹⁶
 Non major. Thais, quam ego sum, ¹⁷ majuscu-
 la 'st.

Misit porro orare, ut venirem, ¹⁸ serio.
 Aut dicat quod vult; aut molesta ne fiet:
 Non hercle veniam tertio. ¹⁹ Heus, heus. *Py.* Ec-
 quis hic?

N n n 4

Ch.

10. JAM DIU.] Jam olim.
Donatus.

11. BONO usus est verbo
 AVELLERE, tanquam a per-
 tinaciter retinente. *Donatus.*
 Dixit SPERAT SE AVELLE-
 RE, uti Cic. Fam. II. 10.
 Ut speres, te assequi, quod
 optasses. *Ms. Mark. SE POS-*
SE A ME AVELLERE. Vester-
bov. Vide Gottl. Cort. ad
 Sallust. Jug. LXXXVII. 4.

12. QUID HABUISSET,
 cum PERIT?] Respiciun-
 tur annuli, aliave monu-
 menta; unde posset cognos-
 sci. *Vesterbov.*

13. HANC SE INTENDIT
 ESSE.] Proprie intendere, est
 crimen in adversarium jace-

re. *Donatus.* INTENDIT,
 pro intendere vult, sive in
 jure contendere. Minellius
 exponit, vult, nititur.

14. AUDACIA.] Casus
 sextus est, monente Langio
 ad Cic. Lael. 14. valetque,
 qua est audacia. *Vesterbov.*

15. MAJUSCULA 'ST.]
 Diminutive dixit, ut osten-
 deret utramque esse primae-
 vam. *Donatus.*

16. QUIA RHM SERIAM
 actura erat cum Chremete
 Thais, Serio rogandus erat,
 ut veniret, i. e. etiam at-
 que etiam. *Vesterbov.*

17. HEUS, HEUS. *Py.*
 Hic quis est?] Haec se-
 pa-

Ch. Ego sum Chremes. *Py.* O capitulum lepidissimum! 25

Ch. 18 Dico ego mihi insidias fieri. *Py.* Thais maximo

Te orabat opere, ut cras redires. *Ch.* Rus eo.

Py. Fac amabo. *Ch.* Non possum, inquam. *Py.*
At tu apud nos hic mane,

Dum

paratim pronuncianda sunt, nam apparet inter haec verba pulsata janua personare. *Donatus.* HEUS, HEUS. *Py.* ECQUIS HIC? *Ch.* EGO SUM CHREMES.] Sic cum Donato legendum & distinguendum monet Guyetus. At Donatum haec omnia uni Chremeti tribuere recte observat Faërnus. Quatuor MSS. Leid. *Py.* ECQUIS HIC EST? Unus, *Py.* ECQUIS HIC? Editio, an. 1469. QUIS EST HIC? Ut dicam, quod sentio, poterat adolescens commode dicere, EGO SUM CHREMES, licet non interrogatus, ECQUIS HIC? Sic *Adelph.* IV. 4. 24.

Heus, heus: Aeschinus ego sum. aperite aliquis ostium.

Sed & commode Chremes clamat de via: ECQUIS HIC? sub. intus, vel, in aedibus est. Quae verba si Pythiae tribuas, vix audiri potuit in ipsis aedibus loquens [Po-

tuitne egressa, aut inter egrediendum, haec loqui?] Sed nec aperturi ostium loquebantur fere, nisi jam aperto ostio. Sic *Adelph.* IV. 5. 3.

Sed quis ostium hoc pulsavit? Demum, nisi parturientium, non audita in aedibus loquentis vox. *Vesterhov.*

18. DICO EGO MIHI INSIDIAS FIERI.] Blandimentum rusticus insidias putat. *Donatus.* Haec ad spectatores conversus loquitur Chremes, non audiente Pythia. Et sane, Menandro censente, *Τότε τὰς γυναῖκας δειδέναι μάλιστα δεῖ, ὅταν περιπλάττῃσι τοῖς χρηστοῖς λόγοις.*

[*Lindenbrogius* legit *χρηστοῖς*] Et *Phaed.* I. 19.

Haec insidias hominis blanditiae mali. *Vesterhov.* Credebam ego haec cum vultu severo in os dicta esse ancillae.

Dum redeat ¹⁹ ipsa. *Ch.* Nihil minus. *Py.* Cur, mi Chremes?

Ch. ²⁰ Malam rem! abis hinc? *Py.* Si istuc ita certum est tibi,

Nunc 5

³⁰ Ama-

cillae, utpote ab homine simplici & aperto, atque talia lenocinia verborum, in domo praesertim meretriciâ, detestante.

19. IPSA, vel domina, vel ipsa, de qua agitur. Nihil minus.] Deest *faciam*. Donatus.

20. MALAM REM! HINC IBIS?] Hoc adverbialiter dixit: quemadmodum dicimus, *Domum ibis*. Et apparet illius manu tactum esse, qui sic irascitur, quia dixit Pythias CUR, MI CHREMES? quasi dicat, Cur meus sic indignatus est adolescens? nam ab eo quod est *meus*, vocativus *mi* facit. *Donat.* De cuius lectione [verborum sc. Terentij] non convenit inter Guyetum & Faërum. Ille scribere se ait cum Donato: MALAM REM HINC IBIS? Hic Donato tribuit: MALAM REM ABIS? Non una igitur Donati lectio. Editio Veneta 1490. & in contextu, & in Notis Donati exhibet: MALAM IN REM HINC ABI. In aliis editionibus est; MALAM REM

ABIS HINC? Utrumque ἐμ-
φασιώτερον, maxime si
posterius distinguas, MA-
LAM REM! ABIS HINC? Quo-
modo non dubitavi edere
[Prior sic ediderat Minelli-
us: & nunc ego exprimo;
nam in ipso Textu Vester-
hovii est, HINC ABIS, ope-
rartem, sine dubio, incur-
riâ.] Videtur autem ita in-
crepare Chremes Pythiam
paspum sibi facientem. q. d.
non manum abstines, sceler-
tis? *Vesterhov.* Veram Do-
nati lectionem invenit Guye-
tus: quae sane contemnen-
da non est. At Vesterhovii
tamen melior, nam per eam
ancilla ipsa *mala res* dicitur.
Similiter senex Plautin. *Cas.*
II. 3. 12. de uxore sua,
quam fastidiebat:

*blande haec mihi mala res
est appellanda.*

Quod autem Vesterhovius
scripsit vulgo edi, MALAM
IN REM HINC ABIS? id qui-
dem non video in Edd.
Delph. & Farnabii, nam
Illa ostendat, MALAM REM;
ABIS

21 Amabo, ut illuc transeas, ubi illa est. *Ch. Eo.*
Py. Abi, Dorias, cito hunc deduce ad militem.

ABIS HINC? Haec vero, MALAM REM. ABIS HINC? Denique ex *Mf. Lips. & Leidensib.* quatuor observavit *Vesterhovius*, MALAM IN REM HINC IBIS.

21. AMABO, UT ILLUC TRANSEAS.] Ex connexionione, in qua verbum, AMABO, hic stat, manifestum est illud. pro *orare volo*, vel oro simpliciter, positum esse.

Plaut. Menaechm. II. 3. 71.
Sed fin' quid te amabo ut facias.

Ubi vide *Lipsium*. *Donatus* tamen pro interjectione amantis cepit. * ILLUC *δεικτικῶς* pronuntiat, domum vicinam ostendens. *Vesterhov.* Ut brevem viam demonstraret, non *eam*, sed *transeas*, dixit. *Donatus.*

ACTUS TERTII

SCENA QUARTA.

ANTIPHO.

HERI¹ aliquot adolescentuli coimus in Piraeo.
² In hunc diem ut de symbolis essemus. Chae-
 ream³ ei rei

Prac-

I. ALIQUOT ADOLESCENTULI COIMUS IN PIRAEEO.] Videntur illi ALIQUOT ADOLESCENTULI custodes publice fuisse una cum Chaearea, atque coisse, i. e. convenisse & pacti esse, ut de symbolis ederent postridie. *Cic. Att. I. 17. Caesar cum eo coire per Arrium cogitat.*

Guyetus & Boeclerus contendunt legendum esse, *PRIRAEEO*. Sed & *Malaspina* ad *Cic. Att. VII. 3.* ita legit. Itaque est in plerisque veteribus impressis, praeterquam anni 1481. Variant *Mss.* Ego vero standum censeo *τω πείρω* *J. Fr. Gronovio.*
Ob.

Praefecimus: 4 dati annuli: locus, tempus constitutum est.

5 Prae-

Observ. I. 3. evincenti, omnes Graecos ita loquutos, ut *πειραιᾶ* vel *πειραιᾷ* vocarint oppidum ac portum Athenarum; nunquam *πειραιῶν* oppidum, nunquam *πειραιᾶ* hominem ex portu. Caeterum praestat legere, *PIRAEEO*, quam cum Cicerone [loc. cit.] *PIRAEUM*. Vesterhov. IN *PIRAEEO*.] Pro in Piraeum. Donatus. Nempe ex hujus Interpretis sententia consenserunt in Piraeum, ut is esset locus coenae isti symbolicae, seu collectitiae. COIMUS *PIRAEO*, legit Lindenbrogius, & ideo in Piraeo, inquit, ut rectius, quae ad convivium necessaria, praestinerentur: quandoquidem rerum ibi venalium magnus proventus.

2. Fortasse distinguendum: COIMUS IN *PIRAEO* IN HUNC DIEM, UT IBI &c. Ut Comicè dictum sit, pro, Ut hoc die de Symbolis essemus. Est autem DE SYMBOLIS ESSEMUS, coenam coenaremus, in quam quisque Symbolam dedit. quod est

ἀπο συμβολῆς δεῖπνείν. Vesterhov. Nihil interest, sive τὸ ESSEMUS modò accipiamus simpliciter, sive pro *ederemus*, cibum caperemus. Donatus utrumque agnoscit, & pro priori quidem affert ex Plauti *Menaechmis* III. 2. 20. *Minore numquam fui dispendio*. Ubi vulgo legitur, *numquam bene fui*. sed magis tamen approbat posterius. eum vide ad And. I. 1. 54. Virg. Georg. I. 150.

Ut mala culmos

Esset *rubigo*.

Pro priori lectione adduxit Vesterhovius Plaut. Truc. IV. 2. 28.

De eo nunc bene sumus, tua virtute. Di. Illine ut inimici mei

Bona istine edant?

Adde Heaut. I. 1. 110. SYMBOLAE autem, etiam *Collectae* dicebantur Latinis, quod ex Cicerone de Orat. II. 57. ostendit Vesterhovius ad And. I. 161. & 62.

3. EI REI.] I. e. Coenae communi apperandae. *PRAEFECIMUS.] Id est, *συμποσία*.

5 Praeteriit tempus: quo in loco dictum est, parati nihil est.

Homo ipse nusquam 6 est: neque scio quid dicam, aut quid coniectem.

Nunc mihi hoc negoti caeteri dedere, ut illum quaeram:

7 Idque adeo visam, si domi est. Quisnam hic a Thaide exit?

8 Is est, an non est? ipse est. 9 quid hoc hominis! qui hic ornatus est?

10 Quid illud mali est? nequeo satis mirari, neque conicere.

11 Nisi

σάκερον fecimus. *Donatus.* De conviviorum praefectis seu regibus, qui Gr. etiam βασιλεῖς & τραπεζοὶ dicti, vide Lips. & Taubm. ad Plaut. Pers. V. I. 18. *Vesterhov.*

4. DATI ANNULI.] Hi pro symbola dabantur conviviorum regibus. Kirchman de Annulis. cap. 18. *Vesterhov.*

5. PRAETERIIT TEMPUS.] Id de apparatu convivii intelligendum, non de ipso convivio. Vide infra III. 5. 59. *Vesterhov.* TEMPUS, hora, ad quam paratum esse debebat convivium.

6. EST, apparet. *Minell.* Ita supra II. 3. 2.

7. Ms. Graev. Edd. Tarv. Mediol. IBO AD EUM. VI-SAM, SI &c. *Vesterhov.*

8. IS EST, AN NON EST? IPSUS EST.] Vide an poterit meretricem ignotam [Quae ipsum ignorabat. *Vest.*] hoc habitu atque ornatu fallere, qui ab Antiphone vix agnoscitur. *Donatus.*

9. QUID HOC HOMINIS!] Quod a Thaide ephibus exit. *Donatus.* Plaut. Poen. Prol. 92. [de lenone]

Quid id sit hominis, cui Lyco nomen fiet!

Noster Hec. IV. 4. 21. quid mulieris

Uxorem habes? *Vesterhov.*

10. QUID ILLUD MALI EST?] Quod timidus egreditur,

¹¹ Nisi quidquid est, procul hinc lubet prius, quid
sit ¹² sciscitarier.

ditur. *Donatus.* Immo vero
quia gestit & laetus est. Vid.
Scen. seq. [Inspice tamen
ipsum *Vesterhovium* ad h.
Sc. vers. 1.] Ubi igitur haec
dicit, in admirationem rap-
tus exputare nequit, neque
conjectare, quid *Chaerea* hoc
tempore, ornatu, gestu e-
grediatur e *Thaidis* aedibus.
Vesterhov.

11. NISI,] Valet passim
sed apud *Comicos*. Eodem

sensu εἰ μὴ & εἰὰν μὴ u-
surpant *Graeci*. *Epist.* ad
Gal. II. 16. *Vesterhov.* ad
And. IV. 1. 40.

12. SCISCITARI, est oc-
cultata magis & secretiora ri-
mari, ac velle cognoscere,
ut, [*Virgil.* *Aen.* II. 114.]
Suspensi Eurypilum scitarum
oracula *Phaebi*

Mittimus. *Donatus.*

ACTUS TERTII

SCENA QUINTA.

CHAEREA. ANTIPHO.

Ch. ¹ NUMQUIS hic est? nemo est. ² numquis
hinc me sequitur? ³ nemo homo 'st.

⁴ Jamne erumpere hoc licet mihi gaudium? prô
Juppiter!

⁵ Nunc

1. NUMQUIS HIC EST? —
NUMQUIS HINC ME SEQUI-
TUR?] Duo metuit; ne quis
obvius comprehensor occur-
rat: & ne quis sui persecu-
tor existat. *Donatus.*

2. NUM QUIS HINC &c.?]
Paullo [ab ostio aedium

Thaidis] progressi & respi-
cientis cum trepidatione ver-
ba sunt. *Vesterhov.*

3. NEMO HOMO.] Sic
Adelph. II. 3. 6. *Hec.* III.
1. 1. *Cic.* *Fam.* XIII. 24.
[num. 4.] Hominem esse ne-
minem. *Vesterhov.* 4.

5 Nunc est profecto, interfici cum perpeti me
possum,

Ne hoc gaudium contaminet 6 vita acgritudine
aliqua.

7 Sed neminemne curiosum intervenire nunc mihi, 5

8 Qui

4. JAMNE ERUMPERE HOC
&c.] Haec uno quasi saltu
in mediam Scenam se infe-
rens exclamat: Dicit autem
ERUMPERE GAUDIUM [acti-
vè], uti Cic. Att. XVI. 3.
Ne in me stomachum erumpant. Virg. Georg. I. 445.
*Aut ubi sub lucem densa in-
ter nubila sese*

Diversi erumpent radii.

Lucret. IV. 1051.

*Tandem ubi se erupit nervis
conjecta cupido,*

*Parva fit ardoris violenti pau-
sa parumper.* Vesterhöv.

Donatus dubitat an ERUM-
PERE GAUDIUM, active po-
fuerit, pro emittere; aut
pro exclamare, quomodo
dicatur *erumpere vocem*, qui
exclamat: an potius neutra-
liter, ERUMPERE quasi exi-
re; & MIHI, pro, a me.
Quin primum verum sit, du-
bium non habeo: & τὸ
Erumpere vocem, quod ipse
Donatus attulit, id ipsum
firmat.

5. NUNC EST PROPECTO
&c.] Ordo & sensus, *Nunc*

*est profecto tempus, cum per-
peti me possum interfici.* Do-
natus. NUNC EST.] Plaut.
Capt. III. 3. 1.

Nunc illud est, *quum me
fuisse, quam esse, nimio
mavelim.*

De ellipsi hujus locutionis
vide Sanct. Minerv. IV. 4.

Solebant autem voti compo-
tes facti mortem fere optare.
Plaut. Poen. I. 2. 95.

Ag. Ebo tu! *vin' tu facinus
facere lepidum & festivum?*
Mi. Volo.

Ag. *Potesne mihi auscultare?*
Mi. Possum. Ag. *Abi do-
num, ac suspende te.*

Mi. *Quamobrem?* Ag. *Quia
jam nunquam audibis ver-
ba tot tam suavia*

*Quid tibi opu' sit vixisse? au-
sculta mihi modo, ac su-
spende te.* Vesterhov.

6. Mf. Mark. & edd.
quidd. veteres, VITAM. *Ve-
sterhov.* Quando foret Hy-
pallage.

7. SED NEMINEMNE —
NUNC MIHI.] Ita esse in
Libro

• Qui me sequatur: quoquo eam, rogitando 9 obtundat, enecet:

Quid 10 gestiam, aut quid laetus sim: quo pergam, unde 11 emergam: ubi ficiam

Ve.

Libro Bembino testatur Faërus quod plusculae editiones sequuntur. In aliis est, SED NEMINEM CURIOSUM — MIHI VIDEO. Quatuor Mss. Leid. cum Traject. & Lips. NEMINEM HIC &c. Si NEMINEMNE retineas, videtur τὸ SED abesse debere; eritque sententia magis abrupta, qualis h. l. convenit in alacrem & gestientem Chaeream. Sin retineas SED, multum decedet admirationi. *Vesterh.* INTERVENIRE MIHI.] Sic Henut. II. 3. 40. Pro, me deprehendere, huic meae laetitiae supervenire.

8. QUI ME SEQUATUR: QUOQUO EAM, &c.] Ita est in probatissimis editionibus: Guyetus veram lectionem esse ait, QUI ME SEQUATUR, QUIQUE JAM ROGITANDO &c. quam etiam praefert Mf. Lips. atque ita nunc vulgo editur. Quum autem continuo praecesserit NUNC, τὸ JAM vix locum tuebitur. *Vesterhov.*

9. OBTUNDAT.] Odiose instet ac repetat, molestus

& odiosus sit. ENECET.] *Εὐφρονότερον* quam ENICET. *Donatus.*

10. Gestire, est motu corporis monstrare quid sentias. Constat autem, a pedibus ad homines esse translatum. *Virgilius*, [*Georg.* I. 387. de avibus.]

Et studio incassum videas gestire lavandi. *Donatus.*

Gestire est gestibus ac motu corporis magnum desiderium declarare. Vid. *Fest.* *Plaut. Mil.* IV. 5. 15.

Pa. Reddam impetratum. *Py.* At gestio. *Pa.* At modica decet.

Moderare animo: ne sis cupidus.

Ovid. Metam. IV. 130.

Quantaque vitaris, narrare pericula gestit. *Vest.*

11. Proprie dixit EMERGAM, ut ex lustris atque inhonestis locis, utpote meretricia domo. *Cicero* [*in Pisonem.* 12.] *At ne tum quidem emerxisti, lutulentæ Caesoni ex miserrimis naturæ tuæ sordibus.* *Donat.* *Respicit*

Vestitum hunc nactus, quid mihi quaeram: sanus
sim, ane insaniam?

An. Adibo, atque ¹² ab eo gratiam hanc, quam vi-
deo velle, inibo.

Chaerea, quid est, quod sic gestis? ¹³ quid sibi hic
vestitus quaerit? 10

¹⁴ Quid est, quod laetus sis? quid tibi vis? fatin'
sanus? ¹⁵ quid me aspectas?

Quid taces? *Ch.* ¹⁶ O festus dies hominis! amice!
salve.

Nemo

spicit lupanaria subterranea.
Unde proprie se emergebant
amatores. *And.* III. 3. 30.
Vesterhov.

12. Gratiam inire est da-
re beneficium, ac per hoc
alicujus inire gratiam, id
est, amicitiam. Sed haec est
elocutio, Gratiam ab eo ini-
bo, pro, ejus gratiam me-
rebor. Nam ab eo, amat Te-
rentius pro ejus ponere: ut
in *Andria* [l. 1. 129.]

*Haec primum animadvertenda
ab eo injuria est.* *Donat.*

*Nep. Alcib. 9. Id si ei ape-
ruisset, magnam se ab eo ini-
turum gratiam videbat.* *Ve-
sterhov.* Simili sensu *Benè-
ficium initum* dixit Terenti-
us, *And.* V. 1. 5.

13. QUID SIBI HIC VE-
STITUS QUÆRIT? Facete
& figureate dictum est. Sic
& alibi, [Supra Prol. 45.]

*Ut pernoscatis quid sibi Eu-
nuchus velit.* *Donatus.*

*Ita modò ante; quid mihi
quaeram.*

14. QUID EST, QUOD
LAETUS SIS? Vide aliud
esse *gestire*, aliud *laetum esse*.
Donatus.

15. QUID ME ASPECTAS?
QUID TACES? His duabus
interrogationibus descripsit
vultum dicturi. *Donat.*

16. O FESTUS DIES.] U-
trum quia causa est festi ac
laeti diei? an quia ipse tan-
tus sit quantus est festus
dies? O FESTUS DIES HOMI-
NIS.] Sic dicitur etiam *scie-
lus homo* [corr. *hominis*.]
Ennius, O pietas animi.
Donatus. Guyetus *Engra-
phium* secutus expungit *τὸ*
HOMINIS. Neque sane fe-
renda videtur constructio
ver-

Nemo est ¹⁷ hominum, quem ego nunc magis cuperem videre, quam te.

An.

verborum, FESTUS DIES HOMINIS [ut rectè intelligamus Vesterhovium, ea constructio ferenda non est, si verba haec de Antiphone dicta sint.] Nisi forte per hypallagen dixit, FESTUS DIES HOMINIS, pro, HOMO FESTI DIEI. Quales Graecis vocantur καλῆμεροι. Lucillus apud Porphyrionem ad Horat. Sat. I. 5.

servorum est festus dies hic, Quem plautus Hexametro versu non dicere possis.

An igitur Chaerea diem laudavit, quasi qui *festus hominis* sit, non servi, atque in quem tot conclusa sint sibi commoda? Idem autem Porphyrion festum illum diem *servorum Equozantium* dictum ait. Turnebus Advers. III. II. FESTUS DIES HOMINIS dictum putat mira quadam & nova dicendi ratione, pro *fausto homine, auspiciato & optato*; translatione ducta a diebus festis. *Vesterbor.* Salvis aliorum sententiis, credo *festum diem* hic dici pro adjuncto suo aut effectu, *festivitate, voluptate, gaudio*: jam vero *festivitas ho-*

minis, pro homine festivo, & lepidò, rectè dicitur, quemadmodum *Monstrum hominis, flagitium hominis*. Plaut. Cas. II. I. 8. & *Deliciae pueri*, Plaut. Pers. II. 2. 22. pro homine monstrò, flagitiosò, & puero delectabili, seu festivo & lepidò. Fuerit ergo, O FESTUS DIES HOMINIS! homo festivissime, lepidissime, suavissime, qui mihi summam voluptatem tuo interventu affers! Ipse Vesterhovius agnoscit, *hominem festivum* & exoptatum veteres dixisse FESTUM DIEM; laudans Plautum Cas. I. I. 49.

Sine amabo sed amari, meus festus dies.

Ibidem versu 47. extat, *Mea festivitas*; eodem sensu. Potuitne etiam *festivitas* pro festo die dici apud veteres Latinos, sicuti *solennitas* pro *solenni*, sc. festo? quod si admittamus, nihil obstat, quo minus *Festus dies*, pro *Festivitate* reciprocè dicatur. Si haec non placeant, acquiescendum arbitror in Donati Hypallagè, aptà satis homini prae laetitia perturbato.

O o o

171

An. Narra istuc quaeso quid fiet. *Ch.* Immo ego te obsecro hercle ut audias.

Nostin' hanc, quam amat frater? *An.* ¹³ Novi, nempe, opinor Thaidem. 15

Ch. Istam ipsam. *An.* Sic commemineram. *Ch.* Quaedam hodie est ei dono data

Virgo. quid ego ejus tibi nunc ¹⁹ faciem praedicem, aut laudem, Antipho :

Cum ipsum me noris, quam ²⁰ elegans formarum spectator siem?

²¹ In

17. HOMINUM.] Ita ex Mss. quibusd. edidit Faërus. Ms. Lips. alique, OMNIUM. *Vesterhov.*

18. Tres hae voces cum mora quadam proferuntur ab eo, qui nomen amicae quaerit. Donatus, post OMINOR, commate etiam distinguendum censet.

19. Praedicamus, ut res sunt: Laudamus extollendo. Vel praedicamus voce: Laudamus argumentis. Donatus.

20. Elegans spectator est, qui sit cunctantis & fastidiosi judicii: cui non quid placet facile. SPECTATOR.] Probator: ut, * pecuniae spectatores dicuntur. Donat. * Pecuniae Spectatores, sunt nummularii, ad quos nummi probandi deferbantur. l. 39. ff. de solut. Lindenbrog. ELEGANS FORMARUM SPECTATOR.] Agnosce

artificium Poëtae, tribus exquisitissimis & maxime propriis vocabulis mentem & indolem Chaereae exprimentis. Formae sunt, quas Gallici *Beautés* vocant [*Etienherder.* ita supra II. 3. 6.] Spectare est attentius considerare. Elegantes dicuntur, qui maxime norunt eligere. Supra III. 1. 18. Cic. Fam. VII. 23. Plane enim intelligo, te — hominem (ut ego semper judicavi) in omni judicio elegantissimum, quae me digna putaris, coemisse. [Idem Fam. III. 8. 4. Quid a me fieri potuit, aut elegantius, aut justius, quam ut suutus egentissimarum civitatum minuerem siue ulla imminutione dignitatis tuae?] unde stilus elegans dicitur, qui adhibet verba cuique rei propria & maxime emphatica.

²¹ In hac commotus sum. *An.* Ain' tu? *Ch.* ²²

Primam dices, scio, si videris.

Quid multa verba? ²³ amare coepi. forte fortuna
domi 20

Erat quidam Eunuchus, quem mercatus fuerat fra-
ter Thaidi:

Neque is deductus ²⁴ etiamdum ad eam. ²⁵ submo-
nuit me Parmeno

Ibi fervus, quod ego ²⁶ arripui. *An.* Quid id est?

Ch. ²⁷ Tacitus citius audies.

O o o 2

Ut

tica. Sic elegans & tempera-
tum genus eloquendi. Suet.
Aug. 86. *Vesterhov.*

21. IN HAC COMMOTUS
SUM.] Ita fere Proverb. V.
19. & 20. Solent autem
verba amorem significantia
ablativo fere jungi cum prae-
positione. Ovid. Heroid.
IV. 99.

*Arfit & Oenides in Menalia
Atalanta.* *Vesterhov.*

IN HAC COMMOTUS SUM.]
Vulgò exponitur, hujus a-
more captus sum. Sed mihi
videtur melius; hujus admi-
ratione tactus, seu percus-
sus, sum. Ne idem bis po-
natur: nam dicet versu seq.
AMARE COEPI. Est autem
hoc magnum argumentum
pro virginis pulchritudine,
quod ea subito in admirati-
onem sui rapuerit tam fa-
stidiosum formarum spectato-
rem. Pro vulgata tamen in-

terpretatione quodammodo
facit And. I. 1. 68.

22. PRIMAM DICES, SCIO.]
O fiduciam elegantiae, &
de alienis oculis judicare.
Donatus. PRIMAM.] Praeci-
pam, pulcherrimam. Su-
pra I. 1. 5. Infra V. 9. 51.
Plaed. I. 13. 8.

*Si vocem haberes, nullo prior
ales foret.* *Vesterhov.*

23. Ordine egit. Nam
prius est, commoveri: inde
amare. *Donatus.*

24. Mf. Mark. ETIAM
TUM. *Vesterhov.*

25. SUBMONUIT.] Leviter
monuit, & recte, quia AR-
RIPUI dicturus est. *Donatus.*

26. ARRIPUI.] Occasio-
nem arripere est non amit-
tere, sed avide amplecti.
Cic. Fam. V. 12. 6. *Statim
causam illam totam, & tem-
pus arripere.* Virg. Aeneid.

XI.

Ut vestem cum eo mutem, & pro illo ²⁸ jubeam me illuc deducier.

An. Pro Eunuchon? *Ch.* Sic est. *An.* Quid ex ea re tandem ut caperes commodi? ²⁵

Ch. Rogas? viderem, audirem, essem una, quam cum cupiebam, Antipho.

²⁹ Num parva causa, aut parva ratio 'st? traditus sum mulieri.

Illam ilico ubi me accepit, ³⁰ laeta vero ad se abducit domum:

Com-

XI. 459. *Arrepto tempore.* Quod Phaedrus V. 8. vocat *occupare* occasionem; scilicet quam semel elapsam non possis reprehendere. Petron. cap. 80. *Nihil timui, immo conditionem praecipuam festinatione rapui.* Sed & *arripere* dicuntur discipuli praecepta magistrorum. Cic. Senect. 8. *Graecās literas — sic avidè arripui, quasi diuturnam sicim explere cupiens.* Nepos Att. I. 3. *Ut — celeriter arriperet, quae tradebantur.* Vesterh.

27. *TACITUS CITIUS AUDIES.*] In oratione solemus corripere extra ordinem percontantes. Et bene celeritatem promissit, quā facile tenetur auditor. Et mirè, tanquam sola interrogatio morae sit. *Donatus.* Quidam *Mss.* & *impr.* *TACE TU, &c.* Alii, *TACITUS SIS, &c.*

Rursus alii, *TACE SIS, &c. Vesterhov.*

28. *JUBEAM amico dixit, tanquam inter honesta sit, quod utile sit. Et turpe factum plerumque perseverante impudentia relevatur. Donatus.*

29. *NUM PARVA CAUSA, AUT &c.?*] Sic illata interrogatio est, quasi ad hanc annuere, & vultu consentire Antipho sit coactus. *Donatus.*

30. *LAETA VERO.*] Habent haec verba tacitam commendationem sui ipsius. Verus tamen est Chaerea; Thais enim liberali ejus vultu capta, *Ita me Di ament, honestus est, dixerat supra III. 2. 21. Vesterhov.* *Ad se abducit domum.*] Quomodo hoc, si domi eum accepit, quod vidimus supra? aut

Commendat virginem. *An.* ³¹ Cui? tibine? *Ch.*

Mihi. *An.* ³² Satis tuto tamen.

Ch. ³³ Edicit, ne vir quisquam ad eam adeat: & mihi, ne abscedam, imperat: 30

³⁴ In interiore parte ut maneam solus cum sola. ³⁵ annuo,

O o o 3

Ter-

aut ergo sciens mentitur: aut ABDUCIT, utpote de via, & loco propatulo, Ad SE DOMUM suas in aedes, intelligamus.

31. *Mf. Mark.* non agnoscit, *Cul. Vesterhov.* TI-BI NE?] Non interrogat, sed miratur. *Donatus.*

32. SATIS TUTO TAMEN.] Haec per ironiam dicta esse volunt. & sane aliter vix possunt ullo cominodo sensu intelligi. Vide tamen anne Tuto dixerit pro *securè*, h. sensu; *Satis securè & negligenter hoc egit tamen, quamquam sit callida, utpote meretrix.* Qui in tuto omnia putant, negligentius agunt, & magis improvide. Lubenter autem assentior *Vesterhovio*, qui haec, si per *Codd. liceret*, *Chaereae* tribueret; nam sic optime cohaerent cum sequentibus, modò sublato puncto scribatur, TAMEN EDICIT.

33. EDICIT.] Pro imperio scilicet in ancillas. *Vesterhov.*

34. Nepos Praefat. In interiore parte aedium, quae *γυναικωνίτις* appellatur: quo nemo accedit, nisi propinqua cognatione conjunctus. *Gynaecium* vocat *Phorm. V. 6. 23. Vesterhov.*

35. ANNUO, TERRAM INTUENS MODESTE.] Ut pro Eunuchio se probet, & mancipium simulet, nec *Thaidem* alloquitur, nec virginem intuetur, prae pudore, scilicet. *Cic. Catil. III. 5.* Sic enim obstupuerant, sic terram intuebantur, sic fur-
tim nonnunquam inter se adspiciebant. *Sallust. Catil. 31.* Demisso vultu, voce supplicii postulare. *Val. Max. V. 1. 7.* *Senec. Epist. XI. Artifices scenici, qui imitantur adfectus, — hoc indicio imitantur verecundiam, dejiciunt vultum, verba submit-
tunt, figunt in terram oculos, & deprimunt.* Est & TERRAM INTUERI, signum terroris ac tristitiae. *Curt. VI.*

*Terram intuens modeste. *An.* * Miser! *Ch.* 36

Ego, inquit, ad coenam hinc eo.

Abducit secum ancillas: paucae, quae 37 circum illam essent, manent,

38 Novitiae puellae. continuo 39 haec adornant, 40 ut lavet.

Ad-

VI. 9. Caes. B. G. I. 32. Tacit. Hist. IV. 74. Est & venerationis. Ovid. Fast. I. 147.

Sumsi animum, gratesque Deo non territus egi.

Verbaque sum spectans pauca loquutus humum.

Vesterhov.

* MISER!] Qui Chaereae hanc vocem tribuunt, multum gratiae ei adimunt. *Vesterhov.* In his videtur esse Donatus. quando MISER valeret, tanquam miser, miserum me adsimulans.

36. EGO, INQUIT, AD COENAM HINC EO.] *Μίμησις*, ad imprudentiam mulieris exprimendam, quae hoc die erit secura de custode Eunuchō. *Donatus.*

37. Relictae nonnullae, ut lavari possit ea virgo, quae sub vitii hujus occasione nuptura est. Hoc enim totum sic inducit Poëta, ut non abhorreat a legitimis nuptiis, in ea praesertim quae uxor futura est. *Do-*

natus. QUAE CIRCUM ILLAM ESSENT.] Quae praesto essent, ad curandam virginem. Quod jusserat Thais supra III. 2. 52. Sic Aulici dicuntur circa Regem. Phrasi Graeca, *οἱ περὶ τὸν βασιλέα*. Nepos Eumen. 10. Cic. Att. XIII. 52. Curt. III. 1. n. 17. Sulp. Severus Hist. Eccl. II. 38. *Vesterh.*

38. NOVITIAE.] Sic Petron. cap. 139. *Unus ex novitiis servulis subito adcurrit.* *Vesterhov.* Quae recens venerant in famulatum Thaidis, rudesque erant ejus domesticae disciplinae, atque adeo ad fallendum opportuna.

39. Haec pluraliter, pro HAE. Ut in Phormione, [V. 8. 23.] *Haec illae erant iriues.* Donatus. Consentit Donato Junius Philargyrius ad Virg. Georg. III. 305. Possimus & subaudire, *mancia.* *Vesterhovius* malit,

Adhortor, properent. ⁴¹ dum apparatus, virgo in
⁴² conclavi sedet. 35

⁴³ Suspectans tabulam quandam pictam, ⁴⁴ ubi inerat pictura haec: Jovem

⁴⁵ Quo pacto ⁴⁶ Danae misisse ⁴⁷ ajunt quondam in
 gremium ⁴⁸ imbrem aureum.

O o o 4

Ego-

lit, HAEC singulariter accipere, de virgine. * ADORNANT.] Absolute. Frequentius tamen cum accusativo. Infra IV. 4. 6. Plaut. Aulul. II. 1. 35.

nuptias adorna. *Vesterhov.*

40. UT LAVET.] De balneis intelligendum fere, quoties absolute sumitur. Liv. XLIV. 6. Lavanti Regi dicitur nuntiatum, hostes adesse. Suet. Calig. 24. *Iustitium indixit, in quo risisse, lavisse, — capital fuit.* Ner. 35. *Tusculum nutricis filium relavavit, quod in procuratione Aegypti, balneis in adventum suum exstructis, lavisset.* Est vero tota haec narratio quasi de virgine eunte ad nuptias. Haec enim lavari solebat, antequam domum duceretur. *Vesterhov.*

41. DUM APPARATUR, Impersonaliter dixit. *Donatus.*

42. Conclave, est separatus locus in interioribus telis: vel quod intra eum lo-

ca multa & cubicula clausa sint adhaerentia triclinio. *Donatus.* Festo conclavia dicuntur loca, quae una clave clauduntur. Heaut. V. 1. 29. Videntur autem fuisse loca, in quae per multas partes intrabatur. *Vesterh.*

43. SUSPECTANS.] Erat igitur altius suspensa tabula picta. Virg. Aen. I. 438. *fastigia suspicit urbis.* Huic contrarium est despicer. Prius inde magni facere, posterius contemnere etiam notat. *Vesterhov.*

44. UBI.] Adverbium loci pro Relativo. Phaed. II. 5. 5. Plaut. Mil. II. 1. 40. *Capiunt praedones navem illam, ubi vectus fui.* Vest.

45. QUO PACTO — IMBREM AUREUM.] Quae aptior pictura domini meretricis ad amatorum illecebras, quam haec, quae exemplum continet amoris, & amoris puellae, & amoris ad Jovem

per-

Egomet quoque id spectare coepi. & quia consimilem ⁴⁹ luferat

Jam

pertinentis: & amoris non gratuiti, nec parvi propositi, [Lego ex Libris vetustis, *parvo propositi*, i. e. amoris non propositi parvo pretio. Ita & Lindenbr. *Vesterhov.*] sed aura in gremium fluente venalis? Tam quod in gremium Danae etiam ipse Jupiter ut splendidus imber illahitur: nonne videtur meretrix dicere adolescentulis, illam corporis partem auctore Jove velut inausatam fuisse? IMBREM AUREUM.] Non rorem vel pluviam, sed IMBREM. O avaritiam meretricis! *Donatus.*

46. De Danaë, Acrisii Argivorum regis filiae, fabula vid. Apollod. Biblioth. Lib. II. Horat. Carm. III. 16. Senec. Octavia vers. 204. MISISSE.] Proprie. Plaut. Rud. I. 1. 1. & 2. Horat. Carm. I. 2. 1. & 2. Phaed. I. 2. 14. Quo minus necesse cum Georg. Fabritio NINXISSE tueri, vel cum Palmerio, NISISSE, aut NINSISSE. *Vesterhov.*

47. Bene AJUNT: & quia fabula est, & quia tam turpis Jovi quam apta meretrici. *Donatus.*

48. IMBREM AUREUM.] Pindarus Pyth. 7.

Zeus κύκνος, ταῦρος, σά-
τυρος, χερσός, δι-
εσώτα

Λήδης, Εὐρώπης, Ἀν-
τιόπης, Δανᾶης.

Taurus, Olor, Satyrus, sit
& aurum Jupiter ardens
Europen, Leden; Antio-
pen, Danaën.

Ovid. Amor. III. 8. 29. ad
34. Metam. IV. 610. &
versu 697. Lactant. Inst.
Div. I. 11. Danaën viola-
tus Jupiter aureos numos
longer in sinum ejus infudit.
Vesterhov. Haec Fabula de
imbre aureo Danaë in hoc
composita est, ut monstra-
retur nihil esse, quod auro
& pecunia expugnari non
possit. *Parabroster Delph.*

49. Nequiore significatu
hic τὸ Ludere sumitur, ut
& in illo, Ede, bibe, lude
&c. Sic Graeci παίζειν.
Lindenbrog. LUSERAT.]
Honesti vox in re turpi.
Idem Gr. παίζειν est. Sic
I. XX. Interpretes verterunt
locum Exod. XXXII. 6. quod
de

Jam olim ille ludum, ⁵⁰ impendio magis animus gaudēbat mihi:

⁵¹ Deum sese in hominem convertisse, ⁵² atque in alienas tegulas

O o o 5 Ve-

de scertatione accipit Burmannus, ad Petron. cap. 11. *Vesterh. LUSERAT LUDUM.*] ut [Virgil. Aeneid. XII. 680.] *Hunc oro, sine, me furere ante furorem.*

Figura ἀρχαῖος. Don.

50. IMPENDIO MAGIS.]

Cic. Att. X. 4. *At ille impendio nunc magis odit Senatum.* Plaut. Aul. Prol. 28.

Atque ille vero minus minusque impendio

Curare.

Gell. I. 2. *Loquacior, impendio: & promtior.* Vest.

51. DEUM SESE IN HOMINEM CONVERTISSE.] Utrum quia Jupiter humana forma aurum infundens pictus erat in tabulis, non pro Jove aurum? [*An pro Jove* &c. legendum censet Vesterhoviū, ex edd. vetust. contra sensum Interpretis, opinor.] AN IN HOMINEM, id est, hominis audaciam atque flagitia? *Donatus.* DEUM SESE IN HOMINEM CONVERTISSE.] Haec non erant picta in tabula, in qua non Deus forma humana, sed aureus imber conspicie-

batur. Exponit ergo his verbis Chærea, quid credat de hac pictura. Atque hoc pertinet vel maxime ad Literas de quibus cum commendaverat Parmeno supra. III. 2. 23. *Dixit vero HOMINEM pro humano facinore.* Solent scilicet nomina seu propria, seu appellativa pro attributis ipsis usurpari. Suet. Caes. 1. *Caesari multos Marios inesse.* Justin. IV. 3. *Ausi facinus nulli tyranno comparandum.* Vesterhov.

52. ATQUE IN ALIENAS TEGULAS.] Hic apparet Jovem separatim, separatim aurum fuisse pictum. *Donatus.* Mss. Lips. Graev. cum Edd. Tarvis. & Mediol. PER ALIENAS &c. Guyeto placebat, PER AHENAS &c. Omnis vero vis [sc. flagitii] est in τῷ ALIENAS. Sic Adelph. I. 2. 8. & 9. Cic. Philipp. II. 18. *Cum tamen tu, nocte sociā, hortante libidine — per tegulas demittere.* Evang. Luc. V. 19. Καὶ μὴ εὐ-
εῖα.

Venisse clanculum ⁵³ per impluvium, ⁵⁴ fucum factum mulieri.

⁵⁵ At quem Deum? ⁵⁶ qui templa coeli summa sonitu concutit.

⁵⁷ Ego

ῥόντες διὰ ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν, διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων κατήκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον, ἔμπροσθεν τῆς ἱστοῦ. Vesterhov. Non dissimulo mihi placere lectionem, PER TEGULAS, utpote ad sensum planiorem. In illa altera statuenda est Synecdoche, ut sit, *intesta*; i. e. domum.

⁵³. Guyetus, hoc loco, & Phorm. IV. 4. 27. legit IN IMPLUVIUM. Est vero IMPLUVIUM, teste Asconio ad Cic. Verr. I. 23. *Locus sine tecto in aedibus, qui impluere imber in domum possit.* Festus IMPLUVIUM vocat, quo aqua impluit, collecta e tecto. Scilicet, fuit locus in medio aedium vacuus sub aëre, in quem pluvia omnis conflueret. Suetonius Aug. 92. *Compluvium* vocat. Vesterh.

⁵⁴. FUCUM FACTUM MULIERI.] Id est, ut fucum faceret, hoc est, insidias &

fraudem. FUCUM, astutam fraudem: & MULIERI, pro, *feminae*. Donatus. *Fucus* adulterinus color est & mala res muliebris, qua anni celantur. Plaut. Mostell. I. 3. 118. Unde pro fraude & dolo. Cic. Att. I. 1. init. Est igitur *Fucum* facere alteri, in fraudem illicere. Vesterhov. Placidus Lactantius in Statium legit *Furzum* factum: quod pro vero nolim probare. licet nihil frequentius, quam *furtum* amoris gaudia illicita vocare. Lindenbrog.

⁵⁵. AT QUEM DEUM!] Ita Phorm. II. 3. 20. *At quem virum!* Vesterhov.

⁵⁶. QUI TEMPLA COELI SUMMA SONITU CONCUTIT.] Παράδια de Ennio. — Sententia Tragica: sed de industria, non errore. Donatus. Artificium id est Poëticum, verba rei accommodare. Et faciebat id ad exprimentam Jovis majestatem, cui ipse NOMUNCIO tanto magis op-

57 Ego homuncio hoc non facerem? ego 58 illud
vero ita feci, ac lubens.

Dum

oppositus videri debebat. En-
nius Annal. Lib. II.

*Contremuit templum magnum
Jovis altisonantis.*

Idem, ibidem:

*Quamquam multa manus ad
coilei coirula templa*

*Tendebam lacrymans, & blan-
da voce vocabam.*

Idem Hecubâ:

*O magna templa coelitum,
Commixta stellis splendidis!*

Idem Andromachâ:

*Acherusia templa alta Orci
pallida.*

Idem Achille:

*Per ego Deum sublimas subi-
ces, humidus*

*Unde oritur imber sonitu sae-
vo & spiritu.*

Attius Atreo:

*Sed quid tonitru turbida
torvo*

*Concussa repente aequora
coeli*

Sensim? sonere?

Cicero Somn. 3. Nisi Deus
is, cujus hoc templum est om-
ne, quod conspicis, &c. Var-
ro apud Non. Tunc repente
coelitum altum tonitruibus tem-
plum tonescit. Lucretius plus
semel coeli templa dixit. Sed
& Martianus Capella in

Choro Musarum ingeminat
illud,

Scande coeli templa V. gn.

Est vero Templi vocabulum
ex disciplina augurali sum-
tum, notans proprie spatium
illud, quo Deos consulens
sedebat augur, quasi *Tuem-
plum* a tuendo dictum; un-
de *contemplari* pro diligen-
ter intueri. *Vesterhov.*

57. EGO HOMUNCIO HOC
NON FACEREM? Oratorie.
Ut Jovem extulit ita detra-
xit sibi: ut puta, ille est
Deus, & magnus: ego non
homo, sed homuncio. *Do-
natus.* Format τὸ *Homo* ex
se, Homuncio, Homuncu-
lus, Homulus, Homullus.
P. Victorius ad Cic. Fam.
IV. 7. testatur Angelum
Politianum ex Cod. Bembi-
no legisse, *Homuncio*. Sed
& ipse legit ibi ex Codice
Mediceo, *Homuniculi*. *Ve-
sterhov.*

58. Jovem in hac reimi-
tatus sum. Vocula ita *Ve-
sterhovio* videtur otiosa, &
negat eam apparere in Aldi
& Heinsii Edd. Mss. autem
circa eam variare significat.

Dum haec mecum reputo, ⁵⁹ arcessitur lavatum interea virgo:

It, lavit, redit. ⁶⁰ deinde eam in lectum illae conlocant.

45

⁶¹ Sto expectans, si quid mihi imperent. venit una, heus tu, inquit, Dore,

Cape hoc flabellum, & ⁶² ventulum huic sic facito, dum * lavamus:

Ubi

59. Proprio verbo, quasi de nuptura dixit, ARCESSITUR. *Donatus.*

60. DEINDE ILLAM IN LECTO ILLAE CONLOCANT.] Vide an aliquid deest legitimis nuptiis: nam & ipsum verbum CONLOCANT proprium est. & adscribitur pronubis. *Donatus.* Ita nuptam in lectum genialem collocabant pronubae. *Catull. Carm. LIX. 186.*

Vos bonae senibus viris Cognitae bene feminae, Collocate puellulam. *Apulej. Metam. II. Vesperti quoque cum somno concederes, & in cubiculum te duxit comiter, & blande lectulo collocavit, & satis amanter cooperuit.* Ceterum quiescebant, ubi laverant. Sunt Libri, qui IN LECTO habent, sunt item, qui IN LECTULO. *Vesterhov.*

61. STO EXPECTANS, SI &c.] Ε' *ἐξέχων*, Non enim

dixit *statham*. EXPECTANS, desiderans. *Donatus. Mf. Mark. SPECTANS. Vesterhov.*

62. VENTULUM HUIC SIC FACITO.] Demonstrativum, & gestu explicandum. *Donatus.* Vis omnis est in τῷ Sic, nam ipsa ancilla, dum haec loquitur, flabellum movens, quomodo id commodè rectèque fiat ostendere vult *Chaereae*. * *Plaut. Cas.*

III. 5. 14.

contine pectus, face ventulum, *amabo,*

Pallio.

Curc. II. 3. 36.

nolo equidem mihi

Fieri ventulum.

Sueton. Aug. 82. Aestate apertis cubiculi foribus, ac saepe in peristylio saliente aqua, atque etiam ventilante aliquo cubabat. *Vesterhov.*

* LAVAMUR *Donatus* legit, & laudat *Faërnus* Libros antiquos, qui sic legant,

Ubi nos laverimus, si voles, lavato. ⁶³ accipio tristis.

An. Tum equidem istuc ⁶⁴ os tuum impudens videre nimium vellem:

Qui esset ⁶⁵ status, flabellum tenere te ⁶⁶ asinum tantum. 50

Ch. Vix elocuta 'st hoc, foras simul omnes ⁶⁷ proruunt se.

Abeunt lavatum: perstrepunt, ita ut sit, domini ubi absunt.

Interea ⁶⁸ somnus virginem opprimit: ego ⁶⁹ limis spectro,

70 Sic

gant, atque ita edidit Rob. Stephanus. Quod vero h. l. de ancillis absente Thaide balneo utentibus, idem de duobus servis absente hero refert Apulejus Metam. X. *Vesterhov.*

63. ACCIPIO TRISTIS.]

Id est, tristi similis. ut [Virg. Aeneid. II. 67.]

Namque ut conspectu in medio turbatus inermis

Constitit. Donatus.

64. OS TUUM IMPUDENS.]

Licet jocanti & amico officium [nonne convicium?] jocunde facere. Donatus.

65. STATUS corpori ad-

scribitur: STATUS ad habitum refertur. Ergo STATUS

est σχῆμα: STATUS longitudo corporis. Donatus.

STATUS est certa corporis compositio arbitraria; e. g.

erecta aut inclinata, recta aut obliqua, &c.

66. TE ASINUM TANTUM.]

Quia hoc ministerium delicatorum servorum est. Donatus. Asini appellatio in conviciis erat. Sic Adelph.

V. 8. 12. Cic. Att. IV. 5.

Scio, te voluisse; & me asinum germanum fuisse. Quae

tamen lectio varie sollicitatur ab hominibus Criticis. *Vesterhov.*

TANTUM, tam magnum & insulsum: Dilogia.

67. PRORUUNT SE.] Ver-

bo neutrali quasi activo usus est. Donatus.

68. SOMNUS VIRGINEM OP-

PRESSIT.] Utpote — ob-

lectatam flabello, atque ab Eunuchio nihil metuentem. Donatus.

69. LIMIS SPECTO.] Li-

mis, si nominativus singularis

70 Sic per flabellum clanculum: simul alia circum-
specto,

Satin' 71 explorata sint, video esse: 72 pessulum ostio
obdo.

55

An.

laris est, transversus signi-
ficat: si septimus pluralis,
deest oculis. Quon dissimul-
ant homines se videre quod
vident, & non recta facie,
sed transversa intuentur,
sed transversa intuentur,
limis dicuntur *aspicere*. Cum
Limi dicantur obliqui gene-
raliter, hoc tamen proprie
de oculis dicitur. *Donatus*.
Oculus *limus* est transversus
& obliquus; sed & lasciviae
& amorum index. *Quintil.*
Iustit. XI. 3. Quadam vo-
luptate suffusi, aut limi, &
ut sic dicam, Veneri. *Ovid.*
Amor. III. 1. 33.

Altera, si memini, limis
sabrisit ocellis.

Unde & ipsa Venus *straba*
dicitur. *Ovid. Arte Amor.*
II. 650. ex lectione Heinii.

Si qua straba est, Veneri si-
milis, si rava Minervae.
Vesterhov.

70. Sic *δεικνύων* est.
Donatus. Videtur planam
manum ob oculos sibi poue-
re, & inter leviter diductos
digitos prospicere; aut etiam
paululum amotâ manu ocu-

los, per vices, furtim emit-
tere.

71. EXPLORATA.] Tuta,
certa. *Phorm. IV. 3. 23.*
A silva translatione factâ,
in quam quoties seu in ve-
natione, seu in itinere fa-
ciendo praemittebantur, qui
ploratu & vociferatione fe-
ras excitarent e latibulis,
silva ipsa *explorata* dicebatur.
Hinc *exploratum* quid habe-
re est diligenter inquisisse
in rem, & pernoscere. *Ve-*
sterhov.

72. PESSULUM OSTIO OB-
DO.] Scilicet ut amoveret,
arceretque auxilium virgi-
nis. *Donat.* Muretes in his
verbis obscenum sensum
esse existimavit. quem refut-
tat *Vesterhovius* ex eo, quod
Antipho verba proprie &
simpliciter cepit, ut ex ejus
interrogatione liquet. *Plau-*
tus in re simili Cas. V. 2.
17.

forem obdo, ne senex me
opprimat.

Citante *Vesterhovio*. OBDO,
vel cum *Eugraphio*, obdu-
co, vel objicio, oppono.

An. Quid tum? *Ch.* 73 Quid? quid tum? fatue.

An. Fateor 74. *Ch.* An ego 75 occasionem
Mihi ostentatam, tantam, tam brevem, tam op-
tatam, tam insperatam,

Amitterem? tum pol ego 76 is essem vere, qui si-
mulabar.

An. Sane hercle ut dicis. sed interim de symbolis
quid actum est?

Ch. Paratum est. *An.* 77 Frugi es: ubi? domin'?

Ch. Immo apud libertum Discum. 60

An. 78 Perlonge 'st: 79 sed tanto ocius properemus.
muta vestem.

Ch.

73. QUID? QUID TUM?
FATUE.] Latenter indicat
rem turpiculam.

74. *Me fatuum*, qui hoc
quaesierim, subauditur. *Do-
natus.*

75. OCCASIONEM — A-
MITTEREM? Plaut. Mostell.
II. 2. 8.

peccavisti largiter,
Qui occasionem hanc amisisti
tam bonam. Vesterhov.

OSTENTATAM, oblatam, pro-
positam, & quasi a Fortuna
porrectam. AMITTEREM,
elabi finerem?

76. IS ESSEM — QUI
SIMULABAR.] Eunuchus sci-
licet. *Donat.* Mf. Lips. &
editio anni 1469. ADSI-
MULABAR. Sic Petron. cap.
80. *Facies assumulata.* *Ve-
sterhov.*

77. FRUGI ES.] Utilis
& necessarius: ut fruges hu-
mano generi. FRUGI est er-
go, in quo est aliquid quo
fruemur, id est, utamur.
Donatus. FRUGI ES.] For-
mula, qua servi proprie lau-
dabantur. q. d. bonus es,
res probe curas. *Infra* IV.
7. 46. *Heaut.* III. 3. 36.
Unde eodem verbo omnes
pariter complectebantur vir-
tutes. *Vesterhov.*

78. PERLONGE 'ST.] Sc.
hinc ad aedes Disci. Plaut.
Cas. II. 6. 68.

Scin' tu ruri esse ad villam
longe.

79. SED — PROPRE-
MUS.] Mf. quidam & edi-
ti vetustissimi haec tribuunt
Chaereae. *Vesterhov.*

Ch. Ubi mutem? perii: nam ⁸⁰ domo exulo nunc:
metuo fratrem,

Ne intus sit: porro autem, ⁸¹ pater ne rure redie-
rit jam.

An. Eamus ⁸² ad me: ibi proximum est, ubi mu-
tes. *Ch.* ⁸³ Recte dicis.

Eamus: & de istac simul, quo pacto porro possim
Potiri, ⁸⁴ consilium volo capere una tecum. *An.* Fiat.

80. DOMO EXULO.] De-
est *Prope*, aut *Veluti*: ut
sit, *Prope* jam exulo. Exu-
lo duobus modis dicitur: &
de loco in quo exul est, &
de loco ex quo ejectus est.
Donatus.

81. PATER NE RURE RE-
DIERIT.] Praeparatur jam
interventus senis: & est
Ζεῦμα ad superiora. Nam
& hic *Metuo* est subaudien-
dum. *Donatus.* *Mf.* Graev.

& editio *Mediol.* A RURE.
Vesterhov.

82. AD ME.] Vide *And.*
I. 3. 21. *Vesterhov.* IBI
PROXIMUM EST, &c.] Ibi
commodissimè vestem mu-
tare potes.

83. RECTE DICIS. EAMUS.]
Ipsa verba quodammodo fe-
stinatationem sonant. *Donat.*

84. CONSILIUM CAPERE.]
Deliberare. Consequens pro
antecedente.

ACTUS QUARTI

SCENA PRIMA.

DORIAS.

1. **I**TA me Dii bene ament, 2 quantum ego illum
vidi, nonnihil timco misera,

Ne

1. Ea persona quaesita est,
quae terribilem credat mili-
tem: ut eo magis in expe-

riendo vanus & ridiculus esse
possit. *Donatus.*

2.

NE quam ille hodie insanus turbam faciat, aut vim
Thaidi.

3. Nam postquam iste advenit Chremes adolescens,
frater virginis,

4. Militem rogat, ut illum admitti jubeat: ille con-
tinuo irasci:

Neque negare audere. Thais porro instare, ut ho-
minein invitet.

Id faciebat retinendi illius causa: quia illa, quae
cupiebat.

De sorore ejus indicare, ad eam rem tempus non
erat.

Invitat tristis: 6. mansit. 7. ibi illa cum illo sermo-
nem occipit.

Miles

2. Quantum ex vultu mi-
litis perspicere potui. Para-
phrast. Delph. Pro eo ac ego
illum vidi [mihi visus est.]
Supra I. 2. 62. Vesterhov.
ILLUM —, NE QUAM ILLE
HODIE INSANUS.] Illum, &
ille insanus, sic effertur, ut
omnibus insuavis [forte, in-
sanus.] miles esse noscatur.
Donatus.

3. Vide supra III. 3. 32.

4. Et hoc quasi de odio-
so Militem dixit, non Thra-
sonem. CONTINUO IRASCI:]
Ut rivali. Donatus.

5. TRISTIS, invitatus, non
libenter. Ut e contrario
Virgilius [Aeneid. V. 236.]
Vobis laetus ego hoc cenden-
tem in litore taurum

Constituam ante aras, cori
reus. Donatus.

6. MANSIT IBI:] Ado-
lescens scilicet. Et MANSIT
pro remoratus est, id est,
accubuit, nec recessit. Do-
natus.

7. IBI ILLA CUM ILLO
&c.] Emphasis est in TOIG
CUM ILLO. Sub. Chremete,
neglecto scilicet Thrasione.
Ms. Mark. SERMONEM IL-
LICO OCCIPIT. Juntac, IL-
LICO, omisso OCCIPIT. Ms.
Lips. cum septem aliis, &
edit. 1469. INCIPIT. Ms.
Graev. & Editio Mediol.
SERMONEM ILICO INCIPIT.
Vesterhov.

Miles vero sibi putare ⁸ adductum ante oculos aemulum:

Voluit facere contra ⁹ huic aegre. heus! inquit, puer, ¹⁰ Pamphilam 10

Arcesse, ut ¹¹ delectet hic nos. illa exclamat, minime gentium:

¹² In convivium illam? miles ¹³ tendere. inde ad jurgium.

¹⁴ In-

8. ADDUCTUM AEMULUM.] Plus dixit ADDUCTUM, quam Admissum: & simul quia videbat furiosum Chremem, totum crimen revocat ad Thaidem. Donatus.

9. HUIC, Thaidi. Donat. AEGRE, quod morderet eam, vel doleret ei: Ut supra dixerat Gnatho III. 1. 55. & 59.

10. PAMPHILAM ARCESSE.] Scilicet memor est praeepti Gnathonis, supra III. 1. 50. seqq. Vesterhov.

11. DELECTET.] Saltando scilicet & cantando. Vesterhov.

12. IN CONVIVIVM ILLAM?] Εμφασις. ut, [Virg. Ecl. III. 25.] Cantando tu illum? ILLAM?] Deest, arcessas. Donatus. IN CONVIVIVM ILLAM?] Sub. Adducas. Alii, TUN' IN CONVIVIVM ILLAM? Praeter morem scilicet Graecorum. Nepos Praefat. Cic. Varr. I. 26.

Posteaquam satis calere res Rabrio visa est; quæso, inquit, Philodame, cur ad nos filiam tuam non intro vocari jubes? Homo, qui & summa gravitate, & jam id ætatis, & parens esset, obstupuit haminis improbi dicto. Instare Rabrius. Tum ille, ut aliquid responderet, negavit moris esse Graecorum, ut in convivio virorum accumberent mulieres. Adde Vitruv. VI. 10. & Justin. VII. 3. & quæ ibi notavit Berneggerus. Noluit autem Thais Pamphilam adduci in convivium, ne quid de castitate ejus delibaretur audiendo verba nupta & parum verecunda, sed ut eam suis integram & pudicam redderet ac restitueret. Romanorum autem conviviis tantum virgines arcebantur. Cujus rei rationem reddit Varro apud Non. v. Acerbum. Verba Var-

¹⁴ Interea aurum sibi clam mulier demit: dat mihi ut auferam.

P p p 2

¹⁵ Hoc

Varronis: *Virgo de convivio abdicatur ideo, quod majores nostri virginis acerbae aures Veneris vocabulis imbui noluerunt.* Vesterhov.

13. Proprie dixit TENDERE. quod significat pertinacem contentionem. *Virgilius* [Aeneid. XII. 553.]

Vasta certamine tendunt.

INDE AD JURGIUM.] Subauditur, *venum est.* Donatus. TENDERE.] H. e. Contendere. Virg. Aen. I. 18. Horat. Epist. I. 19. 16.

Dum studet urbanus, tenditque disertus haberi. Vest.

14. INTEREA AURUM SIBI — MULIER DEMIT.] Ne aurum pro virgine, quod [eam] retinebat, amitteret. [Abr. Wielingius legit, *quam retinebat* &c. Guido Juvenalis Donati imitator, *Ne amittat aurum, quod tenebat.* Fortasse scripsit Interpretes: *ne aurum per jurgium, quod retinebat, amitteret.* Vest.] Vel AURUM DEMIT, ut esset ad fugam expeditior, vel ad rixam. Et opportunè mulierem dixit, non *Thoidem*: ut ostenderet malitiam sexus. Donatus. AURUM SIBI &c.] In-

tellige annulos, innaures, armillas, cactera. Lege vero cautum esse Athenis, ne meretrix vel aureâ coronâ, vel aurata veste, vel auro uteretur, Meursius Them. Att. I. 6. docet. Unde mirum Petito visum, Thaidem tamen aurum gestasse. Scilicet legem hanc vulgo violatam tot meretricum exempla evincunt. Quid quod nec ancillas habere meretrici ex lege licuit. An ideo minus integros ancillarum greges in meretricum familiis reperias? Optime rem expedit Ampliff. Vir, Corn. van Bynkershoek in humanissimis ad me literis. „For-
„te, *inquit*, non semper,
„nec omni aetate Graeciae
„meretricibus interdictus
„fuit auri usus. Ut ita tem-
„pora distinguere possent. Et
„si vel semper; quid vetat
„domi, dum amoribus vacabant, aurum gestasse,
„dummodo ne auro ornatae
„in publicum prodirent?
„Et quid etiam vetat, me-
„retlices inter medias Leges
„peccasse? Ipsae matronae
„honestiores saepe Leges
„Sum-

15 Hoc est signi, ubi primum poterit, se¹⁶ illinc subducat, scio.

„Sumtuarias spernebant vel
 „eludebant apud Romanos.
 „Utque Leges Sumtuarie
 „simulacratæ, sic fere mor-
 „tuæ, ita ferè Lex Attica,
 „quæ meretriculis interdi-
 „cebat auri usum.“ Sed &
 refert Athenæus Lib. XII.
 ex Plutarcho: Ὅτι παρὰ
 Συρακυσίαις νόμοι ἦν,
 τὰς γυναῖκας μὴ κοσμεῖ-
 σθαι χρυσῶ, μηδ' ἀν-
 θινὰ φορεῖν, μηδ' ἐσθῆ-
 τας ἔχειν πορφύρας ἐχέ-
 σας παρυφάς, ἐὰν μὴ
 τις ἀνὴρ συγχωρῇ ἐταί-
 ρα εἶναι κοινή. Apud Syra-
 cusanos lex erat, ne mulieres
 auro, purpura, floridis ve-
 stibus uterentur, neve iis,
 quæ purpureos haberent cla-
 vos, nisi si qua se publicam

meretricem esse concederet.
 Vesterhov.

15. HOC EST SIGNI, UBI
 PRIMUM POTERIT, —,
 SCIO.] Utrum, hoc est signi,
 quomobrem metnam ne quam
 ille bodie insanus turbam fa-
 ciat, aut vim Thaidi? Aut;
 Hoc est signi, unde scio, quod
 ubi primum poterit, se illinc
 subducat? Donatus. Edd.
 Tarvis. & Mediol. item, u-
 nus Mss. Leid. a prima ma-
 nu, SIGNUM. Vesterhov.

16. ILLINC.] Nonius v.
 Subducere legit ILLI. Et for-
 te eo respexit Thraso infra
 IV. 7. 25.

Et cum eo clam te subdux-
 ti mihi.

In aliis est ILICO. Vest.

ACTUS QUARTI

SCENA SECUNDA.

PHAEDRIA.

DUM rus eo, coepi egomet mecum ¹ inter vias,
 Ita ut fit, ubi quid in animo est molestiae,
 Aliam rem ex alia ² cogitare, & ea omnia in
 Pejorem partem. quid opus est verbis? dum haec
³ puto,
 Praeterii imprudens villam. longe jam abieram, ⁵
 Cum sensi. redeo rursus, male vero me habens.
 Ubi ad ipsum veni ⁴ diverticulum, ⁵ constiti.

P p p 3 Occepi

1. INTER VIAS.] Id nove
 dictum ait Donatus. Sed
 dudum ante ita Plautus Aul.

II. 8. 9.

Deinde egomet mecum cogi-
 tare inter vias

Occepi.

Et Poen. V. 3. 43. Cicero

Attic. IV. 3. Inter viam.

Sic Virg. Ecl. X. 52. &

Aen. III. 646.

inter deserti ferarum

Justin. II. 2. Inter silvas.

Vesterh.

2. In quibusd. Codd. ad-
 ditum est, RE. Vesterh.

3. I. e. Cogito. Virgi-
 lius, citante Donato, Aen.
 VI. 332.

Multa putans, fortemque
 animo miseratus inquam.

Idem Aen. VIII. 522.

Multaque dura suo tristi, am
 corde putabant.

Omnes Mss. Böecleri, item

Mss. Lipsi. & Graev. REPU-

TO. notante Vesterhövio.

Putamus instantia: Reputa-

mus praeterita; inquit Do-

natus. quod tamen non est

perpetuum. Vid. Gottl. Cort.

ad Sallust. Jugurth. XIII. 5.

4. DIVERTICULUM est,

ubi iter de via flectitur. Et

proprie diverticula dicuntur

in via domicilia, ad quae

de itinere divertendum sit.

Donatus. Isidorus Orig. XV.

16. Divortia sunt flexus vi-

arum, h. e. viae in diversa

tendentes: eadem diverticu-

la

Ocepi mecum cogitare: ⁶ Hem! biduum hic
 Manendum est soli ⁷ sine illa? quid tum postea?
⁸ Nihil est. quid? nihil? si non tangendi copia est, ¹⁰
⁹ Eho, ne videndi quidem erit? si illud non licet,
 Saltem hoc licebit. certe ¹⁰ extrema linea

Amare

la sunt, b. e. diversae ac di-
 versae viae: sive semitae trans-
 versae, quae sunt alterae viae.
 Gr. Καταγωγῆϊον, καμ-
 πῆ ἰσθ. In Codd. vetu-
 stis, DEVERTICULUM. quod
 tuetur Burmannus ad Petron.
 cap. 10. *Vesterhov.*

5. CONSTITI.] Plus est
 nunc scientem stetitisse, quam
 praeteriisse nescientem. *Do-*
natus.

6. HEM! Interjectio la-
 borantis animi. RIDUUM sic
 pronuncia, ut longum ni-
 minusque tempus. Tum
 deinde HIC, tanquam in lo-
 co solo atque tristi. *Donat.*

7. Sunt qui idem putent
 soli esse, & sine illa: ut SI-
 NE ILLA ἐξήγησις ejus sit,
 quod dixerat, SOLI. *Donat.*

8. NIHIL EST. QUID? NI-
 HIL?] Amantium disputa-
 tiones intermiscunt quaedam
 consilia sanae mentis, quae
 tamen statim resurgentis a-
 moris saevitia devincuntur.
Donatus.

9. EHO, NE VIDENDI
 QUIDEM ERIT?] EHO, ridi-
 cule additum: tanquam om-
 nino non secum loquatur,
 sed cum altero. *Donatus.*

10. CERTE EXTREMA
 LINEA.] Et hoc recte: quia
 quinque lineae perfectae
 sunt ad amorem. prima vi-
 sus, secunda loqui, tertia
 tactus, quarta osculari, quin-
 ta coitus. An sic dixit EX-
 TREMA LINEA, quemadmo-
 dum dicitur *longis lincis quid*
fieri? id est, de longinquo.
 AMARE modo frui amore di-
 cit. *Donatus.* Editio anni
 1469. EXTREMA LINEA A-
 MORIS. quod & in duobus
 Boecleri Mss. erat. Alii [in
 hujus locutionis origine in-
 daganda] cum Turnebo ad
 stadia recurrunt; alii cum
 Nannio ad spectaculorum
 cuneos; alii denique alio.
 Quorum varias sententias
 pluribus verbis recenset Jo-
 annes Theodoricus Bellova-
 cus. Adde Erasmus in A-
 dag. Ego a lincis Pictorum,
 vel,

Amare ¹¹ haud nihil est. villam praetereo sciens.
Sed quid hoc, quod ¹² timida subito egreditur Py-
thias?

vel; si mavis, Mathematicorum, Terentianam locutionem esse arcessendam, affirmare ausim. Quae vero Terentio EXTREMA LINEA, eadem Quintiliano *Lineae primae* videntur dictae; cui *primas lineas ducere*, & *primis lineis designare*, Instit. II. 6. & IV. 2. valet leviter adumbrare, & primo colore tingere. Porro rebus omnibus lineas suas tribuebant veteres. Valer. Max. I. 7. 8. *Propioribus tamen, ut ita dicam, lineis Aterii Rufi* — *somnium certo even-
tu admonitum est.* Tertullianus Libro adversus Hermogenem cap. 3. ad hominem retulit. *Adjiciam, inquit, & ego propter non intelligentes, quorum Hermogenes extrema linea est.* Quod Pamelius recte videtur de imperitissimo interpretari. *Veram* dum varias eruditorum sententias magis magisque puto, illa maxime sese approbat, quae originem

hujus locutionis a Circo arcessit. Sit igitur EXTREMA LINEA dictum, pro *Extrema parte lineae*. Ipsae autem *Lineae* sedilium ordines no-
tent. Aut vehementer fallor, aut rem explicuit Magister Amorum, Lib. I. de Arte Am. Vers. 136. ad 142. Item Amorum Lib. III. Eleg. 2. 19. & 20. Phaedria igitur biduo proximo eum saltem amoris sui fructum percepturum se confidit, procul videndo Thaidem, quem *extrema linea*, seu, quod idem est, extremis lineae partibus sejuncti sedentes, seque e longinquo videntes percipiunt. *Vesterh.*

II. HAUD NIHIL EST.]
Ita dixit, ut Ovid. Heroid.
III. 131.

Est aliquid, *collum solitis
resigisse lacertis.* Vest.

12. TIMIDA, modo aegra,
turbata, commota. Donatus.
Conf. Hec. III. 1. 40. &
41.

ACTUS QUARTI

SCENA TERTIA.

PYTHIAS. PHAEDRIA. DORIAS.

Py. **U**BI ego illum ² scelerosum, misera, atque
implum inveniam? aut ubi quaeram?
Hocine tam audax ³ facinus facere esse ausum? Ph.
⁴ Perii! ⁵ hoc quid fit vereor.

Py. Quin etiam insuper scelus, postquam ⁶ ludifi-
catus est virginem,
⁷ Vestem omnem miserae discidit: rum ⁸ ipsam ca-
pillo conscidit.

Ph.

1. In hac Scena operae
pretium delectationis est. spe-
ctatoribus ex querela ancillae
Thaidis, & errore Phaedriae.
Donatus.

2. Scelerosus, est multo-
rum: Sceleratus, vel unius.
Scelerosus, proprie auctor
est sceleris: Sceleratus in quo
scelus sit constitutum vel
commisum. SCELEROSUM in
Thaidem, IMPIUM in virgi-
nem, Donatus.

3. FACINUS FACERE.] Fi-
gura ἀρχαϊσμός. Donat.

4. PERII.] Hanc vocem,
ex plusculis MSS. suis, &
edd. nonnull. vetustissimis,
Pythiae tribuendam censet
Vestervhiovius, animo scili-

cet praefagienti iracundiam
Thaidis.

5. HOC QUID SIT? VE-
REOR.] Pro duobus unum
dixit, scilicet VEREOR, pro,
& nescio, & vereor. Do-
natus.

6. LUDIFICATUS EST.] Vi-
tiavit. Vide omnino Parei
Lexic. Plaut. v. Ludos fa-
cere. Sic Hec. I. 2. 74. Vz-
sterbox. Mirè LUDIFICATUS
potius, & quam complexus
est. Et mire, POST QUAM
LUDIFICATUS EST, DISCIDIT
dixit: cum ille, videlicet,
dum virgo reluctatur, hoc
fecerit. Donatus.

7. VESTEM — DISCIDIT.]
Dilaceravit, luctando scili-
cet.

Ph. Hem! *Py.* Qui nunc si ⁹ detur mihi, 5
 Ut ego ¹⁰ unguibus facile illi in oculos involem ¹¹
 venefico!

Ppp 5

Ph.

cet. Pacuvius, incerta Tra-
 goedia :

*Agite, ite, volute, rapite,
 comaque irabite,
 Per ossera saxa & lumum,
 scindite vestem ocuis.*

Virg. Aen. XII. 602.

*Purpureos mortura manu
 discindit amictus.*

Et versu 609.

Is scissa veste Latinus. Vest.

8. IPSAM CAPILLO CON-
 SCIDIT.] Multo melius,
 quam si diceret, *Capillum*
illi conscidit Donatus. Le-
 ctionem mendosam & non
 ferendam pronunciat Guye-
 tus, substituens, IPSAM
 CAPILLO CONSCIDIT. De
 phrasi consule Vallan, Li-
 naerum, Budacum, Tur-
 nehum, alios. Mihi videtur
ὑπαλλαγή, pro eo quod
 est, IPSI CAPILLUM CON-
 SCIDIT. *Virgil. Aen. IX. 478.*

*Scissa comam
 Capillo scisso, Plant. Astra-
 ba, versu II: Ovid. Amor.*
 I. 7. 49.

*At nunc sustinui, raptis a
 fronte capillis,
 Ferreus ingenuas ungue
 notare genas.*

Cicero *Consciendendi* verbo
 saepius utitur, loquens de
 epistolis. *Vesterhov.*

9. Obviam fiat, offeratur;
 aut, cujus si mihi po-
 testas fiat. * Quem si tene-
 rem. *Paraphrastes Delph.*

10. UNGUIBUS.] Quibus
 armatur hic sexus. IN OCU-
 LOS.] Quasi amatori. *Dona-
 tus. UNGUIBUS — IN OCU-
 LOS INVOLEM.]* Sic infra V.
 2. 20. ubi vide Donatum.
*Nonius: Involare est irruere,
 aut o volatu, aut o me-
 dia vola dictum. Vesterhov.*
 FACILE, alacriter, lubenter.

11. VENEFICO.] * Mu-
 tanti homines, & ex virgi-
 nibus mulieres facienti. An
 VENEFICO, amatori? quia
 amor venenum occultum est.
 ut *Virgilius* [*Aen. I. 688.*]
*Occultum insidens ignem, fal-
 lasque veneno.*

Et [*Aen. I. 749.*]
longumque bibeat amorem.
Donatus.

* Recte Boeclerus acumen
 hoc Grammaticale ineptias
 vocat. Melius Eugraphius:
 VENEFICO, scelerato, malo.
Vesterhov.

Ph. ¹² Nescio, quid profecto ¹³ absente nobis turbatum 'st domi.

Adibo. quid istuc? ¹⁴ quid festinas? aut quem quaeris, Pythias?

Py. Ehem Phaedria, egon'? quem quaeram? abi hinc, quo dignus, cum donis tuis,

¹⁵ Tam lepidis. *Ph.* Quid istuc est rei?

Py. Rogas me? ¹⁶ Eunuchum quem dedisti nobis, ¹⁷ quas turbas dedit! 10

Vir-

12. Vulgo editur, PRO-FECTO NESICIO QUID. Malim distinctionem post NESICIO expungere.

13. ABSENTE NOBIS &c.] Aut subdistinguendum est, & subaudiendum, *me* [atque ita *Nobis* foret Dativus] aut ἀπαῖστος figura est, pro, nobis absentibus. *Pomponius*, Sine ergo istuc, praesente amicis inter coenam. *Varro* in Marcellum, Id praesente Legatis omnibus, exercitum, pronunciat. *Donatus*. Τὸ Nobis magis ad sensum, quam ad verba referendum. Veteres enim & absente & praesente nobis dixisse, auctor est *Nonius* in v. absente. *Plaut. Amph.* II. 2. 194. Plura adducit *Non.* loc. cit. addens, praesente & absente fuisse olim formae monoptotae. *Vesterh.*

14. QUID FESTINAS?]

Properas, turbaris ac trepidas? *Sallustius* [in *Fragmentis*] Festinantibus in summa inopia patribus. *Don.*

15. *Mf. Lips. Graev.* Edd. *Tarvis.* & anni 1469. aliaeque, TAM ILLEPIDIS (INLEPIDIS.) *Vesterhov.*

16. EUNUCHUM QUEM DEDISTI NOBIS, &c.] Aut ἀνίστατο: ut [*Virg. Aen.* I. 573.] Urbem quam statuo, vestra est. Aut QUEM cum interrogatione pronuntiandum, ut sit, qualem. *Donatus*.

17. QUAS TURBAS DEDIT!] Imitatus *Caecilium*, *Umbri*: Mirum adeo, nisi frater domi ebrius turbam aliquam dedit. Sic *Virgil. Aeneid.* XII. 453.

dabit ille ruinas
Arboribus, stragemque satit:
Vide supra II. 3. 9. *Cic.* pro

Virginem, quam herae dono dederat miles, vitiavit.

Ph. Quid ais!

Py. Perii. *Ph.* ¹⁸ Temulenta es. *Py.* ¹⁹ Utinam sic fient, qui mihi male volunt!

Do. Au obsecro ²⁰ mea Pythias, ²¹ quid istuc nam monstri fuit?

Ph. Infanis: qui ²² istuc facere Eunuchus potuit?

Py. ²³ Ego illum nescio

¹⁵
Qui

pro Mil. 7. Nunc ejusdem Appine nomen quantas Tragoedias excitat! Vesterhov. Ex mente Donati, ad τὸ DEDIT extrinsecus assumentum est, is Eunuchus.

18. Ebria. a *Temero*. quo nomine antiqui grave vinum appellabant, eo quod tentaret mentem, id est, labefactaret. *Virgilius* [Georg. II. 93.]

Tenuisque Lagens
Tentatura pedes olivi vincturaque linguam. Donatus.

19. Vetustissimus imprecandi mos, quod, quae a se remota volebant, hostibus evenire optabant. Heaut. V: 3. 13.

istuc inimicis fiet!

Plaut. *Afin.* V. 2. 13.

Utinam, male qui mihi volunt, sic videant!

Similis plane locutio est 2 Sam. XVIII. 32. *Vesterhov.* SIC SIENT.] Non, sic ut ego sum, sed, sic ut tu dicis,

3: temulenti sint. negat se esse temulentum, & id malum inimicis suis imprecatur. ex conjectura Donati, non negat se esse ebriam, sed non vino, verum malo ebriam vult intelligi. Quae tamen conjectura, cum dictis Donati infra ad IV. 4. 36. collata, an a Donato sit, jure dubitat Vesterhovius.

20. MEA PYTHIAS.] MEA, & mea tu, & amabo, & alia hujusmodi, mulieribus apta sunt blandimenta. Donatus.

21. Ordo: Quidnam istuc monstri &c. *Monstrum* est omne contra naturam: ergo vitium ab Eunuchis illatum recte *monstrum* est. observante Donato.

22. ISTUC FACERE, honestius apud puellam, quam si *Vitiare* dixisset. Donatus.

23.

Qui fuerit: hoc, quod fecit, ²⁴ res ipsa indicat.
Virgo ipsa lacrumat, ²⁵ neque cum rogites, quid sit,
audet dicere.

Ille autem ²⁶ bonus vir nusquam apparet: etiam hoc
misera suspicor,

Aliquid domo abeuntem abstulisse. *Ph.* * Nequeo
mirari satis,

Quo ille abire ignavus possit longius; nisi si domum
Forte ad nos rediit. *Py.* Visce amabo, num sit.

Ph. Jam faxo scies.

Do. Perii! obsecro tam infandum facinus, mea tu,
ne audivi quidem.

Py. At pol ego ²⁷ amatores mulierum esse audieram
cos maximos:

Sed

23. EGO ILLUM NESCIO
&c.] *Σύλλημις.* Donatus.
Comice, pro, nescio quis
ille fuerit. *Vesterhov.* QUI
FUERIT.] An vir, an Eu-
nuchus. *Paraphrast. Delph.*

24. RES IPSA INDICAT.]
De re clarissima, quae ita
per se lucet, ut oratione
non indigeat. Sic infra IV.
4. 37. Cic. pro Mil. 20.
Res ipsa loquitur. *Vesterhov.*
RES hic complectitur conse-
claria facti quae apparebant,
utpote lacrimas, pudorem,
& silentium, virginis: item
fugam Eunuchi. Minellius
ipsum stuprum perperam
intellexit.

25. NEQUE CUM ROGI-
TES, QUID SIT, AUDET DI-
CERE.] Quid si verberata es-
set? sed non pueret queri.
Haec autem injuria apud
virginem non habet nomen.
Donatus.

26. BONUS VIR.] *Εἰς ω-
νικωσ.* non enim jam Eu-
nuchus. Bene igitur VIR:
quia hoc illum esse conten-
dit. *Donatus.*

* NEQUEO MIRARI SA-
TIS.] Mira locutio, pro eo
quod est, *nescio.* Donatus.
IGNAVUS, enervis, & debi-
lis viribus. *Paraphrast. Del-
phini.* LONGIUS.] *Heaut. I.*
2. 38. *Adelph. V. 5. I. Ve-
sterhov.* 27.

Sed nihil potesse: ²⁸ verum miserae non in mentem venerat:

Nam illum aliquò ²⁹ conclusissem, neque illi commisissem virginem.

25

27. AMATORES MULIERUM ESSE.] Bene hanc facilitatem Eunuchorum describit Arnob. advers. gent. Lib. V. *Quasi vero affecti corporalibus his damnis sunt languidioris audaciae, & non quotidie videamus eos, qui sibi demersuerint has partes. majoris petulantiae fieri, atque omnibus postpositis pudoris & verecundiae frenis, in obscenam prorumpere vilissem flagitiorum confessione vulgato.* Lindenbrog. Nihil potesse.] Turpicula oratio [s. potius de re turpicula pudens oratio.] Marcial. XI. 97.

Unâ nocte quater possum;

sed quatuor annis

Si possum, peream, te,
Thelesilla, semel.

Juven. VI. 365.

*Sunt quas Eunuchi imbelles,
& mollia semper*

Oscula delectent, & despera-
nio barbae,

Et quod abortivo non est otus.
Rem exemplo illustrat Virgilius, Georg. III. 98. seq. *Vesterbœi.* Imbelles esse & impotentem Paraphrast. Delphini.

28. VERUM MISERAE NON IN MENTEM VENERAT.] Aut, amatores esse maximos: aut hunc facturum fuisse quod fecit: Si prius, NON IN MENTEM VENERAT, significat, non recordabar: Si posterius, significat, non cogitabam, non suspicabar. Cicero (pro S. Rosc. Amer. cap. 21.) *In mentem tibi non venit, causam publicam sustinere.* Ita contrahebam longam annotationem Donati.

29. MIRE CONCLUSISSEM dixit, ut saevam feram. Sic alibi: [Phorm. V. 1. 17] *Conclusum hic habeo uxorem saevam.* Donatus.

ACTUS QUARTI

SCENA QUARTA.

PHAEDRIA. DORUS. PYTHIAS.

DORIAS.

Ph. ¹ **E**XI foras, sceleste! at ² etiam restitas,
Fugitive? prodi, ³ male conciliate. Do.
Obsecro. Ph. Oh!

Illud vide; ⁴ os ut sibi distorsit carnufex!

⁵ Quid huc reditio 'st? quid vestis mutatio?

Quid

I. EXI FORAS, &c.] Ex-
pressum e Plauto. Pseud. I.

2. I.

*Exite, agite, ite ignavi,
male babiti, & male con-
ciliati.* Vesterhov.

2. Aptum objurgationi-
bus TO ETIAM. Plaut. Perf.

II. 2. 4.

scelerate! etiam respicis?
Et versu 7.

*Etiamne dicis, ubi sis, ve-
nesice?* Vesterhov.

RESTITAS, reluctaris, ire
detrectas.

3. MALE, magno signi-
ficat, ut *Plautus* in *Amphi-
truone* [I. I. 132.]

*Haec nox scisa 'st exercendo
scorto conducto male.*

Ergo MALE CONCILIATE,
magno empte significat. Nam

oninis conventio, *conciliatio*
nominatur. *Donatus.* *Con-
ciliandi* verbum contractibus
proprium. Unde passim de
emtionem usurpatur. Plaut.
loc. cit. & *Epid.* III. 4. 36,
Conciliavisti pulbre.

Est vero *bene conciliare*, vili,
male conciliare, magno pre-
tio emere. Cicero facetissi-
me apud Suet. Caes. 50. *Quo
melius emtum sciatis, Ter-
tia deducta est.* Vesterhov.

4. OS — SIBI DISTOR-
SIT.] Ex his verbis intelli-
gimus Eunuchum flere, nam
flentes solent os distorquere.
Islandi hoc vocant, *Ad
Etiela* sig.

5. QUID HUC REDITIO
'st?] Eleganter ei reditio
ob-

Quid narras? ⁶ paullum si cessassem, Pythias, 5
Domī non offendissem: ita jam ⁷ adornabat fugam.

Py. ⁸ Habesne hominem, amabo? Ph. Quidni ha-
beam? Py. O factum bene!

Do. ⁹ Istuc pol vero bene. Py. Ubi est? Ph. Ro-
gitas? non vides?

Py.

objicitur, qui revera loco
se non moverat. Quid ve-
stis MUTATIO?] Sic vete-
res. Plautus in Trinummo:
[III. 2. 83. legendum au-
tem, concilium. Vest.]

Quid tibi interpellatio, aut
in consilium huc accessio est?

Caecilius ἀπαγομένη, Quid
tibi aucupatio est argumen-
tum, aut de meo amore ver-
bificatio est patri? VESTIS
MUTATIO.] Nam liberi ve-
stem habebat, utpote Chae-
reæ: servi vero atque Eu-
nuchi deposuerat. Donatus.
QUID HUC REDITIO 'ST?] Periphrasis per verbalia Co-
miciis usitata. Plaut. Aul.
III. 2. 9.

Sed quid tibi nos, mendice
homo, tactio est?

Amph. I. 3. 21.

Quid tibi hanc curatio est
rem, verbero, aut mut-
titio.

Poen. V. 5. 29. Truc. II.
6. 30. & II. 7. 61. seqq.
Vesterbov. Paulo aliter quod
ad constructionem & sensum

dixit Cicero, Fam. VII. 21.
Negare Servium, tabulas te-
stamenti esse eas, quas insti-
tuisset is, qui testamenti fa-
ctionem non habuerit. i. e.
jus, vel potestatem testa-
mentum faciendi. Item No-
ster Phorm. II. 1. 63.

6. PAULLUM SI CESSAS-
SEM, PYTHIAS.] Familiare
est iratis, avertere se ad ali-
am personam ab ea, in quam
commoveantur. Donatus. E-
xempla vide And. V. 3. 5.
seqq. & Phorm. V. 8. 22.
Vesterbov

7. Juntae, Aldus, Ste-
phanus alique, ORNABAT.
Editi quidam, ORNARAT.
Editio an. 1469. PARARAT.
Vesterbov.

8. HABESNE HOMINEM,
AMABO?] Haec omnia Py-
thias, cernens Eunuchum
loquitur. Id enim erit jo-
cundum, ut quaerat illum
quem videt. Donatus.

9. Quasi dicat Eunuchus:
Ego scilicet sentio quam bene
hoc

Py. Videam? obsecro, quem? *Ph.* Hunc scilicet.

Py. Quis hic est homo?

Ph. Qui ad vos deductus hodie est. *Py.* Hunc oculis suis

10

¹⁰ Nostrarum numquam quisquam vidit, Phaedria.

Ph. ¹¹ Non vidit? *Py.* An tu hunc credidisti esse, obsecro,

Ad nos deductum? *Ph.* ¹² Nam quem? alium habui neminem. *Py.* ¹³ Au!

Ne comparandus hic quidem ¹⁴ ad illum est: ille erat

Honesta facie & liberali. *Ph.* Ita visus est

15

Dudum, quia ¹⁵ varia veste exornatus fuit:

Nunc

bpc. factum sit, quem, herus, infantem increpat & irabit. Ironia.

10. NOSTRARUM &c.]

Ἀρχαῖσμος est figura, pro nostrum, vel NOSTRARUM; id est, quae familiae nostrae sint. QUISQUAM.] Antiqua locutio est. *Donatus.* Pro quaequam, quod supra ad II. 3. 82. censuit absurdum esse dicere.

11. Interrogatio stuporem admirantis ostendit, & jam veluti consentientis. *Donatus.*

12. *Donatus, & Alii, NAMQUE ALIUM &c.* *Vesterhovia* autem ex auctoritate *Gifanii* in *Ind. Lucret.* v. *Vetus.* NAM QUEM? edit. Sub. *crederem deductum.*

13. *Αὐ,* interjectio est cohturbatae foeminae, nec constantis sibi. *Donatus.*

14. *Td.* Ab eleganter comparationi inservit. Supra II. 3. 69. *Vesterhov.*

15. De varia Eunuchorum veste insignis est locus *Ciceronis* de *Oratore*, cap. 70. *Neque vestis, aut caelatum aurum, & argentum, quo nostros veteres Marcellor, Maximusque multi Eunuchi e Syria Aegyptoque viderunt.* *Eugraphius* ad h. l. *Eunuchi veste utebantur versicolori, ut multis coloribus texta fulgerent.* *Salmasio* autem est alia varia vestis, alia *versicolor*; illa *ποικίλη*, variis coloribus distincta, auroque in-

Nunc eo tibi videtur foedus, ¹⁶ quia illam non habet.
Py. ¹⁷ Tace obsecro; quasi vero paullum interficiet.
 Ad nos deductus hodie est adolescentulus,
¹⁸ Quem tu vero videre velles, *Phaëdria.* 20
 Hic est vetus, ¹⁹ victus, ²⁰ veterinosus, ²¹ senex,
²² Colore

intertexta; haec colorem
 subinde mutans, atque adeo
 aliter refulgens, cum aspi-
 citur, aliter cum suspicitur.

Gr. *χρῶμα ἀλλάσσειν.*

Varium autem *κατ'ἀσπίδιον*,
 maculosum. *Plaut. Pseud. I.*

2. 12.

*Ita ego vestra latera loris fa-
 ciam, ut valide varia sint:*

*Ut ne peristromata quidem
 aequè picta sint Campanica,
 Neque Alexandrina belluata
 couchyliq̃ta tapetia.*

Eadem & *Discoloria vestis*
 dicta *Petronio*, *Satyr. cap.*

97. *Vesterhov.*

16. Q. d. Vestis virum
 facit. Gr. *ἔμμα' ἀνὴρ.* *Ve-
 sterhov.*

17. TACE OBSECR0.] Ap-
 te dictum est TACE, foemi-
 neo stomacho, quasi impu-
 denter assistenti [i. e. *patro-
 cinanti Phaëdriae.*] formae
 improbae, & argumenta
 inaniter pertinaciterque in-
 vocanti [i. e. *arcescenti, al-
 leganti.*] Et bene additur,
 OBSECR0: ne TACE ipsum,
 videatur injuria. *Donatus.*

18. QUEM TU VERO VI-
 DERE VELLES.] Visu pul-
 cherrius, & gratissimus.
Paraphrastes Delph. Quem
 videre profecto erat volup-
 tas.

19. VIETUS.] Mollis,
 flaccidusque, & flexibilis
 corpore. Unde & *vinina* &
vimenta, & *vites*, & *victo-
 res* dicuntur. Et *viere*, re-
 ligare dicitur: quia *vietis*
 virgis magis religare possu-
 mus quidlibet. *Lucretius*
 [III. 384. seqq.] *araneae*
 dixit *vietam vestem*, id est,
 putri mollitiapraeditam. *Do-
 natus.* *Donati* *ἔτυμον* fir-
 mat *Servius* ad *Virg. Aen.*
 III. 31. Adde *Festum. Ve-
 sterhov.*

20. VETERNOSUS.] Mor-
 bo vetere confectus, id est,
 veterino: quales sunt qui hy-
 dropem patiuntur. Et recte.
 Nam saepe Eunuchi in se-
 necta veterinosi sunt; & cito
 hoc laborant morbo. *Don-
 atus.* De veterini seu lethargi
 morbo vid. *Cels. III. 20.*

Q q q

inde

²² Colore mustellino. *Ph.* Hem, quae haec est fabula?

Eo

inde *veternus* pro supina pigritia, *veternosus* pro inerti & somniculoso. Cic. Fam. II. 13. *Erat in eadem epistola veternus civitatis.* Virg. Georg. I. 124.

Nec torpere gravi passus sua regna veterno.

Vid. Fest. v. *Veternasus*. ubi Catonem laudat, cui *veternosus* est hydropicus. Verba Catonis: *Veternosus quam plurimum bibit, tam maxime fuit.* Vesterhov.

21. SENEX.] Ex morbo negritudineque rugosus. SENEX.] Utrum [vere] senex? an quia videtur ob deformitatem? *Donatus.*

22. COLORE MUSTELLINO.] Erravit *Terentius*, non intelligens *Menandricum* illud, ἄτος ἐστὶν γαλεώτης γέρων. [Rob. Stephanus edidit γαλεώτης ἐστὶ τὸ χρώμα. haud scio, an rectius. *Vst.*] Ait autem *Stellionein*, animal quod laceratae non dissimile est, maculoso corio. Nempe ad id genus coloris facies exprimitur *Eunuchorum* corporis, quia plerique lentiginosi

sunt. Hinc ergo erravit ideo quia γαλῆ *Mustilla* dicitur, γαλεώτης *Stellio*. ὧς παρ' Ἀριστοφάνει ἐν Νεφέλαις. ἦσθην γαλεώτη καὶ αχέσασθι Σωκράτης. Ego *Adephonem* sequor, qui recte intellexit, *Terentium* scientem, *mustellino* colore *Eunuchum* dixisse coloratum, veluti sublivido: quia vere *Eunuchi*, aut ex candidissimis lentiginosi fiunt, ut ex Gallis & hujusmodi occidentalibus: aut ex fuscis, sublividi, ut ex Armeniis, & aliis orientalibus. *Donatus.* Adeo ex mente *Donati* dicendum fuerat: COLORE STELLIONINO; h. e. maculoso, lentiginoso. Bifetus vero, ad locum *Aristophanis* *Donato* laudatur, e *Suida* ostendit, nullum discrimen esse inter γαλεώτην & γαλῆν. Vide & quae pro *Terentio* disputavit *Turnebus* *Advers.* XII. 10. Adde *Salinasium* *Exercit. Plin.* pag. 532. edit. *Ultrajeet.* & *Guyetum* ad h. l. *Turnebus* porro ea, quae ex *Aristophane*

Eo redigis me, ut ²³ quid egerim, egomet nesciam.
 Eho tu! emin' ego te? *Do.* Emisti. *Py.* Jube,
 mihi denuo

Respondeat. *Ph.* Roga. *Py.* Venistin' hodie ad
 nos? negat. 25

At ²⁴ ille alter venit, * annos natus sedecim,
 Quem secum adduxit Parmeno. *Ph.* ²⁵ Age dum,
 hoc mihi expedi

Q q q 2 Primum:

phone citantur, de mustela
 vel fele, non de stellione
 intelligenda esse contendit,
 laudatque Hefychium. Color
 autem mustelae in ventre
 nonnihil lividus est, qua-
 lis in Eunuchis & hydropi-
 cis cernitur. Belg. *Bleckgeel*.
 Merito dubites, Terentium-
 ne erroris insinulaverit Do-
 natum, an cum Adefione
 scientem COLORE MUSTEL-
 LINO vertisse dixerit. Utrum-
 que enim est in Donatianis.
 Si vero Terentius apud Me-
 nandrum γαλεάδης γέρον
 legit, non γαλεώτης, ut
 existimat Donatus, ab om-
 ni errore immunis est, ceu
 recte censet Fr. Hare. *Ves-
 terhov.* COLORE MUSTELLI-
 NO.] Nigro scilicet, qui
 color est in mustelis, supra
 domorum tecta currentibus.
Eugraph.

23. QUID EGERIM.] Quod
 in antiquis quibusdam Li-
 bris est, EMERIM, perve-

tustum videtur, & jam a
 Ciceronis aevo; qui haud
 scio, an huc respexerit,
 scribens Att. I. 19. *Ille al-
 ter ita nihil est, ut plane,
 quid emerit, nesciat.* Sed &
 EMERIM legisse videtur Do-
 natum. Praetulerim tamen
 EGERIM. Sic Phorm. V. 7.
 86. & 87. *Mf. Lips. & Edit.*
 1469. QUOD EGERIM. *Vest.*

24. ILLE ALTER satis e-
 leganter dicitur. Sallust. Ju-
 gurth. 13. *In duas portas
 discedunt Numidae. Plures
 Adverbalem sequuntur, sed
 illum alterum bello meliores.*
Vesterhov. Adde Ciceronem
 nota praeced. allegatum.

* ANNOS NATUS SEDE-
 CIM.] Haec ex conjectura
 dicit Pythias. Quanquam
 admodum adolescentem fuis-
 se oportet, de quo ita pater,
 infra V. 6. 16.

an scit jam ille, quid me-
 retrix fiet? *Vest.*

Primum: istam quam habes, unde habes vestem?
²⁶ taces?

Monstrum hominis? non dicturus? *Do.* Venit
 Chaerea.

Ph. Fraterne? *Do.* Ita. *Ph.* Quando? *Do.* Hodie.

Ph. Quam dudum? *Do.* Modo. 30

Ph. Quicum? *Do.* Cum Parmenone. *Ph.* No-
 rasne eum prius?

Do. Non. nec quis esset, unquam audieram dicier.

Ph. Unde igitur fratrem meum esse sciebas? *Do.*
 Parmeno

Dicebat eum esse: is dedit mihi hanc vestem. *Ph.*
 Oëcidi.

Do. Meam ipse induit: post una ambo abierunt
 foras. 35

Py. ²⁷ Jam satis credis sobriam esse me, & nihil
 mentitam tibi?

Jam satis certum est, virginem vitiatam esse? *Ph.*
²⁸ Age nunc, ²⁹ bellua,

30 Credis

25. AGE DUM.] DUM, *παράλογον* est, & adjuvat ex animo loquentem. *Donatus.* EXPEDI.] planum fac, quod obscurum & intricatum est. *Phaed.* III. 14. 6. expedi, *quid fecerim.*

Inde simpliciter pro narra-
 re. *Intra V. s. 20.* *Pomp.*
Mela, in Prooem. Græv. ad
Justin. XLIII. 1. Vesterb.

26. TACES?] Et recte ta-
 cet: quia metuit Chaeream.
 MONSTRUM HOMINIS!] Be-
 ne Eunucho dictum est MON-

STRUM HOMINIS: hoc est, nec mas, nec foemina existi-
 tens. *Donatus.*

27. JAM SATIS CREDIS
 SOBRIAM &c.?] Quia supra
 dixit, TEMULENTA ES: &
 quasi gravem injuriam hoc
 dicto passa sit, memoriter di-
 ctum retulit. Ut [*Virg. Aen.*
VII. 452.] *En ego victa*
situ? & [*Aen. XI. 392.*]
Pulsus ego? *Donatus.*

28. AGE NUNC.] Vox
 reprehendentis cum quadam
 ad.

30 Credis huic quod dicit? *Py.* 31 Quid isti credam?
res ipsa indicat.

Ph. Concede istuc paululum: audin'? etiam nunc
paululum. sat est.

Dic dum hoc rursum: Chaerea tuam vestem detra-
xit tibi? 40

Do. Factum. *Ph.* Et 32 ea est indutus? *Do.* Fa-
ctum. *Ph.* Et pro te huc deductus est?

Do. Ita.
Ph. Juppiter magne! 33 ô scelestum atque audacem
hominem! *Py.* Vae mihi!

Q q q 3. Etiam

adhortatione. *Minell.* hor-
tatur forsan ut expectet pa-
rumper, dum rem accurat-
ius ex Eunucho exquirat.

29. BELLUA.] Jocularè
convicium in mulierem. *Ap-
tius* in Pythiam, si eam singas
crassam. Sed & *Geta* ita de
semet, *Phorm.* IV. 2. 11.
Vesterhov. Possunt tamen il-
la, AGE NUNC, BELLUA
(maxima distinctione post
positi) Eunucho dicta vi-
deri: nam BELLUA justo
gravius convitium est in mu-
lierem, quam irritare nunc
non est ex re *Phaedriae*.
Mecum facere videtur Eu-
graphius.

30. CREDIS HUIC QUOD
DICIT?] A personae quali-
tate derogat fidem. Nam
quid credendum est ser-
vo Eunuchio fugitivo? *Do-
natus.* Forte non vult dero-

gare fidem Eunucho, ex
quo jam contrarium indi-
cium elicere constituit; sed
potius tentare vult mentem
ancillae, num illius verbis
ullam habeat fidem.

31. Rejicere simulat Eu-
nuchi indicium, utpote su-
pervacuum in re tam mani-
festa. *Paraphrastes, Delpb.* ex-
ponit; *Cur isti non credam?*
minus recte, opinor.

32. Mss. plusculi & edd.
EAM &c. Mss. Leidens. u-
nus, EAM EST INDUCTUS?
Sic infra V. 7. 14. *Plaut.*
Epid. II. 2. 39.

*Quid erat induta? an regil-
lum induculam, an men-
diculam, an*
*Impluviarum? ut istae faci-
unt vestimentis nomina.*
Vesterhov.

Etiā nūne non credis, indignis nos esse irrisas modis?

Ph. ³⁴ Mirum nī tu credis quod iste dicit. ³⁵ quid agam nescio.

Heus! negato ³⁶ rursū. possumne ego ³⁷ hodie ex te exsculpere 45

Verum? vidistīn' fratrem Chaeream? *Do.* Non.

Ph. Non potest sine

³⁸ Malo fateri, video: sequere hac: ³⁹ modo ait, modo negat.

40 Ora

33. O SCELESTUM &c.!] Chaeream scilicet vel Parmenonem. Sed sic pronuntiandum est, ut putet ancilla de Eunūcho * dici, hoc ipso quod praesto est. *Donatus.* * Edd. Venet. *di ei hoc infum, qui praesto est.* Vesterhov.

34. MIRUM NĪ TU CREBIS &c.] Non fere MIRUM NĪ dicitur, nisi sequente indicativo. Sic *And.* III. 4. 19. *Supra* II. 1. 24. *Heaut.* IV. 1. 50. Haec autem ideo dicit Phaedria, quia servo testimonii dictio non erat, utpote cū nulla dicenti haberetur fides, nisi torto. *Vesterhov.* Hoc forsā eget probatione: & quae est stultitia, maiorem fidem habere ei qui coactus dicit, quam qui sponte!

35. Hoc seorsum dicit. * Nescio quid agere debe-

am, ut fratris honorem tucar. *Mincll.*

36. RURSUS, retro, id est, e contrario: ac per hoc contrarium superioribus dicit. *Donatus.* Hoc submisit loquitur Eunūcho.

37. HODIE addendo, moram Eunūchi ad veritatem fatendum, & contumaciam ostendere vult. * EXSCULPERE.] Tormenta intendit *Doro.* *Plaut.* *Cistell.* II. 2. 6.

In quaestione vix exsculpsi, ut diceret. *Vesterhov.*

38. *Plaut.* *Truc.* IV. 3. 3. *Rogitavi ego vos verberantes & pendentes simul:*

Commemini, quo quidque pato siris confessae: scio.

Hic nunc volo scire eodem pato, sine malo fateamini. *Vesterhov.*

MALO, cruciatu, tormentis.

39.

40 Ora me. *Do.* Obsecro te vero Phaedria. *Ph.*
I intro nunc jam. *Do.* 41 Oi, ei.

Ph. Alio pacto honeste 42 quo modo hinc abeam
nescio.

43 Actum est, siquidem tu me hic etiam nebulo lu-
dificabere. 50

Py. Parmenonis tam scio esse hanc technam, quam
me vivere.

Dor. Sic est. *Py.* 44 Inveniam pol hodie, parem
ubi referam gratiam.

Q q q 4 Sed

39. MODO AIT, MODO
NEGAT.] Testis aut ab ad-
versario convincitur falsita-
tis: aut a se ipso, si varia-
verit dicta. Ergo priora quia
non potuere convinci, ab
inconstantia testis, praesi-
dium defensionis inquisitum
est. *Donatus.*

40. Hoc lentius: ut sit
causa non saevienti. *Don-
atus.* Implora meam clemen-
tiam, cruciatus suppliciter
deprecare.

41. Bene Oi, ei σΧΕ-
λιασμὸν rusticum posuit,
utpote & servi & novitii.
Donatus. Plorat inter in-
trandum in aedes Phaedriae,
quasi illic exspectet crucia-
tum.

42. QUOMODO HINC A-
BEAM.] Qua ratione me hinc
expediam. Idem & *discedere*

dixit, *Phorm.* V. 2. 8. &
V. 8. 58. *Vesterhov.*

43. ACTUM EST SIQUI-
DEM.] Hoc rursus clare. Et
sic dicit tanquam adhuc ira-
tus Eunucho suo. *Donatus.*
ACTUM EST, SIQUIDEM TU
ME — LUDIFICABERE.] Va-
rie haec distinguuntur. Nul-
la interrogatio esse in verbis
videtur, neque τὸ ACTUM
EST, neque SIQUIDEM sub-
misso pronunciandum, quod
vulgo jubent Interpretes,
sed omnia clare & cum ve-
hementia quadam exprimen-
da; ut omnis emphasis sit
in TU & NEBULO. Sic Si-
mo de Pamphilo, V. 3. 31.
Vesterhov. ACTUM EST, Sub-
de te. HIC, in aedibus.
ETIAM, uti foris. LUDIFI-
CABERE, deludere perges,
sc. *verum non fatendo.*

Sed nunc, quid faciendum censes, Dorias? *Do.*
De istac rogas

Virgine? *Py.* Ita. ⁴⁵ utrum taceamne, an praedice-
cem? *Do.* Tu pol, ⁴⁶ si sapis,

Quod scis, nescis, neque de ⁴⁷ Eunucho, neque de
vitio virginis. 55

Hac re, & te omni turba evolves, & ⁴⁸ illi gratum
feceris.

Id

44. Eleganter invenire pro
scire, [sive potius, medi-
tari, excogitare.] reperire,
ponitur. Sic Heaut. I. I. 56.
Vesterhov. UBI, quomodo.

45. Tertium *παρέλκον*:
abundat enim aut UTRUM,
aut NE: aut certe hoc fit,
ut sit figura *τμησις*. Do-
natus. Sic Ovid. Pont. IV.
3. 1.

Conquerar? an taceam?
Virgil. Aeneid. III. 39.
Eloquar? an fileam? *Ve-*
sterhov.

46. QUOD SCIS, NESCIS.]
Non possumus nescire, quod
scimus. Sed ita, ut [Horat.
Epist. I. 12. 19. & Ovid.
Metam. I. 433.] *Concordia*
discors. Et Virgilius [Aen.
XI. 695.]

Sequiturque sequentem. Do-
natus.

TU POL, SI SAPIS, QUOD SCIS,
NESCIS.] Locus expressus e
Plauto Mil. II. 6. 88.

Nae tu berce, si te Dii
amant, linguam comprime-
mes

Posthac: etiam illud, quod
scies, nesciveris.

Simile *ὄζυμωρον* est Bac-
chid. IV. 6. 21.

nescio etiam id, quod scio.
Et II. 3. 90.

Profecta de auro nihil scio,
nisi nescio.

Mil. II. 4. 16.

Qui idus vident, quam quod
vident.

Possit autem NESCIS dictum
videri pro NESCIVERIS. Sic
Cic. de Legib. II. 9. *Sa-*
crum, sacrove commendatam
qui clepsit, rassistre, parrici-
da esto. *Vesterhov.* Heaut.
IV. 4. 26.

47. DE EUNUCHO.] Quod
Chaerica sit, non Eunuchus.
DE VITIO VIRGINIS.] Quod
jam mulier facta sit. *Donat.*

48. ILLI GRATUM FECE-
RIS.] Cui, nisi virgini?
cujus

Id modo dic, abisse Dorum. *Py.* Ita faciam. *Do.*

Sed videon' Chremem?

Thais jam aderit. *Py.* Quid ita? *Do.* Quia cum inde⁴⁹ abeo, jam tum inceperat

Turba inter eos. *Py.* Aufer aurum hoc: ego scibo ex hoc quid fier.

ejus crimen, ut supra, silentio texeris, praesertim tacentis injuriam suam, & sic dolentis huiusmodi virginitatem, ut nec confessionem suae calamitatis subire possit.

Donatus. Quem vulgo sequuntur Interpretes. Vesterhovia autem Phaedria videtur intelligendus, cui sine dubio gratum faciebat Pythias tacendo vitium virgini per suppositum Eunuchum suum oblatum. & aequum erat, ut ancillae gratum facerent Phaedriae, quo ne-

minem esse Thaidi cariorum noverant, cuique disciplina videtur fuisse, remunerari ancillas primum, quoties ad dominam adfectaret viam. Hoc est praecipuum Viri Cl. argumentum; in caeteris parum est roboris, quae adeo non transcribo.

49. Pro, abibam. Sic Virgil. Aen. IX. 266.

Cratera antiquum, quem dat Sidonia Dido.

Duriuscula Temporis Enallage.

ACTUS QUARTI

SCENA QUINTA.

CHREMES. PYTHIAS.

Ch. **A**T at! data hercle verba mihi sunt: vicit vinum quod bibi.

Q q q 5 Ac

I. Hic semigravis inducitur vino Chremes priorum me-

mor, titubans in praesentibus, ut fere ad poti solent. At
At.]

Ac dum ³ accubabam, quam videbar mihi esse :
pulchre sobrius!

Postquam surrexi, ⁴ neque pes, neque mens satis
suum officium facit.

Py. Chremes! *Ch.* Quis est? chem Pythias. ⁵ vah!
quanto nunc formosior

Videre

At.] Interjectio est paulatim percepti atque intellecti meli. DATA VERBA.] Fraus facta. *Donatus.* Dubitat ille, an a milite, an a meretrice, an a vino, *verba sibi data* Chremes dicat. maxime vero ad ultimum inclinatur, propterea, quod in iis quae sequuntur, quasi subtilem fraudem ebrietatis inducit adolefcens.

2. Libb. quidd. scripti & edd. ACCUMBEBAM. *Vesterbov.*

3. PULCHRE.] Fortiter ac nimis. *Donatus.*

4. NEQUE PES.] Ad incessum. NEQUE MENS.] Ad facta ac dicta. *Donatus.* NEQUE PES, NEQUE MENS — OFFICIUM FACIT.] Sic plus potus apud Menandrum in Ἀρρήφοροις, citante Athenaeo:

Ἀνίσταμαι γὰρ τέσσαρας κεφαλὰς ἔχων.

Surgō enim quatuor capita habens. Juvenal. VI. 300. seqq. *Lucret.* III. 475. ad

482. *Plaut. Pseud. V. 1. 1. ad 3. Ovid. Arte Am. 589. imitatus Nostrom:*

Certa tibi a nobis dabitur mensura bibendi:

Officium praestent, mensque pedesque suum.

Fastor. VI. 677.

Nec mora: convivae valido titubantia vino

Membra movent: dubitantesque labantque pedes.

Vetus Epigramma de uva:

Vindicat ipsa suos, quos perculit uva labores.

Quae pede quod premitur, subitabit ipsa pedem.

Et οἶνος φρένας ἔχειν dicitur Graecis. *Vesterbov.*

5. VAH! Interjectio admirantis. *Min. II. QUANTO NUNC FORMOSIOR VIDERE MIHI &c.!* *Theocr. Idyll. VI. 19.*

ἢ γὰρ ἔρω!
Πολλάκις, ὦ πολύφαμε,
τὰ μὴ καλὰ καλὰ
πέφανται.

certe

Videre mihi, quam dudum! *Py.* Certè tu quidem
pol⁶ & multo⁷ hilarior. 5

Ch. 2 Verbum hercle hoc verum est, 3 *sine Cerere
& Libero friget Venus.*

Sed Thais multo ante venit? *Py.* Anne abiit jam
a milite?

Ch. 10 Jamdudum: aetatem. lites sunt inter eos
maxumac.

Py.

certe enim Amori

*Saepe, ô Polypheme, non pul-
era pulcra videntur. Vest.*

DUDUM.] Paulo ante. Minell.

6. Forte ad Poi subau-
diendum est *Formosior*, com-
mate postposito: hoc vide-
tur velle sequens particula
ET; quae tamen per *etiam*
exponi potest.

7. Muretus Donatum se-
cutus *ALACRIOR* legit. quod
& Libri quidam exhibent.
Vesterhov. Honorificè, non
dixit, temulentior, aut la-
scivior, sed *alacrior*. Dona-
tus,

8. *VERBUM.]* Proverbi-
um, ut idem in *Andria*:
*Verbum illud verum est, vul-
go quod dici solet.* Donatus.

9. Sine cibo & potu seu
vino amor languet. *Minell.*
Cic. de Natur. Deor. Lib.
*II. 23. Fruges Cererem ap-
pellamus, vinum autem Libe-
rum; ex quo illud Terentii,
SINE CERERE ET LIBERO*

&c. Theo in Arat. Καὶ
ὁρῶντας Διόνυσος καὶ Α-
φροδίτη λέγονται μετ' ἀλ-
ληλων εἶναι. Lindenbrog.
Apposita & plane παράλ-
ληλα habet Erasmus in A-
dag. Crates apud Diogen.
Laërtium:

Ἐρῶτα πάυει λιμὸς, εἰ
δὲ μὴ, χρόνος

Fames amorem finit, aut dies
Plaut. Casin. IV. 3. 5.

*Nihil facio tibi, Amor, pe-
riculi: mihi inanitate*

Jamdudum intestina murmura-
rant,

Ovid. Arte Am. I. 244.

*Et Venus in vinis, ignis
in igne fuit. Vesterhov.*

10. *JAMDUDUM: AETA-
TEM.]* Quia Jamdudum in-
finitae morae est, addit *AETATEM*, ut ostendat multum
abiisse temporis, ut factum
est.

Py. Nihil dixit tui, ut sequerere se? *Ch.* Nihil, nisi abiens ¹¹ mihi innuit.

Py. Eho nonne id sat erat? *Ch.* At nesciebam ¹² id dicere illam, nisi quia 10

¹³ Correxist iniles, quod intellexi minus: nam me ¹⁴ extrusit foras.

Sed

est. JAM DUDUM: AETATEM, pro longinquo tempore. *Lucius*,

Ut multos mensesque diesque,

Non tamen aetatem.

AETATEM.] Diu, longinquoque tempore & prolixo, ut est aetas. Nam sic dicimus: de die & dieculam, aliquantulam moram. *Donat.*

II. MIHI INNUIT.] Inter signa, quibus meretrices suis se amatoribus approbare nituntur, oculorum hi nutus, quos νεῦματὰ δόλια *Cyrillus* vocat, maxime observantur. *Ennius* apud *Isidor.* *Origin.* Lib. I. cap. 25. *Alium tenet, alii aduictat, alibi manus*

Ist occurrat.

Id propter non neglexit *Plautinus* *Diabolus*, dum amicae leges praescribit, in *Asinaria* IV. 1. 39.

Neque illa ulli homini nutes, nictet, annuat.

Sic amatorium erat os alicui

ad svaviandum formare. *Lindembrog.* Erga me capite nutavit: non enim ulla causa est, cur hoc ad solum oculorum nutum cum *Lindembrogio* restringere. Nutando autem significavit *Chremeti* *Thais*, ut sequeretur se; sed *Miles* id in amoris signum accepit, & ideo tandem *Chremetis* intelligentiam exturbatione correxit.

12. DICERE pro velle vel significare. Sic alibi; *Quasi tu dicas id factum consilio meo.* *Donatus.*

Dici etiam dicuntur, quae gestu significantur aut nutu. Sic supra II. 2. 44. *Vesterbov.*

13. Planum fecit, explicuit: aut, CORREXIT, QUOD INTELLEXI MINUS, succurrit tarditati meae, supplevit intelligentiae meae defectum.

14. EXTRUSIT FORAS.] Ob δόλιον νεῦμα *Thaidis*, ut re-

Sed eccam ipsam : miror ¹⁵ ubi ego huic antevorterim.

rebatur miles. Phaedr. V.

7. 39.

Ab universis capite est protrusus foras. Vespertin.

15. UBI, in qua parte viae. HUIC ANTEVORTERIM, hanc praecesserim. Donatus.

ACTUS QUARTI SCENA SEXTA.

THAIS. CHREMES. PYTHIAS.

Th. ¹ CREDO equidem illum jam adfuturum esse, ut illam a me cripiat. sine veniat!
Atqui ² si illam digito attigerit uno, ³ oculi illico effodientur.

⁴ Usque

1. CREDO EQUIDEM ILLUM JAM ADFUTURUM ESSE, UT ILLAM &c.] Vides ut ex ipsis appareat verbis, quam concita [Edd. antiquiss. concitata. Vest.] & recens a litigio veniat Thais. Itaque nec nominat militem, nec virginem : sed pronomine utrumque significat, quasi in medio constituta negotio. ADFUTURUM ESSE.] Id est, adventurum : ut [Virg. Aen. X. 143.] *Affuit & Mnesteus.* Donatus.

2. SI ILLAM DIGITO ATTIGERIT UNO.] Moris com-

minantium est, ad exiguum revocare commissa, quae se ulturos praedicent. Donat. Proverbialiter dictum, pro, levissime attigerit. Plaut. Pers. V. 2. 15.

Ne sis me uno digito attigeris, ne te ad terram, sceler, affligam.

Rud. III. 4. 15.

Agedum ergo, tange utramvis digitulo minimo modo.

Eodem sensu dixit Servator Luc. XI. 46. *Αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν ἔχουσιν ψαύ-*

4 Usque adeo ego illius ⁵ ferre possum ineptias, &
⁶ magnifica verba,

7 Verba dum sint: verum enim si ad rem conferentur, vapulabit.

Ch. Thais, ego jam dudum hic ⁸ adsum. *Th.* O mi Chreme, te ipsum ⁹ expectabam. 5

Scin'

ψαύετε τοῖς φροῖνοις.
Vesterhov.

3. OCULI ILLICO EFFODIENTUR.] Et foemineae minae sunt, & in libidinosos quam maxime: Nam hunc suspicatur amatorem esse virginis. In oculos autem maxime saevire foeminas, & Tragoediae fere omnes, & Comoediae protestantur. *Donatus.* Supra, IV. 3. 6. *Vesterhov.*

4. USQUE ADEO.] In tantum. *Minell.* Tandiu.

5. Quam insuavis jam diu sit, ostendit, dicendo, FERRE POSSUM. *Donatus.* ILLIUS FERRE POSSUM INEPTIAS.] Imitatus Cicero Att. XII. 36. *Hae mihi ineptiae, fateor enim, ferendae sunt.* *Vesterh.* Stultas vivendi rationes. *Minell.* Absurditatem, aut vanitatem.

6. MAGNIFICA VERBA.] Proprie de glorioso & jactabundo milite. *Plaut.* *Curc.*

IV. 4. 18. ad 24. *Virgil.* *Aen.* X. 547.

Dixerat ille aliquid magnum, vimque affore verbo
Crediderat, caeloque animum fortasse ferebat.

Liv. XXV. 22. *Quibus Annibal magnifice respondit.* *Tibull.* II. 6. 2.

Magna loquor: sed magnifice mihi magna locuro
Excitant clausae fortia verba fores. *Vesterh.*

7. VERBA DUM SINT.] Hoc est, quae vim non admisceant rerum. Si AD REM CONFERENTUR.] Si discesserit a verbis, & rem experiri coeperit. Et bona locutio: ut si dicas, Verba ad rem contulit, hoc est, agere, quod dicebat, aggressus est. *Donatus.* Si AD REM CONFERENTUR.] Si exsequatur, quae minatus est. Verba enim & Res opponuntur. *Vid.* *Heaut.* IV. 1. 23. *Adelph.* II. 1. 10. *Vesterhov.*

Scin' tu turbam hanc propter te esse factam? & adeo
ad te attinere hanc

Omnem rem? *Ch.* Ad me? ¹⁰ qui? quasi istuc!

Th. Quia dum tibi sororem studeo

¹¹ Reddere & restituere, ¹² haec atque hujusmodi
sum multa passa.

Ch. Ubi ea est? *Th.* Domi apud me. *Ch.* ¹³ Hem!

Th. ¹⁴ Quid est?

Educta

8. Ms. Lips. SUM. *Vesterhov.*

9. Mss. Boecleri, cum
Mark. & Lips. item Editio-
nes omnium antiquissimae,
& Antesignani, EXPECTO.
Vesterhov. Si legatur EX-
PECTO, sensus forte erit,
*exspecto quid tu in hoc nego-
rio sis factururus*, aut, *exspe-
cto praesidium tuum in hoc
periculo*. Sin EXPECTABAM
legatur, aut idem erit sen-
sus, si *definorem*, seu, *of-
fore mihi subaudiatur*: aut
Thais dicit, se in via fru-
stra praestolatam esse Chre-
metem; aut ait eum *exspe-
ctatum*, id est desideratum, *sibi
adesse*, gratulaturque sibi
de ejus praesentia. Cum hic
locus, mihi saltem, non
sit satis liquidus, fideliem
agere volebam interpretem,
hasce conjecturas adscriben-
do.

10. QUI? QUASI ISTUC!]
Fabriini subaudit, *Fecerim.*

Latomus, Guyetus, alii,
Moverim. Malim, *Credam*.
Editio an. 1469. QUASI
EGO ISTUC. Acidalius legit,
QUI QUAESO ISTUC? cujus
lectionem ipse Terentius fir-
mat. vid. Heaut. III. 3. 1.
& Hec. IV. 2. 12. *Vesterb.*

11. REDDERE ET RESTI-
TUERE.] Proprie *redditur*
cupientibus, ut domino ser-
vus. *Restituitur* cupiens, ut
patriae civis: *Redditur* &
restituitur cupiens cupienti-
bus, ut parenti filius. Er-
go in hac utrumque est,
& reddi & restitui. *Donatus*.
Cic. pro 'Domo cap. 28.
*Utrum me patria sic accepit,
ut lucem, salutemque reddi-
tam sibi, ac restitutam ac-
cipere debuit, an ut crude-
lem tyrannum?* *Vesterhov.*

12. HAEC ATQUE HUIUS-
MODI &c.] Mulier secunda
meretrix, haec imputat adô-
lescenti quae vidit, & alin,
quibus non interfuit. *Donat.*

Educta ita, ut teque illaque dignum est. *Ch.* ¹⁵
 Quid ais? *Th.* Id quod res est. ¹⁰

Hanc tibi dono do, neque repeto pro illa quidquam
 abs te pretii.

Ch. ¹⁶ Et habetur, & ¹⁷ refertur, Thais, a me,
 ita uti merita es, gratia.

Th. At enim cave, ¹⁸ ne prius, quam hanc a me
 accipias, amittas, Chreme.

¹⁹ Nam

¹³. HEM!] Extimuit a-
 dolescens, cum sororem
 suam in domo meretricis
 esse audivit: cui rei statim
 occurrit Thais. *Donatus.*

¹⁴. Quid perturbaris?
Minell.

¹⁵. QUID AIS?] Recte:
 quia mirum apud meretri-
 cem liberaliter [esse] educa-
 tam. *Donatus.* Admiratur
 & dubitat adhuc. *Minell.*

¹⁶. ET HABETUR ET RE-
 FERTUR, THAIS, A ME.]
 Qui habet apud se gratiam,
 nondum retulit. *Retulit* qui
 destitit habere. Multum er-
 go hic dixit, & HABETUR
 GRATIA ET REFERTUR. Quem
 sensum transtulit *Solustius*
 in bellum Jugurthinum
 [cap. 110.] *Arma, pecu-
 niam, sume, utere: &
 quoad vixeris, numquam
 reddidam tibi gratiam putâ-
 ris, semper apud me integra*

erit. *Donatus.* *Gratiam ha-
 bemus, animo & voluntate,
 Gratiam referimus vel red-
 dimus, factis.* Cicero ad Te-
 rentiam [Epist. IV. num. 4.]
*Huic utinam aliquando gra-
 tiam referre possimus: habe-
 bimus quidem semper.* Pop-
 ma. Cic. Fam. V. 11. 1.
*Cognovi te gratissimum omni-
 um. — nec enim tu mihi ha-
 buisti modo gratiam, verum
 etiam cumulatissime retulisti.*

¹⁷. FAËRUS ex Lib.
 Bemb. & aliis antiquis Li-
 bris asserit, REFERTUR. Et
 sane sensus ita postulat. Ne-
 que enim verbis refertur gra-
 tia, sed re ipsa. Et est in
 Mss. Leidens. quatuor, &
 Lips. *Vesterhov.*

¹⁸. NE PRIUS, QUAM —
 ACCIPIAS, AMITTAS.] Cic.
 Fam. IV. 5. *Quid bonum
 fuit, quod non prius, quan-
 datum est, ademptum sit?* Ve-
 sterhov.

¹⁹ Nam haec ea 'st; quam miles a me vi nunc ereptum venit.

Abi tu, cistellam, Pythias, domo ²⁰ effer cum monumentis.

Ch. ²¹ Viden' tu illum, Thais? *Py.* Ubi sita 'st?

Th. ²² In risco. odiosa cessas?

Ch.

19. NAM HAEC EA EST, QUAM MILES &c.] Non ad deterrendum, sed ad praeparandum animum adolescentis haec dicit, quem audacem putat, aliter ac res ipsa est. *Donatus.*

20. *Ms. Mark. Affer. Vesterhov.* Monumenta sunt, quae Graeci dicunt *γναρίσματα καὶ σπάργατα*. *Donatus.* Infantes antiquitus, cum alienae misericordiae exponebantur, moris erat *ἐπισημοῖς* quibusdam donis muneratos, eos relinquere: quae Graeci *γναρίσματα*, Latini Crepundia vel monumenta vocant. *Plant. Rud. IV. 4.* Velut *Apulej. in Apol.* Crepundia sacrorum dixit, quae ibidem monumenta, signa, & memoracula sacrorum vocat. Idcirco vero dabantur, ut essent signa, quibus meliori tempore agnoscerentur. At vero non sic tantum cum manufulis, immo etiam in-

ustis in cute notis saepissime abjiciebantur, agnitionis indicium praebituris. Velut de Oedipo legimus apud *Mythologos*, & *Trogi Justinum Lib. XLIV. 4.* de *Habid. Lindenbrog.* *Vid. Heaut. IV. 1. 36.* seqq. Sunt & qui MONUMENTA literas interpretantur, in quibus vel de civitate Attica, vel de haereditate Pamphilae perscriptum fuerit. *Vesterhov.*

21. Longe videre, timoris est indicium. *Donatus.*

22. IN RISCO.] Cista pelle contexta: nomen Phrygium. *Donatus.* *Risco* cistellae genus de vimine factum, & testum corio intelligimus. *Eugraph.* Nonius exponit *Loca in parietibus angusta.* Polluci autem *Lib. X. cap. 31.* *Πίσκος* est in repositoriis vestium muliebrium, auctoritate *Antiphanis: Vesterh.*

Ch. Militem secum ²³ ad te quantas copias adducere? Atar. *Th.* Num ²⁴ formidolosus obsecro es, mi homo? *Ch.* ²⁵ Apage sis,

Egon' formidolosus? nemo 'st ²⁶ hominum, ²⁷ qui vivat, minus.

Th. Atque ita opus est. *Ch.* Hau! metuo, ²⁸ qualem tu me esse hominem existumes. ²⁹

Th. Immo hoc cogitato; quicum res tibi est, ³⁰ peregrinus est;

Minus ³¹ potens quam tu, minus notus, minus amicorum hic habens.

Ch. Scio istuc. Sed tu quod cavere possis, stultum ³² admittere 'st.

Malo ego nos ³³ prospicere, quam hunc ulcisci, accepta injuria.

Tu

23. Ms. Lips. ATQUE. *Vesterhov.* QUANTAS, pro, ingentes. nisi malimus ²⁰ ADDUCERE Anacoluthon esse, quod & bene convenit orationi hominis ebrii & timidi.

24. FORMIDolosus, & terribilis, & timidus intelligitur. *Donatus.* MI HOMO, increpantis modò est.

25. Discede, si placet, cum ista suspitione: i. e. aufer eam, noli id suspicari.

26. Ms. Mark. OMNIUM. Ms. Lips. HOMO, omisso, EST. *Vesterhov.*

27. Mss. quidam, QUI METUAT MINUS. *Vesterhov.*

28. METUO QUALEM TU ME EXISTUMES, nove dixit:

pro, metuo ne ignara sis [sc. qui vir sim] *Donatus.* Vel, metuo ne me aliquem homuncionem esse credas.

29. PEREGRINUS.] Cui adeo difficiles lites in loco alieno. Sic *And. IV. 5. 15. Vesterhov.*

30. MINUS POTENS.] Quod ad divitias attinet. *Minell.*

31. ADMITTERE.] Fieri sincere. Et melius dixit, quam *Pari*, hoc generale est. Nam nunc ADMITTERE, *pari fieri* significat. *Donatus.*

32. PROSPICERE.] Providere ne fiat: id est, prospici-

Tu abi, atque obsera ostium intus, ego dum hinc
³³ transcurro ad forum. 25

Volo ego adesse hic advocatos nobis in turba hac.
Th. Mane.

Ch. Melius est. *Th.* Mane. *Ch.* ³⁴ Omitte: jam
 adero. *Th.* Nihil opus est ³⁵ istis, Chreme:
 Hoc modo dic, sororem illam tuam esse, & te par-
 vam virginem

Amisisse: nunc cognosse: signa ostende. *Py.* Ad-
 sunt. *Th.* Cape.

R r r 2

Si

spicere & cavere. ab eo quod
 praecedat, id quod sequitur.
Donatus. I. ult. Cod. in
 quibus caus. in integr. rest.
 neces. non est. Melius in-
 tractam causam servare, quam
 post vulneratam remedium
 quaerere. *Vesterhov.*

33. TRANSCURRO dixit,
 non Curro: ut proximita-
 tem fori ostenderet. *Donatus.*
 TRANSCURRO AD FORUM.]
 In foro. nimirum causidici
 obambulabant, expectantes
 cui advocationem, linguae-
 que venale servitium vende-
 rent. De hisce forensibus
 Cerberis *Ammian.* *Marcell.*
 Lib. XXX. Videre est per
 eos omnes tractus violenta &
 capacissima genera hominum,
 per fora omnia volitantium
 &c. *Lindenbrog.* Ibidem hinc
 ἐνγοργίου dicti. Adde in-
 signem locum e *Cicerone*,
 de Orat. III. 33. M. vero

Manilium nos etiam vidimus
 transverso ambulante foro:
 quod erat insigne, eum, qui
 id faceret, facere civibus
 omnibus consilii sui copiam:
 ad quos olim & ita ambu-
 lantes, & in solio sedentes
 domi, sic adibatur, non so-
 lum ut de jure civili ad eos,
 verum etiam de filia colloca-
 da, de fundo emendo, de
 agro colendo, de omni deni-
 que aut officio, aut negotio
 referretur. Ubi vide *Jac.*
Lud. Strebneum, p. 506.
 & *Gul. Budacum* ad *Pand.*
 annot. pr. pag. 164. *Vest.*

34. OMITTE: JAM ADE-
 RO.] Ex hujus [*hisce*, ma-
 lit *Vesterhovius*] verbis ap-
 paret, etiam manu comprehen-
 sum esse adolescentem.
Donatus.

35. ISTIS.] Advocatis.
Vesterhov.

Si vim faciet, in jus ducito hominem: intellextin'?

Ch. Probe.

30

Th. ³⁶ Fac animo haec praesenti dicas. *Ch.* ³⁷ Faciam. *Th.* ³⁸ Attolle pallium.

Perii!

36. FAC ANIMO HAEC UT PRAESENTI DICAS.] Haec non dicerentur a Thaide, nisi in illius vultu pavor nimis appareret. *Donatus.* PRAESENTI.] H. e. intrepido & constanti. Sic *Phorm.* V. 7. 64. Quidam Libri cum Donato: UT PRAESENTI. *Vesterhov.* HAEC, quae militi ut diceret, tibi praecepi.

37. FACIAM.] Adjuvandum pronuntiatione: FACIAM enim, timide dictum est. *Donatus.*

38. ATTOLLE PALLIUM.] Vel quia simplex est, vel quia ebrius, pallium trahit *Chremes.* *Donatus.* ATTOLLE PALLIUM.] Haec intelligi nequeunt, nisi formam pallii noris. Erat vero non aliter atque toga ad pedes demissum, sed & satis laxum; ut sinum etiam haberet, aequae ac toga. *Phaed.* V. 5. Qui vero expedire se volebant, ad cursum, aliave rem elegendam, aut deponebant pallium aut attollebant. Quod *Plautus Capt.* IV. 1. 12. dicit

Conjiciam in collum pallium.

Mox, IV. 2. 9.

Collecto quidem est pallio. quidnam acturus est?

Ad quae verba notat *Boxhornius*: *Pallium collectum opponitur fluido. Hoc otiosae deambulationis est; illud eorum, qui graviter & celeriter aliquid acturi sunt.* Atque adeo haud opus cum Donato dicere, *Chremetem* pro simplicitate vel ebrietate traxisse pallium; aut cum *Farnabio*, pallium *Chremeti* humeris delapsum. Scilicet, quod more otiosae ambulantis ad pedes demissum erat, attolli, h. e. colligi vult *Thais*, ut expedior esset *Chremes*. Unde & in *Mss. Lips.* superscriptum: *praepara te ad resistendum.* Vid. *Phorm.* V. 6. 4. Quamquam & *Sustolli* amiculum dicitur, quod trahi, *σύγεσθαι*, desuere videtur. *Plautus Cistell.* I. 1. 117. *Poen.* I. 2. 136. *Ovid. Amor.* III. 2. 25.

Sed

Perii! huic ipsi est opus " patrono, quem defen-
forem paro.

*Sed nimium demissa jacent
tibi pallia terrae.*

*Collige; vel digitis, en,
ego tollo meis.*

De Arte Am. I. 153.

*Pallia si terrae nimium de-
missa jacebunt;*

*Collige, & immunda se-
dulus effer humo.* Vest.

39. De origine Patrono-
rum & Clientum vide Dion.

Halic. Lib. I. & Plutarch.
in Romulo. Tum, quo or-
dine Romae habiti sint clien-
tes, differit Gellius, V. 13.
Hinc porro factum, ut pa-
tronus & cliens etiam in ju-
diciis vocentur, & patronus
notet defensores seu cau-
sidicum, uti h. l. *Vesterhov.*
PARO, destino.

ACTUS QUARTI

SCENA SEPTIMA.

THRASO. GNATHO. SANGA. CHREMES.

THAIS.

Thr. **H**ANCCINE ego ¹ ut contumeliam tam ²
insignem in me accipiam, Gnatho?

R r r 3 Mori

1. UT.] Abest a quibus-
dam Libris. Est autem par-
ticula apta indignanti. Ho-
rat. Sermon. II. 5. 18.

*Ut ne regem spurco Danae
latus?*

Idem Epod. XVII. 56.

Inultus ut tu riseris. Vest.

2. CONTUMELIAM TAM

INSIGNEM.] Suet. Caes. 79.

Adjecit ad tam insignem de-

specti Senatus contumeliam,
&c. Dicuntur autem pro-
prie insignes, quia aliqua cor-
poris parte sunt notabiles.
Lucil. Lib. XII. *Insignis
varis cruribus.* Curt. IX. 1.
*Si quos insignes aut aliqua-
membrorum parte inutiles no-
taverunt, necori jubent.* Unde ad laudem & vituperium
trans-

Mori me satius est. Simalio, Donax, Syrifce;
sequimini.

Primum aedeis ³ expugnabo. *Gn.* Recte. *Thr.*
Virginem eripiam. *Gn.* Probe.

Thr. ⁴ Male mulcabo ipsam. *Gn.* Pulchre. *Thr.* In
medium huc agmen ⁵ cum vecti, ⁶ Donax:
⁷ Tu, Simalio, in sinistrum ⁸ cornu: tu, Syrifce,
in dexterum.

5
8 Cedo

transfertur. Infra V. 6. 31. *Vesterh.* ACCIPIAM, inul-
tus patiar. Phraseolog. Dan. *Stull.* jea driske saadan en
stor Spot i mig Lat. *Dev-*
rem, 3: dissimulanter & pa-
tienter feram. quando prae-
cedens, IN ME, non ad
CONTUMELIAM, ut vulgo fit,
referetur, sed ad ipsum ver-
bum ACCIPIAM.

3. Vi capiam. *Paraphrast.*
Delph.

4. MALE MULCABO IP-
SAM.] Sic *Adelph.* 1. 2. 10.
Vide omnino, quae de hu-
jus vocis etymo & usu di-
sputat Gronovius pater ad
Liv. XXVIII. 30. & ad
Plaut. Stich. III. 1. 19. de-
nique *Observ.* IV. 24. At-
tius, Amphitryone:

Male a me vis mulcari exem-
plis omnibus? *Vesterhov.*
IPSAM.] *Thaidem.*

5. Sc. procede. *Minell.*
CUM VECTI.] *Vectis* est lig-
num teres & oblongum;

praeterea est instrumentum
ferreum & militare quo per-
fodiuntur parietes. *Para-*
phrast. *Delph.* Erat *Vectis*
palus ferreus, quo perfodie-
bantur muri vel parietes,
expugnandi vel furandi gra-
tia. *Lucil. Lib. XXVIII.*

Vecte atque *anciipiti ferro ef-*
fringam cardines.

Inde *Vecticularii* & *vecticu-*
lariam facere dicti, sed &
perfores parietum apud IC-
tos τοιχωρύχοι. *Festus* in
v. *Vectumaria.* *Vesterh.*

6. DONAX.] Mire com-
posita ad contemptum nomi-
nale legionariorum sunt. Nam
DONAX ab arundine, veluti
fit inanis & fragilis, no-
men sortitus est. *Donatus.*

7. TU, SIMALIO, IN SI-
NISTRUM: &c.] Hic agmen
instruitur. SIMALIO.] A si-
mio, val a simia derivatum
est, ob foeditatem oris vel
nasi. *Donatus.* SINISTRUM.]
Ms.

9 Cedo alios: ubi ¹⁰ centurio est Sanga, & ¹¹ manipulus furum. Sa. ¹² Eccum adest.

R r r 4 Thr.

Ms. Lipf. SINISTRO. Et
mon, DEXTERO, *Vesterhov.*

8. CORNUA erant latera
aciei, ita dicta quod pro-
minerent. *Paraphrast. Delph.*
Quod autem inter utrumque
cornu est, dicitur *media*
acies. Minell. CORNU.] Vi-
de omnino Lipsium de Mi-
litiâ Rom. Lib. IV. Dial. 6.
Vesterhov. Co-nua aciei in
Historiis nostris antiquis
dicuntur *Fylsingar* armat,
q. d. brachia aciei: *Media*
autem *acies* dicitur *Bríóst*
Fylsingar, q. d. pectus aciei;
sane quam eleganter.

9. Fac accedant alii. Hoc
dicit Gnathoni suo. nisi ma-
linus absolute dictum intel-
ligere, pro, *ubi sunt alii?*
* Non reliquos dixit, sed
ALIOS, quasi multi sint. *Do-*
natius.

10. CENTURIO.] Horum
singuli singulis centum pe-
ditibus praeerant, bini sin-
gulis manipulis. Erat autem
munus eorum ferme ejus-
modi, quale est hodie co-
rum, quos *Sergents* voca-
mus, licet conferri soleant
cum *Capitaneis* nostris. Ipsi
enim sua manu verberabant
milites; eratque insigne eo-

rum vitis seu baculus flexi-
bilis. Tacit. Annal. I. 23.
Praeerant iidem vigiliis &
operibus militum; nec in-
tererant consilio militari,
nisi omnium Centurionum
primus. *Vesterhov.* In legi-
one erant sexaginta centu-
riae, manipuli triginta, co-
hortes decem. *Paraphrastes*
Delph.

II. MANIPULUS proprie
est militis. Cum Romani &
Latini sub uno Centurione
bellum aggressuri deputa-
bantur, sibi sertum vel co-
ronam ex manipulo herbae,
vel hujusmodi, conficiebant,
quem pro signo sequebantur.
Merito ergo Centurionem
videns, manipulum deside-
ravit: hoc est coquum vi-
dens, convivas desiderat.—
Alii MANIPULUM FURUM,
coci discipulos esse putant.
Donatus. MANIPULUS.] E-
tymon dat Ovidius Fast. III.
115. de signis militaribus:
Illaque de foeno, sed erat
reverentia foeno,
Quantum nunc Aquilas cer-
nis habere suas.
Pertica suspensos portabat lon-
ga maniplos:

Unde

Thr. ¹¹ Quid, ignave? ¹⁴ peniculon' pugnare, qui
istuc huc portes, cogitas?

Sa.

*Unde manipularis nomina
miles habet.*

Quo respiciens Isidorus Orig. XVIII. 3. inquit: *Sub Romulo autem fasciculos foeni pro vexillis militariibus habuerunt. Hinc & Manipuli appellantur. Manipulos enim dicimus fascies foeni, quod manum impleant. Varro autem de L. L. lib. IV. Manipulos exercitus vocat minimas manus, quae unum sequuntur signum. Dubium ετυμον facit idem Isidorus, Orig. IX. 3. Manipulus ducentorum est militum. Manipuli autem dicti sunt milites, sive quia bellum primo manu incipiebant, sive, quod antequam signa essent, manipulos sibi, i. e. fasciculos stipulae vel herbae alicuius pro signis faciebant; a quo signo manipulares milites cognominati sunt. De quibus Lucanus I. 296.*

*Convocat armatos extemplo
ad signa maniplos. Vest.
Coqui pro furibus olim habiti. Plautus Aul. III. 6. 15. ad 17. Idem in Pseud. III. 2. 1. & 2. Lindenbrog. ad Donati notam extremam. Fures hic dicuntur servi, &*

fures nonnunquam pro servis accipi scripsit Servius ad illud carmen Virgillii [Ecl. III. 16.]

*Quid domini facient, audent
cum talia fures?*

Saepeissime tamen *Fures* apud Comicos intelliguntur servi culinarii. Forte fossiores intelligit, & cuniculos agentes ad avertenda [nonue, evertenda?] moenia. Sangam, qui coquus erat, vocat Centurionem, tanquam aliis honoratiorem. *Paraphrastes Delpb.*

12. *Sa. ECCUM ADEST.]* Ms. Lipf. Gn. SANGA ECCUM ADEST. *Vesterhov.* Neque aliter videtur Donatus legisse, annotans: ECCUM ADEST, *Pro se ac pro discipulis Sanga.*

13. *QUID? IGNAVE?]* Apparet, coquum ad repentinum strepitum sic exisse, ut ad artem suam fuerat expeditus. *Donatus.*

14. *PENICULON' PUGNARE.]* Glossar. *Peniculum σπογγεῖον, σπογγάριον:* quo quidem ad vulnera sive abstergenda, sive obliganda uti solere, ex medicorum libris

Sa. Egon? Imperatoris virtutem noveram, & ¹⁵
vim militum:

Sine sanguine hoc fieri non posse, * qui abstergerem
vulnera.

Thr. Ubi alii? Sa. ¹⁶ Qui, malum, alii? ¹⁷ fo-
lus Sannio servat domi. ¹⁰

R r r 5 Thr.

libris satis notum. Apulejus Miles. I. Quod vulnus, qua maxime patebat, spongia of- fulciens. Ulpian. l. 12. §. 22. ff. de instr. & instrum. Perticae, quibus araneae de- tergantur: item spongiae, quibus columnae, pavimenta, podia extergantur. Linden- brog. Cic. Fam. IX. 22. Caudam antiqui penem vo- cabant: ex quo est propter similitudinem penicillus. At hodie penis est in obscenis. Porro autem peniculum di- cebant spongiam oblongam, qua rebus abstergendis ute- bantur. Plaut. Menaechn. I. I. I.

Juventus nomen fecit Peni- culo mihi,

Ideo, quia mensam, quando edo, detergeo.

Illustriss. Scaliger de cauda bubula exponit. Vesterhov.

15. VIM.] Robur. Pa- raphrastes Delpb.

* Sub. peniculum istuc portabam.

16. QUI, MALUM.] MA- lum, per παρὲν δέσιν sua.

viter inferitur. Et non in- terponitur MALUM, nisi o- culis conversis ad eum, qui id quod reprehendimus, dixerit. Donatus.

17. SOLUS SANNIO SER- VAT.] Haec figura παρὸ- μοιῶν dicitur. Donat. Nam hae tres voces ab una litera incipiunt. Sic Virg. Aen. II. 84.

Insanrem, infando indicio.

* SERVAT DOMI.] Pro re- manet, ut observet. Nam SERVAT DOMUM, rectum erat: non SERVAT DOMI, si custodit intelligeretur. Vel SERVAT, pro sedet: ab eo quod sequitur, id quod praecedit. Nam non servat, nisi qui prius in eo loco se- derit. Donatus. Dixit DO- MI, uti Plautus Amph. I. I. 196.

quia nos eramus peregre, tutatu' est domi.

Mostell. II. 2. 21.

natus nemo in aedibus Servat, neque qui recludat, neque qui respondeat.

Ovid.

Thr. ¹⁸ Tu hosce instrue: hic ego ero ¹⁹ post principia: ²⁰ inde omnibus signum dabo.

Gn. Illuc est sapere! ut hosce instruxit, ²¹ ipse sibi cavit loco.

Thr. ²² Idem hoc jam Pyrrhus fecitavit. *Ch* Viden' tu, Thais, ²³ quam hic rem agit?

Ni-

Ovid. Metam. I. 625.

*Centum luminibus cinctum
caput Argus habebat.*

*Inde quis vicibus capiebant
bina quietem;*

*Cetera servabant, atque in
statione manebant.* Vest.

18. Tu, Sauga. Hosce, fures, manipulares tuos. INSTRUE, in ordinem disponc.

19. POST PRINCIPIA.] Magnifice ad risum commovendum. Nam dicere debuit, *ost vos.* Et hunc locum sibi optimum elegit, ut timidus. POST PRINCIPIA.] Militare dictum est. Et ambigunt multi, an in extremo agminis sit hic locus, an in medio. *Donatus.* *Principia* dicuntur acies & frons prima exercitus. Ita post principia, est postremae aciei pars. *Engraph.* HIC EGO ERO POST PRINCIPIA.] Recte cepit Antefignanus, vertens. *Je serai icy après les plus forts, & ceux de la premiere bande.* *Fabrini:* Io juro qui doppo i Principi de

le squadre. Sane ipsi Principes, h. e. genus militum inter hastatos & triarios seu pilanos medium in acie Principia dicta. Tac. Hist. I. 48. Non. v. *Mandare*, II. 516. Post principia paulatim recedunt, atque inde cum paucis fugae se mandant. Adde Vegetium I. 20. atque ibi Stevechium. Turnebus Advers. III. 9. intelligit locum Triariorum, qui erat ultimus in acie, atque adeo opportunissimus fugae. *Vesterhov.*

20. INDE OMNIBUS SIGNUM DABO.] Tanquam non omnibus dari possit, si aliunde detur. *Donatus.*

21. IPSE SIBI CAVIT LOCO.] An Loco simpliciter, quia post principia? an Loco, in loco, opportune & ευκαίως? An pro, de loco? *Donatus.* Ms. Graev. IPSE SIBI CAVIT LOCUM. Et supra scriptum, *cavus* elegit. *Vesterhov.* Ipse sibi loco tuto consuluit. *Minell.*

22.

Nimirum consilium illud rectum est de occludendis aedibus.

Tha. ²⁴ Sane, quod tibi nunc vir videatur esse hic,
²⁵ nebulo magnus est.

15
Ne

22. IDEM HOC JAM PYRRHUS FACTITAVIT.] Irridet quidem Poëta: veruntamen ostendit, officium Imperatoris hoc esse, ne se in periculum projiciat. Pyrrhus autem peritissimus stratagematōn fuit: priusque, quemadmodum ea disciplina per calculos in tabula traderetur, ostendit. *Donatus.* Comparatio gloriosa & ridicula cum Pyrrho Epirotarum Rege, altero illo militari gloria Ducum post Alexandrum Magnum, judicio Hannibalis; sed & aciei instruendae, & castrametandi arte incluto. In plusculis autem. Codd. haec verba Gnathonī tribuuntur. *Vesterhov.*

23. QUAM HIC REM AGIT.] Quid miles agere intendat. Thais & Chremes videntur in aliquo Scenae angulo esse constituti; non enim in domo, quod Minellius arbitratur.

24. SANE, QUOD TIBI NUNC VIR VIDEATUR ESSE HIC, NEBULO MAGNUS EST.] Elliptica loquendi ratio, in

qua explicanda multus est Donatus, eumque sequuti Scioppius & Boeclerus. Sensus est: *Sane, quod tibi vir nunc videatur esse hic, id non est; nebulo magnus est.* Heaut. I. 2. 30.

Et quod illum insimulas durum, id non est.

Vide Boecleri Chrestomath. v. *Quod.* Sunt vero Libri, in quibus est, SANE, QUI TIBI NUNC VIR VIDEATUR ESSE, HIC NEBULO MAGNUS EST. *Vesterhov.*

25. NEBULO, vel inanis, vel vanus, vel niollis, ut est nebula. *Donat.* Notanda *ἀνίσθησις* [inter *Virum*, & *Nebulonem*.] Gallis NEBULO est *un poltron*. Lucilius apud Non. v. *Nebulones*: *Nugator quidam, ac nebulo sit maximu' multo.*

Quod autem NEBULO MAGNUS dixit, id Galli & Belgae imitantur. Scaliger in Conjectaneis observat, veteres *Magnum* vocasse stolidum & ineptum. Ita *μέγας* apud Aristoph. Lucilius, Sat. incerta:

Ne

Ne metuas. *Ch.* ²⁶ Quid videtur? *Tha.* ²⁷ Fundam tibi nunc nimis vellem dari,
 Ut tu ²⁸ illos procul hinc ex occulto caederes: ²⁹ facerent fugam.

Thr.

Nequam & magnus homo, Ianionum immani? canes ut. Vesterhov.

26. QUID VIDETUR?]

Haec verba Donatus, & alii Interpretes, Militi tribuunt. a quibus discessit Vesterhovius, nulla auctoritate vel ratione adducta; nisi forsân petenda haec sit ex Nota illius sequenti. Interim subaudio; *tibi de agmine.*

27. FUNDAM TIBI NUNC NIMIS VELLEM DARI, &c.]

Sunt etiam Donati aetate haec a nonnullis credita Thaidis ad Chremetem esse verba. Scilicet dixerat Thais, Thrasonem ipsum magnum esse nebulonem, ut igitur exercitum itidem imbellem significet, & Imperatori similem, vel unico jactu unius fundae in fugam posse agi adfirmat, idque ex occulto, Chremete & Thaide nondum visis a Thrasone, neque a quoquam in ejus agmine. *Vesterh.* Cujus reliqua argumenta, pro abjudicandis Gnathoni hisce verbis, omitto, ut parum firma: reliqua inquam, nam unum palma-

rum argumentum Viri jam attuli, nempe Nondum visos esse a Thrasone Chremetem & Thaidem. Fateor, nondum visi sunt, atque adeo sunt absentes ex Gnathonis sententia: sed tanto plus fallis verbis inest, si a Gnathone (uti vulgo editur) dicantur militi; nam *Optat illi esse in manu fundam, qua ex longinquo & latebra sua jaculatus, feriat & fuget hostem* absentem. Gloriosi homines & meticulosi, ante pugnam strenue pugnare solent & strages edere. quales saepe inducuntur in Moliærii & Holbergii Comœdiis. Si vero servantur Gnathoni haec verba, praecedentia, QUID VIDETUR, Thrasoni servantur oportet, h. sensu: *Quid agendum censes?*

28. ILLOS.] Milites Thrasonis, ex mente Vesterhovii. * Meretricem cum suis. *Donatus.*

29. FACERENT FUGAM.] Deest *ut, aut enim.* Donatus. Sunt qui ἀμφιβολίαν agno-

Thr. Sed ³⁰ eccam Thaidem ipsam video. *Gn.*
Quam mox ³¹ irruimus? *Thr.* Mane.

³² Omnia prius experiri, quam armis, sapientem
debet.

Quî scis, an quae ³³ jubeam, sine vi faciat? *Gn.*
³⁴ Dî vostram fidem. 20

³⁵ Quanti

noscent in hisce verbis, ut
vel sensus sit, *fugerent*,
quomodo intellexit Thraso,
vel, daret [forte darent, aut
daret, scripsit.] te cum tuis
in fugam. *Vesterbov.*

30. ECCAM ET IPSAM,
figura ἑμφατὸς quasi Ec-
CAM principem belli: & Ir-
SAM, contra quam pugna-
turus sit. *Donatus.*

31. Irruere proprie di-
cuntur, qui cum furore prac-
tium ineunt. *Donatus.*

32. OMNIA PRIUS EX-
PERIRI QUAM ARMIS &c.]
Animadverte quantam vim
habeant ad delectandum in
Comoediis severae senten-
tiae, cum a ridiculis perso-
nis proferuntur: quale est
apud Plautum [Mil. I. 69.
sed nunc paullo alius est
ordo.] ubi miles suam for-
mam admirans, ait,
*Nimia est miseria nimis pul-
crum esse hominem.*

QUAM ARMIS.] Ἀνακόλυσ-
θαι: pro, quam arma. Aut
Ἐλλενψις est, si subaudi-

amus *agere*. Et mire non
dixit ME, sed SAPIENTEM,
quod magis ridiculum est.
Donatus. Plana erunt omnia
si ita capias: *Decet Sapien-
tem prius omnia experiri,
quam armis experiri.* Quando
ἀνακόλυσθαι nullum est.
Videtur autem proverbii spe-
ciem habere, *omnia experiri.*
Cic. Fam. XII. 15. *Injurias
perpeti, & cum contumelia
etiam nostra omnia prius ex-
periri malui.* Att. VII. 2.
Itaque omnia experiar. Sal-
lust. Jug. 20. *Prius tamen
omnia pati decrevit, quam
bellum sumere.* E Dionys.
citatur Lindenbrnchius: μὴ
πρότερον ἀρξαι τῶν ἔργων,
πρὶν ἢ πειρασθῆναι τῶν
λόγων, Qui locus fave-
let lectioni quorundam Libro-
rum, EXPERIRI VERBIS le-
gentium. In aliis est CON-
SILIO, quod & apud No-
nium legas. *Vesterbov.*

33. Mirè non velim, sed
JV-

35 Quanti est sapere! 36 nunquam accedo, quin abs te abeam doctior.

Thr. Thais, primum hoc mihi responde; cum tibi
37 do istam virginem,

Dixit' 38 hos mihi dies soli dare te? *Tha.* 39 Quid tum postea?

Thr. Rogitas? quae mihi 40 ante oculos coram a-
matorem adduxti tuum!

Tha. 41 Quid cum illo agas? *Thr.* Et cum eo
clam 42 te subduxi mihi.

25

Tha.

JUBEAM dixit. JUBEAM pro
velim: ut, *jubeo Chremetem*.
Donatus.

34. Bona ἀναλογία:
qui leviora laudaverat, hic
exclamare jam debet. *Donat.*

35. Quam pretiosa res
est sapientia. *Minell.*

36. Ridicule Parasitus,
Nunquam accedo ad te, di-
xit, qui nunquam recedit.
Donatus. Mureto placebat
ACCEDO AD TE. quomodo
est in quibusdam Codd. *Ve-*
sterhov.

37. QUIN ABS TE ABEAM
DOCTIOR.] Nihiis impudens
assentatio, se fieri doctio-
rem ex militis sapientia. *Do-*
nat.

37. Do.] Pro, *Darem*.
Donatus. Sic supra IV. 4.
58.

38. Hos dies.] Horum
dierum consuetudinem te-
cum. DARE, daturam esse.

39. QUID TUM POSTEA?]
Vide contumaciam meretri-
cis: in contempnitionem per-
sonae militis, interrogan-
tem interrogare maluit, quam
per inductionem capi. *Do-*
nat.

40. QUAE MIRI ANTE O-
CULOS CORAM.] Utrum sig-
nificat inepti militis dictum?
AN, ANTE OCULOS, minus
est quam CORAM? Potest
ANTE OCULOS, & longe ta-
men intelligi: CORAM, pro-
ximitatem significat. *Donat.*
Sic Heaut. V. 4. 18. *Vest.*

41. QUID CUM ILLO A-
GAS?] Omnino meretrix non
putat illum idoneum, cui
reddenda sit ratio, cuique
se purget: adeo apud illam
amicitiae ejus pertaesum est.
Donatus. Cujus ex mente,
AGAS positum est, pro *agam*
quis, aut *agam*. Nisi ma-
lu-

Tha. ⁴³ Lubuit. *Thr.* Pamphilam ergo ⁴⁴ huc redde, ⁴⁵ nisi vi mavis eripi.

Ch. ⁴⁶ Tibi illam reddat? aut tu illam tangas? omnium. *Gn.* Ah, quid agis? tace.

Thr. ⁴⁷ Quid tu tibi vis? ⁴⁸ ego non tangam meam?

Ch. ⁴⁹ Tuam autem? Furcifer!

Gn.

lamus cum Paraphrasta Delphiini exponere: *Antibi dignus videtur ille, quicum loquaris?* quando Chremeti, respondere forsan paranti, haec loqueretur Thais.

^{42.} SUBDUXIT TE MIHI.] Furtim subtraxisti mihi.

Virgilius [Aeneid. VI. 524.]

& fidum capiti subduxerat ens. Donatus.

^{43.} LUBUIT.] Superbum est, & meretricium verbum. *Donatus.* Justo acutior est Donatus, scribens meretricium id esse verbum. Aliter *Plautus Epid.* V. 2. 32.

Pr. Qua fiducia ausus pri-
mum, quae emta est nu-
dius tertius,

Filiam meam dicere esse. Er.

Libuit: eâ fiducia.

Et versu 45.

Pr. Cur dare ausus? *Er.*
Quia mihi libitum est.
Vesterhov.

^{44.} HUC REDDE.] Idio-
ma est, pro contumelia [Ma-
lim, per contumeliam. *Vest.*]
repositis. Sic & in He-

cyra [III. 5. 52.] *Renume-
ret dorem huc: cor* Donatus.
Stomachum habet illud Huc,
& invidiosè dictum est. *Ves-
terhov.*

^{45.} *Mss.* plusculi NISI
SI VI &c. *Vesterhov.*

^{46.} TIBI ILLAM — ?
AUT TU ILLAM — ?] Mag-
na vis in pronomibus, &
significatio est. ut [Virgil.
Ecl. III. 25.] *Cantando tu
illum?* OMNIUM.] Ἀποσιώ-
πησις secunda. Sic autem
loqui solent, plus gestu,
quam verbis conciti. *Donat.*
Scelestissime, supplet Para-
phrast. *Delph.*

^{47.} In *Mss.* Leiden. qua-
tuor, Lipsiano, aliis, sed
& *Edd.* antiquissimis haec
Chremeti adscribuntur. *Ves-
terhov.* Gnathoni a Chre-
mete dicta esse, vult Para-
phrastes *Delph.*

^{48.} EGO NON TANGAM
MEAM?] Respicit Thraso so-
lemnem vindicandi morem.
Servum enim vindicans in-
jecta

Gn. 50 Cave sis; nescis, cui nunc male dicas viro.

Ch. 51 Non tu hinc abis?

52 Scin' tu, ut 53 tibi res se habeat? si quidquam
hodie hic turbac 54 coeperis, 30

55 Faciam, ut hujus loci, dicique, meique semper
memineris.

Gn. 56 Miseret tui me, qui hunc tantum hominem
facias inimicum tibi.

Ch.

jecta manu ajebat, *Hic meus
est.* Ovid. Amor. I. 4. 39.

*Ofen'a si dederis, flam mani-
festus amator:*

*Et dicam: mea sunt, in-
jiciamque manus.* Vest.

49. TUAM AUTEM? FUR-
CIFER!] Gravissima contu-
melia in hominem liberum,
nedum Imperatorem exer-
citus Perfici. Neque tamen
haec rusticitas vocanda in
Chremete, quod facit Do-
natus, sed justa quaedam
ἀντιπόδους, pro illo Thra-
sonis, EGO NON TANGAM
MEAM? quibus verbis ser-
vam sibi deputabat Pamphi-
lam, quae civis erat. Illud
AUTEM inservire repetitis
interrogationibus cum in-
dignatione, recte observat
Janus Gruterus in Schollis
Mss, ad h. l. Idem de Grae-
corum *ἀν* notat Budaeus.
Vesterhov.

50. CAVE SIS.] Quia
imperativa sunt contumelio-
sa, addebant veteres, SIS:
quod significat si vis. Do-
natus.

51. NON TU &c.] Hoc
dicit parasito.

52. SCIN' TU.] Non pa-
rasito, sed militi hoc dicit.
Donatus.

53. TIBI vel eleganter
abundat, vel notat, quod
ad te attinet. Vid. Periz. ad
Sanct. Min. II. 4. *Vesterb.*
Aut TIBI, pro, tua.

54. Mss. quidam & editi,
FECERIS. *Vesterhov.*

55. FACIAM, UT — ME-
MINERIS.] Moris est mag-
nas esse minas hominum me-
tuculosoꝝum. Specta ergo
quam acriter timidus com-
minetur. Donatus. Expressa
haec sunt ex Plauti Capti-
vis IV. 2. 20. *Vesterhov.*

56. MISERET TUI ME.]
Hic parasitus nunc quasi mo-
ni-

Ch. ⁵⁷ Diminuum ego caput tuum hodie, nisi abis.

Gn. ⁵⁸ Ain' vero, canis?

Siccine agis? *Thr.* ⁵² Quis tu es homo? quid tibi vis? quid cum illa rei tibi est?

Ch. Scibis: ⁶⁰ principio eam esse dico liberam. *Thr.*
Hem! *Ch.* Civem Atticam. *Thr.* ⁶¹ Hui! 35

Ch.

nitor Chremeti respondet.
Donatus.

57. DIMINUAM EGO CAPUT TUUM.] Ita Plaut. Amphitr. IV. 2. in Suppositis; Scena, Tūn' ME, versu 6.
hac regula

Tuum diminuum caput, ut cum dentibus linguam exerses.

Aliter Rud. IV. 4. 73.
si praeter hac

Verbum faxis hodie, ego tibi comminuum caput.

Quae vero h. l. Nannius de Capitis diminutione Ictis celebrata observat, περίεργα sunt. *Vesterhov.*

58. AIN' VERO, CANIS?] Hoc verbo impudentibus inimicis convicium fieri solet. *Donatus.* Acerbissimum convicium; nec sacris Literis ignoratum. Vide 2 Sam. XVI. 9. Nugatur E. rasmus, τὸ CANIS exponens, garris, nugaris. *Vesterhov.*

59. QUIS TU HOMO ES? Quid tibi vis? &c.] Ἐπι-

ῥοχασμός [Codd. Veneti, περιπλοκασμός. *Vesterh.*] figura est, ubi multa terribiliter interrogantur, ut, [Virg. Aeneid. IX. 376.] Scate viri: quae causa viae? quive estis in armis?

Quove tenetis iter? *Donat.*

60. PRINCIPIO &c.] In tria divisit officium defensionis suae. In assertoris, EAM ESSE DICO LIBERAM. In cognitoris, CIVEM ATTICAM. In fratris, MEAM SOROREM. Et bonus est ordo, Libera, civis, nobilis. CIVEM ATTICAM.] Quo etiam negotium potest ei fieri, qui se pro domino gessit in civem. *Donatus.*

61. Hui, bem & caetera huiusmodi generis, summae sunt adversus eos, quibus irascimur. *Donatus.*

Ch. Meam sororem. *Thr.* ⁶² Os durum! *Ch.* ⁶³
 Miles, nunc adeo edico tibi,
 Ne vim facias ullam in illam. *Thais*, ego eo ad
 Sophronam
 Nutricem, ut eam adducam, & signa ostendam haec,
Thr. Tun' me prohibeas,
 Meam ne tangam? *Ch.* Prohibeo, inquam. *Gn.*
 Audin' tu? hic ⁶⁴ furti se alligat.

⁶⁵ Satis

62. Quasi ex omnibus
 hoc sit impudentius, quod
 & sororem suam dicat. OS
 DURUM.] Os impudens: ut
 contra, *mollis frontis* dicun-
 tur, qui sunt reverentes.
Donatus. OS DURUM.] Im-
 pudens. Lucil. apud Non.
 v. *Bovinatores*:

Hic strigosus bovinatorque,
 ore improbu' duro.

Cic. pro P. Quint. 24. *Mi-*
bi videri ore durissimo esse,
qui praesente eo (Roscio).
gestum agere conaretur. Fam.
 V. 10. Si mehercule *Appii*
os haberem, — tamen hoc
sustinere non possem. Ovid.
Metam. V. 451.

duri puer oris, & audax.
Sueton. de Illustr. Gram-
 mat. 22.

Os nullum, vel porius pu-
 gilis!

Eodem sensu, sed sermone
 magis plebejo, *durne buccae*
fuit, Petronius dixit, cap.

43. Verecundi contra *mollis*
frontis esse dicuntur. *Vesterb.*

63. Miles, contumelioso
 dixit. De iis enim est offi-
 ciis, quae suo nomine con-
 tumeliosa censentur. EDICO
 TIBI, Ut superbe, quasi
 militi. Nam *edictum*, Prae-
 toris dicitur & Imperatoris.
Donatus. EDICO — NE.]
Sic Cic. Fam. III. 8. 14.
Cum edixi, ne quis injussa
meo profisceretur.

64. FURTI SE ALLIGAT.]
 Id est, reum se efficit frau-
 dis. Nam *μετ' ἀληπίκως*
furtum pro omni fraude &
 dolo accipimus & injuria.
Sic Virgilius [Aen. XI. 515.]

Furta parvo belio.
 id est, insidias. & [Georg.
 IV. 346.]

Ductio furis.
 id est, adulteria. Omne ma-
 lum factum. [Aeneid. VI.
 568.]

Quae quis apud superos furio
luctatus inani,

Di-

65 Satis hoc tibi est. *Thr.* Idem hoc 66 tu ais, Thais?

Th. 67 Quaere, qui respondeat. 40

Thr. 68 Quid nunc agimus? *Gr.* 69 Quin redeamus: jam haec 70 tibi aderit supplicans

S s s 2

Ultro.

Distulit in seram commissâ piacula noctem.

Furtum [Videntur esse verba veteris Icti. *Vest.*] duobus modis dicitur. Uno, cum omne maleficium generaliter significatur: altero, cum res surrepta demonstratur. Nunc ergo *Furtum*, maleficium est. *ALLIGAT.*] Astringit, illaqueat, & obnoxium facit. *Donatus.* HIC FURTI SE ALLIGAT.] Dat tibi actionem furti adversus se. *Gell. VII 15. Quod cui servandum datum est, si id usus est, — furti se obligavit. Cic. pro Domo cap. 8. Populumque Romanum scelere obligasses. Plaut. Poen. III. 4. 27.*

Homo furti sese adstringit. Vesterhov.

65. SATIS HOC TIBI EST.] Ad repetendam scilicet virginem, sumendamque injuriae vindictam. *Donatus.* *Mf. Lips. SATIS — EST?* Commodè autem haec in *Libris* quibusdam tribuuntur *Chremeti*, seu cum interrogatione pronuncies, seu citra interrogationem. *Vesterhov.*

66. Hoc, quod Chremes, & tanquam Chremes. *Donatus.*

67. QUARE, QUI RESPONDEAT.] Satis contumeliose: Illud enim quaeritur, quod difficilè reperitur. Ergo, non modo indignus es, inquit, cui ego respondeam: sed vix invenies, qui te dignum responso judicet. *Donatus.* *Plaut. Pers. II. 4. 2.*

Emere oportet, quem tibi obedire velis.

Ovid. Metam. V. 181.

Quaere alium, tua quem moveant miracula. *Vest.*

68. QUID NUNC AGIMUS?] Vide ut evanuerit actio militis. Ubi est illud quod ait, *PRIMUM AEDES EXPUGNABO, & caetera.* Sed vani impetus hunc exitum semper accipiunt. *QUID NUNC AGIMUS?*] Consilium quaerentis est. *QUID — AGIMUS?*] Languidi atque defessi est. *Donatus.*

69. QUIN, modo imo, Non abeamus, inquit, sed REDEAMUS: ut irritos conatus

Ultro. *Thr.* ⁷¹ Credin'? *Gn.* Immo certe. novi ingenium mulierum:

Nolunt, ubi velis: ubi nolis, cupiunt ultro. *Thr.* ⁷² Bene putas.

Gn. Jam dimitto exercitum? *Thr.* Ubi vis. *Gn.* Sanga, ita uti fortes decet

Milites, domi ⁷³ focique fac vicissim ut memineris. 45 *Sa.* ⁷⁴ Jamdudum animus est in patinis. *Gn.* ⁷⁵

Frugi es. *Thr.* ⁷⁶ Vos me hac sequimini.

tus uno verbo ostenderet. *Donatus.* Non inepta le-
ctio quorundam Librorum:
QUID? REDEAMUS. *Vesterhov.*

70. TIBI ADERIT.] Ad
te veniet. SUPPLICANS, sc.
ut ignoscas sibi.

71. CREDIN'?] Ex par-
te consentit, qui sic inter-
rogat. Credere, dubitantis
est: Certum esse, fidentis.
Donatus.

72. BENE PUTAS.] Hoc
est, recte putas, sapias, vel
intelligis. *Virgilius* [Aeneid.
VI. 332.]

Multa putans, sortemque
animo miseratus iniquam.
Vel conjicis. Vel putas, di-
sputas. Vel putas, cogitas.
Donatus.

73. FOCI, facetè: nam
Sanga coquus est. * VICIS-
SIM.] E contrario, bello
confecto. *Menell.* Editi qui-
dam vetusti: DOMIQUE FO-
CIQUE. *Vesterhov.*

74. ANIMUS EST IN PA-
TINIS.] *Alexis* apud Athen.
Deipnosoph. Lib. I. Ο' νῆς
γὰρ ἐστὶ τῆς τραπέζης
πλησίον. *Lindenbrog.* Gru-
terus suo Codici adscripse-
rat ex Platone: Ε'ν τῷ κα-
πῆλῳ νῆς. *Animus ad cau-
ponem.* *Heaut.* V. 5. 19.
Plaut. *Cistell.* II. 1. 6.

ubi non sum, ibi est animus.
Afin. I. 3. 4. *Pseud.* I. 1. 32.
Perf. IV. 6. 27. *Cic.* *Fam.*
XV. 18. Ubi igitur, inquit,
Philosophia? Tua quidem in
culina. *Att.* XII. 12. *Ani-
mus in hortis.* *Vesterhov.*

75. FRUGI.] Utilis &
necessarius: a frugibus, quae
quod his fruamur, dictae
sunt. Inde fructus & fru-
mentum. Frui autem est ve-
sci. a frumine, quae est sum-
ma pars gulae: a qua re,
etiam his, quae nec cibo
nec

ACTUS QUINTI

SCENA PRIMA.

THAIS. PYTHIAS.

Th. **P**ERGIN', scelestâ, mecum ¹ perplexe loqui?
² Scio; nescio; abiit; audiui; ego non
 adfui.

S s s 3

³ Non

nec poculo sunt, *frui* dici-
 mur, καὶ ἀχρηστικῶς: ut-
 pote rebus Venereis: & de-
 lectatione odoris, visus, au-
 ditus, & caeteris. *Donatus.*

76. Sanguis hæc adscri-
 bunt Mss. Lips. & Boecleri
 Mss. omnes. *Vesterhov.*

I. PERPLEXE.] Dubie &
 obscure, ut dicta quasi se-
 cum pugnent. περιπλεγ-
 μένως, περιπλέγδην. *Plaut.*
Afin. IV. 1. 47. — *verbum*
perplexabile. *Aul. II. 2. 81.*
perplexariur. *Stich. I. 2. 18.*
perplexim, *versu 28.* *per-*
plexabiliter dixit. *Cic. Phi-*
lipp. II. 37. *Mira verborum*
complexio. *Vesterh. Plaut.*
Perf. IV. 6. 26. *Contorti-*
plicata nomen. *Glossar. Ter-*
tiloquium. Συνεστραμμένη
 ὁμιλία. *Lindenbrog.* In-
 tricatè. *Muell.*

2. SCIO; NESCIO; ABIIT;
 AUDIUI.] Mirè ex dictis om-
 nibus pauca decerpit: & o-
 stendit quid perplexe dixe-
 rit: & stomachum saevientis
 expressit. Acriter iratorum
 est, ea repetere, quae pro-
 xime dixerint, quibus ira-
 scuntur. *Donatus.* Mimesis
 elegans verborum Pythiae;
 quam variè explent Inter-
 prètes. — Fingamus, Thai-
 dem a coena domum rede-
 untem, virginemque lacru-
 mantem & veste confecta
 offendentem in suspicionem
 stupri illati venisse, atque
 in ipsis aedibus rogasse Py-
 thiam, cui praecipua ejus
 cura commissâ erat, ad hunc
 modum:

Th. Scis tu, nullum virum
 accessisse ad eam? Py. SCIO.

Th. Quae igitur causâ lacru-
 marum & vestis confectae?
 Py. NESCIO.

Th.

3 Non tu istuc mihi dictura aperte es, quidquid est? Virgo conscissâ veste lacrumans 4 obticet.

Eunuchus abiit. 5 quamobrem? quid factum est? taces?

Py. Quid tibi ego dicam, misera? illum Eunuchum negant

Fuisse. Th. Quis fuit igitur? Py. 6 Iste Chaerea.

Th. Qui Chaerea? Py. Iste ephēbus frater Phædriæ.

Th. Quid ais, 7 venefica? Py. Atqui certò comperi.

Th.

Th. Ubi nobis Dorus noster? Py. ABIIT.

Th. Qui scit abiisse Dorum? Py. AUDIVI.

Th. Quare non retraxisti fugientem? Py. EGO NON ADFUI.

Si hæc minus placent, quod non satis perplexe sint dicta, ἐπέχω. Vesterhov.

3. NON DICTURA ES? Interrogando jubet. Phæd. III. 6. 2.

non vis citius progredi? Mf. Græv. & Edit. Mediol. NUM TU. Vesterhov.

4. Tacemus consilia: ut [Virgil. Aeneid. II. 94.] Nec tacui demens. Reticemus dolores; ut [Heaut. I. 1. 33. ordine tamen contrario.] Ne verere, ne retice. Obticemus quorum nos pudet: ut in Phormione *,

Hæc quidnam obtices? Donatus. *. V. 8. 2. Ubi legitur, EHEM, QUID NUNC OPTICUISTI. Bene autem distinguit Donatus. Justin. XXXII. 2. Turba querelarum confusus adolescens repente obticuit. Est autem conticere desistere a loquendo. Virg. Aen. II. 1. Vesterhov.

5. QUAMOBREM? QUID FACTUM EST? TACES?

Hæc ἀσύνδεσσι instantis dominae vultum habitumque demonstrant. Donatus.

6. ISTE AUT ADDITUM EST, quasi de invisio, aut, quasi de noto.

7. QUID AIS, VENEFICA? Redit rursus ad iracundiam. aptum convicium & conicum in ancillas; venefica, lupa,

Th. Quid is, obsecro, ad nos? quamobrem adductus est? *Py.* Nescio; 10

Nisi ⁸ amasse credo Pamphilam. *Th.* Hem! misera occidi.

Infelix! siquidem tu istaec vera praedicas.

Num ⁹ id lacrimat virgo? *Py.* Id ¹⁰ opinor. *Th.* Quid ais, ¹¹ sacrilega?

¹² Istuccine interminata sum, hinc abiens tibi?

Py. ¹³ Quid facerem? ita ut tu ^{*} justi, ¹⁴ soli credita 'st. 15.

Th. ¹⁵ Scelestā, lupo ovem commisisti, dispudet,

S s s 4

Sic

lupa, vipera & sacrilega, & caetera. Donatus.

8. NISI AMASSE Credo &c.] Deest quod: ut sit, nisi quod. Donatus.

9. Id, intelligit stuprum.

* Id, pro, ob id. Supra [III. 1. 3. & 4.] Id verò serio triumphat. Donatus.

10. Callide, OPINOR, dixit, cum sciat. Donatus.

11. Αὐχῆσις. Nam primo SCELESTA, deinde VENEFICA, postremo SACRILEGA. Donatus.

12. ISTUCCINE INTERMINATA SUM.] Satis moraliter. Apparet haec post Scenam esse mandata. Donatus. Vide dicta Thaidis supra III. 2. 52. Vesterhov. Imò vide Thaidis Chaereae memorata, supra III. 5. 30. In-

TERMINATA SUM, severè prohibebam.

13. QUID FACEREM?] Ita solent laudantes & excusantes quae fecerunt. Plaut. Trin. I. 2. 137.

Quid fuit officium meum me facere? face sciam.

Virg. Ecl. I. 41. & VII. 14. Quid facerem?

Gr. τί ἐχρην με ποιεῖν; Vide Interpretes ad Evang.

Luc. XVI. 3. τί ποιήσω; V.

* JUSTI.] Συγκοπή καὶ μετὰ πλάσμιος pro JUSSI-STI. Donatus.

14. SOLI CREDITA 'ST.] Verba Thaidis narrat ipse Chaerea. supra III. 5. 30. 31. Vesterhov.

15. SCELESTA, OVEM LUPO COMMISISTI.] Redit rursus

Sic mihi data esse verba, ¹⁶ quid illuc hominis est?
Py. ¹⁷ Hera mea tace; tace obsecro, salvae fumus:
¹⁸ Habemus hominem ipsum. *Th.* Ubi is est? *Py.*

Hem! ad sinistram,
 Videsne? *Th.* Video. *Py.* Comprehendi jube,
¹⁹ quantum potest. 20

Th.

fus ad minora convicia, quia videt se esse convictam. Et est proverbium, OREM LUPO COMMISISTI. *Donatus.* Dictum in eos, quibus parum tutò quid servandum committitur. *Plaut. Pseud. I. 2. §.*

Ut mavelis lupos apud oves linquere, quam hos domi custodes

Cic. Philipp. III. 11. [De M. Antonio urbis se custodem fore pollicente.] *O praeclearum custodem ovium, ut ajunt, lupum.* *Ovid. Arte Am. III. 8.*

rabidae tradis ovile lupae.
Gr. κατὰλείπειν οἶν ἐν λύκοις. *Vesterhov.*

16. QUID HOMINIS ILLIC EST? Per genitivum casum injuriose dicitur: per nominativum, honorifice. QUID ILLUC HOMINIS EST? Non continuo agnoscit hunc hominem meretrix. Quia etsi adhuc Eunuchi vestem

indutus est, attamen exiit spadonis incessum: vultum, habituque mutavit: & praeter vestem, totus in Chaeream rediit. *Don.* Ita solent admirabundi simul per contemptum loqui. *Hec. IV. 4. 21.* Acidalius verba haec Pythiae secum loquenti tribuit, quod placet. *Vesterh.* Illuc legit etiam Minellius. Possunt autem haec sic capi, quasi miretur Thais improbitatem & astutias Chaerae.

17. HERA MEA TACE: TACE OBSECRÒ.] Blande ac puellariter arridet. TACE.] Non silentium indicentis est, sed securam facientis: ut, Tace, egomet conveniam ipsum. *Donatus.*

18. HABEMUS HOMINEM IPSUM.] Formulae speciem habet in manifesto deprehensum. *Plaut. Casin. II. 8. 34. habeo viros.* *Vesterhov.*

19. QUANTUM POTEST.] Deest cito. *Donatus.* Immo deest, Tantum. *Vesterhov.*

Th. ²⁰ Quid illo faciemus, stulta? *Py.* ²¹ Quid facias, rogas?

Vide amabo! si non, quum aspicias, os impudens. Videtur. *Th.* ²² Non est. *Py.* ²³ Tum quae ejus confidentia 'st!

20. QUID ILLI FACIEMUS, &c.] Subauditur *comprehensio*. Donatus. ILLO.] Faërus & alii. Sed in Mss. plurimulis est ILLI. *Vesterhov.* FACIAS, Edd. Delph. & Minell.

21. QUID FACIAS?] Hinc usque ad finem Scenae omnia in Mf. Graev. tribuuntur Pythiae. Nisi quod superscriptum eadem, ut videtur, manu, esse libros, in quibus illa, NON EST, Thaidi tribuantur. Donatus itidem omnia Pythiae tribuisse videtur. *Vesterb.*

22. Non est impudens inquit, non est nisi similis impudenti. Donatus. Huc

enim* pertinent haec ejus verba, nisi ipsum sibi contradixisse malimus statuere.

* NON EST.] Sunt, qui Pythiae tribuunt, in quibus tres Mss. Leid. & EUGRAPHIUS, qui NON EST exponit, *negos esse, quod dico?* Heinsius recensabat, TH. NON. PY. TUM &c. *Vesterhov.*

23. TUM.] Praeterea. Minell. CONFIDENTIA ideo, quod ultro redit eò, ubi tantum admisit flagitium. Ex mente Eugraphii sensus est: Si non est impudens, cur regitur tanta confidentia fretus incedit?

ACTUS QUINTI

SCENA SECUNDA.

CHAEREA. THAIS. PYTHIAS.

Ch. **A**PUD Antiphonem uterque ¹, mater & pater

S s s 5

² Quasi

1. Sub. *parens* (Antiphonis.) Donatus.

² Quasi dedita opera, domi erant, ut nullo modo
Introire possem, quin viderent me. interim
Dum ante ostium sto; ³ notus mihi quidam obviam
Venit. ubi vidi, ⁴ ego me in pedes, quantum queo, ⁵
In ⁵ angiportum quoddam desertum: inde item
In aliud, inde in aliud: ita ⁶ miserrimus

Fui

2. Non tam mirum, si
domi erant: sed illud magis
mirum, quod in ea domus
parte, qua in aedes introe-
undem erat adolescentulo.
Donatus. DEDITA OPERA.]
Studio & navata opera.
Plaut. Pocr. III. 1. 5. Cic.
Fam. VIII. 1. dato opera,
Hinc deditus rei vel in re
aliqua dicitur, qui tota men-
te in rem incumbit. Lucret.
III. 647.

Et simul in pugnae studio
quod dedita mens est. Ve-
sterhov.

3. An Notus, qui me
posset agnoscere? an qui me
noverit, id est, amicus?
Donatus. Bene Donatus.
Plaut. Pseud. IV. 3. 39.

Novi, notis praedicat.

Cic. Fam. V. 12. Atque illi
artifices, corporis simulacra
ignotis nota faciebant. Phaed.
1. 11. 2.

Ignotos fallit, notis est de-
rui. Vesterh.

MIHI OBVIAM VENIT, Iter
ad me tendit.

4. EGO ME IN PEDES.]
Sub. Do, conjicio. Plaut.
Capt. I. 2. 12.

Si non est, quod dem, mene
vis dem ipse in pedes.

Phorm. I. 4. 13. Flor. IV.
2. 67. Exercitus in fugam.
Vesterhov. Vide illum non
vitasse sub una clausula bis
IN dicere. IN PEDES, IN
ANGIPORTUM. Donatus.

5. Rationem denomina-
tionis dedit Vossius in Ety-
molog. Gr. *σενοπός*. So-
lebant in angiportis habitare
meretrices. DESERTUM.]
Quod nunc non ut olim fre-
quentaretur ab incolis. Vir-
gil. Aen. II. 713. & 714.
Vesterhov.

6. ITA MISERRIMUS FUI
FUGITANDO.] Id est, fati-
gatus, lassus, & languidus
sum, dum fugio. Et hone-
sta locutio est: ut miser a-
mando, miser currendo. Do-
natus. Mf. Graev. INDE
MISERRIMUS FUGI FUGITAN-
DO. Vesterhov. FUGITANDO,
sub.

Fui fugitando; ne quis me ⁷ cognosceret.
 Sed estne haec Thais, quam video? ip/a 'st: ⁸ haereo.
 Quid faciam? ⁹ quid mea autem? quid faciet mihi? ¹⁰
Th. Adeamus. ¹⁰ bone vir, Dore, salve: dic mihi,
 Aufugistin'? *Ch.* ¹¹ Hera, factum. *Th.* * Satin'
 id tibi placet?

Ch. Non. *Th.* Credin' te impune ¹² habiturum?

Ch. Unam hanc ¹³ noxiam

¹⁴ Mitte

subterfugiendo, aut vitando. Potest tamen horum sensus esse: *Vebementer cruciabar metu animi inter fugiendum, ne &c.* Paraphra-
 stes Delph. ante Ne sup-
 plet, metuens.

7. COGNOSCERET.] No-
 ta improprie dictum, pro
Agnosceret. Donatus.

8. HAEREO.] Incertus re-
 maneo atque desigor. Pri-
 mus metus adimit consilium:
 sed recogitatio reddit confi-
 dentiam. *Donatus* HAEREO.]
 Metaphora ab avibus inesca-
 tis translata. Ita Donat. ad
 Adelp. III. 3. 49. conf.
 V. 7. 70. Affine est illud
 Phorm. V. 2. 15. *In eodem*
luto haesitas. Vesterhov.

9. QUID MEA AUTEM?
 QUID &c.?) Formula con-
 temnendi minas alterius aut
 periculum. Plaut. Pers. II.
 3. 16.

quid faciet mihi? Vest.

10. BONE VIR, DORE,
 SALVE.] Major objurgatio
 est, per hanc dissimulatio-
 nem Thaidis adversus Chae-
 ream, quam si illum id, quod
 est, appellet. *Donatus.* Fin-
 git adhuc meretrix illum
 Eunuchum esse: ut sic sa-
 lutatum facilius tanquam
 subiectum & sibi deditum
 inveli possit. *Eugraph.* Si-
 milis ironia est And. III.
 5. 10. Adelp. IV. 2. 17.
Vesterhov.

II. HERA, FACTUM.]
 Non potuit subtilius respon-
 dere Chaerea, quam accom-
 modare se interroganti. *Do-
 natus.* SATIN' ID TIBI PLA-
 CET?] Formula deprehen-
 dentis alterum in manifesto
 scelere, idque reprehenden-
 tis. Adelp. IV. 7. 19. Haec
autem aliter exponentem vi-
 de Gotl. Cortium ad Sallust.
 Catil. 2. n. 1. *Vesterhov.*

12. Mf. Lipf. Graev. cum
 edd. 1469. Tarvis. Mediol.

&

¹⁴ Mitte: ¹⁵ si aliam admisero unquam, occidito.

Th. Num meam saevitiam veritus ¹⁶? *Ch.* Non.

Th. Quid igitur? 15

Ch. Hanc metui, ne me ¹⁷ criminaretur tibi.

Th. Quid feceras? *Ch.* Paululum quiddam. *Th.*

Eho! paululum, impudens?

An paullum hoc esse tibi videtur, virginem
Vitiare civem? *Ch.* Conservam esse credidi.

Py. Conservam! ¹⁸ vix me contineo, quin invo-
lem in 20

Capillum. monstrum; etiam ultro derisum advenit.

Th.

& Rob. Stephan. ABITU-
RUM. Praestat tamen HABIT-
TURUM, uti infra V. 7. 18.

*Si quidem istuc impune ha-
bueris.*

Est autem impune habere idem
quod inultum auferre. *Ves-
terhov.*

13. *Mf. Lips. Graev. Edd.*
Tarvis. Mediol. NOXAM.
Distinguant, vulgo, quod
NOXIA sit culpa seu pecca-
tum; NOXA damnum seu
poena e culpa sequens. U-
trumque autem & culpam &
poenam notat, *Virg. Aen.*
I. 45.

Unius ob noxam, & furias
Ajacis Odes. Vesterhov.

14. Mire variant Libri
scripti & impressi, exhiben-
tes, MITTE, OMITTE, A-
MITTE, DIMITTE. *Vesterhov.*

15. SI ALIAM ADMISERO.]

Cic. pro Ligario, c. 10.

Ignoscite, iudices; erravit:

laxus est; non putavit. Si

unquam posthac. ad parentem

sic agi solet &c. Lindenbrog.

Similis sententia est *And.*

III. 5. 5. Vesterhov.

16. VERITUS ES?] *Sc.*

ut fugeras. Donatus.

17. Reum apud te face-

ret. Engraph. Deferret, ac-

cusaret apud te.

18. VIX ME CONTINEO.]

Sic Hec. IV. 3. 9. Plaut.

Menuechm. V. 2. 72.

non tu te tenes? Vesterh.

VIX ME CONTINEO, QUIN

INVOLEM INCAPILLUM.] *Min-*

nae istae proprie foeminae

rum sunt, & in se, & in

alios unguibus saevientiam:

ut [Virg. Aeneid. IV. 673.]

Un-

Th. Abin' hinc, insana? *Py.* Quid ita vero ¹⁹?
debeam,

Credo, isti quidquam furcifero, ²⁰ si id fecerim:
Praesertim cum se servum fateatur tuum.

Th. ²¹ Missa haec faciamus. non ²² te dignum,
Chaerea,

25

Fecisti.

Unguibz ora soror foedans,
& pectora palmis.

Sed INVOLEM, ab avibus
tractum est, ut apud *Vir-*
gilium [Aeneid. III. 233.]
praedam pedibus circum-

volat nunc.

Ergo hoc gestu, & dicto,
& corporis motu, est adju-
vandum. IN CAPILLUM.] Ap-
paret more veterum inton-
sum esse. *Donatus.* Vide su-
pra ad IV. 3. 6. *Vesterhov.*

19. VERO.] *Abecqz*, sub-
auditur. VERO autem ironi-
ce pronunciandum est. *Do-*
natus emendante *Vesterho-*
vio. DEBEAM, CREDO, ISTI
QUICQUAM FURCIFERO.] Sa-
ne *dehere* dicimur poenas
pro injuria ei cui injuriam
fecerimus: quas se non de-
bituram Chaereae ut furci-
fero dicit *Pythias*, si illi
coedem intulerit in servili
habitu constituto. *Donatus.*
DEBEAM.] Post *Turnebum*,
Advers. XII. 10. hunc lo-
cum exposuit *Schottus.* Obs.
II. 23. Qui per injuriam

factam alteri se quasi obli-
gat, *dehere* ei dicitur. Vid.
Cic. *Catil.* I. 2. *Virgil.*
Aen. XI. 51.

Nos juvenem exanimum, &
nil jam coelestibus illis
Debentem vano moesti comi-
tantur honore.

Juvenal. X. 311.

fiet adulter

Publicus, & poenas metuet,
quascunque maritis
Iratis debent.

Neque aliter intelligenda
verba Orationis Dominicae
Matth. VI. 12. Καὶ ἄφης
ἡμῖν τὰ ὀφειλόμενα ἡ-
μῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίε-
μεν τοῖς ὀφειλταῖς ἡμῶν.

Dixit autem CREDO, εἰρω-
νικῶς, uti Graeci usurpant
suum ὀίμαι. Vide supra
III. 2. 15. *Vesterhov.*

20. SI ID FECERIM.] Si
involaverim in capillum ejus.
Donatus.

21.

Fecisti, nam ²³ etsi ego digna hac contumelia
 Sum maxime; at tu indignus, qui faceres tamen.
 Neque aedepol, quid nunc consilii capiam, scio,
 De virgine istae: ita ²⁴ conturbasti mihi
 Rationes omnes, ut eam non possim suis, 30
 Ita ut ²⁵ aequum fuerat, atque ut studui, tradere.
 Ut

21. MISSA HAEC FACIAMUS.] Haec scilicet iocul-
 ria & inutilia. *Donatus.* Intel-
 ligit verborum ludibria &
 leporem comicum, in qui-
 bus hucusque perstiterant
 & Thais, & Chaerea, ge-
 rens se pro fugitivo repre-
 hensio. *Vesterhov.*

22. TE DIGNUM.] Quod
 te decet, aut tibi honestum
 est. *Minell.* DIGNUM, pro
 dignè. aut deest *facinus*.
 Mira accusatio mixta laudi
 & blandimento. *Donatus.*

23. ET SI EGO HAC CON-
 TUMELIA DIGNA SUM MA-
 XUME; AT TU INDIGNUS,
 QUI FACERES TAMEN.] Or-
 do: *Etsi maxime*. *Donatus.*
Explicat Gronovius, Observ.
III. 8. Si ego hoc meritar
patri, attamen tu non debebas
facere: non conviehat per-
sonae tuae. Quam significa-
tionem 78 *dignus, & maxi-*
me indignus pluribus exem-
 plis adstruit. *Vesterhov.* TU
 INDIGNUS QUI FACERES TA-
 MEN.] Id est, te non de-

cuit eam injuriam mihi fa-
 cere, cum sis frater Phae-
 driæ mei Amatoris, & dili-
 genter ac liberaliter fueris
 institutus. *Paraphrast. Delp.*
 EGO DIGNA, existens mere-
 trix. *Minell.* SI, pro ET SI,
 legit *Donatus.* MAXUME,
 modò *sane*: concedentis vo-
 cula.

24. CONTURBASTI MIHI
 RATIONES OMNES.] Meta-
 phora a negotiatoribus pe-
 titâ, qui rationes conficiunt,
 & dicuntur *conturbare*, quum
 vident [forte, *videntes*.] se
 aere alieno oppressos, nec
 esse solvendo, [eas] con-
 fundunt; vulgò, *bancam*
ruptam faciunt. Vide Ma-
 nut. ad Cic. Att. II. 1. &
 IV. 17. Contrarium est *ex-*
pedire rationes. Eadem me-
 taphora dixit *Henaut.* IV. 2. 7.
ratio de integro ineunda est
mihi. *Vesterhov.*

RATIONES OMNES, pro to-
 tum negotium.

25. AEQUUM FUERAT.]
 Oportuisset. * *Sc. Integrum*
 &

Ut ²⁶ solidum parerem hoc mihi beneficium, ²⁷
Chærea.

Ch. ²⁸ At nunc dehinc spero ²⁹ aeternam inter nos
³⁰ gratiam

Fore, Thais, sæpe ex ³¹ hujusmodi re quapiam, &
Malo principio, magna ³² familiaritas ³⁵
Conflata est. ³³ quid si hoc quispiam voluit Deus?

Th.

& incontaminatam. *Minell.*

26. SOLIDUM.] Integrum.
Plaut. Cure. III. 35.

In his a me solidam & grandem gratiam.

Vide ad And. IV. I. 23. &
Lexic. Plaut. Parei, v. Solidum. Vesterhov. BENEFICIUM, pro, gratiam. ut
Phorm. III. 3. 5. And. V. I. 5.

27. Blande nomen repetitam est, CHÆREA. *Donatus.*

28. AT NUNC DEHINC &c.] Nunc jam Chærea vera veris æquiparans, recedit a jocularibus. *Donatus.*
DEHINC, ex hoc tempore.

29. AETERNAM.] Locutio indefinita; cum qua Junius & Tremellius componunt dictum Gen. XVIII. 8. Sic Cic. Fam. XII. 14. *Vesterhov.* Perpetuam, per omnem vitam nostram duraturam. Plaut. Capt. IV. 2. 13.

Spero — me ob hunc munusculum aeternum adepturum cibum.

30. GRATIAM.] Amicitiam, concordiam ex discordia. Hec. III. I. II. & III. 5. 29. Justin. XVI. 1. Cum fratre suo in gratiam reverti. *Vest.*

31. HUIUSMODI RE.] Hoc est, turbulenta. *Donatus.* SÆPE EX HUIUSMODI RE QUAPIAM, ET MAIO —, CONFLATA EST.] Imitatur Livius I. 9. Sæpe ex injuria postmodum gratiam ortam. Est vero conflandi vox a metallorum fusoribus desumpta, quæ enim liquefunt, conflari proprie dicuntur. *Vesterhov.*

32. FAMILIARITAS.] Necessitudo, & conjunctio. *Paraphrastes Delph.* CONFLATA.] Contracta & conciliata. *Minell.*

33. QUID SI HOC QUISPIAM VOLUIT DEUS?] Pleraque

Th. Equidem pol in eam partem accipioque, & volo ³⁴.

Ch. Immo ita quaeso ³⁵ unum hoc scito. contumeliae

Non me fecisse causa, sed amoris. *Th.* Scio.

Et pol propterea mage ³⁶ nunc ignosco tibi. 40

³⁷ Non

que repentinis impulsioni-
bus nata, mirisque proyen-
tibus, Deo ascribi solent.
Ut, [Virgil. Aeneid. II.
632.]

*Descendi, ac ducente Deo
flammam inter & hostes
Expeditur.*

Et, [Virgil. Aeneid. III.
715.]

*Hinc me digressum vestris
Deus appulit oris.*

Et Sallustius [in Fragmen-
tis.] *Uer tanta repente muta-
tio non sine Deo videretur.*
Donatus. Ut ne de Cupi-
dine intelligam, facit τὸ
QUISPIAM. Videtur temera-
rius abusus providentiae di-
vinae. Sic Plautus Aul. IV.
10. 7. itidem de stupro
virginis:

*Deus impulsor mihi fuit, is
me ad illam illexit.*

Et versu 12.

Deos credo voluisse.

Sed & quoties causas rei
reddere nescirent, rem di-
vinitus accidisse dicebant.

Horat. Carm. I. 33. 10.

Sic visum Veneri.

Ovid. Metam. I. 366.

Sic visum superis.

Metam. XIII. 597. Virgil.

Aen. IV. 45. Homer. Iliad.

A. 5.

Διὸς δ' ἐτελείετο βολή.

Et Iliad. Γ. 164.

Οὔτι μοι αἰσίνη εἴσι, θεοὶ
νό μοι αἰσινάι εἰσιν.

Non tu, sed Dii mihi aucto-
res sunt. Verba Priami ad
Heleniam. QUISPIAM DEUS.]
Cic. Fam. XIV. 8. De A-
polline & Aesculapio: Ita
sum levatus, ut mihi Deus
aliquis medicinam fecisse vi-
deatur. Vesterhov.

34. Evenire subauditur:
& est σύλληψις tertia.
Donatus.

35. Sensus est: *Quaeso,*
ut in eam partem accipias.
Vesterhov.

36. NUNC IGnosco &c.]
Quod culpa non sit homi-
nis, sed amoris. Donatus.

37 Non adeo inhumano ingenio sum, Chacrea,
Neque ita imperita, ut, ³⁸ quid amor valeat, nesciam.

Ch. Te ³⁹ quoque jam, Thais, ita me Dī bene
ament, amo.

Py. ⁴⁰ Tum pol tibi ab istoc, hera, cavendum in-
telligo.

Ch. ⁴¹ Non ausim. Py. ⁴² Nihil tibi quidquam cre-
do. Th. Desinas. 45

Ch. ⁴³ Nunc ego te in hac re mihi oro ut adjutrix
fies.

⁴⁴ Ego me tuae commendo & committo fidci.

⁴⁵ Te

37. NON ADEO INHUMA-
NO INGENIO &c.] Hoc est,
immitis non sum, quantum
putas: ut, [Virgil. Acneid.
I. 567.]

Non obtrusa adeo gestamus
pectora Poeni.

IMPERITA.] Non experta.
Donatus. Ita non est in
Mf. Lipf. Vesterhov. Non
adeo humanitatis expers, ne-
que tam ignara &c. Para-
pbrastes Delpb.

38. QUID AMOR VALEAT.]
Quae sit potentia amoris,
Parapbrastes Delpb.

39. Bene Quoque: non
enim jam hanc ita amat, ut
negligat illam: sed hanc il-
lius causa. Donatus.

40. TUM POL TIBI AB
ISTOC &c.] Facete. tan-
quam qui soleat capillum &

vestem ejus conscindere,
quam amaverit. Donatus.

41. Aliquid mali admit-
tere contra Thaidem, scili-
cet propter fratrem Phae-
driam. Minell. Aut, ama-
tor esse Thaidis, propter
fratrem &c. * AUSIM, pro
audebo: & est verbum hu-
jus temporis tantum. Do-
natus.

42. NIHIL QUIDQUAM.]
Παρέλκων quartum. aut
NIHIL, pro non. Donatus.

43. Mf. Lipf. IDEM NUNC.
Vesterhov.

44. EGO ME TUAE COM-
MENDO ET COMMITTO FI-
DEI.] Satis amatorie, ut ap-
pareat nunc maxime captum
Chaeream, ac mancipatum
virgini [forte, mulieri, sc.
Thaidi.] Commendamus nos

T t t cog-

45 Te mihi patronam capio, Thais: te obsecro:

46 Emoriar, si non hanc uxorem duxero.

Th. 47 Tamen si pater. Ch. Quid? 48 ah! volet,
certo scio: 50

Civis modo haec sit. Th. Paululum opperirier
Si vis: jam frater ipse hic aderit virginis:

Nu-

cognitis: *Committimus* ignotis. Ergo *αὐξήσις* est maioris officii, fideique circa Thaidem. *Donatus*,

45. T ϵ adjectum, vim habet, & ex animo supplicantis habitum adolescentis ostendit. *Donatus*. PATRONAM CAPIO.] Videtur respici mos Romanorum veterum; quando ex instituto Romuli plebs e patriciis patronos capiebat. Cupit autem Chaerea Thaidem PATRONAM in concilianda sibi Pamphila, non quasi libertus ab ea e servo factus, quod Farnabius existimat. *Vesterhov*. Quod tamen respexisse Chaeream, non est absurdum.

46. EMORIAR, SI NON HANC UXOREM DUXERO.] Vide amatorem adolescentulum, cui in ipso flore nihil dulcius vita est, ipsam despiciere, si sibi uxor non daretur. *Donatus*. Εὐφρασίως EMORIAR dixit pro sim-

plici Moriar. Sic Heaut. V. 2. 18. Pomp. Mela, II. 2. 25. Emori quidam [sc. putant animas], sed id melius esse, quam vivere. Sensus autem verborum Chaereae est, Nullam causam dico, quin aut mortem oppetam, aut uxorem ducam violatam virginem. Quam rerum optio apud stupratam ingenuam erat. *Meursius Them*. Att. I. 7. Cic. Fam. VII. 23. Ne vivam, si tibi concedo. Similes formulae sunt, me ille perdat Jupiter; & ne valeam; &, dispaream. *Vesterhov*. Potest & rectius forsan accipi; moriendum erit mihi, non potero vivere si &c.

47. TAMEN, pro, modo, aut supple: ea demum conditione adiutrix tibi in hac re ero. vel, ea dem cond. hanc duxeris. Si PATER, sub. velit, consentiat.

48. AH!] Interjectio geffientis in spem. *Minell*.

Nutricem arcessitum iit, quae illam aluit * par-
volam:

49 In cognoscendo tute ipse aderis, Chaerea.

Ch. Ego 50 vero maneo. Th. Vin' interea, dum
is venit, 55

51 Domi opperiamur potius, quam hic ante ostium?

Ch. Immo percupio. Py. Quam tu rem actura,
obsecro, es?

Th. Nam quid ita? Py. Rogitas? 52 hunc tu in
aedeis cogitas

Recipere 53 posthac? Th. Cur non? Py. 54 Cre-
de hoc meae fidci,

55 Dabit hic aliquam pugnam denuo. Th. Au, ta-
ce obsecro. 60

T t t 2

Py.

* Mf. Lips. PARVAM. *Ve-
sterhov.*

49. IN COGNOSCENDO.]
Dum de Pamphilae origine
inquiretur. *Paraphrast. Delpb.*
Dum cognoscetur a nutrice.
Minell. Sic *And. IV. 4.*

32. In pariundo — adfuerunt.

50. Modò VERO consen-
tientis est adverbium: alias
confirmantis. *Donatus.*

51. DOMI.] Intus in ae-
dibus. * Non ignara illece-
brarum meretrix, — Chae-
ream vocat, ubi virgo est.
Et satis callide interrogat an
velit: quasi nesciat velle.
Donatus.

52. HUNC TU &c.] Pro-
nomen in his plus valet,
quam accusatio. *Donatus.*

53. POSTHAC.] Post hoc
factum, post hanc audaciam.
Donatus.

54. *Plaut. Amph. I. 1.*
235.

tuae fidei credo? ME. MEAE.
Vesterhov.

MEAE FIDEI.] Verbis meis.
Paraphrestes Delpb. Meae
asseverationi.

55. DABIT HIC ALIQUAM
PUGNAM DENUO.] DABIT,
proprie, pro inducet: ut,
* magnam dabit ille ruinam.
Donatus.

* Tò magnam ex proxime
praecedentibus repetitum.
Locus est apud *Virg. Aen.*
XII. 453.

dabit

Py. Parum perspexisse ejus videre audaciam.

Ch. Non faciam, ⁵⁶ Pythias. *Py.* Non pol credo, Chaerea,

⁵⁷ Nisi si commissum non erit. *Ch.* Quin, Pythias, Tu me servato. *Py.* ⁵⁸ Neque pol servandum tibi Quidquam dare ausim, neque te servare: apage te. ⁶⁵

Th. Adest ⁵⁹ optume ipse frater. *Ch.* Perii hercle: obsecro,

Abeamus intro, Thais: nolo me in via

Cum hac veste videat. *Th.* ⁶⁰ Quamobrem tandem? an quia pudet?

Ch. Id ipsum. *Py.* ⁶¹ Id ipsum? ⁶² virgo vero!

Th. I prae, sequor.

Tu

dabit ille ruinas

Arboribus, stragemque satis.

Caeterum acutiores, quam par est, esse mihi videntur

Interpretes [quorum primus est Donatus.], intelligentes PUGNAM de stupro.

Pugnam dat, qui ciet turbas. Supra IV. 3. II.

Plaut. Capt. III. 4. 53.

profecto jam aliquid pugnae edidit.

h. e. facinus aliquod audax patravit. *Vesterhov.*

56. Bene & moraliter appositum, PYTHIAS. Et joculariter, ut ille, PYTHIAS, dicit, ita haec, CHAEREA. *Donatus.*

57. NISI SI COMMISSUM NON ERIT.] Οὐκ ἔμμενον videtur. Sensus enim est,

Non credo, nisi tum, si tibi commissum non erit quidquam. *Vesterhov.*

58. NEQUE POL SERVANDUM TIBI QUIDQUAM DARE AUSIM.] Totum garrule & gesticulose, ut puellam cum adolescentulo fabulari videas. *Donatus.*

59. OPTUME.] Opportune. *Donatus.*

60. QUAMOBREM TANDEM?] Pro, tamen. Interrogatio haec increpationem continet impudentissimi facti. AN QUIA PUDET?] Haec interrogatio irrisivis plena est, in eum quem nihil pudet. *Donatus.*

61. ID IPSUM.] Hoc veluti molesto vultu dicitur: adeo

Tu istic mane, ut Chremem introduces, Pythias, 70

adeo ut imitetur dictum,
vultumque ejus Pythias.
Donatus.

62. VIRGO VERO !] VERO
εἰρωνικῶς. VIRGO.] Quasi
qui minime pudicitiae sta-
tum ac verecundiae virginalis
veneretur. *Donat.* Qui-
dam intelligunt; confusus
es quasi virgo: erubescis ex
veste & confusionem pate-
ris. quod [forte, *quid*] vir-
go patiat, quam vitiaſti.
Eugraphius. VIRGO VERO !]
Stomachose haec dicta. Cic.
Att. IX. 19. *Esſi his quidem*

timoris causa; ille vero?
ſed stomachari deſinamus.
Faërnus & Dacieria, prae-
eunte Donato [Hoc nondum
eſt probatum.], *εἰρωνικῶς*
in Chaeream dictum accipi-
unt. q. d. Eja vero! cre-
das virginem eſſe, cui vel
minima turpitudine ſit dede-
cori. In Mſ. Graev. ſupra-
ſcriptum: *Corrupta eſt, cu-
jus non pudet, & veſtis pu-
det?* Editi vetuſtiſſimi: VIR-
GO VERO VITIATA. *Vesterhov.*
Puderne te ejus? ſubaudit
Minell.

ACTUS QUINTI

SCENA TERTIA.

PYTHIAS. CHREMES. SOPHRONA.

Py. **Q**UID? quid venire in mentem nunc pos-
ſit mihi?

Quidnam? qui referam illi ſacrilego gratiam,

T t t 3

Qui

I. QUID? QUID VENIRE
IN MENTEM.] *In hoc loco*
cogitantis diſputatio eſt apud
ſe ipſam Pythiae, quatenus
Parmenonem dolo poſſit ulci-
ſci. *Donatus.* Supra III. 2.
ſ1. Cic. Verr. I. 54. Quod

eſt igitur remedium? quod?
ubi *Asconius Pedianus in-*
quit: Reperit, quod? ut
deliberrantis cunctatio videatur
ineſſe verbis ejus. *Vesterhov.*
IN MENTEM VENIRE POSSIT
MIHI?] *Comminuſci poſſun?*

Qui hunc ² supposuit nobis? *Ch.* ³ Move vero
ocius

Te, nutrix. *So.* Moveo. *Ch.* Video, ⁴ sed nihil
promoves.

Py. Jamne ostendisti signa nutrici? *Ch.* Omnia. ⁵

Py. Amabo! quid ait? cognoscitne? *Ch.* Ac ⁶
memoriter.

Py. Bene, aedepol, narras: nam illi faveo virgini.
Ite intro: jamdudum hera vos expectat domi.

Virum

2. Proprie SUPPOSUIT.
Nam ut *Subduci* dicuntur,
quae nolumus amittere, ita
supponi quae non desidera-
mus. *Plautus*, [*Casina*,
Grex versu 7.]

Et pro scorto supponetur hir-
cus unctus nautica *Donat.*
SUPPOSUIT.] Sic *Prol.* 39.
Vide ad *Heaut.* V. 3. 12.
Vesterhov.

3. MOVE VERO OCIUS TE.]
Plaut. Menagchin. V. 3. 12.
mover fornicinum gradum.
Adde *Merc.* IV. 1. 4. seqq.
Trin. III. 73. *Theocr.* *Idyll.*
XV. 29

ΚΙΝΕῖ Δὴ, Φέρε θάσσον
ῥάδωρ. *Vesterhov.*

VERO pro interjectione po-
suit stomachantis. *Donatus.*

4. VIDEO, SED NIHIL
PROMOVES.] Hinc est illud
Virgilianum [*Aeneid.* IV.

641. sed legitur paullo ali-
ter hodie.]

*Illa gradum celerans studio
procerabat anili.*

Scilicet non re celerabat, sed
studio. *Donat.* Motum, in-
quit, corporis video, sed
itineris nulla progressio est.
Eugraph.

5. AC MEMORITER.]
Guyetus, AC ME NOVERIT.
Mf. Pal. AC ME NORIT.
Praestat lectio vulgata. *Plaut.*
Afin. III. 2. 38.

Ut memoriter me *Sauream*
vocabat *atr.ensem*?

Capt. II. 1. 52.

istuc si potes

Memoriter meminisse, inest
spes nobis in hac astutia.

And. IV. 3. 8. *Expromta
memoria* dicitur. Simile me-
moriae exemplum in nutri-
ce est *Heaut.* XV. 1. 3. *Ve-
sterhov.* MEMORITER, ex
tempore, promtè.

Virum bonum eccum Parmenonem ⁶ incedere
Video. ⁷ vide ut otiosus it, ⁸ si Dîs placet! 10

⁹ Spero me habere, qui hunc ¹⁰ meo excruciem
modo.

Ibo intro, de cognitione ut certum sciam:
Post exhibo, atque hunc perterrebo sacrilegum.

6. INCEDERE.] Est otio-
se & cum dignitate quodam
ambulare. Virg. Aen. l. 46.

*Ast ego, quae Divum incedo
regina, Jovisque*

Et soror, & conjux.

Ad quem locum vide Ser-
vium. *Vesterhov.*

7. VIDE UT OTIOSUS IT.]
Invidet illi securitatem,
quem sollicitum redditura
est, VIDE, UT OTIOSUS IT.]
Vultu dicit, & gestu, eum
esse securum. *Donatus.*

8. SI DÎS PLACET!] Pro-
prium est exclamantis prop-
ter indignitatem alicujus rei.

Donatus De frequentissimo
hujus dicti usu vide ad A-
delph. III. 5. 30. *Vesterhov.*

9. SPERO ME HABERE.]
Pro *habiturum*, aut SPERO
pro *credo*, more suo. *Do-
natus.* HABERE.] Reperisse
consilium. *Engraph.*

10. MEO MODO?] Id est,
ut volo. *Donat.* And. l. 1.
126. Heaut. II. 4. 21. *Ve-
sterhov.*

ACTUS QUINTI SCENA QUARTA.

PARMENO. * PTTHIAS.

Pa. ¹ **R**EVISO, quidnam Chacrêa hic rerum gerat.
Quod si astu ² rem tractavit, ³ Dî vo-
stram fidem!

T t t 4 Quan-

1. Redeo ad videndum.
Minell.

2. REM TRACTAVIT.]
Coepit executus est. *Pa.
raphrast. Delph.* 3.

Quantam, & quam veram laudem ⁴ capiet Parmeno !
 Nam ut mittam, quod ei ⁵ amorem difficillimum, &
⁶ Carissimum ab meretrice avara: virginem ⁷
 Quam amabat, ⁷ eam confeci sine molestia,
 Sine sumptu, sine dispendio. tum hoc alterum,
 Id ⁸ vero est, quod ego mihi puto ⁹ palmarium,

Me

3. DI VOSTRAM FIDEM!] Modo non invocantis est, sed admirantis, & est figura ἐπιμονή per ἐκφώνησιν facta. Donatus.

4. CAPIET.] Consequetur. Paraphrast. Delph.

5. AMOREM.] Hoc est, (quod mox se explicans dicit) virginem quam amabat. Minell. Aut, amoris fruitionem, copiam amori suo satisfaciendi, consuetudinem cum amica. ut ita capiam, facit epithetum, DIFFICILLIMUM: ad quod tamen, si Minellium sequamur, paratu subaudiri potest.

6. CARISSIMUM.] Magnopretio parandum. Paraphrast. Delph. Vel, qui ipsi valde cordi erat. Minell.

7. EAM CONFECI SINE MOLESTIA.] Non audiendus Donatus scribens ad gladiatores respici, & virginem intelligi adeo devictam, ut gravissimo vulnere occubuerit. Sensus enim est, feci ut potiretur virgi-

ne, quam amabat. Est porro emphasis in τῷ CONFECI, amplius quid sonante, quam effeci. Id igitur vult, effeci ei virginem suo modo fruendam. Plaut. Pseud. I. I. 110. Satin est, si hanc hodie mulierem efficio tibi, Tua ut sit?

Cic. Manil. 10. de Cn. Pompejo: Plures provincias confecit, quam alii concupiverunt. Ml. Graev. & pl. seculi alii, cum Edd. Tarvis. & Mediol. CONFECI UT POTIRETUR, ex-glossa scilicet, observante Rivio. Donati tamen sententiam firmare videtur Apulejus, qui interficere virginizatem dixit. Adde Th. Crenii Animadvers. Phil. P. III. p. 113. Et Burmann. ad Petron. cap. 20. Vesterbo.

8. VERO, nisi ornativum esset, nihil significaret. Donatus.

9. PALMARIUM.] Palma dignum. Donatus. Vocabulum

Me repperisse, quo modo adolescentulus

¹⁰ Meretricum ingenia & mores posset noscere: ¹⁰

Mature ut quum ¹¹ cognorit, perpetuo oderit.

Quae dum foris sunt, nihil videtur ¹² mundius,

Nec magis ¹³ compositum quidquam, nec magis elegans.

Quae, cum amatore suo quum coenant, ¹⁴ liguriunt.

T t t 5

Harum

lum sumtum a gladiatoribus; nam victori gladiatori is honos habebatur, ut coronatus palma laudes ferret. *Parapbrastes Delph.* Palma dignum, atque adeo praecipuum, ἀξιοπικον. Heaut.

IV. 3. 31. Phorm. Prol.

17. Plaut. Amph. Prol. 69. Gell. III. 6. *Vesterhov.*

10. Hic versus levi transpositione fit hexameter, si legas: INGENIA ET MORES MERETRICUM NOSCERE POSSET. *Vesterh.*

11. Svaviter non *Noverit* sed *COGNORIT*, dixit: quod est plenae perspicaciae. *Donatus.*

12. *MUNDIUS.*] Proprie de mulieribus. Plaut. *Menaechn.* II. 3. 4. Horat. *Carmin.* I. 5. 5.

Simplex munditiis.

Lucret. Lib. IV. 1275.

Nam facit ipsa suis inserdum femina facilis,

Morigerisque modis, & munda corpori cultu

Ut facile insuescat secum vir degere vitam.

Ubi vide *Lambinum. Vesterhov. Lautius. Terfius. Minell. & Parapbrastes Delph.*

13. *COMPOSITUM.*] *Formatum* ad venustatem. *Proprie componi* res dicitur, quae in justum & decorum ordinem redigitur. Tum forma & vultus dicitur componi in quandam elegantiam. Tac. *Annal.* IV. 1. *palam compositus pudor.* Hinc etiam de dolis & consiliis initis ad fallendum specie boni. Phorm. V. 1. 29. *Vesterhov.*

14. *LIGURIUNT.*] Ἀπὸ τῆς λiguρῆς. quod secundum Graecos suave intelligitur. *Ligurire* dicitur, quieleganter & more senum multo fastidio suaviora quaeque degustat. *Donatus.* Supra II. 2. 4. *Adelph.* IV. 2. 51. Est vero *Ligurire* carptum & quasi

Harum videre ¹⁵ ingluviem, fordes, inopiam: ¹⁵

Quam

quasi fastidiose cibum capere. Gr. λιχνεύειν. Horat. Sat. I. 3. 81.

Semefos pisces, repidumque ligurrierit jus

Eleganter idem *Liguvire* illud expressit, Sat. II. 6. 86.

cupiens variâ fastidia oena Vincere, tangentis male singula dente superbo.

Varro de R. R. III. 16. de apibus: Non ut muscae liguriunt; quod nemo has videt, ut illas in carne aut sanguine, aut adipe. Ideo (malum, in eo) modo confidunt, in quo est sapor dulcis. Ubi P. Victorius annotat: Duo rr hoc verbum habere in optimis exemplaribus & hic, & apud Terentium observavi in Eunuchis, QUAE CUM AMATORE SUO CUM COENANT, LIGURRIUNT. LIGURRIUNT enim, stasculos epularum carpunt, & deliciores dapes studiose sectantur. Quem sensum in *Adelphis* aliis verbis expressit, ATQUE UNUM QUOD QUIDEM ERIT BELLISSIMUM, CARPAM. Sed & plusculi Mss. habent LIGURRIUNT. Hinc ad alia transfertur. Cic. Fam. XI. 21. [n. 12. ubi vide Cellarium, & G. Cortium.] Cum quidam de

collegis nostris agrariam curationem ligurrierent; disturbavi rem. Idem Veir. III. 76. Non reperietis hominem timide, nec leviter haec improbiissima lucra ligurientem. devorare omnem pecuniam publicam non dubitavit. Exemplum ligurientis meretricis est Heaut. III. 1. 48. seqq. *Vestib.*

15. VIDERE.] Paraphrastes *Delph.* subaudit, licet.

Sed melius erit τὸ VIDERE referre ad SALUS EST, versu

18. * INGLUVIEM.] Ita praestantissimae editiones, cum Mss. plurimis. Faërus tamen, & Gifanius in Ind. Lucret. tuentur ILLUVIEM; quod & est in duob. Mss. Leidens. & Ms. Graev. in Ms. autem Lips. & duobus Leid. est INGLUVIEM [eodem sensu.] Sic Heaut.

II. 3. 54. Gr. ἀλαυνία. Vide autem an non idem sit *illuvies* cum fordibus. Tum versus hic explicatur versu proxime sequente; est enim *ingluviem* aviditas cibi, sunt *fordes*, dum inhonestae folae sunt domi; est denique *inopia*, cum ex jure hester-

no

Quam inhonestae solae sint domi, atque avidae cibi:
Quo pacto ¹⁶ ex jure hesterno panem atrum vorent:
Nosse omnia haec, ¹⁷ salus est adolescentulis.

Py. Ego pol te pro istis dictis & ¹⁸ factis, scelus,
Ulciscar: ut ne impune in nos illuseris.

no panem atrum vorant. Videtur vero *Ingluvies* dicta, quasi *inguluvies*, a gula. Vesterhov.

16. EX JURE HESTERNO PANEM ATRUM VORENT.] Ex pro *cum* positum est. aut deest *madidum*, aut *macceratum*, aut *emollitum*. Donatus. PANEM ATRUM.] Is Graecis est μέλας ἄρτος, German. *Schwarz-brodt*. Suetonius *panem secundarium & sordidum* vocat, Aug. 76. Calig. 27. Ner. 48. Dixit autem PANEM EX JURE, phrafi Medica. Plaut. Merc. I. 2. 28.

Refinam ex melle *Aegyptiam* vorato, *salvum* feceris.

Celsus III. 19. *Intritum* ex vino. Sed & generatim in rebus quae miscentur, ex valet *cum*. Varro R. R. III.

10. Pullis apponitur *hesternum* ex aqua. Homer. *Odyss.* XIX. 536.

Χῆνές μοι καὶ οἶκον εἰκοσι πύρον ἔδωκιν

Ἐξ ὕδατος.

Sic *χρέας ἐκ ζωμῶν* caro *ju-sculenta*. Linacer. *cum jure* legit. JURE HESTERNO.] Horat. *Serm.* II. 6. 104.

Multaque de magna superessent fercula coena

Quae procul exstructis inerant hesternae conistris.

Sueton. Vitell. 13. *Opsonia pridiana atque semesta*. Vesterhov.

17. SALUS EST.] Non modo utile, sed salutiferum. *Paraphrast. Delpb.*

18. FACTIS.] Intelligit suppositionem Chaerene pro Eunuchō, & turbas inde profectas.

ACTUS QUINTI

SCENA QUINTA.

PTTHIAS. PARMENO.

Py. ¹ **P**ROH fidem Deum! facinus ² foedum! o infelicem adolescentulum!

O scelestum Parmenonem! qui istum huc adduxit.

Pa. Quid est?

Py. Miseret me: itaque ut ne viderem, misera huc effugi foras,

³ Quae futura exempla dicunt in eum indigna? *Pa.* O Jupiter!

⁴ Quae

¹. *Vim magnam ostendit, Deorum implorans fidem: quasi in hoc negotio nihil possit humanum consilium. PROH FIDEM DEUM!*] Haec singula pronuntianda sunt pavido & attonito vultu. *Donatus.*

². **FOEDUM.**] Crudele. *Sallustius* [Catil. 15.] *Foedi oculi.* *Donatus.* **FACINUS FOEDUM!**] Crudele, saevum. *Ovid. Metam. I. 165.* *Foeda Lycaoniae referens convivia mensae.*

Virgil. Aeneid. II. 55. *Impulerat ferro Argolicas foedare litibras.*

Ubi Servius: Foedare, dilacerare. Num foedum tam apud hunc, quam apud Sal-

lustium non turpe, sed crudele significat. Verba Sallustii laudat Donatus. Vesterb.

³. Graves poenae, quae possunt caeteris documento esse, **EXEMPLA** dicuntur. **IN EUM INDIGNA?**] Modo per **INDIGNA**, foeda, crudeliaque significat. Ut *Virgilius* [Aeneid. VI. 162.]

atque illi Miscenum in litore sicco,

Ut venere, vident indigna morte peremptum. *Donat.*

QUAE FUTURA EXEMPLA — IN EUM INDIGNA?] *Mf. Lips. DIGNA.* *Infra V. 7. 28. Phorm. IV. 4. 7. Plaut. Mostell. V. 1. 67.*

Exem-

4 Quae illaec turba 'st? numnam ego perii? adibo.
quid istuc, Pythias?
Quid ais? in quem exempla fient? *Py.* Rogitas,
audacissime?
Perdidisti istum, quem adduxti pro Eunucho ado-
lescentulum,
Dum 5 studes dare verba nobis. *Pa.* Quid ita?
aut quid factum 'st? cedo.
Py. Dicam: virginem istam, Thaidi quae hodie
dono data 'st,
Scis 6 eam hinc civem esse; & fratrem ejus esse ad-
prime nobilem? 10

Pa.

Exempla aedepol faciam ego
in te.

Perizonius ad Sanct. Min.
IV. II. n. 3. conjunctim
legit: UTNE VIDEREM, —
EFFUGI FORAS, QUAE FU-
TURA — IN EUM INDIGNA.
Ut sensus sit, sublata Syn-
chyfi: *Effugi foras, utne vi-
derem exempla indigna, quae
dicunt in eum futura.* Cujus
ego auctoritate motus maxi-
mum distinctionem sustuli
post FORAS. Donatus recte
explicat EXEMPLA, — Gr.
παράδειγμα, quodquem-
admodum differat a *υπόδει-
γμα* & *τυπώγιο*, docet
Gellius VI. 14. *Vesterbov.*
Editiones autem minoris no-
tae exclamationem ponunt

post INDIGNA, quod, nihil
est, cur damnemus.

4. QUAE ILLAEC TURBA
'st?] An, quam loquitur,
an quam ostentat ex vultu?
Sed apparet vultum Pythiae
turbam dicere. Ut in An-
dria, [I. 4. 7. 8.] *Sed quid
Pamphilum exanimatum vi-
deo? Vercor quid fiet. Op-
periar, ut sciam nunc, quid-
nam haec turba mihi tristi-
tiae adferat.* Donatus.

5. Bene, STUDES DARE:
neque enim dedisti. Donatus.
STUDES, Conatus es.

6. EAM abundat: quem-
admodum supra [V. 4. 5.
& 6.] *Quam amabat virgi-
nem, eam confeci* &c. Do-
natus.

Pa. Nescio. *Py.* Atqui sic inventa, ⁷ eam iste vitiauit miser.

Ille ubi hoc reseivit factum, frater ⁸ violentissimus.

Pa. Quidnam fecit? *Py.* Colligavit primum eum miseris modis. *Pa.* Hem!

Colligavit? *Py.* Atque equidem orante, ut ne id faceret, Thaide.

Pa. Quid ais? *Py.* Nunc minatur porro, ⁹ sese id, ¹⁰ quod moechis solet:

15

11 Quod

natus. HINC CIVEM.] Gr. ἐννευθεν πολίτην. Sic Supra II. 2. 3. And. V. 1. 14. *Vesterhov.*

7. EAM ISTE VITIAUIT MISER.] Magnum horrorem incutit audienti, non accusando, sed miserando Chaeream. *Donatus.*

8. Violentia iis tribuitur, qui iram cohibere nequeunt. Ovid. Amor. III. 1. 11.

Venit & ingenti violenta Tragoedia passu.

In Ml. Graev. superscriptum, ferocissimu. Liv. I. 46. Duo violenta ingenia onjungereunt. Su t. Aug. 51. Violentius conqueri. Perizon. Sanct. Min. IV. 16. 20. Violentus homo est vehementi ingenii & verborum, factorumque. *Vesterhov.*

9. Aut abundat Sese: aut, facturum ei, deest.

10. QUOD MOECHIS SOLET.] Deest feri. *Donatus.* Puta abdomen adimere. *Horat.* Lib. 1. Sat. 2. 45.

testes caudamque salacem Demeterent ferro. Lindenbr. QUOD MOECHIS SOLET.] His ἐπαυλοφώρω deprehensis virilia amputabantur. Quo respexit *Plautus Poen.* IV. 2. 40.

Facio, quod manifesto moechi haud ferme solent.

Mi. Quid id est? Sy. Refero vasa salva.

Quo sensu *Paulus Apostolus* 1 *Thess.* IV. 4. praecipit cuivis τὸ ἐαυτῆς κεῖνος κλᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ ἡμῇ. Quod paullo ante dixerat, ἀπεχεσθαι ἀπὸ τῆς πορνείας. *Plant.* Mil. V. versu 4. seqq. apertius tangit moechorum suppli.

¹¹ Quod ego nunquam vidi fieri, ¹² neque velim.

Pa. Qua audacia

Tantum facinus audet? *Py.* Quid ita tantum? *Pa.*

An non tibi ¹³ hoc maximum est?

¹⁴ Quis homo ¹⁵ pro moechno unquam vidit in domo meretricia

¹⁶ Pre-

plicium. *Vesterhov.* Quae plura congerunt Interpretes, de variis moechorum suppliciis, in quibus erat & Mors, nihil huc attinent.

¹¹. Non enim verisimile est mulieres, quae honestae videri vellent, interfuisse ob-
scoeno isti supplicio. Quod autem *Vesterhovius* credit, *Pythiam* innuere corruptos civitatis mores, usque adeo, ut non amplius punirentur moechi; id quidem credit gratis, & manifestè adversatur verbum SOLET.

¹². NEQUE VELIM.] An prae verecundia, an quod ita rarus esset quaestus meretricius? *Vesterhov.* Mihi prius probatur.

¹³. Hoc, Facinus violentissimi fratris notatur. *Vesterhov.* Tibi, tua sententia.

¹⁴. QUIS HOMO PRO MOECHO UNQUAM VIDIT &c.?] Ergo cum ejusmodi lapsi impune erat voluptatem capere. Vide Augustin. de Ci-

vit. Dei Lib. XIV. c. 17. Lactantius Divin. Instit. Lib. VI. cap. 23. Ne quis esset, qui poenarum metu abstineret alieno, lupanaria quoque constituit, & pudorem infelicium mulierum publicavit. Hieronym. in Epitaphio Fabiolae. Asiae sunt leges Caesarum, aliae Christi: aliud Papinianus, aliud Paulus noster praecipit. Apud illos viris impudicitiae frena laxantur, & solo stupro atque adulterio condemnato, passim per lupanaria atque ancillulas libido permittitur. Inter haec autem scorta cauponae quoque mulieres. ministraeque earum numerantur. L. fin. C. Si mancip. ita ven. & sane meretrices inter instrumenta cauponae referuntur. l. 43. §. 9. ff. de ritu nuptiar. Lindenbrog.

¹⁵. PRO MOECHO.] Instat moechi, ut moechus [moechum.] Imitatur Auctor Argumenti Militis Plautini: ipse

- ¹⁶ Prehendi quemquam? *Py.* ¹⁷ Nescio. *Pa.* At ne hoc nesciatis, Pythias,
¹⁸ Dico, edico vobis, nostrum esse illum herilem filium. *Py.* Hem, 20
¹⁹ Obsecro, an is est? *Pa.* Ne quam in illum Thais vim fieri sinat.
 Atque adeo autem cur non egomet intro eo? ²⁰ ?
Py. Vide, Parmeno,
 Quid agas, ne neque illi prosis, & tu pereas: nam hoc putant,
 Quidquid factum est, ex te esse ortum. *Pa.* Quid igitur faciam, miser?

Quidve

ipse in domo

Senis prehensus poenas pro moecho hinc.

Supra II. 3. 83. Infra V. 6. 22. Cic. pro Arch. 5. Ita se jam tum gessisse pro cive. Apud Romanos autem etiam adulterii crimen cessabat in meretricibus. L. 22. C. ad L. Jul. de Adulter. Vesterhov.

16. PREHENDI.] *Prebenditur & deprehenditur*, qui in facto illicito opprimitur. Cic. [sive potius Coelius.] Fam. VIII. 7. Servius Ocella nemini persuasisset, se moechum esse, nisi triduo bis deprehensus esset. Mf. Graev. Edd. Tarvis. & Mediol. DEPREHENDI. Vesterh.

17. Quam astute dixit NESCIO: ne laborans ad con-

tradicendum, amitteret fidem simplicis personae, ad vera dicentis. Vult enim magis nuntii officio fungi, quam persuadentis. Donatus.

18. DICO, EDICO VOBIS.] *Αὐξήσεις*, ut supra, *Ubi quaerant, ubi investigem?* Dico.] Tibi, Pythias. Edico.] Omnibus tuis. Donatus. Edico, Denuncio. *Paraphrastes Delph.*

19. OBSECRO, AN IS EST?] Insultantis. ut in Phormione, * *Hicne eras?* nam sciebat eum esse. Donatus. * V. 7. 52. ubi legitur: *Ho! tunc is eras?* Vesterh.

20. Prohibiturus scilicet, ne vis fiat in Chaeream. Vesterhov.

Quidve ²¹ incipiam? ecce autem video rure redeun-
tem senem. 25

Dicam huic, an non? dicam hercle, etsi mihi mag-
num malum

Scio paratum: sed necesse est ²², huic ut subveniat.
Py. ²³ Sapis.

Ego abeo intro: tu isti narra ²⁴ omnem rem ordi-
ne, ut factum fiet.

21. *Facturus mediocria, Incipimus ingentia. Donat.*

23. Sapis.] Ironia. Con-
fer infra V. 7. 7. seqq.

22. *Dicere subaudien-
dum est, & ἀσυνδέτως
inferendum est quod sequi-
tur. Deest enim propterea,
vel quid tale. Donatus.*

24. Ms. Mark. Lips. Edd.
1469. & 1481. OMNEM
ORDINEM. *Vesterhov.*

ACTUS QUINTI

SCENA SEXTA.

LACHES. PARMENO.

La. **E**X meo ¹ propinquo rure hoc capio com-
modi,

² Ne-

1. Firmatur mentis sta-
tus trepidantis senis, ut ap-
pareat, quam inopinato
malo amens fieri possit: quod
ipsum superius & in Par-
menone servatum est. In-
paratis enim mentibus ma-
la majora sunt. Ergo nunc
tam otiosus incedit senex,

ut neque mores increpet,
nec quidquam suspicetur
mali: sed agat gratias pro-
ximae villae: cujus benefi-
cio non scit, quid in urbe
agerent filii. *Donatus.* PRO-
PINQVO RURE.] Villa subur-
bana.

U n u

- 2 Neque agri, neque urbis 3 odium me umquam percipit.
 4 Ubi satias coepit fieri, commuto locum.
 5 Sed estne ille noster Parmeno? & certe ipse est.
 6 Quem praestolare, Parmeno, hic ante ostium? 5
Pa. 7 Quis homo 'st? ehem, saluum te advenire,
 here, gaudeo.

La.

2. NEQUE AGRI, NEQUE URBIS.] Tragicus apparatus. Delicias memorat, qui pericula cogniturus est. *Donatus.* NEQUE AGRI — ODIUM PERCIPIT.] Hoc non est beneficium *ruris*, quatenus rus est, sed quatenus *propinquum* urbi [versu praeced.]; unde adeo sine molestia transiri in urbem potest, sicubi lubet.

3. ODIUM ME UMQUAM PERCIPIT.] Fastidium ex abundantia est. *Donatus.* PERCIPIT.] *ἀνέχουσιν* est τὸ *PER.* *Plaut. Truc. II. 5. 14.*
ejus eam cito odium percipit

Menaechm. V. 5. 21.

quid cessas dare

Potionis aliquid, priusquam percipit insania?

Stich. II. 2. 17.

Quid ego, quoi misero medullam ventris percepit fames.

Lucret. VI. 804.

At quum membra hominis percepit fervida febris.

Vesterhov. Ergo PERCIPIT, penitus occupat.

4. UBI SATIAS COEPIT FIERI.] Suffecerant ad hanc sententiam duo superiores ii versus: sed *ἐνέχυρα* est senilis eloquii, faceti & garuli simul. UBI SATIAS.] Deest Nam. SATIAS, Odium; ab eo quod praecedat, id quod sequitur. *Donatus.* Sic *Hec. IV. 2. 18. Vest.*

5. Verisimiliter dubitavit, utpote senex, visu jam languido, atque oculis aetate defessis. Quae docta Donati observatio est.

6. QUEM PRAESTOLARE?]
Aliter Tullius in Catilinam [l. 9.] Qui tibi ad forum Aurelium praestolarentur. Praestolari, est praesto esse & apparere, hoc est, obsequi. Donatus.

7. Mira videtur Donato haec dubitatio, cum antea servus providerit senem venientem. ex variis ejus conjectu-

La. Quem praeſtolare? *Pa.* Perii! ⁸ lingua haeret metu.

La. Hem! ⁹ quid eſt? quid trepidas? ¹⁰ ſatin' ſalve? dic mihi.

Pa. Here, ¹¹ primum te arbitrari, quod res eſt, velim:
U u u 2 Quic-

jecturis ea maxime placet, quae cauſam in perturbatione & formidine ſervi, poſtquam cominus ventum eſt, quaerit.

8. LINGUA HAERET METU.] *Virgilius* [*Aeneid.* II. 774.]

vox faucibus haefit. Donatus.

• Scilicet Φόβος γλώττης δεσμός ἐſτι. *Phaed.* I. 2. 26.

vocem praecludit metus.

Ovid. *Amor.* I. 7. 20.

pauſa lingua retenta metu. *Vesterhov.*

LINGUA HAERET METU.] Infixa manet palato & immobilis, ut loqui non poſſim prae timore. Id accidit, quia in formidine calore ad praecordia recurrente, lingua refrigerat, ac ſtupens & attonita redditur. *Minell.*

9. Alii, cum Donato, junctim, QUID EST, QUOD TREPIDAS? *Vesterhov.*

10. SATISNE SALVE? SALVE, integre, recte, com-

mode. *Plautus* in *Trinumo* [V. 2. 53.], *Benevolens tuus atque amicus* ſt. *Le. Sartin' ſalve.* SATISNE SALVE? Nunc adverbium eſt: productum eſt e litera. *Salluſtius* [in *Fragmentis*], *Inde ortus ſermo, perconſtantibus utrimque, ſatin' ſalve, quam grati ducibus ſuis, quantis familiaribus copiis agerentur* [*Vesterhovius* legit, *angerentur.*] *Donatus.* In aliis eſt SALVAE. Ita *Livius* I. 58. & XL. 8. In aliis SALVE. *Apulej.* *Apol.* *Puer ubi ſit, & quomodo ſalve agat, interrogat.* Senſus igitur eſt, vel, ſatin' ſalve agis? [aut etiam, agitur ſc. domi meae?] vel ſatin' ſalvae res ſunt? Eſtque ſolennis formula peregre redetantium. Vide *Briſſon-de Form. Lib. VIII.* & *Boecleri Chreſtomath. v. Saluſ.* *Vesterh.*

II. PRIMUM TE ARBITRARI &c.] Antequam crimen narraret, voluit quod factum eſſet a ſe remove. *Engraph.* Quae orationis pertur-

Quicquid ¹² hujus factum est, culpa non factum est mea. 10

La. * Quid? *Pa.* Recte sane interrogasti: oportuit Rem ¹³ praenarrasse me. Emit quendam Phaedria Eunuchum, quem dono huic daret. *La.* Cui? *Pa.* Thardi.

La. ¹⁴ Emit! perii hercle! quanti? *Pa.* ** Vigin-
ti minis.

La. Actum est. *Pa.* Tum ¹⁶ quandam fidicinam
amat hic Chaerea. 15

La. ¹⁷ Hem! quid? amat? ¹⁸ an scit jam ille quid
meretrix fiet?

An

turbatio animum male con-
scium arguit. *Paraphrastes*
Delph. Ita & Softrata, Heaut.
IV. 1. 10. Estque adeo in
Parmenone verum, quod
vulgo dicunt Galli: *Qui*
s'excuse, s'accuse. *Vesterh.*

12. Hujus.] In hac re.
Minell.

* Quid, interrogat. quis
enim ante, crimen, quam
objiciatur, aut proponatur,
neget? RECTE SANE.] Docte
Terentius ipse se reprehen-
dit. Nam ordine factum non
est, prae timore & consci-
entia. *Donatus.*

13. Mf. Mark. PRAE.
NARRARE. *Vesterhov.* REM,
id quod te absente evenit. &
Sub. *antequam purgarem.*

14. EMIT! PERIL.] Ex-
primitur character parci se-
nis.

** VIGINTI MINIS.] Com-
pendium summae, ob solli-
citudinem de herilis filii sa-
lute. Vide supra I. 2. 39.
Vesterhov.

16. QUANDAM FIDICI-
NAM AMAT HIC &c.] *Δεικ-
νικω*s dicit Hic, digitum
intendens in aedes Thaidis.
Vesterhov.

17. HEM! QUID? AMAT?]
Haec singula pronuncianda
sunt: ut stuporem nimiae
indignationis ostendant. *Do-
natus.*

18. AN SCIT JAM ILLE,
QUID MERETRIX SIET?] Quia
fidicina meretrix est. *Donat.*
Saltem Lacheti meretrix est.
Neque tamen describitur
meretrix, supra I. 2. 52.
testis est Nepos in Praefat.
Sal.

An ¹⁹ in Astu venit? ²⁰ aliud ex alio malum.

Pa. Here, ne me spectes: me impulsore haec non facit.

La. Omitte de te dicere: ego te, furcifer,

Si vivo ²¹ ! sed istuc quicquid est, primum expedi. ²⁰

Pa. Is pro illo Eunuchō ad ²² Thaidem deductus est.

U u u 3

La.

Saltare & tibiis canere, quidni & fidibus scire? laudatum in Graecia. Solebant autem meretriculae vulgo hanc artem callere. Plaut. Epid. V. 2. 39. & passim alibi. *Vesterhov.*

19. IN ASTU.] In urbem de Pireo. Sic Athenienses vocabant urbem suam: unde ipsi incolae ἀστυ vocantur. *Donatus.* Scilicet Athenae κατ' ἐξοχὴν dictae Ἀστύ, uti Roma Urbs. *Nepos Alcib. 6. Postquam Astu venit.* Ex Piraeco scilicet. *Cic. Legib. II. 2. Ut vestri Attici, priusquam Theseus eosdem migrare ex agris, & in Astu, quod appellatur, omnes se conferre iussit, & Sunii erant iidem, & Attici.* *Vesterhov.* Athenae in duas divisae erant partes; Urbem quae dicta ἀστύ, & portum qui πειραιεύς vocatus est: eas autem partes unus complectebatur ambitus; sed ita ut plebeji & Democra-

tiae fautores in regione Piraei agerent; elegantiores nobilioresque Astu incolebant. A potiori igitur parte & ad portus discrimen ἀστυ & ἀστυχὸς nominabant, Urbem & Urbanos. *Paraphrast. Delph.*

20. ALIUD EX ALIO MALUM.] Hoc separatim dixit senex, fixis in Parmenionem oculis. *Donatus.* Scilicet oritur, nascitur, id est, nulla calamitas sola. *Minell. Cic. Fam. IX. 19. Me quotidie aliud ex alio impedit. Virg. Aen. III. 454. Nos alia ex aliis in fata vocamur.*

Est igitur Ex idem quod post. Sic *Heaut. III. 3. 37.* Similis sententia apud *Plautum Aul. IV. 10. 71.*

Ita mihi ad malum malae res plurimae se agglutinant. *Vesterhov.*

21. Sub. ulciscar. *Donatus.*

22. *Mss. Lips. Graev. Thaidem Rang. Vesterhov.*

La. ²³ Pro Eunuchon' ! *Pa.* Sic est. hunc * pro
moecho postea

²⁴ Comprehendere intus, & ²⁵ constrinxere. *La.*
Occidi.

Pa. ²⁶ Audaciam meretricum specta. *La.* Num-
quid est

Aliud ²⁷ mali damnive, quod non dixeris, ²⁵
Reliquom? *Pa.* ²⁸ Tantum est. *La.* Cessio huc
²⁹ introrumpere?

Pa.

23. PRO EUNUCHON'!] Non interrogat, sed exhortescit. *Donatus.*

* Bene pro moechn dixit, quia in domo meretricis moechi crimen nullum est. *Eugraph.*

24. COMPREHENDERE — ET CONSTRINXERE.] Quo dicto vim ingentem inferri significat Chaereae. *Comprehendere* significat stricium [Legé, *strictum*, ex *Ms. Hulst. & Edd. Venet. Vest.* Quidni autem *strictum* intelligamus, compendiosè?] alique in facinore deprehensum. *Donatus.*

25. CONSTRINXERUNT.] Vinculis alligarunt. *Eugraph.*

26. AUDACIAM MERETRICUM SPECTA.] Major ἐμ-
φασίς accusationis est per plura numerum, quam singularem. Sic alibi:

An potius ita me comparem,

Non perperi meretricum contumelias?

— Oratorie avertit iram senis a se, & a Chaerea: atque derivat in meretricem. *Donatus.*

27. DAMNUM ad empti-
onem Eunuchi, MALUM ad comprehensum pertinet & constrictum Chaeream. *Donatus.*

28. TANTUM EST.] Formula abrumpendi sermonem. *Plaut. Casin. Prol. 87.*

Tantum est. *valete, bene rem gerite.*

Merc. II. 2. 11.

Lo. Nunquid amplius?
Ly. Tantum est.

*Gr. Τὸς αὐτόν, &, ταῦ-
τα μὲν δὴ ταῦτα. Vest.*

29. ALII INTRO IRROM-
PERE. Non. *Marcellus:*
INTRO RUMPERE. *Plautus*
Mil. II. 5. 50.

Intro

Pa. Non dubium est, quin mihi magnum ex hac re sit ²⁰ malum:

³¹ Nisi quia necesse fuit hoc facere, id gaudeo,

³² Propter me hisce aliquid esse ³³ eventurum mali. Nam jam diu aliquam ³⁴ causam quaerebat senex, ³⁰

³⁵ Quamobrem insigne aliquid faceret his. Nunc repperit.

Intro rumpam recta in aedes.
Ms. Graev. ante: CUR CESS-
so. *Vesterhov.*

30. SIT.] Sub. eventurum; paratum.

31. NISI, verumtamen.
* NECESSZ, est nomen. Nam *Necessus*, *necessis*, & *necessitas*, & *necessum*, lectum est. Donatus. Donato memoratum NECESSUS defendit P. Victorius, legiturque in exemplo, quo usus est Guyetus, edit. Heidelberg. 1587. *Vesterhov.*

32. PROPTER ME.] Mea opera, per me. And. I. 5.

36. *Vesterhov.* HISC.] Meretricibus. pluraliter suo more. Donatus.

33. Ms. Mark. VENTURUM. *Vesterhov.*

34. Nota CAUSAM, pro occasione. Donatus.

35. QUAMOBREM INSIGNE ALIQUID FACERET.] Manifestius hoc Menander explicat, jampridem infestum meretrici senem, post corruptum ab ea Phaedriam: nunc deum se inventa occasione vindicaturum. QUAMOBREM.] Quamvis dixisset CAUSAM, intulit QUAMOBREM. INSIGNE ALIQUID.] Magnum & nobile facinus. FACERET.] ἰδιωτικῶς dixit. Donatus. FACERET IIS.] In meretrices istas ederet. *Paraphrastes Delph.*

ACTUS QUINTI

SCENA SEPTIMA.

PYTHIAS. PARMENO.

Py. NUMQUAM aedepol quidquam jam diu,
quod magis vellem evenire,
Mihi evenit, quam quod modo senex intro ad nos
venit ¹ errans.

Mihi ² solae ridiculo fuit, quae, quid timeret,
sciebam.

Pa. ³ Quid hoc autem est? *Py.* Nunc id prodeco,
ut conveniam Parmenonem.

Sed ubi obsecro is est? *Pa.* Men' quaerit haec?

Py. Atque eccum video. adibo. 5

Pa. Quid est; ⁴ inepta? quid tibi vis? quid rides?
pergin'? *Py.* ⁵ Perii,

Defessa jam sum misera te ridendo. *Pa.* Quid ita?
Py. Rogitas?

⁶ Non

1. ERRANS.] Non gressu
errans, nec via: sed animo
& opinione. *Donatus.*

2. SOLI regulariter dici-
tur: SOLAE non recte, sed
antique. ut alibi, *Hoc ipsa
in itinere*, alterae dum nar-
rat, forte audiui. *Donatus.*
RIDICULO FUIT.] Ridendi
materiam praebuit.

3. QUID HOC AUTEM
EST?] Ridentem miratur
Parmeno. ID PRODEO.] Prop-

ter id. *Donatus.* Ms. Lips.
ID EXEO. *Vesterh.*

4. INEPTA.] Fatua, quae
tanto cachinno rides, quasi
fatua. *Minell.* Infana. *Pa-
raphrastes Delph.*

5. Mss. Mark. Boend.
cum edd. vetustissimis, AH,
AH, EH, PERIL. Defendit
Adrianus Barlandius, An-
tesignanus refecat, ob me-
trum. *Vesterhov.*

Nunquam, pol, hominem stultiores vidi, nec vi-
debo. ah,

⁶ Non possum satis narrare, ⁷ quos ludos prae-
bueris intus.

⁸ At etiam primo callidum & ⁹ disertum credidi
hominem. 10

Quid? illicone credere ea, quae dixi, oportuit te?

¹⁰ An poenitebat flagitii, te auctore quod fecisset

U u u 5 Ado-

6. Mss. Lips. Boend. c. edit. 1469. NON SATIS POTEST NARRARI. Pareus ex tribus Mss. Pall. & Paris. citat, NON POTEST SATIS NARRARI. Alii, NON POTE SATIS NARRARI. *Vesterhov.*

7. QUOS LUDOS PRAEBUERIS &c.] Ex errore & metu nimio senis, credentis constrictum filium se offensurum in domo meretricis. *Donatus.* Quos risus excitaveris. *Paraphrast. Delpb.*

8. AT ETIAM PRIMO CALLIDUM &c.] Haec omnia sic in scena pronunciata sunt, ut visu interrumpi verba puellae viderentur. Majorisque insultationis est, si is, qui fatigat alterum [visu, add. Vest. ope Codd. veterum. Sed *Fatigat* capere licet, pro, increpat.] dicat se ante de illo multo aliter sensitse. *Donatus.* AT ETIAM, atqui. *Paraphrastes Delpb.* Aut ETIAM, profecto.

9. DISERTUM] ingeniosum, & qui te undecunque expedire posses. Sic Literae dicuntur *disertae*, quae scriptae sunt cum sale. *Cic. Fam. III. II. 15. Vesterhov.*

10. POENITEBAT FLAGITII.] Parvum videbatur. Ipse alibi [Heaut. I. I. 20. ubi operis legitur.] *Quantum hic operae fiat, poenitet.* *Donatus.* Recte. *Plaut. Pseud. I. 3. 71.*

Ebo, an poenitet te, quanto hic fuerit usui?

Poen. I. 2. 71.

Hen, ecastor, quum ornatum adspicio nostrum ambarum, poenitet,

Exornatae ut sumus.

Cic. Fam. I. 7. Me mone (fortuna) ne nimium poeniteret, tua virtute perfectum est. *Philipp. I. 13. Num gloriae poenitebat.* *Phorm. I. 3. 20. Vesterhov.*

Adolescens, ¹¹ ni miserum insuper etiam patri indicarēs?

Nam ¹² quid illi credis animi tum fuisse, ubi vestem vidit

Illam esse eum indutum pater? ¹³ quid est? jam scis te periisse? 15

Pa. ¹⁴ Hem! quid dixti, pessuma? an mentita es? etiam rides?

Itan'

II. Duo objicit. Unum, quod male consuluerit: alterum, quod male proderit consilia sua. Ad invidiam autem Parmenonis, MISERUM dicit adolescentulum eo modo quo Juno accusans Venerem ait: [Virg. Aeneid. X. 89.]

an miseros qui Trous Achivis

Objecit.

Sic enim agimus, quum ab his, qui falso rei sunt, in auctores culpam sceleris removeimus. Et bene INDICARES. Nam *indictum* dicitur ejus, qui una peccavit. *Donatus*. Sic Alconius in Divin. cap. 11. *Index est autem, inquit, qui facinoris, cujus ipse est conscius, latebras indicat, impunitate proposita.* INDICARES.] Scelus ejus deferres & proderes. Heaut. III. 3. 23. Plaut. Cistell. II. 3. 45.

Me indicabit.

Cic. pro Arch. II. *Jam me vobis, judices, indicabo, & de meo quodam amore gloriae, nimis acri fortasse, — vobis constebor.* Vesterhov.

12. QUID ILLI CREDIS ANIMI TUM FUISSE? [Adelph. IV. 5. 31. Ovid. Trist. III. 3. 5.

Quid mihi nunc animi dura regione jacenti

Inter Sauromatas esse Getasque putas. Vesterb.

13. Mss. Mark. Boend. sed & quidam editi vetusti: *Pa.* QUID EST? *Py.* JAM SCIS &c. Praestat autem utrumque tribuere Pythiae, & inferre ad consternatum Parmenonis vultum. *Vest.*

14. HEM! QUID DIXTI &c.] Nunc demum intelligit Parmeno se esse delusum. ETIAM RIDES?] Apparet eam ex hujus stomacho vehementius cachiappare. *Donatus*.

Iran' lepidum tibi visum est, ¹⁵ scelus, nos irridere?

Py. Nimium.

Pa. Si quidem istuc impune habueris ¹⁶. *Py.* ¹⁷

Verum? *Pa.* ¹⁸ Reddam hercle. *Py.*
Credo.

Sed ¹⁹ in diem istuc, Parmeno, est fortasse, quod
minitare.

Tu ²⁰ jam pendebis, qui stultum adolescentulum ²¹
nobilitas

20

Fla-

15. Scelestâ, Nos, herum & me.

16. Subauditur, *Tum nimium.* * *Donatus.* * Sc. lepidum tibi videatur. Suspicabar scripsisse Interpretem *Tum NIMIUM.* *Vesterhov.* *Peream,* subaudit *Guyetus,* & confert *And.* *IV. 4. 51: Minell.*

17. VERUM?] Irridentis interrogatio. *Donatus.* Q. d. Credamne istuc tibi? itane vero sis? itane credam futurum? Vultus supplet verba in talibus. *Minell.*

18. Ovidius plenius, *A. mor. I. 6. 23.*

Redde vicem.

Ita & Petronius non semel. Sed & in quibusdam Libris est: REDDAM HERCLE VICEM. *Vesterhov.*

19. IN DIEM.] Longo post tempore futurum. *Phormion. V. 2. 16. Senec. Epist.*

XCVIII. [sub. init. aliô tamen sensu.] *Nep. Att.*

IX. *Quum illa fundum secundâ fortuna emisset* in diem. Quandoque unius diei moram denotat. *Ovid. Metam. II. 48.*

Inque diem alipedum jus & moderamen equorum.

Ad mentem *Senecae* [forte, *Nepotis.*] dixit *Plautus,* *Pseud. I. 3. 67.*

Eme die coeca hercle olivom, id vendito oculata die.

H. e. Eme, solutione prolata, & vende praesente argento. *Vesterhov.* In longam dilationem. Unde *dictio* est dicta, diei prolatio.

Donatus.

20. JAM, *nimiam* velocitatem significat. *Donatus.* Et est oppositum *τῷ* IN DIEM, supra. * PENDEBIS.] Pendens virgis caedere vel loris, Scilicet solebant servi &

Flagitiis, & eundem indicas. uterque in te * exempla edent.

Pa. Nullus sum. *Py.* ²² Hic pro illo munere tibi honos est habitus. abeo.

Pa.

& servi vapulantes suspendi ad trabes. Phorm. I. 4. 43. Plaut. Mostell. V. 2. 45. Verberibus caedere, lutum, pendens.

Truc. IV. 3. 3. Unde *Pender* simpliciter pro verberari. Plaut. Asin. III. 3. 26. & 27. *Vesterhov.*

21. NOBILITAS FLAGITIIS.] Notum (notorium dicerent Jurisconsulti) facis. *Farnab.* Scilicet & nobilis & nobilitas in peiorem partem sumitur. Est enim nobilis proprie qui nescitur quasi nescibilis. Sic *Hec.* V. 2. 31. Plaut. Pseud. IV. 7. 10. [ubi lege praecedentia.]

neque bis unquam nobilis fui.

Rud. III. 2. 5.

qui se scelere fieri nolunt nobiles.

Eodem sensu latro ille ἐπίσημος dicitur in *Evang.* Matth. XXVII. 16. *Mff.* Mark. Boeud. cum Pall. quatuor & edd. veteribus. *DENOBILITAS. Vesterhov.*

* Nova ac mira tormenta, quae pro exemplis marrentur, aut quae docu-

menta sint cacteris, ne delinquant, EXEMPLA dicuntur. Et EDENT, & EDET legitur. Si EDENT, figuratum est: si EDET recte, Et plus est EDET, quam dabit. *Donatus.*

22. HIC PRO ILLO MUNERE TIBI HONOS EST HABITUS. ABEO.] Εἰρωνικῶς & μελαφορικῶς. PRO MUNERE.] Et honos rumigerulis haberi solet. *Donatus.* Alludit Pythias ad Parmenonis dictum, qui palmarum doli inventionem sibi fore dixerat. *Minell.* Mercedem & praemium banorem dixerunt. *Cic. Fam. XVI.* Curio misi, ut medico honos haberetur, [ubi vid. Cellarium, & *Gorl. Cor-tium.*] *Plin. Paneg.* 90. *Lucil.* XXX. 6.

Virginis hoc pretium, atque hunc reddamus honorem. *Vesterhov.*

MUNERE, Eunuchum quem dono Thaidi adduxisti. *Paraphrastes Delph.* Indicio, vel indicis officio; & HABITUS EST, pro, certo habebitur. ex mente *Donati.*

Pa. ²³ Egomet meo indicio, miser, quasi forex,
hodie perii.

23. EGOMET MEO INDICIO, — QUASI SOREX — PERII.] Proprium soricum est, vel stridere clarius quam mures, vel strepere inagis, quam obrodunt frivola: ad quam vocem multi se intendentes, quamvis per tenebras noctis, transfigunt eos.

Plautus [Bacchid. IV. 8. 47. & 48.] *Confossiores te faciam soricina uenia.* EGOMET MEO INDICIO.] Proverbium in eos, qui ipsi se produnt. quis forex non facile caperetur, nisi emitteret vocem noctu. *Donatus.*

ACTUS QUINTI

SCENA OCTAVA.

GNATHO. THRASO.

Gn. QUID nunc? ¹ qua spe, aut quo consilio
huc imus? quid inceptas, Thraso?

Th. Egone? ut Thaidi me dedam, & ² faciam quod jubeat. *Gn.* ³ Quid est?

Th.

1. Bene, QUA SPE, AUT QUO CONSILIO? tanquam omnia expertus [sit Miles], & nec muneribus gratus, nec terroribus metuendus. QUID INCEPTAS?] Incipere, magnorum facinorum est & audaciae. *Donatus.*

2. ET FACIAM QUOD JUBEAT.] Proprie: nam in de- ditione victores jubent, vi- cti obsequuntur. *Donatus.*

3. Hoc interrogat, quasi non possit credere, militem, qui se fortem jactitat, in eam posse induci sententiam. *Minell.* Vesterhovius hoc malit tribuere Thrasoni, vi- denti Gnathonis vultum ad- mirantem: in sequenti au- tem versu QUI MINUS — OMPHALAE? Gnathoni, in re quamlibet turpi, adulan- ti: rursus, EXEMPLUM FLA- CET, Thrasoni.

Th. 4 Qui minus, quam Hercules servivit Omphalae? *Gn.* Exemplum placet.

5 Utinam tibi commitigari videam sandalio caput!

6 Sed

4. QUI MINUS, QUAM HERCULES SERVIVIT OMPHALAE?] Hic *Terentius* exprimit consuetudinem, in qua [Videtur delendum τὸ in. Vest.] ignavis rationes criminum, & exempla suppeditant [pro, *suppetunt*. Vest.] Nam sic & supra de *Pyrrho*. *Omphale* *Lydiae* regina fuit, quae *Herculem* sibi fervientem etiam ad lunnificium compulit: quum ipsa [Edd. *Venetae* & *Argentina*, ipse, sub. *Hercules*. Vest.] calathum, & colum, cultusque foemineos, sagittis & clava, leonisque tegmine mutasset. *HERCULES SERVIVIT OMPHALAE.* Subauditur, & ego serviam *Thaidi*? *Donatus*.

5. UTINAM TIBI COMMITIGARI VIDEAM SANDALIO CAPUT!] Haec *Gnatho* ad spectatores conversus. Primum tangit morem mulierum, quibus uti sandalia ornabant pedes, ita armorum vicem praestabant. Unde *Perfius* Sat. V. 165.

solca, puer, objurgabere rubra.

Ubi vide *Casaubonum*. De Sandaliis vide *Meurs. Artic. Lect. III. 26.* & *Voss. Etymol.* Tum COMMITIGARI eleganter dicitur duri militis CAPUT. Sic de *Euphrate* ante tumido, sed nunc superato, *Virg. Aen. VIII. 726.*

Euphrates ibat jam mollior undis.

Eleganter ex ambiguo de lenone colaphis contuso, *Adelph. II. 4. 12.*

jam mitis est,

Plaut. Mil. V. 31.

Mitis sum equidem fustibus. *Nonius* v. *Mitis* laudat e *Turpillii* *Lindia*: *Mifero* mihi mitigabat sandalio caput. Dubium autem nullum est quin *Gnatho* respexerit sortem *Herculis*, de qua ita *Lucianus* *Lib. de Conscrib. Hist.* Ἀὐτὸν δὲ [Ἡρακλέα] — ἔρια ξαίνοισα καὶ παίομενον ὑπὸ τῆς Ὀμφάλης τῷ σανδάλῳ. *Vesterh. COMMITIGARI.* Est tundendo deprimi atque deponi. *Do-*

na-

6 Sed fores crepuere ab ea. *Th.* 7 Perii! quid hoc autem est mali? 5

Hunc ego numquam videram etiam, quidnam properans hinc profilit?

natus. Demulceri. *Paraphrastes Delph.*

6. Haec Thrasoni etiam tribuenda censet Vesterhovi-
vius. AB EA, And. l. 3. 21.

7. PERII! QUID HOC AUTEM EST MALI?] Eunuchi habitu Chaerea, sed virili confidentia profilit, & in-
litem velut novi rivalis ter-
ret aspectu. *Donatus.*

ACTUS QUINTI SCENA NONA.

*CHAEREA. PARMENO. PHAEDRIA.
GNATHO. THRASO.*

Ch. 1 **O** POPULARES! ecquis me vivit hodie fortunatior?

Nemo herele quisquam. 2 in me plane Dî potesta-
tem suam

Omnem ostendere: cui tam subito tot 3 contigerint
4 commoda.

Pa.

1. O POPULARES!] Non mirum, si insane exultat nuptiis, qui jamdudum ob id solum, quod vitiaverat virginem, laetabatur. *Donat.*
Ω Δεμόται. Vide ad Phorm.
I. I. I. *Vesterhov.*

2. IN ME PLANE DÎ POTESTATEM SUAM OMNEM OSTENDERE.] Descriptio summae felicitatis, qualis illa
And. V. 6. 9.

*solus est, quem diligunt
Dii. Vesterhov.*

3.

Pa. Quid hic laetus est? *Ch.* O Parmeno mi, o
 mearum voluptatum omnium
 5 Inventor, inceptor, perfector! 6 scin' me in qui-
 bus sim gaudiis? 5
Scis Pamphilam 7 meam inventam civem? *Pa.* Au-
 divi. *Ch.* Scis sponsam mihi?
Pa. Bene, ita me Dī 8 ament, factum. *Gn.* 9 Au-
 din' tu illum; quid ait? *Ch.* Tum au-
 tem Phaedriac
 Meo fratri gaudeo 10 amorem esse omnem in tran-
 quillo: 11 una 'st domus.

Thais

3. Ms. Graev. & Edit. Mediol. CONTIGERE. Alii, CONGRUERINT. de qua voce vide Festum. *Vesterhov.* CONGRUERINT, Confluxerint, simul depluerint. *Farnab.*

4. Ms. Lipf. COMMODO: Alii, BONA. *Vesterhov.*

5. INVENTOR, INCERTOR.] *Invenire* sapientis est: *incipere*, audacis, *perficere* constantis. Ergo plena laudatio est. Et constat hoc Chaeream laudative dicere. Nam in subditis solum consilium attributurus est Parmenoni. *Donatus.*

6. SCIN' ME IN QUIBUS SIM GAUDIIS?] Σύλληψις. Et nota SCIN' ME: quum sufficeret SCIN'. Ergo ME abundat: & est figura *. ἀρχαῖ σμός. *Donatus.* Li-*

nacer VI. potius dicit esse Hellenisimum, cum sermo talis sit familiaris Graecis. *Vesterhov.* IN QUIBUS SIM GAUDIIS.] An pro, quantum gaudeam? quando dictum erit uti, *esse in timore, in spe, in morbo, & similia.* An pro, quam sim beatus? hoc malim.

7. Amatorie dixit MEAM: vel potius sponsam meam, vel quam amo. INVENTAM.] Cognitam. CIVEM.] Deest *esse.* SCIS SPONSAM MIHI.] Deest & *esse.* Et est sponsa nunc participium. *Donatus.*

8. Ms. Graev. Tò BENE repetit ante AMENT, & Editio 1469. ante FACTUM. *Vesterhov.*

9. AUDIN' TU ILLUM &c.?] Hoc vultu mutato & turbato dicitur. *Donatus.*

10.

Thais ¹² patri se commendavit in clientelam & fidem:
Nobis dedit se. Pa Fratris igitur Thais ¹³ tota 'st?

Ch. Scilicet.

IO

Pa.

10. AMOREM ESSE OM-
NEM IN TRANQUILLO.] Be-
ne, IN TRANQUILLO, quia
mari & tempestatibus, ami-
cae mobilitas & instabilitas
comparatur. Sic Horat.
[Carin. I. 5. 5. ad 9.] Do-
natus. Summam securitatem
tranquillum & rem tranquil-
lam dicunt. And. III. 5. 14.

Metaphora a mari tranquillo
deducta. Phorm. IV. 4.
9. Liv. XXIV. 8. *Quilibet
naventium vectorumque tran-
quillo mari gubernare potest:
ubi saeva orta tempestas est,
ac turbato mari rapitur ven-
to navis, tum viro & guber-
natore opus est. Non tran-
quillo navigamus; sed jam
aliquot procellis submersi pe-
ne sumus. Itaque quis adgu-
bernacula sedeat, summa cu-
ra providendum ac praeca-
vendum nobis est.* Et XXVIII.
73. *Multitudo omnis, sicut
natura maris per se immobilis
est, ut venti & aurae cient,
aut tranquilli, aut procellosi.*
Lucret. V. II.

*Fluctibus e caenis vitam, tan-
tisque tenebris
In tam tranquillo, & tam
clara luce, locavit.*

Pariter *serenum* pro coelo
sereno. *Vesterhov.*

II. UNA 'ST DOMUS.]
Id vult Chaerea, postquam
ipse domum duxisset Pam-
philam, & Thaidem ad se
recepisset simul, Phaedriam
jam tranquillo frui suo a-
more posse. *Vesterb.*

12. PATRI COMMENDAVIT
SE IN CLIENTELAM ET FI-
DEM.] Id *προσάτην νέ-
μειν* Atticis dictum. Qui
vero cives non essent, sed
inquilini, patronum autem
non haberent, eo nomine
in jus vocabantur, idque
judicium *ἀποστασις δίκη*
appellatum. Turneb. Ad-
vers. XII. 10. *Vesterhov.* IN
CLIENTELAM, Ut ametur;
FIDEM, ut defendatur: Do-
natus. Forte haec Donati
nota faveat interpunctioni
Editionis Delph. ubi colon
remotum ex fine versus ver-
bo COMMENDAVIT adponitur:
NOBIS DEDIT SE, absolute
positum, quid significet,
mihi non est liquidum; etsi
NOBIS, nostrae familiae,
exponat. Minellius

X x x

13.

Pa. Jam hoc aliud est quod gaudeamus: miles pel-
litur foras.

Ch. Tum tu, frater ubi ubi est, fac quam primum
haec audiat. *Pa.* Visam domum.

Th. Numquid, Gnatho, dubitas, quin ego nunc
¹⁴ perpetuo pericrim?

Gn. Sine dubio, opinor. *Ch.* ¹⁵ Quid commemo-
rem primum, aut laudem maxume?

¹⁶ Illumne, qui mihi consilium dedit, ut facerem:
an me, qui ausus sim ¹⁵

Incipere? an fortunam collaudem, quae ¹⁷ governa-
trix fuit:

Quae

13. Bene TOTA: ut ne
ex parte quidem sit militis.
Donatus.

14. PERPETUO PERIERIM.]
Quia illud *periisse* supra,
temporale videbatur. *Donatus.*
Sine remedio. *Minell.*
Certissime. *Heaut.* IV. 5.
33. & IV. 8. 22. *Vesterb.*

15. QUID COMMEMOREM
PRIMUM?] *Διαπρόβησις*
oratoria famtliaris laudanti-
bus. *Cicero*, [Locus incer-
tus.] *Unde igitur potius in-
cipiam?* Hoc autem fit, ubi
omnia & magna videntur
& paria. *Donatus.* Similis
magnificae *ἀπορίας* exem-
pla congeffit *Cerda* ad *Virg.*
Aen. XI. 664.

*Quem zelo primum, quem
postremum, aspera virgo,
Dejicis?* *Vesterb.*

16. *Mf. Lips.* ILLUM,
QUI. *Vesterb.* ILLUMNE — ?
AN ME — ? AN FORTU-
NAM.] Tria sunt in vita ho-
minum, consilia, facta, suc-
cessus. Consilium animi est:
Factum, corporis: Succes-
sus, fortunae. *Donatus.*

17. *Mallet Guyetus*, GU-
BERNATOR, dicens, GUBER-
NATRIX *vix dici potest.* Usus
tamen est *Cicero* de Orato-
re I. 9. *Ista praeclara gu-
bernatrice &c.* Aliter *Cice-
ro Att.* VIII. 4. *Cujus For-
tunae nos, quantum humano
consilio effici potest, morum
ratione quadam gubernabimus.*
Vide porro de *Fortuna* gu-
bernaculum manu tenente
Héinsium, *Introduët.* ad *He-
siod.* *Mf. Lips.* CONGUBER-
NATRIX. *Vesterbov.*

Quae tot res, tantas, tam oportune in unum conclusit diem?

An¹⁸ mei patris festivitatem, & facilitatem? ô Jupiter!

Serva obsecro haec nobis bona. *Ph.* Dî vestram fidem! incredibilia

Parmeno modo quae narravit. sed ubi est frater?

Ch. * Praesto adest. 20

Ph. Gaudeo. *Ch.* ²⁰ Satis credo, nihil est Thaïde hac tua, frater, dignius

Quod ametur: ita nostrae est omni fautrix familiae.

Ph. ²⁰ Mihi illam laudas? *Th.* Perii! ²¹ quanto minus spei est, tanto magis amo.

²² Obsecro, Gnatho, in te spes est. *Gn.* ²³ Quid vis faciam? *Th.* Perfice hoc

X x x 2 ²⁴ Pre-

18. Etiam patri laus impartienda est. — *Festivitas* in dictis, *facilitas* vero in animo & factis. *Donatus.*

* PRAESTO ADEST.] Justin. I. 6. 4. Ubi vide Interpret. & Ahr. Gronovium. *Vesterhov.*

19. SATIS CREDO.] Sic dici nota agentibus [*agentibus*. Wieling.] solet. Recte igitur huic dicitur, cui fiunt nuptiae, GAUDEO: & ille sic respondet, ut amicis gratulantibus deceat, SATIS CREDO. CREDO autem ideo, quia multi se fingunt gratulari, quum invideant: gaudere, quum doleant. *Donatus.*

20. MIHI.] scilicet amatori. Et MIHI pronuntiatio-
ne juvandum est. *Donatus.*
Rivius praefert, HUI, MIHI
&c. ex Codd. emendationi-
bus. *Vesterhov.*

21. QUANTO MINUS SPEI
EST, &c.] Gravior enim
amor fit ex despectione, vel
desperatione, ut ait Servius
ad Virg. Ecl. VIII. 43. *Vesterhov.*

22. OBSEURO, GNATHO,
IN TE SPES EST.] Mire, qu-
si desperatis omnibus auxi-
liis, abjecta nimis supplica-
tio inducitur. Nam & OB-
SEURO, & GNATHO, id sig-
nificant, & IN TE SPES EST.
Donatus.

²⁴ Precibus, pretio, ut ³⁵ haeream in parte aliqua tandem apud Thaidem. 25

Gn. ²⁶ Difficile est. Th. Si quid collibuit, novi te hoc si effeceris,

²⁷ Quod vis donum & praemium a me optato, id optatum feres.

Gn.

23. Nón est hoc interrogantis, sed ostendentis, non esse quid faciat. *Donatus.*

24. Nihil militi superest praeter precem, ut victo: & pretium, ut diviti. PRECIBUS, PRETIO.] ἀρνύδειν, velut afflicta, & lassa, [Afflicti & lassi. Abr. Wieling. Ab afflicto & lasso. conj. Vesterhov.] pronuncianda sunt. *Donatus.* PERFICE HOC PRECIBUS, PRETIO.] Formulae speciem habet. Phaed. V. 7. 18.

Adducit pretio, precibus. Vesterhov.

25. Tò HAEREAM ultimum genus beneficii est. TANDEM.] Et desperantis est. & difficulter credentis. TANDEM; non est adverbium temporis: sed nunc saltem significat. *Donatus.* TANDEM.] H. l. valet, Saltem, certe quidem, minimum. Sic Phorm. IV. 4. 21. Gebhardus legit TAMEN, ad Cie. Fam. VII. 31.

Vesterhov. Ut vel minimum, dummodo aliquem, amoris locum apud Thaidem retineam. ALIQUA, ex mente Donati adjectum est extenuandi causa: nam si Miles dixisset IN PARTE, poterat aequa pars intelligi. Est enim (observante Vesterhovio) PARS ICTIS simpliciter pars aequa seu aequalis. Julian. L. 19. ff. de Hered. Instit. Ulpian. Instit. Tit. XXIV. 25. Idem L. 164. de Verb. signif.

26. DIFFICILE EST.] Vultu & pronunciatione, [&] asseveratione firmandum est. SI QUID COLLIBUIT, NOVI TE.] Deest Perficit. Sed ubique plura gestu significat miles, utpote infantissimus. *Donatus.* Duo Mss. Leidens. & Boend. SI QUID COLLIBUIT TIBI, EST FACILE, NOVI TE. Vesterhov. SI QUID COLLIBUIT.] Si quid capeffis aut suscipis faciendum, NOVI TE.] Tuam in.

Gn. Itane? Th. ²⁸ Sic erit. Gn. Si efficio hoc,
postulo, ²⁹ ut mihi tua domus,

X x x 3

Te

industriam & solertiam.
Minell.

27. QUOD VIS DONUM,
ET PRAEMIUM A ME OPTATO.]
DONUM, praemium est: &
munus, praemium. Sed *do-*
num, praemium Diis datur:
munus, praemium homini-
bus. Nam separatim, do-
num Deorum est: praemi-
um virorum est fortium:
munus hominum. [Contra
Donati distinctionem facit
ipse Terentius, Supra II.
3. 60. 61. 63. 66. *Vest.*]
Et donum munusque, tam
ante factum, quam post fa-
ctum datur: praemium non
nisi post factum est, Do-
num voluntarium: praemi-
um debetur. Alii ergo *αὐυ-*
δεταις pronunciant, primo
DONUM, & sic PRAEMIUM,
quasi unam partem oratio-
nis. QUOD VIS DONUM ET
PRAEMIUM.] DONUM, ut a
largo homine: PRAEMIUM,
ut a praeclaro facinore. Do-
NUM ET PRAEMIUM — OP-
TATO, ID OPTATUM FERES.]
Donum optato, ob quod
[i. e. quod, vel, quod in]
praemium accipias. PRAE-
MIUM A ME OPTATO.] To-

tum militariter. Nam & *op-*
tatio dicitur, & *optari* a mi-
litibus. ut alibi, *Vir fortis*
optet quod volet praemium.
Donatus. DONUM ET PRAE-
MIUM.] *Αὐυδεταις* etiam
exhibet Editio Aldina, &
quaedam aliae. Sunt Libri,
in quibus est, DONUM IN
PRAEMIUM. QUOD VIS Do-
NUM — OPTATO, ID OP-
TATUM FERES.] Ovid, *Me-*
tam. II. 44.

quod vis pere munus: &
illud

Me tribuente feras.

Plaut. Merc. II. 3. 106.

Quod pascas, feres.

Cic. Philipp. V. 12. exper-
sona Antonii: *Quid concu-*
piscas, tu videris: quod con-
cupiveris, certe habebis. Ve-
sterhov. OPTATUM, quale
optaveris, optationi tuae
congruum. Potest tamen
OPTATUM pro substantivo
accipi.

28. SIC ERIT.] Confir-
mandi formula. vide infra
vers. 36.

29. Quidam Libri, ut
TUA MIHI DOMUS. elegan-
tius. MIHI TUA DOMUS —
PATEAT.] Cic. Fam. XII.

17.

Te praesente, absente, pateat: ³⁰ invocato ut sit locus

Semper. *Th.* ³¹ Do fidem, futurum. *Gn.* ³² Accingar. *Ph.* Quem hic ego audio? ³⁰
O Thrafo! *Th.* Salvere. *Ph.* Tu fortasse, quae facta hic sint, nescis.

Th.

17. *Domus ejus tota mihi paruit, quae, si opus fuisset, tam esset usus, quam mea.* Offic. II. 18. Est enim — valde decorum, patere domus hominum illustrium illustribus hospitibus. Vesterh. *TX* *PRAESENTE, ABSENTE.*] Proverbiale est, *Praesente absente*, ut *fursum deorsum*, *uliro citro*, & caetera hujusmodi: *fanda nefanda, justa injusta, digna indigna, velis nolis.* Donatus.

30. *INVOCATO*, non *vocato* significat. *Iu* enim *auget & minuit dictionem.* *INVOCATO.*] Male intelligitur precibus *vocato*, quum sit *αὐτομάτω* [sponte venienti], id est, etiam non invitando, quin ultro venire debeat suam domum. *Donatus.* Gr. *ἀκλήτω*, ἔδε καλεμένω, cujusmodi & *αὐτόκλητοι* [forte *αὐτόκλητοι*.] dicebantur. Plautus *Capt. I. 1. 2.*

Et quia invocatus soleo esse in convivio.

Nepos Cim. 4. Quos invocatos vidisset in foro, omnes devocaret. Cic. *Fam. VIII. 8. Invocatus ad subsellia rei accurro.* Vesterhov. *Locus, sub. ad mensam tuam.*

31. *DO FIDEM.*] *Juro, confirmo, spondeo.* *Donatus.* *DO FIDEM.*] *Frequens Terentio.* Cicero *Fam. V. 11. Quamcumque ei fidem dederis, praestabo.* Vesterh.

32. *ACCINGAR.*] *Sic dicimus in magnis rebus suscipiundis, ut [Virgil. Aen. II. 235] Accingunt omnes operi.* *Donatus.*

ACCINGAR.] *Ita solent rem seriam aggressuri.* Phorui. II. 2. 4. *Virgil. Aeneid. I. 210.*

Illi se praedae accingunt, dapibusque futuris. Ratio locutionis petita vel a militibus in expeditione aut pugnam euntibus; vel

Th. Scio. *Ph.* Cur ergo in his ego te ³³ conspikor
³⁴ regionibus?

Th. ³⁵ Vobis frerus. *Ph.* Scin' ³⁶ quam fretus?
³⁷ miles, edico tibi,

³⁸ Si te in platea offendero hac post umquam, ³⁹
quod dicas mihi,

X x x 4

⁴⁰ Alium

a servis operi se accingentibus. Vide Ephes. IV. 14. & Phaed. II. 5. 2. Serv. ad Virgil. Aen. I. 120. *Vesterhov.*

33. CONSPICOR.] Commune verbum est *conspicor*. Donatus. Mf. Lipf. CONSPICIO. *Vesterh.*

34. REGIONIBUS.] Intel-
ligit simpliciter vias & pla-
teas urbis. Suet Caes. 39.
init. Est autem regio major
pars oppidi. Sic Roma olim
in quatuor, ab Augusto in
quatuordecim regiones divi-
sa fuit. *Vesterh.*

35. VOBIS FRETUS.] Et
hoc stulte. quis enim & ri-
valibus & inimicis fretum se
esse dicat? Deinde *ἀνακό-
λγῳ*, & vitiosa respon-
sio est. Nisi enim addideris
Sum, erit soloecismus con-
veniens loquenti, impolito
homini & militi. Donatus.
VOBIS, vestra amborum ele-
mentiâ. *Guido Juvenalis.*

36. QUAM FRETUS.] I. e.
quantum confusus esse debeas
nobis. *Guido Juvenalis.*

37. MILES, EDICO TIBI.]
Hoc contumeliose, & pro-
prie ut Militi. Donatus.

38. SI TE IN PLATEA
OFFENDERO HAC.] Hoc est,
si vel casu invenero. Et IN
PLATEA, inquit, non circa
meretricis fores. Donatus.
Cic. pro Rabir. Postumo II.
ex persona Caesaris: Si te
secundo lumine hic offendero,
moriere. Est vero offendere
proprie allidere ad aliquid.
Unde Sallustius Jug. 94.
Scuta Numidica dicit ex co-
riis facta, ponderis gratia,
& ut offensa lenius streperent.
Huic contrarium est *defen-
dere*, h. e. repellere, remo-
vere, quod nocere possit.
Hinc porro *offendi* dicuntur
homines, vel eorum ani-
mus, quando alliditur quasi
ad aliquod dictum vel factum
aliorum hominum. Suet.
Caes. 19. *Offensum patribus.*
De-

40. Alium quaerebam, iter hac habui: periisti. *Gn.*

41. Eja, haud sic decet. 35

Ph. Dictum est. *Gn.* 42. Non cognosco vestrum
tam superbum, *Ph.* Sic erit.

Gn.

Demum offendere est incidere seu incurrere in alterum in publica via, atque adeo invenire quem, uti h. l. *Vesterhov.*

[39. QUOD DICAS MIHI, ALIUM QUAEREBAM, ITER HAC HABUI: PERISTI.] Similis locutio infra *Adelph.* II. I. 8. & *Plaut. Aul.* I. 2. 13.

Quod quisquam ignem quaerat, extinguere volo.

Mil. II. 2. 7.

Quod ille gallinam, aut columbam se sectari, aut simianam

Dicat, disperistis, ni usque ad mortem male mulcassitis.

Petron. cap. 104. *Eucolpion*, quod quaeris, scito a me in navem tuam esse perductum.

Ubi vide *Interpretes.* Valet autem Quod idem cum quamvis. *Ovid. Art. I.* 261.

Illa quod est virogo, quod zela Cupidinis odit;

Multa dedit populo vulnere, multa dabit. *Vesterhov.*

NIHIL EST QUOD DICAS; legit *Donatus*, aitque NIHIL

dici, pro non; & quod, pro ut.

40. ALIUM QUAEREBAM.] Aut ALIUM pro quendam, id est, aliquem posuit. aut ALIUM, hoc est, non quem tu putas: hoc est, alium, non Thaidem. Sed si *aliam* diceret, neque commodè; neque *εμφωας* loqueretur, praevolet enim masculinum genus. *Donatus.* ITER HAC HABUI.] Hac mihi transfundum fuit. *Minell.*

41. EJA.] Interdum hortantis est, nunc correctionem significat. *Donatus* corrigente *Vesterhovio.*

42. NON COGNOSCO VESTRUM TAM SUPERBUM.] Locutio annotanda: mire laudavit, ut persuadere potuisset. VESTRUM TAM SUPERBUM.] Absolute: ut, *Pol.* Crito, antiquum obzines. Ergo subaudiamus vel ingenium, vel animum, vel morem, vel institutum. *Donatus.*

- Gn. 43 Prius audite paucis: quod quum dixerō, si placuerit,
 Facitote. Ph. 44 Audiamus. Gn. 45 Tu concede paulum istuc, Thraſo.
 Principio ego vos credere ambos hoc mihi vehementer 46 velim,
 47 Me hujus quidquid facio, id facere maxume cauſa mea: 40
 48 Verum idem ſi vobis prodeſt, vos non facere, inſcitia eſt.

Xxx 5

Ph.

43. PRIUS AUDITE PAUCIS.] Mira inſinuatione agit: qui non ut conſentiant, ſed ut audiant, paucis [Malim audiant paucis,] petit. Et bene PRIUS, quaſi non obſtet, quo minus faciant quod velint. Tum deinde quo attentiores exiſtant, addidit PAUCIS. Deinde, SI PLACUERIT. facilius enim ſeſtitur, cum quo non pugnantius, ut conſentiat. *Donatus.* AUDITE, Auſcultate, attendite. Sic Hec. III. 5. 60. And. III. 3. 4.

44. Bene: non *Faciamus*, ſed AUDIAMUS dixit: nam prima oratoris impetratio in mala cauſa eſt, audiri meruiſſe. *Donatus.*

45. TU CONCEDE &c.] Id facit Guarho, ne miles ſe vituperari audiat. *Paraphrastes Delph.*

46. Mſſ. Lipſ. Graev. & Edit. Mediol. VOLO. *Veſt.*

47. ME HUIUS QUIDQUID FACIO, &c.] Deſt rei, aut eſt: ut ſit, *Me hujus quidquid eſt quod facio, id &c.* Hic a perſona diſceſſit: & rem non odioſam pro odioſa poſuit, id eſt, paraſiticam, pro aemuli amore & commodo. *Donatus.* HUIUS QUIDQUID FACIO.] Sic Heaut. III. 3. 10. Mſ. Graev. & Editio Mediol. QUIDQUID FACIAM. *Veſterhov.*

48. VERUM IDEM SI VOBIS PRODEST.] Multum attulit ad perſuadendum: non eſſe commodum militi admitteri, & ſuum commodum ipſorum eſſe commodum. Oratorie, & ſecundum inſinuationis praecepta ſic dixit: nam rem remittendo &

Ph. Quid id est? *Gn.* 49 Militem ego * rivalem recipiendum censeo. *Ph.* Hem! Recipiendum! *Gn.* Cogita modo. tu hercle cum illa, Phaedria,

Et

& dubitando, magis, flectit animos, quam si aperte & pertinaciter asseveret. *Donatus.*

49. MILITEM EGO RIVALEM RECIPIENDUM CENSEO.] Artificiose satis, semel intulit omne quod durum dictu ad persuadendum erat: & simul fiducia sic dicentis parat animos ad audienda quae dicit. MILITEM RIVALEM EGO &c.] Considera quo vultu hoc dicendum sit: & intelliges, & MILITEM, & RIVALEM, & RECIPIENDUM, & EGO CENSEO, quanta significant. Non enim dixit *Thrasanem*, sed *MILITEM*, quod nomen ad stultitiam valet. Non *Socium*, sed *RIVALEM*: quo ostendit, quandoquidem rivalis in meretrice capiendus est, hunc potius eligendum. Nec, non *Excludendum*, sed *RECIPIENDUM* dixit: ut & ostenderet, adeo prodesse, ut etiam de industria retinendus sit. Non dixit, *vollo aut peto*, sed *CENSEO*: tanquam illis modo consu-

lat, neque pro milite agat. Nam quod Ego addidit, eo dicto usus est, quo uti solent qui plus in negotio vident. Nam sic in *Phormione Jurisconsulti*. [A. II. Sc. 4. vers. 9. 13. 17.] *Donatus.*

* *Rivales* dicuntur aemuli de mulieribus, facta translatione nominis a feris bestiis: quae sitientes cum ex eodem rivulo haustum petunt, in praelium contra se invicem concitantur. Sic *Cicero* pro *Coelio* *. *Sin erit ex illa fonte rivalis*, inquit, *Donatus*. *. Cap. 8. Adscribam integrum locum, ut discrimen appareat. Si mihi ad haec acutè, arguteque responderis: tum quaeram denique, ex quo iste fonte *Senator* emanet. Nam si ipse orietur, & nascetur ex sese; fortasse, ut soleo, commovebor: sin autem, ut rivulus, arcessitus, & ductus ab ipso capite accusationis vestrae, laetabor. Vide omnino *Turneb. Advers. XXVII. 23. Vesterhov.*

Et ⁵⁰ libenter vivis: etenim ⁵¹ bene libenter victitas.

⁵² Quod des, paullum est: & necesse est multum accipere Thaidem, 45

Ut tuo amorī ⁵³ suppeditare possit sine sumptu tuo.

Ad

50. LIBENTER VIVIS.] Id est, bonorum ciborum edax es. *Donatus.* Quando praecedens CUM ILLA, valeret, haud secus ac illa. Sed credibile est Donatum ista annotasse ad sequens, BENE VICTITAS. Malim itaque VIVIS, per *versaris* exponere, cum Minellio.

51. BENE LIBENTER VICTITAS.] ἡδεως, εὐπαθως. Sic Plaut. Mostell. I. I. 51. Me victitare pulcre, te miseris modis.

Et I. 2. 74. victitabam volupe.

Cic. Fam. IX. 19. Nusquam se unquam libentius, sub. coenasse. Lucil. Sat. IV. apud Ciceronem Att. XIII. 52.

editque bibitque

Jucunde utque ἡδεως: nec solum id, sed bene cocto & Condito sermone bono, &, si quaerī, libenter.

Idem Fin. II. 8. Horat. Serm. II. 8. 3.

sic, ut mihi unquam In vita fuerit melius.

Cato R. Rust. Si voles in convivio multum bibere, coenareque libenter. Hinc formulae illae in conviviis, Bene vos, bene nos, bene me, bene te. Vid. Plaut. Stich. V. 4. 27. Sub. vivere opto. *Vesterhov.* Sensus tamen esse potest: Amas lauta convivia.

52. ET QUOD DES PAULUM, omisso EST. Edd. Delph. Farnab. Minell. DES, dare possis, id est, in amicam, & coenas, infumere.

53. AUT SUPPEDITARE, pro suppeditari: [Malini, suppetere. *Vesterhov.*] aut deest se. ut [Virgil. Aeneid. II. 235.] Accingunt omnes operi. *Donatus.* SUPPEDITARE.] Sufficere, satis esse. Cic. Att. I. 14. Si unquam mihi περίοδοι, ἢ καμπαι, ἢ ἐνδυμήματα, ἢ καλασκευαὶ suppeditaverunt, illo tempore. *Vesterhov.* SUPPEDITARE POSSIT, satisfaciat. *Paraphrast.* Delph. Hujus ex mente,

Ad ⁵⁴ omnia haec magis opportunus, nec magis ex
usu tuo

Nemo ⁵⁵ est; principio & ⁵⁵ habet quod det, & dat
nemo largius.

⁵⁶ Fatuus est, insulsius, tardus: ⁵⁷ stertit noctesque
& dies.

Neque

mente, intelligitur Thais:
ut ex mente Vesterhovii,
res, facultas, suntus. Malim
de Thaide intelligere; &
SUFFEDITARE AMORI, pro
sustinere, perferrè amorem,
perdurare in amore, capio.
Ita hoc bene cohaeret cum
praecedenti, nam contra in-
genium & instituta mere-
tricum est, ut constantes
sint in amore, nisi *multum*
donorum *accipiunt*. Minel-
lius pessime explicat, sub-
audiens *Somnus*, in accusa-
tivo plurali; quasi vero sum-
tus praebere meretricum sit.

54. Quae necessaria sunt
in amore illo. Minell.

55. HABET QUOD DET.]
Ut dives. DAT NEMO LAR-
GIUS.] Ut liberalis. Donat.
Eleganter *habere* dicuntur
divites. Curio Ciceroni Fam.
VII. 29. *At illi nostra prae-*
dicatio quanti est, nos, quod
simus, quod habemus, quod
homines existimemur, id om-
ne ab te habere Ad quem
locum vide quae notavit

ὁ πᾶν Graevius. [Adde
Gotl. Corrium.] Sic *curam*
habendi dixit Phaedrus Lib.
III. Prol. 21. sed & ἐχθρὸς
Graecis sunt divites. Ve-
sterhov.

56. FATUUS] inepta lo-
quens. A fando FATUUS di-
citur: inde *Fauni Fatui*: &
Nymphae *Fatnae* dictae sunt.
INSULSIUS.] Sine sale & sa-
pientia. Sunt qui *fatuum*,
animo putant: *insulsum*, di-
ctis. sed male. Nam *Fatui*
quoque Dii sunt, qui &
Fauni dicuntur: & non stul-
ti, sed multum fantes, id
est, loquentes. TARDUS.]
In Venerem. [Sic Plaut. Caf.
V. 2. 12. Quintil. Instit.
VI. 3. Interrogatus, quid
sentiret de eo, qui in adul-
terio deprehensus esset? Tar-
dum fuisse respondit. Ve-
sterhov.] TARDUS.] Cor-
pore & membris: quanti-
quam & intellectu *tardus*
vocamus, qui stulti sunt.
— Mihi videtur *fatuum* di-
cere,

Neque tu istum metuas ne amet mulier: facile pel-
las, ubi velis. 50

Ph. 52 Quid agimus? *Gn.* Praeterea hoc etiam,
quod 52 ego vel primum puto:

60 Accipit hominem nemo melius prorsus, neque
61 prolixius.

Ph.

cerc, qui tantum gloriatur;
& blandiri amicae nesciat.
Insusum, qui non fit salax,
& cupidus coitus: *Toraum*,
qui non facile explicet Ve-
nerem: quae res meretrici-
bus odiosa est. *Donatus*.
Non nimis placet haec ulti-
ma expositio Donati. Para-
phraetae Delphini *FATUUS*
est, stolidus. *INSULSUS*,
illepidus [verbis & moribus].
TARDUS, ignavus. & sic
melius putem accipi. *FATUUS*
& *TARDUS* ad id va-
lent, ut miles opportunus
sit Phaedrae ad iudifican-
dum. *INSULSUS* ad id valet,
ut non possit amari a Thaide.

57. STERTIT.] Plus di-
xit quam dormit. *Donatus*.
Somno immerfus est. Para-
phraetae Delph. *NOCTESQUE*
ET *DIES*.] Plus significat,
quam si diceret, diebus &
noctibus. *Donatus*. Notat
continuationem temporis,
& plus est, quam *interdum*
nocturne. Liv. XL. 5. & 12.
Dies ac noctes. Sallust. Ca.

til. 27. *Dies noctesque festi-
nare*. Horat. Serm. I. 5. 18.
noctes vigilabat ad ipsum
Mane; diem totum stertebat.
Vesterhov.

58. QUID AGIMUS?] Ini-
tium consensionis, dubita-
tio est ejus qui negaverit.
Donatus.

59. EGO.] Parasitus sci-
licet. *Donatus*. VEL PRI-
MUM PUTO.] Sensus est:
Quod ego non modo magnum,
verum etiam praecipuum (ma-
ximum) puto. De usu &
sensu particulae *Vel*, in tali
constructione, vide Sancti-
um in Minerva, Lib. IV. 7.
pag. 703. seqq. & maxime
Perizonium ibidem not. 15.

60. ACCIPIT HOMINEM.]
ACCIPIT. pascit, invitat:
ut, [Virgil. Aeneid. III.
353.]

Illos porricibus rex accipiebat
in amplis. *Donatus*.

ACCIPIT.] *estia*, Plautus
Pseud. V. I. 9.

Ita.

Ph. ⁶² Mirum, ni illoc homine quoquo pacto opus est. *Ch.* Idem ego arbitror

Gn. ⁶³ Recte facitis, unum etiam hoc vos oro, ut me ⁶⁴ in vestrum gregem

Recipiatis: ⁶⁵ fatis diu jam hoc saxum volvo. *Ph.*
Recipimus. 55

Ch.

*Itaque in loco festivo sumus
festive accepti.*

Lucil. in Centonibus:

*Pulchre invitati nimis, accep-
tique benigne.*

Ovid. Fast. 725.

*Tarquinius juvenes socios da-
pibusque meroque*

Accipit.

HOMINEM.] Libri quidam:

*Homo. quomodo & Servius
legit ad locum Virgilii Do-
nato laudatum. Vesterhov.*

*HOMINEM per pleonasmum
addidit, non sine gratia.*

*MELIUS, apparatus indicat,
PROLIXIUS, copiam. cen-
sente Donato.*

*61. PROLIXIUS.] Magis
opipare. Apulej. Metam.
VII. ex correctione P. Col-
vii: Exin me, suum hospita-
torem nuncupatum, matrona
prolixe quam curabat. Cic.
Fam. III. 8. Liberalitas tua
— larius in provincia patuit.
Nostra si angustior (etsi de tua
prolixa beneficaque natura li-
mavit aliquid posterior annus,
propter quandam tristitiam*

*temporum) non debent mirari
homines, cum & natura sem-
per ad largiendum ex alieno
fuerim restrictior, & tempo-
ribus, quibus alii moventur,
iisdem ego movear. Est igitur
PROLIXIUS idein quod libe-
ralius. Sic fovere prolixius
dixit Suetonius Tit. 7. Sed
res prolixas, secundas & pro-
speras vocavit Cato in Ora-
tione pro Rhodiensibus, te-
ste Gellio, VII. 3. Prolixa
etiam dicuntur, quae luxu-
riose crescunt; quales sunt
capilli prolixi. Oratio pro-
lixa non aequè dicitur. Ve-
sterhov.*

*62. Hic, inquit, ejus-
modi est, ut etiam cum ma-
la conditione patiendus sit.
Donatus.*

*63. RECTE FACITIS.]
Gratiarum actio est. Dona-
tus. Imo laudat eorum pru-
dentiam.*

*64. Vestram societatem
& consortium. [Sc. convi-
viale.] Minell.*

65.

Ch. Ac libenter. *Gn.* At ego pro istoc, “Pha-
edria, & tu Chacrea,

67 Hunc comedendum & deridendum vobis propino.

Ch. Placet.

Ph.

65. SATIS DIU HOC JAM
SAXUM VOLVO.] Vide quem-
admodum serpat paulatim
etiam in eorum assentatio-
nem, ex vituperatione mi-
litis. Hoc SAXUM VOLVO.]
Proverbium in eos, qui in-
extricabili labore afflicti sunt.
Et bene SAXUM de stulto
milite ait: & se ipsum Si-
sypum fecit. *Donatus.* Vel
respicit de Sisypho fabulam,
de qua vide Ovid. *Metam.*
IV. 459. & reliquum My-
tographorum chorum; vel
speciatim militem SAXUM vo-
cat, h. e. stupidum. In *Mf.*
Lips. τῷ Volvo superscrip-
tum, *VERSO.* quomodo &
Cicero videtur legisse, *Tusc.*
Quaest. I. 5.

num illud, quod Sisyphu
versat

Saxum sudans nitendo, ne-
que proficit bilum.

Adde *Erasin.* *Adag.* saxum
volvare. *Vesterhov.* Satis diu
hunc lapideum molior: jum-
diu id conor [ut recipiar
scilicet.] *Paraphrast. Delph.*
Mihi tamen videtur intelli-
gere molestiam parasiticae

conditionis, apud stultum
& superbum Militem. * O-
lim cum isto milite laboro.
Eugraph.

66. PHAEDRIA, ET TU
CHAEREA.] Ambos nominat,
quasi legibus paciscantur.
Donatus.

67. HUNC COMEDENDUM.]
Cum caeteris rebus, sum-
mus Poëta etiam fidem osten-
dit amicitiae parasiticae, e-
xemplo Gnathonis de milite
loquentis hoc modo. PRO-
PINO.] Facetè sic dixit, ut
parasitus, & quasi de con-
vivio loqueretur. *Donatus.*
HUNC COMEDENDUM — VO-
BIS PROPINO.] Phrasis pa-
rasitica. Vide *Boecleri Chre-
stomathiam*, v. comedere.

Ita *Suidas*: προπεπωκότας
ἀντὶ τῆς παραδεδωκότας
ἐκ μεταφορᾶς δὲ λέγεσθαι.
Martial. V. 78. *Jul. Ca-
pitolinus* in *M. Antonino*
Philosopho, cap. 15. *Ve-
nenatam partem* fratri eden-
dam propinans. Non igitur
ad potum tantum, sed &
ad

Ph. ⁶⁸ Dignus est. *Gn.* Thraſo! ⁶⁹ ubi vis, accede. *Th.* Obſecro te, quid agimus?

Gn.

ad cibum refertur *propinandi* vocabulum. Eadem κα[α]λ[α] *Χ[ε]ρ[σ]ται* dixit Ausonius, *Profeſſ.* Burdig. *Carm.* IV. 20.

Vini cibique abſtemius.

Refertur & ad alias res. Sic *Non.* Marcellus, v. *Propinare* citat Ennium, *Sat.* Lib. III.

Enni, *Poëta*, *ſalve*, qui *mortalibus*
Verſus *propinas flammeos medullitus*.

Etiā cibus de potu ſumitur. *Salluſt.* Jugurth, 89. Cibus illi *adverſus famem* & ſitim, *non lubidini, neque luxuriæ* erat. *Ridicule* *Plautus Stich.* III. 2. 16.

Propino tibi ſalutem plenæ faucibus.

H. e. Saluto te ſalute plurima. *Conf.* *Voff.* *Inſtit.* *Orat.* IV. 12. 2. *Mſ.* *Lipſ.* tamen legit: *COMEDENDUM ET BIBENDUM VOBIS PRÆBEBO*. Sed τῶ *BIBENDUM* ſupraſcriptum, *DERIDENDUM*. *Fabrini* etiā edidit *BIBENDUM*. Et τὸ *PRÆ-*

BEBO ex duobus *Mſſ.* laudat *Pareus*, ex tribus *PRÆBEBO*. quod magno conatu defendit *Muretus*. *Cicero* autem *Comedendi* verbo paſſim hoc ſenſu utitur. Et *Plautus Pſeud.* IV. 25. *Moſtell.* I. I. II.

Sine modo venire ſalvum, quem abſentem comes. Sic *Heaut.* III. I. 53. *Veſterhov.* *COMEDENDUM*.] Ut ejus ſumtibus lauta & copioſa convivia faciatis. *Paraphraſtes Delph.*

68. *DIGNUS EST.*] Haec verba ultima longi ſermonis, ejusmodi ſunt, ut miles haec audiens, laudatum ſe eſſe, & approbatum exiſtimet. *Donatus*. Sed *Gnatho* & ſpectatores ſubaudiunt: ut comedatur & derideatur.

69. *UBI VIS.*] *Honoriſice* revocat ablegatum cum injuria, dicendo, *UBI VIS*: quia *ALCEDE* [ſolum] imperativum erat. *Donatus*. *QUI AGIMUS?* Quomodo procedit negotium? quid proſecimus? Quamquam & eſſe poteſt accedere dubitantis.

Gn. Quid? 70 isti te ignorabant: postquam eis mo-
res ostendi tuos,

Et collaudavi 71 secundum facta & virtutes tuas, 60
Impetravi. Th. Bene fecisti: gratiam habeo ma-
ximam.

72 Nunquam etiam fui usquam, quin me omnes
amarent plurimum.

Gn. Dixin' ego 73 in hoc inesse vobis 74 Atticam ele-
gantiam?

Ph.

70. TE IGNORABANT.] Non noverant te moresve aut ingenium tuum. Justin. XIII. I. de amicis Alexandri: *Ea formae pulchritudo & proceritas corporis, & virium ac sapientiae magnitudo in omnibus fuit, ut qui eos ignoraret, non ex una gente, sed ex toto terrarum orbe electos judicaret.* Sed & ignorari dicitur, cujus vultus ignotus est. Vide Schefferum ad Phaed. V. I. 10. *Vesterhov.* MORES, Ambiguum est: nam sunt boni mores & mali. Minell.

71. SECUNDUM FACTA ET VIRTUTES TUAS.] Ethoc ἀμφιβολον. Nam Virtutes εἰρωνικῶς pro vitis posuit: ut, *Nisets qui vir fiet: & Ornatus esses ex tuis virtutibus.* Amarior est εἰρωνεία in vitiosis homines quam

veritas. FACTA ET VIRTUTES.] Proprie FACTA militibus adscribuntur. Donat. Prout facta tua & virtutes merentur. Paraphrast. *Delyb.*

72. NUMQUAM USQUAM τῷ ἀρχαϊσμῷ, pro non usquam. Donatus. Redit miles ad putidam suam glorificationem. & ad id alludit Gna-
tho versu sequenti.

73. Mf. Mark. VOBIS IN HOC ESSE. *Vesterhov.* Esse in aliquo eleganter id dicitur, quo quis praeditus est. Cic. Philipp. II. 45. de Julio Caesare: Fuit in illo ingenium, ratio, memoria, literatura, cogitatio, diligentia. Esse, residere, exponit Minellius. q. d. habitare.

74. ATTICAM ELOQUENTIAM.] Et hoc εἰρωνικῶς, ut illa quae supra. ATTICAM
Y y y dicit

Ph. 75 Nihil praetermissum est. ite hac. Ω, Vos va-
lete, & plaudite.

CALLIOPIUS RECENSUI.

dicit veram atque germanam,
quia excultior eloquentia,
dicitur *Attica*: & summi
oratores, *Attici* appellati
sunt. *Donatus*. ATTICAM
ELEGANTIAM.] H. e. Prae-
cipuam. De qua Cicero, O-
ratore, cap. 9. & passim
alibi. Magna Mistorum pars
cum Donato legit, ELO-
QUENTIAM. Sed & Erasmus
in Adag. Martial. IV. 86. I.

*Si vis auribus Atticis proba-
ri, &c. Vesterbov.*

Quidam intelligunt hoc ver-
su de Terentio dici, qui &
Comoediam scribit, ut is in
se habeat *Atticam*, hoc est,
Menandri eloquentiam, qui
fuit Atticus. Quidam de mi-
lite, ut per εἰρωνείαν di-
ctum sit, quasi ad praesen-
tem, ut credat se esse lauda-
tum. *Eugraphius*. ELEGAN-

TIAM.] Sermonis & morum
urbanitatem.

75. PRAETERMISSUM.] Et
hoc anceps est, intellectu
gemino ad utrumque. *Do-
natus*. NIHIL PRAETERMIS-
SUM.] An a Gnathone de
laudibus Thrasonis? an a
Thrasone ipso de Attica elo-
quentia, in verbis modo
dictis? an a Terentio ad Fa-
bulam? * *Mf. Lips.* cum
Mureto & Fabritiis: NIHIL
PRAETER PROMISSUM EST.
quando Phaedria per jocum
confirmabit id, quod de
Thrasone dixerat Gnatho.
Vesterbov. Ita quoque legisse
Eugraphium apparet, nam
annotat: Omnia quae dixisti
invenimus in milite: an,
omnia quae promissimus tibi
implebuntur, & nihil est,
vel erit, praeter id [I. e. ali-
ter quam] quod diximus.

P. TERENTII ADELPHI.

ACTA LUDIS * FUNEBRIBUS AEMILII PAULI QUOS FECERE Q. FABIUS MAXIMUS. P. CORNELIUS AFRICANUS. EGERE L. ATILIUS PRAENESTINUS, (ET) MINUTIUS PROTHIMUS. MODOS FECIT FLACCUS CLAUDI, TIBIIS * SARRANIS. FACTA GRAECA MENANDRU * L. ANICIO, M. CORNELIO COSS. + *Anno ab urbe condita DXCV. Ante Christum natum CLXVIII.*

1. *Ludi funebres* erant, qui in honorem defunctorum exhibebantur, quales Homerus memorat celebratos ab Achille in funere Patrocli; & Virgilius refert ab Aenea celebratos in honorem Anchisae parentis: Ejusmodi hic dicuntur facti a Q. Fabio Maximo, & P. Cornelio Africano, patri ipsorum naturali L. Aemilio Paulo, a quo dati sunt in adoptionem; ille quidem Q. Fabio Maximo: hic vero Africani superioris filio. *Paraphrast. Delph.*

2. *Tibiae Sarranae* dictae a Sarra urbe, quae Tyrus est. Sinistrae fuerunt hae

tibiae, auctore Evanthio in Prolegomenis in Terentium, & acuminis levitate jocum in Comoedia ostendebant; nam plura foramina habebant, & sonus idcirco erat acutior: cum dextrae, sive Lydiae, pauciora foramina habebant, & sonum proinde gravio-rem. Lydiae conveniebant rebus gravibus; Sarranae jocis; Phrygiae, si gravitas jocis misceretur. *Idem.*

3. EDITA, puncto ante posito, inserunt Edd. Delph. Farnab. & Minell. Eaedem legunt ANICIO GALLO, & CORNELIO CETHIGO.

4. Eaedem subjungunt reliqua.

P E R S O N A E.

PROLOGUS.

AESCHINUS, *adoleſcent.*
Filius Demae, ſed ad-
optatus a patruo Mi-
cione.

CANTHARA, *nutrix Pam-*
philae.

CTESIPHO, *adoleſcent, Fra-*
ter Aeſchini.

DROMO, *ſervus Micionis.*

DEMEA, *ſenex. Frater*
Micionis, Pater Ae-
ſchini & Cteſiphonis.

GETA, *ſervus Soſtratae.*

HEGIO, *ſenex. Propin-*
quus Pamphilae.

MICIO, *ſenex. Frater De-*
mae, Pater adoptivus
Aeſchini.

PAMPHILA, *filia Soſtratae,*
amica Aeſchini.

SANNIO, *leno.*

SOSTRATA, *mater Pam-*
philae.

SYRUS, *ſervus Aeſchini.*

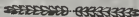
P E R S O N A E M U T A E.

BABYLO.

PARMENO, *ſervus.*

STORAX, *ſervus.*

TIBICINA, *amica Cteſi-*
phonis.

C. SUL-

C. SULPITII APOLLINARIS
P E R I O C H A
IN TERENTII ADELPHOS.

Duos cum haberet Demea adolescentulos,
Dat Micioni fratri adoptandum Aeschinum;
Sed Ctesiphonem retinet, hunc Citharistriae
Lepore captum, sub duro ac tristi patre;
Frater celabat Aeschinus; famam rei,
Amoremque in sese transferebat; denique
Fidicinam lenoni eripit, vitiaverat
Idem Aeschinus civem Atticam pauperulam,
Fidemque dederat, hanc sibi uxorem fore.
Demea jurgare, graviter ferre, mox tamen,
Ut veritas patefacta est, ducit Aeschinus
Vitiatam: potitur Ctesipho Citharistriam,
Exorato suo duro patre Demea.

AELII DONATI,

V. C. ORATORIS URBIS ROMAE,

PRAEFATIO IN ADELPHOS

TERENTII.

Haec fabula palliata, ut ipsum indicat nomen, ex plurali numero, quum sit una: & masculino genere, quum sit Comoedia: ex Graeca Lingua, quum sit Latina: censetur. Potuit eam *Terentius* FRATRES dicere: sed & Graeci nominis *εὐφωρία* perderet: & praeterea togata videretur; ad summam, non statim intelligeretur *Menandri* esse: quod *Terentius* in primis lectorem scire cupit: minus existumans laudis, proprias scribere, quam Graecas transferre. Est igitur *Menandri*: & a Fratrum facto, quibus argumentum nititur, nomen accipit. Hujus tota actio quum sit mixta ex utroque genere, ut fere *Terentianae* omnes, praeter HEAUTONTIMORUMENON, tamen majori ex parte Motoria est. nam Statarios locos perpaucos habet. Prodest autem & delectat acta & stilo. In hac, primae partes sunt, ut quidam putant, Demeae: ut quidam, Syri. Quod si est, ut primas Syrus habeat: secundae Demeae erunt, tertijs Micionis, & sic deinceps. Quanquam etiam sunt qui putant, primas Micioni dandas, secundas Syro, tertiae Demeae. Nam quod ait *Terentius*, *Senes qui primi venient*: non ad partes

tes quas dicimus, sed ad ordinem pertinet exentium personarum. Haec etiam, ut caetera hujusmodi Poëmata, quinque Aëtus habeat necesse est, choris divisos a Graecis Poëtis. quos etsi retinendi causa jam inconditos spectatores minime distinguunt Latini Comici, metuentes scilicet, ne quis fastidiosus finito Aëtü, velut admonitus abeundi, reliquae Comoediae fiat contemtor & surgat: tamen a doctis veteribus discreti atque disjuncti sunt, ut mox aperiemus post argumenti narrationem. In hac Prologus aliquanto lenior inducitur: qui magis etiam in se purgando, quam in adversariis laedendis est occupatus. Protasis est turbulenta, Epitasis clamorosa, Catastrophe lenis. Quarum partium rationem diligentius in principio proposuimus, quum de Comoedia quaedam diceremus. Haec sane acta est ludis scenicis funebribus L. Acmilii Pauli: agentibus L. Ambivio, & L. Turpione: qui cum suis gregibus etiam tum personati agebant. Modulata est autem tibiis dextris, id est, Lydiis, ob seriam gravitatem, qua fere in omnibus Comoediis utitur hic Poëta. Saepè tamen, mutatis per scenam modis, cantica mutavit: quod significat titulus scenae, habens subjectas personis literas, M. M. C. Item Diverbia ab histrionibus crebro pronuntiata sunt, quae significantur D. & M. literis secundum personarum nomina praescriptis, in eo loco ubi incipit scena. Adnotandum sane, quod haec Fabula *πρωτακιδὸν πρόσωπον* non habet, hoc est, personam, quae ad argumentum nihil attineat, quaeque sit assumpta extrinsecus, ut est in ANDRIA Sofia. Hanc dicunt ex *Terentianis* secundo loco actam etiam tum rudi nomine Poëtae. Itaque sic pronun-

tiam, ADELPHOE TERENTI, non TERENTI
ADELPHOE: quod adhuc magis de Fabulae nomi-
ne Poëta, quam de Poëtae nomine Fabula commen-
dabatur. In hac quidem spectatur quid intersit inter
rusticam, & urbanam vitam: mitem & asperam: coe-
libis & mariti: veri patris, & per adoptionem facti.
Quibus propositis ad exemplum, vitanda perinde,
fugiendaque, *Terentius* monstrans, artificis Poëtae
per totam Fabulam obtinet laudem.

PUBLII TERENTII CARTHAGINIENSIS

ADELPHI.

PROLOGUS.

Postquam Poëta sensit, ² scripturam suam
Ab ³ iniquis observari, & adversarios
Rapere in pejorem partem, quam acturi sumus ⁴,
⁵ Indicio de se ipse erit; vos eritis iudices,
Yyy 5 ⁶ Lau.

1. POSTQUAM, pro quoniam: cujus reciprocum, Quoniam, pro postquam. Plaut. in Aulul. [Prol. 9.] Quoniam is moritur, ita avido ingenio fuit. Donat.

2. SCRIPTURAM.] Comœdias, quas scripsit. Paraphrastes Delph. Scribere, proprie de Poëtis dicitur. sic mox versu 16. Cic. pro Arch. cap. 3. Nam ut primum ex pueris excessit Archias, — se ad scribendi studium contulit. Horat. Sermon. I. 10. 72.

Saepe stilum veritas, iterum, quae digna legi sunt, Scripturus. Vesterhov.

3. INIQUIS.] Inimicis: ut [Virg. Aen. VIII. 292.]

fatis Junonis iniquae. OBSERVARI.] Observatum, ad honorem refertur: ut [Virg. Georg. IV. 210.] Praeterea Regem non sic Aegyptos & ingens Lydia, nec populi Parthorum, aut Medus Hydaspes Observant.

Sed nunc OBSERVARI, captari significat & audiri [pro, examinari.] Donatus. OBSERVARI.] Curiose explorari & notari, obtestandi gratia. Paraphrastes Delph. Inspici & examinari, ut notari possit. Minell.

4. Sc. Fabulam.

5. INDICIO DE SE IPSE ERIT.] Mire expressit simpli-

6 Laudin' an vitio duci id factum oporteat. 5
 ΣΥΝΑΠΟΘΝΗΣΚΟΝΤΕΣ 7 Diphili Comoedia' ft.
 Eam 8 COMMORIENTES Plautus fecit Fabulam.

In

plicitatem vera dicturi, quum *indicaturum* de se dixit, non *narraturum*. Et INDICIO ERIT, pro *Index erit*. INDICIO DE SE.] *Indicat* is, qui de se volens aliquid, & de aliis etiam prodit: sed *confitetur*, qui de se tantum, & qui *invi-*
tus. *Donatus*. *Lucret*. IV. 1013.

Indicioque sui facti persaepe
 fuere.

Judicare autem & *confiteri*, eodem sensu usurpat *Cicero* pro *Arch*. II. *laudatus* ad *Eun*. V. 7. 13. *Vesterh*.

6. LAUDIN' AN VITIO.] *Medium* non fecit: ut appareat, si crimen non sit, laudi debere esse. *Donatus*.

7. DIPHILI.] Ita dictus videtur per *crasin*, pro *Διόφιλος*, quasi *Διὸς φίλος*, *Jovis* amicus. Vixit tempore *Menandri*, fuitque Poëta κωμικώτατος καὶ γναμικώτατος. Eadem ratione *Epictetus* dictus *φίλος ἀθανάτοις*. *Vesterh*. *Est*.] Construxit verbum cum *Numero* singulari, et si ca-

dem res in plurali praecesserit. Sic *And*. III. 3. 23. *Sallust*. *Jug*. 18. 11. *Loca*, quae *Namidia* appellatur.

8. COMMORIENTES.] Quale *Συναποθνησκοῦντων* fuerit argumentum, incertum est, cum nulla ejus *Fabulae* super sint *λείψανα*. Possint fortassis videri fuisse *Devoti*, quorum post secundam *Mardonii* irruptionem in *Atticam*, hanc jurisjurandi fuisse formulam, auctor est *Diodorus*, *Lib*. XI. Οὐ κατὰ λέξιν ἦν ἡ γαμόνας, ἔτε ζώντας, ἔτε αποθανόντας. Qualis & *ιστὸς λόχος τῶν ἐπιλέκτων ἀνδρῶν* apud *Carthaginien- ses* fuit, teste eodem. *Lib*. XX. *Caesar* autem *B. G*. III. 22. *Devotos* ejusmodi *Soldurios* *Gallis* esse dictos refert. Similis fere ratio & olim *praetorianae cohortis* apud *Romanos*, & nunc *Janitzarorum* in *aula* & *imperio Turcico*, si quidem fidem *spe-*
ctes, non simile factum.

Hanc

In Graeca adolescens est, qui lenoni eripit
Meretricem, ⁹ in prima Fabula. Eum Plautus locum
Reliquit ¹⁰ integrum: ¹¹ eum hic locum sumfit
fibi

10

In ADELPHOS; ¹² verbum de verbo extulit.

¹³ Eam

Hanc tamen Fabulam Plauti
negat esse Varro, teste Gel-
lio, III. 3. sed M. Aquilii.
Potior tamen Terentii fides
[nam propius ab aetate Plau-
ti aberat, quam Varro.] Ni-
si forte & alter ille ejusmodi
nominis scripsit Fabulam.
Vide Dacieriam. *Vesterhov.*
COMMORIENTES FECIT FA-
BULAM.] Latine composuit,
& *Commorientes* nominavit.
Paraphrastes Delpb. FABU-
LAM.] Sic ut apud Graecos
δῶμα, sic apud Latinos
generaliter *Fabula* dicitur:
cujus species sunt, *Tragoe-*
dia, *Comoedia*, *Togata*, *Ta-*
bernaria, *Praetexta*, *Crepi-*
data, *Attellana*, *Μῦθος*,
Rhintonica. Donatus. *Rhin-*
tonicam dici a Rhintone, qui
Hilarotragediam introdu-
xit, ex Suida docet Lin-
denbrog.

9. IN PRIMA FABULA.]
Hoc est, in prima parte:
ut dicimus, in *primis digitis*.
Donatus. Recte. Plaut. Ci-
stell. Act. V. Caterva, ver-
su 6.

Mors majorum date plausum
postrema in Comoedia.

Cic. pro Rosc. Amer. 44.
In extrema oratione nostrā
— *audietis*. Fam. III. 6.

Te in prima provincia velle
esse, ut quam primum dece-
deres. Att. V. 16. Appius,
ut audivit nos venire, in ul-
timam provinciam se conje-
cit. Sic Heaut. V. 1. 29.
Phorm. I. 4. 38. *Vesterb.*

10. INTEGRUM.] Inta-
ctum. *Farnab.*

11. EUM — LOCUM.]
Repetitio ejusdem substan-
tivi non insolens est veteri-
bus. *Vesterhov.* ² SUMSIT SI-
BI.] Libere tulit: hoc est,
non furatus est: ut, [Vir-
gil. Aen. V. 533.] *Sume*,
pater. Donatus.

12. VERBUM DE VERBO
EXPRESSUM EXTULIT.] Haec
approbatio est, de Graeco
esse sublatum, non de Plau-
to, ut dixit adversarius.
Mire non dixit *Transtulit*,
sed EXTULIT: ut ornasse
Graeca videatur Latino sti-
lo.

- ¹³ Eam nos acturi sumus novam. ¹⁴ pernoscite,
Furtumne factum existumetis, an locum
¹⁵ Reprehensum, qui praeteritus ¹⁶ negligentia 'st.
¹⁷ Nam quod isti dicunt malevoli, ¹⁸ homines no-
biles

15

19 Eum

10. *Donatus.* Horat. Arte 133.
*Nec verbum verbo curabis
reddere fides*

*Interpres; nec desilies imita-
tor in arctum,*

*Unde pedem referre pudor
vetes, aut operis lex.*

Quorum verborum hic sen-
sus est: ita distare inter se
interpretem & imitorem,
ut ille, si fides velit esse,
verbum verbo reddere. [Quod
Cicero dixit, *Verbum pro
verbo rediere.* Libro de
optimo genere oratorum,
cap. 5 observante Vester-
hovia.] debeat; hic contra
se non ita arctari patiatur,
sed materia vel argumento
mutuato, id suo arbitratu
disponat augeatque. Servius
ad Virg. Aen. VIII. 19.
barbare haec notat: *His ver-
bis praecipuat comparatio-
nem, quae est Apollonii de
verbo ad verbum.* Atque ita
nunc vulgo fere loquun-
tur. *Vesterhov.*

13. *EAM.*] Adelfhos sci-
licet. *Donatus.*

14. Sedulo cognoscite,

examine. EXISTUMETIS.]
Existimare, censere debeatis.

15. *REPREHENSUM.]* Re-
tentum, resumptum. *Don-
atus.* Phaedrus V. 8. 3.

elapsum semel

*Non ipse possit Jupiter repre-
hendere.*

Quod Graeci ἀναλαβεῖν
dicunt. *Vesterhov.*

16. *NEGLIGENTIA.]* H.
e. Voluntary praetermissio-
ne. Cujus contrarium est
Legere. Cic. Off. III. 3.
*Quae secundum naturam es-
sent, ita legere, si ea virtuti
non repugnarent.* Fin. IV. 15.
*Introduci enim virtus nullo
modo potest, nisi omnia, quae
leget, quaeque rejiciat, u-
nam referantur ad summam.*
Neque tamen existimandus
Terentius hoc loco repre-
hendere Plauti negligentiam,
quam diserte laudat in An-
driae Prologo. *Vesterhov.*

17. *NAM,* incipiendi vim
habet modo. *Donatus.* Ele-
ganter continuatur sermo
per

¹⁹ Eum adjuvare, assidueque una scribere:
 Quod illi maledictum vehemens esse existimant,
²⁰ Eam laudem hic ducit maximam, quum illis
 placet,
 Qui ²¹ vobis universis & populo placent;
 Quorum opera ²² in bello, in otio, in negotio, ²⁰
²³ Suo quisque tempore usus est sine superbia.
²⁴ Dehinc

per voculam NAM, transi-
 tionem inservientem. Vide
 Heaut. Prol. 16. *Vesterhov.*

18. HOMINES NOBILES.]
 Scipionem Africanum signi-
 ficat, & Laelium Sapientem,
 & Furium Publium [Mf.
 Boend. & impressi veteres,
 Pium. & mox ad vers. 20.
 Pii. Vest.] *Donatus.*

19. EUM ADJUVARE.] Le-
 gitur & ADJUTARE. *Pacu-*
rius in Chryse: *Adjuta mi-*
hi. *Donatus.*

20. EAM LAUDEM HIC
 DUCIT MAXIMAM, QUUM
 ILLIS PLACET.] Sic Horat.
 Serm. 1. 6. 62.

magnum hoc ego duco
Quod placui tibi.

Usque adeo principibus pla-
 cuisse viris non ultima laus
 est. *Vesterhov.* EAM, con-
 struxit cum nomine sequen-
 ti, cum potuisset simplicius
 construere cum praecedenti.
 Ita Cicero, de Legib. I.
 Animal hoc providum, sagax,
 multiplex, acutum, memor,

plenum rationis —, quem
vocamus hominem.

21. VOBIS UNIVERSIS, ET
 POPULO.] UNIVERSIS, qui
 in caeva sunt, dicit. POPU-
 LO, qui etiam praeter thea-
 trum, id est, universam ur-
 bem. *Donatus.* Quidam ve-
 rustissimi Codd. legunt, NO-
 BIS; quasi sermo sit de gre-
 ge histrionum. *Vest.*

22. IN BELLO.] Scipio-
 nis. IN OTIO.] Furii Publii.
 IN NEGOTIO.] Laelii Sa-
 pientis. *Donatus.* Dixit O-
 TIO pro pace. *Caes. B. C.*
I. 5. Si qua hominum acqui-
tate res ad otium deduci pos-
set. Ut adeo *ἀνθρώπων* vi-
 ros illustres civiles & in of-
 ficiis praestandis expromp-
 tos praedicet. *Vest.* IN NE-
 GOTIO.] In accusationibus
 & causis criminalibus, in
 quibus multi sunt usi opera
 Laelii *Minell.*

23. SUO QUISQUE TEM-
 PORE.] In necessitatibus suis.
Eu.

²⁴ Dehinc ne expectetis argumentum Fabulae:
Senes qui primi venient, ii partem ²⁵ aperient:
²⁶ In agendo partem ostendent. facite, ²⁷ aequanimi-
mitas

Poëtae ad scribendum augeat industriam. 25

Engraph. I. e. in rebus du-
biis & adversis. qua notio-
ne Cicero *Temporis* vocabulo
utitur, Fam I. 7. 3. & I. 6.
2. Alias *Tempora* proprie
capi potest, quando suo
valebit, opportuno. SINE
SUPERBIA.] Ita ut illi mini-
me superbirent ob collata be-
neficia. exponente Minellio.
Et sane omnes, quos vidi,
Interpretes referunt hoc ad
operam Scipionis & caetero-
rum. Sed quid opus est ista
transpositione, cum com-
mode accipi possit de iis,
qui horum virorum opera
usi sunt? ut sit sensus: quo-
rum officium nemo repudiavit,
seu, quorum officio uti nemo
est dedignatus. Sane *superbia*
erat, auxilium a tantis vi-
ris oblatum respuere.

24. DEHINC.] Transé-
undi particula est. Sic Eun.
Prol. 14. *Vesterbov.*

25. Sub. argumenti.

26. IN AGENDO.] In pro-
gressu sive in actione Fabu-
lae, Minell. OSTENDENT.]
An senes, an personae cae-
terae intelligantur, certum
non habeo. Fortassis PAR-
TEM OSTENDENT, dixit in-
definite, pro, *pars ostende-*
tur; quomodo *ferunt*, pro,
fertur, & talia. Donati an-
notatio super hoc loco mihi
non satis est perspicua.

27. AEQUANIMITAS.] Fa-
vor & propitius animus: &
deest, *vestra*. Donatus. FA-
CITE, AEQUANIMITAS &c.]
Ovidius:

Excitat auditor studium.
Lindénbrog.

ACTUS PRIMI

SCENA PRIMA.

MICIO.

1. **S**TORAX! non rediit hac nocte a coena Aeschinus;

Neque fervolorum quisquam, qui 2. advorsum ierant?

3. Profecto hoc verè dicunt: si 4. absis uspiam,

Aut 5. ubi si cesses, evenire ea fatius est,

Quae in te uxor dicit, & quae in animo cogitat 5
6. Iratâ,

1. Egressus in Proscenium [Micio] alloquitur Storacem qui intus. *Farnab.* Micione rogante de reditu Aeschini fervolorumque, STORAX quassans caput negare videtur. Sic Eun. IV.

4. 25. Pythias Dorum rogans, *Venistin' hodie ad nos?* mox ipsa addit, *negat*; quod scilicet quassato capite videtur negare. Haec Vesterhovius observat; & inde contra Guyetum & Boeclerum statuit, interrogationem post binos hosce versus esse ponendam. Parum tamen ad sensum interesse videtur, interrogatio sit, necne.

2. QUI ADVORSUM &c.] Proprie locutus est. nam adversitores dicuntur. *Donatus.*

2. ADVORSUM IERANT.]

Officii & heri tuendi gratia. Plautus eadem locutione usus est saepius, maxime Mostell. IV. 2. 29. ubi & *advorsum venire* dixit. Vid. Pignor. de Serv. pag. 255. *Vesterhov.*

3. PROPECTO HOC VERÈ DICUNT.] Sic And. II. 5. 15. Eun. IV. 5. 6. *Vesterhov.* Est praefamen proverbii, aut proverbialis sententiae.

4. ABSIS.] Servius ad Virg. Aen. III. 430. *ABIS.* *Vesterhov.* *ABSIS*, pro *Abstitit quis*, dixit more suo. quod & de sequentibus tenendum est. *USPIAM* vel abundat, vel deest *profectus*; nam *Uspiam* significat etiam ad locum, Donato observante.

5. UBI SI.] Sicubi, si quando. *Anastrophe.* *Minell.*

⁶ Irata, quam illa, quae parentes ⁷ propitii.
 Uxor, si ⁸ cesses, aut te amare cogitat,
 Aut ⁹ tete amari, aut ¹⁰ potare, aut ¹¹ animo ob-
 sequi:

Et * tibi bene esse soli, quum sibi sit male.

¹² Ego, quia non rediit filius, ¹³ quae cogito ! 10
 Et

6. IRATA.] Zelotypa, rixosa ob cessationem mariti. *Minell.*

7. PROPITII.] Pii, filiorum studiosi. *Paraphrastes Delph.* Benigni. *Minell.*

PROPITII.] *Propitius* *καρίως* qui prope est ut auxilietur, praesens. Praesentes Divi [*propitii* dicuntur] i. e. auxiliantes, adjutores. *Gl. Phil.* *Propitius*, *ἰλεως*. Excerpta: *Propitius*, *ἰλεος*, *ἰλάσσομαι*, *propitior*, *placor*. *Gayet.* in *Gloss. Mss.* Opponitur autem *propitius* irato. *Cic. Att. VIII. 16.* *Hunc propitium sperant; illum iratum putant.* *Vesterhov.* *Nepos* in *Dione IX. 5.* *Custodes si propitia fuissent voluntate, — servare eum potuissent.*

8. CESSAS.] Tardes dum redire. *Paraphrastes Delph.* Ultra constitutum tempus absis domo.

9. TETE dixit, tanquam significantius. *Donatus.*

10. POTARE.] Loquitur ex more vetusto. Sic infra de filio, versu 37. & I. 2. 37. & V. 3. 13. etiam de servis, infra IV. 2. 47. & V. 1. 12. *Phorm. V. 5. 9.* de mulieribus, *And. I. 4. 5.* *Vesterhov.* *Potare* est affluenter & ad ebrietatem potione repleri. *Seneca* ad *Lucilium*: *Inter nudos bibunt, immo potant.* *Cicero* *Philippica 2.* *Domus erat — plena ebriorum, totos dies potabatur.* *Popma.*

11. ANIMO OBSEQUI.] *Ἐπαναφορὰ.* *Donatus.* *Plaut. Poen. I. 1. 48.* *Se amare velle, atque obsequi animo suo.*

Gr. καρίζεσαι τῇ ψυχῇ. *Vesterhov.* Ad unam dictionem nunc revocat triplicem uxoris conjecturam.

12. Te in deliciis versari, dum ipsa molestiis & tristitia cruciatur. *Paraphrastes Delph.* SOLI, separatim a se.

12. Plus est quod dixit
 Ego

Et ¹⁴ quibus nunc sollicitor rebus! ¹⁵ ne aut ille
 alserit,

Aur uspiam ¹⁶ ceciderit, aut perfrugerit

Aliquid.

Ego, quam si diceret, Pa-
 ter. — Α'νακόλυσθον: non
 enim Pater dixit. Donatus.

13. QUAE COGITO! ET
 QUIBUS &c.] Hoc sic pro-
 nunciandum est, ut horrere
 videatur ipse cogitationem
 suam. Donatus.

14. QUIBUS NUNC SOL-
 LICITOR REBUS!] Hoc est,
 quam inalis! non ut uxor,
 bonis. Donatus. Cic. ad Qu.
 Fr. III. 3. Me autem jam
 & mare istuc, & terra solli-
 citat: neque desino, ut sit
 in amore, ea, quae minime
 volo, cogitare. Idem Tusc.
 Quaest. III. 29. in ὑπερ-
 βολὴν τῆς φοβῆς nimi-
 umque πάθος, erudite in-
 quirat. Vesterhov.

15. NE AUT ILLE ALSE-
 RIT, AUT USPIAM CECIDE-
 RIT.] Nimum tenere amat,
 qui haec in juvene perti-
 nescit, quae circa infantu-
 los caveri solent. Donatus.
 Plautus in Milite glorioso,
 III. 1. 124.

Pol, si habuisssem, satis ce-
 pisset miseriarum liberis.
 Censerem emori; cecidissetne
 ebrius, aut de equo us-
 piam:

Metuerem, ne ibi defregisset
 crura aut cervicēs sibi.

Lindenbrog. ALSERIT.] Id
 est, mortuus sit, quia mo-
 rientes frigent. Eugraph.
 Huic interpretationi forsitan
 adstipulatur Plautus, loco
 modò adducto. Mihi tamen
 videtur sensus esse; Morbum
 ex aëre frigido contraxerit,
 Dan. Ut han har forsisset
 sig.

16. CECIDERIT, AUT PER-
 FRUGERIT ALIQUID.] Jun-
 gendum, ut, non solum
 CECIDERIT, sed etiam PER-
 FRUGERIT. Donatus. PER-
 FRUGERIT.] Sic Liv. XXII.
 20. Naves omnes, quae non
 aut perfrugerant prorās; lit-
 tore illis, aut carinas fixe-
 rant vadis; religotas puppi-
 bus in altum extraxere. Ve-
 sterhov. ALIQUID.] Sub. Os,
 vel membrum.

Aliquid. ¹⁷ vah! quemquamne hominem ¹⁸ in animum instituere, aut

Parare,

17. VAH.] Interjectio dolentis, vel irridentis se. *Muell.* QUEMQUAMNE HOMINEM.] Sic dicimus de eare, quam miramur fere ab omnibus fieri. *Donatus.* Subaud. *Credibile est*; (aequum) aut ejusmodi quid.

18. QUEMQUAMNE — IN ANIMUM INSTITUERE, AUT PARARE, QUOD SIT CARIUS, QUAM IPSE EST SIBI.] Ideo hoc miratur Demæa, quia vere hoc dicunt, Omnes sibi malle melius esse, quam alteri. Et, *proximus sum exomer mihi.* Similis constructio est apud Plautum *Mofcell.* I. 2. I. ad 4. [Imo alia est, nam ibi versu 2. dicitur, *Argumenta in petus instituere*: hic autem absolute, *in animum instituere.*] Dixit autem PARARE pro *emere* [Quidni simpliciter, pro *acquirere*?] nam in adoptione, de qua hic sermo est, genus quoddam emtionis intercedebat. *Eun.* III. 2. 35. *Cic. Att.* XII. 19. *Cogito* — *bortos aliquos parare.* Haec fere ex sententia *Mureti*: quem tamen refellit illustris *Josephus Scaliger* ad *Catull.* X. 20. cui

IN ANIMUM INSTITUERE & PARARE ἰσοδυναμα sunt, neque PARARE magis valet *emere*, quam INSTITUERE. Explicat igitur per Graecorum κῆριχα. *Mss. Lips.* & omnes *Boecleri*, cum editione an. 1469. habent INSTITUERE IN ANIMO. *Vesterhov.* Ergo ex mente *Scaligeri* IN ANIMUM INSTITUERE, AUT PARARE, significat credere, seu existimare: & IN ANIMUM INSTITUERE, dictum pro noto illo, *in animum inducere*: PARARE autem dictum pro Comparare i. e. aestimare, *And.* IV. 1. 4. cum nota *Donati.* *Paraphrastes Delph.* exponit: *Potestne illud esse, ut quispiam ita animo sit affectus, ut quidquam carius habeat, quam se ipsum?* *Phraseolog.* *Dan.* Ut et *Menneste wilde fatte* siq noget fierere, *son han wilde holde mere af, end af sig selv.* Ubi IN ANIMUM INSTITUERE, AUT PARARE QUID. capitur pro *amorem in quid concipere*, *amore quicquam complecti*: & sane *Cordi esse alteri* dicitur, qui

Parare, quod sit carius, quam ipse est sibi?

¹⁹ Atqui ex me hic non natus est, sed ex fratre: is
²⁰ adeo

Diffimili ²¹ studio est, jam inde ab adolescentia.

Ego ²² hanc clementem vitam urbanam, atque otium

²³ Securus sum: &, ²⁴ quod fortunatum isti putant,
Z z z 2 Uxorem

ab eo amatur. Sed ego hunc locum Terentii in suis relinquo tenebris, & cavendum puto junioribus, ne illum imitentur.

19. ATQUI EX ME &c.] Quasi dicat, Ex me non est, & sic afficior: quid poterer, si genuissem? *Donatus* Atqui.] Mss. quidam, Atque. Quae inceptiva est particula. *Vesterhov.*

20. ADEO.] Aut abundat, aut nimium significat. Ut in *Eunucho*, [I. 2. 124.] *Adolescens adeo nobilem.* *Donatus.*

21. STUDIO, animo, voluntate, sensu (*Taufemaade.*) Aut, vitae instituto, *Leve- maade.* Plena phrasi foret, studio est praedictus; aut, cum studio est.

22. VITAM CLEMENTEM dicimus, quae clementes facit. *Clemens* autem est, qui colit mentem. *Donat.* Cic. pro *Rabir. Postumo.* 7. Hanc vitam quietam atque otiosam sequuti sumus. Et pro *Clu-*

ent. 56. *Vitam illam tranquillam, & quietam, remotam a procellis invidiarum, & hujuscemodi judiciorum am- fractu sequi maluisse.* *Vesterhov.* HANC dixit, quasi notam Spectatoribus, urbis incolis. CLEMENTEM, scilicet, id est, placidam, commodam. nec placet *Donati* interpretatio. URBANAM, quae in urbe vivitur.

23. SECUTUS SUM.] Amavi, elegi. *Minell.* & *Paraphrast.* *Delpb.* Colui, illi deditus fui. *Sallust.* *Catil.* LII. 22. *Laudamus divitias, sequimur inertiam.* *Horat.* *Serm.* I. 1. 3.

laudat diversa sequentes. sc. studia, exercitia. *Phaed.* V. 1. 7. citante *Vesterh- vio*;

sequentes otium.

24. QUOD FORTUNATUM ISTI PUTANT.] Romani scilicet, qui coelibem quasi coelitem dicunt. Et item Graeci. *Menander*; & *maxa- gior*

Uxorem numquam habui, ille contra, haec omnia ²⁵:
 Ruri agere vitam: ²⁶ semper parce, ac duriter ²⁰
 Se habere: ²⁷ uxorem duxit: nati filii

Duo:

εἶον με! γυναῖκα ἔλαμ-
 βάνω. Quidam putant sic
 pronunciandum, Et quod
 fortunatum isti putant
 uxorem. Et haec bona &
 concinna locutio est. Et
 putant bene dicit is, cui
 displicet aliena sententia.
 Isti putant.] Id est, hi
 qui a me dissentiant. Dona-
 tus. Cic. Att. XIV. 13. *A*
ducenda autem uxore sic ab-
borret, ut libero lectulo neget
quidquam esse jucundius. Ho-
 rat. Epist. I. 1. 88.

melius nil coeſſe vita.

Lucil. Sat. XXVI.

Homines ipsi sibi hanc mole-
ſtiam ultro atque acrum-
nam offerunt,

Ducunt uxores.

Idem Menander saepius.

Laudat haec Boeclerus:

Τὸ γυναῖκα ἔχειν, εἶναι
 γε παίδων, ἃ φιλεῖ,

Πατέρα, μερίμνας τῷ
 βίῳ πολλὰς φέρει.

Et:

Ὅστις γενόμενος βάλῃται
 ζῆν ἡδυνῶς,

Ἐτέρων γαμήλων αὐτὸς
 ἀπεχέσθω γάμων.
 Vesterhov.

25. Sub. *sequitur.* Dona-
 tus non videtur agnovisse
 ullam distinctionem post
 CONTRA: quando sensus
 erit: *Habet*, vel *sequitur*
frater omnia bis contraria
studia.

26. PARCE, ad servan-
 dum: DURITER vero, ad
 laborem referendum est. Do-
 nat. PARCE AC DURITER.]
 Sic And. I. 1. 47. Aliter
 Petronius, cap. 38. *Quam*
bene se habuit. Vesterhov.
 DURITER SE HABERE.] Ele-
 gans haec locutio. inde ex-
 hibere αὐτῷ 78 alere. Papi-
 nianus l. 45. de donat. int.
 vir. & uxor. Ulpian. I. 1.
 §. 6. ff. de tut. & ration.
 Idem l. 11. §. 1. ff. ad ex-
 hibendum. Si forte ipse ser-
 vus ex operis vel artificio suo
 solebat se exhibere, nunc ve-
 ro cogitur vacare. Tertullia-
 nus de Idololatr. cap. 6. Ex-
 hibitionis nostrae gratia.
 Lindenbrog.

27. UXOREM DUXIT.]
 Variè

Duo: ²⁸ inde ego hunc majorem adoptavi mihi,

Eduxi ²⁹ a parvulo: ³⁰ habui, amavi pro meo:

³¹ In eo me oblecto: solum id est carum mihi.

Ille ut ³² item contra me habeat, facio sedulo: ²⁵

Z z z 3

³³ Do,

Varie per modos discurrit.

Donatus. Solent post verba infinita jungere finitum. Sic Sallust. Catil. 21. & Jug. 67. ad quae loca vid. Gotl. Cort. *Vesterhov.*

28. INDE.] Mire INDE subjungit, quum personam praetulerit. Sic alibi, [Eun. 1. 2. 34. & 35.] *E praedonibus*, unde emerat, se audivisse. INDE pro ex quibus. Et MIHI abundat. Et bene HUNC dixit, quia de ipso loquebatur. *Donatus.* In hoc & septem seqq. versibus dilectionis vis *ἐμπαθῶς* exprimitur. *Vesterhov.*

29. A PARVULO.] Sic And. I. 1. 8. Heaut. II. 1. 2. *A pueris.* Infra III. 4. 48. *A pueris parvolis.* V. 9. 5. *Usque a pueris.* & III. 3. 7. *A parvis.* Heaut I. 2. 9. *Fam inde usque a pueritia.* Cic. Fam. I. 6. *A teneris unguiculis.* Horat. Carm. III. 6. *De tenero ungui.* Gr. *ἔκ νέων, ἔκ νηπίων. ἔκ παιδαρίῃς. ἔξ ἀπαλῶν ὀνύχων.* *Vesterhov.*

30. Quaeritur quid sit HABUI. Et quum multa dicantur, hoc solum verum est, HABUI, credidi, duxi, existimavi. *Donatus.* HABUI.] Tractavi. Sic Hec. II. 3. 6. *Vesterhov.*

31. IN EO ME OBLECTO: &c.] Absolute utrumque, & IN EO, & SOLUM. IN EO.] Quasi in ea re. IN EO ME OBLECTO.] Nove dixit, pro, *Eo me oblecto.* SOLUM ID &c.] Plus significat, quam si diceret, *Solus is est carus mihi.* *Donatus.* SOLUM ID EST CARUM MIHI.] Scilicet, Adoptasse mihi hunc majorem, eduxisse a parvulo: habuisse, amasse pro meo; in eo memet me oblectare. *Vesterhov.*

32. ITEM, similiter: CONTRA, vicissim. *Plaut.* [Mil. II. 1. 23. sed legitur nunc, amor cultu optimus. *Vesterhov.*]

Ut illa illum contra qui est amoris cultor optimus. *Donatus.*

ITEM CONTRA ME HABEAT.] H. e. vicissim ipidem me tractet.

³³ Do, praetermitto: ³⁴ non necesse habeo omnia Pro meo jure agere. Postremo alii ³⁵ clanculum Patres quae faciunt, ³⁶ quae fert adolescentia, Ea ne me celet, consuefecit filium.

Nam qui mentiri ³⁷, aut fallere insuerit patrem, 30
Aut

stet. Mss. plusculi & editi, ITIDEM. *Vesterhov.* FACIO, allaboro, studeo, curo. * SEDULO, Secus a dolo, id est, sine dolo, impense. *Donatus.*

33. Do sumptum: PRAETERMITTO delicta. *Donatus.* PRAETERMITTO, Dissimulo, conniveo ad delicta. *Paraphrastes Delph. & Minell.* Respondet Islandorum, Ego leidi hiis mer.

34. NON NECESSE HABEO OMNIA PRO MEO JURE AGERE.] Etsi licet, non necesse est patrem saevire, quia pater est. Inter *Jus & Aequitatem* hoc interest: *Jus* est quod omnia recta & inflexibilia exigit: *Aequitas* est, quae de jure multum remittit. — Et mire ostendit, jus summum, nisi necessitate, non esse servandum. *Donatus.* Potest tamen *Habeo* hic denotare, existimo.

35. CLANCULUM PATRES.] Praepositionis vim habet *TO CLANCULUM*, q. d. *clausi patres.* Vide tamen de hoc lo-

co, atque adeo de vi vocis CLANCULUM, Virum Cl. Jac. Perizonium, ad Sanct. Min. I. 16. I. *Vesterhov.* ALII, Adolescentes. *Donatus.*

36. QUAE FERT ADOLESCENTIA.] FERT, affert adolescentibus, quibus obnoxia est adolescentia. *Minell.* Veniam addidit statim, peccato ab adolescentibus * ad aetatem removendo. Et vide quam breviter, quam pudice, quam ignoscenter locutus est. *Donatus.* * ad aetatem.] *Ampliff.* Vir, Cornelius van Bynkershoek legendum putat, ob aetatem, juvenilem scilicet. Quam emendationem certissimam esse duco, cum ob sensus perspicuitatem, tum quod manifestè ita legitur in Ms. Boenderm. sed & editionibus vetustissimis. *Vesterhov.*

37. Supple, Patri, seu, apud patrem, coram patre. neque enim dicitur *Mentiri patrem*, hoc sensu. Est vero haec Figura, Syllepsis casus.

Aut audebit: tanto magis audebit caeteros.

³⁸ *Pudore & liberalitate liberos*

³⁹ *Retinere satius esse credo, quam metu.*

⁴⁰ Haec fratri mecum non conveniunt, neque placent.

⁴¹ Venit ad me saepe, clamitans: ⁴² quid agis, Micio? 35

Cur perdis adolescentem ⁴³ nobis? cur ⁴⁴ amat?

Z z z 4

Cur

ius. * INSUERIT.] Boecle-
rus post Guyetum INSUEVE-
RIT defendit. Utrumque est
in Libris scriptis & impres-
sis. Adi Gifan. Ind. Lucret.
v. Suetus, & Donat. ad
And. V. 2. 26. *Vesterhov.*

38. PUDORE ET LIBERA-
LITATE.] PUDORE, ad filios
retulit: LIBERALITATE, ad
parentes. Argumentum a
conjugatis. LIBERALITATE
inquit regendi sunt: prop-
ter quod *Liberi* dicuntur.
Liberalitatem autem, boni-
tatem dicit. *Donatus*. Sal-
lust. Jug. 100. Pudore ma-
gis, quam malo exercitum
coercebat. LIBERALITATE.]
Ελευθεριότης, bonitate,
lenitate, mansuetudine, quae
libere natis & ingenuis con-
venit. *Vesterhov.*

39. Bene RETINERE: a
vitiis scilicet. *Retinet*, qui
adversum aliquem tenet.
Donatus.

40. HAEC FRATRI MECUM
NON CONVENIUNT.] Nova

locutio. Et, *Non conveniunt*,
pro, non congruunt: ac
per hoc, *In his ego & frater
dissentimus*, id est, dissimi-
les sumus. *Donatus*. Rara
locutio, pro illa: *De his
inter me & fratrem non con-
venit*. Nepos in Pausania
IV. 2. Quae inter Regem
Pausaniamque convenerant.

41. VENIT AD ME &c.]
Quinque hosce versus lau-
dat Cicero de Invent. I. 19.
Vesterhov. CLAMITANS, de-
signat importunitatem fra-
tris, qui non placide, sed
cum clamore increpet.

42. QUID AGIS, MICIO?]
Reminiscere lectionem &
invenies, interrogationem
hujusmodi, vel investitionis
principio convenire, vel ob-
jurgationis. *Donatus*. For-
mula reprehendendi. *Vester-
hov*.

43. NOBIS.] Εμφασι-
ως; quod uterque, & De-
mea & Micio pater esset
Ac-

Cur potat? cur tu his rebus sumtam fuggeris?

⁴⁵ Vestitu nimio indulges: nimium ineptus es.

Nimium ipse est durus, praeter ⁴⁶aequumque & bonum,

Et

Aeschini, ille natura, hic adoptione & consiliis. Sic mox I. 2. 2.

Ubi nobis Aeschinus fiet?

Et versu 67.

Aeschinus

Nonnullam in hac re nobis facit injuriam.

Sed & T^o NOBIS valet, in damnum nostrum. Sic infra I. 2. 36. & versu 68. *Vesterhov.*

44. CUR AMAT? CUR POTAT?] Sallust. Jug. LXXXV. [n. 41.] *Ament, potent.* Vesterhov. *Amare*, absolute posuere veteres, pro Veneri indulgere. *Potare*, pro, multum & frequenter vino indulgere.

45. VESTITU NIMIO INDULGES.] Ita dixit pro VESTITUI, quod in uno Ms. reperit Boeclerus. Plaut. Rud. II. 1. 5.

Hisce bami, atque hae arundines sunt nobis quaestu & cultu.

Virg. Georg. IV. 158. de apibus:

Namque aliae victu invigilant.

Et IV. 198.

Quod nec concubitu indulgent. Muretus cum Guyeto NIMIUM defendunt. In vetustissimis Libris est INDULGIS. quod ex Codice Bemino laudat Franciscus Fabricius. *Vesterhov.* Si VESTITU sit Dativus casus, intelligenda haec sunt de Micione, qui *vestitui nimis indulgeat*, seu, nimis sumtuose vestiatur: & NIMIO adverbialiter capiendum. Nisi quidem VESTITU NIMIO intelligamus, ad *nimium vestitum*, & INDULGES, praebes, largiris, nam tum possint verba de *vestitu* Aeschini sumi. Mihi tamen simplicissimum videtur, VESTITU pro Ablativo accipere, ut sit, *in vestitu*, quod ad *vestitum*, & illi, Aeschino scilicet, subaudire. De INEPTUS vid. Calphurnium ad Heaut. III. 3. 16.

46. PRAETER AEQUUMQUE ET BONUM.] T^o QUE ante Et Terentionum est. Vid. Eun. V. 2. 37. & V. 9. 49.

Et errat ⁴⁷ longe, mea quidem sententia,
⁴⁸ Qui imperium credat gravius esse, aut stabilius,
⁴⁹ Vi quod sit, quam illud, quod ⁵⁰ amicitia ad-
 jungitur.

⁵¹ Mea sic est ratio, & sic animum induco meum:

⁵² Malo coactus ⁵³ qui suum officium facit,

Zzz 5

Dum

49. Neque aliter fere Poëtae, imitati Graecorum τε & καί. Vesterhov.

47. ERRAT LONGE.] Melius est, LONGE simpliciter accipere, ut locale sit, quam pro valde. Donatus, restituente Vesterhovio. MEA QUIDEM &c.] Modeste addidit, MEA QUIDEM SENTENTIA: ne quis hoc pro praecepto dici existimet. Donatus.

48. QUI CREDAT.] Qui pro, quod is, aut, cum. Loquitur autem de fratre: quamquam multi tres hosce versus (nempe ab, ERRAT LONGE, usque ad, ADJUNGITUR.) pro sententia capiunt generali. * GRAVIUS, ad vim: STABILIS, ad tempus refertur. Donatus. GRAVIUS, Majoris auctoritatis. Minell.

49. VI.] Id est, metu ac mulo. Donatus.

50. AMICITIA.] Amore, benevolentia. ADJUNGITUR.] Acquiritur, copulatur. Mi-

nell. Conciliatur- Paraphrast. Delph.

51. MEA SIC EST RATIO, ad superiora pertinet confirmanda. SIC ANIMUM INDUCO MEUM: ad ea pertinet, quae dicturus est. MEA SIC EST [RATIO.] Iterum modeste & ἰδιωτικῶς. Et sic ANIMUM INDUCO MEUM.] Senilis μακρολογία. Donatus. MEA SIC EST RATIO.] Consuetudo, iusstitutum. Infra Ill. 4. II. Atque ita Cicero passim. Vesterh. Imo hoc loco RATIO, est sententia.

52. Duo dixit, MALO, & COACTUS. Donatus.

53. QUI SUUM OFFICIUM.] Οὗ τὸ κατ'ἑκὸν ποιεῖν, id est, qui recte facit. Officium autem dicitur, quasi efficium, ab efficiendo, quod unicuique personae congruit. Donatus. Aliud Officii ἐτυμον dat Perizonius ad Sanct. Minerv. IV. 16. n. 8. neque tamen omnino satisfacit.

Dum ⁵⁴ id rescitum iri credit, ⁵⁵ tantisper cavet: 45
⁵⁶ Si sperat fore clam, ⁵⁷ rursus ad ingenium redit,
 Ille quem ⁵⁸ beneficio adjungas, ex animo facit,
 Studet par referre: ⁵⁹ praesens, absensque idem erit.
 Hoc ⁶⁰ patrium est, potius consuefacere filium,
 Sua sponte recte facere, quam ⁶¹ alieno metu. 50

⁶² Hoc

54. ID, Quod facit scilicet. *Donatus*.

55. TANTISPER.] Quasi *Tanumper*. Et *Paulisper*, quasi *Paulumper*: unde *Parumper* dictum est. CAVET.] Peccare subaudiendum est.

nam totum ἑλλειπτικῶς, & obscure dictum est. Et bene, CAVET: quasi * malo. *Donatus*. * *Malo*.] Primus, opinor, Rob. Stephanus edidit. Nam Mss. & Edd. antiquissimi legunt, *malum*. *Vesterh.*

56. SI SPERAT FORE CLAM.] Iterum quod facit subaudiendum. *Donat.*

57. RURSUS AD INGENIUM REDIT.] Εἰς τὴν φύσιν ἐπανέρχεται. πάλιν φέρεται εἰς τὴν αὐτῆς φύσιν. Sic Hec. I. 2. 38. *Vesterhov.* Ad naturam suam depravatam, seu perditos mores regreditur. *Minell.*

58. BENEFICIO ADJUNGAS.] Devincias & obliges tibi aliquo merito. *Minell.*

Benevolentia tibi conciliaveris. EX ANIMO.] Non fiste, sedulo, sincerâ animi voluntate. * FACIT.] Officium scilicet. *Donatus*. PAR REFERRE.] Respondere beneficiis acceptis. *Minell.*

59. PRAESENS ABSENSQUE IDEM ERIT.] Contra illud, Si sperat fore clam, rursus ad ingenium redit. Et τὸ PRAESENS & ABSENS, non ad aliquem locum: sed ad custodem retulit & monitorem. *Donatus*. Mss. & Edd. quidam, PRAESENS, ABSENS. *Vesterhov.* Sive in praesentia tua, sive absentia.

60. Mf Mark. & Leidenium unus, cum editione Anonyma, & Fabrini, PATRUM. *Vesterhov.*

61. QUAM ALIENO METU.] Vide quemadmodum suum ad indulgentiam affectum revocet optimae disciplinae [I. e. Revocet, si ve referat, ad optimam disciplinam.] *Donatus*. ALIENO.] Alterius. *Minell.*

⁶² Hoc pater ac dominus interest, hoc qui nequit,

⁶³ Fateatur nescire imperare liberis.

Sed estne hic ipse, de quo ⁶⁴ agebam? ⁶⁵ & certe
is est.

⁶⁶ Nescio quid tristem video. credo jam, ut solet,

⁶⁷ Jurgabit. ⁶⁸ saluum te advenire, Demea, 55
Gaudemus!

62. HOC PATER AC DOMINUS INTEREST.] Haec differentia est inter patrem ac dominum. *Paraphrast. Delph.* Id vult, Patrum esse, consuefacere filios, sua sponte recte facere; dominorum contra, metum incutere servis. Jacobus Perizonius, Vir Cl. ad Sanct. Min. III. 5. 4. locutionem vocat paullo duriorē, cujus idoneam rationem aut ellipsin vix invenias. Guyeto Hellenismus est, q. d. *τῷ πατρὶ καὶ δεσπότῃ διαφέρει.* pro, *τῷ ὁ πατὴρ καὶ δεσπότης διαφέρει.* *Vesterhov.*

63. FATEATUR NESCIRE IMPERARE LIBERIS.] Hoc indicat, & se melius consulere, & volentem hoc exercere. NESCIRE IMPERARE LIBERIS.] Oratorie, quasi artis fit indulgentissime

agere. IMPERARE, modo non ad superbiam, sed ad Regendum est referendum. *Donatus.*

64. LOQUEBAR. *Paraphra-
stes Delph. & Minell.*

65. ET CERTE IS EST.] Bene nunc confirmat ipsum esse eum, quum propior est, utpote senili, nec in longum prospiciente conspectu. *Donatus.*

66. NESCIO QUID.] Deest propter. *Donatus.*

67. JURGABIT.] *Donatus* infra I. 2. 3. OBJURGABIT. *Vesterhov.*

68. SALVUM TE &c.] Assentior iis, qui hic novum Scenae initium statuunt. Qui enim hucusque solus de fratre Demea fuerat locutus, nunc advenientem alloquitur Micio. Editio an. 1469. SALVO TE ADVENIENTE, &c. *Vesterhov.*

ACTUS PRIMI

SCENA SECUNDA.

DEMEA. MICIO.

De. ¹ **E**HEM! opportune: te ipsum quaerito.
Mi. Quid tristis es? *De.* ² Rogas me?
 ubi nobis Aeschinus
Siet? ^{*} quid tristis ego sim? *Mi.* ³ Dixin' hoc
 fore?
Quid fecit? *De.* ⁴ Quid ille fecerit! ⁵ quem neque
 pudet

Quid-

1. EHEM!] Haec particula ostendit affectum quaerentis. *Minell.* Libri plerique praeferunt HEM; quod admirantis est, quum illud sit vocantis, atque adeo huic loco parum conveniens. *Vesterhov.*

2. ROGAS ME? &c.] Interrogas me quid ego tristis sim, cum Aeschinum filium habemus. *Euraph.* Possit & ordo esse QUID TRISTIS EGO SIM? ROGITES ME, UBI NOBIS AESCHINUS SIET. q. d. *Rogitas quid sim tristis? Rogasse debebas, ubi nobis Aeschinus siet.* Sunt enim qui ROGITAS, &, qui ROGITES legunt. *Mss. Leidenf.* unus: ROGITASNE? mox tres: QUID TRISTIS EGO

SUM. Dacieria unam facit interrogationem: ROGAS ME: UBI NOBIS AESCHINUS SIET, QUID TRISTIS EGO SIM? vertitque: *Pouvez vous me faire cette demande, vous, chez qui est Aeschinus?* qui sensus omnium est loptimus, in verbis de industria, ut videtur, a Poëta turbatis. Neque enim Demea furiosus ordine loqui debebat. *Vesterhov.*

* QUID TRISTIS EGO SIM?] Similis fere locutio est *Judic. XVIII 23. 24. Vesterhov.*

3. DIXIN' HOC FORE?] Haec aversus dicit spectatoribus, respiciens dicta sua *I. I. 54. Vesterhov.*

4. QUID ILLE FECERIT!] Ani-

Quidquam: nec metuit quemquam: neque ⁶ legem
 putat 5
 Tenere se ullam, nam illa, quae antehac facta sunt,
 Omitto: ⁷ modo quid designavit! *Mi.* ⁸ Quidnam
 id est?

De.

Animadvertendum, ut in-
 terrogatus interroget more
 indignantium, quod ideo
 facit, quia videt Micionem
 eo vultu interrogare, ut vi-
 deatur minus reprehendere
 culpam Aeschini. *Donatus.*

5. Εὐ λειψάνοις Menan-
 dri feruntur haec:

Ὅς δ' ἔτ' ἐρυθρίαν οἶδ',
 ἔδὲ δόδοικέναι, [δε-
 διέναι, Lindenbrog.]

Τὰ πρῶτα πάσης τῆς ἀ-
 ναιδείας ἔχει.

*Qui neque erubescere novit,
 neque timere,*

*Primus omnis impudentiae
 tenet. Vesterhov.*

6. NEQUE LEGEM PUTAT
 TENERE SE ULLAM.] Id reg-
 num possidere vocat leno, in-
 fra II. 1. 21. Cic. Philipp.
 XI. 5. *Quamquam leges eum
 non tenent.* Quinctil. De-
 clam. CCLXX. init. *Eum
 demum teneri hac lege.* Ubi
 vide omnino Cl. Burm. *Ve-
 sterhov.* Neque putat se ulli
 legi obnoxium esse, id est,

putat sibi omnia licere. *Mi-
 nell.* Bene TENERE, quia
 legem. *Donatus.*

7. MODO QUID DESIGNA-
 VIT!] *Designare*, est rem
 novam facere, in utramque
 partem, & bonam & ma-
 lam. *Donatus.* DESIGNA-
 VIT.] Nonius Marcellus:
*Designare, cum nota & ig-
 nomina aliquid facere.* *Ve-
 sterhov.* DISSIGNAVIT.] *Dis-
 signare* proprie dicitur ali-
 quid signatum legibus rum-
 pere. *Eugraph.* Cui suam
 interpretationem, ex prava
 lectione natam, relinqui-
 mus. Sed neque nimis pla-
 cent, quae *Donatus* ad
 hunc locum illustrandum
 adfert, de Ludorum fune-
 brium praefectis, qui *De-
 signatores* eò vocati fuerint,
 quod ipsis ludis multa fiant
 nova & spectanda: atque
 inde concludit, *Designare*
 dici eum, qui aliquo flagi-
 tio plurium in se oculos &
 ora convertit, & spectacu-
 lo est vulgo. Haec sane ul-
 tima

De. 9 Fores effregit, atque in aedes irruit

Alienas:

tima recta esse possunt, ut DESIGNAVIT hic accipere liceat, pro, *insigne flagitium edidit*. at Designatores tamen inviti huc trahuntur ab Oratore; neque enim dubium est ita hos dictos fuisse, a designandis i. e. disponendis & ordinandis iis rebus, quae in funerum elatione erant observandae. Sunt &, qui, auctoritate Apuleji, Designare exponunt, patriare. Mihi simplicissimum videtur DESIGNAVIT modò, incepit, molitus est; intelligere. Horat. Epist. I. 5. 16:

Quid non ehrietas designat?
Video tamen fore, qui hunc sensum leniorem esse iudicabunt, quam iracundia Demeae postulat. His ergo inveniendum erit aliud melius, quod simul cum analogia latinitatis possit consistere.

8. QUIDNAM ID EST?] Et hoc etiam contemnens interrogat Micio. Donatus.

9. FORES EFFREGIT.] Haec singula [id est, ut puto, hic versus, & duo sequentes.] magna cum vociferatione inferenda sunt. stomachatur enim adversus male interrogantem. FORES EFFREGIT, ATQUE IN AEDES

IRRUIT ALIENAS.] Totum quidem unum crimen est: Rapuit meretricem. Sed vide qua pompa, qua vociferatione dilatetur accusatio Demeae, de moribus Aeschini nihil nisi inania [Boetius corrigit, *immania*.] referentis. — Bene dicit ALIENAS, quia si Lenonis diceret, parva res videretur. Donatus. FORES EFFREGIT.] Proprie. Sic infra versu 23. & 40. Cic. Verr. IV. 23. Effringi multorum fores, revelli claustra. Virgil. Aeneid. II. 480.

Limina perrumpit, posteaque a cardine vellit.

Ovid. Amor. I. 9. 19. de milite & amante:

Ille graves urbes: hic duras limen amicae

Obsidet: hic portas frangit: at ille fores.

Idem Arte III. 71.

Nec tua nocturna frangetur janua rixa.

Notantur autem perditii juventutis Atticae & Romanae mores, ita grassari solitae, maxime noctu. Horat. Carm. I. 25. 1. ad 4. Quantum porro crimen apud Romanos habitum fuerit, alienas effre-

frin:

Alienas: ¹⁰ ipsum dominum, atque omnem familiam
¹¹ Mulcavit usque ad mortem: eripuit mulierem IO
 Quam amabat. clamant omnes, indignissime
 Factum esse. hoc ¹² advenienti quot mihi, Micio,
 Dixere! ¹³ in ore 'st omni populo. denique,
¹⁴ Si conferendum exemplum est, ¹⁵ non fratrem
 videt

Rei

fringere fores, & quam sol-
 licite jus patrisfamilias hac
 in re tuiti sint, notavit Do-
 natus. Vir, Abr. Wielingius,
 Diatriba de Furto, Cap. IV.
 §. 2. *Vesterhov.*

IO. IPSUM DOMINUM.] Iterum suppressa est infamis
 persona. Aut FAMILIAM pro
 servis lenonis dicit, aut pro
 meretricibus. *Donatus.* DO-
 MINUM.] Aedium nimirum.
 Sic *Phorm.* V. I. 26. Ani-
 plicat autem omnia, ga-
 neum AEDES, lenonem DO-
 MINUM, meretrices FAMI-
 LIAM, scortum MULIEREM
 vocans. *Vesterhov.*

II. MULCAVIT.] Lacera-
 vit, mutilavit, mollivit, at-
 que dissolvit. *Donatus.*

12. ADVENIENTI.] Vid.
Eun. II. 2. 3. DIXERE!] Sustuli interrogationis no-
 tam. Est enim exclamatio
 cum admiratione. Sic infra
 V. 4. 13.

quam ibi miseriam vidi!
Vesterhov.

13. IN ORE 'ST OMNI
 POPULO.] *Sollustius* [in Frag-
 mentis.] *In ore gentibus a-*
gens, populo, civitati. Do-
 natus. *Horat. Lib. I. Epist.*
 3. 9.

Quid Titius, Romana brevi
venturus in ora.

Theog. versu 240.

πολλῶν κείμενος ἐν σό-
μασι.

Plaut. Pseud. I. 5. 4.

Ita nunc per urbem solus ser-
mo est omnibus.

Mf. Bodl. non agnoscit τὸ
OMNI. *Vesterhov.* Factus est
 totius populi fabula & que-
 rela. *Paraphrastes Delpb.*

14. SI EXEMPLUM CON-
 FERENDUM EST.] *Plaut.*
Poen. I. 2. 85.

Sed ubi exempla conferentur
meretricum aliarum.

Ovid. Metam. VII. 696.

Sifaciem moresque velis con-
ferre duarum. *Vesterhov.*

Noster Hec. I. 2. 88.

Ad

Rei dare operam, ruri esse.¹⁶ parcum, ac sobrium? 15
¹⁷ Nullum hujus simile factum. Haec quum¹⁸ illi,
 Micio,
 Dico, tibi dico: ¹⁹ tu illum corrumpi finis.

Mi.

Ad exemplum *ambarum* mo-
 res earum existimans,
 Ubi vide Interpretes.

15. NON FRATREM VI-
 DET REI DARE OPERAM.] Sa-
 tis comice hoc infertur le-
 gentibus argumentum: nam
 magis in culpa ille ipse est,
 quem laudat. *Donatus*. REI
 DARE OPERAM.] Rei familia-
 ri sustentandae & augendae,
 non auctori, incumbere.
Minell. FRATREM.] *Miss*. &
 editi quidam vetusti: PA-
 TREM. *Vesterhov*.

16. PARCUM AC SOBRI-
 UM. Contra illud: Cur ne-
 mas? cur potat? *Donatus*.

17. NULLUM HUIUS SI-
 MILE FACTUM.] Hoc cum ad-
 miratione indignantis pro-
 nuntiandum est, & arden-
 tibus in Micionem oculis.
Donatus. Sensus est: Nul-
 lum Ctesiphonis factum Ae-
 schini fratris simile est. Quod
 cum impetu dictum quum
 non videretur ad animum
 referre Micio, pergit De-
 mea: HAEC QUUM ILLI, &c.
 In quibus verbis major
 etiam stomachus est, & acer-
 bior objurgatio. q. d. Ita

haec Aeschino dico, itaque
 ad Aeschinum haec omnia
 pertinent, ut facile intelli-
 gas, etiam tibi dici, atque
 adeo etiam ad te pertinere.
Vesterhov.

18. ILLI, pro *In illum*:
 & TIBI, pro *In te*: *Donatus*.
Phaed. IV. 19. 18.

Tibi dico, *avare*, gaudium
beredis tui.

Et V. 9. 5.

Qui doctorem emendat, sibi
 dici putet.

Ubi *to* Sibi valere, *in se*,
 ex ipso *Phaedro* evincitur.
 Ita ille L. 22. 10.

Hoc in se dictum debent illi
 agnoscere. *Vesterhov*.

19. TU ILLUM CORRUM-
 PI SINIS.] Deest *Nam*. sed
 ferventius *ἀσυνδένως* dici-
 tur. Et hoc TIBI & TU
 pronuntiandum est intento
 digito; & infestis in Mi-
 cionem oculis. nam hoc agi
 stomacho adversus dissimu-
 latores solet. Mitius modo
 dixit, SINIS CORRUMPI:
 mox vehementius dicet, *An*
laudi putas fore, *si perdid-*
eris gnatum? *Donatus*.

Mi. ²⁰ Homine imperito numquam quidquam injustius,

²¹ Qui, nisi quod ipse fecit, nihil rectum putat.

De. ²² Quorsum istuc? *Mi.* Quia tu, Demea, haec male iudicas. 20

²³ Non est flagitium, ²⁴ mihi crede, ²⁵ adolescentulum

Scortari,

20. HOMINE IMPERITO NUMQUAM QUICQUAM INJUSTIUS.] Miro stomacho apud ipsum de ipso tanquam apud alterum loquitur. *Donatus.* Menander :

Οὐκ ἐστὶ ἀνοίας ἔδεν ἰολ-
μηρώτερον.

Mss. Bodl. Boenderm. & Lips. cum editione Anonyma & anni 1469. NIHIL QUIDQUAM INJUSTIUS EST. *Vesterb.*

21. QUI, NISI QUOD IPSE FECIT, &c.] *Αὐθά-
δεια.* hoc enim proprium rusticorum est, atque imperitorum. Proprie PUTAT. nam hoc verbum imperitorum est. *Donatus.* *Mss.* Bodl. QUIA, NISI — FACIT. *Vest.*

22. QUORSUM ISTUC?] *Deest Pertinet, aut Dicis.* QUIA TU, DEMEΑ. Id est, homo imperitus. *Donatus.*

23. NON EST FLAGITIUM.] Non peccatum negat

esse: sed FLAGITIUM non esse contendit, & ideo subindigner pronuntiandum est: ut si dicat, Scortari quidem adolescentulum delictum est, sed non est FLAGITIUM. Et veniae locus non tam in facto, quam in persona est constitutus. *Donatus.* NON EST FLAGITIVM.] *Eun.* II. 3. 90. *Hee.* IV. I. 27. *Plaut.* *Pfend.* I. 5. 19. & 20. Neque tamen haec ex instituto vel Graecorum vel Romanorum dicta, sed nimia indulgentia in vulgo patrum notatur. Quamquam non absolute patribus displicuisse scortationes filiorum, multi loci evincunt. *Heaut.* I. 2. 32. Mirum etiam, quod de Catone, quem cum continentia ex eodem naturae utero prodisse ferunt, Horatius refert, *Serin.* I. 2. 31. ad 35. *Vesterb.*

Scortari, neque potare; non est: neque fores
 Effringere. haec si neque ego, neque tu, fecimus,
 26 Non sivit egestas facere nos. tu nunc tibi
 Id laudi ducis, quod tum 27 fecisti inopia? 25
 Injurium est. nam si 28 esset, unde id fieret,
 Faceremus. Et tu illum tuum, 29 si esses homo,

Sineres

24. MIHI CREDE.] Qua-
 si imperito dixit, MIHI
 CREDE. Non enim, *Me in-*
tellige. Quod imitatus Cice-
 ro sic * Caelium exagitat:
Magna sunt, mihi crede:
noli haec contemnere. Hic
 enim & auctoritas dicentis,
 & contemptus ostenditur au-
 dientis. *Donatus.* * Hadr.
 Junius in Append. Ani-
 madv. legit, *Caecilium.* re-
 cte. Lege autem: *Magna*
sunt ea, quae dico, mihi
crede: &c. Vid. in Q. Cae-
 cil. Divin. cap. 12. *Vesterb.*

25. ADOLESCENTULUM
 SCORTARI.] In adolescentu-
 lis quidem crimen scortatio-
 nis impune abibat; in viris
 honoratis & magistratum
 gerentibus non item. Nisi
 quod in juvenibus culpam
 dignitas faceret, non volun-
 tas, per ancillulas & lupa-
 naria libidine permessa. Un-
 de adeo Micio non objur-
 gat Aeschinum ob stuprum
 commissum, quam quod
 virginem vitiaffet. *Infra*

IV. 5. 52. *Vesterbov.* SCOR-
 TARI.] Cum meretricibus
 consuetudinem habere. *Pa-*
raphrastes Delph. praecunte
 Donato.

26. NON SIVIT EGESTAS.]
 Non voluntas prohibuit,
 sed necessitas: & ideo nul-
 la laus. *Donatus.*

27. Nota FECISTI, in
 eo quod significat, *Non fe-*
cisti. *Donatus.*

28. SI ESSET, UNDE ID
 FIERET, FACEREMUS.] Id
 velle videtur, suam & fra-
 tris jam praeteriisse aetatem,
 neque jam aptam amplius
 esse ad libidinem. Ne enim
 de re familiari intelligam,
 faciunt ejusdem Micionis
 verba, versu 41. EST, DIS-
 GRATIA, UNDE HAEC FIANT
 Linacro, Boeclero, aliis
 enallage est temporis, pro.
si fuisset, unde id fieret, fe-
cissemus. *Vesterh..*

29. SI ESSES HOMO.] H.
 e. Humanus, non tyrannus,
 erroribus juvenum ceu
 fla.

Sineres nunc facere, dum per aetatem licet:

Potius quam, ubi te ³⁰ expectatum ³¹ eiecisset foras,

A a a a 2

³² Alie-

flagitiis irascens, cum veniam te illis deceret dare. Sed & simpliciter Homo dicitur Homo alicujus pretii, & nomine hominis dignus. Infra V. 8. II. Plaut. Epid. III. 4. 57.

pugnasti, Homo es.

Curius ad Ciceronem Fam. VII. 29. 2. *Vesterhov.* Potest & esse, *Si saperis*: de quo consulas Gottlieb Cor-tium, ad Cic. Fam. XV. 16. 6.

30. Eo rem perduxit, ut ipse magis videatur consilere disciplinae, quam Denica. *EXPECTATUM.*] Odio-fum & malae *[molestae. Mf. Hult. & Lindenbr.]* vitae. Nam filiis parentes aut amabiles sunt, aut expectati. amabiles, boni: *expectati*, mali: quorum mors in dies singulos expectanda & op-tanda sit. nam *expectamus* ante diem, *speramus* ad diem. Unde avidior intelligitur qui expectat, quam ille qui sperat. *Donatus.* *EXPECTA-TUM.*] Sic infra V. 4. 20. Hec. IV. 2. 20. Quinctil. Instit. Orat. IX. 3. ubi de Antanaclesi agit, quae sit

ejusdem verbi contraria sig-nificatio: *Quum Proculejus quereretur de filio, quod is mortem suam expectaret; & ille dixisset, se vero non expectare: immo, inquit, rogo expectes. Scilicet ex-pectare & opperiri & desi-derare notat. Juvénal. Sat. XIV. 248.*

sed grave tardas

Expectare colos. [Parcarum sc.]

Ovid. Metam. I. 148.

Filius aure diem patrios in-quirat in annos.

Fast. II. 625.

Cui pater est vivax, qui ma-tris digereit annos. Vest.

31. *EJECISSET.*] Ut quid-dam abjiciendum. *Donatus.* *EJECISSET FORAS.*] Cicero in Pisonem, cap. 9. *Ab hoc ejecto cadavere, quidquam mihi aut opis, aut ornamen-ti expetebam?* Explicat Tur-nebus Advers. XXI. 15. *Re-jecta cadavera quae sunt? Nempe quibus bonus sepul-turae non tribuitur, quodul-timae apud veteres censeba-tur ignominiae: & qui prop-ter paupertatem, quam sum-*
sus

³² Alieniore aetate, post faceret tamen.

De. Prô Juppiter! ³³ tu homo ³⁴ adigis me ad infaniam.

³⁵ Non est flagitium, facere hæc adolescentulum!

Mi. Ah!

Aufcultas: ³⁶ ne me obtundas de hac re sæpius.

Tuum filium dedisti ³⁷ adoptandum mihi:

Is meus est factus: si quid peccat, Demea,

³⁸ Mihi peccat: ego ³⁹ illi maxumam ⁴⁰ partem feram:

35

41 Ob-

rus deessent funeri, e cellis ejeti moriui a sandapilariis in exquilinum bustum puticulosque portabantur in arcis.

Inde Cicero pro Mil. 32.

Ut sine imaginibus, sine canzu, sine ludis, sine exsequiis, sine lamentis, sine laudatione, sine funere, — ambureretur abjectus. Horat. Sat.

I. 8. 8.

Huc prius angustis ejecta cadavera cellis

Conseruus vili portanda locabat in arca. Vesterhov.

32. ALIENIORE.] Comparativum gradum pro positivo posuit. *Donatus.* Sic Plautus, *Ca.* III. I. 4.

Canis capite? aetate aliena.

Cic. Fam. III. 10. *De qua alienum tempus est mihi tecum exposculandi.* Vesterh.

33. TU HOMO dicens, negat illi familiaritatem. *Donatus.* Heant. V. 3. I.

34. Mss. & editi quidam: ADIGES. Alii, REDIGES. Rursus alii, in quibus Mf. Græv. REDIGIS. *Vest.*

35. NON EST FLAGITIUM, &c.] Moraliter indignatio expressa est, iisdem verbis, quæ frater dixerat, repetitis. *Donatus.*

36. NE ME OBTUNDAS.] Ne me sæpe & moleste interpellas. Nam *Obtundere* est aliquid sæpe odiose repetere. *Donatus.* Vide ad *And.* II. 2. II. *Vest.*

37. Mss. & Edd. quidam veteres ADOPTATUM. Vide de ritu & jure adoptandi *Gell.* V. 19. *Vesterhov.*

39. MIHI PECCAT.] Meo damno & periculo. *Cic. Fam.* II. 18. *Si quid offenderit: sibi totum, nihil tibi offenderit.* *Petron.* cap.

45. Sed sibi quisque peccat.

Et

41 Obsonat? potat? 42 olet unguenta? 43 de meo.

A a a 3

Amat?

Et cap. 46. *Quicquid discis, tibi discis.* Cic. Fam. VI. 6. *Apud quem quicquid valebo vel auct.ritate, vel gratia, valebo tibi.* Vesterhov.

39. Errant, qui putant ILLI esse pronomen, quum sit adverbium loci: — ILLI ergo, *ibi*, ubi ille peccat. Quare quidam etiam *li* syllabam discretionis causa, ut locum significet, corripunt. *Donatus.* ILLI &c.] Possit sensus esse: Ego ibi maximum damnum accipiam. ILLI pro *illic* usitatum. Hec. I. 2. 19. *Vesterhov.* Non tamen videtur absurdum ILLI intelligere, in ejus gratiam, ad ejus voluntatem. & est oppositio quaedam; *Mibi peccat: illi feram.*

40. MAXUMAM PARTEM, optime dicit. Non enim universam, quia non solus pater Aeschini est: sed MAXUMAM, quia ejus magis est, cujus filius coepit esse per adoptionem. *Donatus.* PARTEM vocat infortunium. Plaut. Rud. I. 3. 6.

Hancine ego partem casio ob pietatem prae. ipuam?

Dixit igitur PARTEM FERAM, uti infra II. 1. 24. *Ferres*

infortunium. Vesterhov. Cui adeo FERAM est, accipiam: Donato autem, sustinebo, tolerabo.

41. Convivia frequenter parat, laute & opipare vivit. *Minell.* Lautis epulis & coenis infumit plurimum. *Paraphrastes Delph.*

42. OLET UNGUENTA.] *Ἀροματίζει, வாஷிζει.* Plaut. Asin. V. 2. 79.

Murrham olet. Suet. Vesp. 8. *Adolescentulum fragrantem unguentis, quum sibi pro impetrata praefectura gratias ageres, nutu aspersus, voce etiam gravissima increpuit: maluisset allium oboluisse; litterasque revocavit.* Vesterhov. Unguentorum odore fragrat. Quod est mollium & lascivorum virorum in cute curanda laborantium. *Minell.*

43. DE MEo.] Impensis meis haec facit. *Paraphrastes Delph.* Plaut. Bacchid. I. 1. 65.

facere sumtum de tuo.

Phaed. IV. 19. 26.

Libitina ne quid de tuo facias lucrum. Vesterhov.

Amat? dabitur a me argentum, ⁴⁴ dum erit commodum:

⁴⁶ Ubi non erit, ⁴⁷ fortasse excludetur foras.

Fores effregit? restituentur, discidit

40

Vestem? * resarciatur, est, Dis gratia,

Et unde ⁴⁸ haec fiant, & adhuc non molesta sunt.

Postremo, aut desine, aut cedo quemvis arbitrum:

Te plura ⁴⁹ in hac re peccare ostendam. *De, Hei mihi!*

Pater esse discite ⁵⁰ ab aliis, qui vere ⁵¹ sciunt.

45

Mi

44. DUM ERIT COMMODUM.] Dare scilicet. *Donat.* Dum libuerit. Sic *Eun. III. 2. 31. & 49.* Cicero in *Verrem. Lib. II. 13.* *Aut eum iudicem, quem commodum erat.* Ubi *Asconius: vetuste posuit pro eo, quem volebat.* Sic *Terentius:*

AMAT? DABITUR A ME ARGENTUM, DUM ERIT COMMODUM.

Nam meretrici dare, quando est commodum? sed est possum pro eo, quamdiu libuerit. *Vesterhov.*

46. UBI NON ERIT.] Argentum scilicet. sed *Commodum dare* subaudiendum est. *Donatus.*

47. FORTASSE EXCLUDATUR FORAS.] Hoc ita protulit, quasi dicat, nihil sibi deperiisse, si forte gratis fuerit ad amicam admissus. *Donatus. EXCLUDATUR.]*

Subaud. ab amica; non autem, a me, ut intellexisse videtur Paraphrastes Delphini.

* RESARCIATUR.] *R* abundat. *Donatus.*

48. HAEC FIANT.] *Fra-*cta & lacerata reficiantur: Potest etiam intelligere sumtus filii in convivia, amicas, &c.

49. IN HAC RE.] In instituendo filio. *Miuch.* Quidam Libri. IN HANC REM. Sic infra II. I. 20. *Vest.*

50. Superbum fuisset, *A* me dicere. melius ergo, *Ab aliis*, dictum est. *Donatus.* *Mss.* quidam editique, *Ab illis.* Alii, *Ab his.* *Vesterhov.* Tangit hoc versu coelibatum fratris.

51. Conjectabat *Palmerius: SIENT.* Non male. Atque ita etiam legi observat

Mi. ⁵² Natura tu illi pater es, consiliis ego.

De. ⁵³ Tun' consulis quidquam? *Mi.* Ah! si pergis, ⁵⁴ abiero.

De. ⁵⁵ Siccine agis? *Mi.* An ego ⁵⁶ toties de eadem re audiam?

De. * Curae est mihi. *Mi.* Et mihi curae est. verum, Demea,

A a a a 4

57 Cu-

vat Pareus. In Ms. Traject. est, SUNT. *Vesterhov.* Id est, Qui patres sunt natura, non adoptione. *Misell.*

52. NATURA TU ILLI PATER ES, CONSILIIS EGO.] Urbane Micio CONSILIIS subjunxit. Plus enim valet ad laudem *consilium*, quam *natura*. Donatus. Infra V. 7. 4. Ita autem reponit Micio Demeae exprobranti, quod nesciret fungi officio patris, qui nunquam genuisset liberos, ut videatur id velle, non se tanti putare, quod natura, quam quod ratio & deliberatum iudicium faciat; se vero non fortuito, sed destinato proposito consulere filio semel a se adoptato; atque adeo longe praestare ei, qui natura sit pater & necessitate. Idem Phaedri iudicium III. 15. 17. *Vesterhov.* Sallust. [Catil. 6.] Curae similitudine patres appellabantur. Eugraph.

53. TUN' CONSULIS QUIDQUAM?] Apertior contume-

lia: & ideo sequitur denuntiatio discedendi. Quia dixit *Consiliis ego pater sum*, a conjugatis argumentatus respondit, TUN' CONSULIS QUIDQUAM? quia a consulendo *consilia* dicuntur, & *consultores*. Donatus. CONSULIS, aut, cum consilio agis, aut, utiliter provides. * Codd. Bemb. & Argent. item Wetteri citante Georg. Fabricio. CONSILIIS. *Vesterhov.*

54. ABIERO.] Αἰχμαῖσ-
μος, pro *Abibo*. Et hoc gestu abeuntis, vel abituri pronuntiatur. Donatus.

55. SICCINE AGIS?] Quasi revocantis correptio est. Donatus. Sic Eun. I. 2. 19. Ms. Mark. & Omnes Boecleri: SICCINE AIS. *Vesterhov.*

56. Ms. Graev. & Editio Mediol. TOTIENS. *Vesterhov.*

* Ms. Graev. bis, CURA. *Vesterhov.*

57 Curemus aequam uterque partem: tu alterum, 50
Ego item alterum. nam 58 ambos curare, prope-
modum'

Reposcere illum est, quem dedisti, *De.* 59 Ah!
Micio.

Mi. Mihi sic viderur. *De.* 60 Quid istuc? tibi si
istuc placet;

61 Profundat, perdat, pereat: nihil ad me attinet.

62 Jam si verbum unum posthac. *Mi.* Rursum,
Demea,

55

64 Aegre

57. CUREMUS AEQUAM
UTERQUE PARTEM.] Proprie
UTERQUE & AEQUAM, quasi
particeps fratris. *Donatus.*
Aequaliter partiamur curas
filiorum tuorum. *Paraphra-*
stes Delpb. AEQUAM PAR-
TEM.] pro, aequa ex parte:
aut suam quisque partem.

58. AMBOS CURARE.] In
Ms. Bodl. superscriptum erat
TE. *Vesterhov.*

59 Ah! Micio.] Reli-
giose commotus est: ac ve-
luti inculatio est perfidia.
Et ideo exclamat dolens,
& transit in iracundiam,
concessionemque, quae ἐπι-
ῖπονν dicitur. *Donatus.*

60. QUID ISTUC?] Deest
Loquar aut *Resisto*: nam
proprie significatio est de
sententia sua decedentis. *Do-*
natus. Sic *And.* III. 3. 40.

Heaut. V. 5. 9. *Eun.* I. 2.
91. *Vesterhov.*

61. PROFUNDAT, PER-
DAT, PEREAT.] Haec sic
pronuntianda sunt, ut osen-
datur gestu, nolle quod lo-
quitur. *Donatus.* Citat *Ser-*
vius ad *Virg. Aen.* IV. 381.
I, *sequere Italiam ventis.*

Additque: *Satis artificiosa*
prohibitio, quae fit per con-
cessionem. *Plaut. Cas.* II.
3. 31.

Immo, age ut lubet,
Bile, es, disperde rem.

Cic. pro Coel. 16. *Dide ac*
diffice, per me licebit. si ego
his, tibi dolerit. *Vesterhov.*

62. SI VERBUM UNUM
POSTHAC.] Ἀποσιώπησις.
Deest, *Tibi fecero, aut tale*
hujusmodi. *Donatus.* Uni
Codicum Boecleri adscrip-
tum,

Irafcere. *De.* ⁶³ An non credis? reperon' quem dedi?

⁶⁴ Aegre 'st. ⁶⁵ alienus non fum. fi obfto: ⁶⁶ hem! defino.

Unum vis curem, curo: & ⁶⁷ eft Dis gratia,
Quum ita, ⁶⁸ ut volo, eft. ⁶⁹ ifte tuus, ipfe ⁷⁰ fen-
tiet

A a a a 5

Poste-

tum, *Jam peream, Si &c.*
Mss. & edd. vett. quidam:
VERBUM ULLUM. *Vest.*

63. AN NON CREDIS?] Iraſci ſcilicet. *Donatus.* Q. d. Merito iraſcor. *Minell.* Pareus ex uno Mss. Pall. edidit, AH! NON CREDIS? Mallet Palmeritus AH! NON CEDIS? q. d. *Quousque tandem mihi reſiſtes?* *Vesterh.*

64. AEGRE 'ST.] Quasi dictum fit, *Quid ergo loqueris? quia aegre est. Cur aegre est? quia alienus non sum.* *Donatus.* Aegre fero ejus luxum & libidinem. *Parapbraſtes Delph.*

65. ALIENUS NON SUM.] Quamvis per adoptionem cum tibi ceſſerim, tamen cognationis jure naturali extraneus non fum. *Parapbraſt. Delph.* Satis cum ſtomacho, quasi dicat, Si patrem me eſſe jam non licet, ALIENUS NON SUM. *Donat.* SI OBSTO.] Si moleſtus ſum

tibi, ſollicitudine de ſalute filii.

66. HEM! DESINO.] Mss. Boend. JAM DESINO. Mss. Bodl. DESINO. Mss. Graev. SI OBSTO. DESINO. *Vest.* HEM EST modò cum indigatione concedentis.

67. Mss. quidam, EST DIIS HABENDA GRATIA. quae gloſſa eſt. *Vesterhov.*

68. UT VOLO.] H. e. Ex mei animi ſententia. *Plautus* ſaepe utrumque conjunxit. *Merc. I. 1. 93.* Omnes, ut volui, vendidi ex ſententia. *Vesterhov.*

69. ISTE TUUS.] H. e. *Aeſchinus.* Eſt autem cum ſarcaſmo dictum ad illa *Micionis*, ſupra verſu 35. *Is meus eſt factus.* *Vesterhov.* ISTE cum ſtomacho additum. Nulla autem diſtinctio eſt in *Edd. Delph. & Minell.* poſt ISTE TUUS: neque video cui uſui ſit. Si tamen ſervetur,

Posterius. 71 nolo in illum gravius dicere. 60

Mi. 72 Nec nihil, neque omnia haec sunt, quae dicit, tamen

73 Nonnihil molesta sunt haec mihi: sed ostendere, Me

tur, sensus poterit esse:
Quod ad istum tuum attinet.

70. IPSE SENTIET POSTERIOR.] Quantumvis & quantumque eum ames, decipietur per indulgentiam tuam. *Donatus* ex correctione *Vesterhovii*: nam prius apud eum scriptum fuerat, *Quantus sis, quantumque eum ames.* * SENTIET POSTERIOR.] Commiminandi formula. Vide ad *Eun. I. 1. 21.* Sensus autem est: Is, cui nunc liberius vivendi est potestas, discet olim experiundo, quid periculi sit, ita vivere. *Tibull. I. 4. 29.*

*Vidi jam juvenem, premeret
cum senior aetas.*

*Moerentem, stultos praeter-
iisse dies. Vesterhov.*

71. NOLO IN ILLUM GRAVIUS DICERE.] Formula cohibendi iracundiam. *Cic. Fam. I. 7.* Graviori enim verbo uti non libet. *Fam. III. 6.* *Ur levissime dicam.* *Philipp. I. 11.* *Ne gravius quippiam dicam.* In *Fragmentis Menandri* fertur:

Ουδέ ποτ' ἀληθὲς ἔδεν ἔθ'
ὕψω παλέρ

Εἰωθεν ἀπειλεῖν, ἥ' ἐ-
ρῶν ἐρωμένη.

*Nihil unquam verum nec filio
pater*

*Consuevit minitari, nec amans
amatae.*

Utitur autem hac formula *Demea*, quod crederet, parentum diras non esse irritas. Qua de re vide *Interpretes* ad *Genes. IX. 25.* Adde *Elest. Plaut. Tit. Abominationum, Dirarum. Vesterh.*

72. H. e. Neque nullius momenti sunt, neque vera omnia, quae dicit. *Eun. IV. 2. 10. & 13.* *Cic. in Verr. Lib. IV. 6.* *Sunt ista.* Quod possit videri formatum ad *Platonicum* illud: ἐστὶ ταυ-

7α. quo usus ille in assentiendo & confirmando legitur. *Vesterhov.*

73. NONNIHIL MOLESTA HAEC SUNT MIHI.] Optime Poëta *Micionem* fecit commotum: ne, si omnino

Me aegre pati, illi nolui: nam ⁷⁴ ita 'st homo;
 Quum ⁷⁵ placo, advorsor sedulo, & deterreo:
 Tamen vix ⁷⁶ humane patitur: verum si augeam ⁷⁷, ⁶⁵
 Aut etiam adiutor sim ejus iracundiae,
 Infaniam profecto cum illo. ⁷⁸ etsi Aeschinus

Non-

immobilis esset, non indulgere adoptivo filio, sed omnino eum non curare videretur. Ergo sic in eum servet placidum animum, ut tamen retineat patris affectum. *Donatus.*

74. ITA 'ST HOMO.] And. V. 4. 16. Eun. III. 1. 18. Heaut. III. 1. 27. Phorm. III. 2. 42. *Vesterhov.* Homo dixit moraliter: sicut enim de iis dicimus, quos parce reprehendimus. Ut alibi, *Ut homo est, ita morem gerat.* *Donatus.*

75. QUUM PLACO.] Id est, quum volo placare. *Donatus.* QUUM PLACO, ADVORSOR SEDULO, &c.] Cum eum placidum ex irato redde-re volo, ei acerrime [de industria] repugno, & per vim & metum ab ira revoco. *Parapbrastes Delpb.* Locus Plauti Amph. II. 2. 71. ad 73. quem affert *Vesterhovius*, nihil huc attinet; nam ostendit contrariam rationem iratos placandi, obsequio scilicet. Opportuni-

us citavit *Virg. Aen. XII. 46.*

*exsuperat magis, aegrescit-
 que medendo.*

76. HUMANE.] Placide, moderate, uti hominem decet. *Vesterhovius* adducit *Cic. Tusc. Quæst. II. 27. Graeci — homines non suis animosi, — hostem adspicere non possunt, sed iidem morbos tolerant, atque humane ferunt. Att. I. 2. Sin aliter acciderit, humaniter feremus.* Confert etiam *Heaut. I. 1. 47. Ubi legendum censuit Humaniter, pro Humanus, & non humaniter exposuit, duriter & inclementer.*

77. Sc. concedendo illi & obsequendo, dicendo iure eum irasci.

78. ETSI, & NONNULLAM NOBIS, temperamento sunt posita. *Donatus.* IN HAC RE.] Hoc facto, rapt^u scilicet meretricis. sed potest etiam loqui de moribus *Aeschini* dissolutis, ut ostendunt

Nonnullam in hac re nobis facit injuriam.

79 Quam hic non amavit meretricem? aut cui non dedit

Aliquid? postremo, nuper, 80 credo, jam omnium Tædebat, dixit velle uxorem ducere.

81 Sperabam jam 82 defervisse adolescentiam,

Gau-

dunt sequentia. NOBIS FACIT INJURIAM.] Nam genere suo indignè vivit, & indigentia abutitur ad nequitiam.

79. QUAM HIC NON AMAVIT —? AUT CUI NON DEDIT ALIQUID?] Η ἡσος ὑπερβολῆς, QUAM NON, & CUI NON. Ea tamen haec sunt, ut non gravi sono proferantur, sed solam reprehensionem contineant. ALIQUID vero, admirantis est. DONATUS. QUAM NON, & CUI NON, interrogative, item ALIQUID, valent ad temperandam accusationem. Nam potuerat dicere pronuntiative: *Omnes amavit meretrices; omnibus multum dedit.*

80. CREDO.] Addimus ad ea quae apud nos parum certa sunt, aut Credo, aut Puto. DONATUS. CREDO.] Hoc verbo utimur vel in re dubia, vel ironice. Prior sensus h. l. occurrit. Posteriori utitur Servius ad Ci-

ceronem, Fam. IV. 5. [n. 5.] *Lucium est tibi, credo, pro tua dignitate, ex hac juventute generum deligere, cujus fidei liberos tuos te turd committere putares.* Vesterhov.

81. SPERABAM &c.] Recte SPERABAM, pro Gaudēbam: [Atqui mox sequitur, *Gaudēbam*: forte *Credebam* scripsit Interpres.] sic enim dicimus, quum errasse nos cernimus. DONATUS.

82. DEFERVISSE ADOLESCENTIAM.] Servat propositum circa aetatis veniam. DEFERVISSE.] Quasi deorsum a fervore tenuisse. Legitur & *Defecisse*. DONATUS. Cicero Fam. IX. 2. *Dum defervescit haec gratulatio.* Idem pro Coel. cap. 18. *Multi — summi homines, & clarissimi cives fuerunt; quorum cum adolescentiae cupiditates defervissent, eximiae virtutes, firmata jam aetate, extiterunt.* Dixit igitur DEFERVISSE, ob natu-

Gaudebam. ⁸³ ecce autem de integro. ⁸⁴ nisi, quid-
quid est,
Volo scire, atque ⁸⁵ hominem convenire, si apud
forum est.

turalem adolescentiae fervo-
rem. Unde Cicero de Se-
neft. 13. *Epulabar igitur
cum sodalibus omnino modice,
sed erat quidam fervor acta-
tis: qua progrediente, omnia
fiunt iudicis mitiora.* Est au-
tem metaphora ab aestu & fer-
vore maris translata. Qui-
dam Libri DEFERBUISSE.
Alii, DESARVISSE. *Vesterb.*

83. ECCE AUTEM DE IN-
TEGRO.] In Mf. Bodl. τὸ
AUTEM est a secunda manu.
Vid. ad And Prol. 26. *Ve-
sterhov.* ECCE, usurparunt
de re improvisa & repenti-
na. consule Servium & Do-
natum ad Virg. Aen. II.
203. DE INTEGRO.] De-

nuo, sub. *amat.* Sallust.
Jugurth. 62. De integro
bellum sumit.

84. NISI, QVICQID EST.]
Sic Eun. III. 4. 10. Exi-
stimat Erasimus in Annotat.
ad I Corinth. VII. 5. Te-
rentium expressisse Graeco-
nici sermonis figuram, εἰ
μή; qua loquendi forma
solent uti, quoties omissis,
quae incerta sunt, ad id
quod certum est, redimus;
q. d. *Urcunque est, aut,
in summa. Vesterb.*

85. HOMINEM.] pro ip-
sum, eleganter. Confer e-
tiam Donatum supra ad
vers. 64.

ACTUS SECUNDI

SCENA PRIMA.

* SANNIO. AESCHINUS. PARMENO.

Sa. ¹ **O**BSECRE! populares, ferte misero, at-
que innocenti auxilium!

Sub-

* Huic Scenae in editio-
ne anni 1469. praefixa sunt

nomina, SANNIO. PARM-
NO.

Subvenite inopi! *Aef.* ² Otiose jam nunc illico hic consistite.

Quid respectas? nihil periculi est: ³ nunquam, dum ego adero, hic te tanget.

Sa. ⁴ Ego istam invititis omnibus.

Aef. Quamquam est scelestus, non ⁵ committet hodie unquam, ⁶ iterum ut vapulet.

Sa.

NO. MERETRIX AESCHINUS. Guyetus suo Codici adscripserat, FIDICINA, *καὶ τὸν πρόσωπον. Vest.*

1. Hic exemplum est contumeliosi per potentiam divitis, & in perniciem suam pauperis contumacis. OBSERVO! POPULARES.] Popularitas in omnis rei consortium sumitur. nunc autem POPULARES cives dicit. Et hoc est, quod veteres Quiritari dicebant, Quirites conclamare. Donatus. Expressa e Plauto Rud. III. 2. 1. seqq. Lucil. apud Non. v. Quiritare:

Hic, inquam, ruet e rostris, atque ejulabit, Concursum uti arenarius, clareque quiritans. Vest.

2. OTIOSE NUNC JAM ILICO HIC CONSISTE.] OTIOSE, secure significat. ILICO modo locum, non tempus significat. Consistere, est audacter & constanter stare, ut [Virg. Aen. V. 426.]

Constitit in digitos exemplo arrectus uterque. Donat. Libri quidam: OTIOSE JAM ILICO HIC CONSISTE NUNC. Alloquitur Citharistriam, quam ex aedibus lenonis eripuerat. Sic And. V. 2. 1. Phaed. I. 25. 6.

quamlibet lambe otio. Puella autem identidem respectans periculum timebat a Sannione. *Vesterhov.*

3. NUNQUAM.] Pro now. *Virgilius* [Aeneid. II. 670.] Nunquam omnes hodie moriemur iuncti. Donatus.

4. EGO ISTAM INVITIS OMNIBUS.] Bona *ἐλλειψις*. nemo enim plene loquitur, qui luctatur. Deest *abducam*. Donat. EGO ISTAM INVITIS OMNIBUS.] Sub. Non tangam tantum, sed abripiam. quod dicens simul inanum injicit puellae, Aeschino & Parmenone contra luctantibus. *Vesterhov.*

5. COMMITTET.] Perficiet.

Sa. Aeschine, audi: ne te ignarum fuisse ⁊ dicas
meorum morum;

Leno ego ⁸ sum. *Aes.* Scio. Sa. At ita, ut us-
quam fuit ⁹ fide quisquam optuma.

Tu ¹⁰ quod te posterius purges, hanc injuriam mihi
nolle

Factam

ciet. sed hoc proprie de il-
licitis & puniendis facino-
ribus dicimus. *Donat.* Fieri
finet, occasionem dabit. Vi-
de omnino Anton. Schorum,
de Phrasibus Linguae La-
tinae.

6. ITERUM &c.] Vapu-
laverat igitur jam intus in
ipsis aedibus. Quo spectant
Demeae verba supra I. 2.
8. seqq. *Vesterhov.*

7. DICAS.] Postea in ju-
dicio. *Minell.* NE TE IG-
NARUM FUISSE DICAS &c.]
Ne te excuses, quod inge-
nium & institutum vitae
meae haud noveris. *Para-
phrastes Delsb.*

8. LENO SUM.] H. e.
puellarum mercaturam facio.
Honeste enim de suo inan-
gonio loqui voluit. quod
aliter accepit Aeschinus, di-
cens, Scio. H. e. Novi te
lenonem esse improbum,
fallacem, perfidum. Poterat
vero vel ex versicolore ve-
stitū, & capite calvo raso-
que internosci leno, notan-
te Turnebo, ad Plaut. Pseud.

IV. 2. 23. Mox igitur San-
nio subjungit, AT ITA, UT
USQUAM FUIT FIDE &c. vo-
lens vulgus lenonem abs se
segregatum, nec dubitans,
quin sibi licent reum facere
Aeschinum ereptae per vim
mulieris. *Vesterhov.*

9. FIDE QUISQUAM OP-
TUMA.] *Fides* in concipien-
dis comminationibus denun-
ciatio comminantis est. *Do-
nat.* FIDE.] Praestandi
scilicet, quod vel pollicitus,
vel minatus fuero. *Minell.*
FIDE tamen hic cepisse vide-
tur *Vesterhovius*, de existi-
matione publica fidei & pro-
bitatis. Confer Me ad Phorm.
V. 7. 11.

10. QUOD TE POSTERIUS
PURGES.] Sic Hec. V. 1.
16. Est autem sententia ex
ipso jure petita, quo nemo
tenetur privatum transigere,
aut poenitentis ejus qui vin-
intulit contentus esse. Citat
Boeclerus ex l. 5. ff. Vi
bon. rapt. Nec prodest ei,
qui vi rapuit, ad evitandum
poe-

Factam esse, ¹¹ hujus non faciam. crede hoc, ego
meum ¹² jus persequar:

¹³ Neque tu verbis solves unquam, quod mihi re
male feceris. 10

Novi ego vestra haec; ¹⁴ nollem factum: ¹⁵ jusju-
randum dabitur, te esse

In-

*poenam, si ante iudicium re-
stituat rem, quam rapuit.*
Vesterhov.

II. HUIUS, δεικτικὸν
est. Aut enim stipulam, aut
floccum moverat, aut sum-
mum digitum. Cicero [Verr.
II. 50.] Ne tantulum qui-
dem commotus est Donatus.

[HUIUS NON FACIAM.] Δεικ-
τικῶς. vel cum crepitu di-
gitorum, vel simili gestu
exprimendum. Ita Graeci,
Τὸτ' ἐκ ἄξιον, de re ni-
hili & contenta. Vesterhov.

12. MEUM JUS.] Meam
libertatem. MEUM JUS.]
Meam vindictam. Nam ut
illa injuria est, quae fit in-
noxio: ita Jus vindicta illa,
quae redditur reo [Sic Phaed.
I. 26. 2.]

mulcandum simili jure.

Vide infra II. 2. 27. Vest.]
PERSEQUAR, Ulciscar. Cice-
ro: Tu dum tuas injurias per-
re, id quod non potes, per-
sequi conare. Donatus. Cu-
jus haec ultima non placent:

Nam quid est, Ulcisci vin-
dictam? Ergo aut PERSEQUAR
modo, exercebo, perficiam;
si jus pro vindicta sumatur,
significabit: aut *Assequi co-
nabor*; (actione legis sc.) si
jus proprie sumatur. Cice-
ro pro Caecina 33. citante
Vesterhovio: *Ex lege agant,*
& jus suum persequantur.

13. NEQUE TU VERBIS
SOLVES UNQUAM QUOD MIHI
RE &c.] Νομικῶς. Et SOL-
VES, lues, persolves, id
est, satisfacies. RE MALE FE-
CERIS.] Acuendum est RE,
& significanter proferen-
dum. Ibi enim est senten-
tia. Et plus dixit, RE MALE
FECERIS, quam *Injuriam fe-
ceris*. Donatus. Bene SOL-
VES; nam qui laesit, ed de-
bitor fit laesi. RE, solita op-
positione ad Verba, dixit.

14. NOLLEM FACTUM:
JUSJURANDUM DABITUR &c.]
Elegans mimefis, qua simul
juventutis mores tanguntur.
Ejusmodi autem satisfactio-
ne

Indignum injuria hac; indignis quum egomet sum
acceptus modis.

Aef. ¹⁶ Abi prae strenue, ac aperi fores. *Sa.* Cete-
rum ¹⁷ hoc nihil facis.

Aef. ¹⁸ I intro nunc jam. *Sa.* ¹⁹ At enim non si-
nam. *Aef.* Accede il'uc, Parmeno;

Nimum ²⁰ istoc abiisti: hic ²¹ propter hunc adfiste;
²² hem! sic volo.

25
Cave

ne quandoque placatos esse
laesos, patet ex Plauto.,
Amph. III. 2. 8. & 9. Cic.
Off. 1. 2. Est enim ulciscen-
di ²³ puniendi modus. Atque
haud scio, an satis sit, eum,
qui lacefferit, injuriae suae
poenitere. Imitatus Nostrum,
ut solet, Livius XXIX. 19.
Locrensisbus coram Senatum
respondere, Quas injurias si-
bi factas quereverunt, eas ne-
que Senatum, neque populum
Romanum factas velle. Ve-
sterhov. Facti me poenitet.
Satisfaciendi formula. Minell.

15. JUSJURANDUM DABI-
TUR &c.] Hec est, Jura-
bimus te esse indignum cui
injuria fiat hujusmodi. Do-
natus.

16. Parmenonem praecire
jubet. Farnib. Utrumque
Comicum est, & ire prae,
& ire strenue. Plaut. Poen.
IV. 7. 79.
Strenue, mebercle, isti. Ve-
sterhov.

17. HOC NIHIL FACIS.]
NIHIL pro non [i. e. Hoc
non efficis.] legitur & NI-
HILI. Donatus, Qui frustra
sunt, & inanem sumunt
operam, nihil facere, nihil
agere dicuntur. Infra V. 8.
12. Adde Erasim. Chil. Do-
natus non cepit. Vesterhov.

18. Foribus Micionis a
Parmenone apertis, Aeschi-
nus fidicinam, quam manu
ducebat, ire intro jubet.
Vesterhov.

19. ENIM inceptiva par-
ticula apud veteres fuit: sed
& convenit perturbationi.
Donatus. Vide eum ad
Phorm. V. 7. 90. At ENIM
NON SINAM.] Hoc leno di-
cens puellam apprehendit,
retrahitque, ne in aedes in-
trare queat. Quare mox Ae-
schinus, versu 18. Omitte
mulierem. Vesterhov.

20. NIMIUM ISTOC ABI-
STI.] Quali ex contumacia
B b b b le.

Cave nunc jam ²³ oculos a meis oculis quoquam demoveas tuos:

Ne mora sit, si ²⁴ innuero, quin pugnus continuo ²⁵ in mala haereat.

Sa:

lenonis appareat, quod multum abierit. *Donatus*. Nimis longe abscexisti ab istoc, Lenone scilicet: an istoc, isto modo, ita? Hae minutiae difficiles intellectu sunt, quoniam a nutu & gestu dependent. Istoc, hinc. *Paraphrast. Delph.*

21. PROPTER HUNC.] Juxta hunc. ut *Virgilius* [*Georg.* III. 13.]

templum de marmore ponam

Propter aquam. *Donatus*. *Plaut. Mil.* I. 1. 9.

stat propter arum.

Vide porro *Eun.* II. 3. 81. *Vesterhov.*

22. HEM! sic volo.] Haec in Edit. Anonyma, Tarvis. & anni 1469. Sannioni tribuuntur. *Vesterhov.* Quando cum contemptu & provocatione dicerentur; q. d. *Sic sane propter me, si audes.* Ita & mox versu 18. *Istuc volo erga infum experi-ri.* Receptae lectionis sensus est: jam stas, uri debes, seu, quo loco debes.

23. OCULOS A MEIS OCULIS QUOQUAM DEMOVEAS.] *Plauti Mss. DIMOVEAS.* *Plaut. Aul.* IV. 1. 13.

Hevile imperium ediscat, ut, quod frons velit, oculi sciant.

Pseud. III. 2. 69.

Tum ut hujus oculos in oculis habeas tuis:

Quoque hic spectabis, eo tu spectato simul.

Cicero Philipp. I. 1. *Nec a republica dejiciebam oculos.* *Vesterhov.* Jubet eum intentis in se oculis nutum suum expectare.

24. INNUERO.] Sic *Plautus Rud.* III. 4. 26.

Vos adeo, ubi ego innuero vobis, si ne ei caput excussistis.

In aliis est, INNUERIM. *Vesterhov.*

25. *Mss. quidam IN MALAM.* quod *Plautinum* est. *Vesterb.* Mola est illa pars faciei prope oculos, quae more mali, id est, pomi, est rotunda. *Minell.* HAEREAT, impingatur, illidatur.

Sa. Istuc volo ²⁶ ergo ipsum experiri. *Aes.* ²⁷
Hem! serva. Omitte mulierem.

Sa. ²⁸ O facinus indignum! *Aes.* ²⁹ Geminabit,
nisi caves. Sa. ³⁰ Hei misero mihi!

Aes. Non innucrem: verum ³¹ in istam partem po-
tius peccato tamen. 20

B b b b 2

12 I

tur. & utitur *haerendi* ver-
bo, ad validitatem sive ve-
hementiam ietium demon-
strandam.

26. Mss. Mark. & om-
nes Boecleri, Ego. *Vesterh.*
ISTUC VOLO &c.] Hoc illo
dicente, Servus lenonem ver-
berat. *Donatus.*

27. HEM! SERVA.] Ne-
scias cui dicat haec Aeschi-
nus, an lenoni, an servo:
sed servo magis est verisimi-
le. *Donatus.* Si lenoni di-
cat, sensus est *Habe tibi*
bunc colaphum. * HEM!

SERVA.] *Thes.* Haec Ae-
schinus ad Parmenonem. q.
d. Hoc age, me intueri.
Mox ad lenonem, OMITTE
MULIEREM. In Mss. Graev.
omnia haec, HEM, SERVA,
OMITTE MULIEREM tribuun-
tur Parmenoni. *Vesterhov.*

28. Mss. quidam, cum
Edd. Anonyma & anni
1469. O MISERUM FACINUS!
Vesterhov. Ita exclamat leno
vapulans a Parmenone, post-

quam mulierem noluit omit-
tere.

29. GEMINABIT, NISI
CAVES.] Hoc comminantis
est, non iubentis ferire. sed
quia longe stat Parmeno,
GEMINA putavit dictum. Et
GEMINABIT, subaudiendum
est *plagam*: quasi dicat, *ge-*
minato duplicatoque numero
inferet. *Donatus.*

30. HEI MISERO MIHI!]
Leno pulsatur. *Donatus.*
Parmeno ad vocem, GEMI-
NABIT, neque exspectans
verba, NISI CAVES, rursus
ferit. Quidam vetusti Co-
dices, cum edit. Anon. HEI
MISERIAM! quomodo & in
Donato reperit Rivius, &
edidit Rob. Stephanus. Sed
& est in Mss. Traject. Quin-
que Mss. Leidenfes & Bodl.
cum editione 1469. EI MI-
SERIAM! *Vesterhov.*

31. IN ISTAM PARTEM
POTIUS PECCATO.] Ut ver-
beres non iussus potius,
quam iussus non verberes.
Do.

³² I nunc jam. & Sa. Quid hoc rei est! ³³ regnumne, Aeschine, hic tu possides?

Aes. Si possiderem, ³⁴ ornatus esses ex tuis virtutibus.

Aes.

Donatus. Bene. Eodem autem modo dictum, quo illud Heaut. III. 1. 31.

Vehemens in utramque partem.

Plaut. Mostell. I. 1. 31.

Is nunc in aliam partem palmarum possidet.

Cic. pro S. Rosc. Amer. cap. 20. In eam partem potius peccant, quae est cavrior. Vesterhov. Si quidem transgredi vis meum imperium, transgredi potius nimis feriendo, quam nihil feriendo.

32. I NUNC JAM.] NUNC JAM. Duae partes istae sunt. Et bene JAM, quia sero, & post plagas. Et utrum hoc lenoni, ut abeat, an puellae, ut introeat, dicitur? sed facetius est, si lenoni intelligas dici: quasi hoc factum sit quod voluerit: & quasi venerit ut vapulet. Et JAM etiam tarditatis incusatio est. Ut, *Virgilius* Aen. XII. 179.

Jam melior, jam, diva, precor. *Donatus.*

I NUNC JAM.] Alloquitur rursus Fidicinam, uti supra

versu 14. Nisi forte fornicula est in irrisum & male habitum lenonem. Sic Virg. Aen. IX: 634.

i, verbis virtutem illud superbis. Vesterhov.

33. REGNUMNE, &c.] Invidiosa moraliter exclamatio & ardentior ad plagas. Bene Hic, id est, Athenis, ubi gravius crimen est dominari velle. Nam tyranni ibi semper oppressi sunt, & maxime a proximis. *Donat.* Sic Phorm. II. 3. 58. Sallust. Jugurth. 31. Impune quaelibet facere, id est, Regem esse. *Adi Barthium* Advers. XXI. 21. *Vesterh.*

34. ORNATUS ESSES EX TUIS VIRTUTIBUS.] ΑΛΛΗγορεῖ; Regum enim est, ornare Duces & quoscunque alios ex virtutibus eorum. Plaut. Capt. V. 3. 20.

incedit hic ornatus ex suis virtutibus.

Aliter Heaut. V. 1. 77. Adde *Erasm.* Chil. Ms. Lips. EX TUIS MERITIS. sed superscriptum, VIRTUTIBUS.

Ve-

Sa. ³⁵ Quid tibi rei mecum est? Aef. ³⁶ Nihil. Sa.
Quid? ³⁷ nostin' qui sim? Aef. ³⁸ Non
desidero.

Bbbb 3 Sa.

Vesterhov. Veteres per εὐ-
πρωείαν virtutes pro flagi-
tiis dicebant. Lucilius, *Ani-
mo, ac virtutibus*. Donat.

35. QUID TIBI REI ME-
CUM EST?] Hoc, quia ver-
beratus est, dicit. ut sit,
Quid tibi debeo? non quia
nihil sibi debeatur. *Donatus*.
QUID TIBI REI MECUM EST?]
Idem valere, atque *Quid ti-
bi debeo, quod jure a me re-
petas?* erudite observat Do-
natus. Et elegans locus est,
quo sensum hunc firmat
Boeclerus, Heaut. IV. 4. 20.
B. Erimine tecum res hic
mibi est. Sy. Minime:
tuum tibi reddo.

Unde recte Guido Juvena-
lis: *Quid in me actionis
habes? aut, quod tibi debeo?*
Aliter Heaut. I. 1. 3.

Nec rei fere sane amplius
quidquam fuit.

H. e. Nihil mihi tecum ne-
gotii fuit. *Vesterhov*.

36. NIHIL.] Facete:
quia ipse abstulit, & NI-
HIL vult a se repeti. *Donat*.

37. NOSTIN' QUI SIM?]
Proprie: sic enim dicit, qui
nihil quidquam debet, Non

me novit: non quod igno-
retur, sed quod in jure non
cernatur. *Donatus*. Quae
Donatus hic habet de jure,
auctoritate carent. Et con-
trarium videtur patere e re-
sponso Aeschini. *Vesterhov*.
Id responsum nihil probat
contra Donatum, nam saepe
in Comoediis verba alio
sensu capiuntur atque dicta
sunt: sicuti hic forsitan ab
Aeschino τὸ Νῆσσε capitur
sensu proprio, quod ab le-
none dictum fuit sensu im-
proprio. Potest tamen sic
intelligi haec interrogatio:
An expertus es, qui sim?]
an quicquam meae malitiae
expertus es? Confer infra
vers. 34. & 35. Solent etiam
feroces & minitantes tali in-
terrogatione uti, is tamen
sensus huc minus convenit,
nunc enim leno a minis ad
querelas transit.

38. NON DESIDERO.] Sic
Plaut. *Menaechm*. II. 2. 22.
*Ego te non novi, neque no-
visse adin volo.*
Catull. *Carm*. XC.
*Nil nimum studeo, Caesar,
tibi velle placere;*

Nec

Sa. ³⁹ Tetigin' tui quidquam? Aef. Si * attigisses, ferres infortunium.

Sa. ⁴⁰ Qui tibi magis licet meam habere, pro qua ego argentum dedi? 25

* Responde. Aef. ⁴² Ante aedes non fecisse, erit melius, hic ⁴³ convicium:

Nam

Nec scire, utrum sis * ater, an albus homo. Vesterh.

* Passeratius edidit albus, an ater &c.

39. TETIGIN' TUI QUIDQUAM?] Attrectavi. Paraphrast. Delph. Diripui. Liv. II. 5. Diripienda plebi sunt data: ut contacta regia praeda spem in perpetuum cum his pacis amitteret. Possit & valere, Abstuli, furatus sum. Unde Icti furtum contraventionem rei alienae definiunt. Vesterhov. Minellius hic distinguit, inter ini, & tuum; vultque tui ad corpus pertinere, tuum ad rem. frustra.

* SI ATTIGISSES.] Plus dixit ATTIGISSES, quam Tetigisses. Est enim multo * majus attingere, quam tangere. Donatus. * Mss. & Impressi veteres, minus. quod cum Aeschini verbis convenire videtur. Vesterhov. FERRES &c.] Sic Juvenal. XIII. 105.

Ille crucem sceleris pretium tulit; hic diadema. Vest.

40. QUI TIBI MAGIS LICET &c.] Hic non tam ratiocinatio est, quam exclamatio per dolorem. Si mihi, inquit, non licet attingere tuam [forte, tuum]: cur tibi licet meam, non tangere [modo] sed habere [i. e. retinere.] MEAM suffecerat: sed magna moralitate additum, PRO QUA EGO ARGENTUM DEDI, ad vociferationem. simul esse ostendit leno quod repetat. Donatus.

41. RESPONDE.] Ita solent, qui indignantes quid rogant. Sic Eun. IV. 7. 22. Phorm. II. 1. 25. Vesterhov.

42. ANTE AEDES NON FECISSE, &c.] Non erat quod ad haec juste responderet. Et ideo sic respondet, ut CONVICIUM dicat, quod verum est. Donatus. ERIT MELIUS.] H. c. Auctor tibi sim. sed comminantium est. Gr. πολλῶ γὰρ ἄμεινον. Eodem

Nam si molestus pergis esse, jam ⁴⁴ intro abripiere, atque ibi

⁴⁵ Usque ad necem operiere loris. & Sa. ⁴⁶ Loris? liber! *Aef.* Sic erit.

B b b b 4 Sa.

Eodem sensu Belgae, *ik zoude u raden.* Liv. III. 48. Proinde quiesse erit melius. I, inquit, *lector: summove turbam.* Vesterh.

43. CONVICIUM.] Ita dictum quasi *convocium*, seu multorum junctus clamor. Inde contumelia, maledictum. Vid. Scheff. ad Phaed. I. 6. §. & Boecleri Chrestomath. Plaut. Bacchid. IV. 8. 32.

Vis tibi ducentos nummos jam promittier,
Ut ne clamorem hic faciat, neu convicium.

Cic. pro Arch. 6. *Quia suspeditat nobis, ubi & animus ex hoc forensi strepitu reficiatur, & aures convicio decessae conquiescant.* Pro Hic Mss. Mark. & duo Boecleri, habent Hoc. *Vesterhov.*

44. Mss. plusculi, Edd. Junt. aliaeque veteres, *AR-RIPIERE.* Sic And. V. 2. 20. Intelligit autem aedes Micionis. *Vesterhov.*

45. *IPi USQUE AD NECEM OPERIERE LORIS.] Dicit vs-*

QUE AD NECEM, uti And. I. 2. 28. Plaut. Rud. III. 4. 27.
Quasi murteta juncis, item ego vos virgis circumvinciam.

Flor. III. 16. 7. *Fustibus saxisque coopertum. Vesterhov.* Innumeris lororum plagis caederis. *Paraphraster Delpb.* Totus obrueris lororum notis, vibicibus ex lororum percussione. *Mincll.*

46. LORIS? LIBER! Duplex indignatio leuonis, primum quod caedendus esset, tum quod serviliter, legesque oppressas esse quirita-
tur, si liberum corpus servili poena mulsetur. Ut autem Magistratus virgis innoxios utebantur, ita domini in servos loris. Plaut. Poen. Prol. 26.

Ne & hic varientur virgis, & loris domi

Exemplo autem juris Attici etiam civein Romanum virgis caedi nefas erat, per legem Porciam. Cic. pro C. Rabir. 4. *Porcia lex virgas ab omnium*

Sa. 47 O hominem impurum! 48 hiccine libertatem
ajunt aequani esse omnibus?

Aef.

omnium civium Romanorum corpore amovis; hic misericors flagella retulit. Verr.V. 63. O nomen dulce libertatis! o jus eximium nostrae civitatis! o lex Porcia, legesque Semproniae. Eodem jure Paulus Apostolus usus legitur in Actis, cap. XXII. 25. *Vesterhov.* Lora apud veteres laura dicebantur, a lauro triumphorum: * sub qua mos erat captivos vinciri, ducique per pompam. ideo autem ut conditionis reminiscantur, loris caeduntur mancipia. Nam mancipia dicuntur, quod manu capta sunt: Servi, qui servati sunt, quum eos occidi oporteret jure belli. unde *Virgilius* sic inducit captivum rogantem [Aen. X. 524.]

*Per patrios mores, per spes
surgentis Jui,*

*Te precor, hanc animam
serves natoque patrique.*
Donatus.

* Sub qua mos erat &c.]

In edit. Paris. 1552, legitur in margine: *Vide, an detrahenda sit praepositio sub, ut intelligas, captivorum manus laureis virgultis fuisse*

vincas. Quae Nannii sententia est, Miscell. II. 9. laudata etiam Vossio Etymol. v. LORUM. Verum aut vehementer fallor, aut immerito Donati verba sollicitantur a summis viris. Sub qua mos erat captivos vinciri, si quid video, valent Interpreti, captivos revinctis post tergum manibus ita praecessisse triumphalem curram; ut sub corona laurea ipsius triumphantis quasi vincti incescerint. Neque enim virgultis laureis vinciri captivos morem fuisse, apud quemquam veterum me legere memini. *Vesterh.*

47. O HOMINEM IMPURUM!] Sic veteres IMPURUM generaliter pro improbo ponebant: Ut in eadem hac fabula, *Persuasit ille impurus, sat sciq.* Donatus. In convitiis erat impuri & impurari appellatio. Plaut. Bacchid. IV. 8. 43.

Quid nunc; impure, nunquid debetur tibi?

Contra mediocriter laudantis formula est, *Haud impurus.* Eun. II. 2. 4. Heaut. IV. 1. 16. *Vesterhov.*

48.

Aef. Si satis jam debacehatus es, leno, audi, si vis, nunc jam. 30

Sa. Egon' debacehatus sum autem, an tu in me?

Aef. Mitte ⁴⁹ ista, atque ad rem redi.

Sa. ⁵⁰ Quam rem? quo redeam? *Aef.* Jamne me vis dicere id, ⁵¹ quod ad te attinet?

Sa. Cupio: aequi modo aliquid ⁵². *Aef.* Vah! ⁵³ leno iniqua me non vult loqui.

B b b b 5

Sa.

48. HICCINE LIBERTATEM.] Scilicet Athenis. Et bene OMNIBUS: ut ne lenones quidem videantur excepti. *Donatus.* Phaed. I. 2. I.

Athenae quum florent aequis legibus.

Cic. Off. II. 23. Eaque est summa ratio, & sapientia boni civis, commoda civium non divellere, atque omnes aequitate eadem continere.

Cic. pro Arch. cap. 4. Venit Heracleam: quae cum esset civitas aequissimo jure ut foedere, adscribi se in eam civitatem voluit. *Liv. III. 31.*

Communiter Legumlatores, & ex plebe, & ex patribus, qui utrisque utilia ferrent, quaeque aequandae liberbatis essent, sinerent creari. Ubi forte legendum, aequandae liberzari. *Vesterhov. Q. d.* Annon vivimus in Republica populari, ubi omnes cives, eo ipso quod cives sunt, ae-

quo jure agitant, & libertatis beneficiis perfruuntur? *Minell.*

49. ISTA.] Quae antea sunt facta. *Minell.* Malim, convicia. * AD REM, ad negotium, de quo agitur, dicit. *Donatus.*

50. QUAM REM?] Quam abduxisti? Res enim, pecunia intelligitur [a lenone scilicet, verba Rem & Redire, aliorum, accipiente, quam Aeschinus dixerat:] vel id pro quo pecunia danda est. Quo REDEAM?] Ad, quam everisti domum? quia fores effregit, atque in aedes irruit alienas. *Donatus.* Quasi dicat leno in vocum ambiguitate ludens; Cur redeam domum meam, quam tu everisti? quam habeo domum, quod redeam, cum tu meam everteris?

51. QUOD AD TE ATTINET.] Quod tibi prodest, & commodum est. *Donatus.*

Sa. ⁵⁴ Leno sum, fateor; ⁵⁵ perniciēs communis
adolescentium;

Perjurus, pestis: tamen tibi a me nulla ⁵⁶ orta est
injuria. 35

Aes. ⁵⁷ Nam hercle etiam hoc restat. Sa. Illuc,
quaeso, redi, ⁵⁸ quo coepisti, Aeschine.

Aes. Minis viginti tu illam emisisti; ⁵⁹ quae res tibi
vortat male!

Argenti

52. Sub. *dicas*. Donatus.

53. VAH! LENO INIQUA
ME NON VULT LOQUI.] No-
men sacrilegum, & inju-
stum LENO, iniquitatem
agitāt, justitiae patrociniatur.

Hoc totum: εἰρωνικῶς pro-
nunciandum est. Donatus.
Verba sunt mirantis, & si-
mul lenoni iniquitatem ex-
probantis. *Vesterhov.*

54. LENO SUM.] Figura
συγχώρησις. Donatus.

55. PERNICIēs COMMU-
NIS &c.] Plaut. *Afin.* I. 2.
7. itidem de lenone:

*Perlecebrae, perniciēs, ado-
lescentium exitium.*

Noster autem videtur trans-
tulisse versus Diphili:

Οὐκ ἔστιν ἑὸς τεχνίον ἐξω-
λ᾽ ἔσθρον

Τῷ πορνόβοσκῃ.

*Non est ulla ars pestilentior
Lenonis.* *Vesterhov.*

56. ORTA, coepta. Do-
natus. ORTA, nata. *Minell.*

ORTA EST, Facta est. *Eu-
graph.* Obvenit, contigit.

57. NAM ETIAM HOC RE-
STAT.] Ironice dictum. Gr.
τῷτο γὰρ ἔσθ' ὑπόλοιπον.
Cic. *Att.* XIII. 13. *Id* ber-
cle restabat. *Virg.* *Aen.* X.
29.

*equidem, credo, mea vul-
nera restant.* *Vesterhov.*
Intulisse mihi injuriam reli-
quum est, id est, unus ego
sum adhuc, cui tu injuriam
non feceris. *Minell.*

58. ILLUC, QUAESO RE-
DI, QUO COEPISTI.] Figu-
rate: rectum enim erat, UN-
DE COEPISTI. nisi forte Quo
pronomē est modō acci-
piendum: ut sit, a quo. Do-
natus. QUO COEPISTI, ad
quod redire coepisti. *Minell.*

59. QUAE RES TIBI VOR-
TAT MALE.] Imprecandi
formula. *Phorm.* IV. 373.
Plaut. *Curc.* II. 2. 23.

quae res male vortat tibi.

Virg.

Argenti tantum dabitur. *Sa.* ⁶⁰ Quid? si ego tibi
illam nolo vendere,

Coges me? *Aef.* ⁶¹ Minime. *Sa.* Namque id me-
tui. *Aef.* ⁶² Neque vendundam censeo,

Quae

Virg. Ecl. IX. 6.

quod nec bene vertat.

Contrarium est, *Bene vertat.*
Et, *Dii vertant bene, quod*
agat. Vesterhov. *Vertumnus*
dicitur Deus, qui rebus ad
opinata revertentibus [For-
te, *se vertentibus.* Vesterh.]
praeest. Saepe autem male
cedit, quod bonum puta-
tur: & hoc est *male vertisse*:
ut ille gladius qui muneri
datus, adminiculum fuit re-
ginae pereuntis, de quo *Vir-*
gilius [Aen. IV. 646. ubi
nunc recludit legitur],

ensemque reclusit

Dardanium, non hoc quaesi-
tum munus in usus. Don.
Confer eundem ad Hec. I.
2. 121.

60. QUID? SI EGO TIBI
ILLAM NOLO VENDERE.] Haec
majoris sunt stomachi: &
ideo stultiora: nam quod
jam amisit, venditurum se
negat. Potest autem dici,
QUID SI NOLO? COGES ME?
Donatus. Nititur jure, quo
nemo cogitur invitus rem

suam vendere, aut alii,
quam cui vult, vendere. l.
14. C. de contrah. emt. &
l. 11. eod. Adde l. 9. ff.
de act. rer. amot. l. 16. C.
de jure delib. Vesterhov.

61. MINIME.] *Εἰρωνεία.*
Donatus NAMQUE ID ME-
TUI.] *Εἰρωνεία.* Cogienim
ut venderet virginem invi-
tus, per leges non potuit.
Vesterhov. NAMQUE, pro
scilicet, ut supra NAM ver-
su 36.

62. NEQUE VENDUNDAM
CENSEO, QUAE LIBERA 'ST.]
Edd. Anonyma, Tarvis. &
anni 1469. VENUNDANDAM.
Apulej. Metam. VIII. *Quan-*
quam enim prudens crimen
Corneliae legis incurram, si
civem Romanum pro servo
tibi vendidero. De Plagia-
riis certe est lex Fabia, qua
tenentur, qui hominem li-
berum vendunt emuntve. l.
1. D. de lege Fabia de Pla-
giar. l. 15. C. eod. l. 2. C.
ubi de Criminib. agi oport.
Vesterhov.

Quae libera 'st? nam ego liberali illam assero causa manu,

40

Nunc

63. Ordo est, Ego LIBERALI CAUSA, MANU ASSE-
SERO. Et sunt juris verba: a quibus etiam *Affertores* dicuntur vindices alienae libertatis. Nam & causa ipsa, *liberalis* dicitur, quae actionem in se continet libertatis. *Donatus*: LIBERALI ILLAM AD-
SERO &c.] In V. C. Pithoeoruni, *Liberali am assero*, quomodo etiam in Eugraphio. *Am* igitur antiquae est *Eam*, ut *Im*, *eum*, ἀντὶν. Glossar. Fest. & XII. Tabb. *Liberali manu asserere*, id est, liberali iudicio natalibus restituere. Et *Affertor*, vindex, καρπιστής. Lindenbrog. Sensus est: *Quia liberam mulierem, quae vendi non potest; alienare vis, ego illam liberali causa, b. e. directâ legis, qua liberos homines alienare prohibitum est, actione, assero manu*. Quod quum dicit Aeschinus, Sannioni per actionem recusanti, extemporalis astutia calumniae metum injicit. Plaut. Poen. IV. 2. 83.

manu eas asserat

Suas populares, liberali causa. Cûre. V. 2. 66. seqq. Inde Vindices alienae libertatis di-

ci *Affertores*, & causa quae assertionem libertatis in se continet, *liberalis* dicitur. Coel. ad Cic. Fam. VIII. 9. *Agit causas liberales*. Locutio inde orta, quod qui hominem in servitute constitutam defendere vellet, & esse liberum dicere, eum iuxta se collocatum coram Praetore, & manu apprehensum quasi assereret seu plantaret, dicens: *Hunc ego hominem jure Quiritium liberum esse ajo*. Est enim *serere* non tantum semen in terram mittere, sed & plantam vel surculum figere. Unde *asserere* simpliciter pro defendere usurpatur. Flor. I. II. 1. Latini quoque Tarquinos asseriebant. Simili fere locutione Graeci ὑπερέχειν τινὸς τὴν χεῖρα dixerunt. q. d. Belgice, *Femand de hand bouden 't hoofel bouden*, quod itidem Galli, *maintenir* dicunt. Vide quae ex Homero notavit Lamb. Barlaeus ad Lucian. Tim. ὑπερέσχε γὰρ αὐτῷ τὴν χεῖρα Περικλῆς. Obrendit enim ei

Nunc ⁶⁴ vide, utrum vis: argentum ^{*} accipere, an
⁶⁵ causam meditari tuam?x

⁶⁶ Delibera hoc, dum ego redeo, leno. Sa. ⁶⁷ Pro
supreme Jupiter!

⁶⁸ Minime miror, qui insanire occipiunt ex injuria:

Domo

manum Pericles, i. e. manu obtenta eum protexit. *Vesterhov*. Similiter dicunt Islandi: *At hallba Hendi vfir einum*. i. e. *protegere, tueri, servare*. Quod autem *Eugraphius* combinat LIBERALI MANU, id quidem facit auctoritate *Plauti*, loco ex *Curculione* citato, ubi versu 68. legitur:

Si quisquam hanc liberali asseruisset manu.

Facit quoque cum eo *Lindenbrogius*, cujus verba supra attuli. Et sane *Liberalis manus*, per libertatis viudicem commodè exponi potest, CAUSA autem pro lite accipi. In loco tamen *Terentii* tutius fuerit sequi *Donatum*.

64. VIDE.] Tecum cogita. *Minell*. Delibera. *Paraphrastes Delpb*.

* Edd. Anonyma & Tarvis. RECIPERE. *Vesterhov*.

65. CAUSAM MEDITARI TUAM?] Adagii speciem habet. *Cic. Att. VIII. II. Vides, quam causam medi-*

ter. Idem & *Commentari causam* dixit. *Vesterhov*. Te praeparare ad iudicium de libertate, ad quod te provoco. *Paraphrast. Delpb*.

66. Hoc apud te constitue. *Paraphrast. Delpb*. Studiù variavit, nam quod antea *Vide*, nunc DELIBERA, dixit significantius. * DUM EGO REDEO, LENO.] Conclufit id, quod convicio dolorem pareret. Cum mora igitur pronuntiandum LENO. *Eugraph*.

67. Non abhorret a persona & plebei, & lenonis, & vim passi, Jovem ipsum convicio persequi, ut quotidie videmus ab hominibus ejus loci & ordinis fieri. *Donatus*.

68. MINIME MIROR, QUI INSANIRE &c.] Sensus hic est: Insanos fieri per injuriam plerosque mirabar, sed jam non miror, postquam ego ipse per injuriam quam sum passus, insanire compellor. — Simul adverte vigi-

Domo ⁶⁹ me eripuit: ⁷⁰ verberavit: me invito abduxit ineam:

⁷¹ Ob malefacta haec ⁷² tantidem emtam postulat sibi tradier.

⁷³ Homini misero plus quingentos colaphos infregit mihi.

⁷⁴ Ve-

vigilantem Poëtam, ut ubicunque in Comoedia vocem tragicam extulerit, statim personam insanam dicere faciat. Sic supra, *Pro Jupiter! tu homo adigis me ad insaniam.* Donatus. QUI INSANIRE OCCIPIUNT EX INJURIA.] Ita plane Regum sapientissimus, Eccles. VII. 7. Menandri fertur illud, Οἱ μοι, τὸ γὰρ ἄφρα δουλοῦν μανίαν ποιεῖ. Vesterhov.

69. Per vim extraxit. Minell. Mallet Guyetus: HOMO ME ARRIPUIT. citans verba Cicëronis, Fam. V. 10. *Hominem unum omnium crudelissimum, qui tot ingenuos, matresfamilias, cives Romanos occidit, arripuit, disperdidit.* Sed praeterquam quod nullis Codicibus adjuvatur, stomachantis est non nominare, de quo queraris. And. I. 5. 4. Vest.

70. Editio anni 1469. VERBERAVIT ME. INVITO

ABDUXIT MEAM. Vesterhov. Leno bene addidit, ME INVITO. nam abducuntur meretrices & cum voluntate lenonum [Ita edidit Lindembrogius: Mss. Hulst. & Boend. Et cum voluptate. Vulgo absque voluntate. Vesterh.] Donatus.

71. OB MALEFACTA HAEC.] Rarior usus vocabuli OB. Sic Eun. I. 2. 91. Ob haec facta abs te spernor. Gall. Non obstant. Belg. Niet tegenstaende. Vesterhov.

72. Legitur & TOTIDEM. Donatus. TANTIDEM EMTAM.] Ita dixit, quantitatem similem pretii ostendens, teste Prisciano Instit. Grammat. Lib. XII. Vesterh. Pro eodem pretio, quo emta est. Minell. Et POSTULAT, ut praemium, ob malefacta haec.

73. HOMINI MISERO — COLAPHOS INFREGIT MIHI.] Flebiliter pronuntiandum est. hoc enim exprimitur, ut

74 Verum enim quando bene promeruit, fiat: suum
jus postular.

Age, jam cupio, si modo argentum reddat, sed ego
hoc 75 hariolor;

76 Ubi

ut tamen incuset in alieno
facto fortunam suam. Et vi-
de quantum hoc distet ab il-
lo quod supra dicebat, *Istuc*
volo ergo ipsum experiri. hoc;
quia solus est: illud, quia
cum adversario. COLAPHOS
INFREGIT.] Contumeliosa
caedes, colaphus, & digna
lenone. INFREGIT.] Ut il-
ludens hoc fecisse Aeschinus
videatur, cum sonitu se co-
laphizatum significat. IN-
FREGIT autem, illisit, in-
flixit: ut sensus sit, *Influxit*
hominis misero plus quam
quingentos colaphos. Donat.
Juvenal. Sat. IX. 5.

Nos colaphum incutimus
lambenti crustula servo.

Virg. Aen. V. 435.

erratque aures ac tempora
circum

Crepbra manus: duro crepi-
tant sub vulnere malae.
Vesterhov.

74. VERUM ENIM &c.]
Quamquam ironice haec di-
cit Sannio, [ut modo vers.
45.] mitescere tamen vide-
tur, & de suo jure conce-

dere. *Vesterhov.* BENE PRO-
MERUIT.] BENE; multum.
PROMERUIT, adjuvit, pro-
fuit [sc. *ante hoc, amando*
& potando apud me.] Nam
mereri & promereri, est prae-
stare beneficium. *Virgilius*
[Aeneid. VI. 664.]

Quique sui memores alios fe-
cere merendo.

Et, [Aeneid. IV. 334.]
numquam, regina, negabo
Promeritam: Donatus.

PROMERUIT.] Hoc est, mul-
ta mihi praestitit. *Liograph.*

75. HARIOIOR.] Fabulas
& somnia narro. Sic Phorm.
III. 2 [vers. 7. ubi vide:]
Cic. Fam. II. 16. *Sed ego*
fortasse vaticinor: & haec
omnia meliores habebunt exi-
tus. Summa locutio ab iis,
qui futura; quorum nulla
certa est cognitio, praedice-
re se fingunt. *Vesterhov.* Ni-
hil tamen obstat, quo minus
HARIOIOR intelligamus mo-
do *justior*, cum Minellio,
& referamus ad sequens *Te-*
stes faciet &c.

26 Ubi me dixerō dare tanti, testes 77 faciet ilico
Vendidisse me. 78 de argento, somnium: 79 mox,
cras redi

50

30 Id

76. UBI ME DIXERO DARE TANTI.] Recte dixit. Ubi enim pactio intercesserit pretii, ereptionis actio sublata erit. *Donatus.*

77. FACIET.] Vocabit. *Paraphrastes Delph.* Capiet, adhibebit. *Minell.* TESTES FACIET.] Sensus idem, qui est verhorum Plauti *Curc.* IV. 4. 9.

Ne facias testes: neque equidem debeo quidquam.

Quae ita παραφράζει ὁ πάνυ, J. Fr. Gronovius: Noli sperare, verbis me abs te circumventum iri, ut si quid ambiguum dixerō, tu arreptum, id appellatis testibus mandes. Ubi idem Vir summus, nostrum hunc locum laudat tanquam παράλληλον, postquam dixisset: Si quis in re dubia, aut unde his ariri posses, audiebat adversarium imprudenter dicentem, quo convinceretur aut teneretur, praesentes aut subito praetereuntes appellabat, meminissent hoc ab isto dictum, inque eam rem, ubi opus foret, testimonium perhiberent.

Adde Parei Lexic. *Plaut. v. Antestari.* Aliud est μάστιγας ποιεῖν, μάστιγοποιεῖν, μάστιγοποιεῖσθαι. *Vesterhov.*

78. DE ARGENTO, SOMNIUM.] H. e. Quod ad argentum mihi reddendum attinet, somnium merum, videbitur, & inanis erit expectatio. *Guyetus* in *Ανεκδότοις παραφράζει*, *Argentum non vaebo, nisi per somnium. i. e. nihil accipiam.* *Vesterhov.* Quemadmodum cum aliquis somniat se accepisse pecuniam: tandem cum expergiscitur nihil invenit in manibus suis. *Minell.*

79. MOX; CRAS REDI.] Sensus est: Mox flagitanti mihi argentum respondebit, CRAS REDI. Quae malorum nominum formula, nec expedire rem expetentium. *Donatus* vero ad vers. seq. ita cepit, quasi sensus sit, MOX REDI, CRAS REDI. *Ennius:*

Si luci, si nox, si mox, si jam data sit frux. *Vest.*

80 Id quoque possum ferre, si modo reddat: quamquam injurium 'st.

Verum cogito 81 id, quod res est: quando cum 82 quaestum occeperis,

83 Accipiunda, & mussitanda injuria adolescentium 'st.

Sed

80. ID, MOX, CRAS RE-
MI, id est, moram. *Donatus.* SI MODO REDDAT, sc.
aliquando, tandem. QUAM-
QUAM INJURIUM 'ST, sc.
primo cogi ad vendendum,
& deinde redditionem pre-
tium in longum differri.

81. ID, QUOD RES EST.]
Pro, id quod verum est: bo-
na locutio. *Donatus.*

82. QUAEISTUM OCCEPE-
RIS.] Ut in *Andria*, *Dein*
quaestum occipit. *Donatus.*
Mss. Bodl. Graev. & edit.
anni 1469. INCEPERIS. *Ves-*
terbov.

83. ACCIPIUNDA, ET
MUSSITANDA INJUTIA.] H. e.
Silenda. *Plaut. Mil. II. 3.*
40.

quidquid est, mussitabo
potius, quam intream
male.

Truc. II. 2. 57.

egone haec mussitem?

Jam enim eccere ibo in forum,
atque haec facta narrabo
seni.

Virg. Aen. XI. 345.

sed dicere mussant.

Et versu 454.

Fleunt moesti, mussantque pa-
tres.

[Haec tamen duo loca minus
huc conveniunt. Consule
Servium.] *Mussare* autem,
teste Varrone L. L. VI. di-
ctum, quod muti non am-
plius quam *mu* dicunt. Un-
de & pro sonitu & bombo
apum usurpatur a Virgilio,
Georg. IV. 188.

Fit sonitus, mussantque oras
& limina circum.

Vide ad *And. III. 2. 25.*
Vesterbov. ACCIPIUNDA.]

Suscipienda. Paraphrast. Del-
phini. Toleranda. Minell.

Cum quo fortasse faciat Eun.
IV. 7. 1. At potest tamen
simpliciter hic accipi, ut sit
sensus, *Necesse est ut ab a-*
dolescentibus afficiaris injuria,
& eam dissimules. Senec. E-
pist. XCV. Nec accipere in-
juriam quoniam, nec facere.

* MUSSITANDA.] Patienda,
consideranda cum silentio,
& ut in amatore putanda.

C c c c

at-

Sed ⁸⁴ nemo dabit : ⁸⁵ frustra egomet mecum has rationes puto.

atque per hoc perferendo. *Mussitare* enim proprie est dissimulandi causa tacere, dictum vel a *muto*, vel ab *M.* quae litera est nimium pressae vocis ac pene nullius; adeo ut sola omnium, quum inter vocales inciderit, atteratur atque subsidat. Hinc Virgilius [Aen. XII. 657. Ubi *mussat* Servio valet *dubitat*. Vesterhov.]

Mussat rex ipse *Latinus*. Donatus.

84. NEMO, neutiquam, prorsus non. Antimeria. DABIT, reddet, solvet, scilicet argentum pro puella.

85. FRUSTRA EGOMET MECUM &c.] Praeparationis genus ad accipiendas vigin-

ti minas, totius summae desperatio. Donatus FRUSTRA — MECUM HAS RATIONES PUTO.] Id Belgae dicunt, *De rekening zonder den waerd maken* Plaut. Caf. III. 2. 25.

alroverfums cum eam mecum rationem puto.

Quum vero RATIONES dicit, proprie loquitur, intelligens rationes nummarias. Sic Phorm. I. 1. 2. Est autem secum rationes putare, Gr. παρ' ἐαυτῶ νοεῖν. παρ' ἐαυτῆς λογίζεσθαι. Mf. Graev. & quidam alii. item Edd. 1469. cum Anonyma, Junt. Tarvis. Mediol. Deputo. Vesterhov.

ACTUS SECUNDI

SCENA SECUNDA.

STRUS. SANNIO.

Sy. ¹ TACE! egomet conveniam jam ipsum: cupide accipiat ², faxo; atque etiam

³ Bene

1. In hac Scena actus est, exemplum continens vitae avarorum, qui saepe in damnum ipsius avaritiae rationibus

ruunt: simul etiam duorum inter se nequam boniium spectanda quaedam vicissim, & do-

3 Bene dicat secum esse actum, + Quid istuc, Sannio, est, quod te audio

3 Nescio quid concertasse cum hero? Sa. Nunquam vidi 6 iniquius

C c c c 2

Con-

dolosus caprio est. TACE! EGOMET CONVENIAM JAM IPSUM.] TACE, si pro adverbio est, omnibus dicitur: si pro verbo ponitur, dicitur Ctesiphoni maxime sollicito, & supplicanti omnibus, ob metum patris. JAM autem, non tarditatis est; sed properationis significatio. Donatus. TACE.] Hoc Syrus in proscenium procedens Aeschino, qui intus erat, dicit. Vesterhov.

2. Sub. *Argentum pro puella oblatum.*

3. BENE DICAT SECUM ESSE ACTUM.] H. e. Se fortunatum esse. Cic. Fam. IV.

5. *Hic temporibus, non pessime cum iis esse actum, quibus sine dolore, licitum est mortem cum vita commutare. Idem Fam. IX. 24. Hoc denique animo sum, ut, si in hac cura, atque administratione vita mihi ponenda sit, praeclare actum mecum putem. Vesterhov.*

4. QUID ISTUC, SANNIO, EST, QUOD TE AUDIO.] Ita rogare admirabundi solent. Vesterhov. Vide quam in-

geniose Terentius, qui supra ab Aeschino Lenonis nomine facit Sannionem vocari, utpote ab homine arroganti & feroci ob aetatem & negotium: at hunc blande circumvenientem honorificentius inducit cum Leno ne loqui, & Sannionem eum vocare. Sane qui in fordibus professionibus agunt vitam, honorifice nomine proprio appellas: sed qui in splendidis artibus sunt constituti, gaudent artis nomine nuncupari, ut Imperator, Orator, Philosophus. Sic & in Eunucho [III. 2. 2.] *Audire vocem visa sum modo militis, apud se loquens meretrix: & postquam illum cominus videt, Salve, mi Tbrafo, inquit, non, Salve miles: quod erat durissimum. Et mox irata personat [Suspicio legendum, persona. Vid. Eun. IV. 7. 46.], Miles, nunc adeo edico tibi, Donatus.*

5. NESCIO QUID CONCERTASSE.] Argute positum NESCIO QUID: vult enim ex illo

Concertationem comparatam, quam ⁷ haec hodie inter nos fuit:

⁸ Ego vapulando, ille verberando, usque ambo defessi sumus.

5

Sy.

lo audire, ut nanciscatur initium, quod persuadendum suscepit. *Donatus*. Calide dissimulat se scire, quid rei actum sit, ut ita familiariter eliciat omnia ex ipso lenone. Sed & imminuit rem, atque ita loquitur, quasi rixa tantum verborum fuerit. *Vesterh.*

6. CONCERTATIONEM COMPARATAM.] *διαίρεσις*, quia ille CONCERTASSE dixit, non *caesum esse*. COMPARATAM.] Proprie; alias *constitutam*. Et COMPARATAM ad dictum Syri refert, qui ait *concertationem* fuisse, pares faciens Aeschinum & Lenonem. Et proprie dixit *Concertationem*, ipsum actum. nam *certamen* est res ipsa de qua certatur; uter [Forte, *Uter*. *Vesterh.*] columbani sagitta feriat, uter prior decurrat ad metas. Nam sic *Virgilius* in *Bucolicis* [Immo in *Georgicis* II. 530. *Vest.*]

Velocis jaculi certamina ponit in ulmo.

At vero *certatio*, ipse actus contentioque certantium est. *Donatus*. INIQUIUS CONCERTATIONEM COMPARATAM.] An *διασποράς* est? respicit autem certamen gladiatorum, qui *comparari* proprie dicebantur. Cic. *Fam.* XII. 22. *Nos hic cum homine gladiatore, omnium nequissimo, collega vestro, Antonia, bellum gerimus; sed non pari conditione, contra arma verbis.* Mf. Bodl. Edd. Anonyma, Tarvis. & Junt. CERTATIONEM. *Vesterhov.*

7. QUAM HAEC HODIE.] Mf. & edd. quidam: QUAM QUAE HODIE. *Vesterhov.*

8. EGO VAPULANDO, ILLE VERBERANDO.] Sic *Juvenal.* Sat. III. 289.

Si rixa est, ubi tu pulsas, ego vapulo tantum. *Vest.*

Incerta est distinctio, vel VAPULANDO USQUE, vel USQUE DEFESSI. Et est USQUE adverbium, significans aut diu, aut multum. *Donatus.*

Sy. Tua culpa. Sa. ⁹ Quid agerem? Sy. ¹⁰ Adolescenti morem gestum oportuit.

Sa. ¹¹ Qui potui melius, qui hodie usque os praebui? Sy. ¹² Age, scis quid loquar?

¹³ Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est lucrum. Sa. ¹⁴ Hui!

C c c c 3

Sy.

9. QUID AGEREM?] Ita solent purgantes se, quique vel innocentes sunt, vel videri volunt. Vide ad Eun. V. 1. 15. Libri quidam scripti & editi: QUID FACEREM? *Vesterbov.*

10. ADOLESCENTI MOREM GESTUM OPORTUIT.] *Morem gerere*, proprie lenonis & meretricis est. Cum ἐμφάσει ADOLESCENTI pronuntiandum est, scilicet qui facilius assentatione caperetur. *Donatus.*

11. QUI POTUI MELIUS, QUI HODIE USQUE OS PRAEBUI?] Subauditur, *morem gerere*. Et hoc subtiliter Leno, quum morem gerendum in meretricis pretio dixerit Syrus. HODIE autem, non tempus significat sed iracundam eloquentiam ac stomachum. Ut *Virgil.* [Aen. II. 670.]

numquam omnes hodie moriemur multi. *Donatus.* Editio Juntina: QUID POTUI MELIUS? USQUE OS

PRAEBUI. *Vesterb.* PRAEBUI, pulsandum sc.

12. MODO AGE corripientis est adverbium. SCIS QUID LOQUAR?] Argute: quia simulaverat Leno non intellexisse, quid dixerat servus. Legitur & sic: SED SCIS, QUOD LOQUAR? *Donatus.*

13. PECUNIAM IN LOCO NEGLIGERE.] Menander: Βέλτιστον ἔ τὸ κέρδος ἐν πᾶσι σκοπεῖν.

Plautus Capt. II. 2. 75.

Non ego omnino lucrum omni esse utile homini existimo. Scio ego; multos jam lucrum luculentos homines reddidit. Est etiam, ubi profecto damnum praestet facere, quam lucrum.

IN LOCO NEGLIGERE.] Sic infra V. 3. 41.

in loco vereri.

Cic. Off. I. 40. Locum autem actionis opportunitatem temporis esse dicunt. *Vest.* IN LOCO.] Ubi oportet. *Eugraph.* Opportune & tempestive, tem-

Sy. Metuisti; si * nunc ¹⁵ de tuo jure concessisses paululum, atque Adolescenti esses ¹⁶ morigeratus; hominum homo stultissime, 10
Ne non tibi istuc, ¹⁷ foeneraret? Sa. ¹⁸ Ego spem pretio non emo.

Sy.

tempori & loco convenienter. *Farnab.*

14. HUI, Interjectio ridentis est, quasi leno rideat dicta servi, & contemnat. *Guido Juvenalis.*

* NUNC.] Mss. Mark. & duo Boecleri, Edit. Anon. & Tarvis. HUI. *Vesterhov.*

15. DE Tuo Jure concessisses paululum.] Non velle cogi ad vendendam puellam a se emtam, jus erat Sanuionis. *Concedere de jure suo*, est paululum de jure suo remittere. Cic. Off.

II. 18. *Est enim non modo liberaie, paullum nonnunquam de suo jure decedere, sed interdum etiam fructuosum.* *Vesterh.* De tuo jure, de lenonia duritia: ut alibi [Phorm. III. 2. 48. ubi tamen paullo aliter legitur.] Meo jure *usar, ut prior sit, qui prior ad dandum sit.* *Donatus.*

16. MORIGERATUS.] Quod Lucas dicit Act. XIII. 18. Εἰς τροπὸς φέρηται, id Guye.

tus a Graecis neotericis ad phrasin, *morigerari, morem gerere*, formatum esse existimat. *Vesterhov.*

17. FOENERATUM, est cum lucro redditum & multiplicatum. FOENERARET ergo, non Aeschinus, sed ipsa res in qua foeneratio est. *Donatus.* FOENERARET.] H. e. multiplicem usuram & lucrum redderet. *Vesterhov.* ISTUC, sc. concessio de tuo jure: & obsequium erga adolescentem.

18. SPem PRETIO NON emo.] Mulo pretium, quam emam pretio spem, quasi si id amifero, postea plura accepturus. *Eugraph.* Lucrum incertum damno certo non adfecto. Ejusdem fere argumenti est adagium alterum, *Aureo bamo piscari.* Vide *Erasm. Chil. Vesterb.* Non novum est, etiam spem vendi & emi recte posse. l. 73. §. 1. ad L. Falcid. Veluti cum quis jactum retis, aut cap.

Sij. ¹⁹ Nunquam rem facies. ²⁰ abi, nescis ²¹ inescare homines, Sannio.

Sa. ²² Credo istuc melius esse: ²³ verum ego nunquam adeo astutus fui,

C c c c 4 Quin

capturam avium vel ferarum, aut futuros partus, foetusve arbores praestinat. L. 8. §. 1. de contr. empt. l. 11. §. ult. & l. 12. ff. de act. emp. vend. Vel cum quis malum nomen emit, quod forsan ex improvise lucro bonum posse fieri sperat. l. 82. in fin. ad L. Falcid. *Lindenbrog.*

19. NUNQUAM REM FACIES.] Secundum personam servi, Lenonem Syrus hortatur, hominem ad lucrum excitans, non ad honestatem. Nota, REM, & littem, & negotium meretricis, & patrimonium, & omnem pecuniam nominari. *Donatus.* REM FACIES.] Divitias comparabis. *Vesterh.*

20. ABI.] Non est imprecationis formula; neque sensus est, *Abi in malam rem*, quod ait Guyetus; sed notat, *Apage te.* Vest. Discede a tua professione, quam nescis exercere. *Minell.*

21. INESCARE HOMINES.] Μεταφορὰ ab aucupibus, qui avibus capiendis offun-

dunt cibum. *Donatus.* NESCIS INESCARE HOMINES.] H. e. Parum leno es. Sic lena apud Plautum *Afin.* I. 3. 63. ad amatorem:

*Non tu seisc? hic noster quae-
stus aucupii simillimu st.
Auceps quando concinnavit
aream, offundit cibum.
Aves adsuescunt. necesse est
facere sumrum, qui quae-
rit lucrum.*

*Saepe edunt: semel si captae
sunt, rem solvunt aucupi.
Ibidem hic apud nos. aedis
nobis area est; auceps sum
ego;*

*Esea est meretrix; lectus il-
lex est; amatores aves.
Vesterhov.*

INESCARE.] Astutia & illecebris fallere. Similitudo petita est ab iis, qui praefixo aeri cibo pisces alliciunt. *Minell.*

22. CREDO ISTUC MELIUS ESSE.] ISTUC, sc. quod tu dixisti, de jure suo concedere, & morigerari adolescentibus; MELIUS ESSE, sc. ad rem faciendam.

Quin quidquid possem, mallet ²⁴ auferre potius in praesentia.

Sy. ²⁵ Age; novi tuum animum: ²⁶ quasi jam usquam tibi sint viginti minae, 15

Dum huic obsequare. ²⁷ praeterea autem te ajunt proficisci ²⁸ Cyprum. Sa. ²⁹ Hem!

Sa.

23. EGO NUNQUAM ADEO ASTUTUS FUI.] Cic. Fam. XI. 28. *Non agam astute, fateor me ad istum gradum sapientiae non pervenisse.* Vesterhov.

24. AUFERRE, accipere. * POTIUS.] Πλεονάζει. Cic. Fam. XV. 5. *Cajum potius, quam te laudari mavis.* IN PRAESENTIA.] Contrarium est, *in diem.* Hinc pecunia praesens, &, *Repraesentare pecuniam.* Mf. Mark. addit, QUAM IN FUTURUM. Editio Tarvisiana, QUAM IN FUTURO. Utrumque ex glossa. Similis sententia lenae apud Plautum, Afn. I. 3. 50.

Semper oculatae nostrae sunt manus: credunt quod vident. Vesterhov.

25. AGE, NOVI TUUM ANIMUM.] AGE nunc verbum est, significans *dic*, quia jam prope est, ut consentiat persuadenti. TUUM ANIMUM.] Deest, *liberalem.* Donatus. AGE.] Serio lo-

quere mecum, aufer dissimulationes; ut supra versu 7. Minellio est adverbium hortantis ad attendendum.

26. QUASI JAM USQUAM TIBI SINT VIGINTI MINAE.] Sensus: Quasi numero in aliquo ducas, & in aliqua aestimatione constituas: & non, si velis, contemnas viginti minas, dummodo huic obsequaris. Donatus. Sensus est: Quasi tu, qui es in re lauta, & bona parte aucta, de possessione viginti tantillarum minarum tantopere sis sollicitus, & quasi non multo malis oblequi Aeschino, quam tantulam summam accipere. Sic ἔδωκεν λέγειν τινα, nullius pretii quem dicere. Eadem fere ratione nullo loco esse dicitur, qui contemnitur. Est autem salta ironia. Vide Turnebum Advers. XX. 31. Vesterhov.

27. PRAETEREA AUTEM.] Ἀρχαϊσμός est figura. Nam

Sa. Coemisse, hinc quae illuc veheres, multa. ³⁰
navem conductam, hoc scio.

³² Animus tibi pendet? ubi illinc, ³² spero, redieris,
²³ tamen hoc agēs.

C e c c 5

Sa.

Nam veteres libenter conjunctiones multiplicabant. TE AJUNT PROFICISCI CYPRUM.] Et eum non profecturum dixit, sed jam proficisci: & non ab uno dicit se] audivisse, ne negaret: sed AJUNT inquit. Donatus.

28. CYPRUM.] Insula haec Veneri sacra mancipiorum emptione & venditione nobilitata fuit. De ipsa autem locutione, PROFICISCI CYPRUM, pro, IN CYPRUM, vide Sanct. Min. Lib. IV. Cap. 6. init. Infra tamen II. 4. 14. dixit, IN CYPRUM. quomodo & Mss. quidam h. l. legunt. Vest.

29. HEM! Hic est novo aliquo ac insperato dicto percussus. Q. d. Quid dicit! Minell.

30. CONDUCTAM NAVEM addidit, ut dilationem res habere non possit. Donatus. COEMISSE, —, MULTA NAVEM CONDUCTAM, HOC SCIO. ANIMUS TIBI PENDET?] NAVEM CONDUCTAM,

Hoc scio, ita dixit, uti Phorm. V. 7. 60.

Nisi me dixisse nemini, id certo scio.

Et And. V. 4. 26.

hoc certe scio,

Rhannusium se ajebat esse.

Id vero, ubi dixisset Syrus, leno quasi meditabundus tacet. Unde servus iterum, ANIMUS TIBI PENDET? & quae sequuntur. Vesterhov.

31. ANIMUS TIBI PENDET?] Animus pendere dicitur, dum in dubio est, & paullo momento huc illuc impellitur. And. I. 5.

31. Idem & pendere animi dicuntur. Vesterhov.

32. UBI ILLINC, SPERO, REDIERIS.] Ex spe sua vult Syrus ostendere, quid leno debeat sperare, id est, non se accepturum modo. Donatus. Incertum est, an SPERO referendum sit, ad REDIERIS, quod, vel uti, subaudito ante, an ad HOC AGES: posterius placuit Donato, prius mihi; nam sic in SPERO est ironia, & servus

Sa. ³⁴ Nusquam pedem. ³⁵ perii hercle! ³⁶ hac illi
spe hoc inceperunt! Sy. ³⁷ Timet.
Injeci scrupulum homini. Sa. O ³⁸ scelera! illud
vide 20
Ut ³⁹ in ipso articulo oppressit! ⁴⁰ emtae mulieres
41 Com-

vus lenoni blandiens, obiter fingit, redditum illi prosperum se optare. Ex Vesterhovii etiam sententia, SPERO sarcasum habet

33. HOC AGES.] Exiges debitum. nam hoc agere dicimus eum, qui instat negotio suo. *Donatus*. In hac lite persequenda occupaberis. *Minell*. Debitas minas ab Aeschino accipies. *Paraphrast*. Delph Omnes melius quam Vesterhovius, cui sensus est: *Facies, quod ut nunc faceres, tibi suasi*. i. e. Aeschino obsequere, & ex pecunia in tempore neglecta magnum lucrum expectabis.

34. NUSQUAM PEDEM.] Quia exclamatio est, per ἀποσιωπῆσιν non completur. *Donatus*. NUSQUAM PEDEM.] Sub. fero. Sed iratorum est elliptica oratione uti. *Vesterhov*.

35. PERII HERCLE! HAC ILLI SPE &c.!] Haec Sannio ad spectatores conversus, quasi non audiente Syro. *Vesterhov*.

36. HAC ILLI SPE HOC INCEPERUNT!] Verba sunt tandem intelligentis, quid rei sit. Sic *And. I. 1. 98*. hoc illud est. *Vesterhov*.

37. TIMET. INJECI SCRUPULUM HOMINI.] Servus secum gaudens haec ait, & simul lenonem paullisper relinquit solum. *INJECI SCRUPULUM.*] H. e. dubium movi. *And. V. 4. 37*. *Phorm. V. 7. 61*. intra *IV. 5. 76*. *Vesterhov*. Hic ostendit Syrus, quo haec consilio locutus sit. *Donatus*.

38. Sceleptos homines. *Minell*. * ILLUD VIDE.] VIDE, τῷ ἰδιωτισμῷ dixit. *Donatus*. Rem inopinatam seu magnam cum admiratione narrantes, VIDE, dicebant. *Vesterhov*.

39. IN IPSO ARTICULO OPPRESSIT.] *Plaut. Menaechn. I. 2. 31*.

Commoditatis omnes articulus scio.

Cic. pro P. Quintio 5. In ipso articulo temporis. *Vester-*

41 Complures : & item hinc alia, 42 quae portō
Cyprum.

Nisi eo ad 43 mercatum venio, damnum maximum 'st.

44 Nunc

sterhov. ARTICULO, temporis puncto, momento quo mihi ad mercatum eundum erat, id est, quam tempestive [aut sibi; aut mihi, per ironiam, quomodo And. I. 5. 52. & IV. 5. 16.] Cic. *Ut cum* [forte, eum] *suis conditionibus* in ipso articulo temporis *astringeret*. Ab articulis membrorum, id est juncturis, qui commode ad varios vitae usus flectuntur, metaphora est. Minell. OPPRESSIT, subito me & improvise invasit, aut etiam vim, seu injuriam mihi intulit; Vide infra vers. 30. Primum magis placet. Minellio est, *praecoccupavit*.

40. Legitur EMTA, & EMTAE. Donatus.

41. COMPLURES.] Guyetus substituit, IN CYPRO: quomodo & Eugraphium legisse autumat: quod meretrices non Athenis in Cyprum, sed e Cypro Athenas deportarentur. Crediderim causam sollicitandi fuisse acri Critico, quod cogitaret, Cyprias mulieres

statis diebus ad littus expatiantes ex corporibus vulgaris dotem quaesivisse; ne scilicet sola Κυπριγενής Dea impudicitiae argueretur. Ast cogitasse debebat, lenones, praesertim Atticos per omnem Graeciam conquiritas puellas ad mercatum Cyprum portasse; atque inde de iis non violandis pulsandisque cautum fuisse. *Vesterb.*

42. QUAE PORTO CYPRUM.] Hanc insulam posuit Poëta, vel quod Veneri sacrata sit. ut Horatius, [Carm. I. 3. 1.]

Sic te diva potens Cyprī.
Vel quod mercatus in ea sit, ut idem: [Carm. I. 1. 13.]
Numquam dimoveas, ut trabē
Cypria.

Myrtum pavidus nauta fecer
mare. Donatus.

PORTO, portare constitui.

43. MERCATUM, locum tempusque significat. Donatus. Recte. Nam & Ludorum vocabulum passim de loco & tempore usurpatur. Dixit autem VENIO pro eo
[Hoc

44 Nunc si hoc omitto; 45 actum agam. ubi illinc rediero,

46 Nihil est; 47 refrixerit res. 48 nunc demum venis?

25

Cur

[Hoc praeter necessitatem statuitur], uti vicissim ire pro venire usurpant. Iulfr III. 3. 7. Eun. II. 3. 13. Virg. Aen. II. 375.

vos celsis nunc demum a navibus itis. Vesterhov.

44. NUNC SI HOC OMITTO.] H. e. Si negligo persequi jus meum, de argento pro fidicina, vel de puella ipsa. *Vesterhov.* Hoc dicit negotium cum Aeschino. *Donatus.*

45. ACTUM AGAM.] Proverbum, id est, *nihil agam.* quod enim in jure semel judicatum fuerit, rescindi & iterum agi non potest. Sic in Phormione, *Actum, ajunt, ne agas.* *Donatus.* ACTUM AGAM.] H. e. Frustra operam sumam. *Phorm.* II 3. 72. Adde *Erasim. Chiliad. Vesterhov.*

46. NOVÈ NIHIL EST: pro, *nulla spes est.* *Donatus.* Vide ad *Phorm.* V. 8. 6. *Vesterhov.*

47. REFRIKERIT.] Pro *refrigeret.* *Donatus.* REFRIKERIT RES.] H. e. In

oblivionem venerit. *Plant. Poen.* IV. 2. 92.

At enim nihil est, nisi, dum calet, hoc agitur.

Metaphora a ferro translata, quod ubi *refrixit*, frustra cuditur. *Cic. Fam.* IX. 10.

Unum vercor, ne hasta Caesaris refrixerit. *Philipp.* V,

II. *Teretur interea tempus: belli apparatus refrigeret.*

Contra *fervere* res dicitur, quae cum maxime concitate agitur. sed & *calere.* *Cicero Philipp.* V. 4.

Calebant in interiore aedium parte torius reip. nundinae. *Vesterh.*

Res erit obsoleta & rejecta. *Paraphrastes Delph.*

RES, actio, negotium. REFRIKERIT, languebit, cessabit,

deficiet, non procedet, carebit effectu.

48. NUNC DEMUM VENIS? UBI ERAS?] Quasimimesis est eorum, quae aliquando ab Aeschino vel

quovis alio objici poterant lenoni. q. d. *Nunc demum*

venis quæstum injurias, & res repetitum? *Cur passus*

tibi

Cur passus? ubi eras? ⁴⁹ ut sit satius perdere,
Quam aut hic nunc manere tam diu, aut tum ⁵⁰
persequi.

Sy. ⁵¹ Jamne enumerasti id, quod ⁵² ad te reditu-
rum putes?

Sa.

*tibi eripi? ubi eras, stolidè,
quum eriperetur? Vesterhov.*

49. UT SIT SATIUS PER-
DERE.] Per ὑπερβολὴν hoc
accipe. nam non convenit
personae lenonis damna con-
temnere. *Donatus.* PERDE-
RE, Sub. *Debitum.* Para-
phrastes Delph. Ex animo
delere spem hujusce pecuniae
unquam adipiscendae. *Minell.* UT SIT SATIUS &c.]
Oratio inconsequens, ita
ex prioribus supplenda: *In*
profectione dilata tantum dam-
ni est, & in actione dilata
tantum difficultatum, aut pe-
riculi, ut satius &c. Potest
& brevius suppleri: *Ita fit.*
Ita hae res se habent. in eo
loco sunt res.

50. PERSEQUI.] Subau-
di, jus meum, vel lites se-
qui. *And.* IV. 5. 16. *Cic.*
Verr. III. 13. *Bona tuave-*
perere, ac persequi lite, ar-
que judicio. *Vesterhov.*

51. JAMNE ENUMERASTI.]
Finxit Syrus se non intel-
lexisse, quid apud se ipsum
Leno locutus sit, ideo illi

aliud ait, quam ille secum
disputaverat. *Donatus.* Post
exigui temporis moram rur-
sus Syrus adoritur Sannio-
nem. Est autem interroga-
tio ironica. *Enumerare* va-
let exputare. Numerabant
autem per digitos. qua de
re multa habet *P. Colvius* ad
Apulej. Apol. Vesterhov.
ENUMERASTI.] Computasti,
& rationem satis subduxisti.
Minell.

52. AD TE REDITURUM.]
H. e. Tibi deheri. *And.*
IV. 5. 4. *Hec.* I. 2. 97.
Nisi REDITURUM quasi fugi-
tium argentum pro puella
expensum intelligit, quod
ut *Retrabi* eleganti meta-
phora dicitur *Heaut.* IV. 2.
11. Ita redire non incom-
modè dicas. Aut forte Syrus
callidè avertere sermonem
instituit a puella ad lucrum,
quod e mercatura & vendi-
tione omnium aliarum mer-
cium ad se rediturum putet
Sannio. Aut, si & id mi-
nus placet, possit sensus
esse,

Sa. ⁵³ Hocceine illo dignum 'st? ⁵⁴ Hocceine incipere Aeschinum?

Per ⁵⁵ oppressionem ut hanc mihi eripere postulet? 30
 Sy. ⁵⁶ Labascit. ⁵⁷ unum hoc habeo: vide, si ⁵⁸ fa-
 tis placet:

Potius,

esse, Satisne rationem sub-
 duxisti, quantum lucris sis
 facturus, Cyprium merca-
 tum negotio Aeschini, aut
 hoc illi praeferendo. Simu-
 lat autem Sannio se iter Cy-
 prium prae pecunia praesen-
 ti neglecturum. Prior sen-
 sis Tanaq. Fubro, poste-
 rior Boeclero placebat. *Ve-*
sterhov. Mihi nihil aliud
 videtur intelligere, nisi lu-
 crum ex actione in Aeschi-
 num.

53. HOCCEINE ILLO DIG-
 NUM 'ST? Hujusmodi com-
 ploratio summam despera-
 tionem lenonis ostendit.
Donatus. ILLO DIGNUM
 EST.] Sic Heaut. I. 1. 55.
 Phorm. II. 3. 26. Eun.
 V. 2. 25. *Vesterhov.*

54. HOCCEINE INCIPERE
 AESCHINUM? Quasi de
 magno facinore dixit [*inci-*
pere.] Ut in Heautontimo-
 rumeno, *Vide quod* inceptet
facinus. AESCHINUM autem
 cum laudatione dixit: quasi
 quem non deceat male face-
 re. Et vide quam omnia ex-

periat impotens & miser,
 ob recuperandam rem suam.
Donatus.

55. OPPRESSIONEM, Vim.
Minell. Repentinam & vio-
 lentam invasionem, in me
 securum & imparatum fa-
 ctam. * POSTULET, velit,
 aut speret. ERIPERE POSTU-
 LET.] Εἰ τὰ ἤθει dixit,
 non eripuerit: tanquam ad-
 huc non fecerit. Et sic lo-
 quuntur, qui nolunt circa
 se perseverare injuriam. *Do-*
natus.

56. LABASCIT.] Hoc
 presse dicitur. Et proprie
 dixit LABASCIT, ut & suam
 instantiam, & cunctationem
 tarde incipientis consentire
 monstraret. nam inchoati-
 vum verbum est. Et est me-
 taphora ab arbore facta: quae
 multis succisa ictibus, fer-
 ri tandem incipit in casum
 ponderis [Mf. Hulst. recte:
pendere. Lego igitur & di-
 slinguo: — ictibus ferri,
 tandem incipit in casum pen-
 dere. *Vesterhov.*], ruinam-
 que

Potius, quam venias in ⁵⁹ periculum, Sannio,
 Servesne, an perdas totum, ⁶⁰ dividuum face:
 Minas decem ⁶¹ corradet alicunde. Sa. ⁶² Hei mihi!
 Etiam

que minitari. *Donatus.* Sensus est, Non amplius stat ei sententia. Eun. I. 2. 98. Plaut. Rud. V. 3. 38. *Vesterbov.* Confer Eun. III. 3. 3.

57. UNUM HOC HABEO.] Hoc clare: & subaudiendum est, *Quod dicam*, vel *Dicere*. *Donatus.* UNUM HOC HABEO.] Intelligit consilium. Sic And. IV. 2. 21. Ubi Davus dixisset, *Consilium quaero*, mox Charino roganti, *Quid est?* respondet, *Huic, non tibi habeo*. Palmerius legit, VIRUM HOC HABEO, ad Plaut. Cas. II. 8. 34. refertque ad formulam adagii, in manifestò deprehensos. Sic Eun. V. 1. 19. *Vesterbov.*

58. Non PLACET dixit: sed SATIS PLACET. veluti magnum consilium praebiturus. *Donatus.*

59 PERICULUM.] Dubium seu metum; uti mox versu 35. de re eadem. Quod autem sequitur, SERVESNE, AN PERDAS TOTUM, id Paraphrastes Delphini exponit per, *Totum perdendi*; nempe quia PERICULUM sum.

fit sensu proprio, & recte putavit id non dici de re conservanda, sed de amitenda

60. DIVIDUUM FACE.] Hoc est: *divide*: Figura *μαθηλογία*. *Donatus.* Vñletur simpliciter dictum, pro, *divide in duas partes*. Sic Plaut. Rud. V. 3. 52. *Dividuum talentum faciam*. Et mox:

dimidium tibi sume: dimidium huic cedo.

Apulej. Apol. Sin vero uno unave superstite diem suum obisset: uti tum dividua pars dotis posteriori filio, reliqua prioribus cederet. Mss. quidam, DIMIDIUM FACE. *Vesterbov.*

61. CORRADET ALICUNDE.] CORRADET, cum labore expedit. *Eugraphius* ad vers. 31. CORRADET.] Vide Heaut. I. 1. 89. Phorm. I. 1. 6. Plaut. Poen. V. 6. 25.

Obsecro te, ut liceat simplum solvere.

Trecentos Philippos: credo, corradi potest.

Ita

Etiam de forte nunc venio in dubium miser? 35
 Pudet nihil: ⁶³ omnes dentes labefecit mihi:
 Praeterea colaphis ⁶⁴ tuber est totum caput:
⁶⁵ Etiam insuper defrudet? ⁶⁶ nusquam abeo. Sy.
⁶⁷ Ut lubet.

⁶⁸ Num-

Ita distinguo hunc locum. *Vesterhov.* ALICUNDE dictum est quasi non habentis; nam nec ipsa [*Lego, Ipsae.* Sub. decem minae. *Vest.*] in promptu sunt. *Donatus.*

62. HEI MIHI! ETIAM DE SORTE &c.] *Sors* est summa, cui extrinsecus acquiritur foenus. Ergo *sortem* dicit de pretio quo emta est, id est, viginti minis. Et vide illum damno potius exclamare quam injuria. IN DUBIUM.] Id est, in periculum. *Donatus.* Hoc loco *Sors* est summa seu caput pecuniae, unde lucrum fit nomine usurae & redditus. *Plaut. Mostell. III. 1. 34. Qui mihi neque foenus; neque sortem argenti dant.* Infra V. 3. 30. *De summa nihil deceder.* VENIO IN DUBIUM.] *Quintil. Declam. CCCXVIII. Ne jus quidem dubium erat, etiam antequam veniret in dubium. Ovid. Heroid. XVI. 138.*

In dubium *Veneris palma* futura fuit.

Ubi vide notata *Burmanno. Vesterhov.*

63. OMNES DENTES LABEFECIT MIHI.] Injuria *Lenoni* tunc dolet, quum adjuncta damno est. *Donatus.* OMNES DENTES LABEFECIT MIHI.] Id *Κόρυς* est Graecis. Unde *Belgicum, Krouwen, een Krouw geven. Vesterhov. LABEFECIT.] Labare, id est, ruere fecit ac decidere. Minell. Convulsit, in sua sede laxavit.*

64. TUBER.] H. e. tumorosum, tuberibus scatens. Est vero TUBER adverbium *ἀκλίστον*, ut *uber. Vest.*

65. ETIAM INSUPER DEFRUDET.] *Αὐξήσις* apta *Lenoni* avaro, nam honestior persona non hunc ordinem faceret. *Donat. DEFRUDET?] Meam rem mihi per fraudem eripere audebit? Paraphrastes Delpb.*

66. NUSQUAM ABEO.] Hoc dictum vim habet commi-

60 Numquid vis, quin abeam? Sa. Immo hercle
hoc 62 quaeso, Syre;

Ut ut haec sunt facta, potius, quam 70 lites sequar, 40

71 Meum mihi reddatur: 72 saltem quanti emta 'st,
Syre.

73 Scio te non usum antehac amicitia mea:

74 Me-

minantis: nisi illud cum
contemtu susceperit Syrus.

Donatus. Mss. quidam:

ABIERO. Vesterhov.

67. UT LUBET.] Negli-
genter servus respondet, ut
rogetur a lenone. *Donatus.*

UT LUBET.] Concedentis
formula. Sic And. II. I. 10.

Heaut. V. I. 61. *Vesterhov.*

Apta formula in obstinatos,
quos inepto suo consilio re-
linquimus.

68. NUMQUID VIS, QUIN
ABEAM?] Haec est plena lo-
cutio. NUMQUID VIS, defi-
derat supplementum. Et hoc
uti dicto discedentes solent.
QUIN nunc, quare non sig-
nificat. *Donatus.*

69. QUÆSO, expeto,
oro. * UT UT, quoquomo-
do. *Donatus.*

70. LITES SEQUAR.] Vid.
And. IV. 5. 16. Phorm.

II. 3. 61. Plaut. Pers. V.

2. 20.

Scaligeria 'st, quod bene esse
licet, cum praeverti

Liribus. Vesterhov.

71. MEUM MIHI REDDAT.]

Sortem, quam supra recu-
sabat. *Donatus.* Rivius Co-
dices emendatiores sequen-
tus, REDDAT legit. Atque
ita ediderunt Rob. Stephanus,
Pulmannus, Aldus.
Vesterhov.

72. SALTEM.] Τὸ ἑσχα-

70v. Natum est autem a cap-
tivis, qui nihil aliud prae-
ter salutem a victore perunt.
Donatus.

73. SCIO TE NON USUM
ANTEHAC AMICITIA MEA.]

Figura ἀξιοπιστία, per
quam ostendit, se fideliter
promittere, quod promit-
tit. *Virgilius* [Aen. III. 602.]

scio me Danais e classibus
unum,

Et bello Iliacos fateor petiisse
penates. *Donatus.*

Mss. quidam, & edit. 1469.
aliaeque veteres, SCIO, TE
NON ESSE &c. *Ovid. Trist.*
III. 5. 1.

D d d d

Ufus

74 Memorem me dices esse, & gratum. Sy. 75 Sedulo

Faciam. sed Cresiphonem video. 76 laetus est
De amica. Sa. 77 Quid, quod te oro? Sy. Paulisper mane.

*Usus amicitiae tecum mihi
parvus, ut illam
Non aegre possis diffimulare,
fuit. Vest.*

74. MEMOREM ME DICES] Figurata est inducta promissio praemiorum. Et bene utrumque narrat, nam non continuo qui *memor* est, etiam *gratus* est. *Memor* enim est, qui apud se meminit. *Gratus*, qui meruit hoc nomine vocari, dum vicem reddit. Nam multi sunt *memores*, *ingrati* tamen. *Donatus*. Cic. Fam. X. 11. In amicitia tua memorem atque gratum. [Confer & ejusdem Epistolae num. 1.] Fam. XIII. 9. Te socios Bubyinae, si iis commodaris, memores esse, & gratos cogniturum. Et Fam. XIII. 67. Multis rebus expertus sum gratum hominem, meique memorem. Ovid. Trist. V. 4. 43.

*Pro quibus affirmat, fore se memoremque piumque,
Sive diem videat, sive tegatur humo. Vesterhov.*

75. SEDULO FACIAM.] Sic promittit, ut nihil sua interesse credatur. SEDULO.] De industria, sine dolo. *Donatus*.

76. LAETUS EST DE AMICA.] Hoc lentius, & summis. *Donatus*. DE AMICA.] Propter amicam quam possidet. *Paraphrast. Delph.*

77. QUID, QUOD TE oro?] Deest, *agis*: seu deest, *ego*. *Donatus*. Formula quaerentium, quid decendum sit. Sic. Eun. III. 2. 51. *Vesterhov*. Sannio, ut mos est vehementer aliquid cupientium, denuo suum negotium volens commendare, aut aliquid de eo submonere, hoc inquit; i. e. Quid volui amplius de eo, quod te oro? *Nimell*.

ACTUS SECUNDI

SCENA TERTIA.

CTESIPHO. STRUS.

Ct. **A**BS¹ quivis homine beneficium accipere² gaudeas.

* Verum enim vero id demum³ juvat, si, ⁴ quem aequum 'st benefacere, is facit.

† O frater! frater! ⁶ quid ego nunc te laudem? satis certo scio;

D d d d 2

† Num.

1. ABS QVIVIS HOMINE.] Bene sic coepit, dicturus, O FRATER! FRATER! Et QUI secundum regulam dixit: quia dicimus *Quibus*. caeterum a *Quo*, quis facit, non *Quibus*. Donatus.

2. GAUDEAS.] Pra, gaudium conciliat, voluptati est, delectat.

* VERUM ENIM VERO ID DEMUM JUVAT.] Sallust. Catil. 2. Verum enim vero is demum *mibi vivere atque frui anima videtur*. Ubi vide Gotl. Cort. *Vesterbov*. Ostendit plus asse quod juvat, quam gaudium. *Donatus*. Id praecipuum adfert voluptatem.

4. QUEM AEQUUM 'ST BENEFACERE, IS FACIT.] Exhibeo editiones optimas,

Rob. Stephani, Mureti, Erasmi, Goveani, Bergii, Venetas, Antesignani, Fabri, aliorum. In aliis: est, QUEM AEQUUM EST FACERE, IS BENE FACIT. Rursus in aliis: QUEM AEQUUM EST BENEFACERE, IS BENE FACIT. Donatum legisse, QUEM AEQUUM EST FACERE, IS FACIT, apparet ex ejus verbis, BENE, *subaudiendum est bis numero*. *Vesterb.*

5. O FRATER! FRATER!] *Virgilius* [Aeneid. X. 600.] & fratrem ne desere frater.

Unum relatum est ad appellationem: alterum ad laudem. & subdistingendum, ut videatur quaevisse, quid ultra diceret, & plus invenire

7 Numquam ita magnifice quidquam dicam, id virtus quin superet tua.

Itaque unam hanc rem me habere praeter alios praecipuam arbitror, 5

8 Fratrem 9 homini nemini esse 10 primarum artium magis principem.

Sy.

nire se non potuisse [supple, ostendat, aut praeced. voculam se expunge,] quam, FRATER! Donatus. Quasi dicat, O mi frater nomine, & re! O mi frater sanguine, sed multo magis amore & officio!

6. QUID EGO NUNC TE LAUDEM?] Quia laus, genus causae est, quod non adhibetur, nisi dubiae rei. QUID, pro ad quid, propter quid. Et NUNC τῷ ἰδιωτισμῷ additum est ex superfluo: Ut, [Virgil. Aeneid. IV. 265.]

tu nunc Carthaginis atrae Fundamenta locas? Donatus. Sic Eun. III. 5. 17. Menander:

ὧς ἦδ' ὧ γ' ἐν ἀδελφοῖς ὁμοιοῖας ἔρω!

Vide Interpretes ad Psalm. CXXIII. 1. Vesterhov.

7. Deest quod: ut sit, quod numquam ita magnifice. Duplex causa est omittendae laudis, si res aut nimium

mala est, aut nimium bona. Donatus. NUMQUAM ITA MAGNIFICE QUIDQUAM DICAM, ID VIRTUS QUIN SUPERET TUA.] Cic. pro L. Manil. 11. Jam vero virtuti Cu. Pompeji, quae potest par oratio inveniri? Sallust. Catil. 3. Facta dictis sunt exaequanda. Ubi vid. Gotl. Cortius. Vesterhov. Bona περίφρασις. VIRTUS TUA potius, quam tu. Donatus.

8. FRATEM.] Nove dixit UNAM REM, Fratrem. Sed ego puto FRATEM non subdistinguendum, sed legendum contextè usque ad PRINCIPEM. Nam si distingueris FRATEM, erit bis, ut arbitror, subaudiendum, & supra, & infra. Quod si FRATEM inferioribus junxeris, & cum admiratione pronuntiabitur, & subaudiatur, Quam mihi. Hanc sane locutionem scire debemus, propter personam elaboratam [vox Elaboratam per-

Sy. ¹¹ O Ctesipho! Ct. O Syre! Aeschinus ubi est?

Sy. ¹² Ellum! te expectat domi. Ct. ¹³
Hem!

D d d d 3

Sy.

pertinet ad locutionem, non ad personam.] nam nimium gaudet, & rusticus adolescens est, qui laudare conatur Aeschinum: quasi titubans, & penè balbutiens. *Donatus.* Nempe vox FRATREM stat in ambiguo nexu; nam potest, distinctione postposita, ad antecedens referri (quod Donatus hic vocat *subdistingueret*, & *distingueret* FRATREM:) Sed tum in hoc versu subaudienda iterum est haec vox, uti & verbum ARBITROR, quod Donatus videtur praecipere his verbis: *Erit his subaudiendum, ut arbitror*; &c. His positis, sensus horum versuum erit: *Hanc unam rem habere me arbitror magis pretiosam quam ullus alius habet, fratrem scilicet: Homini nemini fratrem esse arbitror primarum artium magis principem quam mihi.* At longe simplicius est FRATREM ad posterius referre, & utrumque versum una sententiâ sic exponere: *Arbitror me omnibus aliis in hac una re excellere (vel, prae omnibus*

aliis hac una re esse fortunatum) quod nemini homini frater sit primarum artium magis princeps quam mihi. Vesterhovius observat in Mss. Traject. puncto distingui post FRATREM.

9. HOMINI NEMINI.] No-
ve auribus nostris, sed veterum consuetudine locutus est. nam quum NEMINI, hominem significet: quid opus fuit dicere, HOMINI NEMINI? *Donatus.* Variant Mss. & edd. In aliis est, FRATREM HOMINI NEMINEM ESSE. In aliis, FRATREM HOMINEM ESSE. Duo Mss. Leid. HOMINUM NEMINEM. Duo, HOMINI NEMINEM. Unus, HOMINEM NEMINEM. Mss. Traject. HOMINUM NEMINEM ESSE PRIMARUM MAGIS PRINCIPEM. *Vesterh.*

10. PRIMARUM ARTIUM MAGIS PRINCIPEM.] Videtur intelligere Artem Amandi. Linacer Lib. VI. locutionem hanc Hellenismum infinitae orationis vocat, cujus sensus sit, *Fratrem talem, ut nemo homo sit magis princeps pri-*

Sy. Quid est? Ct. ¹⁴ Quid sit! illius opera, Syre,
nunc * vivo. ¹⁵ festivom caput!

¹⁶ Qui

primarum artium. Vesterhov. *Ἀρς ἀπὸ τῆς ἀρετῆς* dicta est per syncopam. *ἀρετῆ* autem virtus est. *Donatus* ad And. I. 1. 4. Quem sensum ipse Terentius ibidem confirmat, vers. 5. 6. & 7. Paraphrastes Delphini hic per *Primas artes* intellexit humanitatem, beneficentiam, addo pietatem; melius, arbitror, quam Vesterhovius; & item, quam Minellius, cui *Artes* hic sunt, Fores effringere, puellam diripere, lenonem pessime afficere. Autor porro, PRIMARUM ARTIUM dixit modò, pro, in primis artibus, per antiptosin. Ne pos in Attico VI. 4. de Hortensio: *Principatum* eloquentiae tenebat. PRINCIPEM, egregium, excellentem: Minellius exposuit, τῶν πρώτων ἀρετῶν κύριον, id est, dominum, possessorem.

II. O CTESIPHO!] Mi-
re coepit, gaudium signifi-
cans. O CTESIPHO, O SY-
RE!] Ille ut gaudens: hic,
ut qui non praeviderit, O
dicit. *Donat.*

12. ELLUM!] Ecce illum: vel pronomen est, vel adverbium demonstrantis. Alii interrogative legunt: ut sit, ELLUM DICIS? TE EXSPECTAT DOMI. ut sit, ELLUM pronomen, id est, illum. nam & illum, & ellum & ollum veteres dixerunt. *Donatus.*

13. HEM!] Interjectio est laetantis. *Donatus.*

14. QUID SIT?] Deest, quaeris? sed est admirantis magis, quam interrogantis. ILLIUS OPERA.] Dicendo OPERA, & corporeum laborem Aeschini ostendit, & religionem. Ut, [Virgil. Aeneid. VII. 331.]

*Hunc mihi da proprium, virgo
sata nocte laborem,*

Hanc operam.

Hanc religionem ait [Virgilius sc. non Terentius: nisi forte OPERA de fraterna pietate deheamus accipere.] ut [Georg. I. 338.]

annua magnae

*Sacra refer Cereri laetis op-
tatus in horis.* *Donatus.*

OPERA.] Auxilio, beneficio.

* NUNC VIVO.] O mi-
ram amplificationem benefi-
cii

¹⁶ Qui omnia sibi postputavit esse ¹⁷ prae meo comodo:

D d d d 4

¹⁸ Ma-

cii. non dixit, *amicam habeo*: sed quod satis grave, & satis amatorium, Vivo, inquit. *Donatus*. Vivo.] H. e. Resipisco, cum antea occidisse, & pene sepultus viderer. Cic. pro P. Séxt. 31. *Res erat, & causa nostra eo jam loci, ut erigere oculos, & vivere videretur*. Vest.

15. FESTIVOM CAPUT!] Huic contrarius sensus est, *Ridiculum caput* [Aud. II. 34. ubi & Donatus docuit, *Caput* pro toto homine poni.] Alii putant, FESTIVOM CAPUT, non Aeschiui intelligendum, sed orationis, quam habet Ctesiphon, agens gratias fratri. Ita in Eunuchō, *quam venuste! quod dedis Principium adveniens!* sed male: nam *caput Aeschiui*, id est [Ms. Boend. intelligo. expuncto commate ante & post. *Vesterbov.*] ipsum Aeschinum: ut in toto [i. e. de toto] pars sit per *συνεκδοχήν*: in qua figura & pars pro toto ponenda est, quae aut eminet ex toto, aut majoris pretii est ad id quod agitur. *Donatus*. Edd. Anonyma, Tarvis.

anni 1481. Veneta 1490. Heinsius in edit. Amstelod. 1618 Syro haec tribuunt; quod sequuta est Dacieria. Quando tamen dubium manet, Aeschinuinne intelligat servus, an Ctesiphonem [aut hujus orationem, de qua Donatus in Nota monuit.] Mss. plerique omnes tribuunt Ctesiphoni. *Vesterbov.* O suavem, jucundum, hominem! Caput enim eleganter ponunt pro homine. Virgil. Aeneid. IV. 613. *Infundum caput*. Horat. Epist. II. 2. 188. de Genio natali:

mortalis in unum

Quodque caput.

I. e. Unicuique homini.

16. QUIN OMNIA.] Admirative QUIN. *Donatus*. Rich. Bentleyus V. Cl. ad Horat. Sermon. I. 10. 21. ex Donato & Codd. Faërne, sed & e duobus Britannicis optinae notae legit, QUIN — POSTPUTARIT. Sic Hec. III. 5. 32. *Vesterbov.* Cum praemiserit *Caput*, subdidit QUI, construens hoc pronomen cum sensu nominis praecedentis, non cum ipso nomine.

¹⁸ Maledicta, famam, meum amorem, & peccatum
in se transtulit. 10

¹⁹ Nihil pote supra. ²⁰ sed quisnam? foris crepuit.
Sy. ²¹ Mane, mane! ipse exit foras.

17. PRAE MEO COMMO-
DO.] Id est, mei commodi
comparatione: ut in Eunu-
cho, *Hic ego illum comiensis
prae me*, id est, mei com-
paratione. *Donatus*. Editio
anni 1469. PRO MEO COM-
MODO. *Vesterhov*.

18. MALEDICTA, FAMAM.]
MALEDICTA, aut lenonis;
aut Demene: FAMAM au-
tem, populi. nam si aliter
acceperis, idem *maledictum*
videbitur & mala fama.
MEUM AMOREM, ET PECCA-
TUM.] De rapienda mere-
trice, & amanda. *Donatus*.
PECCATUM IN SE TRANSTU-
LIT.] *And. II. 3. 5. Ve-
sterhov*. Suscepit in se. *Pa-
raphrastes Delph*.

19. NIHIL POTE SUPRA.]
ΕΛΛΕΨΙς per admiratio-
nem est: subaudiendum est
enim *Esse* vel *Uci*. *Dona-
tus*. Mss. quidam, NIHIL
SUPRA POTEST. *Vesterhov*.

20. SED QUIS NAM? FO-
RIS CREPUIT.] Resonuit: ut
decrepiti dicti sunt clamosi
senes. FORIS singularis nu-
meti, nominativi casus.
Donatus. Libri quidam ve-
tusti, post Editionem Ano-

nymam, SED QUIDNAM FO-
RES CREPUIT? atque ita
Heinsius recensuit. Mss. qui-
dam, SED QUISNAM FORES
CREPUIT? quomodo Leiden-
ses omnes, nisi quod unus,
ut & Mf. Graev. τὸ SED
omittit; in uno superscrip-
tum, APERUIT. Mf. Tra-
ject. & editio Juntina, SED
QUISNAM FORIS CREPUIT?
τὸ QUISNAM autem antique
dictum pro QUAENAM. po-
tuitque ita dixisse Ctesipho
exultans gaudio, nec satis
advertens animum, quae
fores crepuerint. Nisi au-
tem legisset *Donatus*, FO-
RES, non annotasset esse sin-
gularis numeri, nominativi
casus. Sic *seles*, *vulpes*, pro,
felis, *vulpis*. Quanquam &
FORIS dixerunt. *Plaut. Mil.*
II. 1. 76.

sed foris concrepuit. Vest.
Plaut. Casin. V. I. 17.
vollra, foris crepuit.

QUISNAM, Sub. adest, vel
exit. *Donatus* videtur legis-
se, SED QUIS? NAM FORIS
CREPUIT. Scio tamen Nam
interdum separatim legi a
vocula cui subnexus est.

ACTUS SECUNDI

SCENA QUARTA.

AESCHINUS, SANNIO, CTESIPHO, STRUS.

Aef. **U**bi ille est sacrilegus? *Sa.* ¹ Men' quaerit? num quidnam effert? ² occidi!

Nihil video. *Aef.* ³ Ehem! opportune: te ipsum quaero, ⁴ quid fit, Ctesipho?

D d d d 5

⁵ In

21. MANE, MANE.] Gaudentis est hoc dictum, non operiri iubentis. *Donatus.* IPSE, de quo loqueris.

1. MEN' QUÆRIT? NUM QUIDNAM EFFERT?] Sperat nunc leno se aliquid accepturum propter convicium. Et vide, quanti faciat [pro, *quam parvi.* neque audiendus Vesterhoviis, commendans ex Mf. Boend. & edit. primis, *quantam ferat leno pro lucro* &c.] Leno prae lucro injuriam, qui se *sacrilegi* nomine significari non solum non dolet, sed etiam cupit. Oportet autem MEN' QUÆRIT? cum quadam gesticulatione & subfultatione sperantis Lenonis, ad hoc se quaeri, ut accipiat, pronuntiare. *Donatus.* Vesterhovia teste pauci Libri cum Cod. Bemb. legunt,

ME QUÆRIT. quod laudat Tanaq. Faber: cui & ego lubens accedo; nam sic Leno ipse sibi applicat nomen sacrilegi. Quidam Mss. pro EFFERT, habent AFFERT. Alii, EFFERTUR. notante Vesterhovia.

2. OCCIDI! NIHIL VIDEO.] OCCIDI, non quia sacrilegus dictus est, sed quia nihil accipit. Et simul xestam considera loquentis ex verbis. OCCIDI! NIHIL VIDEO.] Mire hoc verbo apparet, in vultu lenonis & spem mortuam, & extinctum gaudium. nam & apta est ἔλλασις haec dicentis: OCCIDI! NIHIL VIDEO. neque enim addidit *Proferri*, aut quid tale. *Donatus.*

3. EHEM!] Interjectio repentinae rei. OPPORTUNE: TE

⁵ In tuto 'st omnis res: ⁶ omitte vero tristitiam tuam.
Ct. ⁷ Ego illam hercle vero omitto, qui quidem te
 habeam fratrem. o mi Aeschine!

O mi germane! ah, vereor ⁸ coram in os te laudare
 amplius,

5
 Ne

TE IPSUM QUÆRITO.] *ἀσυν-
 δερον.* deest *Venisse*: non
 enim sequenti nectitur. *Do-
 nat.*

4. QUID FIT, CTESI-
 PHO?] QUID FIT, blandum
 initium [Ita infra V. 5. 2.
 & V. 7. 3.] non enim nunc
 interrogat, quum ipse di-
 cat, IN TUTO 'ST OMNIS
 RES. *Donatus.* Hunc & se-
 quentem versum interpola-
 tum esse suboluit Guyeto.
 distinguit ergo, AË. HEM,
 CTESIPHO, OPPORTUNE. TE
 IPSUM QUÆRO. CT. QUID,
 AESCHINE? AË. IN TUTO
 'ST OMNIS RES. OMITTE &c.
 Malim leviori mutatione:
 AË. EHEM! OPPORTUNE:
 TE IPSUM QUÆRO. CT. QUID
 FIT? AË. CTESIPHO, IN TU-
 TO 'ST OMNIS RES. OMITTE
 &c. In Mss. Leidenſium
 uno est, EHEM OPPORTUNE,
 TE IPSUM QUÆRITO. CTESI-
 PHO, QUID FIT? IN TU-
 TO — RES. OMITTE &c.
Vesterhov.

5. IN TUTO 'ST OMNIS RES.]
 Quasi amatori, omne dixit

negotium de amica. AN
 OMNIS RES, & lenonis jur-
 gium, & suspicio patris
 Demeae. *Donatus.* Plaut.
 Merc. II. 3. 48.

Res adhuc quidem hercle in
 tuto 'st. *Vesterhov.*

Extra periculum. *Minell.*

6. OMITTE VERO.] VE-
 ro, abundat: aut correpti-
 vum est, jamdudum non
 omittentis. TRISTITIAM
 TUAM.] Sic dixit, quasi
 nimiam. *Donatus.* Editio
 Anonyma, HANC TRISTI-
 TIAM TUAM. *Vesterhov.*

7. EGO ILLAM HERCLE
 VERO OMITTO.] Apparet
 non nunc primum dici Cte-
 siphoni ab Aeschino, OMIT-
 TE VERO TRISTITIAM TUAM.
 nec nunc primum respon-
 sum, OMITTO: & ideo ad-
 ditum est, HERCLE VERO:
 quia nunc demum data est
 plena securitas. *Donatus.*
 HERCLE VERO.] Muretus FA-
 CILE VERO defendit, quo-
 modo erat in omnibus Mss.
 Boecleri, sed & in Mss. Lips.
 Graev. & Edit. anni 1469.
 Mediol. Junt. *Vesterhov.*

Ne id ⁹ assentandi magis; ¹⁰ quam quo habeam gratum, facere existumes.

Aes. ¹¹ Age, inepte: ¹² quasi nunc norimus nos inter nos, Ctesipho.

¹³ Hoc

8. CORAM IN OS TE LAU-
DARE AMPLIUS.] CORAM, ad
ipsum pertinet qui laudat,
& ad eos qui audiunt: IN
os, ad ipsum qui laudatur.
Nam CORAM laudat, qui
non tacet apud alios, & hoc
agit non per epistolam, sed
ipse praesens. IN os, qui
apud ipsum loquitur, quem
collaudat. *Donatus.* CORAM
IN OS TE LAUDARE.] Graeci
idem varie exprimunt:
*ἐπαινεῖν παρόντα, καὶ ἀ-
σώμα, καὶ ὀφθαλμῶς,
εἰς κεφαλὴν.* Gratius vero
est, absentem laudari. Cic.
pro Sext. 40. *Adiit ad remp.*
tribunus plebis Milo: de cu-
jus laude plura dicam, non
quoniam aut ipse haec dici, quam
existimari malis, aut ego
hunc laudis fructum praesenti
libenter impertiam. Contra-
rium est infra V. 4. 10.
Nulli laedere os. *Vesterhov.*

9. NE ID ASSENTANDI.]
Antiqua ἑλλειψις, deest
enim *Causa.* ASSENTANDI.]
Adulandi. *Donatus.* ASSEN-
TANDI.] Ellipsis Attica etiam

Livio familiaris. Ita & Grae-
ci omittunt *χάριν* & *ἐνεκα.*
Adde Taubm. ad *Plant. Rud.*
V. 3. 18. & *Voss. Art.*
Gramm. Lib. VII. cap. 7.
Vesterhov.

10. QUAM QUOD HABEAM
GRATUM.] Varie: non enim
intulit, *quam gratias agen-*
di. QUOD. Quia. *Donatus.*
QUO HABEAM GRATUM.] Ita
edidi ex Codice Bembi, &
auctoritate aliorum, simul
metro suadente. In aliis est,
QUAM QUOD HABEAM GRA-
TUM. Editio Tarvis. [totum
versum] legit, NE ID AS-
SENTANDI MAGIS AESTIMES,
QUAM QUOD HABEAM GRA-
TUM, FACERE. *Vesterhov.*
Quo, pro, quod, seu quia.
Cic. Fam. VI. 3. 1. *Super-*
rioribus litteris benevolentia
magis adductus, quam quo
res ita exigeret, fui longior.
HABEAM GRATUM, I. e. Be-
neficium tuum habeam pro
tali, cui debeatur gratia,
seu, obstrictum me tibi ag-
noscam. *Paraphrastes Delph.*
exponit: *memor sum bene-*
ficii. II.

¹³ Hoc mihi dolet, ¹⁴ nas pene fero scisse; & pene
¹⁵ in eum locum
 Redisse, ut si omnes cuperent, nihil tibi possent
 auxiliarier.

Ct. ¹⁶ Pudebat. *Aef.* Ah! ¹⁷ Stultitia 'st istaec,
 non pudor, tam ob parvolam 10
Rem

11. AGE, INEPTE.] Non
 est injuria, quia & major
 frater est, & blanda dictu-
 rus. *Donatus.* Omitte ista,
 subaudit *Paraphrastes Delpb.*
 AGE hic est corripientis fra-
 trem, quod talia de se co-
 gitet.

12. QUASI NUNC NORI-
 MUS NOS INTER NOS.] Haec
 varie leguntur. Edit. 1469.
 & aliae, item Fabriini, QU-
 ASI NUNC NÓN NORIMUS NOS.
 Rursus alii: QUASI NON
 NORIMUS. Illud autem NUNC
 videtur exponendum per
nunc demum, nunc primum.
 NOS INTER NOS.] *Cic. Fam.*
 III. 9. *Fuisse, qui nos quo*
animo inter nos sumus, esse
noluit. *Fam. XIII. 76. Ut*
nihil possit esse conjunctius,
quam nos inter nos sumus.
Vesterhov.

13. HOC MIHI DOLET.]
Τὸ ἰδιωτισμῶ. MIHI DO-
 LET, pro *Doleo.* Et DOLET
 his subaudiendum est. *Do-*
natus.

14. NOS PENE SERO SCIS-
 SE.] Sub. Puellam Cyprum
 esse deportandam, & pro
 mancipio vendendam. *Vest.*

15. IN EUM LOCUM RE-
 DISSE.] Sic *Phorm. I. 2. 5.*
 ex quo loco conficias, τὸ
 REM hic excidisse; quod
 Guyetus in tribus Codd.
 veteribus scriptum invenit.
 Legerim igitur, ET PENE
 REM IN EUM &c. Atque ita
 habet editio Anonyma, &
 Tarvisiana, anni 1481. sed
 & Veneta, anni 1490. *Ve-*
sterhov. Possit tamen subau-
 diri Te, & REDISSE, pro,
 redactum esse, accipi.

16. PUDEBAT.] Deest
Fateri. *Donatus.* PUDEBAT.]
 Sub. Amorem meum ape-
 rire patri. *Vesterhov.*

17. STULTITIA 'ST ISTAEC,
 NON PUDOR.] Ideo *stultitiam*
 vocat *Aeschinus*, quidquam
 celare patrem, quod ipse
 nihil celaret Micionem. Su-
 pra I. 1. 29. *Vesterhov.*
 TAM OB PARVOLAM REM.]
Ergo

Rem ¹⁸ pene ex patria? turpe dictu. ¹⁹ Deos quae-
so, ut ²⁰ istaec prohibeant.

Ct. Peccavi. Aef. ²¹ Quid ait tandem nobis San-
nio? Sy. Jam ²² mitis est.

Aef. Ego ²³ ad forum ibo, ²⁴ ut hunc absolvam:
²⁵ tu intro ad illam, Ctesipho.

Sa.

Ergo diminutivis adjungi-
tur TAM particula. Et deest
Perire; sed τῷ εὐφημισμῷ
tacetur. TAM OB PARVOLAM
REM.] Id est, meretricem.
Donatus. PARVOLAM, Parvi
momenti. Minell. Ex eo
quod Donatus hic subaudit
Perire, verisimile est eum
post REM commate aut colo
distingxisse.

18. PENE EX PATRIA?]
Deest, *Fugere*: quia amato-
res comici cito cominanan-
tur, patriam se deserturos,
ut amicas sequantur. PENE
EX PATRIA?] Α' ποσιώπη-
σις εὐφημισμόν χάριν.
Menander, mori illum vo-
luisse fingit: Terentius fu-
gere. Donatus. In Editio-
ne Delph. colo distinguitur
post Patria; quod mihi ni-
hilo pejus videtur.

19. DEOS QUAE-
SO, UT ISTAEC PROHIBEANT.] Sy-
ro haec tribui mallet Ve-
sterhovius; eo quod non
ipsum narrantis, sed alterius

verba esse soleant. allegat
quidem pro hac sententia.
Heaut. V. 4. 18. & Hec.
II. 1. 10. Sed opponi po-
test And. III. 3. 36. &
praeterea in hac deprece-
tione vis est amoris fraterni.

20. ISTAEC.] Id est, exi-
lium, fugamque patriae.
Donatus.

21. QUID AIT TANDEM
NOBIS SANNIO?] NOBIS,
τῷ ἰδιασμοῦ additum est.
non enim NOBIS intelligen-
dum est. Donatus. Empha-
sin habent voces TANDEM
& NOBIS. Sic infra IV. 5.
31. & III. 4. 30. *Vesterh.*

22. JAM MITIS EST.]
Nimirum ex debacchante.
Sic IV. 1. 18.

*Quum fervet maxime, tam
placidum quam ovem reddo.*
Cic. de Senect. 4. de Fabio
Maximo: Annibalem, juve-
niliter exsultantem patientia
sua mollebat. *Vesterhov.*

23. AD FORUM IBO.]
Tunc enim, in foro & de
men-

Sa. Syre, *insta* ²⁶. *Sy.* ²⁷ Eamus: namque hic properat in Cyprum. Sa. ²⁹ Ne tam quidem.

³⁰ Quam-

mensae scriptura magis, quam ex arca domoque, vel cista, pecunia numerabatur. *Donatus.* AD FORUM IBO, UT HUNC ABSOLVAM.] Respicit morem veterum, ab argentariis, quorum mensae & tabernae in foro erant, nummos solventium. Vide ad Phorm. V. 7. 29. *Vest.*

24. UT HUNC ABSOLVAM.] Id est, ut hunc, reddito illi pretio, dimittam. Nam veluti ligati sunt, quibus debetur aliquid. — Est ergo ABSOLVAM, pro, *a me solvam*. An jocatur in tristitia Lenonis, qui illum cum barba lenonis, & moestu vultu sequitur, tanquam reus? *Donatus.* UT HUNC ABSOLVAM.] Mire dictum, quum debitor proprie sit absolvendus, utpote obligatus creditori. Plaut. Mostell. III. I. 120. [de importuno creditore.]

Absolve hunc, quaeso, vomitum, ne hic nos enecet. *Vesterhov.*

25. TU INTRO AD ILLAM, CTESIPHO.] Bona ἔλλειψις,

significans laetitiam potiundae meretricis. *Donatus.*

26. Sub. Ut mihi argentum renumeretur. *Vesterhov.*

27. EAMUS: NAMQUE HIC PROPERAT IN CYPRUM.] Haec dicens servus vult videri partes Lenonis agere, ejusque causam tueri, quum revera eidem fraudi sit hic sermo. Certe ita accipit ipse Leno. Mss. quidam & editi vetusti, PROPERAT CYPRUM. *Vesterhov.* PROPERAT, sub. proficisci.

29. NE TAM QUIDEM.] TAM pro *Tantum*. & deest, *propero*. *Donatus.* Existimat Guyetus, τὸ TAM δεικτικῶς dictum, extensione summi digiti, ut rei minimae. Mihi contra videtur Sannio velle significare, se *non tam* properare in CYPRUM, ut non malit ante argentum recipere pro rapta Fidicina. Certe hunc sensum hoc loco firmant sequentia. Unde recte Fabrini: NE TAM QUIDEM, scilicet *propero*; vertitque: *Jo non ho tanta fretta*. Edd. Anonyma & Tarvisiana, NE TAM CITO QUIDEM. *Vesterhov.*

30 Quamvis etiam maneo otiosus hic. Sy. Reddetur: ne time. 15

Sa. At 31 ut omne reddat. Sy. Omne reddet: tace modo, ac sequere hac. Sa. 32 Sequor.

Ct.

30. QUAMVIS ETIAM.]

Pro, *Id quantum vis*. [I. e. quantum tu putas, vel dicis. Itaque ex mente Interpretis tō *Quam vis* respondet ad præcedens *Tam propero*; estque punctum de fine versus superioris tollendum, substituto cominate, & post ETIAM, aut certe post QUAMVIS, collocandum; ut sit ordo & sensus: *Ne tam quidem propero etiam* i. e. adhuc, *quam tu vis me properare. volo hic in otio manere*. Sed fatendum est aliam esse mentem Interpretis in verbis sequentibus.] ETIAM particula, utrum consentientis adverbium, an conjunctio, qua significat & properare se, & non in tantum, ut negligat quod sibi debetur. MANEO OTIOSUS hic.] Hoc separatim inferendum est [Haec verba firmant meam conjecturam, huic Notae supra insertam. Quae autem sequuntur verba Interpretis, ut sensu casu, omitto.] *Donas, QUAM-*

VIS ETIAM MANEO OTIOSUS HIC.] Sensus commodissimus videtur esse: Quamquam profecto otiosus futurus sim, si hic maneo, i. e. quamquam hic manendo nihil agere possim, quod in rem meam sit; seu, quamquam mansio mea hic loci, nihil mihi afferat emolumentum. Potest etiam Synchysis in verbis esse, ita explicanda: *Etiā maneo hic, quamvis otiosus*, i. e. Adhuc (profecto) manere volo hic, quamvis &c. Tertium sensum ex diversa interpolatione existentem, superius attuli. Vesterhoviū QUAMVIS exponit, quantumlibet. valde; & advocat Phaedr. l. 28. 1.

Quamvis sublimes debent humiles metuere.

Quando sensus fuerit: Maneo hic adhuc valde securus, seu in summo otio.

31. AT UT OMNE REDDAT.] Dividuum facere non vult Leno, quod suaserat Syrus, ne scilicet de sorte quid perdat. Ml. Mark. Ab, Fac

Ct. ³³ Heus! heus! Syre. Sy. Hem! quid est?

Ct. Obsecro hercle, ³⁴ hominem istum
impurissimum

Quamprimum absolvitote: ³⁵ ne, si magis irritatus
fiet,

³⁶ Aliqua ad patrem hoc permanet; atque ego tum
³⁷ perpetuo perierim.

Sy.

FAC UT OMNE REDDAT. Quae
manifesta glossa est. *Vesterh.*
Hoc cum trepida & vultuo-
sa supplicatione pronuntian-
dum est. *Donatus.*

32. Hoc verbo Leno sa-
tis commitigatus ostenditur.
Donatus.

33. HEUS! HEUS!] Vox
est de longinquo revocantis.
Donatus.

34. Satis mansuete, qua-
si *Lenonem*, aut non possit
rusticus, aut non audeat di-
cere, HOMINEM dixit. ISTUM
IMPURISSIMUM.] Avarissi-
mum. Et totum cum ex-
secratione Lenonis. *Donat.*
HOMINEM ISTUM IMPURIS-
SIMUM.] Convicium in le-
nonem passim apud Plautum
& Terentium, notans *ava-*
rum. Cic. pro Cluent. 25.
Quae pecunia simul atque ad
eum delata est, homo impu-
rissimus statim coepit in ejus-
modi mente, & cogitatione
versari: nihil esse suis ratio-
nibus utilis. *Vesterh.* Cre-

diderim tamen hoc vocabu-
lo, cum de lenonibus usur-
patur, simul designari quae-
stus obscenitatem.

35. NE, SI MAGIS IRRI-
TATUS SIET.] Velut clamet
scilicet: & proprie de Le-
none, quem irritari dicit ut
canem. Nam *irritari*, pro-
prie canes dicuntur. * *Lu-*
cilius de litera R.:

Irritata canis quod, homo
quam, plurima dicitur.

Donatus: * Verba Lucilii
Sat. Lib. I. ita exhibentur
in Fragmentis

Irritata canes quam homo
quam plauis dicitur.

Plaut. Amph. II. 2. 75.
So. Irritabis crabrones. Vest.

36. ALIQUA AD PATREM
HOC PERMANET.] Non dicit
quid: sed nos intelligimus
raptum puellae significari.
ALIQUA AD PATREM — PER-
MANET.] Proprie secretum
latens latici comparatur, in-
tra vas clausum existenti:
quod,

Sy. Non fiet: bono animo es: ³⁸ tu cum illa te intus oblecta interim: 20

Et ³⁹ lectulos jube sterni nobis, & parari caetera: Ego jam, transacta re, ⁴⁰ convortam me domum ⁴¹ cum obsonio.

Ct.

quod, quum effunditur, manus. Donatus. Sic Plaut. Capt. II. 1. 25.

Neve permanet palam haec nostra fallacia.

Eadem metaphora Eun. I. 2. 23. & 41. Cic. Fam. VIII. 6. Invidiosum tibi sit, si emanarit. Vesterbo.

37. TUNC PERTETUO PERIERIM.] Quasi & nunc se periisse sentiat, sed non PERPETUO. Donatus Videtur metuere abdicationem & exheredationem. de ejus causis vide Quinctil. Instit. VII. 4. Plin. VII. 45. Cod. VIII. 47. de patr. potest. Vesterb. PERPETUO, omnino. Paraphrast. Delph. Confer Eun. V. 9. 13. Et PERIERIM dixit potius quam peream, ad inevitabilem interitum demonstrandum

38. TU CUM ILLA TE INTUS OBLECTA.] Moraliter ILLA dictum est. ut, Daturne illa hodie Pamphilo? & Illa quidem mea erit [Phorm. I. 2. 84. Ubi tamen legitur, Nostra erit.] CUM ILLA TE OBLECTA.] Honeste ex-

plicavit turpe dictum [Mf. Boend. & edd. vet. Turpe factum. Vesterh.] Donatus. Suavins hoc protulit, quam, Cum illa mane. neque puto turpe quicquam fuisse.

39. LECTULOS JUBE STERNI NOBIS.] Vide ut totum superbe & magnifice loquitur Syrus. Donatus. Loquitur ex more servorum, quorum animus, heris vel gravissimis rebus districtis, semper in patinis erat. Vesterb. LECTULOS.] Discubitorios. Minell. CAETERA.] Ad coenam necessaria. Paraphrast. Delph.

40. CONVORTAM ME DOMUM.] CONVORTAM, magnifice dictum. verbum est enim magni moliminis & agminis ingentis. Nam Convertere se dicitur, quem pompa praecedit; ut Imperator proprie convertit exercitum. Donatus. CUM OBSONIO.] Eduliis, quae adduntur ultra panem & vinum. Minell. Opsonium maxime significare pisces observat Vesterb. E c e c ho-

Ct. ⁴² Ita quaeso: quando hoc bene successit, ⁴³ hilarem hunc fumamus diem.

hovins ad And. II. 2. 23. ex Plutarch. Sympos. Lib. IV. Corn. Nepote, Themist. X. 3. & Plauto, Bacch. I. 1. 63. & 69. ubi *piscatus* & *opsonium* ἰσοδύναμα sunt. Verba autem Plutarchi sunt. haec: ὡς γὰρ πολλῶν ὄντων ποιῆσιν, ἐναὶον κράτιστον ἐξαιρέτως ποιῆσιν καλῶμεν· ἕτως πολλῶν ὄντων ὄψων, ἐκνενίκηκεν ὁ ἰχθύς μόνων ἢ μάλιστα γε ὄψων καλεῖσθαι, διὰ τὸ πολὺ πάσων ἀρετῇ κραιεῖν. *Quemadmodum enim ex multis Poetis unum, qui reliquis praestint, eximio nomine Poetae officimus: ita quum multa opsonia sint, piscis tamen obtinuit, ut vel solus, vel praecipue opsonium vocaretur, quia nobilitate reliquis omnibus antecellit.*

42. I T A QUAESO.] Volunt quidam & hunc versum Syri personae adjungendum. *Donatus.* QUANDO,

postquam, vel quoniam, Mss. plusculi non agnoscunt τὸ Hoc. Neque editio anni 1469. docente Vesterhvio. Intelligitur autem negotium de amico potiunda, & placando Lenone.

43. HILAREM HUNC SUMAMUS DIEM.] Sic infra V. 3. 68. Lucil. Sat. III.

Et spatium curando corpori bonestum

Sumemus.

Plant. Epid. I. 2. 54.

eamus intro hic ad te, ut hunc hodie diem

Inculceme habeamus.

Valet autem τὸ SUMAMUS idem quod CONSUMAMUS. Quid Helenius Aeron hic notaverit & observaverit, vide apud Charisium Lib. II. *Veslerhov.* SUMAMUS.]

Sc. nobis, usurpemus, ἰδιοποιῶμεν, fruamur hoc die. *Minell.* HILAREM SUMAMUS, Hypallagen sapit, pro, ad hilaritatem sumamus, hilaritati impendamus, aut per hilaritatem consumamus.

ACTUS TERTII

SCENA PRIMA.

SOSTRATA. CANTHARA.

So. **O**BSECCRO, ¹ mea nutrix, ² quid nunc fiet?

Ca. Quid fiet, rogas?

³ Recte, aedepol, spero. So. ⁴ Modo dolores, mea tu, occipiunt primulum.

Eccc 2

Ca.

I. MEA TU NUTRIX.] MEA nunc pro blandimento ponitur. *Donatus.* OBSECCRO, MEA NUTRIX.] Ita praestantissimae editiones, Juntina, Aldina, & his vetustiores. In aliis, OBSECCRO TE, MEA NUTRIX. Rursus in aliis, OBSECCRO, MEA TU NUTRIX. *Mss.* variant. *Vesterh.*

2. QUID NUNC FIET?] Imploratio est magis trepidantis, quam ignoratio & interrogatio. namque illius nutrix est, quippe amica est: sed non sapientior nutrix est, quam domina sua. *Donatus.*

3. RECTE, — SPERO.] Sic *Heaut. I. I. 107. Vesp.*

4. MODO DOLORES, MEA TU, OCCIPIUNT PRIMULUM.] Evidenter hic MODO temporis praesentis adverbium est. Et rursus MEA TU, blandimentum est: sine quo

non progreditur colloquium foeminarum, & maxime trepidantium. *PRIMULUM.*] Initium, & ipsa origo dolorum, diminutive demonstrata est. *Donatus.* DOLORES, Sub. *partus*: quos dolores κατ' ἐξοχήν (Gr. *κατ' ἐξοχήν*). vocari, observat *Vesterh.* *Vesterh.* ad *And. I. 5. 33.* ubi allegat *Plaut. Cistell. I. 2. 22.*

Sine obstetricis opera, & sine doloribus.

Hic porro affert *Plaut. Amph. V. I. 40.*

Ibi utero exorti dolores, ut solent puerperae.

Et *Propert. IV. I. 93.*

Idem ego cum Cinarae traheret Lucina dolores,

Et facerent uteri pondera lenta moram.

Censet autem in his verbis esse causam timoris, quid por-

Ca. Jam nunc times, ⁵ quasi numquam adfueris,
numquam tute pepereris?

So. ⁶ Miseram me! ⁷ neminem habeo: solae sumus.
Geta autem hic non adest:

Nec ⁸ quem ad obstertricem mittam; nec qui arceffat
Aeschinum, 5

Ca. Pol is quidem jam hic aderit: nam ⁹ numquam
unum intermittit diem,

Quin

porro futurum sit, quum
filiae doloribus primum
occipientibus ipsa jam adeo
graviter laboret.

5. QUASI NUMQUAM AD-
FUERIS, NUMQUAM TUTE
PEPERERIS.] Docte duo pro-
posuit, quibus experientes
scientesque rerum sumus,
videre & pati. *Vingilius* sic
[*Aen.* II. 5.]

*quaeque ipse miserrima vidi:
Et quorum pars magna fui.*
Donatus.

ADFUERIS.] Sub. Parienti-
bus. Sic *And.* IV. 4. 32.

*In pariundo aliquot adiuverunt
liberae: Vesterhov.*

6. MISERAM ME!] Pro-
prium est mulierum quum
loquantur, aut alijs blan-
diri: ut, [Virgil. *Aeneid.*
IV. 634.]

*Annas, chara mihi, nutrix,
huc siste sororem.*

Aut se commiserari. ut [Vir-
gil. *Aeneid.* IV. 420.]

miseræ hoc tamen unum

Exsequere, Anna, mihi.

Nam haec omnia [sc. quae
hoc & sequenti versu conti-
nentur,] muliebria sunt,
quibus pro malis ingentibus
quasi in acervum redigun-
tur, & enumerantur nul-
lius momenti querelae. Do-
natus.

7. NEMINEM HADEO: SO-
LAE SUMUS.] Sic *Eun.* I. 2.
67. *Vesterhov.* Muliebri-
ter queritur, & ex pertur-
batione sua aestimans, metu
multa facit ea, quae pauca
sunt. SOLAE SUMUS.] Quum
hoc nomen singularitatis sit,
mire SOLAE pluraliter dixit.
Donatus.

8. NEC QUEM AD OBSTE-
TRICEM MITTAM.] Deest
Habeo. Sed in consuetudine
est sic loqui, quum utrum-
que nobis, non alterutrum,
deesse conquerimur. Donat.

9. NUMQUAM, pro Non.
Et SEMPER non ad omne
tem-

Quin semper veniat. So. Solus mearum miseriarum est remedium.

Ca. ¹⁰ E re nata melius fieri haud potuit, quam factum 'st, hera:

E e e e 3 ¹¹ Quan-

tempus retulit: nam qui potest? sed ad omnes dies.

Donatus.

IO. E RE NATA.] Sic proprie dicimus de iis, quae contra voluntatem nostram acciderunt: ut nunc vitium virginis. Ergo E RE NATA, ex vitio virginis. Donatus. E RE NATA MELIUS FIERI HAUD POTUIT.] Sensus erit: E RE NATA, i. e. postquam res ita nata erat, ut nimirum filiae tuae offerretur vitium, MELIUS FIERI HAUD POTUIT, i. e. Malum illud ad maiorem salutem converti non potuit, quam, quod ad Aeschinum attinet, illum esse talem. Dixit vero *Rem natam*, i. e. comparatam. Plaut. Cas. II. 5. 35.

ita rem natam intelligo.

Bacchid. II. 2. 40.

ut rem hanc natam esse intelligo.

Cic. Att. VII 8. Pro re nata. Quod vero Budaeus *rem natam* dicit, quae repente accidit, & nuper, *πρᾶγμα γυνεὺς συμβεβηκός, φύομενον πρᾶγμα*, in eo qui-

dem falli videtur. Vel enim *nata res* idem est, quod comparata, vel τὸ *nata πλεονάζει*, ut si dicas, *aptus natus*, pro eo, quod est simpliciter *aptus*. Naevius incerta Fabula:

An nata est sponsa praegnans? vel ai, vel nega

Neque alio sensu dixit Cicero Fam. VI. 5. *Ea natura est verum*. Plaut. Pers. III. I. 23.

Inimici famam non ita, uti nata est, ferunt.

Nasci porro dicitur res, quae accidit. Cic. Att. XI. 25.

Nihil unquam simile natum puto. In Mss. Leidenf. quin-

que, Mark. Lips. Graev. E RE NATAE, q. d. ex usu fi-

liae, quam lectionem e quin-

decim Mss. post Rivium de-

fendit Guyetus. Sed scire licet, Terentium NATAM

pro filia nunquam, GNATAM saepius dixisse *Vesterb.*

E RE NATA, Danice *esser*.

rem: Ester den Eeylihed. Ester Omstandighederne. Ester den Eagens Vessassenhed. Islan-

¹¹ Quando vitium oblatum est; ¹² quod ad illum attinet potissimum;

¹³ Talem, tali genere, atque animo, natum ex tanta familia.

IO
So.

Islandice autem: *Ud so vopu mási Ur því sem ráða er. Ur því sem af er að giera.* Ad exempla a Vesterhovia allata addo hoc Ciceronis ad Att. XIV. 6. *Antonii colloquium cum heroibus nostris pro re nata non incommodum.*

II. QUANDO VITIUM OBLATUM EST.] Hoc est, ERE NATA. *Donatus.* Nempe id vult Interpres; hæc verba respicere ista versus prioris, ERE NATA, & eorum quasi interpretamentum esse. Sic autem duos hosce versus exponit: *Nihil potuit melius e re nata fieri, quam id quod factum est, hera. ut quandoquidem vitianda erat virgo, ab eo vitiaretur, qui erat expetendus ad matrimonium.* * VITIUM OBLATUM.] Sic Hec. III. 3. 23. Eadem ratione dixit Hec. V. 1. 14. *Iusurum offerre injuriam tibi immerenti, iniquum est.* Vesterhov.

OBLATUM modò, allatum, seu illatum.

12. QUOD AD ILLUM ATTINET POTISSIMUM.] Hoc est quod MELIUS HAUD FIE-

RI POTUIT, QUAM FACTUM EST. *Donatus.* Sumit ergo, ut mihi videtur, QUOD pro eo quod, quia. Ita sensus horum fuerit: *Melius evenire non potuit, quam evenit, eò quod vitium filine oblatum ad illum attinet potissimum, i. e. quod Aeschinus potius, quam alius quispiam, hoc vitium obtulit filiae.* Sciendum tamen Donatum sibi non constare; mox enim Quod per quantum interpretatur. sequitur eum Vesterhovia ad vers. præced. nec tamen persuadet mihi; nam quæ est coherencia hujus orationis: *Malum illud ad majorem salutem converti non potuit, quem, —, illum esse talem?* Recte autem dici puto, factum attinet ad illum, pro ille perpetravit, ille facti auctor est.

13. TALEM, TALI &c. laudantis sunt modò. * TALI GENERE, —, EX TANTA FAMILIA.] Genus jam ad vivos pertinet. Familia etiam ad defunctos. Alii Genus ad no-

So. Ita pol est, ut dicis: ¹⁴ salvos nobis, Deos quaeso, ut fiet.

nobilitatem referunt, *Familiam* ad copias: ut sit, EX TANTA FAMILIA, ex tam divite domo. ATQUE ANIMO.] Id est, sapientia, modestia. Haec omnia [omnis. Vest.]

παρρησιας tragica, est gaudiorum introductio, ante funestissimum nuntium.

Donatu. ATQUE ANIMO.]

Mff. & Impr. quidam, TALI ANIMO. *Vestib.*

14. SALVOS NOBIS, DEOS QUAESEO, UT FIET.] Quam bonus est, quum nihil ad

voto praeter salutem, opus est! [Donatu. DEOS QUAESEO.] Quasi formulae usum habet in bene precantibus. Sic And. III. 2. 7. Plaut. Amph. II. 2. 88.

Equidem sana sum, & Deos quaeso, ut salva pariam filium.

Sed & imprecationibus. Plautus Rud. IV. 7. 30.

At ego Deos quaeso, ut quidquid in illo viculo est, Si aurum, si argentum est, omne id ut fiat cinis. Vest.

ACTUS TERTII

SCENA SECUNDA.

GETA. SOSTRATA. CANTHARA.

Ge. ¹ Nunc illud est, ² quod si omnes omnia sua consilia conferant,

E e e e 4

Atque

I. NUNC ILLUD EST.]

Hic locus, secundum artem comicam servum currentem exprimit, & nuntiantem mala. Maxima itaque pars Scenae motoria est. Significat autem, nunc tale negotium est, nunc tale periculum est: aut

vero [an vero, cum interrogatione, conjicit Vesterb.] consignificationem temporis habet, ut si diceret, quando aut quo tempore. Donatus. Mallem cum Guyeto, NUNC ILLUD EST, QUAM SI. Si enim

Atque huic ³ malo salutem quaerant, auxilii nihil ⁴ adferant,

⁵ Quod

enim Quod si legas, simpliciter pro Si sumendum erit; quando sensus & constructio parum constabunt. Sed & Plantus dixit Capt. III. 3. 1.

Nunc illud est, quum *me fuisse, quam esse, nuncio mavelim.*

Et Rud. III. 3. 31.

Nunc id est, quum *omnium copiarum atque opum, Auxilii, praesidii, viduitas nos tenet.*

Mi, Boend. Nunc istud est. Vesterhov. Quod tamen tolerari potest, junctum cum verbo AFFERANT verum sequenti.

2. QUOD SI OMNES OMNIA SUA CONSILIA CONFERANT.] Ὑπερβολή cum παρονομασία, OMNES OMNIA. Hinc Cicero, *Omnes in hoc judicio conferant omnia.* Donatus. Si.] Et si. ita Plantus frequenter. Cic. Att. V. 4. Si jam res placeat, agendi tamen viam non video. Mss. Leidenfes quinque, Traject. Boend. Lips. Graev. omnes Boecleri, Edd. Tarvis. Mediol. Anonym. OMNIA OMNES. Sed Edd. Jun-

tarum, Aldi, Rob. Stephani, aliorum, legunt ut edidi. Liv. XXVIII. 24. *Quum omnia omnes auderent.* Quintil. Instit. Orat. V. 12. *De omnibus his omnia dicere.* Et X. 1. *Omnia quae omnes auctores dixerint.* Sic Gr. πάντα πρὸς πάντων. CONSILIA CONFERANT.] Sic Heaut. III. 1. 64. Vesterhov. CONFERANT, simul adhibeant. Paraphrast. Delphin. Congregent Minelli. Seu conjungant. nec ita placet, *una delibarent*, quod Vesterhovius videtur intelligere.

3. MALO SALUTEM QUAE- RANT.] Non Remedium, ut aegro: sed ut pereunti SALUTEM. Et nove dixit, MALO SALUTEM, pro contra malum. Donatus.

4. ADFERANT.] Mire de proximo repetitum est παρόμοιον; id est, CONFERANT & ADFERANT. Hoc convenit praesertim stomacho minus verba cursantis. Sic supra, OMNES OMNIA. Donatus. ADFERANT.] Adferre possint.

⁵ Quod mihiq̄ue, heraeq̄ue, filiaeque herili est, vae
mifero mihi!

Tot res repente ⁶ circumvallant, unde emergi non
potest;

⁷ Vis, egestas, iniustitia, solitudo, infamia, ⁵

⁸ Hocce seclum! o scelera! o genera sacrilega!
⁹ o hominem impurum!

E e e e 5 So.

5. QUOD MIHIQUE, HERAEQUE, FILIAEQUE HERILI
EST.] Mira in seruo fides,
quum primum se ponat in
herili malo: & post se, ma-
trem: in ultimo puellam.
MIHIQUE, HERAEQUE, FI-
LIAEQUE &c.] πολυσύνδε-
τον secundum. ut [Virgil.
Georg. III. 343.]

omnia secum

Armentarius Afer agit, te-
ctumque, larcumque,
Armaque, Amyclaeumque ca-
nem, Cressamque phare-
tram. Donatus.

Expungit hunc versum pro-
bae Latinitatis & artificii
Guyetus, sed πάθος cur-
rentis clamantisque servi
valde imminuit. Vesterhov.
Est, Adest, aut evenit.

6. CIRCUMVALLANT.]
CIRCUMVALLANT se circa
nos, & stipant se invicem.
nam circumvallamus nos &
alios. tamen rara locutio est.
Et CIRCUMVALLANT dixit,

velut inimica acies contra
nos: & ideo addidit, UN-
DE EMERGI NON POTEST.
Quum impressio est hostium,
sic dicimus. Ut Sallustius:
Pressi undique multitudine.
Cicero, Qui semper premun-
tur, & nunquam emergunt.
Donatus. CIRCUMVALLANT.]
Valli instar, aut hostilis
multitudinis, nos circum-
dant & includunt. Metapho-
ra ab re militari. Vid. Cae-
sar B. G. VII. II. I. & 44.
4. UNDE, ex quibus, aut
quapropter. EMERGI, exiri,
evadi.

7. Hae res sunt quae CIR-
CUMVALLANT. Vis illata:
EGESTAS ipsius puellae: IN-
JUSTITIA iudicum illius tem-
poris: SOLITUDO a defensori-
bus: INFAMIA ab iis, qui
credunt pretio vitiatam. Nam
& in subditis sic habes,
Quando ego conscia mihi sum,
neque pretium, neque rem
ullam intercessisse. Donatus.
8.

So. Me miseram! quidnam est, quod sic video ¹⁰
timidum, & properantem Getam?

Ge. ¹¹ Quem neque fides, neque jusjurandum, ¹²
neque illum misericordia

Re-

8. HOC CINE SECLUM.]
Ev ἡθῆς. Questurus de homine, SECLUM accusat prius: ut, *o tempora! o mores! O SCETERA! O GENERA SACRILEGA!* Moris est nimis dolentibus incusare alia ex aliis. *Virgil.* [Ecl. V. 22.]

Quum, complexa sui corpus miserabile gnati, Atque Deos atque astra vocat crudelia mater.

Et [Virgil. Aen. II. 745. Legitur nunc, *Deorumque.* Vest.]

Quem non incusavi amens hominumque Deumque?

Donatus. Hæcne tempora adeo corrupta sunt? *Paraphrasis Del. b.* Mox GENERA ponuntur, pro hominibus.

9. O HOMINEM IMPURUM!] Aetichinum scilicet. Et hoc ἡθῆς, nam semper ultimum ponimus eum, cui maxime irascimur. *Donatus.* IMPURUM.] Ita in plebisque Mss. & editis. In quibusdam est IMPIVM. *Vesterbov.*

10. TIMIDUM, perturbatum. Non enim timet, sed dolet. Sic *Plautus* in *Bacchidibus*, [I. I. 73 legendum autem, in *navi.* Vest.]

Nam ut ex navi redi es, credo timida es. Donatus.

11. Ordo est, Hominem impurum, quem neque fides, &c Et sæpe repetitum NEQUE, exaggerat crimen admissum. QUEM NEQUE FIDES.] Quia promisit. NEQUE JUSJURANDUM.] Quia juravit. NEQUE — MISERICORDIA.] Quia vim intulit. *Donatus.* FIDES.] Data puellæ, de futuris nuptiis. Sic infra III. 4. 27. Vest.

12. NEQUE ILLUM MISERICORDIA.] Abundat ILLUM: ut; [Virgil. Aen. V. 457.] *Nunc dextra ingeminans ictus, nunc ille sinistrâ.*

Et ejus videlicet MISERICORDIA quam amavit, Neque REPRESSIT, ne auderet: NEQUE REFLEXIT, ne faceret. Et sic hoc dictum est, ut; a *Virgilio* [Aen. IV. 369.] *Num fletu ingemuit nostro? num lumina flexit?*

Nam

Repressit, neque reflexit; ¹³ neque quod partus instabat prope;

¹⁴ Cui miserae indigne per vim vitium obtulerat.

So. Non intelligo

10

Satis, quae loquatur. Ca. Propius, obsecro, accedamus Socrata. Ge. Ah!

Me miserum! vix sum ¹⁵ compos animi: ita ¹⁶ ardeo iracundia.

Nihil

Num lacrimas victus dedit,
aut miseratus amantem est?

Ut [Forte legendum, Aut] si non potuit reprimi ne faceret, saltem ut in peccando esset mitior, debuit commoveri. sed inelius, quod supra. *Donatus*. NEQUE ILLUM MISERICORDIA.] Mss. quidam & Impressi, NEQUE ULLA MISERICORDIA.

Eleganter autem παρέλκει τὸ ILLE post relativum, vel nomen proprium. Ita mox versu 17. & infra III. 3. 4. *Vesterhov*. FIDES & JURANDUM ad verbum REPRESSIT videntur pertinere; MISERICORDIA vero ad REFLEXIT.

13. NEQUE QUOD PARTUS INSTABAT PROPE.] Αὐξήτικως addidit non tantum mariti, sed etiam patris scelus. *Donatus*.

14. CUI MISERAE.] Deest ei. INDIGNE.] Impie, cru-

deliter. ut *Virgil*. [Aeneid. II. 285.]

quae causa indigna serenos Paedavit vultus? *Donatus*.

15. COMPOS ANIMI.] Id est, competentis animi, [Mf. Boend. & Edit. Anon. *Compotentis animi*. Abr. *Wielingius* malebat, *compotens animi*. Vest.] vel sani animi. cui contrarium est, *incompos animi*. *Sallustius* [in *Fragmentis*] Neque animo, neque lingua satis *compotem*. quum de amente *Septimio* loqueretur. Alii, *Compotem animi*, compositum animo [Editio *Argentius*, *compositum animi*. Vest.] intelligunt. *Donatus*. VIX SUM COMPOS ANIMI.] Id est, vix sum apud me. *Eugraph*. Ira rationi inimica tollit mentem de cardine, cuius faciem vide apud *Senecam* de *Ira* Lib. I. cap. I. *Farnab*. In *Phraeolog*. Dan. hoc & se.

Nihil est quod ¹⁷ malim, quam illam totam familiam
mihi dari obviam,

Ut ego ¹⁸ iram hanc in eos evomam omnem; dum
¹⁹ acgritudo haec est recens.

²⁰ Satis

sequens sic redditur: Jeg
er saa harm, at jeg neppe
faad regiere mig selv. Be-
ne satis quod ad sensum;
sed an harm rectè dicatur
adjective, de eo mihi qui-
dem non liquet. Cic. Tusc.
Quaest. Lib. 4. *Haut imme-
rito iratos proprie dicimus
exisse de potestate, id est,
de consilio, de ratione, de
mente.*

16. ARDEO IRACUNDIA.]
Sic Heaut. V. I. 48. Plaut.
Pseud. I. 2. 67.

ira incendit. Vesterh.

17. Magis optem. Para-
phrastes Delph. ILLAM TO-
TAM FAMILIAM.] Sc. Mici-
onem Aeschinunisque, cum
omni eorum caterva dome-
stica: quidam Demeam quo-
que intelligunt.

18. IRAM HANC.] HANC
[Malim, Hæc] interdum
pro qualitate, interdum pro
quantitate accipimus, in-
terdum pro utroque. ut
[Virg. Aen. I. 98.]

*iraque animam hanc ef-
fundere dextra?*
Et [Virg. Aen. IX. 481.]

Hunc ego te, Euryale,
aspicio?

Sed nunc pro utroque,
HANC dixit. ut Sallustius,
[In Fragmentis] de scrip-
tione Celtiberi ait, *Hunc
igitur redarguit Tarquinius.*
Donatus. IRAM HANC IN
EOS EVOMAM OMNEM.] Id
Graecis est ἐμέσαι ἵον πο-
νηρὸν χολῆς χυμὸν. Sic
infra III. 4. 65. Hec. III.
5. 65. Cic. Amic. 23. *Pari
non possit, ut non inquirit
aliquem, apud quem evomat
virus acerbioris suae.* Cic.
pro Mil. 36. *Nec vero, si
mibi eriperis, reliqua est illa
saltem ad consolandum quere-
la, ut his irasci possim, a
quibus tantum vulnus acce-
pero.* In quibus verbis pro
querela malim legere mede-
la. Primum enim quae con-
solatio in querela? Tum me-
delæ optime opponitur vul-
neri. Atque ita solet Cice-
ro. *Vesterhov.* Metaphora a
serpentibus. *Farnab.* Con-
fer omnino Donatum infra
ad III. 4. 65. Phraseolog.
Dan.

20 Satis mihi id habeam supplicii, dum illos ulciscar modo.

Seni 21 animam primum extinguerem ipsi, qui illud

22 produxit scelus.

Tum

Dan. At jeg funde store min
Harm paa dem; I Islandicè
efferrerem: At jeg mætti sjepta
Skapi minu é þeim.

19. DUM AEGRITUDO
HAEC EST RECENS.] Cic.
Fam. X. 23. Iracundias
autem harum rerum recen-
tes habebant. Vesterh. Irom
vocat *Aegritudinem*, uti
Hec. III. 5. 65.

20. SATIS MIHI ID HA-
BEAM SUPPLICII.] Contem-
tum esse, & putare sibi sa-
tisfactum, *satis habere* dici-
tur. Phorm. V. 8. 40. Plaut.
Mostell. V. 2. 43.

Si hoc pudet, fecisse sumtum;
supplicii habeo satis.

Ita Jupiter apud Lucian.

Timone, Πλὴν ἱκανὴ ἐν

τοσάτω καὶ αὐτῇ τιμωρίᾳ

ἔσαι αὐτοῖς. Dacieria prae-
ter mentem Comici: Il n'y

a rien, que je ne voulusse
souffrir. Guyetus inficete
versum expungit. Juvenal.

Sat. XIII. 180.

At vindicta bonum vita ju-
cundius ipsa.

P. Syrus :

*Inimicum ulcisci, vitam acci-
pere est alteram. Vest.*

Si particula Modo in fine
versus pro *statim* sumitur,
poterit etiam *Supplicium*,
vulgari notione, pro gravi
poena sumi: At si dicta
particula pro *tantummodo*
sumitur, *Supplicium* sumen-
dum erit pro *satisfactione*,
de quo sensu aliquid puto
me annotasse ad Phorm. V.
8. 40. Phraseolog. Dan. Jeg
vill gjerne lade mig noye, fan
jeg issun komme til at havn
mig paa dem.

21. SENI ANIMAM PRI-
MUM EXTINGUEREM IPSI.]
Bene EXTINGUEREM: quia
ignis est. *Virgilius* [Aen.
VI. 730.]

*Igneus est ollis vigor, & coe-
lestis origo*

Seminibus. Donatus.

Vitam lumen dixerunt, &
flammulam. Sic Plaut. Ci-
stell. III. 12. *lumen lingue.*

Inde *extingui* est morti dari.

Plaut. Truc. II. 6. 43.

hic nos extinxit fames.

Virg. Aeneid. IV. 605.
natumque, parremque

Cum

Tum autem ²³ Syrum impulsorem, vah; quibus illum lacerarem modis!.

²⁴ Sublimem medium arriperem, & ²⁵ capite primum in terram statuerem,

Ut

Cum genere extinxem.

Eadem metaphora Scripto-
ribus sacris usurpata. Sic
Hiobi XVII, 1. *Vesterhov.*
Minellio; ANIMAM EXTIN-
GUEREM, valet suffocarem,
quod & in mentem venisse
Vesterhovio credibile est,
alleganti hoc Lucili apud
Non. v. *Elidere:*

*Iniuriam hunc in fauces
invasse, animamque
Elisisse illi.*

22. PRODUXIT.] Genuit-
ne, an educavit? utrumque
enim *producere* est. Plaut.
Bacchid. III. 3. 51.

qui illum produxit sibi.

Afin. III. 1. 40.

*Audientem dicto, mater, pro-
duxisti, filiam.*

Dacieria: *Qui a donné le jour
à ce monstre.* Videturque ap-
tius de generatione intelligi.
Lucil. Sat. Lib. XXIII.

*Ducunt uxores, producant,
quibus haec faciam, libe-
ros.* Vesterhov.

23. SYRUM IMPULSOREM.]
H. e. improbum adolescen-
tis magistrum. Sic Eun. V.
6. 18. Et infra IV. 2. 21.
Vesterhov. VAH, QUIBUS IL-

LUM LACERAREM MODIS!]

Hic immodica voluntas o-
stenditur, poenam pro me-
rito reposcentis. Et nota,
quum SYRUM dixerit, ad-
didisse nutus de supercilio.
Donatus. QUIBUS.] Q. d.
quam acerbis, asperis. LA-
CERAREM, dilaniare. Mi-
nell., Articulatione concide-
rem. Sic Plaut. Curc. IV.
4. 20.

*Jam ego te faciam, ut hic
formicae frustillum diffe-
rant.* Vesterhov.

24. SUBLIMEM MEDIUM
ARRIPEREM.] SUBLIMEM, in
altum sublatum ut caderet
gravius. MEDIUM, per me-
dium corporis. ARRIPEREM,
celeriter & cum impetu ca-
perem eum. *Medium arri-
pere*, est ita tenere [seu po-
tius, apprehendere] ut ex-
tricare se nullo modo possit.
Minell.

25. CAPITE PRIMUM IN
TERRAM STATUEREM.] As-
sentior Palmerio & Guyeto,
legentibus, CAPITE PRIMUM
&c. Juvat hanc lectionem,
quod nonnullae editiones
ha-

Ut ²⁶ cerebro dispergat viam.

Ado-

habent, SUBLIMEM MEDIUM
PRIMUM AERIPEREM, ET CA-
PITE IN TERRAM STATUE-
REM. SCILICET quis tò PRI-
MUM suspectum erat, varie
collocatum est. Sed & pro-
nus error fuit PRIMUM de-
scribentis αὐτῆς 18 PRONUM.
Neque ullum commodum
sensum habet τὸ PRIMUM,
sed incuriose repetitum vi-
detur ex versu 16. Imita-
tus Virgilius Aen. I. 115.
excutitur, pronusque
magister

Voluitur in caput.

Plaut. Capt. IV. 2. 13.

qui ostenderit, ore sijet.

Et μεταφορικῶς Mil. III.
2. 36.

capite fistebas cadum.

Lucilius Lib. XXVII. *Hos*
e fenestris in caput dejiciam,
qui prope ad istum abierve-
runt. Vesterhov. Potest ta-
men CAPITE PRIMUM tole-
rari, & exponi *præcipitem*:
Forte Hypallage est, pro
Capite primo, s: præeunte,
præruente (ut ita dicam) re-
liquum corpus * STATUE-
REM.] Inmitterem. *Minell.*
Alliderem. Paraphrast. Delph.
Validè intruderem. Phraséol.
Dan. omitt. PRIMUM: cetera

reddit: *Zeg Falde sette Ho-*
vedet imod Jorden.

26 UT CEREBRO DISPER-
GAT VIAM.] Et cerebrum
& via dispergi potest: ideo
videtur ambiguum. ut apud
Virgil. [Aen. IV. 664.]

ensemque cruore
Spumantem, sparsasque ma-
nus.

Aliter enim dicitur, [Vir-
gil. Ecl. V. 40.]

Spargite humum foliis.

Aliter, [Virgil. Aen. IV.
512.]

Sparferat & latices simulatos
fontis Averni. Donatus.

UT CEREBRO DISPERGAT
VIAM.] Ita edd. veteres. Ne-
que insolens est Enallage
temporis, quam non admit-
tentes alii DISPERGERET edi-
derunt. Accedit Getæ præ
iacundia quid dicat vix
scientis furor. Observat au-
tem Jodocus Willichius, re-
cipi historiam Polyphemi,
quem ita quosdam sociorum
Ulyssis mulcasse narrat Ho-
merus. Vid. Eun. IV. 7.
33. & infra IV. 2. 32. V.
2. 7. Ennius Fragu. Lib.
VI.

zelo
Tran seiguit corpus, saxo cere
comminuit brum.

Vir-

Adolescenti ipsi ²⁷ eriperem oculos: post haec praecipitem darem. 20

²⁸ Caeteros ruerem, agerem, raperem, tunderem, & prosternerem.

Sed

Virgil. Aen. III. 625.

*Frangeret ad saxum, sanie-
que exspersa natarent
Limina.*

Idem Aen. V. 413.

*Sanguine cernis adhuc, spar-
soque infecta cerebro.* Vest.

DISPERGAT.] Diversis par-
tibus spargeret. Minell.

27. ERIPEREM OCULOS.]

Bene OCULOS, amoris indices [forte illi es, o: qui eum in amorem illexerunt. Sed hos puellis maxime tribui observat Vesterhovius, citatque Interpretes ad Cantic. IV. 9. & Phaed. IV. 4. 4.] adjutoresque flagitii. POSTHAEC PRAECIPITEM DAREM.] Gravior poena coecitatis, non providere quocadas. Donatus. ERIPEREM OCULOS.] Idem Chaerene amatori minatur Pythias, Eun. IV. 3. 6. Quod capio de oculis emissis, quos Plautus vocat, Aul. I. 1. 2. Vest.

28. CAETEROS.] Sub. ex ista familia. * RUEREM.] Ruere, activam vim habet. Sallustius in secundo, Ictu eorum, qui in flumine ruebant, necabantur. Ruere

civim, est toto corpore uti ad impellendum: quod faciunt, qui ipsi praecipites alios prosternunt. Unde proprie sues ruere dicuntur.

Virgil. [Georg. III. 255.] Ipse ruit, dentesque Sabellius exacuit sus.

Et Horatius [Epist. II. 2. 75. sed legitur nunc, hac lutulenta. Vest. Item, Hac rabiosa.]

Hanc rabiosa fugit canis, ac lutulenta ruit sus. Donat.

RUEREM.] Impetum minitantis servi juvant cum litera canina R. saepius iterata hoc versu, tum ἀσύνδετον. Loquitur autem more bellico & militari. Sic Plaut. Capt. IV. 2. 16. & 20. Trin. IV. 1. 17.

Imbre, fluctusque atque procellae insensae frangere malum,

Ruere antennis, scindere vela.

Cic. Att. II. 15. Tamen seu ruet, seu eriget rempublicam. Virg. Georg. I. 105. cumulosque ruit, male pinguis arenae.

Aen.

Sed cesso heram ²⁹ hoc malo impertiri propere? *So.*
Revocemus. Geta!

Ge. Hem! ³⁰ quisquis es; sine me. *So.* ³¹ Ego
sum Sostrata. *Ge.* Ubi ea est? te ipsam
quaerito:

³² Te exspecto: oppido opportune te obtulisti mihi
obviam,

Hera.

Aeneid. XII. 454.

ruet omnia *Inte.* Vest.

AGEREM.] Prosequerer, pre-
merem. *Virgilius* [*Aeneid.*
IV. 245.]

Ille fretus agit ventos.

Id est, nimia celeritate per-
sequitur, & pene occupat,
praevenitque. *Donatus.* RA-
PEREM.] Raptum comprehen-
derem. *Minell.* Distraberem.
Paraphr. *Delph.* Id est,
nunc in hanc partem, nunc
in illam, raptarem. * TUNDE-
REM.] Contunderem, con-
tererem fabrorum more, qui
malleis rundunt saepe incu-
dem [seu potius, ferrum],
ictus repentes. *Minell.*
Guyetus reponit, FUNDE-
REM, quasi magis militare.
Sed nulla *Codd.* auctoritate
nititur. *Vesterhov.*

29. HERAM HOC MALO
IMPERTIRI.] H. e. eam de
hoc malo certiore facere.
Plaut. Stich. I. 1. 32.

*Ubi sint, quid agant, ecquid
agant,*

*Neque participant nos, neque
vedeunt.*

Et II. 1. 27.

*obsecret, se ut nuntio hoc
impertiam.*

30. QUISQUIS ES.] For-
mula qua utebantur, quin
nescirent, cum quo loque-
rentur. *Phorm. I. 4. 19.*
Virgil. Aen. I. 391.

*Quisquis es, haud, credo,
indivisus coelestibus auras
Vitalis carpis. Vesterh.*

31. EGO SUM SOSTRA-
TA.] Haec ideo inducitur,
ut verisimile sit supra non
visam Sostratam: quando
etiam vix nunc agnoscitur
ab irato. *Donatus.* Vel aver-
sum Getam pallioprehendit
Sostrata, vel servus pertur-
batus prae iracundia non
videt heram. *Vesterhov.*

32. TE EXPECTO.] H. e.
Vehementer cupio te con-
venire, seu tecum loqui.

F f f f

Ex

Hera. So. Quid est? quid trepidas? *Ge.* ³³ Hei mihi! So. ³⁴ Quid festinas, mi Geta? 25
³⁵ Animam recipe. *Ge.* ³⁶ Proxus! So. Quid istuc proxus ergo 'st? *Ge.* ³⁷ Perimus!

Actum

Ex mente Donati, *Exspe-*
ctare est, impatienter cupe-
 re, & sine praescriptione
 temporis; *Sperare*, juxta
 certum tempus.

33. HEI MIHI!] Egre-
 gio artificio Geta festinando
 quasi exanimatus minutatim
 & fere singulis vocibus de-
 ficiente quasi anhelitu effert,
 HEI MIHI! [PRORSUS!] PE-
 RIMUS! ACTUM 'ST! JAM!
 AESCHINUS. donec recepta a-
 nima, ALIENUS EST AB NO-
 STRA FAMILIA. *Vesterhov.*

34. QUID FESTINAS.] Per-
 turbaris. QUID FESTINAS,
 MI GETA?] *Probus* assignat
 hoc *Sostratae*. *Asper* non
 vult ad omnia servum re-
 spondere: [Pro servum le-
 gendum videtur *Sostratam*.
 Nisi tamen potius scripsit
 Donatus: a domina servum
respinari. Ita de altero Ge-
 ta corrente, *Phorm.* V. 6.
 24. *Vesterhov.*] sed nutri-
 cem putat hoc loqui. Do-
 natus. Laudat *Asperum*
Grammaticum Guyetus, ver-
 ba haec *Cantharæ* nutrice,
 non *Sostratae* tribuentem,

utpote blandiora, quam pro-
 matrona & servo dicta. Sed
 & heri heraeque servis &
 ancillis blandiebantur, quo-
 ties usus veniebat. Tum Ge-
 ta solus omnem familiam su-
 stentabat. *Vesterhov.*

35. Ideo dicitur, ANI-
 MAM RECIPE, quia Geta prae
 anhelitu crebriore verba con-
 tinuare non possit. *Donatus*.
 ANIMAM RECIPE.] H. e. Re-
 spira. *Heaut.* II. 2. 12. *Phorm.*
 V. 6. 29. *Plaut. Epid.* II. 2. 21.

Recipiam anbelitum.

Merc. III. 4. 16.

priusquam recipiam anbe-
litum.

Flor. II. 3. 1. *Ad recipien-*
dum spiritum. Sed & defessi
 currendo *exanimari* dice-
 bantur. Et adparet, Dona-
 tum ANIMAM, legisse, non
 ANIMUM, quomodo tamen
 est in quibusdam Mss. &
 Edd. praestantissimis, quia
 de anhelitu interpretatur;
 cum *animus* ad consternatio-
 nem potius referatur. *Liv.*
 II. 50. *Mox ut respirandi*
superior locus spatium dedit,
recipiendique a pavore tan-

Actum 'st! So. ³⁸ Eloquere ergo, obsecro te, quid sit. Ge. Jam! So. Quid jam, Geta? Ge. Aeschinus! So. Quid is ergo? Ge. ³⁹ Alienus est ab nostra familia. So. Hem! Perii! quare? Ge. ⁴⁰ Amare occepit aliam. So. ⁴¹ Vac miserae mihi!

F f f f 2 Ge.

to animum, pepulere etiam subsantes. Accius, Erigona: Sapimus animo, fruimur anima: sine animo anima est debilis.

Lucilius Lib. XX.

Eduxique animam in primoribus naribus. Vesterh.

36. PRORSUS.] Commotus dicit PRORSUS, actu commoto, fesso, & anhelanti, ob perturbationem & contentum cursum. Donatus. Sub. Perimus, quod non potuit simul proferre, prae anhelitu nimio.

37. PERIMUS! ACTUM 'ST!] Jam bina verba junguntur. PERIMUS! ACTUM 'ST.] Verba sunt desperationis. Nam ACTUM 'ST, dicitur de ea re, de qua jam lata sit sententia. Donatus.

38. Bene ELOQUERE. nam conatur tantum, quod nec explicatur, nec intelligitur: cui vitio contraria virtus est Eloquentia. * JAM.] Plus hic gestu, quam dictu agitur, [dictus, corrig. Vesterh.]:

quia ut supra diximus, & lassus est: & integratur dolor nuntii, quum apud illam loquitur, ad quam maxime calamitas pertinet: quo dolore, vox plerumque subtrahitur atque singultit: & simul dat signum perditarum rerum. Donatus. * Ita distinguendum putavi, cum antea in Donato legeretur, jam plus hic gestu &c.

39. ALIENUS EST AB NOSTRA FAMILIA.] Sic versu 40. & Hec. IV. 4. 36. Vesterhov. Alienavit animum suum a nobis. Paraphrast. Delph. Aut, non amplius pertinet ad nostram familiam, seu, Disjunctus a nostra familia est. Vide Vesterhovium ad vers. 32.

40. Pejus est AMARE OCCEPIT, quam, Amat. Nam in eo quod dixit, OCCEPIT, augmenta mali metuenda significat. Et OCCEPIT, magnum facinus dixit. Donat.

Ge. 42 Neque id occulte fert: 43 ab Lenone ipſus eripuit palam.

So. 44 Satin' hoc certum 'ſt? Ge. Certum: 45 hiſce oculis egomet vidi, Soſtrata. So. 46 Ah!

Me

41. VAE MISERAE MIHI!] Mire interponuntur [Mſ. Boend. & impreſſi veteres cum Rob. Steph. & Liudenbr. *interponitur*. Veſt.] mulieris affectus novo nuntio. *Donatus*.

42. NEQUE ID OCCULTE FERT.] H. e. Neque occulte habet, occultat, celat. Cicero Philipp. X. 7. *Sed jam video, quid loquantur. neque enim id occulte ferunt. Ubi vulgo legitur. faciunt. Idem pro Cluent. 19. Neque id obscure ferebat; nec diſſimulare ulla modo poterat. Paradox. 6. 1. Itaque iſtam paupertatem, vel potius egeſtatem ac mendicitatem tuam nunquam obscure tulisti. Contrarium eſt prae ſe ferre. Cic. pro C. Rabir. 5. Proſiteor, & prae me fero. Pro P. Sext. 28. Ea quae ſenſit, prae ſe tulit. Pro Arch. 11. Neque enim eſt hoc diſſimulandum, quod obſcurari non poteſt, ſed prae nobis ferendum. Veſterhov. Iſtud bene exprimeretur Islandicè: Hann ferr ekki ſeynt*

med þad. Hann hefer þad í öngri launúngu (Hölmúngu)

43. Quis magis potuit impudens eſſe, quam qui poſt honeſtum amoreiu, AB LENONE amet? Hoc etenim ſignificat meretricem. *Donatus*. Apparet Donatum poſt LENONE diſtinxiſſe, & illud AB LENONE retuliſſe ad ſuperius, AMARE OCCEPIT ALIAM: Nota ſunt iſta Plauti, Pleud. I. 2. 69. *Ubi ſunt, — qui amant a lenone?* & Poen. V. 2. 132. *Amat a lenone hic.* Melius tamen arbitror junctim haec legere, & AB LENONE intelligere ex domo lenonis.

44. SATIN' HOC CERTO?] Magnis inalis non ſtatim creditur. Hoc ergo ex dolore dixit, quod ſtupet audiens: non quia non habet fidem. *Donat.* Fæſerno Donatus legit, SCISNE HOC CERTO? Atque ita eſt in Editione Anon. cum apud Poëtam, tum apud Interpretem. ſed & Mſ. Boend. In aliis Libris eſt, So. SATIN'

Me miseram! ⁴⁷ quid credas jam? aut cui credas?

⁴⁸ nostrumne Aeschinum?

F f f f 3

⁴⁹ No-

TIN' HOC CERTO? GR. CER-
TO. Rursus in aliis, inter
quos Mf. Graev. & Edit.
Mediol. utrobique est CER-
TE. *Vesterhov.*

45. HISCE OCULIS.] Ἰδὼς
πισμὸς asseverantis. *Dona-
tus.* Sic Heaut. III. 3. 3.
Plaut. Mil. II. 3. 19.

*egomet duobus hisce oculis
meis Vesterhov.*

46. AH!] Interjestio est
fletis. *Donatus.* Mss. &
Impressi quidam veteres,
AH, AH! *Vesterhov.* ME
MISERAM!] Mira affectio.
nam lachrymae non sinunt
finire sensum. *Donatus.*

47. QUID CREDAS? AUT
CUI CREDAS?] Fides, aut
personae qualitate servatur,
si gravis persona est, cui
creditur: aut ipsius rei qua-
litate, si ea res creditur, in
qua fallere, cui creditur,
aut non potest, aut non de-
bet. Hic ergo mire in utro-
que jam fidem dixit nullam
esse, & in persona, & in
re. Quod *Virgilius* [Aeneid.
IV. 373. ubi hunc Nostri
locum citat *Servius.*] trans-
tulit, breviusque dixit,

Nusquam tua fides.

Hoc est, nec in re, nec in
persona. *Donatus.* Ita lo-
quitur, quia Aeschinus fi-
dem & jusjurandum dederat,
se nunquam desertu-
rum Pamphilam. Neque e-
nim quidquam jurejurando
sanctius. Sic Heaut. II. 3.
15. Hec. V. 1. 24. Plaut.
Bacchid. III. 3. 87.

*Satin' ut quem tu habeas fi-
delem tibi, aut quoniam cre-
das, nescias. Vesterhov.*

48. NOSTRUMNE AESCHI-
NUM? NOSTRARUM VITAM
OMNIUM?] Εἰς πάντων
οἰκίας: quia fletus impedit
verba. Deest autem, *Hoc
fecisse*, vel quid tale. *Do-
natus.* NOSTRUMNE AESCHI-
NUM.] Qui in eadem fami-
lia erant, *nostri* dicebantur;
qui non erant, *alieni.* Plaut.
Amph. I. 1. 243.

*Certe aedepol, tu me aliena-
bis nunquam, quin noster
siam*

Mil. II. 5. 21.

nos nostri, an alieni simus.

Et versu 23.

Certe equidem noster sum.

Dixit igitur *Sosistrata* No-
STRUM AESCHINUM, quod
crederet nuptias ejus cum
Pam-

⁴⁹ Nostrarum vitam omnium? ⁵⁰ in quo nostrae spes, omnesque opes sitae

Erant: qui sine hac jurabat se unum ⁵¹ numquam victurum diem:

⁵² Qui se in sui gremio positurum puerum dicebat patris;

35

⁵³ Ita

Pamphila ratas futuras. In plusculis autem Mss. & Edd. optimis est, **NOSTRUM AZSCHINUM**; quod licet ad metrum minus aptum sit, videtur tamen subitae admirationi magis servire. *Vesterhov.*

⁴⁹ **NOSTRARUM**, Quia hic de solis loquitur mulieribus, dixit pro, *Nostrum*, ambiguitatis vitandae causa. Sic Eun. IV. 4. 11. Ubi Donatum confulas. Edd. vulgares praeferunt, **NOSTRAM. * VITAM.**] Delicias & gaudium. Et est in blanditiis amatoriis. Plaut. Cas. I. 47.

Mea vita, mea mellilla [al. medulla,] mea festivitas.

Afin. III. 24.

certe enim tu vita es

Mibi.

Stich. IV. 2. 6.

O mea vita, o mea voluptas, salve. Vesterhov.

⁵⁰ **IN QUO NOSTRAE SPES, OMNESQUE OPES SITAE.**] Comicum est, **SPES & OPES**

jungere. Plaut. Amph. V. I. 1.

Spes atque opes vitae meae jacent sepulchrae in pectore.

Capt. II. 3. 85.

Tibi commendo spes opesque meas.

Sallust. Catil. 21. *Quid ubique opis aut spei haberent.*

Idem Jug. 114. *Eleganter autem Spes sita in aliquo dicitur, & aliquis situs in spe.*

Sic infra III. 4. 9. Phorm. III. 1. 6. Menut. V. 2. 44.

Adolescens, quam minimam in spe situs erit.

Confer Lexic. Parei, v. *Virgo sperata.* Vesterhov.

SITAE, POSITAE. nam *situm* est quidquid in loco suo positum non evertitur. Donat.

⁵¹ **NUMQUAM VICTURUM.**] Plaut. Pseud. I. 1. 92.

Profecto nullo pacto possum vivere

Si illa a me abalienatur, atque abducitur. Vesterh.

⁵² **QUI SE IN SUI GREMIO POSITURUM FUERUM DICIT.**

53 Ita obsecraturum, ut liceret sibi hanc uxorem ducere.

F f f f 4

Ge.

CEBAT PATRIS.] Gerardus Falkenburgius suo Codici adscripserat: *Qui se in sui gremio posieurum puerum dicebat, patre is ita obsecraturum. Ut primitivum sit pro possessivo. εν τω εαυτῷ κόλπῳ*, In Ms. Lips. & Boenderm. legitur eodem modo, nisi quod PATREM habent; quomodo & Fabrini elidit, & Juntae, cum Aldo. Scioppius] & Georg. Fabritius existimant τὸ PATRIS dictum pro PATREIS vel PATRES; quasi Aeschinus dixisset, se utrumque patrem, Micionem adoptivum, & Deineam genuinum esse obsecraturum. Verum, praeterquam quod non solet Aeschinus, nisi de uno patre facere mentionem, vide infra IV. 4. 20. omnino sensus & constructio videtur esse: *Qui dicebat, se posieurum puerum recens natum in gremio patris sui Micionis, atque ita obsecraturum, & patris misericordiam imploraturum, ut ex qua suscepisset hunc puerum, hanc sibi liceret uxorem ducere. Neque enim videbatur non*

posse ad misericordiam moveri pater, si puerum scitum ipse ulnis complecteretur. Hunc vero ritum usitatum fuisse Graecis, discas ex Homero Iliad. IX. 453. ubi Phoenix ad Achillem:

πατὴρ δ' ἐμὸς ἀνδρὶ
οἱ σθεῖς,

Πολλὰ κατῆρᾶτο, συγερὰς δ' ἐπικέκλετ' Ἐρυνύς,

Μὴ πότε γένασιν οἷσιν
ἐφύσσενθαι φίλον υἱὸν
Εἴ ἐμέθεν γεγαῶτα,
pater autem meus statim
suspiciatus

Multa imprecatus est, odiosa vero invocabat Furias,
Ne unquam genibus suis imponeretur dilectus filius
Ex me genitus.

Neque aliter Clarissimi Viri, Immanuel Tremellius & Franciscus Junius ceperunt locum Genes L. 23. Suet. Aug. 34.

Accitos Germanici liberos, receptosque partim ad se, partim in patris gremium, ostentavit. Ennius, Iphigenia:
neque unquam tuum

In

Ge. ⁵⁴ Hera, lacrimas mitte: ac potius, quod ad hanc rem opus est, ⁵⁵ porro consule.

⁵⁶ Patiamurne, an narremus cuiquam? *Ca.* Au! ⁵⁷ mi homo, sanusne es?

An hoc proferendum tibi viderur usquam esse? *Ge.* Mihi quidem non placet.

Jam primum, illum alieno animo a nobis esse, res ipsa indicat.

40

Nunc

*In gremium extollas libero-
rum ex te genus.*

Eundem porro ritum respe-
xit Claudianus in *Rufin.* I.
92.

*quem prima meo de matre
cadentem*

Suscepi gremio.

De ipso autem ritu non tan-
tum tollendi partus, sed &
amplectendi & sinu foven-
di, consule Alfonsum a Ca-
ranza, de partu. C. 4. n. 8.
seqq. Adde Numer. XI. 12.
Inde nata Virgilii locutio
Aen. IX. 260.

*quaecunque mihi fortuna,
fidesque est,*

In vestris pono gremiis. Vest.
In Paraphrasi Delphini vo-
cabulum PATRIS sumitur de
ipso Aeschino, Ea enim sic
habet: *Qui pronuntiabas se
puerum, qui nasciturus esset,
pro suo legitimo in suo sinu
positum educaturum?* Ita sa-
ne intelligi potest, dum mo-
do ante PATRIS subaudia-

mus, utpote. Vesterhovii
tamen interpretatio multo
praestat.

53. ITA.] Postea, quasi
a Gr. εἰς α. Vesterhov.

54. HERA, LACRUMAS
MITTE: AC POTIUS &c.]
Hinc *Virgil.* [*Aen.* XII.
156.]

*Non lachrymis hoc tempus,
ait Saturnia Juno.*

Sentit autem, non lachry-
mis agendum, ubi consilio
opus est. *Donatus.*

55. PORRO, in reliquum;
deinde, vel in futurum. *Do-
natus.* CONSULE.] Consili-
um quare. *Paraphrastes
Delph.* Mss. quidam &
edd. veteres, PROSPICE.
Sensu & metro plane eo-
dem. *Vesterhov.*

56. Feramus cum silen-
tio. *Paraphrastes Delph.*

57. MI HOMO, nunc est
objurgantis.

Nunc si hoc palam proferimus, ille ⁵⁸ inficias ibit,
fat scio.

⁵⁹ Tua fama, & gnatae vita in dubium veniet. ⁶⁰
tum si maxime

Fateatur, quum amet aliam, non est utile hanc illi
dari.

Quapropter ⁶¹ quoquo pacto tacito est opus. So.
Ah! minime gentium:

⁶² Non faciam. Ge. ⁶³ Quid agis? So. Proferam.
Ge. Hem! ⁶⁴ mea Sostrata, vide, quam
rem agas.

F f f f 5 45 So.

58. INFICIAS IBIT.] Ni-
mirum Pamphilum a se com-
pressam, atque inde gravi-
dam esse factam. Sic versu
49. *Vesterhov.*

59. TUA FAMA, ET GNA-
TAE VITA.] Tibi enim cri-
mini erit, vitiatam esse fi-
liam: illi etiam oherit, Et
utrum *Vitam*, salutem di-
cit? IN DUBIUM.] In peri-
culum. *Donatus.* GNATAE
VITA IN DUBIUM VENIET.]
Id vult, Pamphilum viden-
tem, se deferi ab Aeschino,
prae aegritudine morituram,
vel certe vitam ei suavem non
futuram, Sic And. V. I. 3.
Vesterhov.

60. TUM, deinde, se-
cundò; hic est particula or-
dinis, respondens praece-
denti JAM PRIMUM. * FA-

TEATUR.] Vitiasse filiam.
Donatus.

61. QUOQUO FACTO.]
Quocunque modo. *Minell.*
Quicquid horum ponamus,
sive inficias iturum Aeschi-
num, sive facturum. Phra-
seolog. Dan. reddit: *Hyors*
dan man fand.

62. NON FACIAM, dixit,
pro Non tacebo: quasi tace-
re aliquam actionem habeat.
sed moralis significatio est,
& communis omnibus: si-
cut *advocatum* dicimus male
fecisse, quum tacuerit. *Do-*
natus. NON FACIAM.]
Ανακόλυθον. Inferendum
enim fuerat, Non tacebo.
Sed solent *Faciendi* verbo ita
uti. Sic Cic. Fam. VI. I.
Narravit, se interdum solli-
citum solere esse vehementius:
quod

So. Pejore res ⁶⁵ loco non potest esse, quam in quo nunc sita est.

Primum ⁶⁶ indotata est: tum praeterea, ⁶⁷ quae secunda ei dos erat,

Periit:

quod facere non debes. Idem etiam nunc in plusculis lingnis usitatum. Vesterhov.

63. QUID AGIS?] Edd. quaed. veteres, QUID AIS? & mox rursus, VIDE, QUAM REM AGAS. *Vesterhov.*

64. Malim haec tribuere Nutrici, nam heram proprio nomine appellare, minus convenit personae servi.

65. Loco.] Statu. Heaut. II. 3. 118. *Vesterhov.*

66. Indotatam, pauperem modo dicit. *Donatus.*

67. QUAE SECUNDA EI DOS ERAT, PERIIT.] Virginitatem intelligit, & illibatam pudicitiam. Sic Alcumena apud Plautum, Amph. II. 2. 209.

Non ego illam mihi dotem esse duco, quae dos dicitur, Sed pudicitiam, & pudorem, & sedatum cupidinem.

Aul. II. 2. 62.

Dummodo morata recte veniat: dotata est satis.

Ausonius in dictis Niantis: *Quae dos matronae pulcherrima? vita pudica.*

Sed & formam in magna

dotis parte existimabant. Ovid. Metam. XI. 301.

quae dotatissima forma Mille prociis placuit.

Afranius apud Non. *Formosa virgo est. dotis dimidium vocant.*

Isti, qui dotes negligunt uxorias.

Pragmaticis Virgo panpercula, sed bella, *dotem in fronte dicitur gerere*; unde & *laesae formae* actionem ei concedunt. quod tamen iuri Antiquo videtur contrariari, quod corpus liberum aestimari posse negat. Inde quaecunque commendant rem, *dotis* nomine veniunt. Phaed. I. Prol. 3. Ita *dotes* praediis adscribi, monebat me humanissimis literis Amplissimus Vir, Cornelius Bynkershoekius, citans l. 2. §. 1. & l. 20. 1. & 2. ff. de Instr. vel Instr. legat. sed & apud Plin. Lib. I. epist. ult. Additque: *A pudicitia autem cum puellae commendantur, haec recte earum dos dicitur; sed secunda; quia, ut*

Periit: ⁶⁸ pro virgine dari nuptum non potest, ⁶⁹
hoc reliquum est,
⁷⁰ Sin inficias ibit, ⁷¹ testis mecum est annulus,
quem ⁷² amiserat.

Post.

ut ait ille, *virtus post nummos*. Ceterum, uti virginitas SECUNDA DOS Terentio, ita clementia Imperatorum *dos prima* dicitur a Fl. Vopisco, in Aureliano cap. 14. *Vesterhov.*

68. PRO VIRGINE: id est, virgo: ut, *Nunc plane est pro nova*, id est, nova. Aut nec virgo, nec pro virgine nubere potest. non virgo: quia vitata est. nec pro virgine: quia res diffamata est. *Donatus*. PRO VIRGINE DARI &c.] Atque adeo omnino illocabilis erat. *Α-πενδοσμοι* enim vocabantur virgines *ἀπροιμοι*, i. e. indotatae. *Plaut. Aul. II. 2. 14. Vesterhov.*

69. HOC RELIQUUM EST.] Hoc solum remedium huic malo relictum est; sc. *Rem proferre palam*. Et post haec verba, sic intellecta, maximam distinctionem collocandam arbitror. Minellius exponit, *Quantum ad caetera*. In Paraphrasi Delph. omituntur. *Vesterhovii mentem*

videbimus mox n. 72. falsam, mea sententia, modo SIN legatur initio versus sequentis; nisi quidem statuamus Hyperbaton, & haec sic ordinemus: *Sin inficias ibit, hoc reliquum est.*

70. SI INFICIAS IBIT.] Si negabit. *Donatus*. Magna Librorum pars, Si &c. Utrum elegantius sit, merito dubites. [Dubitaret alius quidam: at ipse *Vesterhovius* non debuit dubitare, quin Si praeferret.] Quod autem *Boeclerus* reperit, Si IN INFICIAS IBIT, atque inde τὸ SIN confirmari putat, non magis sequitur, quam ex lectione Mf. *Boenderm.* Si INFICIAS INIBIT. *Vesterhov.* Duae istae lectiones faciunt cum *Vossio*, qui *Inficias ire* dictum censet, pro, ad *inficias ire*.

71. TESTIS MECUM EST ANNULUS.] Locutio haec sic capienda est: *Hic est annulus pro me testis*. Vel sic, *Annulus est ego testes sumus*. Sed melius quod supra. *Donatus*. Neu-

Postremo, ⁷³ quando ego conscia mihi sum, a me culpam esse hanc procul: 50

⁷⁴ Neque pretium, neque rem ullam intercessisse, illa aut me indignam, Geta,

⁷⁵ Experiar. *Ge.* ⁷⁶ Quid istuc? ⁷⁷ accedo, ut melius dicas. *So.* Tu, quantum potes, Abi,

Neutrum horum vult; sed sensus est, Annulus est penes me, testis, Pamphilam ab Aeschino esse violatam. Donatus ad Eun. III. 3. 9. *Mecum*, penes me significat. Vesterhov.

72. *Mss.* Mark. & Boenderm. Edd. an. 1469. & Veneta 1490. *QUEM IPSE AMISERAT.* Guyetus versum hunc, in quo palmarium Sofstratae argumentum est, spurium vocat. Sed nec proxime praecedens sine hoc stare potest; hoc enim reliquum erat, ex annulo convincere Aeschinum. Sed & *Annuli* in re simili mentio, *Hec.* V. 3. 23. Dicitur porro *ANNULUS TESTIS*, uti *res auctor*, apud Plaut. Trin. I. 2. 70.

Id ita esse ut credas, rem tibi auctorem dabo. Vest.

73. *QUANDO*, pro quoniam. Donatus. Virg. Aen. I. 265.

quando haec te cura remordet. Vesterhov.

*A ME CULPAM ESSE — PRO-
CUL.]* I. e. Vitium filiae oblatam, nulla ratione mihi imputari posse, quasi constituerim pudicitiam ejus, aut minus diligenter asser-
vaverim.

74. *NEQUE pretium, NE-
QUE REM ULLAM INTERCES-
SISSE.]* Nihil, quod nomine, vel specie pretii venire possit. Si vero pretium meretricibus pro nocte dari solitum intercessisset, jam spes omnis aliquando nubendi decolaverat Pamphilae. Quam rem multis exsequutus est Böeclerus. *Vesterhov.* *NE-
QUE REM ULLAM.]* Hoc est, internuntium, pactum clam, aut promissum. *Donatus.*

75. *EXPERIAR.]* Apud iudices agam. *Donatus.* Gr. ἀγωνίζεσθαι καὶ δίκην λαγχάνειν vocant actionem in iudicio intendere. An autem ideo contendere iudicio dixerunt *Experiri*, quod iudiciorum alea est dubia,

Abi, atque ⁷⁵ Hegioni cognato hujus, rem omnem narrato ordine:

Nam is ⁷⁹ nostro Simulo fuit summus; & nos ⁸⁰ coluit maxime.

Ge.

bia, & eventus incertus, atque ideo *experendum*, quid iudices decreturi sint? *Vesterhov.*

76. QUID ISTUC?] Verbum est aegre consentientis: quasi qui dicat, *Quid hic resistam?* Donatus.

77. ACCEDO, UT MELIUS DICAS.] Fateor, te rectius sentire, seu, tuam sententiam mea esse meliorem. & ut, pro *quod*, intelligere debemus, si verba hoc sensu capimus. Neque incommode exponit Vesterhovius; *Accedo ad tuam sententiam, melius esse, ut proferatur, quam ut celetur. Ac proin, dicas.* Alter autem sensus, a Vesterhovio propositus: Accedo ad sententiam tuam, ut bona verba loquaris, parum mihi probabilis sit. Abr. Wielingius, apud Vesterhovium vel cum Donato DICAM legit, vel ellipsin statuit, q. d. UT QUAE MELIUS DICAS: hoc de ellipsi antea placuerat Paraphraetae Delphini. Notat autem Vesterhovius, illis, UT ME-

LIUS DICAS, in uno Mss. Leid. & Ms. Lipsi. scriptum esse, *Hanc causam.* Idem docet, Priscianum Instit. Grammat. Lib. XVI. legere. ACCEDO, UT RECTIUS DICAS.

78. ATQUE HEGIONI.] Apud *Menandrum* Sostratae frater inducitur. HUIUS.] Filiae suae [forte, *meae.*] scilicet. *Donatus.*

79. NOSTRO.] Cur non potius ME? cum Simulus videatur fuisse maritus Sostratae, pater Pamphilae. *Vesterhov.* NOSTRO.] Meo marito, patri Pamphilae, tuo hero. * SIMULO.] Nomen patris puellae: diminutivum a Simo, vel Simone. Et nota nomen in Palliata Fabula Latine diminutivum. *Donatus.* SUMMUS.] Sub. Amicus. Eun. II. 2. 40.

80. MISERABILIS COLUIT dictum est; quam si diceret, *Colit: Colere*, & majoribus & minoribus convenit. Ut [Virg. Aen. I. 16. de Junone.]

Post.

Ge. 8^a Nam hercle alius nemo respicit nos. *So.*
 Propera tu, mea Canthara,
 8^a Curre: obstetricem arcesse: ut, cum opus sit,
 ne in mora nobis fiet

Posthabita coluisse Sanno. Donatus.

81. Recte facis. Bene dicis, ut id narrem Hegioni. supplem *Paraphrastes Delpb. & Minell.* NEMO RESPICIT NOS.] Sic infra V. 8. 9. Respicit vero potentior humiliorem. Unde pro *Respicientis* Nic. Heinlius, & post eum Rich. Bentlejus legit *suspicientis*, Horat. Epist. I. 1. 105. Carin. I. 2. 35. Sive neglectum genus & nepotes

Respicis auctor.

Martial. X. 10. 5.
 Qui me respiciet, dominum
 regemque vocabo. Vest.
 Nos,] Monosyllabo finit,

vultuosam exprimens pronuntiationem. *Donatus.*

82. Mire dictum est ancillae, CURRE. QUUM OPUS SIT.] Id est, quum adesse coeperit partus. NE IN MORA NOBIS SIET.] Locutio qualis * supra. *Donatus.*
 * And. II. 5. 13. & III. 1. 9. Dicitur quis esse in mora, & mora esse in aliquo. Plaut. Trin. II. 2. 2.

neque tibi ero in mora.
 Eodem sensu dixit Mil. IV. 6. 64.

vide, ne sis in expectatione.

Virg. Ecl. III. 54.
 in me mora non erit ulla.
 Vesterhov.

ACTUS TERTII

SCENA TERTIA.

DEMEA. STRUS.

De. 1 **D**ISPERII! Ctesiphonem audivi filium
 Una 2 affuisse in raptione cum Aeschino.
 Id

1. Hic ostenditur quod se-
 veri homines, ac recti & ho-
 nesti tenaces, vel ridiculi
 sunt, vel odio habentur, quo-

cunque accesserint. *Donatus.*

2. In aliis est FUISSE.
 Vesterhov. IN RAPTIONE.]
 Rap-

Id misero restat mihi mali, si illum ³ potest,

⁴ Qui alicui rei est, ⁵ etiam cum ad nequitiam abducere.

Ubi-

Raptio ad personam refertur, *Rapina* ad rem, *Raptus* ad stuprum, si volumus proprie loqui. *Donatus*. *Raptus* passim de hominibus, *Rapina* de rebus dicitur. *Raptio* ipse rapiendi actus est. Sic *Raptum Proserpinae* Claudianus dixit. *Vesterhov*.

3. Non dubitat velle: & ideo dicit, *POTEST*. *Donat*.

4. QUI ALICUI REI EST.] Sub. natus, aptus, idoneus, homo frugi. *Plaut*. *Stich*. V. 4. 38.

Nolo ego nos pro summo bibere: nulli rei erimus postea.

Quod & legitur, *nulli relierimus*. q. d. non releverimus posthac cados. *Cic*. pro *Muraena*. 12. *Cum ceteris rebus absurdum, tum* nullo usui. antiquae, pro *nulli*. *Gell*. IX. 2. *Erraticum hominem esse dicere, & nulli rei, incolamque esse sordentium ganearum*. *Symmach*. Lib. I. *Epist*. 37. *Quod genus nulli rei est*. In *Mss*. *Traject*. *Mark*. *Boend*. *Edd*. *Anon*. *Tarvis*. & anni 1469. *Venet*. 1490. & 1512. *Argentina*, & quibusdam aliis

legitur *ALICUJUS REI*. *Eugraphius* *ALICUJUS SPEI* legisse videtur. Utrumque perperam. *Vesterhov*.

5. ETIAM EUM.] *Πλεονάζει τὸ ΕΥΜ*. Vide supra III. 2. 17. quamquam abest a quibusdam *Mss*. & *Impr*. In aliis est, *ETIAM AD NEQUITIAM EUM ABDUCERE*.] *Vest*. *AD NEQUITIAM ABDUCERE*.] Quasi invitum dixit, non *Vocare*, sed *ABDUCERE*. *Ducimus* enim volentes: sed *abducimus* invitos. [Aliter distinguit *Donatus* ad *Eun*. II. 3. 85. *Vest*.] *Nequiria* proprie libidinosa inertia dicta est: quod *nihil queat*, nullique rei apta sit. Unde & *nugae*, quod *nihil agant*, vel a non agendo. *Donatus*. *ABDUCERE*.] Praestat haec lectio prae illa quorundam *Codd*. *ADDUCERE*. Quamquam ita *Plaut*. *Bacch*. I. 2. 3. *Nam ita me Dii ament, ne Iycurgus mihi quidem Videtur posse hic ad nequitiam adducier*.

Id vulgo barbare *seducere* vocant, *Germ*. *Verführen*, *Belg*. *Verleiden*. *Vesterhov*.

Ubi ego illum quacram? credo ⁶ abductum in ganeum 5

Aliquo: ⁷ persuasit ille impurus, fat. scio.

Sed eccum Syrum ⁸ ire video! ⁹ hinc scibo jam, ubi fiet:

Atque hercle hic ¹⁰ de grege illo est: si me senserit Eum

6. Non *iisse*, sed *ABDUC-*
TUM esse: quasi adhuc culpa non sit illius. IN GANEUM ALIQUO.] Veteres GANEUM, meretricum tabernam dixerunt, ἀπὸ τῶ γὰρ, τῆς ἔστ, τῆς γῆς, quod ipsa sit in terra, non ut coenacula superius. Donatus. Plant. Menaechm. V. 1. 3. *Immersit aliquo sese, credo, in ganeum. Vesterbov.*

7. PERSUASIT ILLE IMPURUS.] *Suademus facilia, Persuademus difficilia. Et suadere facientis est, Persuadere perficientis. IMPURUS* autem pro improbo ponitur apud Terentium. Et hic quoque excusata voluntas est Ctesiphonis, cui a majore fratre & improbo ingesta sit persuasione nequitia. Donatus. Maximi stomachi nota est in Demea, Aeschinum ne nominare quidem dignante. *Vesterb. PERSUASIT.] Induxit. Minell.*

8. IRE, pro venire: ut, [Virgil. Aeneid. VI. 392.

Ubi nunc, *Alciden. Vest.] Nec vero Aeacidem me sum laetatus euntem*

Accepisse lacu. Donatus.

9. HINC.] Ita dixit, pro, *Ex hoc*, usus adverbio, loco relativi pronominis. Sallust. Catil. 5. *Huic ab adulescentia bella intestina, caedēs, rapinae, discordia civilis grata fuerē: ibique juventutem suam exercuit.* Vide Eun. III. 5. 36. & Hec. II. 2. 4. Et laudat Servius ad Virgil. Aen. I. 6. *Vesterbov.*

10. DE GREGE ILLO EST.] Ordo vel honorum, vel malorum dicitur, & gravium; ut *Equester ordo, senatorius ordo.* GREX vel honorum; vel malorum est, & levium, ut Cicero [Catil. II. 10.] *In his bonis gregibus omnes aleatores, omnes impuri impudique versantur.* Donatus. DE GREGE ILLO.] Intelligit sodalitium. Sic Eun. V. 9. 54. An per contentum de grege impuro- rum?

Eum ¹¹ quaeritare, numquam dicet carnufex.
Non ostendam me id velle. *Sy.* * Omnem rem
modo seni, 20

¹² Quo pacto haberet, ¹³ enarramus ordine:

¹⁴ Nihil vidi quidquam laetius. *De.* Prô Juppiter!
Ho-

rum? Sic Horat. Epist. I.
4. 16.

Epicuri de grege porcum.
Vesterhov.

II. QUÆRITARE.] In-
stanter quaerere. *Donatus.*

* OMNEM REM &c.] Vi-
detur Syrus haec ita narra-
re, ut male urat Demeam,
quem videre se tantisper dis-
funulat. *Vesterhov.*

12. QUO PACTO HABE-
RET.] In plerisque Codd.
est, QUO PACTO SE HABE-
RET. sed refragante metro.
Utroque autem modo dici-
tur, *Res habet ita, & Res*
se habet ita. Gr. *ἔτως ἔχει.*
Lucil. apud Gellium XVIII.
8. ad valetudinem retulit.

Quo me habeam pacto, ta-
met si haud quaeri, docebo.
Vesterhov.

13. ENARRAMUS, pro
enarravimus. ut [Virgil.
Aen. III. 3.]

Omnis humo fumat Neprunia
Troja.

Et ORDINE bene: quia sim-
pliciter fatetur. Fallax au-

tem & captiosa narratio est
[supple, *ejus*,] quod time-
mus sateri. *Donatus.* Bona
Librorum pars ENARRAVI-
MUS exhibet. Sed non opus
statuere crasin, quod mul-
tis verbis facit Guyetus;
quum usitata satis sit tem-
poris enallage. *Vesterhov.*

14. NIHIL VIDI QUID-
QUAM LAETIUS.] Quartum
παρέλαον. *Donatus.* Ne-
minem unquam vidi laetio-
rem sepe Mitione, cum ei
narrassemus rem: est enim
neutra oratio pro inasculi-
na. Cic. *Quid nobis duobus*
laboriosius? Minell. Cic.
Fam. IV. 4. 6. de Julio
Caesare: *Quò nihil modera-*
tius. & n. 18. *Nihil ipso*
melius est. Neutrum in ta-
libus locutionibus amplius
quicquam sonat quam inas-
culinum. Cicero e. g. in
locis adductis negat Caesa-
rem non modo ab ullo ho-
mine moderatione & ho-
nitate superari, verum etiam
ab ulla alia re, aut ullo alio
G g g g anti-

Hominis stultitiam. *Sy.* Collaudavit filium:

Mihi, qui id dedissem consilium, egit gratias.

De. ¹⁵ Disrumpor. *Sy.* ¹⁶ Argentum adnumeravit illico: 15

Dedit praeterea ¹⁷ in sumtum dimidium minae:

Id ¹⁸ distributum sane est ea sententia. *De.* Hem!

¹⁹ Huic mandes, si quid recte curatum velis.

Sy. ²⁰ Hem! Demea, haud aspexeram te: ²¹ quid agitur?

De.

animali, in quod moderatio & bonitas cadant.

15. DISRUMPOR.] Mirè: his enim verbis commoveatur, COLLAUDAVIT ET EGIT GRATIAS. Et vide αὐξήσις stomachi reservatam. Donatus. DISRUMPOR.] Prae iracundia nimirum, indignatione & dolore. Cic. Att. VII. 12. Non deterreor periculo, sed disrumpor dolore. Vesterhov.

16. ARGENTUM ADNUMERAVIT.] Intelligit viginti minas Lenoni pro Fidicina dandas. Sic Plaut. Merc. I. 1. 88.

Talentum argenti ipse sua annumerat manu.

Mss. quidam, cum Edd. Anon. Tarvis. & Venetis, ENUMERAVIT. *Vesterb.* ADNUMERAVIT.] Ad numerum ab Aeschino postulatum numeravit Sannioni. *Minell.*

17. IN SUMTUM.] Syro nempe & conservis. Dixit autem, DEDIT IN SUMTUM, ut HABERE IN SUMTUM notat ferendis sumtibus parem esse. Cic. Fam. IX. 20. Sed ad illam tuam lautitiam, veterem dico, cum in sumtum habebas. *Vesterb.* IN SUMTUM, Epularum scilicet. Phrascolog. Dan. reddit: Til at driffe bort og fortere.

18. DISTRIBUTUM, in diversa tributum: id est, dispartitum per pulmentaria. *Donatus.*

19. HUIC MANDES, SI QUID &c.] Εἰς τὴν σίαν est majoris stomachi: quia ille dixit, EX SENTENTIA DISTRIBUTUM: id est, ut indicat [malim, judicat] Demea, dilapidatum. *Donatus.* Sic Phorm. IV. 4 8. Plaut. Asin. I. 1. 107. *Vesterb.*

De. ²² Quid agatur! voſtram nequeo ²³ mirari ſatis ²⁰
²⁴ Rationem. *Sy.* Eſt hercle ²⁵ inepta, ne dicam
 dolo,

Atque ²⁶ abſurda. ²⁷ piſces ceteros purga, Dromo:
²⁸ Congrum iſtum maximum in aqua ſinito ²⁹ ludere

G g g g 2

Pau-

20. EHEM DEMA.] EHEM, interjeſtio eſt com-
 moti, & quaſi percuſſi re
 ſubita & nova. *Donatus.*

21. QUID AGITUR?] Blandientis eſt, non inter-
 rogantis. ut alibi, [infra
 V. 5. 2.] *O noſter quid fit?*
quid agitur? *Donatus.*

22. In pluſculis Codd.
 repetitur, QUID AGITUR?
 Quod moroſius videtur, &
 Demeae magis conveniens:
Veſterhov.

23. Mira ſunt etiam illa,
 quae vehementer prava ſunt.
 Et ideo MIRARI pro lerre-
 re & reprehendere poſitum
 eſt. *Donatus.*

24. RATIONEM.] Agendi
 modum. Sic infra V. 3. 6.
 Plaut. Merc. I. 1. 56.
Rationem ſeſſumam eſſe. *Ve-*
ſterhov.

25. Ineptum, eſt ſtultum
 tantum: *Abſurdum*, quod
 & ſtultum eſt, & in ipſa
 ſtultitia diverſum, & quaſi
 repugnans ſibi. NE DICAM
 DOLO.] Ne mentiar. *Do-*
natus.

27. PISCES CETEROS PUR-
 GA.] Deſquama, exentera.
 Haec autem averſus ad con-
 ſervos dicit. Animus enim
 ita eſt in patinis, ut Deme-
 am non niſi *παράγως* ad-
 loquatur. *Veſterhov.*

28. CONGRUM ISTUM
 MAXIMUM.] *Διαβολή*: quia
 erant alii, non maximi. ut
 e contrario, [Virgil. Georg.
 II. 99.] *Argirisque minor*,
 quia eſt & major. Nam I-
 ſtum quod ait, *δεικνικόν*
 eſt, videtur enim oſtendere
 digito, quem dicat. *Donatus.*

29. IN AQUA SINITO LU-
 DERE.] Sic oſtenditur bene
 obſonaffe, qui vivos adtu-
 lit piſces: nam non ludit
 piſcis niſi vivus. Et nihilex
 mora corruptelae acceſſurum
 piſci ex eo oſtendit, quod
 vit LUDERE, hoc eſt vivere,
 & non laeſum vivere. non
 enim dixit, NATARE, quod
 etiam poſſunt languidi pi-
 ſces. *Donatus.* LUDERE.]
Athen. Deipnoſ. VII. 3.

E

Paulisper: ubi ego venero, ³⁰ exossabitur:

³¹ Prius nolo., *De.* ³² Haecine flagitia! *Sy.* Mihi quidem non placent. 25

Et ³³ clamo saepe: ³⁴ Salsamenta haec, Stephanio, ³⁵ Fac

Εν δ' αὐτῇ πλωτὶ χρο-
σάπιδες ἰχθύες ἔλθοι,
Νήχοντες παίζουσι δ' ὕδα-
τος ἀμβροσίω.

Cicero, carmine Arateo,
328: ³⁰

*Exim squamigeri serpentes lu-
dere pisces.*

Virg. Aen. V. 594.

*Delphinum similes, qui per
maria humida nando*

*Carpathium Lybicumque pre-
munt, luduntque per un-
das.* Vesterhov.

PAULISPER.] Codices¹ qui-
dam TANTISPER. *Idem.*

30. EXOSSABITUR.] Plaut.
Aul. II. 9. 1.

*Diomo, desquama pisces: tu
Machaerio*

*Congrum, muraenam exdor-
sua, quantum potes;*

*Aique omnia, dum alsum
bin., exossata fac sient.*

In Amphitruone autem, I.
I. 162. ad pugnosc & ver-
bera transtulit:

ME. Exossatum os esse oportet,
quem probe percusseris.

SO. Mirum ni hic me quasi
muraenam exossare cogitat.

*Ulro isthunc, qui exossat
homines.* Vesterhov.

Ossa eximentur, purgabitur,
sicut & alii. *Exossare* enim
hic est purgare, & quasi
ossa remove, & auferre
spinas ex piscibus. *Minell.*

31. PRIUS NOLO.] Superbe,
& pro auctoritate: non dixit
Non oportet, sed *Nolo*. subauditur,
purgari eum. Donatus. Aut famili-
am duxit Syrus, adolescentum
etiam paedagogus, quippe
qui praecipere se conser-
vis jactat, aut nimis magnifice
se effert. *Vesterhov.*

32. MSS. quidam, HAEC-
CINE FIERI FLAGITIA! *Ve-
sterhov.*

33. CLAMO SAEPÉ.] Ergo quae
sequuntur cum clamore & stomacho pronun-
cianda. sic infra 53. *Vesterh.*
CLAMO SAEPÉ, ambiguum
est. nam potest esse; *Clamo*
saepe adversus ista flagitia,
id est, ut *Minellius* ait, *In-
crepo istos profusores nostros,
Mitionem & Aschbinum: po-
test etiam esse; Clamo saepe*
Stephanioni, Salsamenta haec
fac

³⁵ Fac macerentur pulchre! *De.* Di vostram fidem!

³⁶ Utrum studione id sibi habet, an ³⁷ laudi putat Fore, si perdiderit gnatum? vac misero mihi!

³⁸ Videre videor jam diem illum, quum hinc egens

G g g g 3

Pro-

fac macerentur &c. Id est, Salsamenta prae recentibus piscibus commendando, frugalitatem & parsimoniam victis inculco. Donatus tamen SALSAMENTA HAEC &c. ad discipulum dici vult.

34. SALSAMENTA.] Aut falsi pisces sunt, aut laridum. *Donatus.*

35. MACERENTUR PULCHRE.] Mollificentur, aut madesiant, ut salsugo perluatur (eluantur) recte, ut decet. *Minell.*

36. UTRUM STUDIO.] Aut UTRUM supervacuum est, aut NE: aut certe *τμήσις* figura est, pro, Utrumne studio id sibi habet, si sciens laedit filium? *Donatus.* Utrumne id cum delectatione studet facere, aut in hoc se laudandum esse existimat, si corruperit filium? *Paraphrast. Delph.* Au Mitio reputat id ad studium, id est, studiose facit, ita ut dedita opera ejus perditioni vacet &c. *Minell.* Ed locus hic fit subobscurus, quod *Studio quid sibi habere, &*

laudi fore putare, non sunt contraria. haec obscuritas tollitur duplicando interrogationem, & signum quaestionis ponendo, loco commatis, post τὸ HABET.

37. AN LAUDI PUTAT FORE.] *Hottomannus* ad Cic. Verr. IV. I. legit, AN TANTI PUTAT FORE. *Vestervov.* PERDIDERIT, Corruperit, sc. subministrando sumtus. *Minell.*

38. VIDERE VIDEOR.] *Plaut. Mostell. I. 3. 114.*

Non videor vidisse lenam calidiorē alteram.

Cic. Fam. XVI. 21. Quomodo ego mihi nunc ante oculos tuum jucundissimum conspectum propono, videor enim videre eminentem te rusticas res, &c. Dixit autem VIDERE DIEM, uti Servator de Abrahamo, Evang. Johan. VIII. 56. ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν, καὶ εἶδῃ, καὶ ἐχά- ρῃ. *Vest. DIEM ILLUM.] ILLUM* dixit, quasi quendam tristem & funestum. *Donatus.*

Profugiet aliquo militatum. *Sy.* O Demea!
Istuc est sapere, non, ³⁹ quod ante pedes modo 'st
Videre, ⁴⁰ sed etiam illa, quae futura sunt,
Prospicere. De. Quid? ⁴¹ istacc jam penes vos
 psaltria 'st?
Sy. ⁴² Ellam intus. *De.* Eho, an domi est ⁴³ habi-
 turus? *Sy.* Credo, ⁴⁴ ut est 35
 De-

39. NON QUOD ANTE PE-
 DES MODO 'ST VIDEPE.] Car-
 nifex sententias loquendo
 ridet dictum Demeae. Cic.
 Orat. pro L. Mur. cap. 2.
Est boni Consulis, non solum
videre, quid agatur, verum
etiam videre, quid futurum
sit. Idem Div. II. 13.

Quod est ante pedes, nemo
 spectat: coeli scrutantur
 plagas.

ANTE PEDES.] Id Germani
 dicunt für Augen, Belgae;
 voor oogen, Galli, devant
 les yeux. Gr. ἐν ποσὶν, πρὸ
 ποδῶς, πρὸ ποδῶν. Idem
 & ἐμπροσθὶν pro praesenti
 dixerunt. Vesterhov. Quod
 ANTE PEDES MODO 'ST VI-
 DERE.] Hoc sumit Poëta de
 illo in physicum pervulgato
 ancillae dicto, Quod est an-
 te pedes non videt: coeli scru-
 tatur plagas. Donatus.

40. SED ETIAM ILLA,
 QUAE FUTURA SUNT.] Magis
 ridicula est assentatio, si quis

maxime laudetur, quibus
 maxime caret. Donatus.

41. ISTAEC JAM PENES
 VOS PSALTRIA 'ST?] Dicendo
 ISTAEC, ostendit jamdudum
 se hac indignari. Donatus.
 PSALTRIA.] Hujus saepius
 hac Comoedia meminit Poë-
 ta, nec alibi usquam. Vesp.
 PENES VOS.] In vestra po-
 testate. Paraphrastes Delph.
 exponit, in vestris aedibus,
 quod non probo.

42. ELLAM INTUS.] Ut,
 Ellum confidens, carus. Do-
 natus. Editiones vetustissimae
 & probissimae legunt, Est
 JAM INTUS. Atque ita repe-
 ri in quatuor Mss. Leidens.
 In quinto Mss. Leidensi,
 Boend. & Bodl. ETIAM IN-
 TUS. In Lips. EST ETIAM
 INTUS. Quidam Mss. Boe-
 cleri, Edd. Anon. Tarvis.
 Mediol. EST HAEC JAM IN-
 TUS. Nisi forte ELLAM dixit,
 digito in aedes inteso. quo-
 modo Davus de Crirone in
 aedibus Glycerii; Donat. ad
 And.

Dementia. *De.* ⁴⁵ Haecceine fieri! *Sy.* Inepta ⁴⁶ lenitas

Patris, & facilitas ⁴⁷ prava, *De.* Fratris me quidem ⁴⁸ Pudet, pigetque. *Sy.* Nimium inter vos, De-
mea, ac

Non, quia ⁴⁹ ades praesens, dico hoc, pernimum
interest.

G g g g 4

Tu,

And. V. 2. 14. *Ellum* dicit.
Plaut. *Aul.* IV. 10. 51.

Ly. *Filiam ex te tu habes?*

Eu. *Immo eccillam domi.*

Amph. *Prol.* 120.

meus pater intus nunc est,
eccum, Jupiter. Vest.

43. *HABITURUS.*] Nempe uxoris loco. Sic in *Eváng.*

Joh. III. 29. *Ὁ ἔχω τὴν νόμφην, νυμφίος ἐστίν.*

Dicitur autem vel de justo matrimonio, uti *Nep. Cim.*

I. vel de concubina. Sic

And. V. 3. 18. Vel simpli-

citer *HABITURUS SECUM,*

Cic. Fam. XIV. 4. [n. 5.]

ad Terentiam uxorem: Si

te habeo, non mihi videbor

plane perissr. *Vesterh.* Cu-

jus posterior interpretatio

unicè placet, ut sensus sit,

An vult (*Aeschinus*) eam

domi suae manere? *An* man-

sionem illi destinat domi suae?

44. *UT EST DEMENTIA.*]

Et nominativus casus esse

potest, & septimus. Si sep-

timus, *Perditus*, aut quid
tale subaudimus. Sed melius
nominativum accipimus ca-
sum. *Donatus.*

45. Libri quidam: *HAEC-*
CINE FLAGITIA! Alii: *HAEC-*
CINE FLAGITIA FIERI! quod
ex glossa videtur. *Vesterhov.*

46. *LENITAS*, ad per-
mittendum: *FACILITAS*, ad
agnoscendum [I. e. appro-
bandum flagitium, cum pa-
tratum est. Praefert autem
Vesterhovius ignoscendum, ex
Codd. vet.] Sic quidam.
Sed ego: *lenitatem* ad Mici-
onem refero, qui haec leni-
ter potitur; *Facilitatem* ad
Aeschinum, cui haec per li-
centiam *facilitas* datur. *Do-*
natus.

47. *Pravum* est, quod
& ipsum laedit facientem:
Malum, quod alios tantum.
Donatus.

48. *PUDET, FIGETQUE.*
PUDET, in his quae turpiter
fa-

Tu, quantus quantus, ⁵¹ nihil nisi sapientia es: 40
⁵² Ille, ⁵³ somnium. ⁵⁴ sineres vero tu illum tuum
 Facere haec? *De*. Sincerem illum? an non ⁵⁵ sex
 totis mensibus

⁵⁶ Prius

facit: PIGET, in his quaecum
 damno ac malo. *Donatus*.

49. ADES PRAESENS.] Sic
 Plaut. Amph. III. 3. 22.
Audis, quae dico, tamen si
praesens non ades.

Est autem summa assentatio-
 nis species in eo, qui adu-
 latur maxime, dum se mi-
 nime adulari ostendit. Sic
 supra II. 4. 5. *Vesterhov*.

50. QUANTUS QUANTUS.]
 Id est, quantuscunque. *Do-*
natus, Plaut. Epid. V. 1. 17.
Usque ab unguiculo ad capil-
lum summum.

Apulej. Metam. III. *Ab*
imbris unguibus sese totam adus-
que summus capillos perlinuit.

Gr. ΕΞ ἀκρας κεφαλῆς
 ἄχρι ποδῶν. *Vesterhov*.

51. NIHIL NISI SAPIEN-
 TIA ES.] Ridicule prius ad-
 ditum NIHIL, quam quid-
 quam, laudis nomine. Dein-
 de si *Sapiens* dixisset, non
 tanta esset irrisio. Sed hy-
 perbolicus accipitur, id est,
 stultus. *Donatus*. *Aelian*.

Var. Hist. IV. 20. Οὔτι οἱ
 ἀβδερῖται ἐκάλεον τον Δη-

μόκριτον φιλοσοφίαν. *Ve-*
sterhov.

52. ILLE.] Ms. Mark. &
 Boend. cum Edd. Anon.
 Tarvis. Venet. Davent. Rob.
 Steph. Ald. Junt. ILLE FU-
 TILIS. *Boeclerus* citat e Ms.
 FUTILE SOMNIUM.

53. Non somnigulosus,
 sed SOMNIUM. Ὑπερβολή.
Donatus. Vanus, instar som-
 nii, & iners. *Paraphrastes*
Delph. SOMNIUM.] Foedis-
 simum mendum vocat *Guye-*
tus, legitque, OMNIUM,
 ad And. V. 3. 1. Quae le-
 ctio, cum nullius Codicis,
 quod quidem sciam, aucto-
 ritate nitatur, somnianti
 excidisse videtur. Ms. Lips.
 SOMNUS. *Vesterhov*.

54. SINERES VERO ILLUM
 TUUM?] Εἰρωνικῶς inter-
 rogat. *Donatus*. SINERES
 VERO TU.] Ita loquitur ser-
 vus, quasi praesens adfuis-
 set, dicente *Micione* supra
 I. 2. 27.

Et tu illum tuum, si esses
 homo,
Sineres nunc facere dum per-
aetatem licet. *Vesterhov*.

⁵⁶ Prius olfecissem, quam ille quidquam ⁵⁷coeperit?

Sy. ⁵⁸ Vigilantiam tuam tu mihi narras? De. ⁵⁹

Sic fiet

Modo, ut nunc est, quaeso. Sy. ⁶⁰ Ut quisque
suum volt esse. ita 'st.

G g g g 5

45
De.

55. TOTIS SEX MENSIBUS.] TOTIS, quasi longi sint: id est integris, ut ne unum quidem diem minus a sex mensibus sciat, quid coepturus sit filius. Donat. SEX TOTIS MENSIBUS.] De tempore longo. Sic Eun. II. 3. 39. Dixit autem TOTIS MENSIBUS, ut *solidos annos* Varro apud Nonium; Cicero passim *ipsos dies*, Graecos imitatus, quibus τὸ αὐτὸ integrum notat. Vesterhov.

56. PRIUS OLFEICISSEM.] Totum ridicule. Nam quid olfecisset, qui nondum quicquam scire coepisset, cujusque naribus nihil objectum fuisset? Nam ideo *nares a naritate* dictae sunt, quod nos odoratu doceant praesto & prope esse, quod adhuc oculi non vident. Donatus. OLFEICISSEM.] Eodem sensu Cicero Att. IV. 14. *Soles enim tu festine odorari.* Vesterhov.

57. COEPERIT.] Faërnus, Rivius, Barthius Advers. XVI.

I. ex Prisciano & quibusdam vetustis Terentii & Donati Libris COEPERET tuentur. Et laudat Boeclerus e duobus Mss. Adde ejusdem Chrestomathiam. Vesterhov. Plaut. Menaechm. V. 5. 57. *neque ego pugnas neque litteras coepio.*

58. VIGILANTIAM TUAM TU MIHI NARRAS?] Id est, quam maxime scio. Donat. VIGILANTIAM, sagacitatem in malo providendo, & industriam in cavendo.

59. SIC SIET MODO, UT NUNC EST.] Non dicit *Qui*: sed respice ad argumentum, & ridebis haec optantem Demeam. Donatus. De sapientia Demeae explicat Guyetus. Male, ni fallor, quum ad filium Ctesiphonem sit referendum. Unde mox Syrus: UT QUISQUE SUUM VOLT ESSE, ITA 'ST. Quae, si aliter accipias Demeae verba, inepte inferuntur. Vesterhov.

60.

De. ⁶¹ Quid eum? vidistin' hodie? *Sy.* ⁶² Tuumne filium?

⁶³ Abigam hunc rus. ⁶⁴ jamdudum aliquid ruri agere arbitror.

De. Satin' scis ibi esse? *Sy.* Oh! ⁶⁵ qui egomet produxi. *De.* Optume 'st.

⁶⁶ Metui,

60. UT QUISQUE SUUM VOLT ESSE, ITA 'ST.] Hae sunt sententiae & semper probabiles, & pro personis ridiculae. *Donatus.* Prout suum quisque filium educatione formârit, talem habebit: in nobis enim situm est, quales tandem liberos habere velimus. *Minell.*

61. QUID EUM? VIDI-STIN' HODIE?] QUID EUM? initium interrogationis futurae de persona alicujus. Sic in *Heautont.* *Sed Syrum.* *Me.* *Quid eum?* *Donatus.*

62. TUUM NE FILIUM?] Hoc clarè. Moris est ut qui cogitat, quid respondeat, interrogatione reinoretur. *Donatus.*

63. *Mf. Graev.* ABIGIT HINC. *Vest.* ABIGAM.] Hoc lentius. Et ABIGAM quasi pecudem dixit: unde & *Abactores* dicti sunt. *Cicero* in *Verrinis* *, *Equarum greges islum abigendos curasse.* *Donatus.* * I. 10. Addo II. 7. *Præterea greges no-*

bilissimarum equarum abactos. *Vesterhov.* HUNC, sub. *mo-lestum senem.* *Paraphrastes Delph.*

64. JAMDUDUM ALIQUID RURI AGERE ARBITROR.] Hoc plus est, quam illic esse: vult enim cum laude ejus loqui, ut supra [I. 2. 15.] *Rei dare operam, ruri esse parcum, ac sobrium.*

Et AGERE proprie dixit, nam * ab agendo, *ager* dictus est, quod in eo multa agenda sunt. *Donatus.* * Rectè *Quintilianus Instit.* I. 6. *Sed cui non post Varro-nem sit venia? qui Agrum, quod in eo agatur aliquid: & graculos, quia gregatim volent, dictos, Cicero*ni *persuadere voluit; quum alterum ex Graeco sit manifestum duci, alterum ex vocibus avi-um.* *Vesterhov.*

65. QUI EGOMET PRO-DUXI.] Mutata praepositio-ne, non *Diduxi*, sed *PRO-DUXI*, dixit: id est, porro *dux*i.

66 Metui, ne haereret hic. *Sy.* Atque iratum admodum.

De. 67 Quid autem. *Sy.* 68 Adortus jurgio fratrem apud forum, 55

69 De psaltria istac. *De.* 70 Ain' vero? *Sy.* Vah! nihil reticuit.

Nam, ut numerabatur forte argentum, 71 intervenit
Homo

dux. Donatus. QUI EGO MET PRODUXI.] Quasi magister & paedagogus. Variant Libri, etiam QUEM & QUIN legentes; quorum hoc metro repugnat. *Vesterhov.*

66. METUI, NE HAERERET.] Haec translatio ut sublevari Ctesiphonem, ita Aeschino invidiosum est. Nam haeret avis, non animo, nec voluntate: sed visco decipientis aucupis. *Donatus.* NE HAERERET HIC.] Nimirum Athenis. *Mss.* quidam & veteres impressi, NE HAERERET HUIC, i.e. Aeschino. Quam lectionem tuetur Janus Gulielmus; sed in Scholiis ineditis refutat Guyetus. *Vesterhov.*

67. QUID AUTEM?] Quid pro quare, vel ob quam causam. *Virgilius* [Aeneid. I. 517.]

Quae fortuna viris, classem quo litore lingant;

Quid veniant? *Donatus.*

68. ADORTUS JURGIO EST.] *Aggredimur*, de longinquo: *Adorimur*, ex infidiis, & ex proximo. nam *Adoriri*, est quasi aliquem [ad aliquem, legit *Abr. Wieling.*] oriri, id est, exurgere. *Donatus.*

69. DE PSALTRIA ISTAC.] Hic mire senem imitatus est, & memoriter: quia ille dixerat, *Quid? istac jam penes vos psaltria est?* *Donat.*

70. AIN' VERO?] *Mss.* *Lips.* AIN' VERUM? *Vesterhov.* NIHIL RETICUIT, I. e. nihil praetermisit eorum; quae ad severam objurgationem pertinent.

71. *Intervenire*, est in medio negotio, quasi ex infidiis supervenire, & opprimere in ipso actu eos, qui rem celatam vellent. Et vide quam oratorie narret gestionem rei, quae nunquam facta sit: his enim fides fit. *Donatus.*

Homo de improvviso: coepit clamare, o ⁷² Aeschine
 Haecine flagitia facere te! ⁷³ haec te admittere
 Indigna genere nostro! *De.* ⁷⁴ Oh! lacrumo gau-
 dio.

55

Sy. ⁷⁵ Non tu hoc argentum perdis, sed vitam tuam.

De. Salvos sit, spero: est similis majorum suum.

Sy. ⁷⁶ Hui!

De. ⁷⁷ Syre, praeceptorum plenus istorum ille. *Sy.*
⁷⁸ Phy!

79 Domi

72. AESCHINE, HAEC-
 CINE FLAGITIA &c.] Est
 accusatio a persona: & vi-
 de pondus in nomine Ae-
 schini. *Donatus.* Omnis
 emphasis est in τῷ Te. Eun.
 V. 2. 25. *Vesterhov.*

73. HAEC TE ADMITTE-
 RE?] Ἀυξήσις. nam plus
 est ADMITTERE, quam FA-
 CERE. *Donatus.*

74. OH! LACRUMO GAU-
 DIO.] Immoderata laetitia,
 maxime parentum, lachry-
 mas habet. *Donatus.* Exem-
 pla sunt, prae gaudio la-
 crumantium, Patres & plebs
 Romana. Liv. V. 7. & Mar-
 cellus, Liv. XXV. 24. In
 plusculis Libris est, OH,
 OH. In aliis etiam PRAE-
 GAUDIO. Sic infra IV. 1.
 20. Apulej. Metam. I. Nam
 ut lacrimae saepiculae de gau-
 dio prodeunt. *Vesterhov.*

75. NON TU HOC AR-
 GENTUM PERDIS, SED VI-
 TAM TUAM.] Haec figura
 oratoria δεινότης dicitur:
 qua ostenditur, non esse
 mediocre quod factum est.
Donatus. NON PERDIS,
 pro, non solum perdis. &
 VITAM TUAM, pro, te ip-
 sum. *Paraphrastes Delph.*
 Lentulus apud Cic. Fam.
 XII. 14. 19. Ego me de re-
 jact. puto esse meritum, ut
 non provinciae istius benefi-
 cium expectare debeam, sed
 tantum, quantum Cassius &
 Bruti. Caecina apud Cic.
 Fam. VI. 8. 18. Non jam
 sic sperant abs te, sed etiam
 tibi imperant familiares.

76. HUI!] Quasi admi-
 retur ipse, quae narrat. *Don.*

77. SYRE, PRAECEPTO-
 RUM PLENUS ISTORUM ILLE.]
 Vide Demaeum non desinere
 cul-

79 Domi habuit unde disceret. *De.* 30 fit sedulo.
 Nihil praetermitto: 61 consuefacio: denique, 60
 82 Inspecere, tanquam in speculum, in vitas omnium
 Jubeo:

culpam Aeschini in Micionem conferre: quum e contrario praeceptorum suorum vult esse, quod sapit Ctesiphon. *ISTORUM.*] Quae dicis; scilicet, *Non tu hoc argentum perdis, sed vitam tuam.* Donatus.

78. *PHY!*] Interjectio mirantis est. *Donatus.* *PHY!*] Vera haec videtur lectio, & vox formata ἀπὸ τῆς φεύ, φῦ. Priscian. *Instit. Grammat. Lib. XV.* In quibusd. *Ms.* & *Impress.* est *Phas*, in aliis *Philosophos*. Sed si alterutrum legisset Donatus τὸ *UNDE* [quod sequitur] non interpretatus esset, *de quo*, sed, *de quibus.* *Vesterhov.*

79. *DOMI HABUIT.*] Proverbi speciem habet. Vide omnino *Taubii.* ad *Plaut. Mil. II. 2. 38.* *Plaut. Truc. II. 5. 4.*

domi modo docta dictito.
Cic. Fam. IX. 3. Sed quid ego nunc haec ad te, cujus domi nascuntur? Pro *Murena*, 31. *Domesticum te habere dixisti exemplum ad imitandum. Est quidem illud*

exemplum tibi propositum domi. *De Senect. 4.* Illo extincto, fore unde discerem, neminem. *Vesterhov.*

80. *Ἡ δὲ τῶν* dictum est *FIT.* *Donatus.* Laboratur vehementer, nulli labori parcitur in filio erudiendo. *Minell.*

81. Assuetum efficio in bonis moribus. *Minell.*

82. *INSPICERE, TANQUAM IN SPECULUM, IN VITAS OMNIUM &c.]* Videndum, an recte *speculum* induxerit, quum *alienas vitas* dicit *inspiciendas* esse. nisi forte hoc ad causam admoventi speculi, non ad effectum referamus. Nam causa inspiciendi speculi emendatio est vultus: effectus, formae per imaginem resultatio. *Donatus.* *INSPICERE, TANQUAM IN SPECULUM.]* *Plautus Amph. I. 286.* proprie: *saepe* in speculum inspexi. Et *Epid. III. 3. 1* ad 6. *Cicero Off. I. 41.* Non est incommoanum, quale quodque eorum sit, ex aliis judicare: ut, si quid dedecet alios, vitemus & ipsi. *Fit enim ne scio*

Jubeo: atque ⁸³ ex aliis fumere exemplum sibi.
Hoc facito ⁸⁴: Sy. Recte sane. De. Hoc fugito.

Sy. ⁸⁵ Callide.

De. ⁸⁶ Hoc laudi est. Sy. ⁸⁷ Istaec res est. De.
Hoc vitio datur.

Sy. Probissime. De. ⁸⁸ Porro autem. Sy. Non
hercle otium 'st

65

Nunc

nescio quomodo, ut magis in aliis ceruamus, quam in nobis ipsis, si quid delinquatur.
Adi Interpretes ad Phaed. III. 8. 14. Horatius Serm. I. 4. seqq. locum hunc Terentii manifestò imitatus videtur. Mira autem lectio-
num varietas in Codd. cum Mss. tum Impressis. Videas in illis, TANQUAM IN SPECULO. Et, TANQUAM SPECULUM VITAS OMNIUM. Et, TANQUAM IN SPECULUM VITAS &c. Edd. Tarvis. & Mediol. IN VITAS HOMINUM. Vesterhov.

83. EX ALIIS SUMERE EXEMPLUM SIBI.] Sic Heaut. I. 2. 36. *Vest.* Hinc illud Mimianum: *Ex vitio alterius sapiens emendat suum.* Minell.

84. Sub. dico illi.

85. CALLIDE.] Perite. *Paraphrast.* Delph. *Callidus* dictus est etiam qui exercet dolos. *Callidus* dicitur, qui

callum sibi usu artis induxerit. *Donatus.*

86. HOC LAUDI EST.] Non philosophice, sed civiliter monet. Non enim dixit, *boc bonum*: sed, HOC LAUDI EST. Nec *boc malum*: sed, VITIO DATUR. Ergo ut idiota & comicus pater, non ut sapiens & praeceptor. *Donatus.*

87. ISTAEC RES EST.] Non quam rem gerit Micio: non ut ille agit. Et [*malum Aut*] significat, *Hoc verum est, hoc utile est.* *Donatus.* Illa est vera instituendi ratio. *Minell.*

88. PORRO AUTEM.] Prope delinitus erat Demea contra institutum argumenti. Artificiose igitur Poëta subjecit ex persona servi, unde illum ad amaritudinem provocet. *Donatus.* PORRO AUTEM. SY. NON HERCLE OTIUM 'ST.] Locus huic πα-
ράλ-

Nunc mihi auscultandi. pisces ⁸⁹ ex sententia
 Naetus sum: hi ⁹⁰ mihi ne corrumpantur, cautio 'st:
⁹¹ Nam id nobis tam flagitium est, quam illa, De-
 mea,
 Non facere vobis, quae modo dixi: & ⁹² quod queo,
 Con-

ῥάλληλος est in And. IV.
 2. 25. Plaut. Cas. II. 2. 39.
*Mox magis, quam otium
 mihi & tibi erit.*

Mostell. III. 2. 101.
Sed non otium erat.
 Dixit autem ita servus, quod
 Demen per suum PORRO AU-
 TEM videretur longum ser-
 monem incepturus. *Vesterh.*

89. EX SENTENTIA.] Sc.
 animi, id est, ut volebam.
Minell. Conf. supra vers. 17.

90. MIHI elegantius, per
 pleonasmum, refertur ad
 CORRUMPANTUR, quam ad,
 CAUTIO 'ST. * CORRUM-
 PANTUR, Computrescant.
Paraphrast. Delph. Negli-
gantur. Phaed. II. 8. 21.
Et quia corruptos viderat
nuper boves. Vesterhov.
 Cujus expositio minus pia-
 cet.

91. NAM NOBIS TAM
 FLAGITIUM EST, QUAM IL-
 LA — NON FACERE VOBIS
 &c.] Pari modo flagitium
 credimus, si pisces non re-
 ste curentur, quemadmo-
 dum vos flagitium ducitis,

si non recte & honeste qui-
 dem vivatis. *Engraph.*

92. QUOD QUEO.] Quan-
 tum possum. *Minell. QUOD*
QUEO.] Quod possum. Sed
sic maluit [Tremius sc.] di-
cere, ut allusionem de sua
arte faceret Syrus: & hac
re ostenderet, nihil ab illo
dici serio. QUOD QUEO.]

A coquendo fumit παρό-
 μοιον. Sic & infra: Sedulo
 moneo, quae possum, pro mea
 sapientia. Et * Ciceronis di-
 ctum refertur in eum, qui
 coqui filius secum causas
 agebat: Tu quoque aderas
 huic causae. Nam apud ve-
 teres coquus non per C lite-
 ram, sed per Q scribebatur,
Donatus. * Similis locus
 est Ciceronis apud Quincti-
 lianum Instit. Orat. VI. 3.
Cum is candidatus, qui co-
qui filius habebatur, coram
eo suffragium ab alio peteret;
Ego quoque tibi jure favebo.
 Quumquam disputant In-
 terpretes utra in voce ibi sit
 amphibolia, quoque, an jure.
 Possit

Conservis⁹³ ad eundem istunc praecipio modum: 70
 94 Hoc falsum 'st, hoc adustum 'st, hoc⁹⁵ lautum 'st
 parum,
 Illud recte: iterum sic⁹⁶ memento. sedulo
 Moneo, quae possum,⁹⁷ pro mea sapientia.
 Postremo,⁹⁸ tanquam in speculum, in patinas, Demea,
 Inspicere

Possit videri esse in utraque.
 Quo facit facetissimum dictum Axii apud Varronem de Re Rust. Lib. III cap. 17. *Hus pisces nemo cocus in jus vocare audet.* Vest.

93. AD EUNDEM ISTUNC PRAECIPIO MODUM.] Arguta imitatio ad deridendum Demeam, omnium quae ille serid supra dixerat. *Donat.*

94. HOC SALSUM EST, HOC ADUSTUM EST.] Haec contexte & conjuncte dicuntur: quia non vicissim Syro assentatur senex. *Donat.* SALSUM, sub. *nimis*. Haec & sequentia, usque ad SEDULO, continent Mimesin praeceptorum Syri.

95. LAUTUM.] An mundum, lotumque & nitidum an delicatum? Certe *Lantae dapes* vulgari cibo opponuntur. *Vesterb.*

96. *Mss.* quidam MEMENTOTE. Forte, quod dictum *conservis*. Mire autem exprimit ἀλαζονείαν rei culinariae Praefecti. *Vesterb.*

97. PRO MEA SAPIENTIA.]

Διασυνθικῶς SAPIENTIA dixit: quia condimentum gustu ac sapore temperant coci. *Donatus*. Nimis arguitur *Donatus*, quique eum sequuntur, existimantes, διασυνθικῶς haec dicta a servo, gustum & saporem tacite respiciente. Ubi enim versu 40. dixisset: TU QUANTUS QUANTUS, NIHIL NISI SAPIENTIA ES, sese quasi extenuans ait, PRO MEA SAPIENTIA. q. d. pro mea virili, quantum mihi opis Dii dant. Quanquam simul καλαχηρικῶς ita de sese servus; in quem ingenii quidem dotes collatae putantur; non SAPIENTIA. Vid. Interpp. ad Cic. Fam. XVI. I. [n. 7.] *Mss.* Bodl. & Lips. PRO MEA SENTENTIA. *Fabrini* ad sensum *Donati* vertit: *secondo il mio gusto*. *Dacioria* bifariam: *se lon ma petite capacité, & le peu de goût, que j'ai*. Vest. 98.

Inspicere jubeo, & moneo, ⁹⁹ quid facto usus fiet. 75

Ineptā hæc esse, ¹⁰⁰ nos quæ facimus, ipse sentio: Verum ¹⁰¹ quid facias? ¹⁰² ut homo 'st, ita morem geras.

Numquid vis? *De.* ¹⁰³ Mentem vobis meliorem dari. *Sy.*

98. TANQUAM IN SPECULUM.] Et hic SPECULUM non ad imaginem vultus, sed ad contrarium contrapositæ rei retulit. *Donatus.* IN PATINAS.] In vasa coquinaria. Facite verba Demeæ transfert Syrus. Nam quæ Demeæ ad animum retulerat, Syrus ad culinariam sapientiam coegit. *Minell.* Si ullum alium scopum haberet Syrus, quam vertere in ridiculum dicta Demeæ, posset videri hic de mundatione patinarum loqui. ita Plautus *Mostell.* III. 1. 112. aedes nitidas, *speculo claras*, appellavit.

99. QUID FACTO USUS SIE T.] Locutio Comica. *Plaut.* *Amph.* I. 3. 6. & 7. Et alibi saepius. *Vesterhov.* Quid opus sit fieri. *Minell.*

100. Nos, pro Ego. Cum dilatione & vulgose dicendum SENTIO. *Donat.*

101. QUID FACIAS?] Pro, quid faciat. unusquisque scilicet. *Donatus.*

102. UT HOMO 'ST, ITA MOREM GERAS.] Utrum aptum proverbium sit servis, an etiam amicis? Ut est, *Obsequium amicos, veritas odium parit.* Et hæc sententia modo velat querela, demissa voce proferenda est. *Donatus.* Sic *Plaut. Mostell.* III. 2. 36:

ut homines sunt, ita morem geras. *Vesterhov.*

103. MENTEM VOBIS MELIOREM DARI.] *Πρός τὸ Vis:* respondet aggressi feritate. nam respondendum erat, *Recte*, aut *Valeas*. Sed hic, ne vel abiens blândus esset, pro salutationibus ipsis amara supponit. MELIOREM autem, pro bona ac tolerabili posuit. non enim bonam credit, ut meliorem optet. Sic *Virgilius* [*Georg.* III. 513.]

Di meliora piis, errorumque hostibus illum! *Donatus.*

Ut ad saniores mentem redeatis. *Paraphrast. Delph.*

H h h h

Sy. ¹⁰⁴ Tu rus hinc abis? *De.* ¹⁰⁵ Recta. *Sy.*

Nam quid tu hic agas,

Ubi, si quid bene praecipias, nemo obtemperet? ⁸⁰

De. Ego vero hinc abeo, quando ¹⁰⁶ is, quamobrem huc veneram,

Rus abiit: ¹⁰⁷ illum curo unum: ille ad me attinet.

Quando ita volt frater, de istoc ipse viderit.

Sed quis illic est, procul quem video? estne hic Hegio

¹⁰⁸ Tribulis noster? ¹⁰⁹ si satis cerno, is hercle 'st: vah!

85

¹¹⁰ Homo

¹⁰⁴ TU RUS HINC ABIS?]
Qui consuetudinis memor est, animadvertit has interrogationes non inquirendi causa poni, sed admonitionis loco esse apud eos, quos velimus abscedere. Sic igitur interrogat, ut hortetur; & sic pronuntiat, ut & sciat, & approbet quod rogat. *Donatus.*

¹⁰⁵. Ms. Graev. RECTE. *Vesterhav.* NAM QUID TU HIC AGAS?]
Addidit hortatum, ut quam primum abeat. *Donatus.*

¹⁰⁶. Nova locutio, IS, QUAM OB REM: pro, *Is, propter quem.* sic & alibi, *In eo me oblecto: solum id est charum mihi.* *Donatus.*

¹⁰⁷. ILLUM CURO UNUM.]
UNUM cum exceptione. Et tamen sic loquitur, ut ap-

paret illum non posse sibi imperare oblivionem Aeschini. nam idcirco addidit, QUANDO ITA VOLT FRATER, DE ISTOC IPSE VIDERIT. *Donatus.* Distinguo; ILLUM CURO UNUM; ILLE AD ME ATTINET, QUANDO ITA VOLT FRATER. DE ISTOC IPSE VIDERIT. Dicit autem ILLUM, sub. Ctesiphonem, DE ISTOC, sub. Aeschino. *Vest.*

¹⁰⁸. TRIBULIS NOSTER.]
Non convenit inter Scriptores de numero Tribuum apud Atticos. Vulgo duodecim statuuntur, quasi ad numerum XII. Tribuum Israelitarum, vel potius mensium. Tum singulis Tribubus XXX. tribuunt genera, itidem ad numerum totidem dierum in quolibet men-

110 Homo amicus nobis jam inde a puero. 111 Dii boni!

112 Nae illiusmodi jam nobis magna civium Penuria est. 113 homo antiqua virtute, ac fide:

H h h h 2 114 Haud

menſe. Scholiaſtes autem Ariſtophanis, ad Plut. 277. & 973. diſerte δέκα Φυλάων & proin δέκα δικαſηρίων mentionem facit. Eſt igitur Tribulis ὁμόφυλος ex eadem Tribu: Suidas in v. Γεννηſαῖ numerum nullum definiit. *Veſterhov.*

109. SI SATIS CERNO.] Sic Phorm. V. 1. 8. Plaut. Trin. IV. 3. 64. Satin' ego oculis plane video? &c. *Veſterhov.*

110. HOMO AMICUS NOBIS JAM INDE A PUERO.] Plaut. Capt. III. 4. 112. Philocrates jam inde uſque amicus fuit mihi a puero puer. *Veſterhov.*

Plenius & ſuavius dixit Homo AMICUS, quam ſimpliciter AMICUS. Minellio AMICUS NOBIS valet, qui nos amavit.

111. DII BONI!] Haec verba in Mſ. Mark. junguntur verſui ſeq. *Veſterh.* Exclamatio eſt propter paucitatem bonorum. *Minell.*

112. NAE ILLIUSMODI &c.] NAE, valde. ILLIUSMODI.] Cujusmodi eſt Heggio, id eſt, qualis. Et magna οἰκονομία ſenex laudatur, ut poſtulationi ejus ſtatim adſit fides. *Donatus.* Ordo: Nae illiusmodi civium magna penuria jam nobis eſt. Simili translatione, ſed ſenſu contrario uſus Horatius Epiſt. I. 12. 24.

Vilis amicorum eſt annona, &c.

113. HOMO ANTIQUA VIRTUTE, AC FIDE.] Omni indies in pejus ruere jam olim exiſtimatum. Unde Antiqua pro honis & probis uſurpabant, utpote proxime ad Deos accedentia. And. IV. 5. 22. Hec. V. 4. 18. & 20. Plaut. Capt. I. 2. 20.

Ille demum antiquis eſt adoleſcens moribus.

Trin. II. 2. 16.

meo modo moribus vivo Antiquis.

Cicero Att. IX. 15. [al. 18.] Vide, quam ſim antiquorum ho-

¹¹⁴ Haud cito mali quid ortum ex hoc sit publice.

¹¹⁵ Quam gaudeo, ubi etiam hujus generis reliquias

90

Restare video! vah! ¹¹⁶ vivere etiam nunc libet.

Opperiar hominem hic, ut salutem, & conloquar.

hominum. Idem pro P. Quint.

22. Tu aliquem patronum invenies, hominem antiqui officii, qui splendorem nostrum & gratiam negligat? Pro P. Sext. 3. Gravissimae antiquitatis viris. Sed & Graeci Ἀρχαίως εὐήθεις dicebant. & ἀρχαιοφρόνας, & Κρόνιον ὀζονίας, quasi Saturnum redolentes. Vesterhov.

114. HAUD CITO MALI QUID ORTUM EX HOC SIT PUBLICE.] Utrum hoc optantis est, ne moriatur? an est testimonium vitae hominis, nunquam obfuturi rei publicae? Donatus. HAUD CITO.] Formulae speciem habet. Cic. Bruto: Sed neque verbis aptiorem cito alium dixerim, neque sententiis crebriorem. Vesterhov. CITO, facile. PUBLICE, in Republica. Minell. ORTUM SIT, pro, oriri, vel evenire potest.

115. QUAM GAUDEO.] Menander:

Ὡς ἤδὺ γὰρ ζῆν, εἰ μετ' ὧν κρίνεις τις ἄν

Τῷ τ' ἐστὶ γὰρ ζῆν, ἔχ' ἐαυ-
τῷ ζῆν μόνον.

Citat Stobaeus Flor. Tit. CXXII. ἐκ τῆς Φιλαδέλ-
φου. Vesterhov. UBI ETIAM HUIUS GENERIS RELIQUIAS RESTARE VIDEO.] PAUCOS & RAROS bonos. nam RELIQUIAS, pro relictis paucisque dixit. ideo RESTARE etiam dictum est. Donatus.

116. VIVERE ETIAM NUNC LIBET.] Plaut. Cure. I. 3. 16.

hoc etiam est, quamobrem cupiam vivere. Vesterh. Ex hac delectatione ostenditur Demea, & quam peccantibus sit amarus ac saevus: & quam facile hujus inculsatione, [inculsationi, Rob. Steph. & Libb. quidam Antiqq. accusationi, Edit. Anonyma. Vest.] tanquam gravi testimonio crediturus sit: & quantum doliturus super Aeschino, [Plerique Codd. veteres. Super Aesbinum. Vest.] qui displiceat talibus viris. Donatus.

AC-

ACTUS TERTII

SCENA QUARTA.

HEGIO. GETA. DEMEA. PAMPHILA.

He. ¹ **P**RO Dî immortales! facinus indignum, Geta.
² Quid narras! Ge, Sic est factum. He.
³ Ex illan' familia

Tam illiberale facinus est ortum? ⁴ o Aeschine,
 Pol ⁵ haud paternum istuc dedisti. De. ⁶ Videlicet

H h h h 3 De

1. PRO Dî IMMORTALES!]
*Haec Scena fidem amici erga
 defunctum, maturitatem se-
 nilis orationis, & accusatio-
 nem ejus, quem laedere nolit
 ipse accusator, continet. Do-
 natus.*

2. QUID NARRAS!]
 Mirantis est, non interrogan-
 tis. Donatus.

3. EX ILLAN' FAMILIA
 TAM ILLIBERALE FACINUS
 ESSE ORTUM?]
 Scilicet au-
 getur indignitas, ex fami-
 liae ipsius honore. Sic su-
 pra III. 1. 10. & mox ver-
 su 18. *Vesterb. ILLIBERALE.]*
 Ingenua persona indignum.
Paraphrastes Delph.

4. O AESCHINE, POL
 HAUD PATERNUM.]
 Mira
 maturitas: in qua nescias u-
 trum magis injuriam illatam
 orbae virgini, an Aeschi-

num peccasse, plus dolent
 servatur enim in Hegione
 quod vir bonus sit & ani-
 cus. Donatus.

5. HAUD PATERNUM ISTUC
 DEDISTI.]
 Deest, facinus.
 Et DEDISTI, profecisti. Sed
 sic dicitur in re magna. ut
 [Virgil. Aen. XII. 453.]
 dabit ille ruinas
 Arboribus, stragemque satis.
 Donatus.

Id vult, Aeschinum haud
 patrissare. Gr. Οὐ πατρίσσει
 αὐλῆς μελῆ. Quod igitur
 Guyetus laudat ex Heaut.
 V. 1. 43.

Quor res dedere, ubi possem
 persensiscere?
 ἀπροσδιόνυσον est. Res e-
 nim dare, & dare se dicitur,
 pro eo, quod est simplici-
 ter

De psaltria hac audivit: id illi nunc dolet, 5
 7 Alieno: pater is nihili pendit. hei mihi!
 8. Utinam hic prope adesset alicubi, atque audiret
 haec!
He. 9 Nisi facient, quae illos aequom 'st, 10 haud sic
 auferent

Ge.

ter, accidere. Magis accedit locus, qui est Eun. III.

2. 4.

quod dedit
Principium adveniens! Vesterhov.

6. VIDELICET, confirmativum est. Ut VIDELICET, *videre licet: sic scilicet, scire licet: ilicet, ire licet. Donatus.*

7. ALIENO, nulla propinquitate sanguinis, aut alia tali necessitudine nostrae familiae conjuncto. Island. Bandalauftum. * IS NIHILI PENDIT.] Is, abundat. Aut Is, pro ipse: subjunctivum pronomen ininus quam finitum. *Donatus.* Sic supra III. 2. 17. Itidem τὸ Ἰλλυμ πλεονάζει. In quibusdam Libris est, NIHIL PENDIT. *Vesterhov.* NIHILI PENDIT.] Contemnit, non curat. *Engraph.*

8. UTINAM HIC PROPE ADESSET.] Quasi sibi non crediderit dicenti, *In ore est omni populo. Donatus.* In

Mf. Lipf. est. UTINAM HIC ESSET ALICUBI, ATQUE HAEC AUDIRET. *Vesterhov.* ADSESSET, sc. Micio. HAEC, quarelam Hegionis super Aeschino.

9. NISI.] Si non significat. QUAE ILLOS AEQUOM 'st.] Subauditur, *Facere*, & superiori, per σύλληψιν intellectum. *Donatus.* FACIENT, sc. Aeschinus & sui parentes.

10. HAUD SIC.] Δεικνόν est. HAUD SIC AUFERENT.] Quomodo accipimus, HAUD SIC AUFERENT? an, Factum suum auferent sic; An, si (*Vesterhovius* mallet, *nisi*; quod & mihi unice rectum videtur.) correxerint culpam, non silentio transiuros ipsos, vel ipsam quod factum est. HAUD SIC AUFERENT.] Id est, leniter abibunt, vel subtrahent culpam. HAUD SIC AUFERENT.] Senilis & matura comminatio. Et est SIC demonstratio.

Ge. In te spes omnis, Hegio, nobis sita est.

¹¹ Te solum habemus: ¹² tu es patronus; tu paterens: IO

¹³ Ille tibi moriens nos commendavit, senex.

¹⁴ Si deseris tu, perimus. *He.* ¹⁵ Cave dixeris.
H h h h 4 Neque

stratio, gestum continens levissimae ac parvae significationis. *Donatus.* HAUD SIC AUFERENT.] Sub. Inultum, impunitum. Haud sic poenae subtrahent culpam. Vide ad And. III. 5. 4. *Vesterhov.*

II. TE SOLUM HABEMUS.] Sub. Adjutorem, ad quem confugiamus, seu qui nos respiciat.

12. TU ES PATRONUS.] PATRONUS aut temporale nomen est defensoris: aut certe appellatio est, per quam ostenditur, quid illi cultus & obsequii debeat. Est enim nomen ad aliquid [Sub. respiciens i. e. relativum. Ita Interpret supra III. 1. 1. de vocabulo *Nutricis.*] PARENS autem, veri amoris nomen est: & aequali loco continet interpretationem. [Verba obscura. an respicit Interpret locum *Phorm.* III. 2. 11. an sensus est; Et ita interpretandum, quasi dicat, parentis loco?] Et vide, quam vigilanter Poëta, quum sim-

simpliciter matronam de absente Hegione loquentem induceret, COLUIT NOS, dixit: quum servus & supplex ad praesentem loquitur, TU ES PATRONUS, inquit. *Donatus.* Sic And. I. 5. 60. *Phorm.* III. 2. 11. Mss. & Impressi quidam: TU PATER. Alii, TU ES PATER. *Vesterhov.*

13. ILLE TIBI MORIENS NOS COMMENDAVIT.] SERVUS magnam veritatis indicium addidit dicendo MORIENS: nemo enim moriens non vera loquitur & urgentia. Unde in jure ultima judicia certiora sunt. Sic alibi, *Hanc mihi in manum dat. mors continuo ipsam occupat.* *Donatus.* And. I. 5. 49. seqq. *Vesterhov.*

14. SI DESERIS TU, PERIMUS.] Proprie, quasi patrono. nam Socius deficit, Pater prodit, Patronus deserit. Sic *Sallustius* [In Fragmentis.] Post defectionem sciorum & Latii. Et, [Virg. Aen. I. 255. Venus Jovi loquitur.] unius

Neque faciam, ¹⁶ neque me fatis pie posse arbitror.
De. Adibo. ¹⁷ Salvere Hegionem plurimum

Jubeo.

unius ob iram

Prodimur.

Et, [Infra IV. 5. 58.]

Prodidiſti & te, & illum miſeram, & gnatum, quod quidem in te fuit.

Plautus [Curc. IV. 3. 16. ubi nunc paullo alius ordo est.]

Qui libertos habent, eos deſerunt.

Hinc & milites, qui deſenſores patriae deberent eſſe, deſertores eſſe dicuntur. Si deſeris tu, perimus.]

Huius rei maxime reſpondet [ſc. *Hegio*] oratoriae, quae illum maxime commovit. Ut [Virg. Aen. VII. 452.]

En ego victa ſum.

Et [Virg. Aen. XI. 364.]

Pulſus ego?

Alii πρὸς τὸ ΠΕΡΙΜΟΥΣ, τῷ εὐφραμῶν reſponſum putant. *Donatus*. Si deſeris tu.] Sic. And. I. 5. 35 & 56. *Vesterbov.*

15. CAVE DIXERIS.] Vult

Getam εὐφραμῶν, neque uti voce deſeris, utpote malae notae, & ominis. Unde ipſe non ait, Non deſeram, ſed, NEQUE FACIAM,

NEQUE ME SATIS PIE POSSE ARBITROR. Reſponder autem ita, quod impium haberetur, ſi patronus clientem ſine cauſa deſereret, maxime ſi acceſſiſſet morientis commendatio. *Vesterbov.*

16. NEQUE ME SATIS PIE POSSE ARBITROR.] Senſus: Neque arbitror me id facere poſſe, ſc. deſerere vos, niſi cum crimine impietatis.

17. SALVERE HEGIONEM PLURIMUM JUBEO.] Ideo providit Demea, non proviſus eſt; quia oportuit illum audire quae loqueretur *Hegio*, & ex illius jam verbis indignationem moveri [Lego cum edit Anon. indignatione movet. Rob. Stephan. & Lindenbruch. in indignationem. Veſt.] JUBEO autem, volo ſignificant: ab eo quod ſequitur, id quod praecedat. Non jubemus enim, niſi quod voluerimus. *Donatus*. Non. Marcellus: *Jubere eſt velle*. *Priscianus* Inſtit. Grammat. Lib. XVIII. legit, GAUDERE HEGIONEM &c. *Vesterbov.*

Jubeo. *He.* ¹⁸ Te quaerebam ipsum. salve, Demea.
De. Quid autem? *He.* ¹⁹ Major filius tuus Aesc-
 schinus,

Quem fratri adoprandum dedisti, ²⁰ neque boni
 Neque liberalis functus officium est viri.

De. Quid istuc? *He.* Nostrum amicum noras Si-
 mulum,

Atque ²¹ aequalem? *De.* ²² Quidni? *He.* ²³ Fi-
 liam ejus virginem

H h h h 5 Vitiavit.

18. Melior lectio quo-
 rundam Codicum: OH! TE
 QUAREBAM IPSUM. Sic And.
 III. 3. 1. *Vesterbov.*

19. MAJOR FILIUS TUUS
 AESCHINUS &c.] Artificio-
 sa postulatio: in qua, ne
 statim Demea diceret, nihil
 ad se hanc querelam perti-
 nere, quippe qui Ctesipho-
 nem curare debeat, infertur
 causa, cur non dissimulet
 pater: quia filius: quia ma-
 jor est: quia Aeschinus, si
 quid est in ipso nomine cha-
 ritatis: quia fratris adopti-
 vus: quia bonus & libera-
 lis: & contra haec, quibus
 laudatus est, fecit. *Donatus.*

20. NEQUE BONI, NE-
 QUE LIBERALIS &c.] Quae-
 rendum inter bonum & li-
 iberalem quid intersit. An
 bonus, est, qui non nocet?
Liberalis, qui etiam pro-
 dest? An bonus, qui non
 peccat in facto? *liberalis*,

qui nec verbo quidem? *Do-
 natus.* Frustra argutari In-
 terpretem notat Boeclerus,
 quum *Liberalis* ad *εὐγέ-
 νειας*, adeoque ad ingeni-
 um referatur, *Bonus* ad mo-
 res & disciplinam vitae. *Ve-
 sterbov.* Neque bono, ne-
 que ingenuo viro rem dig-
 nam egit. *Paraphrast. Delph.*

21. AEQUALEM.] Ο μὴ-
λικα. Donatus. Nepos A-
 rist. 1. Aequalis fere fuit
Themistocli. Att. 17. Nun-
 quam cum sorore fuisse in si-
 militate, quam prope aequa-
 lem habebat. Curt. VIII. 13.
 21. Aitalum & aequalem
 sibi, & haud disparem babi-
 tu oris & corporis. Cic. de
 Senect. 4. *Adolescens* ita di-
 lexi senem, ut aequalem
 And. II. 6. 22. Eun. II.
 3. 35. *Vesterbov.*

Vitiavit. *De.* Hem! *He.* Mane; nondum audisti, Demea,

Quod est gravissimum. *De.* An quid est etiam ²⁴ amplius?

He. Vero amplius: nam hoc quidem ferendum aliquo modo 'st:

²⁵ Persuasit nox, amor, vinum, adolescentia:

²⁶ Hu-

22. Plus est QUIDNI, quam *Noveram*. nam quasi corripit dubitantem, dicendo QUIDNI? ut subaudiatur, *Noverim*. Donatus.

23. FILIAM EJUS VIRGINEM VITIAVIT.] Vides quantum valeat injuria, vel dignitas personarum. Non contentus facinore, personas credidit ante proponendas. *Donatus.* HEM.] Interjectio nunc est irati, & est irati vehementer: quippe qui aliud vitium audiebat, praeter crimina quae sciebat. *Donatus.*

24. AMPLIUS.] Id est, majus. *Donatus.* Gravius. Sic *Hec.* III. I. 9.] *Vesterhov.* VERO, Etiam, certe confirmandi particula.

25. PERSUASIT NOX, AMOR, VINUM, ADOLESCENTIA.] *Plautus* in *Bacchidibus* [I. I. 54.]

quia isthuc illecebrofius

Fieri nihil potest; Nox, mulier, vinum, homini adolescentulo.

Et haec omnia ab impulsione parte dicuntur, non a ratiocinationis: ideo & PERSUASIT dixit: nam instans persuasio, impulsio dicitur: ut ipse, [And. I. 5. 31.] *Dum in dubio est animus, paulo momento huc illuc impellitur.*

NOX, AMOR, VINUM [&c.]

Haec inferuntur ἀποδείκναι, ut multa videantur. VINUM.] Proximum huic, & simile, est in *Hecyra*. [I. 2. 63. - 4. 5.] *Virgilius* [Georg. II. 455.]

Bacchus & ad culpam causas dedit. *Donatus.*

Ennius apud Festum:

Persuasit nox, vinum, Deus qui multo est maximus.

Lindenbrog. *Plaut.* *Aulul.* IV. 10. 15.

Quia vini vitio atque amoris feci.

Ovid.

²⁶ Humanum 'st. ²⁷ ubi scit factum, ad matrem virginis 25

²⁸ Venit ipse ultro, lacrumans, ²⁹ orans, obsecrans,

Fidem dans, jurans se illam ducturum domum.

³⁰ Ignotum 'st: tacitum 'st: creditum 'st. virgo ex eo

³¹ Compressu gravis facta est: ³² mensis hic decimus est.

53 Ille

Ovid. Amor. I. 6. 59.

Nox, & amor, vinumque
nihil moderabile sudent.
Vesterhov.

26. HUMANUM EST.] Nihil tandem ex ea sumtum consuetudine est, quod non humanum. Et hoc dicere solemus, ubi peccatum quidem non negamus, sed tolerabile esse dicimus. Donatus. Sic mox ipse Micio infra IV. 5. 53. Vesterhov. Hoc peccatum in hominem cadere potest. Paraphrastes Delph.

27. UBI SCIT FACTUM.] Id est intelligit & sentit. Donatus. FACTUM, crimen ab se commissum. Hic ait cum per ignorantiam peccavisse. In quibusdam Libb. est: UBI SIC FACTUM, nōtante Vesterhövio.

28. VENIT IPSUS ULTRO, LACRUMANS.] Mire: & ad matrem VENIT ULTRO, LACRUMANS, ne quod leniter

aut mollius mulier tulisset, prope passionem iniisse videretur. Donatus.

29. ORANS, OBSECRANS.] Orare est placidos petere: Obsecrare, iratos rogare. Unde plus facit OBSECRANS, quam ORANS: plus vero orans, quam rogans. Cicero, Orare & rogare. Donatus.

30. IGNOTUM 'ST: TACITUM 'ST: CREDITUM 'ST.]

Ασυνδῆτος per συνήθειαν ut solet, hic loquitur: ut Iuvens, venimus, videmus. Et honestius impersonaliter quam ignovimus, tacuimus, credidimus. Donatus. IGNOTUM 'ST, Venia est Aeschino a matre data. TACITUM 'ST, Nihil est revelatum, res est celata. CREDITUM 'ST, Promissis ejus. Minell.

31. COMPRESSU.] Sic Plaut. Epid. IV. I. 15.

quae meo compressu peperit filiam. Vesterhov.

32.

³³ Ille bonus vir nobis psaltriam, ³⁴ si Dis placet; ³⁰ Paravit, ³⁵ quicum vivat: illam deferat.

De.

32. MENSIS HIC DECIMUS EST.] Ex quo Aeschinus compressit eam. *Minell.* MENSIS, Lunaris nimirum; quales ante Jul. Caesarem computabantur. Unde adeo passim decem menses partui tribuantur a veteribus. Sic infra IV. 5. 57. Hec. V. 3. 24. Plautus saepius. Menandro tribuunt Fr. Fabricius & Farnabius, ἐκ ἡσπερίως, quod in Fragmentis tamen non comparet, Γυνὴ κύνει δεκάμηνος. Sed Caecilii in Plocio est:

Insolentne mulier decimo mense parere?

Pol nono etiam, septimo atque octavo.

Virgil. Ecl. IV. 61.

Matri longa decem tulerunt fastidia menses. *Vesterh.*

33. ILLE BONUS VIR.

Εἰρωνεία indignantis in loco addita est verbis ardentibus. Nobis autem, ex abundanti ad indignationem relatum est. *Donatus.*

34. Bene interpositum ad invidiam, SI DIS PLACET. *Donatus.* SI DIS PLACET.] Ironiae maxime inserviens formula. Sed & adhibetur

ab indignantibus & aspernantibus. Ita h. l. & Eun. V. 3. 10. Cic. in Pisonem 16. *Appellatus est hic vulturnus istius provinciae*, Si Diis placet, *Imperator*. *Quintil.* Inst. VIII. 3. *Dicta sancte & antiquae, videntur a nobis*, si Diis placet. Flor. III. 4. 1. *Post Macedonas*, si Diis placet, *Thracas rebellabant*, ipsi quondam tributarii Macedonum. Ubi vide, quae annotarunt Freinshemius & Cl. Dukerus. Plautus etiam extra ironiam & indignationem usus est. Capt. II. 3. 94.

Expediti ex servitute filium, si Dis placet.

Quosensu &, si Dii volent, dixit Poen. IV. 2. 88. *Vesterhov.*

35. Quicum.] Qui, pro, qua. Plaut. Amph. I. 1. 104. *Ambitruoni patera donata aurea est*,

Qui Pterela rex potitare solitus est.

VIVAT, Consuetudinem habeat. Nepos in Alcibiade, X. 6. *Mulier*, quae cum eo vivere consueverat, concubina sua.

De. ³⁶ Pro certon' tu istaec dicis? *He.* Mater virginis

³⁷ In medio 'st: ³⁸ ipsa virgo: res ipsa: hic Geta
Prae-

36. PRO CERTON' TU ISTAEC DICIS?] Hoc ideo non dicit, quia fidem non habeat narranti: sed quia miratur scelera. *Donatus.* PRO CERTO — DICIS?] Sic Sallust. B. Catil. 15. Pro certo creditur. *Ovid.* Amor. II. 11. 53.

Omnia pro veris credam, finta ficta licebit.

Attius, Telepho:

Pro certo arbitror fortis, oracla, adytus, auguria.

Cic. Fam. VI. 12. Quare magno opere putavi angoris & doloris tui levandi causa, pro certis ad te ea, quae essent certa, perscribi. Liv. XLIV. 22. Illud affirmare pro certo habeo audeoque. Vesterhov.

37. MATER VIRGINIS IN MEDIO 'ST.] Terribiliter factis, IN MEDIO 'ST: quasi retineri non possit, nec cohiberi, quin rem probet. Et praeterea, quum argumentorum genera duo sint, ἑνὲς καὶ ἄτεχνον: sicut in rebus manifestis, ἀτέχνῳ utitur. Hoc ergo, sublati superciliis, dicen-

dum est. IN MEDIO 'ST. nam lentius erat, si diceret, *Praesto est.* *Donatus.* IN MEDIO.] *Sub.* Populi, civium, in media urbe versatur, a quovis adiri potest, praesto est, testificatura de hac re: quod enim est in medio loci allicujus, non est abscondum, ut in corona hominum sedentium, qui stat in medio circi, multum est in luce & in promptu. *Minell.* IN MEDIO 'ST.] In medio esse pro vivere dixerunt. E medio abire, e medio excedere, mori significat. *Phorm. V. 8. 30. & V. 7. 74.* Sed & e medio excedere est e conspectu & celebritate hominum abire. Sic *Hec. IV. 3. 14.* Unde ad mortem translatum. *Vesterhov.* IN MEDIO 'ST, pro, praesto est. Erant autem senes nunc constituti ante ostium Sostratae. *Vesterhoviana* interpretatio, vivit, placeat hoc loco quibus potest.

38. IPSA VIRGO.] Scilicet quae in Aeschinum reum & testis & crimen est. Et ideo addit, RES IPSA: id est, pon-

Practerea, ³⁹ ut captus est servorum, ⁴⁰ non malus,
⁴¹ Neque

pondus uteri, exactis ad pariendum mensibus. *Donatus.* RES IPSA.] Q.d. Quid verbis opus est, quum res ipsa testetur, & flagitium commissum palam constet ex pondere uteri & instante partu? *Vesterhov.* Minellius ad singula haec, uti & ad HIC GETA, subaudit, *Est in medio*: quod ad τὸ RES ipsa subauditum valet, manifesta est.

39. UT CAPTUS &c.] An, quantum capit animus servilis, tantum non malus, atque iners Geta? An, UT CAPTUS EST SERVORUM, quemadmodum saepe aucupium in servis habendis bonum evenit? Ut in captu avium, vel piscium, vel ferarum plurimum fortuna dominatur. Et hoc ideo, quia servum evenire bonum, non ratio est aut natura, sed casus est, utpote in re rarissima: ut sit, UT CAPTUS EST SERVORUM, id est, eventus est in servis. UT CAPTUS EST SERVORUM.] Id est, ut se habet conditio servorum. *Afranius* in Simalante, Is, ut servorum captus est, facillime domo atque familia

nostra provenditur. Ergo CAPTUM sortem intelligo. NON MALUS.] Id est, fidelis. *Donatus.* Solet Formula haec, UT CAPTUS EST, addi laudibus eorum, qui minus capaces sunt magnae laudis. *Caes. B. G. IV. 3.* Ad alteram partem succedunt *Ubii*, quorum fuit civitas ampla atque florens, ut captus est Germanorum. *Cic. Tusc. Quaest. II. 27.* Graeci autem homines non satis animosi, prudentes, ut est captus hominum, satis, hostem adspicere non possunt. *Vesterhov.* Haud multum abludit *Curt. IX. 1. 24.* Gens, ut barbari, sapientia excellit. Quae autem *Donatus* de aucupio, casu, & eventu, in bonis servis habendis, disputavit, vix est ut magnopere cuiquam approbentur.

40. NON MALUS.] Tolerabilis, bonus & fidelis; κατὰ λῆπτην dictum est. *Minell.* Vide ad *Eun. II. 2. 43.* Quae laus tanto rarior, quod vulgo dicerent, Δύλα δὲ χεῖρον ἔδεν, ἔδ᾽ ἔλα καλῶ. *Vesterh.*

⁴¹ Neque iners, ⁴² alit illas: solus omnem familiam ³⁵
Sustentat, ⁴³ hunc abduce, vinci, ⁴⁴ quaere rem.

Ge.

41. NEQUE INERS.] Id est, artem habens. Oratorie futurum testem & indicem laudat: sed ne improbe facere videatur, parcius id facit. non enim dixit *bonus* & *solers*: sed, quod in servo sufficit, NON MALUS, NEQUE INERS. Et proferendi Getae haec maxime causa est: ne quod permittere videatur in servo pauperis, atrocius fiat. Et simul ut haec *προφεράπενυς* non contristat Getam: quem prius laudat, dicturus, HUNC ABDUCE, VINCI, QUAEERE REM. *Donatus.* NEQUE INERS, Et non siue arte, id est, imo solers & gnavus siue industrius: Eadem figura. *Minell.*

42. ALIT ILLAS: SOLUS OMNEM FAMILIAM SUSTENTAT.] Dnas hic res docet: & unde hae vivant: quod testimonium pudicitiae est: & gravem testem posse esse Getam. SOLUS OMNEM FAMILIAM SUSTENTAT.] Hoc verbo tenuis victus ostenditur, quod bene frugi esse monstratur in foeminis. *Donatus.* ALIT ILLAS. sc. La-

bore suo & industria victum illis quaerit. * SUSTENTAT.] Ita Phorm. II. 1. 57. de servo Geta:

columen vero familiae.

Virg. Aen. XII. 59.

in te omnis domus inclinata recumbit. Vest.

43. HUNC ABDUCE, VINCI. QUAEERE REM.] Non multum permittit, utpote de alieno servo. ideo Geta plus de se largietur. Ipse tamen *ἀσυνδέως* tria posuit, ut multa videretur dicere. HUNC ABDUCE.] Ut [Virgil: Aeneid. XI. 463.]

Tu, Voluse, armari Volscorum edice manipulis.

Nam postea E litera, huiusmodi verbis aucta est [Lego vel addita, vel adjecta. Vest. Malim, abjecta.] ABDUCE: ab hoc illuc [sc. ab hoc loco illuc &c. Mf. Boend. & Impressante Rob. Steph. & Lindenbr. Ad hoc illud, ut &c. prodente Vesterhovie.] ubi nemo possit intercedere. *Donatus.* ABDUCE, VINCI, QUAEERE.]

ΚΛΙ-

Ge. 45 Immo hercle extorque, nisi ita factum 'st,
Demea.

Postremo non negabit 46: coram ipsum cedo

De. 47 Pudet: nec, quid agam, neque quid huic
respondeam,

Scio. Pa. 48 Miseram me! 49 differor doloribus.

50 Juno

Κλίμαξ ἀσύνδετος rei ac-
commodata. Sic Hec. V. 2.
7. *Vesterhov.*

44. QUAERE REM.] La-
tenter praeter vincula, etiam
tormenta significavit, nam
hoc, QUAERE REM, peterei
veritatem, significat. Do-
natus.

45. IMMO HERCLE.] Duo
hi versus in Mf. Lipsi. etiam
Hegionitribuuntur. *Vesterb.*
IMMO HERCLE EXTORQUE.]

Ἀτεχνος πίσυς. Et bene
ipse de se plus & apertius,
quam Hegio, largitur. Ex-
TORQUE.] Multum dixit:
non Torque, sed EXTOR-
QUE. Torquemur enim ho-
minem: Extorquemus veri-
tatem. Donatus. Nisi, pro
si non. Et potest EXTORQUE
hic esse, vehementer, ul-
timis cruciatibus, torque
sc. me, si hoc non est ve-
rum. Notum est Ex inter-
dum intendere significatio-
nem, ut in *Exacerbo*, Ex-
crucio.

46. Sub. ipse Aeschinus.
*CORAM, IPSUM CEDO.] Mf.
Mark. cum edd. Juntarum,
Aldi, Rob. Stephani, Co-
RAM IPSO CEDO. Praestat au-
tem lectio Cod. Beimbini,
& pluscul. Mss. quam exhi-
beo, ut sensus sit: *Siste eum
praesentem.* *Vesterhov.* Illa
altera lectio sonat, *Statue
me coram ipso*, quod eodem
mihi videtur abire.

47. PUDET.] Aversus hoc
dicit, & perturbatus De-
mea. Majoris erit ponderis
PUDET dictum, si *me* nec
addas, nec subaudias. Do-
natus.

48. MISERAM ME!] Ante
haec verba plerique Codices
veteres legunt, INTUS. A-
lii, PAMPHILA CLAMAT IN-
TUS. Utrumque a Librariis
est, non a Poëta. Sic And.
III. 1. 15. *Vesterhov.*

49. DIFFEROR DOLORI-
BUS.] Divellor, discrucior,
dilaceror. Et proprie hoc
genus querelae convenit par-
tu.

50 Juno Lucina, fer opem! serva me, obsecro. *He.*

51 Hem!

Numnam illa, quaeso, parturit? *Ge.* Certe, Hegio. *He.* 52 Hem!

Illace

turienti, & cui viscera distendantur: & ei quae inexpertum dolorem nunc primum sentiat. *Donatus.* *DIFFEROR DOLORIBUS.*] Tam ad sensus, quam ad corpus refertur. Turpilium apud Nonium Marcellum:

Intercapedine interficior, desiderio differor.

Plant. Epid. I. 2. 15.

egomet clamore defatigor, differor.

Truc. IV. 1. 3.

Dii magni! ut ego laetus sum, & laetitia differor! *Vesterhov.* *Phraseol. Dan.* Jeg har saa ont at jeg maa briste.

50. JUNO LUCINA, FER OPEM!] Bona procuratio Poëtae: ut & vox parturientis pro testimonio succedat, ad inflammandum Demeam. FER OPEM!] Partui. SERVA ME, OBSEURO!] Parturientem. Duas enim res poscit haec precatio: & nascentis, & parturientis salutem. *Donatus.* *Varro Lib. IV. de L. L. Facta igitur a Luce & juvando Ju- no Lucina; a quo parientes*

eam invocant. Alludit autem simul [Terentius] ad cognomen Dianae, quae & *Opifera* dicta est. *Vesterhov.* ad *And. III. 1. 15.* ubi haec precatio totidem verbis habetur.

51. HEM! mirantis hic est repentinum partum. *Minell.*

52. HEM! interjectio puerperae conditionem miserescantis. *Minell.* *ILLACE FIDEM NUNC VOSTRAM IMPLORAT.*] Haec oratoria *πλάσις* est. non enim rogat: sed videtur hoc facere. Et implorare est, in malis positos [Ed. Veneta anni 1512. *positus.* Guido Juvenalis, *positum.* Vest.] cum ploratu aliquem rogare. *Donatus.* Cum ploratu & vociferatione auxilium alicujus expetere, implorare dicitur. *Liv. III. 21. Multitudo clamore ingenti, nunc Consulum, nunc Patrum fidem implorant.* Eodem sensu I. 7. *Fidem pastorum nequicquam invocans, morte occubuit.* *Vesterhov.*

Illaec fidem nunc vestram implorat, Demea:

Quod vos ⁵³ jus cogit, id ⁵⁴ voluntate impetret.

Haec primum ut fiant, Deos quaeso, ⁵⁵ ut vobis
deceat. 45

⁵⁶ Sin aliter animus voster est, ego, Demea,

Summa vi defendam hanc, ⁵⁷ atque illum mortuum.

⁵⁸ Mihi

53. Vis legum intelligitur. *Donatus*. Ex scriptura Mss. vix internoscere queas, *jus*, scripserit Poëta, an *vis*, ob exiguam differentiam. Et possit *Donatus* videri legisse *Vis*. neque enim *jus legum* commode dicitur. Sed & testatur *Gabriel Faërnus*, in *Cod. Bemb.* adscriptum fuisse, *Vis*, *necessitas legum*. Si vero *Jus* scripsit *Terentius*, intelligitur *vis justitiae*. *Vesterhov.*

54. ID VOLUNTATE IMPETRET.] H. e. sponte. Sic *And.* II. 5. II. *Phorm.* V. 2. 2. *Liv.* XXXV. 45. *Mul- ta homines, ut bellarent, voluntate remittere, quae bello & armis cogi non possint.* *Guyetus* e tribus Mss. τὸ ut inferit; quod & mihi repertum. quando legendum: ID UT VOLUNTATE IMPETRET. *Vesterhov.*

55. UT VOBIS DECEAT.] Παραινέσις dixit, non ut puellae utile est, sed UT VOBIS DECEAT. VOBIS DECEAT.]

Graece dixit, ὑμῖν πρέπει. *Donatus*. VOBIS DECEAT.] Sic infra V. 8. 5. *Plaut.* *Amph.* II. 2. 188. *Istuc facinus, quod tu infimulas, nostro generi non deceat.*

Gell. IX. 15. *Praefatur arrogantius, quam aetati ejus decebat.* Sic l. 23. ff. de *Legat.* 3. *Decet tantae majestati.* *Vesterhov.* Plura hujus constructionis exempla videas in *Sanctii Minerva*, Lib. II. Cap. 4. pag. in. 179. 180. ubi & consulas *Perizonium* n. 2.

56. SIN ALITER ANIMUS VOSTER EST.] Sic *Hec.* V. 2. 19. Confer *Justin.* II. 13. 3. & ibi *Scheffer.* *Vest.* ANIMUS hic, *Voluntas*, propositum.

57. ATQUE ILLUM MORTUUM.] *Idonea causa est, adversus vivos querimoniam faciendo, pro mortuo scilicet.* Qua in re, & de officio suo locutus est, & ex-
ag-

58 Mihi cognatus erat: una 59 a pueris parvulis
Sumus educati: una semper militiae, & domi
Fuimus: 60 paupertatem una pertulimus gravem. 50
Quapropter 61 enitar, faciam, experiar: denique
62 Animam relinquam potius, quam illas deseram.

Iiii 2

Quid

aggeravit culpam in Aeschinum, qui videbatur in uno eodemque facinore vivos mortuosque laesisse. *Donat.* MORTUUM, i. e. honorem patris puellae mortui, nam vitium & desertio filiae in contumeliam cedebat patris.

58. COGNATUS MIHI ERAT.] Causa exposita, jam agit Hegio de persona sua, utrum recte faciat. Quum amicitiarum duo genera sint, unum necessarium, id est, propinquitas sanguinis: alterum voluntarium; quonobis etiam alienissimi conjunguntur: Micionem dicit ac Demeam, & vivos & voluntarios tantum sibi amicos esse. Simulium vero, & mortuum, & non solum voluntate, sed & necessitudine amicum fuisse conjunctum. In qua re & illi non deerit, & his purgatur. Sed & COGNATUS MIHI ERAT, vultu adjuvat: quia non a conjunctione inceptiva sumsit exordium. *Donatus.*

59. In Mss. Lips. est, A PUERO PARVOLI. *Vesterbov.*

60. PAUPTERTATEM UNA PERTULIMUS GRAVEM.] *Επαραφορὰ* est. quia magis conjungit malorum consortium, quam bonorum. *Donatus.*

61. NITAR, FACIAM, EXPERIAR.] Sic dicit, nedicat, *Vindicabo*: quod vult magis significatum esse, quam dictum. Et ne ei diceretur, *nihil poteris*: quod ad incipiendum suffecit, dixit, EXPERIAR. *Donatus.* ENITAR; FACIAM, EXPERIAR.] Sic *And. II. 1. 34.*

Facite, fugite, invenite, efficiere.

In Mss. quibusd. est, NITAR. Dixit autem EXPERIAR, uti supra III. 2. 52. *Vesterbov.*

62. ANIMAM RELINQUAM POTIUS.] Modesta comminatio: prius quid sibi possit evenire dixit, quam quid passurus sit Aeschinus. *Donatus.* Sic *Heaut. III. 1. 70.*
Ve-

Quid mihi respondes? *De.* * Fratrem conveniam,
Hegio:

63 *Is*, quod mihi de hac re dederit consilium, id 64
sequar.

He. Sed, Demea, hoc tu 65 facito: cum animo co-
gites

55

66 Quam

Vesterhov. Virg. Georg. IV.
238.

animasque in voluera po-
nunt.

* FRATREM CONVENIAM,
HEGIO.] Vultuosè pronun-
tandum, hoc quod addidit,
HEGIO. quasi dicat, Res in
manu fratris est constituta,
non mea. *Donatus.*

63. *IS QUOD MIHI IN HAC
RE &c.]* Hunc versum ex
Phormione, II. 4. 21. huc
insertum quidam post Mu-
retum crediderunt. Et sane
parum commode hoc loco
legi videtur, quum de Ae-
schini rebus nihil faceret De-
mea ex consilio Micionis,
qui corrumpi eum sinebat,
invito Demea, suum jam
esse factum jure adoptionis
dicens Aeschinum. Porro
Demea in fine hujus Scenae
ita stomachatur in fratrem,
ut eum minime consulturus
videatur. Sed neque Dona-
tus versum hunc hic legisse
videtur, quia nihil ad eum
notavit. Igiturne delendus,

quamvis tot Mss. & Impres-
si antiqui eum exhibeant?

ἐπέκω. *Vesterhov.* Remad
fratrem relaturum se dicit
Demea, non serio, sed ut
spatium deliberandi nanci-
scatur, neque statim ab He-
gione ad aliquid certum de-
cernendum adigatur. arbi-
tror itaque hunc versum
non esse sollicitandum.

64. In Mss. quibusdam
editisque legitur, EXSEQUAR.
Vesterh.

65. FACITO: CUM ANI-
MO COGITES.] Georg. Fa-
bricius FACITO DUM ANIMO
COGITES. Videtur autem
CUM ANIMO COGITES dictum,
uti *Tecum cogites*. Sic Plaut.
Mostell. III. 2. 13.

*Quo magis cogito ego cum
meo animo.*

Cic. Orat. II. 24. de Lege
Agraria: *Vos tamen id po-
testis cum animis vestris co-
gitare.* Quod & apud ani-
mum cogitare, & in animo
cogitare dixerunt. In Mss.
&

⁶⁶ Quam vos facillime agitis: quam estis maxime

⁶⁷ Potentes, dites, fortunati, nobiles:

* Tam maxime vos ⁶⁸ aequo animo aequa noscere Oportet, si vos vultis perhiberi probos.

De. Redito: fient, quae fieri aequum est, omnia. 60

I i i i 3

He.

& Impr. quibusd. est, *TE-
CUM ANIMO COGITIS.* *Vest.*
Nescio cui bono sit coli di-
stinctio post *FACITO*, cum
ordo esse videatur, *FACITO*.
HOC CUM ANIMO COGITIS.
Nisi *HOC TU FACITO* dixit,
pro, sedulo attendito, sc.
is, quae sum dicturus.

66. QUAM VOS FACILLI-
ME AGITIS.] Ut & supra,
Facilem victum pares. [Haec
nusquam in Terentio com-
parent. Forſan e memoria
laudavit locum, qui est,
Eun. II. 2. 30. *Et tam fa-
cile victum quaerere.* *Vest.*]
Et vide quam oratorie lau-
des ſuſſerit argumenta ſua-
dendi. *Donatus.* *Facillime
agere*, eſt rebus ad vitam
neceſſariis abundare. *Plaut.*
Curc. V. 2. 6.

Pl. *Nugas garris.* *Cu.* *Soleo.*
*nam propter eas vivo fa-
cilis.*

Cic. *Fam.* VI. 5. *Res & for-
tunae tuae — quotidie faci-
liores mihi & meliores viden-
tur.* *Virg.* *Aen.* I. 445.

*Egregiam & facilem victu
per ſecula gentem.*

Ita Dii Homero dicuntur
ῥᾶον ζῶντες, ῥᾶον ἄγωντες.

Vide porro ad *Eun.* II. 2.

30. *Phaed.* III. 7. 13.

Græv. ad *Cic.* *Fam.* III.

12. & ad *Justin.* II. 1. 9.

Contrarium eſt *Difficultari-
bus premi*, in ſumma *diffi-
cultate nummaria eſſe.* cete-
ra. *Vesterhov.*

* TAM MAXIME.] No-
tandus uſus particulae QUAM
& TAM ſequenti ſuperlati-
vo. Sic *Heaut.* V. 2. 44.
Vesterhov.

67. POTENTES.] *Phaed.*
III. 5. 6. & ibi *Burinann.*
Vesterhov. POTENTES, ſc.
dignitate, auctoritate, ami-
corum multitudine, &c.

68. AEQUO ANIMO AE-
QUA NOSCERE OPORTET.] Be-
ne dixit AEQUO ANIMO: quia
potentiori & fortiori contra
naturam eſt aequitas. *Do-
natus.* AEQUA NOSCERE.]
Aequum eſſe, & juſtitiā
colere. *ἐπιεικὴ γυνώσκειν*
Vesterhov.

He. Decet te facere, Geta, duc me intro ad Sostratam.

De. 69 Non me indicente haec fiunt: 70 utinam hoc sit modo

De.

69. NON ME INDICENTE.]

Quia dixerat, *Ipsē senties posterus.* Et nimis dura compositio est: sed apta irascenti. *Donatus.* Eodem sensu dixit Cicero Fam. VI. 6. *Quo in bello nihil adversi accidit,* non praedicente me.

Sollicitatur autem τὸ Indicente quasi minus Latine. *Dacieria* laudans *Donatum*, ait: *en effet, je ne croi pas, qu'on ait vñ ailleurs* indicare pour non dicere. Sed non magis necessarium est ipsum verbum τὸ Indicente considerare, quam alia, seu participiorum, seu adjectivorum; qualia sunt *insciens, insperans, inopinans, inconveniens, incogitans.* Tum, qui minus *Indicens* Latine dicatur, quam *Indictus*? *Virg. Aen. VII. 733.*

Nec tu carminibus nostris indictus abibis.

Et *Noster Phorm. V. 7. 8.* Ad eundem modum dixit *Plautus Amph. II. 2. 217.* *Istam rem inquisitam certum non est amittere.*

Et. IV. I. 9.

quaestionem inquisitam. hodie amittere.

H. e. non quaesitam, non inquisitam. Similia sunt: *irrevocandus*, apud *Claudian.* de Bello Getic. vers. 123. *Invocatus*, pro non vocato, *Eun. V. 9. 29.* *Illesus*, *Inpunitus*, *Inoratus* apud *Cic.* pro *S. Rosc. 9.* *Dubium* omne tollit ὁ πᾶν J. Fr. *Gronovius* ad *Liv. XXII. 39.* [sub init.] legens: *Nam & duā huius Coss. etiam me indicente, omnia e re publica fide vestra faceretur.* Sed & apud *Cic. Fin. II. 3.* *Eam si varietatem diceret, intelligerem, ut, etiam indicente te, intelligo.* Ubi tamen Editio *Ascensiana* legit, *non dicente.* Adde *Jac. Gronov. J. Fr. Fil. Vesterhov.* Apud *Livium* loco citato antea fuerat, *Me tacente:* & in multis Mss. *me indigentes*, unde magna cum probabilitate *Gronovius* formavit *me indicente.* ibidem commode allegat *Varronem R. Rust. Lib. 3. de apibus:* *Neque ipsae sunt inficientes, nec*

Defunctum! verum ⁷¹ nimia illaec licentia
 Profecto ⁷² evadet in aliquod magnum malum.
 Ibo, ac ⁷³ requiram fratrem, ut ⁷⁴ in eum haec
 evomam. 65

nec non oderunt inertes. Ubi inficientes, sunt ἀεργοί, inertes. & de L. L. Lib. 4. Et facere verba dicimus, & qui aliquid agit, non esse inficientem.

70. UTINAM HOC SIT MODO DEFUNCTUM!] UTINAM desperandi vim habet. Hoc, id est, negotium; id est, raptus virginis. DEFUNCTUM, finitum, id est, ut non pejora committat, ne ulterius peccet Aeschinus. *Donatus.* Sic Eun. Prol. 15. Phorm. V. 8. 32. Codd. Bemb. & Victorian. teste Faërno, UTINAM HIC SIT &c. *Vesterhov.* Similis sensus versu ultimo hujus Fabulae,

in istac finem faciat.

Et DEFUNCTUM dixit passivo sensu, quod saepe numero in Verbis Deponentibus usu venit.

71. NIMIA ILLAEC LICENTIA.] Quam illi dat Micio. *Donatus.*

72. PROPECTO EVADET.] Per ardua & praerupta veniet. *Donatus.* Progredietur eo usque, ut magnam perniciem afferat. *Paraphrast. Delsb.* Sic Phorm. II. 2. 11. *Vest.*

73. REQUIRAM.] Sic Phorm. II. 1. 79. Mss. & Edd. quidam, EXQUIRAM, notante *Vesterhövio.*

74. IN EUM HAEC EVOMAM.] Sic supra III. 2. 14. Hec. III. 5. 65. *Vesterhov.* HAEC EVOMAM.] Non *Effundam*, sed EVOMAM: utpote quae me aegrum faciunt, quibus me relevabo, cum languor ille egestus sit. nam EVOMAM, hoc translatione significat. *Donatus.*

ACTUS TERTII

SCENA QUINTA.

HEGIO.

- * **B**ONO animo fac sis, Sostrata; & istam, *
 quod potes,
 • Fac consolere. + ego Micionem, si apud forum 'st,
 Con-

1. BONO ANIMO FAC SIS; SOSTRATA.] *Hi sex versus in quibusdam non feruntur. In hac Scena videtur jam locutae Sostratae Hegio respondere. Potest tamen & ipse incipere, tanquam qui & rem noverit, & moerore ejus moveatur. FAC SIS, SOSTRATA] sis honorifice additur verbo, ne quod imperativo modo pronuntiatur. superbum sit. Deductum est autem a senatusconsulti formula: [Mf. Boend. & edd. veter. A senatusconsulto formulare. Vesterh.] ubi enim aliquid senatus consultibus injungit, addit, Si eis videatur. Donatus. Scenam hanc genuinam esse, evincunt, praeter Donati auctoritatem, qui in quibusdam tantum non ferri hos sex versus asserit, non in omnibus, etiam locutiones Terentio dignissimae. Porro autem*

Hegio, qui paulo ante a Geta intro ad Sostratam erat ductus, infra IV. 3. non poterat rursus prodire in Scenam, nisi ante rursus egressus esset ex aedibus Sostratae. Nec audiendus Geyetus, spurius hos sex versus vocans, quia scilicet Hegio alloqui non possit Sostratam, quae nec in hac Scena, nec in praecedenti comparent. Vesterhov.

2. QUOD POTES.] H. c. Quantum potes. Heaut. III. 1. 7. Phorm. III. 1. 14. Eun. II. 1. 8. & 9. Gr. ὡς δύνασαι. ὅτι πλείον δύνασαι. Vesterhov.

3. FAC CONSOLERE.] Duas res dixit quas & ordine locutus est; Et tu bonum habe animum: & filiam fac habere. Donatus. CONSOLERE.] Poterat enim Pam-

Conveniam: atque ut res gesta est, narrabo ordine.
 6 Si est, facturum ut sit officium suum,
 Faciat: sin aliter de hac re est ejus sententia, 5
 6 Respondeat mihi: 7 ut, quid agam, quam primum sciam.

Pamphila duplici nomine sollicita & in maerore esse, cum quod peperisset ante nuptias cum Aeschino, tum quod Aeschinum intellexisset psaltriam rapuisse a lenone, atque adeo vereretur ne se dederet. *Vesterhov.*

4. EGO MICIONEM.] Quia Demeam jam vidit. *Donatus.*

5. SI EST, FACTURUM UT SIT OFFICIUM SUUM.] Unde mox ipse Micio, IV. 3. 2. *Meum officium facio.* Est autem loquendi genus Terentio familiare, pro eo quod est simpliciter, SI EST FA-

CTURUM OFFICIUM SUUM. Sic Hec. III. 5. 51. IV. 1. 43. IV. 4. 15. & 102. Adde Phorm. II. 1. 40. ubi *Donatus honestam locutionem* vocat. *Vesterb.*

6. RESPONDEAT MIHI.] Sententiam suam mihi aperiat. *Paraprost. Delph.*

7. UT, QUID AGAM, QUAM PRIMUM SCIAM.] Mature: neque comminatur neque segnem ostendit se fore. *Donatus.* Videtur cogitasse de Micione & Aeschino in jus vocandis, & de re ad iudices referenda. *Vesterhov.*

ACTUS QUARTI

SCENA PRIMA.

CTESIPHO. STRUS.

Ct. 1 **A**IN', patrem hinc abisse rus? Sy. Jam dudum. Ct. 2 Dic fodes. Sy. Apud Villam
 Iiii 5

I. AIN', PATREM HINC ABISSE RUS?] *Hic ostenditur inviditas boni adolescentuli.*

& verti, * se ad peccandum [Ml. Boend. Edit. Anon. Ar.

Villam est. nunc ³ cum maxime operis aliquid facere credo. *Ct.* ⁴ Utinam quidem,

⁵ Quod

Argent. Venetae, Tarvis. *Veriſſe ad peccandum.* Abr. Wieling. *Veriſſe ſe.* Restituo: *Et veriſſi*, ſc. ob peccatum ex delicti conscientia, & reverentia parentis. *Apparet item mos &c.* *Vesterh.* Nulla mutatione opus eſſe arbitror, ſi τὸ Se accipiamus pro, *illum.] ex delicti conscientia, & reverentia parentis apparet. Item mos verorum patrum circa filios, Syro Demeam deſcribente. Donatus.*

2. DIC SODES.] Formula, qua utitur is, qui repeti ſibi poſtulat rem, quam veram eſſe cupit. Sic Heaut. IV. 5. 22. *Vesterhov.*

3. CUM MAXIME.] Mire variant Mſſ. & impreſſi, exhibentes, CUM MAXIME. HUNC MAXIME. AUTEM MAXIME. EUM MAXIME. Guyetus probat, NUNC EUM CUM MAXIME. Valere autem Latinis CUM MAXIME in praesenti, hoc tempore, abunde conſtat. Sic Heaut. IV. 5. 40. Vide Grævium ad Cic. Fam. I. 9. & Off. II. 7. Suet. Donit. 10. Sed & valet, valde, prorsus. q. d.

ita nunc, ut, cum maxime, vel, ita tunc, ut, cum maxime. Gr. ὥς μάλιστα. Sane non aliter plene expreſſit ipſe Terentius. Hec. I. 2. 40.

Amabat, ut cum maxime, tum Pamphilus.

Et Cicero ad Q. Fr. II. 6. *Domus celebratur, ita ut cum maxime.* Facit huc conjunctio particularum, *tum cum maxime.* Vide Freinsh. Ind. Flori, v. *Maxime.* Uti autem Terentius h. I. & Phorm. I. 4. 27. NUNC CUM MAXIME, ita Cicero pro Cluent. 5. *Quae multos jam annos, & nunc cum maxime filium interfectum cupit.* Et Cl. Mamertinus Panegyrico, Maximiano Heracleo dicto, Cap. 1. *Qui te praesentem intuemur Deum, toto quidem orbe victorem, sed nunc cum maxime in eadem occidentis plaga non pastorem trino capite deformem, sed prodigium terribius opprimentem.* Eumenius, Paneg. pro Restaur. Schol. cap. 4. *Ne in his quidem, quae nunc cum maxime, gerunt, bellis.* *Vesterhov.*

5 Quod cum salute ejus fiat, ita se 6 defatigarit, * velim,
Ut triduo hoc perpetuo prorsum e lecto nequeat
surgere.

Sy. 7 Ita fiat! & istoc, si quid potis est, rectius. Cy.
Ita, nam hunc diem

5
* Misere

4. UTINAM QUIDEM.]
Apuđ villam sit, subaudiendum: & distinguendum,
ante quam inferatur, quod
sequitur. *Donatus.*

5. QUOD CUM SALUTE E-
JUS FIAT.] Hoc non est o-
disse patrem: sed tantum
timere ex proprio delicto.
servatur enim in eo & amor
filii, & amoris effectus. *Do-*
natus. Εὐφημισμὸς, quem
pietas expressit, ne durior
imprecatio vitio non careret.
Vesterhov. QUOD CUM SALU-
TE EJUS FIAT, ITA DEFATI-
GATUR.] Dummodo saluus
sit. *Eugraph.*

6. DEFATIGARIT.] [Sic
Eun. II. I. 14. Priscianus
Instit. Grammat. Lib. XV.
DEFATIGARET. Ex Fronto-
nis sententia *Defatigatus* &
Fessus ita differunt, ut illud
de animo dicatur, hoc de
corpore. sed contrarium vel
ex his locis Terentii potest.
Adde P. Manut. ad Cic.
Fam. X. 19. *Defatigatus*
autem de animo dicitur, And.
IV. I. 46. & *Phorm.* V. 3.
II. *Vesterb.*

* VELIM.] Πλεονάζει
post UTINAM. Quod non
animadvertens Donatus bi-
nas sententias fecit. Ita:
UTINAM QUIDEM. sub.
apud villam sit. Mox de
integro: QUOD CUM SALU-
TE EJUS FIAT, ITA SE DE-
FATIGARIT, VELIM. Incom-
mode, quia simile votum
non inchoat sententiam, sed
medice sententię inseritur.
Vesterhov. Si VELIM ad FIAT
referatur, nullus erit pleo-
nasmus.

7. ITA FIAT! ET ISTOC
SI QUID POTIS EST, RECTI-
US.] Muretus Var. Lect.
XVI. 3. cum Donato sen-
tiens de tempore longiori,
quam triduo interpretatur.
Guyetus de morte accipit;
ita reddens in Scholiis Mss.
qu'il n'en puisse jamais rele-
ver. Neutrum satis placet.
Neque opus est dicere, Sy-
rum aversum a Ctesiphone
hæc dixisse: neque adeo
mortem imprecari Demeæ.
Aliud enim dicturus fuisse
videtur. Ubi igitur vultuo-
se

⁸ Misere nimis cupio, ut coepi, ⁹ perpetuum in
lactitia degere.

Et ¹⁰ illud rus nulla alia causa tam ¹¹ male odi, nisi
quia prope 'st.

¹² Quod si abesset longius,

Prius ¹³ nox oppressisset illic, quam huc ¹⁴ revorti
posset iterum.

Nunc

se pronunciaisset haec, ITA
FIAT! ET ISTOC SI QUID PO-
TIS EST, Ctesipho inctuens,
ne diceret, PEJUS, vultu
interminatur, vultque cum
εὐφραίνῃ. Unde adeo ex-
promta astutia addit servus,
RECTIUS. quae vox quum
placeret Ctesiphoni, ITA,
respondet. *Vesterhov.* ET
ISTOC, SI QUID POTIS EST,
RECTIUS.] Deest *addi.* nam
si mortem significaret, non
conveniret adolescentem ITA
dicere: videtur enim plus
temporis optasse languori.
Donatus. Nota POTIS in
genere neutro.

8. MISERE NIMIS CUPIO.]
NIMIS abundat more Comi-
corum, qui hoc dicto asse-
verationem inculcabant. *Do-
natus.* Quidam Mss. & Impr.
MI SYRE, pro MISERE. *Ve-
sterhov.*

9. PERPETUUM IN LAE-
TITIA DEGERE.] Supra II.
. 23. Infra V. 3. 68. *Ve-*

sterhov. PERPETUUM, inte-
grum. *Minell.*

10. ILLUD RUS NULLA
ALIA CAUSA TAM MALE ODI.]
Mire ostendit omnia ex de-
lictis in pravum verti: adeo
ut miseram putet adolescens
suburbanam villam, qua re
ceteri delectantur. ILLUD
ergo tanquam cum detesta-
tione dixit: & MALE, &
NIMIS, & MISERE. *Donatus.*

11. TAM MALE ODI.] Cic.
Fam. VII. 2. Oderam mul-
to pejus hunc. Att. XIV. 1.
Non dubito, quin me male
oderit. *Vesterhov.*

12. QUOD SI ABESSET
LONGIUS.] Amori magis
quam rei consultit adolescens.
Donatus.

13. H. e. deprehendisset.
Sic supra II. 2. 21. Cic.
de Senect. 14. Quoties illum
lux noctu aliquid describere
ingressum, quoties nox op-
pressit, quum mane coepisset?
Vesterhov.

14.

Nunc ubi me illic non videbit, jam huc ¹⁵ recur-
ret, fat scio. 10

Rogitabit me, ubi fuerim: ¹⁶ quem ego hodie toto
non vidi die.

Quid dicam? Sy. ¹⁷ Nihilne in mentem? Ct. ¹⁸
Numquam quidquam. Sy. ¹⁹ Tanto ne-
quior.

²⁰ Cliens, amicus, hospes, nemo 'st vobis? Ct.
Sunt: quid postea?

Sy.

14. REVORTI — ITE-
RUM.] Πλεονάζει τὸ ITE-
RUM. Sic Plaut. Poen. Prol.
79.

Revortor rursus denuo Car-
thaginem. Vesterhov.

15. RECURRET.] Mire de
sene, RECURRET dixit, ut
ejus instantiam demonstra-
ret. Donatus.

16. QUEM EGO HODIE
TOTO NON VIDI DIE.] Est
occupatio verborum Deiniae,
quali is rogaturus sit: Ubi
fuisti, Ctesipho, quem ego
hodie toto non vidi die? Ve-
sterhov. Melius quam alii,
qui Ctesiphonem haec dice-
re putant ex sua persona,
tanquam qui patrem non vi-
derit toto die. Simul notan-
da est subita transitio orati-
onis obliquae in directam,
quam antiqui scriptores Is-
landi, magna cum suavita-
te, frequentant.

17. NIHILNE IN MEN-
TEM?] Sub. venit. Ita Do-
natus legit, quem confer ad
versum 14. Heaut. IV. 5.
16. V. 1. 13. V. 2. 33.
& 44. V. 3. 3. Codices a-
lii, NIHILNE IN MENTEM
EST? Alii, in quibus Mf.
Graev. IN MENTE EST? Ve-
sterhov.

18. NUMQUAM QUID-
QUAM.] παρ' ἑλκει, pro
Numquam [simpliciter]: id
est, non. Donatus.

19. TANTO NEQUIOR.]
Formula reprehendendi al-
terum. Mf. Boend. addit
es. Sic Plaut. Menaechn.
II. 3. 79. Contra laudandi
formula est, Tanto melior.
Vide ad Heaut. III. 2. 38.
Vesterhov.

20. CLIENS, AMICUS,
HOSPES, NEMO 'ST VOBIS?]
Quo gradu in officiis prae-
stan-

Sy. ²¹ Hicce opera ut data sit. Ct. ²² Quae non data sit? ²³ non potest fieri. Sy. Potest. Ct.

standis habiti Clientes, disputat Gellius V. 13. originem a Romulo repetunt Plutarchus in Romulo, & Dionysius Halicarnassensis. Plutarchus ita: Ἐτέρως δὲ τῆς δυνατῆς ἀπὸ τῶν πολλῶν διήρει, ΠΑΤΡΩΝΑΣ ὀνομάζων, ὅπερ ἐστὶ προσάτας, ἐκείνους δὲ ΚΛΙΕΝΤΑΣ, ὅπερ ἐστὶ πελάτας, ἅμα δὲ πρὸς ἀλλήλους θαυμαστὴν εὐνοίαν αὐτοῖς καὶ μεγάλαν δικαίων ὑπάρχουσαν ἐνεποίησεν. Οὗτοι μὲν γὰρ ἐξηγετὰς τε τῶν νομίμων καὶ προσάτας δικαζομένοις, συμβέλλουσιν παντῶν καὶ κηδεμόνας ἑαυτῶν παρεῖχον. Ἐκείνοι δὲ τῆς ἐθεράπευον, & μόνον τιμῶντες, ἀλλὰ καὶ πενομένοις θυμαλέρως συνεκιδδόντες, καὶ χρεά συνεκτινύοντες. Ceteros deinde, quibus majores erant opes, secevit a plebe, appellavitque PATRONOS illos, hos

CLIENTES. Ex quo fonte mirifice eos inter se benevolentiae necessitudinisque consilavit jure, quum litigantibus Patroni de jure responderent, atque advocati adessent in judicio, omnibusque item in rebus consilio eos & studio foverent: hos contra colerent Clientes, non honorando modo, verum dote etiam tenuiorum filiabus conferenda, & aere alieno suscipiendo. Dionysius Halicarnassensis Lⁱh. II. Παρακαταθήκας δ' ἔδωκε τοῖς Πατρικίοις τῆς δημοτικῆς ἐπιτρεψας ἐκαστῶ τῶν ἐκ τῆς πλήθους, ὃν αὐτὸς ἐβέβλετο, νέμειν προσάτην. Ἔθος Ἑλληνικὸν καὶ ἀρχαῖον, ὡς οὐδὲ τῶν Ἰαλοῖ τῆς μέχρι πολλοῦ κρώμενοι διετέλεσαν, καὶ Ἀθηναῖοι καταρχὰς, ἐπὶ τὰ κρεῖττω λαβόν. Ἐκείνοι μὲν γὰρ ὑπεροπικῶς ἐχρῶντο τοῖς πελάταις, ἔργα τε ἐπιτάττοντες & προσήκοντα ἐλευθέριον

Ct. ²⁴ Interdiu: sed si hic pernocto, causae quid dicam, Syre? 15

Sy. ²⁵ Vah! quam vellem etiam noctu amicis operam mos esset dari.

ροισ, καὶ ὁπότε μὴ πρά-
ξειάν τε ἰῶν κελευομένων,
πληγὰς ἐκλείνοντες, καὶ
ἴαλλα ὥσπερ ἀργυρῶν-
τοῖς χρώμενοι. *Commen-*
davit enim Patriciis Plebeios,
optione cuique e vulgo data,
ut, quem vellet, patronum
sibi ligeret. Mos sane Grae-
cus & antiquus, quo diu
Thessali usi sunt, & Athe-
nienfes prisca; sed tum re-
ceptus in melius. Illi enim su-
perbe utebantur Clientibus,
opera eis injungentes, quae
non conveniunt liberis; & si
quando iussa non fecissent,
intentantes verbera: ad cete-
ra quoque abutentes tanquam
emptitiis. Vesterhov.

21. HISCE OPERA UT DA-
TA SIT.] A superiore sub-
auditur, *Veniat in mentem:*
id est, cogita dari potuisse:
& datam dicito. *Donatus.*
Dices illis te officium prae-
stitisse in eorum rebus. *Pa-*
rapbrast. Delph. Ut hic po-
situm, pro, quod.

22. QUAE NON DATA
SIT?] H. e. Quae non re-
vera sit data, nec verisimile

Quin
sit, datam esse, eam datam
esse dicam? *Vesterhov.*

23. NON POTEST FIERI.]
Ingenuus adolescens negat
mentiri. Vesterhov.

* POTEST.] Iterum sub-
auditur, *Fieri ut data sit:*
vel, ut credatur data. *Donat.*

24. INTERDIU.] Sc. Potest
credi opera data esse. *Minell.*

25. VAH! QUAM VELLEM
ETIAM NOCTU.] Hoc utrius-
que personae convenit, sed
melius & Syro, [forte, a
Syro, aut Syro &, expun-
cto commate] & facetius di-
citur. Et quidam totum Cte-
siphoni assignant, abusque
INTERDIU. Et, QUAM VEL-
LEM, proprie dicimus in his,
quae non videmus fieri. Be-
ne igitur deficiente argu-
mento, cum aliud non in-
veniret, in vota conversus
est. unde videntur magis
haec verba Ctesiphonis esse.
Donatus. VAH!] interje-
ctio ridentis. QUAM VELLEM
ETIAM NOCTU &c.] Hoc ser-
mone ridet Ctesiphonem,
cum nihil aliud ad dicen-
dum

Quin tu ²⁶ otiosus es: ego illius ²⁷ sensum pulchre
²⁸ calleo.

²⁹ Quum fervit maxime, tam placidum, quam ovem
reddo. Et, ³⁰ Quo modo?

Sy.

dum succurrat: subest enim obscœnitas. *Minell.* Obscœnus sensus, quem hic finxerunt quidam, componentes *Heaut. V. 1. 37. 38.* nulla idonea ratione niti videtur *Vesterhovia*, cui & ego assentior. servus enim nihil habens quo refellat objectionem *Ctesiphonis* de pernoctatione in urbe, optat modo, ut mos sit etiam noctu amicis operam dari, sic enim *Ctesiphonem* idoneam habiturum esse apud patrem excusationem, quasi pernoctaverit in urbe amicorum negotiis detentus.

26. OTIOSUS, securus, tranquillus. *And. V. 2. 1.*

27. SENSUM, cogitationem, ingenium, mentem, sive potius h. l. affectus, affectiones animi. * Mentis conceptus. *Paraphrast. Delph.*

28. CALLEO.] Callide scio. *Donatus.*

29. QUUM FERVIT MAXIME.] Tertia conjugatione dixit, unde *fervere* dicitur, correpta media syllaba. *Donatus.* Codices quidam scripti & impressi, FERVET. Sed

idem verbum etiam tertia conjugatione extulerunt veteres. *Lucil. Sat. IX.*

Fervit aqua, & fervet, fervit nunc, fervet ad annum. *Ibid.*

Fervere ne longum vero hoc lectoribus tradam.

De priore loco vide *Quintil. Lib. I. cap. 10.* *Virg. Aen. IV. 409.*

quum litora fervere late.

Et 567.

jam fervere litora flammis.

Vesterhov.

FERVIT.] Irâ. quae ebullitio sanguinis dicitur circa cor. *Paruab.* QUAM OVEM.] *Priscianus Instit. Grammat. Lib. IX. QUASI OVEM. Vest. TAM PLACIDUM, QUAM OVEM.]* *Lucian. in Asino: Καὶ σοὶ τῆτον σωφρονέ-
σερον πρόβατον παρ' ἑω
τῇ τομῇ.* *Philippid. apud Stobaeum: ὁ τραχύτατος
δὲ συκοφάντης, μὲν
δύο λαβὼν ἀπείσεν αἰγνί-
μαλακώτερος.* *Plaut. Ovem
merant*

Sy. ³¹ Laudarier te audit libenter: ³² facio te apud illum Deum:

³³ Virtutes narro. Cŕ. ³⁴ Meas? Sy. Tuas. ³⁵ homini illico lacrumae cadunt,

20 Quasi

meram vides. Lindenbrog. Mite ovium ingenium merito in exemplum & proverbium abiit. Ita Fabius Maximus Cunctator, *Ovicula a clementia morum dictus*, prodente Aurel. Victore, de Vir. Illustr. cap. 47. *Saudur, ovis*, Islandis dicitur homo simplex & mansuetus.

30. Quo modo?] Miratur, quia timet eum, quem iste contemnit. *Donatus.*

31. LAUDARIER TE AUDIT LIBENTER.] Quod de Demea dicitur, in omnes parentes dici puta. nam nemo tam asper est pater, ut non statim mitescat laudato filio. *Donatus.* Philo apud Stobaeum, Serm. CV. Τέκνων ἀρετὴ δόξα πατέρων. *Vesterhov.*

32. FACIO TE APUD ILLUM DEUM.] Hyperbole laudationis. Socrates apud Platonem in Menone: Καὶ αἱ γὰρ γυναῖκες δὴ πρὸς αὐτὸν Μένων, τὰς ἀγαθὰς ἀνδρας, θεῖας καλεῖσι.

Καὶ οἱ λάκωνες, ὅταν τινὰ ἐγκωμιάζωσιν ἀγαθὸν ἄνδρα, θεῖος ἀνὴρ, φασίν, εἶπες. *Mulieres quoque, ὁ Meno, bonos viros divinos nuncupant: & Laconici quoties bonum quendam virum commendare volunt, Divinus hic vir, ajunt.* Cie. de Oratore II. 42. *Quae dispositio argumetorum (tibi placet,) in qua tu mihi semper Deus videri soles. Vide, quam sim in isto genere inquit, Catule, Deus. Vide* *Erasm. in Chil. Vesterhov.* VIRTUTES NARRO.] Non dicit elegantem indolem, sed VIRTUTES. VIRTUTES autem sunt perfecti sapientis, vel divi alicujus. Et bene cum pudore respondet, MEAS? ostendens quod nullae essent. *Donatus.* FACIO TE — DEUM, orno te coram illo divinis (i. e. summis) laudibus. Vid. *Freinsheim. Indic. Floeci, v. Divinus apparatus.*

K k k k

34.

Quasi puero, gaudio. ³⁶ hem tibi autem. *Ct.* Quidnam est? *Sy.* ³⁷ Lupus in Fabula-

Ct.

34. MEAS? *Sy.* TUAS?]
Cum gestu pronuntiare debemus, ut intelligatur irrisio. *Donatus.*

35. HOMINI ILLICO LACRUMAE CADUNT, QUASI PUERO, GAUDIO.] Sic supra III. 3. 55. *Plaut. Stich.* III. 2. 13.

Ut prae laetitia lacrumae praefiliunt mihi!

Homer. Iliad. Z. 484.

Δακρυόεν γελάσασα.

Lacrymans dum ridens.

Orpheus Argonaut. 445.

Δακρυόεν γελάων.

Lacrymans dum ridens.

De variis lacrumarum causis vide *Coel. Rhodig. XII. 4. Vesterhov. Quintilian. Lib.*

XI. cap. 3. Quam etiam lacrimas iis natura mentis indices dedit: quae aut erumpunt dolore, aut laetitia manant. Euripides Hercule Furioso:

Χαρμοναὶ δακρύων ἔδωσαν ἐκβολας,

Sic apud *Dionys. Halicarnass. Lib. II. Antemnatium & Caeninensium foeminae, cum liberas se a Romulo dimitti intellexissent, περι-*

χαρεῖς γέγονε, καὶ πολλὰ δάκρυα ὑφ' ἡδονῆς ἀφείσαι, μετέστησαν ἐκ τῆς ἀγορᾶς. *Hirtius de Bello Alexandrino, Lacrymae quas in colloquio proiecerat, gaudio [eas] videntur projecisse. Cur autem in gaudio lacrymae prorumpant, explicat Alexand. Aphrodisaenus Problem. Lib. 1. Lindenbrog. supra ad III. 3: 55. GAUDIO.] Deest, prae: ut sit, prae gaudio. Donatus. Idem in *Mss. quibusdam invenit Vesterhovius.**

36. HEM TIBI AUTEM.] Verba ex improvviso aliquid percipientis, atque de hoc alterum monentis. *Paraphrastes Delph. [subaudit, adest ille; Minellius. dico.]*

37. LUPUS IN FABULA.] Proverbium, cum ipse advenit, de quo loquimur. *Engraph. Silentii indictio est in hoc proverbio: atque ejusmodi silentii ut vel in ipso verbo Fabula conticeat [Sic eleganter restituit Vesterhovius. nam in Donato legitur: ejusmodi silentio,*

Ct. Pater est? *Sy.* Ipſus eſt. *Ct.* Syre, quid agimus? *Sy.* ³⁸ Fuge modo intro: ³⁹ ego videro.

K k k k 2

40 Si

lento, vel in ipſo verbo, ut ipſa Fabula conticeſcat.] Quia lupum vidiffe homines dicimus, qui repente obmutuerint: quod fere iis evenit, quos prior viderit lupus: ut cum cogitatione in qua fuerint, etiam voce & verbis careant. Sic *Theocritus*, Οὐ φθέρῃς λύκον εἶδες. Et *Virg.* [Ecl. IX. 54. ubi vide *Servium* & *Emmenesum*.]

vox quoque *Moerin*
Jam fugit ipſa, lupi *Moerin*
videre priores.

Alii putant ex nutricum Fabulis natum, pueros ludificantium terrore lupi, paulatim e cavea [in Libris vetustioribus omnibus, *Ca-pua*. Malim: in *caſam*. Vide *Aefopi Fab.* Λύκος καὶ γράυς. *Vest.*] venientis usque ad limen cubiculi. Nam falsum est quod dicitur, intervenisse lupum *Naevianae Fabulae*, *Alimoniae Remi* & *Romuli*, dum in theatro ageretur. *Donatus*. Aliter extulit *Plautus*, *Stich.* IV. 1. 71.

Atque eccum tibi lupum in sermone.

Isidorus Lib. I. cap. 26. Adjunt rustici, vocem hominem perdere, si eum lupus prior viderit. Unde & subito tacenti dicitur illud proverbium: LUPUS IN FABULA. Fere παράλληλον est illud *Ciceronis Fam. VII. 25.* Sed heus tu, manum de tabula: magister adest citius, quam putaramus. Et *Att. XIII. 33.* De *Varrone* loquebamur: Lupus in Fabula. Venit enim ad me, & quidem id temporis ut retinendus esset. Sed ego ita egi, ut non scinderem penulam. Adde *Voss. de Idol. III. 72.* *Gifan. Ind. Lucret. v. Sermo.* *Erasin. Chiliad. Vesterhov.*

38. FUGE MODO INTRO.] Non dixit *i*, vel *abi*, vel *vade*, sed FUGE: tanta celeritate opus est. *Donatus*.

39. EGO VIDERO.] Sub. Quid agamus. mihi curae erit. Vide *And. II. 6. 25.* Et *Parei Lexic. Plaut. v. Videre.* *Vesterhov.*

40 Si quid rogabit, nusquam tu me: audistin'? *Sy.*
41 Potin' ut desinas?

40. SI QUID ROGABIT, NUSQUAM TU ME.] Magna virtute Terentius rudem, simplicem, timidumque inducit Ctesiphonem ab initio: ut is sit, qui mox opprimeretur cum meretrice accumbens, interventu patris; ob imprudentiam ac rusticitatem suam. NUSQUAM TU ME.] Scilicet vidisse respondere. Familiaris, *ἐλ-λενψις* & apta properanti.

quare haec omnia pressa voce cum celeritate pronuntianda sunt. *Donatus.*

41. POTIN' UT DESINAS?] Objurgantis est, POTIN' UT. Sic Plaut. Merc. V. 2. 49.

Potin' ut animo sis tranquillo?

Poen. IV. 2. 94.

Potin' ut taceas?

Mss. & Impressi quidam: POTIN' ES, UT, &c. *Vesterb.*

ACTUS QUARTI SCENA SECUNDA

DEMEA. CTESIPHO. SYRUS.

De. ¹ NAE, ego homo sum infelix! primum fratrem nusquam invenio ² gentium:
 Praeterea autem, dum illum quaero, ³ a villa mercenarium

Vidi:

I. NAE, EGO HOMO SUM INFELIX.] In hoc *Actu* exemplum est, neminem facilius, quam optimum quemque falli atque deludi, ut *Virgilius* ait. Et NAE valde significat. Us: Nae illi vehementer er-

rant; Cicero in *Caeciliana* [II. 3.] *Donatus.*

2. ABUNDAT GENTIUM. *Donatus.* NUSQUAM GENTIUM.] Sic *Heaut.* V. 1. 55. Ubi vide *Calphurnium*. *Vesterb.* 3.

Vidi: is filium negat esse ruri. nec quid agam, scio.

Ct. Syre. *Sy.* Quid ais? *Ct.* Men' quaerit? *Sy.*

⁴ Verum. *Ct.* Perii! *Sy.* ⁵ Quin tu
animo bono es.

De. ⁶ Quid hoc, malum! infelicitatis? ⁷ nequeo sa-
tis decernere: 5

K k k k 3 8 Nifi

3. A VILLA MERCENARIUM VIDI.] Utrum A pro
de positum est? ut sit, de
villa. an deest Venisse? ut
sit, A villa vidi venisse mer-
cenarium. Donatus. A VIL-
LA MERCENARIUM.] Τὸν

ἀπ' ἀγροῦ μισοφόρον. Quod
est in quibusdam Mss. &
Impressis Codicibus, A VIL-
LA REDEUNTEM MERCENA-
RIUM, licet vel maxime sit
glossema, firmat tamen Do-
nati conjecturam. Eadem
porro constructione dixit
Plautus Merc. IV. I. I.

Quoniam a viro ad me rus
advenit nuncius.

Nec valde dissimilis locutio
Thucydidis, Lib. III. Οἱ

ἀπὸ τῶν τριάκοντα νεῶν
Ἀθηναῖοι. A triginta navi-
bus Athenienses. Nifi quis

statuat MERCENARIUM A
VILLA dictum ea forma, qua
dicitur, Liberius a manu.

i. e. amanuensis: & similia.
Aut A VILLA fortasse habet
sensum genitivi casus, ut

fit, MERCENARIUS VILLAE.
Plaut. Mil. II. 2. 5.

Quemque a milite hoc vide-
ritis hominem in nostris
regulis.

Liv. II. 22. Principes a Co-
ra. i. e. Corani. Virgil.
Georg. III. 2.

Pastor ab Amphrysos.

Petron. Cap. 38. Arietes a
Tarento emit. Ubi vide Bur-
mann. Vesterhov.

4. Modo VERUM, nomen
non est: sed adverbium con-
firmantis, id est, vere. Do-
natus.

5. Nunc QUIN, pro Qui-
nimo positum est. Donatus.
BONO, Forti. Paraphrastes
Delph.

6. QUID HOC, MALUM!
INFELICITATIS?] Hic MA-
LUM, pro interjectione po-
situm: quasi dicat, O ma-
lum! & est dictum anxii
hominis, & perturbati ni-
mis. Donatus.

7. NEQUEO SATIS DECER-
NERE.] I. e. Existimare, ju-
di-

8 Nisi me credo 9 huic esse natum rei, ferundis miseriis.

Primus sentio mala nostra: primus rescisco omnia:

10 Primus porro obnuncio: aegre solus, 11 si quid fit, fero.

Sy.

dicare, certum quicquam statuere, quid genus infelicitatis hoc sit, quod me vexat. *DECERNERE.] Ita optimi Libri. In aliis est, DISCERNERE. Eodem sensu dixit Suetonius Calig. 25. *Matrimonia contraxerit turpius, an dimiserit, an tenuerit, non est facile decernere.* Vide Gronov. Observ. III. 15. Vesterhov.

8. NISI, praeterquam quod, aut saltem. Donatus reddit, *Nisi quia jam superest, ut me credam; aut, Nisi quia credo.*

9. HUIC REI, potest subtrahi, incolumi sensu: ut, [sit], NISI ME CREDO NATUM ESSE FERUNDIS MISERIIS. Ergo HUIC REI, subdistinguendum: & sic inferendum, FERUNDIS MISERIIS. Ergo HUIC REI, pro, *Ad hanc rem.* Donatus.

10. PRIMUS PORRO OBNUNCIO.] Qui malam rem nuntiat, *obnunciat*: qui bonam, *annunciat*, nam proprie *obnunciare* dicuntur augures, qui aliquid mali o-

minis scaevumque viderint. Ergo, OBNUNCIO malum imminens, quasi *omen nuncio*. Inde enim *ετυμολογία* hujusce verbi est. Donatus. Rem explicat Donatus, sed errat in etymo. neque enim OBNUNCIO quasi *omen nuncio*, sed eadem ratione dicitur, qua *obloquor, obrogo, obtrudo*, & similia, in quibus verbis τὸ Ob ingratum sensum efficit. Scilicet magistratus magistratui dicebatur *obnunciare*, denuncians rem, de qua acturus erat cum populo, differendam esse in aliud tempus, praetextu religionis vel auspiciorum, quibue collega ille simulabat se operam dare reipublicae causa. Quum igitur de coelo servaturus dixisset collegae, *alio die*, nulla erant comitia, sed maxima quies in urbe, ne aves, unde auspicia erant captanda, abigerentur. Cicero Philipp. II. 33. *Augur auguri, consul consuli obnunciasti.* Et pro

Sy. Rideo hunc: primum ait se scire: ¹² is solus nescit omnia.

De. Nunc redeo: si forte frater domum redierit, viso. *Ct.* Syre, 10

Obsecro, vide, ne ille ¹³ huc prorsus se irruat. *Sy.* ¹⁴ Etiam taces?

Ego cavebo. *Ct.* ¹⁵ Numquam hercle hodie ego istuc commitram tibi:

K k k k 4

Nam

pro Sext. 15. *Lata lex est, ne auspicia valerent, ne quis obnunciaret, ne quis legi intercederet.* Et cap. 36. *Si obnunciasset Fabricio is praetor, qui se servasse de coelo dixerat.* Adde Cic. Att. IV. 3. ad Q. Fr. III. 3. Suet. Caes. 20. Hinc igitur obnunciare generatim notat rem malam aut adversam nunciare; uti h. l. Pacuvius, Ili-ona:

Occidisti: ut multa paucis verba uno se obnunciem.

Duo Mss. Pall. legunt, PRIMUS PORTO, ENUNCIO. *Vesterhov.*

II. SI QUID FIT.] Prave scilicet. *Donatus.*

12. IS SOLUS NESCIT OMNIA.] Et bene SOLUS, utpote de multis: quia quum sciat Micio, Syrus, Aeschinus, Ctesipho, populus, hic solus fallitur. *Donatus;*

13. HUC PRORSUS SE IRRUAT.] Neutrum verbum, quasi activum, SE IRRUAT, posuit. *Donatus.* Ita Eun. III. 5. 51. & supra III. 2. 21. Apulej. Flor. *Quaeris, quorsus potissimum in praedam superue sese ruat.* Intelligit autem aedes Micionis, ubi latens in angulo quodam haec dicit Ctesipho; non in ipsa Scena. *Vesterhov.* PRORSUS, rectè.

14. ETIAM TACES?] Antiquè pro, Tace. Sic in Andria, *Etiam tu hoc respondes?* pro responde. Est ergo correctionis significatio. *Donatus.*

15. NUMQUAM — HODIE EGO ISTUC COMMITTAM TIBI.] Nunquam committam tibi negotium patris amovendi; neque tuae pollicitationi credo, nisi quum ipse cum ea in cellulam aliquam conclusus fuero. *Vesterhov*

Nam me jam ¹⁶ in cellam aliquam cum illa concludam: id tutissimum 'st.

Sy. ¹⁷ Age, tamen ego hunc amovebo. *De.* Sed ec-cum sceleratum Syrum.

Sy. ¹⁸ Non, hercle, hic quidem durare quisquam, si sic fit, potest. 15

Scire equidem volo, ¹⁹ quot mihi sint domini, quae haec est miseria?

De.

16: IN CELLAM ALIQUAM CUM ILLA.] *Λιτότης* figura; dicimus *In locum*, pro *in loco*. *Cella*, & *Cellarium*, à reponendis celandisque rebus esculentis & poculentis dicitur. *Donatus*. ME IN CELLAM — CONCLUDAM.] Sic *And. II. 3. 12.* *Phorm. V. 1. 17.* *Plaut. Cas. I. 44.*

Concludere in fenestram firmiter:

Unde auscultare possis; quum ego illanc asecutor. *Vest.*

17. AGE, TAMEN EGO HUNC AMOVEBO.] *Mire* AMOVEBO dixit: non *Deter-rebo*. nam proprie amovetur saxum de loco. In quo verbo significat imminere sibi magnum laborem in hoc opere. *Donatus*. Sic supra *III. 3. 47.* *Vesterhov.* AGE, modò approbantis est. & ad TAMEN subauditur, *quam arduum sit*, aut ex priori, *quanquam istuc mihi nunquam committas*,

18. NON HERCLE HIC QUIDEM DURARE &c.] *Nimis* moraliter expressa verba sunt *Syri*, verberatum se indicantis. quis non ex verbis, servum verberatum intelligat? & servum recens verberatum? & servum fugam comminantem? *Mire* autem non *Ego*, sed *Quisquam* dixit. nec *Permanere*, sed *DURARE*; nam hoc verbum perferendis malis convenit. ut *Virgilius*. [*Aen. I. 207.*]

Durate, & vosmet rebus servate secundis.

Hæc autem omnia sic dixit, quasi non videat *Demeam*. *Donatus*. Ita *Hec. II. 2. 27.* *Adi Parei Lexic. Plautin. v. Durare.* *Vesterhov.*

19. QUOT MIHI SINT DOMINI.] Et hic apparet non a legitimo domino verberatum esse. QUAE HAEC EST MISERIA?] *Deest, quam patior*,

De. Quid ille ²⁰ gannit? quid volt? quid ais, bone vir? est frater domi?

Sy. ²¹ Quid, malum! bone vir, mihi narras? equidem perii. *De.* ²² Quid tibi est?

Sy. Rogitas? ²³ Ctesipho me pugnīs miserum, & illam psaltriam,

Usque occidit. *De.* ²⁴ Hem! quid narras? *Sy.* ²⁵ Hem! vide, ut discidit labrum. ²⁰

K k k k 5 *De*

patior, & quasi comploratio quaedam est flebilis post querelas. *Donatus.*

20. GANNIT?] *Gannitus* est proprie veluti ploratus vapulantium. *Donatus.* *Gannire* proprie vulpium est. Gr. Κνύζεσαι, de catulis gementibus dicitur. *Hesych.* Κνύζεσαι, μολθεῖν, κλαίειν. *Juvenalis Sat. VI.* 64. sensu obsceno:

gannit,
Sicut in amplexu. Vesterhov.

21. QUID, MALUM! BONE VIR MIHI NARRAS?] *Μιμητικῶς* illud BONE VIR repetit. q. d. Quid, malum! mihi illud, BONE VIR, occinis, meque irrides, quasi parum sim miser, & parum afflictus, recentem injuriam & verbera Ctesiphonis filii tui passus. *Vesterhov.* Et hic MALUM! pro interjectione abundat. *Donatus.*

22. QUID TIBI EST?] Quid quereris? *Paraphrasi. Delpb.*

23. CTESIPHO ME PUGNIS MISERUM, — USQUE OCCIDIT.] Mire interjecit MISERUM: & necessario USQUE addidit: ut ostenderet, OCCIDIT nimiae caedis [i. e. verberationis] verbum; non occisionis intelligi oportere. USQUE OCCIDIT.] Prope OCCIDIT: aut, USQUE, pro valde est. OCCIDIT: pro Vehementer cecidit. *Donatus.*

24. HEM, nunc est admirantis.

25. HEM, dolentis, vel ostendentis. *Minell.* HEM! VIDE, UT DISCIDIT LABRUM.] Non ostendit, sed videtur ostendere seni parum jam videnti, & intra os. DISCIDIT.] Asper mediam longam a caedendo accipit: ego median brevem a scindendo. *Donatus.* VIDE, UT DISCIDIT

DIT

De. Quamobrem. *Sy.* Me impulsore hanc eentam esse ait. *De.* ²⁶ Non tu eum rus hinc modo

Produce ajebas? *Sy.* Factum: verum venit post insaniciens:

²⁷ Nihil pepercit, non puduisse verberare ²⁸ hominem senem,

²⁹ Quem ego modo puerum tantillum in manibus gestavi meis?

De-

BIT LABRUM.] Haec dicens fervus os sibi distortquet, & Demeam parum prospicere credit, neque adeo animadvertere fallaciam. Lucil. apud Non. v. Labia:

Zopyrion labias discedit utranque secutus.

Suet. Calig. 58. *Respiciturque* maxillam ictu discedisse. Martial. III. 94.

Esse negas coctum leporem, poscasque flagella:

Mavis, Rufe, coquum scindere, quam leporem.

Adde Turneb. Adv. XXVIII.

31. In quibusd. Libb. est; DISCIDIT MIHI &c. *Vesterb.*

26. NON TU EUM RUS MODO PRODUCE AJEBAS?]

Mire *Terenus* eos ipsos; qui falluntur, ex aliqua parte cantos facit: ut eo delectabilius spectatoribus procedant doli. nam quae gratia est aut delectatio non stultissimum [*hominem stul-*

tissimum. corrigit *Vesterb.*] falli? *Donatus.* PRODUCE AJEBAS?] Vide supra III. 3.

48. Est vero συκοπη Poëtis familiaris. Heaut. Prol. 32. *decesse.* Ita Catullus *Promisse*, Virgilius *Expleffe*, Horatius *Surrexe.* Consule Cerdam ad Virg. Aen. VIII. 274. *Vesterb.*

27. NIHIL PEPERCIT.] Nullatenus temperavit ab ictibus. *Minell.* Aut subauditur *insanie*, i. e. iracundiae, quam haudquaquam temperaverit adolescens; aut sensus est: nihil violentiae, seu inclementiae, omisit, quin id in me exerceret.

28. VERBERARE HOMINEM SENEM.] Miserum fit de aetate, id quod de conditione non poterat. *Donat.*

29. QUEM EGO MODO PUERUM TANTILLUM IN MANIBUS GESTAVI MEIS?] Ad-

didit

De. ³⁰ Laudo, Ctesipho: patrissas: ³¹ abi, virum
te judico.

25

Sy.

didit aetati invidiam & meritum recens, hoc est enim quod dicit *μόδο*. Et TANTILLUM *δεικτικόν* est. videtur enim manu fingere quam parvulum. *Donatus.* Euripides Cyclope, 142.

*Ὁν ἐξέθρεψα παῖδ' ἐγὼ
πρὸς ἀγνάλας;*

Quem alui puerum ego quondam in meis brachiis?

Verba Sileni de Marone Bacchi filio. Dicti tales *ᾠλενοτρόφοι*. Plauto, Mil.

III. 1. 102. geraria est, ancilla gestans pueros. Livius Andronicus, Virgine:

*Quem ego nefrendam alui,
lacteam immulgens opem.*

Multum autem valet ad amorem erga aliquem gignendum, infantem manibus cepisse, & in sinu gestasse. TANTILLUM dixit, ut Plautus Poen. V. 3. 48.

*Quantae e quantillis jam sunt
factae! Vestorhov.*

30. LAUDO, CTESIPHO, PATRISSAS.] Hic totus versus mire delusum ostendit senem. LAUDO, &c.] Facile inductus est senex varietate fraudis & doli. nam Syrus & supra ut laudans,

non ut vituperans Ctesiphonem: & nunc ut accusans, idem perficit atque persuadet. PATRISSAS.] *Αὐξήσις*. nam ut supra dixerat, *Spem*: est *similis majorum suum*: hic confirmat, quod sperare se dixerat. *Donatus.*

31. ABI addidit, quasi dicat, Non est quod jam demorer, perfectus es. Et VIRUM TE JUDICO, inquit, non adolescentulum, hoc enim ad aetatem & probitatem, non ad sexum, refertur. *Donatus.* Guyetus in glossis Mss. male: *Dimitto te: absolvo te culpa*, Ctesipho, ob hoc factum. Ubi enim laudabant quem, ABI dicebant. Si vero irriderent, I, ingeminabant. Vide Boeckeri Chrestomath. v. ABI. Plaut. Mostell. III. 1. 108. eodem sensu:

enge, Philolaches

Patrissas.

Ubi Guyetus legit: *Patrisas!* Gr. *πατριάσει*. Vide & Eun. I. 2. 74. Non aliter fere Graeci suum *ἱδρί* usurpant; utroque sensu. Sed & *Ανὴρ* in laude ponitur.

Sy. Laudas? ³² nae ille continebit posthac, si sapiet, manus.

De. ³³ Fortiter. *Sy.* ³⁴ Perquam! quia miseram mulierem, & me servolum,

Qui referire non audebam, vicit: ³⁵ hui! perfortiter.

De. ³⁶ Non potuit melius. idem, quod ego, sentit, ³⁷ te esse huic rei caput.

Sed

nitur. Aristoph. Nub. 821.

Καὶ σοὶ φράσω πρᾶγμα,
ὅ σὺ μάθων, ἀνὴρ
ἔσει.

Namque ea tibi dicam, quae si discas, vir eris. Vest.

Credibile est, hoc dictum proprie fuisse magistrorum, è ludo discipulos dimittentium, sive rude donantium.

32. NAE ILLE CONTINEBIT POSTHAC, SI SAPIET, MANUS.] Comminatio est subtilis: & parciore, velut servi. *Donatus.* CONTINEBIT — MANUS.] An a tangenda amica? an simpliciter, sub pallio? Utrumque videtur innui. Pudoris enim & modestiae signum habebatur, manus sub pallio continere. *Vesterhov.* Comprimet ac temperabit manus a verberibus infligendis. Comminatur servus vel fugam, vel percussione. *Minell.* Posterior conjectura *Vesterhovii* potest ferri. sed prio-

rem ineptam esse, ex circumstantiis liquet.

33. Strenue fecit *Ctesipho* meus te caedendo & psaltriam. *Minell.*

34. PERQUAM.] Nimis. εἰρωνεία. *Donatus.* MISERAM, imbellem & calamitosam. *Minell.* Infirmam, & miseratione dignam. *Paraphrast.* Delph. SERVOLUM.] Oratorie. non *Servum*, sed *Servolum*, quum sit senex. *Donatus.* QUI REFERIRE NON AUDEBAM.] Capital erat, si quis servus herum pulsaret. *Vesterhov.*

35. HUI! PERFORTITER.] Hoc, gestu servili, & nimis leviori personae congruè dictum est. *Donatus.* Haec *Guyetus* *Demeae* tribuit. *Vesterhov.*

36. NON POTUIT MELIUS.] Id est, laudo te, *Ctesipho*: & deest *Fieri.* IDEM SENTIT, QUOD EGO.] Id est: pa-

Sed estne frater intus? *Sy.* Non est. *De.* Ubi illum quaeram, cogito. 30

Sy. Scio, ubi sit: ³⁰ verum hodie numquam monstrabo. *De.* Hem! quid ais? *Sy.* Ita.

De. ³⁹ Diminuetur tibi quidem jam cerebrum. *Sy.* At nomen nescio

Illius hominis; sed locum novi, ubi sit. *De.* Dic ⁴⁰ ergo locum.

Sy. ⁴¹ Nostin' porticum, apud macellum, hanc deorsum? *De.* Quidni noverim?

Sy.

patrissos, virum te judico.
Donatus.

37. TE ESSE HUIC REI CAPUT.] H. e. Auctorem. Sic *And.* II. 6. 27. Vide *Parei Lexic. Plaut. Vest.*

38. VERUM HODIE NUMQUAM MONSTRABO.] Volens senem avidius quærere, ei fingit se nolle dicere. HODIE aut abundat: ut [*Virg. Aen.* II. 670.]

Numquam omnes hodie moriemur inulti.

AUT, NUMQUAM HODIE, pro, Nullo tempore hujus diei, quia NUMQUAM, per se generale est. *Donatus.* NUMQUAM.] Haec vox eleganter aptatur certo-tempori. Vid. *Gorl. Cort. ad Sallust. Catil.* 8. n. 5. *Vesterhov.*

39. DIMINUETUR TIBI QUIDEM JAM CEREBRUM.] Comminationis genus verba ipsa indicant: ut appareat

senem baculum sustulisse.

Donatus. Sic infra V. 2. 7. supra III. 2. 19. *Eun.* IV. 7. 33. *Priscianus Lib. I. Instit. Grammat.* DIMINUETUR, quasi DISMINUETUR, quod laudat *Gifanius*, *Ind. Lucret. v. Diminuo.* *Vesterhov.* Tam valide tibi caput percussam, ut cerebrum in minutas partes contundatur, & disperatur.

40. DIC ERGO, quasi invitum coëgerit. ERGO semper addimus, ut hortemur tarde quid facientes. ut *Virgilius* [*Aen.* II. 707.]

Ergo age, cedere pater, cervici imponere nostrae. *Donatus.*

41. NOSTIN PORTICUM APUD MACELLUM?] Convenit rustico & parcissimo seni macellum in urbe nescire. Et ideo sic interrogatur a servo.

Sy. Praeterito ⁴² hac recta platea sursum; ubi eo veneris,

Clivos deorsum ⁴³ vorfus est: hac ⁴⁴ te praecipitato. 35
postea

⁴⁵ Est ad hanc manum facellum, ibi angiportum ⁴⁶
propter est.

De.

servo. HANC DEORSUM.] Bene HANC DEORSUM: quia non est una. *Donatus*. PORTICUM, locum deambulando aptum. *Minell*. PORTICUM.] De harum usu in evitandis imbribus, umbra captanda, & deambulationibus vide Jodocum Willichium. *Vesterhov*. PORTICUM, Cameratam ambulationem, seu plateam, *Dan*. *Hvælvina*, *Vongauq*; qualis hic in Urbe ambit hippodromum. DEORSUM, subducentem, tendentem, i. e. qua deorsum itur.

42. HAC RECTA.] Proprie, hac parte: ut manum ostendere videatur. *Donatus*. Sensus est ambiguus, ut esse debet in hac ludificatione. sed credo servum indicare, a quo latere seni praetereunti porticus sita esse debeat. nisi sensus sit, praeterito macellum istâ porticu sursum recta via. UBI EO VENERIS.] Eò, scilicet in locum istum superiorem. * Eò, ad porticum. *Minell*.

ita PRAETERITO significaret *procede*, ut reddidit *Paraphrastes Delphini*.

43. DEORSUM.] Respicit situm Athenarum clivolum. *Vesterhov*. DEORSUM VORSUS.] Declinans ad inferiorem vici partem. *Paraphrastes Delph*. VORSUS pro praepositione accipit *Minellius*. quae ita saepenumero abundat. *Sallust*. *Caecil*. LVI. 4. In *Galliam* versus castra movere. ubi multa bene, ut solet, annotavit *Gotl. Cortius*.

44. HAC TE PRAECIPITATO.] Hoc lentius. quidam clarius legunt: ut sit, PRAECIPITATO, cito descendere. *Donatus*. HAC, istâ viâ clivosa; aut, ad hanc manum. TE PRAECIPITATO, maligna dialogia: nam potest esse, *descende*; potest etiam per imprecationem esse, *praeceptis cade*, & collum tibi frange.

45. AD HANC MANUM.] *Ἐὲν πρὸς τὴν προσηγορίαν* di-

De. 47 Quonam? *Sy.* Illic 48 ubi etiam caprificus magna est. nostin'? *De.* Novi. *Sy.* Hac pergito.

De. 49 Id quidem angiportum non est pervium. *Sy.* Verum hercle 50 vah!

51 Cen-

dicitur, in quo non permanet certum dextrum, nec certum sinistrum: & ideo proficit in errorem. vult enim servus haec signa esse perplexa. *Donatus.* AD HANC MANUM.] An servili ruditate ita dixit, pro manu dextra vel sinistra? *Vesterhov.* SACELLUM, ut Varro ait, *Sacra cella est.* *Donatus.* Potius ὑποκοριστικὸν τῷ Sacrum. Ita castrum format castellum, labrum, labelum, & similia. Festo sacella sunt loca Diis sacrata sine tecto. *Vesterh.* SACELLUM.] Sacer locus. Ut Virgilius [Ecl. III. 9.]

Et quo, sed faciles Nymphae risere, sacello. *Engraph.*

46. PROPTER.] Prope. ut Virgilius [Georg. III. 13.] *templum de marmore ponam*

Propter aquam.

Et Lucretius [V. 1392.]

Propter aquae rivum, sub ramis arboris altae. *Don-*

47. QUONAM?] Scilicet loco. * Ms. Lips. edit. Anon.

& anni 1469. QUODNAM? Guyetus reponit, UBINAM? *Vesterh.*

48. UBI ETIAM CAPRIFICUS MAGNA EST.] In hoc Homerum [Iliad. Z. 432. *Vest.*] imitatus est, qui dicit *caprificum* prope Trojana moenia constitutam. *Donat.* CAPRIFICUS.] Ficus est silvestris, nunquam maturescens, & saxis ruptis fere innata. *Plin. Hist. Nat. XV. 19. Vest.*

49. ID QUIDEM ANGI-PORTUM.] Id est, angusta & curva via: quasi *anguiportus*: ut *angitia* aut *anguitia*. Alii, quod inter portus sit locus angustus, hoc est, inter domos. Nam domos, vel portus, vel insulas veteres dixerunt. Et observa Terentianam consuetudinem, in qua inducit nonnihil sapere eos qui falluntur. *Donat.* ANGI-PORTUM.] Gr. στενωπός. Vide Vitruv. I. 6. Varroni Fundula est angiportum non pervium. *Vesterhov.* 50.

51 Censen' hominem me esse? erravi. in porticum
rursum redi: 40

52 Sane hac multo propius ibis, & minor est erratio.
Scin' 53 Cratini, hujus ditis, aedes? *De. Scio. Sy.*

Ubi eas praeterieris,

Ad sinistram 54 hac recta platea: ubi ad Dianae ve-
neris,

Ito

50. VAH!] Intersectio
ridentis se ipsum, quod er-
raverit. *Monell.*

51. CENSEN' HOMINEM
ME ESSE? ERRAVI.] Callidi-
tas est maxima, deprehen-
sum mendacium non defen-
dere, sed fateri: ut opini-
onem simplicitatis acquirat.
Vides igitur ut ipse sibi suc-
censent, tanquam imprudens
erraverit, non dolosus im-
pulerit interrogantem. Et
mirè se negat hominem:
tanquam homo corde sit,
non corpore. *Donatus. Q.*
d. Stupidus sum, neque adeo
dignus nomine Hominis, in-
fansiens fere ex injuria. Sic
supra I. 2. 27. Infra V. 8.
11. Plaut. Mil. IV. 2. 52.
Ecquis dignior fuit, homo
qui esset.

Neque adeo opus cum Guye-
to legere: SENTIO, HOMI-
NEM ME ESSE. Neque exi-
stimandum cum Barthio,
Advers. XXXII. 3. ita di-
ctum a servo, ut qui excu-

faturus errorem suum, dicat
se hominem esse. Optime ad
mentem Donati Dacieria:
Le gros animal, que je suis!
Vesterhov.

52. SANE HAC MULTO
PROPIUS IBIS.] SANE, pro
satis ac valde: quia qui sa-
nus est, idem & validus.
MINOR EST ERRATIO.] ER-
RATIO est peccatum: *Error*
animi est, & loci in quo
erratur. *Donatus.*

53. Congruè nomen in-
venit diviti. *Cratinus, ἀπὸ*
τῆς κρήνης. id est, a poten-
tia. *Donatus.* SCIN' CRA-
TINI, HUIUS DITIS, AEDES?] Ita distinguo. Si enim Hu-
jus ad CRATINI referretur,
quod sit vulgo, necesse esset
digito monstrari posse, qui
nunc procul habitabat. *Vest.*

54. HAC, Deest Ito.
UBI AD DIANAE VE-
NERIS.] Sic absolute dice-
bant, non addito *Templo.*
Sallustius: [in Fragm.] Ad
Ja-

Itō ad dextram: priusquam ad ⁵⁵ portam venias,
apud ipsum lacum

Est ⁵⁶ pistrilla, & exadvorsum fabrica. ibi est. *De.*

Quid ibi facit?

45.

Sy.

Jovis mandem nostrā. Donatus. AD DIANAE.] Ellipsis Graeca, τὴ Νᾶος, post εἰς & πρὸς. Exempla vide apud Lamb. Bos, V. Cl. Homer. Odyss. K. 282. Εἰς Κίρκης. In Circes, sub aedibus. Sic Aët. Apost. II. 27. Εἰς ἄδης. Cic. Fam. VIII. 4. & Fam. XIV. 2. Quemadmodum a Vestae ad Tabulam Veleriam ducta esset. Horat. Serm. I. 9. 39. Ventum erat ad Vestae.

quanquam vel aedis vel templi vox nonnunquam addita. Homer. Odyss. Ω. 203. Εἰσαὶτ' εἰν αἰδαὶ δόμοις. Stantes in inferni domibus. Suet. Caes. 78. Universos Patres Conscriptos sedens pro aede Veneris Gentricis exepit. Vasterhov. Eandem Ellipsin frequentant Scriptores Islandi antiqui. Vide Indicem ad Landnáma-Bók v. Ht: ubi ad τὸ Ht Þrándar, apud Þbrandi, subauditur Hæ, vel Heimeli; ut sit, apud aedes (scu, in aedibus) Þbrandi.

55. AD PORTAM.] PORTAM dicendo, ostendit usque ad muros finemque civitatis erraturum Demeam. *Porta* autem, ab aratro portando dicta est, quod in eo loco coloniae deductor [Mf. Boend. & Edit. Du Bois. *anitor. Vest.]* & conditor, subjunctis vacca & tauro, aratrum, quo urbem designat, suspendit manu: ne imprimat sulcos, ubi civitatis aditus relinquendi sunt. *APUD IPSUM LACUM.]* Creditibiliter addidit *LACUM.* Nam Varro docet, semper *LACUM* portis additum: scilicet ob usum jumentorum exeuntium & introeuntium: & praeterea ut adversum hostilem ignem portis de proximo subveniretur. *Donatus. IPSUM,* proximitatem designat. Virgil. Aen. VI. 273.

Vestibulum ante ipsum. Pronomen *Εἰς* eodem sensu usurpatur ab Islandis.

56. PISTRILLA.] Veteres absolute dicebant *pistrinam*, ut *sutrinam*, & *medicinam*,
L 1 1 1 ad

Sy. 57. Lectulos in sole⁵⁰ ilignis pedibus faciundos dedit.

De.

ad tabernam referentes : nam pistrino PISTRILLA non convenit. Et simulata [Vestervohius feliciter ex conjectura restituit: *Esi multa*] diminutiva diversa sunt a genere nominum primae positionis : ut *Rana*, *ranunculus* : *scutum*, *scutella* : *canis*, *cunicula*. Donatus. PISTRILLA, diminutivum est τῷ Pistrinum. Uti *Scutum* facit *scutella*. Graecis est χειρομούλη. EXADVORSUM.] H. e. e regione. Sic Phorm. I. 2. 38. & 47. Plaut. Bacchid. IV. 7. 37.

Videō exadvorsum *Pistocleriam*.

Vid. Giffan. Ind. Lucret. v. *inanire*. Vestervoh.

57. LECTULOS IN SOLE ILIGNIS PEDIBUS &c.] In urbe convivium, aut in sole, aut in umbra, pro conditione temporis instituebatur. Repente igitur interrogatus, quod minime opinabatur quaesitum senem, arripuit statim LECTULOS. Et quia potuit senex dicere, *Mentiris* : *παῦν habet lectulos* : addidit ex tempore IN SOLE. Et ne eos quoque habere diceret, addidit, ILIG-

NIS PEDIBUS FACIUNDOS. Sed hoc gestu actoris adjutum est : quasi eodem tempore servus & quaerat quid dicat, & respondeat. Donatus. IN SOLE, in quibus sub sole coenetur. *Paraphrast. Delpb.* Unde & *Solarium* dictus locus in suprema parte aedium, ubi solebant apricari. Plaut. Mil. II. 3. 69. Utebantur autem inter quotidiana valetudinis praesidia etiam sole, in quo vel sedebant, vel jacebant, vel denique nudi ambulabant. Utebantur autem vel soleasso, vel uncto ; illo, cum illoti & sine unctione utebantur ; hoc, cum post balneum ungerentur. Vide omnino *Manutium* ad Cic. Att. XII. 6. *Cels. de Re Med. I. 1.* Adde *Veterem Interpretem Persii* ad illa, Sat. IV. 18. *assiduo curata cuticula sole.* Arist. *Concionantibus*, 63. Ἀλειφαμένη τὸ σῶμ' ὅλον δὲ ἡμέρας Εχλαινόμην ἐς ὥσα πρὸς τὸν ἥλιον. Idem apud *Polluceum* : Ἀέσησθε καὶ κλίνισθε πρὸς τὸν ἥλιον. Vest.

De. ⁵⁹ Ubi potetis vos? *Sy.* Bene sane. *De.* Sed
cesso ad eum, pergere.

Sy. I sane. ⁶⁰ ego te exercebo hodie, ut dignus es,
⁶¹ silicernium.

LIII 2

Ac-

58. ILIGNIS PEDIBUS.]
Videntur ex ilice facti pedes
ob firmitatem & duritiem.
Vide Turnebum Advers. I.
18. & XX. 33. Lucilius apud
Nonium ex emendatione
Guyeti:

*Verum flumine uti atque ipso
divertio aquarum*

Ilignis pedibus cercurus cur-
rere aquis.

Ubi pedes iligni sunt remi.
Maxima autem in ilice du-
rities. Unde Aristophanes

Vesp. 872. *στυφνόν καὶ
πρίνινον ἦτος* dixit, *duros
& iliceus mores.* Multi Mss.

& Impr. cum edit. an 1469.
& Prisciano, Instit. Gram-
mat. Lib. II. ILIGNEIS. Mf.

Lips. ILIGNEIS PEDIBUS IN
SOLE. Cl. Vir, Joh. Cleri-
cus, Arte Crit. III. 1. 6.

23. legit. LECTULOS ILIC
SALIGNIS PEDIBUS. sed con-
tra Codicum, quos consu-
lui, fidem. *Vesterhov.* DE-
DIT, commisit, locavit.
Minell.

59. UBI POTETIS VOS.]
Incerta persona est: nam
Syro vel Demeae hoc dictum

jungi potest. BENE SANE.]

Hic *εἰρωνεία* est, non ap-
probatio. *Donatus.* UBI
POTETIS VOS? An adole-
scentes intelligit cum servo?
an senem cum adolescenti-
bus & servo? Dixit autem,
UBI POTETIS, pro, *in qui-
bus.* Verba haec in Mss. &
Edd. nonnullis Syro tri-
buuntur. Iidem Libri, BE-
NE SANE tribuunt Demeae.
Vesterhov.

60. EGO TE EXERCEBO.]
Sic And. V. 2. 23.

*Ego jam te commotum
reddam.*

Phorm. II. 3. 4.

Jam ego hunc agitabo.

Plaut. Epid. IV. 1. 3.

*multiplex aerumna me ex-
ercitam habet.*

Cistell. I. 1. 60.

*Noli, obsecro, lacrimis tuis
mihi exercitum imperare.*

I. e. dolorem, qui animum
meum habet exercitum (seu,
exercitationem, molestiam.)
Vesterhov. Vexabo. *Minell.*

61. SILICERNIUM.] Coe-
na quae infertur Diis mani-
bus,

Aeschinus ⁶² odiose cessat: ⁶³ prandium corrumpitur. Crespho autem ⁶⁴ in amore est totus, ego ⁶⁵ jam prospiciam mihi:

50

Nam

bus. quod eam silentes cernant, id est, umbrae possideant: vel quod qui haec inferant, cernant tantum, neque degustent. Nam de his quae libantur inferis, quisquis comederit, aut biberit, funestatur. Aut erit SILICERNIUM senex, qui jam jamque silentibus umbrisque cernendus sit: & sic est melius, quam ut quidam *Xenophontæ* interpretantes putant, sic nos SILICERNIUM intelligere, hoc est, *silicem cernentem* senem, dum incurvus est, vel stratae saxo viae intentus, vel sarcophiagi jamjam appropinquantis sibi. *Donatus*. Multa de hac voce congesterunt Ger. Joh. Vossius in Etymolog. & Matth. Martinus in Lexic. Philolog. *Vest.*

62. ODIOSE CESSAT.] Sic Eun. IV. 6. 16. Quo minus valet h. l. quorundam Librorum OCIOSE. *Vest.* Cum taedio (meo) moratur, *ἀνδρὶς βραδύει*, *Minell.*

63. PRANDIUM CORRUMPITUR.] Ut coquus dixit: qui sciat conditionem [Vi-

detur hac voce usus pro, *condimento*. *Vest.*] quandam magis ferventem placere. *Donatus*. Sic Plaut. Pseud. III. 2. 102.

Corrumpitur jam coena. Possit videri dictum PRANDIUM *παρὰ τὸ πρᾶν, τῆς ἐς πρωί. Δωρικῶς*. Vel quasi *Parandium*, quod milites eo sumto *pararentur* ad pugnam; inde quasi proverbialiter *Pransi paratique* dicti. Alias origines dat Gerh. Joh. Vossius in Etymolog. *Vesterhov.*

64. IN AMORE EST TOTUS.] Non potuit plus dici de incondita ac nimia voluptate. *Donatus*. Sic Horat. Sermon. I. 9. 2. *Vesterhov.*

65. JAM, nunc significat festinationem. Et PROSPICIAM MIHI dixit, tanquam hoc sentiat, *Illi sua agunt negotia: & ego illorum exemplo consulam mihi*. Et bene PROSPICIAM: quasi non pransurus, nisi providero mihi [Malim, inverso modo legere: *Quasi non provisorius mihi, nisi prandeam.*] *Donatus*.

Nam jam ⁶⁶ adibo, atque unumquodque, quod quidem erit ⁶⁷ bellissimum,

⁶⁸ Carpam: & ⁶⁹ cyathos forbillans paullatim hunc ⁷⁰ producam diem.

66.] ADIBO.] Ad prandium ibo. Guyetus male, ABIBO. sub. domum. Vest.

67. BELLISSIMUM.] Proprie BELLISSIMUM dixit. Unde & hujusmodi ad irritandam gulam cibi, *Bellaria* dicuntur. *Donatus*. Pro UNUMQUODQUE [quod praecessit] Boni Mss. pars, item edd. an. 1469. Junt. Daventr. aliae veterum, legunt UNUMQUIDQUID. Videturque pro singulis usurpasse. *Plaut. Trin. IV. 2. 39.* Si unumquidquid singillatim & placide percunctabere. *Vesterhov*.

68. CARPAM.] Modo eligam. Alias laedam significat: ut [*Virg. Georg. III. 215.*] Carpit enim vires paullatim, urisque videndo *Foemina*. Alias Fruar: ut [*Virgil. Georg. III. 325.* sed legitur nunc: dum gramina carent. Vest.] *Carpamus, dum mane novum, dum flumina crescunt.* Et *Perfrus* [*Sat. V. 151.*] Indulge genio; carpamus dulcia.

Id est, fruamur rebus dulcibus. *Donatus*. De voce *Carpere* vide *Lipsium Saturnal. I. 1. 2. Vesterhov*.

69. CYATHOS SORBILLANS.] *Hesych.* Κύαθος, σαγών, μικρόν μέτρον, ἢ ἀντλήηριον. Idem mox: δέχεται δὲ ὕγρῃ τινὸς ἐργίας δύο. Fuit autem *Cyathus* ordinaria mensura, qua bibentes utebantur, uno fere haustu exsiccentes. *Martial. I. 72.*

Naevia sex cyathis; septem Justina bibatur;
Quinque Lycas; Lyde quatuor; Ida tribus.

Respicit autem morem veterum, quibus soleune erat tot cyathos hiberni in gratiam amicorum vel amicorum, quot literis eorum constabant nomina. Hinc *Cyathissare* est a cyathis esse. *Plaut. Menaechn. II. 2. 29.* SORBILLANS, Id vult, se quamlibet otio exsiccatum cyathos, cuticulanque suam curaturum. Unde nec *forbeo* dicit, nec *ebibam*. Vide infra V. 1. 1. *Apulej.*
L 111 3. Me.

Metam. II. *Præquam totum exorberem, clementer invadit; ac relictum paulatim labellis minuens, neque respiciens, forbillat dulciter.* Vesterhov.

70. PAULATIM HUNC PRODUCAM DIEM.] Bono verbo usus est ad metaphoram, tanquam morientis diei. Ut [Virgil. Aen. IX. 486.]

Nec te tua funera mater Produxi, pressive oculos Doni. Existimat Dacieria, Donati auctoritatem sequuta, TO PRODUCAM h. l. esse funerali verbum, dictumque pro, *condam diem.* In quam sententiam perelegans est locus Plauti, Menaechm. I. 2. 42. seqq. Hunc vero non

fuisse sensum Syri, vel inde liquet; quod die nondum condita, rursus prodeambulare non posset. [malim, *prodeambulat.*] Infra V. I. 4. Tum quod dicit PAULATIM — PRODUCAM DIEM, id videtur. velle, sensim hunc diem conteram & consumam. Sic Martial. II. 89. I.

Quod nimio gaudes noctem producere vno;

Ignosco. Vesterhov.

Non est aspernanda Minelli expositio, *protraham, quam potero longum faciam.* nam Syrus carpens cibos, & paulatim forbillando cyathos, delicias suas longiores reddit, quam si avidè voret, aut hauriat.

ACTUS QUARTI SCENA TERTIA.

MICIO. HEGIO.

Mi. ¹ EGO in hac re nihil reperio, quamobrem lauder ² tantopere; Hegio:

Meum

I. EGO IN HAC RE &c.] Haec Scena est plena sententiarum senilium ad officia demonstranda. Donatus. Videbatur Hegio a foro rediens

cum Micione multo gestu significare suum prolubium, eumque gratulando quasi obtundere. Cui igitur initio hujus

Meum officium facio: ³ quod peccatum a nobis ortum 'st, corrogo.

Nisi si me in illo credidisti esse hominum numero; qui + ita putant

LIII 4. Sibi

hujus Scenae respondet Micio: *Vesterh.* IN HAC RE, sc. conjugio Aeschini cum Pamphila procurando.

2. TANTOVERE, vim adverbialem in se continet; nam significat *nimis*. Don.

3. QUOD PECCATUM A NOBIS ORTUM 'st.] Intelligit raptum Psaltriae, quam ipse Aeschinus pro fratre Ctesiphone eripuerat Lenoni. Nimis autem indulgeter dicit, A NOBIS, quasi & ipse in culpa sit, non tantum Aeschinus. Tum ORTUM dixit, uti supra III.

3. 89. *Vesterhov.*

4. ITA, sc. si quis ob injuriam factam secum expostulet, ut tu modò fecisti mecum: aut si officium suum facere, peccatumve corrigere, moneantur. *

QUI ITA PUTANT SIBI FIERI INJURIAM; ULTRO, SI QUAM FECERE IPSI, EXPOSTULANT, ET ULTRO ACCUSANT.] Mire in hoc loco se torqueat Interpretes. Nul- lus autem commodus sensus elici posse videtur, nisi le- gas & distinguas cum Rob.

Stephano, in elegantissima editione, formae minimae, anni 1540: qua haud scio, an quisquam editorum Te- rentii deinceps usus sit: QUI ITA PUTANT, SIBI FIE- RI INJURIAM, ULTRO SI, QUAM FECERE IPSI, EXPOSTU- LANT, ET ULTRO ACCUSANT. Construe: SI ULTRO EXPO- STULANT INJURIAM, QUAM IPSI FECERE, ET ULTRO AC- CUSANT. Quomodo fere Fa- brini reddidit. Eodem sen- su, sed inutato paulum or- dine, edidit Paulus Manu- tius, Aldi filius: SI, QUAM FECERE IPSI, ULTRO EXPO- STULANT, &c. Quibus ver- bis nihil clarius. Rem ipsam designat Phaedrus I. I. de Lupo & Agno. Confer ver- ba Syracidis XIII. 4. Πλῆ- σιος ἠδίκησε, καὶ αὐτὸς προσεβεβαίμηται. *Vester- hov.* Qui commode sane Phaedrum & Syraciden con- tulit, at locum tamen Te- rentii non explicuit constru- ctione verborum à se pro- pōsita. Paraphrastēs Delph. sic

Sibi fieri injuriam; ⁵ ultro, si quam fecere ipsi, expostulant,
 Et ⁶ ultro accusant. ⁷ id quia non est a me factum, agis gratias? ⁵
He. * Ah! minime: ⁸ numquam te aliter, atque es, in animum induxi meum.

Sed

sic ordinat & explicat: *Qui ita existimant se accepisse injuriam, si aliquam fecere ipsi; priores queruntur, & accusant, non expectata querela eorum qui injuria affecti sunt.* At ita prius ULTRO alieno loco esset positum, & Poëta turpem Synchysinadmisset. Expono itaque, ULTRO, per *insuper* aut per *è contrario*, Auctore Servio ad Virg. Aen. II. 145. & Aen. V. 445. item *Si*, per *cum* seu *postquam*; ita ne uno quidem verbulo transposito est opus. Imo si *ultro* exponamus, per *prior*, idem ordo constare potest. Donatus videtur prius ULTRO retulisse ad antecedens, SIBI FIERI INJURIAM, expuncto commate, aut semicolo, ut sit sensus: *Qui, cum quis apud eos conqueritur super facta injuria, jurant sibi immerentibus fieri injuriam.*

5. ULTRO.] habet significationem contrarii, non

tantum rei quae sponte fit. Sic Phorm. II. 3. 13. Virg. Aen. II. 145.

Hic lacrimis vitam donamus, & miscescimus ultro. V. Idem ad And. I. 1. 73. notaverat, Id dici *Utro fieri* quod praeter expectationem fit, & contra quam fieri assolet; advocans ibi Eun. I. 1. 2. & 24.

6. ULTRO ACCUSANT.] ULTRO, nunc prave, & perversè. *Donatus.*

7. ID QUIA NON EST A ME FACTUM.] Haec interrogatio, quasi subtristi vultu est proferenda. *Donatus.* AGIS GRATIAS?] Primus, opinor, ita edo, monente Donato. Habet autem interrogatio admirationem, quae demta minor erit emphasis. *Vesterhov.* Editiones tamen Minell. & Delphi. Vesterhoviana priores, idem praeferunt.

* AH! MINIME.] Non minime ago: sed, minime te credo

Sed quaeso, ut ⁹ una mecum ad matrem virginis eas, Micio:

Atque istaec eadem, quae mihi dixti, ¹⁰ tute dicas mulieri:

¹¹ Suspicionem hanc propter fratrem ejus esse, & illam psaltriam.

Mi. ¹² Si ita aequum censes, aut si ita opus est facto, eamus. *He.* Bene facis: 10

Nam & ¹³ illi animum jam relevabis, quae dolore ac miseria

L I I I 5

Ta-

credo esse illorum in numero.
Donatus.

8. NUMQUAM TE ALITER &c.] Numquam te alio ingenio, ac es, mihi finxi. *Paraphrast. Delyb.* Id est semper judicavi te esse probum. *Minell.* Guyetus ESSE, pro TE substituit; sed rationem non addit. Si credit, minus Latine dici, in animum inducere aliquem, falsus fuit. *Heaut. V. 4. 5.* ne istuc in animum inducas tuum. *Vesterhov.*

9. Servavit τὸ πρέπον adjiciendo UNA MECUM EAS: quippe ad ignotam matrem familias. *Donatus.*

10. TUTE DICAS MULIERI.] In nomine ostendit, cur haec ipse dicat. MULIERI enim, inquit, nimis pavidæ ac diffidenti. *Donatus.*

II. SUSPICIONEM HANC PROPTER FRATREM EJUS ESSE.] Nimis breviter ac succincte, & ut oportuit inter scientes. *Donatus.*

12. SI ITA AEQUUM CENSES.] A justo & utili est tota sententia. Et sane hi versus defuncti, quos multa exemplaria non habent. *Donatus.* Quatuor hos versus expungit Guyetus. *Vest.*

13. ILLI maluit dicere, quam nurui, adhuc divitem reveritus. DOLORE AC MISERIA.] Dolore parturientis: MISERIA, injuria ab Aeschino accepta. *Donatus.* ILLI ANIMUM JAM RELEVABIS.] Sic *Plaut. Rud. I. 4. 27.*

Spes mea, ut me omnium jam laborum levas!

Ennius Annal. X.

Tabescit: & tuo officio fueris functus. ¹⁴ sed si aliter putas,

Egommet narrabo, quae mihi dixti. *Mi.* ¹⁵ Immo ego ibo. *He.* Bene facis.

¹⁶ *Omnes*, quibus res sunt ¹⁷ minus secundae, magis sunt, ¹⁸ nescio quomodo

Suspiciosi: ¹⁹ ad contumeliam omnia accipiunt magis:

²⁰ *Propter suam impotentiam se semper credunt* * negligi.

Qua-

O Tite, sei quid ego adjuro, coiranve levastō, &c.

Cicero, Catil. I. 13. Videbimur fortasse ad breve quoddam tempus, cura & metu esse relevati. Contrarium est, onerare quem, i. e. curam & molestiam creare alteri. *Vesterhov.* MISERIA, sollicitudine. TABESCIT, consumitur. *Paraphrast. Delpb.*

14. SED SI ALITER PUTAS.] Artificiose, remittendo quod petebat, extorlit magis. *Donatus.*

15. Hoc adverbio quod ait IMMO, ostendit se promte agere, & instanter quod promisit. *Donatus.*

16. OMNES, QUIBUS RES SUNT MINUS SECUNDAE, MAGIS SUNT — SUSPICIOSI.] Videntur haec expressae Menandrianis, quae laudat Stobaeus Flor. Tit. XCVI.

Πρὸς ἀπαντα δειλὸν ὁ
πένης ἐστὶ πρᾶγμα, α,
καὶ πάντας αὐτὸς κατα-
φρονεῖν ὑπολαμβάνει.

P. Syrus;

In calamitoso risus etiam injuria est. *Vesterhov.*

MINUS SECUNDAE, Dicere sic maluit ne Miserae diceret. *Donatus.*

18. NESCIO QUOMODO.] Hoc est, vehementia, nulla palam ratione. *Donatus.*

19. AD CONTUMELIAM &c.] Sic Phaed. III. 8. 8. Accipiens (quid enim?) cuncta in contumeliam.

Hic communis tenuiorum sensus. *Vesterhov.* Ad contemptum, injuriam, εἰς ἐτιμίαν καὶ καταφρόνησιν. *Minell.*

Quapropter ²¹ te ipsum purgare ipsis coram, ²² placabilis est.

Mi. Et ²³ recte, & verum dicis. *He.* Sequere me ergo hac intro. *Mi.* Maxime.

20. PROPTER SUAM IMPOTENTIAM.] Infirmi-
tatem. Et rursus noluit humilitatem aut miseriam dicere.

Donatus. IMPOTENTIAM.] Inopiam. Cic. pro Mur. 28. *Valcant laes omnia ad salutem innocentium, ad opem impotentium, ad auxilium calamitosorum.* Vesterhov.

* NEGLIGI.] Legitur & CLAUDERE & CLAUDICARE. *Donatus.* Hadr. Junius in Append. Animadv. Pareus, Tanaq. Faber CALVIER [forte CLAUDIER] legunt, i. e. frustrari, decini. Vide ad Eun. I. 2. 84. Et sane sunt Codd. in ipso Terentio CLAUDIER legentes. Unde Faërus CALVIER formavit, quod verbum est XII: Tab. *Vesterhov.* NEGLIGI, contemni. Ex illo Donatiano CLAUDERE Bentley fecit *Ludier.*

21. Sensus est, TE Micionem PURGARE IPSUM Aeschinum, IPSIS, matri & virgini. *Vesterhov.* CORAM,

id est, praesentem, & coram praesentibus. Et CORAM indiget adjectione? *Falam* non indiget. Et praeterea CORAM, ad certas [ita Mf. Boend. Sed Rob. Stephanus & Lindenbruch, coerebat, minus recte. *Vesterb.*] personas refertur; *Palam*, generaliter dicitur. *Donatus.* IPSIS, pro IPSI, (quod adoptabant nuperi quidam Edictores, quasi de solâ matre esset sermo.) e Mss. 9. & Edd. antiquiorib. 14. expressit *Vesterhovius.*

22. PLACABILIS.] H. e. Ad placandum aptius, *ἡλασχιότερον*. Sic Phorm. I. 4. 49.

causam vincibilem.

Quae facile vincat. *Plaut.* Mostell. V. 2. 40.

orator impetabilis.

Qui, quod vult, facile impetrat. *Vesterb.* Adde Phormion. V. 7. 68.

23. RECTE, ad verbaretulit: VERUM, ad rem atque sententiam. *Donatus.*

ACTUS QUARTI

* SCENA QUARTA.

AESCHINUS.

DISCRUCIOR animi. ² hocine de improvise
mali mihi objici

Tantum?

* Vesterhovius observavit, nusquam majorem vel Librorum, vel Interpretum diffensionem in collocandis versibus reperiri, quam in hac Scena: quod ne quis miretur, attulit hoc Ciceronis, Oratore cap. 55. *At Comitorum senarii propter similitudinem sermonis sic saepe sunt abjecti, ut nonnunquam vix in his numerus, & versus intelligi possit.* Affirmat autem se, ut potuerit, ordinasse versus ex Antesignano, Mureto, & Rob. Stephano: suspicatur tamen, non sine verisimilitudine, quod Terentius data opera Aeschinam metu confusum etiam confusis versibus loqui voluerit.

I. DISCRUCIOR ANIMI.] Sic Plautus Aul. I. 2. 27. *Discrucior animi, quia ab domo abeundum est mihi.*

Et alibi saepius. Phorm. I. 4. 10. Est autem locutio Graecissans. *Vesterbov.* DISCRUCIOR, quasi vario modo crucior. ANIMI, pro animo: constructio Graeca. sic & Livius de Lucretia, *Aegram animi consolantur.* Minell.

2. HOCINE DE IMPROVISO MALI.] Haec verba repentino nuntio perculsum indicant Aeschinum propter divortium stare: & iram circa se Sofstratae, & ejus filiae ob raptum meretricis. OBJICI.] Proprie; quia inopinanti. Nam OBJICI dicitur in utramque partem: ut si quos ante quis videt, quam expectaverit. quo verbo magnitudo doloris ostenditur ex repentino incommodo. *Donatus.* HOCINE — MALI MIHI OBJICI.] Hec. III. I. 6. Phorm. III. 2. 18.

Tantum? ut neque³ quid me faciam, neque quid
agam, certum fiet!

Membra⁴ metu debilia sunt: animus timore⁵ ob-
stipuit.

⁶ Pectore consistere nihil consilii quit. ⁷ vah! quo-
modo

⁸ Me

18. Plaut. Cas. III. 5. 33.
& 34.

quid illi

Objectum 'st mali tam re-
penit?

Virgil. Aen. II. 196.

*Ille aliud majus miseris mul-
toque tremendum*

Objicitur magis, atque im-
provida pectora turbar.

In Mss. & impress. nonnul-
lis est MALUM, pro MALI.
Vesterhov.

3. Plus est, QUID ME
FACIAM: quam, *Quid faci-
am.* Illud enim de rebus:
hoc de ipso homine intelli-
gitur. *Donatus.* QUID ME
FACIAM.] Locutio Comica,
pro, *de me*, vel, *mibi*,
Plauto frequentius usurpata.
Sic Mil. IV. 1. 26.

Quid illa faciemus concubi-
na &c.?

And. III. 5. 8. IV. 2. 26.

Plaut. Aul. IV. 10. 46. [Ci-
tante Vesterhovio ad prio-
rem Andriae locum.]

*Tum me faciat, quod volt,
magnus Jupiter. Vest.*

4. MEMBRA METU DE-
BILIA, ANIMUS TIMORE &c.]
METU. patris: TIMORE di-
vortii. *Donatus.* MEMBRA
METU DEBILIA.] Est enim
metus causa, cur sanguis ad
cor se recipiens, exteriora
membra suo vigore destitu-
at. *Minell.*

5. OBSTIPUIT.] In Codd.
quibusd. est OBSTUPUIT.
Vide And. I. 5. 21. [ubi
Vesterhovius notaverat *Ob-
stipui*, ex uno Mss. Leidenf.
& Editione Parei itidem Mss.
fulta: affirmaveratque, quod
& Dausquejo visum, *Ob-
stupefco* & *Obstipefco*, sensu
eodem, promiscue dici.]
Plaut. Poen. I. 2. 48.

quid hic, malum,

Astans obstipuisti? Vesterh.
OBSTIPUIT, quasi in stipi-
tem mutatus est, ita nempe
omni sensu & cogitatione
est destitutus.

6. PECTORE CONSISTERE
NICHIL CONSILII QUIT.] Id
varie

8. Me ex hac expediam turba? tanta nunc ⁵ suspicio
de me incidit:

Neque ea immerito: Sostrata credit, me mihi psal-
triam hanc

Emisse: ¹⁰ id anus fecit indicium mihi.

Nam ut ¹¹ hinc forte ea ad obstetricem erat missa:
ubi eam vidi, illico

Accedo,

varie extulerunt. Plaut.
Pseud. II. 1. 2.

*meo in pectore conditum est
consilium.*

Et versu 4. 5. Horat. Carm.
I. 13. 5.

*Tum nec meus mihi, nec
color*

Certa sede manes.

Cicero de Senect. 20. *Mor-
tem igitur omnibus horis im-
pendentem timens, qui pote-
rit animo consistere? Ve-
sterhov. CONSISTERE, resi-
dere & morari. Minell.
Quemadmodum entenia sta-
re, & sedere dicitur. Sed
potest hic CONSISTERE esse,
constitui, formari, cōdr,
ut Plautus dixit in loco a
Vesterhovio allegato. Cetera
exempla Vesterhovii minus
huc congruere arbitror.*

7. VAH, Interjectio in-
dignantis. Minell. Sive po-
tius mirantis stuporem ani-
mi sui.

8. ME EX HAC EXPEDIAM
TURBA?] Vide Phorm. V.

4. 5. Eun. IV. 4. 5. Tur-
ba, re perturbata, trcis,
difficultatibus. * Plaut. Epid.
I. 1. 79.

*Neque ego nunc quomodo me
expeditum ex impedito
factum,*

Consilium placet.

Cic. Verr. II. 42. *Hic vi-
dete, in quot se laqueos in-
duerit, quorum ex nullo se
unquam expediret. Plaut.
Mil. IV. 9. 11.*

*Ipsus illic sese impedivit in
plagas. Vesterhov.
ad And. III. 5. 11.*

9. NUNC SUSPICIO.] Mo-
do ostenditur causa trepi-
dationis Aeschini. Donatus.

10. ID ANUS FECIT IN-
DICIAM.] Cicero Verr. I.
57: *Nam quid argumenta-
mur, quod ista pecunia perve-
nerit? fecit ipse indicium.*
In Ms. Bodl. deest τὸ ID.
Vesterhov. ANUS, Illa cui
Sostrata dixerat, *Curre: ob-
stetricem arceffe.* Donatus.

11.

Accedo, rogitō; ¹² Pamphila quid agat? ¹³ jam partus adfiet?

Eone obstetricem arceffat? illa * exclamat: ¹⁴ abi, abi jam, Aefchine! ¹⁰

¹⁵ Satis diu dedifti verba: fat adhuc ¹⁶ tua nos frustrata 'ft fides.

¹⁷ Hem!

II. HINC addendo, ostendit se ante fores Sofstratae stare. *Donatus.*

12. PAMPHILA QUID AGAT? JAM PARTUS &c.?] Amatoria interrogatio, qua monstrat Aefchinus curae sibi esse res omnes. *Donatus.*

13. An tempus pariendi instet? *Parabraftes Delph.* Mf. Boend. JAMNE. Guyetus corrigit, JAM PARTUSNE &c. *Vesterhov.*

* Non responder, sed EXCLAMAT. *Donatus.* Sic Eun. IV. I. II. *Vest.*

14. ABI, ABI.] Formula fastidiose rejicientium quem. *Naevius, Togularia;*

Abi, deturba te saxo, quiſquiliae, non bumo.

Mf. Boend. ABI, ABI, AEFCHINE, JAM &c. *Vesterhov.*

15. SATIS DIU VERBA DEDISTI NOBIS.] Usque dum intelligeremus. *Donatus.* In quibusd. Codd. abest NOBIS. In Mf. Bodl. est, DEDISTI VERBA NOTIS. I. e.

noscentibus te. *Phaed. I.*

II. 2.

Ignotos fallit, notis est derisui.

Adde Manut. ad Cic. Fam. V. 12. & Burmann. ad Petron. cap. 112. Verum nisi seu NOBIS, seu NOTIS tollatur, versus parum constabit. *Vesterhov.*

16. SAT ADHUC TUA NOS FRUSTRATA 'ST FIDES.] Eleganter *Ennius* apud *Gell.* XVIII. 2.

Nam qui lepide postulat alterum frustrari,

Quem frustratur, frustra eum dicit frustra esse.

Nam qui sese frustrari quem frustra sentit;

Qui frustratur, is frustra est; si non, ille est frustra.

De quorum verborum sensu vide *Jac. Gronovium*, [Item *Auson. Popinam.* in verbo *Frustrari.*] Est autem *Frustrari* decipere, *Frustra* esse, decipi. *Vesterhov.* FIDES TUA, promissio abs te data; aut fidelitas tua, ironice; aut fides quam tibi habuimus.

¹⁷ Hem! quid istuc, obsecro, inquam, est? ¹⁸ valeas: habeas illam, quae placet.

Sensi illico id illas suspicari: sed me ¹⁹ reprehendi tamen,

Ne quid de fratre ²⁰ garrulae illi dicerem, ac ²¹ fieret palam.

²² Nunc

17. HEM, interjectio est novae res & inopinatas audientis. *Donatus*.

18. VALEAS: &c.] Quasi recedat & longe absit (i. e. recedere debeat & — abesse, nisi recedas & — absis legendum sit.) *Donatus*. And. IV. 2. 13. & V. 3. 18. ad priorem locum observavit Vesterhovius τὸ Vale & valeas, interdum esse verbum repuntantis amicitiam cum indignatione; adducens Catull. Carm. XI. 17. Cum suis vivat, valeatque moechis.

Suet. Ner. 39. Ὑγίαινε πατέρ, ὑγίαινε μητὲρ. Theocr. Idyll. XV. 64. Χαιρέτω ὅσις τοῖος. item Serv. ad Virg. Aen. XI. 97. qui docet τὸ Vale significationem maledicti interdum obtinere. Ad posteriorem locum observavit, τὸ Habeat esse formulam invito animo concedentis; allegans

Suet. Caes. I. Vincere, ac sibi haberent. Liv. IX. 11. Pacem sibi habeat. Quae omnia huc apte conveniunt.

19. REPREHENDI sex Mss. & septem edd. expressit Vesterhovius, recte docens quod significet retinere se ab re aliqua, seu facienda, seu dicenda, desumptum ab eo quod *Reprehendere* quandoque sit, manum injicere & retinere, ut Phaed. V. 8. 3 & 4. cum nota Schesferi. Plaut. Trin. III. 1. 22 & 23. Allegat autem ut παράλληλον illud Cic. Att. XIII. 1. Sed me ipse revoco. In aliis legitur REPRESSI, quod non adeo placet.

20. GARRULAE.] Utpote anui. *Donatus*. Vide Parei *Electa* Plautina, Tit. *Garrulitatis* & *Mulierum*. Vest.

21. FIERET PALAM.] De meae scilicet, cui minime opus fuit. *Donatus*.

22. NUNC QUID FACIAM?] Figura διαπόρῃσις. Don.

- ²³ Nunc quid faciam? dicam fratri esse hanc? quod
minime ²³ 'st opus 15
Usquam efferri. ²⁴ age, mitto: fieri potis est, ut ne
qua ²⁵ exeat.
²⁶ Ipsum id metuo, ut credant: ²⁷ tot concurrunt
verisimilia.
²⁸ Egomet rapui: ²⁹ ipse egomet solvi argentum: ad
me ³⁰ abducta 'st domum.

³¹ Haec

²³. 'ST OPUS, oportet,
utile est, convenit.

²⁴. AGE, MITTO.] AGE
est hortantis semet ipsum,
ad indicandum quod amica
fratris sit ista psalteria. MIT-
TO sc. istum scrupulum, s.
metuin rem indicandi: Ve-
sterhovius ex quibusd. Li-
bris affert OMITTO, sed ip-
se mallet legere MITTO :
dicam.

²⁵. EXEAT.] Erumpat.
ut [Virg. Aen. II. 496.]

quum summeus amuis
Exiit, oppositasque evicit gur-
gite moles. Donatus.

Supra II. 4. 18. & 19. Ne-
pos, Datame, 66. Si in tur-
bam exisset. Svet. Galb. 20.
Quod ante paucos dies exie-
rat in vulgus. Ita fama, li-
ber, similia, exire dicun-
tur, quando innotescunt
publice. Vesterhov.

²⁶. IPSUM ID METUO,
UT CREDANT.] IPSUM,
quod fratri rapui. Et UT,

pro Ne non posuit. Donatus.
Errat Vesterhovius, nec sa-
tis attendit sensum particu-
lae Ut in constructione cum
verbo Metuo, cum haec sic
interpretatur: Metuo ut cre-
dant mihi me psalteriam hanc
emisse. Sed & talis interpre-
tatio aperte pugnat cum cir-
cumstantiis; neque voluita-
dolescens mulieres hoc cre-
dere: Expedit tyronibus
discere locum Terentii And.
II. 2. 12. ut certam sibi for-
ment notionem de sensu par-
ticularum Ut & ne, post
verba metuendi.

²⁷. TOT CONCURRUNT
VERISIMILIA.] Ut mea esse
credatur. Donatus. Sic And.
III. 2. 31. Heaut. II. 2. 3.
Vesterhov. CONCURRUNT,
simul se offerunt. VERISI-
MILIA sub. indicia, argu-
menta.

²⁸. EGOMET RAPUI.] Vi-
de supra II. 1. & II. 2. 30.
M m m m III.

³¹ Haec adeo mea culpa fateor fieri, non me ³²
hanc rem patri,

³³ Ut ut erat gesta, indicasse? exorasssem, ut eam
ducerem. 20

Cessatum usque adhuc est: ³⁴ Nunc porro, Aeschine,
expergiscere!

Nunc

III. 2. 30. *Vesterhov.* Hoc
versu enumerat ista verifi-
cilia.

29. IPSE EGOMET SOLVI
ARGENTUM.] Atqui Syrus
dicit, Micionem id fecisse,
supra III. 5. 15. Quod ve-
ro & praesente Aeschino,
& nomine Aeschini id fa-
ctum, poterat is verè affir-
mare, se ipsum solvisse ar-
gentum. Nisi potius loc-
cit. de argento a Micione
Syro annumerato capimus,
qui id Aeschino, Aeschi-
nus rursus Lenoni persol-
verit. *Vesterhov.*

30. AD ME ABDUCTA 'ST
DOMUM.] Proprie, non di-
xit *Adducta*, sed. ABDUCTA:
ABDUCITUR enim alienum;
ut in Heautont. *Abducimus*
tuam Bucehidem. AD ME AU-
TEM DOMUM, moraliter di-
xit, pro *Ad domum meam.*
Donatus.

31. HAEC, sc. incommo-
da; intelligit iras in se So-
stratae & Pamphilae, suam-
que ab iis exclusionem. A-
deo, ita, aut sanè.

32. HANC REM PATRI.]
Non intelligit raptum Psal-
triae, sed vitium Pamphilae
oblatum. Quam rem tutò
poterat indicasse Micioni
patri indulgentissimo, qui-
que eum consuefecerat, ne
se quidquam celaret. *Vesterh.*

33. UT UT ERAT GESTA.]
Id est, sive male, sive be-
ne gesta erat: *Ut* enim cer-
tam qualitatem significat:
UT UT incertam: quasi di-
cat, Quoquo modo, male,
bene. *Donatus.* Magna Mif.
pars UT ERAT GESTA. *Vest.*

34. NUNC PORRO &c.]
Legitur & *jam*: quod est
corruptivum interdum. *Do-*
natus. EXPERGISCERE.] Id
vult, nihil loci esse segni-
tiae neque socordiae. *Plaut.*
Asin. II. I. I. *Sallust. Ca-*
til. 20. *Quin igitur exper-*
giscimini? Et 52. *Exper-*
giscimini aliquando, & ca-
peffite remp. Eadem tratione
dormire dicuntur negligen-
tes rerum suarum, infra IV.
5. 59. *Vesterh.* PORRO, ve-
ro. *Paraphrastes Delph.*

Nunc hoc primum ³⁵ est: ad illas ibo, ut purgem me: accedam ad fores.

Perii! ³⁶ horresco semper, ubi pultare hasce occipio miser.

³⁷ Heus! heus! Aeschinus ego sum; ³⁸ aperite aliquis aeternum ostium.

Prodit nescio quis: ³⁹ concedam huc.

35. Τὸ Ἔστ, quod nec Donatus agnoscit, videtur posse abesse, ut sensus sit: *Nunc hoc primum incipiam.* Vesterhov.

36. HORRESCO SEMPER.] Satis amatorie: nam in nimio amore frigus est, & calor recedit a corpore. Donatus, ex emendatione Wielingii. HORRESCO.] Q. d. Algere incipio. Juvenal. Sat. I. 93.

ἔ' horrenti tunicam non reddere servo.

Perf. Sat. I. 54.

Scis comitem horridulum tri-
ta donare lacerna.

Vide plura ad Eun. I. 2. 4. Vesterhov.

37. HEUS! HEUS! AESCHINUS EGO SUM.] Sic Eun. III. 3. 24 & 25. Vesterhov.

38. APERITE ALIQUIS &c.] Vim pluralem habet

ALIQUIS, quamvis singulariter dicatur: non est enim ALIQUIS, nisi de multis. recte ergo APERITE ALIQUIS. Proprie veteres & *Quis*, & *Aliquis*, & *Quisquam*, non observabant quo genere, aut quo numero declinarent.

Est ergo figura ἀρχαϊσμός. Donatus. APERITE ALIQUIS.] Synthesis Plauto familiaris. Pseud. V. I. 37.

Aperite, aperite, heus, Simoni me adesse, quis nunciate. Vesterhov.

39. CONCEDAM HUC.] Ita solebant à foribus paululum recedentes, ne in viam proturbarentur. Heaut. I. I. 121 & 122. Plaut. Cas. II. 7. II.

At at, concedam huc: audio aperiri fores.

Et alibi saepius. Vesterhov.

ACTUS QUARTI

SCENA QUINTA.

MICIO. AESCHINUS.

Mi. **I**TA, uti dixi, Sostrata,
¹ Facite: ego Aeschinum conveniam; ut
² quomodo acta haec sint, sciat.
 Sed quis ostium hoc pultavit? *Aes.* ³ Pater hercle
 est. perii! *Mi.* Aeschine.
Aes. ⁴ Quid huic hic negoti 'st? *Mi.* ⁵ Tunc has
 pepulisti fores?
 Tacet. ⁶ cur non ludo hunc aliquantisper? ⁷ melius
 est:

5
 Quando

1. FACITE.] Jubet vel
 securae sint, vel adornent
 nuptias. *Donatus.*

2. ACTA, transacta: sci-
 licet quod auctor his nuptiis
 factus sim. *Minell.*

3. PATER HERCLE EST
 PERII!] Quid est hoc, quod
 Micio timetur? an quia illi
 non est confessus? Ostendit
 autem Poëta, tantundem
 pudorem posse, aut ampli-
 us, quam timorem. *Do-
 natus.*

4. QUID HUIC HIC NE-
 GOTI 'st?] Haec Aeschinus
 ad spectatores conversus cum
 timore pronunciat. *Vest.*

5. TUNE HAS PEPULISTI
 FORES?] Sic coëpit interro-

gare, ut negationi locum
 praebeat. It nota PEPULI-
 STI elatum verbum: & *
 tragico cothurno magis
 quam loquelae comicae ac-
 commodatum. *Donatus.* *
 Ita tamen & infra V. 3. 2.
Vesterhov.

6. CUR NON LUDO HUNC
 &c.?] Sic Heaut. IV. 6 20.
Ludis fortasse me.

Haec ita secum Micio, ut
 simul spectator intelligat,
 quid factururus sit. *Vesterhov.*
 Illudo faceto aliquo com-
 mento? Sic infra [versu 63.]
*Obsecro, pater, num ludis
 tu nunc me? Minell.*

7.

Quandoquidem ⁸ hoc numquam mihi ipse voluit credere.

Nihil mihi respondes? *Aef.* ⁹ Non equidem istas, quod sciam.

Mi. Ita? nam mirabar, quid hic negotii esset tibi.

¹⁰ Erubuit: salva res est. *Aef.* Dic sodes, pater,

Tibi vero quid istic est rei? *Mi.* Nihil ¹¹ mihi quidem:

IO

M m m m 3 ¹² Amicus

7. MELIUS EST.] NON, *Ludere bonum est*: sed MELIUS. Et hoc meliore affectu dixit, quam si diceret; *Dignus est.* Donatus.

8. HOC NUMQUAM MIHI — CREDERE.] Contra illud quod ait [supra I. 1. 27. seqq.]

Postremo alii clanculum &c. CREDERE autem magno affectu dixit, non enim confiteretur ut patri: sed crederet ut parenti [i. e. confanguineo] aut sodali suo. *Donatus.*

9. NON EQUIDEM ISTAS.] Sub. fores pepuli. *Vesterhov.* QUOD SCIAM.] Quantum scio. *Donatus.*

10. ERUBUIT: SALVA RES EST.] Nimis paterna sententia. Et e contrario Simo in Andria. [V. 3. 7.] *Vide, num ejus color pudoris signum usquam indicat?* Et quanti affectus est, non dixisse *Erubuit: salvus est*: sed

SALVA RES EST. Nonne videtur tibi res ejus omnis in Aeschino constituta? Eodem animo supra dixit [I. 1. 25.] *In eo me oblecto*: solum id est carum mihi. *Donatus.* Menander:

Ἐργασίῳ πάς χερσὶς εἶναι μοι δοκεῖ.

Citat Stobaeus Flor. Tit. XXXI. Sic Eun. II. 2. 37. Haec autem Micio ad spectatores conversus dicit. *Vesterhov.* Verecundus iste color in adolescentiore aetate tinctura est virtutis. *Farnab.* SALVA RES EST.] Nam rubor est virtutis color: & ita magnum est argumentum nondum perficuisse frontem, & omnem deposuisse pudorem. *Minell.*

11. NIHIL MIHI QUIDEM.] MIHI, id est meae propriae rei. Et callida negatione coepit: ut & illi adimat confitendi.

¹² Amicus quidam me a foro abduxit modo
Huc advocatum sibi. *Aef.* Quid? *Mi.* Ego ¹³
dicam tibi:

Habitant hic ¹⁴ quaedam mulieres pauperculae:

¹⁵ Ut opinor, has non nosse te, & certo scio.

¹⁶ Neque

tendi locum ac fiduciam: simulque fiat ei desperatio ducendae ejus, cujus mentio tam contemptim ab ipso tractetur. *Donatus.*

12. AMICUS QUIDAM ME — ABduxIT HUC ADVOCATUM SIBI.] Hic incipit mendacium, mistum vero. nam AMICUS QUIDAM ME A FORO HUC, verum est: ADVOCATUM, falsum. Sed HUC & QUIDAM, modo ἔμφασιν habent levis negotii, & in quo nec magnae personae, nec res difficilis operae aut longae occupationis habentur. Et ADVOCATUM dicendo, alienum negotium demonstravit: nam & SIBI non vacat. Si enim mulieribus addidisset, potuit aliud sperari. *Donatus.* ADVOCATUM.] Συνήγορον, συνήγορον/α. Vide ad Eun. II. 3. 48. *Vesterh.* ADVOCATUM SIBI, 3: ut sibi adessem in quodam negotio suo, seu praesentiam meam sibi commodarem.

13. EGO DICAM TIBI.] Senile est. nam id jam dicendum fuit; & hoc ἔμφασιν habet vilis rei, quae vel facile dici possit, vel non celanda sit. *Donatus.*

14. QUAEDAM MULIERES PAUPERculAE.] Non potuit magis celare dignitatem formae & aetatis puellae, quam ut eam primo eodem nomine cum matre nominaret: deinde communiter diceret de ambabus universa, quibus contemni debeant. PAUPERculAE addidit ut magis desperet Aeschinus impetrari posse has nuptias a patre. Et item QUAEDAM: ut ignobiles demonstrarentur. Et totum hoc cum abiectione pronuntiandum est. *Donat.* *Plaut. Poen. III. 1. 33.*

quantum sumus pauper-
culi,
Est domi, quod edimus.
Vesterhov.

15. UT OPINOR HAS NON NOSSE TE, ET CERTO SCIO.] Nisi legem Pediam metuerem,

¹⁶ Neque enim diu huc commigrarunt. *Aes.* Quid
tum postea? 15

Mi. ¹⁷ Virgo est cum matre. *Aes.* Perge. *Mi.*
Haec virgo orba est patre.

M m m m 4 ¹⁸ Hic

rem, legerem: UT OPINOR,
HAS NON NOSTI. Bona Li-
brorum pars ut omittit;
quod Dacieria est sequuta.
Solent vero ea quae opina-
mur, & quae certa sunt,
jungi sibi que opponi. And.
II. 2. 30. & 31. V. 4. 26. &
27. Neque aliter in veteri
versu, quem laudat Gellius,
X. 24.

*Nuper die quarto, ut recor-
dor, & certe
Aquarium urceum unicum
domi fregit.*

*Cic. Lael. 3. Moveor enim
tali amico orbatus, qualis,
ut arbitror, nemo unquam
erit: & ut confirmare pos-
sum, nemo certe fuit. Vester-
hov. OPINOR.] Vel adeo
obscurae sunt, & nullius
pretii, UT OPINOR, HAS
NON NOSSE TE. Potuit recte
dicere & hoc, Ut opinor,
has non nosti: sed illud ve-
nustius. [Antiquiores edd.
cum Mf. Boend. Venustius.
Vest.] UT OPINOR HAS &c.]
Aut abundat UT: aut deest
scilicet. Magnum autem cri-
men est in forma vicinae*

puellae, incognitam esse a-
dolescenti de proximo. —
CERTE SCIO.] *Ε' πανόρησ-
σις.* parum dixi, inquit.
Donatus. Forte legendum
Opiner, commate ante posi-
to, ut sit, tam pauperulae
ut opiner bus non &c. Atia
ista Lectio, UT OPINOR, —
NOSSE TE, ET SCIO, accu-
ratus exponenda erat Dona-
to, & cum genio sermonis
Latini concilianda, cum
praesertim eam vocet venu-
stam; quod cum is non fe-
cerit, suis ea tenebris erit
relinquenda.

16. NEQUE ENIM DIU
HUC COMMIGRARUNT.] And.
I. I. 45. Plaut. Pers. I.
3. 57.

*Siquidem hic leno nondum sex
menses Megaribus
Huc est cum commigravit.
Vesterhov.*

In loco Plauti notandum *Sex
menses est cum* 3: sex menses
(mensium) est tempus, post-
quam &c. In Nostro ad
Diu supplendum *antebac*;
aut etiam est *cum*, ad exem-
plum Plautinum.

¹⁸ Hic meus amicus illi genere est proximus:

¹⁹ Huic leges cogunt nubere hanc. *Aef.* Perii! *Mi.*
Quid est?

Aef. ²⁰ Nihil: recte: perge. *Mi.* Is venit, ut secum avehat:

²¹ Nam habitat. Miletii. *Aef.* ²² Hem! virginem ut secum avehat!

20

Mi.

17. VIRGO EST CUM MATRE.] Vult Micio sic audire Aeschinum, tanquam alienissimum: & ideo velut infcius facti, diligentius narrat. *Virginem* autem ἀρχαῖσμον, pro muliere dixit. *Donatus.*

18. HIC MEUS AMICUS.] Qui me advocatum abduxit de foro. *Donatus.*

19. HUIC LEGES COGUNT NUBERE HANC.] Non *Permittunt*, dixit, nec *jubent*: sed *COGUNT*, ad perturbandum Aeschinum. Et recte. alia enim sunt leges, alia cogunt fieri. Et ne esset quo resisteretur illi, vult ut mulieres a lege cogantur. *Donatus.* *Phorm.* I. 2. 75. Fuit autem similis lex in Populo Israelitico. Vide Numer. XXXVI. 6. seqq. quod institutum a Phoenicibus ad Athenienses translatum autumat Grotius, De Verit. Relig. Christ. I. 15. Conf.

Meurs. *Thein.* *Att.* & *Plutarch.* in *Solone.* *Vesterbov.*

20. NIHIL: RECTE: PERGE.] Ut suspicionem omnem a se amoliat Aeschinus, idem bis dicit, NIHIL & RECTE. *Eun.* II. 3. 50. *Heaut.* III. 2. 7. & *Hec.* III. 2. 20. *Plant.* *Merc.* II. 3. 33.

Dr. Unde incedis? quid festinas? gnate mi. *Ch.* Recte, pater.

Impatiens autem morae Aeschinus, & ut quamprimum sciat, quid actum de sua amica, PERGE, ait. *SicAnd.* II. 2. 26. *Phorm.* IV. 3. 36. *Vesterbov.*

21. HABITAT MILETI.] Πιθαῖος MILETI: & est adverbium locale. *Donatus.* Videntur igitur vel mulieres illae pauperulae habitasse antea Miletii, vel saltem eandem legem Solonis & Athenis & Miletii viguisse. *Vesterbov.* MILETI, in urbe

Mi. ²³ Sic est. *Aes.* Miletum usque? obsecro! *Mi.*
Ita. *Aes.* ²⁴ Animo male 'st.
Quid ipsae? quid ajunt. *Mi.* ²⁵ Quid illas censes?
nihil enim.

²⁶ Commenta mater est, esse ex alio viro,
Nescio quo, puerum natum: neque eum nominat:
²⁷ Priorem esse illum; non oportere huic dari. 25
M m m m 5 *Aes.*

be Joniae, quae est Atheniensium colonia. *Minell.*

22. HEM! VIRGINEM UT SECUM AVERAT!] Hic acrius commoveri proditur adolescens, ut affectu fateatur, quod verbis negat. *Donat.*

23. SIC EST. MILETUM USQUE? OBSECR0! ITA. &c.] Ille oblitus sui, sic indignatur, ut in re propria: hic rursus callido vultu utitur, tanquam aliena narrantis. Bene USQUE. nam *Mileten*, colonia est Atheniensium in Ponto. *Donat.*

24. ANIMO MALE 'ST,] *Animo male fieri* dicitur, quum ictu alicujus moeroris percussus animus, non sustinet corpus: sequiturque ruina membrorum. *Donatus.* Plaut. Amph. V. 1. 6. Animo male 'st, *aquam velim!*

Et saepius alibi. Haec autem Aeschinus aversus secum loquitur. *Vesterbov.*

25. QUID ILLAS CENSES?] *Posse dicere*, subaudiendum.

NIHIL ENIM.] *Dicunt*, subaudiendum. Et sic intelligendum NIHIL, non quod taceant, sed quod nihil confirmationis [i. e. momenti] habeat, id quod dicunt. *Donatus.* Παρέλκει τὸ ENIM. Sic Hec. V. 4. 10. Phorm. I. 2. 63. IV. 4. 13. *Vesterbov.* Videtur tamen illa vocula pondus quoddam addere negationi.

26. COMMENTA MATER EST.] Nunc dicit quid dicat [sc. ipse: aut legendum dicant, sc. mulieres.] Etiam COMMENTA dixit, id est, fallaciam confinxisse, verisimile comminisci. *Donatus.*

27. PRIOREM ESSE ILLUM.] Mirè tractat etiam partes Aeschini. *Donatus.* PRIOREM.] H. e. potiore, jure nimirum cognationis. Sic Eun. I. 2. 71. *Vesterbov.* Vel PRIOREM ideo, quod stupraverit puellam, atque ideo eam ducere uxorem legibus jubeatur.

Aef. Eho! nonne haec iusta tibi videntur ²⁸ postea?

Mi. ²⁹ Non. *Aef.* Obsecro! non? an illam ³⁰ hinc abducet, pater?

Mi. ³¹ Quid illam ni abducatur? *Aef.* Factum a vobis ³² duriter,

³³ Immisericorditerque: atque etiam, ³⁴ si est, pater, Di-

28. POSTEA.] Scilicet illa, [i. e. post illa.] quae amicus tuus dixerat prius, quam haec audires. JUSTA TIBI.] JUSTA, quae postea audisti, quam illa quae pro Lemnio [Milesio.] dicebas prius. Aut si hoc non est: quaere quid sit POSTEA. Videtur enim POSTEA sic abundare, quomodo interdum Hodie, de stomacho adjicitur loquentis. ut Virgilius dicit [Aen. II. 670.] Numquam omnes bodie moriemur iuntri. Donatus.

Παρέλκει τὸ POSTEA. Sic Plaut. Menaechn. III. 2.31.

An tibi malam rem vis pro maledictis dari

Postea? Vesterhov.

Capere tamen licet h. l. POSTEA pro igitur; i. e. cum res ita sit comparata.

29. Vultuose pronunciandum est NON. Donatus.

30. HINC, tanquam singultus ploraturi est. nam sic est pronuntiandum. PA-

TER.] Quasi hoc ad supplicandum dicatur. Donatus.

31. QUID ILLAM NI ABDUCATUR?] Tmesis Comica. Sic supra III. 3. 28.

Utrum studione id sibi habet, &c.

Pro, Utrumne studio. In plusculis tamen Libris est, QUIDNI ILLAM ABDUCATUR? Vesterhov.

32. Non Dure & Crueliter: sed quasi dura mente, id est, inflexibili, & quod Graeci dicunt ἀτενές. Donatus.

33. IMMISERICORDITERQUE.] Nota * octo syllabarum adverbium, atque insuper compositum, & cum conjunctione prolatum. Donatus. * Immo septem, si separem conjunctionem quae, quod ipse Donatus facit. IMMISERICORDITERQUE.] Stomachosa vox multarum syllabarum, & quae magnum πένθος habet, conveniens indignanti Aeschino.

Dicendum magis aperte, ³⁵ illiberaliter. 30
Mi. Quamobrem? *Acf.* Rogas me? ³⁶ quid illi
 tandem creditis
 Fore animi misero, qui ³⁷ cum illa consuevit* prius,
 Qui

fehino. quod mox *αυξήσις*
 accipit per τὸ ILLIBERALI-
 TER, h. e. indigne viris li-
 beris. Sic supra III. 4. 3.
Vesterhov.

34. SI EST, PATER, DI-
 CENDUM MAGIS APERTE.] Id
 est apertius: quia jam aper-
 tum fuerat, DURITER &
 IMMISERICORDITER: Et be-
 ne praefatus est, ne con-
 tumacia adversus patrem vi-
 deretur. *Donatus.*

35. ILLIBERALITER.]
αυξήσις. nam multa DU-
 RITER, etiam si opus sit,
 IMMISERICORDITER quoque,
 & facienda sunt, & patien-
 da, si ita ratio & causa co-
 gat: & non sit *illiberale*, id
 est, malum atque inhone-
 stum. ILLIBERALITER.] In-
 iuste, inclementer, non be-
 ne. quia *liberalis*, bonus di-
 citur. *Donatus.*

36. QUID ILLI TANDEM
 CREDITIS FORE ANIMI MISE-
 RO?] *τίνα οἰεῖ ψυχὴν*
εἶναι; Vid. P. Victor. I.
 7. Sic Eun. V. 7. 14. Cic.

pro Deiot. 2. *Quid nunc*
mibi animi sit. Virg. Aen.
 IV. 408.

*Quis tibi tunc, Dido, cer-
 nenti talia, sensus?*

Homer. Iliad Ω. 368.

Τίς ἂν δὴ τοι νόος εἴη;
Quae tunc tibi mens esset?
Vesterhov.

37. QUI CUM ILLA CON-
 SUEVIT.] Legitur & ILLAM:
 & dicebant veteres, *Hanc*
rem consuevit, & εὖσχη-
μόνως. ut *Plautus* [Amph.
 I. 2. 28.] *Est clandestina ut*
celeretur consuetudo. Et maio-
 re affectu non amorem alle-
 gavit, sed quod est com-
 mune cum bonis, & multo
 justius, consuetudinem. *Do-*
natus CUM ILLA CONSUEVIT.]
 Ita Mss. Leid. quinque,
 Traject. Bodl. Lips. Edd.
 Juntarum, Aldi, & anni
 1469. Sed ILLI CONSUEVIT,
 (quod Graecis est, *ὁμιλεῖν*
ἑμι) legunt Mss. Mark. &
 Boend. item Muretus, Rob.
 Stephan. Pulmannus, Hein-
 sius & his multo vetustiores
 Libri,

Qui infelix ³⁸ haud scio an illam misere nunc amat,
 Quum hanc sibi videbit ³⁹ praesens praesenti eripi,
⁴⁰ Abduci ab oculis? ⁴¹ facinus indignum! pater. ³⁵
Mi.

Libri, in quibus Anonymus. Guyetus κατ' ἀνά-
 ρωσιν legit, QUI ILLA
 CUM SUEVIT. Est autem
 Consuescere vocabulum μέ-
 σον, neque tantum de stupri
 consuetudine, sed & amore
 conjugali usurpatum (Vid.
 Hec. IV. 1. 40.) pariter uti
 consuetudo. Vide Parei Lexic.
 Plaut. Certe h. l. in bonam
 partem sumi, vel inde evin-
 citur, quod mox versu 38.
 Micio rogat: *Cur duxit alie-
 nam?* Vesterhov.

* PRIUS.] Ita vulgo.
 PRIOR tamen vincit numero
 Librorum. Sic Eun. Prol.
 6. Vesterhov.

38. HAUD SCIO AN.] Pro
 eo, quod vulgo, *Haud scio,
 an non.* Sic Heaut. V. 2. 46.
 Flor. III. 12. Nescio, an
*satiis fuerit populo Romano,
 Siciliâ & Africâ contento
 fuisse.* Vesterhov.

39. PRAESENS PRAESEN-
 TI ERIPi.] Adjuvant signi-
 ficationem haec ex abundan-
 ti addita: ut Virg. Aeneid.
 IV. 83. ubi legendum est,
Illam.]

*Illam absens absentem audit-
 que viderque.*

Et [Aen. X. 600.]

Fratrem ne desere frater.
 Sic Caecilius in Eratosthene,
*Haec caterva plena gladiato-
 ria, quum suum sibi alius
 sauciat, socius socium.* Et
 totus hic locus est translatus
 a Virgilio, in IV. Aeneid.
 [versu 408 seqq.] Donatus.
 In Libris quibusd. est.
 PRAESENS PRAESENTEM. quo-
 modo & Servius legit ad
 Virg. Aen. IV. 83. Similis
 locutio, Hec. III. 2. 15.
 & IV. 1. 42. Plaut. Mo-
 stell. V. 1. 27.

*assum praesens praesenti
 tibi*

Amph. II. 1. 77.

*Vigilantem ille me jam du-
 dum vigilans pugnis con-
 erudit.*

Pseud. IV. 7. 43.

*te ipse coram praesens
 praesentem videt.* Vest.

40. ABDUCI AB OCULIS.]

H. e. e conspectu. Phorm.
 III. 3. 15. Plaut. Casin. II.
 4. 23.

Abin' hinc ab oculis

Truc. II. 5. 24.

abite ab oculis. Vest.

Mi. ⁴² Qua ratione istuc? ⁴³ quis despondit? quis dedit?

⁴⁴ Cui? quando nupsit? ⁴⁵ auctor his rebus quis est? ⁴⁶ Cur

41. FACINUS INDIGNUM!]

And. I. I. 118. Plautus passim. Virg. Aen. II. 285.

*quae causa indigna se-
renos*

Foedavit vulnus. Vesterhov. Turpe, foedum, aut crudele.

42. QUA RATIONE ISTUC?]

Haec, & quae sequuntur, interrogationes, cumulum rationum continent, pro causa Milefii illius, simulque optae sunt, ad Aeschinum, perturbatione missa, ed redigendum, ut invicem argumentis agat cum patre. Qua in re mirum Poëtae est artificium. *Vesterh.* Istuc?] deest, *Dicit.* Donatus.

43. QUIS DESPONDIT?

Latenter objurgat Aeschinum, rem sine patre gessisse. Et dicitur figura ἐπιτροχα-
σμός. QUIS DESPONDIT?] Quia non interfuit pater. QUIS DEDIT?] Quia rapuit antequam peteret. *Donatus.* DESPONDIT, promisit uxorem; DEDIT, tradidit in manus [sc. illi adolescenti.] *Paraphrastes Delp.*

44. CUI? QUANDO NUP-

SIT?] *Dacieria* legit; QUI; QUANDO NUPSIT? addens designari caerimonias nuptiarum. Nihil mutandum, quia enim dixerat versu 23 & 24. *Commenta mater est, esse ex alio viro,*

Nescio quo, *puerum natum,* neque eum nominat.

Nunc commodè quasi confessionem ex Aeschino eliciturus haec rogat. *Vesterhov.* QUANDO NUPSIT?] Quia nuptiae non factae sunt. Et NUPSIT inoleste additum, quasi aliena sit, quae non legibus ducta sit. *Donatus.* NUPSIT, sub. *virgo illa.*

45. AUCTOR HIS REBUS

QUIS EST?] Dativo casu. non *Harum rerum.* Et *Salustius* [Jugurth. 7.] *Qui tunc Romanis imperator erat.* Iterum objurgat, quod non interfuerit pater. *Donatus.* AUCTOR est, de ejus consilio & sententia res geritur. Vide And. Prol. 19. Eun. V. 7. 12. Cic. pro A. Cluent. 5. *Nubit genero socrus, nullis auspiciis, nullis auctoribus,*

46 Cur duxit alienam? *Aes.* 47 An federe oportuit Domi virginem 48 tam grandem, dum cognatus 49 hinc

Illinc

ribus, *funestis ominibus omnium.* Edit. anni 1469. Qui est? *Vesterhov.*

46. CUR DUXIT ALIENAM.] Sensus est, Cur, qui prior consuevit cum filia; duxit eam alteri viro ex lege Attica debitam? *Vest.*

47. AN SEDERE OPORTUIT.] SEDERE proprie ignavae cessationis est. ut [Virg. Aen. XII. 15.] *Sedeant spectentque Latini.*

Et [Cicero in Verrinis,] *Quid sedes, Verres? quid spectas?* Donatus. AN SEDERE OPORTUIT DOMI VIRGINEM &c.] Respicit morem Graecorum, de quo Nepos in Praefatione. Ubi vide Interpres. Virg. Aen. VII. 52.

Sola domum & tantas servabat filia sedes,

Jam matura viro, jam plenis nubilis annis.

Sed & federe notat otiosum esse, & exspectare rei gerendae occasionem. Cic. Fam. XVI. 7. *Iis enim ventis istinc navigatur, qui si essent, nos Corcyrae non sederemus.* *Vesterhov.* Ita

virgo nubilis innupta Islandis dicitur *Heima-seta* q. d. *Domiseta.*

48. TAM GRANDEM.] GRANDEM, ad aetatem veteres retulerunt, non ad corpus. Et in parte aetatis dicitur *grandis*, non in tota vita, nisi si addatur *nata*. ut, *Grandis nata parens adductus ad supplicium.* Et *grandis infans*, & *grandis puer*, & *grandis ephebus*, & *grandis virgo* recte dicitur. *Donatus.* Dixit, VIRGINEM GRANDEM, uti And. IV. 5. 19. *Grandiscula.* Plaut. Aul. II. 2. 14.

Virginem habeo grandem, date cassam, atque illocabilem.

Trin. II. 2. 93.

Soror illi est adulta, virgo grandis. *Vesterhov.*

49. Proverbialiter HINC ILLINC. Donatus. HINC ILLINC.] Ex hac aut illa parte, alicunde, nescio unde [quasi non de Milesio illo tantum, sed de quovis cognato sermo sit. *Vesterhov.*] Ita edidi Donatum sequutus, &

Illinc veniret, expectantem? ⁵⁰ haec, mi pater, 40
Te dicere aequum fuit, & id defendere.

Mi. ⁵¹ Ridiculum: ⁵² advorsum illum causam dicere,

Cui veneram advocatus? sed, quid ista, Aeschine,
Nostra?

& *Mf. Mark.* item allegatos Vesterhovia Pulmannum, Manutium, Heinsium, ac multas editiones vetustiores. praeterea major invidia & indignatio est in hoc, quam in eo quod edidit Vesterhovia, HUC ILLINC, 3: Athenas, Miletô; longè tamen hoc superat numerô *Mff.* & *edd.*

50. HAEC, id est, Non oportuisse domi sedere virginem tam grandem, dum &c. ID DEFENDERE, sc. ne cognatus iste secum aveheret virginem, quia nempe alter prius cum illa consueverat. Ita Ennius, Achille:

Serva cives, defende hostes, cum potes defendere.

Virgil. Ecl. VII. 47.

Solstitium pecori defendite.

Ita enim locum recte accipit G. J. Vossius, quem

Nonius perperam, existimans, τὸ DEFENDERE h.

l. esse tueri. Vesterhov. Ergo DEFENDERE hic erit,

prohibere, avertere. Caes.

B. G. I. 44. 13. Quod bel-

lum non intulerit, sed defenderit. ubi vide Lipsium. Confer Caes. B. C. I. 7. 7. & II. 9. 3. Adde J. Vossium de Latinit. Select. v. *Defendere.* At tamen qui apud Nostrum exponunt per tueri sc. dictum istud aut argumentum, ii non sane absurde vel perperam exposuisse mihi videntur.

51. Donatus legit RINCULE, quod ei vocativus est casus, ab eo quod est *ridiculus*. At Vesterhovius censet, si maxime ita legere praestaret, adverbium tamen esse, non vocativum. Sed utrum sit, nihil ad sensum interest.

52. ADVORSUMNE ILLUM CAUSAM DICEREM, CUI VENERAM ADVOCATUS.] Eun. Prol. 10. Phorm. II. I. 42. Ad Micionis sententiam accedit illa Plauti, Menaechn. V. 2. 48.

Hinc stas, illinc causam dicis. Nove quidam dictum existimant illud, ADVORSUM ILLUM CAUSAM DICEREM, quum

Nostra? aut ⁵³ quid nobis cum illis? abeamus. ⁵⁴
quid est?

Quid lacrimas? *Aes.* Pater, obsecro; ausculta.

Mi. ⁵⁵ Aeschine, audiui omnia, 45

Et scio: ⁵⁶ nam te amo: quo magis, quae agis, curae sunt mihi.

Aes. ⁵⁷ Ita velim me promerentem ames, dum vi-
vas, mi pater,

Ut

quum causam dicere proprie
sit rei & defensoris. Verum
& reus & actor causam di-
cunt. Phaed. I. 10. 7. de
Lupo & Vulpe.

Uterque causam quum perorassent suam. Vesterhov.

53. QUID NOBIS CUM IL-
LIS?] Supra II. 1. 23.
Heaut. IV. 4. 20. Plaut.
Menaechm. V. 2. 74.

Quaeso, quid mihi tecum est?
Neque aliter Scriptores sa-
cri. 2 Sam. XVI. 10. Evang.
Joh. II. 4. Τὸ ἐμὸν καὶ
σοὶ, γύναι; *Quid mihi te-
cum, mulier?* Vesterhov.

54. QUID EST? QUID
LACRUMAS?] Quasi repente
animadverterit flentem, &
quasi causam omnem nesciat,
sic inquit. *Donatus.*

55. AESCHINE.] Non ex-
hibuisset personam patris,
nisi pietate victus, pati fi-
lium nollet confessione tor-
queri. *Virgilius* [Aen. I.
395.]

nec plura querentem
Passa Venus, medio sic inter-
fata dolore est.

Bene ergo intelligunt, qui
sic accipiunt, perfecturum
adhuc fuisse Micionem, ni-
si victus affectu, fallaciam
projecisset. *Donatus.* A-
ESCHINE, AUDIVI OMNIA.] Ita
victus pietate & lenitate pa-
ter eloqui filium non fuit,
ne confessione delicti tor-
queatur. Non aliter Filius
Perditus nihil etiam confes-
sus eorum, quae voluerat,
blande excipitur a patre.
Evang. Luc. XV. 20. *Vest.*

56. Bene addidit, NAM
TE AMO, & cetera. nam &
invidis, & inimicis inoris
est scire, quid agamus. *Do-*
natus.

57. ITA VELIM ME PRO-
MERENTEM AMES, — UT
&c.] Quam pie additum est
PROMERENTEM: tanquam il-
lic sit votum Aeschini, quum
possit pater etiam immeritum
amare.

Ut me ⁵⁸ hoc delictum admisisse in me, id mihi vehementer dolet.

Et ⁵⁹ me tui pudet. *Mi.* Credo hercle: nam ingenium novi tuum

Liberalis: sed vereor, ne ⁶⁰ indiligens nimium sis. 50
61 In

amare. Et animadvertendum est, Ut semper sequi vel statim, vel ex intervallo, maxime in hujusmodi confirmationibus. Sic *Cicero* [Divinat. in Q. Caecil. cap. 13. *Vest.*] Ita velim mihi Deos propitios, ut, quum ejus temporis mihi venit in mentem, &c. *Donatus*. PROMERENTEM.] H. e. Bene merentem [Dignum, qui a te amer. *Minell.*] And. II. 1. 31. Virg. Aen. IV. 333. seqq. Unde & bene additur supra II. 1. 47. Phorm. III. 2. 31. Contrarium est *Commerere*. And. I. 1. 112. [Hec. III. 5. 36.] Plautus tamen & *Promerere* passim in malum sensum usurpavit. Vide Amph. II. 1. 20. Menaechn. V. 6. 24. Trin. V. 2. 49. *Vesterhov.*

58. DELICTUM ADMISISSE IN ME.] Sic Phorm. II. 1. 40. & II. 3. 68. Plaut. Amph. III. 2. 4.

Quae neque sunt facta, neque ego in me admisi, arguit.

Plene igitur dixit quod ἐλλειπτικῶς solet efferrī, Admittere delictum. Vest. Committendo recepisse in me. *Minell.* Hoc delicto me obstrinxisse, hujus delicti reatum mihi contraxisse. Caes. B. G. III. 9. 3. Quantum in se facinus admisissent, intelligebant. * IN ME, ἀνζητικῶς adjectum est. *Donatus*.

59. ME TUI PUDET.] Ambiguum quidam hoc dictum putant: sed apparet adolescentem propter suum peccatum dicere, non quod quicquam turpe fecerit pater. *Donatus*. Sensus est, Pudore confundor propter te, quem offendi graviter, non committens tibi haec, neque credens a principio. *Vesterhov.* Eodem sensu, Heaut. II. 3. 19. Hec. V. 2. 27. Aliter supra III. 3. 38.

60. NE INDILIGENS NIMIUM SIS.] Non ergo ingratus sed negligens Aeschili-

N n n n nus;

⁶¹ In qua civitate tandem te arbitrare vivere?
 Virginem vitiaſti, quam te ⁶² jus non fuerat tangere.
 Jam id peccatum primum magnum; ⁶³ magnum, at
⁶⁴ humanum tamen.
⁶⁵ Fecere alii ſaepe, ⁶⁶ item boni. at ⁶⁷ poſtquam id
 evenit, cedo,

Num-

nus: nec negligens, ſed
 INDILIGENS: nec in alterum,
 ſed in ſe deliquit. Mirae cle-
 mentiae genus eſt, aut omni-
 no ignoſcere, aut crimen in
 levius commutare: nam tota
 objurgatio ita amica eſt, ut
 non multum a blandimento
 discrepet: magisque proficiat
 apud audientem, ut
 vult Terentius, quam illa aspe-
 ra atque praefracta. Donatus.
 INDILIGENS.] H. e. Socors
 ut verſu 61. & Phorm. V.
 3. 5. Sic Plaut. Moſteli. I.
 2. 23 & 29. dominum ae-
 dium dicit *indiligentem*. In-
 de igitur ICTis placuit pa-
 tres familias *diligentes* & *di-*
ligentiſſimos vocare, rem tu-
 tantes. Vesterhov.

61. IN QUA CIVITATE?]
 Aliter pronunciandum eſt,
 id eſt, preſſe & leniter: ne
 faciat illud Tullianum [Orat.
 in Catil. I. 4.] *Pro Di im-*
mortales! ubinam gentium
ſumus? quam reipublicam
habemus? in qua urbe vivi-
 mus? Et TANDEM pro Ta-

men. IN QUA CIVITATE.]
 Hoc eſt, oblitus es Athenis
 te eſſe, ubi vivitur legibus?
 Donatus. Et ἐμφασιν ha-
 bet τὸ TANDEM, & id vult,
 Athenis quam acerrime exer-
 citas fuiſſe leges. Supra ver-
 ſu 31. & ſaepe alibi. Cic.
 pro Mil. 13. In qua tandem
 urbe hoc homines ſtultiſſimi
 diſputant? Vesterhov.

62. JUS NON FUERAT TAN-
 GERE.] Vide ad Eun. II. 3.
 81. Unde filiam connubio
 nondum junctam intactam
 vocat Virgilius Aen. I. 345.
 Vesterhov.

63. In quibusdam Codd.
 [& Donato,] MAGNUM de-
 ſideratur. Vesterb. Subaud.
 fareor.

64. HUMANUM TAMEN.]
 Plaut. Merc. II. 2. 48.
 Humanum amare eſt. Vesterb.

65. FECERE ALII SAEPE,
 &c.] MOIS eſt, exemplo
 lenire, quod purgare non
 poſſis. Donatus. Sic Heaut.
 V. 2. 4. Plaut. Merc. II.

2.

Numquid ⁶⁸ circumspexti? aut numquid tute pro-
spexti tibi, 55
Quid fieret? ⁶⁹ qua fieret? si te ipsum mihi puduit
dicere,
⁷⁰ Qua resciscerem? ⁷¹ haec dum dubitas, ⁷² men-
ses abierunt decem.

N n n n 2 73 Pro-

2. 47. amator decrepitus:
Fecere tale ante alii spectati
vir. Vesterhov.

66. ITEM BONI.] ITEM,
etiam, [itidem, similiter ut
tu es. *Minell.*] BONI, pro-
bi, nobiles; *Dilogws.*

67. POSTQUAM ID EVE-
NIT.] EVENIT, inquit, non
Commissum est. nihil inno-
centius dici potuit. *Donatus.*
Non culpam vocat, nec pec-
catum commissum, sed for-
tunae & eventui tribuit pa-
ter inepte lenis. *Vesterhov.*

68. *Circumspicimus* prae-
sentia, *prospicimus* futura.
Donatus. Circumspectando
alicunde auxilium quaesivisti
tibi? *Minell.* Hunc versum
signo quaestionis claudit E-
dit. *Delph.* quod mihi non
videtur improbandum. tum
vero licet τὸ CIRCUMSPE-
XTI exponere per, *confidera-*
sti, cum animo versasti, &
referre ad QUID FIERET vers.
sequ. 3: faciendum esset, post-
quam evenit peccatum. *Caes.*
B. G. VI. 5. 3. Ejus con-

filia animo circumspiciebat.
Idem, B. G. V. 31. 4. Cum
sua quisque miles circumspi-
ceret.

69. QUA FIERET?] Id
est, quomodo, qua ratione,
quibus adminiculis, vel per
quas personas fieret? *Do-*
natus.

70. QUA RESCISCEREM?] *QUA,*
id est, per quos: &
ad omnia subauditur NUM-
QUID CIRCUMSPENTI? *QUA*
RESCISCEREM?] Deest *Re,*
vel *Ratione.* *Donatus.*

71. Dum dubius animi
quid agere debueris, haec-
res. *Paraphrast. Delph.* Sub-
audirem potius cum *Minel-*
lio, mihi dicere. aut expo-
rendum cum Donato not.
sequ. in his dum cessas.

72. MENSES ABIERUNT
DECEM.] Quasi dicat, *Te*
cessante, menses cessere. A-
bire dicitur, quod paulatim
nos deserit: hoc autem ex
partu intelligit. *Donatus.*
Decimo mense perfectum edi
par-

73 Prodidisti & te: & illam miseram, & gnatum,
74 quod quidem in te fuit.

75 Quid? credebas 76 dormienti haec tibi confecturos Deos?

Et

partum, ex Hippocrate docent veteres Icti. Vide supra III. 4. 29. Sic Eun. II. 3. 49. Plaut. Merc. V. 2. 32. *sol ahir. Vesterhov.*

73. PRODIDISTI TE, ATQUE ILLAM MISERAM.] Vide festivum senem, quantum se adolescenti accominodet: non enim illum quem causa deposcit, sed amatorium ordinem fecit, prius dicendo PRODIDISTI TE, quam ILLAM; tui etiam GNATUM, ut ex animo amare videatur id quod natum est. PRODIDISTI.] Decepisti, vel deseruisti. ut *Virgilius*, [Aen. I. 251.]

unius ob iram

Prodimur. *Donatus.*

PRODIDISTI.] *Henaut.* III. I. 70. & IV. I. 26. *Hec.* IV. 4. 50. *Cic. pro Flacco*, cap. 41. *Ego te, Flacce, prodidero.* h. e. perdidero. Vide *Gronov. Observ.* III. 20. *Vesterb.*

74. QUOD QUIDEM IN TE FUIT.] *Sallustius* [Jugurth. 14.] Quod in familia nostra fuit, praestitit, ut in

omnibus bellis adesset vobis. Et *Cicero* [Verr. IV. 11.] *Senator P. R.* quod in vobis fuit, jacuit & perinfectavit in publico. *Donatus.* Plaut. *Bacchid.* III. 6. 21. *Ille*, quod in se fuit, accuratum habuit.

Ennius, ex emendatione *Jani Gulielmii*:

Qui, quod in me est, execrabor hoc quo lucet, quidquid est. *Vesterhov.*

Donatus explicat: Quantum in officio tuo spei & auxilii partiumque tuarum fuit: vel quantum ad te spectabat. Hoc ultimum non male; sed illa priora absurde, ut arbitror. sed significantius accipitur, quantum in tua potestate fuit positum: ut dicat adolescentem studio se & amicam prodidisse.

75. Quid? ex abundanti additum, habet ἥτος instantius percontantis & objurgantis. *Paraphrastes Delphini* reddit: Quid tibi persuadebas eventurum ita cessando? sed mihi non persuadet. 76.

Et illam sine tua opera ⁷⁷ in cubiculum iri deductum
domum? 60

Nolim ⁷⁸ ceterarum rerum te socordem eodem modo.

N n n n 3 ⁷⁹ Bono

76. DORMIENTI HAEC
TIBI CONFECTUROS DEOS?] Quae sint quae a Diis praestari non possint, sequenti versu docet, ne videatur de Diis male sepsisse. DORMIENTI.] Multo melius, quam si diceret *cessanti*. Et non, *Facturos*: sed, quod plenum est, CONFECTUROS. Et mirè Deos ponit in eo negotio, quod ipse praestat: tanquam hic & se & Deos excuset, quod non fecerint Aeschino quae volebat, etiam DORMIENTI. *Donatus*. DORMIENTI &c.] H. e. Socordi & indiligenter rem agenti. *Plaut. Aul. IV. 1. 5.* Servus de se:

*Sin dormitet, ita dormitet,
servum sese ut cogitet.*

Bacchid. II. 3. 6. Epid. I. 2. 59.

Non enim nunc tibi dormitandum, neque cunctandi copia est.

[*Horatius*, de Arte P. 359. dormitat *Homerus*.] *Noster* *Heaut. IV. 4. 8. Phorm. V. 8. 18. Vesterh.* Quod ad rem attinet, adde *Sallust. Catil. LII. n. 29.*

77. IN CUBICULUM IRI DEDUCTUM.] Vide *Hec. I. 2. 60. Vesterhov.* ILLAM IRI DEDUCTUM, pro, *fore*, ut illa deduceretur, *fore deducam*, aut quod sequiores Latini dicerent, *esse deducendam*. Conf. *Sanctii Minerv. Lib. III, cap. II. de AMATURUM ESSE, AMATUM IRI &c.*

78. CETERARUM RERUM TE SOCORDEM.] Locutio Graeca. Ἀμελὴς ἴων ἁλλων πραγμάτων. Sub. περί. *Plaut. Cistell. I. 1. 33.* Suique omnium rerum nos indigere.

3: in omnibus rebus. *Truc. II. 2. 52.*

nunquam aedepol mihi
Quisquam homo mortalis post-
haec duarum rerum cre-
duit.

Cic. pro P. Quinct. 3. Ceterarum rerum paterfamilias & prudens, & attentus, una in re paulo minus consideratus. *Horat. Carm. IV. 4. 35.* Rerumque prudens. *Vesterh.*

- 79 Bono animo es: duces uxorem hanc. *Aef.* 80
 Hem! *Mi.* Bono animo es, inquam.
Aef. Pater.
 Obsecro! 81 non ludis tu nunc me? *Mi.* 82 Ego
 te! quamobrem? *Aef.* 83 Nescio:
 84 Nisi quia tam misere hoc esse cupio verum, eo
 vereor magis.

Mi.

79. BONO ANIMO ES.] Apparet flenti haec dicta omnia esse: & hoc decuit verendum adolescentem, & ex vi tantae orationis, & metu amittendae puellae. *Donatus.*

80. HEM!] Singulientis fletu & gaudio dixit HEM. *Donatus.*

81. OBSECR0! NON LUDIS TU NUNC ME?] Sic Heaut. IV. 6. 20. Alii: NUM LUDIS. *Vesterhov.* Maestus amatoris animus ludentem serio loqui credit: vera dicentem, quia optata sunt, putat ludere nunc. Potest & ob hanc causam dicere, LUDIS TU NUNC ME? quod nunquam eum antea luserit. Et recte LUDIS. Est enim amantis, in falsum metum conjicere imminente laetitia, qualibet sententia: inimici vero, in falsum gaudium quemquam impellere, sub alicujus moeroris adventum. Et ideo negat se Mi-

cio in hac parte lufarum Aeschinum, qui in aliis luserit. *Donatus.*

82. EGO TE!] Magna vis pronomini cur non ludat. *Donatus.* Q. d. Quomodo possim in hac re ludere te, quem tantopere amo!

83. NESCIO.] Religiose dixit NESCIO: quasi non sit ratio quare non credat patri, quanvis [ipse Aeschinus] subjecerit causam. *Donatus.*

84. NISI QUIA TAM MISERE &c.] Comicum est, nisi quia, & nescio nisi. Heaut. III. 2. 30. [ibid. IV. 1. 45.] Hec. II. 3. 6 & 7. Eun. V. 6. 28. Phorm. III. 1. 10 & 11. Et V. 7. 59 & 60. Plaut. Truc. IV. 3. 11.

Etiā nunc, quid sit negotii, falsus incertusque sum;
Nisi quia timco tamen.
Cistell. I. 1. 5.
Nescio; nisi, ut meus est
animus, fieri Non

Mi. ⁸⁵ Abi domum, ac Deos comprecare, ut uxorem arceffas. abi! 65

Aef. ⁸⁶ Quid? jam uxorem? *Mi.* Jam. *Aef.* Jam?

Mi. Jam; ⁸⁷ quantum potes. *Aef.* ⁸⁸ Dî me, pater,

Omnes oderint! ⁸⁹ ni magis te, quam oculos nunc amo meos.

N n n n 4

Mi.

Non posse arbitror. Vesterh. TAM MISERE.] Pro nimis: quia nimia [est neutr. plurale] miseria: ut, *Ne quid nimis.* hoc enim putant, qui virtutes mediocritates esse dixerunt. *Donatus.*

85. ABI DOMUM, AC DEOS COMPRECARE.] Magnus institor beneficii sui est [i. e. *multum id commendat*] qui a Diis petendum esse dicit, quod ipse praestabit. An ideo quia ordinis fuerat, prius rem divinam facere, & sic uxorem arcessere? & bene repetitum est ABI: quasi haerenti morantique: ut, [And. I. I. I.] *Vos istaec intro auferte: abite.* *Donatus.* ABI DOMUM, AC DEOS COMPRECARE.] Scilicet, ritè non contrahebantur nuptiae, nisi re divina prius facta. Ita Megadorus ducturus Euclionis filiam, *Plaut. Aul. III. 6. 43.*

eo lavatum, ut sacrificem. Intelligit vasa suppellectilia,

quae purè eluebantur. *Aul. II. 2. 3.*

vascula intus pure propera
atque elue. Vesterhov.

86. QUID? JAM UXOREM?] Accessit ad beneficium tempus. Et ideo JAM quasi gestiens repetit adolescens. *Donatus.*

87. QUANTUM POTES.] Gulielm. Canterus, QUANTUM POTEST. Forte melius. estque elegans & plane comica locutio. Sic infra IV. 7. 25. *Cic Fam. I. 2. Dignitatem nostram, ut potest in tanta hominum perfidia, & iniquitate, retinebimus.* Vesterhov. *Donatus* videtur legisse POTEST, & subaudit cito, aut esse: Vesterhovius hoc improbens, subaudit *Tantum.*

88. Dî ME — OMNES ODERINT! NI.] Formula jurisjurandi speciem habens. Vide *Briffon. de Formul. Lib. VIII. Vesterhov.*

89.

Mi. ⁹⁰ Quid! quam illam? *Aef.* ⁹¹ Aequè *Mi.*
⁹² Perbenigne. *Aef.* ⁹³ Quid! ille ubi
 est Milesius?

Mi.

89. NI MAGIS TE, QUAM
 OCULOS NUNC AMO MEOS.]

Eleganter inventum est,
 quod in se amator multum
 diligit, id est, [mallem il-
 lud, *i. l. est*, cum commati-
 bus ante & post, abesse]
 oculos: ut e contrario in
 Eunuchio [Ino in hac Fabu-
 la supra III. 2. 20.] *Ado-
 lescenti ipse eriperem oculos.*
 id est, ipsos de quibus amat.
Donatus. QUAM OCULOS.]

Ita infra V. 7. 5. Sapit haec
 locutio phrasin sacram. Sic
 Zachar. II. 8. Gal. IV. 15.
 & saepius alibi. Catullus ad
 Calvum, Carm. XIV. 1.

Ni te plus oculis meis ama-
 rem &c.

Idem ad Quinctium Carm.
 LXXX.

*Quincti, si tibi vis, oculos
 debere Catullum,*

*Aut aliud, si quid carius
 est oculis:*

*Eripere ei noli, multo quod
 carius illi*

*Est oculis, seu quid ca-
 rius est oculis.*

Et ad quendam de Lesbia,
 Carm. CI. 1.

*Credis, me potuisse meae ma-
 ledicere vitae*

*Ambobus mihi quae ca-
 rior est oculis.*

Idem, Carm. III. 4. de
 Passere:

*Quem plas illa oculis suis
 amabat.*

Plaut. Mil. IV. r. 37. Cure.
 I. 2. 28.

Solve, oculissime homo.

Idem, Fragmento Corni-
 culariae, versu 7.

*Qui amant ancillam meam
 Hedyllum oculitus.*

Unde *mi ocelle* in blanditiis
 amantum passim apud eun-
 dem Plautum. *Veslerhov.*

90 QUID! QUAM ILLAM?] *Com-
 mendat se Micio, &
 familiariorem amatori facit,
 mentionem faciendo saepius
 de amica in uxorem ducen-
 da. Donatus.*

91. AEQUE.] Sic insert
 hoc, quasi dubitando inve-
 nerit. *Donatus.* Sub. *amo
 te, ac illam.*

92. PERBENIGNE.] Mul-
 tum putat, quia amator hoc
 dixit: ergo *benigne*, large,
 abundeque. *Donatus.* PER-
 BENIGNE.] Formula gratias
 agentis. Horat. Epist. I.
 7. 15.

ve-

Mi. 24 Abiit: periit: navem adscendit. sed cur cessas? *Aes.* Abi, pater:

Tu potius Deos comprecare: nam tibi eos, certo scio,

Quo 26 vir melior multo es, quam ego, 27 obtemperaturos magis.

N n n n 5

Mi.

vescere sodes.

Jam satis est. At tu quantumvis tolle. Benigne. Vesterhov.

Sub. Facis, i. Dicis.

83. QUID! ILLE UBI EST MILESIUS?] Non amat, si statim timere desinit. unde *Virg.* [Aen. IV. 298.] *Omnia rata timen.* Donatus. In Edd. Delph. & Minell. signo quaestionis distinguitur post QUID; quod non est ut improbetur.

94. ABIIT: PERIIT: &c.] Facete, ABIIT: ne diceret, mentitus sum. atque ita dixit, ut infantibus nutrices de terriculis dicere solent: quas quum ipsae confinxerint, abolitas volunt, postquam illos vident nimium pavere. Et mihi videtur ridens haec dixisse: ut intelligat Aeschinus, Micionem joco fuisse mentitum. Donatus. Canterus Nov. Lect. IV. 24. NAVEM ADSCENDIT, ABIIT, PERIIT. Cic. Catil. II. 1. *Abiit, excessit, evasit, erupit.* Vesterhov.

96. QUO VIR MELIOR MULTO &c.] Credebant enim, pietatem parentum auxilio liberis esse solere. Plaut. Poen. V. 4. 107.

Mi pater, tua pietas plane nobis auxilio fuit.

Neque adeo preces improborum exaudiri. Sic Hec. V. 2. 6. de meretricibus:

Nec pot istae metuunt Deos: neque has respicere Deos opinor.

Plaut. Rud. Prolog. 22. ad 28. Ovid Heroid. XIV. 26.

Dantur in invitos impia tura fucos. Vesterhov.

Similis sententia in Evang. Joh. IX. 31.

97. TIBI OBTEMPERATUROS MAGIS.] Mira sententia, Deos obsequi bonis, quasi bonis hominibus multum debeant. Et in excusationem precandi Deos, vide quae facultas nata sit patrem sine assentatione laudandi. Non est autem injuriosum, ad patrem referre deprecatio.

Mi. ⁹⁸ Ego eo intro, ut, quae opus sunt, parentur:
⁹⁹ tu fac, ut dixi, si sapias.

Aes. * Quid hoc est negoti! ¹⁰⁰ hoc est patrem' esse?
 aut ** hoc est filium esse!

Si frater, aut sodalis esset, ¹⁰¹ qui magis morem gereret?

¹⁰² Hic

tionem Deorum: sed magis honorabile. nam tale est apud *Virgilium* [Aen. II. 717.]
Tu genitor, cape sacra manu, patriosque penates.

Ut ipse patrem portet, hic Deos. *Donatus.* OBTEMPERATUROS.] Mire de Diis dictum: nisi id voluit, Deos esse obnoxios patri suo, & facere quaecunque velit. Sic *Plaut. Poen. V. 4. 18. Vesterbov. Te exaudituros. Paraphrast. Delpb. & Minell.* Facile tibi indulturos, quod petis.

^{98.} EGO EO INTRO &c.] Hic versus in quibusdam non invenitur. *Donatus.* QUAE OPUS SUNT.] Intelligit sacrificium, vasorum suppellectilium lavationem, vestes candidas, obsonia, vocationem genere proximorum & vicinorum, coquorum conductionem, tibicinas, lampadas, & familia. *Vesterbov.*

^{99.} TU FAC, UT DIXI &c.] I.e. comprecare Deos.

Minell. SI SAPIAS.] Suadendi formula. *Heaut. IV. 4. 26. IV. 8. 31. Eun. I. 1. 31. IV. 4. 54. Vesterh. Q. d.* Si tibi recte consulere, & matrimonium feliciter evenire, vis.

* QUID HOC EST NEGOTI!]
 Et mirantis haec, & laudantis oratio est. Et bene videtur hujusmodi patrem Terentius probare. *Donatus.*

^{100.} HOC EST PATREM ESSE?]
 An hoc est uti severitate patris. *Minell.* An haec sunt partes patrum, aut haec eorum consuetudo, tam benigne & indulgenter cum filiis agere, quam meus agit mecum? Id vult, patris erga se indulgentiam carere exemplo.

** HOC EST ESSE FILIUM?]
 Hoc, quod ego facio, ita familiariter agendo cum patre. ESSE FILIUM, uti timore filiali, quo solent angii filii, apud parentes de vitiis responsuri. *Minell.*

101.

¹⁰³ Hic non amandus? hiecine non ¹⁰³ gestandus
in sinu est? hem! 75

¹⁰⁴ Itaque adeo magnam mihi iniecit sua ¹⁰⁵ commo-
ditate curam,

Ne forte imprudens faciam, quod nolit. ¹⁰⁶ sciens
cavebo.

¹⁰⁷ Sed cesso ire intro, ne morae meis nuptiis ego-
met siem?

101. QUI MAGIS MOREM
GERERET?] QUI, quo ino-
do, quâ re, qua ratione,
magis mihi indulgeret. Do-
natus.

102. HIC NON AMANDUS?
&c.] Omnia perfecit hic
pater, ut & ametur, &
laudetur, & foveatur. Do-
natus.

103. GESTANDUS IN SI-
NU.] Cic. Fam. XIV. 4.
Quid? Cicero meus quid eget?
iste vero sit in sinu semper,
& complexu meo. Brutus ad
Cic. Epist. 7. Bibulum noli
dimittere ex sinu tuo. Sic
Graeci, Vide Homer. IL. Z.

136. & Σ 398. atque ibi
Eustathium. Neque aliter
Scriptores sacri. Vide Jesaj.
XL. 11. Vesterhov. Immo-
dico favore amplectendus
est? Α φιλοσοφία ma-
trum in liberos infantes,
proverbium natum. Miwell.

104. ITAQUE ADEO MAG-
NAM &c.] ADEO aut abun-

dat, ut Ergo Eun. II. 3.
25. aut significat valde, ut
Eun. I. 2. 124. CURAM.]
solicitudinem, formidinem.

* MAGNAM MIHI INIECIT
SUA COMMODITATE CURAM.]
Mira sententia: mala etiam
de bonis nobis nasci. Do-
natus.

105. COMMODITATE.] H.
e. Facilitate, obsequio. Sic
Heaut. III. 2. 10. Phaed.
III. 16. I.

Humanitati qui se non ac-
commodat. Vesterhov.

106. SCIENS CAVEBO.]
Facere quod nolit scilicet.
Donatus. Confirmatur hoc
loco distinctio nostra, Heaut.
V. 5. 6. Vesterhov.

107. SED CESSO IRE IN-
TRO, NE MORAE &c.?] Be-
ne hoc utpote objurgatus.
Donatus. MORAE.] Mss. &
impressi quidam, post edit.
1469. MORA. Vesterhov.

ACTUS QUARTI

SCENA SEXTA.

D E M E A.

¹ **D**EFESSUS sum ambulando. ² ut, Syre, te
³ cum tua
 Monstratione magnus perdat Jupiter!
⁴ Perreptavi usque omne oppidum: ⁵ ad portam,
 ad lacum:

⁶ Quod

1. DEFESSUS &c.] *Hic*
 [i. e. in hac & sequenti Sce-
 na] exemplum inducitur sœ-
 vi patris ex affectu vero, &
 ob hoc invisi omnibus, non
 autem tantum [tam, conjic.
Vest. affert autem, at non
 approbat, ex *Mf. Boend. &*
Edd. vett. cum amare vult,
quem ipse amare inducitur.]
amare vultu, quam ipsa re
inducitur: nam neque sibi,
neque cuiquam alii; sed filio
tantum consultum cupit. De
autem [in DEFESSUS] valde
significat. Donatus. Haec
Scena integra, paucis mu-
tatis, exscripta e Plauti Am-
phitruone IV. 1. Vesterhov.

2. UT, SYRE, TE CUM
 TUA MONSTRATIONE.] UT,
 pro *uinam*. Et haec omnia
 anhelans dixit. *Idiasmōs*,
 TE CUM TUA MONSTRATIO-
 NE. *Donatus.*

3. Comicorum est, cau-
 sam indigitare per CUM.
Plaut. Epid. I. 1. 72.

ahi in malum rem maxi-
mam a me

Cum istac conditione.

Pseud. III. 2. 47.

At te Juppiter

Diique omnes perdant, cum
condimentis tuis,

Cumque tuis omnibus men-
daciis.

Sic And. V. 4. 38. Eun. IV.

3. 9. Heaut. IV. 6. 7. Hec.

1. 2. 59. Vest.

4. PERREPTAVI USQUE
 OMNE OPPIDUM.] Tardus
 incessus, non perambulatione,
 sed Perreptatio dicitur. *Do-*
natus. Horat. Serm. I. 5.
Millia tum pransi tria repi-
mus.

USQUE, continuè, non in-
 terrupta ambulatione.

5.

6 Quò non? neque ibi fabrica ulla erat, neque fratrem homo

Vidisse se aiebat quisquam. nunc vero 7 domi Certum 8 obsidere est usque, donec redierit.

5. AD PORTAM, AD LACUM: Mire propinquiora omisit, utpote PORTICUM, MACELLUM, CRATINI AEDES, TEMPLUM DIANÆ: & ultima posuit, ut quantum peragraverit, demonstraret. AD LACUM.] Facetè Poëta memorem inducit senem, quorum minime opus fuit meminisse. *Donatus.*

6. QUO NON?] Duobus dictis, QUO NON? addidit: quasi & ad dicendum lassus appareat. *Donatus.*

7. DOMI.] Intelligit domum Mieionis fratris. *Vest.*

8. PROPRIE OBSIDERE dixit. convenit enim & irato & repente aggressuro: *Donatus.* OBSIDERE] est diu sedere. Unde *Obsessor fori* dicitur coquus apud Plaut. *Pseud. III. 2. 18.* Donatus non cepit. Est autem *Obsidere urbem*, fixe & immote circa eam sedere usque, donec capiatur. Sic, *obduro, obfirmo* & similia. *Vesterhov.*

ACTUS QUARTI

SCENA SEPTIMA.

MICIO. DEMEA.

Mi. 1 **I**BO, illis dicam, nullam esse in nobis moram.

De. Sed eccum ipsum! te jamdudum quaero, Micio.

Mi.

1. In hac Scena est exemplum intempestivae objur-
tionis, ac per hoc ridiculae.
IBO, ILLIS DICAM.] Moris

est secum loqui vel senes, vel maxime aliquid ex animo agentes. ILLIS.] Sost-
rae & filiae. *Donatus.*

Mi. Quidnam? *De.* ² Fero alia flagitia ad te, ingentia,
³ Boni illius adolescentis. *Mi.* ⁴ Ecce autem! *De.*
⁵ Nova;
 Capitalia. *Mi.* ⁶ Ohe! jam. *De.* ⁷ Nescis qui vir
 sit. *Mi.* ⁸ Scio.
5
De.

2. FERO ALIA FLAGITIA AD TE, INGENTIA, BONI ILLIUS &c.] Magno sonitu, ac ingenti ostentatione futurae accusationis exorsus [i. e. exordium] est. magna sunt enim omnia, & FERO, & ALIA FLAGITIA, & INGENTIA, & quod εἰσωνυῖας, BONI ILLIUS ADOLESCENTIS, dicit. *Donatus.*

3. BONI ILLIUS &c.] Εἰσωνυῖα, quae semper a-marius ponitur, quam criminatio manifesta. *Donatus.*

4. ECCE AUTEM!] ECCE dicitur, quum repente triste aliquid rebus intervenit laetis, aut certe, quum aliud agitur, aliud emergit novum: ut *Virgilius* [Aen. II. 203.]

Ecce autem gemini a Tenedo
 tranquilla per alta,
 Horresco referens, immensis
 orbibus angues.
 Et [Aen. II. 403.]
 Ecce trahabatur passis Pri-
 ameia virgo

Crinibus.

Et *Cicero* [Verr. V. 34.]
 Ecce autem repente ebrio Cle-
 ome, esuriensibus caeteris,
 &c. [Sc. nuntiatur pirata-
 rum naves esse in portu Edis-
 sae.] *Donatus.*

5. NOVA.] Recentia. an
 mira & magna? ut [Virg.
 Eccl. III. 86.]

Pollio & ipse facit nova car-
 mina. *Donatus.*

NOVA, inaudita, & sine
 exemplo horrenda. CAPI-
 TALIA, Supplicio capitis lu-
 enda. *Vesterhov.*

6. OHE! JAM.] Mss. &
 impressi quidd. OHE JAM DE-
 SINE. quod repetitum videtur
 ex *Heaut. V. 1. 6. Vesterb.*

7. NESCI, QUI VIR SIT.]
 Εἰσωνυῖα. nam VIR ad lau-
 dem sumi solet. ut alibi
 [supra IV. 2. 25.] *Virum*
 te judico. *Donatus.*

8. SCIO ad negotii totius
 gestionem retulit, non ad
 illud quod ait, NESCI, qui
 VIR SIT. *Donatus.* Vo-
 luit

De. ⁹ Ah stulte! tu de Pſaltia me ¹⁰ ſomnias
Agere: hoc peccatum in virginem eſt civem. *Mi.*
Scio.

De. Eho! ſcis & patere? *Mi.* Quidni patiar? *De.*
Dic mihi,

Non clamas? non ¹¹ infanis? *Mi.* Non. ¹² malim
quidem.

De. ¹³ Puer natus eſt. *Mi.* Dî bene vortant! *De.*
¹⁴ Virgô nihil habet.

IO
Mi.

luit autem hac ſpecie con-
ſenſionis iram Demeae mi-
tigare; obſervante eodem
Donato.

9. AN STULTE!] In aliis
eſt OH STULTE; rurfus
in aliis O STULTE. quod
magis corripientis eſſe vide-
tur. *Veſterhov.*

10. SOMNIAS.] Per erro-
rem exiſtimas. Plaut. Pſeud.

IV. 7. 91.

quid ſomniaris?

Idem alibi ſapientius. *Veſterb.*
AGERE, loqui.

11. INSANIS?] Expoſtu-
las, debaccharis, convicia
jacis. Sic, ſupra IV. 2. 22.
& Phorm. IV. 3. 37. *Veſt.*

12. MALIM QUIDEM.]
Sub. Si fieri poſſet, aliter
eſſe. *Paraphraſtes Delph. Sc.*
illud flagitium non eſſe fa-
ctum. *Minell.* Non conve-
nit inter Interpretes, utri
haec verba ſint tribuenda,
Demeaene, ac Micioni; il-

lud maxime Guyetus, hoc
Muretus defendit. Videntur
autem omnino Micionis eſſe
verba, cum quod lenis ani-
mi & minime irati indicium
faciunt; tum quod mox ver-
ſu 19. roganti Demeae,
PLACET TIBI FACTUM; MI-
CIO? hic eodem ferè ſenſu
reſpondet: NON, SI QUEAM
MUTARE: &c. Quod idem
jam ante diſturus erat, niſi
à Demea interturbatus fuiſſet.
Quum enim diceret, MA-
LIM QUIDEM, additurus erat,
MUTARE, SI QUEAM, ſed
Demea ſermonem abrumpit.
Rari Codices legunt, MI.
NON MALUM. q. d. Ne ma-
lum quidem verbum unum
propterea dico. *Veſterhov.*

13. DE. PUER NATUS
EST. MI. DÎ BENE VOR-
TANT!] Hic bono exemplo
inducitur Micio irascentem
juſtè Demeam leniter ferre:
quia

Mi. ¹⁵ Audivi. *De.* ¹⁶ Et ducenda indotata 'st?
Mi. Scilicet.

De.

quia exanimato ob moerorem, non convenit inclementer ire obviam, quum possit in tempore objurgari, postquam destomachatus [nota hoc verbum, in Lexicis vulgaribus, saltem hanc notatione, non inveniendum.] fuerit. Et vide quam facete: quum ille, *PUER NATUS EST*, ad argumentum mali attulerit: hic ita respondit, quemadmodum solent illi, quibus puellam nasci metuentibus, nuntiatur puerum natum esse. nam in omnibus quae cupitè venerint [*cupita venerint.* conjic. *Vesterb.*] *DIL BENE VORTANT*, dici solet: quia saepe homines ea optaverunt, quae aliis [*illis.* conj. *Vest.*] aliter atque expectaverunt, contigissent. quam potestatem rerum vententium semet in utramque partem, Vertumno Deo superesse [i. e. *suppetere.* Subesse, conjic. *Abr. Wieling.* Semper esse, conj. *Vesterb.* hic tamen malit legere; Cui potestati — Vertumnus Deum superesse &c. ut adeo Superesse notet praesse. allegat autem Gell. l. 22. Ulp. l. 1. §. ult. ff. de Procurat. *Qui*

rebus suis *ipfi* superesse vel nolunt, vel non possunt, per alios agant.], veteres existimaverunt. *Donatus.*

14. VIRGO NIHIL HABET.] Vult rem sine remedio videri: quia scit posse nuptiis finire sollicitudinem. Et vide amaritudinem Demeae contra omnes, ut nec virgini ipsi parcat. *Donatus.* Nihil divitiarum possidet. indotata est. Sic Eun. II. 3. 12. Curt. IV. 1. 25. Dicitur autem [hic] *VIRGO*, quae jam peperit. Sic Horat. Carm. II. 8. 21. seqq. Eadem & puellae dictae. Horat. Carm. III. 22. 1. & 2. Ita Gellius XII. 1. puerperam vocat *puellam defessam labore.* Eadem ratione *Vitula* dicitur Virgilio, Ecl. III. 30. quae

Bis venit ad mulctram: hinc nos alit ubere factus. Vest.

15. AUDIVI.] ΑΦΕΛΩΣ & cum ἐξαρτισμῶ respondendum, quasi leve sit, quod admissum est. *Donatus.*

16. ET DUCENDA INDOTATA 'ST.] DUCENDA scilicet nisi damnandus sit Aesch-

De. ¹⁷ Quid nunc futurum est? *Mi.* Id enim,
quod res ipsa fert:
Illinc huc transferetur ¹⁸ *virgo.* *De.* O Juppiter!
Istoc-

schinus. Et hoc verbum [si-
ve potius, Futurum parti-
cipii passivi] necessitatis vim
habet: ut [Virg. Aen. XI.
230.

*pacem Trojano ab rege pe-
tendum.* Donatus.

ET DUCENDA IN DOTATA
'ST?] Mirum, id rogare
Demeam, qui ipse dixerat,
peccatum esse in virginem
civem, & puerum natum,
sciebatque Leges Atticas vel
matrimonium jubere, vel
necem stupratoris. Unde Ly-
conides, postquam consti-
prasset Euclionis filiam, ita
futurum socerum compellat
apud Plautum, Aul. IV.
10. 62.

*Si quid ego erga te imprudens
peccavi, aut gratiam tuam,
Ut mihi ignoscas, eamque u-
xorem mihi des, ut leges
jubent.*

Nisi potius, monente Do-
nato, sine interrogatione
pronunciandum. *Vesterbov.*

17. QUID NUNC FUTU-
RUM EST?] More irascen-
tium, quum ipse sciverit
quid futurum sit, Micio-
nem interrogat. Et hujus-
modi interrogatio secundum

figuram suam non habet re-
sponsonem: sed Micio sic
respondit, quasi simpliciter
inquirenti. Donatus. ENIM,
certe. *Minell.*

18. *Virginem*, quae cum
viro fuit, vocat. * *Virgilius*
[Ecl. VI. 47. de Pasiphaë.]
Ab, virgo infelix. Donatus.
* Eadem ratione *virginem
maritum* vocat Chrysol. qui
bona sua primum vendidit.
Serm. CXLVIII. *Inducta
virgo inducit virginem mox
maritum.* Nam & *virginem
puerum* dixere investem, &
a Venero contractu [ma-
lium, contractu] liberum.

Paulin. in Epit. Jul. & Tit.
*Concordes animae casto soci-
antur amore*

*Virgo puer Christi, virgo
puella Dei.*

Marcell. Empiricus aliquo-
tiens: apud quem & *Char-
tam virginem* legimus, cap.
8. quam Ulpianus l. 52. §.
4. ff. de leg. 3. *chartam pu-
ram* vocat. Martialis Lib. I.
Epigr. 67. *virginem chartam*,
non puram intelligit, sed
recens scriptam [quasi, nul-
lius viri manu contrectatam.]

O o o o . *scri-*

Istoccine pacto ¹⁹ oportet? *Mi* Quid faciam amplius?

De. Quid facias? si non ipsa ²⁰ re istuc tibi dolet: 15

²¹ Simulare certe est hominis. *Mi.* Quin jam virginem

²² Despondi: ²³ res composita 'st: fiunt nuptiae:

²⁴ Demfi

serinioque signatas
Custodit ipse virginis pater
chartae. *Lindenbrog.*

19. OPORTET.] sub. fieri,
sc. nuptias sine dote. *Minell.*

20. IPSA RE &c.] Nunc
Rem pro veritate posuit. *Donatus.*

21. SIMULARE CERTE EST
HOMINIS.] Non hoc dicit,
quia hominis est mentiri:
sed quia saepe iracundiae
simulatio custodia disciplinae
est. *Donatus.* CERTE,
saltem. SIMULARE, dolorem
l. iram, sc. super Aeschini
peccato, & nuptiis cum in-
dotata.

22. Despondet puellam qui
petit: spondet a quo petitur.

* Recte ergo socer futurus,
DESPONDI dixit. *Donatus.*

* Haec ultima Donati vi-
dentur prioribus repugnare,
nisi forte ad socer subaudia-
mus puellae. Notat autem
Vesterhovieus ad And. I. I.
75. Quod sponsio, vel quod

perinde est, stipulatio, olim
in nuptiis intercesserit saepe
inter ipsas partes contrahen-
tes. Unde Ulpianus dixit
in l. ult. §. ult. ff. de divorz.
Sibi uxorem despondere. Et
Plaut. Trin. V. 2. 32.
Filiam meam tibi desponsatam
esse audio. *Ly.* *Nisi tu*
nevis.

Tum idem Plautus despon-
dendi verbo promissive de
filio & filia utitur. Quin &
Noster, Heaut. IV. 5. 31.
& 36. & IV. 8. 26. & V.
1. 1. 18. Haec ille: at *Do-*
natus ibidem observat *Spon-*
dere puellae patrem, *Despon-*
dere adolescentis: id quod
cum hoc loco amicè con-
gruit.

23. RES COMPOSITA 'ST.]
Omnis contentio placata,
Paraphrastes Delpb. Sic *Hec.*
III. 5. 29. *Phorm.* IV. 3.
16. *Plaut. Curc.* V. 3. 23.

si potissimum hoc inter vos
componere.

Virg. Ecl. III. 108. *Vest.*

24 Demsi metum omnem. haec magis sunt hominis.

De. Caeterum,

25 Placet tibi factum, Micio? *Mi.* Non, si queam Mutare: nunc, quum non queo, aequo animo fero.

20

26 *Ita vita 'st hominum, 27 quasi, quum ludas tesseris: Si illud, quod maxime opus est jactu, non cadit;*

28 *Illud, quod cecidit forte, id arte ut corrigas.*

O o o o 2

De.

24. DEMSI METUM OMNEM.] Nimirum ex stupro. Sic And. II. 2. 2. *Vesterhov.*

25. PLACET TIBI FACTUM?] Formula expostulandi. Sic Eun. V. 2. 12. *Plaut. Amph. I. 3. 16.*

Herè venisti, media nocte, nunc abis: hocceine placet? Vesterhov.

26. ITA VITA 'ST HOMINUM, QUASI &c.] In Alexidis Thuri sententiis fertur & haec:

Τοῦτο τὸ ζῆν ἐστίν, ὡς περ οἱ κύβοι.

Οὐ γὰρ αὐτ' αἰὲν πίπτουσιν, ἔδ' ἔγω βίω

Ταυτὸν διαμένει σχῆμα, μεταβολὰς δ' ἔχει.

Plutarchus in Libro περὶ τῆς εὐθυμίας: Κυβεία γὰρ ὁ Πλάτων τὸν βίον ἀπέικασεν, ἐν ᾧ καὶ βα-

λεῖν δεῖ ἂν πρόσφορα, καὶ βαλόντα χεῖσθαι καλῶς τοῖς πείσῃσι. I. e. Plato vitam tesserarum ludo similem fecit, in quo & jacere oportet utilia, & qui jecit, iis quae ceciderunt, recte uti. Eodem respexit Cicero Fam. VIII. 12. *Quod melius caderet, nihil vidi.* Et Fam. XV. 1. *Quid casurum sit, incertum est.* De vi autem particulae QUASI vide Gifan. Ind. Lucret. v. *Quasi.* Non dissimilis sententia Caesaris, B. C. III. 73. *Si non omnia caderent secunda, fortunam esse industria sublevandam.* *Vesterhov.*

27. QUASI QUUM LUDAS TESSERIS.] Rectum erat si diceret, *Ita vita est hominum, quemadmodum tesseris ludere, aut, quemadmodum ludus est tesserarum.* Nota ergo genus locutionis. *Do-*

28.

De. ²⁹ Corrector! nempe tua arte viginti minae
Pro Pſaltia periere: quae, quantum potest, ²⁵
Aliquo ³⁰ abjicienda est: si non pretio, ³¹ at gratiis.

Mi.

28. ILLUD QUOD CECIDIT FORTE, ID ARTE UT CORRIGAS.] Ars adhibenda pro fortuna. non enim si male jactus ceciderit, deferendus est ludus. Et FORTE nunc pro *Fortuna* intelligendum. *Donatus.* CORRIGAS. corrigere debeat, aut repetendum ex priori *Opus* est.

29. CORRECTOR!] Quia dixit, ARTE UT CORRIGAS. Sed moris est itatia ab ultimo verbo contradicentis incipere. *Donatus.* CORRECTOR!] Sarcasmus acerbus. *Cic. Philipp. II. 17.* Quoniam criminibus ejus satis respondi, de ipso emendatore, & correctore nostro, quaedam dicenda sunt. Et *Orat. 56.* Sed tamen hic corrector in eo ipso loco, quo reprehendit, immittit imprudens ipse Senarium. Et pro Balbo, 8. O praeclarum interpretem juris! auctorem antiquitatis, correctorem, atque emendatorem nostrae civitatis! Ejusmodi porro est illud ejusdem *Ciceronis* in *L. Pisonem*, 8. O noster misericors! quid facis? quod nulla

in barbaria quisquam tyrannus. *Vesterhov.*

30. ABJICIENDA.] H. e. vili vendenda. *Plaut. Mostell. III. 3. 2.*

nunquam aedepol me scio
Vidisse usquam abjectas aedes,
nisi modò haec.

Phaed. IV. 4. 42.

Agros abjiciet moecha, ut
ornatum parat.

Adi Gronov. Observ. III.

21. Faceſſat igitur & abigatur adeo Gayeti ABIGENDA. Idein projicere dixerunt. *Cic. Fam. XIII. 2.* Sin eadem nos fortuna premet, etiamne reliquias tuas misera projicies? *Flor. II. 16. 6.* Quid signorum, quid vestium, quidve tabularum raptum incensum atque projectum est! *Vesterhov.* Malim tamen hoc loco alienanda exponere, quoniam refertur etiam ad sequens GRATIIS; id autem quod gratis abalienatur, non venditur, ne vilissimò quidem pretiò.

31. AT GRATIIS.] Varia lectio: GRATIS; GRATIIS; AT GRATIS; VEL GRATIIS.

Mi. ³² Neque est, neque illam fane studeo vendere.

De. Quid igitur facies? *Mi.* Domi erit. *De.* Prô Divum fidem!

³³ Meretrix & materfamilias una in domo?

Mi. Cur non? *De.* Sanum te credis esse? *Mi.* Equidem arbitror. 30

De. Ita me Di ament, ut video ego tuam ³⁴ ineptiam, Facturum credo, ut habeas ³⁵ quicum cantites.

Mi. Cur non? *De.* Et nova nupta eadem haec dilectet? *Mi.* Scilicet.

De. ³⁶ Tu inter eas restam ductans saltabis. *Mi.* Probe.

O o o o 3

De.

32. NEQUE EST.] Haec vix habent, quo referantur, nisi distinguas inter τὸ abjicere & vendere, ut illud sit vili, hoc justo pretio vendere. q. d. Micio: Nulla ratione alienanda est Pſaltria, certe non abjicienda, neque, si maxime possim, eam justo pretio velim vendere. *Vestehov.* In scopulo versatur Micio, in quo eligit ineptus potius videri, quam prodat Ctesiphonem patri. *Donatus.*

33. MERETRIX ET MATERFAMILIAS UNA IN DOMO?] *Cic. Philipp. II. 41.* Ingenii pueri cum meritorius, scorta inter matresfamilias versabantur. Id vero ne fieret honestiores sollicite cavebant. Unde *Periphanes* ser-

vo imperat apud *Plautum*, *Epid. III. 3. 19.*

cave sis cum filia mea
Copulari hanc; neque conspicer: jam tenes?

In aediculam istanc seorsum concludi volo.

Divortunt mors virgini longe ac lupae. *Vestehov.*

Adde *Plauti Merc. II. 3. 69. ad 76.*

34. INEPTIAM.] *Amentiam. Paraphrastes Delpb.* Ridiculum absurditatem, s. potius levitatem.

35. QUICUM CANTITES.] Cum qua vocem cantando exerceas. *Paraphrast. Delpb.* Frequenter canas amatoria cantica & meretricia, more juvenum, cum jam sis senex. *Minell.* Qui, pro qua.

36.

De. ³⁷ Probe? *Mi.* Et tu nobiscum una, si opus sit. *De.* Hei mihi!

35

³⁸ Non

36. TU INTER EAS RESTIM DUCTANS SALTABIS.] Lusus est natus ab eo fune, quo introductus equus Durus [Mss. & edd. veteres, *Ligneus*. Vesterhov.] in Trojam est, cum nexis manibus fune, chorum ducunt saltantes. Hoc a quibusdam dicitur, sed ego puto, manu confertos choros puellorum puellarumque cantantes, *restim ducere* existimari: & id maxime convenire ad exagitandam importunitatem senis, veluti pueros imitantis. Simul etiam quia iste connexus manuum lascivus ac petulans adimit discretionem conditionis, dignitatis, aetatis, inter meretricem, novam nuptam, & senem. *Donatus*. RESTIM DUCTANS SALTABIS.] Scilicet amatores saltando studebant placere amicae. *Plaut. Pseud. V. I. 27. ad 29.* Dacieria contendit, *Restim ducere* eos dictos, qui manibus invicem junctis longo ordine saltarent. Atque ita explicat verba *Livii, XXVII. 37. In foro pompa conficit, & per manus recte ducta* [data,

vulgo legitur. *Vest.*] *virgines sonum vocis pulsu pedum modulantes, inceserunt.* Sed & *Horat. Carmin. II. 12. 18. & 19. ac Lucret. II. 629. seqq.* Verum nullus horum locorum id satis evincit. Clarissima sunt *Horatii* verba, *Epist. I. 10. 47.*

Imperat aut servit collecta pecunia cuique,

Tortum dignu sequi potius, quam ducere funem.

Ubi vide *Jac. Cruquium* [& *Gesnerum.*] Et *Plaut. Poen. Prol. 116.*

Jamne hoc tenetis? si tenetis, ducite.

Cave dirumpatis.

Quod a spartea recte ductum, quae tamdiu trahebatur, donec aut rumperetur, aut altero prehensionem funis omittere, alter in nates caderet, observant summi *Virg.*, *Jos. Scaliger* & *J. Fr. Gronovius*. Sed & mirum ni eo respexit *Tertullianus*. Ita ille de *Pudic.* *Sed non decet ultra de auctoritate Scripturae ejusmodi funem contentiosum alterno ductu in diversa distendere.* *Vesterhov.*

In

38 Non te haec pudent? *Mi.* Jam vero omitte,
Demea,

39 Tuam istanc iracundiam: atque, ita uti decet,

40 Hilarum ac lubentem fac te in gnati nuptiis.

Ego 41 hos conveniam: post huc redeo. *De.* O
Juppiter! [40]

42 Hancine vitam! hoscine morès! hanc dementiam!

O o o o 4 * Uxor

In hoc ludo manibus funem tenentibus saltare solent. Choreae Princeps & praefultor funem ducit, quem alii, eodem fune apprehenso, praecedunt sequuntur. *Paraphrastes Delpb. Restim ductare*, idem videtur esse quod *κόρδακα ἔλκειν* Aristophani, id est, manibus nexos in orbem saltare. *Minell.*

37. *DE. PROBE.*] Haec a multis *Mss.* & *Edd.* antiquis absunt, etiam ab edit. anni 1469. sed defenduntur a Rivio & Faërno. Nihil autem causae esse videtur, quare Demea τὸ *PROBE* repeteret magis, quam quod praecessit, *CUR NON?* & *SCILICET.* *Vesterhov.*

38. *NON TE HAEC PU- DENT?*] *Ἀρχαϊσμός.* Veteres enim forma personali utebantur. *Plaut. Caf. V. 2. 3.*

Ita nunc pudeo, atque ita nunc paveo. *Vest.*

39. *TUAM ISTANC* dicendo, & ridiculam & super- vacuam significat. Et bene *IRACUNDIAM*: nam *Ira* de causa est: *Iracundia* de vicio multum irascentis. *Donatus.*

40. *HILARUM AC LUBENTEM.*] *Plaut. Pers. V. 1. 8.* Omnes hilares, lubentes,

laetificantes faciamus fiant.

Ubi notat J. Gulielm. *LUBENTES* convivii verbum esse proprium. Vide Parei *Lexic.* *Plautin. v. Lubentes.* *Vesterhov. HILARUM.*] *Vetuste*, non *bilarem*. [&] bene addidit *LUBENTEM*; mul- ti enim *bilares* se simulan- tes, non *lubentes* sunt. *Donatus.* *LUBENTEM*, *Facilem* & *benevolunt.* *FAC*, praebere, exhibere. *Minell.* *LUBENTEM*, animo alacri, & prompto ad indulgendum laetitiae.

41. *Hos.*] Intelligit *Aeschinum* & ejus sponsam.

- * Uxor sine dote veniet: intus Pſaltria eſt:
 43 Domus ſuntuoſa: adoleſcens luxu perditus:
 44 Senex delirans. 45 ipſa, ſi cupiat, Salus,

Sef-

42. HANC CINE VITAM!
 HOSCINE MORES! &c.] ΕΛ-
 λειπ^ωικ^ως omnia, utpote
 ſtomachofe ſecum loquentis.
 deeſt enim Eſſe, aut quid
 tale. Donatus.

* UXOR SINE DOTE VE-
 NIET.] Proprie. Plaut. Trin.
 II. 2. 93.

LY. Soror illi eſt adulta; vir-
 go grandis: eam cupio,
 pater

Ducere uxorem. PH. Sine
 dote? LY. Sine dote.
 PH. Uxorem? LY. Ita.
 Aul. II. 2. 62.

Dummodo morata recte ve-
 niat, dotata eſt ſatis. Veſt.

43. DOMUS, id eſt ho-
 mines [domeſtici.] Donatus.
 Familia. Minell. Poſteſt ta-
 men Domus hic metonymi-
 cè pro oeconomia ſumi.

44. SENEX DELIRANS.]
 Phorm. V. 8. 8. Cicero Ca-
 tone, cap. 11. Senilis ſtū-
 ritia, quae deliratio appellu-
 ri ſolet, ſenium levium eſt,
 non omnium. De origine vo-
 cis vide G. J. Voſſ. Ety-
 molog. Veſterhov.

45. IPSA SI CUPIAT SA-
 LUS, SERVARE — NON PO-
 TEST &c.] Σωμαζοποι^α.
 Plautus [Afin. II. 2. 2.]
 Lubentioſorem te faciam, quam
 ipſa lubentia eſt [ſed legitur
 nunc:

Uri ego illos lubentioſores fa-
 cium, quam lubentia eſt.
 Veſterhov.]

Etenim ὑπερβολή eſt, Ir-
 ſa Salus &c. Hinc licet ae-
 ſtimare quantum & caloris
 [Mſ. Hulſt. & Boend. cum
 nonnullis edd. antiqq. colo-
 ris. Veſterhov.] & gravita-
 tis apud Terentium ſit, ad
 imitationem Caecilianam. Vi-
 de quantum creverit a ſupe-
 rioribus, ut ſic finiat. Do-
 natus. Plaut. Ciſtell. IV. 2.
 76. Capt. III. 3. 14. Mo-
 ſtell. II. 1. 4.

Nec Salus nobis ſaluti jam
 eſſe, ſi cupiat, poſteſt.

Sed & maxime ſanum & ſal-
 vum Salute ſanioſeſm dice-
 bant. Plaut. Truc. II. 2. 5.
 Cic. Verr. III. 57. Ecquid
 iudicium Romae tam diſſolu-
 tum, tam perditum, tam
 nummarium fore putaeſti, quo
 ex

Servare prorsus non potest hanc familiam.

ex judicio te ulla Salus servare posset? Vesterhov. SALUS, Dea salutis: quemadmodum Conordia, Victoria, Pax &c. Unde Salutaris porta Romae appellata est,

ab hujus Deae aede quae ei proxima fuit. Colebatur autem Salus a Romanis non aliter, ac a Graecis ἱγίεια. Minell.

ACTUS QUINTI

SCENA PRIMA.

STRUS. DEMEA.

Sy.¹ **A**EDEPOL, Syrisce, ² te curasti molliter,
³ Lauteque munus administrasti tuum.

O o o o 5 4 Abi!

I. AEDEPOL, SYRISCE.] *Hic exemplum inducitur licentiae servorum submitti domino. Donatus. SYRISCE.] Blanditur sibi [hoc diminutivo] servus plus potus. Ita qui Lampadio in Plauti Cistellaria, idem & Lampadiscus dicitur: & in Casina III. 6. 14. Olympio per adulationem Olympiscus dicitur. Vesterhov. Syrisceus autem appellativè, est vas vimineum ad reponendas ficus; notante Paraphrasta Delph.*

2. TE CURASTI MOLLITER.] *Frequens Plauto curandi verbum in laetitiiis*

[forte, laetitiiis] & convivio. Stich. V. 3. 9.

amicos meos curabo hic advenientes.

Poen. III. 3. 80.

Ego id quaero hospitium, ubi ego curer mollius,

Quam regi Antiocho oculi curari solent.

Virg. IV. 187. De apibus: *Tum lecta perunt, tum corpora curant.*

Aen. III. 511. Aen. IX. 557. *Quod super est, lacti bene gestis corpora rebus*

Procurate viri.

Unde Corporis cura prandium

- * Abi! sed postquam intus sum omnium rerum satur,
 5 Prodeambulare huc libitum est. *De.* illud sis ⁶
 vide
 7 Exemplum disciplinae! *Sy.* Ecce autem hic adest 5
 Senex

um dicitur Suetonio, Domit. 16. Cicero passim ad valetudinem retulit, Livius ceterique Historici ad refectiorem militum. *Vesterhov.* MOLLITER, Delicate. *Donatus.* TE CURASTI, Tra-ctasti. *Minell.* Corpus foviisti. *Parapbrastes Delph.*

3. LAUTEQUE MUNUS &c.] Ut quicquid esset bellissimum, carperes, cyathosque forbillares. Aut MUNUS fervile, esse & bibere. *Donatus.* LAUTEQUE MUNUS ADMINISTRASTI TUUM.] Magnifice, tanquam de munere publico, quum intelligat de edendi & bibendi provincia. Sic Ergasilus apud Plautum, Capt. IV. 3. 7.

Nunc ibo in praefecturam, ut jus dicam laido;
Et quae pendunt indemnatae
pernae, eis auxilium ut
feram.

Idem innox Demea, *Quasi re bene gesta*, vocat. *Vesterh.*

4. ABI,] Verbum vel sibi, vel alteri cum laudatione blandientis. nam sic dicunt, qui jam compotes sunt

votorum omnium, perfectique in rebus universis. *Donatus.* Vide & supra IV. 2. 15. *Vesterhov.*

5. PRODEAMBULARE.] Nota duas praepositiones unioni adjunctas. Ut [Virgil. Georg. III. 256.] *Pede profubigit terram.*

Et ἀμφιπερικρήνην [Videtur junctim protulisse, quae Homerus Iliad B. 305. divisim, ἀμφὶ περὶ κρήνην. quod in Scholiis simpliciter valet περὶ τὴν κρήνην. *Vesterh.*] Et, optime ad delicias exprimendas hoc verbum convenit. nam procedere segnem, *Prodeambulare* significat. nam *deambulare* etiam intus potuit. *Donatus.* Libri quidam Scripti & Impressi cum edit. 1469. legunt: PORRO DEAMBULARE. *Vesterhov.*

6. VIDE.] Ita solent stomachantes. Sic Phorm. II. 3. 11. *Vesterhov.*

7. EXEMPLUM DISCIPLINAE!] Quia unus ex multis re-

Senex noster. * quid fit? quid tu es tristis? *De.*

⁹ Oh! scelus.

Sy. ¹⁰ Ohe! jam. ¹¹ tu verba hic fundis sapientia?

De. ¹² Tun'? si meus esses. *Sy.* Dis quidem esses,
Demea,

Ac

reliquis. An quia senior, & nuper etiam paedagogus, ut ipse ait, *Quem ego modo tanzillum puerum in manibus gestavi meis.* Donatus. E. XEMPLUM DISCIPLINAE.] Syrum, quem quasi exemplum, eo quod senior jam sit, imitari debeant caeteri conservi. Per ἀντίφρασις significat in totum jacere disciplinam. *Minell.* Possit & sensus esse, in Syro esse exemplum & quasi documentum perditae disciplinae Micionis fratris sui. q. d. Ab uno hoc discere omnes licet. *Vesterh.*

8. QUID FIT? QUID TU ES TRISTIS?] Mire securitatem ebrii hic expressit. numquid enim pertimescit interventum senis, ut solebat, Syrus? aut quicquam praecaveret? Subblanditur tantum, & ita rerum oblitus est, ut quum eum saevire sciat, causam tristitiae ejus inquirat. *Donatus.*

9. Mallem OHE! quo modo Libri quidam Mss. & Impressi exhibent. Atque

ita venustius inferetur mox a Syro alterum OHE. Sic plane Heaut. IV. 1. 9. In aliis utrobique est EHO. *Vesterhov.*

10. OHE! JAM. TU VERBA &c.] Ita distinxi, momento Faërno; ut sensus sit: Ohe! jam desine. *Vesterhov.*

11. TU VERBA FUNDIS HIC SAPIENTIA?] Utrum SAPIENTIA VERBA? an TU SAPIENTIA? quia dixit supra [III. 3. 40.], Tu, quantus quantus es, nihil nisi sapientia es. FUNDIS.] Utrum si ne ulla cessatione profers? an Perdis? secundum illud [supra III. 3. 79. seq. ubi tamen paullo aliter legitur,] Nam quid tu hic agas, Ubi, si quid boni praecipias, nemo obtemperat? *Donatus.* Dacieriae Donatum sequutae τὸ SAPIENTIA vocativus est. *Vesterhov.*

12. TUN'?] Haec facias? subaudiunt Paraphrastes Delphini, & Minell.

Ac ¹³ tuam rem constabiliffes, *De.* ¹⁴ Exemplum omnibus

Curarem ut esses. *Sy.* ¹⁵ Quamobrem? quid feci? *De.* Rogas? 10

¹⁶ In ipsa turba, atque in ¹⁷ peccato maximo,

¹⁸ Quod vix sedatum, satis est, ¹⁹ potasti, scelus!

²⁰ Quasi

13. TUAM REM CONSTABILISSES.] *Plaut. Capt. II. 3. 92.*

edepol rem meam Constabilivi.

Liv. IV. 49. Qui agros sedesque ac fortunas stabilire volunt. Cic. Philipp. XI.

2. Non ad spem constitutendae rei familiaris, quam tenere eum posse negant, qui norunt, *Vesterhov.* Res tua familiaris bene administraretur & augetetur, si tuus essem servus. *Minell. M. lium: Tuam sortem bono in loco constituisse, atque tutum te ab inopia praestituisse.*

14. EXEMPLUM OMNIBUS CURAREM UT ESSES.] Similis constructio *Heaut. V. 1. 47.* Id autem vult, Exemplum in te ederem, quod ceteris documento esset, quid sit periculi herum fallere, gnatum perdere. *Sic Eun. V. 5. 4. & 6. Phorm. IV. 4. 7. Liv. II. 5. Secundum poenam nocentium, ut in utramque partem arce-*

dis sceleribus exemplum nobile esset, &c. Vesterhov.

15. QUAMOBREM? QUID FECI?] Nihil nunc in *Syro* nisi simplex & purum ob ebrietatem. Et vide QUAMOBREM? QUID FECI? dicere, non esse sobrii *Syri. Donatus.*

16. IN IPSA TURBA.] *Domini Micionis & Demeae orta ob raptum Pfalltriae & vitium oblatum Pamphilae. Vesterhov.* Rerum perturbatione. *Paraphrast. Delpb.*

17. PECCATO MAXIMO, QUOD VIX SEDATUM SATIS EST.] Gravissimo crimine, recenti adhuc vixque sopito. *Paraphraustes Delpb.* Raptione *Citharistriae. Minell.*

18. QUOD VIX SEDATUM.] Quaecunque in motu sunt, ubi ad priorem statum reducuntur, proprie *sedari* dicuntur. *Sic Phaed. II. 5. 18. de aestuante humo, & volitante pulvere. Inde ad turbas, rixas, calamitates, bella*

20 Quasi ire bene gesta.
exitum.

Sy. Sane 21 nollem huc

bella passim refertur. *Vestib.* Quod peccatum nondum pacatum, compositum est. *Minell.* Obscure & inapte; nam quid est peccatum pacatum? Subaudiam igitur ad 20 Quod, non peccatum, sed *ligium*, *turbulentum negotium*. Paraphrastes Delphini videtur VIX ADHUC SEDATUM pro flagitante, recens commissio, cepisse, id quod nec vituperarim.

19. POTASTIS, SCELUS.] Non quod plus videt senex, quam obicitur oculis: sed oratorie, POTASTIS, dixit, quum unum ebrium cernat: propter illud quod ait, EXEMPLUM DISCIPLINAE. quasi in omnibus sit, quod in uno nunc aspicitur. *Virgilius* [Aen. II. 65.],

Et crimine ab uno

Disce omnes. Donatus.

Ex Donati lectione & observatione satis se tuetur POTASTIS, nec magni sunt ponderis, quae contra id attulit Vesterhovius, sc. nihil audivisse senem de potatione conservorum Syri; & si POTASTIS dixisset, addendum fuisse *Scelesti*, non SCELUS. At POTASTI longe su-

perat numero Librorum Mss. & Edd. eoque meritis retinendum est.

20. QUASI RE BENE GESTA.] Quasi triumphans victoria reportata. *Paraphr.* Delph. Scilicet quia dixerat Syrus, *Lauteque munus administrasti tuum*, reprehendit jactantiam servi. q. d. ita te offers, quasi re in provincia vel bello bene gesta triumphum duxeris, & magnifico epulo sis exceptus. *Cic. Fam. X. 30. Res bene gesta est.* *Plaut. Amph. II. 2. 23.*

re gesta bene

Vitis hostibus, &c.

Virg. Aen. IX. 157.

Quod superest, laeti bene gestis corpora rebus

Procurate, viri.

Est enim Rem gerere proprie

* cum hostibus configere,

& insignem aliquam victoriam ex iis referre. *Horat.*

Epist. I. 17. 33.

Res gerere, & captos ostendere civibus hostes;

Attingit solium Jovis. Vest.

* Ita Sallust. *Jug. LVIII.*

4. *Mitellus cum acerrime*

rem gereret. Val. Max. II.

7. 10. *Cum apud Contrehi-*

am

am res gereretur, 3: dimi-
cætur. quo & referri possit
illud Livii XXX. 2. *Viginti*
— *legionibus, & centum se-*
xaginta navibus longis res
Romana eo anno gesta, 3:
belligeratum a Romanis.
Quod autem Vesterhovius
ex Minellio asserit, *Rem ge-*
rere esse, victoriam ex ho-
stibus referre, de eo qui-
dem dubitem.

21. NOLLEM HUC EXI-
TUM.] Nonnulli Mss. & Edd.
legunt: NOLLEM HUNC EXI-
TUM; ut tò EXITUM no-
men sit, media correpta.
Vesterh. Servus egressionis
serò poenitens, nec inveni-
ens quid seni increpanti re-
spondeat, hoc sibi loquitur.

ACTUS QUINTI

SCENA SECUNDA

DROMO. STRUS. DEMEA.

Dr. ¹ **H**ÆUS! Syre; rogat te ² Ctesipho, ut ³
redeas. *Sy.* ⁴ Abi.

De. Quid Ctesiphonem hic ⁵ narrat? *Sy.* ⁶ Nihil.

De. Eho! carnufex;

Est

1. HÆUS!] Ex aedibus
Micionis prospiciens, non-
dum egressus hæc clamat
Dromo. *Vest.* Quam clare
dicat, ostenditur ex eo quod
praemisit HÆUS, antequam
loqueretur. *Donatus.*

2. Mire additum nomen
est: quum aut sine hoc, aut
per pronomen intelligi pos-
sit Ctesipho. *Donatus.*

3. REDRAS dicendo, osten-

dit & illum inter pocula, a
quo egressus est ebrius. *Do-*
natus.

4. Sensus est, Abi in
malam rem, qui facis men-
tionem Ctesiphontis, præ-
sente Demea. *Vesterhov.*

5. Nominat. *Minell.* De
Ctesiphone loquitur. *Para-*
phrast. Delp.

6. NIHIL, pro non, se-
narrabat Ctesiphonem.

Est Ctesipho intus? *Sy.* Non est. *De.* Cur hic nominat?

Sy. Est ⁷ alius quidam, ⁸ parasitaster parvulus: Nostin'? *Mi.* ⁹ Jam scibo. *Sy.* ¹⁰ Quid agis? quo abis? *De.* Mitte me. 5

Sy. Noli inquam. *De.* ¹¹ Non manum abstines, mastigia? 12 An

7. NON ALIUS PARASITASTER, sed alius Ctesipho, qui est parasitaster. Et bene non *Alter*, sed *ALIUS*, quasi non duo, sed multi sint Ctesiphones. Et hoc sic pronuntiandum est, ut simul & quaerat, & dicat NOSTIN'? Quasi sycophanta nunc addidit NOSTIN': nam veteratoris est, etiam mentientem confidere. *Donatus.*

8. PARASITASTER, imitator Parasitorum. *Minell.* sive tiro parasitus, novitius & rudis in arte. PARVULUS, staturâ, aut aetate, aut etiam merè ad contemptum additum est. * PARVULUS.] *Petrus Victorius Var. Lect. XXXV. 18. ex Cod. Bemb.* legit PAULULUS, idque miratur, Faërnium non animadvertisse, confirmans porro vocis usum. Sed & magna *Mss.* parsita legit, quorum duodecim laudat Guyetus. *Infra V. 4. 22. eodem sensu, paulo sumtu.* Et

Graeci μικρόν dixere ὀλίγον. *Vesterhov.*

9. JAM SCIBO.] Haec cum stomacho dicit Demes, simul in aedes Micionis introrumpere parans. *Vesterhov.*

10. QUID AGIS? QUO ABIS?] Hoc jam ebrio convenit, non illi quem cognovimus Syrum, nam quod retinet senem, confessionis genus est. *Donatus.*

11. NON MANUM ABSTINES &c.?] Etiam injecisse manum, ut teneret Denicam, ex ipsius verbis cernitur. *Donatus.* Ita attrectantes & blandiri volentes quasi abigebantur. *Plant. Amph. III. 2. 22.*

posin' es, ut abstineas manum? *Vesterhov.*

MASTIGIA, improbe serue, verbero. MASTIGIA enim est servus, qui aut flagris caeditur, aut certe iisdem caedi dignus est: a μάστιξ *fla-*

¹² An tibi jam mavis cerebrum dispergi hic? *Sy.*

¹³ Abit.

¹⁴ Aedepol commissatorem haud sane commodum,

¹⁵ Praesertim Ctesiphoni. quid ego nunc agam?

Nisi

flagrum. Minell. Sunt qui nominativum hujus vocis statuunt *Μαστίγιας*: Graecis sane *μαστιγίας* est *flagrio*, *mancipium*.

12. AN TIBI JAM MAVIS CEREBRUM DISPERGAM HIC?] Ut apparet, baculo minatur. *Donatus.* CEREBRUM DISPERGI.] Ita est in omnibus Mss. & edd. antiquis. Faerno tamen DISPERGAM, quod est in Donato & Cod. Bemb. minacius videtur: cujus rei rationem non video. De re ipsa vide supra III. 2. 19. IV. 2. 32. & Eun. IV. 7. 33. *Vesterhov.*

13. ABIIT.] Quia prohibere non potuit, demisso & desperanti vultu, quid factum sit, dicit, & abiisse Demeam pronuntiat. *Donatus.*

14. AEDEPOL COMISSATOREM HAUD SANE COMMODO.] Τῷ χλευασμῷ [Rob. Stephanus edidit τῷ εὐφημισμῷ. *Vest.*], tantum [i. e. tam] inopinatus supervenit, ut omnia sic offendant, quemadmodum

qui commissatum ingreditur: quia commissatoris est supervenire ad scortum, & vociferari aliquid in joculari strepitu. *Donatus.* Commissatores dicuntur, qui post coenam veniunt ad laetitiam & ad voluptatem. Ergo nunc [sc. dicit] novum commissatorem Ctesiphoni misimus patrem, cujus rationem habeat [i. e. quem suarum deliciarum faciat participem.] *Eugraph.* COMISSATOREM.] De vocis origine vide G. J. Voss. *Etymolog.* *Suidas*; Κωματῆς, ὁ ἰερὺφῶν μετ' ᾧδῆς ἀσελγῆς. *Hesych.* Κωματῆς, ὁ ἰερὺφῶν μετ' ᾧδῆς. Κωματε, ἢ κωμάζοντος ἱερπομένου μετ' ᾧδῆς. Κῶμοι, ἀσελγῆ ἄσματ' πορνικὰ, συμποσία, ᾠδαί. Similis sententia illa *Menandri*:

Ὁ σκληρὸς ἀνὴρ ἐστὶν ἐν νέῃς γέρον.

15. PRAESERTIM CTESIPHONI.] Bona exceptio, ut ap-

Nisi dum hae ¹⁶ filescunt turbae, interea in angulum ¹⁰

Aliquo abeam, atque ¹⁷ edormiscam hoc villi. ¹⁸ sic agam.

apparent omnibus incommodum [sc. esse *Demcam*], sed praecipue Ctesiphoni. *Donatus.*

16. HAE FILESCUNT TURBAE.] Non quae jam sunt, sed quae erunt. *Donatus.* Ita Plautus Mil. II. 6. 100.

Dum hae confilescunt turbae, atque irae leniunt. Vest.

17. EDORMISCAM HOC VILLI.] Utrumque dixerunt, *Edormire* & *edormiscere*. Plaut. Amph. II. 2. 65.

Dum edormiscat unum somnum.

Rud. II. 7. 28.

Quin abeo hinc in Veneris fanum, ut edormiscam hanc crapulam.

Ridicule de homine uvidis vestibus, & inari suffuso, falsisque poculis nimium invitato. *Vesterhov.* Hoc villi.] Ὑποκόσμημα est vini: ut unus ullus, asinus asellus, vanus vallis [Arbitror scripsisse Interpretem vannus vallum. Vide Varro. nem R. R. I. 52. & Vossii Etymolog. Vest.] vinum villum. *Donatus.* EDORMISCAM.] Per somnum decoquam. *Paraphrastes Delph.*

18. SIC AGAM.] Ita solent post deliberationem, quod facere certum sit, statuentes. Cic. Fam. XIV. 4. ad Terentiam uxorem: *Quid nunc rogem te ut venias, mulierem aegram, & corpore & animo confectam? non rogem? sine te igitur sim? opinor sic agam.* *Vesterhov.*

ACTUS QUINTI

SCENA TERTIA.

MICIO. DEMEA.

Mi. **P**ARATA a nobis sunt, ut dixi, Sostrata,
² Ubi vis. ³ quisnam a me pepulit tam
 graviter fores?

De.

I. PARATA A NOBIS SUNT.]
 De verbis abeuntis vult ostendere Poëta, quam orationem cum Sostrata habuerit ingressus Micio. — **ITA UT DIXI** dicendo, significat se dixisse omnia. *Donatus.* **PARATA SUNT**, sc. quae ad nuptias requiruntur. *Minell.* **A NOBIS**, Me & Aeschino. Exiens ex aedibus Sostratae huic illi inter discedendum loquitur Micio. statuendum autem, ut comici sibi constet verisimilitudo, aedes Micionis & Sostratae contiguas sibi esse, aut certè tam vicinas, ut Micio inter dicendum haec, audire possit suas fores intus pulsari. Vesterhovichius videtur errare, dum arbitratur, sua domo egredientem Micionem haec loqui Sostratae, quae intus maneat; Demeam autem pulsasse extrinsecus fores Micionis, (sc. istius domus,

in quam modò ante Scenam praeced. intro ierat,) deinde pone eas stare, ne, cum aperiantur fores, in viam proturbetur. Haec placeant, cui possunt.

2. UBI VIS, Fiant nuptiae: vel quid tale, aut omisit: aut dicturus hoc ipsum, audit vehementius fores esse pulsatas: & quod agebat, abiecit. *Donatus.* **UBI VIS.]** Sub. adduci filiam. *Vesterb.*

3. QUISNAM A ME PEPULIT.] A ME, modo, id est, *Meas.* **TAM GRAVITER.]** Quia irati omnia concite faciunt, quum pulsandae fores essent exituro foras Demeae, sic eas pulsavit, ut & his ipsis irasci videretur. *Donatus.* **QUISNAM A ME PEPULIT &c. ?]** Guyetus intelligit de Demea e Micionis aedibus egrediente. ridiculum. qui enim

De. Hei mihi! quid faciam? quid agam? quid clamem, aut querar?

* O coelum! o terra! o maria Neptuni! *Mi.* Hem tibi!

P p p p 2

Re-

enim illud sciebat Micio? [auditu, puto, sciebat.] aut, si viderat exeuntem, cur dixit, *QUIS NAM?* [atqui non videbat, sed audiebat pulsantem intus, ut egressuri solebant.] *Vesterhov.* Donatum idem sensisse cum Guyeto, constat ex ejus nota & vereor ne *Vesterhovius* ipse hoc loco sit ridiculus.

5. QUID FACIAM? QUID AGAM? [Varro de L. L. V. subtilius distinguit inter *agere* & *facere*. unde confici queat, *agere* complecti tria, cogitare, dicere, facere. atque adeo *agere* quasi genus esse, *facere* speciem. quae distinctio non perpetuo obtinet. Ita nec perpetua distinctio inter *πραττειν* & *ποιειν* observatur. *Vest.*

6. O COELUM! O TERRA! O MARIA NEPTUNI! In Aeschini peccato Micionem accusavit: in Ctesiphonis, elementa cum Diis omnibus ac toto mundo. Neptunus, quia medius sit inter coelum & inferos, dum utri-

usque regni particeps habetur, [Mss. & edd. vetusti, *particeps est, habetur elementorum* &c. *Vest.*] elementorum omnium potior [positior conjic. *Vest.*] nam ideo tridentem habet pro numerotrium: elementorum ut apud *Virgilium* idcirco dicit [Aen. I. 133.]

Jam coelum terramque meo sine numine, venti,

Misere!

In haec enim tria rerum natura dividitur. ut *Virgilius*, [Videtur e memoria laudasse versum Aen. I. 62.]

Ni faciat, maria ac terras, &c. Vesterhov.]

Principio maria ac terras, coelumque profundum.

Et per hoc totum mundum accusavit. O COELUM! O TERRA! O MARIA NEPTUNI! Utrum Deos elementa vocavit, quod Diis quoque irascitur, qui in iis commorantur, ut dolentes solent? An quia Deos esse non putat, ideo haec omnia Neptuni dicit: quasi dicturus esset, *Neptunia fiant:*

Rescivit ⁸ omnem rem, id nunc clamat ⁹ scilicet: ⁵
 Paratae lites: ¹⁰ succurrendum 'st. *De.* Eccum adest
¹¹ Communis corruptela nostrum liberum.

¹² *Mi.*

fiant: nisi intercederet persona Micionis: quem videns ad aliud conversus, desit diluvium & interitum rebus optare, obiecto fratre, cui maxime irascitur, & propter quem detestabatur omnia. Tale est apud *Virgilium* [Ecl. VIII. 58.]

Omnia vel medium fiant mare.
 An omnia accusat, ut indignantes solent? Ut, [Virg. Aen. II. 745.]

*Quem non incusavi amens,
 hominumque, Deorumque?*

Et ut [Virg. Ecl. V. 23.]

*Atque Deos atque astra vocat
 crudelia mater.* Donatus.

Sic Plaut. Trin. IV. 3. 63.
*mare, terra, coelum, Di
 vestram fidem!*

Horat. Epod. XVII. 30.

*Quid amplius vis? & mare!
 & terra! ardeo.* Vesterh.

7. HEM TIBI !] τῷ ἰδίῳ
 ἱσιμῶ TIBI; nulli enim
 Micio loquitur. Donatus.

8. OMNEM REM.] Psal-
 triam non Aeschini, sed
 Ctesiphonis esse amicam. id
 vero usque adhuc ignorabat
 Desmea. Vesterhov.

9. SCILICET.] Magna
 Mss. & editorum pars Ilicet
 legunt. Sed & ita Donatus,
 & Servius. ad Virg. Aen.
 II. 424. Guyetus in Scho-
 liis Mss. ita: ILICET autem
 hoc sensu de iis rebus dictum
 videtur, quae temporis mo-
 mento aut eripiuntur nobis,
 aut elabuntur; vel de iis,
 quae subito erumpunt, ut tor-
 rentes. a foro autem meta-
 phora. ubi enim licet ILICET
 dixit, i. e. ire licet, ilico
 omnes, quae data porta, ruunt,
 & cum murmure dilabuntur.
 Vesterhov. Si legatur ILI-
 CET, referendum est ad se-
 quentia, & colon, quod
 nunc postponitur voculae,
 eidem anteponendum.

10. SUCCURRENDUM 'ST.]
 Ctesiphoni scilicet. Donatus.
 Cui lites paratae a Demea;
 & qui vix substat, nili
 opem ei tulero. metaphora
 a militia translata. Vesterhov.

11. COMMUNIS CORRUPTELA
 NOSTRUM &c.] Qui
 communiter ambos corru-
 perit. Donatus. Sic Ean. I.
 I. 34. Plaut. Afin. V. 2. 17.
 Is apud scortum corruptela
 est liberis, lustris studet.

Mi. ¹² Tandem reprime iracundiam, atque ¹³ ad te redi.

De. ¹⁴ Repressi: redii: mitto maledicta omnia:

¹⁵ Rem ipsam putemus. * dictum hoc inter nos fuit; 10

P P P P 3 Ex

Ita lego. Heinſius corrupte-
lae tuetur. *Vesterh.*

12. TANDEM REPRIME
IRACUNDIAM.] Mire, quia
reprehendere nequit irascen-
tem, nimietatem reprehendit
irati. Et *Ira*, de causa
est: *Iracundia*, de moribus.
Donatus.

13. AD TE REDI.] Vide
ad *Heaut. V. I. 48. Vest.*
AD TE REDI.] Quia *ira*, ab
eo quod est *Ire* dicitur,
quod a se eat, qui irascitur
& furit. Et, AD TE REDI,
proprie dixit. *Virgilius*
[*Georg. IV. 443. de Pro-*
teo, suam formam recipien-
te.]

Verum, ubi nulla fugam re-
perit fallacia, victus

In sese redit.

Et *Cicero* [in *Q. Caecil. Di-*
vinat. 17. Vest.]: *Redit ad*
se, atque ad mores suos.
Donatus.

14. REPRESSI, REDII.]
Non quid dicatur, sed quo
gestu dicatur, specta: &
videbis neque adhuc repres-
sisse iracundiam, neque ad

se rediisse Demeam. sed
quam mira est atque perspi-
cua moralitas, in hujusmo-
di rebus, apparet. *Donatus.*

15. REM IPSAM PUTE-
MUS.] Videtur paulo citius
destomachatus, quam res
etiam incertae poscebant. Sed
& hoc morale: nam justè
irati, omissa saevitia, ad ra-
tiocinationes saepe festinant.
Et praeterea istud accedit,
quod non invenit jam quod
condigne dicat: simul etiam
quod increpitus est a fratre,
quod apud se jam non sit, per
iracundiam vehementem. PU-
TEMUS.] Tractemus, pur-
gemus. nam & hinc *puta-*
mina, purgamenta dicta
sunt. *Putare* proprie, est
falsa & cassa a veris & uti-
libus refecare. unde arbo-
rum purgatores, *putatores*
dicuntur. Et REM, causam
ipsam litis ostendit. *Donatus.*
PUTEMUS.] Expendamus,
aestimemus. Metaphora a
calculis & rationibus dedu-
cta. *Virg. Aen. VI. 332.*
Multa putans, &c. Vest.

Ex te ¹⁶ adeo est ortum, ne tu curares meum,
¹⁷ Neve ego tuum? responde. *Mi.* ¹⁸ Factum 'st,
 non nego.

De. Cur nunc apud te potat? cur ¹⁹ recipis meum?
²⁰ Cur emis amicam, Micio? ²¹ nam qui minus
 Mihi idem jus aequom 'st esse, ²² quod mecum 'st
 tibi?

15

Quando ego tuum non curo, ne cura meum.

Mi. Non aequom dicis; ²³ non. nam vetus verbum
 hoc quidem est:

24 Com-

* DICTUM — FUIT.]
 Pactum est, convenit, con-
 stitutum est.

16. ADEO, & quidem,
 EX TE EST ORTUM, profe-
 ctum, sc. pactum istud: 3:
 tu id prior proposuisti, tu
 caput & auctor ei fuisti.
 Vesterhovius autem statuit
 illa, EX TE — ORTUM,
 parenthesis naturam habere.

17. NEVE EGO TUUM?] Nisi
 interrogationem haec
 verba habere dicas, multum
 ex emphasi peribit. Sed &
 τὸ RESPONDE id evincit. *Ve-*
sterhov.

18. FACTUM 'ST.] Ap-
 parct, Micionem invitum
 quidem fateri; sed facere
 contemnere objecta. *Donat.*
 FACTUM.] Formula respon-
 dendi. Sic Eun. V. 2. 12.
Vesterhov.

19. RECIPIS.] Videad
 Hec. V. I. 16. *Vesterb.*

20. CUR EMIS AMICAM,
 Micio?] Inclamatio ista no-
 minis, magnam invidiam
 significat. Ut [supra II. I.
 21.]

Regnumne, Aescbine, hic
possides?

Et [Virg. Aen. XI. 362.],
pacem te poscimus omnes,
Turne. Donatus.

21. *Mi.* quidam & edi-
 tipost an. 1469. NUMQUID.
 Alii cum Donato, NUM-
 QUI. *Vesterhov.* Putat qui-
 dem Donatus aut NUM,
 aut QUI abundare: sed ni-
 hil abundabit; si τὸ QUI
 pro ulla ratione capiamus.

22. QUOD MECUM 'ST
 &c.] Pauci Libri praeferunt,
 QUAM QUOD &c. *Vesterhov.*

23.

²⁴ *Communia esse amicorum inter se omnia.*

De. ²⁵ *Facete! nunc demum istaec nata oratio est.*

P P P P 4

MI.

23. *NON.]* Confidenter Non repetivit, non habens rationem quam subiceret: nisi illi proverbium venisset in mentem. Nam quia se videt in malam causam incidisse, totum vernaliter & facete agit: & subjicit aequitatem, ubi iusto se tueri non potest. Quod tamen a Demea statim vincitur, dicendo, NUNC DEMUM ISTAEC NATA ORATIO, ut ostendat illum perturbatum contraria protulisse dictis suis superioribus. *Donatus.* NON —; NON.] Vehemens negatio. Catull. Carm. XIV. 16.

Non, non hoc tibi, *falſe, ſic abibit.*

In quibusdam Codd. est: *MI. NON AEQUUM DICIS. DE. NON? MI. NAM VETUS &c. Vesterb.*

24. COMMUNIA ESSE AMICORUM INTER SE OMNIA.] Inter Pythagoreos ortum dicitur. *Donatus.* Malchus de Pythagora: Τὸς δὲ φίλος ὑπερηγάπα, κοινὰ μὲν τὰ τῶν φίλων εἶναι πρῶτος ἀποφηνάμενος.

Hieronym. advers. Ruffin. *Pythagorica & illa praecepta sunt, Amicorum omnia sunt communia.* *Lindenhrog.* Menander ἐν τοῖς Ἀδελφοῖς: Τὰ τῶν φίλων κοιν', & μόνον τὰ χρήματα, Καὶ νῦν δὲ καὶ φρονήσεως κοινωνία.

Citat Suidas in Κοινὰ τὰ τῶν φίλων. Unde constat *vetus esse verbum.* Cic. Off. I. 16. *Ut in Graecorum proverbio est: Amicorum esse omnia communia.* Idem de Legib. I. 12. Unde est illa Pythagorea vox: Τὰ τῶν φίλων κοινὰ. καὶ φιλίαν ἰσότητᾴα. *Vesterhov.* Haec de communione inter amicos. at de communione bonorum inter fratres habetur elegans proverbium in Vita Gislilii Surſonii: *Sanian et brædra eign best ad ſið 3: Frautum facultates in uno loco (indivisas) videre jucundissimum est.*

25. FACETE! NUNC DEMUM ISTAEC NATA &c.] A-
lii

Mi. Ausculta paucis, nisi molestum est, Demea. 20
 Principio, ²⁶ si id te mordet, sumtum filii
 Quem faciunt, ²⁷ quaeso facito haec tecum cogites:
 Tu * illos duos olim ²⁸ pro re tollebas tua,
 Et me tum uxorem credidisti, scilicet, 25

Ductu-

lii totum jungunt [ut sit, *Facete nunc demum* &c.]: alii separant. Et bene NATA EST: nam sic dicimus de repentinis. *Donatus.* FACETE! festivè. ironia. Sic Phorm. II. 3. 64. *Ha, ha, be! homo suavis.* NUNC DEMUM &c.] Nam antehac Micio bonorum proprietatem asseruerat, Aeschinum quem adoptaverat sibi soli vindicans. Hanc ergo tam repentinam in eo nunc demum extitisse sententiae mutationem, falsè deridet frater.

26. ID TE MORDET.] Sic Graeci quoque, Τὸτ' ἐμὲ δάκνεις. Lindenbrog. Sic Eun. III. 1. 21. & 55. *Vesterbov.* SI ID TE MORDET, SUMTUM FILII QUEM FACIUNT.] Figurativa locutio est: ut [Eun. IV. 3. 11.] *Eunuchum quem dedisti nobis, quas turbas dedit!* *Donat.*
 27. Modo objurgatoriam est QUAESO. *Donatus.*

* ILLOS DUOS.] Servius ad Virgil. Aen. XI. 285.

ILLOS DUO legit; quod & Pierius & Cerda firmant, variis exemplis hanc declinationem Graecissantem adstruentes. Idem in AMBO accidit. Vide Parei Lexic. Plautin. *Vesterbov.*

28. PRO RE TOLLEBAS TUA.] PRO patrimonii qualitate. *Donatus.* TOLLEBAS.] In quibusdam Libris est TOLERABAS [quod Minellius rectè exponit, *alebas & sustentabas.*] Existimatque Faërnus, TOLLEBAS de filiis adultis proprie non dici. Caes. B. G. VII. 77. *Eorum corporibus, qui aetate inutilis ad bellum videbantur, vitam toleraverunt.* *Vesterb.* Ita etiam Tacit. Annal. II. 24. 2. *Miles — fame absumptus, nisi quos corpora equorum eodem elisa toleraverant.* Non tamen est ut vituperetur TOLLEBAS, cum sit figurata dictio antecedentis pro consequente, pueri enim recens editi de terra tollebantur, ut educarentur.

Ducturum: ²⁹ eandem illam rationem antiquam obtine:

³⁰ Conserva, quaere, parce; fac quam plurimum illis relinquas; gloriam tu istam obtine.

Mea, quae praeter spem evenere, ³¹ utantur sine.

³² De summa nihil decedet: ³³ quod hinc accesserit, ³⁰

³⁴ Id de lucro putato esse omne. haec si voles

In animo vere cogitare, Demea,

Et mihi, & tibi, & illis demseris molestiam.

De. ³⁵ Mitto rem; ³⁶ consuetudinem ipsorum. Mi.

³⁷ Mane:

P p p p 5 Scio:

29. EANDEM ILLAM RATIONEM ANTIQUAM OBTINE.]

Sic And. IV. 5. 22. Magna autem Mss. pars, sed & editi quidam praecipui post an. 1469. TIBI OBTINE, legunt. *Vesterb.* RATIONEM ANTIQUAM, pristinum tuum studium, seu vitae institutum.

30. CONSERVA, QUAERE, PARCE.] Hoc sic pronuntiandum, ut appareat hanc ipsam voluptatem displicere Micioni. CONSERVA Parta. QUAERE Nova. PARCE omnibus. *Donatus.*

31. UTANTUR SINE.] Aut deest *His*, ut sit *His utantur*: aut *mea utantur*, antiqua locutio est. *Donatus.*

32. DE SUMMA.] Rei tuae scilicet. *Donatus.*

33. QUOD HINC ACCESSERIT.] *Δεικνύμενος*, h. e. a

me. Et vim habet ACCESSERIT oppositam τῷ DECEDET. q. d. Quod a me accesserit ad tuos redditus, quibus tu tollere solebas filios ambos. *Vesterbov.*

34. ID DE LUCRO PUTATO ESSE OMNE.] Elegans formula. Cic. Fam. IX. 17. De lucro prope jam quadriennium vivimus. Horat. Carm. I. 9. 14.

Quem fors dierum cumque dabit, lucro

Adpone.

Vide Phorm. II. 1. 16. Hec. III. 1. 7. *Vesterb.* Id omne tanquam lucrum inopinatum te invenisse existima. *Paraphrastes Delpb.*

35. MITTO REM.] Pecuniam. *Donatus.*

36. CONSUETUDINEM IPSORUM.] *Loquor*, aut quid tale

Scio: ³⁸ istuc ibam, ³⁹ multa in homine, Demea, 35

Signa.

tale subaudiendum. *Donatus.* Sub. Mihi vide. Intelligit autem consuetudinem cum Pſaltria. Sed & aegre fert consuetudinem Clitiphonis cum Aeschino. unde Clitiphonem recipi non vult a Micione. *Vesterhov.* Paraphraſtes Delphini intelligit *pravam vitae rationem.* cui accedo, cum praefertim Donatus idem senſiſſe videatur, & totum reſponſum Micionis de moribus filiorum agat.

37. MANE: SCIO: ISTUC IBAM.] Moralis & faceta correptione, continens in ſe latenter blandimentum, quo delineatur auditor. *Donatus.* Scio, intelligo, quid velis dicere. ISTUC IBAM, Volebam istuc dicere. *Minell.*

38. ISTUC IBAM.] Vide ad Eun. I. 2. 44. & 75. *Vesterhov.*

39. MULTA IN HOMINE DEMA SIGNA INSUNT.] *Obscuriſſimum ſenſum & re & verbis* Donatus vocat. Et ſane totus hic Micionis ſermo parum cohaeret. Ubi enim dixiſſet, MULTA IN HOMINE, DEMA, SIGNA INSUNT, EX QUIBUS CONJECTU A FACILE FIT, ſuſpendit ſermonem, neque ad-

dit, quod addendum erat. Illa autem, QUAE EGO ILLIS INESSE VIDEO, quid ſibi velint, non video. Et ſi vel maxime SIGNA intelligas filiis INESSE, quae illa SIGNA? aut cujus rei? Inſert tamen Micio, UT CONFIDAM FORTE ITA UT VOLUMUS. Retulerim igitur ad artificium Poëtae, Micionem & veris rationibus argumentisque pro illa filiorum vita deſtitutum, & nihilominus Demeam in ſuam ſententiam pertrahere ſtudentem potius quidquid dicere, & verba ſine ſenſu velle fundere, quam committere, ſe ſaeviticiſ diſtis a Demea proteſtari. Idem accidit Alceſimarcho Plautino, Citeſt. II. 1. *Vesterhov.* Iſta autem obſcura, ſive potius confuſa & hiulca, oratio, incipiens ab hiſce verbis, MULTA IN HOMINE &c., extenditur uſque ad illa verſu 40. QUAE EGO ESSE IN ILLIS VIDEO, quae plauſibiliter ſatis explicatur a Farnabio hunc in modum: *Homini intelligenti facile eſt de vita & moribus adoleſcentum aſtimare a nimum ipſorum & ingenium.* adeo

Signa insunt, ex quibus conjectura facile fit;

40 Duo quum idem faciunt, saepe, ut possis 41 dicere,

Hoc

adeo etiam, ut cum duo idem facere videntur, dicat tamen peritus rerum aestimator, hoc licet huic impune facere, qui sc. liberali ingenio prae-ditus est, nec facile corrum-pi potest. illi non licet, quippe qui per naturae improbitatem obsequio abuitur. sequitur hypotesis, Quae ego esse in illis video, &c.

40. Duo QUUM IDEM FACIUNT.] Obscure locutus est, quum hic sit sensus: Duo idem faciunt, quorum uni licet facere, alteri non licet. Donatus. Hoc cum praecedenti jungit Paraphra-stes Delphini, & sic exponit: Ex quibus conjicere possumus, cum duo eandem rem faciunt, uni nocituram eam esse, non alteri; adeo ut quis dicere possit, huic licet sine periculo damni id agere, illi &c. Malim Hysterologiam statuere, & sic in ordinem redigere: Saepe ut possis dicere, quum duo idem faciunt. * Duo QUUM IDEM FACIUNT.] Videtur tangere iniquitatem judicium, & προσωπολήψιαν, Unde A-

nacharsis leges [Solonis araneorum telis similes esse dixit, in quibus adhaereant muscae, majores volucres non item. Qui sensus verborum sine sensu prolatorum siminus placet, possit respici ingenii & indolis diversitas, qua fit, ut hujus mores placeant, alterius sint odio. Confer Fabulam de catello & asino domino adblandientibus, quae est in Append. Fab. Phaedri, X. Nihil quoque frequentius in duorum procorum ambitu urbanis tincto salibus. Non valde diversum est illud Juvenalis XIII. 104.

Committunt eadem diverso crimina fato.

Ille cruce[m] sceleris pretium tulit, hic diadema. Vest.

41. DICERE posuit, pro intelligere & scire: ab eo quod praecedit, id quod sequitur. ut, [Phorm. III. 2. 8.] Foeneratum istuc beneficium pulcre tibi dices. Et [supra II. 2. 43.] Memorem me dices esse & gratum. Donatus.

Hoc licet ⁴² impune facere huic, illi non licet :
 Non quod dissimilis res sit, sed ⁴³ quod is, qui facit.
⁴⁴ Quae ego illis inesse video, ut confidam ⁴⁵ fore ⁴⁰
 Ita ut volumus. ⁴⁶ video sapere, intelligere, ⁴⁷ in
 loco

Vereri, ⁴⁸ inter se amare: ⁴⁹ scire est liberum

In-

42. Sine punitione & reprehensione. *Minell.*

43. QUOD IS, QUI FACIT.] Dissimili ingenio sit. *Minell.*

44. QUAE EGO ESSE IN ILLIS VIDEO.] Ordo & sensus hic est. *Multa in homine, Demea, signa insunt, ex quibus conjectura facile fit: quae ego illis inesse video, ut confidam fore ita ut volumus.* Donatus. QUAE &c.] Signa praedicta inhaerentia homini, ex quibus mores futuri possunt conjectari. *Minell.* ILLIS INESSE.] *Mss.* quidam & editi post an. 1469. IN ILLIS ESSE. *Vesterhov.*

45. FORE ITA, UT VOLUMUS.] Nostris votis in posterum suis probatis moribus responsuros [filios.] *Minell.*

46. VIDEO SAPERE.] Enumerat signa. INTELLIGERE, quid faciant in rem suam. *Minell.* SAPERE, sapientes esse.

47. IN LOCO.] Ubi est opus & opportunum. *Minell.* Ubi res & tempus id postulant. * VERERI, Verecundos esse, & modestos. *Paraphrast. Delpb.*

48. INTER SE AMARE.] Cito [i. e. compendiose] dixit INTER SE: quod est, quum alter alterum invicem amat. *Donatus.* Sic Plaut. Capt. II. 3. 60. *Videas corde amare inter se.* Cicero ad Q. Fr. III. 3. *Valent pueri, studiose discunt, — & nos, & inter se amant.* *Vesterhov.*

49. SCIRE EST.] EST, pro licet, per Hellenismum. *Virgil. Georg. IV. 447.* neque est te fallere cuiquam.

Tacit. Annal. XVI. 34. 3. Ut conjectare erat intentione vultus. Porro LIBERUM, liberale, & INGENIUM ATQUE ANIMUM abundanter posuit amplificandi causa, cum unum sufficeret; nisi statu-

mus

Ingenium, atque animum. ⁵⁰ quovis illos tu die
Reducas. ⁵¹ at enim metuas, ne ⁵² ab re sint tamen
Omissiores paullo. ⁵³ ô noster Demea, 45

⁵⁴ Ad omnia alia aetate sapimus rectius.

Solum unum hoc vitium senectutis adfert hominibus,

⁵⁵ *Attentiores sumus ad rem omnes, quam sat est:*

⁵⁶ Quod

mus Hendyadyn Figuram
pro eo quod est, *Ingenium*
animi 3: naturam.

50. QUOVIS ILLOS TU DIE
REDUCAS.] Revocare possis
in bonam vitae viam illos fi-
lios, quodcumque libue-
rit tibi: non enim in ma-
lis pertinaces sunt. *Minell.*

51. AT ENIM METUAS.]
Certe possis metuere. Oc-
cupatio, qua occurritur ar-
gumento, quod Demea ob-
jicere poterat, nempe inte-
rim perire rem familiarem,
dum eis convivia & amores
concedantur. *Minell.*

52. AB RE SINT TAMEN
PAULLO OMISSIORES.] Vide
Heaut. V. 2. 9. *Vesterhov.*
OMISSIORES.] *Α νημένοι*,
ἀνελώτεροι, negligentiores.
Donatus. AB RE, circa rem
(familiarem) sc. conservan-
dam.

53. O NOSTER DEMEA.]
Blanda & cum quodam com-
plexu ejus, qui reprehен-
ditur, inculatio, & de mo-
re sublata [i. e. *sumpta*.] Et

hic hoc dixit, tanquam di-
cturus esset, *Multa te la-
tent, simplex homo es.* nam
hujusmodi sententia latenter
quandam dicentis auctorita-
tem fiduciamque designat.
Donatus.

54. AD OMNIA ALIA AE-
TATE SAPIMUS RECTIUS.]
Praeterquam ad avaritiam.
Et per hoc, quod optas li-
beris, vitium senectutis est.
Donatus. Menander:

Εἰ γὰρ ἄλλ' ἀφαιρῆιν ὁ πο-
λὺς εἰώθει χρόνος
Ἡμῶν γὰρ γε φρονεῖν ἀσ-
φαλέστερον ποιεῖ.

Citat Stobaeus, Tit. CXVI.
Vesterhov. AD, pro, quod
attinet ad, s. simpliciter, in
aliis rebus. AETATE, sc.
multâ, 3: senectâ; nam haec
aetas dicta antiquis est, κατ'
ἐξοχὴν. *Symmach.* Epist.
III. 13. Nec *Achilli* excusa-
vit aetatis suae frigus *Phoe-
nix* monitor.

56 Quod illos sat aetas acuet. *De.* 57 Ne nimium modo

58 Bonae

55. ATTENTIORES SUMUS AD REM OMNES &c.] Proprie ATTENTIORES reddidit *omissioribus*. Donatus. Sic infra V. 8. 31. Cicero Fam. IX. 16. *Cum rem habehas, quaestibus te faciebam attentorem*. Horat. Epist. I. 7. 91.

Durus, ait, Vultei, nimis attentusque videris.

Senuin avaritiam exagitat Cicero de Senect. 18. *Vesterhov*. Diligentiores & magis anxii ad divitias comparandas [& servandas] nos omnes senes sumus, quam aequum est. *Minell*. *Lampridius* in *Alexand. Severo* 43. Ad aurum colligendum attentus. *convenit Island*. *Modissall*, quod tamen per *Charientismum* designatur *pecuniae tenax*, non autem *pecuniae avidus*, seu *avarus*.

56. QUOD ILLOS SAT AETAS ACUET.] H. e. Hortabitur, urgebit, stimulabit. Cicero pro Rosc. Amer. 38. *Illum acuire, bos — fallere: illum identidem monere, ut caveret*. Virg. Georg. I. 123.

curis acuens mortalia corda.

Metaphora a cote. Cic. Off. III. 1. *Duae res, quae languorem afferunt cacteris, illum acuebant, orium & solitudo*. *Vesterhov*. QUOD, Ad quod. *Paraphrast. Delph. & Minell*.

57. NE NIMIUM MODO BONAE TUAE ISTAE NOS RATIONES, — ET TUUS ISTE — SUBVORTIT.] Si NAE, valde, SUBVORTIT infra legendum est: Si NE, pro non, conjunctio est. & SUBVORTAT legendum, ita ut subaudiatur *Timeo*, vel aliquid tale. Et TUAE & ISTAE quod ait, significationem habent nulliusmodi rationem & ineptam [*rationum — ineptarum*, conjic. *Vist.*]: nam apparet non eas probari ab eo, qui sic loquitur, ut supra. *Fam vero omitte, Demea*, istam tuam iracundiam. Donatus. NE — SUBVORTANT.] Ita legunt tres Mss. Leid. & tres Pall. laudante Pareo, item Edd. melioris notae. Rob. Stephanus, Pulmannus, Plantinus ediderunt: NAE — SUBVORTIT. *Vesterhov*. NIMIUM refero ad BONAE, & or-

58 Bonae tuae istae nos rationes, Micio, 50
Et tuus iste animus 59 aequus subvortant. Mi.

Tace:

Non fiet. mitte jam istaec: 61 da te hodie mihi:

62 Exporge frontem. De 63 Scilicet, ita tempus fert:

Fa-

ordinem constituo: *Modo ne nimium bonae.* Minellius ante MODO, supplet. *Vide.*

58. BONAE RATIONES, pulchrae, praeclarae sententiae, seu pulchra tua ratiocinia. ironice.

59. AEQUUS, mitis & facilis. *Paraphrastes Delpb.* SUBVORTANT, perdant. *Idem.*

60. TACE nunc pro *ἐμφημισμῶ* positum est: quasi diceret, Non subvertet. ne dixeris, quod mali ominis verbum est. *Donatus.*

61. DA TE HODIE MIHI.] Accommoda te ipsum voluntati meae. nam ad animum transtulit, quod est corporis. DA TE HODIE MIHI.] Si non vis, inquit, propter te: vel propter me mitis esto. *Donatus.* Plant. *Afin.* V. 1. 21.

Quin te ergo hilarem das mihi?

E Sophoclis Philocteta adscripterat suo Codici Ge.

rard. Falkenburgius: *Δός μοι σεαυτὸν.* Versus est 84. *Vide Eun.* III. 3. 10. *Vest.*

62. EXPORGE FRONTEM.] Quia *contrabi* in verbo [*contrario verbo*, vel, a *severo*, conjic. *Vest.* Credo scripsisse Grammaticum *inverso* adverbialiter, i. e. e contrario.] dicitur. Et verbo isto ostenditur, quanto conatu opus sit, ad explicandam tantam contractionem senectutis ac severitatis. *Donatus.* Homines tristes & saevi contrahere frontem dicuntur, quod *caperare* dixit Plautus, seu a caprorum frontibus crispis, seu a cornuum caprinorum similitudine. Hoc Festo, illud Nonio videtur. Quorum igitur vultus inutaretur ad serenitatem, *porrigere* & *exporrigere* frontem dicebantur. Plaut. *Cas.* II. 4. 3. *Primum* ego te porrectiore fronte loqui mecum volo.

Quod Horatius *Epist.* I. 18. 94.

Deme

Faciendum est, caeterum rus cras cum filio

64 Cum primo luce 65 ibo hinc. *Mi.* Immo 66 de nocte cenfeo: 55

Hodie modo 67 hilarum fac te. *De.* 68 Et istam Psaltriam

Una

Deme supercilio nubem.

Dixit. Vesterhov.

63. SCILICET ITA TEMPUS FERT: FACIUNDUM EST.] Ita solent, qui post longam altercationem vinci se patiuntur. Sic Eun. I. 2. 105. *Vesterhov.* FACIUNDUM EST.] Satis mire: tanquam necessitate cogatur ad gaudendum agrestis senex *μισοκαλήμερος* [i. e. *osor festivitatis*. Ita autem lepide correxit *Vesterhovius* monstrum illud Graeci vocabuli, quod hic in Donato bis legebatur.] *Donatus.*

64. CUM PRIMO LUCU.] Veteres dicebant *lucum* pro luce, pro sole ponentes. Ergo CUM PRIMO LUCU, quum primum sol coeperit illucere. *Donatus.* Ita plerique *Mss.* & impressi. Pauci, in quibus *Mf. Lips.* & edit. anni 1469. CUM PRIMA LUCE. Plautina est *cum primo luci*, *Cistell.* II. 1. 49. nisi forte ibi legendum *lucum*, quod *Amph.* I. 1. 11. *Meursius* faciendum censet. *Cice.*

ro Off. III. 31. *Cum prima luce.* *Virg. Aen.* VII. 130.

&, primo laei cum lumine solis.

Gr. *ἀμα εἰω, ἀμὴ ἡμέρα, ἀμα ἴω διαυγάζειν.* Multa huc pro PRIMO LUCU congestit *Guyetus* in *ἀνεκδότοις.* *Vesterhov.*

65. IBO HINC:] Tanquam de malo loco. *Donatus.*

66. DE NOCTE.] Abundat *De. Donatus.* IMMO DE NOCTE &c.] Approbo, ut vel hac statim nocte abeas. Prima specie adulatur fratri: sed occultè ait longam ejus praesentiam esse odiosam.

67. HILARUM FAC TE.] *Supra IV. 7. 38. Vesterhov.* FAC TE] Eodem verbo utitur, quo jamdudum: ut laborem ad laetitiam se convertentis ostendat: id est, elabora ut sis hilaris. *Donatus.*

68. ISTAM PSALTRIAM — ABSTRAHAM.] ISTAM odium significat. *ABSTRAHAM.*] Apparet

Una illuc mecum hinc abstraham. *Mi.* 69 Pugnaveris.

Eo pacto 70 prorsum illic alligaris filium.

Modo facito, ut 71 illam serves. *De.* Ego istuc videro:

Atque ibi, 72 favillae plena, fumi, ac pollinis, 60

73 Co-

paret illum quasi mancipium ducturum puellam, non ut fidicinam. *Donatus.* ABSTRAHAM.] Quasi invitam & reluctantem. Sic *And.* I. 5. 8. & III. 2. 39. *Vesterhov.*

69. PUGNAVERIS.] Magnam rem feceris: Sic *Lucilius*,

Vicinus tui socii, & magnam pugnavi pugnā. Donatus.

Rem magnam facere *pugnare* dicebant, seu serio, seu joco. *Cic. Fam.* III. 10. [num. 11.] *Illud pugna & enitere, ne quid nobis temporis prorogetur.* *Vesterhov.* Rem proeclaram feceris. *Paraphrastes Delph.* Viceris. *Minell.* Hoc autem per ironiam dicit; nam scit amicam lubenter secuturam esse amatorem.

70. PRORSUM ILLIC ALLIGARIS FILIUM.] Haec cum risu dicit *Micio*, Et *ligare*, est injicere alicui vincula. Quis vero dicitur *alligari* ad aliquid, sine quo esse non

possit? [malim hanc notam quaestionis mutata in colon, & *Quis pro aliquis capiam.*] Ergo proprie ad amicum alligari adolescentem dixit amatorem. PRORSUM autem, certe, recte, ac verè significat. *Donatus.* ILLIC ALLIGARIS.] Legitur & ILLUC & ILLI adverbialiter. Videtur autem potius *rus* intelligere, quam *Psaltiriam*. quare mox addit: MODO FACITO UT ILLAM SERVES, q. d. caveto, ne illa aufugiat, & tuus fortasse filius una. *Vesterhov.*

71. ILLAM SERVES.] Acendum ILLAM [i. e. vocabulum ILLAM clarius eloquendum est caeteris, utpote significantius]: Hoc est, non jam filium, sed ILLAM serva, in qua utrumque retinueris. *Donatus.*

72. FAVILLAE.] Scintillae extinctae & desertae ab igne. *Minell.* Confer *Servium* ad *Virg. Aen.* III.

Q q q q

573.

73 Coquendo sit faxo, & molendo: praeter haec

74 Meridie ipso faciam, ut stipulam colligat:

75 Tam

573. Plerumque *Favillam* usurpat Virgilius de scintillis è flamma evolantibus. **PLENA SIT**, lis cooperta inficiatur, ac decoloretur.

73. **COQUENDO SIT FAXO, ET MOLENDO.**] Atqui *molere* prius est quam *coquere*: sed illud prius posuit, quo pulchritudo magis foedatur. an quia prius torreatur triticum, ut tundi possit? ut *Virgilius* [Aen. I. 179.]

*Et torrere parant flammis,
& frangere saxo.*

COQUENDO — ET MOLENDO.] Ne ametur scilicet. *Donatus.*

74. **MERIDIE IPSO.**] Cum sol vehementior est. **MERIDIEM** dixerunt veteres, quasi *medidiem*, R pro D posito, propter cognationem harum inter se literarum. *Donatus.* **MERIDIE IPSO FACIAM &c.**] Intelligit *ἡμεραν μέσσην, ὅταν ὁ ἥλιος τὸ φλεγῶδες ἐκλάμψειαι.* Virg. Georg. I. 297.

At rubicunda Ceres medio succiditur aestu.

Martial. III. 44. 7.

Non dispas medio perusta sole.

Gell. V. 14. Sole medio, rapido & flagrante. Tibull. I. 10. 13.

*Jam mihi persolvēt poenas,
pulvisque decorem*

Detrabat, & ventis horrida facta coma.

Uretur facies, urentur sole capilli.

Ovid. Fast. IV. 705. & 706. Minitatur igitur De mea, se Psaltriā relegaturum ad spicilegium, ut Varro ait. *Stipula* vero pro calamis ponitur & spicis, *καλαχρησικῶς*. Alio sensu id est, quod demesso frumento in agris relinquitur. **MERIDIE IPSO.**] Id tempus prandio vel quieti solitum dari, ad Gen. XVIII. 1. observant Jun. & Tremell. Quod *meridiari* dixerunt. Quo major De meae immiserordia. *Vesterhav.* **UT STIPULAM COLLIGAT.**] Quod sub sole fieri necesse est. *Donatus.*

75 Tam excoctam reddam, atque atram, quam carbo 'st. *Mi. Placet.*

Nunc mihi videre sapere. 76 atque equidem filium

77 Tum etiam, si nolit, cogas, ut cum illa una cubet. 65

De. 78 Derides? fortunatus, qui istoc animo sies.

Q q q q 2

Ego

75. TAM EXCOCTAM REDDAM, ATQUE ATRAM.] EXCOCTAM, ad tenuitatem siccati coloris [Hadr. Junius legit *siccantis caloris*. Vesterhovius mallet, *siccatae cuticulae*]: ATRAM, ad colorem retulit. Et vide quam aspera, quamque ingrata clausula sit, qua saevidici senis finitur oratio. *Donatus.* EXCOCTAM.] Tostam. *Paraphrastes Delph.* Tantum a sole desiccata atque nigram siue calore solis exustam efficiam, quantum carbo est excoctus atque ater. *Minell.* *Lucret. Lib. VI. 962.*

Principio, terram sol exco-
quit, & facit are.

3: arefacit. Idem *ibid. vers.*

722.
Inter nigra virum, perco-
ctaque saecula calore.

Qui versus ferè invariatus recurrit *ibid. 1107.* Vesterhovius componit *Plauti Poen. V. 5. 9. ad 12.* ubi, quod hic a sole, idem a pugnibus suis minuitur miles.

76. ATQUE EQUIDEM FILIUM &c.] Non solum suadet laetitiam, sed etiam ridere cogit invitum. *Donatus.*

77. TUM ETIAM, &c.] Pauci Codd. TUUM praeferunt. Praetulerim autem TUM, cum ob Codicum numerum, tum quod sensus sit, *Tum, ubi ita habita eris Psaltria, ut placere amplius non possit, cogas filium, ut una cubet cum illa.* CUM ILLA UNA CUBET.] Sic *Hec. I. 2. 63. Plaut. Bacchid. IV. 9. 86.*

Quod cum peregrini cubui uxore militis.

Amph. II. 2. 103.

mecum coenavisti, & mecum cubuisti. Vesterh.

78. DERIDES? FORTUNATUS, QUI ISTO ANIMO SIES.] Hoc verbum vultu Demeae sic profertur, ut subrisisse videatur invitus. Sed rursus EGO SENTIO, amare seve reque dixit. Et *Ridet,* qui simpliciter ridet: *DE-*

RIDET,

Ego sentio. *Mi.* Ah! pergisne ⁷⁹? *De.* ⁸⁰ Jam jam desino.

Mi. I ergo intro, & ⁸¹ cui rei opus est, ei hilarem hunc ⁸² fumamus diem.

RIDET, qui cum alterius irrisione & contemptu ridet. — Non laudantis est quod ait FORTUNATUS: sed moraliter reprehendentis. ut si dicas, quum te aliquid cura offenderit, fortunatos stultos qui nihil sentiant. *Donatus.*

79. *In tuis jurgiis, subaud. Minell.*

80. JAM JAM DESINO.] Et hic velut necessitatem queritur imponi sibi. *Donatus.* *Irasci, subaud. Minell.*

81. ET CUI REI OPUS EST.] Cui rei credis, nisi nuptiis? hoc est, ludo atque laetitiae, voto & gaudio nuptiali. HUNC SUMA-

MUS DIEM.] Non accipiamus, sed impendamus & consumamus. Unde & *Summum* dicimus pecuniam, quae infumenda est. *Donatus.* Faërus ex Libro Vaticano, Basilic. & Bemb. monet legendum esse: ET CUI REI EST, EI REI HUNC SUMAMUS DIEM. Sed & ita est in *Ms. Lips.* & edit. 1469. Codices alii praeferunt: ET CUI OPUS EST REI, EI REI HILAREM &c. *Vesterbov.* OPUS EST, sub. *sumi*, seu, ut *sumatur*, ex sequentibus. Minellius quoque excludit OPUS, & exponit tō Est, per licet *sumere*. videtur commodius subaudiri *sumendus*.

ACTUS QUINTI

SCENA QUARTA.

DEMEA.

¹ NUMQUAM ita quisquam ² bene subducta ratione ad vitam fuit,

³ Quin

1. NUMQUAM ITA QUISQUAM &c.] Sententiam qua-

tuor horam versuum firman-
t plures. Solonis fertur:

77

3. *Quin res, aetas, usus, semper aliquid adportet novi,*

Q q q q 3

Ali-

γῆράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ
 διδασκόμενος. *Senesco multa
 semper discens.* Bionis:
 ἡ οἰσις τῆς προκοπῆς ἐγ-
 κοπή. *Opinio praecidit pro-*
fectus. Pindari: ἀμέραι ἐ-
 πίλοιποι μάρτυρες σοφώ-
 τας. *Dies sequentes testes*
sapientissimi. P. Syrus:
Discipulus est prioris, poste-
rior dies. Vesterhov.

2. BENE SUBDUCTA RATIONE.] Bene disposita, bene computata: *Ducere* enim est digitis computare. Sed *Ducere* [*Adducere* conjic. *Wieling.*] est apud alium & palam: *Subducere*, apud se ipsum & secreto. quo magis in verbo isto majoris attentionis & diligentiae signum est. *Donatus.* Ratio loquendi a tabulis accepti & expensi deducta. *Plaut. Capt. I. 2. 89.*

subducam ratiunculam, Quae illam argenti mihi apud trapezitam fiet.

Quod vel digitis explicandis & complicandis, vel notis scriptis, quas cifras vocamus, fit; ut appareat seor-

sim rationem putando, quid alii nobis, quid nos aliis debeamus. Unde *Plautus Curc. Aët. III. versu 1.*

Beatus videor: subduxi ratiunculam,

Quantum aeris mihi sit, quantumque alieni fiet.

Eleganter Cicero Fam. I.

9. [22.] *Hic ego, quantum humano consilio efficere potui, circumspēctis rebus meis omnibus, rationibusque subductis, summam feci cogitationum mearum omnium: quam tibi, si poterō, breviter exponam.* *Vesterhov.* AN VITAM, *Instituendam, id est, ad vivendum.* *Minell.* Nota subducta ratione fuit, pro, subduxit rationem. at noli temere imitari.

3. QUIN RES.] QUIN, modo, *cur non* significat [*malim, ut non.*] RES, AETAS, USUS.] Tria posuit, ex quibus Res pro experientia ponitur: & hac dicit se esse mutatum. nam in ox dicet, RE IPSA REPPERI, FACILITATE NIHIL &c. *Donatus.* Rem quoque pro experientia cepit *Minellius,*
Usus

Aliquid moneat, ut illa, quae te scire credas, ⁴ nescias:

⁵ Et quae tibi putaris prima, in experiundo ⁶ repudies:

Quod nunc mihi evenit. nam ego ⁷ vitam duram, quam vixi usque adhuc, ⁸

⁹ Prope jam excurso spatio mitto: ⁹ id quamobrem? re ipsa repperi,

¹⁰ Fa-

Usus autem, pro exercitatione [s. habitu] in modo vivendi. Paraphrastes Delphini Resper rerum occasiones; Usus per experientia interpretatur. si per rerum occasiones intellexit, casus, eventa, accidentia; assentior.

4. NESCIAS, Intelligas te nescivisse ante. Mincll.

5. QUAE TIBI PUTARIS PRIMA.] Ante alia eligenda: quae & primo loco ponenda, ac per hoc optima. Donatus. Lucil. Sat. incerta: Commoda praeterea patriae sibi prima putare. Vest.

6. REPUDIIS.] Sic And. IV. 3. 18. Georg. Fabricius laudat C. Fannii sententiam, ex Annalium primo: Cum in vita agenda didicimus multa, quae in praesentiarum bona videntur, post inventa multo amplius aliusmodi, atque ante visa essent. Vesterhov. IN EXPERIUNDO.] Inter utendum.

Paraphrastes Delph. 3: cum ea ad factum applicas, s. exsequeris, aut exsequi vis.

7. VITAM — QUAM VIXI.] Αἰσχισμος. Ut Lucilius,

Magnam pugnavimus pugnam. Donatus.

8. PROPE JAM EXCURSO SPATIO.] Id est, ad calcem, propter [i. e. prope. Vest.] ipsos decursus metasque vivendi. [Ex voce decursus colligit Vesterhovius, legisse Interpretem DECURSO, pro EXCURSO.] Et est με-

ταφορὰ sumta a cursoribus. EXCURSO SPATIO.] Id est, in summa senectute; Donatus. Constantem fere Mss. lectionem esse EXCURSO observat Vesterhovius; Priscianum tamen Instit. Grammat. Libb. VIII. XI. & XVIII, legere DECURSO, affertque hujus locutionis exempla,

¹⁰ *Facilitate nihil esse homini melius, neque clementia.*
Id esse verum, ex me, atque ex fratre, cuius facile
est noscere.

Ille suam semper egit vitam in otio, in conviviiis:

¹¹ Clemens, placidus, ¹² nulli laedere os, arridere
omnibus. IO

¹³ Sibi vixit: sibi sumtum fecit: omnes bene dicunt,
amant.

Q q q q 4

¹⁴ Ego

xempla, ex Plaut. Merc.
IM. 2. 4. Stich. I. 2. 14.
item Lucret. Lib. III. 1055.
*Ipsē Epicurus obit, decurso
lumine vitae.*

Cic. Tusc. Quæst. I. 8.
*Nunc video calcem: ad quem
quum sit decursum, nihil sit
praeterea extimescendum.* De
Senect. 23. *nec vero velim,
quasi decurso spatio, ad car-
ceres a calce revocari.* Pro
P. Quinct. 31. prope æta-
jam ætate, decursaque. Mo-
net porro eodem sensu mo-
ribundam Didonem, apud
Virg. Aen. IV. 653. dixisse;
*Vixi, & quem dederat
cursum fortuna, peregi.*

Optime autem omnium Pau-
lum Apostolum, 2. Timoth.
IV. 7. Τὸν δρόμον ᾗσέ-
λεκα. Caeterum arbitratur
dubium esse posse, an Ex-
currere pro decurrere, ad
finem currere, recte dicatur.
quod tamen mihi cum ana-
logia non videtur pugnare.

9. ID QUAMOBREM? RE-
IPSA REPPERI.] Quia secum
loquitur, ideo multa reti-
cet. Et deest *Faciam?* &
Si quis quaerat: & Dicam,
Donatus.

IO. FACILITATE.] Inter
Facilitatem & *Clementiam*
hoc interest: *Facilis* enim,
cujus ira cito solvitur: *Cle-
mens*, qui non irascitur.
Donatus.

II. CLEMENS, PLACIDUS,
&c.] Mira varietas & in
locis, & in partibus oratio-
nis. Et CLEMENS est, qui
colit mentem suam, nec eam
vexat irascendo. CLEMENS,
PLACIDUS.] CLEMENSEST cir-
ca recte agentes: PLACIDUS
etiam circa delinquentes, Et
Clementis est, NULLI LAE-
DERE OS: *Placidi*, ARRIDE-
RE OMNIBUS. Et CLEMENS
animo, PLACIDUS vultu.
Donatus.

12. NULLI LAEDERE OS.]
Id est, nullum praesentem
lac-

14 Ego ille agrestis, saevus, tristis, parcus, truculentus, tenax,

Duxi uxorem: 15 quam ibi miseriam vidi! nati filii:

16 Alia

laedere. Et vide quam grate [Mss. & veteres Impressi graece. Vest.] a nominibus verba [ad verba. conjic. Weling.] transeant. Donatus.

NULLI LAEDERE OS] Quod quid sit explicat Augustinus de Civit. Dei, Lib. I. 9. *Vel cum laboris piget, vel os eorum verecundamur offendere.* De iis, qui alios peccantes admonere meruunt. Gr. Εἰς τὴν κεφαλὴν εἰπεῖν. καὶ τὸ στόμα εἰπεῖν. Fit hoc, profertendo verba molesta, quibus se laesum testatur ipso vultu, in quem dictum est.

Vesterbov. LAEDERE —, ARRIDERE.] Aut *suetus* subauditur; aut hi infinitivi ponuntur nunc pro gerundio in Do. Horat. Serm. II. 8.

24. Ridiculus rotas simul obforbere placentos.

ARRIDERE autem OMNIBUS, intelligo *videre ad omnia, cum risu excipere seu approbare.* Minellius exposuit: *Risu suo omnibus benignitatem suam, seu favorem ostendere.*

13. SIBI VIXIT.] Nimirum uxorem non ducendo, ex cuius more & arbitrato multa fuerint facienda. quam oppositionem ipse Demea facit. Sic And. I. 1. 126. Vesterbov. SIBI, ad suum commodum, ex mente Paraphraetae Delph. Uterque sensus consistere potest.

14. EGO ILLE AGRESTIS. &c.] Bene addidit ILLE, quasi jam notus, hoc ipso quod ferus atque AGRESTIS. Et SAEVUS factis. TRISTIS animo: TRUCULENTUS vultu. Et aliter dici potest, ut TRISTIS sit, qui dolet: TRUCULENTUS & SAEVUS, qui terret. Et ideo αὐξήσις mira per ista decurrit. Donatus. AGRESTIS.] H. e. Fetus, ἄγροικός. Hunc designat Horatius Epist. I. 18. 5.

Est huic diversum vitium vitio prope majus;

Asperitas agrestis & incinna gravisque.

Et Serm. I. 7. 6.

Durus homo, atque odio qui possit vincere regem. Vest.

15.

¹⁶ Alia cura. porro autem, illis dum studeo ut ¹⁷
 quam plurimum
 Facerem, contrivi in quaerendo ¹⁸ vitam, atque
 aetatem meam. ¹⁵
 Nunc exacta aetate, ¹⁹ hoc fructi pro labore ab his
 fero,

Q q q q 5

Odium

15. QUAM IBI MISERIAM
 VIDI.] Ibi inquit, quasi u-
 xor locus sit. *Donatus.*
Menander:

Τὸ γυναῖκα ἔχειν, εἰναι ἴε
 παίδων, Παρμένων,
 Πατέρα, μερίμνας τῷ
 βίῳ πολλὰς φέρει.

VIDI, Expertus sum. *Virg.*
Aen. II. 5.
quacque ipse miserrima
vidi.

Cic. pro Mil. 36. Praeclare
enim vixero, si quid mihi
acciderit prius, quam hoc
tantum mali videro. Est &
sacra phrasis Psalm. XXXIV.

13. Quod Petrus expressit
 I. 3. 10. *Vesterhov.* Exem-
 plum ex Virgilio minus ap-
 tum est, quum ibi τὸ *Vidi*
 ponatur sensu proprio, ut
 constare potest ex versu se-
 quenti. At Plautus aliquo-
 ties usus est hoc verbo, pro
 experiri. Ibi, in conjugio,
 exponit Minellius.

16. ALIA CURA.] Non
 altera. *Donatus.* Qui sunt
 mihi alia sollicitudo, prae-
 ter uxorem. *Minell.* Meto-
 nymia causae.

17. QUAM PLURIMUM,
 sub. *honorum.* *Minell.* FA-
 CEREM, conficerem, para-
 rem. *Nepos in Cimone I.*
 3. *Qui magnas pecunias ex*
metallis fecerat. Author Bel-
li Hispaniensis XXII. 6.
Cum bene magnam manum
fecisset.

18. VITAM — ATQUE
 AETATEM.] Aut his idem
 dicit senex, aut *Vitam* mo-
 dō intelligamus, vigorem,
 valetudinem.

19. HOC FRUCTI &c.]
 Archaicè, pro, *hunc fru-*
ctum, ὃ: hoc commodum,
 seu praemium; & FERO,
 accipio. *Cic. pro Sext. 31.*
allegante Vesterhovio: P'iso
ille, gener meus, cui fructum
pietatis suae, neque ex me,
neque a populo Romano fer-
 re

Odium. Ille alter sine labore ²⁰ patria potitur com-
moda:

²¹ Illum amant, me fugitant: illi credunt consilia
omnia:

Illum ²² diligunt: apud illum sunt ambo: ego de-
sertus sum.

²³ Illum ut vivat, optant: ²⁴ meam autem mortem
expectant. ²⁵ scilicet 20

Ita eos meo labore eductos maxumo, hic fecit suos,

²⁶ Paulo sumtu. miseriam omnem ego capio: hic
²⁷ potitur gaudia.

²⁸ Age

re licet. Antè Odium sub-
audimus, *scilicet*.

20. PATRIA POTITUR &c.]
Accusativo casu extulit, quod
nos ablativo dicimus. id est,
patria potitur commodo. Ac-
cus in Clytemnestra,

Feras potiuntur plagas, Don.

21. ILLUM AMANT &c.]
Enumerat [in sequentibus]
illa commoda, quibus po-
titur Micio. *Minell.*

22. DILIGUNT.] Discrimen inter *Amare* & *Diligere*
apparet ex Cic. Fam. IX.
14. 11. ubi vide Gottl. Cor-
tium. adde Fam. XIII. 47. 1.

23. ILLUM UT VIVAT, OP-
TANT.] *Σύμψις* nam sic
veteres loquebantur. nos ve-
ro dicimus *illi optant*, non
illum. Donatus.

24. MEAM — MORTEM
EXPECTANT.] Invidiosè di-

ctum, pro, optant ut mo-
riar. Eodem sensu Cicero
Paradox. VI. 1. *Si testa-*
menta amicorum, aut ne ex-
spectas quidem, at ipse sup-
ponis. Vide plura supra I.
2. 29. *Vesterhov.*

25. SCILICET.] Delevi
majorem distinctionem post
hanc vocem, sequutus ele-
gantem editionem Rob. Ste-
phani, in forma minima
anni 1540. Si vulgata di-
stinctio maneat, τὸ SCILI-
CET affirmantis vim habebit.
Vesterhov.

26. PAULO SUMTU.] Fa-
cili negotio. *Paraphrastes*
Delpb. Subauditur ergo *La-*
boris.

27. Fruitur gaudiis, ex
benevolentia filiorum pro-
cedentibus. *Minell.*

²⁸ Age age, nunc experiamur contra haec, quid ego possiem

Blande dicere, aut ²⁹ benigne facere, ³⁰ quando eo provocat.

³¹ Ego quoque a meis me amari, & magni pendi postulo. 25

Si ³² id fit dando, atque obsequendo, ³³ non posteriores feram.

³⁴ Deerit?

28. Versum hunc ex optimis editionibus, Juntarum, Aldi, Stephani, aliis expressi. Sunt tamen qui legunt: AGE, AGE, NUNC JAM EXPERIAMUR PORRO, ET QUID EGO POSSIEM. *Vesterb.* Magis comicè pluraliter EXPERIAMUR dixit, quam si diceret, *Experiar.* Donatus.

29. BENIGNE FACERE.] H. e. Liberalem & munificum esse. Cic. Fam. XIII. 72. Quibuscunque rebus Caecelliae benigne feceris. Catull. Carm. LXXI. 3.

Omnia sunt ingrata, nihil fecisse benigne est.

Plant. Capt. V. I. 29.

Facis benigne. *Vesterhov.*

30. QUANDO EO PROVOCAT.] Sunt Libri, in quibus HUC, sunt, in quibus HOC [antiquorum more, pro HUC, ut ait Faërnus,] legitur. Est autem locutio a singulari certamine translata. *Vesterhov.* Eo, ad id ex-

periendum, sc. quid possim blande dicere, & benigne facere.

31. EGO QUOQUE A MEIS ME AMARI, — POSTULO.] Demetrius Terentianus Demaenetus Plautinum imitatur, Afri. I. 1. 49. ad 53. Eadem porro constructione dixit Cicero, Catil. I. 2. Cupio patres conscripti, me esse clementem. *Vesterhov.* MAGNI PENDI, Hoc respondet illi quod dixit antea, *Illum diligunt.*

32. ID, sc. amari, & magni pendi. FIT, Efficitur, comparatur, Interpretibus Minelli & Paraphrasta Delphi.

33. NON POSTERIORES FERAM.] Subauditur Partes, aut, Non parvi faciam, [Ita correxit Abr. Wieling. quod in Donato legebatur, Non parvi faciam.] id est, non vincar a Micione. Et translatio est a partibus histri-
num

34 Deerit? id mea minime refert, qui sum natu maximus.

num in Fabula. *Donatus.* Sensus est, non ero secundus in loco seu pretio. Contrarium est. Eun. I. 2. 71. Translatio desumpta a personis comicis, in quibus aliae primarum, aliae secundarum, aliae denique posteriorum erant partium. Eun. V. 9. 27. Plaut. Merc. II. 3. 106.

— *quod posses, feres. Vesterh.*

34. DEERIT? ID MEA MINIME REFERT, QUI SUM NATU MAXIMUS.] Ita distincti, ob maiorem emphasin. Id autem vult, sibi sat esse vaticini, ad conficiendum, quod reliquum sit spatii vitae suae. Plaut. Trin. II. 2. 38.

Mibi quidem aetas acta est ferme: tua istuc refert maxime.

Cicero pro M. Coel. 16. Si egebis, tibi dolebit: mihi sat est, qui, aetatis quod reliquum est, oblectem meae. Vesterhoy. DEERIT, conficietur res familiaris [largiendo sc.] Paraphrast. Delph. Qui cum vulgo Interpretum colo distinguit post DEERIT, in quo verbo est objectio, facultates consumptum iri hoc novo vitae genere, quae tamen mox tollitur. Ego sane emphasin, quam Vesterhoyus nota interrogationis affectavit, nullus video.

ACTUS QUINTI SCENA QUINTA.

SYRUS. DEMEA.

1 HEUS! Demea, rogat frater, 2 ne abeas longius.

De.

1. Hic ostendit Poëta, quam absurde blandus conetur esse, qui non solet: & quam immodica sit repentina

largitas, ubi animus a paritate nimia in contrarium vitium profusionis excurrerit. Do.

De. ³ Quis homo? o Syre noster, salve! quid fit?
quid agitur?

Sy. ⁴ Recte. *De.* Optime 'st. ⁵ jam nunc haec tria
primum ⁶ addidi

Præter naturam: ô noster! quid fit? quid agitur?

⁷ Servom non illiberalem præbes te; ⁸ & tibi 5

Lubens

Donatus. ROGAT FRATER.] Satis moraliter dixit, FRATER: nec addidit Tuus. Idem.

2. NE ABEAS LONGIUS.] Simulabat enim Demea, se vel domum, vel ad forum ire. Sic Eun. IV. 2. 5. Plaut. Menæchm. II. 2. 52.

Proin tu, ne quo abeas longius ab aedibus. Vest.

3. QUIS HOMO?] Sc. Est, qui me vocat? Respicientis vox est. Minell.

4. RECTE.] Bene respondit RECTE: hæc enim interrogationes [*Quid fit? Quid agitur?*] de salute atque incolumitate ejus sunt, qui interrogatur. Donatus. RECTE, Scilicet agitur. Minell. OPTIME 'st.] Gratulum est mihi, quod recte tecum agitur, gaudeo quod vales.

5. JAM NUNC HAEC TRIA &c. usque ad, QUID AGITUR.] Hæc pressius dici observat Donatus, & ad TRIA, subaudit Verba.

6. ADDIDI, Sermoni adjunxi. Paraphrastes Delpb. Imo verbo SALVE, s. salutationi subjunxi. Ista autem TRIA VERBA repetit Demea versu seq. sc. O noster! quid fit? quid agitur?

7. SERVOM NON ILLIBERALEM PRÆBES TE.] H. e. Liberaliter servis. And. I. I. II. Vesterhov. PRÆBES TE.] Id est, te ostendis, factis probas. Donatus.

8. ET TIBI LUBENS BENE FAXIM.] Bene hoc addidit. quis enim credat tam subitis post sævitiam blandimentis, nisi factis quoque vera esse ostendantur? Donatus. In cujus notae initio legebatur, An & BENE; sine sensu. * TIBI LUBENS BENE FAXIM.] Idem repetit Getæ, infra V. 6. 8. dixit autem FAXIM, uti Pacuvius, Periboca:

*precor veniam, petens,
Ut quæ egi, ago, vel axim,
verrunceat bene. Vest.*

Lubens bene faxim. *Sy.* Gratiam habeo. *De.*
 Atqui, Syre,
 Hoc verum 'st, & ipsa re experiere ¹⁰ propediem.

9. ATQUI, SYRE.] AT-
 QUI abundat per *παρέλκον*.
 SYRE.] Assēveratio est non
 credentis. *Donatus*. ATQUI,
 SYRE, HOC VERUM 'ST.] Vix
 videtur credere Demea, ver-
 ba sua Syro fieri verifimi-
 lia, quod contra consuetu-
 dinem, ipsamque naturam
 essent dicta. Sed & videtur
 Syrus subridens, & quasi sub-
 dubitans respondisse, GRA-

TIAM HABEO. Unde Demea,
 volens fidem facere suis ver-
 bis, ATQUI, SYRE, HOC
 VERUM 'ST, addit, ET IPSA
 RE EXPERIERE PROPEDIEM.
 Sub. quod dico. An spes
 libertatis facta est servo?
Vesterhov.

10. PROPEDIEM.] *Υ'φέν*.
 Nam PROPEDIEM adverbium
 est temporis: ut si diceret,
Cito. *Donatus*.

ACTUS QUINTI

SCENA SEXTA.

GETA. DEMEA.

Ge. ¹ **H**ERA, ego hinc ad hos provisam, quam
 mox virginem

² Arcessant. ³ sed eccum Demeam! salvos fies.

De. ⁴ O! qui vocare? *Ge.* Geta. *De.* Geta, ho-
 minem maxumi

Pretii

1. HERA.] Alloquitur
 Sostratam, quae intus est,
 de via & foras exiens Geta.
Vesterhov. AD HOS PROVI-
 SAM.] AD HOS, ad Micio-
 nem & Aeschinum scilicet.

Proviso duas res significat:
 procedo & video. *Donatus*.

2. ARCESSANT, Adduci
 velint. *Paraphrast.* *Delph.*

3. SED ECCUM.] Hoc
 apud se. *Donatus*. ^{4.}

Pretii ⁵ te esse, hodie animo judicavi meo.
 Nam is ⁶ mihi profecto est ⁷ servos spectatus satis, ⁵
 Cui

4. O! QUI VOCARE?] Hac interjectione utimur, ubi ex intervallo notos videmus. — Post O, nomine vocaturus, non habuit quod diceret: & ideo subiecit, QUI VOCARE. *Virgilius* [Aen. L. 327.]

O quam te memorem? virgo, namque haud tibi vultus Mortalis: nec vox hominem sonat. ô Dea certe, An Phœbi soror? an Nympharum sanguinis una? Moris est autem inferiores proprio nomine vocari, si blandiri velis. sed hic nominis oblitus, dum dubitat, & inquit, inhaesit pronomini. *Donatus*.

5. MI. GRAEV. ESSE TE HODIE JUDICAVI ANIMO MEO. *Vesterh. ANIMO MEO.*] Hoc est, secundum animi mei sententiam, & quantum ad animum meum pertinet. *Donatus*.

6. MIHI.] Id est, quantum ad iudicium meum pertinet. *Donatus*. EST, habetur, videtur. * SERVOS SPECTATUS SATIS.] H. e. Bo-

nitatis probatae, & frugi. *Justin. l. 1. Spectata inter bonos moderatio. And. l. 1. 64. IV. l. 22. & V. l. 1. Imitatus Plautum, Menaechn. V. 6. 1.*

Spectamen bono servo, id est, qui rem herilem

Procurat, videt, collocat, &c. Eratque formula antiqua de servo frugi & libertatem merito, SPECTATUS SATIS. Non dabatur autem fere libertas, nisi post longam & liberalem servitutem, atque adeo fera. *Horat. Epist. l. 1. 2.*

Spectatum satis, & donatum jam rude, &c. *Vesterh.*

7. CUI DOMINUS CURAE 'ST.] Quum hic dominas habeat, Dominum dixit: quia praevallet masculinum. *Virgilius*. [Aen. II. 632. ubi sermo est de Venere.]

Descendo, ac ducente Deo flammam inter & hostes

Expedior.

Et praeterea sententia generalis inducitur, quum nulum specialiter dominum significat. *Donatus*.

Cui ⁸ dominus curae 'st: ⁹ ita ut tibi sensi, Geta.
 Et tibi, ob eam rem, ¹⁰ si quid usus venerit,
¹¹ Lubens bene faxim. ¹² meditor esse affabilis;
 Et bene procedit. Ge. ¹³ Bonus es, quum haec
 existimas.

De.

8. ITA, UTI TIBI SENSI, GETA.] Maximum deleni-
 mentum infert, eum nomi-
 ne vocans. Donatus. SENSI,
 Comperi, animadverti, sc.
dominus esse curae.

9. SI QUID USUS VENERIT.]
 Si quid acciderit, in quo
 possum tibi prodesse. Minell.
 Ita Symmach. Epist. Lib. X.
 39. *Ut mihi nunc venit usus.*
 Sed possit tamen hic exponi:
Si qua in re opus tibi fuerit
meo officio. Caes. B. G. VII.
 80. *Omni exercitu — di-*
sposto, ut si usus veniat,
suum quisque locum teneat &
noverit.

10. LUBENS BENE FAXIM.]
 Scilicet quia praeter natu-
 ram Demea meditatur esse
 affabilis, iisdem fere verbis
 utitur, quae Syro dixerat
 supra, V. 5. ut appareat,
 hanc sibi quasi formulam af-
 fabilitatis & humanitatis
 praescripisse Demeam. quod
 ridiculum. Vesterbov.

11. MEDITOR ESSE AFFA-
 BILIS.] Sic hoc lentius, ut
 illud supra, *Jam nunc tria*

haec addidi praeter naturam
&c. Donatus. Meditor, co-
 nor, studeo esse &c. exer-
 ceo me ad affabilitatem. Plaut.
 Stich. II. 1. 34.

ad cursuram meditabor
 me ad ludos Olympiae.
 Ubi consule Stewechium.

12. BONUS ES.] Notat
 Barthius Advers. VII. 14.
 Latina consuetudine quum
 gratum quis alicui quid di-
 xisset, BONUS ES, vice ali-
 cujus gratiarum actionis re-
 sponsum. Vesterbov.

13. PAULLATIM PLEBEM.]
 Moraliter inferiorum tur-
 bam, PLEBEM dixit: hoc
 est, ut in urbe vulgus, ita
 in familia servos. Et fit trans-
 latio ab iis, qui honores do-
 lose, ac non pro merito pe-
 tunt, ambitiosique sunt. FA-
 CIO MEAM.] Hoc est, mihi
 faventem. Ut e contrario
 Virgilius. [Aen. II. 396.]
Vadimus immisti Danais, baud
numine nostro. Donatus.
 Videtur respicere prefatio-
 nes ambitiosorum candida-
 10-

De. ¹⁴ Paullatim plebem primulum facio meam. 10

torum, quibus ea disciplina erat, primulum minutam plebem captare blande dicendo, & benigne pollicendo. Liv. III. 14. *Paullatim peruvulcendo tractandoque mansuefecerant plebem.* Cic. pro Mil. 35. Plebem & *infinam multitudinem* suam se fecisse commemorat. Coelius Ciceroni, Fam. VIII. 17.

Equidem jam effeci, ut maxime plebs, & qui antea noster fuit, populus vester esset. [Locum Coelii huc retuli, qui antea adscriptus erat istis, LUBENS BENE FAXIM, operarum culpâ, ut arbitror.] Ovid. Arte Am. II. 259.

Fac plebem, mibi crede, tuam: &c. Vesterbov.

ACTUS QUINTI

SCENA SEPTIMA.

AESCHINUS. DEMEA. SYRUS. GETA.

Aes. ¹ OCCIDUNT me quidem, dum, ² nimis sanctas nuptias

Student

1. *Adolescens & Demea inter se affabiles, imaginem pruchent, & quam dulcis sit junioribus assencario, & quam ingrata censura.* OCCIDUNT ME QUIDEM.] *Ἰδὲ μὲν* dixit OCCIDUNT ME, pro Nimis laedunt & cruciant me. Donatus. Guyetus ex binis sententiis faciens unam legit: OCCIDUNT ME, QUI, DUM NIMIS SANCTAS NUP-

TIAS STUDENT FACERE, IN APPARANDO &c. Sed & ita legit Fr. Sanctius, in Minerva III. 14. & Fr. Fabricius. Est autem *ἐμφατικῶς* sententia gemina. *Vesterbov.*

2. NIMIS SANCTAS ridicule additum est in ea du- cenda, quae jam peperit. nam *Sanctus* est, quod om-

R r r r

ni

Student³ facere: in apparando consumunt diem.

De. ⁴ Quid agitur, Aeschine? *Aes.* ⁵ Ehem! pater mi, tu hic eras?

De. ⁶ Tuus hercle vero & animo & natura pater;
Qui ⁷ te amat plus quam hosce oculos. ⁸ sed cur
non domum

5

Uxorem

ni observatione inviolatum est. Et bene additum est NIMIS: quia *Nimium* pro vitio ponitur. *Donatus.* SANCTAS, solenni & religiosa pompa apparatus. *Farnab.*

3. FACERE dixit, pro apparare, adornare. Sic *And. III. 2. 41.* & *Heaut. V. 1. 22.* *Vesterhov.* FACERE, Celebrare. *Minell.* De hac quidem significatione verbi possit dubitari: Summerem potius FACERE pro reddere, efficere, & ad NIMIS SANCTAS referrem.

4. QUID AGITUR, AESCHINE? Jam ipse docuit, QUID FIT? & QUID AGITUR? blandimentum esse. Jam nunc haec tria primum addidi praeter naturam, O noster! &c. [supra V. 5. 3.] *Donatus.*

5. EHEM! PATER.] Non sine consternatione respondet Aeschinus: etsi hic blande interrogat, & miti vultu: nam ex improvviso obiectus est Demea & inspe-

ranti. *Donatus.* TU HIC ERAS? Speciem habet excusationis sui, quod prior non salutaverit patrem.

6. TUUS HERCLE VERO &c.] Totum eripuit Micio- ni, cui ne animum quidem reliquit. *Donatus.* ET ANIMO ET NATURA PATER.] Sic supra I. 2. 46. & infra V. 8. 34. *Vesterhov.* ANIMO, Affectu paterna. NATURA, generatione. *Minell.*

7. QUI TE AMAT.] Magis comicum, quam *amo.* *Donatus.* TE AMAT PLUS QUAM HOSCE OCULOS.] Sententia gestu adjuvanda. Vid. supra IV. 5. 67. *Vest.*

8. SED CUR NON DOMUM UXOREM ARCESSIS?] Bene subiecit, quae * volenti esse credebatur. *Donatus.* * *Volenti esse*, i. e. grata esse illi. locutio Sallustiana Graecis- fans, de qua multa bene ad- notavit Gottl. Cortius ad Jugurth. 84. n. 3. *Abr. Wielingius* apud *Donatum* legit

Uxorem arcessis? *Aef.* Cupio: ' verum hoc mihi
morae 'st

¹⁰ Tibicina: & ¹¹ Hymenaeum qui cantent. *De.*
Eho!

R r r r 2 ¹² Vin'

legit *Volenti futura esse*, non male. *Vesterhovi*us infelicit-
ter conjicit: *Velle Aeschinum*
credebat.

9. VERUM HOC MIHI MO-
RAE 'ST, TIBICINA: &c.]
Hoc est quod sit, *Dum ni-*
mis sanctas nuptias student
facere. *Donatus*. MORA E
'st.] Sic supra IV. 5. 78.
Mf. Graev. cum Edd. Tar-
vis. & Mediol. MORA. *Ve-*
sterhov. Codd. Victor. &
Bemb. a prima manu habent
MORA EST. MORA 'ST. *Faern*.

10. TIBICINA: ET Hyme-
NAEUM QUI CANTENT.] Haec
varie leguntur. Sunt Libri
praeferentes TIBICINAE;
sunt, in quibus est CANAT,
& CANTITET. Illud Mss.
*Leiden*ses, hoc *Traject*. ex-
hibent. Et sane plures Ti-
bicinae requirebantur ad
pompa nuptialem, quae
quidem nimis sancta dicere-
tur ab *Aeschino*. *Plaut. Aul.*
II. 4. 1. & 2. *Vesterhov*.

11. HYMENAEUM QUI CAN-
TENT.] HYMENAEUM quidam
Liberi & *Veneris* filium di-
cunt esse, qui primus cer-

tas nuptias instituerit. ideo
per laudem cantatur virgina-
libus nuptiis ob hujusmodi
meritum. Alii, virum for-
tem *Atticum* dicunt fuisse,
qui raptas praedonibus vir-
gines, oppressis latronibus,
intactas patriae restituerit.

Alii, quod ὕμην dicatur
membrana quaedam, qua
est munita virginitas, quae
primo dirumpitur coitu,
HYMENAEUM putant veluti
hymnum vocari virginalium
nuptiarum. Ergo hic acci-
pe HYMENAEUM in nuptiis,
quemadmodum ἱερὸν in
funere, vel in sacris *hymnum*
Donatus. *Catull. Carm.*
Nupt. LX. 3.

Surgere jam tempus, jam pin-
gues relinquere mensas:

Jam veniet virgo, jam dice-
tur Hymenaeus.

Hymen, o Hymenae, Hy-
men ades, o Hymenae.

Apulej. Metam. IV. Domus
rota lauris obsita, caedis lu-
cida, constrebat Hymenae-
um. De *Hymenaeo* autem,
& cantico illo solenni vide
Plaut

¹² Vin' tu huic seni auscultare? *Aef.* Quid? *De.*
Missa haec face;

Hymenaeum, ¹³ turbas, ¹⁴ lampadas, tibicinas:

Atque

Plaut. Casin. IV. 3. atque
ibi Interpretes. Theocr. I-
dyll. XVIII. 56.

Ὑμᾶν, ὦ Ὑμέναιε, γά-
μω ἐπὶ τῷδε χαρεΐης.

Hymen, ὁ *Hymenaeae*, nup-
tialis hisce gaudeas.

Eundem putabant lampada
seu facem extinguere, mor-
tuo marito vel maritâ. Bion,
Idyll. I. 86.

Αὐτὴν γὰν Κυθήρειαν,
ἐπαιάζουσιν ἔρωτες.

Ἐσβεσε λαμπάδα πᾶ-
σαν ἐπὶ φλαῖς Ὑμέ-
ναιος.

Καὶ τῆφος ἐξεπέτασσε
γαμήλιον. ἔκῃτι δ'
Ὑμᾶν,

Ὑμᾶν ἔκῃτ' αἰδόμενον
μέλος. ἀδεῖλαι αἰ αἰ.

*Ipsam Cytheream adlamen-
tantur Amores.*

*Exstinxit totam facem in li-
mine Hymenaeus,*

*Et coronam nuptialem expan-
dit. non amplius Hymen,*

*Hymen non amplius cantilena
est: cautatur ab ab! Vest.*

HYMENAEUM.] Carmen nup-
tiale, Epithalamium. Ὑμέ-
ναιον Photius deducit ἀπὸ
τῆς Ὑμεναίειν, Aeolice pro
ὁμονοεῖν, quod concorditer
noviter maritatos vivere
optarent. *Farnob.* Confer
& Servium ad Virg. Aen.
I. 655.

^{12.} VIN' TU HUIC SENI
AUSCULTARE.] Contenuit se
ipsum dicendo, HUIC SENI;
hoc solum afferens causae,
cur audiendus non sit, quod
fit senex. Et totum hoc ap-
paret laetissimo vultu dici.
Danotus. Simile est Heaut.
III. 3. 24.

Vin' tu homini stulto mihi
auscultare?

Meo tamen iudicio, HUIC
SENI quendam sapit ostenta-
tionem. q. d. Visne meum
sequi consilium, qui prop-
ter longam experientiam at-
que aetatem tē sum prudent-
tior.

^{13.} TURBAS, LAMPA-
DAS, FIDICINAS. Bene to-
tum pluraliter: ut qui re-
prehendit sic multa. *Plautus*
[Curc. IV. 3. 14. sed legi-
tur

Atque ¹⁵ hanc in horto maceriam jube dirui, 10

R r r r 3

Quantum

tur nunc : Quos tu mihi lufcos libertos? quos &c. *Vesterhov.*]

Quos tu mihi parasitos, lufcos, quos Summanos sonnius?

Haec igitur vultu pronuntianda sunt, ut appareat ea displicere dicenti. *Donatus.*

TURBAS, Turbam quae deducat sponfam. *Paraphrast.*

Delph. Multitudinem convivarum. *Minell.* Prius placet, nisi forte intelligit De-

mea deductionem sponsae per viam publicam; quam

deductionem tumultuosam fieri necesse erat, ob con-

cursum multitudinis visendi cupidae.

14. LAMPADAS.] Faces

quinque a pueris patrimis & matrimis praelatas. Adi quae

adnotavimus ad Senec. The-

baid. vers. 507. *Farnab.*

LAMPADAS.] His utebantur in nova nupta domum du-

cenda. *Plaut. Cas. IV. 4.*

16. An huc respexit Ser-

vator in parabola, *Matth.*

XXV. 1. — 8. quae δέκα

παρθένοι *Theocrito Συ-*

νομάλικες, *Pindaro παρ-*

θένοι ἑταῖραι vocantur.

nisi per lampadas intelligit

faces seu cereos, novae nup-

tae praelatos. *Plaut. Curc.*

I. 1. 9. *Cas. I. 30. Virg.*

Ecl. VIII. 29. Qui vero ex

nuptiis sine facibus praelatis

nascerentur pueri, σκότιοι

dicti. quod indicat Scholia-

stes Homeri ad *Iliad. Z. 24.*

σκότιον δὲ ἔ γείνατο

μήτερ.

Σκότιον] Ἐκ λαθραίας

μίξεως τὸν λάθρα γεγεν-

νημένον, καὶ ἔκ ἐκ τῆς

κατὰ τὸν νόμον γαμηθεί-

σης. τὸν ἐξ ἀδαδεχέτων

γάμων. Scilicet qui faces

hasce praeferebant, δαδῆχοι

dicti. Vide *Rosinum, V.*

37. atque ibi *Dempsterum.*

15. HANC, q. d. Quam

ipse nōsti *. MACERIAM,

parietem constantem ex la-

pidibus sine calce. *Minell.*

Gulielm. Philander Castilio-

nus ad *Vitruv. II. 3.* in-

quit: Vivuntur & sepiendis

fundis atque hortis, maceris,

id est, ex puris caementis re-

mere congestis, & sine arena-

to, parietibus. *Vesterhov.*

Quantum potest: hac ¹⁶ transfer: unam fac domum:
Traduce & matrem, & familiam omnem ad nos.

Aes. Placet;

Pater lepidissime: *De.* ¹⁷ Euge! jam lepidus vocor.

¹⁸ Fratri aedes fient perviae: ¹⁹ turbam domum

Adducet; ²⁰ sumtum admittet; ²¹ multa, quid mea? 15

²² Ego lepidus in eo gratiam. ²³ jube nunc jam

²⁴ Dinu-

16. Benè TRANSFER, ut-
pote puerperam ab recenti
pactu aegrotam. Est autem
in his Hysterologia, nam
praecedere debuit, UNAM
FAC DOMUM, 3: ex domibus
Micionis & Sostratae fac u-
nam quasi domum, diruto
pariete qui hasce discludit.

17. EUGE! JAM LEPIDUS
VOCOR.] Apparet Demeam
experiendi causa assentari,
non quod animo faciat. *Do-
natus.* Haec verba, & qua-
tuor versus sequentes, De-
meam secum loqui suspicor.

18. FRATRI AEDES &c.]
Elegantius quam *Fratri*.
Donatus. Fratri aedes om-
nibus patebunt. *Paraphrastes*
Delph. Domus fiet fratri
transitu facilis. *Minell.* Mihi
prior explicatio probatur.

19. AN TURBAM intelli-
gat familiam Sostratae, &
gregem muliebrem novam
nuptam secuturum; an ve-
ro alienorum multitudinem,
id est, populum, quem qua-

si adducat frater in aedes
suas per hortum patentem;
incertum est. inclino tamen
ad posteriorem sententiam.
Tò ADDUCET de Aeschino
intelligit Minellius.

20. SUMTUM ADMITTET.]
I. e. Subibit, suscipiet in
se, sustinebit, *Frater* sc. Mi-
nellius reddit: adjunget, id
est, faciet multos sumtus,
& longe majores solito.

21. MULTA.] *Alia susti-
nebit.* subaud. *Paraphrastes*
Delph. *Alia fient incommoda.*
suasud. *Minell.* Subaudirem
potius, impendet, aut im-
pendenda sunt illi. Potest et-
iam esse Mimesis verbi Mi-
cionis, conquerentis de sum-
tuum nimietate. q. d. *Mul-
ta in istas nuptias impendere*
cogor.

22. EGO LEPIDUS INEO
GRATIAM.] Irridens adole-
scens animum, sic inquit.
INEO GRATIAM.] *In gratiam*
eo, hoc est, amicos com-
paro. *Donatus.* 23.

24 Dinumeret illi Babylo viginti minas.

R r r r 4

25 Syre,

23. JUBE NUNC JAM.] Insultantis est verbum, JUBE [NUNC], tanquam praesenti [ita optime correxit Vesterhovius, cum in Donato legeretur, *praestet.*] Micioni hoc dicit Demea. JUBE NUNC JAM DINUMERET ILLI BABYLO &c.] Nimis morale est, quum de absente tanquam de praesente agimus. Est autem, JUBE NUNC JAM, figura etiam apud Plautum frequentissima. *Donatus.* JUBE NUNC JAM DINUMERET ILLI BABYLO VIGINTI MINAS.] Torfit hic versus viros eruditos. Dacieria legit: DINUMERET ILLIS BABYLO &c. Huic igitur BABYLO dicitur Micio, ob regiam opulentiam & liberalitatem; ILLIS valet Syro & Getae. Sed & Turnebo, *Advers.* XX. 31. BABYLO dicitur Micio opulentus & prodigus. Barthio *Advers.* XXI. 7. BABYLO est nomen actoris seu dispensatoris. Barlando BABYLO nomen proprium est Trapezitae. Mihi in tot sententiarum divitiis tutissimum videtur statuere, in verbis Demeae esse quasi *μικροῦ* verborum Micio-

nis, dicere soliti Aeschino argentum postulanti, DINUMERET BABYLO VIGINTI MINAS. Insultans igitur fratri absenti, & secum loquens, nec Aeschinum alloquens ait: JUBE NUNC JAM: DINUMERET ILLI (Aeschino) BABYLO (trapezita) VIGINTI MINAS. q. d. Nae tu, frater, istius munificentiae dehinc obsaturaberis, neque semper foeneratoreum Babylonem Aeschino cum illa familia viginti minas dinumerare jubebis. In Mss. plerisque omnibus est ILLE BABYLO vel BABILO, quoniam & edd. opt. Anon. Junt. anni 1469. Ald. plures. In Mss. Leidens. duobus τοῖς ILLE BABYLO superscriptum, alteri *servus meus*, alteri *meus servus*. In Mss. Lipsi. etiam s. *servus meus*. Vesterhov. Si legatur ILLE BABYLO, etiam intelligi potest, dispensator aut trapezita Micionis, & ILLE de hoc additum est, quasi de noto. ad DINUMERET autem subaudiri potest, aut *Aeschino*, aut *in sumus*. q. d. Nunc tibi, Frater, occasio erit sat sumtuum faciendi. Interim tamen

²⁵ Syre, cessas ire, ac facere? *Sy.* Quid ago? *De.*

²⁶ Dirue.

²⁷ Tu, illas, abi, & traduce. *Ge.* Di tibi, Demea, Bene faciant, quum te video nostrae familiae ²⁰ Tam ²⁸ ex animo factum velle. ²⁹ Dignos arbitror.

³⁰ Quid

tamen placet explicatio Vesterhovii, cui maximam partem praevit Minellius. Conjecturae, five potius castrationes, Guyeti & Boecleri, quorum ille duobus versibus, hic uno truncat Authorem, indignae sunt quae memorentur. Idem dictum esto de Clerici, Nannii, & Scaligeri fictis lectionibus, locò vocabuli, BABYLO.

^{24.} DINUMERET dixit, quasi multum numeret. *ILLI.*] Cui *ILLI*? Ctesiphoni? Lenoni? an Aeschino? an Syro? *BABYLO.*] Fratrem, *Babylonem* ob nimiam prodigalitatem vocat: an Aeschinum nimis prodigum? *Donatus.* Theodorus Pulmannus ex vetere Libro, ubi sine ulla litura scriptum erat, legit: DENUMERET *ILLE*: ABI, DO VIGINTI MINAS. Additque: *Verba sunt Demeae secum loquentis; qui quod in Micionem omnia cadere, & sese ab omni sumtu liberum esse cognosceret, in*

sinu, quod ajunt, gaudet: nimirum ex alieno aere liberalis. Hanc lectionem si recipimus, interpretes frustra bene ingeniosi sunt. Edd. Tavis. & Mediol. BABYLO ILLE. Vesterhov.

^{25.} SYRE, CESSAS IRE, &c.?] *Ἰδὲ τὴν αἰτίαν* dicitur. *Donatus.* MOX QUID AGO? dubitantis est, & haesitantis.

^{26.} DIRUE.] Hoc vultu dicitur adhortantis. *Donat.*

^{27.} TU ILLAS, ABI, ET TRADUCE.] Similis trajectio est *Hec. IV. 4. 64.*

Egi, neque gravi tecum, uxorem ut duceres. Vest. Ordo est: Tu abi, & illas traduce. In loco Hecyrae nihil opus est trajectionem verborum fingere, teste vel ipso Vesterhovio ad eundem locum.

^{28.} *Ex animo alicui facere,* est id facere, quod ille [cui fit] animo suo velit: aut certe ex tota mente praestare, non perfunctorie. sed *EX ANIMO FACTUM,* bene fa-

20 Quid ais tu? *Aef.* Sic opinor. *De.* 31 Multo
rectius 'st,

Quam illam puerperam nunc duci huc per viam
Aegrotam. *Aef.* Nihil enim vidi melius, mi pater.
De. 32 Sic soleo. sed eccum, Micio egreditur foras,

factum intelligere debemus,
ut sit, EX ANIMO, quasi ex
sententia. *Donatus.* FACTUM
VELLE.] H. e. adeo prom-
tum esse in adjuvanda fa-
milia nostra. *Plant. Bacchid.*
III. 3. 91.

*Serva tibi sodalem, & mihi
filium.* *Mn.* Factum volo.
Symmachus in *Epistolis* sae-
pius. Idem velle causâ ali-
cujus dixit *Cicero.* *Vesterhov.*

29. DIGNOS ARBITROR.]
Multa desunt, & Vos & esse,
& Qui fiant [i. e. ut ea vo-
bis fiant, quae vultis. For-
sitam scripsit, *Quibus fiant*,
vel *fias.* sensu eodem.] *Do-
natus.*

30. QUID TU AIS?] Eo
vultu dicitur QUID TU AIS?
quo videmus loqui eos, qui
interrogant gesticulante vul-
tu, quid sentiant de consi-
lio suo, quos sciunt appro-
baturus esse. *Donatus.* SIC
OPINOR.] Forsitan haec ver-
ba etiam sunt tribuenda per-
sonae *Demeae.* ut sit: Sic,

OPINOR, MULTO RECTIUS
EST, sc. disjectâ maceriâ, per
hortum ad nos transferri no-
vam nuptam. Certè in ore
Aeschini istud verbum, O-
PINOR, minus mihi signifi-
cans, atque adeo frigidius esse
videtur, quam circumstan-
tiae & fervidum ejus in-
genium postulant.

31. RECTIUS 'ST.] Aptius,
convenientius.

32. SIC SOLEO.] Potest
ειρωνεία videri. quippe
quando tale consilium pro-
bat *Demea*, quod probaret
adolescens. [Malim haec in-
terrogative capere, & pro-
batur, pro probatur legere.]
Donatus. SIC SOLEO.] Ita
Eun. II. 2. 48. *Vesterhov.*
SIC SOLEO.] Sc. suadere be-
ne. Formula applaudendi si-
bi ut supra aliquoties; nec
sine *ειρωνεία* tamen, quasi
vero aedes suas in filiorum
gratiam diruere sit solitus.
Minell.

ACTUS QUINTI

SCENA OCTAVA.

MICIO. DEMEA. AESCHINUS.

Mi. ¹ JUBET frater? ubi is est? tunc jubes hoc,
Demea?

De. Ego ² vero jubeo, & in ³ hac re, & aliis omnibus,
Quam maxime ⁴ unam facere nos hanc familiam;
⁵ Colere, adjuvare, adjungere. *Aes.* Ita quaeso,
pater.

Mi. Haud aliter censeo. *De.* Immo hercle ⁶ ita
nobis decet. 5

7 Primum

1. JUBET FRATER?] *Apparet Micionem dixisse, Cur diruis? Syrum respondisse, Quia hoc jubet frater tuus. Donatus.*

2. VERO.] Sane, profecto. asseverantis vocula.

3. HAC RE.] Maceriae disjectione. ET ALIIS OMNIBUS.] Ut nuptiis senilibus. *Donatus.*

4. UNAM FACERE, sub. cum nostra. QUAM MAXIME, Quantum fieri potest. *Paraplastes Delpb. & Minell.*

5. COLERE, ad nurum pertinet: ADJUVARE, ad Hegionem: ADJUNGERE, ad Sofstratam. Et notandum *Coli* a superiore. ut, [Virg. *Aen.* I. 16.]

Posthabita coluisse Samo, hic illius arma.

COLERE.] Subauditur *Jubeo*, per *ζεύγμα*. *Donatus.* COLERE.] Amicitiam, ADJUVARE. Familiam inopem, & Hegionem cognatum, ADJUNGERE. Affinitatem. quod *Adstringere* dixit *Plautus*, *Trin.* III. 2. 73. *Vest.* COLERE, Amare, honorare. Sic supra [III. 2. 54.] *Et nos coluit maxime.* ADJUNGERE, Per affinitatem conjungere ac devincire. *Minell.*

6. ITA NOBIS DECRET.] Antiqui si addebant statim verbum, *Nos decet facere, nos decet dicere: si non adde-*

7 Primum hujus uxoris est mater. *Mi.* Quid postea?
De. 8 Proba & modesta. *Mi.* 9 Ajunt. *De.* Natu
 grandior.

Mi. 10 Scio. *De.* 11 Parere jam diu haec per annos
 non potest:

Nec,

debant, *Nobis decet*, dice-
 bant. *Donatus.* Vide supra
 III. 4. 45. & animadverte
 pugnetne secum *Donatus.*
 Nos *DECET* per ellipsin ef-
 fertur, & accusativus se-
 quens a verbo infinito regi-
 tur. *Vesterhov.*

7. PRIMUM HUIUS UXO-
 RIS EST MATER.] Incipit a
 persuasione, sed latenter,
 ita ut ea quae proposito con-
 silio dicenda erant, ante de-
 monstrârit, quam dicat,
 quid fieri velit. Et hoc sem-
 per fit ab oratoribus in his
 rebus, a quibus incipere non
 oportet, propter turpitudi-
 nem, aut incommoditatem
 rei, quae persuadenda est.
 Considera adeo apud *Virgi-
 lium* [Aeneid. V. 606. seqq.],
 ubi persuadet Iris matribus,
 ut naves suas incendant: &
 invenies hoc ipsum consili-
 um ultimum poni post argu-
 menta quamplurima,
*Quin agite, & mecum infau-
 stas exurite puppes.* Don.
 Ex abrupto transit ad com-
 mendandum *Sostratam* fra-

tri in matrimonium; & pri-
 mum argumentum sumit ab
 affinitate.

8. PROBA ET MODESTA.]
 PROBA sibi [i. e. in se, suâ
 naturâ]: & MODESTA apud
 alios [i. e. in vita, & mo-
 ribus.] Et vide laudes con-
 siliatoribus inventas & usi-
 tatas. *Donatus.*

9. ITA AJUNT.] Hoc
 ita respondet, quasi dicat,
Sed quid mea? *Donatus.*

10. SCIO.] Adhuc *Micio*
 non intelligit, quò res ten-
 dat: sed tamen vultu quo-
 dam admirantis, eum hoc di-
 catur, respondet. *Donatus.*

11. PARERE JAM DIU
 HAEC PER ANNOS NON PO-
 TEST.] Hoc addidit, ne con-
 tra filios pater suadere vi-
 deatur nuptias, si illis co-
 haeredes procreandos sua-
 deat. HAEC PER ANNOS &c.]
 Bene PER ANNOS: quia non
 est sterilis. *Donatus.* PER
 ANNOS.] Sic Eun. I. 2. 33.
Vesterhov.

Nec, qui eam ¹² respiciat, quisquam est: ¹³ sola est.

Mi. Quam hic rem agit?

De. ¹⁴ Hanc te aequom 'st ducere: & te operam,
ut fiat, dare. 10

Mi. ¹⁵ Me ducere autem! *De.* Te. *Mi.* Me? *De.*
Te, inquam. *Mi.* Ineptis. *De.* ¹⁶ Si tu
sis homo,

Hic

12. QUI EAM RESPICIAT.] Curam ejus gerat. Supra III. 2. 55. *Vesterhov.* Adjuvet, tueatur. *Minell.*

13. SOLA EST.] H. e. Deserta vivit, nec amicum habens nec patronum. And. II. 3. 7. Eun. I. 2. 67. Supra III. 1. 4. *Vesterhov.*

14. HANC TE AEQUOM 'ST DUCERE.] TE, Micio, scilicet. ET TE OPERAM.] TE, Aeschine. nam ad illum conversus a Micione est. Et quare Aeschinum operam dare aequum est? scilicet ut profit focru. *Donatus.*

15. ME DUCERE AUTEM.] Magna vis in pronomine posita est. nam ME ille sic dicit, quasi quem minime deceat. TE.] Ille sic respondet, quasi quem maxime oporteat. *Donatus.* AUTEM.] hic, & mox versu 12. abundanter, servit indignationi.

16. SI TU SIS HOMO.] Non SI ES, sed SIS, dicit: quasi in eo se hominem sit Aeschinus probaturus. SI TU SIS HOMO] Aeschine. SI SIS, pro, Si esse volueris, &, credi homo volueris.—Facete & mire coëgit Aeschinum ad persuadendum. non enim dixit, SI TU SIS HOMO, persuade: sed sic, FACIAT: ut ab illo non factum, sed effectum exigeret. *Donatus.* SI TU SIS HOMO.] Formula leviter reprehendendi. Supra I. 2. 27. *Vesterhov.* Mihi suspicio est, SI TU SIS HOMO, dici Micioni, ut reddatur illi verbum suum, quod modo allegavit *Vesterhovius*: HIC FACIAT autem, de Aeschino dici, pro efficiet, 3: obtinebit, impetrabit, abs te sc. in hanc du. as uxorem. & SI HOMO SIS, pro, Si humanus sis, 3: humano sensu & ingenio praeditus: reprehensio non ita levis, ut censet *Vesterhovius*.

Hic faciat. *Aef.* ¹⁷ Mi pater. *Mi.* ¹⁸ Quid? tu
aurem huic, asine, auscultas? *De.* Ni-
hil agis:

Fieri aliter non potest. *Mi.* ¹⁹ Deliras. *Aef.* Sine
te exorem, mi pater.

Mi. ²⁰ Insanis? aufer. *De.* Age, ²¹ da veniam fi-
lio. *Mi.* Satin' sanus es? ego

²² Novus maritus anno demum quinto & sexage-
fimo

Fiam! atque anum ²³ decrepitam ducam! ²⁴ idne
estis auctores mihi?

Aef.

17. MI vocativus casus
nunc est, ab eo quod est
Meus. Donatus.

18. QUID? TU HUIC,
ASINE &c.?] Aptum con-
vicium grandi & fatuo. Do-
natus.

19. DELIRAS.] Proprio
vocabulo usus est, tanquam
loquaci. Donatus.

20. INSANIS? AUFER.]
Congrue seni DELIRAS: ju-
veni INSANIS. Et AUFER,
vel te: vel manum: nam
rogans manum admovet sci-
licet, dicens MI PATER. Do-
natus. AUFER.] Sub. Ma-
num & dicta, ad utrumque
enim commodè refertur, si
statuas Aeschinuin manu de-
mulcentem, & laeto gestu
orasse patrem. Phorm. I. 4.
46, & V. 6. 18. *Vesterb.*

21. DA VENIAM FILIO.]
Vide mox ad vers. 18.

22. EGO NOVUS MARITUS.]
Apud Menandrum senex de
nuptiis non gravatur. Ergo
Terentius eugenis. EGO
NOVUS MARITUS ANNO &c.
Hic deest & *Quis*, & *Quid*,
& *Quando*, & *Quomodo*: ut
sit, *Quis*? EGO. *Quid*? NO-
VUS MARITUS. *Quando*? AN-
NO DEMUM. &c. *Quo-*
modo? ANNUM DECREPITAM
DUCAM. Donatus. ANNUM
DECREPITAM.] Suet. Oth. 2.
Quamvis anum, ac penè de-
crepitam. Vid. ad Eun. II.
1. 25. *Vesterhov.* NOVUS
MARITUS, sponsus, dictum
est ad eundem modum, ut
Nova nupta.

23. DECREPITAM, aut
stomacho anili & iracundo:
aut

Aef. Fac: promissi ego illis. *Mi.* Promisti autem?
²⁵ de te largitor, puer.

De. Age, ²⁶ quid, si quid te majus oret? *Mi.*
 Quasi non hoc sit maximum.

De. ²⁷ Da veniam. *Aef.* ²⁸ Ne gravaro. *De.* Fac,
 promitte. *Mi.* ²⁹ Non omittis?

Aef.

aut DECREPITAM obtusi ani-
 mi & laesae senectutis. aut
 DECREPITAM, cui saepe mo-
 ribundae * crepuerit planctu
 familia, id est, clamaverit.
Donatus. * CREPUERIT.]
 Vide Donatum ad Eun. II.
 I. 25. *Vesterbov.*

24. IDNE ESTIS AUCTO-
 RES MIHI?] Hoc est, per-
 suasores. ut *Virgil* [Aen.
 XII. 159.]

Auctor ego audendi. Donat.
 Plaut. Pseud. I. 3. 2.

Quid *mibi es* auctor?
 Adde Poen. I. 3. 1. Mil.
 IV. 3. 1. *Vesterbov.* ID ESTIS
 AUCTORES.] Aut per Enalla-
 gen dicitur, pro, *ejus estis*
auctores; aut per Ellipsin,
 τῷ, ut *faciam*.

25. DE TE LARGITOR,
 PUER.] LARGITOR, Verbum
 est imperativi modi, futuri
 temporis. Acutius DE TE
 dictum est, quam *de tuo*.
 Et bene in eum, qui pro-
 miserat puellae conjunctio-
 nem suam. *Donatus.* Dixit

DE TE, ut Plautus Me-
 naechm. III. 3. 21.

AN. Da *soder*, abs te; *post*
ego reddidero tibi.

ME. Immo cedo abs te.

Pseud. II. 4. 45.

possum a me dare.

Cur autem dixit, PUER,
 quum Aeschinus jam esset
 maritus? scilicet est blanda
 objurgatio; notante Nan-
 nio ad Virg. Ecl. IX. 66.
Vesterbov.

26. QUID, SI QUID TE
 MAJUS ORET?] Formula per-
 suadendi, etiam sacris lite-
 ris usitata. Vide 2. Reg.
 V. 13. *Vesterbov.*

27. DA VENIAM.] Prae-
 sta beneficium, concede quod
 petitur. *Donatus.* Eodem
 sensu Virgilius Aeneid. IV.
 435.

Extremam hanc oro veniam.
 Ubi confer Servium. Evol-
 ve & Sincerj Ind. Latinum
 in Corn. Nepotem.

28. NE GRAVERE.] Ne
 te difficilem praebes. *quis*
gra-

Aef. Non, nisi te exorem. *Mi.* ³⁰ Vis est haec quidem. *De.* ³¹ Age, prolixè, Micio. ²⁰
Mi. ³² Etsi hoc mihi pravam, ineptum, absurdum,
 atque alienum a vita mea
 Videtur, ³³ si vos tantopere istuc vultis, fiat. *Aef.*
 Bene facis:

³⁴ Me-

gravem se dicitur praestare,
 qui id facile non praestat in
 beneficio, quod potest. DA
 VENIAM, NE GRAVERE. FAC,
 PROMITTE.] Altrinfecus a-
 gentium, fatigantiumque
 verba sunt. *Donatus.* NE
 GRAVARE.] Ita Mss. plurimi,
 & plusculae optimaë notae
 edd. *Plautus*, *Stich.* I. 3. 32.
Promitte vero! ne gravare.
Vesterhov.

29. LIBRI quidam, NON
 OMITTITIS? forte, quod &
 Demea & Aeschinus instare
 simul videntur; & si NON
 OMITTIS? dixisset; videtur
 non Aeschinus, sed Demea
 respondere debuisse. *Vesterh.*

30. VIS EST HAEC QUI-
 DEM.] Formula, qua ute-
 bantur arctius pressi & op-
 pressi. *Plant.* *Capt.* III. 5.
 92.

Vis haec quidem *bercle* est.
 Sic Caesar quum videret, se
 peti mucronibus, *Ista qui-*
dem vis est, inquit, apud
Suet. *Caes.* 82. *Turneb.*
Advers. XIV. 7. *Vesterhov.*

31. AGE, PROLIXE.] H.
 e. Benigne, liberaliter. *Cic.*
Fam. VII. 5. *Neque mcher-*
cule minus ei prolixè de tua
voluntate promissi, quam erant
solutus de mea polliceri. *Vest.*

32. ETSI HOC MIHI PRA-
 VUM &c.] PRAVUM, si animum
 ducit nullo commodo suo.
 INEPTUM, qui non voto fi-
 liorum ducat uxorem. AB-
 SURDUM, homini qui nun-
 quam duxerit, & nunquam
 ducere voluerit, seni duci
 uxorem, quae adolescenti
 ducta non sit. *Donatus.* AB-
 SURDUM.] Indignum auditu.
Absurdum enim dicitur, a
 quo, tanquam indigno quod
 audiat, avertimus aures
 ut surdi. *Minell.*

33. SI VOS TANTOPERE
 ISTUC VULTIS.] Cur hic non
 vertitur [forte sensus verbi
 hic est, *agitur, tractatur.*]
 de voluntate *Softratae*? An
 quia illam consentire necesse
 est, vel propter pauperiem,
 vel ob amorem filiae suae? Si
 vos

- 34 Merito te amo. *De.* 35 Verum, quid ego dicam?
 36 Hoc confit, quod volo.
 37 Quid nunc, quod restat? 38 Hecio his est cognatus proximus,

39 Affinis

VOS — VOLTIS, FIAT.] Ridiculè dixit & comice, uxorem se ducere, non quia velit, aut debeat: sed ut obsequatur iubentibus. *Donatus.*

34. MERITO TE AMO.] Haec Rob. Stephanus Demeae tribuit. Et sane requirebatur, ut & is impetrans, quod tantopere expetiverat, gratum animum testaretur Micioni. Sic And. III. 3. 42. Simo postquam impetrasset nuptias filiae Chremetis:

Merito te semper maximi feci.

Eun. I. 2. 106. Thais impetrato biduo a Phaedria:

Merito te amo. Vesterh.

35. Verum quid ego amplius faciendum proponam: quandoquidem omnia, quae volui & proposui, facta sunt. Verba sunt Demeae secum loquentis, & meditantis sibi novam comitatis laudem; Micioni aliam exerceandae liberalitatis materiam. *Minell.*

36. HOC CONFIT, QUOD VOLO.] Perficitur, inquit, quod volo: ut sanctum & turbam domum recipiat Micio, & ego ineam gratiam. [Vid. Scen. praeced. vers. 14. 15. 16.] *Donatus.* HOC CONFIT.]. Mss. Leid. tres, Mark. Lips. Bodl. & duo Boecleri, HOC CUM FIT. Mss. Boend. QUUM FIT QUOD VOLO. And. I. 1. 139.

restat Chremes, Qui mihi exorandus est; & spero, consore.

Cic. Fam. IV. 5. *Per quos ea (consolatio) confieri debet.* Virg. Aen. IV. 115.

qua ratione, quod instat, Confieri possit, paucis, adverte, docebo.

Ubi vide Pierium. *Vesterhov.*

37. QUID NUNC, QUOD RESTAT?] Arte factum, ut plura suafurus, hoc tanquam ultimum proponeret. *Boeclerus.* QUID NUNC, Sub. *Dicis ad id, quod &c.*

38. HECIO HIS EST COGNATUS PROXIMUS.] Commendatio personae quasi notae;

39 Affinis nobis, pauper: 40 bene nos aliquid facere illi decet. 25

Mi. Quid facere? *De.* Agelli est hic 41 sub urbe paullum, 42 quod locitas foras:

43 Huic demus, qui fruatur. *Mi.* Paullum id autem? *De.* 44 Si multum fiet, tamen

Fa-

tae: etiam Micioni, ob merita sua. Et bene addidit PROXIMUS: nam multi gradus & veluti rami sunt propinquitatis in affinitate & cognatione dispositi. *Donat.*

39. AFFINIS NOBIS.] Re-
cte. nam uxoris cognati,
marito affines sunt. PAUPER.]
Jam hoc nomine apparet ali-
quid flagitari. *Donatus.* AF-
FINIS NOBIS.] Sic Plaut.
Trin. V. 2. 39.

CH. Spondeo. CA. Et ego
spondeo idem hoc. LY. Ob!
salvere affines mei. Vest.

40. BENE NOS ALIQUID
FACERE ILLI &c.] Sic supra
V. 5. 6. *Vesterhov.*

41. SUB URBE.] Peri-
phrasis, pro agro suburba-
no. Plaut. Trin. II. 4. 107.
Pbilo; est ager sub urbe hic
nobis.

Martial. XI. 18. 1.

Donasti, Lupo, rus sub ur-
be nobis. *Vesterhov.*

SUB URBE EST PAULLUM A-
GELLI HIC.] Totum cum con-
tentione pronuntiandum.
Donatus.

42. FORAS dixit, locum
pro persona ponens; quasi
diceret, *Nescio cui alieno.*
Donatus. FORAS.] Praestat
haec lectio prae quorundam
Librorum FORIS. *Donatus*
dubitatur [exponit tamen, *for-
is posito*, id est, alieno.]
Vesterhov.

43. HUIC DEMUS, QUI
FRUATUR.] Id est, qui fru-
ctum capiat, non proprietate
potiatur. Proprie ergo,
& quasi de jure dixit FAVA-
TUR. est autem FRUATUR,
alatur: quia *Frumen* dicitur
summa gula, per quam
cibum lingua demittit in ven-
trem. *Donatus.* HUIC DE-
MUS, QUI FRUATUR.] H. e.
Usufructuarium constitua-
mus, ut annuos fructus &
reditus percipiat, ipso agro
manente nostro. Ita passim
Cicero & Livius. *Vesterhov.*

44. Guyetus non cepit
vim τῆς Si, reponens, ET-
SI MULTUM EST. Valet enim
Si idem quod ET SI, passim
S s s § apud

Faciundum est: ⁴⁵ pro patre huic est: ⁴⁶ bonus est: noster est: * recte datur.

Postremo ⁴⁷ non meum illud verbum facio, quod tu, Micio,

⁴⁸ Bene

apud Comicos, & auctores alios. *Vesterhov.*

45. PRO PATRE HUIC EST.] H. e. Loco patris & officio patris functus. Sic Eun. II. 3. 83. *Vesterhov.* Huic, Philomenae nuri nostrae. *Minell.*

46. BONUS EST: NOSTER EST: RECTE DATUR.] ΕΠΙ-
προχασμός hortantis, & αἰσύνδελον multa congerentis. BONUS EST: NOSTER EST.] Haec omnia vultuose, tanquam invidiam parsimoniae faciat Micioni. *Donatus.* NOSTER EST, Amicus & affinis sc.

* RECTE DATUR.] Quasi non quaeratur, an dandum sit: sed illud solum, an RECTE [detur.] *Donatus.* RECTE DATUR.] H. e. tuto; nec est quod metuas, ne agellum tuum in perpetuum perdas, vel, ne quidquam ejus bonitati decedat, si huic homini cum fruendum dederis. Sic recte damus literas, cui tuto committimus. Cic. Fam. XIV. & XVI. passim. *Vesterhov.* RECTE, justè,

merito collocatur apud talem virum beneficium, cum bonus sit & noster. *Minell.* Dignus est cui detur. *Parapbrast. Delsb.*

47. NON MEUM ILLUD VERBUM FACIO.] NUNC VERBUM pro ἀξιώματι posuit, quod uno stringitur verbo. Ergo VERBUM, brevis sententia. NON MEUM — VERBUM &c.] — VERBUM dixit, veram sententiam, nam verba esse a veritate testatur Varro. *Donatus.* Non vindico mihi illud dictum, tam sapientis dicti laudem tibi praereptam nolo. *Farnab.* Nuperi quidam Editores, NUNC MEUM ILLUD VERBUM &c. expresserunt. q. d. Demea, idem nunc ego, quod tu dudum dixisti, dico. Verum si rem recte putes, id vult Demea: postremo fac cogites, quid dudum bene ac sapienter dixeris. Tuum id verbum est, non meum. quanto magis cavendum, ne dicta factis non respondeant. *Vesterhov.* Potest sane illud, NON MEUM FACIO, ex-

48 Bene & sapienter dixi dudum: *Vitium commune omnium est*, 30

Quod nimium ad rem in senectâ attenti sumus: hanc

49 maculam nos decet

Effugere. dictum est vere, & 50 re ipsa fieri oportet.

Mi. Quid istic? dabitur: 51 quandoquidem hic volt.

Aef. 52 Mi pater,

De. 53 Nunc tu mihi es germanus pariter corpore & animo. Mi. Gaudeo.

De. 54 Suo sibi gladio hunc jugulo. 35

exponi: Nolo ad me applicari, aut, in me quadrare. at hoc ideo non probatur Minellio; quod Demea culpam avaritiæ non satis a se amoveat, cum non de se largiatur, sed fratrem modo ad largiendum hortetur.

48. BENE ET SAPIENTER.] Formulæ speciem habet. *Vesterhov.*

49. HANC MACULAM &c.] MACULAM τὸ κλεῖστρον dixit, irridens opinionem Micionis; qua parsimoniam, MACULAM putet. Et simul auxit, primo VITUM, deinde MACULAM dicendo. Demetrius. Ergo MACULAM, probum, ignominiam.

50. RE IPSA FIERI OPORTET.] Tu dicti veritatem re ipsa comprobabis. *Boecler.* Ad τὸ FIERI subaudiendum est verum, ex priori. * Guyetus & Heinsius, post O-

PORTET, addunt MICIO. Habet autem repetitio nominis elegantem usum in persuasionibus. *Vesterhov.*

51. QUANDOQUIDEM, pro si, dummodo. Hic, Aeschinus.

52. MI PATER.] Sc. Fac, quod suadet Demea, da fruendum Hegioni hunc agrum. *Boecler.* Blandientis est dictum & applaudentis. *Minell.*

53. GERMANUS PARITER CORPORE ET ANIMO.] Sic supra V. 7. 4. Plaut. Cas. III. 4. 25.

Nunc tu mihi amicus es germanum in modum. Vest. CORPORE, naturâ, cognatione, sanguine. ANIMO, amoris affectu.

54. SUO SIBI HUNC GLADIO JUGULO.] Ἀλλήγορία. Et non suo, sed suo sibi, S s s s 2 mo.

moraliter, & ut veteres solent. *Donatus*. H. e. Suis ipsius dictis & sententiis constrictum teneo. *Cic.* pro *A. Caecina* 29. *Aur. tno*, quemadmodum dicitur, gladio, aut nostro, defensio tua conficiatur, necesse est. *Seneca* *Controv.* XXIV. non minus eleganter: *In suis illum castris cecidit.* *Barthius*

Advers. XXXV. 1. laudat *Ambrosii* dictum: *Loquimur plerumque, quod inimicus excipiat, & quasi nostro gladio nos vulneret. Quanto tolerabilius est, alieno gladio, quam nostro perire.* *Conjunctio* autem vocum suo sibi familiaris est *Plauto*. *Sic Capt.* I. 1. 13.

Suo tibi succo vivunt. *Vest.*

ACTUS QUINTI

SCENA NONA.

STRUS. DEMEA. MICIO. AESCHINUS.

Sy. ¹ **F**ACTUM est, quod justus, *Demea*.
De. ² *Frugi homo es. ego* ³ *aedepol hodie mea quidem sententia*
Judico ⁴ *Syrum fieri esse aequom liberum.* *Mi.* *Istunc liberum?*

⁵ *Quod-*

1. **FACTUM EST, &c.]** Id est, diruta est maceria. *Donatus.* *Justi.]* In *Libris* nonnullis est *Jussisti.* *Vest.*

2. **FRUGI HOMO ES.]** Utilis, ut fruges. *Donatus.* *Laus servi.* *Vid. Eun.* III. 5. 60. *Plautus* *servum frugi* opponit *servo nequam.* *Caf.* II. 3. 37. 39. *Vesterb.*

3. **AEDEPOL HODIE MEA QUIDEM SENTENTIA JUDICO**

SYRUM &c.] Hoc est quod jamdudum promiserat *Syro*: sed nunc opportune. videtur enim modo meritum praecessisse. Et, *SENTENTIA JUDICO*, κυριολογία. [*Mi.* περιστολογία. *Lindenbr.]* *Donatus.*

4. **Ordo: aequom esse Syrum fieri liberum.**

5 Quodnam ob factum? *De.* 6 Multa. *Sy.* O no-
ster Demea! aedepol vir bonus es.

7 Ego istos vobis usque a pueris curavi ambos fe-
dulo:

Docui, monui, bene praecepi semper, quae potui,
omnia.

De. 8 Res apparet: 9 & quidem haec porro; 10 ob-
sonare, cum fide

S s s s 3 Scortum

5. QUODNAM OB FA-
CTUM?] Jure. ascribi enim
causas manumissionis, in ju-
re formula est. *Donatus.*
Marcian. l. 9. & seqq. π.
de manumiss. & vind. *Lin-*
denbrog.

6. Multa.] Oratorie ma-
luit generaliter dicere, quam
quaerere specialiter, quod
invenire non possit. Et
Micio singulariter unum
quaerit, hic pluraliter mul-
ta respondet. *Donatus.*

7. EGO ISTOS VOBIS &c.]
Intelligit Syrus, laboran-
tem pro se Demeam non ha-
bere quod dicat: & ideo
ipse prosequitur ordinem
meritorum: secundum quem
apparet, paedagogum fuisse.
Donatus. Sic *And.* III. 4.
17. *Heaut.* III. 3. 33. *Vid.*
Joh. Jac. Claudii Tract. de
Nutricibus & Paedagogis.
Vesterh.

8. RES APPARET.] Mire
irridet Demea, sic tamen ut

serio agere videatur. *Donatus.*
Experientia monstrat,
3: vita filiorum, quod bene
iis praeceperis omnia.

9. ET QUIDEM HAEC, POR-
RO.] *Minellius* subaudit,
docuisti sequentia. Malum
subaudire officia, ex versu 9.

10. OBSONARE, CUM FI-
DE SCORTUM ADDUCERE.] Ita
distinguere malui cum Jun-
tis, Aldo, Rob. Stephano,
Heinsio, pluribus: quam
cum aliis, OBSONARE CUM
FIDE, SCORTUM ADDUCERE.
quasi sensus sit, ita obso-
nare, ut non carpsit fur-
timve praelibaret quid, sed
emta in foro & macello fi-
deliter domum retulerit,
quomodo placebat Cl. *Grac-*
vio. Quodsi ita distinguas,
παράλληλον erit illud *Plau-*
ti, *Rud. Prol.* 29. *Quique*
aetatem agitis cum pietate &
cum fide. Et *Flori,* II. 18.
16. *Afferuit cum fide socios.*
Est

Scortum adducere, ¹¹ apparare de die convivium.

Non

Est autem CUM FIDE SCORTUM, *meretricula fidicina*. Vesterhov.

II. APPARARE DE DIE CONVIVIVM.] Id est, repente, neque ante praeditum, nec prae die constitutum. *Donatus*. Si tamen genuinus Donatus; quem mirum sit prisca moris & sermonis tam imperitum fuisse. Olim enim (ab Hippocratis usque temporibus certe, ut ex ipso liquet) rarus erat prandiorum usus. sed nec alia (quibus in usu prandia fere, quam parvi & privati (ut Plinii verbo utar) refectus. De die autem potare, vel (quod idem est) epulari, semper probro datum, ut intemperantis & voluptuariæ vitæ argumentum. Ita Q. Curtius [V. 7. 2. ubi vide Freinshem.] luxum Alexandri notat, quod de die convivia iniret: & Livius Poenorum, quod de die epularentur. De die autem eum dicitur, medio supplendum est, quod expressit Horatius [Serm. II. 8. 3.] De medio potare die: cum sol adhuc altus, nec multo plus medii confecit itineris. Nam alioquin coena quoque ante

solis occasum, non coepta tantum, sed peracta multis. *Farnab.* APPARARE DE DIE CONVIVIVM.] Id semper probro datum, etiam Apostolis Petro & Paulo testibus; illo Act. II. 15. hoc I. Thessal. V. 7. Frugi autem homines coenam auspicabantur. hora nona vel decima, atque adeo non jani affecto, sed mortuo die; luxuriosi vero DE DIE. Catull. Carm. XLV. 5.

Vos convivia lauta, sumtuosa
De die facitis.

Horat. Epist. I. 14. 34.

Quem bibulum liquidi media
de luce Falerni.

Cicero Philipp. II. 34.
Non solum de die, sed etiam in diem vivere. Suet. Calig. 37. *Discumbens de die.*
& Ner. 27. *Epulas a medio die ad mediam noctem protraherat.* Cicero, *tempestiva convivia*, & coenas *tempestivas* vocat. Eodem sensu Curtius VIII. 1. 22. *Solennis & tempestivo adhibetur convivio*, dixit. Vesterhov. Hoc Horatius, Carm. II. 7. 6. & 7. nominat *Diem frangere*; & Carm. I. 1. 20. *Parrem solido demere de die*. si Minellio credimus.

¹² Non mediocris hominis haec sunt officia. *Sy.* O lepidum caput!

De. Postremo, hodie in Pfallria hac emunda, ¹³ hic adjutor fuit, 10

Hic curavit: ¹⁴ prodesse aequom 'st: alii meliores erunt.

¹⁵ Denique hic volt fieri. *Mi.* Vin' tu hoc fieri?
Aes. Cupio. *Mi.* Si quidem

S s s s 4

Tu

12. NON MEDIOCRIS &c.] Subridentem haec dixisse De-meam, argumento sunt Sy-ri verba, quae mox sequun-tur. *Vesterb.* Non quilibet haec efficere potest, a sin-gulari ingenio proveniunt. *Minell.* O LEPIDUM CAPUT! O HOMO festive & jucunde. *Minell.*

13. HIC ADJUTOR FUIT.] In re bona *Adjuutores*, in re mala *Impulsores* dicuntur [Ita quidem Eun. V. 6. 18. & supra IV. 2. 21. non item Hec. IV. 4. 65. Raro aliter Cicero. vid. Nizol. *Vesterbov.*] Ergo HIC ADJUTOR dicitur a non irascente: a criminante autem & irato *Impulsor*. — De more re-petitum est HIC: quam di-citur, HIC ADJUTOR FUIT, HIC CURAVIT. Sic enim solemus onerare audientem meritis ejus quem laudamus.

Deinde quid non praestitit, qui & officium corporis, ut ADJUTOR: & curam a-nimi praebuit, ut consul-tor? *Donatus.* CURAVIT, curam adhibuit, aut curâ suâ effecit, ut emeretur, Donatus in fine suae Ob-serv. videtur intellexisse, auctor fuit.

14. PRODESSE AEQUOM 'st.] Id vult, aequum esse operam Aeschino navatam prodesse Syro. Libb. qui-dam legunt: OMNIA PRO-DESSE. *Vesterbov.* ALII ME-LIORES ERUNT.] Sensus est, Alii servi, ubi videbunt, Syrum libertate donari, & ex virtutibus suis ornari, eadem spe ducti meliores erunt. *Vesterbov.*

15. DENIQUE HIC VOLT FIERI.] Abusitur Denica sciens prodigam voluntatem adolescentuli. *Donatus.*

Tu vis, ¹⁶ Syre, cho! accede huc ad me: liber esto.
Sy. Bene facis:

Omnibus gratiam habeo: & ¹⁷ seorsum tibi praeter-
 ea, Demea.

De. ¹⁸ Gaudeo. *Aes.* Et ego. *Sy.* Credo. utinam
 hoc ¹⁹ perpetuum fiat gaudium, 15

²⁰ Phrygiam ut uxorem meam una mecum videam
 liberam.

De. Optimam quidem mulierem. *Sy.* Et quidem
 tuo nepoti, hujus filio,

²¹ Hodie

16. SYRE, CHO! ACCEDE
 HUC AD ME.] Utrum ut eun-
 dem manu emittat, an ut
 palam fiat, jubet propius
 accedere, juris publici con-
 suetudine ludens? & vide
 quam Comicam manumis-
 sionem, quam facete indu-
 xerit atque condigne. *Do-
 natius.* ACCEDE HUC AD ME.]
 Ut te circumagam; qui usi-
 tatissimus manumissionis ri-
 tus. Persius, [Sat. V. 75.
 & 76.] *Quibus una Quiri-
 tem* (i. e. liberum hominem)
Verrigo facit. Farnab. Haec
 audiens Syrus adfilit, unde
 continuo Micio, LIBER
 ESTO, inquit. Confer Phaed.
 II. 5. 21. seqq. Plaut. Epid.
 V. 2. 65.

Ob eam rem liber esto. Vest.

17. SEORSUM TIBI PRAE-
 Terea, Demea.] Effecit
 Demea plus quam volebat.
 nam qui conabatur amari,

praefertur etiam his qui a-
 iuntur. *Donatus.*

18. GAUDEO. AES. ET
 EGO.] Gratulantium Syro
 haec verba sunt: quibus de
 more ille, CREDO, respon-
 det. *Donatus.*

19. PERPETUUM FIAT
 GAUDIUM.] Integrum, so-
 lidum, & nusquam inter-
 ruptum. *Donatus.* PERPE-
 TUUM.] Solidum. quale esse
 non poterat, Syro libero,
 Phrygia non libera. Nisi
 fortasse id voluit novus li-
 bertus, *Utinam me inter
 amicos manumissum solenni
 etiam vindicta liberes.* Sic
 Plaut. Menaech. V. 9. 87.
 & 88. *Vesterhov.*

20. PHRYGIAM UT UXO-
 REM MEAM.] Ut ipse Syrus,
 ita UXOR PHRYGIA: secun-
 dum veteres, qui servis no-
 mina a nationibus impone-
 bant. *Donatus.*

²¹ Hodie primam mammam dedit haec. *De.* ²²
Hercle vero serio,

Si quidem primam dedit, haud dubium, quin ²³
emitti acquom fiet.

Mi. ²⁴ Ob eam rem? *De.* Ob eam. postremo a me
argentum, ²⁵ quanti est, ²⁶ sumito. 20

Sy. ²⁷ Dī tibi, Demea, oro, omnes semper omnia
optata offerant.

S s s s 5 *Mi.*

21. HODIE PRIMAM MAM-
MAM DEDIT HAEC. Ridicu-
lum meritum: siquidem o-
portuerit primam esse quam-
cunque. *Donatus.* PRIMAM
MAMMAM DEDIT.] Τὸν τί-
θεν ἔδωκε. *Plaut. Truc.*

II. 5. 1.

Puero isti date mammam.

Menaechm. Prol. 19.

*Ita forma simili pueri, uti
mater sua*

*Non internoscere posset, quae
maminan dabat:*

*Neque adeo mater ipsa, quae
illos pepererat.*

*Mf. Bodl. Graev. P R I M A
MAMMAM DEDIT. Vesterhov.*

22. HERCLE VERO SERIO.]

Adverbia sunt confirmantia.

παρέλκον. Donatus. In-

terrogativè accipit Paraphra-

stes Delphini. Melius sub-

auditur, dico.

23. Extra servitutem mit-

ti, liberam fieri. *Minell.*

24. OB EAM REM?] Hoc

eo vultu dicit, quo rem ve-
lut excutimus, & ostendi-
mus momenti esse nullius.

Donatus.

25. QUANTI EST.] Quan-
to pretio valet. *Donatus.*
Quanti tibi aestimatur Phry-
gia. *Vesterhov.*

26. SUMITO.] Accipito.
Heaut. III. 1. 56. Plaut.
Pseud. I. 5. 93.

*tu mihi hercle argentum
dabis:*

Abs te equidem sumam.
Vesterhov.

27. DI TIBI, DEMA,
ORO OMNES — OMNIA OP-
TATA OFFERANT.] Formula
bene precandi. *Plaut. Capt.*
II. 2. 105.

*Di tibi omnes omnia optata
afferant.*

*Ubi itidem offerant malim
quam afferant. Vel, quod
est in Mf. Boend. optata fe-
rant. atque ita est in edit.
anni 1469. Horat. Carin.*
III. 16. 43. bene

Mi. Syre, ²⁸ processisti hodie pulchre. *De.* Si
quidem porro, Micio,
²⁹ Tu tuum officium facies, atque huic aliquid paul-
lulum ³⁰ prae manu
Dederis, ³¹ unde utatur: reddet tibi cito. *Mi.* ³²
Istoc vilius.

Aes.

*bene est, cui Deus obtulit
Parca, quod scitis est, manu.
Ex Homero laudat Georg.
Fabricius:*

Ζεὺς τοῖς δόιη, ξεῖνε, καὶ
ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
ὅττι μάλις ἐθέλεις, καὶ
τοὶ φίλον ἐπλεῖο θυμῶ.

Vesterhov. OMNES, OMNIA
antiqua elegantia, & figu-
rata. Donatus. Videtur etiam
captare emphasin, tot voca-
bulis ab o incipientibus coac-
cervandis.

28. PROCESSISTI PUL-
CHRE.] Ad magnum bonum
profectus es. Minell. PRO-
CESSISTI.] Promotus es. Plin.
Epist. VIII. 6. 3. Sed quis
adeo est demens, ut aut per
suum, aut per publicum de-
decus procedere vellet? Ve-
sterhov.

29. TU TUUM OFFICIUM
FACIAS.] Hoc est patroni,
ut libertum non deferas, sed
ut alas manumissum. Plautus
[Curc. IV. 2. 15. sed legi-
tur nunc, pro melius, sa-

pientius; & pro lenonum,
latronum o: militum.]

Facis melius

*Quam pars lenonum, qui li-
bertos habent, & eos de-
serunt. Donatus.*

30. ALIQUID PAULULUM
PRAE MANU DEDERIS.] Plaut.
Bacchid. IV. 3. 9.

patri reddidi

*Omne aurum amans, quod
fuit prae manu.*

Petron. cap. 76. *Mibi cen-
tum aureos in manu posuit:
hoc fuit peculii mei fermentum.* ubi vid. Cl. Burm.
Vesterhov. PRAE MANU DE-
DERIS, suppeditaveris; aut
etiam, ALIQUID PRAE MANU,
praesentis sc. argenti, quod
ad manum sit, atque in prom-
tu ad necessarias expensas.
Distinctio nempe est incerta,
cui jungendum sit illud PRAE
MANU, verbone, an nomi-
ni: ego ad posterius magis
inclino.

31. UNDE UTATUR.] U-
TATUR, vivat: unde *usura*,
vita

Aes. Frugi homo est. *Sy.* Reddam hercle, da modo. *Aes.* Age pater. *Mi.* Post ³³ consulam. 25

De. Faciet. *Sy.* O ³⁴ vir optime! *Aes.* O mi pater festivissime!

Mi.

vita dicitur. ut, [Cicero Catil. I. 12.] *Unius usuram horae gladiatori isti non dedissem* [legendum, *ad vivendum non dedissem*. Vesterh.] An unde alatur, de quo usumfructum capiat, & cuius tibi forteim reddat? Et hoc est melius: nam ideo addidit, REDDET TIBI CITO. Donatus. UNDE UTATUR.] Sic Paulus Apostolus Philipp. IV. 16. Ἀπαξ καὶ δὲς εἰς τὴν χρεῖαν μοι ἐπεμψάτε. ubi εἰς χρεῖαν notat in usum, seu, unde uteretur. Cic. Att. XI. 11. *Atque hoc ipsum jam prope consumptum est, quare id quoque velim cum illa videas ut sis, qui utamur.* Plura exempla vide apud J. Fr. Gronov. de Pec. Vet. II. 7. Vesterh.

32. ISTOC VILIUS.] Quasi nihil minus: negatio enim est floccum ostendentis, aut quid tale, cum ἐλλείψει. quia subauditur *Quicquam:* & *Non dabo.* Donatus.

ISTOC VILIUS.] Plaut. Trin. II. 4. 80.

Decedam ego illi de via, de semita,

De honore populi: verum quod ad ventrem attinet, Non hercle hoc longe, nisi me puguis vicerit.

Edit. anni 1469. ISTOC LEVIUS. Vesterhov. *Redder,* subaud. Minell. & Paraphrastes Delph. caetera Donato consentiunt. J. Fr. Gronovii explicatio apud Vesterhovium, non erat digna quae afferretur.

33. Deliberabo. Paraphrastes Delph. & Minell. Phrasæolog. Dan. *Jeg vil sîden beraade mig derpaa.* * POST CONSULAM.] Formula blande negantis. Vesterhov.

34. Incertum est, an haec sint verba laudantis ad Demeam, an orantis ad Micionem. prius placet Minellio & Paraphrastae Delph. Eadem ambiguitas est mox in verbis Aeschini. Quod au.

Mi. Quid istuc? quae res tam repente mores mutavit tuos?

³⁵ Quod prolubium? quae istace ³⁶ subita est largitas?
De. Dicam tibi:

Ut

autem Micio subicit, Quid istuc? potest sumi pro *verbo concedentis & veluti victi*: quemadmodum Donatus exponit ad And. III. 3. 40. hic tamen vulgo refertur ad sequentia, quasi interrogantis sit, seu admirantis.

35. QUOD PROLUBIUM?]
PROLUBIUM, quod Graeci *προδουμίαν*, id est, promptus animus ad largiendum. *Donatus.* QUOD PROLUBIUM?]
Repetendum ἀπὸ κοινῆς, TAM REPENTE MORES MUTAVIT TUOS. Muretus Var. Lect. IV. 13. PROLUVIUM citat ex Caecilio a. pud Nonium, unde Terentius versum hunc imitatus sit. Verba Caecilii in Ὑποβολιμαίῳ:

mea rostraria,

Quod proluvium, quae voluptas, quae te lactat largitas?

Eandem lectionem defendit Dacieria; atque ita exhibent optima editiones, Anonyma, Rob. Stephani, Aldi, Juntarum, Venetae, Ar-

gentina. sed & ita Gamba-
rellus in Observ. Et Nonius
Marcellus: PROLUVIUM,
profusio. *Terentius in Adelphis*: QUOD PROLUVIUM?
QUAE HAEC SUBITA LARGITAS?
Etiam est in Mss. Leidens.
tribus. horum uni superscriptum
effusio, uni, *largitas & effusio census*. In
quinto Leid. est PROFLUVIUM
[item apud Eugraphium, &
ab eo exponitur, *ultra naturalem
mensuram alicujus rei abundantia*.]
Dicitur autem PROLUVIUM a proluo,
uti *Diluvium* a diluo. At in
Mss. Lips. Boend. Bodl. Mark.
Graev. Leidens. uno, Vaticano,
laudante Faerno: Edd. Tarvis.
Mediol. & anni 1469. paucisque
aliis est PROLUBIUM: quod magis
placet. neque sane PROLUVIUM
erat servum cum serva manumittere,
neque agelli paululum & numinorum
utendum & prae manu dare,
sed largitas & liberalitas mea
ex prolubio orta. Gell. XVI. 19.
Prolubium *audiendi subit*. Vesterhov.

Ut ³⁷ id ostenderem, quod ³⁸ te isti facilem, & festivom putant,

Id non ³⁹ fieri ex vera vita, neque adeo ex aequo & bono:

Sed ⁴⁰ ex assentando, indulgendo, & largiundo, ³⁰
⁴¹ Micio.

Nunc adeo, si ob eam rem vobis vita mea invisa est, Aeschine,

⁴² Quia non justa, injusta prorsus omnia, omnino obsequor:

⁴³ Miffa

36. SUBITA — LARGITAS?] Repentina, ac per hoc ipsa est ingrata & immoderata: ut evenit, quum ex nimis parcis non largi & liberales, sed effusi prodigique redduntur. *Donatus.*

37. Abundat Id. aut ἑλλειψις est, pro Per id. *Donatus.*

38. TE ISTI — PUTANT.] Multum detraxit Micioni, dicendo TE ISTI PUTANT, per quod significatur errare adolescentes, & hunc non esse FESTIVOM. — Bene in postremo dignitas personae hujus servata est, ut non perpetuo commutata videretur: ut Truculenti apud Plautum. *Donatus.*

39. FIERI EX VERA VITA.] Vide Heaut. I. I. 102. Sic ἀληθινὸς usurpatur in Evang. Luc. XVI.

12. *Vesterh.* ID NON FIERI, sc. ut tu facilis & festivus habere. EX VERA VITA, ex vivendi modo rationis normae congruo, seu, ex eo, quod recte vitam instituas. NEQUE ADEO EX AEQUO ET BONO, Neque id eò fieri, quod aequum & bonum colas. sive id, quod justum & utile est in societate humana. *Ex vera aequitate,* exponunt Paraphrastes Delphini & Minell. minus dilucide.

40. Nota Ex Gerundio in Do additum.

41. MICIO.] Severe additum est nomen verbis ex animo plorantis. *Donatus.*

42. QUIA NON JUSTA, INJUSTA &c.] Proverbiales sunt hujusmodi elocutiones, fanda nefanda, digna indigna, velis nolis. *Donatus.* JUSTA,

43 *Missa facio* : 44 *effundite, emite, facite, quod vobis lubet.*

Sed si id vultis potius, quae vos propter adolescentiam

45 *Minus videtis, magis impense cupitis, 46 consulti parum,*

47 *Haec*

JUSTA, INJUSTA.] Καὶ δίκαια, καὶ ἀδίκαια. Sic And. I. 3. 9. *Vesterhov.* Conf. Heaut. IV. 1. 30. & nota OBSEQUOR cum accusativo rei.

43. *MISSA FACIO.*] Omnia scil. *Farnab.* Guyetus legit, *Missus facio*, sc. vos, & filii, id est, dimitto vos, & vestro arbitrio vivere sino. *Minell.*

44. *EFFUNDITE, EMITE, FACITE &c.*] *EFFUNDITE*, ad Aeschinum pertinet: *EMITE*, ad Ctesiphonem: *FACITE*, ad omnes. —

Haec ἐπιτροπή est figura, qua invitos nos permittere ostendimus. *Donatus.* *EFFUNDITE.*] H. e. Quam largissime consumite. *Cic.* pro S. Rosc. Amer. cap. 2. — quod adeptus est per scelus, id per luxuriam effundere atque consumere. Idem Off. II. 15. Multi patrimonia effuderunt, inconsulte largiendo. Hinc effusus, effusio, effusus, pro, largè, largitio,

largus & prodigus. Usitatus tamen est *profundere*, unde *profusio* & *profusus*. Pro *EMITE*, quidam *Mis.* & editi vetusti, *EMITTITE.* *Vesterhov.* quod esse possit, *liberate amicas ex servitute*; quemadmodum Ctesipho *Fidicinam*.

45. *MINUS VIDETIS, &c.*] Εἰσώεῖα, *MINUS, MAGIS, PARUM.* *Donatus.* *MINUS VIDETIS.*] H. e. intelligitis & cavetis. And. IV. 3. 23. Heaut. I. 1. 64. *Cic.* pro L. Manil. cap. 22. Si autem vos plusquam in rep. vidistis. Idem ad Q. Fr. I. 1. Quod quoniam meum peccatum esse confiteor; est — humanitatis tuae, curare —; ut hoc iminus sapienter a me provisum diligentia tua corrigatur. *Vesterhov.*

46. *CONSULTIS, perpenditis.* *Paraphrast.* *Delpb.* *Prospicitis, cogitatis, quid porro futurum sit.* *Minell.* *CONSULTIS PARUM, inconsultè,*

47 Haec reprehendere, & corrigere me, & obsecundare in loco:

Ecce me, qui id faciam vobis. *Aes.* 48 Tibi, pater, permittimus:

Plus scis, quid facto opus est, sed de fratre quid fiet? *De.* 49 Sino.

Habeat,

sultè, temerè, decernitis, aut agitis.

47. HAEC REPREHENDERE, ET CORRIGERE ME, ET SECUNDARE [Mf. Hulst. OBSECUNDARE. *Vest.*] IN LOCO.] Tribus tria redduntur: & utraque *ἀνέστηκώς*. Illa in malam partem superiora: haec in bonam quae inferiora sunt. Non tantum enim culpa est, minus providere, quam *impense cupere*: nec tantum mali est, *impense cupere*, quantum parum *consulere*. Item REPREHENDERE, bonum est: melius CORRIGERE: optimum, SECUNDARE. Nam qui *reprehendit*, non continuo *corrigit*: qui *corrigit*, non ilico *secundat*, id est laetissimum reddit, & fidelissimum [Constans Librorum lectio. Restituo audacter, *Felicissimum*. *Vest.*] Alii SECUNDARE, obsequium putant. Et ideo additum esse IN LOCO: quasi non semper faciendum sit. Ergo SECUNDARE, vel in

melius convertere, vel obsequi intelligimus. *Donatus*. OBSECUNDARE IN LOCO.] Vide ad *Heaut.* IV. 6. 22. *Vesterbey.* IN LOCO, Ubi opportunum & commodum erit, pro re nata. *Minell.*

48. TIBI, PATER, PERMITTIMUS.] Noluit Terentius ab amoribus filiorum perpetuo repulsum patrem. *Donatus*. Tuae voluntati relinquitur omnia. *Minell.* Tuae potestati nos committimus. *Paraphrastes Delpb.*

49. SINO. HABEAT. &c.] Haec quidem permissio est: sed & exceptionem in se continet: & cum quodam stomacho, & velut minaci denuntiatione profertur. *Donatus*.

50. IN ISTAC FINEM FACIAT.] Hoc est, aut ne aliam amet, aut ne aliam comparet: ne post istam luxurietur ulterius. *Donatus*. Hoc dixit eodem fere sensu, quo supra

Habeat. 5° in istac finem faciat. *Aes.* 5ⁱ Istuc recte.
Ω. Plaudite!

40

CALLIOPIUS RECENSUI.

supra III. 4. 62. & 63.

Ovid. Metam. IV. 258.

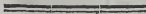
*Venerisque modum sibi fecit
in illa. Vest.*

HABEAT, Ista potiatur Fi-
dicina. *Paraphrastes Delpb.*
Eam habeat uxorem. *Minell.*

§ I. ISTUC RECTE.] Bene.
Et Micio non discessit de
proposito suo, qui ut pec-
casse alias ostenderet fratrem
ob nimiam asperitatem, cum

exceptione quadam laudans
verba ejus, ISTUC RECTE
dixit. Quasi diceret, non
ut caetera. Et simul reposuit
ei, qui supra dixerat, UT
ID OSTENDEREM, QUOD TE
ISTI FACILEM — PUTANT,
ID NON FIERI EX VERA VI-
TA &c. *Donatus.* Non ob-
servare me memini in quo-
quam Codice haec Micioni
tribui; quod facit *Donatus-
Vesterbov.*

FINIS ADELPHORUM ET TOTIUS
OPERIS TERENTIANI.

INDEX

INDEX VERBORUM ET PHRASIIUM.

Numeri Romani Actus significant; Arabici, prior Scenam, posterior versum. Quae literis currentibus expressa, non sunt ipsa Auctoris verba, sed mea, quae vel interpretationi, vel phrasi magis generaliter ob oculos sistendae, inserviunt.

A.

A primo. Phorm. IV. 2. 14. IV. 3. 37. A parvis. And. III. 3. 7. A parvulo. And. I. 1. 8. Adolph. I. 1. 23. A pueris ilico nasci senes. Heaut. II. 1. 2. A nobis fores. Heaut. III. 2. 52. A me exit. Heaut. III. 1. 90. A villa mercenarius. Adolph. IV. 2. 2. A facundia posse. Heaut. Prol. 13. Ab labore proclivis ad lubidinem. And. I. 1. 51. Ab illo injuria est animadvertenda. And. I. 1. 129. Ab re omissior. Adolph. V. 3. 44. Ab re tua otium Heaut. I. 1. 23. Ab animo otiosus. Phorm. II. 2. 26. Virgo integra ab *aliquo*. Hec. I. 2. 70. Ab orco redux in lucem. Hec. V. 4. 12. ab re uxoria abhorrens. And. V. 1. 10. Eripere ab *aliquo*. Adolph. III. 2. 30. Abdere se rus. Hec. I. 2. 100. Abducere ad se domum. Eun. III. 5. 28. *conf.* Adolph. IV. 4. 18. & IV. 5. 11. Abducere sibi convivam. Eun. III. 1. 17. Abducere ad coenam. Heaut. I. 2. 9. Abducere ab oculis. Phorm. III. 3. 15. Adolph. IV. 5. 35. Abducere in ganeum. Adolph. III. 3. 5. ab studio abducere. Hec. Alt. Prol. 11. ad nequitiam abducere. Adolph. III. 3. 4.

T t t t

Abire

Abire intro. Eun. V. 5. 28. Abire *aliquid* habitatum. Hec. II. 1. 27. Abire e medio. Phorm. V. 8. 30. Abiit hora. Eun. II. 3. 49. *conf.* Adelph. IV. 5. 57. Abi prae. Eun. III. 2. 46. Adelph. II. 1. 13. Abi, nescis inescare homines. Adelph. II. 2. 12. Abi sis, insciens. Phorm. I. 2. 9. Abi hinc, quo dignus, cum donis. Eun. IV. 3. 9. Abin' hinc in malam rem? And. II. 1. 17. Abi, virum te judico. Adelph. IV. 2. 25. Honestè abire *alicunde*. Eun. IV. 4. 49. Mirabar, hoc si sic abiret. And. I. 2. 4.

Abhinc triennium. And. I. 1. 42. *conf.* Hec. V. 3. 24. Phorm. V. 8. 28.

Abhorret animus a nuptiis. Hec. IV. 4. 92.

Abjicere *quid*. i. e. *vili pretio vendere*. Adelph. IV. 7. 26.

Abitio. Heaut. I. 2. 16.

Ablegare *aliquid*. Hec. III. 3. 54.

Abligurire bona patria. Eun. II. 2. 4.

Abortum esse. Hec. III. 3. 38. *ubi dubium est, nomenne an verbum sit.*

Abradere *aliquid alicunde*. Phorm. II. 2. 19.

Abripere univèrsum. Phorm. I. 1. 11. Abripere parvulam è patria. Eun. I. 2. 30. 35. 76. Abripi in cruciatum. And. IV. 4. 47.

Abs se *aliquem* segregare. Heaut. II. 4. 6. And. I. 5. 56. Veritus sum abs te. And. III. 4. 3. Abs te ut voluptatem expleat. Hec. I. 1. 11. Abs quivis homine. Adelph. II. 3. 1.

Abscedit ira ab eo. Hec. V. 2. 15. Abscedere recto latere. Heaut. IV. 2. 5.

Absolvere quem. Adelph. II. 4. 13. 18. *Gall. Depecher: Vest. Dan. Giore een flar, stille sig af med een.*

Absque eo esset. Phorm. I. 4. 11. *conf.* Hec. IV. 2. 25.

Abstergere vulnera. Eun. IV. 7. 9.

Absterrere *quem*. And. III. 1. 14.

Abstinere manum. Adelph. V. 2. 6. *conf.* Heaut. II. 3. 132. abstinere se aliqua re. Hec. I. 2. 64. III. 3. 51.

Abstrahere se ab aliquo. Hec. III. 1. 17. Abstrahere quem ab altero. And. I. 5. 8. III. 2. 39. Hec. III. 1. 18.

Absum.) Dum abs te absum. Heaut. II. 4. 19. Quod abest, non quaeris. Heaut. V. 4. 16. Absenti male loqui.

qui. Phorm. II. 3. 25. — contumelias dicere. Phorm. II. 3. 28. Absente nobis. Eun. IV. 3. 7. Praefens & absens idem est. Adelph. I. 1. 48. Te praesente, absente. Eun. V. 9. 29.

Absumere multum vini. Heaut. III. 1. 49. Absumi cura & sumtu. Phorm. II. 2. 26.

Absurda ratio. Adelph. III. 3. 22. Absurdum factum. Adelph. V. 8. 21.

Abundare divitiis. Heaut. III. 2. 17. — amore. Phorm. I. 3. 11.

Abuti operam. And. Prolog. 5. — mulierem. Phorm. II. 3. 66.

Ac) *Pro*, & *quidem*, *atque id*. Ego vero (*abéo*), ac iubens. And. II. 1. 37. Recipimus: ac libenter. Eun. V. 9. 56. *conf.* Heaut. IV. 5. 15. Idem, ac. Heaut. II. 3. 24. Pariter, ac. Phorm. V. 3. 3. Aequè, ac. Phorm. I. 2. 43. Aliud, ac. Phorm. IV. 4. 3. *sic.* Hec. II. 3. 6. III. 3. 6. Aliter, ac. Phorm. III. 2. 45. Secus, ac. si. Hec. II. 3. 6. Ac, *pro atqui*, *immo verò*. Liberatus sum. Ac nullus quidem. And. II. 2. 33.

Accedo, ut melius dicas. Adelph. III. 2. 52. Ad hoc mala hoc mihi accedit etiam. And. I. 3. 10. Ad aures mihi sermo tuus accessit. Hec. III. 5. 32. Eòdem accessit expectatio. Hec. Alt. Prol. 26. Paullulam vobis accessit pecuniae. Hec. III. 5. 56. Quod hinc accessierit. *Sub. rei.* Adelph. V. 3. 30. Voluntas ad Poëtam accedit. Phorm. Prol. 30. Accedere ad quem confabulatum. Hec. I. 2. 106.

Accidere alicui ad genua. Hec. III. 3. 18. Id verbum vere in me accidit. And. V. 3. 14. Id accidit animo novum. Phorm. II. 1. 20. Timeo, quorsum hoc accidat. And. I. 5. 29.

Accipere conditionem, And. I. 1. 52. — causam. Hec. Alt. Prol. 47. — incommoditates in re aliqua. Heaut. V. 1. 59. — metum. Heaut. II. 3. 96. — in se contumeliam. Eun. IV. 7. 1. Accipiunda injuria adolescentium est. Adelph. II. 1. 53. Accipere quem bene & prolixè. Eun. V. 9. 52. Non recte accipere quid. And. II. 2. 30. Accipere quid in *hanc vel illam partem*. Eun. V. 2. 37. — aliter, atque est. Heaut. II. 3. 23. — aliorum atque factum est.

est. Eun. I. 2. 2. — omnia ad contumeliam. Adelph. IV. 3. 15. Accipere auribus. Hec. III. 3. 3. Accipere, *pro animadvertere, audire*. Hec. IV. 3. 1. Accipi indignis modis. Adelph. II. 1. 12.

Accipitri non tenditur rete. Phorm. II. 2. 16.

Accresco, *vid.* Adcreasco.

Accumbo, *vid.* Adcumbo.

Accuro, *vid.* Adcuro.

Accurro, *vid.* Adcurro.

Accusare ultro quem. Phorm. II. 3. 13. *conf.* Adelph. IV. 3. 5. Accusare ultro se. Eun. I. 1. 24. Accusando infectum fieri non potest. Phorm. V. 8. 45. Ne quid accusandus sis, vide. Heaut. II. 3. 111.

Acerrimus pater. Phorm. II. 1. 37. Prima coitio est acerrima. Phorm. II. 2. 32.

Acerba offeruntur, *scilicet eveniunt*. Hec. III. 1. 1.

Acrius instare. Hec. I. 2. 45.

Actor multum potest a facundia. Heaut. Prol. 13. Actoris virtus. Phorm. Prol. 34. Actoris operâ stetit Fabula. Phorm. Prol. 10. Me actorem dedit. Heaut. Prol. 12.

Actus.) Primo actu (*scilicet Fabulae*) placeo. Hec. Alt. Prol. 31.

Actutum. Phorm. V. 6. 12. Adelph. IV. 4. 24.

Ad) Canes ad venandum. And. I. 1. 30. Satis ad obfurgandum causae. And. I. 1. 111. Tempus ad rem. And. I. 2. 17. *conf.* Eun. IV. 1. 7. Causae ad discordiam. Hec. IV. 7. 71. Adjumentum ad pulchritudinem. Phorm. I. 2. 55. Aetas ad ducendum. Phorm. II. 3. 76. Principium ad placandum. Heaut. V. 4. 21. Prior ad dandum. Phorm. III. 2. 48. Industria ad scribendum. Adelph. Prol. 25. Signa ad salutem. And. III. 2. 2. Ad rem avidior. Eun. I. 2. 51. — attentus. Adelph. V. 8. 31. & V. 3. 48. Hoc est ad virtutem. Heaut. I. 2. 33. Homo perspicax ad eam rem. Heaut. II. 3. 129. Instructus ad perniciem. Heaut. III. 1. 41. Doctus ad malitiam. Hec. II. 1. 6. Ingenio egregie ad miseras natus. Heaut. III. 1. 11. Ad aliquid exercitatus. Hec. III. 3. 47. Hic nihil ad illum est. Eun. II. 3. 69. Comparari ad alterum. Eun. IV. 4. 14. Ad omnia alia aetate sapimus rectius. Adelph. V.

V. 3. 46. Bene subducta ratione ad vitam esse. Adelph.
 V. 4. 1. Ad exemplum ambarum mores existimans. Hec.
 I. 2. 88. Quasi ad quindecim talenta. Heaut. I. 1. 93.
 Dari ad aliquem in servitutem. Phorm. IV. 3. 48. Ad,
pro apud. And. IV. 3. 13. Heaut. III. 3. 43. V. 2. 26.
 Ad Dianae. Adelph. IV. 2. 43. Ad forum opperiri.
 Phorm. IV. 2. 8. Ad quem fingere fabricam. Heaut.
 III. 2. 34.

Adaugeta duritia. Heaut. III. 1. 16.

Addibit plus paullo. Heaut. II. 1. 8.

Adcrevit cum aerate (amicitia.) And. III. 3. 7.

Adcumbere cum aliquo. Eun. III. 3. 9.

Adcuro res caute. Hec. V. 1. 11. Adcurate, ut metus
 videar. And. III. 2. 14.

Adcurrere, *absolute*. And. I. 1. 106. Heaut. I. 1. 72.

Adcurrere ad. Eun. II. 3. 43. Phorm. V. 6. 23. Adcur-
 re huc. Phorm. V. 7. 90.

Addere alicui animum. Heaut. III. 2. 31. — alicui
 dieculam. And. IV. 2. 27. Addere molestias. Eun. I. 1.
 33. aliquid addere divitioribus. Phorm. I. 1. 8. Addere
 pauperi. Phorm. II. 1. 47. Verbum addere. And. V. 2.
 19. *conf.* Phorm. I. 2. 93. Ut ne addam, quod. Phorm.
 I. 3. 16.

Adducere medicum. Hec. III. 1. 43. — nutricem pue-
 ro. Hec. V. 2. 4. amicam cui. Heaut. IV. 6. 15. — co-
 ram ante oculos quem. Eun. IV. 7. 24. *conf.* IV. 1. 9.
 And. V. 2. 29. Heaut. V. 4. 18. — turbam domum.
 Adelph. V. 7. 15. — copias ad aliquem. Eun. IV. 6.
 17. — animum ad malas partes. Hec. V. 3. 38. — quem
 ad misericordiam. Heaut. V. 2. 42. Adducti, qui illam
 civem hinc dicant. And. V. 3. 21.

Aded) Magis id adeo, ut. And. I. 1. 135. Atque adeo
 eccum. And. III. 2. 52. Usque adeo, donec. And. IV.
 1. 38. Usque adeo, dum. Eun. IV. 6. 3. Atque adeo,
 cur non intro eo. Eun. V. 5. 22. Adeo res redit. Heaut.
 I. 1. 61. V. 2. 27. Phorm. I. 2. 5. Adeo, *pro valde*.
 Eun. I. 2. 124. Adelph. I. 1. 15. Adeo *post* atque, *pro*
etiam, *aut imò*. Heaut. II. 4. 6. Hec. III. 3. 37. Phorm.
 V. 7. 39.

Adire *aliquem de aliqua re.* Hec. II. 2. 9. Ad precatorem adire. Phorm. I. 2. 90. Adire, *pro aggredi.* Phorm. II. 1. 22. I. 4. 52. Adire periculum capitis. And. IV. 1. 54.

Adfectare viam ad *quem.* Heaut. II. 3. 60. Phorm. V. 7. 71.

Adferre.) Hic dies aliam vitam adfert. And. I. 2. 18. Senectus adfert vitia hominibus. Adelph. V. 3. 47. Adferre *alteri* molestiam. Hec. III. 2. 9. Adferre tristitiam. And. I. 4. 8. — aegritudinem. Heaut. IV. 3. 2. Quid opis adferre *alteri.* Phorm. III. 3. 20. Adfertur mihi ab hoc fallacia: *admoventur, in me dirigitur.* And. III. 1. 13. Uxor aliquantum *adfert.* Phorm. IV. 3. 50. Adferre causam. Heaut. IV. 3. 23. Quid mihi adfers? *sub. argumentum.* Phorm. V. 8. 36. Adferre quid novi. Phorm. III. 2. 5. Adferre quid certum & clarum. Hec. V. 4. 1. Adferre se *aliquid.* And. IV. 5. 12.

Adficere *quem* cura & sollicitudine. Phorm. II. 4. 1. Adfectum esse audacia. Phorm. V. 7. 84. Morbo adfectus. Hec. III. 3. 6. Quonam modo te adfectam offendam? Hec. III. 1. 45.

Adfinis *horum vel illarum rerum.* Heaut. II. 1. 3. Adfinem velle *quem.* Phorm. IV. 1. 16.

Adfinitas perpetua. Hec. IV. 4. 14. Effugere adfinitatem *alterius.* And. I. 5. 12.

Adficiat se. Eun. I. 1. 31.

Adgravescit morbus. Hec. III. 2. 2.

Adhibere sibi testes. Phorm. IV. 5. 2.

Adigere *quem* ad insaniam. Adelph. I. 2. 31. Adiget te horum. Insomnia. Eun. II. 1. 13.

Adjicere animum ad virginem. Eun. I. 2. 63.

Adimere alicui curas. Hec. V. 3. 19. — metum. Heaut. II. 3. 100. And. II. 2. 2. — aegritudinem. Heaut. III. 1. 13. — curam argentariam. Phorm. V. 6. 46. — consuetudinem. Phorm. I. 3. 9. — causam. Hec. IV. 4. 58.

Adipisci nuptias. And. II. 1. 32. — bis iudicium de eadem causa. Phorm. II. 3. 59. — quod jus publicum est. Phorm. II. 3. 65.

Adjumentum ad pulchritudinem. Phorm. I. 2. 55.

Adjungere

Adjungere *sibi* quem beneficio. Adelph. I. 1. 47. Imperium adjungere amicitia. And. I. 1. 42. Adjungere familiam. Adelph. V. 8. 4. — animum *aliquid*. Hec. IV. 4. 61. — ad aliquod studium. And. I. 1. 29.

Adjuro tibi per omnes Deos. And. IV. 2. 11. Sanctè adjurare. Hec. II. 2. 26.

Adjutare onus *alicui*. Hec. III. 2. 24. Adjutare funus. Phorm. I. 2. 49.

Adjutorem esse iracundiae *alicujus*. Adelph. I. 2. 66. Matres omnes filiis in peccato adjutrices. Heaut. V. 2. 39.

Adjuvare *quem* consilio. Heaut. V. 2. 29. Adjuvare *quem* in aliqua re. And. III. 3. 10. Operâ adjuvare *quem*. Phorm. V. 3. 3. Comiter adjuvare *quem*. Phorm. III. 3. 4. Dii id adjuvant. And. III. 2. 42. Fortes fortuna adjuvat. Phorm. I. 4. 26.

Adlegare *quem*, pro apponere, subornare. And. V. 3. 28. Sumitur & in bonam partem, pro, mittere proxenetas. Liv. XXXVI. 11. Vest.

Adligare *aliquem* *alicubi*. Adelph. V. 3. 58. — se furti. Eun. IV. 7. 39.

Adludere ad scortum. Eun. III. 1. 34.

Admiscere se. Heaut. V. 2. 22. — *aliquem*. Heaut. IV. 5. 35.

Admittere scelus. Heaut. IV. 2. 3. — turpe quid in se. Phorm. II. 3. 68. — culpam in se. Phorm. II. 1. 40. — delictum in se. Adelph. IV. 5. 48. — indigna genere suo. Adelph. III. 3. 54. — noxiam. Eun. V. 2. 14. Sumtum admittere. Adelph. V. 7. 15.

Admodum, annuentis vocula. Phorm. II. 2. 1.

Admovere aurem (ad fores.) Phorm. V. 6. 28.

Adnumerare argentum. Adelph. III. 3. 15.

Adnuo, *absolutè*. Eun. III. 5. 31.

Adolescens liber. Eun. III. 1. 40. III. 2. 25. — luxu perditus. Adelph. IV. 7. 42. Homo adolescens. Phorm. V. 8. 52. Adolescens mulier. Phorm. V. 3. 11. Adolescens optima. And. III. 2. 8. Virginem nuptum locare adolescenti. Phorm. V. 1. 25. Partes adolescentium in Fabula. Heaut. Prol. 2. Pernicies communis adolescentium (*leno*.) Adelph. II. 1. 34.

Adolescentia persuasit. Adelph. III. 4. 24. Vitium adolescentiae. Hec. IV. 1. 27. Adolescentia fert has res. Heaut. II. 1. 3. *conf.* Adelph. I. 1. 28. Adolescentia defervit. Adelph. I. 2. 72. Infidias facere *alicujus* adolescentiae. Phorm. II. 1. 44.

Adolescentior. Hec. Alt. Prol. 3.

Adolescentulus liberalis. Phorm. II. 1. 51. — stultus. Eun. V. 7. 20. — infanus. Phorm. Prol. 6. Homo adolescentulus. And. V. 1. 9. & V. 4. 7. Adolescentuli, *o: juniores bistrionum*. Heaut. Prol. 51.

Adoptare *quem* sibi. Adelph. I. 1. 22. Dare *alteri* filium suum adoptandum. Adelph. I. 2. 32. III. 4. 17.

Adoriri quem. Phorm. IV. 2. 15. — jurgio. Adelph. III. 3. 50. — imparatum. And. III. 1. 21.

Adornare fugam. Eun. IV. 4. 6. Adornant, ut lavet. Eun. III. 5. 34.

Adparere.) Ille nusquam adparet. Eun. IV. 3. 18. Res adparet. Adelph. V. 9. 7. Fac, promissa adpareant. Eun. II. 3. 19.

Adparare coenam. Heaut. I. 1. 74. — nuptias. And. III. 2. 34. Phorm. IV. 4. 21. — de die convivium. Adelph. V. 9. 8. Adparatur, *impersonaliter*. Eun. III. 5. 35. *conf.* And. III. 4. 15.

Adpellare *quem*. Phorm. V. 8. 22. Heaut. IV. 3. 22. Adpellare *quem* patrem. Hec. IV. 4. 30. Adpellare *quem hoc vel illo nomine*. Phorm. V. 1. 15.

Adpellere animum ad scribendum. And. Prol. 1. — animum ad uxorem. And. II. 6. 15.

Adplicare se ad *aliquem*. And. V. 4. 21. Heaut. II. 4. 13. — se ad *aliquod* studium. Heaut. Prol. 23. — animum ad deteriorem partem. And. I. 2. 22.

Adponere *quid* ante januam. And. IV. 3. 10. *conf.* IV. 4. 3. 14. & 24. Adponere rastros. Heaut. I. 1. 37. Adponere *alteri quid gratiae*. And. II. 1. 31.

Adportare *alteri* nuntium. Heaut. III. 1. 18. Quidnam adportas? And. V. 2. 17. Adportare novam Comoediam. Phorm. Prol. 25. — *quid mali*. And. I. 1. 46. — *dammum*. Heaut. IV. 4. 28. Usus semper aliquid adportat novi. Adelph. V. 2. 4.

Adposcere.

- Adposcere. Heaut. IV. 7. 10.
 Adprehendere ponè pallio. Phorm. V. 6. 23.
 Adprimè utile. And. I. 1. 34. Adprimè nobilis. Eun.
 V. 5. 10. — obsequens. Hec. II. 2. 5.
 (non) Adprobat id fama. Phorm. IV. 5. 12.
 Adproperare. And. III. 1. 17.
 Adridere omnibus. Adelph. V. 4. 10. *conf.* Eun. II.
 2. 19.
 Adrigere aures. And. V. 4. 30.
 Adripere *quem* sublimem medium. Adelph. III. 2. 18.
 Adripere, quod alter submonet. Eun. III. 5. 23.
 Adscendere in excelsum locum. And. II. 2. 19. Ad-
 scendere navem. Adelph. IV. 5. 69.
 Adsentari omnia. Eun. II. 2. 22. Facere aliquid ad-
 sentandi, *sub. gratia*. Adelph. II. 4. 6. Id fit ex assentan-
 do. Adelph. V. 9. 31.
 Adsequi, ac retinere *quem*. Phorm. V. 7. 39.
 Adserere *quem* manu liberali causa. Adelph. II. 1. 40.
 Adservare *aliquem*. Heaut. III. 3. 32. Adservari *ali-*
cubi. Heaut. IV. 4. 12. Cura adservandum vinctum.
 And. V. 2. 24.
 Adsidere. Heaut. I. 1. 72. *pro confido*.
 Adsiduè exedere quem. Heaut. III. 1. 53. Ubi sum
 adsidue. Hec. II. 1. 20.
 Adsimulare se laetum. Heaut. V. 1. 15. — se ire ali-
 quo. Phorm. V. 6. 53. Adsimulabo, quasi exeam. Eun.
 III. 2. 8. Intellexi hoc adsimulari. And. III. 2. 20. Ae-
 tasem adsimulare quid. Heaut. IV. 3. 38.
 Adstare propter quem. Adelph. II. 1. 15.
 (*Adsolet.*) Quae adsolent signa esse ad salutem. And. III.
 2. 1.
 Adspernari aliquem illiberaliter. Phorm. II. 3. 24.
 (*Adspicere.*) Forte unam adspicio adolescentulam. And.
 I. 1. 91. Hem! Demea, haud adspexerunt te. Adelph.
 III. 3. 19. Vide, — si non, cum adspicias, os impu-
 dens videtur. Eun. V. 1. 22. Intrò adspicere. And. II.
 2. 28.
 Adstringere alicui fidem suam. Eun. I. 2. 22.
 (*Adsum.*) Ades praesens. Adelph. III. 2. 39. Prope
 T t t t 5 adest,

adeſt, quum. And. I. 1. 125. *conf.* Hec. IV. 1. 28. Praeſto adeſt. Eun. V. 9. 20. In pariendo aliquot adfuerunt liberae. And. IV. 4. 32. In cognoscendo adeſſe. Eun. V. 2. 54. In denegando *iis* pudor paululum adeſt. And. IV. 1. 6. Adeſſe alicui aequo animo. And. Prol. 24. Heaut. Prol. 35. Adſunt mihi advocati. Eun. IV. 6. 26. Partus adeſt. Adelph. IV. 4. 9. In aliqua re adeſſe. Hec. III. 3. 50. Adeſſe ad defendendam cauſam. Phorm. II. 1. 36.

Advena *alicunde alicubi*. Heaut. I. 1. 44. *de muliere*.

Advenire optatò. And. III. 3. 1. — per tempus. And. IV. 4. 44. — in tempore ipſo. And. V. 6. 10. — opportune. Heaut. I. 2. 5. — tentatum. Phorm. II. 3. 41. Advenis modo? Hec. III. 5. 3. Salvum te advenire gaudeo. Eun. V. 6. 6. Adelph. I. 1. 55. Adveniſſe *pro* advenire *in eadem formula*. Heaut. II. 4. 27. Phorm. II. 1. 56. *In eadem omiſſum* gaudeo. Phorm. II. 1. 25. Bene factum, te adveniſſe. Hec. III. 5. 6. Adveniens audivi omnia. Hec. III. 5. 18. Multa advenienti, ut fit, nova hic, compluria. Phorm. IV. 3. 61.

Adventum gratulari *alicui*. Eun. II. 2. 28. Adventum *alicujus* percontari. Hec. I. 2. 2. — revereri. Hec. III. 1. 10. Incommode fors illis obtulit adventum meum. Hec. III. 3. 10. Adventus tuus, quocunque advenis, voluptati eſt. Hec. V. 4. 19. Ubi in mentem ejus adventi venit. Phorm. I. 3. 2.

Adverſariis cauſam tradere. Phorm. II. 1. 7.

Adverſatrix, *alicui in aliqua re*. Heaut. V. 3. 5.

Adverſari vel Advorſari, *abſolutè*. Phorm. I. 2. 25. Advorſari libidini *alicujus*. Hec. II. 2. 3. Noli advorſari mihi. Hec. IV. 4. 32.

Adverſum vel *Advorſum*.) Id gratum fuit adverſum me. And. I. 1. 15. Loqui quid adverſum alterum 3: *apud alt.* And. I. 5. 30. Advorſum ire alicui. Adelph. I. 1. 2. Cauſam dicere advorſum aliquem. Adelph. IV. 5. 42. Advorſum libidinem animi. Hec. IV. 1. 19. Advorſum ingenium meum. Phorm. III. 2. 35. Advorſum ſtimulum calces. Phorm. I. 2. 28.

Adverſus vel *Advorſus*, - a, - um.] Adverſum eſſe alteri.

teri. Hec. II. 1. 5. Adversam aerumnam ferre. Phorm. II. 1. 12. Adversa tempestate uti. Hec. III. 4. 9. Si quid adversi nobis evenierit. Heaut. II. 3. 14. Bonae felicitates sunt mihi adversae. Eun. II. 3. 33. Adversa *altius* tegere. Hec. III. 3. 28.

Advertere *quid* graviter. Heaut. III. 2. 9. — animum. And. Prol. 8. Eun. III. 1. 7. — se aliquid. Eun. II. 3. 51.

Advesperascit. And. III. 4. 2.

Advigilare. And. IV. 1. 50. Phorm. I. 4. 26.

Aduncō nālō (virgo.) Heaut. V. 2. 18.

Advocatum esse *alteri*. Eun. II. 3. 48. — venire. Adelph. IV. 5. 43. Volo adesse hic advocatos nobis in turba hac. Eun. IV. 6. 26.

Advocare *sibi* amicos. Phorm. II. 1. 83.

Adustum, *de opsonio*. Adelph. III. 3. 71.

Aedes vix capiunt turbam. Heaut. II. 3. 13. Aedes perviae. Adelph. V. 7. 14. Dominus aedium. Phorm. V. 1. 26. Ante aedes. And. IV. 4. 34. Adelph. II. 1. 26. In ultimis aedibus, retro. Heaut. V. 1. 29. Una in unis aedibus. Eun. II. 3. 75. Extra aedes efferre. Hec. IV. 1. 48. Aedes expugnare. Eun. IV. 7. 3. — inscribere mercede. Heaut. I. 1. 93. Irruere in aedes. Adelph. I. 2. 8. Recipere *quem* in aedes. Eun. V. 2. 58. Occludere aedes. Eun. IV. 7. 14. Concedere ex aedibus. Hec. IV. 7. 57.

Aeger, *pro aegrotō*. Hec. I. 2. 113. II. 2. 14. III. 2. 6.

Aegre ferre. And. I. 1. 110. Heaut. IV. 8. 20. Hec. I. 2. 53. Aegre pati. Heaut. V. 2. 5. Adelph. I. 2. 63. Aegre quidquam audire ex *altero*. Hec. V. 1. 38. Aegre facere *alicui*. Eun. IV. 1. 10. Aegre mihi est. Hec. II. 1. 30. III. 5. 65. Phorm. I. 3. 7. & 10. Adelph. I. 2. 57.

Aegritudo intercedit gaudio. And. V. 5. 5. — est recens. Adelph. III. 2. 14. — oritur mihi abs te. Hec. II. 1. 26. Dies adimit aegritudinem. Heaut. III. 1. 13. Haeres adfert mihi aegritudinem. Heaut. IV. 3. 2. Vita contaminat gaudium aegritudine. Eun. III. 5. 4. Animus perturbatus prae aegritudine. Heaut. I. 1. 71. Praepediri aegritudine. Heaut. III. 1. 100. Ex aegritudine miserum
mors

mors consecuta est Phorm. V. 1. 23. Remedium aegritudinum. Heaut. III. 2. 28.

Aegrotus, *de animo*. And. I. 2. 22. III. 3. 27. Heaut. I. 1. 48. Facile, quum valemus, recta consilia aegrotis damus And. II. 1. 9.

Aemulari, *imitari*. And. Prol. 20.

Aemulus, *rivalis*. Eun. II. 1. 8. IV. 1. 9.

Aequalis alicujus, *o: aequaevus, ejusdem aetatis*. Eun. II. 3. 35. Heaut. III. 1. 8.

Aequanimitas (spectatorum) Phorm. Prol. 34. — poetæ ad scribendum *auget* industriam. Adelph. Prol. 24.

Aequè quidquam. And. II. 6. 3. — commodius quidquam. Heaut. IV. 3. 7. numquam aequè, ac modo. Phorm. I. 2. 43. aequè, atque. Phorm. IV. 1. 15. aequè tecum (novi.) Phorm. V. 8. 43. aequè studium est, *o: idem*. Hec. II. 1. 2.

Aequus animus. Adelph. V. 3. 51. Aequa pars amoris est mihi tecum. Eun. I. 2. 12. Aequa libertas omnibus. Adelph. II. 1. 529. Aequum est, *pro, convenit, decet, oportet*. And. I. 2. 19. Eun. III. 2. 25. V. 2. 31. Heaut. I. 1. 104. III. 1. 10. V. 1. 76. Hec. IV. 1. 12. IV. 3. 14. Phorm. I. 4. 26. IV. 3. 46. Adelph. III. 4. 8. IV. 5. 41. V. 9. 11. Aequum est, & bonum. Phorm. II. 4. 11. Aequi bonique facere quid. Heaut. IV. 5. 40. Aliquam partem aequi bonique dicere. Phorm. IV. 3. 32. Praeter aequum & bonum. Adelph. I. 1. 39. Ex aequo & bono. Adelph. V. 9. 30. *ubi Farnabius exponit, jure merito*: Neque bonum neque aequum scire. Heaut. IV. 1. 29. Aequum postulare. And. V. 3. 10. Ita aequum sentio. Adelph. IV. 3. 10. Non aequum dicere. Adelph. V. 3. 17. — facere. Heaut. I. 1. 39. Praeter aequum atque aetatem meam. Hec. II. 1. 29. Aequa noscere. Adelph. III. 4. 58. Aequa dicere de aliquo. Hec. III. 5. 25. Curremus aequam uterque partem. Adelph. I. 2. 50. Aequo animo attendite. Hec. Alt. Prol. 20. Facite, aequi sitis. Heaut. Prol. 28. Aequior sum illi. And. II. 5. 18.

Aerumna adversa. Phorm. II. 1. 12. Ex aerumna expedire. Hec. III. 1. 8. — extrahere. Hec. V. 4. 36.

Aere meo entum. Phorm. III. 2. 26.

Aesculapius.)

Aesculapius.) Quod te, Aesculapi, —, ne quid sit huius, oro Hec III. 2. 3.

Aetas fert And II. 6. 13. Hec. IV. 2. 13. Forma & aetas Eun. II. 3. 83. Hec. I. 1. 18. *modò inverso* Phorm. V. 8. 35. *conf.* And. I. 1. 45. I. 5. 51. Aetas sat acuit. Adelph. V. 3. 49. Aetas ad ducendum. Phorm. II. 3. 76. Istuc aetatis. Heaut. I. 1. 58. Longinquitas aetatis. Hec. IV. 2. 20. Capiti atque aetati illorum! Hec III. 1. 54. Jam dudum: aetatem. Eun. IV. 5. 8. *conf.* Heaut. IV. 3. 38. Hec. V. 1. 20. Facere quid praeter aetatem. Heaut. I. 1. 7. Aetatem agere, Heaut. II. 4. 12. Hec. III. 1. 4. — una inter se. Hec. II. 1. 10. Cum uno aetatem degere Phorm. II. 3. 70. Licet per aetatem. Adelph. I. 2. 28. Conterere aetatem in quaerendo. Adelph. V. 4. 15. Aetate integra. Eun. III. 2. 20. Amicitia cum aetate aderevit simul. And. III. 3. 7. Aetate plus scire & providere. Heaut. I. 1. 63. Aetate sapimus rectius. Adelph. V. 3. 46. Aetas alienior. Adelph. I. 2. 30. Exacta aetate. Adelph. V. 4. 16. Aetas semper aliquid adportat novi. Adelph. V. 4. 2.

Aeterna gratia inter nos erit. Eun. V. 2. 33.

Agelli sub urbe paullum Adelph. V. 8. 26.

Ager oppositus pignori. Phorm. IV. 3. 56. Agrum merenri. Heaut. I. 1. 2. & 54. — de aliquo colendum habere. Phorm. II. 3. 17.

Agitare Dionysia. Heaut. IV. 4. 11. — convivium. Hec. I. 2. 18. Agitare secum sedulo. Phorm. IV. 3. 10.

Agitare aliquem. Phorm. II. 3. 4.

Agere quid sedulo. And. III. 5. 8. Quid ago? Heaut. II. 3. 102. Phorm. II. 4. 7. Adelph. V. 7. 18. Hocce agis? an non? Ego vero istuc. And. I. 2. 15. Istuc ago quidem. Eun. II. 3. 57. Alias res agere. *ibid. vers.* 56. & Hec. V. 3. 28. Quo hinc te agis? And. IV. 2. 25. Quid agis? And. I. 1. 47. Adelph. I. 1. 35. Quid agimus? Eun. V. 9. 51. Phorm. V. 8. 18. Facillime agere. Adelph. III. 4. 56. Agere cum aliquo, *scilicet loqui.* Hec. III. 5. 5. IV. 4. 64. Phorm. IV. 3. 9. Heaut. III. 3. 34. Agere de aliquo. Hec. III. 3. 5. Phorm. II. 3. 8. Adelph. I. 1. 53. IV. 7. 7. Agere quid inter se, Hec. I.

2. 117. Phorm. V. 6. 36. Itane agitis mecum? Phorm. V. 7. 75. Agere vitam, And. I. 1. 48. Adelph. V. 4. 9. Id agam, qui ne. And. II. 1. 35. Agere partes, Phorm. Prol. 28. & V. 5. 7. Lege agere. Phorm. V. 7. 91. Comœdiam agere. Heaut. Prol. 5. Hec. Alt. Prol. 22. Eun. Prol. 19. Quid cum illis agas? Heaut. IV. 1. 29. *conf.* Eun. IV. 7. 25. Quid agitur? Adelph. V. 5. 2. & 4. V. 7. 3. Eun. II. 2. 40. III. 2. 3. Tua res agitur. Heaut. II. 3. 1. 3. Non capitis ejus res agitur, sed pecuniae. Phorm. IV. 3. 26. Non nunc de pecunia agitur. Heaut. III. 1. 67. Mensis hic agitur septimus, postquam. Hec. III. 3. 34. Actum est. And. III. 1. 7. Eun. I. 1. 9. Actum agere. Adelph. II. 2. 24. Phorm. II. 3. 72. Bene actum est mecum. Adelph. II. 2. 2. Agere, *impellere, trudere*. Adelph. III. 2. 21.

Agrestis. Adelph. V. 4. 12.

Aio.) Modo ait, modo negat. Eun. IV. 4. 47. Negat quis? nego: ait? aio. Eun. II. 2. 21. Quid ais! *admirantis verbum.* And. I. 1. 110. & *alibi saepe.* Ain' tandem? *stomachantis.* And. V. 3. 4. Ajunt, *aptum verbum rei fabulosae.* Heaut. V. 4. 13. Eun. III. 5. 37. Ita ajunt, & ajunt *simpliciter.* Formula non ex animo adficientis. And. I. 2. 21. II. 1. 21. *conf.* Adelph. V. 7. 8.

Alacris, & Tristis, *de eadem simul persona.* Eun. II. 3. 12.

Algere.) Ne ille alserit (sollicitor.) Adelph. I. 1. 11.

Alias, *alio tempore.* Hec. I. 2. 5. And. III. 2. 49.

Alibi, *in alia re.* And. II. 5. 9. Heaut. II. 3. 38. *apud aliam personam.* Hec. III. 1. 14.

Alicunde ex aliqua re. Hec. III. 1. 6. Sumeret alicunde (argentum) 3: *ab aliquo.* Phorm. II. 1. 70.

Alienare aliquem. Heaut. V. 2. 26.

Alienus cibus. Eun. II. 2. 34. — puer. Hec. IV. 1. 61. IV. 4. 27. — canis. Phorm. IV. 4. 26. — labor. Eun. III. 1. 9. Animus a me alienus. Hec. IV. 4. 36. Alienus est a me. Hec. I. 2. 83. Alieno more vivere. And. I. 1. 125. Alieno metu 3: *alterius.* Adelph. I. 1. 50. Alienum a vita mea. Adelph. V. 8. 21. Alienus, *opponitur cognato & necessario.* Heaut. V. 4. 6. Phorm. IV. 1. 16. Adelph. I. 2. 57. IV. 5. 38. III. 4. 6. Alienae aedes. Adelph. I. 2. 9. *Alimentum.*)

Alimentum.) Pro alimento datum (*argentum.*) Heaut. IV. 7. 8.

Alio fructum conferre, 3: *ad alium.* Eun. III. 1. 60.

Alio animum conferre. Heaut. II. 4. 10.

Aligua resciscere. Phorm. IV. 1. 19. V. 1. 19. *add.* Adelph. II. 4. 19.

Aliquando tandem. Hec. IV. 4. 61.

Aliquantulum tibi parce. Heaut. I. 1. III. Subtristis aliquantulum. And. II. 2. 16.

Aliquantum iniquior. Heaut. I. 2. 27. — *ad rem avidi-*or. Eun. I. 2. 51.

Aliquis dicat. (*Occupatio figura.*) And. IV. 1. 16. Aperite aliquis ostium. Adelph. IV. 4. 24. Interea fiet aliquid. B. Id aliquid nihil est. And. II. 1. 14. *conf.* And. II. 3. 24. Aliquid facerem, ut hoc ne facerem. And. I. 5. 24. Faciam boni tibi aliquid pro *&c.* Heaut. IV. 5. 15. *Metuo*, ne perfrigerit aliquid. Adelph. I. 1. 13. Aliquod studium. And. I. 1. 29. Aliquod consilium. Phorm. I. 4. 1. Aliud aliquid. Phorm. V. 2. 5. Aliqua pars. Heaut. Prol. 42. In aliqua parte haerere apud *quem.* Eun. V. 9. 25. Aliquo pacto efficiendum est *mihi.* And. V. 3. 13. Malo aliquam producere moram And. III. 5. 9. Hoc quidem ferundum aliquo modo est. Adelph. III. 4. 23. Ille alicui rei est. Adelph. III. 3. 4.

Aliquod concludere quem. Eun. IV. 3. 25. — hinc ablegandus est mihi. Hec. III. 3. 53. — extrudat hinc. Heaut. IV. 6. 5. — abjicienda est. Adelph. IV. 7. 26. — concedas hinc ab ore eorum. Heaut. III. 3. 11. In gaeneum aliquo abduci. Adelph. III. 3. 6. In angulum aliquo abire. Adelph. V. 2. 11.

Aliquot me adiere, qui aiebant *&c.* And. III. 3. 2. Aliquot hos fumam dies. Phorm. V. 5. 4. Hosce aliquot dies non sentiet. Heaut. IV. 5. 4.

Aliter multo. And. Prol. 4. Aliter atque. Heaut. II. 3. 23. Adelph. IV. 3. 6. Aliter animus est. Adelph. III. 4. 46. Aliter est sententia. Adelph. III. 5. 5. Ipse est aliter. Phorm. III. 2. 44. Sum isti nihilo aliter, ac fui. Phorm. III. 2. 45.

Aliunde.) Aliis aliunde est periculum. Phorm. II. 2. 19. *Alius.*)

Alius.) Immo aliud. And. I. 1. 3. Alia res est. Eun. II. 3. 69. Aliam rem ex alia cogitare. Eun. IV. 2. 3. Fallacia alia aliam trudit. And. IV. 4. 40. Ut aliud ex alio incidit. Heaut. III. 3. 37. Aliud aliis vitii est. Hec. II. 2. 28. Aliud credo, atque aliud nuncias. Hec. V. 4. 4. Aliud ex alio malum. Eun. V. 6. 17. Aliud respondes, ac rogo. Phorm. V. 3. 22. Aliud cura. Phorm. II. 1. 5. Alias res agis. Eun. II. 3. 56. Nescio *alios*. Heaut. II. 4. 16. Utut erant alia. Phorm. III. 1. 4. Ut alia facta tua sunt. Phorm. V. 8. 31.

Alere puerum. Hec. IV. 4. 49. & 86. — hominem edacem. Phorm. II. 2. 21. Aliquid monstri alunt. And. I. 5. 15.

Alter.) Unus & item alter. And. I. 50. Ille alter. Eun. IV. 4. 26. Adelph. V. 4. 17. Phorm. IV. 5. 5. Alterae, *Dativus, pro, alteri*. Heaut. II. 3. 30. Phorm. V. 7. 35. Omnes sibi *malunt* melius esse, quam alteri. *Proverb.* And. II. 5. 16. Una injuria mihi tecum est, altera tecum. Phorm. V. 7. 91. Tu cures alterum, ego item alterum. Adelph. I. 2. 50. & 51.

Altercare cum *aliquo*. And. IV. 1. 29.

Amabo, ut illuc transens. Eun. III. 3. 31. Hoc agite, amabo. Eun. I. 2. 50.

Amarae mulieres sunt: non facile haec ferunt. Hec. IV. 4. 88.

Amator.) Non est in rem *meretricum*, ut amator nuptiis laetetur. Hec. V. 3. 37. Amator fidelis. Hec. I. 1. 2.

Ambages narrare. Heaut. II. 3. 77.

Ambigunt de finibus vicini. Heaut. III. 1. 93.

Ambiguum est mihi. Hec. IV. 4. 26.

Ambire *homines*. And. II. 2. 36.

Ambulo.) In jus ambula. Phorm. V. 7. 43. Defessus sum ambulando. Adelph. IV. 6. 1. Ambulando rumpere *alterum*. Hec. III. 4. 21. Ambulando totum diem conterrere. Hec. V. 3. 17.

Amens.) Incoemptio est amentium, haud amantium. And. I. 3. 13.

Amentia alicujus suam sollicitare senectutem. And. V. 3. 16. Quae amentia est? Heaut. V. 2. 21.

Amica.)

Amica.) Operam dare amicae, (potius quam amico.) Heaut. V. 1. 38. & *conf.* 37. Amicam habere in uxoris loco. Heaut. I. 1. 52. Amicam subagitare. Heaut. III. 3. 6. Spatium amandi amicam. Hec. IV. 4. 62.

Amicitia.) Expetere amicitiam alicujus. Phorm. II. 3. 85. Per amicitiam obsecrare. And. II. 1. 26. Imperium amicitia adungere. Adelph. I. 1. 42. Uti amicitia alicujus. Hec. V. 1. 37. Adelph. II. 2. 42. Amicitia firmior. Hec. IV. 1. 19.

Amicus.) Homo amicus amico. Phorm. III. 3. 30. Amicus familiae. Phorm. V. 8. 60. Amicus firmus. Hec. V. 1. 19. Hominem amicum recipere ad se. Heaut. III. 3. 6. Simus amici inter nos. Phorm. II. 3. 84. Amicis operam dare. Adelph. IV. 1. 16. Amicos parare. Eun. I. 2. 69. And. I. 1. 39. Jungere sibi aliquem amicum. Hec. V. 2. 32. Ex amicis inimici. Hec. II. 1. 14. Amicorum communia sunt omnia. Adelph. V. 3. 18. Obsequium amicos parit. And. I. 1. 41. Amicò animò esse erga aliquem. Hec. III. 3. 29.

Amittere ab se *quem vel quid*. Heaut. III. 1. 71. Phorm. III. 2. 22. V. 7. 25. IV. 5. 2. Amittere mulierem. Phorm. II. 3. 67. And. V. 3. 27. — *quem e conspectu*. Eun. II. 3. 2. — *quem incertum itidem ut venit*. Hec. II. 2. 9. — *occasionem*. Eun. III. 5. 58. — *simul consilium cum re*. Eun. II. 2. 10.

Amare.) Merito te amo. Eun. I. 2. 106. Adelph. V. 8. 23. Heaut. II. 3. 119. Amo te, *Formula gratias agentis*. Phorm. I. 2. 4. III. 1. 14. Ecquid nos amas de Fidicina istac? 3: *an gratum tibi fuit istud munus nostrum?* Eun. III. 2. 3. Amare quem magis (plus) quam oculos. Adelph. V. 5. 67. V. 7. 5. Si me amas. Heaut. V. 4. 8. And. IV. 2. 4. Amare *quem* pro suo. Adelph. I. 1. 23. Recte amare quem. Hec. V. 4. 22. Amare inter se. Adelph. V. 3. 42. Ita (sic) me Dii amabunt, ut. Heaut. IV. 5. 1. Hec. I. 2. 31. Heaut. III. 1. 54. Ita me Dii ament (bene ament.) And. V. 4. 44. & *alibi millies*. Eun. IV. 1. 1. Phorm. I. 3. 13. Milere (perdite) amare mulierem. And. III. 2. 40. Adelph. IV. 5. 33. Heaut. I. 1. 45. Amare *extremâ lineâ*. Eun. IV. 2. 13. Amare, *absolute, pro*
U u u u *scortari.*

scortari. Adelp. I. 1. 36. I. 2. 38. *conf.* And. I. 2. 20. II. 6. 13. Lactare amantem. And. IV. 1. 24. Amantium irae amoris integratio est. And. III. 3. 23.

Amoliri.) Hinc vos amolimini. And. IV. 2. 24.

Amoris satietatem sumere. Phorm. V. 5. 6. Suppeditare amori alterius. Eun. V. 9. 46. Amori operam dare. Heaut. I. 1. 58. — obsequi. Hec. I. 2. 47. Amori incidit calamitas. Heaut. II. 4. 15. Animum amori deditum *alicubi* habere. Hec. III. 1. 14. Amor consuetus. And. I. 1. 108. — difficillimus & carissimus. Eun. V. 4. 4. — omnis est in tranquillo. Eun. V. 9. 8. Amorem ex animo amovere. And. II. 1. 7. Amorem transferrè *alibi*. Hec. I. 2. 95. Amor distrahitur. Phorm. III. 2. 33. Occupatus in alio amore. And. V. 1. 10. In amore est totus. Adelp. IV. 2. 50. Amore abundare. Phorm. I. 3. 11. Meretricios amores nuptiis conglutinare. And. V. 4. 10.

Amovere quem (ab se) Adelp. IV. 2. 14. Hec. IV. 4. 72. Amove te. Phorm. III. 3. 34. Amovere a se opinionem. And. III. 2. 30. Amoto metu. And. I. 2. 10.

Amplecti, *quam aut quem*, in somnis. And. II. 5. 19.

Amplexari.) Osculari atque amplexari. Heaut. V. 1. 27.

Amplior fit morbus. Hec. III. 1. 59. Ampliores fiunt irae. Hec. III. 1. 9.

Amplius invitare *quem*. Heaut. I. 2. 11. laudare amplius. Adelp. II. 4. 5. An quid est amplius? Adelp. III. 4. 22. Amplius deliberare. Phorm. II. 4. 17.

Ancilla ab Andria. And. III. 1. 3. IV. 4. 17. Ancilla aere emta. Phorm. III. 2. 26. Ancillae vestiunt herum. Heaut. I. 1. 78. Ancillarum grex. Eun. III. 5. 33. Ancillas munerari. Heaut. II. 3. 60. Ancillas dedere. Hec. V. 2. 7.

Andria *mulier*. And. I. 3. 10. Andrius *homo*. And. V. 4. 3.

Andrus *Insula*. And. I. 3. 17. & *saepius*.

Angiportum. Adelp. IV. 2. 37. — non pervium. *Ibid. vers.* 39. — desertum. Eun. V. 2. 6.

Angit animum cura. Phorm. I. 3. 8.

Anguis per impluvium decidit de tegulis. Phorm. IV. 4. 27.

Angulus.)

Angulus.) In angulum aliquod abire. Adelph. V. 2. 10.

Angustus.) In angustum meae coguntur copiae. Heaut.

IV. 2. 2.

Anhelo.) Anhelans ad me confugit domum. Hec. V. 3. 25.

Anicula. Phorm. I. 2. 48. Importunitatem spectate aniculae. And. I. 4. 4.

Animam extinguere *alicui.* Adelph. III. 2. 16. Animam recipere. Adelph. III. 2. 26. — relinquere. Adelph. III. 4. 52. — comprimere. Phorm. V. 6. 28. Animam debet. Phorm. IV. 3. 56.

Animadvertere cum silentio. Eun. Prol. 44. Rem suam animadvertere. Phorm. III. 1. 3. Facinus animadvertendum. And. IV. 4. 28. Ab illo animadvertenda injuria est. And. I. 1. 129.

*Ani-*mus est in dubio. And. I. 5. 31. — in spe atque timore amentus. And. II. 1. 3. — commotus metu, spe, gaudio. And. V. 4. 34. Animus gaudet mihi. Eun. III. 5. 29. — est in patinis. Eun. IV. 7. 47. — devinxit se cupiditate malâ. Heaut. I. 2. 34. Animus natu gravior. Heaut. IV. 1. 32. Animus mihi pendet. Adelph. II. 2. 13. Animus timore obstipuit. Adelph. IV. 4. 3. — devinctus est misericordia. Hec. I. 2. 92. Ita est animus meus de hac re. Hec. V. 2. 19. *conf.* Adelph. III. 4. 46. Animus aegrotus. And. III. 3. 27. Heaut. I. 1. 48. Animus a me alienus. Hec. IV. 4. 36. Animus ibi est. Heaut. V. 5. 19. Animus diverse trahitur. And. I. 5. 25. Animi mollities. Eun. II. 1. 16. Falsus animi est. Eun. II. 2. 43. Incertus animi. Hec. I. 2. 46. Discrucior animi. Adelph. IV. 4. 1. Excruciat me animi. Phorm. I. 4. 10. Spe pendere animi. Heaut. IV. 4. 5. Animo egregie carus. And. I. 5. 33. Animo morem gerere. And. IV. 1. 17. — obsequi. Adelph. I. 1. 8. Animo male est. Adelph. IV. 5. 21. Animum suum explere. And. I. 2. 17. — alicui. Hec. V. 1. 28. V. 2. 19. & 21. Explere animum gaudio. And. II. 2. 2. Animum suum credere *alteri.* And. I. 5. 37. Reddere *alicui* animum And. II. 1. 33. Animum (& in animum) inducere quid And. V. 1. 15. Heaut. V. 4. 5. Hec. IV. 2. 27. Adelph. IV. 3. 6. Eun. III. 2. 73. *Absolute ponitur.* Adelph. I. 1. 43.

Animum ad *mulierem* inducere. Hec. IV. 4. 67. Institue-
 re in animum. Adelph. I. 1. 13. Omnem animum (patris)
 de aliquo ejicere. Heaut. V. 2. 2. Adjicere animum ad
 virginem. Eun. I. 2. 63. Aliud conferre animum. Heaut.
 II. 4. 10. Animum adungere ad aliquid. And. I. 1. 29.
 Hec. IV. 4. 61. — adducere ad *aliquid*. Hec. V. 3. 83.
 Addere *cui* animum. Heaut. III. 2. 31. Retundere ani-
 mum. Heaut. V. 1. 72. Relevare animum alicui. Adelph.
 IV. 3. 11. Occupare animum in aliqua re. Hec. Alt. Prol.
 42. Animum flectere. Hec. IV. 3. 2. Animum ad cogi-
 tandum instituere. Phorm. II. 1. 10. Animum advortere.
 And. Prol. 8. Heaut. IV. 1. 43. Eun. III. 1. 7. Ani-
 mum attendere. Phorm. Prol. 25. V. 6. 28. Animum in-
 firmum gerere. Hec. III. 2. 31. Percussit animum, *Sub.*
Suspicio. And. I. 1. 98. Anime mi. And. IV. 2. 2. Heaut.
 II. 4. 26. Eun. I. 2. 15. Scriptum est in animo. And.
 I. 5. 48. Ex animo facere quid. And. IV. 4. 55. Adelph.
 I. 1. 47. Bono *esse* animo. Heaut. IV. 6. 18. Phorm.
 V. 7. 72. & *alibi*. Animo otioso esse. And. V. 2. 1. De-
 lere *quem* ex animo. Eun. II. 3. 5. Molestia est in ani-
 mo. Eun. IV. 2. 2. Victo animo esse. Heaut. III. 1. 29.
 Animo duro esse. Heaut. IV. 1. 52. Comuni esse ani-
 mo. Heaut. V. 1. 39. Omissio animo esse. Heaut. V. 2.
 9. Alieno animo ab aliquo esse. Adelph. III. 2. 40. Alio
 animo sum. Hec. III. 5. 52. Fideli animo esse in quem.
 Hec. III. 5. 22. Iracundo animo ferre. Hec. IV. 1. 53.
 Otiosus ab animo. Phorm. II. 2. 26. Virili & praesenti
 animo esse. Phorm. V. 7. 64. Cum istoc animo es vitu-
 perandus. Phorm. III. 1. 1. Cum animo cogitare. Adelph.
 III. 4. 55. secum in animo quid considerare. Heaut. II.
 4. 5. In animo cogitare. Adelph. I. 1. 5. Ex animo fa-
 ctum velle alicui. Adelph. V. 7. 21. In animo parare quid.
 Phorm. V. 4. 2. Animus *meus ita* ad hanc rem se habet.
 And. II. 3. 4. *ἔτιωσ ἔχει πρὸς* &c. Sollicitando & pol-
 liciando animum alicujus lactare. And. V. 4. 9.

Annona cara. And. IV. 4. 7.

Annulum de digito detrudere. Heaut. IV. 1. 37. De-
 trudere cui annulum. Hec. V. 3. 31. Testis *mecum est*
 annulus.

annulus. Adolph. III. 2. 49. Dati annuli (*arrhae loco, ab his qui de symbolis erant epulaturi.*) Eun. III. 4. 3.

Annus est, dum (mulieres) moliantur &c. Heaut. II. 2. 11. Parere per annos non potest. Adolph. V. 8. 8. Pannis annisque oblitus. Eun. II. 2. 5.

Anre. Praepositio) Ante ostium. And. II. 2. 25. & alias passim. — januam. And. IV. 3. 10. — aedes. IV. 4. 34. — oculos. Hec. III. 4. 14. — — coram adducere quem cui. Eun. IV. 7. 24. Ante pedes est. Adolph. III. 3. 32. Ante tempus. Hec. Alt. Prol. 28.

Anre. Adverbium.) Ante ire 3: occupare, praevenire, praevertere. And. III. 3. 24. Praescire ante. And. I. 5. 4.

Antecedo.) Haec (dies) ei antecessit. Phorm. III. 2. 40.

Anteire aliquem sapientiâ. Phorm. II. 1. 17.

Antevertere alicui. Eun. IV. 5. 12.

Antiquum obtinere. And. IV. 5. 22. — — morem, & ingenium. Hec. V. 4. 20. — rationem antiquam. Adolph. V. 3. 26. — antiquam venustatem. Hec. V. 4. 18. Hospes antiquus. Phorm. I. 2. 17. Antiqua duritia. Heaut. III. 1. 26. Homo antiqua virtute ac fide. Adolph. III. 3. 88. Antiqua consuetudine facere quid. Hec. I. 2. 17.

Anus paupercula. Heaut. I. 1. 44. — exanimata. Phorm. V. 1. 5. — deserta, egens, ignota. Phorm. V. 1. 24. — decrepita. Adolph. V. 8. 16. Jam nos fabulae fumus, senex atque anus. Hec. IV. 3. 15. Anus suscipit inimicitias cum puella. Hec. II. 1. 34. Anuis (*in gignendi casu.*) Heaut. II. 3. 46.

Aperire ostium. Heaut. II. 3. 35. — rem. Hec. IV. 4. 6. Adolph. Prol. 23. — se. And. IV. 1. 18.

Aperte loqui. And. I. 2. 31. — dicere. Eun. V. 1. 3. — fabulari cui. Phorm. IV. 3. 49. — fallere quem. And. III. 2. 13. — irridere. Phorm. I. 7. 63.

Apiscor.) Deorum vitam apti sumus. Heaut. IV. 3. 15.

Apollo.) Responsum Apollinis. And. IV. 2. 15.

Appareo. Apparo. Appello utrumque. Applico. Appono. Apporzo. Apposso. Apprehendo. Apprimo. Approbo. Appropero. vide *Adparen.* &c.

Apud forum. And. II. 1. 2. IV. 4. 6. Adolph. I. 2. 74. Apud se esse. And. II. 4. 5. Heaut. V. 1. 48. Hec.

IV. 4. 85. Apud seclum prius. Eun. II. 2. 15. Apud me sis volo. Heaut. I. 1. 110. *verba invitantis ad coenam. Vesterbovius ait commodè sic intelligi posse verba Servatoris ad latronem, Luc. XXIII. 43.* Apud villam. Adelph. IV. 1. 1. Apud portum. Phorm. I. 1. 21. Apud insulam fregit navem. And. I. 3. 17. — navi fracta eiectus est. Aud. V. 4. 20.

Aqua.) Congrum in aqua finito ludere. Adelph. III. 3. 23.

Aquilae senectus. Heaut. III. 2. 10.

Aram sibi parare (*persugii causâ.*) Heaut. V. 2. 22.

Arbitrum capere. Heaut. III. 1. 94. Cedo quemvis arbitrum. Adelph. I. 2. 43.

Arbitrium vestrum valebit. Heaut. Prol. 25.

Arcessere uxorem (domum.) Heaut. V. 1. 75. Adelph. IV. 5. 65. (V. 7. 6.) — obstetricem. And. I. 5. 64. & *saepius.*

Archonidi, *genitivus, a nominativo Archonides.* Heaut. V. 5. 21.

Ardere amore. Eun. I. 1. 77. — iracundia. Adelph. III. 2. 12.

Argentariam curam adimere. Phorm. V. 6. 46.

Argentum invenire (cui.) Heaut. III. 2. 2. Phorm. III. 2. 46. V. 2. 13. — reperire. Phorm. V. 4. 4. — efficere. Heaut. III. 3. 23. — auferre ab aliquo. Phorm. III. 2. 28. Heaut. IV. 8. 9. — cudere. Heaut. IV. 4. 18. — repetere. Phorm. IV. 4. 15. — conficere. Phorm. V. 5. 11. — numerare. adnumerare. Adelph. III. 3. 52. & 15. — rescribere. Phorm. V. 7. 29. Argentum fugitivum. Heaut. IV. 2. 11.

Argumentum *Comoediae.* And. Prol. 6. & 11. ac *saepius.*

Aridus homo. Heaut. I. 1. 60.

Armis experiri. Eun. IV. 7. 19. — rem, & belli gloriam reperire. Heaut. I. 1. 60.

Aro.) In fundo fodere, aut arare. Heaut. I. 1. 17.

Arrhaboni pro argento relinquere. Heaut. III. 2. 42.

Arrideo, Arrigo, Arripio. vide *Adrideo* &c.

Ars musica. Hec. Alt. Prol. 15. & 38. — *banc tractare.* Phorm. Prol. 18. Ars meretricia. Heaut. II. 1. 14. Arti

Arti suae avare pretium statuere. Heaut. Prol. 48. Hec. Alt. Prol. 41. Primarum artium princeps. Adelph. II. 3. 6. *Ars de industria & virtute dicitur*, And. I. 1. 4. & *Jeqq.* Arte corrigere quid. Adelph. IV. 4. 23. Arte tractare quem. Heaut. II. 3. 125.

Articulus.) In ipso articulo opprimere. Adelph. II. 2. 21.

Artifex probus. Phorm. II. 1. 29.

Arx, *Arbenis*. Hec. III. 4. 17. & 18. V. 3. 3.

Asien) In Asiam ad regem militatum abiit. Heaut. I. 1. 51.

Asinus, *de homine*. Heaut. V. 1. 4. Eun. III. 5. 50.

Adelph. V. 4. 12.

Asperum vinum. Heaut. III. 1. 49.

Aspernor. *Asphio*. vide *Adspernor*, &c.

Asportare aliquem aliquid. Phorm. III. 3. 18.

Assentor. *Asssequor*. *Assero*. *Asservo*. *Assido*. *Assidue*. *Assimulo*. *Assisto*. *Asto*. *Astringo*. vide *Adlentor*, &c.

Astu, *de Arbenis*. Eun. V. 6. 17.

Astu providere quid. And. I. 3. 3. Phorm. I. 4. 5.

Astu rem tractare. Eun. V. 4. 2.

Astute adgredi. Phorm. V. 7. 75. — labefactari ab alio. Eun. III. 3. 3. Astute! And. I. 2. 12.

Astutiam expromere. And. IV. 3. 8. Potestatem habere astutiae, *id est* ea pollere. Heaut. IV. 3. 32. Hem astutias! And. III. 4. 25.

Astutus, & perspicax. Heaut. V. 1. 1. Astutus! Heaut. II. 1. 10.

Asymbolus. Phorm. II. 2. 25.

At initiale, cum admiratione laudat. Phorm. II. 3. 20.

Vest. usum habet in execrationibus. And. IV. 1. 43. Hec.

I. 2. 59. III. 5. 19. Vest. At, tamen, saltem. Adelph.

IV. 7. 26. At at! (arat!) Interjectio admirantis, & con-

terviti. Donat. And. I. 1. 98. Hec. III. 4. 35. *ac possim*

alibi. At enim. Heaut. II. 3. 76. Eun. II. 3. 39. Heaut.

I. 1. 20.

Atavus.) Progeniem suam usque ab avo, atque atavo memoriter proferre. Phorm. II. 3. 47. & 48.

Ater panis. Eun. IV. 4. 17. Homo tam ater, quam

carbo. Adelph. V. 3. 64.

Athenae, *earum situs*. Vest. ad. Eun. II. 2. 47. & Adelph. IV. 2. 34.

Atque, *statim*, continuo. Eun. I. 1. 7. Vest. Magis, atque. And. IV. 2. 15. Talis, atque. Phorm. V. 8. 39. Similis, atque. Phorm. Prol. 32. Atque adeo, *amplificationi servire*. Hec. III. 3. 37. III. 5. 7.

Atrox.) Res atrox. Hec. III. 3. 17.

Attemperate venire. And. V. 4. 13.

Attendere, *pro*, *instare*. Hec. II. 2. 25. — *animum*. Phorm. Prol. 25. V. 6. 28. — *aequo animo*. Hec. Alt. Prol. 26.

Attente fungi officium. Heaut. I. 1. 14.

Attentus.) Animus in spe atque in timore attentus, *o: distentus*. Vest. And. II. 1. 3. Attentus ad rem. Adelph. V. 8. 31. & V. 3. 48.

Attica, *regio*. Eun. I. 2. 30.

Atticus, *homo*. And. V. 4. 20. Civis Attica. And. I. 3. 16. Phorm. I. 2. 64. & *saepius*. Attica elegantia. Eun. V. 9. 63. *Atticarum virginum educatio, quae*. Eun. II. 3. 21. *seqq.*

Attingere *quem* uno digito. Eun. IV. 6. 2. Virginem non attingit. Hec. I. 2. 61. *conf.* Phorm. V. 8. 29.

Attollere pallium. Eun. IV. 6. 31.

Avarus leno. Heaut. Prol. 39. Meretrix avara. Eun. V. 4. 46.

Aucupes. Eun. II. 2. 26.

Auctor alicui rei. Adelph. IV. 5. 37. Id tibi auctor sum. Adelph. V. 8. 16. Hos habet auctores. And. Prolog. 19.

Auctoritas. Hec. Alt. Prol. 39. & 40. Defugere auctoritatem. Eun. II. 3. 98.

Aucupium novum. Eun. II. 2. 16.

Audaciâ adfectus. Phorm. V. 7. 84. Jocularis audacia. Phorm. I. 2. 84. Impudens audacia. Heaut. II. 3. 72. Quâ audaciâ illud audet? Eun. V. 5. 16. Ut est aedaciâ. Eun. III. 3. 19.

Audax facinus. Phorm. I. 3. 4. II. 1. 3. Eun. IV. 3. 2. Homo scelestus atque audax. Eun. IV. 4. 42.

Audere facinus audax. Eun. IV. 3. 2. Audere negare. Eun. IV. 1. 5.

Audio,

Audio, formula continentis verba alterius, neque tamen aperte volentis contradicere. And. III. 3. 20. Phorm. I. 3. 8. Quantum audio. And. II. 5. 12. *conf.* Heaut. IV. 3. 4. Quid ego audio? And. III. 1. 7. *conf.* And. I. 5. 5. Nihil audio. And. V. 2. 22. Heaut. V. 5. 12. Non audio. Phorm. III. 2. 1. Audire quid ex altero. And. II. 1. 2. Hec. IV. 1. 35. & *saepius.* Aegre ex aliquo audire. Hec. V. 1. 38. Libenter audire *quid.* Phorm. III. 2. 5. Adolph. IV. 1. 19. Graviter audire. Heaut. I. 1. 62. Bene audire. Phorm. Prol. 21. Male audire. Phorm. II. 3. 12. Hec. IV. 2. 24. Audire lites 3: *objurgationes.* Phorm. I. 4. 42. Millies (plus millies) audiui. And. V. 4. 43. Eun. III. 1. 32. *conf.* Phorm. III. 2. 2. Audi paucis. Hec. III. 5. 60. Visus sum audire (vocem.) Hec. IV. 1. 2. Eun. III. 2. 1. Nolle aliquem auditum aut visum. Phorm. II. 3. 85.

Avellere aliquid ab aliquo. Eun. III. 3. 14. *conf.* And. III. 3. 21. — se ab aliquo. Hec. IV. 1. 39.

Auferre argentum ab altero. Phorm. III. 2. 28. Auferre *quid* in praesentia. Adolph. II. 2. 14. Inultum auferre. And. III. 5. 4. Haud sic auferent. Adolph. III. 4. 8. Aufer mihi *hoc verbum.* Phorm. I. 4. 46.

Aufugere. Hec. III. 4. 10.

Augere suspicionem. Eun. III. 1. 46. — iracundiam *alicujus.* Adolph. I. 2. 65. — industriam. Adolph. Prol. 25. Augeri damno. Heaut. IV. 1. 15. Morbus est auctus. Hec. III. 1. 54. Te in lauta, & bene aucta parte putant. Heaut. IV. 5. 50.

Augescit mihi de illo aegritudo. Heaut. III. 1. 14.

Avidus, miser, & aridus. Heaut. III. 2. 15. Avidus cibi. Eun. V. 4. 16. Ad rem avidior. Eun. I. 2. 51.

Aurem admovere. Phorm. V. 6. 28. Otiose in utramvis aurem dormire. Heaut. II. 3. 101. Ad aurem alicui obgannire *quid.* Phorm. V. 8. 41. Aures adrigere. And. V. 4. 50. Aures alicui orando iurdas reddere. Heaut. II. 3. 89. Sermo accessit ad aures. Hec. III. 5. 32. Anribus accipere *quid.* Hec. III. 3. 3. Auribus lupum tenere. Phorm. III. 2. 21.

Aurum & vestis, *conjunguntur.* Heaut. II. 3. 7. & III.

- III. 1. 43. IV. 5. 30. IV. 8. 15. V. 1. 10. Aurum sibi demit mulier. Eun. IV. 1. 13. Mulier sine auro ornata. Heaut. II. 3. 47. Auri montes polliceri. Phorm. I. 2. 18. Auscultare alicui. And. I. 3. 4. Heaut. III. 3. 24. Adolph. V. 7. 8. V. 3. 12. Ausculta paucis. Adolph. V. 3. 20. Ausculto: loquere &c. And. III. 3. 5. *vid. &* Heaut. IV. 3. 16. Phorm. III. 2. 4. Auspicato, *adverb.* And. IV. 5. 12. Aut scire aut nascere hoc volo. Phorm. V. 3. 26. Autem, indignationi inservit in interrogationibus. Eun. IV. 7. 28. & *passim* alibi. Vest. Autumare, *dicere.* Heaut. Prol. 19. Auxiliari alicui. Adolph. II. 4. 9. — sibi. Heaut. V. 1. 50. Auxilium expetere. And. II. 1. 19. Vitae auxilium ferre. And. I. 1. 115. Auxilii copiam habere. And. II. 1. 20. Nihil auxilii adferre. Adolph. III. 2. 2. Auxilio esse alicui. Heaut. V. 2. 39.

B.

- Babulo.*) Dinumeret illi Babulo &c. Adolph. V. 7. 17. *Balneum.*) Unctus, atque laetus e balneo. Phorm. II. 2. 25. *Beatus.*) Palam beatus. Phorm. I. 3. 18. Bellua, *convicium.* Phorm. IV. 2. 11. Eun. IV. 4. 37. Imperium habere in belluas. Eun. III. 1. 25. Bellum fugere. And. V. 4. 32. In amore, induciae, bellum, pax rursus. Eun. I. 1. 16. Belli gloria. Heaut. I. 1. 60. In bello, in otio. Adolph. Prol. 20. Bellissimum (eduliorum) carpere. Adolph. IV. 2. 51. Bene facis, *Formula.* Eun. I. 2. 106. Adolph. V. 3. 22. Bene mones. And. II. 2. 36. — putas. Eun. IV. 7. 43. — dixti. Eun. III. 1. 61. — narras. Eun. V. 3. 7. — nuncias. Hec. IV. 4. 20. Bene factum. And. V. 6. 11. Hec. V. 4. 17. *conf.* And. I. 1. 78. V. 6. 5. Eun. IV. 7. 4. V. 9. 7. — te advenisse saluum. Hec. III. 5. 6. Bene *succedit.*

cedit. Adelph. II. 4. 23. — *procedit*. V. 6. 9. Bene est *mihi*. Adelph. I. 1. 9. Bene vivere. Hec. III. 5. 11. *conf.* Eun. V. 9. 44. Bene praecipere *quid*. Adelph. III. 3. 80. V. 9. 6. Bene *est multum*. And. I. 1. 105. & 141. Bene sit tibi. *Formula valedicendi*. Phorm. I. 2. 101. *Vest.*

Benedictis certare. Phorm. Prol. 21.

Beneficium inire verbis. And. V. 1. 5. Beneficium parere. Eun. V. 2. 32. — solidum. *Ibid.* — accipere. Adelph. II. 3. 1. — reddere. Phorm. III. 3. 5. Adjungere *quem* beneficio. Adelph. I. 1. 47. Beneficio devinciri. Heaut. II. 4. 14.

Benevolens. Phorm. I. 2. 47.

Benevolentia. Heaut. I. 1. 63. *ubi in multis Impressis ineptè legitur*, SAPIENTIA.

Benevolus *alteri*. Hec. V. 1. 34.

Benigne facere. Adelph. V. 4. 24. — praebere. Hec. V. 2. 2. Benigne dicis. Phorm. V. 8. 62.

Benigno uti *aliquo*. Hec. V. 3. 39. Nimium *benignus*. Phorm. V. 2. 2.

Beo.) Ecquid beo te? Eun. II. 2. 48. O factum bene! beasti. And. I. 1. 79.

Bibo.) Dare alicui bibere. And. III. 2. 4.

Biduum ab *aliquo* impetrare. Eun. I. 2. 101. Bidui est, aut tridui haec sollicitudo. And. II. 6. 9. In hoc biduum vale. Eun. I. 2. 110.

Biennium perpetuum illum tali. Hec. I. 2. 12.

Bina talenta argenti. Phorm. V. 3. 6. 7. & 8.

Bis iudicium adipisci de eadem causa. Phorm. II. 3. 59. Qui amat, cui odio ipse est, bis facere stulte duco. Hec. III. 2. 8.

Blande dicere. Adelph. V. 4. 24.

Bolus subito e faucibus ereptus. Heaut. IV. 2. 6.

Bonitas adjutans. Phorm. Prol. 35.

Bonum repentinum. And. V. 4. 35. Summum bonum. And. IV. 3. 2. Bona ad me lege redierunt. And. IV. 5. 4. Bona sua alteri permittere. And. I. 5. 61. — abligurare. Eun. II. 2. 4. — labore invenire. Heaut. IV. 7. 13. Bonorum extoror. Phorm. II. 3. 27. Expers de bonis (nostris.) Heaut. IV. 1. 39. Habet, quae in homine dicuntur

cuntur bona. Heaut. I. 2. 19. & *conf. vers. sequ.* Bona, *gaudia, felicitates.* Eun. V. 9. 19.

Bonus vir. And. V. 4. 12. Phorm. IV. 3. 33. Adelp. III. 4. 17. *Ironied.* Eun. IV. 3. 18. V. 3. 9. & *in vocativo,* Bone vir. And. III. 5. 10. V. 2. 5. *alibi passim.* Bonus es, *Formula.* Adelp. V. 6. 9. Portare quid boni. And. II. 2. 1. Facere alicui boni aliquid. Heaut. IV. 5. 15. Aequi bonique facere quid. Heaut. IV. 5. 40. Vis boni inest in forma. Phorm. I. 2. 57. Bono animo esse. Heaut. IV. 6. 18. Eun. I. 2. 4. *Passim alibi.* Dii boni! Adelp. III. 3. 86. And. II. 2. 1. Bonis prognatum esse. Phorm. I. 2. 65. Bona natura. Eun. II. 3. 24. Fortuna bona. Hec. III. 3. 46. Bona pars. Eun. I. 2. 43. Bona forma. And. I. 1. 92. II. 5. 17. Heaut. III. 2. 13. Bona venia. Phorm. II. 3. 31. Bona fide. Heaut. IV. 5. 13. Cum bona gratia. Phorm. IV. 3. 16. Bonae felicitates. Eun. II. 3. 32. Bonae rationes. Adelp. V. 3. 50. Bonae nuptiae. Phorm. II. 1. 28. Praeter aequum & bonum. Adelp. I. 1. 39. Bono ingenio esse. And. III. 2. 7. *conf.* III. 1. 8. Ex aequo & bono. Adelp. V. 9. 30. Dicere omnia bona. And. I. 1. 70. Bona verba quaeso. And. I. 2. 33. Bona, mala tolerare cum aliquo. Phorm. III. 3. 23. Expedit bonas esse vobis. Heaut. II. 4. 8. *ubi Mss. quidam & Impressi legunt,* Bonis.

Brevis occasio. Eun. III. 5. 57. Ne me in breve concijias tempus &c. Hec. V. 4. 2. In brevi spatio. Heaut. V. 2. 2.

C.

Cadaverosa facies. Hec. III. 4. 27.

Cadunt illi lacrymae, quasi puero, &c. Adelp. IV. 1. 20. Cadere, *de jactu talorum.* Adelp. IV. 7. 23.

Caecilius, *Comicus.* Hec. Alt. Prol. 6.

Caedere sermones. Heaut. II. 3. 1. Ex occulto caedere *adversarios.* Eun. IV. 7. 17. Verberibus caesus usque ad necem. And. I. 2. 23.

Caesius.

Caesius. Heaut. V. 5. 18. Hec. III. 4. 26.

Caeteri.) Nolim caeterarum rerum te locordem eodem modo. Adelph. IV. 5. 61. Mihi lamentari praeter caeteras visa est. And. I. 1. 94. Horum ille nihil egregie praeter caetera studebat. And. I. 1. 31.

Calamitas fundi. Eun. I. 1. 34. Calamitas incidit amori. Heaut. II. 4. 15. Intervenit calamitas. Hec. Prol. 2. Calamitas opprimit me. Hec. Alt. Prol. 22. Sedare calamitatem. *Ibid.* vers. 23.

Calesces plus satis. Eun. I. 2. 5.

Calidum, *sc. inceptum l. consilium*. Eun. II. 3. 88.

Calleo.) Illius sensum pulchre calleo. Adelph. IV. 1. 17.

Calliditates servi. Heaut. V. 1. 14.

Callidus & disertus homo. Eun. V. 7. 10. Oratio callida. Phorm. I. 4. 51. Consilium callidum. And. III. 4. 10.

Calliopius, *quis fuerit, vid. ad fin.* Heaut.

Calx.) Quae inscitia est, advorsum stimulum calces? Phorm. I. 2. 28. Calcibus insultare fores. Eun. II. 2. 54.

Canis alienus. Phorm. IV. 4. 26. Canes ad venandum. And. I. 1. 30. Canes sectantur feras. Phorm. Prol. 7.

Canis, *convicium*. Eun. IV. 7. 33.

Cano.) Gallina cecinit. Phorm. IV. 4. 28.

Cantilenam eandem canis. Phorm. III. 2. 10.

Cantitare. Adelph. IV. 7. 32.

Cantare Hymenaeum. Adelph. V. 7. 7. Harum mores cantabat mihi. Heaut. II. 3. 19.

Capillus passus. Heaut. II. 3. 49. Phorm. I. 2. 56. — prolixus. Heaut. *ibid.* — circum caput reiectus negligenter. Heaut. *ibid.* Involare in capillum. Eun. V. 2. 21. Conscindere quem capillo. Eun. IV. 3. 4.

Capere sibi aliquem patronum. Eun. V. 2. 48. Commodum capere ex re. Eun. III. 5. 25. V. 6. 1. Capere miseriam. Adelph. V. 4. 22. — laborem (labores.) And. IV. 3. 4. V. 2. 29. Heaut. II. 4. 19. — laborem inanem. Hec. III. 2. 9. — rationem. Heaut. V. 2. 11. — exemplum de aliquo. And. IV. 1. 27. — fructum. Eun. III. 1. 59. — talenta bina ex praediis. Phorm. V. 3. 7. — provinciam duram. Phorm. I. 2. 23. — magistrum. And. I. 2. 21. — conjecturam. Heaut. II. 3. 25. Capere

pere aliquem arbitrum. Heaut. III. 1. 94. — generum. Hec IV. 1. 22. Capere odium alicujus. Hec. IV. 2. 4. *conf.* Hec. II. 1. 22. *ubi quin eadem sit locutio, nihil obstat.* — inimicitias graves in *se.* Phorm. II. 3. 23. — inimicos sibi omnes homines. And. IV. 2. 12. Capere causam. And. I. 3. 8. — consilium cum aliquo. Eun. III. 5. 66. — vultum novum. Phorm. V. 6. 50. — cibum cum aliquo. Eun. II. 3. 81. — tempus conveniendi alicujus. Phorm. V. 4. 9. Odium rei *me.* capit. Eun. III. 1. 14. Satias (hominum) *me* capit. *Ibid.* Desiderium *me* capit. Hec. I. 2. 14. Aedes capiunt *multitudinem.* Heaut. II. 3. 13. Captus ex Caria. Heaut. III. 3. 47. Captus est, *Formula.* And. I. 1. 55. Capere, *pro intelligere.* Heaut. V. 2. 6.

Capitalis.) Flagitium capitale. Adelph. IV. 7. 5.

Capitulum.) O capitulum lepidissimum! Eun. III. 3. 25.

Caprificus. *Arbor.* Adelph. IV. 2. 38.

Captare aliquem. Hec. I. 1. 16. — consilium. And. I. 1. 143. II. 4. 1. — sermonem. Phorm. V. 6. 29.

Captus. Subst.) Ut captus est fervorum, non malus (*sc. servus.*) Adelph. III. 4. 34.

Caput colaphis tuber. Adelph. II. 2. 37. Caput diminueret alicui. Eun. IV. 7. 33. — committigare sandalio. Eun. V. 8. 4. — demulcere alicui. Heaut. IV. 5. 14.

Capite in terram statuere *quem.* Adelph. III. 2. 18. Capitis periculum adire. And. IV. 1. 54. Capitis res agitur. Phorm. IV. 3. 26. *Malum suo fuere capiti.* Phorm. III. 2. 6. *Malum ferre capiti atque aetati alicujus.* Hec. III. 1. 54. Ridiculum caput! And. II. 2. 34. Festivum caput! Adelph. II. 3. 8. Lepidum caput! Phorm. III. 3. 26. Adelph. V. 9. 9. Ille est huic rei caput. And. II. 2. 27. Adelph. IV. 2. 29.

Carbo, excoctus. Adelph. V. 3. 63.

Carcer, *convicium.* Phorm. II. 3. 26.

Carere patria. Heaut. II. 3. 16. I. 1. 85. Carere *amica,* *sc. abesse ab illa.* Eun. II. 1. 17. Carere *alicujus.* Heaut. II. 4. 20. Carere culpa. Hec. IV. 4. 41.

Caria, *Regio.* Eun. I. 2. 46. Heaut. III. 3. 47.

Carnufex, *convicium.* And. I. 2. 12. *jaepius.* Meus carnufex. And. IV. 1. 26.

Carpere

Carpere quod est bellissimum (*eduliorum*.) Adelph. IV. 2. 52.

Carus.) Meo cordi *carus*. Eun. I. 2. 121. Amor carissimus. Eun. V. 4. 5.

Casta.) Ita fugias, ne praeter calam. *Proverb.* Phorm. V. 2. 3.

Catus. And. V. 2. 14. *παρά τὸ καίειν*. Donat.

Caudex, *vocabulum stulti hominis* Heaut. V. 1. 4.

Cavere sibi loco. Eun. IV. 7. 12. Verbum unum cave. And. I. 5. 65. Cave sis. Eun. IV. 7. 29. Cave faxis. Heaut. I. 2. 13. Cave dixeris. Adelph. III. 4. 12. Cavere sibi ab aliquo. Eun. V. 2. 44. Tu quod cavere possis, stultum admittere est. *Sententia proverbialis*. Eun. IV. 6. 23.

Causa vehemens. And. I. 1. 123. — vera. *Ibid.* vers. 131. — justissima. Phorm. IV. 4. 30. *conf.* Heaut. Prol. 41. — Inepta, falsa, iniqua. And. I. 5. 22. — facilis, vincibilis, optima. Phorm. I. 4. 49. Causa, quam obrem. Hec. IV. 4. 73. III. 3. 22. *conf.* Eun. I. 2. 65. Quid causae est, quin. And. III. 4. 21. Causam capere. And. I. 3. 8. — invenire. And. II. 3. 8. Heaut. V. 2. 36. — reperire. Phorm. II. 1. 4. — quaerere. Eun. V. 6. 30. — dicere. *3: causari*. Hec. I. 2. 111. *Aliter*. Eun. Prol. 10. — pro aliquo. Phorm. V. 5. 8. — adversum aliquem. Adelph. IV. 5. 42. — meditari. Adelph. II. 1. 41. — orare. Phorm. II. 1. 62. — tradere adversariis. *Ibid.* versu 7. Causam accipere. Hec. Alt. Prol. 47. Causam, *3: excusationem*, adimere alicui. Hec. IV. 4. 58. Non causam dico, quin. Phorm. II. 1. 42. Uti causam integrā. Hec. I. 2. 5. De eadem causa bis iudicium adipisci. Phorm. II. 3. 59. De eadem causa iudicium reddere alicui. *Ibid.* vers. 57. Fingere causas ad discordiam. Hec. IV. 4. 71. Omnes causas praecidere omnibus. Hec. IV. 2. 22. Causa, *praetextus*. Phorm. I. 1. 16. *Passim alibi*. Causa optima est. *εὐφημισμός*, nullum vel nihil dicere recusantis. And. V. 4. 45. *Vest. qui ibi allegat* Plant. Aul. II. 2. 83. & 84.

Cautim, & paulatim. Heaut. IV. 8. 30.

Cautio.)

Cautio.) Ne resciscat, cautio est. And. II. 3. 26. *i. e. cavendum. conf.* Adelph. III. 3. 67.

Cedo, quid faciam? And. II. 3. 9. *Cedo, quid vis?* (Quid vis? cedo.) Heaut. IV. 8. 5. Hec. V. 1. 26. *Cedo alios.* Eun. IV. 7. 6. *Cedo dum.* Phorm. II. 2. 15. *Cedo dextram.* Heaut. III. 1. 84. *Cedo arbitrum.* And. I. 2. 43. *Puerum mihi cedo.* Hec. IV. 4. 86. *Cedo senem!* Phorm. II. 2. 7.

Celer.) Consilium celere. Phorm. I. 4. 1.

Cella.) In cellam aliquam se concludere. Adelph. IV. 2. 13.

Cellulae fervorum. Eun. II. 3. 18. *Vest.*

Celare aliquem aliquid. Hec. III. 1. 40. III. 3. 24. Phorm. V. 7. 66. *Indicare rem bene celatam.* And. I. 1. 105.

Censeo, absolute. Heaut. III. 3. 27. Phorm. I. 2. 52. Eun. II. 1. 11. *In his est verbum sententiam pronuntiantis, quomodo &* Eun. V. 9. 42. Hec. IV. 4. 94. Phorm. II. 4. 17. *Cacterum* And. III. 3. 13. & *alibi fere apud Terentium notat, arbitrari, credere.* Rem, cum videas, censeas. Heaut. V. 3. 21.

Centies idem dicere. Heaut. V. 1. 8.

Centurio. Eun. IV. 7. 6.

Cerebrum.) Diminuere alteri cerebrum. Adelph. IV. 2. 32. *Dispergere cerebrum alicui.* Adelph. V. 2. 7. *Dispergere viam cerebro.* Adelph. III. 2. 19.

Ceres.) Sine Cerere & Libero friget Venus. Eun. IV. 5. 6.

Cerno.) Si satis cerno, is — est. Adelph. III. 3. 85. *Facile cerneret, si esset cernere.* And. I. 1. 108.

Certe, pro tamen; minimum, saltem. Phorm. III. 1. 4. Adelph. IV. 7. 16.

Certo scio. And. V. 4. 26. Eun. V. 2. 50. Adelph. IV. 5. 14. *Satis certo scio.* Heaut. I. 1. 19. *Alii.* Certo comperi. Eun. V. 1. 9. *Abiturum me esse certo decrevi.* Hec. IV. 2. 10.

Certo Verb.) Benedictis certare. Phorm. Prol. 21.

Certum est mihi. Eun. III. 3. 30. *Certum est mihi facere.* Heaut. III. 1. 57. — *me facere.* Hec. IV. 2. 7. III. 5.

§. 4. *Pronomina omittuntur.* Eun. II. 2. 38. II. 3. 96.
 Hec. III. 3. 42. Adelp. IV. 6. 6. Certum scire *quid*.
 Hec. III. 1. 44. Phorm. I. 2. 98. — de aliqua re. Eun.
 V. 3. 12. Arbitror: certum non scimus. Eun. I. 2. 31.

Consilia certa alicui. And. II. 3. 16.

Cerva fugit. Phorm. Prol. 7.

Cervix.) Eversae cervices. Heaut. II. 3. 131.

Cesso? i. e. *quid cesso, seu moror.* And. V. 2. 4. &
alibi saepe. Ego mihi cesso. Phorm. V. 6. 4. Cessare *ali-*
eubi. Heaut. V. 1. 9. Adelp. I. 1. 4. & 7. Odiose cessa-
 re. Adelp. IV. 2. 69. Nihil cessare. Hec. IV. 1. 29.
 Haud cessavit pro te eniti. Phorm. III. 1. 11. Cessatum
 usque adhuc est. Adelp. IV. 4. 21.

Cetarii. Eun. II. 2. 26.

Chremis, (& Chremi, ut *Ulyssi & Achilli.* Donat.)
genitivus a Chremet. And. II. 2. 31. Chremem, *accusa-*
tivus indidem. And. II. 2. 24.

Cibus alienus. Eun. II. 2. 34. Avidus cibi. Eun. V.
 4. 16. Cibus capere una. Eun. II. 3. 31. *conf. ibid.*
vers. 76. Deducere alicui cibum. Eun. II. 3. 23. E flamma
 cibum petere. Eun. III. 2. 38. Cibus *petere* sibi.
 Heaut. V. 2. 25.

Cicatrices suas ostentare. Eun. III. 2. 29.

Circuitione uti. And. I. 2. 31.

Circum aliquem esse. Eun. III. 5. 33. Capillus circum
 caput reiectus negligenter. Heaut. II. 3. 49.

Circumcursare hac illac. Heaut. III. 2. 1.

Circumiri 3: *decipi.* Phorm. IV. 3. 9.

Circumspecto. Eun. II. 2. 60. — *satin' explorata sint.*
 Eun. III. 5. 54.

Circumspicio. And. II. 2. 20. Cedo, numquid cir-
 cumspexti? Adelp. IV. 5. 55.

Circumvallo.) Tot res — circumvallant, unde emergi
 non potest. Adelp. III. 2. 4.

Circumventus. Hec. Alt. Prol. 46.

Cistella cum monumentis. Eun. IV. 6. 15.

Citharistria (puellula.) Phorm. I. 2. 32.

X x x x

Cite

Cito ab eo hæc ira abscedet. Hec. V. 2. 15. Reddet tibi cito. Adelph. V. 9. 24. Haud cito mali quid ortum ex hoc sit publice. Adelph. III. 3. 89.

Civis.) Virgo civis. Eun. V. 2. 19. Adelph. IV. 7. 7. Hinc est civis. And. V. 1. 14. V. 3. 21. Cives, hospites. Phorm. II. 2. 14. Civium mos atque lex. And. V. 3. 8.

Civitas.) In qua civitate tandem te arbitrare vivere? Adelph. IV. 5. 51.

Clam me est. Heaut. I. 1. 46. Hec. II. 2. 19. And. I. 5. 52. *Expresse eum accusativo.* Hec. III. 3. 36. Spero fore clam. Adelph. I. 1. 46. Habere quid clam. [Hec. IV. 4. 35. Parere clam. Hec. V. 2. 15. Vel vi, vel clam, vel precario. Eun. II. 3. 27.

Clamitent, me sycophantam, &c. And. IV. 5. 19. Clamitans, indignum facinus! And. I. 1. 117.

Clamare de via (ei qui est intus.) And. III. 2. 11. *Clamare, insanit.* Adelph. IV. 7. 9. Clamant omnes, indignissime factum esse. Adelph. I. 2. 11. Tumultuantur, clamant. Hec. Alt. Prol. 33. Quid clamein, aut querar? Adelph. V. 3. 3.

Clamor, *parturientis.* Hec. III. 3. 52. Clamore fummo (*agere partes scenicas.*) Heaut. Prol. 40.

Clanculum mordere *quem.* Eun. III. 1. 21. Clanculum agere quid inter se. Heaut. III. 1. 63. Consuescere cum muliere clanculum. Phorm. V. 6. 33. Facere quid clanculum patrem. Adelph. I. 1. 27.

Claudo.) Nolo tibi ullum commodum in me claudier. And. III. 3. 41. Nuncubi meam benignitatem sensisti in te claudier? Eun. I. 2. 84.

Clemens.) Homo clemens & placidus. Adelph. V. 4. 10. Clemens servitus. And. I. 1. 9. Vitam clementem sequi. Adelph. I. 1. 17. Clementi animo esse in aliquem. Hec. III. 5. 22.

Clementia.) Nihil ea melius homini. Adelph. V. 4. 7.

Cliens, amicus, hospes &c. Adelph. IV. 1. 13.

Clientela.) Commendare se alicui in clientelam & fidem. Eun. V. 9. 9.

Clivus deorsum vorsus est. Adelph. IV. 2. 36.

Coelum.) O coelum! o terra! &c. Adelph. V. 3. 4. Quid

Quid si nunc coelum ruat? Heaut. IV. 3. 41. Qui templa coeli summa sonitu concutit. (*De Jove.*) Eun. III. 5. 42.

Coemere. Adelph. II. 2. 27.

Coena dubia adponitur. Phorm. II. 2. 28. Quid nobis coenae est? Heaut. I. 2. 37. Emere quid in coenam. And. II. 6. 32. Phorm. V. 8. 64. Ire ad coenam. Eun. III. 2. 6. III. 5. 32. Monere quem, ad coenam ut veniat. Heaut. I. 1. 118. Adparare coenam. *Ibid.* vers. 74. Abducere quem ad coenam. Heaut. I. 2. 9. Dare alicui coenam. Heaut. III. 1. 46. Redire a coena. Adelph. I. 1. 1.

Coenare. And. I. 1. 62. Eun. V. 4. 14.

Coëo.) Aliquot adolescentuli coimus in Piraeo. Eun. III. 4. 1.

Coepi cogitare. Heaut. I. 1. 76. Pergam: quô coepi, hoc iter. Hec. I. 2. 119. Ego hoc, quia — tantopere jusseras, eo coepi (*non Cepi, ut in Textu Vesterboviano, & fortasse etiam in Nostro, legitur.*) Heaut. IV. 5. 38. & 39. Satis periculi coepi adire. And. V. 1. 2. Illuc redi, quo coepisti. Adelph. II. 1. 36. Video, non licere, ut coeperam, hoc pertendere. Heaut. V. 5. 9. Si quidquam hodie hic turbæ coeperis, faciam, ut &c. Eun. IV. 7. 30. Coeperet, pro Coeperit. *var. lectio.* Adelph. III. 3. 43.

Coepo.) Quid hic coeptat? Phorm. IV. 3. 21.

Cogito.) Quid agam, cogito. And. II. 2. 21. ubi *Vesterbovius observat, τὸ Cogito eleganter poni in fine sententiae. conf.* Phorm. IV. 5. 15. Adelph. IV. 2. 30. Cogito id; quod res est. Adelph. II. 1. 52. Quae cogito! Adelph. I. 1. 10. Quid facere cogitas? Heaut. III. 3. 46. Non cogitas hinc longule esse? Phorm. II. 2. 10. Etiam atque etiam cogita. Eun. I. 1. 11. Cogitare de aliquo. Eun. I. 2. 114. Cogitare cum animo. Adelph. III. 4. 55. Cogitare secum. Eun. I. 1. 19. IV. 2. 8. Adelph. V. 3. 22. Aliam rem ex alia cogitare. Eun. IV. 2. 3. Commode cogitare quid. Heaut. Prol. 14. In animo vere cogitare quid. Adelph. V. 3. 32. Spatium cogitandi ad disturbandas nuptias. And. I. 2. 11. Animum ad cogitandum instituere. Phorm. II. 1. 10. Cogitata proloqui. Phorm. II. 1. 53.

X x x x 2

Cognata.)

Cognata.) Qui cognata tibi sit, — confingam. Phorm. I. 2. 80. Cedo, qui est cognata? Phorm. II. 3. 51. *vid. & vers. praeced.* Cave, ne in cognatam pecces. Phorm. V. 3. 20. Tuas amicas te, & cognatas deferere nolo. Hec. IV. 2. 16.

Cognatus mihi est. And. V. 4. 23. Adolph. III. 4. 48. *Cognatus* proximus. Adolph. V. 8. 24. An federe oportuit domi virginem tam grandem, dum cognatus hinc illinc veniret, expectantem? Adolph. IV. 5. 38. seqq. *Cognatorum* negligentia. And. I. 1. 44.

Cognitio.) Inde est cognitio facta. Hec. V. 3. 33.

Cognosco.) Memoriter cognoscere. Eun. V. 3. 6. Satis cognoscere quem. Hec. I. 2. 87. Unum cognoris, omnes noris. Phorm. II. 1. 35. Cognoscere atque ignoscere. Eun. Prol. 42. In cognoscendo adesse. Eun. V. 2. 54. Ubi sunt cognitae (Fabulae), placitae sunt. Hec. Alt. Prol. 12. Et cognoscendi & ignoscendi dabitur peccati (*Mss. quidam, Peccatis. Vest.*) locus. Heaut. II. 1. 6. Cognoscere, *proagnoscere*. Eun. V. 2. 8.

Cogo.) Res cogit. And. IV. 1. 9. Jus cogit. Adolph. III. 4. 44. Leges cogunt (Lex cogit.) Adolph. IV. 15. 18. Phorm. II. 1. 6. & 8. Cogere aliquem vi. Hec. II. 2. 26. *Judicio coactus*. Phorm. I. 4. 37. *Malo coactus*. Adolph. I. 1. 44. *Coactus* voluntate sua. And. IV. 1. 34. *Coactus* ingratis. Heaut. III. 1. 37. *Copiae meae in angustum coguntur*. Heaut. IV. 2. 2. *Quasi talenta ad quindecim coëgi*. Heaut. I. 1. 93. & 94. Hoc qui cogam, re ipsa repperi. Phorm. V. 6. 49.

Cohaereo.) Non cohaerent. And. II. 2. 24.

Cohibeo.) Non tu te cohibes? non te respicis? Heaut. V. 1. 46.

Coitio.) Prima coitio est acerrima. Phorm. II. 2. 32.

Colaphis tuber est totum caput. Adolph. II. 2. 37. *Homini misero plus quingentos colaphos infregit mihi*. Adolph. II. 1. 46.

Colax, *Fabula* Menandri. Eun. Prol. 30. — Naevii & Plauti. *Ibid.* *vers. 25.*

Collacrumo *vid. Conlacrumo.*

Collaudare

- Collaudare *quem* secundum facta & virtutes. Eun. V. 9. 60. Collaudare fortunam. Eun. V. 9. 16. *Collibet.*) Si quid (tibi) collibuit, novi te. Eun. V. 9. 26. Colligare *quem* miseris modis. Eun. V. 5. 13. Colligere stipulam, ipso meridie. Adelph. V. 3. 62. Collocare *quem* in lectum. Eun. III. 5. 45. Rem in tuto collocare. Heaut. IV. 3. 11. & 17. Collocata cum aliquo, & nupta. Phorm. V. 1. 32. *Collocuplet* vid. *Conlocupl.* *Colloquor.* vid. *Conloquor.* Colere *quem* maxime. Adelph. III. 2. 54. Colere familiam. Adelph. V. 8. 4. Colere pietatem. Hec. III. 4. 33. Colere vitam inopem. Heaut. I. 1. 84. Amatores colunt amicos. Heaut. II. 4. 9. Habere agrum colendum (de aliquo.) Phorm. II. 3. 18. Color, pudoris signum indicat. And. V. 3. 7. Color verus. Eun. II. 3. 26. — mustellinus. Eun. IV. 4. 22. Columen familiae. Phorm. II. 1. 57. Comedendum propinare *quem*. Eun. V. 9. 57. *Comes.*) Sine comite. Hec. V. 3. 25. Comites sequi *quem* dicuntur. Eun. II. 3. 54. Hec. Alt. Prol. 27. (ubi Comitum conventus memoratur.) *Vest.* *Comis.*) Uti aliquo benigno, & lepido, & comi. Hec. V. 3. 39. Communemini. Phorm. III. 2. 38. Eun. III. 5. 16. Commemoratio (*beneficiorum*) quasi exprobratio est immemoris beneficii. And. I. 1. 16. *Commemoro.*) Quid commemorem primum, &c.? Eun. V. 9. 14. Quid ego nunc commemorem &c.? Phorm. V. 8. 42. Commendare & committere se fidei *alicujus*. Eun. V. 2. 47. Commendare *alicui* vitam suam. Phorm. I. 4. 41. Commendare se *alicui* in clientelam & fidem. Eun. V. 9. 9. Commentum. And. I. 3. 20. *Commeare* aliquod. Hec. I. 2. 10. *Commeatus*, ex commemoratione temporalis abcessus. Donat. Ibid. *Commeare* ad mulierculam. Heaut. III. 1. 35. *Commerco.* *Commercor.*) Quid commerui, aut peccavi? And. I. 1. 112. (Ubi Donatus censet haec duo minora esse, quam praecedens, Quid feci?) Nuiquam sciens commerui

merito ut &c. Hec. IV. 2. 4. Commerere culpam. Phorm. I. 4. 29. Nullam de his rebus culpam commeruit. Hec. IV. 4. 9. Commereri quidquam erga alterum. Hec. III. 5. 36.

Commigravit huc viciniae. And. I. 1. 43. Non diu huc commigrarunt. Adelph. IV. 5. 15.

Comminisci, fingere. Heaut. IV. 6. 8. IV. 2. 7. Adelph. IV. 5. 23.

Committeresco. Hec. I. 2. 54.

Commissator commodus. Adelph. V. 2. 8.

Commissari. Eun. III. 1. 52.

Committigare scandalio caput alicui. Eun. V. 8. 4.

Committere se fidei alicui. Eun. V. 2. 47. Committere & credere quid alteri. Heaut. V. 2. 13. Committere se in fidem alterius. Hec. Alt. Prol. 45. — tergum suum in fidem alterius. Hec. I. 2. 34. — Fortunas suas alteri. And. III. 5. 3. — filiam suam alicui. Heaut. IV. 3. 36. conf. And. I. 5. 6. Hec. I. 1. 15. Ovem lupo committere. Eun. V. 1. 16. Committimus magna, & quae salutem in dubio habent. Committimus, quae cum magno periculo volumus esse servata. Donat. ad And. I. 4. 3. III. 5. 3. Non committet, ut &c. Adelph. II. 1. 2.

Commode dividere temporibus. And. III. 1. 17. & 18. Commode cogitare quid. Heaut. Prol. 14. Commode dicere. Hec. I. 2. 32. — loqui. Heaut. III. 2. 48. Tractare aliquem commode. Heaut. I. 1. 100. Cui aequè audisti commodius quidquam evenisse? Heaut. IV. 3. 7. Ubi quidam Miss. habent Commodi, & Evenire. Vesp.

Commoditas, obsequium. Adelph. IV. 5. 76. Communitates, commoda, res optatae. And. III. 3. 37. Phorm. V. 6. 1.

Commodare alicui. Hec. V. 1. 33.

Commodum, Advrb.) Ille sese commodum huc advortat. Eun. II. 3. 51. Id hoc cum agebam commodum. Phorm. IV. 3. 9.

Commodum, Subst.) Multum commodi capere ex aliqua re. Eun. III. 5. 25. V. 6. 1. Nolo tibi ullum commodum in me claudi. And. III. 3. 41. Remorari commodum alterius. And. IV. 3. 24. Ex alterius commodo suum

suum comparare commodum. Heaut. II. 4. 17. *Contrarium est*, And. IV. 1. 4. Sequi commodum *alicujus*. Hec. III. 5. 31. Omnia sibi *postulare esse* prae commodo alterius. Adelph. II. 3. 9. *Multa commoda mihi contigerunt*. Eun. V. 3. 9. *Multa mihi ex te sunt commoda*. Hec. V. 3. 42. Servire *commodis alicujus*. Hec. Alt. Prol. 43. & III. 5. 45. Potiri patria commoda. Adelph. V. 4. 17. Frui *commodi*. Eun. II. 3. 80.

Commodus homo, adventus, tempus. And. V. 2. 3. Mulier commoda, & faceta. Heaut. III. 2. 10. Adferre *rem commodam*. Hec. V. 3. 19. Hoc est meae famae commodum. Hec. IV. 2. 9. Sic commodius est in omnes. Phorm. V. 3. 31. Non est commodum. Eun. II. 3. 49. Si commodum est, apud me sis volo. Heaut. I. 1. 109. Exsequias Chremeti, quibus est commodum, ire, hem! tempus est. Phorm. V. 8. 37.

Commonere. And. IV. 5. 17. I. 5. 45.

Communistrare *alicui aliquem*. Heaut. V. 4. 4. Phorm. II. 1. 75.

Commorientes, *Fabula*. Adelph. Prol. 7.

Commovere *quem*. Phorm. I. 2. 51. Heaut. IV. 4. 8. *conf.* And. II. 6. 25. I. 5. 45. Animus commovetur in ea re. And. I. 1. 67. Commoveri in muliere. Eun. III. 5. 19. Commotus. Phorm. I. 4. 6. Animus commotus metu. And. V. 4. 34. Ego te commotum reddam. And. V. 2. 23.

Communicare, *indicare*. And. I. 5. 4.

Communis perniciēs. Adelph. II. 1. 34. — *corruptela*. Adelph. V. 3. 7. Animo communi esse. Heaut. V. 1. 39. In commune consulere. And. III. 3. 16. Vitium commune. Adelph. V. 8. 30. Communia amicorum inter se omnia. Adelph. V. 3. 18. Haec sunt communia; fieri *possunt*. Phorm. II. 1. 15.

Commutare locum. Eun. V. 6. 3. — *verba* inter se. Phorm. IV. 3. 33. — *verba* cum aliquo. And. II. 4. 7.

Comoediam agere. Heaut. Prol. 5. — novam adportare. Phorm. Prol. 26. Comoedias de integro facere. And. Prol. 26. Comoedia integra. Heaut. Prol. 4.

Comparcere *aliquid* unciatim, de demenso suo. Phorm. II. 1. 19.

Comparo.) An ita me comparem, non perpeti &c.? Eun. I. 1. 2. Donum dono contra comparare. Eun. II. 3. 63. Comparare vestem. Heaut. IV. 5. 30. IV. 8. 15. Comparare commoda sua ex incommodis alterius. And. IV. 1. 4. *Contra*. Heaut. II. 4. 17. Ita comparata est hominum natura. Heaut. III. 1. 97. Concertatio inique comparata. Adelph. II. 2. 4. Quam inique comparatum est! Phorm. I. 1. 7.

Compeder.) Habendae compedes. Phorm. II. 1. 19.

Comperire *quid* ex *aliquo*. Heaut. I. 1. 69. Comperire de *aliqua* re. And. I. 3. 6. Certo comperire. Eun. V. 1. 9. Comperior, *idem*. And. V. 3. 31.

Complacita est tibi *mulier*. And. IV. 1. 21. Forma *illius* complacita est. Heaut. IV. 5. 24.

Complecti *aliquem* medium. And. I. 1. 106.

Complures. Adelph. II. 2. 22. — dies. Hec. I. 2. 110. Multa, compluria. Phorm. IV. 3. 6.

Complusculi.) Dies complusculos bene conveniebat &c. Hec. I. 2. 102.

Componere *res* (*ad abundum*.) Hec. IV. 3. 5. Componere gratiam inter &c. Hec. III. 5. 29. Componere quid bona cum gratia. Phorm. IV. 3. 17. — mala cum gratia. *Ibid.* Res composita est. Adelph. IV. 7. 17. Nihil videtur magis compositum. Eun. V. 4. 13.

Compos.) Vix-sum compos animi. Adelph. III. 2. 12.

Composito factum est, quomodo &c. Phorm. V. 1. 29.

Compotrix. And. I. 4. 5.

Comprecor.) Deos comprecare. Adelph. IV. 5. 65. & 70.

Comprehendere *quem* pro moecho. Eun. V. 6. 23.

Comprehendi jube, quantum potest. Eun. V. 1. 20.

Compressus. *Subst.*) Virgo ex eo compressu gravida facta est. Adelph. III. 4. 29.

Comprimere animam. Phorm. V. 6. 28. — sibi manus. Heaut. III. 2. 29. Comprimere mulierculam. Phorm. V. 8. 29. *conf.* Hec. IV. 1. 57. V. 3. 34. & 57.

Comprobo.) Beneficium verbis initum, re comprobare. And. V. 1. 5.

(Conarni.)

Conatus.) Magno conātu magnas nugas dicere. Heaut. IV. 1. 8.

Concaluit, *de amore.* Heaut. II. 3. 108.

Concedo. Largior.) Hec II. 2. 16. Phorm. IV. 4. 20. V. 3. 22. Hec. II. 2. 3. III. 5. 28.

Concedo. Ab eo.) Concedere intro. Eun. I. 2. 126. Concedam huc. Adelph. IV. 4. 16. Heaut. I. 1. 122. Concedas hinc aliquod. Heaut. III. 3. 11. *conf.* Phorm. V. 6. 51. Concede paulum istuc. Eun. V. 9. 38. Concedere eus. Hec. IV. 4. 7. Concedere ex aedibus. *Ibid. vers.* 57. Concedere alicui. Hec. II. 1. 27. (*ubi subaud. locum; nisi malis intelligere, obtemperare.*) Tempus est concedere. Hec. IV. 2. 21. De suo jure *quicquam* concedere. Adelph. II. 2. 9.

Concertatio inique comparata. Adelph. II. 2. 4.

Concertare cum aliquo. Adelph. II. 2. 3.

Concilio.) Pacem conciliare. Heaut. V. 5. 2. Prodi, male conciliate. Eun. IV. 4. 2.

Concisco, sive Concio.) Concire turbas. Heaut. V. 2. 17. — iram inter aliquos. Hec. III. 1. 33.

Conclamatum est. Eun. II. 3. 56.

Conclave. Heaut. V. 1. 29. Eun. III. 5. 35.

Concludere *aliquem aliquo.* Eun. IV. 3. 25. Concludere se in cellam. Adelph. IV. 2. 13. *Fortuna multas res in unum diem conclusit.* Eun. V. 9. 27. *Concludi multis rebus.* Hec. IV. 4. 80. Ab illa excludar, huc concludar: *disstractus ab illa, ad hanc matrimonii vinculo adstringar s. huic conjungar necessitate adstrictus.* Habere *aliquem alicubi* conclusum. Phorm. V. 1. 17.

Concordare cum aliquo. Phorm. II. 3. 86.

Concors.) Credo — concordēs magis fore. Hec. IV. 2. 11.

Concrepo.) Ostium concrepuit. Hec. IV. 1. 16. Ostium concrepuit abs te. Phorm. V. 5. 12.

Concubo.) Ajunt tecum — concubuisse eam. Hec. III. 3. 33.

Concurrunt multae opiniones, &c. Heaut. II. 2. 3. Multa concurrunt simul, qui hanc conjecturam facio.

X x x x 5

And.

And. III. 2. 31. Tot concurrunt verisimilia. Adelph. IV. 4. 17.

Concutit templa coeli summa sonitu (*Juppiter.*) Eun. III. 5. 4.

Condecorare Indos scenicos. Hec. Alt. Prol. 37. 3: *placide spectando honestare.*

Conditionem accipere. And. I. 1. 52. *Conditio, matrimonium.* Phorm. IV. 1. 13. Hec. II. 1. 44.

Condone.) Argentum quod habes, condonamus te. Phorm. V. 7. 54. Habeo alia multa, quae nunc condonabitur. Eun. Prol. 17.

Conducere navem. Adelph. II. 2. 17.

Conduplicare *beucsfium* alicui. Phorm. III. 2. 31.

Confabulatum accedere ad aliquem. Hec. I. 2. 107.

Conferre consilia. Heaut. III. 1. 64. *conf.* Adelph. III. 2. 1. — animum aliqd. Hec. III. 1. 18. Heaut. II. 4. 10. — culpam in alterum. Eun. II. 3. 96. — fructum aliqd. Eun. III. 1. 60. Si conferendum exemplum est. Adelph. I. 2. 14. Si ad rem conferentur (verba.) Eun. IV. 6. 4.

Conficere alicui virginem. Eun. V. 4. 6. Conficere argentum, *colligere.* Phorm. I. 1. 4. *Alio sensu.* Phorm. V. 5. 1. Conficere alicui sollicitudinem. And. IV. 1. 26. Conficere alicui quid mali. Heaut. V. 3. 1. | Conficere nuptias. Heaut. I. 1. 21. Phorm. II. 1. 28. Conficere pacem. Heaut. V. 2. 45. Conficere quid flagitii. Phorm. V. 2. 5. Animus cura confectus. And. II. 1. 4. Confidens, catus. And. V. 2. 14. Homo confidens. Phorm. I. 2. 73.

Confidenter restare in aliqua re. Heaut. V. 3. 7.

Confidentia. And. V. 3. 5. Eun. V. 1. 23.

Confido. Heaut. I. 1. 108. Adelph. V. 3. 40.

Confingo. Phorm. I. 2. 84. Lacrimae confictae dolis. And. III. 3. 26.

Confo.) Hoc confit, quod volo. Adelph. V. 8. 23. Spero, confore. And. I. 1. 140.

Confiteor. Heaut. V. 3. 13. *saepius.* Ignosce: orat confitetur: purgat. Phorm. V. 8. 86.

Confligare cum malo. Phorm. III. 2. 20.

Conflitari cum ingeniis (*pravis.*) And. I. 1. 66.

Conflatur

Conflatur familiaritas ex aliqua re. Eun. V. 2. 36.

Confugio.) Neque tu scilicet ed nunc confugies. quid mea? &c. Heaut. IV. 5. 44. & 45.

Confutare verbis iratum. Phorm. III. 1. 13. Ut liberos est aequum, dictis confutabitur (filius.) Heaut. V. 1. 76.

Congrum — in aqua finito ludere. Adelph. III. 3. 23.

Congerere penum alterius ad alterum. Eun. II. 2. 18.

Conglutinare nuptiis amores meretricios. And. V. 4. 10.

Congredere nectum. Phorm. V. 6. 12.

Congruere inter se. Heaut. III. 1. 91. Mulier mulieri magis congruit. Phorm. IV. 5. 14.

Conjecto. Eun. III. 4. 5.

Conjecturam facere. And. III. 2. 32. — de se. Heaut. III. 3. 13. Conjecturam capere ex &c. Heaut. II. 3. 25.

Conjectura facile fit ex &c. Adelph. V. 3. 36.

Conjicio. Suspicio.) Heaut. I. 1. 11. Phorm. I. 3. 14. Eun. III. 4. 9.

Conjicio. Facio.) Conjicere quem in nuptias. And. III. 4. 23. III. 5. 14. IV. 1. 43. — se in malum. Hec. I. 2. 57. — se intro. Hec. II. 3. 36. — se in pedes. Phorm. I. 4. 13. — quem in laetitiam. Heaut. II. 3. 51. — quem

in breve tempus falso gaudio frui. Hec. V. 4. 2.

Conjugio liberali devinctus. And. III. 3. 29.

Conjuratio. Hec. II. 1. 1.

Conlacruiare. And. I. 1. 82.

Conlocupletare se. Heaut. II. 3. 17.

Conloqui. And. V. 6. 10. saepius. Colloqui cum aliquo una. Hec. I. 2. 56. Convenire & conloqui. Eun. III. 2. 14.

Conari quid fallaciae in aliqua re, quo fiat minus. And. I. 2. 26. Conari manibus, pedibus, noctesque & dies. And. IV. 1. 53. Obviam conabar tibi. Phorm. I. 2. 2.

Conqueri; de aegrotis. Hec. III. 3. 15.

Conrasi omnia, ancillas, servos. Heaut. I. 1. 89. Minus decem conradet alicunde. Adelph. II. 2. 34. Ei minus hoc corraditur. Phorm. I. 1. 6.

Conscindere quem capillo. Eun. IV. 3. 4. Virgo conscissa veste &c. Eun. V. 1. 4.

Conscius, cum infutivis. Hec. III. 3. 32. Facinoris mihi

mihi confcitus *es*. Phorm. I. 3. 4. Ego, quae mihi sum conscia, hoc certo scio, &c. Eun. I. 2. 119. *Confcius* mihi sum, a me culpam esse procul. Adelph. III. 2. 50.

Confcctari *quem*. Eun. II. 2. 18.

Consequor, *proximus subsequor*. Hec. III. 3. 12. & 18. Heaut. II. 3. 36. V. 1. 32. *Maiorem* consequitur alienus puer. Hec. IV. 4. 37. Quae consecuta est nox, & *proxima*. Hec. I. 2. 62. Mors consecuta est miseram ex aegritudine. Phorm. V. 1. 23. Consilia consequi consilia. Heaut. I. 2. 35.

Conservare *se*, atque *alterum*. Heaut. IV. 1. 40. *Rem* conservare. Adelph. V. 3. 27.

Considerare *quid* secum in animo. Heaut. II. 4. 5.

Consilium rectum. Eun. IV. 7. 14. Heaut. IV. 3. 86. *conf.* And. I. 1. 9. Non est consilium, & *propositum*. Hec. III. 5. 44. *conf.* Phorm. V. 7. 41. Consumere consilium. And. I. 1. 132. Captare consilium cum *aliquo*. And. I. 1. 143. *conf.* II. 4. 1. Consilii locum non habere. And. II. 1. 20. Capere *quid* consilii. And. III. 2. 38. Eun. III. 5. 66. Nulli consilii esse. And. III. 5. 2. Nihil consilii consistit pectore. Adelph. IV. 4. 4. Incertus consilii sum. Phorm. IV. 1. 12. Consilio palmam dare. Heaut. IV. 3. 31. Consilium expetere. And. II. 1. 19. — quaerere. And. IV. 2. 19. — repudiare. And. IV. 3. 18. — intendere. Ibid. — cum re amittere. Eun. II. 2. 10. — *alterius* sequi. Phorm. II. 4. 21. Adelph. III. 4. 54. — suum contemnere. Hec. I. 2. 15. — suum minuere. Hec. IV. 3. 10. — sibi celere reperire. Phorm. I. 4. 1. Res haec non habet consilium in se. Eun. I. 1. 12. Consilium callidum. And. III. 4. 10. — tutum. Heaut. II. 3. 86. Consilio regere rem. Eun. I. 1. 13. Quo consilio huc imus? Eun. V. 8. 1. Consilio juvare (adjuvare) *quem*. Heaut. I. 1. 34. V. 2. 29. Facere *quid* de consilio *alterius*. Phorm. III. 1. 17. Modo ut isto consilio possit discedi, ut &c. Phorm. V. 2. 8. Consiliò, *consultò*, de *industria*. Hec. III. 3. 48. Reddere consilia certa alicui incerta ut sint. And. II. 3. 16. Consilia in corde instructa. Phorm. II. 2. 7. Intimus consiliis *alicujus*. And. III. 3. 44. Credere *alicui* consilia omnia. Eun. I. 2. 48. III. 1.

13. Adelp. V. 4. 18. Conferre consilia. Adelp. III. 2.
 1. Referre ad aliquem consilia *sua*. Phorm. V. 1. 1. Im-
 pediri consiliis *alterius*. And. III. 5. 10. Natura tu illi
 pater es, consiliis ego. Adelp. I. 2. 46. Ubi consiliis
intelligo, consulto, ratione deliberata. Haud dissimiliter Va-
lerius Max. de Amicitia: Illud (sanguinis vinculum) nascenti
fors, fortuitum opus; hoc (amicitiae vinculum) unius-
cujusque solido judicio incoacta voluntas contrahit.
 Consimilis moribus. Heaut. V. 3. 17. Mos consimilis.
 Heaut. II. 4. 13. Consimilem ludum ludere. Eun. III.
 5. 38. Mores consimiles formae. Heaut. II. 4. 2. Con-
 silia consimilia. Heaut. I. 2. 35.
 Constiti. Eun. IV. 2. 7. Otiose hic consistere. Adelp.
 II. 1. 2. Pectore consistere nihil consilii quit. Adelp. IV.
 4. 4.
 Consobrinus. Hec. III. 5. 9.
 Consolando juvare. Heaut. I. 1. 34.
 Conspectum *alicujus* fugitare. Heaut. III. 1. 25. —
 vereri. Phorm. II. 2. 1. In conspectum dari *cui*. Phorm.
 II. 1. 31. — prodire *cui*. Phorm. II. 4. 3. Meus con-
 spectus *ei* invisus est. Hec. V. 2. 22. E conspectu amit-
 tere *quem*. Eun. II. 3. 2. Fugere e conspectu. Hec. I.
 2. 107.
 Conspicor. Heaut. I. 1. 16. Eun. V. 9. 32.
 Constabilire *suam* rem. Adelp. V. 1. 9.
 Constituere cum quodam, se esse illum *conventurum*.
 Hec. I. 2. 120. *conf.* Hec. III. 4. 23. Eun. I. 2. 125.
 Heaut. IV. 4. 4. Locus, tempus constitutum est.
 Eun. III. 4. 3. In hunc *diem* sunt constitutae nuptiae.
 And. I. 5. 34.
 Constringere *quem*. Eun. V. 6. 23. Quadrupedem con-
 stringere. And. V. 2. 24.
 Consuefacio. Adelp. III. 3. 60. I. 1. 29. Consuefa-
 cere filium recte facere. Adelp. I. 1. 49.
 Consuescere cum *qua*. Adelp. IV. 5. 32. Hec. IV. 1.
 40. Phorm. V. 6. 33.
 Consuetudo (*ejus*) tenet me. And. I. 1. 33. Parva
 consuetudo. And. I. 1. 83. Consuetudo hospitae. And.
 II. 6. 8. Cotidianae vitae consuetudo. Heaut. II. 3. 42.
 Adinere

Adimere *alicui* consuetudinem. Phorm. I. 3. 9. Consuetudine *devinciri*. And. III. 3. 28. *Facere quid* antiqua consuetudine. Hec. I. 2. 17. Vetere uti consuetudine. Hec. Alt. Prol. 29.

Consuetus amor. And. I. 1. 108.

Consulere *aliquid*. Phorm. V. 1. 7. Adelph. I. 2. 47. Pessime consulere *quid in aliquem*. Heaut. III. 1. 28. Parum consulere *quid*. Adelph. V. 9. 36. Recte consulere. Hec. IV. 1. 44. Consulere *alicui*. Phorm. III. 1. 4. Heaut. IV. 3. 37. Hec. IV. 1. 44. Consulere in commune. And. III. 3. 36. Consulere in longitudinem. Heaut. V. 2. 10. Velle *alicui* optime consultum. Phorm. I. 3. 1.

Consultatio.) Nulla tibi hic consultatio est. Hec. IV. 4. 28.

Consumere operam. Heaut. I. 1. 21. — diem. Adelph. V. 7. 2. — rem familiarem. Heaut. III. 1. 56. — consilia. And. I. 1. 133.

Confuturrare cum *aliquo*. Heaut. III. 1. 64.

Contaminare Fabulas. Heaut. Prol. 17. And. Prol. 16. *Vesterbovio est mutillare. In quem sensum advocat Horat. Carm. I. 37. 9. & Cic. Top. 18. qui integra contaminatis anteponit. allegat etiam Petron. cap. 8. & Burmann. ad Phaedr. III. 11. 5. Sed enim, si Integrum de intacto & puro sumimus, Contaminare autem a Contingere accessimus, quod Gesner facit in Thesauro, ut sit dictum quasi contagminare; fateamur oportet, duo priora exempla Vesterbovii, pro inutilandi notione esse infirma. Vita contaminat gaudium aegritudine. Eun. III. 5. 4.*

Contegere *quid*. Hec. III. 3. 41.

Contemnere aliquem prae se. Eun. II. 2. 8. Contemnere consilium suum. Hec. I. 2. 15. Contentus, spreus. And. I. 5. 13.

Contemplari satis. Heaut. IV. 1. 4. Vultum contemplari. Phorm. I. 4. 35.

Contentus paululo. Heaut. III. 1. 37. Uno contenta. Eun. I. 2. 42.

Conterere operam frustra. Phorm. I. 4. 32. Conterere in quaerendo vitam atque aetatem suam. Adelph. V. 4. 15. — totum diem cursando, atque ambulando. Hec. V. 3. 17.

Continens

Contineus (*homo.*) Eun. II. 1. 21.

Continentia.) Magnum exemplum continentiae, (*de bo-*
min.) And. I. 1. 65.

Continere audita. Eun. I. 2. 23. — feruri. Phorm.
II. 3. 17. — manus. Adelph. IV. 2. 26. Vix me conti-
neo, quin. Eun. V. 2. 20. Vix contipeor. Hec. IV. 3. 9.

Contigerunt mihi commoda. Eun. V. 9. 3. — illi gau-
dia propter me. Hec. V. 3. 35. Hanc mihi expetivi, con-
tigit. And. IV. 2. 13.

Continuò, statim, simul. And. I. 5. 62. millies alibi.

Contortor legum. Phorm. II. 3. 27.

Contra haec. Adelph. V. 4. 23. Phorm III. 2. 36.

Alibi fere absolute & adverbialiter positum Contra, ut. Eun.
III. 1. 54. IV. 1. 10. Adelph. I. 1. 19. Hec. IV. 2. 7.
Phorm. IV. 4. 19.

Controversia.) Sine controversia a Diis solus diligere.
Phorm. V. 6. 14.

Contumelia.) Istaec quidem contumelia est. Heaut. III.
3. 5. Mihi contumelia fit a vobis. Hec. III. 5. 20. Face-
re quid contumeliae causa. Eun. V. 2. 38. Insignem con-
tumeliam in se accipere. Eun. IV. 7. 1. Ad contumeliam
accipere quid. Adelph. IV. 3. 15. Meretricum contumeliae.
Eun. I. 1. 3. Dicere contumelias alicui. Phorm. II. 3. 29.

Contumeliose facta injuria. Phorm. II. 3. 1.

Conturbare alicui rationes omnes. Eun. V. 2. 29.

Convalescere. Phorm. I. 4. 13.

Convenire quem, & adire. Hec. I. 2. 116. And. III.
2. 48. alibi. De fortuito occurso, And. II. 2. 31. Eun.

II. 2. 3. Vest. De colloquio, Hec. IV. 1. 44. IV. 4. 103.

Id in me convenit. Heaut. V. 1. 3. conf. And. Prol. 13.

Nomen non convenit. And. V. 4. 39. Convenit, aequum

est, decet. Heaut. I. 1. 113. Eun. III. 2. 41. Convenit

numerus. Phorm. I. 2. 3. Mores conveniunt. And. IV.

2. 13. Bene convenit inter eos. Hec. I. 2. 103. conf. Hec.

IV. 4. 37. Haec fratri mecum non conveniunt. Adelph.

I. 1. 34. Haec non conveniunt nuptiis. And. II. 2. 29.

Conventus.) Comitum conventus. Hec. Alt. Prol. 27.

Converto vel Convorto.) Convortam me domum. Adelph.

II. 4. 22. Deum sese in hominem convertisse. Eun. III.

5. 40. Hæc malum ad salutem converti non *potest*. And. IV. 1. 49.

Convicium facere. Adelph. II. 1. 26.

Convincere *quid*, 3: *probare*. Heaut. V. 3. 15. & 18.

Convivam abducere sibi *quem*. Eun. III. 1. 17. Convivas moror. Heaut. I. 1. 120.

Coconvivium,) Adparare de dir convivium. Adelph. V. 6. 8. Agitare convivium inter *se*. Hec. I. 2. 18. Esse in convivio. Eun. III. 1. 32. Vitam in conviviis agere. Adelph. V. 4. 9.

Convivari crebrò. Heaut. I. 2. 32.

Convolo,) Populus convolat: tumultuantur. Hec. Alt. Prol. 32.

Copia est ut. Heaut. II. 3. 87. Est mihi copia inspicuendi. Eun. Prol. 21. — tangendi. Eun. IV. 2. 11. — amittendi, retinendi. Phorm. I. 3. 24. Facere copiam spectandi (*Fabularum*.) Heaut. Prol. 29. Facere alicui copiam *puellae*. Phorm. I. 2. 63. Dare crescendi copiam. Heaut. Prol. 28. Dare copiam existumandi. Heaut. II. 3. 41. Auxilii copiam habere. And. II. 1. 20. Quaerere aliam copiam. Heaut. V. 1. 54. Copia, inopia. Phorm. I. 3. 15.

Copias adducere ad *quem*. Eun. IV. 6. 17. In angustum meae coguntur copiae. Heaut. IV. 2. 2.

Coquus,) Cetarii, lanii, coqui. Eun. II. 2. 26.

Cor,) *Res mihi* est cordi. And. II. 1. 28. Nemo meo cordi est carior. Eun. I. 2. 121. Uterque utrique est cordi. Phorm. V. 3. 17. Cura ex corde excessit. Hec. III. 2. 12. Consilia in corde instructa. Phorm. II. 2. 7.

Coram adducere *quem*. And. V. 3. 29. Coram ante oculos. Eun. IV. 7. 24. Coram ipsum cedo. Adelph. III. 4. 33. Coram in os laudare *quem*. Adelph. II. 4. 5. Pur-gare se coram aliquo. Adelph. IV. 3. 17.

Cornu (*neiei*) Eun. IV. 7. 5.

Corpus solidum, & succi plenum. Eun. II. 3. 26. Habitudo corporis. Eun. II. 2. 11. germanus corpore & animo. Adelph. V. 8. 34.

Corrado vid. *Conrado*.

Corrector! Adelph. IV. 7. 24.

Corrigere

Corrigere peccatum. Adelph. IV. 3. 2. *Corrigam tibi hoc.* Hec. II. 2. 12. *Arte corrigere casum.* Adelph. IV. 7. 23. *Corrigere gnatum.* And. III. 4. 7.

Corripere se intro. Hec. III. 3. 5 — *se alicunde.* Ibid. vers. 16. — *sefe ad aliquem.* Hec. IV. 1. 3.

Corrumpe.) *Suorum* animos facilitate corrumpere. Hec. II. 2. 6. *Prandium corrumpitur.* Adelph. IV. 2. 49. *Piscis corrumpuntur.* Adelph. III. 3. 47. *Filius corrumpitur.* And. II. 3. 22. Adelph. I. 2. 17. *Mulier corrupta.* Heaut. II. 2. 2.

Corruptela liberum; de persona. Adelph. V. 3. 7.

Cotidiana cura. Phorm. I. 3. 8. — *febris.* Hec. III. 2. 22. *Cotidianae vitae consuetudo.* Heaut. II. 2. 42. *Summus cotidiani.* Heaut. IV. 5. 7. *Cotidianae fortunae.* Eun. II. 3. 46.

Cotidie. Heaut. I. 1. 50. III. 1. 14.

Cras manè. Phorm. III. 2. 46. *Cras est mihi iudicium.* Eun. II. 3. 46. *De argento lounium; mox; cras redi.* Adelph. II. 1. 50.

Crassus, homo. Hec. III. 4. 26.

Cratinus 3: *potens*, *Nomen propr.* Adelph. IV. 2. 42.

Creber) *Haecine erant itiones crebrae?* Phorm. V. 8. 23.

Crebro scortari, convivari. Heaut. I. 2. 32. *Clamorem negoti crebro audire.* Hec. III. 3. 52. *Ruri crebro esse soleo.* Hec. II. 1. 18.

Credibile.) *Hocin' est credibile, aut memorabile?* And. IV. 1. 1.

Credo, impetrabo. And. II. 1. 13. *Ubi Vesterbovine observat, voces hasce, Credo, Spero, Puto, Opinor, atque alias ejusmodi, eleganter absolute poni.* Sic Hec. IV. 4. 82. V. 4. 15. Phorm. I. 1. 6. *Credo; Formula, quâ gratulantibus responderetur.* And. V. 4. 36. Phorm. II. 1. 25. IV. 3. 5. Adelph. V. 9. 15. *Conf.* And. V. 4. 43. 44. *Satis credo; idem.* Eun. V. 9. 21. *Credon' tibi hoc?* And. III. 2. 17. *Credo; per ironiam.* Phorm. I. 2. 90. Eun. I. 2. 18. III. 2. 15. V. 2. 23. *add.* Phorm. V. 8. 42. *ubi tamen ambigi potest, jocune an serio adhibetur.* *Nihil credere alicui.* Eun. V. 2. 45. *Sanum te credis*

dis esse? Adelp. IV. 7. 30. Ita ajunt. Cu. Et tu credis? Me. Omnia. Heaut. IV. 8. 13. Credere alicui consilia sua. Adelp. V. 4. 18. Eun. I. 2. 48. Non credidi adeo inhumanum fore. Hec. III. 5. 49. *Credere* alicui animum atque vitam suam. And. I. 5. 37. Crede hoc mihi. And. II. 4. 6. *conf.* Adelp. II. 1. 9. Crede hoc mene fidei. Eun. V. 2. 59. Crede mihi, (Mihi crede.) Phorm. III. 2. 9. Heaut. I. 1. 33. Adelp. I. 2. 21. Quid credas jam? aut cui credas? Adelp. III. 2. 32. Credere alicui argentum. Phorm. II. 1. 72. — exercitum. Eun. III. 1. 12. Vin' me istuc tibi credere? Heaut. V. 1. 53. *conf.* Phorm. V. 3. 27. Crimini falso credere. Hec. V. 2. 13. Credere alicui verba. Phorm. I. 2. 11. Credere alicui aliquid, 3: *arcanum committere* *et* *communicare*. Hec. III. 3. 50. Adelp. IV. 5. 6. Heaut. V. 1. 53. I. 1. 104. Ignotum est: tacitum est: *creditum est*. Adelp. III. 4. 28. Te credo, credere. And. V. 4. 44. *Quod credimus, plerumque falsum: quod intelligimus, certum est.* Donat. ad Prol. And. 4.

Crepeo.) Foris crepuit. Adelp. II. 3. 11. Fores crepuere ab ea. Eun. V. 8. 5. *conf.* Heaut. I. 1. 121. III. 3. 52.

Cresco.) Plagae crescunt. Phorm. V. 2. 16. Date crescendo copiam. Heaut. Prol. 28.

Crimen) Venire in crimen. Hec. III. 1. 55. Expedire se crimine. Hec. V. 1. 28. Eripere *quem* ex crimine. Phorm. II. 2. 8. Crimini falso credere. Hec. V. 2. 13.

Criminari aliquem alicui. Eun. V. 2. 16.

Crispus. Hec. III. 4. 26.

Cruciatu.) In cruciatum abripi. And. IV. 4. 47. Quo lubet cruciatu exquire. Hec. V. 2. 7.

Cruciare quem nimis graviter, nimisque inhumane. Heaut. V. 5. 1. — omnibus modis. Eun. II. 3. 92. Cruciare se. Heaut. I. 1. 29. Ne crucia te, anime mi. Eun. I. 2. 15. Crucior, bolum tantum mihi ereptum e faucibus. Heaut. IV. 2. 6.

Crux.) Quid meritis? Da. Crucem. And. III. 5. 15. *Ab Atheniensibus haec lex fuerat constituta, ut damnatis poenae proponerentur, ut eligerent quam vellent: & si levior em eligerent, graviore afficiebantur.* Eugraph. *Ex moribus populi*

populi Atheniensis, rei convicti capitalis facinoris primum condemnantur, nullo expresso supplicio. Deinde ipsi interrogantur, quid se meritos putent? Illi autem, quo magis miserabiles appareant, in majus suam poenam aestimare solent. atque ita non raro mollis iudicibus caput saluum auferunt. Petrus Nannius Miscell. Lib. II. fin. citante Vesterhovie; qui & apte allegat Aristophanem in Ranis 1044. In malam crucem! Phorm. II. 3. 21. Quærere in malo crucem. Phorm. II. 3. 11. Cruces, de meretricibus. Eun. II. 3. 91.

Cubiculum.) In cubiculum iri deductum domum (*de amico*;) Adelph. IV. 5. 60.

Cubare una cum aliqua. Adelph. V. 3. 65. Hec. I. 2. 63.

Cudo.) Argentum cudo; *Metaphora.* Heaut. IV. 4. 18.

Istaec in me cudetur faba. Eun. II. 3. 89.

Cujus puer. And. IV. 4. 24. Virgo, cuja est? Eun.

II. 3. 29. Cuius Graeca sit, *Fabula.* Heaut. Prol. 8.

Culpa haeret in te. Hec. II. 1. 32. Culpa est penes

te. Hec. IV. 1. 20. Culpam transferre (conferre) in ali-

quem. And. II. 3. 5. Eun. II. 3. 79. Commerere cul-

pam. Hec. IV. 4. 9. Phorm. I. 4. 29. Culpam in se ad-

mittere. Phorm. II. 1. 40. Esse in hac re culpam meritam

non nego. Phorm. V. 8. 25. Non mea opera, neque cul-

pâ evenit. Hec. II. 1. 31. Esse in culpa. Hec. IV. 4. 78.

In culpa invenire quem. Hec. III. 1. 19. Carere culpa.

Hec. IV. 4. 41.

Culpare. Eun. II. 3. 95.

Cum. Mecum. Quicum. Quocum. Secum. Tecum.) Esse

cum aliis una. And. I. 1. 56. Gnata cum dote. Ibid. 74.

— exposita cum annulo. Heaut. IV. 1. 2. *conf. vers.* 38.

Ad me confugit cum hoc anulo. Hec. V. 3. 26. Convor-

tam nie domum cum obsonio. Adelph. II. 4. 21. Nolo

me cum hac veste videat. Eun. V. 2. 68. Cum vesti ve-

nire in agmen. Eun. IV. 7. 4. Satis cum periculo.

And. I. 1. 104. Cum gratia impetrare. And. II. 5.

11. *conf.* Phorm. IV. 3. 16. & 17. Cum summo pro-

bro. And. V. 3. 10. Cum silentio animadvertere. Eun.

Prol. 44. Vestemcum aliquo mutare. Eun. III. 5.

24. Cum primo lucu. Adelph. V. 3. 55. Quid tibi ei

Y Y Y Y 2

mecum

mecum est? Adelph. II. 1. 23. Quid nobis cum illis? Adelph. IV. 5. 44. *conf.* Eun. III. 3. 5. IV. 7. 34. Nuptam esse cum aliquo. Hec. IV. 1. 19. Phorm. II. 1. 74. V. 3. 34. Cum spe pendere animi, (*Ubi tamen τὸ Cum potest esse Conjunctio.*) Heaut. IV. 4. 5. Cum, *inservit descriptioni causae.* And. II. 1. 17. V. 4. 38. Phorm. III. 1. 1. V. 7. 37. Eun. I. 2. 73. II. 1. 25. II. 3. 61. & 66. Adelph. IV. 6. 1. Heaut. IV. 6. 7. Quod cum salute ejus fiat. Adelph. IV. 1. 3. Mecum *stomachor.* Eun. II. 2. 31. — reputo. Eun. III. 5. 40. — rationes puto. Adelph. II. 1. 23. — agito quid sedulo. Phorm. IV. 3. 10. — *tacitus gaudeo.* Hec. I. 2. 32. Redi mecum in memoriam. Phorm. V. 3. 19. Itane mecum agitis? Phorm. V. 7. 75. Quicum. Eun. IV. 6. 21. — *pro, quacum.* Hec. IV. 1. 40. Adelph. III. 4. 31. IV. 7. 32. Quocum. Phorm. I. 3. 19. Quacum. Eun. III. 5. 26. Meditari secum. Phorm. II. 1. 12. Bene dicat secum esse actum. Adelph. II. 2. 2. Etiamne tecum res hic mihi est? Heaut. IV. 4. 10. Egi, atque oravi tecum. ut &c. Hec. IV. 4. 64. Novi aequo tecum. Phorm. V. 8. 44. Injuria mihi est tecum. Phorm. V. 7. 91.

Cum vel Quum.) Cum id mihi placebat, tum. And. I. 1. 69. *conf.* Phorm. I. 4. 10. Prope adest, quum &c. And. I. 1. 125. Videre optabamus diem, quum &c. Hec. IV. 4. 30. *vid. &* Adelph. III. 3. 30. Nunc est profecto, cum &c. Eun. III. 5. 3. Cum, *pro quod, quoniam.* And. IV. 4. 32. Cum maxime. Adelph. IV. 1. 2. Phorm. I. 4. 27. Heaut. IV. 5. 40. Amabat, ut cum maxime, tum Pamphilus. Hec. I. 2. 40. Quum secundae res sunt maxime, tum maxime meditari &c. Phorm. II. 1. 11.

Cupedinarii. Eun. II. 2. 25.

Cupere alicui. And. V. 4. 2. Cupere & vix contineri. Hec. IV. 3. 9. Cupere impense. Adelph. V. 9. 36. Mifere cupere aliquid. Adelph. IV. 1. 6. Cupere nuptias. Heaut. V. 1. 12. Cupere uxorem. Heaut. IV. 5. 26. Cupiens puellae. Hec. I. 2. 67.

Cupide accipere. Adelph. II. 2. 1.

Cupiditas.) Animus se cupiditate devinxit mala. Heaut. I. 2. 34. Palare in animo cupiditates. Phorm. V. 4. 2.

Cupidus

Cupidus redeundi. Hec. I. 2. 16. III. 1. 3. Cupidum impellere ad aliquid. Phorm. I. 3. 6.

Cur; *quater repetitur.* Adelp. I. 1. 36. & 37. Cur non? And. II. 3. 10. Heaut. I. 1. 111. Eun. V. 2. 59. Quid obstat, cur non &c.? And. I. 1. 76.

Cura excessit ex corde. Hec. III. 2. 12. Haec mihi cura est maxuma, ut &c. Hec. IV. 2. 19. Curae est mihi. Adelp. I. 2. 49. *conf.* IV. 5. 46. V. 6. 6. Curae est (*mihi*) quorsum eventurum hoc sit. Hec. I. 2. 118. Curam injicere alteri. Adelp. IV. 5. 76. Adimere alteri curam argentariam. Phorm. V. 6. 46. *conf.* Hec. V. 3. 19. Animus curâ confectus. And. II. 1. 4. Cura absumi. Phorm. II. 2. 26. Expedire se curâ. Phorm. V. 4. 4. Curae me impediunt. And. I. 5. 25. Solvere alterum cura. Hec. II. 1. 33.

Curatura) Tametsi bona est natura, reddunt curatura junceas (*virgines.*) Eun. II. 3. 24.

Curiosus (*homo*) intervenit mihi. Eun. III. 5. 5.

Curare aliquem. Adelp. I. 2. 58. III. 3. 82. V. 9. 5. & *saepius.* Curare aliquem diligenter. Hec. II. 2. 15. Eun. III. 2. 52. Curare funus. And. I. 1. 81. Curasti probe. And. V. 2. 6. Aliud cura. Phorm. II. 1. 5. Aliena curare. Heaut. I. 1. 24. Recte curare rem. Phorm. IV. 4. 8. Adelp. III. 3. 18. Se curare molliter. Adelp. V. 1. 1.

Curro.) Propera, curre. Adelp. III. 2. 56. Propere curre ad &c. Hec. V. 3. 10. Servus currens. Heaut. Prol. 37. & 31. *conf.* Eun. Prol. 36. Ad me curritur. Heaut. Prol. 44.

Cursum.) Sursum, deorsum *cursum*. Eun. II. 2. 47. Internuntius clam ab illo ad illam *cursum*. Eun. II. 2. 56.

Curfando conterere diem. Hec. V. 3. 17. Trepidari sentio, & cursari rursus prorsum. Hec. III. 1. 35.

Cursum.) Revocari, cursum quum institueris. Phorm. V. 6. 8.

Cyathos forbillare. Adelp. IV. 2. 52.

Cyprus.) Proficisci Cyprum. Adelp. II. 2. 16. *Emta,* quae porto Cyprum. *Ibid.* vers. 22. Properat in Cyprum. Adelp. II. 4. 14.

D.

Damno.) Ducent damnatum domum. Phorm. II. 1. 20.
 Damnosus. Heaut. V. 4. 11.

Damnum adportare. Heaut. IV. 4. 25. Damnum dare And. I. 1. 116. Damno augeri. Heaut. IV. 1. 15.
 Damnum maximum est, nisi &c. Adelp. II. 2. 23.

Danae) Jovem Danae misisse ajunt in gremium imbre aureum. Eun. III. 5. 37.

Davus sum, non Oedipus. And. I. 1. 23. *Multo elegantius erit dictum, si verum est, quod habet Glossarium:*
 Davus, ἀφρων, ἀπειρος. Vest.

De nocte. Adelp. V. 3. 55. De die convivium. Adelp. V. 9. 8. De integro. Adelp. I. 2. 73. *Possim alias.* De meo. Adelp. I. 2. 77. De se largiri. Adelp. V. 8. 17. De lucro esse. Adelp. V. 3. 31. De alicujus consilio facere. Phorm. III. 1. 17. Agrum de aliquo colendum habere. Phorm. II. 3. 17. De aliqua re culpam committere. Hec. IV. 4. 9. Quid de te tantum meruisti? Heaut. I. 1. 31. De te peccando detrimenti nihil fieri potest. Hec. II. 1. 36. Peccandi ipse de se finem non facit. Phorm. Prol. 24. Non de nihilo est, quod. Hec. V. 1. 1. De symbolis esse. Eun. III. 4. 2. Nescio, quid de me faciam. And. III. 5. 8. De, propter. Eun. III. 2. 4. Adelp. II. 2. 45. Istoc de nomine, 3: quod ad nomen attinet. Phorm. V. 1. 17. Qua de re And. I. 2. 13. *Ngauris vim habet haec interrogatio. plus est enim Qua de re, quam nihil.* Donat. *Formula eorum, qui vel ignorant, vel ignorare se fingunt, de qua re quis loquatur. Sic And. V. 4. 6. Vest. De, (in compositione interdum) valde significat* Donat. ad Adelp. IV. 6. 1.

Deambulatio me ad languorem dedit. Heaut. IV. 6. 2.

Deambulo.) Abi deambulatum. Heaut. III. 3. 26.

Deamo te Heaut. IV. 6. 21.

Debacchari. Adelp. II. 1. 30. — in aliquem. *Ibid.* vers. 31.

Debere argentum. Heaut. IV. 5. 43. Animam debere. Phorm.

Phorm. IV. 3. 56. Debere alicui; *o: ei injuriæ reum esse, delicti nomine teneri, deliquisse in eum.* Eun. V. 2. 22.

Debilis.) Membra metu debilia sunt. Adelph. IV. 4. 3.

Decedet ira. Hec. III. 5. 5. De summa nihil decedet.

Adelph. V. 3. 30. Deceſſe, *pro, deceſſiſſe.* Heaut. Prol. 32.

Decem.) Dos est decem talenta. And. V. 4. 48. Si talentum rem reliquisset decem. Phorm. II. 3. 46. Decem dierum vix mihi est familia. Heaut. V. 1. 36. Vix drachmis est obsonatus decem. And. II. 6. 20.

Decernere, *existimare.* Heaut. I. 1. 95. V. 1. 67. Hec. II. 1. 15. IV. 1. 27. Nequeo satis decernere. Adelph. IV. 2. 5. Rus abiturum me esse decrevi. Hec. IV. 2. 10. Uxorem decrevit dare sese mihi. And. I. 5. 3. Decretum est (*mihi.*) Heaut. III. 1. 56. II. 4. 12.

Decet, *cum dativo.* Adelph. III. 4. 45. V. 8. 5.

Decidere spe (*ſp̃s, de ſpe.*) Heaut. IV. 8. 11. II.

3. 9.

Decipio.) Propter quem decipi. And. I. 5. 36. Phorm.

V. 7. 34. Propter fidem alicujus decipi. Phorm. III. 1. 5.

Declinatus (quidquam) ab aliorum ingenio. Hec. II. 1. 3.

Decrepitus. Eun. II. 1. 25. Anus decrepita. Adelph.

V. 8. 16.

Decumbas.) Prior decumbas. Phorm. II. 2. 28.

Dedecorare se & familiam. Hec. II. 1. 13.

Dedecus.) Si una haec (*amica*) dedecori est parum.

Heaut. II. 3. 93.

Dedere se patri. Heaut. IV. 3. 3. And. V. 3. 26. *conf.*

And. I. 1. 36. Dedere ancillas (*ad quaestionem.*) Hec. V.

2. 7. Dedere aliquem in pistrinum. And. I. 2. 28. De-

dere alicui quid negotii. And. V. 4. 50. Habere animum

alicubi amoris deditum. Hec. III. 1. 14. Dedita opera.

Eun. V. 2. 2.

Deduco.) Uxorem deducere domum. Hec. I. 2. 60.

Deducere cibum alicui. Eun. II. 5. 23. Deduci in do-

mun meretriciam. Eun. II. 3. 91.

Defatigo.) Ne te adolescens mulier defatiget. Phorm.

V. 3. 11. Defatigare se. Adelph. IV. 1. 2. Deceptus

ſum, at non defatigatus. And. IV. 1. 46. Opus faciam,

ut defatiger usque. Eun. II. 1. 14.

Defendere *quid*. Adelph. IV. 5. 41. — noxiam. Phorm. I. 4. 38.

Defensor.) Huic ipsi est opus patrono, quem defen-
forem paro. Eun. IV. 6. 32.

Deferre *ad quem*, *portare*. Heaut. IV. 6. 18. IV. 5.
51. IV. 7. 3. Epistola ad portitores est delata. Phorm.
I. 2. 100.

Deserveo.) Sperabam deservisse adolescentiam. Adelph.
I. 2. 72.

Defectiscor. *Defessus*.) Non defectiscar umquam experiri,
donec. Phorm. IV. 1. 23. Defessus, *absolutè*. Hec. III.
4. 29. — sum ambulando. Adelph. IV. 6. 1. Defessa
sum misera te ridendo Eun. V. 7. 7. Ego vapulando,
ille verberando, usque ambo defessi sumus. Adelph. II.
2. 5.

Deficere, *cessare*, *succumbere*. Phorm. III. 1. 8. I.
4. 53.

Deficit.) Nihil cum est, nihil desit tamen. Eun. II.
2. 12. Aliis, quia desit, quod amant, aegre est: tibi,
quia superest, dolet. Phorm. I. 3. 10. Nihil apud me
tibi defieri patiar. Hec. V. 2. 2.

Defruido.) Etiam insuper defrudet. Adelph. II. 2. 38.
Suum defrudare genium. Phorm. I. 1. 10.

Defugere auctoritatem. Eun. II. 3. 98.

Defunctus jam sum, nihil est quod dicat mihi. Eun.
Prol. 15. Utinam hoc sit modo defunctum. Adelph. III.
4. 63. Cupio in hac re jam defungier. Phorm. V. 8. 32.

Degere cum uno aetatem. Phorm. II. 3. 70. — diem
perpetuum in laetitia. Adelph. IV. 1. 6.

Dehinc. And. Prol. 22. & I. 2. 19. *alibi*.

Dehortari *quem*, *ne*. Phorm. V. 7. 17.

Dejerat persancte. Hec. V. 2. 5. Liqueat mihi dejera-
re. Eun. II. 3. 39.

Deinde.) Post deinde. And. III. 2. 3. Quid deinde?
Heaut. IV. 8. 24. Deinde facturum autumat. Heaut.
Prol. 19.

Delectamentum.) Sibi alterum pro ridiculo, ac dele-
stamento putare. Heaut. V. 1. 79.

Delectatio, *de re delectante*. Heaut. V. 2. 34.

Delectare

- Delectare *quem*. Eun. IV. 1. 11.
 Delere omnes ex animo mulieres. Eun. II. 3. 5.
 Delibera hoc. Adelph. II. 1. 42. Deliberet, —, vel
 litne, an non. Hec. III. 5. 58. Ego amplius deliberan-
 dum censeo. Phorm. II. 4. 17.
 Delibutum gaudio reddere *aliquem*. Phorm. V. 6. 16.
 Delictum admittere in se. Adelph. IV. 5. 48.
 Delinquere. Hec. IV. 4. 41.
 Delirare. And. IV. 4. 13. Phorm. V. 3. 18. Adelph.
 V. 8. 13. Delirat miser timore. Phorm. V. 8. 8. Senex
 delirans. Adelph. IV. 7. 43.
Deludo.) Dolis *alterum* deludere. And. III. 4. 4.
 Deludi in *aliqua* re. And. I. 2. 32.
Demensum. vid. *Comparco*.
Dementia.) O Juppiter! — hanc dementia! Adelph.
 IV. 7. 40. Credo, ut est dementia. Adelph. III. 3. 36.
 Demiror, quid sit. Hec. IV. 1. 14. Quam causam
 reperient? demiror. Phorm. II. 1. 5.
 Demissis humeris (*virgines.*) Eun. II. 3. 21. Labiis
 demissis. (*senex.*) Ibid. vers. 44.
Demo.) Aurum sibi clam mulier demit. Eun. IV. 1.
 13. Demsi metum omnem. Adelph. IV. 7. 18. Mihi &
 tibi demiseris molestiam. Adelph. V. 3. 33.
 Demonstrare *locum alicui*. Heaut. IV. 4. 9. Phorm.
 II. 1. 76.
 Demovere suos oculos (quòquam) ab oculis alterius
 Adelph. II. 1. 16.
 Demulcere caput alicui. Heaut. IV. 5. 14.
Demum.) Nunc demum. Heaut. II. 3. 3. Adelph. V.
 3. 19. Ibi demum. Hec. I. 2. 53. Modone id demum
 sensisti? And. V. 3. 11. *Ubi in judicii tarditate adhibe-*
tur. Vest. Verum enimvero id demum juvat. Adelph.
 II. 3. 2.
 Denarrare *aliquid*. Phorm. V. 7. 51.
 Denegare. And. IV. 1. 6. & 9. Heaut. III. 1. 78.
 Denique, *in fine sententiae, ad postremum, tandem.*
 Hec. I. 2. 81. Phorm. I. 2. 71. II. 2. 11. *conf.* Hec.
 I. 2. 48. Heaut. III. 3. 8. Denique, *in summa, ut*
paucis dicam. And. III. 3. 35. Heaut. I. 1. 17. Eun.
 Y y y y 5 Prol.

Prol. 40. III. 1. 42. & 54. Adelph. I. 2. 13. III. 3. 60. III. 4. 51.

Dentes labefacere *alicui*. Adelph. II. 2. 36.

Denuo.) Refero denuo. Hec. Alt. Prol. 30. In eandem vitam *revolvi* denuo. Hec. IV. 4. 69.

Deorsum.) Sursum, deorsum. Eun. II. 2. 47. Nostin' porticum, —, hanc deorsum? Adelph. IV. 2. 34. Clivus deorsum vorfus est. *Ibid.* vers. 36.

Depecisci morte. Phorm. I. 3. 14.

Deperire *aliquam*. Heaut. III. 2. 14.

Depexum dare *quem*. Heaut. V. 1. 78.

Depingō.) Probe *depingere* facta *aliorum*. Phorm. II. 1. 38.

Deporto.) Publicitus deportari in solas terras. Phorm. V. 7. 85.

Depravo.) Nihil est, quin male narrando possit depravari. Phorm. IV. 7. 17.

Deputo, pro, puto. Hec. IV. 1. 9. III. 5. 27. V. 3. 1. Heaut. I. 1. 83. Quicquid praeter spem eveniat, omne id deputare esse in lucro. Phorm. II. 1. 16. *conf.* vers. 21.

Derepente. Hec. IV. 1. 3. & 39.

Deridere, *absolute*. Heaut. V. 1. 42. Adelph. V. 3. 66. Eun. V. 2. 21. Hunc — deridendum vobis propino. Eun. V. 9. 57.

Derivare in se omnem iram *alicuius*. Phorm. II. 2. 9.

Describere, de Comoediis. Eun. Prol. 7.

Deferere. Adelph. III. 4. 12. *Passim aliàs*. Deferere relam. Heaut. II. 3. 64. — festos dies. Hec. IV. 2. 16. Quoniam miser quod habui, perdidi, —! omnes noti me, atque amici deferunt. Eun. II. 2. 6. & 7.

Desertus sum. Adelph. V. 4. 19. Anus deserta, egens. Phorm. V. 1. 24. Nisi si prospectum interea aliquid est, desertae vivimus. Heaut. II. 4. 11. Angiportum desertum. Eun. V. 2. 6.

Desidere totum diem *alicubi*. Hec. V. 3. 2.

Desiderio esse *alicui*. Heaut. IV. 5. 5. Desideriò tuò id fit. Heaut. II. 3. 66. Te desiderium Athenarum arbitror cepisse saepe. Hec. I. 2. 13.

Desidero.) Desiderare *aliquem*. Eun. I. 2. 113. Heaut. III. 1. 16. Non desidero *nusse qui sis*. Adelph. II. 1. 23.

Desiguo.)

Designo.) Modò quid designavit! Adelph. I. 2. 7.

Defino. Haud definam, donec perfecero hoc. Phorm. II. 3. 72. Ohe! define. Phorm. II. 3. 30. Definias. Eun. V. 2. 45. Potin' ut definias. Adelph. IV. 1. 23. Tua quod nihil refert, percontari definias. Hec. V. 3. 11. Definias: sic est ingenium. Phorm. I. 2. 19. Desine e, relam. Heaut. II. 3. 64. *Var. Lest.*

Desistere litibus. Phorm. IV. 3. 29. Numquam destitit instare, ut &c. And. IV. 1. 36. Percontari desiste. Hec. I. 2. 30.

Despicatum habere *quid*. Eun. II. 3. 92.

Despoliare *quem*. And. IV. 5. 21.

Despondere *filiog* natam vicini. Hec. I. 2. 49. *conf.* And. I. 1. 75. Adelph. IV. 7. 17. IV. 5. 36. Despondetur, *Impersonaliter*. And. V. 6. 16. Desponsa est *mibi*. Heaut. IV. 2. 6. V. 1. 18. Despondere, &, dare uxorem, *conjunguntur*. Heaut. IV. 5. 31. & 36. Phorm. V. 7. 32. Adelph. IV. 5. 36. Despondere *filiam alicui*: (*qui usus verbi est vulgaris.*) Heaut. IV. 8. 14. Despondere, *aliud nihil esse videtur, quam valde spondere. Sic in deamo, dealeo, depugno. Vesterbov. ad And. I. 1. 75.*

Desum.) Non ratio, verum argentum deerat. Phorm. II. 1. 69. Palam beatus: ni unum hoc desit. Phorm. I. 3. 18.

Deterreo. Adelph. I. 2. 64. Heaut. I. 1. 27. Deteruissem facile, ne &c. Hec. Alt. Prol. 19. In deterrendo operam sumere. *Ibid.* vers. 17.

Detineo te. Eun. II. 2. 49. Me detinuit morbus. Phorm. IV. 1. 8.

Detraho.) Soccus detrahere *cui*. Heaut. I. 1. 72. Vestem detrahere *alteri*. Eun. IV. 4. 40. De digito annulum detraho. Heaut. IV. 1. 38. Detrahere, *adimere, eripere*. Hec. V. 3. 31. IV. 1. 50.

Detrimentum. Hec. II. 1. 37.

Devenio.) Tantum devenisse ad eum moli. Heaut. IV. 5. 2.

Deverberare usque ad necem. Phorm. II. 2. 13.

Devortor vel Devortor.) Hine domum devortar. Phorm. II. 1. 82.

Devincio.)

Devincio.) Aninius se devinxit cupiditate mala. Heaut. I. 2. 24. Hoc beneficio utrique ab utrisque vero devinci-
mini. Heaut. II. 4. 14. Animus uxoris misericordia de-
vinctus. Hec. I. 2. 93. *Adolescens* consuetudine & conju-
gio liberali devinctus. And. III. 3. 29.

Devitare malum (*impedens.*) And. III. 5. 5. Phorm.
I. 4. 3.

Deus.) Quid si hoc quispiam voluit Deus? Eun. V. 2.
36. Deus sum, si hoc ita est. Hec. V. 4. 3. Deum sese
in hominem convertisse (*ajunt.*) At quem Deum? Eun.
III. 5. 40. & 42. Facio te apud illum Deum. Adelp. IV.
1. 19. Non tu hunc habeas plane praesentem Deum.
Phorm. II. 3. 31. Memini relinqui me, Deo ira-
to meo. Phorm. I. 2. 24. *conf.* And. IV. 1. 40. Quod
Dî prohibeant! And. III. 3. 36. Dî mala prohibeant!
Hec. II. 1. 10. Dî melius dunt! Phorm. V. 8. 16. Dî
istaec! Ch. Deos nescio: ego quod potero, enitar sedulo.
Heaut. V. 4. 15. Dî vortant bene. Hec. I. 2. 121. Adelp.
IV. 7. 10. Utinam ita Dî faxint. Heaut. I. 1. 109. Hec.
III. 5. 19. Ita Dî, Deaeque faxint! Hec. I. 2. 27. Ita
me Dî ament! And. V. 4. 44. Hec. II. 1. 36. II. 2. 16.
Cyberd aliâc. — amabunt! Heaut. IV. 5. 1. Hec. I. 2. 31.
— bene ament! Hec. II. 1. 9. Phorm. I. 3. 13. Dî ti-
bi, —, bene faciant. Adelp. V. 7. 19. — Omnes sem-
per omnia optata offerant. Adelp. V. 9. 21. Dî tibi om-
nes id, quod es dignus, dunt! (*Imprecatio.*) Phorm.
III. 2. 34. Ut te Dî, Deaeque, Superi, Inferi, malis
exemplis perdant! Phorm. IV. 4. 6. Dî me omnes ode-
rint! ni &c. Adelp. IV. 5. 67. Satin' illi Dî sunt pro-
pitii? Phorm. IV. 3. 31. Me, & te imprudens, nisi quid
Dî respiciunt, perdidit. And. IV. 1. 13. Solus est, quem
diligunt Dî. And. V. 6. 9. *conf.* Phorm. V. 6. 14. In
me plane Dî potestatem suam omnem ostendere, cui tam
subito tot contigerint commoda. Eun. V. 9. 2 & 3. De-
orum vitam propterea sempiternam esse arbitror, quod
voluptates eorum propriae sunt. *Dogma Epicureum, cen-
sente Donato.* And. V. 5. 3. & 4. Deorum vitam apti-
sumus. Heaut. IV. 3. 15. Pro Deum immortalium! Phorm.
II.

II. 3. 4. Dīs habeo gratias, cumi &c. And. IV. 4. 31. *conf.* Phorm. V. 7. 1. Dīs gratiam habeo. Habeo gratiam Dīs. Hec. III. 2. 11. IV. 4. 31. Est, Dīs gratia. Adelp. I. 2. 41. & 58. Si Dīs placet! Adelp. III. 4. 30. Eun. V. 3. 10. Deos quaeso ut &c. Adelp. III. 1. 11. III. 4. 45. And. III. 2. 7. Heaut. V. 4. 14. Per Deos atque homines! Phorm. V. 1. 37. Per ego te Deos oro, ut. And. V. 1. 15. III. 3. 6. Per omnes tibi adjuro Deos. And. IV. 2. 11. Id testor Deos! Hec. III. 5. 26. Nec, pol, istae (*meretrices* sc.) metuunt Deos: neque has respicere Deos opinor. Hec. V. 2. 6. Credebas, dormienti haec tibi confecturos Deos? Adelp. IV. 5. 59. Desine Deos, uxor, gratulando obrundere. Heaut. V. 1. 6. Deos Penates salutare. Phorm. II. 1. 81. Deos *comprecari.* Adelp. IV. 5. 65. & 70. Dī vestram fidem! And. IV. 3. 1. *Alibi saepe.* Donatus vocat *Admirauris adverbium cum exclamazione.* Dī boni, quid turbae est! Heaut. II. 3. 13. Dī, obsecro vos! estne hic Stilpho? Phorm. V. 1. 13. Pro Dī immortales! Phorm. V. 8. 19. Adelp. III. 4. 1.

Dextra.) Quod ego te per hanc dextram oro. And. I. 5. 54. Cedo dextram. Heaut. III. 1. 84. *Proxima* huic fundo ad dextram *villa.* Heaut. IV. 4. 10. Concede ad dexteram. And. IV. 4. 12. Ab dextera venire. And. IV. 3. 19.

Diana.) Ubi ad Dianae veneris. Adelp. IV. 2. 43.

Dicam grandem impingere *cui.* Phorm. II. 2. 92. Injuriarum dicam scribere *alicui.* Phorm. II. 2. 15. Sexcentas scribito jam mihi dicas. Phorm. IV. 3. 63.

Dico, — are.) Hanc operam tibi dico. Phorm. I. 2. 12.

Dicere ex animo. Eun. I. 2. 99. Tibi dico. Eun. II. 3. 45. & 87. Hec. IV. 1. 8. Tibi ego dico, an non? And. IV. 4. 23. *Causam* dicere. Hec. I. 2. 111. IV. 4. 55. Non causam dico, quin. Phorm. II. 1. 42. *Recte* dicis. And. II. 2. 26. Eun. III. 5. 64. *Nihil dicere.* Eun. II. 1. 15. Phorm. V. 8. 11. Hoc nunc dicis, egestos hinc nos. Eun. II. 2. 44. Pro certo tun' istaec dicis? Adelp. III. 4. 32. Benigne dicis. Phorm. V. 3. 62. Verum illud dicunt (*Profecto hoc vere dicunt.*) *Praefamen morali*

moralis sententiae insinuandae. Heaut. IV. 5. 48. Adelp. I. 1. 3. Dicere dotem. Heaut. V. 1. 64. V. 5. 4. Dixi; *asseverantis.* Heaut. III. 1. 23. *Commendantis.* Phorm. II. 3. 90. & 92. *Sententiam pronunciatam claudis.* Phorm. II. 4. 12. Dixi' hoc fore? Adelp. I. 2. 3. *conf.* And. III. 5. 15. Dixi pulchre. Eun. II. 3. 84. Phorm. II. 1. 72. Magnifice quid dicere. Adelp. II. 3. 4. Commode dicere. Hec. I. 2. 33. Dic mihi, *Formula instantium & urgentium.* Vest. And. IV. 1. 44. Heaut. IV. 3. 30. Eun. V. 2. 11. *Alibi.* Dic dum. Hec. V. 3. 5. Ne dicam dolo. Adelp. III. 3. 21. Quod dicas mihi, aliam quaerebam; &c. periisti. Eun. V. 9. 34. Diceret; & Dicere potuisset. And. I. 1. III. Dixero, pro, dicam, aut, dicere potero. Phorm. IV. 3. 76. Magnas nugas dicere. Heaut. IV. 1. 8. Omnia bona dicere. And. I. 1. 70. Gravius dicere in aliquem. Adelp. I. 2. 60. Dicere sedulo. Phorm. II. 4. 13. Dicere diem nuptiis. And. I. 1. 75. Pulchre & sapienter dicere. Eun. III. 1. 26. Dicere, pro, *seperere. denunciare.* And. I. 2. 33. Eun. II. 3. 87. Vest. Nutu significare. Eun. IV. 5. 10. Dictum hoc inter nos fuit. Adelp. V. 3. 10. *conf.* Heaut. IV. 8. 8. Nullum est jam dictum, quod non dictum sit prius Eun. Prol. 41. Dictum puta. And. I. 1. 2. Dictum factum huc abiit. Heaut. V. 1. 31. *Vide mox.* Dictum. Non opus est dicto. Phorm. V. 8. 14. Ita dictu opus est. Heaut. V. 1. 88. Turpe dictu. Adelp. II. 4. 11. Nihil est dictu facilius. Phorm. II. 1. 70. Quod dicendum hic fiet; & inter nos, remotis arbitris. At Vesterbovius intelligit τὸ Hic, in hac re; & exponit: Si dicendum est, quod ad hanc rem attinet. And. II. 6. 23. & confert Adelp. IV. 5. 29. Dictio testimonii non est servo homini. Phorm. II. 1. 63. Dictitare. Heaut. Prol. 22. Phorm. V. 1. 16. Dictum ac factum. And. II. 3. 7. — reddere. Heaut. IV. 5. 12. Dictum vetus. Eun. III. 1. 38. Dictum sapienti sat est. Phorm. III. 3. 8. Non sunt haec parentis dicta. Heaut. V. 4. 12. Dicta phalerata. Phorm. III. 2. 15. — saevidica. Phorm. I. 4. 36. Dictis confutare quem. Heaut. V. 1. 76.

Dieculam addere *cui*. And. IV. 2. 27.

Diem dicere *alicui rei*. And. I. 1. 75. Festus dies. Hec. IV. 2. 16. *conf.* Eun. III. 5. 12. Dies natalis *alicui*. Phorm. I. 1. 14. — praestituta. Phorm. III. 2. 38. Ut diei tempus est. Heaut. I. 1. 116. *inverse*. Heaut. I. 2. 38. Coinus —, in hunc diem ut de symbolis essemus. Eun. III. 2. 2. Istuc in diem est. Eun. V. 7. 19. *Dies adimit* aegritudinem. Heaut. III. 1. 13. Sumere hilarem diem. Adelph. II. 4. 23. V. 3. 68. Videre diem. Adelph. III. 3. 30. Hec. IV. 4. 29. Producere diem. Adelph. IV. 2. 52. Malum praesens in diem abiit. Phorm. V. 2. 16. In hunc diem constitutae sunt nuptiae. And. I. 5. 33. Quem ego hodie toto non vidi die. Adelph. IV. 1. 11. De die. Adelph. V. 9. 8. Dies aliquot prodere nuptiis. And. II. 1. 13. Aliquot dies profer. *Ibid.* vers. 28. Hoscce aliquot dies. Eun. I. 2. 71. Heaut. IV. 5. 4. Aliquot hos fumam dies. Phorm. V. 5. 4. Dies triginta — in navi fui, cum interea &c. Hec. III. 4. 7. & 8. Noctesque & dies. Eun. V. 9. 49. And. IV. 1. 53. Dies noctesque. Eun. I. 2. 113. Dies complusculos. Hec. I. 2. 102. Ubi ibi est dies complures. *Ibid.* vers. 110. Fere in diebus paucis, quibus &c. moritur. And. I. 1. 77. Sic Suet. Caes. 66. *Scitote*, paucissimis his diebus *regem offuturum*. Idem Tib. 60. In paucis diebus, *quam Capreas attingit*, &c. Vest. Diebus sane pauculis post. Hec. I. 2. 68.

Differre *quem* oratione, & ita *perzurbare*, ut *vix consilium mente consistere queat*. Vest. And. II. 4. 5. *Hugenio tamen in Indice*, alios *sequuto*, est carpere, perstringere; *quomodo apud Plautum*, in Pseud. I. 3. 125. Vest. Quod rumores distulerunt malevoli. Heaut. Prol. 16. Differor doloribus. Adelph. III. 4. 40.

Difficilis senex. Heaut. III. 2. 24. Ostendere se esse difficilem. Heaut. V. 1. 60. Amor difficillimus. Eun. V. 4. 4. Nulla est tam facilis res, quin difficilis fiet, quam invitus facias. Heaut. IV. 6. 1. Nihil tam difficile est, quin quaerendo investigari possit. Heaut. IV. 2. 8.

Difficultas.) Neutra in re vobis difficultas a me erit. Hec. IV. 4. 45.

Diffuuo.)

- Diffuso.*) Animus luxuria & lascivia diffuit. Heaut. V. 1. 73.
- Digitulo* uno fores aperire. Eun. II. 2. 53.
- Digitus.*) Si illam digito attigeris uno. Eun. IV. 6. 2. De digito annulum detraho. Heaut. IV. 1. 73. In digito habere annulum. Hec. IV. 1. 59. & *conf.* V. 3. 32.
- Dignitas.*) Apud alium prohibet dignitas. Heaut. III. 3. 15.
- Dignus.*) Quovis honore *dignus*. Heaut. IV. 3. 9. Quovis malo *dignus*. Heaut. I. 1. 83. *conf.* Hec. II. 3. 2. Abi hinc, quo *dignus*. Eun. IV. 3. 9. *paulo aliter*. Heaut. IV. 6. 9. *Dignus* contumelia. Eun. V. 2. 26. *Dignum* factis exitium. And. IV. 1. 43. Dum quod te *dignum* est, facies. Heaut. I. 1. 55. *Id* me facere *dignum* est. Ibid. vers. 56. Ita te *dignum* est. Eun. IV. 6. 10. Hocce illo *dignum* est? Adelph. II. 2. 29. *conf.* Phorm. II. 3. 26. Secus, quam *dignum* est. Phorm. II. 3. 91. Minus queo —, quam me *dignum* est. Phorm. V. 3. 4. Non te *dignum* fecisti. Eun. V. 2. 25. *Dignum* factis suis facere. Phorm. II. 3. 83. Nihil est (hac muliere) *dignius*, quod ametur. Eun. V. 9. 21. Se *dignas* contumelias tibi *dixit*. Phorm. II. 3. 29. Nihil pro istis factis *dignum* te dici potest. Hec. II. 1. 12. Res discidio *digna*. Hec. V. 2. 16.
- Digredior.*) *Suo* officio nihil *digredi*. Phorm. IV. 5. 10.
- Dijudicare. Heaut. II. 2. 8. V. 2. 33. — aliena melius, quam sua. Heaut. III. 1. 98.
- Dilapidare *argentum*. Phorm. V. 7. 4.
- Diligenter nuntiare. Eun. II. 3. 47. — curare *quem*. Eun. III. 2. 52. — curari. Hec. II. 2. 15. Diligenter fac cures, —, ut ores. Eun. III. 2. 47.
- Diligentia & benignitas, *junguntur*. Hec. II. 2. 21. Obscura diligentia. And. Prol. 21.
- Dilige.*) Amare & diligere, *junguntur*. Eun. I. 2. 16. Adelph. V. 4. 19. *ubi consule* vers. 25. In germani fratris loco diligere *quem*. And. I. 5. 57. Ab Dīs solus diligere. Phorm. V. 6. 14. *conf.* And. V. 6. 9.
- Dilucide expedi vi judicibus. Phorm. II. 3. 52.

- Dimidium minae. Adelph. III. 3. 16. Vixdum dimidium dixeram, intellexerat. Phorm. IV. 2. 4.
- Diminuere cui caput. Eun. IV. 7. 33. Diminuetur tibi cerebrum. Adelph. IV. 2. 32.
- Dimittere exercitum. Eun. IV. 7. 44.
- Dinumerare. Adelph. V. 7. 17.
- Dionysia hic sunt hodie. Heaut. I. 1. 110. Dionysia agitare. Heaut. IV. 4. 11.
- Diphilus, *Scriptor comicus*. Adelph. Prol. 6.
- Diruere. Adelph. V. 7. 10. & 18.
- Dis. Adelph. V. 1. 8. In servitutem pauperem ad ditē dari, (*de inaequali matrimonio*.) Phorm. IV. 3. 48.
- Potentes, dites, fortunati, nobiles. Adelph. III. 4. 57. (*Discedo*.) Ita discedo ab illo, ut qui se neget &c. And. I. 1. 121. Pulchre discedo, & probe, & praeter spem. Phorm. V. 8. 58. Modo ut hoc consilio possit discedi, ut &c. Phorm. V. 2. 8.
- Discessio, *separatio, disjunctio*. And. III. 3. 36.
- Discidium, *idem*. And. IV. 2. 14. Hec. III. 5. 25. V. 2. 16.
- Discindere vestem omnem alicui. Eun. IV. 3. 4. *conf.* Adelph. I. 2. 40. Discindere labrum. Adelph. IV. 2. 20.
- Disciplina est *amatoribus dominarum* munerari ancillas. Heaut. II. 3. 59. Exemplum disciplinae. Adelph. V. 1. 5.
- Disciplinae philosophorum, 3: *sectae*. Eun. II. 2. 32.
- (*Discipulus*.) Num immemores discipuli? And. III. 7. 19. *Ubi in quibusd. Mss. legitur*: Num immemor es discipuli?
- Discere in ludo. Phorm. I. 2. 38. — fabulas. Hec. Alt. Prol. 6. & 48. — partes. *Ibid. vers. 10.* — *quid de aliquo*. Eun. II. 2. 31. — *ab aliquo*. Adelph. I. 2. 45.
- (*Discordia*.) Fingere falsas causas ad discordiam. Hec. IV. 4. 71.
- Discordare inter se. And. III. 3. 43.
- Diserucior animi. Adelph. IV. 4. 1.
- (*Disertus*.) Callidus & disertus. Eun. V. 7. 10.
- Disjungere quem a qua. Hec. I. 2. 86.
- (*Dispendium*.) Confeci illi *amicam* sine sumtu, sine dispendio. Eun. V. 4. 7. Gratiam *mihi* sine suo dispendio. Hec. V. 2. 29.
- Z z z z
- Disperii!

Disperii! Adelph. III. 3. 1. Disperii! perii! Heaut. V. 2. 17.

Dispergere viam cerebro. Adelph. III. 2. 19. An tibi mavis cerebrum dispergi? Adelph. V. 2. 7.

Dispicio.) Jam aliquid dispiciam. And. III. 5. 16.

Displiceo.) Quam ego nunc totus displiceo mihi! Heaut. V. 4. 20. *Displices* vita. Heaut. V. 2. 19.

Disputet sic mihi data esse verba. Eun. V. 1. 16.

Disputo.) In eo disputant, &c. And. Prol. 15. 3: *Immorantur, calumniantur, argumentantur.* Donat. *Usitatissime Disputare* notat *differere & sermocinari, etiam nullo contradicente.* Unde *Disputationes sunt sermones, quos vulgo Discursus vocant.* Justin. XX. 4. *Dicitur autem Latine, Disputare rem, ad rem, de re; varius, disputare in aliqua re.* Eadem ratione dixit Cicero Fam. VI. Quae in re tibi gratulor. Et Nepos Att. 11. Cavit, ne qua in re jure plesteretur. Virgil. Aeneid. X. 446. *Miratus stupet in Turno.* Sed & τὸ Disputare ad cogitationem solam refertur. Plaut. Mostell. I. 2. 3. & 4. *Vest.*

Disrumpor. Adelph. III. 3. 15.

Dissimili studio est. Adelph. I. 1. 16. *Fabulae non ita dissimili sunt argumento, sed tamen dissimili oratione sunt factae, ac stilo.* And. Prol. 11. & 12.

Dissimulare seduld. Phorm. II. 3. 82. Hec. IV. 2. 2. Bene *dissimulatus* amor. And. I. 1. 105. *Dissimulare, ignorantiam fingere.* Hec. IV. 1. 37. Donat.

Dissolvi me. Heaut. III. 1. 102. Qui dissolverem, quae debeo. Phorm. IV. 2. 50.

Distaedet. Phorm. V. 8. 22.

Distorqueo.) Os sibi distorquere. Eun. IV. 4. 3.

Distrabo.) Illam a me distrahit necessitas. Hec. III. 5. 42. Abs te ut distrahar, nulla est mihi vita expetunda. Phorm. I. 4. 24. Amor *distrabitur.* Phorm. III. 2. 33.

Distribuo.) Id distributum sane est ex sententia. Adelph. III. 3. 17.

Disturbare nuptias. And. I. 2. 11.

Diu.) Haud diu est, sc. nobis vicino. Eun. II. 3. 67. Neque enim diu huc commigrarunt. Adelph. IV. 5. 15. Satis

Satis diu hoc jam saxum volvo. Eun. IV. 9. 55. Postquam videt me esse hic diutius. Phorm. IV. 1. 3.

Diverse vel Divorse.) Curae meum animum diverse trahunt. And. I. 5. 2.

Dives.) Iudices saepe propter invidiam adimunt diviti. Phorm. II. 1. 46. Hi qui minus habent, ut semper aliquid addant divitioribus. Phorm. I. 1. 8.

Dividere temporibus rem. And. III. 1. 18.

Dividuum face. Adelph. II. 2. 33.

Divino.) Plane hic divinat: nam id est. Hec. IV. 7. 74.

Divinus.) Rem divinam facere. Eun. III. 3. 7. Arcessi ad rem divinam. Hec. I. 2. 109.

Divitias parere inhoneste. And. IV. 5. 2. Divitiis abundare. Heaut. III. 2. 16.

Divinae mansiones. Phorm. V. 8. 23.

Divus.) Pro Divam fidem! Adelph. IV. 7. 28.

Dò, absolute positum. Eun. V. 9. 43. Adelph. I. 1.

26. Dare gnatae virum. And. I. 5. 60. Filio uxorem

dare. And. II. 6. 21. I. 5. 3. II. 2. 16. Phorm. I. 2.

69. & 71. Conf. Heaut. V. 5. 16. & 19. Uxorem dare

alicui. And. II. 3. 2. & 22. II. 2. 15. Et, Dare quam

alicui; misso τῶν Uxorem. And. II. 2. 34. III. 4. 13.

IV. 4. 35. Phorm. V. 7. 17. & 40. Sic Dare mulierem;

collocare, nuptum dare, moritare. Ibid. vers. 19. Dare

alicui sponsam in manum. And. I. 5. 62. Dare operam.

And. I. 1. 130. Hec. IV. 1. 38. Phorm. V. 1. 33. Passim

alibi. Fidem dare. And. II. 3. 38. Hec. I. 2. 38. & 39.

Eun. V. 9. 30. Dare veniam. And. V. 3. 30. Hec. IV.

2. 29. Adelph. V. 8. 14. & 19. conf. Nepotem in Pausa-

nia IV. n. 6. Vest. Ut res sese dant nobis, ita &c. Hec.

III. 3. 20. conf. Heaut. V. 1. 43. Amori operam dare.

Heaut. I. 1. 58. Tempus non dat spatium, ut &c. Hec.

III. 3. 14. Dare alteri operam. Phorm. I. 2. 37. Heaut.

III. 1. 95. & 102. Adelph. IV. 1. 13. Rei dare operam.

Adelph. I. 2. 15. Date operam. Eun. Prol. 44. Coenam

dare alicui. Heaut. III. 1. 47. Argentum pro aliqua re

dare. Eun. II. 2. 89. Phorm. V. 8. 50. Adelph. II. 1.

25. Dare alicui longum spatium. Hec. IV. 4. 62. Dare

symbolam. And. I. 1. 62. Dare principium. Eun. III.

2. 4. Turbas dare. Eun. IV. 3. 11. Dare se *alicui*. Eun. V. 9. 10. III. 3. 10. Adelph. V. 3. 52. Heaut. IV. 3. 10. Deambulatio dedit me ad languorem. Heaut. IV. 6. 3. Lectulos faciundos dare. Adelph. IV. 2. 46. Primam mammam dare puero. Adelph. V. 9. 18. Negotium dare alteri. Eun. III. 4. 6. And. III. 2. 41. Mutnum dare *alicui* argentum. Heaut. III. 3. 40. Dare quid inventum. And. IV. 1. 60 — effectum. Eun. II. 1. 6. Turpiter se dare. Eun. II. 1. 24. Solertem dabo, *scilicet praestabo, respondeo de ejus solertia*. Eun. III. 2. 25. Dare, *pro, dicere*. Heaut. Prol. 16. Hec. V. 4. 29. Phorm. V. 6. 37. Dare *alicui* supplicium (de se). Eun. I. 1. 24. Heaut. I. 1. 86. Dare jusjurandum. Hec. IV. 4. 75. Incensum *aliquem alteri* dare. Phorm. V. 7. 81. Sic dabo! Phorm. V. 8. 38. Dare *alicui* magnam inalam. Eun. III. 3. 2. *conf.* And. I. 1. 116. Dare pugnam. Eun. V. 2. 60. Dare fabulam. Heaut. Prol. 33. Eun. Prol. 24. Duras (partes) dare *alicui*. Heaut. II. 4. 22. Dare silentium. Hec. Alt. Prol. 47. Dare *alicui* vacuum tempus laboris. Heaut. I. 1. 38. Bona sua dare alteri (dono.) Heaut. IV. 7. 13. V. 5. 6. Dare *alicui* gratiam, *pro gratia, scilicet beneficium reddere*. Hec. III. 3. 30. Precipitem dare *quem*. Adelph. III. 2. 20. *Pro, domo expellere*. Phorm. IV. 3. 20. — in pistrinum. And. I. 3. 9. — se. And. III. 4. 27. Donum dare. Phorm. II. 1. 67. II. 3. 63. *Alicui paululum quid prae manu dare*. Adelph. V. 9. 24. Dare bibere *alicui*. And. II. 6. 21. Partes fabulae dare *alicui*. Heaut. Prol. 2. Dare *quid alteri* servandum. Heaut. IV. 1. 42. Eun. V. 2. 65. Mercedem dare *alicui*. Phorm. II. 3. 67. Poenas dare (legibus.) Phorm. IV. 3. 22. Nuptum dare *puellam alicui*. Phorm. IV. 5. 8. And. II. 1. 1. Dare *alicui* facultatem *alicujus rei*. And. I. 4. 5. — copiam. Heaut. Prol. 28. II. 3. 41. — potestatem. Heaut. Prol. 35. Phorm. V. 6. 40. *conf.* And. III. 3. 9. Hec. Alt. Prol. 36. Hec. V. 3. 16. Verba dare (alteri.) Eun. Prol. 24. And. I. 3. 6. III. 2. 24. Heaut. IV. 4. 13. Phorm. IV. 5. 1. Adelph. IV. 4. 11. Locum dare *alicui*. Phorm. III. 2. 37. Heaut. III. 3. 25. Dare, *solvere, reddere pecuniam*. Phorm. III. 2. 39. Heaut. III. 3. 43. Dare, *trudere*.

dere. Heaut. IV. 1. 37. Eun. IV. 1. 13. *Alibi.* Dare tanti, 3: *alienare, emancipare* &c. Adelph. II. 4. 49. Tempus datur And. III. 3. 24. Hec. Alt. Prol. 36. *Conditio datur, sc. uxoria.* Hec. II. 1. 44. Cognoscendi & ignoscendi dabitur peccati locus. Heaut. II. 1. 6. Istuc *mibi* est datum, 3: *naturae beneficio concessum.* Eun. III. 1. 5. Dari in domum *aliquam.* Eun. II. 3. 73. Datur spatium vocandi &c. Phorm. IV. 4. 22. — solitudinis. Hec. I. 2. 55. Mora nulla datur, quin. *Ibid.* vers. 52. Dari *alicui*, 3: *offerri obviam.* And V. 5. 6. Heaut. IV. 5. 10. Eun. IV. 3. 5. Obviam dari *alteri.* Adelph. III. 2. 13. Dari *alicui* in conspectum. Phorm. II. 1. 31. In servitutem dari ad ditem. Phorm. IV. 3. 48. Dic, quid velis dari tibi in manum, ut &c. Phorm. IV. 3. 28. *Fortuna mibi data est.* Phorm. V. 6. 44. Datum iri uxorem filio. And. I. 2. 6. Datum iri gladiatores. Hec. Alt. Prol. 32. Dare *quid* vitio. And. Prol. 8. *conf.* Adelph. III. 3. 64. *Duceo.*) Male docet te mea facilitas multa. Heaut. IV. 1. 35. Docui, monui, bene praecepi &c. Adelph. V. 9. 6. Coepit studiose omnia docere, educare, &c. Eun. I. 2. 37.

Doctus.) Bene & pudice doctum atque eductum ingenium. And. I. 5. 39. In eodem omnes (*mulieres*) mihi videntur ludo doctae ad malitiam. Hec. II. 1. 6. Nunquam accedo, quin abs te abeam doctior. Eun. IV. 7. 21.

Doleo.) Ah! nescis quam doleam. Heaut. V. 1. 61. Facere, quod *alicui* oculi doleant. Phorm. V. 8. 64. *Dolet, impersonale.* Eun. III. 1. 40. *Alias persaepe.* Id mihi vehementer dolet. Adelph. IV. 5. 48.

Dolium.) Relevi dolia omnia. Heaut. III. 1. 51.

Dolor invasit me, 3: *morbus.* Hec. III. 2. 21. Laborat e dolore, sc. *partitudinis.* Donat. And. I. 5. 33. Dolor tabescere. Adelph. IV. 3. 11. Modò dolores occipiunt primulum. Adelph. III. 1. 2. Dolores remittunt. Hec. III. 2. 14. Differri doloribus. Adelph. III. 4. 40. Labore atque dolore *alterius* medicari *alteri.* And V. 1. 12.

Dolo malo facere *quid.* Eun. III. 3. 9. Ne dicam dolo. Adelph. III. 3. 21. Fallere *quem* dolis. And. III. 2.

17. Ludere (deludere) *quem* dolis. Eun. II. 3. 94. And. III. 4. 4. Lactumae confictae dolis. And. III. 3. 26.

Domina. Heaut. IV. 1. 15. II. 3. 57. Ancillas *munerantur*, qui ad dominas affectant viam. *Ibid.* vers. 60.

Dominus aedium. Phorm. V. 1. 26. *Dominus*, atque *omnis familia*. Adelph. I. 2. 9. Hoc pater ac dominus interest. Adelph. I. 1. 51. Scire equidem volo, quot mihi sint domini. Adelph. IV. 2. 16. Is mihi es servus spectatus satis, cui dominus curae est. Adelph. V. 6. 5. & 6.

Domus.) Mihi tua domus pateat. Eun. V. 9. 28. Domus sum tuosa. Adelph. IV. 7. 42. Domi adesse. Eun. III. 2. 53. Domi; *in aedibus, intus*. Eun. V. 2. 56. *Turbatur domi*. Eun. IV. 3. 7. Offendere *quem domi*. Eun. IV. 4. 6. Servare domi. Eun. IV. 7. 10. Domi habere *quem*. Hec. IV. 4. 56. Adelph. III. 3. 35. Domi habuit, unde disceret. *Ibid.* vers. 59. Domi sedere (*de origine grandi*.) Adelph. IV. 5. 39. Domi obsidere. Adelph. IV. 6. 5. Domi est *mihi* quod amo. Phorm. III. 2. 19. Meae domi Hec. II. 2. 15. Militiae & domi. Adelph. III. 4. 49. Domi foreque. Eun. IV. 7. 15. Domum abire. And. I. 5. 20. Adelph. IV. 8. 65. In domum deduci. Eun. II. 3. 90. Abducere *aliquem* domum. Eun. III. 5. 28. Adelph. IV. 7. 18. Turbam domum adducere. Adelph. V. 7. 14. Domum ducere (deducere) uxorem. & Ducere *quam* domum. Hec. I. 1. 5. I. 5. 60. & 71. Phorm. IV. 4. 13. II. 1. 68. Adelph. III. 4. 27. Domum reducere, sc. *uxorem*. Hec. IV. 14. 43. Domus, uxor, liberi; *inventi &c.* And. V. 3. 20. *Ad quae Vespertinus haec observat: Domus primo loco meminisse, quia ejus vel praecipua in matrimonio habebatur ratio; unde et Domum ducere natum.* Homer. Odys. Z. 186. Hesiod. Egy. 602. Sed & *Αἰὼς* dictus caelestis. Adde Horat. Carm. III. 14. 21. & 22. Visere domum. Eun. V. 9. 12. Concedere domum. Heaut. III. 1. 90. Convertere se domum. Adelph. II. 4. 22. Arcessere uxorem domum. Adelph. V. 7. 5. Odisse totam domum. Hec. II. 1. 24. Devorti domum. Phorm. II. 1. 81. Recipere se domum. Phorm. V. 4. 7. Domo exulare. Eun. III. 5. 62. Auferre quid domo. Eun. IV. 3. 19. Eripere *quem* domo. Adelph. II. 1.

44. Domo prohibere *quem*. Phorm. II. 3. 78. Egredi domo. Phorm. IV. 1. 20. 3: *emigrare, excedere*. Domo me, *sub. arcesse*. Phorm. II. 3. 93.

Donax, *nomen propr.* Eun. IV. 7. 4.

Dono.) Egon' te pro hoc nuntio quid donem? quid? quid? nescio. Hec. V. 4. 9.

Dono dare *alteri aliquid*. Eun. I. 2. 29. *Frequenter alibi.* Dono emere quid *alicui*. Eun. I. 2. 55. *conf.* Eun. II. 1. 23. & V. 6. 13. Donum dono contra comparare. Eun. II. 3. 63. Quati cum dono foras. *Ibid.* vers. 66. Dona dare. Eun. I. 2. 83. Dona perpulchra. Eun. III. 2. 15. — lepida. Eun. IV. 3. 9. Donum & praemium, *junguntur*. Eun. V. 9. 27.

Dormire propter *puellam*. Eun. II. 3. 76. Ingratiis dormire. Eun. II. 1. 14. Commovere *dormientem*. Heaut. IV. 4. 8. Otiose in utramvis aurem dormire. Heaut. II. 3. 101. Dum tu dormis, i. e. *securus es*. Phorm. V. 8. 18. Dormienti *nihil conficiunt Dii*. Adelph. IV. 5. 59.

Dos est decem talenta. And. V. 4. 47. Dos nihil nos movet. Heaut. V. 1. 66. Dos secunda puellae periit. Adelph. III. 2. 47. Dos maneat hic. Phorm. V. 7. 33. Duo talenta dotis. Heaut. IV. 7. 10. Dotem dicere. Heaut. V. 1. 64. Dotem dictam firmare. Heaut. V. 5. 4. Bona sua omnia doti dicere *alicui*. Heaut. V. 1. 69. Dotem dare. Phorm. II. 1. 67. *Alio sensu*. Phorm. V. 7. 36. Renummeret dotem huc. Hec. III. 5. 52. Dotem accipere. Phorm. IV. 4. 13. Unicam gnatam cum dote summa uxorem *alicui* dare. And. I. 1. 74. Uxor sine dote venit. Adelph. IV. 7. 41. Habere *quam* sine dote. Phorm. V. 1. 30.

Dotatae, indotatae. Phorm. V. 7. 44.

Drachmarum argenti mille dederat *ei* mutuum. Heaut. III. 3. 40. Vix drachmis est obsonatus decem. And. II. 6. 20. Drachma *usitatissimus minimus erat*, *conveniens fere cum Romanorum denario, Batavorum autem Schellingo.* *Exprimebantur eâ pleraeq. majores summae. Unde saepe per ellipsin supprimebatur.* Vid. J. Fr. Gronov. de Sestert. II. 6. *Vesterb.*

Dubito.) Numquid dubitas, quin &c. Eun. V. 9. 13. Haec dum dubitas. Adelph. IV. 5. 57.

Z z z z 4

Dubium

Dubium id *mibi* est. Heaut. V. 1. 38. *conf.* And. III. 2. 50. Non dubium est, quin. And. I. 2. 1. Eun. V. 6. 27. *Alibi.* Haud dubium est periisse me. Hec III. 1. 46. Id dubium est? Phorm. V. 2. 9. In dubium venire. Adelph. III. 2. 42. — de *pecunia.* Adelph. II. 2. 3. Animus est in dubio. And. I. 5. 31. In dubio vita est. And. II. 2. 10. Sine dubio. Eun. V. 9. 14. Coena dubia adponitur. Phorm. II. 2. 28. Fortuna scenica est dubia. Hec. Alt. Prol. 8.

Ducere *quem.* Eun. II. 2. 51. Phorm. V. 3. 15. — ad *quem.* Phorm. IV. 5. 6. Adelph. III. 4. 61. *Famulorum* gregem secum ducere. Heaut. II. 3. 5. Ducere se foras. Hec. IV. 1. 7. Uxorem ducere. And. II. 1. 21. *Aliis crebro.* Domum ducere *quam.* Vid. Domum. Ducere *quam, absolute, eodem sensu.* Phorm. I. 2. 76. & 86. And. II. 2. 12. *Passim alibi.* Ducere alienam. Adelph. IV. 5. 38. — indotatam. Adelph. IV. 7. 11. Domum ducere damnatum. Phorm. II. 2. 20. Ducere hominem in jus. Eun. IV. 6. 30. Phaleratis dictis ducere *quem.* Phorm. III. 2. 15. *conf.* And. IV. 1. 20. ubi *Vesterbovis allegavit* Plaut. Mostell. III. 2. 26. & Capt. IV. 2. 7. Ducere (puellam) in ludum. Phorm. I. 2. 36. Duci falso gaudio. And. I. 2. 9. Duci *dicitur simplex & incautus.* Vest.

Duco. Judico.) Heaut. IV. 7. 8. Hec. III. 2. 8. Ducere sibi *quid* laudi. Adelph. I. 2. 25. Hanc *mibi* laudem *duco* maximam, quum &c. Adelph. Prol. 18. Non ducere *aliquem* hominem. Hec. IV. 1. 40. Laudine an vitio ducendum? Adelph. Prol. 5.

Ductare mulierem gratis. Phorm. III. 2. 15. Tu inter eas restin ductans *sat* tabis. Adelph. IV. 7. 34.

Dudum, *modò, nuper.* And. III. 14. 12. *alibi.* Quam dudum? Eun. IV. 4. 30. And. V. 2. 9.

Dulcis.) Cui nihil praeter pretium dulce est. Heaut. II. 2. 5.

Dum, *pro cum.* And. V. 1. 3. Heaut. II. 3. 31. Dum, *domec.* Eun. I. 2. 126. *saepius.* Dum, *modò, dummodo.* And. IV. 1. 54. Phorm. III. 2. 41. Dum ne. Hec. IV. 4. 1. And. V. 3. 31. Vix dum. Phorm. IV. 7. 4. Tantisper dum. Heaut. I. 1. 96. Die dum. Hec. V. 3. 5. Cedo dum. Phorm. II. 2. 15. Qui dum? Hec. III. 1. 39. Abi dum. Heaut. II. 3. 8. *In hisce omnibus Dum videtur esse*

esse παρ' ἄλλον, prout Donatus ad And. I. 1. 2. notavit de Adesdum. addit tamen vim quandam verbo, cui subnectitur.

Duo quum idem faciunt, &c. Adelph. V. 3. 37. Duo, pro duos. Ibid. vers. 23. var. lect.

Duplex (Comoedia) ex argumento facta simplici. Heaut. Prol. 6. Duplici spe uti. Phorm. IV. 2. 13.

Duriter agere vitam. And. I. 1. 47. — se habere. Adelph. I. 1. 20. Factum a vobis duriter. Adelph. IV. 5. 28.

Duritia.) Tua duritia antiqua illa &c. Heaut. III. 1. 26.

Duro, de homine. Adelph. IV. 2. 15.

Durus pater. Heaut. III. 1. 20. conf. I. 1. 30. IV. 1. 52. Adelph. I. 1. 39. Duro ingenio esse. Phorm. III. 2. 12. Vitam duram vivere. Adelph. V. 4. 5. Capere provinciam duram, Phorm. I. 2. 13. Durae partes. Eun. II. 3. 62. Duras (partes) dare. Heaut. II. 4. 22. Illud durum. Phorm. II. 1. 8. Id mihi durum est. Heaut. V. 2. 4. Os durum! Eun. IV. 7. 36.

E.

E servo libertus. And. I. 1. 10. Gravida e viro (hoc vel illo.) And. I. 3. 11. III. 2. 32. Parere e viro (h. v. i.) And. III. 2. 17. Laborare e dolore. And. I. 5. 33. E Davo audiui. And. II. 1. 2. conf. Eun. I. 2. 34. Abripi e patria. Ibid. E Corintho advena. Heaut. I. 1. 44. E navi egredi. Heaut. I. 2. 8. E medio excedere. Hec. IV. 3. 14. Phorm. V. 7. 74. — abire. Phorm. V. 8. 30. Unctus atque lautus e balneis. Phorm. II. 2. 25. E tranquillo ad scopulum inferre quem Phorm. IV. 4. 9. E flamma petere cibum. Eun. III. 2. 38. E re nata. Adelph. III. 1. 8. E lecto surgere. Adelph. IV. 1. 4. E conspectu amittere. Eun. II. 3. 2. — fugere. Hec. I. 2. 107. Bolus e faucibus ereptus. Heaut. IV. 2. 6. Cetera pete in Ex.

Ebibu.) Quid comedent? Quid ebibent? Heaut. II. 3. 14.

Ebrins.) Quum tu satuta atque ebria eris, puer ut satur sit, facito. Hec. V. 2. 3.

Ecastor.) Puer per ecastor scitus natus est Pamphilo. And. III. 2. 6. *Ubi Tmesis figura est, & ordo: Pericitus ecastor &c.* Porro Donatus ibidem notat, per Castorem & Pollucem (ut in Aedepol) ornativa esse jurandi, apta feminis. Vesterhovio Ecastor dictum videtur pro Mecastor, ut Mehercules.

Ecce autem. Phorm. II. 1. 34. Adelph. IV. 7. 4. *alibi.*

Eccere. Phorm. II. 2. 5.

Eccā, Eccum, Eccam, Eccos. Eun. I. 1. 34. And. III. 3. 48. Eun. IV. 5. 12. Heaut. II. 3. 15.

Ecquis. Eun. III. 3. 16. & 17. Ecqua. Eun. III. 3. 15. Ecquem. Hec. III. 5. 6. Ecquid. Eun. II. 2. 48. Ecquod. Eun. III. 3. 13. *Etymologi volunt compositam esse voculam, vel à particula Et; vel ab En aut Ecce; vel à Graeco ἤκειν, quod certe significat.* Vossius.

Edax parasitus. Heaut. Prol. 38. Eun. Prol. 38. Alere hominem edacem. Phorm. II. 2. 21.

Edepol, sive Aedepol. Heaut. II. 4. 1. *Alibi saepe. Ex e pro me s. ne. de pro Deus, & Pol pro Pollux, non autem quasi per aedem Pollucis, quod quidam volunt.* Vossius.

Edico. Eun. IV. 7. 36. *Saepius.* Edicere ne &c. Hec. IV. 1. 50. Eun. III. 5. 30.

Edictum mariti. Heaut. IV. 1. 10.

Edo, es, est.) Coimus in Piraeo, — ut de symbolis essemus. Eun. III. 4. 2.

Edo, edis.) Uterque in te exempla edent. Eun. V. 7. 21.

Edoceo. Phorm. III. 3. 7. V. 2. 17.

Edormiscam hoc villi. Adelph. V. 2. 11.

Educo, Educare.) Phorm. V. 7. 50. *ubi* Educat pro educavit. Una a pueris parvulis sumus educati. Adelph. III. 4. 49.

Educo, Proripio.) Me exanimatum eduxi foras. Hec. III. 3. 4.

Educo, — ere, Alo.) Educere quem a parvulo. Adelph. I. 1. 23. — pro suo. Eun. I. 2. 76. Eductus liberè. And. V. 4. 8. — labore maximo. Adelph. V. 4. 21. Virgo bene ac pudice educata. Heaut. II. 1. 14. Ingenium bene & pudice educatum. And. I. 5. 39.

Efferre puerum extra aedes. Hec. IV. 1. 48. & 50.
 Hic me magnifice efferro. Heaut. IV. 3. 31. Verbum de
 verbo expressum efferre. Adelph. Prol. 11. Rem efferre
 foras! Phorm. V. 7. 65. *conf.* Adelph. IV. 4. 16. Effertur,
mortuus. And. I. 1. 90.

Efficere cui nuptias. And. III. 4. 16. — argentum.
 Heaut. III. 3. 23. *conf.* II. 3. 81. Phorm. IV. 1. 24.
 Reddere (Dare) aliquid effectum. And. IV. 2. 20. Eun.
 II. 1. 6.

Effluere, de secreto commissio. Eun. I. 2. 41.

Effodientur oculi, si &c. Eun. IV. 6. 23.

Effringo.) Fores effregit? restituentur. Adelph. I. 2. 40.

Effugere foras. Eun. V. 5. 3. — affinitatem: *cujus.*
 And. I. 5. 12. — nuptias. And. II. 1. 32. — macu-
 lam. Adelph. V. 8. 32. *Add.* Hec. IV. 2. 24.

Effundite, emite, &c. Adelph. V. 9. 34.

Effutire foras (*arcana.*) Phorm. V. 1. 9.

Egere, absolute. Heaut. V. 2. 11. Egens, de naufrago.
 And. V. 4. 21. Ubi Vellerhovius apte componit. Virg.
 Aen. IV. 373. & 374. Quia egens relicta est misera,
 ignoratur parens. Phorm. II. 3. 10.

Egestas. Adelph. III. 2. 5. — me impulit. Phorm. V.
 1. 6. Propter egestatem proximo iussa est dari. Phorm.
 II. 3. 69. Siuam coactum egestate ingonium immutari?
 And. I. 5. 40.

Ego. Semper gravis inceptio orationis, quae exordium
 sumit a pronomine Ego. Donat. qd And. III. 4. 3. & sae-
 pius. *conf.* Eund. ad Eun. V. 9. 42. Mihi, *elegantè*
παρελκει. Phorm. V. 8. 21. Eun. II. 2. 53.

Egomèr.) Proximus sum egomet mihi. And. IV. 1. 12.
 Ipse egomet. Adelph. IV. 4. 18. Nosmet ipsos. Phorm.
 I. 4. 45.

Egone.) Egon' quidquam tibi respondeam? Eun. I. 2.
 73. Quid nunc facere cogitas? Sy. Egone? Heaut. III.
 3. 47. *conf.* IV. 4. 18. Egon' te pro hoc nuntio quid
 donem? Hec. V. 4. 9. Egone illi non succenseam? Phorm.
 II. 1. 30. Quid istic tibi negotii est? Da. Mihin'? Sy.
 Ita. Da. Mihine? Sy. Tibi ergo. Ubi ad τὸ Mihine Do-
 natius:

natus: Quando non sumus parati ad respondendum, ducendo tempus eludimus. And. V. 2. 8. & 9. Men' rogas? Heaut. II. 3. 5.

Egredi ab aliquo. And. I. 3. 21. Phorm. V. 1. 5. *Alibi.* Egredi foras. Phorm. V. 6. 38. & 52. Egredi domo. Phorm. IV. 1. 20. E navi egredi. Heaut. I. 2. 8.

Egregie.) Horum nihil egregie praeter caetera studebat. And. I. 1. 31. Animo egregie *corus.* And. I. 5. 38. Ingenio egregie ad misérias natus. Heaut. III. 1. 11.

Egregius.) Mulier egregiâ formâ. And. I. 1. 45. Virgo ipsa facie egregia. Phorm. I. 2. 50.

Ehem! Parmeno, tun' hic eras? Hec. III. 2. 5. *Alibi.*

Eheu! Ch. Ne lacruma. Heaut. I. 1. 31. *Alibi.*

Eho tu! And. IV. 2. 27. Phorm. V. 8. 12.

Eia, *corrigentis vocula.* Heaut. III. 2. 10. Eun. V. 9. 35.

Ejicere quem domo. Heaut. I. 1. 87. Phorm. II. 3. 90.

— oppido. And. II. 3. 8. Omnem animum patris ejicere de aliquo. Heaut. V. 2. 2. Ejicere mollitiem animi. Eun.

II. 1. 16. Ejicere foras (mortuum.) Adelph. I. 2. 29. Ejici

apud insulam. And. V. 4. 20. *conf.* And. I. 3. 18. *Ubi Vester-*

lovius observat ex Cic. Verr. V. 35. ipsam classem etiam dici ejici.

Ejusmodi ingenia. And. I. 1. 66.

Elabor.) Animus amatoris paulatim elapsus est amicae.

Hec. I. 2. 92. & 94. *Ubi tamen Bacchide, & A Bacchi-*

de, legitur pro Bacchidi, in nonnullis Mss. & Edd. vet.

Elegans formarum spectator. Eun. III. 5. 18. *add.*

Heaut. V. 5. 19. Hui! regem elegantem narras. Eun. III.

I. 18. Nihil videtur mundius, nec magis compositum,

nec magis elegans. Eun. V. 4. 13.

Elegantia.) Inest in hoc *Attica elegantia.* Eun. V. 9. 63.

Elephas vel Elephantus.) Elephantis quem Indici praefere-

cerat. Eun. III. 1. 23.

Ellum. And. V. 2. 14. *Quasi* en illum, *vel* ecce illum.

videturque esse vox ostendentis domum, ubi quis est; ex

mente Donati. Ibid. *conf.* Adelph. II. 3. 7. III. 3. 35.

Eloquentia.) Ea eloquentia est (*sub. is, vel ejus.*)

Phorm. IV. 3. 24.

Eloquor.) Quod veni, eloquar. Heaut. Prol. 3. Eloque-

re, quid sit. Adelph. III. 2. 27. Perge *eloqui.* Phorm.

IV. 3. 36. Eludet,

Eludet, ubi te victum senserit. Eun. I. 1. 10. Summa eludendi occasio est mihi nunc senes. Phorm. V. 6. 45.

Emergere *alicunde*. Eun. III. 5. 7. — sese ex malis. And. III. 3. 30. *Ubi Vesterbovius laudat* Nepot. Att. 11. Tot res circumvallant, unde emergi non potest. Adelph. III. 2. 4.

Emitte manu. (& *emitti simpliciter*.) Phorm. V. 5. 2. Adelph. V. 9. 19.

Emere servum. And. I. 1. 8. — amicam. Adelph. V. 3. 14. — ancillulam uxori. Phorm. IV. 3. 60. Spem pretio *emere*. Adelph. II. 2. 11. Emere fabulas. Eun. Prol. 20. Emere quid suo aere (suo pretio.) Phorm. III. 2. 26. Hec. Alt. Prol. 49. Unde emerat, *pro, de quo, l. quibus*. Eun. I. 2. 35. Tantidem *emtum* *tradere*, *sc. eodem pretio atque emtum est, alteri vendere*. Adelph. II. 1. 45.

Emoriar, si &c. Eun. V. 2. 49. Emori satius est. Phorm. V. 7. 63. Emori cupio. Heaut. V. 2. 18. Risa omnes emoriri. Eun. III. 1. 42.

Emungere *aliquem* argento. Phorm. IV. 4. 1.

En umquam audisti (audistis) &c.? Phorm. II. 2. 15. II. 3. 1.

Enarro.) Hoc, quod coepi, enarrem. Heaut. II. 3. 32. Omnem rem modo seni, quo pacto haberet, enarramus ordine. Adelph. III. 3. 11.

Enico.) Cur me enicas? And. IV. 1. 36. Enicas. Phorm. II. 3. 37. V. 6. 16. Me enica, si &c. Phorm. V. 8. 5. Rogitando obtundere, *enicare, quem*. Eun. III. 5. 6.

Enim, *inceptiva particula*. Hec. II. 1. 41. Phorm. V. 7. 90. *var. lect. Valet enimvero*. And. V. 1. 4. Phorm. III. 3. 22. At enim. Eun. II. 3. 89. Adelph. II. 1. 14. Quia enim. Hec. III. 1. 31. Phorm. II. 2. 18.

Enimvero, Dave, nihil loci est segnitiae. And. I. 3. 1. Enimvero, *significationem habet nimium permoti atque irritati animi*. Donat. *ibid. conf.* Phorm. V. 7. 44. & 93. Immo enimvero. Eun. II. 3. 37. Phorm. III. 2. 43. Verum enimvero. Adelph. II. 3. 2.

Enitar sedulo. Heaut. V. 4. 14. Eniti pro aliquo. Phorm. III. 1. 11.

Ennius *Poeta*. And. Prol. 18.

Enumerare, *computare*. Adolph. II. 2. 28.

Ed redigis me, ut &c. Eun. IV. 4. 23. Quod si eo
meae fortunae redeunt. Phorm. I. 4. 24. Non potui me-
lius perveniri eo, quod nos volumus. Phorm. IV. 3. 26.
Ed provocat. Adolph. V. 4. 24. Ed impulisset. Phorm.
I. 3. 6.

Ec. Eone. idem. Hec. II. 1. 41. Adolph. IV. 4. 10.
Quia —, eo. Heaut. IV. 5. 39. Eo —, quia. Eun. IV.
4. 17. Non eo —, quo. Heaut. III. 2. 43. Non quo
—, eo. Eun. I. 2. 17.

Eodem accessit expectatio. Hec. Alt. Prol. 26.

Eo. Verbum. Ire intro. And. V. 4. 53. *Alibi*. Rus
ire. Eun. III. 3. 27. *Alibi*. Ire recta via *aliquid*. Phorm.
II. 1. 79. Ire se perditum. And. I. 1. 107. — quæsitum
sibi laudem. Heaut. II. 3. 74. Ire visere. Hec. I. 2. 114.
Phorm. I. 2. 53. Advorsum ire. Adolph. I. 1. 2. Istuc
ibam. *translatè*. Adolph. V. 3. 35. Ad te ibam: *te con-
ventum volebam*. And. III. 4. 1. *add.* Phorm. V. 7. 6. &
8. Ire ad aliquid. *translatè*. Heaut. III. 1. 78. Inficias
ire. Adolph. III. 2. 41. & 49. Ire in nervum. Phorm.
IV. 4. 16. I, quo dignus es. Heaut. IV. 6. 9. I in ma-
lari rem cum &c. Phorm. V. 7. 37. Ante ire, dum
tempus datur. And. III. 3. 24. Ire ad coenam. Eun. III.
2. 6. Nescio, quorsum tu *eas*. *translatè*. Eun. I. 2. 75.
In jus eamus. Phorm. V. 7. 88. Ire foras, *excedere domo,
dimitti. de uxore*. Hec. II. 1. 25. Ire tibi licet. Phorm.
V. 3. 30. Ire pergere. Phorm. V. 6. 7. & 27. Ire *alicui
exsequias*. Phorm. V. 8. 37. Itur ad me. And. I. 5. 16.
Eatur. Heaut. IV. 4. 21. Datum iri filio uxorem. And.
I. 2. 6. *conf.* Adolph. IV. 5. 60. Datum *iri gladiatores*.
Hec. Alt. Prol. 32. Ire, *pro venire*. Eun. II. 3. 13. —
pro, ambulare. Eun. V. 3. 10.

Ephebus. Eun. V. 1. 8. Ex ephebis excedere. And.
I. 1. 24.

Epidicazomenos, *nomen Comoediæ Græcæ*. Phorm.
Prol. 26.

Epistola ab eo allata est. Phorm. I. 2. 99. Per epistolas
pellicere quem. Ibid. vers. 27.

Equidem

Equidem perii! Adelph. IV. 2. 18. Haud equidem dico. Hec. II. 1. 35. Equidem te exspecto. Hec. III. 4. 16. Scilicet equidem. Heaut. IV. 1. 34. Nescio equidem: sed &c. Heaut. V. 1. 24. Atque equidem. Eun. V. 5. 14.

Equos alere. And. I. 1. 29.

Eradico.) Dî te eradicent. And. IV. 4. 22. *Ubi Vesterhovi* opportunè contulit Plaut. Rud. V. 2. 59. Heaut. III. 3. 28.

Erga.) Satis spectata erga te amicitia est mea. And. V. 1. 1. Timet — animum amicae se erga ut fiet suae. Heaut. I. 2. 15. *conf.* Heaut. II. 3. 24. Hec. III. 3. 29. III. 5. 39. Numquam quidquam erga me commerita est, quod nollem. Hec. III. 5. 39.

Ergo, *indignantis vim habet.* Phorm. V. 1. 28. And. V. 2. 11. *Est verbum instantium, sive hortantium tardos.* Phorm. I. 2. 12. Adelph. IV. 2. 33. Itaque ergo. Eun. II. 3. 25.

Eripere argentum. Heaut. IV. 3. 29. — *Spem omnem alicujus rei.* Ibid. vers. 35. Eripere *quid* ab aliquo. Eun. IV. 6. 1. & 14. *conf.* Adelph. III. 2. 30. Per oppressionem eripere *quid* cui. Adelph. II. 2. 30. Vi eripere &c. Hec. IV. 1. 59. Eun. IV. 7. 26. Eripere alicui oculos. Adelph. III. 2. 20. — *aliquem ex crimine.* Phorm. II. 2. 9. — *solum e faucibus alicui.* Heaut. IV. 2. 6.

Erratio.) Hae propius ibis, & minor est erratio. Adelph. IV. 2. 41.

Errat longe, —, qui &c. Adelph. I. 1. 40. Tota erras via. Eun. II. 2. 14. Errare de verbis alicujus. Heaut. II. 3. 23. Erras, si id credis. Heaut. I. 1. 53. Censent hominem me esse? erravi. Adelph. IV. 2. 40. Ne erres. And. IV. 2. 21. Intro ad nos venit errans. Eun. V. 7. 2. Exul errans patria caret. Heaut. II. 3. 16.

Errore exsolvere quem. Hec. V. 2. 26.

Erubuit: salva res est. Adelph. IV. 5. 9.

Frumperè gaudium. *active.* Eun. III. 5. 2. Ne istaec fortitudo in nervum erumpat denique. Phorm. II. 2. 11.

Esurio.) Spes est. —. Nos esurituros satis. Heaut. V. 2. 28.

Et, *saepe repetitum in oratione personae perturbatae*. Eun. I. 1. 25. 26. & 27. Et, *praepositio* quae. Hec. III. 5. 38. Eun. V. 2. 37. Phorm. V. 8. 62. Neque, &. Heaut. Prol. 18. Eun. V. 5. 23. Et item. Adelph. II. 2. 22. Et quidem. *Formula mirantis*. Heaut. III. 3. 45.

Etenim, *in principio orationis*. Phorm. V. 7. 90.

Etiā, *pro adhuc*. And. I. 1. 89. Hec. III. 4. 16. Adelph. III. 3. 90. *Aliibi saepissime*. Etiam nunc. And. I. 5. 47. Eun. II. 2. 55. Etiam tum. Hec. I. 2. 70. Etiam, *vocula affirmantis*. Hec. V. 3. 13. — *monentis, aut corripientis*. Heaut. II. 2. 6. Adelph. IV. 2. 11. And. V. 2. 8. Phorm. III. 3. 9. Etiam insuper. Adelph. II. 2. 38. *conf.* Eun. V. 7. 13. Quoque etiam. Hec. IV. 1. 28. V. 1. 7. & 35. Immo etiam. And. IV. 1. 31. & 50. IV. 2. 25. Etiam atque etiam. Eun. I. 1. 11.

Etsi, — *verum tamen*. Phorm. II. 3. 60. Tamen etsi. And. V. 2. 23. Etsi. *sequente sed*. Hec. II. 2. 5. & 6.

Evado.) Ubi friget, huc evasit. Eun. III. 3. 11. Haec licentia evadet in aliquod magnum malum. Adelph. III. 4. 64. Quod (ille) evadet hodie? Phorm. IV. 3. 21. Quam timeo, quorsum evadas! And. I. 1. 100. Quod evadat, vide. Phorm. I. 2. 61. Heri semper lenitas verebar quorsum evaderet, & *quem habitura esset exitum*. And. I. 2. 5. Ubi *Nepotem in Dione cap. 8. inir. allegat Vesterhov.*

Evanesco.) Ne cum Poëta scriptura evanesceret. Hec. Alt. Prol. 5.

Evenio.) Saepe forte temere eveniunt, quae non audeas optare. Phorm. V. 1. 31. Praeter spem evenit. And. II. 6. 5. *conf.* Phorm. II. 1. 16. *Opes mihi praeter spem evenere*. Adelph. V. 3. 29. Turba, abitio, discidium, discessio, evenit. Heaut. I. 2. 16. Hec. III. 5. 26. And. III. 3. 36. Incommodum mihi evenit *ea re*. Hec. V. 3. 40. *contra* Heaut. IV. 3. 7. iter illi evenit, (ut esset.) Phorm. I. 2. 15. More hominum evenit, ut &c. And. V. 6. 3. Monstra evenerunt mihi. Phorm. IV. 4. 25. Evenere haec nobis prospere. Phorm. V. 7. 2. Hic si quid nobis forte adversi evenerit. Heaut. II. 3. 114. Partus evenit clam patrem. Heaut. III. 3. 36. Hoc iter mihi incommodum evenit. Hec. III. 4. 1. Multo aliter evenit. And. Prol. 4.

Ex sententia *evenit*. Heaut. IV. 3. 7. *conf.* Hec. V. 4. 32. Pauci amatores *eveniunt* meretricibus fideles. Hec. I. 1. 2. Curae est (*mihi*) quorsum eventurum hoc sit. Hec. I. 2. 118. Propter me *hicce eveniet malum*. Eun. V. 6. 29. Nihil evenisset mali. And. III. 4. 25.

Eversae cervices. Heaut. II. 3. 131.

Eu Phormio! Phorm. III. 1. 14. Eu noster! laudo. Eun. I. 1. 74. Euge Charine! And. II. 2. 8. Euge! habeo optumam. *sc. rationem*. Heaut. IV. 2. 10.

Eunuchi a quibus *instiunt*: & origo vocis. Donat. ad Eun. I. 2. 87.

Eunuchus (*Comoedia*.) Quid sibi Eunuchus velit. Eun. Prol. 45. Quam nunc acturi sumus Menandri Eunuchum. Ibid. 20. Eas — personas transtulisse in Eunuchum suam ex Graeca. Ibid. 32.

Evoa.) Huc evoca (Bacchidem) verbis meis. Hec. IV. 4. 98. Num quem evocari hinc vis foras? Eun. II. 2. 52.

Evolvere se omni turba. Eun. IV. 4. 56. — se ex turbis. Phorm. V. 4. 5.

Evomam.) Iram hanc in eos evomam omnem. Adelph. III. 2. 14. *conf.* III. 4. 165. In eam (*uxorem*) hoc omne, quod mihi aegre est, evomam. Hec. III. 5. 65.

Ex aliquo audire quid. And. III. 3. 2. V. 4. 43. Phorm. IV. 1. 10. *alibi jaceat*. — Scire quid. Heaut. III. 1. 2.

Hec. V. 4. 33. — comperire. Heaut. I. 1. 69. — resciscere. Hec. III. 5. 23. — quaerere. Heaut. IV. 1. 45.

V. 2. 41. Ex hoc sollicita est die, & *hujus diei causa*. And. I. 5. 33. Ex ipsa re mihi incidit suspicio. And. II. 1. 22.

conf. Heaut. II. 3. 25. Ex ea re quid fiat, vide. And. II. 3. 11. *Puer* mihi ex illa est. And. II. 3. 26. Si ex me illa

liberos vellet sibi. Hec. IV. 4. 33. Peperit filia? hem! taces? ex quo? My. Perii! ex quo censes, nisi ex illo,

cui data est nuptum? Hec. IV. 1. 12. & 13. Non esse gravidum ex te solus conscies. Hec. III. 3. 32. Ex qua

filiam suscepit. Phorm. V. 7. 49. Quum ex te esset aliquis, qui te appellaret patrem. Hec. IV. 4. 30. Ita mihi

atque huic fies superstes, ut ex me huc ex hoc natus es! Heaut. V. 4. 7. *conf.* V. 3. 18. Adelph. IV. 5. 23. & 24.

Hem alterum! ex homine hunc natum dicas; Eun. III. 1. 1.

7. *Natus ex magna familia.* Adelph. III. 1. 10. Ex eodem loco *ortus.* Eun. II. 2. 10. Ex illan' familia — facinus esse ortum? Adelph. III. 4. 2. Ex te *hoc* ortum est. Eun. V. 5. 24. Adelph. V. 3. 11. Tūm animum ex animo spectavi meo. And. IV. 1. 22. Ex aliarum ingeniis nunc me judicet. Eun. I. 2. 118. Ex suo ingenio *Deos* judicare. Heaut. V. 1. 7. Periculum ex alijs facere, tibi quod ex usu sit. Heaut. I. 2. 36. & II. 1. 9. Ex usu *meo* est, *bona aut res.* Eun. V. 9. 47. Hec. IV. 1. 33. *conf.* Hec. IV. 3. 10. Ex hac re magnum mihi malum *erit.* Eun. V. 6. 27. *conf.* Adelph. III. 3. 89. Ex aliquo (*homine*) laborem capere. And. IV. 3. 4. Cominodi quicquam ex aliqua re capere. Eun. III. 5. 25. Multa ex eo (*homine*) fuerunt mihi commoda. Hec. V. 3. 42. Scit sibi nobilitatem ex eo (*homine*), & rem natam. Hec. V. 2. 31. Ita obtingant ex te, quae exopto mihi. Hec. IV. 2. 3. Ex pūcro (*nepore*) nato firmiter inter *affines* (*aut, avos & avias*) fit amicitia. Hec. IV. 1. 18. Hoc ex hac re venit in mentem mihi. Eun. II. 2. 2. Hec. IV. 1. 22. Malum ex aliqua re excitare. Heaut. V. 3. 11. In fraudem ex aliqua re incidere. Heaut. III. 1. 33. Ex sua libidine moderantur (*patres*) Heaut. II. 1. 4. Ex *alterius* more vivere. Heaut. I. 2. 29. Ornare *quem* ex suis virtutibus. Adelph. II. 1. 22. Philosophorum disciplinae habent ex ipsis vocabula. Eun. II. 2. 32. Habet aliud magis ex sese: (*Fortē sensus est: Magis congruum sibi, aut se dignum.*) And. V. 4. 51. Aliud ex alio incidit. Heaut. III. 3. 37. *Similia quare* in Alius. Ex praedijs talenta argenti bina statim capiebat. Phorm. V. 3. 6. Non ex re istius me instigasti. Phorm. V. 7. 76. Ex sententia mea *hoc* mihi obligit. Heaut. IV. 3. 5. *conf.* Adelph. III. 3. 17. & 66. Satin' omnia ex sententia. Phorm. II. 1. 26. Ex occulto *hostem* caedere. Eun. IV. 7. 11. Ex jure hesterni pānem atrum vorant *meretrices.* Eun. IV. 4. 17. Ex animo facere. Adelph. I. 1. 47. Ex qua re, *pro in qua re, aut quamobrem.* Phorm. II. 1. 41. *conf.* Hec. III. 1. 19. Multa acerba mihi ex amore oblata sunt. Hec. III. 1. 1. Ex amore immutari. Eun. II. 1. 20. Homines ex stultis insanos facit (*assentator.*) Eun. II. 2. 23. Minime miror, qui insanire occipiunt ex injuria. Adelph. II. 1.

1. 43. Multa in homine signa insunt, ex quibus conjectura facile fit. *Adelph. V. 3. 36.*

Exactus, vid. *Exigo*.

Exadvorsum fabrica. *Adelph. IV. 2. 45.* Ea (*mater defuncta*) sita erat exadvorsum. *Phorm. I. 2. 47.* Exadvorsum ei loco. *Ibid. vers. 38.*

Exanimus.) Oratio haec me exanimat metu. *And. I. 5. 16. conf. Phorm. III. 3. 32.* Exanimatus, *conterritus, perturbatus.* *And. I. 1. 104. I. 4. 7. II. 2. 5. Phorm. V. 1. 5. Hec. III. 3. 4. Alio sensu. Hec. V. 3. 27.*

Exaugeo.) Concurrunt multae opiniones, quae mihi animum exaugeant. *Heaut. II. 2. 3.*

Excarifico.) Hujusmodi res semper comminiscere, ubi me excarnifices. *Heaut. IV. 6. 9.*

Excedere ex ephebis. *And. I. 1. 24.* Cura ex corde (mihi) excessit. *Hec. III. 2. 12.* Cave quodquam ex isto excessis loco. *And. I. 4. 21.* E medio excedere. *Hec. III. 3. 14. Phorm. V. 7. 74.*

Excelsus locus. *And. II. 2. 19.*

Excerpo.) Tu id, quod boni est, excerpis: dicis, quod mali est. *Phorm. IV. 4. 18.*

Excidere uxore. *And. II. 5. 12.*

Excito.) Non vides, quantum mali ex ea re excites? *Heaut. V. 3. 11.*

Exclamat, furem, non Poëtam, fabulam dedisse. *Eun. Prol. 23. conf. Eun. IV. 1. 11. Adelph. IV. 4. 10.* Ilico omnes simul laetae exclamant; venit! *Hec. III. 3. 8.* Penè hercle exclamavi gaudio. *Phorm. V. 6. 30.*

Excludere quem (foras.) *Eun. I. 1. 4. I. 2. 18.* Vel oculum excludere. *Phorm. V. 7. 96.* Excludi alicunde. *Hec. III. 2. 4.* Ut ab illa excludar, huc concludar. *And. II. 3. 12.* Excludi foras. *Adelph. I. 2. 39.*

Exclusio. *Eun. I. 2. 8.*

Excoctus, vid. *Carbo*.

Excrucio.) Cur me excrucio? cur me macero? *And. V. 3. 15.* Sollicitudo falsa te excruciat. *Heaut. I. 2. 3.* Antipho me excruciat animi. *Phorm. I. 4. 10.* Excruciare aliquem suo modo: pro sua lubricine. *Eun. V. 3. 11.* Excruciari abitu alterius. *Heaut. III. 1. 4.*

A a a a a 2

Excursus.

Excursus. *Particip.*) Propè jam excursu spatio. Adelph. V. 4. 6.

Excutere lacrimas *alicui*. Heaut. I. 1. 115. Excutere se, atque egredi domo. Phorm. IV. 1. 20.

Exedo) Quid te futurum censes, quem adfiduè exedent? Heaut. III. 1. 53. Tute hoc intristi: tibi omne est exedendum. Phorm. II. 2. 4.

Exemplum) Conferre exemplum. Adelph. I. 2. 14. Exemplum esse omnibus (*sc. poenâ luendâ.*) Adelph. V. 1. 9. Non tibi ego exempli fatis sum? Heaut. V. 1. 47. Magnum exemplum continentiae, (*de adolescente.*) And. I. 1. 65. Illud sis vide exemplum disciplinae. Adelph. V. 1. 5. Habet bonorum exemplum, quò exemplo sibi licere id facere, quod illi fecerunt, putat. Heaut. Prol. 20. & 21. *Ubi, quod ad repetitionem nominis, Vesterbovius allegat* Plaut. Epid. I. 1. 39. Est causa, quâ causâ &c.

Et Cic. Divin. in Coecil. I. Si quod tempus accidisset, quo tempore aliquid a me requirerent. Exemplum capere de aliquo. (Sumere sibi ex aliis.) And. IV. 1. 27. Adelph. III. 3. 62. Exemplum statuite in me, (*bono sensu.*) Heaut. Prol. 51. Existimare mores ad exemplum alterius. Hec. I. 2. 88. Aliorum exempla commonent, quam &c. And. IV. 5. 15. 16. & 17. Exempla fient (*erunt*) in illum (*indigna.*) Eun. V. 5. 6. & 4. Edere exempla in aliquem. Eun. V. 7. 21. Malis exemplis perdi. Phorm. IV. 4. 7.

Exire foras. And. I. 2. 5. Phorm. III. 1. 20. *aliki.* — ante tempus; *de actore.* Hec. Alt. Prol. 28. Exire abs quo. Phorm. V. 3. 12. — ab aliqua familia. Phorm. V. 1. 21. Exire limen. Hec. III. 3. 18. Res exit. Adelph. IV. 4. 16. Qui vidisse eum diceret exeuntem, aut introeuntem ad amicam. Hec. IV. 1. 35. & 36. Nolle huc exitum. Adelph. V. 1. 13.

Exercere se. Heaut. I. 1. 94. — *alterum.* Ibid. verl. 22. Adelph. IV. 2. 48. Opere — faciundo facile sumtum (*Al. victum*) exercerent suum. Heaut. I. 1. 91. *Ubi exercerent Eugrappio est, tolerare possent. Minellio, pararent: ut exercere sumtum sit, hoc agere, ut sumendi actio durer, id est, quoridiano labore (i. e. se exercendo, seu fatigando) praestare,*

praestare, quantum in victum cultumque corporis consumas.
Vesterbovius confert Graeca, βίον ἐργάζεσθαι, ἐργά-
ζεσθαι τὰ ἐπιήδεια, ἐκπνεῖν τὰ εἰσίοιτα.

Exercitatum reddere *quem* ad *quid*. Hec. III. 3. 47.

Exercitus.) Credere omnem exercitum. Eun. III. 1. 12.

Jam dimitto exercitum? Eun. IV. 7. 44.

Exigere uxorem. Hec. II. 1. 45. — Comoediam. And.
 Prol. 27. *conf.* Hec. Alt. Prol. 4. Partim sum earum ex-
 actus, partim vix steti. *Ibid.* vers. 7. Vitam exigere.
 Heaut. II. 3. 39. Hec. II. 1. 19. Exacta aetate. Adolph.
 V. 4. 16.

Exiguè praebere sumtum. Heaut. I. 2. 33.

Exilia, *substant.* Phorm. II. 1. 13.

Eximium habere neminem. Hec. I. 1. 9.

Eximere *servum e pistrino.* And. I. 2. 29.

Existimatio.) Arbitrium vestrum, vestra existimatio va-
 lebit. Heaut. Prol. 25.

Existimo.) Bonus es, quum haec existimas. Adolph. V.
 6. 9. Si quis est, qui dictum in se inclementius existi-
 mabit esse, sic existimet &c. Eun. Prol. 5. Pernoscite,
 furtumne factum existimetis, an &c. Adolph. Prol. 13.
 Ni ita eum existimassem. Phorm. II. 3. 22. Ad exem-
 plum ambarum mores earum existimans. Hec. I. 2. 88.
 Haud existumans, quanto labore partum. Phorm. I. 1.
 11. Ea res dedit existumandi copiam. Heaut. II. 3. 41.

Exitium.) Subito exitio remedium *invenire.* Phorm. I.
 4. 23. Dignum factis exitium. And. IV. 1. 43.

Exonerare *aliquem* metu. Phorm. V. 6. 3.

Exoptare *alium*, ut. Hec. III. 5. 40. Quorum aemu-
 lari exoptat negligentiam potius, quam. And. Prol. 20.
 Maxime animo exoptata meo. Heaut. II. 4. 28.

Exorator.) Orator ad vos venio: finite exorator ut sim.
 Hec. Alt. Prol. 2.

Exordior.) Unde exordiar narrare. Hec. III. 3. 2.

Exorior.) A Myrrha haec sunt exorta omnia. Hec.
 IV. 4. 10. Tu sola exorere, quae perturbes haec. Hec.
 II. 1. 16.

Exorno.) Varia veste exornatus. Eun. IV. 4. 16. Adeo exornatum dabo illum, ut. Heaut. V. 1. 77.

Exoro.) Gnatpm ut det oro, vixque id exoro. And. III. 4. 13. Exorare aliquem, ut. Heaut II. 3. 117. Phorm. III. 2. 4. Sine te exorem (hoc.) Eun. I. 2. 105. alibi. Quod, si hic potuisset exorari triduum hoc. Phorm. III. 3. 2. Qui mihi exorandus est. And. I. 1. 140. *Ubi Donatus mouet legi etiam Expurgandus. Et tum ex ejus sententia legendum est Cui, non Qui: quia, inquit, Cui per Q veteres scripsere.*

Exossare piscem. Adelph. III. 3. 24.

Expedire animum impeditum. Hec. III. 1. 17. Impeditum (hominem) expedire. And. III. 5. 11. Sic. Plaut. Epid. I. 1. 79. Cic. Verr. II. 42. *Hic videre, in quos se laqueos induerit, quorum ex nullo se unquam expediret. Sic Mercurius, dicitur expedire res & rationes mercatorum.* Plaut. Amph. Prol. 5. Phaed. I. 16. 2. Rem expedire. Vest. Curâ, aerumnis, crimine, ex turba, se expedire. Phorm. V. 4. 4. Hec. III. 1. 8. V. 1. 28. Adelph. IV. 4. 5. Expedire negotium, aut argumentum. Phorm. II. 1. 8. Iram expedire. Hec. III. 1. 11. Expedire rem, i. e. enarrare. Phorm. I. 4. 20. Eun. IV. 4. 27. V. 6. 20. Dilucide expedire (rem) iudiciis. Phorm. II. 2. 52.

Expedi bonas esse vobis. Heaut. II. 4. 8. *Ubi Mss. quidam & impressi habent, bonis. Nostripe culpa facimus, ut malos expediat esse. Phorm. V. 2. 1. Ubi & multi Mss. &c. habent, malis. Mihi ut discere novas (Fabulas) expediat.* Hec. Alt. Prol. 49.

Expellere filium. Heaut. V. 2. 36. — ab amica. Heaut. II. 3. 20.

Expergiscor.) Nunc porro, Aelchine, expergiscere. Adelph. IV. 4. 21.

Experior) Enitar faciam, experiar. Adelph. III. 4. 51. Ipsa re experiri quid. Adelph. V. 5. 7. Heaut. IV. 6. 20. Experiri aliquem. Hec. V. 2. 12. Omnia experiri. And. II. 1. 11. Omnia prius experiri, quam armis, sapientem decet. Eun. IV. 7. 19. Experiundo scire rem. Heaut. II. 3. 90. In experiundo esse. Hec. Alt. Prol. 30. In experiundo repudiare rem. Adelph. V. 4. 41

Experi.)

Expers.) Ne (*filia exposita*) expers partis esset de nostris bonis. Heaut. IV. 1. 39.

Expetere sibi uxorem. And. III. 2. 40. *Hanc* sibi quisque expetit. Heaut. II. 4. 3. *conf.* And. IV. 2. 13. Expetere amicitiam *alicujus*. Phorm. II. 3. 84. Ad te advenio, spem, salutem, auxilium, consilium expetens. And. II. 1. 19. Tua haec vita expetenda optandaque est. Phorm. I. 3. 12. Quod si eò meae fortunae redeunt, —, nulla est mihi vita expetunda. Phorm. I. 4. 24. & 25. Forma atque aetas (*mulieris*) expetenda. Phorm. V. 8. 35.

Expiscor.) Proinde expiscare, quasi non nosses. Phorm. II. 3. 35.

Explana mihi. Phorm. II. 3. 33.

Explere *aliquem*. Heaut. I. 1. 77. — *animum alicui*. Hec. V. 1. 28. V. 2. 19. & 21. — *animum suum*. And. I. 2. 17. — *animum alicujus* gaudio. And. II. 2. 2. — voluptatem suam abs *quo*. Hec. I. 1. 12.

Exploro.) Id exploratum est. Phorm. IV. 3. 23. Circumspecto, satini explorata sint. Eun. III. 5. 55.

Expositus.) Nulla mala re expositam muliebri. Heaut. II. 3. 48.

Expono.) Eum (annulum) dico, ut una cum puella exponeret. Heaut. IV. 1. 38. *conf.* *Ibid.* vers. 2. Ei dedi exponendam (puellam.) *Ibid.* vers. 17. *add.* vers. 37.

Exporrigo.) Exporge frontem. Adelph. V. 3. 53.

Expostulare. Adelph. IV. 3. 4. — injuriam cum aliquo. And. IV. 1. 15. *Ubi Vesterhovius allegavit* Plaut. Mostell. II. 2. 87. & 88. Mil. III. 1. 102. *Eodem observante* Expostulare proprie est, tanta cum vehementia postulare, ut impetres.

Exprimo.) Una falsa lacrymula, quam oculos terendo misere, vix vi expresserit. Eun. I. 1. 23. Verbum de verbo expressum extulit Adelph. Prol. 11.

Exprobratio immemoris beneficii. And. I. 1. 17.

Expromp. *Expromptus*, — a, — um.) Apud amicum expromere occulta. Heaut. III. 3. 14. Nunc opus est tui mihi ad hanc rem exprompta memoria &c. And. IV. 3. 8.

Expugno.) Aedes expugnare. Eun. IV. 7. 3.

Expurgare *sc.* And. V. 3. 29. Qui post factam injuriam

riam se expurget, parum mihi profit. Hec. V. 1. 15.
Non facile est expurgata. Hec. II. 3. 4.

Exquire.) Quo libet cruciatu exquire. Hec. V. 2. 7.
Exquire. *Ibid.* vers. 17. Ea me exquirere, iniqui patris est. And. I. 2. 15.

Exsculpere verum ex aliquo. Eun. IV. 4. 45.

Exsequias ire alicui. Phorm. V. 8. 37.

Exsequor.) And. I. 5. 24. Exsequi imperium alterius.
Heaut. IV. 1. 22. Si vis vero veram rationem exsequi.
Hec. III. 1. 26.

Exsilio.) Ad te exsilui. Heaut. IV. 1. 44.

Exsolvere se. Heaut. IV. 3. 43. — suspicione. Hec. IV. 2. 23. V. 2. 26. — *alterum* errore. *Ibid.* Qua re suspectus patri fuit, exsolvi. Hec. V. 3. 22.

Exspectatio funambuli. Hec. Alt. Prol. 26.

Exspecto.) Filium multis modis jam exspecto, ut redeat domum. Hec. II. 3. 7. Exspecto, quam innox veniat. Phorm. I. 2. 9. *conf.* IV. 3. 1. Senem quoad exspectatis vestrum? Phorm. I. 2. 98. Malum *aliquid* exspectare. Phorm. I. 4. 16. Mortem *alienius* exspectare. Hec. IV. 2. 20. Adolph. V. 4. 20. *conf.* I. 2. 29. Mortem semper (*inter navigandum*) exspectabam miser. Hec. III. 4. 8. Te ipsum exspectabam. Eun. IV. 6. 5. *conf.* Adolph. III. 2. 24. Exspecto quid velis. And. I. 1. 7. Exspectare quem, *cupidissime desiderare*. Eun. I. 3. 114. O mi exspectate, salve. Heaut. II. 4. 26.

Exspuere miseriam ex animo. Eun. III. 1. 16.

Exstillo.) Illam tibi incensam, dabo, ut ne restinguas, lacrimis si extillaveris. Phorm. V. 7. 82.

Exstinguere puerum. Hec. V. 1. 22. — animam seni. Adolph. III. 2. 16. Ni vis boni in ipsa inesset forma, haec (sc. *lacrymae, vultus turpis, &c.*) formam extinguere. Phorm. I. 2. 58.

Exsuperare. Heaut. V. 1. 5.

Extemplo. Hec. III. 3. 13. And. III. 2. 38. *Ubi monite Vesterhovio, locutio orta a voce Templi, qui proprie est locus, in quo sedebant Deos consulentes per auspicia. Bono igitur signo accepto in auspicando statim aggredientes, rem dicebantur id facere extemplo. Eadem ratione e vestigio, dixerunt;*

dixerunt; & ex hoc loco. Plaut. Afin. I. 2. 4. Truc. II. 4. 89. Graece ἀντίθετον.

Extinui illico. Hec. V. 3. 26. Extimescere quem. Phorm. I. 3. 2.

Extorquere, tormentis exquirere, aut ultimis torquere cruciatibus. Adelph. III. 4. 37.

Extortor honorum. Phorm. II. 3. 27.

Extra ostium. Phorm. V. 6. 36. Extra aedes efferre puerum. Hec. IV. 1. 48. Extra noxiam esse. Heaut. II. 3. 57. Hec. II. 3. 3. Extra, praeter. Phorm. I. 2. 48.

Extrahere se alicunde. Phorm. I. 4. 3. — quem ex aerumna. Hec. V. 4. 36.

Extrarius, alienus, nulla junctus necessitudine. Phorm. IV. 1. 13.

Extrema linea amore haud nihil est. Eun. IV. 2. 12.

Extrudere quem foras. Eun. IV. 5. 11. Metuo ne aliquo extrudar hinc. Heaut. IV. 9. 5. conf. Hec. I. 2. 98.

Extrudi sc. e matrimonio, de muliere. Phorm. IV. 4. 12. Nunc viduam extrudi, turpe est. Phorm. V. 7. 20.

Exulare domo. Eun. III. 5. 62.

F.

Faba.) Istaec in me cudetur faba. Eun. II. 3. 89.

Fabrica (exadvorsum.) Adelph. IV. 2. 45. Ad ienem aliquam fabricam fingit? Heaut. III. 2. 34.

Fabula.) Quae haec est fabula? Eun. IV. 4. 22. And. IV. 4. 8. Fabulam inceptat. And. V. 4. 22. Ego quoque illam inaudivi fabulam. Phorm. V. 6. 37. Fabulam, 3: Comoediam, facere. Adelph. Prol. 7. And. Prol. 3. — dare. Eun. Prol. 23. & 24. conf. Hec. Prol. 1. Surdo narrare fabulam. Heaut. II. 1. 10. Lupus in fabula. Adelph. IV. 1. 21. Fabulae! And. I. 3. 19. III. 3. 21. Heaut. II. 3. 95. Phorm. III. 2. 7. V. 7. 53. Jam nos fabulae sumus, senex atque anus. Hec. IV. 3. 14. Contaminare fabulas. And. Prol. 16. vid. Contamino.

A a a a a 5

Fabulor.)

Fabulor.) Ut aperte tibi nunc fabuler. Phorm. IV. 3.
49. Noli fabularier. Hec. III. 1. 36.

Faceffo.) Haec hinc faceffat. Phorm. IV. 3. 30.

Facete dictum. Eun. II. 2. 57. *conf.* III. 1. 37. Facete! ironia. Adelph. V. 3. 19.

Facerus.) Mulier commoda & faceta. Heaut. III. 2. 11.

Facies pulchra. Eun. II. 3. 5. — cadaverosa. Hec. III. 4. 27. Virgo facie honesta. Eun. II. 1. 24. — egregia. Phorm. I. 2. 50. *Homo* liberali facie. Eun. III. 2. 20. — honesta facie & liberali. Eun. IV. 4. 15. Quum faciem videas, videtur esse quantivis pretii. And. V. 2. 15. Non novi hominis faciem. Hec. III. 4. 25. Quid ejus tibi faciem praedicem, aut laudem? Eun. III. 5. 17.

Facile perferre & pati *aliquem*. And. I. 1. 35. Facile victum quaerere. Eun. II. 2. 30. Facile illi fit, quod doleat. Eun. III. 1. 58. Facile sumtum exercere. Heaut. I. 1. 91. Facile facere possum. Heaut. III. 2. 36. Facile amare *puellam*. Heaut. V. 5. 16. Facile ferre (pati.) Hec. IV. 4. 88. And. I. 2. 32. 3: *libenter*, *placide*. Facile inde conjectura fit. Adelph. V. 3. 36. Mores facile tutor. Hec. V. 1. 8. Facillime agere, *opibus abundare*. Adelph. III. 4. 46. Facile, *liquidò* & *manifestò*, *certo*. And. IV. 3. 5. *Donor*. — *alacriter*, *libenter*. Eun. IV. 3. 6.

Facilis.) Res factu facilis. Heaut. IV. 3. 26. *Homo* facilis & festivus. Adelph. V. 9. 29. Facilis & benevolus *alicui*. Hec. V. 1. 34. Causa facilis & vincibilis. Phorm. I. 4. 49. Quam hic mihi sit facile, *pro*, *difficile*. And. IV. 5. 16. *Ira* Plaut. Menaechm. V. 2. 3. Facile est noscere. Adelph. V. 4. 8. — scitu. Hec. III. 1. 15. — expurgatu. Hec. II. 3. 4. Facili patre uti. Heaut. II. 1. 5. Nihil est dictu facilius. Phorm. II. 1. 70.

Facilitas. Heaut. IV. 1. 35. Hec. II. 2. 6. — prava. Adelph. III. 3. 37. Festivitas & facilitas patris. Eun. V. 9. 18. Facilitate nihil homini melius, neque clementia. Adelph. V. 4. 7.

Facinus, *factum*, *casus*, *res occidens*. Phorm. IV. 3. 8. V. 6. 30. Facinus magnum & memorabile. Heaut. II. 3. 73. Aulax facinus. Phorm. II. 3. 27. — animadvertendum. And. IV. 4. 28. — indignum. Phorm. III. 2. 26.

26. Hec. III. 3. 16. Adelp. 2. 1. 19. III. 4. 1. — indignum & malum. Phorm. V. 8. 19. — infandum. Eun. IV. 3. 22. — foedum. Eun. V. 5. 1. — illiberale. Adelp. III. 4. 3. — pulcherrimum, mirificissimum. Phorm. V. 6. 29. 30. & 31. Inceptare facinus. Heaut. III. 3. 39. Is mihi, —, sua quae narrat facinora! Heaut. II. 1. 8. Facinus facere. Eun. IV. 3. 2.

Facio. Fio. Si tibi quid feci, aut facio, quod &c. And. I. 1. 14. *conf.* Phorm. II. 1. 61. I. 2. 29. Conjecturam facere. And. III. 2. 32. — — de se. Heaut. III. 3. 13. Facere aliquem Deum. Adelp. IV. 1. 19. Facere quem suum. Adelp. V. 6. 10. Perge facere ita, ut facis. And. III. 2. 42. Bene facis. Eun. I. 2. 106. Adelp. IV. 3. 10. & 13. V. 8. 22. V. 9. 13. Facere aliquem reducem in patriam. Heaut. II. 4. 18. Injuriam facere alicui. Hec. IV. 6. 68 & 70. Factis, ut credam, facis. Hec. V. 4. 17. Facere impudenter. And. IV. 4. 16. Facere mentionem alicujus. Eun. III. 1. 48. Facere officium suum. Eun. IV. 5. 3. Adelp. IV. 3. 2. *alibi.* Ut ludos facit! Phorm. V. 7. 52. Flagitium facere. Eun. II. 3. 90. V. 7. 12. Facere alicui copiam. Heaut. Prol. 29. Phorm. I. 2. 63. Irae faciunt injurias. Hec. III. 1. 28. Male facere alicui. Phorm. II. 2. 17. Sedulo facere. Heaut. I. 1. 75. Adelp. I. 1. 25. *Quorsum id fecisti?* Eun. I. 2. 2. Amorem missum facere. Hec. III. 3. 48. Bene fecisti. Eun. III. 2. 10. V. 9. 61. Non te dignum fecisti. Eun. V. 2. 26. Facere fabulum. And. Prol. 9. & 3. *Unde & Poetae ἀπὸ τοῦ ποιεῖν, id est, a faciendo dicti sunt.* Donat. *ibid.* Adelp. Prol. 7. *alibi.* Facere alicui indicium. Adelp. IV. 4. 7. *conf.* Hec. IV. 1. 31. Vestrum judicium fecit (Poeta.) *o: rem vestro subjecit iudicio.* Heaut. Prol. 12. Insidias facere alicui. Phorm. II. 1. 44. Opus facere. Eun. II. 1. 14. Adelp. IV. 1. 2. Phorm. II. 1. 20. Hujus non facio. Adelp. II. 1. 9. Faciam, ut tibi concedam. Hec. II. 2. 2. Finem faciam dicendi mihi. Phorm. Prol. 23. Rem facere. Adelp. II. 2. 12. Vim facere. Eun. IV. 6. 30. — in aliquem. Eun. IV. 7. 37. Periculum facere. Phorm. V. 7. 40. Hec. V. 1. 40. Eun. III. 2. 23. — ex aliis. Heaut. II. 1. 9. Hilarum & lubentem se facere.

cere. Adelph. IV. 7. 38. *conf.* V. 3. 36. Testes facere. Adelph. II. 1. 39. 3: *appellare*. Facere dividuum. Adelph. II. 2. 31. Missum facere *quem*, & *quid*. And IV. 1. 57. V. 1. 14. Adelph. V. 7. 8. V. 9. 34. Ventulum huic sic facito. Eun. III. 5. 47. Falaciam facere. And. I. 3. 7. Sumtum (sumtus) facere. Adelph. V. 3. 22. Heaut. I. 1. 79. — — sibi. Adelph. V. 4. 11. Quid me faciam, *ne-
farius*. &c. And. III. 5. 8. *conf.* Adelph. IV. 4. 2. Hec. IV. 4. 46. Eun. V. 1. 21. Heaut. II. 3. 76 I. 2. 14. Quid faciam? quid agam? Adelph. V. 3. 3. Tibi lubens bene faxim. Adelph. V. 5. 6. V. 6. 8. Ne quid faciam plus, quod post me minus fecisse satius sit. Hec. V. 1. 4. *conf.* Phorm. III. 3. 21. Ex animo facere. Adelph. I. 1. 47. And. IV. 4. 56. Cui *opponitur*, De industria facere. And. *ibid.* Palam facere rem. Heaut. IV. 3. 43. Facere turbam aut vim *alicui*. Eun. IV. 1. 2. Quid facerem? Eun. V. 1. 15. *conf.* Heaut. III. 2. 21. Aliquid facerem, ut hoc ne facerem. And. I. 5. 24. Facere quàm plurimum liberis, 3: *parare*. Adelph. V. 4. 15. Facere contumeliam *alicui*. Phorm. V. 7. 79. Insigne aliquid facere *alicui*. Eun. V. 6. 21. Quæstum facere, *sc. meretricium*. Heaut. IV. 1. 24. Facere fugam. Eun. IV. 7. 17. Ab Orco mortuum reducem in lucem facere. Hec. V. 4. 12. Tuis factis dignum feceris. Phorm. I. 3. 83. Ademtum tibi faxo omnem metum. Heaut. II. 3. 100. Jam faxo hic aderit. Phorm. II. 1. 78. Verbum si mihi unum faxis, cave. And. IV. 4. 14. Nuptias facere. And. III. 2. 42. Aegre facere *alicui*. Eun. IV. 1. 10. Quidquid hujus (Hujus quidquid facio (feci.) Heaut. V. 2. 8 Eun. I. 2. 122. V. 9. 40. Benigne facere. Adelph. V. 4. 24. Bene *aliquid* facere *alicui*. Adelph. V. 8. 25. Facere, quod *quis* gaudent. Phorm. V. 8. 63. Rem divinam facere. Eun. III. 3. 7. Manibus pedibusque obnixè omnia *facere*. And. I. 1. 135. Facere convicium. Adelph. II. 1. 26. Fucum facere mulieri. Eun. III. 5. 41. Nunquam cuiquam nostrum verbum fecit. And. I. 2. 7. 3: *nihil iuravit nobiscum. confert Vesterhovi* Catull. LXXXV. 6.

Verbum non faciet *patruus*.

Maximi facere *quem*. And. III. 3. 42. I. 5. 58. Fecit servo

servo currenti in via decesse populum. Heaut. Prolog. 31. *conf.* Eun. Prolog. 37. Furtum facere. Eun. Prolog. 28. Fac me ut sciam, *Syllepsis.* Heaut. I. 1. 32. *conf.* vers. 6. Hec. Alt. Prolog. 4.

Fit. Ita ut fit. And. I. 1. 53. Ut fit. Phorm. IV. 3. 6. Hec. I. 2. 32. Id mihi non fit verisimile. And. I. 3. 20. Quid fit? Adelph. II. 4. 2. V. 1. 6. V. 5. 2. & 4. Multa sunt moribus. Heaut. IV. 7. 11. Verba sunt mortuo. Phorm. V. 8. 26. Factum. *Fatentis verbum.* Eun. IV. 4. 41. V. 2. 12. Bene factum. (O factum bene!) And. V. 6. 11. & 5. Eun. IV. 4. 7. Bene factum te advenisse saluum. Hec. III. 5. 6. Male factum. Phorm. V. 1. 24. Sic est factum. *asseverantis.* Phorm. V. 8. 17. Adelph. III. 4. 2. Quid me fiet? And. IV. 2. 26. *conf.* Heaut. IV. 3. 37. Ex ea re quid fiat, vide. And. II. 3. 11. Si ab eo nihil fiet: *aufertur l. okrinetur argentum.* Phorm. IV. 2. 15. Exempla in eum fiunt. Eun. V. 5. 6. Age, fiat. Phorm. V. 3. 28. Fiat. Hec. III. 2. 23. Phorm. V. 8. 65. *alibi saepe.* Pace quod fiat tui. Eun. III. 2. 13. Quod cum salute ejus fiat. Adelph. IV. 1. 3. *Parum* hic operis fit. Heaut. I. 1. 20. *Haec recte fiunt.* And. II. 6. 25. *Prospicere* sibi, quid fiat, qua *fiat.* Adelph. IV. 2. 56. Feci hodie ut fierent (nuptiae.) And. III. 4. 24. Periculum fit in filia. And. III. 3. 34. Dico ego mihi insidias fieri. Eun. III. 3. 26. Vis fit in me. Eun. V. 5. 21. *Saxias* coepit fieri. Eun. V. 6. 3. Multo omnium fortunatissimus factus sum. Heaut. IV. 8. 2. Nolle factum. Adelph. II. 1. 11. Factum volo. Phorm. V. 3. 4. Ex animo factum velle *alicui.* Adelph. V. 7. 21. Quidquid hujus factum est &c. Eun. V. 6. 10. Quid illo (*homine*) est factum? And. V. 4. 34. *Ubi quidam Mss. legunt,* De illo. Cic. pro Cluent. 66. *Quid istis hominibus factum est, Severone & Nicostrato? quaero abs te, Oppianice, servo tuo Nisostrato quid factum esse dicas?* Vesterh.

Factito. Eun. Prolog. 43. IV. 7. 13.

Factum. Humanum factum. And. I. 5. 1. Dictum-que factum. And. II. 3. 7. *alibi.* Opus est facto. And. III. 2. 10. Heaut. I. 1. 28. Phorm. IV. 1. 4. Adelph. IV. 3. 10. Usus est facto (mihi.) Hec. V. 4. 38. Adelph. III.

3. 75. Hec. III. 1. 47. Gaudebis factō. Phorm. III. 2. 9. Ut alia tua facta sunt. Phorm. V. 8. 31. Tuis dignum factis feceris. Phorm. II. 3. 83. Egon' quidquam cum istis factis tibi respondeam? Eun. I. 2. 73. Factum, *negotium, casus*. Phorm. IV. 1. 12.

Facultas.) Dī, date facultatem, obsecro, huic pariundi. And. I. 4. 5.

Facundia.) Hic actor tantum poterit a facundia &c. Heaut. Prol. 12.

Fallacia aliq̄ aliam trudit. And. IV. 4. 39. Fallaciam intendere in *aliquem*. Heaut. III. 2. 2. Fallaciam facere (conari) in aliqua re. And. I. 3. 7. I. 2. 26. Fingere inter se fallaciam. And. I. 3. 15. Fingeret fallacias. Heaut. III. 2. 22. Fallaciam portare (afferre) alicui And. II. 6. 1. *conf.* III. 1. 13. Per fallaciam auferre *argentum* ab aliquo. Phorm. V. 8. 49. Per fallacias. Heaut. V. 4. 18. Occidisti me tuis fallaciis. Phorm. IV. 3. 67.

Fallo.) Nihil me fallis, ο: *lates*, ἔδεν με λέληθας, *non te ignoro*. Donat. And. I. 2. 33. Hic se ipse fallit, haud ego. And. III. 2. 15. Nisi me animus fallit. Heaut. IV. 1. 1. IV. 2. 1. Phorm. V. 1. 8. *Non* me multum fallit, quin. Hec. V. 1. 2. Num me fefellit, hosce id struere? Heaut. III. 2. 3. Nihil me fefellit. Heaut. IV. 3. 4. Nisi quid me fefellerit. Phorm. I. 4. 43. Vera dicendo fallere *quem*. Heaut. IV. 3. 33. Quem aperte fallere incipias dolis. And. III. 2. 13. *conf.* Heaut. III. 1. 86. Falli te suas technis per servulum. *Ibid.* vers. 61.

Falsū, *sub. id censerem*. And. III. 2. 25. Falso suspicari. Heaut. II. 3. 27. — suspectum esse. Hec. V. 2. 11.

Falsus es. And. IV. 1. 23. Ubi Donatus monet, *accipi pro*, fallax es, *si Charino id verbum tribuatur*. Falsus animi est. Eun. II. 2. 43. Falsa lacrymula. Eun. I. 1. 22. — causa. And. I. 5. 22. — sollicitudo. Heaut. I. 2. 3. Inire falsam gratiam. Heaut. II. 3. 61. Falsa spe producere *quem*. And. IV. 1. 24. Falsi famā suspectum esse. Hec. V. 1. 31. Falsae nuptiae. And. I. 1. 130. Nihil falsi dicere (ingere.) And. IV. 4. 49. Eun. I. 2. 120. Falsum, vanum, fictum, *junguntur*. Eun. I. 2. 24. Inventum est falsum. And. III. 2. 33. Falso gaudio duci. And.

And. I. 2. 9. — frui. Hec. V. 4. 2. Falsas causas fingere. Hec. IV. 4. 71. Falsa audire. And. V. 4. 19.

Fama tua in dubium venit. Adelph. III. 2. 42. Proinde ego ero fama foris. Hec. II. 1. 21. Fama id adprobat. Phorm. IV. 5. 12. Non poenitet me famae, fecisse &c. Hec. V. 2. 9. Minus famae temperans. Phorm. II. 1. 41. Hoc meae famae commodum arbitror. Hec. IV. 2. 9. Permittere alteri famam suam. Heaut. II. 3. 110. Maledicta, famam in se transtulit. Adelph. II. 3. 10. Habet uxorem sine mala fama. Phorm. I. 3. 17.

Famelicus. Eun. II. 2. 29.

Fames.) Ad famem rejicere *quem*. Phorm. Prol. 19.

Fame, in *genitivo*. Heaut. V. 2. 27.

Familia.) Decem dierum vix mihi est familia. Heaut. V. 1. 36. Columnen familiae. Phorm. II. 1. 57. Amicus familiae. Phorm. V. 8. 60. Sustainere familiam. Adelph. III. 4. 35. Servare familiam. Heaut. IV. 8. 4. Adelph. IV. 7. 44. Unam facere familiam. Adelph. V. 7. 12. Familiam dedecorare. Hec. II. 1. 13. Immicitias in (*suam*) familiam copere. Phorm. II. 3. 23. Familia, *familiarum & famularum grex*. Heaut. IV. 5. 3. *alibi*. Natus ex magna familia. Adelph. III. 1. 10. Alienus ab nostra familia. Adelph. III. 2. 28. Ex illan' familia — facinus esse ortum? Adelph. III. 4. 2. Quid rei tibi est cum familia hac, unde exis? Phorm. V. 1. 21.

Familiarior. Phorm. IV. 5. 9. V. 6. 11.

Familiaritas constata est. Eun. V. 2. 35. Mihi magna cum eo fuit familiaritas. Heaut. I. 2. 10. Dum intercedet familiaritas. Phorm. IV. 1. 17.

Familiariter ferre mortem *alicujus*. And. I. 1. 84. Rejecit se in eum — quam familiariter. And. I. 1. 109. Familiariter monere *quem*. Heaut. I. 1. 6.

Fartores. Eun. II. 2. 26.

Fas.) Decrevi, — nec fas esse ulla me voluptate hic frui. Heaut. I. 1. 95. & 97. *Ubi Mss. quidam legunt*, Ne fas. Si jus, si fas est. Hec. III. 3. 27.

Fateor.) Peccavi, fateor: vincor. Heaut. IV. 1. 31. Factum fateor. Hec. V. 3. 40. Lex coëgit. audio, & fateor. Phorm. II. 1. 6. Non potest sine malo fateri. Eun. IV. 5. 47.

Fatuus,

Fatuus, insultus, tardus. Eun. V. 9. 49. Fatue, vocativus. Eun. III. 5. 56.

Fauces.) Bolum tantum mihi ereptum e faucibus, (crucior.) Heaut. IV. 2. 6.

Favere alicui. Eun. V. 3. 7. Favete, adeste aequo animo And. Prol. 24.

Favillae plena, ancilla. Adelph. V. 3. 60.

Fauslus.) O faustum & felicem hunc diem. And. V. 4. 53.

Fauxtrix (est ea omni nostrae familiae.) Eun. V. 9. 22. Vostre auctoritas meae auctoritati fauxtrix adjutrixque sit. Hec. Prol. 4.

Faxo. vid. Facio.

Febris cotidiana. Hec. III. 2. 22.

Felicitas) Bonae felicitates illi sunt adversae. Eun. II. 33. 3.

Felix dies. And. V. 4. 53. O hominem felicem! Heaut. II. 3. 139.

Femina primaria. Phorm. V. 7. 78.

Fenestra.) Quantam fenestram ad nequitiam patefeceris. Heaut. III. 1. 72.

Ferè in diebus paucis, quibus &c. And. I. 1. 77. Fere grandiuscula jam profecta est illinc. And. IV. 5. 19. Hic solebamus fere plerumque opperiri. Phorm. I. 2. 39. Rurserè se continebat Phorm. II. 3. 16.

Ferietur alio munere. Phorm. I. 1. 13.

Ferme.) Jam ferme moriens. And. I. 5. 49. Haud ferme invenias. And. III. 1. 2. Itidem illae mulieres sunt ferme, ut pueri. Hec. III. 1. 32.

Ferre.) Pretium ob stultitiam ferre. And. III. 5. 4. Aegre ferre quid. And. I. 2. 7. Hec. IV. 4. 87. absolute. Hec. I. 2. 53. And. I. 1. 110. Aequo animo ferre Phorm. I. 2. 88. And. II. 3. 23. alibi. Contre. Phorm. V. 1. 36. Ferre quid ad alterum, ut nuntiare. Adelph. IV. 7. 3. Quod fers, cedo. Phorm. V. 6. 17. Hoc fructu pro labore ab his fero, odium. Adelph. V. 4. 16. Adolescentia fert hoc. Heaut. II. 1. 3. Incoepi; dum res tetulit. nunc non fert. And. V. 1. 13. Ut fert natura. And. IV. 4. 56. Dum tempus ad eam rem tulit And. I. 2. 17. conf. Hec. IV. 2. 18. Ita tempus fert: faciundum est. Adelph. V. 3. 53. Id, quod res ipsa fert. Adelph. IV. 7. 12. Multa fert

fert libido. Heaut. III. 3. 12. Occulte non ferre *quid*.
 Adolph. III. 2. 30. Ferre *aliquem*. Hec. I. 2. 12. IV. 3.
 4. Phorm. III. 2. 35. Heaut. I. 2. 28. IV. 3. 14. Gra-
 viter (gravius) ferre *rem*. And. I. 2. 20. Eun. I. 2. 2.
 Hec. II. 2. 19. Animo iracundo ferre *aliquid*. Hec. IV. 1.
 53. Recte ferre *molestias*. Eun. I. 1. 33. Modeste ferre
 (*res secundas*.) Phorm. I. 3. 18. Advorsam aerumnam
 ferre. Phorm. II. 1. 12. Ferre injurias *alterius*. Hec. I.
 2. 91. III. 1. 21. — incommoda *alterius*. Hec. V. 3. 42.
 Non posse ferre. *absolutè*. Eun. I. 1. 9. Non posteriores
 feram. Adolph. V. 4. 26. Id optatum feres. Eun. V. 9.
 27. Quod fors feret, feremus. Phorm. I. 1. 88. Ferre
quid inultum. Heaut. V. 1. 45. Ferre opem, (auxilium)
 alicui. And. III. 1. 15. Adolph. III. 4. 41. II. 1. 1.
 Ferre infortunium, 3: *accipere*. Adolph. II. 1. 24. Quod
 meritis est, ferat. Phorm. II. 1. 42. Vini ut quas ferre
 (vereor.) And. I. 5. 42. Conditionem ferre *alicui*. Phorm.
 IV. 1. 13. Malum ferre, *i. e. afferre*. Hec. III. 1. 53.
 Ego te — tuli, nihil ferentem, *i. e. afferentem*. Phorm.
 III. 2. 36. Fertur in primis (istud dictum.) Eun. III. 1.
 39. Natus ferundis miseriis. Adolph. IV. 2. 6.

Ferox.) Eone es ferox, quia habes imperium in belluas?
 Eun. III. 1. 25.

Ferve.) Quum fervit maxime, tam placidum, quam
 ovem reddo. Adolph. IV. 1. 18.

Ferus.) *Inimicus & ferus, junguntur*. And. I. 5. 43.

Festinare. Heaut. I. 1. 73. Quid festinas? Eun. IV.
 3. 8. Adolph. III. 2. 25.

Festivitas & facilitas. Eun. V. 9: 18.

Festivum caput! Adolph. II. 3. 8. *Facilis & festivus*.
 Adolph. V. 9. 29. O mi pater festivissime! *Ibid.* vers. 26.

Festi dies. Hec. IV. 2. 16. O festus dies hominis! Eun.
 III. 5. 12.

Fictus vid. *Fingo*.

Fidelem haud ferme mulieri invenias virum. And. III.
 1. 2. *conf.* Hec. I. 1. 2. Te mihi fidelem esse aequè, at-
 que egomet sum mihi, scibam. Phorm. IV. 1. 15. *Fideli*
 animo & benigno in illam fui. Hec. III. 5. 22.

Fides.) In verbis fides. And. V. 2. 16. *i. e.* ἀξιοπιστία ἢ λόγος, vis persuadendi. Vest. Mihi fides est apud hunc. Heaut. III. 3. 10. *Contra:* parva fides &c. Phorm. V. 3. 27. Curavi unum hoc, ut mihi esset fides. Phorm. V. 7. 11. Nihil fidei habere alicui. Heaut. V. 2. 49. Bona nostra haec — tuae mando fidei. And. I. 5. 61. Commendare & committere se fidei alterius. Eun. V. 2. 47. Crede hoc meae fidei. *Ibid.* vers. 59. Fidem servare. Hec. III. 3. 42. And. I. 5. 45. Te oro, per tuam fidem. And. I. 5. 55. Hanc fidem sibi ut darent: hoc sibi sanctè promitterem. And. II. 3. 27. *conf.* Eun. V. 9. 30. Phorm. III. 2. 7. Hec. I. 2. 37. 38. & 39. Adelph. III. 4. 27. Firmare fidem. And. III. 1. 4. — — alicui rei. Hec. IV. 2. 5. — — suam apud quem. Hec. V. 1. 23. Habere alicui fidem, *i. e.* credere. And. III. 4. 7. Hec. V. 5. 31. *Absolutè,* & alio, ut videtur, sensu. Eun. I. 2. 59. Adstringere alicui fidem suam. *Ibid.* vers. 22. Ubi fidelitas in servando arcano intelligitur. Solvere fidem And. IV. 1. 19. Dī vestram fidem! Phorm. V. 1. 30. And. IV. 3. 1. alicui. Proh fidem Deūm! Eun. V. 1. 5. Proh Deūm atque hominum fidem! And. I. 5. 2. & 11. Ubi *Vesterbo* vius observat: Solet haec exclamatio adhiberi in summa admiratione, sed & in re valde indigna & tristē; quoties imploramus ea auxilia, quae naturali quodam obligatione alteri debet. Unde passim Fides pro praesidio & tutela usurpatur. ut Adelph. III. 4. 43. & ibi adducto Liv. I. 7. Sed & inde hostes; ubi dedunt sese, dicuntur in Fidem vitōris venire. Implorare fidem alicujus. Adelph. III. 4. 43. Commendare se alicui in clientelam & fidem. Eun. V. 9. 9. Committere se (tergum suum) in fidem alterius. Hec. Alt. Prol. 45. I. 2. 34. Fidem mutare cum aliquo. Phorm. III. 2. 27. Perspicere fidem alicuius in pecunia. Phorm. I. 2. 10. Propter alterius fidem decipi. Phorm. III. 1. 5. Bona fide. Heaut. IV. 5. 13. Homo optima fide. Adelph. II. 1. 7. — antiqua fide. Adelph. III. 3. 88. Cum fide obsonare. Adelph. V. 9. 7. *var. lect.*

Fides. Chorda.) Cum fide scortum. Adelph. V. 9. 7. Fidibus scire. Eun. I. 2. 53.

Fidicina.

Fidicina. Phorm. I. 2. 59. Eun. V. 6. 15. Ecquid nos
amas de fidicina istac? Eun. III. 2. 4.

Fiducia.) Qua fiducia id facere audeam? *impudentiâ?*
And. III. 5. 7.

Figura.) Nova figura oris. color verus. Eun. II. 3. 25.

Filia herilis. Adelph. III. 2. 3. — adolescentula. Heaut.
III. 3. 41. Filiae virum invenire. And. III. 3. 39. Dare
alicui filiam. And. I. 1. 121. *conf.* Heaut. IV. 5. 31. &
36. Committere *cui* filiam. Heaut. IV. 3. 36. Filiam da-
re in seditionem atque incertas nuptias. And. V. 1. 11.
Filiam unicam locare *alicui*. Phorm. IV. 3. 40. Istuc pe-
riculum in filia fieri grave est. And. III. 3. 34.

Filius herilis. And. III. 4. 23. Eun. V. 5. 20. Phorm.
I. 1. 5. — — minor. Eun. II. 2. 58. Filius unicus ado-
lescentulus. Heaut. I. 1. 41. Dicitur filius tuus tua volun-
tate. (*verba filii ad matrem.*) Heaut. V. 4. 2. Filio ux-
orem dare. And. II. 6. 21. Amico filium restituere. And.
III. 3. 38. *conf.* Heaut. III. 1. 83. Commendare filium
alicui. Phorm. II. 1. 58. Dare *alicui* filium adoptandum.
Adelph. I. 2. 34. Hoc est filium esse? Adelph. IV. 5. 73.
Nati filii: alia cura. Adelph. V. 4. 13. Matres filiis ad-
iutrices sunt in peccato. Heaut. V. 2. 38.

Fingere causas, ne. Eun. I. 2. 58. — falsas causas
ad discordiam. Hec. IV. 4. 71. — vultum hominum.
Heaut. V. 1. 14. — fallaciam (fallacias.) And. I. 3. 15.
Heaut. III. 2. 22. — fabricam ad *aliquem*. Heaut. III.
2. 34. Mire *quem* fingere. Heaut. V. 1. 25. Nihil falsi
fingere. Eun. I. 2. 120. Facite, fingite, invenite &c.
And. II. 1. 34. *Ubi Vesterhovius comparat* Plaut. Bacchid.
IV. 4. 42. Sin falsum, aut vanum, aut fictum est. Eun.
I. 2. 24.

Finem praescribere *rei*. And. I. 1. 124. — commodè
statuere orationi. Hec. I. 2. 21. — maledictis facere.
Heaut. Prol. 34. — sibi facere dicundi. Phorm. Prol. 23.
Ipse de se peccandi finem non facit. *Ibid.* vers. 24. Oran-
di finem facere. And. V. 1. 2. Ambigere de finibus.
Heaut. III. 1. 93.

Fio. vid. *Ficio.*

Firmo.) Quod dotis dixi, firmas? Heaut. V. 5. 4. Fir-
mare

mare fidem. And. III. 1. 4. — — *alicui rei*. Hec. IV. 2. 5. — — *suam apud alterum*. Hec. V. 1. 23.

Firmus gener, & vir filiae. And. III. 3. 39. *conf.* Hec. IV. 1. 41. Nihil satis firmi video, quamobrem &c. Heaut. II. 3. 96. *Firmae nuptiae*. Hec. I. 2. 26. *Firmior amicus, amicitia*. Hec. V. 1. 19. IV. 1. 18.

Flabellum. Eun. III. 5. 47. 50. & 54.

Flagitium. quid proprie sit, & origo vocis. Heaut. V. 1. 56. Eun. II. 3. 90. An poenitebat flagitii, i. e. *parvum id visum est?* Eun. V. 7. 12. *Conficere aliquid flagitii*. Phorm. V. 2. 5. *Flagitium (flagitia) facere*. Eun. II. 3. 90. Adelp. III. 3. 51. Haecine flagitia! Adelp. III. 3. 25. *Flagitia ingentia, nova, capitalia*. Adelp. IV. 7. 3. *Nobilitare quem flagitiis*. Eun. V. 7. 21. *Alterius flagitiis infamem fieri*. Heaut. V. 4. 14.

Flamma (rogi). And. I. 1. 103. E flamma petere cibum. Eun. III. 2. 38.

Flecto.) Istuc est sapere, qui, ubicumque opus sit, animum possis flectere. Hec. IV. 3. 2.

Flet.) And. I. 1. 109. Phorm. III. 2. 36. In ignem imposita est: fletur. And. I. 1. 102.

Floccifacio. Floccipendo.) Qui illum floccifecerim. Eun. II. 3. 11. *Mordere clanculum: ego non floccipendere*. Eun. III. 1. 21.

Flos.) Anni? sexdecim. Pa. Flos ipse. Eun. II. 3. 27.

Focus.) Domi focique &c. Eun. IV. 7. 45.

Fodere (in fundo). Heaut. I. 1. 17. Noli-fodere. jussi. Hec. III. 5. 17.

Foedus, de homine. Eun. IV. 4. 17. *Facinus foedum!* Eun. V. 5. 1.

Foenero.) Metuisti; ne non tibi istuc foeneraret? Adelp. II. 2. 11. *Foeneratum istuc beneficium tibi pulchre dices*. Phorm. III. 2. 8.

Foenus.) Sumere argentum foenore. Phorm. II. 1. 71.

Foras.) Exire, egredi, abire, foras. And. I. 2. 3. Adelp. II. 3. 11. Hec. Alt. Prol. 28. Phorm. V. 6. 38. Adelp. V. 7. 25. Heaut. III. 2. 50. Eun. IV. 4. 35. Ire foras. *de divortio*. Hec. II. 1. 25. *Proruere se foras*. Eun. III. 5. 51. *Foras effugere*. Eun. V. 5. 3. *Ducere, educere,*

educere, se foras. Hec. IV. 1. 7. III. 3. 4. Excludere, ejicere, extrudere, *quem* foras. Eun. I. 2. 18. IV. 5. 11. Adelp. I. 2. 29. & 39. Pelli, quati, foras. Eun. V. 9. 11. II. 3. 66. Evocare *quem* foras. Hec. V. 1. 6. *conf.* II. 2. 52. Agellum locitare foras. Adelp. V. 8. 26. Peccatum est elatum foras. Phorm. V. 7. 65.

Forem, Fore. vid. *Sum.*

Fores patent mihi. Eun. I. 2. 9. II. 2. 51. Fores crepuere a me. Heaut. I. 1. 121. III. 3. 52. Eun. V. 8. 5. Foribus obdere pessulum. Heaut. II. 3. 37. Uno digitulo fores aperire. Eun. II. 2. 53. Pultare, pellere, fores, (ab aliquo.) Heaut. II. 3. 34. Adelp. IV. 4. 22. IV. 5. 5. (V. 3. 2.) Fores effringere. Adelp. I. 2. 8. & 40. Concedere a foribus. Phorm. V. 1. 14.

Foris, janua.) Sed quisnam? foris crepuit. Adelp. II. 3. 11.

Foris) Dum foris sunt (meretrices), nihil videtur mundus. Eun. V. 4. 12. Proinde ego ero fama foris. Hec. II. 1. 21. Foris effutire *quid*. Phorm. V. 1. 18. Foris sapere, i. e. *in alieno negotio*. Heaut. V. 1. 50.

Forma & aetas. *vid.* aetas. Mores formae consimiles. Heaut. II. 2. 4. Vis boni *inest* in ipsa forma. Phorm. I. 2. 58. Egregia forma. And. I. 1. 45. — honesta, liberalis. *Ibid.* vers. 95. Eun. I. 2. 52. — bona. And. I. 1. 92. II. 5. 17. — summa. Eun. II. 3. 74. — luculenta. Heaut. III. 2. 12. — *Cotidiana*. Eun. II. 3. 6. Elegans formarum spectator. Eun. III. 5. 18.

Formidolosus homo. Eun. IV. 6. 18. & 19.

Formosior. Eun. IV. 5. 4.

Fors, Fors fortuna.) Fors fuit pol! Hec. IV. 3. 4. Incommodum illis fors obtulerat adventum meum. Hec. III. 3. 10. Quod fors feret, feremus aequo animo. Phorm. I. 2. 38. Quaeque fors fortuna est. Hec. III. 3. 26. O fors fortuna. Phorm. V. 6. 1. Forte fortuna &c. Eun. I. 2. 54. III. 5. 20.

Forsan, Forsitan.) Aliquis forsitan me putet &c. And. V. 5. 1. Forsitan hic mihi parvam habeat fidem. Eun. I. 2. 117. *add.* Phorm. IV. 5. 5.

Fortasse.) Forma! So. Bona fortasse. And. I. 1. 92. In diem istuc est fortasse, &c.? Eun. V. 7. 19. Hui! tardus es. Ch. Fortasse. Heaut. IV. 5. 29. Non multum habet, quod det, fortasse Phorm. I. 2. 96.

Fortis.) Illud quod cecidit forte, arte ut corrigas. Adelph. IV. 7. 23. Quam saepe forte temere eveniunt, quae non audeas optare! Phorm. V. 1. 30. Si forte redierit, viso. Adelph. IV. 2. 10. Ne vos forte imprudentes foris effutiretis. Phorm. I. 1. 18.

Fortis. And. IV. 2. 19. *Vir fortis*, i. e. *bonus & honestus*. And. II. 6. 14. Sic Plaut. Trin. V. 2. 9.

Eum sororem despondisse suum in tam fortem familiam. Eandem max familiam optimam vocat. Dixerunt autem fortem virum, non fortem hominem. Cic. Fam. VI. 9. *Patre ejus, claro homine, & forti viro plurimum usi sumus.* Vesterh. O vir fortis atque amicus! Phorm. II. 2. 10. Uti fortes decet milites. Eun. IV. 7. 44. Fortis fortuna adjuvat. Phorm. I. 4. 26. Nihil prius, neque fortius. Eun. I. 1. 5.

Fortiter. Sy. Perquam! quia miseram mulierem vicit; hui! perfortiter. Adelph. IV. 2. 27.

Fortitudo.) Vereor ne istaec fortitudo in nervum erumpat. Phorm. II. 2. 11.

Fortuna gubernatrix fuit. Eun. V. 9. 16. — scenica est dubia. Hec. Alt. Prol. 8. — numquam perpetuo est bona. Hec. III. 3. 46. Gaudeo, tantam fortunam — esse his datam. Phorm. V. 6. 44. Simili uti fortuna. Phorm. Prol. 32. Eo meae fortunae redeunt. Phorm. I. 4. 24. Quo in loco sunt fortunae meae? Phorm. III. 1. 9. Ut me tuarum miseritum est fortunarum! Heaut. III. 1. 54. & 55. Laudare fortunas alienius. And. I. 1. 70. Committere alicui fortunas suas. And. III. 5. 3.

Fortunatus homo. Heaut. IV. 6. 21. Fortunatus, qui istoc animo fies. Adelph. V. 3. 66. Quam fortunatus ceteris sum rebus! Hec. IV. 2. 25. *Fortunatum te judico.* Heaut. II. 4. 1. *Fortunatum fieri.* Eun. II. 3. 77. Quod fortunatum isti putant, uxorem numquam habui. Adelph. I. 1. 18. & 19. Quis me est fortunatior venustisque
adco

adeo plenior? Hec. V. 4. 8. Multo omnium nunc me fortunatissimum factum puto esse. Heaut. IV. 8. 1.

Forum.) Apud forum, *in foro*. And. I. 5. 19. *Ubi Vesterbovius comparat Nepotem in Hannib.* II. u. 4. *Ad aram adduxit*, apud quam *sacrificare instituerat*. And. II. 1. 12. IV. 4. 6. *Phorm.* V. 6. 19. *Adelph.* I. 2. 74. *alibi*. *Ad forum, eodem sensu.* *Phorm.* IV. 2. 8. *Ad forum transire.* Hec. II. 2. 31. *Phorm.* V. 7. 28. — *transcurrere.* Eun. IV. 6. 35. — *ire.* *Phorm.* II. 1. 82. *Adelph.* II. 4. 13. *Scire uti foro.* *Phorm.* I. 2. 29.

Frango.) Navem is fregit apud Andrum insulam. And. I. 3. 17. i. e. *navis frangit fecit.* *conf.* And. V. 4. 20.

Frater major. *Phorm.* I. 2. 13. *Iste ephebus frater &c.* Eun. V. 1. 8. *Si frater aut sodalis esset, qui magis morem gereret?* *Adelph.* IV. 5. 74. *Fratri me quidem puer, pigetque.* *Adelph.* III. 3. 37. *O frater! frater!* *Adelph.* II. 3. 3. *In germani fratris loco diligere quem.* And. I. 5. 57.

Fraus, de persona. Heaut. V. 4. 10. *In fraudem illi cere quem.* And. V. 4. 8. *In eandem fraudem incidet.* Heaut. III. 1. 33.

Frequens aderat, i. e. frequenter, (ut miles ad signa. Donat.) And. I. 1. 80.

Fretus.) Hujus consilio fretus sum. And. II. 1. 36. *Hem! quo fretus siem.* And. III. 5. 13. *Vobis fretus.* Ph. *Scin' quam fretus?* Eun. V. 9. 33. *Malitia fretus sua &c.* *Phorm.* II. 1. 43. *Ad studium hunc se adplicasse musicum, amicū ingenio fretum.* Heaut. Prol. 24.

Frigeo) Totus friget, *propterea.* *Phorm.* V. 8. 5. *Translatè: Hic homines frigent.* Eun. II. 2. 37. *Ubi friget, huc evasit.* Eun. III. 3. 11. *Sine Cerere & Libero friget Venus.* Eun. IV. 5. 6.

Frons.) Expurge frontem. *Adelph.* V. 3. 53.

Fructus in illis (sc. avibus innocuis) est. *Phorm.* II. 2. 18. *Hoc fructi pro labore ab his fero, odium.* *Adelph.* V. 4. 16. *Quem quis capit fructum, aliud conferre.* Eun. III. 1. 60. *Argentum — aduli, fructum, quem — reddunt praedia.* *Phorm.* IV. 3. 75. *Haecine erat ea, quae fructus nostros minuebat, vilis?* *Phorm.* V. 8. 24.

Frugalis.) Dedo patri me nunc jam, ut frugalior sim, quam volt. Heaut. IV. 3. 3.

Frugi es. Eun. III. 5. 60. IV. 7. 26. Heaut. III. 3. 36. Frugi homo es (est.) Adelph. V. 9. 2. & 25. Haec ego praecipio tibi, hominis frugi & temperantis sanctus officium. Heaut. III. 3. 18. & 19.

Frui commodis. Eun. II. 3. 80. — voluptate. Heaut. I. 1. 47. Suo modo ingenium (*Ingenio. Quidam. Mss. veri.*) frui. Heaut. II. 4. 21. Gaudio falso frui. Hec. V. 4. 2. Mihi liceat —, quod amo, frui. Phorm. I. 3. 13. Huic demus (*agellum*), qui fruatur, Adelph. V. 8. 27. Datur: fruare dum licet. Heaut. II. 3. 101.

Frustra operam sumere (conterere.) Heaut. IV. 3. 15. Phorm. I. 4. 32 Frustra veniet. Heaut. IV. 4. 3.

Frustror.) Spes me frustrata est. And. II. 2. 37. Tua nos frustrata est fides. Adelph. IV. 4. 11. Ne frustretur ipse se, aut sic cogitet. Eun. Prol. 14.

Fuat. vid. *Fors.*

Fucus.) Deum venisse —, fucum factum mulieri. Eun. III. 5. 41.

Fugam adornare. Eun. IV. 4. 6. — parare. Phorm. I. 4. 14. Facerent fugam. Eun. IV. 7. 17.

Fugin' hinc? *Committentis & abigentis a se.* Donat. And. II. 1. 37. Hoc fugito. Adelph. III. 3. 63. Fugere nuptias. And. IV. 4. 27. Fugere laborem. Heaut. I. 4. 114. Fugere bellum. And. V. 4. 32. *Id me fugit.* Heaut. II. 3. 75. Fugere e conspectu alicujus. Hec. I. 2. 107. Ita fugias, ne praeter casam. *Proverb.* Phorm. V. 2. 3.

Fugitive. *convicium.* Phorm. V. 7. 33. Retraham — ad me idem illud fugitivum argentum. Heaut. IV. 2. 11.

Fugitare quem. Phorm. V. 5. 7. Adelph. V. 4. 14. — conspectum cujus. Heaut. III. 1. 25. Quod alii facere fugitant. Hec. V. 2. 10. Fugitans litium. Phorm. IV. 3. 18. Fugitando, *scilicet inter fugiendum.* Eun. V. 2. 8.

Funni plena — coquendo sit saxo. Adelph. V. 3. 60.

Funambulus. Hec. Alt. Prol. 26. & Hec. Prol. 4.

Fundam tibi nunc — vellea dari, ut &c. Eun. IV. 7. 16.

Funditus perire. And. I. 5. 9.

Fundo.) Tu verba fundis hic sapientia? Adelph. V. 1. 7. Fundus.

Fundus. Heaut. IV. 4. 10. Ipsa egreditur, nostri fundi calamitas. Eun. I. 1. 34. In fundo fodere, aut arare. Heaut. I. 1. 16.

Fungi officium (officia) boni & liberalis viri (hominis frugi & temperantis.) Heaut. I. 1. 14. Adelph. III. 4. 13. Heaut. III. 3. 19. Phorm. II. 1. 51. Tuo officio fueris functus. Adelph. IV. 3. 12.

Funus procedit: sequimur. (*Quasi post ipsam morituri.* Donat. *Vet. inscript. Hispan.*

VALE. ET. SALVE. ANIMA.

☽: OPIANAE. FELICIS.

NOS. EO. ORDINE. QUO. NATURA.

PERMISERIT. TE. SEQUEMUR. (*Lindenbrog.*)

And. I. 1. 100. & 101. Curare funus i. e. *parare ad sepulturam.* Ibid. vers. 81. Adjutare funus. Phorm. I. 2. 49. In funus prodire. And. I. 1. 88.

Furem, non poetam, fabulam dedisse. Eun. Prol. 23. Ubi Centurio est Sanga, & manipulus furum? Eun. IV. 7. 6. Furcifer. And. III. 5. 12. *alibi.*

Furti se adligare. Eun. IV. 7. 39. Furtum facere. Eun. Prol. 33. *conf.* Adelph. Prol. 13. Furtum parare. Phorm. I. 4. 14.

Futilis. And. III. 5. 3.

G.

Gallina cecinit: interdixit hariolus. Phorm. IV. 4. 28.

Ganeo, — *enit.* Heaut. V. 4. 11.

Ganeum. Adelph. III. 3. 5.

Gannio.) Quid ille gannit. Adelph. IV. 2. 17.

Garris. Phorm. I. 4. 33. Eun. II. 3. 86. Heaut. III.

2. 25. IV. 6. 19. Garri modo. Phorm. III. 2. 11.

Garrula, (*anus.*) Adelph. IV. 4. 14.

Gaudeo, *gratulantis formula.* Eun. V. 9. 21. Adelph.

V. 9. 15. *alibi.* Gaudere *quid.* Phorm. V. 8. 63. Eun.

V. 9. 11. And. II. 2. 25. *saepius.* Frustra gaudere. Heaut.

IV. 8. 17. Tacitus mecum gaudeo. Hec. I. 2. 32. Gaude-

B b b b b 5

bis

bis facto. Phorm. III. 2. 9. Gaudere malis *alterius*. And. IV. 1. 3. Solide gaudere *gaudia alterius*. And. V. 5. 8. Gaudium solidum, And. IV. 1. 21. — perpetuum. Adelph. V. 9. 15. — insperatum. Heaut. III. 1. 5. Aegritudo intercedit gaudio. And. V. 5. 5. Erumpere gaudium. Eun. III. 5. 2. Gaudium *contaminat* vita aegritudine. *Ibid.* vers. 4. Duci falso gaudio. And. I. 2. 9. Prae gaudio. ubi *sim*, nescio. Heaut. II. 3. 67. Gaudio sumus praepediti nimio. Heaut. III. 1. 99. Gaudio lacrumare. Adelph. III. 3. 55. *conf.* IV. 1. 21. Frui falso gaudio. Hec. V. 4. 2. Reddere aliquem delibutum gaudio. Phorm. V. 6. 16. Gaudia illi *contigere*. Hec. V. 3. 35. Potiri gaudia. Adelph. V. 4. 21. Esse in gaudiis. Eun. V. 9. 5.

Geminabit (*colapboi*;) nisi caves. Adelph. II. 1. 19.

Geminus.) Ex unis geminas mihi conficies nuptias. And. IV. 1. 51.

Gemitus — abstinere. Heaut. II. 3. 132.

Gemens (*senex*;) Eun. II. 3. 44.

Gener placet. Heaut. V. 1. 63. IV. 8. 25. Generum firmum sibi invenire. And. III. 3. 39. Generum capere *quem*. Hec. IV. 1. 22.

Genius.) Quod ille — suum defraudans genium comparfit, &c. Phorm. I. 1. 10.

Gens, *sive potius vox Gentium, adverbii juncta*.) Ubi vis gentium agere aetatem, quam. Hec. III. 1. 4. Abeat — quovis gentium. Heaut. V. 1. 55. Fratrem nusquam invenio gentium. Adelph. IV. 2. 1. III. 2. 6. An quisquam usquam gentium est aequae miser? Hec. III. 1. 13. Merito hoc in eo videtur factum? De. Minime gentium. Phorm. V. 8. 44. *add.* Eun. IV. 1. 11.

Genu.) Ad genua accidit. Hec. III. 3. 18.

Genus.) Est genus hominum, qui. Eun. II. 2. 17. Genus *simpliciter, idem*. Eun. II. 2. 15. *nisi malimus ibi intelligere* vitae genus. *Conf.* Adelph. III. 3. 90. Quod hoc genus est? aut &c. Hec. II. 1. 1. Habere genus, *generis nobilitatem*. Heaut. I. 2. 20. Illi genere est proximus. Adelph. IV. 5. 17. *add.* Phorm. I. 2. 75. Indigna genere *suo* admittere. Adelph. III. 3. 55.

Germanus

Germanus (nunc mihi es) pariter corpore & animo. Adelp. V. 8. 34. Si te in germani fratris dilexi loco. And. I. 5. 57.

Gero.) Quid rei gerit? Gr. Sic tenuiter. Phorm. I. 2. 95. Reviso, quidnam — hic rerum gerat. Eun. V. 4. 1. Iras gerere. Animum infirmum gerere. Hec. III. 1. 30. & 31. Morem gerere alicui. Hec. IV. 2. 23. Adelp. II. 2. 6. *conf.* III. 3. 77. IV. 5. 74. — — sibi. Heaut. V. 1. 74. — — animo (*suo.*) And. IV. 1. 17. Rem gerere alicui. Phorm. V. 2. 7. *Nisi quidem τὸ* Illi *h. loco fit adverbium*, & *notet*, in ea re. „Ut res gesta est, narrabo ordine. Adelp. III. 5. 3. Omnem rem scio, ut sit gesta. Hec. III. 5. 18. *conf.* Adelp. IV. 4. 20. Quasi re bene gesta. Adelp. V. 1. 13.

Gerro, iners, &c. Heaut. V. 4. 10.

Gestio.) Ipsum gestio dari mihi in conspectum, & *vehementer cupio*. Phorm. II. 1. 30. Quid est, quod sic gestis? Eun. III. 5. 10. *vide & vers.* 7. Rex te ergo in oculis — gestire. Eun. III. 1. 12.

Gesto.) Quem — puerum tantillum in manibus gestavi meis. Adelp. IV. 2. 24. Hiccinne non gestandus in sinu est? Adelp. IV. 5. 75.

Gestum vultumque novum capere. Phorm. V. 6. 50.

Gladiator.) Rumor venit, datum iri gladiatores. Hec. Alt. Prolog. 32.

Gladiatorio animo ad me adfessant viam. Phorm. V. 7. 71.

Gladus.) Suo sibi hunc gladio jugulo. Adelp. V. 8. 35.

Gloriam tu istam obtine. Adelp. V. 3. 28. Belli gloriam reperire. Heaut. I. 1. 60. Labore alieno partam gloriam in se transmovere. Eun. III. 1. 9. Scit sibi ex eo (*homine*) natam esse gloriam. Hec. V. 2. 31. Pugilum gloria & *pugiles de gloria certantes, aut, pugiles celebres.* Hec. Alt. Prolog. 25.

Gloriare evenisse ex sententia. Heaut. IV. 5. 17.

Gloriosum militem facere, & *introducere in Fabula.* Eun. Prolog. 38. Miles gloriosus, *Persona in Colace-Menandri, quam Terentius (personam) transtulit in Eunuchum suam.* *Ibid.* vers. 30.

Glycerium,

Glycerium, *nomen proprium Puellae Andrine, a dulcedine dictum.* Plauto Glycere dicitur, & Martiali XIV. 187. unde diminutivum est Glycerium. Vest. Mea Glycerium, quid agis? And. I. 1. 107.

Gnata.) Gnatam ut det oro. And. III. 4. 13. *conf.* II. 3. 18. IV. 4. 35. Committere *alicui* gnatam suam uxorem. And. I. 5. 7. Oro te, per unicam gnatam tuam. And. III. 3. 8.

Gnatho parasitus. Eun. II. 1. 22.

Gnathonicus.) Si potis est, —, parasiti item ut Gnathonici vocentur. Eun. II. 2. 32. & 33.

Gnatus unicus. Heaut. III. 2. 29. Corrigere *cui* gnatum. And. III. 4. 17. Restituere *cui* gnatum. Hec. V. 3. 20. Gnate mi, ego pol tibi dabo illam lepidam. Heaut. V. 5. 16. Nunc laudo te, gnate. *Ibid.* *vers.* 21. Mi gnate, da veniam hanc mihi. Hec. IV. 2. 29. & *conf. vers. seq.* Salve mi pater. LA. Gnate mi salve. Hec. III. 5. 6. O mi gnate! Ph. Mea mater, salve! Hec. III. 2. 17. & 18.

Graciles *virgines*. Eun. II. 3. 22.

Gradu suspensio ire: Phorm. V. 6. 27.

Grandis.) Virgo grandis. Adelph. IV. 5. 39. Homo jam grandior. Phorm. II. 3. 15. *Mulier* natu grandior. Adelph. V. 8. 7. Dicam tibi impingam grandem. Phorm. II. 3. 92.

Grandiusculus.) Fere grandiuscula (virgo.) And. IV. 5. 19.

Gratia.) Est magna — gratia de istac re, quam tibi habeam. Hec. V. 1. 14. Habeo gratiam. Phorm. I. 2. 4. *Inverse.* Adelph. V. 5. 6. Gratiam habeo maximam. Eun. V. 9. 61. Habeo gratiam Dis. (Dis gratiam habeo.) Hec. IV. 4. 31. III. 2. 11. Et habetur & refertur a me gratia. Eun. IV. 6. 12. Est Dis gratia. Adelph. I. 2. 41. & 58. Gratiam componere inter quos. Hec. III. 5. 29. Postulare quid gratiae adponi sibi. And. II. 1. 31. *Pro hoc argentei acri scriptores dixerunt* Imputare. Vest. Resreduxit me ipsa in gratiam. And. V. 4. 45. Gratiam inire ab aliquo. Eun. III. 5. 9. *Absolute ponitur.* Heaut. II. 3. 61. Hec. V. 2. 29. Adelph. V. 7. 16. Referre (contra) gratiam alicui. Hec. IV. 2. 7. V. 2. 31. Phorm. II. 2. 24. *Pro, ulcisci.* Eun. II. 3. 93. V. 3. 2. IV. 4. 5. Dare *al-*
teri

zeri gratiam pro gratia. Hec. III. 3. 30. Rursum resti-
tuere (*dissidentes*) in gratiam 3: *concordiam*. Hec. III. 1.
11. Redigere duos in gratiam. Phorm. V. 7. 73. Redire
in gratiam. Phorm. V. 8. 40. Impetrare quid cum gratia.
And. II. 5. 11. Cum bona gratia vel mala facere quid.
Phorm. IV. 3. 17. Eâ gratiâ, *pro ideo*. And. II. 6. 2.
III. 4. 8. Eâ gratiâ — si. Hec. IV. 3. 11. Qua gratia?
pro, quapropter? Eun. I. 2. 79. Magnas gratias agere
alicui. Eun. III. 1. 1. Dis habeo gratias (magnas merito
gratias habeo atque ago.) And. IV. 4. 32. Phorm. V. 7.
1. Gratiis, *pro gratiis*. Phorm. III. 2. 15. Adolph. IV. 7.
26. Spero aeternam inter nos gratiam fore. Eun. V. 3. 33.

Gratulor.) Adventum gratulari. Eun. II. 2. 28. Desine
Deos — gratulando obtundere. Heaut. V. 1. 6.

Gratum.) Id gratum fuisse adversum te habeo gratiam.
And. I. 1. 15. Alicui gratum facere. Eun. IV. 4. 56. Ha-
bere quid gratum. Adolph. II. 4. 6. Grata mihi sunt,
quae facio, omnia, 3: *gratiam mihi conciliant*. Eun. III.
1. 6. *add.* Heaut. II. 3. 21.

Gravidus.) Andria grvida e Pamphilo est. And. I. 3.
11. *conf.* Hec. III. 3. 32. Virgo ex eo compressa gra-
vida facta est. Adolph. III. 4. 29. Utero grvida. *Sulpi-
rius in Periocha Hec. vers. 6.*

Gravem paupertatem perferre. Adolph. III. 4. 50. Gra-
ves inimicitias capere in se. Phorm. II. 3. 22. Id mihi
grave videtur. Hec. I. 2. 50. — — grave est. Heaut. V.
2. 4. Paupertas est grave onus. Phorm. I. 2. 44. Animus
natu gravior. Heaut. IV. 1. 32. Imperium gravior aut
stabilius. Adolph. I. 1. 41.

Graviter ferre quid. Hec. II. 2. 19. And. I. 2. 20.
Eun. I. 2. 1. Graviter audire quid. Hec. I. 2. 62. — ad-
vertere quid. Heaut. III. 3. 9. Nimis graviter cruciari
quem. Heaut. V. 5. 1. Amor me graviter tenet. Hec. III.
3. 44. Graviter iratum esse alicui. Hec. IV. 4. 2. Gra-
viter crepuerunt fores. Heaut. III. 3. 52. — pellere fores.
Adolph. V. 3. 2. Accusare aliquem gravior. Hec. IV. 4.
95. Nolo in illum gravior dicere. Adolph. I. 2. 60.

Gravor.) Da veniam. Aes. Ne gravare. Adolph.
V. 8. 19.

Gremium.)

Gremium.) Jovem — Danaae misisse ajunt — in gremio imbrem aureum. Eun. III. 5. 37. Qui se in sui gremio positurum puerum dicebat patris. Adelph. III. 2. 35.

Grex.) Hic de grege illo est. Adelph. III. 3. 8. Ancillarum gregem ducunt secum. Heaut. II. 3. 4. Me in vestrum gregem recipiatis. Eun. V. 9. 54. Grex *histrionum*. Heaut. Prol. 45. — — per tumultum motus loco est. Phorm. Prol. 33.

Gubernatrix.) Fortuna gubernatrix fuit. Eun. V. 9. 16.

Gubernare.) Qui eos (*pueros*) gubernat animus, infirmi gerunt. Hec. III. 1. 31.

Gynaecium.) Ubi in gynaecium ire occipio. Phorm. V. 6. 23.

H.

Habere *quid* in memoria. And. I. 1. 13. Eun. I. 2. 90. Habere gratiam. And. I. 1. 15. & *vid.* Gratia. Sat habeo. And. II. 1. 35. *alibi.* Quid agam habeo. And. III. 2. 18. Jam habeo 3: *inveni, sub. consilium.* And. IV. 2. 21. & 22. *conf.* Heaut. II. 3. 97. IV. 2. 10. Fidem habere *cui.* *vid.* Fides. Neminem habeo (Habeo hic neminem.) Adelph. III. 1. 4. Eun. I. 2. 67. Omnia habeo, neque quidquam habeo. Eun. II. 2. 12. Habere filium. Heaut. I. 1. 42. Habere imperium in *aliquem.* Eun. III. 1. 25. Non habeo, quod *contemnam.* Eun. III. 2. 22. Vestem habere 3: *indutum esse.* Eun. IV. 4. 28. Habes, *i. e. recte existimas, intelligis.* Eun. III. 1. 11. Habes omnem rem *i. e. scis, audisti.* Hec. I. 2. 119. Captus est! habet! And. I. 1. 56. Id *me* male habet. And. II. 6. 5. V. 4. 37. Habet aliud magis ex sese. *Ibid.* vers. 51. Res *haec* neque consilium neque modum habet. Eun. I. 1. 13. Amor habet molestias. *Ibid.* vers. 33. Habere salem. Eun. III. 1. 10. Habet quod det. Eun. V. 9. 48. *conf.* Phorm. I. 2. 95. Habere exemplum bonorum. Heaut. Prol. 20. Studio sibi habere *quid.* Adelph. III. 3. 23. Virgo nihil habet. Adelph. IV. 7. 10. Habere de *aliquo* agrum colendum. Phorm.

Phorm. II. 3. 18. Iter habere. Eun. V. 9. 35. Habere *quem* sollicitum, 3: *in aliquo labore occupatum*. Heaut. III. 1. 52. In digito habere anulum. Hec. IV. 1. 69. Tibi habe. Phorm. II. 3. 84. Habere aliquem intimum. Eun. I. 2. 43. Inimicum habere *quem*. Eun. I. 2. 94. & 95. Habere vim, & potestatem astitiae in se. Hec. IV. 3. 32. Habere otium ab *aliquo*. Phorm. V. 5. 3. Habeas (Habeat.) And. IV. 1. 25. V. 3. 18. Adelp. IV. 4. 12. Habere *quem* plane praesentem Deum. Phorm. II. 3. 31. Is tibi responsum hoc habeat. Phorm. Prol. 17. Res *ita* habet. Adelp. III. 3. 11. — *ita se habet*. Heaut. IV. 3. 24. Phorm. V. 5. 1. Scin' ut tibi res sese habeat? Eun. IV. 7. 30. Bene habent tibi principia. Phorm. II. 3. 82. Ingenium habere *hoc vel illud*. Heaut. II. 4. 4. Habere *quid* clam (*quem, vel quo.*) Hec. IV. 4. 35. IV. 1. 4. Habere *quid* impune. Eun. V. 2. 13. V. 7. 18. Habere *matrem* praepositam amoris suo. Hec. IV. 2. 6. Sermonem habere cum *aliquo*. Hec. IV. 3. 1. Rem habere cum *aliquo*. Hec. IV. 4. 96. Eun. I. 2. 39. & 58. Habere vitae suae modum. And. I. 1. 68. Habere priores partes apud amicam. *Ibid.* vers. 72. Habere *quid* primum. Heaut. V. 2. 10. Habere orationem cum *aliquo*. Hec. III. 3. 21. Habere *quem* a se segregatum. Hec. V. 1. 25. Male se habere. Eun. IV. 2. 6. Parè ac duriter se habere. Adelp. I. 1. 20. Honorem habere *alicui* pro munere. Eun. V. 7. 22. Habere *quem* pro suo. Adelp. I. 1. 23. Pro uxore habere *amicam*. And. I. 1. 119. Habere *mulierem*. And. I. 1. 58. *conf.* Eun. III. 1. 34. Ludibrio habere *mulierem*, 3: *viziare*. Hec. I. 2. 74. Ut patrem tuum vidi esse habitum 3: *affectum, animatum*. Heaut. II. 4. 22. Habendae compedes. Phorm. II. 1. 9.

Habitur.) Si qua (virgo) est habitior paullo &c. Eun. II. 3. 23.

Habitat Miletii. Adelp. IV. 5. 20. Habitabat Rhodi. Eun. I. 2. 27. Ut cum illa habitet apud te. Phorm. V. 7. 41. Rus habitatum abii. Hec. II. 1. 27. Ex urbe rus habitatum migrare. Hec. IV. 2. 13.

Habitudo corporis. Eun. II. 2. 11.

Hac.)

Hac.) Iter hac habui. Eun. V. 9. 35. Hac illac circumcurfa. Heaut. III. 2. 1.

Haereditas. Haeres. vid. Hereditas, &c.

Haereo. Eun. V. 2. 9. Nifi mihi profpicio, haereo. Phorm. V. 7. 70. Haerere *alicubi*. Adelph. III. 3. 49. Ut haeream in parte aliqua tandem apud Thaidem. Eun. V. 9. 25. In te haeret culpa. Hec. II. 1. 32. Pugnus in mala haereat. Adelph. II. 1. 17.

Haefito.) In eodem luto haefitas. Phorm. V. 2. 16.

Hariolor. Adelph. II. 1. 48. Non mihi credis? *De*. Hariolate. Phorm. III. 2. 7.

Hariolus (interdixit.) Phorm. IV. 4. 27.

Haruspex vetuit — aliquid novi negotii incipere. Phorm. IV. 4. 29.

Haud ſcio, an &c. And. III. 2. 45. Heaut. V. 2. 46. Adelph. IV. 5. 33. Haud aliter cenſeo. Adelph. V. 8. 5. Haud ita eſt. Phorm. II. 1. 35. Haud equidem dico, mi Laches. Hec. II. 1. 35. Haud ſic decet. Eun. V. 9. 35. *conf.* Hec. II. 2. 10. Neque tu haud dicas. And. I. 2. 34. *var. lect.* Donati auctoritate fulſa, de qua ſic Veſterbovius: Olim ita lectum, quod praetulerim. Graeciſſim locutio, majoreſque vim habet, quam ſi ſimpliciter dixiſſet, Neque dicas. Georg. Fabricius inter *παρελκx* ſpecies reſert ad Heaut. IV. 3. 7. — dicens eſſe pernegantium. Et citat Gudianus ad Phaed. I. 25. Et ſane haud raro Latini Graecos imitati per duas negationes non affirmant ſed fortius negant. Plaut. Epid. IV. 1. 6.

Neque ea nunc ubi ſit, neſcio.

b. e. plane neſcio. Bacchid. IV. 9. 114.

Neque ego haud committam, &c.

Cato apud Feſtum: Lapideo corde ſunt multi, quos non miſerer neminiſ, Cic. Att. III. 3. *Quem quidem ego nec quomodo ſim viſurus, nec ubi diſmiſſurus ſim, neſcio.* Itaque pro ſcio legunt Viſtorius & Graevius. Cic. Verr. II. 24. Debebat Epicerates nullum nummum nemini. Terentius Eun. V. 9. 47.

— nec magis ex uſu tuo

Nemo eſt.

Heautontimorumenos, Comoedia. Heaut. Prol. 5.

Hecyra,

Hecyra, *Comœdia*, Hec. Prol. 1. Alt. Prol. 21.

Hei mihi! And. III. 3. 16. Hec. III. 3. 6. *alibi*. Hei, quid stas? lapis! Heaut. IV. 7. 3. Hei! veris vincor. Phorm. III. 2. 16.

Heia! ut elegans est! Heaut. V. 5. 19. Heia vero! Hec. II. 2. 8. Heia! sudabis satis. Phorm. IV. 3. 23.

Heluo. Heaut. V. 4. 10.

Hem, *irascens*. And. I. 2. 23. Donat. — *laetantis*. Heaut. IV. 8. 26. *conf.* Adelph. IV. 5. 62. Hec. III. 2. 12. *ubi* Donato dicitur *interjectio foeminae ac matronalis*. Hem Eunuchum tibi! Eun. III. 2. 19. Hem tibi autem. Adelph. IV. 1. 21. Hem, quid est? And. 2. 13. Hem, *quasi correctio totius corporis*. Donat. *ibid.*

Hera. And. IV. 2. 4. *alibi saepe*. Hera, factum. Eun. V. 2. 12. Hera mea tace, tace obsecro. Eun. V. 1. 18.

Hercules fervivit Omphalæ. Eun. V. 8. 3.

Hereditas legē ad hunc redibat. Hec. I. 2. 97. Clamitent, me sycophantam, hereditates persequi, mendicum. And. IV. 5. 20.

Heres. Heaut. V. 2. 16. Qui sic sunt, haud multum juvant heredem. Hec. III. 5. 10.

Heri — vesperi. And. IV. 4. 29.

Herilis filius. And. III. 4. 23. Eun. V. 5. 20. — — minor. Eun. II. 2. 58. — — ejus. Phorm. I. 1. 5. Filia herilis. Adelph. III. 1. 3.

Herus.) Si opus sit ad herum iusjurandum mihi. And. IV. 3. 13. Tibi ostendam, herum quid sit periculi fallere. And. V. 2. 25. Laudas quæso, heros qui fallunt? Heaut. III. 2. 26.

Hesternus.) Ex jure hesterno panem atrum vorare. Eun. V. 4. 17.

Heu me infelicem! Hec. III. 1. 2.

Heus, proximus sum egomet mihi. And. IV. 1. 12.

Heus *significatio est modo nominis, ad intentionem considerationemque revocandi*. Donat. *ibid.* Sic Eun. II. 2. 45. Heaut. II. 3. 73. Phorm. V. 7. 10. Heus! heus! tibi dico, Chaerea. Eun. II. 3. 45. *conf.* Hec. IV. 1. 8. Heus tu, hac lege tibi &c. Eun. I. 2. 22.

Hic viciniae. Phorm. I. 2. 45. Ibs hic maneat, Demipho. Phorm. V. 7. 33. Hic me magnifice effero. Heaut.

IV. 3. 31. *i. e. hac re, hoc invento.* Hic reddes omnia consilia incerta ut fient. 3: *huc pacto.* And. II. 3. 15. Hic ego illum contempsi prae me 3: *tunc.* Eun. II. 2. 8.

Hic, *pronom.*) Tu si hic sis, aliter sentias. And. II. 1.

10. Hic homo, *δεικτικῶς* de eo, qui semet indigitat.

Heaut. II. 3. 115. Vest. Sic, Adelph. V. 7. 8. Hic, *taedium & reprehensionem* significat. Donat. ad And. I. 3. 6.

Cum contentu dicitur. Idem ad And. I. 1. 119. Hic ille

est! Cum *ἐμφάσει*, quasi vir magnus. Donat. And. IV.

4. 48. Hoc illud est! Haec illa est misericordia! And. I.

1. 98. & 99. Quanta quanta haec mea paupertas est.

Phorm. V. 7. 10. Hujus non faciam. Adelph. II. 1. 9.

Neque hujus sis veritus &c. Phorm. V. 7. 78. Nihil est

Thaide hac tua — dignius &c. Eun. V. 9. 21. Aliquot

hos fumam dies. Phorm. V. 5. 4. Hoc, *de coelo.* Heaut.

III. 1. 1. Hoc quid sit? *sub.* quaero, miror, aut sine el-

lipsi; Quid dicam hoc esse? Vest. And. I. 2. 20. Hoc vide, *for-*

mula. Heaut. II. 3. 74. Hoc age, *formula.* And. I. 2.

15. *alibi.*

Hice. *Horunc.* &c.) Hice hoc munere arbitrantur &c.

Eun. II. 2. 38. Horunc, *pro horunce.* Hec. I. 2. 97.

Phorm. III. 2. 33. Hisce ego non paro me ut rideant.

Eun. II. 2. 18. Hisce oculis — vidi Adelph. III. 2. 31.

conf. Heaut. III. 3. 3. Qui te amat plus quam hosce ocu-

los. Adelph. V. 7. 5. Hosce aliquot dies. Heaut. IV. 5.

4. Eun. I. 2. 71.

Hiccine.) Hiccine non gestandus in sinu est? Adelph.

IV. 5. 75. Hiccine ut tibi respondeat? Phorm. V. 8. 3.

Hoccine seclum! Adelph. III. 2. 6. Hoccine agis, an

non? And. I. 2. 15. Huncine. Heaut. I. 2. 29. Haec-

cine erat ea vilitas? Phorm. V. 8. 24. Hauncine vitam!

Adelph. IV. 7. 40. Hiscine. Hec. I. 1. 13. Hoscine mo-

res! Adelph. IV. 7. 40. Haecine erant itiones crebrae?

Phorm. V. 8. 23. Haecine flagitia! Adelph. III. 3. 25.

Haecine fieri! *Ibid.* vers 36.

Hilarum ac lubentem fac te. Adelph. IV. 7. 38. *conf.*

V. 3. 56. Hilarem hunc fumamus diem. Adelph. II. 4.

23. V. 3. 68.

Hinc.)

Hinc) Illoru hinc civem esse ajunt. And. V. 1. 14. *conf.*
 Eun. V. 5. 10. Conveni mei loci hinc, atque ordinis,
 hominem. Eun. II. 2. 3. Illinc, *ex hoc negotio*. Eun. IV.
 4. 49. Hinc sciri potuit, aut nusquam alibi. Heaut. II.
 3. 38. Hinc illae lacrimae! And. I. 1. 99. Hinc scibo,
 petam: *ex hoc homine*. Adelph. III. 3. 7. Phorm. IV. 2.
 14. Quod hinc accesserit: *p me*. Adelph. V. 3. 50.

Hodie) Quem ego hodie toto non vidi die. Adelph. IV.
 1. 11. An quidquam hodie est factum indignius? Phorm.
 V. 8. 20. Nemo est meorum amicorum hodie, apud quem
 &c. Heaut. III. 3. 13. Ecquis me vivit hodie fortunatior?
 Eun. V. 9. 1. Quo evadet hodie? Phorm. IV. 3. 21.
 Possumine ego hodie ex te exsculpere verum? Eun. IV. 4.
 45. Hodie, *valet cito, jam jam*. Vest. ad And. I. 5. 19.
 & Eun. III. 2. 10. *de quo sensu tamen ambigi possit*. Ho-
 die, *non ad tempus, sed ad comminationem refertur*. Donat.
 ad And. I. 2. 25. *item Vest. qui & confert* And. V. 2.
 25. *add.* Adelph. II. 2. 7.

Ho! tune is eras? Phorm. V. 7. 52.

Homo) Nemo homo. Eun. III. 5. 1. *conf.* Adelph.
 II. 3. 6. Hec. III. 1. 1. Quis homo est? And. II. 2. 7.
 Eun. V. 6. 6. *alibi. conf.* Adelph. V. 5. 2. Quis tu es
 homo? Eun. IV. 7. 34. Tu homo. *corripientis*. And. IV.
 4. 39. Heaut. V. 3. 1. Adelph. I. 2. 31. Sic homo est:
 perpaucorum hominum. Eun. III. 1. 18. Si esses homo.
 Adelph. I. 2. 27. *conf.* V. 8. 11. Ita est homo. Adelph.
 I. 2. 63. Ut homo est, ita morem geras. Adelph. III.
 3. 77. Homo sum: humani nihil a me alienum puto.
 Heaut. I. 1. 25. Homo paullo tolerabilis. Heaut. I. 2. 31.
 — amicus. Adelph. III. 3. 86. Heaut. III. 3. 6. — fru-
 gi. Adelph. V. 9. 2. & 25. — confidens. Phorm. I. 2.
 73. — *blandus*. Hec. V. 4. 21. — amico amicus. Phorm.
 III. 3. 30. — inhumanissimus. Phorm. III. 2. 24. —
 voluptati obsequens. Hec. III. 5. 9. — liber. And. II.
 1. 30. — hominum ornatissimus. Phorm. V. 6. 13. —
 adolescens. Phorm. V. 8. 52. Quid hoc hominis? Eun.
 III. 4. 8. *conf.* V. 1. 17. Heaut. IV. 8. 6. O festus
 dies hominis! Eun. III. 5. 12. Monstrum hominis! Eun.
 IV. 4. 29. Haec sunt hominis. Adelph. IV. 7. 18. *conf.*

vers. 16. Homo mediocris. Adelph. V. 9. 9. — adolescentulus. And. V. 1. 9. V. 4. 8. Vin' tu homini stulto mihi auscultare. Heaut. III. 3. 24. Hominum homo stultissime. Adelph. II. 2. 10. Homo miser. Adelph. II. 1. 46. — invenustus. And. I. 5. 10. — audax. And. IV. 4. 30. — commodus. And. V. 2. 3. — inhonestus. Eun. II. 3. 65. — perditus. Eun. III. 1. 28. — sceleratus. Eun. IV. 4. 42. — disertus. Eun. V. 7. 10. — callidus. *Ibid.* & Phorm. IV. 2. 1. — scitus. Eun. II. 2. 23. — impurus. Adelph. II. 1. 29. *alibi.* — pistrino dignus. Heaut. III. 2. 19. — senex. Adelph. IV. 2. 23. — servus. Phorm. II. 1. 62. — edax. Phorm. II. 2. 21. — strenuus. Phorm. III. 1. 12. — maximi pretii. Adelph. V. 6. 3. Tu me lapidem, non hominem putas. Hec. II. 1. 17. Tun' virum me aut hominem deputas adeo esse? Hec. IV. 1. 9. Non eum hominem ducere. Hec. IV. 1. 40. Homo *magna* adfectus audacia. Phorm. V. 7. 84. Homini [homo] quid praestat! Eun. II. 2. 1. Homo *ignavus*. Eun. II. 2. 8. — impudens. Eun. III. 1. 35. — suavis & *ridiculus*. Phorm. II. 3. 64. Mi homo. And. IV. 3. 6. Eun. IV. 6. 18. Phorm. V. 8. 16. Homine imperito numquam quidquam injustus. Adelph. I. 2. 18. Homo, *pro demonstrativo pronomine*. Phorm. IV. 2. 2. IV. 3. 15. I. 4. 8. Eun. II. 2. 37. & 43. III. 1. 27. Homo, *per contentum*. Eun. II. 2. 8. — *per commiserationem*. *Ibid.* vers. 30. *add.* Hec. V. 3. 30. Adelph. IV. 1. 20. Accipit hominem nemo melius. Eun. V. 9. 52. & *nemo lautius praebet epulas*. Quot homines, tot sententiae. Phorm. II. 4. 14. Satis hominum cepit *regem*. Eun. III. 1. 14. Nemo hominum. Eun. III. 5. 13. IV. 6. 19. *Homo* nullorum hominum. Eun. III. 1. 19. Proh Deum atque hominum fidem! *Vid. Deus & Fides*. Infra infimos omnes homines *te esse* puto. Eun. III. 2. 37. Homines nobiles. Adelph. Prol. 15. Per Deos atque homines! Phorm. V. 1. 37.

Homuncio.) Ego homuncio hoc non facerem? Eun. III. 5. 43.

Honeste vivere. And. IV. 5. 3. — *abire alicunde*. Eun. IV. 4. 49. Honestè *datur* virgo. Phorm. V. 7. 19.

Honestus,

Honestus, *i. e. pulcher*. Eun. III. 2. 21. Virgo formâ honesta (præter ceteras honestâ & liberali.) Eun. I. 2. 52. And. I. 2. 96. *conf.* Eun. II. 1. 24. IV. 4. 15. *Id* mihi non est honestum. Hec. I. 2. 76. Id neutiquam honestum esse arbitror. Hec. III. 3. 43. Honestâ oratio, And. I. 1. 114.

Honor.) Hic tibi — honos est habitus, *scilicet præmiu* datum. Eun. V. 7. 22. Vestri honoris causâ. Phorm. V. 7. 35. Esse in *magnâ* honore. Eun. II. 2. 29. Honore quovis dignus. Heaut. IV. 3. 9.

Hora.) Abiit hora. Eun. II. 3. 49. Unam præterea horam ne oppertus sis. Phorm. III. 2. 29.

Horreo. Horresco.) Totus tremo, horreoque. Eun. I. 2. 4. Horresco semper ubi pultare hæc occipio. Adelph. IV. 4. 24.

Horridus.) Ipsa horrida, *de lugente puella*. Phorm. I. 2. 56.

Horsum pergunt. Hec. III. 4. 36. Te adigent (*adiget*) horsum insomnia. Eun. II. 1. 13.

Horror.) Monere & hortari, *junguntur*. Hec. I. 1. 7.

Hospes, *scilicet peregrinus, advena*. And. IV. 5. 15. & 22. *aliô sensu* Hec. V. 3. 6. Cliens, amicus, hospes nemo est vobis? Adelph. IV. 1. 13. Hospes antiquus. Phorm. I. 2. 17. Hunc adoriar hospitem, *scilicet recens advenientem, atque adeo opportunum ad fallendum, propter rerum ignorantiam*. Phorm. IV. 2. 15. Hospites, cives. Phorm. II. 2. 14.

Hospita, *mulier peregrina*. And. II. 6. 8.

Hostis.) Nupta meretrici hostis est, &c. Hec. V. 2. 23.

Huc viciniae (*commigravit*.) And. I. 1. 43. Pamphilam huc redde, *i. e. mihi*. Eun. IV. 7. 26. Renumeret dotem huc. Hec. III. 5. 52. Huc transtulit amorem, *i. e. ad hanc*. Hec. I. 2. 9. Huc animum ut adjungas tuum. Hec. IV. 4. 61. Ubi friget, huc evasit. Eun. III. 3. 11. Incommoditas denique huc omnis redit. And. III. 3. 35. Omnia hæc nunc verba huc redeunt denique. Eun. I. 2. 78. Animus paullo momento huc illuc impellitur. And. I. 5. 31.

Hui! Eun. IV. 7. 35. Hui! tardus es. Heaut. IV. 5. 28. Hui! dixti pulcre. Phorm. II. 1. 72. Oi! hui! nimium est. Phorm. IV. 3. 58.

Hujusmodi.) Hic me hujusmodi esse sciebat. Phorm. III. 2. 44. Saepe ex hujusmodi re quapiam &c. Eun. V. 2. 34. Haec atque hujusmodi &c. Eun. IV. 6. 8.

Humane. Humanitus.) Vix humane patitur. Adelph. I. 2. 65. Non humanitus tractare quem. Heaut. I. 1. 47.

Humanum est. Adelph. III. 4. 25. Hoccine est humanum factum aut inceptum (factu aut inceptu. *Leç. var. apud Donatum*)! And. I. 5. 1. Id peccatum magnum, at humanum tamen. Adelph. IV. 5. 53. Haec putabam esse humani ingenii — officia. And. I. 1. 86. Si quid — e venerit, ut sunt humana. Heaut. III. 2. 41. Homo sum: humani nihil a me alienum puto. Heaut. I. 1. 25.

Humerum onerare pallio. Phorm. V. 6. 4. Matres student *virgines filias* demissis humeris esse. Eun. II. 3. 32.

Humilis.) Omnibus nobis ut res dant sese, ita magni atque humiles sumus. Hec. III. 3. 20.

Humine? *sub. adponam puerum.* And. IV. 3. 11.

Hymenaeus. Hymenaeum cantare. Adelph. V. 7. 9. & 7.

I.

Factus.) Si illud, quod — opus est factu, non cadit. Adelph. IV. 7. 22.

Jam nunc; *elegantius junguntur.* Vest. ad And. I. 1. 144. Heaut. II. 3. 135. Habet vero jam majoris celeritatis *ligificationem*, quam nunc. Sic And. III. 5. 16. IV. 1. 59. Heaut. IV. 6. 18. *Idem.* Jam tum. Eun. III. 3. 8. Jam diu. *Ibid. vers. 12. conf.* Eun. V. 9. 55. Jam satis credis —? Jam satis certum est? Eun. IV. 4. 36. & 37. Jam pridem. Phorm. I. 1. 3. Jam inde a puero (inde usque a pueritia.) Adelph. III. 3. 86. Heaut. I. 2. 9. Jam primum, *usurpatur in enumeratione plurimum.* Heaut. IV. 1. 21.

Jam dudum:

Jamdudum: aetatem. Eun. IV. 5. 8. Jamdudum, *satis superque*. Eun. III. 1. 58. And. V. 4. 45. *Vest.*

Janua.) Ante nostram januam (puerum) adpone. And. IV. 3. 10. Propera adeo puerum tollere hinc ab janua. And. IV. 4. 20.

Ibi, *pro tum*. And. I. 1. 122. II. 2. 19. Hec. I. 2. 53. Phorm. I. 2. 51. Ibi, *in ea re*. Adelph. V. 4. 13. Subfensi id, illos ibi esse, *b. e. id agere*. Heaut. III. 1. 63. *conf.* V. 2. 30. V. 5. 19.

Idcirco —, quod. And. IV. 2. 7.

Idem.) Ad eundem istunc — modum. Adelph. III. 3. 70. Idem istuc. Heaut. V. 1. 15. Idem hoc. Phorm. V. 6. 48. Eun. IV. 7. 13. And. III. 3. 46. Eadem, *pro, una, simul, quod Plauto familiare*. Vest. Heaut. II. 3. 127. *Sub. operâ, ratione*. Potest tamen Eadem *nominativus esse*. Sed *st Cod. Bembini lectio admittatur*. Eademque ut esset apud te hoc quam gratissimum; *tum nullum est dubium, quin Vesterborvus recte explicuerit*. Eisdem. Heaut. II. 3. 59. Taedet jam audire eadem millies. Phorm. III. 2. 2.

Ideo, quia. Hec. II. 1. 21.

Idoneus, *pro, digno*. And. III. 2. 12. *Vest. Idoneus, cui illudatur*. And. IV. 4. 18. *i. e. aptus, ex mente Donati: dignus*. Vest. Magis idoneus (*maritus*.) Phorm. IV. 5. 9. Initium (*narrationis*) idoneum invenire Hec. III. 3. 1. Igitur, *deinde*. Eun. I. 1. 1. Donat. & Vest. Hanc igitur mittimus? Ire igitur tibi licet. Phorm. V. 3. 29. & 30. Ubi Igitur expono, cum res ita sit; *quomodo facillime significat apud Terentium*.

Ignarus.) Ne te ignarum fuisse dicas meorum morum. Adelph. II. 1. 6. Erras, tui animi si me ignarum esse putas. Hec. IV. 4. 60. & *conf. vers. 53*. Puella ignara artis meretriciae. Heaut. II. 1. 14. Imprudens harum rerum, ignarusque omnium. Eun. I. 2. 56.

Ignavus, *qui vim non potest ferre, qui non est perseverans*. Donat. And. I. 5. 44. *conf.* Eun. IV. 3. 20. Ignave, *convicium*. Eun. IV. 7. 7. II. 2. 8.

Ignis.) Accede ad ignem hunc. Eun. I. 2. 5. In ignem imposita est, *3. rogam*. And. I. 1. 102. Quae sese in ignem injicere voluit, prohibui. *Ibid. vers. 113.*

Ignobilis.) Illène — virginem ignobilem daret illi? Phorm. I. 2. 70.

Ignorare quem. Eun. V. 1. 59. Phorm. V. 6. 34. Erras si id credis, & me ignoras. Heaut. I. 1. 53. Quia egens relicta est misera, ignoratur parens. Phorm. II. 3. 10. Fugitive! — credis. te ignorarier? Phorm. V. 7. 38.

Ignoscentior (animus.) Heaut. IV. 1. 32.

Ignosco.) Scilicet istuc factum ignoscam. Heaut. IV. 1. 34. Si me vivum vis, pater, ignosce. Heaut. V. 5. 8. Tuum est, —, mihi ignoscere. And. IV. 1. 55. *ubi confer præcedentiâ.* Cognoscere, atque ignoscere. Eun. Prol. 42. *conf.* Heaut. II. 1. 6. Ut non fiet peccato mihi ignosci æquum. Hec. V. 1. 10. Ignotum est. Adolph. III. 4. 28. Esse in hac re culpam meritam non nego, sed cam, quæ sit ignoscenda. Phorm. V. 8. 26.

Ignotus locus. Phorm. III. 3. 15. Anus deserta, egens, ignota. Phorm. V. 1. 24.

Illicet! Eun. II. 3. 55. Hoc nihil est —, illicet! Phorm. I. 4. 31. Actum est! illicet! peristi! Eun. I. 1. 9. Illicet, *3: ire tibi licet.* Heaut. V. 2. 21. *Vim hujus vocis propriam expressit* Plautus, Capt. III. 1. 9. Illicet *parasiticae arti maxumam in malam crucem.*

Illico: vid. Illico

Ilignis pedibus lectuli. Adolph. IV. 2. 46.

Illac.) Hac illac perfluo. Eun. I. 2. 25. Hac illac circumcurfa. Heaut. III. 2. 1.

Ille.) Egone illam? quæ illum? quæ me? Eun. I. 1. 20. Istam times, ne illum talem præripiat tibi. Eun. I. 2. 81. Illae mulieres sunt ferine, ut pueri, &c. Hec. III. 1. 32. *Ubi τὸ* Illae videtur cum taedio & contemptu additum. Tum illae turbæ fient. And. II. 3. 6. *τὸ* Illae ad terrorem revolvit. Donat. Hoc illud est. *vid.* Hic. Nunc illud est. Adolph. III. 2. 1. Ibit ad illud illico, quo &c. Heaut. III. 1. 78. O scelera! illud vide. Adolph. II. 2. 20.

Illi, pro illic. Adolph. I. 2. 36.

Illiberale facinus. Adolph. III. 4. 3. Servus haud illiberalis. Adolph. V. 5. 5.

Illiberaliter factum. Adolph. IV. 5. 30. Illiberaliter adspernari *quem.* Phorm. II. 3. 24. *illic,*

Illic, *pro, in ea re, aut, in eo homine.* And. IV. 3. 5.
Illic, tempus, aut statum rei, notat. And. IV. 1. 14.

Illic, pronomen.) Ubi illic est scelus, qui me perdidit?
 And. III. 5. 1. Illaec. Heaut. V. 1. 58. Illancine. Heaut.
 IV. 3. 5. Illuc est sapere. Eun. IV. 7. 12. Illoc homine.
 Eun. V. 9. 53

Illicio.) Homines adolescentulos in fraudem illicis? And.
 V. 4. 8.

Illico, proprie notare in loco, ex auctoribus vetustis ob-
servat Boecklerus in Crestomathia. Eodem sensu Plautus ex
hoc loco dixit. Vest. ad And. III. 2. 34. Graeci dicunt
εὐτόθι. Nam loci significatio est, etiam brevitatem tempo-
 ris notans. Donat. Ibid. Huc pertinent Adelph. II. 1. 2.
 Phorm. I. 4. 18. Convenit Island. 3 stad, (Pegar i stad.
 Stray i stad.) Dan. Paa Stædet. Germ. Auf der Stelle.

Illinc.) Se illinc subducet. Eun. IV. 1. 14. Vix me il-
 linc abstraxi 3: *ab illa.* Hec. III. 1. 17. Ubi in quibusdam
Libris est, Illi.

Illiusmodi civium &c. Adelph. III. 3. 87.

Illoc, *Adverb.* And. II. 2. 25.

Illuc, quaeso, redi, quo coepisti, 3: *ad id.* Adelph.
 II. 1. 36.

Illudere *quem.* Phorm. V. 7. 22. Heaut. IV. 4. 19. —
in quem. Eun. V. 4. 20. — *in quo.* And. IV. 4. 18. —
vitam cuius. And. V. 1. 3.

Illuvies.) Ancillula — immunda illuvie. Heaut. II. 3. 54.

Imber aureus (*a Jove Danae in gremium missus.*) Eun.
 III. 5. 27.

Imbrus, *Insula.* Hec. I. 2. 96.

Immemor.) Exprobratio — immemoris beneficii. And.
 I. 1. 17. *i. e. cuius nemo meminerit.* Donat. *Quidni im-*
memor beneficium eadem ratione dicatur, qua servitus ju-
sta & clemens [in eadem hac Scena, vers. 9.]? Uti enim
Dominus justus & clemens justam & clementem facit servi-
tutem, ita immemor accepti beneficii ipsum beneficium
quasi immemor facere videtur. Vest. Num inmemores di-
 scipuli? And. III. 1. 19.

Inmerenti offerre injuriam. Hec. V. 1. 13.

Immerito accusare *quem*. Phorm. II. 1. 59. & 60. *conf.* Hec. II. 1. 11. — *invisum* esse. Hec. IV. 2. 21. Suspicio de me incidit, neque eâ immerito. Adelph. IV. 4. 6. Horum me omnium immeritissimò (*accusare.*) Phorm. II. 1. 60.

Inmisericorditer (*factum.*) Adelph. IV. 5. 29.

Immo enim. And. V. 1. 4. Eun. II. 3. 63. Phorm. II. 2. 24. — *enimvero*. Phorm. III. 2. 43. Immo vero. Hec. V. 4. 37. Phorm. V. 8. 58. Immo (*Immo vero*) *pro, quin potius, I. non, sed.* And. I. 1. 3. Eun. III. 5. 60. Heaut. II. 3. 94. Hec. IV. 4. 104. Phorm. V. 7. 43. Inmodestus (*in vino*) fuisti. Heaut. III. 3. 7.

Immortalis.) Dî immortales! Eun. II. 2. 1. Πῶ Deum immortalium! Phorm. II. 3. 4.

Immortalitas mihi parta est. And. V. 5. 4.

Immunda illuvie (*ancilla.*) Heaut. II. 3. 54.

Immutari, *pro mutari.*) And. I. 5. 40. Phorm. I. 4. 29. Eun. II. 1. 19. Vultum earum sensi immutari. Hec. III. 3. 9. Forma tibi immutata est. Heaut. II. 4. 10.

Inmutatus, *pro non mutatus, constans, immutabilis, quod eadem ratione dixit Terentius, quâ immotum, invictum, indomitum dixerunt, pro eo, qui moveri, vinci, domari, non potest.* Vest. And. I. 5. 7.

Imparatum adoriri *quem*. And. III. 1. 20. Imperatum subito tanta te impendent mala. Phorm. I. 4. 2.

Impedimento esse *alicui*. And. IV. 2. 24.

Impediunt me curae. And. I. 5. 25. Qui me & se hîce impedivit nuptiis. Phorm. II. 4. 2. Impeditum esse consilii alterius. And. III. 5. 11. & *vid.* Expedio. Impeditum in ea expedi vi animum meum. Hec. III. 1. 17. Rem impeditam — *restituere.* And. III. 5. 13. Impeditus, *impedimenti onustus s. qui multum rerum in itinere secum portat.* Heaut. II. 3. 4.

Impellere *quem*, ut *aliquid* credat. And. III. 2. 44. — ad laborem. Heaut. I. 1. 113. Cupidum *aliquid* impellere. Phorm. I. 3. 6. Dum in dubio est animus, paulo momento huc illuc impellitur. And. I. 5. 3. Famâ impulsus. And. I. 1. 72. Irâ (*iris*) impulsus. Hec. III. 34. & 35. Forma impulsâ *puellarum*, eas colunt amatores. Heaut. II. 4. 9.

Impendo.

Impendeo. vid. Imperatum.

Impendið, pro, multo. Eun. III. 5. 39.

Impense invidere. Eun. III. 1. 23. — cupere. Adelph. V. 9. 36.

Imperator. Eun. III. 2. 42. IV. 7. 8.

Imperiti rerum (adolescentuli.) And. V. 4. 8. Homine imperito numquam quidquam injustius. Adelph. I. 2. 18. Neque ita imperita, ut, quid amor valeat, nesciam. Eun. V. 2. 48.

Imperium alienjus exsequi. Heaut. IV. 1. 22. Imperium patris revereri. Phorm. II. 1. 2. Habere imperium in quem. Eun. III. 1. 25. Errat longe — qui imperium credit gravius esse, aut stabilius, vi quod fit, quam quod amicitia adjungitur. Adelph. I. 1. 40. seqq. Sub imperio matris est puella. Heaut. II. 2. 4. Satis pro imperio! Phorm. I. 4. 19.

Impero.) Jubeo, cogo, atque impero. Eun. II. 3. 97. Mihi, ne abscedam, imperat. Eun. III. 5. 30. Quantum imperavi, date, sc. bibere puerperae. And. III. 2. 4. Imitatur (obstetrix) medicos, quorum est imperare, jubere, praecipere. Seneca de Ira Lib. I. cap. 16. Si intrassem valetudinarium — non idem imperassem omnibus per diversa aegrotantibus. Martial. II. 40. 7. Ovid. Heroid. XX. 133. (verbo jubendi utuntur.) Praeicipiendi vox Celfo familiaris. Vesterhov. Imperavi egomet mihi omnia assentari. Eun. II. 2. 21. Pater, omnia faciam, impera. Heaut. V. 5. 11. conf. And. V. 3. 26. Hoc qui nequit, fateatur nescire imperare liberis. Adelph. I. 1. 52. & conf. praeced. 49. & 50.

Impetire quem plurima salute. Eun. II. 2. 40. Malo quem impetire, 3: id significare. Adelph. III. 2. 22.

Impetrare (quod quis postulat,) cum gratia. And. II. 5. 11. Quod vòs jus cogit, id voluntate impetret. Adelph. III. 4. 44. Orabo gnato uxorem: si impetro. And. III. 2. 48. Quasi hoc te orando impetrare a me oporteat. And. III. 3. 12. Impetrare, pro efficere. Hec. V. 1. 3.

Impingo.) Dicam tibi impingam grandem. Phorm. II. 3. 92.

Impius.) Scelerosus atque impius. Eun. IV. 3. 1.

Implorare fidem alienjus. Adelph. III. 4. 43.

Impluvium. Phorm. IV. 7. 27. Eun. III. 5. 41. vid. Tegula.

Impono.)

Impono.) Quidvis oneris impone, impera. And. V. 3. 26. *add.* Phorm. III. 3. 29. In ignem imposita est. And. I. 1. 102.

Importunitas. And. I. 4. 4.

Importunus (senex.) Heaut. I. 2. 23.

Impotens. Heaut. II. 3. 130. *Impotenti esse animo,* And. V. 3. 8.

Improbus.) Magistrum ad aliquid capere improbum. And. I. 2. 21. Vitium est oblatum virgini, ab nescio quo improbo. Hec. III. 3. 23.

Imprudens.) De improvviso. And. II. 2. 23. II. 5. 6. — — intervenire. Adelph. III. 3. 53. — — interven- tum est mulieri. Heaut. II. 3. 40. — — malum mihi obijcitur. Adelph. IV. 4. 1. — — magna fortuna illi da- ta est. Phorm. V. 6. 44.

Imprudens harum rerum, &c. Eun. I. 2. 56. *Impru- dens feci.* Hec. V. 4. 37. & 40. *Imprudens ruit.* Heaut. II. 3. 128. *Imprudens, ignorans, aut, non cogitans l. avi- madvertens.* Eun. IV. 2. 5. Phorm. II. 1. 38. *Imprudens, nihil tale expectans, l. praevidens.* Eun. III. 1. 40. De re aliqua imprudentem opprimere. And. I. 3. 23. *Impru- dens, stultus, imperitus.* Phorm. II. 1. 64. *Sciens an im- prudens.* Phorm. IV. 3. 55. *Inscientem atque impruden- tem dicere ac facere omnia.* Heaut. IV. 1. 20.

Imprudenter (ad flammam accessit.) And. I. 1. 103.

Imprudentia, pro ignorantia. Eun. Prol. 27.

Impudens.) Sycophanta impudens Heaut. Prol. 38. *Incogitans atque impudens.* Phorm. III. 2. 14. O homi- nis impudentem audaciam! Heaut. II. 3. 72. *Os impu- dens.* Eun. III. 5. 49. V. 1. 22. *Impudentissima oratio.* And. IV. 1. 10.

Impudenter facere. And. IV. 4. 16.

Impudentia sua rem perturbare. Hec. II. 1. 16.

Impulsor. Adelph. III. 2. 17. IV. 2. 21. *Me impul- fore haec non facit.* Eun. V. 6. 18.

Impulsus, Subst.) Ubi duxere impulsu vostro, vostro impulsu easdem exigunt. Hec. II. 1. 45. *add.* IV. 4. 65.

Impune facere quid. And. V. 4. 7. Adelph. V. 3. 38. — *habere (quid.)* Eun. V. 2. 13. V. 7. 18. — *in quem illudere.*

illudere. Eun. V. 4. 20. Impune optare istuc licet. Hec. III. 4. 14. Crederem mihi impunitus licere. Heaut. III. 2. 49.

Impuratus ille. *convicium*. Phorm. IV. 3. 64. *conf.* V. 7. 69.

Impurus, *idem*. Phorm. V. 7. 93. II. 3. 25. Adelph. III. 3. 6. II. 1. 29. *de lenone* Adelph. II. 4. 17. Phorm. I. 2. 53. Haud impurus (*impura*.) *modica laudatio*. Eun. II. 2. 4. Heaut. IV. 1. 16.

In eo disputant. And. Prol. 15. In *puella commoveri*. Eun. III. 5. 19. In *aliqua re commoveri*. And. I. 1. 67. In vino *inter potandum*. Heaut. III. 3. 7. Fides & taciturnitas in te *sitae sunt*. And. I. 1. 6. Qui habet salem, quod in te est. Eun. III. 1. 10. & 11. Magnum in ea (*puella, si redimatur*) *inest* lucrum. Heaut. III. 3. 48. In diebus paucis. And. I. 1. 77. In mora esse *alicui*. And. III. 1. 9. *vid.* Mora. In porta navigo. And. III. 1. 22. Res est in vado. And. V. 2. 4. In tempore *pro, tempore, simpliciter*. Heaut. IV. 3. 43. And. IV. 5. 24. In tempore ipso mihi advenis. And. V. 6. 10. *plura pete in*, Tempus. In ipso articulo. Adelph. II. 2. 21. In somnis. And. II. 5. 19. *Id* in proclivi est. And. IV. 2. 18. *Vesterbo- vus confert*. Plaut. Capt. II. 2. 86. In tranquillo est *res*. Eun. V. 9. 8. In ore est omni populo. Adelph. I. 2. 13. In proximo. Heaut. I. 1. 2. Hec. III. 2. 6. In primis (*fertur id dictum*.) Eun. III. 1. 39. In parte aliqua haerere apud *quam*. Eun. V. 9. 25. In tuto rem collocare. Heaut. IV. 3. 11. & 17. In praesentia. Adelph. II. 2. 14. In loco (*heros qui fallunt*.) — laudo. Heaut. III. 2. 26. *plura in*, Locus. In medio omnibus *palmis est posita*. Phorm. Prol. 17. Mater — in medio est. Adelph. III. 4. 33. Tibi id in manu est, ne fiat. Hec. III. 5. 43. *Alierquid* faciat, in manu non est mea. Hec. IV. 4. 44. In lauta & bene aucta parte esse. Heaut. IV. 5. 50. In metu *esse*. Heaut. I. 2. 25. Phorm. V. 4. 6. In probro *esse*. Phorm. *Ibid.* In amore est totus. Adelph. IV. 2. 50. *Esse in honorem, pro, in honore*. Eun. II. 2. 29. *var. lect.* Hanc (*virginem*) mihi in manum dat. And. I. 5. 62. Quid vis dari tibi in manum, ut &c. Phorm. IV. 3. 29. In com-
mune

munere consulere. And. III. 3. 16. Pessime istoc in te atque in illum consulis. Heaut. III. 1. 23. In hoc biduum — vale. Eun. I. 2. 110. Coimus, in hunc diem ut &c. Eun. III. 4. 2. In diem istuc est. Eun. V. 7. 19. Praesens — malum in diem abiit. Phorm. V. 2. 16. In hunc diem constitutae sunt nuptiae. And. I. 5. 34. Ego me in pedes. Eun. V. 2. 5. *conf.* Phorm. I. 4. 13. In rem tuam est. Hec III. 3. 31. Phorm. II. 4. 9. Sic commodius esse in omnes arbitror. Phorm. V. 3. 31. In os laudare quem. Adelph. II. 4. 5. In jus ambula. Phorm. V. 7. 43. Contumeliam insignem in se accipere. Eun. IV. 7. 1. In experiundo esse. Hec. Alt. Prol. 26.

Inanis.) Laborem inanem capere. Hec. III. 2. 9.

Inaudio.) Illam inaudiui fabulam. Phorm. V. 6. 37.

Incedere. Eun. V. 3. 9. Nova — religio in te incedit. And. IV. 3. 15.

Incendere. Phorm. I. 4. 9. Animum cupidum inopia incendere. Heaut. II. 3. 126. Incendor ira, esse ausam &c. Hec. IV. 1. 47. Lubido *incenditur.* And. II. 1. 8. Incensum dare *quem cui.* Phorm. V. 7. 81.

Inceptio. vid. Inceptio.

Incepto.) Quid inceptas? Eun. V. 8. 1. Vide, quod inceptet facinus. Heaut. III. 3. 39. Sudabis satis, si cum illo inceptas homine. Phorm. IV. 3. 24.

Inceptor.) Inventor, inceptor, perfectior. Eun. V. 9. 5.

Inceptum.) Hocce est humanum — inceptum? And. I. 5. 1. *conf.* Heaut. I. 1. 67.

Incertus sum: *nescio.* Hec. III. 4. 36. IV. 3. 8. Phorm. IV. 3. 35. Incertus animi. Hec. I. 2. 46. Amittere *quem* incertum. Hec. II. 2. 9. Incertus consilii. Phorm. IV. 1. 12. Moeustus atque animo — incerto. Heaut. I. 1. 71. Spe incerta certum mihi laborem sustuli. Hec. Alt. Prol. 11. Filiam dare in incertas nuptias. And. V. 1. 11. Incertum est, quid agam. My. — timeo incertum hoc quorsum accidat. And. I. 5. 29. Incerta ratione certa facere. Eun. I. 1. 16. Quae certa *alicui* sunt consilia, incerta *reddere* (ut sint.) And. II. 3. 16. Incertior —, quam dudum. Phorm. II. 4. 19.

Incido.)

Incido.) Suspicio mihi incidit. And. II. 2. 22. III. 2. 21. — de me incidit. Adelph. IV. 4. 5. Aliud ex alio incidit. Heaut. III. 3. 37. Incidi in eum locum. Phorm. I. 3. 23. In malum incidere. And. IV. 4. 43. In fraudem incidere. Heaut. III. 1. 33. Incidit in mentem. Heaut. III. 1. 75. Phorm. I. 3. 5. Amori *incidit* calamitas. Heaut. II. 4. 15.

Incipio.) Quid faciam? quidue incipiam? Eun. V. 5. 24. & 25. Hoccine incipere Aeschinum? Adelph. II. 2. 28. Idoneus tibi videor esse, quem — fallere incipis dolis? And. III. 2. 13. Incipiendi *verbum hic* *πλεονάζει* Vesterbovio, in eam sententiam alleganti And. V. 1. 2. Eun. II. 2. 30. Plaut. Trin. IV. 2. 42. Phaed. I. 2. 25. I. 3. 10. Evang. Lucae III. 8. Καὶ μὴ ἀρξῆσθε λέγειν ἐν ἐαυτοῖς. Sed quo minus hic pro conari, vel inchoare, capi possit, causam nullam video, conf. Heaut. III. 1. 86. Narrationis incipit mihi initium. And. IV. 2. 26. In re incipiunda. Phorm. I. 4. 48.

Inclementius dictum in aliquem est. Eun. Prol. 4.

Incoeprio est amentium, laud amantium, And. I. 3. 13.

Incogitans. Phorm. I. 3. 3. — atque impudens. Phorm.

III. 2. 14.

Incolumis.) Posthac incolumem sat scio fore me, nunc si &c. And. III. 5. 5. Sic dicere soleamus in magno periculo positi: nunquam nos periclitaturos, si illud periculum potuerimus evadere. Donat. Patria *incolumis*. Heaut. I. 2. 20.

Incommode mihi nuptiis evenit. Hec. V. 3. 40. — illis fors obtulit adventum meum. Hec. III. 3. 10. Incommode (*sc. id accidit.*) Ch. Immo infelicitate. Eun. II. 3. 37.

Incommoditas — huc omnis redit, si &c. And. III. 3. 35. Quot incommoditates in hac re accipies, &c.? Heaut. V. 1. 59.

Incommodum ejus, *o: quod ei eveniret.* Phorm. IV. 3. 47. Hic (*o: ex hac re*) tibi nihil est quidquam inconmodi. Hec. III. 3. 40. Incommoda ferre. Hec. I. 2. 90. Meditata sunt mihi omnia mea inconmoda. Phorm. II. 1. 18. Multa ex quo fuerint commoda, ejus (*o: ex eo orta*) inconmoda

incommoda aequum est ferre. Hec. V. 3. 42. Ex incommodis alterius sua comparare commoda. And. IV. 1. 3.

Incredibili re atque atroci percitus. Hec. III. 3. 17. Praeter spem, atque incredibile hoc mihi obtigit. Phorm. II. 1. 9. Incredibile est, quantum &c. Ibid. vers. 17.

Incurvus, de seuè. Eun. II. 3. 41.

Incusare. Phorm. III. 1. 7. — *quid coram aliquo (aut, quem quid coram.)* Phorm. V. 7. 21.

Inde.) Si te inde exemerim. And. I. 2. 29. Inde & ex ea Comoedia. Eun. Prol. 26. Inde, (& ex eo tempore,) quod. Heaut. I. 1. 2. Inde est cognitio facta, & ex ea re. Hec. V. 3. 33. Filium inde hunc natum. Ibid. vers. 34. Inde filiam suscepit & ex ea muliere. Phorm. V. 8. 18. Inde hunc — adoptavi mihi & ex iis. Adelph. I. 1. 22. Inde, & deinde. Eun. IV. 1. 12.

Indicio esse. Heaut. II. 4. 4. — de se ipse erit. Adelph. Prol. 4. Id anus fecit indicium mihi. Adelph. IV. 4. 7. conf. Hec. IV. 1. 31. Meo indicio — perii. Eun. V. 7. 23.

Indicare quem. Eun. V. 7. 21; — — *cui.* Ibid. vers. 13. Se indicare. Heaut. III. 3. 23. Res ipsa indicat. Eun. IV. 3. 16. IV. 4. 38. Adelph. III. 2. 40. Num ejus color pudoris signum indicat? And. V. 3. 7.

Indicens. Indictus.) Non me indicente haec fiunt. Adelph. III. 4. 62. Quod dictum, indictum est. Phorm. V. 7. 58.

Indicus.) Elephanti Indici. Eun. III. 1. 23.

Indigeo.) Quasi tu hujus indigeas patris. And. V. 3. 19.

Indigne injuriam alicui facere. Heaut. III. 3. 4. — injuriâ adfici. Phorm. V. 1. 3. — facta injuria mulieri. de stupro. Hec. III. 3. 41. Cui — indigne per vim vitium obtulerat. Adelph. III. 2. 10. An quidquam hodie factum est indignius? Phorm. V. 8. 20. Indignissime factum. Adelph. I. 2. 11.

Indignus injuriâ. Adelph. II. 1. 12. Et si ego digna hac contumelia —, at tu indignus, qui faceres. Eun. V. 2. 27. Indignis modis irrideri. Eun. IV. 4. 43. — accipi. Adelph. II. 1. 12. Nulla res intercessit, illa aut me indigna. Adelph. III. 2. 51. Sese esse indignam deputat matri mense, cui concedat. Hec. III. 5. 27. Indignum facinus. Phorm. IV. 3. 8. And. V. 2. 13. Adelph. II. 1.

1. 19. *alibi*. Facinus indignum & malum! Phorm. V. 8. 19. Tibi te indignas — contumelias numquam cessavit dicere. Phorm. II. 3. 29. Indigna exempla sunt futura in euni. Eun. V. 5. 4. Admittere indigna genere suo.

Adelph. III. 3. 55.

Indiligens nimium Adelph. IV. 5. 50.

Indiligenter tutari *rem*. Phorm. V. 3. 5.

Indotata virgo. Phorm. I. 2. 70. Ducenda indotata est?

Adelph. IV. 7. 11. *Indotatae. Dotatae*. Phorm. V. 7. 45.

Induciae, bellum, pax rursus (In amore insunt.) Eun. I. 1. 15. & 16.

Inducere animum; *existimare, sibi persuadere, absolute, & cum infinitivo constructum*. Adelph. I. 1. 41. Hec. II.

2. 22. II. 3. 4. Heaut. Prol. 41. And. III. 3. 40. *Sensu paullo alio, nempe, decernere, constituere, abs se impetrare*.

And. V. 1. 15. V. 3. 12. Hec. I. 2. 24. Eun. III. 2.

37. In animum inducere, *hisdem notionibus*. Heaut. Prol.

49. Hec. Alt. Prol. 42. Hec. III. 1. 12. IV. 2. 27. Heaut.

V. 4. 5. — *aliquem*. Adelph. IV. 3. 6. Animum suum

inducere ad meretricem. Hec. IV. 4. 67. Inducere *aliquem*

aliquid. And. II. 3. 25. Heaut. IV. 4. 1.

Indulgeo. Nimis me indulgeo. Eun. II. 1. 16. Te in-

dulgebant. Heaut. V. 2. 35. Vestitu nimio indulges.

Adelph. I. 1. 38.

Induo. Vestem induere. Veste indui. Vestem esse in-

datum. Eun. IV. 4. 35. & 41. V. 7. 15.

Industria, *histrionum, poetarum*. Hec. Alt. Prol. 24. A-

delph. Prol. 25. Paullum interesse censes ex animo omnia

— facias, an de industria? And. IV. 4. 56.

Inire gratiam. Adelph. V. 7. 16. Hec. V. 2. 29. —

— *ab aliquo*. Eun. III. 5. 9. Rationem inire. Phorm. II.

2. 30. Heaut. IV. 2. 7. Beneficium verbis inire. And.

V. 1. 5.

Ineptia. Ineptiae. Adelph. IV. 7. 31. Eun. IV. 6. 3.

Phorm. IV. 3. 43.

Ineptio. Adelph. V. 8. 11. Phorm. II. 3. 73.

Ineptus. *convicius*. Phorm. V. 7. 56. Eun. II. 3. 19.

V. 7. 6. Adelph. II. 4. 7. And. IV. 4. 51. Ineptus &

severus, *opponuntur*. Eun. II. 1. 21. Ineptus & proter-

D d d d d vus,

vus, *junguntur*. Heaut. III. 3. 16. Inepta lenitas patris. Adelph. III. 3. 56. Ratio inepta. *Ibid.* vers. 21. Causa inepta. And. I. 5. 22. Ineptum (*consilium, aut cogitatum.*) Heaut. V. 3. 3. Pravum, ineptum, absurdum, *juncta*. Adelph. V. 8. 22.

Iners, & nulli consilii, *junguntur*. And. III. 5. 2. Gerro, iners, fraus, &c. *convicia*. Heaut. V. 4. 10. Non malus, neque iners. Adelph. III. 4. 35.

Inesco.) Nescis inescare homines. Adelph. II. 2. 12.

Inexorabili ingenio esse. Phorm. III. 2. 12.

Infamia. Adelph. III. 2. 5. Res *illi est* infamiae. And. II. 6. 13. Propter quam (*amicam*) in summa infamia sum. Heaut. II. 3. 18.

Infamis.) Flagitiis alterius infamem fieri. Heaut. V. 4. 14.

Infandum facinus. Eun. IV. 3. 22.

Infectâ pace. Eun. I. 1. 8. Accusando (*factum*) fieri infectum non potest. Phorm. V. 8. 45.

Infelicitas.) Quid hoc — infelicitatis? Adelph. IV. 2. 5.

Infelicer. Eun. II. 3. 37.

Infelix, *vox familiaris bisce qui se miserantur*. Eun. II. 3. 37. Phorm. I. 3. 23. Adelph. IV. 2. 1. *saepius*. Homo invenustus, & infelix, *junguntur*. And. I. 5. 10. Infelix, *convictum in hominem scelestum, aut in eum qui infortunius alteri conciliat*. Phorm. II. 3. 81.

Inensus.) Me inensus servat, ne &c. And. I. 3. 7.

Inferi (Dii.) Phorm. IV. 4. 6.

Inferre quem ad scopulum e tranquillo. Phorm. IV. 4. 9.

Inficias ire. Adelph. III. 2. 41. & 49.

Infimus.) Quem ego esse infra infimos omnes puto homines. Eun. III. 2. 36.

Infirmitas.) Quid — habent infirmitatis nuptiae? Hec. I. 2. 101.

Infinitus modus plus sonat quam finitus. Donat. Eun. III. 1. 1. *conf.* *Ibid.* vers. 20. seq. *Infinitus*, *sequente indicativo (in una periodo)* Adelph. I. 1. 20. & 21. *Infinitivi (interrogantis) usus in admiratione & indignatione, amiquae perturbatione.* And. I. 5. 18. & 10. IV. 3. 1. V. 2. 29. *Ad duo priora loca exempla haec attulit Vesterhovius:* Justin. XIV. 5. *Tantum eos degeneravisse a majoribus?* Cic.

Cic. ad Attic. XV. 20. *Nunc dubitare quenquam prudentem, quin —?* Virg. Aen. XI. 269.

Invidisse Deos —?

Aen. I. 41.

Mene incoepto desistere victam?

Sueton. Caes. 84.

Men' me servasse, ut essent, qui me perderent?

Ingenium.) Ita ut ingenium est omnium hominum ab labore proclive ad lubricum. And. I. 1. 50. Ingenium primo & proprio sensu ipsum animum & ejus indolem notat. Sic infra 66. & 86. Cic. Inv. I. 45. Inverecundum animi ingenium possidet. Liv. I. 59. Unde novum in Brutipectore ingenium. Vesterhov. Ingenium immutatur. And. I. 5. 40. Ingenium vix unquam apud Terentium naturam significare, quatenus a viribus distinguitur egregie docet Boecherus in Chrestomathia. Vesterhov. Sic est ingenium. Phorm. I. 2. 20. Officia humani ingenii. And. I. 1. 86. Ingenium noscere. And. I. 1. 26. Oro te per ingenium tuum. And. I. 5. 54. legitur & genium. Donat. Bonum (optimum) ingenium adolescentis. And. III. 1. 8. Suo modo ingenium frui. Heaut. II. 4. 21. Redire ad ingenium. Adelph. I. 1. 46. Hec. I. 2. 38. Ingenium liberum. Adelph. V. 3. 43. Ingenium & animus, junguntur. Ibid. — liberale. Adelph. IV. 5. 49. — pium ac pudicum. Hec. I. 2. 77. Antiquum ingenium obtinere. Hec. V. 4. 20. Par ingenium nactus est. Hec. I. 2. 95. adversum ingenium suum facere quid. Phorm. III. 2. 35. Habere ingenium (*hoc vel illud.*) Heaut. II. 4. 4. Praeditus ingenio (*hoc l. illo.*) And. I. 1. 71. Esse ingenio bono. And. III. 2. 7. — — duro atque inexorabili. Phorm. III. 2. 12. — — inhumano. Eun. V. 2. 41. — — leni in liberos. Heaut. I. 1. 99. Ingenio — ad miseriam natus sum. Heaut. III. 1. 11. Uti liberali esse ingenio decet. Hec. I. 2. 89. Ita — ingenio sumus. Phorm. I. 3. 20. Judicare alterum ex suo ingenio. Heaut. V. 1. 7. conf. Eun. I. 2. 118. Neque declinatam quidquam ab aliarum ingenio ullam (*mulierem*) reperias. Hec. II. 1. 3. Miro ingenio esse ega aliquem. Hec. III. 5. 39. Meretricum ingenia & mores noscere. Eun. V. 4. 10. Cum ingeniis malis consistari. And. I. 1. 66. Ingenium,

nium, pro, dexteritate ingenii, intelligentiâ, sapientia. Heaut. Prol. 47. & 24. Eun. II. 2. 19.

Ingens confidentia. And. V. 3. 5. Flagitia ingentia. Adelph. IV. 7. 3. Plus est ingens, quam magnus, Eun. III. 1. 1. & 2. not.

Ingenuus & liberalis, junguntur. Phorm. I. 3. 16.

Ingeram mala multa. And. IV. 1. 16. Vesterbovius confert Plaut. Bacchid. IV. 8. 34. Menæchm. V. 1. 17. Pseud. I. 3. 123. & 125. Virgil. Aen. XI. 342. Pugnos in ventrem ingere. Phorm. V. 7. 95.

Ingluvies meretricum. Eun. V. 4. 15.

Ingratiis dormire. Eun. II. 1. 14. Coacta ingratiis — coepit victum vulgo quaerere. Heaut. III. 1. 37. Hoc argentum, —, ingratiis ei datum erit. Phorm. V. 6. 48.

Ingratus. And. I. 5. 43. Hec. V. 4. 13. Ingratum, quo nulla iniur gratia. Heaut. V. 1. 61.

Ingressi mare. Hec. III. 4. 5.

Inhoneste parere divities. And. IV. 5. 2.

Inhonestus homo 3: formâ turpi. Eun. II. 3. 65. Quam inhonestae solae sint domi (meretrices.) Eun. V. 4. 16.

Inhumane cruciari filium. Heaut. V. 5. 2.

Inhumanus, aut ferus. And. I. 5. 43. conf. Hec. III. 5. 49. Inhumano ingenio esse. Eun. V. 2. 41. Homo inhumanissimus. Phorm. III. 2. 24. Miles inhumanissimus. Hec. I. 2. 11.

Injicere scrupulum alicui. Phorm. V. 7. 61. Adelph. II. 2. 20. — magnam curam. Adelph. IV. 5. 76. — spem. Phorm. IV. 4. 11. — verba 3: inferre mentionem, movere sermonem de &c. Heaut. V. 1. 19. — sese in ignem. And. I. 1. 113.

Inimicitiae, (in amore insunt.) Eun. I. 1. 15. Inter eos sunt inimicitiae. And. V. 2. 11. Cum aliquo suscipere inimicitias. Hec. II. 1. 34. Inimicitias capere in suam familiam. Phorm. II. 3. 23.

Inimicus.) Qualis sis amicus — potius quam inimicus, periculum facias. Hec. V. 1. 40. Habere quem inimicum. Eun. I. 2. 94. & 96. Facere quem inimicum sibi. Eun. IV. 7. 32. Ex amicis inimicos facere. Hec. II. 1. 14. Istuc inimicis fiet. Heaut. V. 3. 13. Capere sibi inimicos omnes

omnes homines. And. IV. 2. 12. Iracundus fit iniun-
cissimus. Hec. III. 1. 29.

Inique.) Ne — circumventum inique iniqui irrideant.
Hec. Alt. Prol. 46. Inique seque omnes invisae viris (mu-
lieres *jun.*) Hec. II. 3. 1. Quam iniquè comparatum est.
Phorm. I. 1. 7. Inique comparata concertatio. Adelph.
II. 2. 3.

Iniquus in alterum. Hec. III. 5. 25. & 35. *conf.* II.
3. 5. Iniquus pater. And. I. 2. 16. — *judex* in aliquem.
Hec. II. 1. 1. Iniquo animo pati, (ferre.) Eun. II. 1.
6. Phorm. V. 1. 36. Causa iniqua. And. I. 5. 22. Ini-
quum postulare. Phorm. II. 3. 64. Iniqua loqui. Adelph.
II. 1. 33. Iniqui, obrectatores. Hec. Alt. Prol. 46. Heaut.
Prol. 27. Adelph. Prol. 2. Aliquantum iniquior. Heaut.
I. 2. 27.

Initiare puerum. Phorm. I. 1. 15.

Initium.) Narrationis incipit mihi initium. And. IV.
2. 26. Nequeo mearum rerum initium ullum invenire
idoneum, unde exordiar narrare. Hec. III. 3. 1. & 2.
Unde ortum est initium irae. Hec. III. 2. 16. His rebus
annulus fuit initium inveniendis. Hec. V. 3. 23.

Injuria.) Animadvertere injuriam. And. I. 1. 129.
Tibi a me nulla orta est injuria. Adelph. II. 1. 35. Mus-
itare injuriam. Adelph. II. 1. 53. Accipere injuriam (ab
aliquo.) *Ibid.* Eun. IV. 6. 24. Phorm. V. 2. 4. Facere
alicui injuriam. Heaut. I. 1. 59. III. 3. 4. Hec. II. 2.
14. IV. 4. 68. *Absolute ponitur.* *Ibid.* vers. 70. Injuria
facta puellae, de stupro dicitur. Hec. III. 3. 41. *quam no-*
tionem Vesterbovius ad And. III. 2. 8. *adstruit ex* Plaut.
Aul. IV. 10. 64. Cistell. I. 3. 32. & 33. Injuria est mi-
hi tecum. Phorm. V. 7. 90. Expostulare cum aliquo in-
juriam. And. IV. 1. 15. Offerre alicui injuriam. Hec. V.
1. 13. Non injuriâ. And. I. 1. 33. Eun. III. 1. 43.
conf. And. II. 3. 3. Heaut. III. 3. 20. Quo jure, qua-
que (quave. *Priscian.*) injuria. And. I. 3. 9. *Aristoph.*
Plut. 233. Καὶ δικάως, καδίκως. *Addit Scholiastes:*
ἀντὶ τῶ παντὶ ῥόπῳ, ἕως Ἀττικῶν. Vest. In pater-
na injuria (matres filius solent esse auxilio.) Heaut. V. 2.
D d d d d 3 39.

39. Insanire ex injuria. Adelph. II. 1. 43. Injuriâ *adficere quum*. Phorm. V. 1. 3. Parentum injuriæ uniusmodi sunt ferme. Heaut. I. 2. 30. Injurias viri ferre. Hec. I. 2. 90. — matris ferre. Hec. III. 1. 21. Iræ faciunt injurias. Hec. III. 1. 27. Onerare *aliquem* injuriis. *o: injustis petitionibus*. Minell. And. V. 1. 8. Animus victus hujus injuriis *o: huc factis*. Hec. I. 2. 93. Injuriarum dicam scribere *alicui*. Phorm. II. 2. 15.

Injurius.) Ipsius sibi esse injurius videatur. And. II. 3. 3. Sibi *7. e. in se ipsum, ut qui se ipse macerat & sollicitat, non gnatum. ex interpretatione Vesterhovii; quam tamen ego in medio relinquo*. Multimodis injurius es. Heaut. II. 3. 79. Injurium est, *o: injustum*. Hec. I. 1. 14. & 15. Adelph. I. 2. 26. II. 1. 55.

Injussu meo. Hec. IV. 1. 47. IV. 4. 82. Phorm. II. 1. 1. Injustitia. Heaut. I. 1. 82. Adelph. III. 2. 5.

Injusta ac prava. Heaut. IV. 7. 11. Justa, injusta — obsequi. Adelph. V. 9. 33. Homine imperito nunquam quidquam injustius. Adelph. I. 2. 18.

Innatus.) Tanta vecordia innata cuicumque ut fiet. And. IV. 1. 2. Id omnibus innatum est. Hec. IV. 1. 28.

Innocens.) Ferte — innocenti auxilium. Adelph. II. 1. 1.

Innuere (alicui, & *absolute*), *nutu signum dare*. Eun. IV. 5. 9. Adelph. II. 1. 17. & 20.

Inopia. Heaut. III. 2. 17. And. I. 1. 42. Eun. V. 4. 15. Quid ego ex hac inopia nunc capiam; & quid tu ex hac copia. Phorm. I. 3. 15. Ad inopiam redigere *quem*. Heaut. V. 1. 46. Animum cupidum inopia incendere. Heaut. III. 2. 7.

Inops.) Subvenite inopi! Adelph. II. 1. 2. Inopis nunc te miserescat mei. Heaut. V. 4. 3. Inveniet inopem potius (*sc. uxorem tibi*) quam *&c.* And. II. 3. 22. Inopem ducere domum. Phorm. II. 1. 68. Vitam colere inopem. Heaut. I. 1. 65.

Inquam, *verbum asseverantis, aut adhortantis*. And. II. 4. 6. Heaut. V. 3. 12. I. 1. 33. Dicta jam ante *reventis*. Heaut. IV. 3. 16. *conf. praeced. 11.* Phorm. II. 3. 43. Inque. Heaut. IV. 7. 1.

Infania.) Tu homo adigis me ad insaniam. Adelph. I. 2. 31. Infans,

Infans, α : *infans es*. Eun. IV. 3. 15. Adelph. V. 8. 14. *conf.* And. III. 3. 3. Eun. III. 5. 8. Adelph. I. 2. 67. Infanire, α : *irā furere*. And. IV. 2. 9. Phorm. IV. 3. 37. Adelph. IV. 2. 22. IV. 7. 9. Cum ratione *infanire*. Eun. I. 1. 18. Minime miror qui infanire occipiunt ex injuria. Adelph. II. 1. 43.

Infanus. Eun. IV. 1. 4. V. 2. 22. Heaut. Prol. 32. Phorm. Prol. 6. Hic homines prorsum ex stultis infanos facit. Eun. II. 2. 23.

Infciens.) In malum infciens penē incidi. And. IV. 4. 43. Si peccavi, —, infciens feci. Heaut. IV. 1. 19. *conf.* Heaut. V. 2. 17. *Infciens* atque *imprudens*. Heaut. IV. 1. 20. Abi sis, infciens α : *stulte*. Phorm. I. 2. 9.

Infciitia.) Idem si vobis prodest, vos non facere, infciitia est. Eun. V. 9. 41. Quae infciitia est, advorsum stimulum calces. Phorm. I. 2. 27. Tantamne esse in animo infciitiam! Heaut. IV. 1. 17.

Infcitum, offerre injuriam tibi me &c. Hec. V. 1. 12.

Inscripsi — aedes mercede. Heaut. I. 1. 92. *Cod. Bem.* & *nonnulli al.* Inscripsi aedes. mercedem quasi &c. Vesterhov.

Infero.) Manum in sinum meretrici inferere. Heaut. III. 3. 5.

Intervire *alicui*. Heaut. III. 1. 9.

Insidiae.) Dico ego mihi insidias fieri. Eun. III. 3. 26. Insidias nostrae fecit adolescentiae. Phorm. II. 1. 44. In insidiis esse. Phorm. I. 4. 52. *var. lect.*

Insidiar.) Hicne tu, — non contra insidiabere? Hec. I. 1. 13.

Insignis contumelia. Eun. IV. 7. 1. Insigne aliquid facere *alicui*. Eun. V. 6. 31.

Insimulo.) Quod illum insimulas durum, id non est. Heaut. I. 2. 30. Si herum insimulas avaritiae. Phorm. II. 3. 12.

Insisto.) Quam insistam viam? Eun. II. 3. 3. Qua quaerere insistam via? Phorm. I. 4. 15. Vide, ne impulsus ira pravē insistas. Hec. III. 5. 34. Hanc habere orationem mecum a principio institit. Hec. III. 3. 21.

Insolens.) Quid tu Athenas insolens? 3: *insuetus*. And. V. 4. 4. Cicero [*pro Deiot. cap. 2.*], *Moveor loci insolentia*. Donat.

Insomnia Eun. II. 1. 13.

Insperante hoc. And. III. 4. 24.

Insperant.) *Occasio insperata*. And. III. 5. 57. *Insperatum gaudium*. Heaut. III. 1. 5.

Inspicere tamquam in speculum, in vitas jubeo. Adelp. III. 3. 61. *Tamquam in speculum, in patinas inspicere jubeo*. *Ibid.* vers. 75. *Inspicere Comordiam*. Eun. Prol. 21.

Instigare Phorm. III. 3. 14. V. 7. 76. And. IV. 2. 9. *Loquarne? incendam, taceam? instigem*. Phorm. I. 4. 9.

Instituere, intendere, conari. Phorm. IV. 2. 14. Eun. Prol. 19. *Quemquamne hominem in animum instituere, aut parare, &c?* Adelp. I. 1. 13. *Cursum instruere*. Phorm. V. 6. 8. *Animum ad cogitandum instituere (nequeo)*. Phorm. II. 1. 10.

Insto.) Num ego insto? Heaut. IV. 4. 16. *conf.* Hec. I. 2. 46. Phorm. IV. 5. 5. *Magis unum etiam instare, ut*. Heaut. V. 1. 22. *Instare, ut dicat*. Hec. V. 3. 29. *conf.* Eun. IV. 1. 5. *Numquam destitit instare, ut dicerem* —, usque adeo donec perpulit. And. IV. 1. 36. *seq.* Ille instat factum. And. I. 1. 120. *Partus instabat prope*. Adelp. III. 2. 9.

Instrenuus.) *Animus non instrenuus*. Heaut. I. 1. 68.

Instruere milites. Eun. IV. 7. 11. & 12. *Instructa pulchre ad perniciem (meretrix)*. Heaut. III. 1. 41. *Instructa sunt mihi in corde consilia omnia*. Phorm. II. 2. 7.

Insuecō.) Qui — fallere insuecit patrem. Adelp. I. 2. 30.

Insula.) *Navem fregit apud — insulam*. And. I. 3. 17.

Insulsus.) *Fatuus est, insulsus, tardus*. Eun. V. 9. 49.

Insultu.) *Fores calcibus insultare*. Eun. II. 2. 54.

Insim.) *Severitas inest in voltu, &c.* And. V. 7. 16. *Periculum in te inest, pro, tibi est*. Hec. III. 1. 46. *In amore haec — insunt vitia*. Eun. I. 1. 14. *In homine signa insunt* Adelp. V. 3. 36. *aliter*. *Ibid.* vers. 40. *Inspectans tabulam —, ubi inerat pictura haec*. Eun. III. 5. 36. *Vis boni in ipsa inest forma*. Phorm. I. 2. 58. *In hoc*

hoc (*homine*) *ineſt* elegantia. Eun. V. 9. 63. Magnum *ineſt* in ea (*puellâ, ſi redimatur*) lucrum. Heaut. III. 3. 48.

Inſuper etiam. Eun. V. 6. 13. Etiam inſuper. Eunn. IV. 3. 3. Adelp. II. 2. 38.

Integer.) Eum Plautus locum reliquit integrum. Adelp. Prol. 10. Narratque, ut virgo ab ſe integra — fiet. Hec. I. 2. 70. *conf.* verſ. 75. Ex integra Graeca, integram Comoediam — ſum acturus. Heaut. Prol. 4. Aetate integrâ eſſe. And. I. 1. 45. Eun. III. 2. 20. Uti cauſâ integrâ. Hec. I. 2. 5. Ad integrum *redit* haec oratio. Heaut. V. 3. 8. Reſtitui in integrum, æquom eſt, & bonum. Phorm. II. 4. 11. De integro *facere* Comoedias. And. Prol. 26. — — rationem inire. Heaut. IV. 2. 7. — — tibi eſt poteſtas conſulendi, quid velis. Phorm. I. 3. 22. Ecce autem de integro! Adelp. I. 2. 73.

Integraſco.) Hoc malum integraſcit. And. IV. 2. 5.

Integratio.) Amantium irac amoris integratio eſt. And. III. 3. 23.

Intelligentia. Hec. Alt. Prol. 29.

Intelligo.) Nihil intelligere, niſi idem dictum ſit centies. Heaut. V. 1. 8. Callide *intelligere*. And. I. 2. 30. Te intelligo reſiſſiſſe. Heaut. IV. 8. 2. Aliter evenire — intelligit. And. Prol. 4. *Ubi Donatus: Quod credimus, plerumque falſum; quod intelligimus, certum eſt.* Vereor ne parturire intelligat. Hec. III. 3. 53. Animum *alicujus* intelligere. Heaut. III. 1. 69. Me cenſen' potuiſſe intelligere extra oſtium, intus quæ egerint? Phorm. V. 6. 36. Sapere, intelligere. Adelp. V. 3. 41. Faciunt, nae, intelligendo, ut nihil intelligant. And. Prol. 17. „*Latinisſime dixit, Faciunt, ut nihil intelligant, pro eo, quod eſt ſimpliciter, nihil intelligunt, phraſi Ciceroni amata.* Noſter Hec. II. 2. 3.

Faciam

Ut tibi concedam.

Vide Boeckleri Chreſtomathiam. Eſt vero ὀξύμωρος ſpecies; quales. And. II. 1. 14. Eun. I. 1. 18. *Veſterborv.* Ho-
mini homo quid præſtat! ſtulto intelligens! Quid inter-
eſt! Eun. II. 2. 1. 2.

D d d d d 5

Intendere

Intendere *aliquid*. And. II. 2. 6. — fallaciam in *aliquem*. Heaut. III. 2. 2. — nervos suos in *aliqua re*. Eun. II. 3. 20. Repudio, quod consilium — intenderam. And. IV. 3. 18. Quae — periit parvula soror, hanc se intendit esse. Eun. III. 3. 19.

Inter.) Fingant inter se fallaciam. And. I. 3. 15. Id *agunt* inter se clanculum. Heaut. III. 1. 63. Valeant, qui inter nos discidium volunt. And. IV. 2. 14. Haec inter nos nuper notitia — est. Heaut. I. 1. 1. Dictum hoc inter nos fuit. Adelph. V. 3. 10. *conf.* Heaut. IV. 8. 8. Quasi nunc uorimus nos inter nos. Adelph. II. 4. 7. Inter se amare. Adelph. V. 3. 42. Una inter nos agere aetatem liceat. Hec. II. 1. 10. Inter se transigant ipsi. Hec. III. 5. 61. Ut anici inter nos simus. Phorm. II. 3. 84. Irae sunt inter Glycerium & gnatum. And. III. 3. 20. Pueri inter sese quam pro levibus noxiis iras gerunt! Hec. III. 1. 30. Rem narrabit — quae inter vos intervenit. Hec. III. 2. 16. Inter vias. Eun. IV. 2. 1.

Intercedo.) Unde ira inter eas intercessit. Hec. III. 1. 25. Dum intercedet familiaritas. Phorm. IV. 1. 17. Aegritudo gaudio *intercedit*. And. V. 5. 5. Neque pretium, neque *res ulla intercessit*. Adelph. IV. 2. 56.

Intercipio.) Quod nos capere oportet, haec intercipit. Eun. I. 1. 35.

Interdico, ne extulisse extra aedes puerum usquam velis. Hec. IV. 1. 48. Interdixit hariolus. Phorm. IV. 4. 27.

Interdiu. Adelph. IV. 1. 15.

Interea, dum. Eun. V. 2. 55. *conf.* Heaut. II. 3. 1. Phorm. I. 2. 41. Dum —, interea. Adelph. V. 2. 10. Heaut. II. 3. 16. Quam interea. Hec. Alt. Prol. 31. III. 4. 8. Usque dum —, interea usque &c. Heaut. I. 1. 86. Interea loci. Eun. I. 2. 45. II. 2. 24. Heaut. II. 3. 16.

Intereuntus.) Intereuntam (*filium*) oportuit. Heaut. IV. 1. 22.

Intereor.) Nullus sum. — Perii! interii! Hec. III. 1. 42.

Interess.) Quid interest! Eun. II. 2. 2. Hoc pater ac dominus interest. Adelph. I. 1. 51. Nimium inter vos —, perninium interest. Adelph. III. 3. 39. Quasi vero paullum interfiet. Eun. IV. 4. 18. *add.* And. IV. 4. 45.

Interficio.)

Interficio.) Nunc est —, interfici cum perpeti me possum. Eun. III. 5. 3.

Interim dum. Eun. V. 2. 3. Sed interim de symbolis quid actum est? Eun. III. 5. 59. Sed interim, quid — jamdudum gnatus cessat? Heaut. V. 1. 9. Gall. *Mais à propos.* Island. Medal annata orba.

Interior.) In interiore parte (*aedium*) ut maneam solus cum sola. Eun. III. 5. 31.

Interloqui alteri. Heaut. IV. 3. 13.

Interminor.) Edixin' tibi? interminatus sum, ne &c.? And. III. 2. 16. add. Eun. V. 1. 14.

Intermitto.) Numquam unum intermittit diem, quin &c. Adelp. III. 1. 6.

Internuntius.) Nequis — internuntius clam a milite ad illam cursitet. Eun. II. 2. 56. Internuntii, *de ancillabus.* Heaut. II. 3. 57. *sed arbitror Poëtam masculino genere usum, ut sententiam redderet magis universalem.*

Intero.) Tute hoc intristi: tibi &c. Phorm. II. 4. 2.

Interrogo.) Recte sane interrogasti. Eun. V. 6. 11.

Intertrimentum.) Sine magno intertrimento non potest haberi. Heaut. III. 1. 39.

Intervenire. absolūtē. And. IV. 3. 17. Phorm. I. 2. 41. Adelp. III. 3. 52. — *alicui.* Eun. III. 5. 5. Heaut. II. 3. 40. *Intervenire, s: incommodē evenire.* Hec. Prol. 2. Heaut. IV. 2. 1. Rem narrabit — quae inter vos intervenit. Hec. III. 2. 16.

Intimus est eorum consiliis. And. III. 3. 44. *Intimum habere quem.* Eun. I. 2. 47.

Intro.) Vos isthaec intro auferte. And. I. 1. 1. Intro adspexi. And. II. 2. 28. Ire intro. Hec. V. 1. 27. Eun. V. 3. 8. & 12. *saepe alibi.* Intro eo. Eun. V. 5. 12. Intro ad nos venit. Eun. V. 7. 2. Concedam hinc intro. Eun. I. 2. 126. *Conjicere se intro.* Heaut. II. 3. 36. Intro abripi. Adelp. II. 1. 27. Intro admittere quem. Hec. II. 1. 40. III. 1. 49. Se intro corripere. Hec. III. 3. 5. Intro ad heram accedere. Phorm. V. 6. 25. Recipit se intro denuo. Phorm. V. 6. 39. Huc est intro latus lectus. Heaut. V. 1. 30. Duc me intro ad &c. Adelp. III. 4. 61.

Introducere quem. Eun. V. 2. 70. III. 2. 39. Phorm. V. 6. 25. *Introco.)*

i. *Introeo.*) Cur non recta introibas? Eun. I. 2. 7. Filius troiit videre. Hec. III. 2. 10. Introiit in aedes ater alienus canis. Phorm. IV. 4. 26. Introire neminem video, exire neminem. And. II. 2. 26. Qui vidisse eum diceret exeuntem, aut introeuntem ad amicam. Hec. IV. 1. 36.

Intromittam commissuram (Phaedriam.) Eun. III. 1. 52.

Intromissus non est. Eun. I. 2. 3.

Introrumpo.) Cesso huc introrumpere? Eun. V. 6. 26.

Intuitur nos. Heaut. II. 4. 23. Terram intuens modeste. Eun. III. 5. 32.

Intus.) Illis quae sunt intus, clamat de via. And. III. 2. 11. Obscra ostium intus. Eun. IV. 6. 25. Hic intus. Hec. I. 2. 23. Sequere hac me intus ad Glycerium nunc. And. V. 6. 14. Est Simo intus? And. IV. 4. 50.

Invado.) Dolor repente invasit. Hec. III. 2. 21.

Invenio.) Hanc primus inveni viam. Eun. II. 2. 16. Malum invenire. Heaut. II. 1. 17. Invenire fallaciam. Heaut. III. 3. 36. Remedium rei invenire. Phorm. IV. 3. 11. And. III. 1. 10. *conf.* Phorm. I. 4. 8. & 23. Argentum invenire (*alicui.*) Heaut. II. 3. 88. Phorm. III. 3. 1. & 4. V. 2. 13. Heaut. III. 2. 1. Amicum sibi invenire. Phorm. V. 1. 1. Sibi generum, filiae virum invenire. And. III. 3. 39. *conf.* And. II. 3. 22. Aliquid inveni — quod ames. Eun. II. 3. 16. Laudem invenire. And. I. 1. 39. — causam. And. II. 3. 7. Heaut. V. 2. 36. — rem (bona) labore. Heaut. V. 4. 17. IV. 7. 13. — orationem. And. II. 4. 4. Domum, uxorem, liberos invenire. And. V. 3. 20. Invenire aliquem in culpa. Hec. III. 1. 10. Invenire Prologum. Phorm. Prol. 15. Invenire, *cognoscere, comperire.* Heaut. IV. 1. 44. Hec. III. 1. 20. V. 4. 5. Curabo inventum. And. IV. 2. 1. Reddam *inventum.* Phorm. III. 3. 26. Hoc tibi inventum dabo. And. IV. 1. 60. Inventum est falsum. And. III. 2. 33. Inventa est civis. Eun. V. 9. 6. *conf.* V. 5. 10. & 11. Inveniam — hodie, parem ubi referam gratiam. Eun. IV. 4. 52. Quod me in te sit facere dignum, inveniero. Heaut. I. 1. 56. Hominem propere invenire. Phorm. V. 6. 5. Facite, fingite, invenite, efficite, qui detur tibi. And. II. 1. 34.

Inventor,

Inventor, inceptor, perfector (nearum voluptatum)!

Eun. V. 9. 5.

Inventum.) Ut te Dii — cum tuo istoc invento — perduint. Heaut. IV. 6. 7.

Invenustus homo. And. I. 5. 10. Ἀναφρόδιτος εἰς τὰ ἐρωτικά. contra Hec. IV. 5. 8. Locutio translata a lusu talorum, in quo Veneris jactus erat felicissimus, canis infelicissimus. Propert. IV. 9. 20.

Me quoque per tales Venerem quaerente secundos

Semper damnosum subsiliere canes.

Eodem ratione Sulla Latinis Felix, Graecis Ἐπαφροδίτης, quasi dicas, Venuustus cognominatus est. Vesterhov.

Inversa verba — abstine. Heaut. II. 3. 131.

Investigo.) Ubi quaeram? ubi investigem? Eun. II. 3. 2. Neque ille investigatur. Phorm. V. 1. 9. Nihil tam difficile est, quin quaerendo investigari possit. Heaut. IV. 2. 8.

Inveterasco.) Novas qui — feci ut inveterascerent. Hec. Alt. Prol. 4.

Invidere omnes mihi. Illi invidere misere. Eun. III. 1. 20. & 22.

Invidio.) Judices saepe propter invidiam adimunt diviti. Phorm. II. 1. 46. Sine invidia laudem invenire. And. I. 1. 39.

Invidus.) At istos invidos Dī perdant! qui &c. Hec. III. 5. 19.

Invisus.) Scio — iis fore meum conspectum invisum hodie. Hec. V. 2. 22. Invisos omnes nos esse illis sentio. Hec. III. 1. 48. Vobis vita mea invisā est. Adelph. V. 9. 32. Hic video me esse invisam immerito. Hec. IV. 2. 21. Nae nos sumus mulieres inique aequae invisae viris. Hec. II. 3. 1.

Invitat tristis: mausit. Eun. IV. 1. 8. Thais — invitare, ut hominem invitet. *Ibid.* vers. 5. Quam vellem Menedemum invitatum, ut nobiscum esset hodie, amplius. Heaut. I. 2. 11.

Invitus feci: lex coegit. Phorm. II. 1. 6. Vi coactum te esse invitum, lege, judicio. Phorm. I. 4. 37. Nulla est

est tam facilis res, quin difficilis fiet, quam invito facias. *Proverbialis sententia.* Heaut. IV. 6. 2. Haud invito ad aures sermo mihi accessit tuus. Hec. III. 5. 32. Invitum *servare.* Heaut. III. 2. 24. Video filium invitum sane mulierem ab se amittere. Phorm. V. 7. 27. Feci hodie ut fierent (nuptiae) — invito Pamphilo. And. III. 4. 24. Uxor, liberi inventi, invito patre. And. V. 3. 20. Me invito. Heaut. IV. 5. 47. Adelph. II. 1. 44. Invitis omnibus. Adelph. II. 1. 4. Dic me hic oppido esse invitam. Heaut. IV. 4. 12.

Inultum auferre (ferre) *quid.* And. III. 5. 4. Heaut. V. 1. 45.

Invocatus.) Postulo, mihi invocato ut sit locus semper. Eun. V. 9. 29.

Involare unguibus in oculos *alteri.* Eun. IV. 3. 6. In capillum involare *alteri.* Eun. V. 2. 20.

Jocari. Eun. II. 3. 86. Heaut. IV. 4. 7.

Jocularium audaciam! Phorm. I. 2. 84. Jocularium malum. And. IV. 4. 43. *Pro gravi, & molesto, ac nimio.* κατ' ἀντίφρασιν. Donat.

Jocus.) Hic — si occeperit, ludum, jocumque dices fuisse illum alterum, praeut &c. Eun. II. 3. 8. Quam jocos rem voluisti a me —, quin &c.? Eun. I. 2. 99. Jocos' an ferid' illaec dicat, nescio. Heaut. III. 2. 30.

Ipsē, vel Ipsus.) Homo ipse nusquam est. Is est, an non est? ipse est. Eun. III. 4. 5. & 8. Ille ipse. Hec. IV. 1. 45. Is est ipse. Phorm. I. 3. 26. Seui animam primum exstinguerem ipsi. Adelph. III. 2. 16. Ipsum hunc orabo. And. II. 1. 12. Te ipsum exspectabam. Eun. IV. 6. 5. Apud ipsum lacum est pistrilla. Adelph. IV. 2. 44. In ipso articulo oppressit. Adelph. II. 2. 21. Ipsus *de hero.* And. II. 2. 23. *cont.* Eun. III. 3. 29. *Servi heros, discipuli magistrōs vocabant.* Ipsos & ἄνδρας. Plaut. Cas. IV. 2. 11.

Ego eo quo me ipsa misit.

sc. vera. Evang. Matth. VIII. 24. αὐτὸς δὲ ἐκάθυσθε, ἡ. ε. ὁ Ἰησοῦς. Vesterhov. Virgo ipsa facie egregia. Phom. I. 2. 50. Capillas passus, nudus pes, ipsa horrida.

rida. *Ibid.* vers. 56. Ni vis boni in ipsa inesset forma.
Ibid. vers. 57. & 58. Senectus ipsa est morbus, & per se,
 etsi nihil aliud accedat. Phorm. IV. 1. 9. Res reduxit me
 ipsa in gratiam. And. V. 4. 45. Ipsam rem — locutus.
 And. I. 2. 31. Si non ipsa re istuc tibi dolet. Simulare
 &c. Adelph. IV. 7. 15. Quantum ex ipsa re conjecturam
 cepimus. Heaut. II. 3. 25. Itane attemperate venit hodie
 in ipsis nuptiis. And. V. 4. 13. Istuc ipsum. Da. Atque
 istuc ipsum nihil periculi est. And. II. 2. 13. Ipsum istuc
 mihi in hoc est. Phorm. III. 2. 23. An quia pudet?
 Ch. Id ipsum. Eun. V. 2. 69. Ipsum id metuo, ut cre-
 dant. Adelph. IV. 4. 17. In ipso tempore eecum ipsum
 obviam. And. III. 2. 52. Nostin' hanc —? An. Novi,
 nempe opinor Thaidem. Ch. Istam ipsam. Eun. III. 5. 15. 16.

Ira inter eas intercessit. Hec. III. 1. 25. Ira decedit,
 (abscedit ab eo.) Hec. III. 5. 55. V. 2. 15. Iram evo-
 mere in aliquem. Adelph. III. 2. 14. Iram expedire. Hec.
 III. 1. 11. — conciere. *Ibid.* vers. 33. — missam facere.
 Hec. V. 2. 14. — alterius in se derivare. Phorm. II. 2. 9.
 Minue vero iram. Phorm. II. 3. 88. Ne impulsus ira
 prave insistas. Hec. III. 5. 34. Incendor ira, esse ausam
 facere haec te &c. Hec. IV. 1. 47. Irae (magnae) sunt in-
 ter illos. And. III. 3. 20. Amantium irae, amoris inte-
 gratio est. *Ibid.* vers. 23. Irae sunt ampliores. Hec. III.
 1. 9. Irae maxumae interdum non faciant maximas inju-
 rias. Hec. III. 1. 27. Celare iras. Hec. II. 2. 11. Iras
 gerere inter se. Hec. III. 1. 30. Quibus iris impulsus
 nunc in illam iniquos fieri? Hec. III. 5. 35.

Iracundia.) Adjutor iracundiae. Adelph. I. 2. 66. Re-
 medium invenire iracundiae alterius. Phorm. I. 4. 8. Ira-
 cundiam omittere. Adelph. IV. 7. 37. — reprimere.
 Adelph. V. 3. 8. — alterius ulcisci. Phorm. I. 4. 12.
 Prae iracundia non sum apud me. Heaut. V. 1. 47. Ar-
 dere iracundia. Adelph. III. 2. 12.

Iracundus.) Saepe est, quibus in rebus alius ne iratus
 quidem est; quin de eadem causa est iracundus factus ini-
 micissimus. Hec. III. 1. 28. & 29. Tu quoque proterve
 iracundus es. Hec. III. 5. 53. Animo iracundo ferre quid.
 Hec. IV. 1. 53.

(Irafcor.)

Iraſcor.) Cum velit tibi jure iraſci, non queat. And.
II. 3. 20.

Iratuſ, atque aegre ferens. And. I. 1. 110. Meritò iratuſ eſt. Hec. III. 5. 55. Tibi — iratuſ ſum graviter. Hec. IV. 4. 1. In aliqua re (ob aliquam rem) iratuſ. Hec. III. 1. 28. (V. 2. 14. Heaut. V. 2. 37.) Memini relinqui me, Deo irato meo. Phorm. I. 2. 24. Nefcio: niſi mihi Deoſ ſatiſ ſcio fuiſſe iratoſ, qui &c. And. IV. 1. 40. & 41.

Irides in re tanta? Heaut. V. 2. 29. Irridere aliquem. Eun. III. 1. 35. V. 7. 17. Phorm. IV. 3. 64. Hec. Alt. Prol. 46. Aperte irridenſ. Phorm. V. 7. 63. Irrideor? And. III. 2. 20. Indignuſ noſ eſſe irriſaſ modis. Eun. IV. 4. 42.

Irritor. Phorm. V. 7. 39. Si magis irritatuſ fiet. Adelph. II. 4. 18. Ita ſum irritatuſ, animuſ ut nequeam ad cogitanduſ inſtituere. Phorm. II. 1. 10. Dum animuſ irritatuſ eſt. And. III. 4. 18.

Irrituſ.) Quod modo erat ratuſ, irrituſ eſt. Phorm. V. 7. 58.

Irruere in aedeſ alienaſ. Adelph. I. 2. 8. — ſe intro. Adelph. IV. 2. 11. Quam mox irruimuſ? Eun. IV. 7. 18. *Is, Ea, Id*) Fuit olim ſenex, mercator: navem iſ fregit apud Andruſ: iſ obiit mortem. And. I. 3. 17. & 18. Eſtne hic Crito? iſ eſt. And. IV. 5. 7. Iſ eſſem verè, qui ſimulabar. Eun. III. 5. 58. Iſ quamobrem huc veneram. Adelph. III. 3. 81. Pater iſ nihili pendit. Adelph. III. 4. 6. Eum Plautuſ locuſ reliquit integruſ: eum hic locuſ ſumſit ſibi. Adelph. Prol. 9. & 10. ubi priuſ eum poſituſ eſt, pro. quem. Illam familiam dari mihi obviam, ut iram in eoſ evomam. Adelph. III. 2. 14. Suſpicio de me incidit, neque ea immerito. Adelph. IV. 4. 7. Ea ad hoſ redibat lege hereditaſ. Hec. I. 2. 97. 3: *ejuſ, l. ob eo relicta*. Ob eam rem —, quia. Adelph. V. 9. 32. Ob eam rem —, quod. Hec. V. 2. 14. Ob eam rem —, ut. Hec. Prol. 6. Ea lege atque omine, ut. And. I. 2. 29. Ea lege —, ſi. Heaut. V. 5. 10. Ea gratia —, ne. Heaut. IV. 5. 20. Ea jam aetate ſum, ut. Hec. V. 1. 10. Nunc id operam do, ut. And. I. 1. 130. Te id dare operam,

operam, qui —, quam id loqui, quo And. II. 1. 7. &
 8. Id agam, mihi qui ne detur. And. II. 1. 35. Si id
 succenseat nunc, quia. And. II. 3. 2. & ob id. *fr.* : Nunc
 id prodeo, ut. Eun. V. 7. 4. Id vero serio triumphat.
 Eun. III. 1. 3. Id propterea — hunc venientem sequor.
 And. II. 5. 3. Idque adeo miror, quomodo. Heaut.
 V. 3. 2. Id quod me repente adspexerant. Hec. III. 3. 8.
 In id redactus sum loci, ut. Phorm. V. 7. 86. Cogito
 id, quod res est. Adelph. II. 1. 52. Eo pacto —, quum.
 Hec. III. 5. 24. Tu haud quidquam mihi, nisi ea, quae
 &c. And. II. 1. 38. Coepi aliam rem ex alia cogitare, &
 ea omnia &c. Eun. IV. 2. 3.

Istac.) Abi sane istac, istorum, quod vis. Heaut. III.
 3. 27.

Iste tuus ipse sentiet. Adelph. I. 2. 59. Iste, *in repre-*
hensi-ue & odio adhibetur. And. Prol. 15. Eun. I. 2. 112.
 Heaut. III. 3. 28. V. 2. 20. *olibi.* Quis fuit igitur? *Py.*
 Iste Chaerea, iste cphobus. Eun. V. 1. 7. & 8. Nihil me
 istius facturum. Heaut. III. 3. 10. Egon' quidquam cum
 istis factis tibi respondeam? Eun. I. 2. 73.

Istic, & *in ea re.* And. II. 5. 9. Heaut. II. 3. 113.
 Ausculta. *pu.* Istic sum. Hec. I. 2. 39. Quid istic? Heaut.
 V. 5. 20. *Vide mox;* Quid istuc?

Istic, istaec, istoc vel istuc.) Qui istic mos est? Heaut. III.
 3. 1. Ad eundem istunc modum. Adelph. III. 3. 70.
 Istaec quidem contumelia est. Heaut. III. 3. 5. istaec
 res est. Adelph. III. 3. 64. Omitte — tuam istanc ira-
 cundiam. Adortus jurgio fratrem de Psaltria istac. Adelph.
 IV. 7. 37. III. 3. 51. Ergo Istic quoque interdum est *re-*
prehensionis & indignationis vocula, quemadmodum Iste.
 Quid istuc? *Formula.* Eun. II. 3. 96. And. III. 3. 40.
conf. Adelph. V. 8. 33. Quid istuc — ornati est? Eun.
 II. 2. 6. Quid istuc mali est? Phorm. I. 4. 7. — —
 verbi est? — — turbae est? — — negoti est? Phorm.
 II. 2. 29. V. 8. 1. V. 3. 33. Quid istuc, Sannio, est,
 quod te audio nescio quid concertasse &c.? Adelph. II.
 2. 2. Ego istuc aetatis, non amor operam dabam. Heaut.
 I. 1. 58. Hocce agis, an non? *Da.* Ego vero istuc.
 And. I. 2. 15. Istuccine interminata sum? Eun. V. 1. 14.

E e e e e

Istos

Istoc vilius. *Formula.* Adelph. V. 9. 24. Istoccine pasto oportet? Adelph. IV. 7. 14. Dī istaec. *Formula.* Heaut. V. 4. 15.

Istinc excludere. Hec. III. 2. 4.

Istiusmodi.) Et vos esse istiusmodi, & nos non esse, &c. Heaut. II. 4. 7.

Istoc.) Accede illuc, nimum istoc abiisti. Adelph. II. 1. 15.

Istorsum, *vid.* istac. Concede hinc a foribus paululum istorsum. Phorm. V. 1. 14.

Istuc. *Adverb.*) Concede istuc paululum. Eun. IV. 14. 39. V. 9. 38. Post istuc veniam: *ad id narrandum.* Heaut. II. 3. 33. Istuc ibam. *simili translatione.* Adelph. V. 3. 35.

Ita. *Adverb. affirmandi.* And. V. 2. 9.

Ita. Itane.) Ita tum discedo ab illo, ut qui &c. And. I. 1. 121. Ita ut sit: *ut fieri solet. Habet formulae speciem.* Vest. And. I. 1. 53. Ita ajunt. *Trepida confessio* [Müll. Hult. & Lindenbrog. *trepida consensio*], & quasi inviti *responsio.* Donat. And. I. 2. 21. Hec. III. 2. 22. Heaut. IV. 8. 13. Adelph. V. 8. 7. Ita praedicant. And. V. 3. 4. Ita erat res, & tales erant circumstantiae, aut, talis erat rei status. Eun. I. 2. 17. Nunc ita tempus est mihi, ut &c. Heaut. IV. 5. 35. Ita vita est —, quasi, quum &c. Adelph. IV. 7. 21. *conf.* Heaut. II. 3. 77. Ita me Dī bene ament, ut. Phorm. I. 3. 13. Ita velim me promerentem ames, ut. Adelph. IV. 5. 47. Ita mihi atque huic sis superstes, ut ex me atque ex hoc natus es! Heaut. V. 4. 7. Ita me Dī ament, credo. And. V. 4. 46. Haec ita ut sunt, cautim, &c. Heaut. IV. 4. 30. Ita est homo: talis, est ingenio. Adelph. I. 2. 63. *conf.* II. 1. 17. Ita uti si. Eun. I. 2. 37. Ita —, ne. Heaut. IV. 5. 35. Phorm. V. 2. 3. Ut —, ita. Hec. III. 3. 20. Adelph. III. 3. 45. Ita, adeo, tam. Hec. Prol. 4. III. 4. 9. *alibi.* Ita, valde. And. Prol. 11. Donat. Ita, deinde. Adelph. III. 2. 36. Itane tandem, quæso, Menedeme, ut &c. Heaut. V. 2. 1. Itan' contemnior abs te? aut itane tandem idoneus tibi videor esse &c.? And. III. 2. 12. Itan' parvan mihi fidem esse apud te? Phorm. V. 3. 27.

Itaque, & ita.) And. III. 3. 18. Hec. II. 1. 10. IV. 2. 3. & 20. Itaque ergo amantur. Eun. II. 3. 25. *Itaque,*

Itaque, ut ne viderem, — effugi. Eun. V. 5. 3. Itaque adeo uno animo omnes socrus oderunt nurus. Hec. II. 1. 4. Itaque adeo magnam mihi injecit curam. Adolph. IV. 5. 76.

Item ut, *tanquam*. Phorm. II. 3. 66. Et item. Adolph. II. 2. 22. Unus, & item alter. And. I. 1. 50. Non item. Eun. III. 1. 8. Ille — item contra me habeat. Adolph. I. 1. 25. Tu alterum, ego item alterum. Adolph. I. 2. 51.

Iter.) Evenit, senibus — iter ut esset. Phorm. I. 2. 16. Iter hac habui. Eun. V. 9. 35. Pergam, quod coepi, hoc iter. Hec. I. 2. 119. Iter hoc *mihi* incommodum evenit. Hec. III. 4. 1. Dicam in itinere. Phorm. III. 3. 34. *add.* Heaut. II. 3. 30.

Iterum sic memento. Adolph. III. 3. 72. Iterum reverti. Adolph. IV. 1. 9. — referre *Comoediam*. Hec. Prol. 7. Judicium de eadem causa iterum reddere *alicui*. Phorm. II. 3. 57.

Idem, *absolutè*. Phorm. II. 3. 50. Eun. II. 1. 4. Idem ut. Eun. I. 2. 13. Hec. III. 1. 32. *alibi*. Idem ut *fi*. Phorm. II. 3. 62. Ut —, idem. Hec. II. 2. 9.

Itio.) Haecine erant itiones crebrae —? Phorm. V. 8. 23. Jubeo, cogo, atque impero. Eun. II. 3. 97. Jubeo Chremetem. And. III. 3. 1. *plenè hoc enuntiatur*. Adolph. III. 4. 15. Matris ferre injurias me pietas jubet. Hec. III. 1. 21. Lex jubet. Phorm. I. 2. 76. II. 1. 66. II. 3. 62. & 67. Quod jussi ei dare bibere, —, date. And. III. 2. 4. *vid.* Impero. Justi, *pro jussisti*. Eun. V. 1. 15. Adolph. V. 9. 1. Quia tu tantopere jusseras. Heaut. IV. 5. 38. Jube, maneat. Heaut. IV. 4. 15. *conf.* Eun. IV. 4. 24. Adolph. V. 7. 16. Pro illo jubeam me illuc deducier. Eun. III. 5. 24. i. e. *deduci faciam*. *sic* Heaut. IV. 5. 27. Phorm. V. 7. 29. *alibi*. Thaidi me dedam, & faciam quod jubeat. Eun. V. 8. 2. Tantum jussus sum. Phorm. IV. 4. 2. Proximo jussa est dari. Phorm. II. 3. 69.

Judex.) Tu es judex. Heaut. II. 3. 111. Te judice. Hec. II. 2. 13. *Iniquus judex in alterum*. Heaut. II. 1. 1. Vos eritis judices. Adolph. Prol. 4. Dilucide expedivi —

judicibus. Phorm. II. 3. 53. Ad judices venire. Phorm. I. 2. 79. II. 1. 52. *Judicium iniquitas notatur*. *Ibid.* *vers.*

45. -6. -7. *Judex non potest noscere iusta tacentis rei.* Ibid. vers. 49. & 50.

Judicium.) Cras est mihi iudicium. Eun. II. 3. 47. *Tuum iudicium facio.* Heaut. Prol. 12. Ejus iudicio permitto omnia. Phorm. V. 8. 56. Reddere *alicui* iudicium (de aliqua causa.) Iudicium adipisci (de aliqua causa.) Phorm. II. 3. 57. & 59. Iudicio cogi. Phorm. I. 4. 37.

Judico.) Te — fortunatam iudico. Heaut. II. 4. 1. Abi: virum te iudico. Adelp. IV. 2. 25. Mea quidem sententia iudico — esse aequum &c. Adelp. V. 9. 3. Hominem maximi pretii te esse hodie animo iudicavi meo. Adelp. V. 6. 4. Haec male iudicas. Adelp. I. 2. 20. *Alios* ex suo ingenio iudicare. Heaut. V. 1. 7. *conf.* Eun. II. 11. 8. Id ita esse, vos — iudicare poteritis. Eun. Prol. 29. Prospicere, aut iudicare &c. Hec. IV. 1. 34.

Jugulo.) Suo sibi hunc gladio jugulo. Adelp. V. 8. 35. Jugularas hominem. Eun. III. 1. 27.

Junceae virgines. Eun. II. 3. 24.

Jungo.) *Amicum* sibi *jungere* quem. Hec. V. 2. 32.

Juno Lucina, fer opem! &c. And. III. 1. 15. Adelp. III. 4. 41.

Jupiter magne! Eun. IV. 4. 42. *conf.* Adelp. IV. 6. 2. At ita me servet Juppiter! ut &c. Phorm. V. 3. 24. O Juppiter! serva obsecro haec nobis bona. Eun. V. 9. 18. Pro supreme Juppiter! *Exclamatio mirantis cum indignatione.* Adelp. II. 1. 42. Jovem — Danae misisse ajunt in gremium imbrem aureum. Eun. III. 5. 36. Si ex capite sis meo natus item, ut ajunt Minervam esse ex Jove. Heaut. V. 4. 12. & 13.

Juramentum *vulgo dicitur*, pro jusjurandum. Donat. ad And. IV. 3. 13.

Jurgare. Adelp. I. 1. 55. — cum aliquo. And. II. 3. 15. V. 1. 19.

Jurgium. Phorm. V. 2. 13. Inde ad jurgium. Eun. IV. 1. 12. Porto hoc jurgium ad uxorem. Hec. III. 5. 63. Adortus jurgio fratrem. Adelp. III. 3. 50.

Furo.) Vel hic Pamphilus jurabat quoties Bacchidi! quam sancte! Hec. I. 1. 3. Fidem dans, jurans se &c. Adelp. III. 4. 27.

Jus

Jus summum saepe summa malitia (*Al. injuria*) est. Heaut. IV. 5. 48. Quod vos jus cogit, id voluntate impetret. Adelphi. III. 4. 44. Te jus non fuerat *id facere*. Adelphi. IV. 5. 52. Si jus, si fas est. Hec. III. 3. 27. Mihi idem jus aequom est esse (*tecum*), quod mecum est tibi. Adelphi. V. 3. 15. Anne hoc adipiscar, quod jus publicum est? Phorm. II. 3. 65. Qui neque jus, neque bonum, atque aequom sciunt. Heaut. IV. 1. 29. Suum jus *persequi*. Adelphi. II. 1. 9. — — *postulare*. Ibid. vers. 47. Meum jus est, ut. Hec. II. 2. 1. In jus ducito hominem. Eun. IV. 6. 30. In jus ambula. Phorm. V. 7. 43. In jus eamus. *Ibid.* vers. 88. Omnia pro jure suo agere. Adelphi. I. 1. 27. De suo jure concedere paululum. Adelphi. II. 2. 9. Eodem ut jure uti senem liceat, quo jure sum usus adolescentior. Hec. Alt. Prol. 2. & 3. Jure, 3: *merito*. And. II. 3. 20. III. 5. 2. Quo jure, quaque injuria (praecepitem me in pistrinum dabit.) And. I. 3. 9. *Proverbiale hoc est: qualia sunt, fas & nefas, nolis velis. Donat. Vid. supra, Injuria.*

Jus. *Liquor.*) Ex jure hesterno panem atrum vorare. Eun. V. 4. 17.

Jusjurandum.) Si — opus sit ad herum jusjurandum mihi. And. IV. 3. 13. *Ubi Donatus, & quidam Mff. legunt, Jurandum.* Neque fides, neque jusjurandum repressit (eum.) Adelphi. III. 2. 8. Jusjurandum dabitur, te esse &c. Adelphi. II. 1. 11. Jurijurando alterius fidem habere. Hec. V. 4. 30. Dabo jusjurandum, nihil esse istorum, tibi. Hec. IV. 4. 75. Aliud si scirem, qui firmare meam apud vos posseim fidem, sanctius quam jusjurandum, id pollicerer tibi, Lache, &c. Hec. V. 1. 23. & 24. Jusjurandum polliceri cui. *Ibid.* vers. 27.

Justitia.) Ut meae stultitiae in justitia tua sit aliquid praesidi. Heaut. IV. 1. 33.

Justa servitus. And. I. 1. 9. *Id est, moderata, aequalis [forte, aequabilis.] cui contrarium ait Virgilius [Georg. I. 164.]*

& iniquo pandere rastro.
Et [Georg. III. 347.]:

Injusto *sub fasce viam dnm carpit.* Donat.

Causa justa. Heaut. Prol. 41. Bona atque justa res & factu facilis. Heaut IV. 3. 26 Justa — causa, facilis, vincibilis, optima. Phorm. I. 4. 49. Justa, injusta — *obsequi.* Adelph. V. 9. 33. Qui (*judex*) possit noscere tua justa, ubi tute verbum non respondeas? Phorm II. 1. 50. & 51. Haruspex vetuit — quae causa est justissima. Phorm. IV. 4. 29. & 30.

Juvo.) Id demum juvat; si. Adelph. II. 3. 2. Qui *voluptati* sunt *obsequentes*, haud multum heredem juvant. Hec. III. 5. 10. Aut consolando, aut consilio, aut re juvero. Heaut. I. 1. 34.

L.

Labascit. Adelph. II. 2. 31. —, victus uno verbo. Eun. I. 2. 96.

Labefacio.) Omnes dentes labefecit mihi. Adelph. II. 2. 36.

Labefactari ab *aliquo.* Eun. III. 3. 3.

Labia.) Adcurrit ad me — tremulus, labiis demissis, gemens. Eun. II. 3. 44.

Labor, vel Labos.) *Objicitur mihi labos.* Hec III. 1. 6. Vacivum tempus nullum dare sibi labori. Heaut. I. 1. 39. Suo labori haud parcere. Hec. II. 1. 29. Laborem capere. Heaut. II. 4. 19. — — inanem. Hec. III. 2. 9. ex quo, (ob quem.) And IV. 3. 5. *Translatio facta a frugibus & redditu annuo.* Vest (V. 2. 9.) — sibi tollere. Hec. Alt Prol. 9. Labor alienus: *alterius.* Eun. III. 1. 9. Cum labore maximo. Heaut. Prol. 40. Labore invenire bona. Heaut. IV. 7. 13. V. 4. 17. Fructum pro labore ferre. Adelph. V. 4. 16. Sine labore *potiri* commoda. *Ibid.* vers. 17. Removeri ab labore. Hec. Alt. Prol. 15. Sine labore: *haud gravatim, aut, nisi tibi molestum est.* Hec. III. 3. 30. Labor, molestia animi, aegritudo. Heaut. I. 1. 30. *alibi.* Labor, & dolor, *conjunguntur.* And. V. 1. 12. Labor, & libido, *opponuntur.* And. I. 1. 59.

1. 59. Ad laborem impellere *alterum*. Heaut. I. 1. 113. Laborem fugere. *Ibid.* Ut aliqua pars laboris minuat^r mihi. Heaut. Prol. 42. Labor mihi levis *est*. Heaut. II. 4. 19.

Laboriosa *Fabula*. Heaut. Prol. 44. Deambulatio quam non laboriosa. Heaut. IV. 6. 3.

Laborare *proprie*. Heaut. I. 1. 37. & 87. Laborat e dolore (*puerpera*.) And. I. 5. 33.

Labrum *discindere*. Adelph. IV. 2. 20.

Lacero.) Ne cuiusquam misereat: quin spolies, mutiles, laceres Hec. I. 1. 8. Vah! quibus illum lacerarem modis. Adelph. III. 2. 17.

Laceſſo.) Age nunc, Phormionem, qui volet, laceſſito. Phorm. V. 8. 38. Si non laceſſiſſet prior. Phorm. Prol. 14. Moneo — definat laceſſere. Eun. Prol. 16. Hic reſpondere voluit, non laceſſere. Phorm. Prol. 20.

Laches, *nom. propr. viri; vocativo* Laches, & Lache. Hec. II. 2. 21. II. 1. 35. V. 1. 24.

Lacruma.) Hinc illae lacrimae. And. I. 1. 99. Lacrumae confictae dolis. And. III. 3. 26. Homini — lacrumae cadunt, quasi puero, gaudio. Adelph. IV. 1. 21. Lacrumas excussit mihi. Heaut. I. 1. 115. Lacrumas mitte. Adelph. III. 2. 37. Lacrumis opplet os totum sibi. Heaut. II. 3. 65. Ut ne restinguas, lacrumis si exstilla-
veris. Phorm. V. 7. 82.

Lacrumare gaudio. Adelph. III. 3. 55. Quid lacrumas? Hec. III. 2. 20. Adelph. IV. 5. 45. *conf.* Eun. V. 1. 13. Nequeo, quin lacrumem. Hec. III. 3. 25. Ad genua accidit lacrumans. Hec. III. 3. 19.

Lacrymula.) Una — falsa lacrymula restinguet. Eun. I. 1. 22.

Lactio.) Sollicitando & pollicitando eorum animos lactas. And. V. 4. 9. Lactare quem. And. IV. 1. 24. & inducere in aliquam voluptatem, atque ita frustrari; ex mente Donati.

Lacus. Adelph. IV. 6. 3. Apud ipsum lacum. Adelph. IV. 2. 44.

Laedo.) Si perget laedere ita, ut facere instituit. Eun. Prol. 18. Audacter laedere. Phorm. Prol. 11. Laesit prior.

Eun. Prol. 6. Qui placere se student bonis, & minime multos laedere. Eun. Prol. 2. Nulli laedere os. Adelph. V. 4. 10.

Laetitia.) Tanta haec laetitia oborta est. Heaut. IV. 3. 2. Nec opinanti laetitiam objicere. Heaut. I. 2. 12. Offerre *enī* laetitiam. Hec. V. 3. 18. Conjicere *quem* in laetitiam. Heaut. II. 3. 51. Diem perpetuum in laetitia degere. Adelph. IV. 1. 6.

Lactor.) Istuc tibi — obtigisse lactor. Heaut. IV. 3. 5. Non tam meapte causa lactor, quam illius. *Ibid.* vers. 9. Haec tot gaudia illi contigisse lactor. Hec. V. 3. 35. *Nō* est in rem *meretricium*, ut quisquam amator nuptiis laetetur. *Ibid.* vers. 36. & 37.

Laetus est, nescio quid. And. II. 2. 2. *conf.* Eun. V. 9. 4. III. 5. 7. Laetus est de unica. Adelph. II. 2. 44. Adstimulare se laetam. Heaut. V. 1. 15. Concurrent laetini obviam. Eun. II. 2. 21. Laeta vero ad se abducit domum. Eun. III. 5. 28. Nihil vidi quidquam laetius. Adelph. III. 3. 12.

Lamentari praeter caeteras. And. I. 1. 94. Suam matrem lamentari mortuam. Phorm. I. 2. 46.

Lampades nuptiales. Adelph. V. 7. 9.

Lana.) Anus ad lanam redit. Heaut. II. 3. 37. Lana ac telā victum quaeritans. And. I. 1. 48. *Multa hic Vestibovius de lana & tela mulieribus omnis generis & conditionis olim factitata: inde forsitan novam nuptam in pelle lanata confidere solitam esse, quasi quae testaretur lanificii officium se praestituro.* Huc affert ex veteri epitaphio matronae

DOMUM. SERVAVIT 3: prole auxit.

LANAM. FECIT.

Languor.) Me haec deambulatio — ad languorem dedit. Heaut. IV. 6. 3.

Lanii. Eun. II. 2. 26.

Lapis, *homō stupīdus, & stolidus.* Heaut. V. 1. 44. IV. 7. 3. Tu — me omnino lapidem, non hominem putas. Hec. II. 1. 17.

Large.) Dat nemo largius. Eun. V. 9. 48.

Largior.) De te largitor, puer. Adelph. V. 8. 17. Ex largiundo (*id fit.*) Adelph. V. 9. 31.

Largitas.)

Largitas.) Quae istaec subita est largitas? Adelph. V. 9. 28. Vehemens in utramque partem —, aut largitate nimia, aut parsimonia. Heaut. III. 1. 32.

Lasciviâ diffundere. Heaut. V. 1. 72.

Lassus. Eun. II. 1. 15. *de aegro.* Hec. II. 1. 41.

Animus lassus. And. II. 1. 4.

Laterem lavem. *locutio proverbialis.* Phorm. I. 4. 9.

Latini. Phorm. Prol. 27.

Latus.) Tecto latere abscedere. Heaut. IV. 2. 5.

Laudo. And. II. 6. 12. Eun. II. 2. 48. Phorm. I. 2. 90. *conf.* Phorm. II. 1. 55. Heaut. V. 5. 21. Adelph. IV. 2. 25. Eun. I. 2. 74. Non laudo. And. II. 6. 24.

Mihi illam laudas? Eun. V. 9. 23. *conf.* Eun. III. 5. 17.

Tacent: satis laudant. Eun. III. 2. 23. Laudare fortunas

alterius. And. I. 1. 70. In os laudare aliquem. Adelph.

II. 4. 5.

Lavare (lavere) pro; lavari balneo. Eun. III. 5. 34. 48. 44. 45. Heaut. IV. 1. 5. Fac, isthaec ut lavet, 3:

ancilla puerum recens natum. Vest. And. III. 2. 3. *Aliis*

intelligitur ipsa puerpera, aut ea quae ex puerperio sord-

bant. Abeunt lavatum. Eun. III. 5. 52. Ea lavatum dum

it. Heaut. IV. 1. 42. Unctum atque lautum e balneis.

Phorm. II. 2. 25. *Laterem lavare.* Phorm. I. 4. 9. Ve-

nius precibus lautum peccatum tuum. Phorm. V. 7. 80.

Laudine an vitio duci id — oporteat. Adelph. Prol.

5. Tu tibi id laudi ducis? Adelph. I. 2. 25. An laudi

putar fore? Adelph. III. 3. 28. Hoc laudi est. Adelph.

III. 3. 64. *Laudem invenire.* And. I. 1. 39. *Veram laudem*

capere. Eun. V. 4. 3. Sibi laudem quaerere. Heaut. II. 3.

74. Eam laudem hic ducit maximam. Adelph. Prol. 18.

Sibi hanc laudem relinquunt (*sc. post mortem.*) Hec. III.

5. 11.

Laute munus administrasti tuum. Adelph. V. 1. 2. Fa-

cete, lepide, laute. Eun. III. 1. 37.

Lautus.) Omnes te in lauto & bene aucta parte putant.

Heaut. IV. 5. 50. Hoc lautum est parum. (*de opsonio.*)

Adelph. III. 3. 71.

Lectuli in sole. Adelph. IV. 2. 46. *Lectulos jube sterni*

nobis (sc. discubitorios.) Adelph. II. 4. 21.

Lectus vestimentis stratus est. Heaut. V. 1. 30. Eam in lectum collocant. Eun. III. 5. 45. Ut — e lecto nequeat surgere. Adelph. IV. 1. 4. Lectos sternere (*sc. discubitorios.*) Heaut. I. 1. 73.

Lectum est (*argentum.*) Phorm. I. 2. 3.

Lemni, *pro, in Lemno.* Phorm. V. 7. 49. V. 8. 24. IV. 3. 75. *aliter* Phorm. V. 6. 33. V. 8. 15. Lemnum profectus. Phorm. IV. 1. 1. *aliter* Phorm. I. 2. 16.

Lenire miseriam alicui. Heaut. I. 1. 75.

Lenis pater. Phorm. II. 1. 32. — Comoedia. Heaut. Prol. 45. *ubi & legitur* Levis. Leni animo pati aliquem. And. I. 5. 27. Ego sum animo leni natus. Hec. II. 2. 28. Animo communi esse, aut leni. Heaut. V. 1. 39. Leni & victo animo ess. Heaut. III. 1. 29. Ingenio esse in liberos leni. Heaut. I. 1. 99. Lenius vinum. Heaut. III. 1. 50.

Lenitas.) Heri — lenitas verebar quorsum evaderet. And. I. 2. 4. Inepta lenitas patris. Adelph. III. 3. 36.

Leno. Adelph. II. 1. 7. — perniciēs communis adolescentium; perjurus, pestis. *Ibid.* vers. 34. & 35. — impurissimus. Phorm. I. 2. 33. — avarus. Heaut. Prol. 39. Eia! ne parum leno fies. Phorm. III. 2. 23.

Lepide.) Facetè, laute, lepide (*sc. dictum.*) Eun. III. 1. 37.

Lepidus homo. Adelph. V. 7. 13. & 16. Lepidus pater. And. V. 4. 45. *conf.* Adelph. V. 7. 13. Ego usum benigno, & lepido, & comi (*verba meretricis de amatore.*) Hec. V. 3. 39. Lepida mulier. Heaut. V. 5. 10. Hec. V. 1. 26. Lepidum factum. Eun. V. 7. 17. Lepidum caput. Phorm. III. 3. 26. Adelph. V. 9. 9. — donum. Eun. IV. 3. 10. Capitulum lepidissimum. Eun. III. 3. 25.

Lepor, venustas. *Salpiti in Perioch, Adelph.* vers. 4.

Lepus tute es, & pulpamentum quaeris? Eun. III. 1. 36.

Lesbia patrium nomen conveniens mulieri vinosae, *nam Lesbia vina in honore erant.* Vest. And. I. 4. 1.

Levis labor. Heaut. II. 4. 19. Levi sententia esse, (*mulieribus & pueris commune.*) Hec. III. 1. 32. *Fabulae* — scripturâ levi. Phorm. Prol. 5. *Causa levis.* Hec. III. 4. 12. Leves noxiae. Hec. III. 1. 30. Id leve est. Hec. V. 2. 15. *conf.* Hec. III. 1. 12. Homo levior. Hec. V. 1. 32. Hoc levius est. Hec. IV. 1. 53.

Levo.)

Levo.) Sperabit sumtum sibi levatum &c. Heaut. IV. 4. 24.

Lex est, ut. Phorm. I. 2. 75. Lex jubet. *Ibid.* vers. 76. II. 1. 66. II. 3. 62. & 67. — *cogit.* Phorm. II. 1. 6. & 8. *add.* Adelph. IV. 5. 18. And. IV. 4. 41. Phorm. I. 4. 37. Praeter civium morem atque legem. And. V. 3. 9. Legem non putat tenere se ullam. Adelph. I. 2. 5. Ea lege atque omine. And. I. 2. 29. Bene lege atque omine, quia leges auspiciis servatis ferebantur. — Et antiqui auspicato omnia faciebant, quae rata esse vellent. Donat. Ea lege. Loquendi ratio a Ictis petita. Legem enim seu conditionem [malim, conditionem enim ceu legem] pacto contrahentes adjicere solent. Unde Brocardicum: Poeta dant legem contractui. Vesterhov. *conf.* Eun. I. 2. 22. Heaut V. 5. 10. Bona redeunt (hereditas redit) lege ad me. And. IV. 5. 4. Hec. I. 2. 97. Id licet (facere) lege. Phorm. I. 2. 66. Sua lege uti. Phorm. III. 2. 48. Lege agere. Phorm. V. 7. 9. Leges non sinunt hoc. Phorm. II. 1. 62. Legum contortor. Phorm. II. 3. 27. Patris pacem in leges conficiet suas. Heaut. V. 2. 45. Mihi non videtur, quod sit factum legibus, rescindi posse. Phorm. II. 4. 15. Legibus poenas dare. Phorm. IV. 3. 21.

Libens vid. *Lubens*.

Libenter.) Tu — cum illa — & libenter vivis: etenim bene libenter visitas. Eun. V. 9. 44. Laudari te audit libenter. Adelph. IV. 1. 19. *conf.* Phorm. III. 2. 3. Libenter nuntiare quid. Hec. III. 5. 19.

Liber. *Bacchus.*) Sine Cerere & Libero friget Venus. Eun. IV. 5. 6.

Liber adolescens. Eun. III. 1. 40. III. 2. 24. Loris (operiar)? liber! Adelph. II. 1. 28. Homo liber. And. II. 1. 30. Accede huc ad me: liber esto. Adelph. V. 9. 13. Liberum fieri. *Ibid.* vers. 3. Neque vendundam censeo, quae libera est. Adelph. II. 1. 40. Ut uxorem — una mecum videam liberam. Adelph. V. 9. 26. Si tu illam attigeris fecus, quam dignum est, liberam. Phorm. II. 3. 91. Cum in pariundo aliquot adfuerunt liberae. And. IV. 4. 32. Scire est liberum ingenium atque animum. Adelph. V. 3. 42.

Liberalis

Liberalis est, & fugitans litium. Phorm. IV. 3. 18. *conf.* V. 7. 12. Boni & liberalis viri officium *fungi*. Adelph. III. 4. 8. *conf.* Phorm. II. 1. 52. *Virgo* ingenua, & liberalis. Phorm. I. 3. 16. — liberali & honesta forma. And. I. 1. 56. Liberali facie, (honesta facie & liberali) *est ille*. Eun. III. 2. 20. IV. 4. 15. Liberali causa adferere *aliquem* manu. Adelph. II. 1. 40. Ingenium liberale. Adelph. IV. 5. 40. Conjugio liberali *devinctus*. And. III. 3. 29. Ita ut liberali esse ingenio decet pudens. Hec. I. 2. 89. *ubi nota* Decet cum dativo. *Vesterbovius* *tamen junxit*, Liberali esse ingenio.

Liberalitas.) Pudore & liberalitate liberos retinere *fatius esse* credo, quam metu. Adelph. I. 1. 32.

Liberaliter servire And. I. 1. 11.

Libere *agitare* convivium. Hec. I. 2. 18 *Eductus* liberare. And. V. 4. 8. Liberius vivendi fuit potestas. And. I. 1. 25.

Liberi inventi (*sunt tibi*) invito patre. And. V. 3. 20. Nescire imperare liberis. Adelph. I. 1. 52. Liberos nequam est dictis *confutari*. Heaut. V. 1. 76. Liberalitate liberos retinere. Adelph. I. 1. 32. Ingenio esse in liberos leni. Heaut. V. 1. 76. Suos cui liberos committerent, *ei suam quam*. Hec. II. 1. 15. Si ex me illa liberos vellet *sibi*. Hec. IV. 4. 33.

Liberare *aliquem* metu. And. II. 2. 14. & 15. Liberatus sum hodie — tua opera. And. II. 2. 33.

Libertas.) Hicine libertatem ajunt aequam esse omnibus? Adelph. II. 1. 29.

Libertus.) Feci, e servo ut esses libertus mihi. And. I. 1. 10.

Libet, *vid. Libet. Libido*, *vid. Libido*.

Licentia.) Nimpia illuc licentia evadet in magnum malum. Adelph. III. 4. 63. Deteriores omnes sumus licentia. Heaut. III. 1. 74.

Licet.) Ut quimus, ajunt, quando ut volumus, non licet. And. IV. 5. 10. *Donatus allegat Caecilium in Plocio*:

Vivas ut possis, quando nequis ut velis.

Vesterbovius ex Scholiis Mss. Gerardi Falkenburgii comparavit Graecum hoc: Ζῶμεν γὰρ ἐχ' ὡς θελομεν, ἀλλ' ὡς δύναμεθα.

Fruare dum licet. Heaut. II. 3. 104. Non licet hominem esse saepe ita uti volt. Heaut. IV. 1. 53. Hoc licet impune facere huic, illi non licet. Adelph. V. 3. 38. Licetne scire ex te. Hec. V. 4. 33. Ire igitur tibi licet. Phorm. V. 3. 30. Tibi non licuit per te mihi dare. Heaut. V. 2. 12. Licitum est, *pro*, *licuit*. And. II. 6. 12. Hec. Alt. Prol. 22. V. 3. 39. Sibi licere id facere, putat. Heaut. Prol. 21. Crederem mihi impunius licere. Heaut. III. 2. 50.

Ligurio.) *Meretrices* liguriunt, cum amatore suo quum coenant. Eun. V. 4. 14.

Limem exire. Hec. III. 3. 18.

Limis spectro. Eun. III. 5. 53.

Linea.) Extrema linea amare haud nihil est. Eun. IV. 2. 12.

Lingua haeret metu. Eun. V. 6. 7. Facilem benevolamque lingua tua — tibi me reddidit. Hec. V. 1. 34.

Liquet.) Illum, liquet mihi dejerare, prorsum non vidisse. Eun. II. 3. 39.

Liquid.) Si opus sit jusjurandum mihi; ut liquido possim. And. IV. 3. 14.

Lites sunt inter eos factae. Eun. IV. 5. 8. *add.* Hec. I. 2. 105. Paratæ lites 3: *rixæ*. Adelph. V. 3. 6. *conf.* Phorm. I. 2. 83. Fugitans litium. Phorm. IV. 3. 18. Lites sequi. And. IV. 5. 16. Adelph. II. 2. 40. — sectari. Phorm. II. 3. 61. Lites audire. Phorm. I. 4. 42. Desistite litibus. Phorm. IV. 3. 29.

Literæ.) Fac periculum in literis. Eun. III. 2. 23.

Litigare cum *aliquo*. Hec. III. 5. 57. And. V. 2. 12.

Quid illic hominum litigant! And. IV. 4. 6.

Locitare foras agellum. Adelph. V. 8. 26.

Locare filiam. Phorm. IV. 3. 41. Nuptum virginem locavi huic adolescenti. Phorm. V. 1. 25.

Locus objurgandi. And. I. 1. 127. — peccandi. And.

I. 4. 6. — narrandi. And. II. 2. 17. Locus, tempus

constitutum est. Eun. III. 4. 3. Invocato ut sit locus sem-

per. Eun. V. 9. 20. Ignoscendi dabitur peccati locus.

Heaut. II. 1. 6. Nullus locus *relinquitur* preci. Phorm.

III. 3. 14. *conf.* And. III. 4. 22. *Homo* mei loci. Eun.

II. 2. 3. Interea loci. *vid.* Interea. In id redactus sum

loci. Phorm. V. 7. 86. Consilii locum habere. And.

II. 1. 20. Locus excelsus. And. II. 2. 19. Restitue, in

quem

quem me accepisti, locum. And. IV. 1. 58. *Locutio Graeciffans. Eugraphius & aliquot Mss. legunt: quem a me accepisti locum. Mss. Leidens. unus: quò me accepisti loco.* Poëtam restitui in locum, prope jam remotum. Hec. Alt. Prol. 13. *Restituere cui locum, unde motus erat.* Phorm. Prol. 33. & 34. Res rediit in eum locum. Heaut. II. 3. 118. Adelph. II. 4. 8. Commuto locum. Eun. V. 6. 3. Da illis locum, *vanum sc. i. e. cede illis.* Heaut. III. 3. 25. Da locum melioribus. Phorm. III. 2. 37. Locum fabulae (*quam quis transfert, aut imitatur*) integrum relinquere. — — *sumere sibi in suam Fabulam.* — — *reprehendere, 3: resumere.* Adelph. Prol. 9. 10. & 13. Tutari locum suum. Hec. Alt. Prol. 34. In eum incidi locum, ut. Phorm. I. 3. 23. In germani fratris loco diligere quem. And. I. 5. 57. *conf.* Heaut. I. 1. 102. Solus locus. And. II. 4. 3. In quovis loco paratus. And. IV. 3. 3. 3: *ubicunque res postulat, aut, quicquid evenerit, aut, ad omnia officia alteri praestanda paratus: quod ultimum ap- prime convenit praecedentibus.* Ortus ex eodem loco. Cavere sibi loco. Eun. II. 2. 10. IV. 7. 12. In loco fallere. Heaut. III. 2. 26. *Vesterbovius hic conjungit In loco laudare: neque id recte, ut arbitror.* — — *vereri.* Adelph. V. 3. 41. — — *pecuniam negligere.* Adelph. II. 2. 8. — — *Obsecundare alicui.* Heaut. IV. 6. 22. Adelph. V. 9. 37. Pejore loco res non potest esse, quam. Adelph. III. 2. 46. Quoniam in loco sunt res & fortunae meae? Phorm. III. 1. 9. *conf.* Phorm. II. 4. 6. Moveri loco. Phorm. Prol. 33. Pugnare de loco. Hec. Alt. Prol. 33. Numquam in ullo loco *pate- facere rem.* Hec. III. 1. 23.

Logi, 3: *ungac.* Phorm. III. 2. 8.

Longe abieram. Eun. IV. 2. 5. Adcurrit ad me, quam longe quidem. Eun. II. 3. 43. Rus — quam longe (*est*) a mari? Eun. III. 3. 13. Errat longe — qui credat &c. Adelph. I. 1. 40. & 41. *Abire longius.* Adelph. V. 5. 1. Eun. III. 3. 20. Heaut. I. 2. 38. Non aberit longius. Heaut. V. 2. 31. Quod (*rus*) si abesset longius. Adelph. IV. 1. 8.

Longinquitas aetatis 3: *vitae.* Hec. IV. 2. 20.

Longitudo.) Consulere in longitudinem. Heaut. V. 2. 10. *Longule.)*

Longule.) Non cogitas hinc longule esse? Heaut. II. 2. 10.

Longum est nos illum expectare, dum &c. And. V.

6. 13. — si tibi narrem. Heaut. II. 3. 94. Non est longum, *sc. spatium temporis*. Phorm. III. 2. 10. *conf.* vers. 30. Quam longum spatium amandi — tibi dedi? Hec. IV. 4. 62.

Loquor.) Aperta ipsam rem locutus, nihil circuitione usus es. And. I. 2. 31. & *conf.* vers. 24. Scis quid loquar? Adelph. II. 2. 7. Optata loquere. Heaut. III. 3. 50. Loquitor paucula. Heaut. IV. 6. 24. Loqui adversum aliquem, *3: apud aliquem, alicui, coram aliquo*. And. I. 5. 30. *Vesterbovis confert* Plaut. Amph. III. 2. 55. Autul. IV. 7. 9. Male loqui. And. V. 3. 2. — *alicui*. Phorm. II. 3. 25. Perplexe loqui. Eun. V. 1. 1. *Commodè* —. Heaut. III. 2. 48. Praefinito —. Hec I. 2. 19. Vera —. Phorm. II. 1. 48. Iniqua —. Adelph. II. 1. 33.

Lorum.) Usque ad necem operiere loris. Sa. Loris? liber! Adelph. II. 1. 28.

Lubens.) Tibi lubens bene faxim. Adelph. V. 5. 6. V. 6. 8. Faciam boni tibi aliquid pro ista re, ac lubens. Heaut. IV. 5. 15. *conf.* And. II. 1. 37. Eun. III. 5. 43. Nihil est, aequè quod faciam lubens. Phorm. III. 3. 33. Hilarum ac lubentem fac te in gnati nuptiis. Adelph. IV. 7. 38.

Lubenter vid. Libenter.

Lubet. Libet.) Age, age, ut lubet. And. II. 1. 10. Est *permissio respondantis ea, quae consentit*. Donat. Ut lubet, *simpliciter, eodem sensu; quando eum qui nostrum spernit consilium, suo relinquitur*. Heaut. IV. 5. 32. V. 1. 61. Adelph. II. 2. 38. Quamobrem? Si. Quia lubet. And. V. 2. 21. At mihi nunc sic esse hoc verum lubet. And. V. 5. 2. 3: *Alii putent, ut volunt: ego autem verum esse confirmo, quod mihi lubet verum credere*. Donat. Nihil vident, nisi quod lubet. Heaut. IV. 1. 30. Vivere etiam nunc libet. Adelph. III. 3. 91. Huc, si quid lubet. Phorm. V. 7. 88. Lubuit. Eun. IV. 7. 26. Quid postulat? GE. Quid? nimium. quantum libuit. Phorm. IV. 3. 38. Quae meo cunque unimo libitum est, facere. And. I. 5. 28. Ubi peregre, tibi quod libitum fuerit, feceris. Phorm. V.

7. 77. Si lubitum fuerit, causam ceperit. And. I. 3. 8. Date silentium, ut libeat scribere aliis. Hec. Alt. Prol. 48. Mihi addit animum, quo lubeat magis. Heaut. III. 2. 31.

Lubido. Libido.) Quo magis libido frustra incendatur tua. And. II. 1. 8. *o: animi alperitus, amor, cupiditas, sic* And. III. 3. 25. Multa fert libido. Heaut. III. 3. 12. Neque tuae libidini advorsabor, *o: voluntati.* Hec. II. 2. 3. Ingenium hominum ab labore est proclive ad lubidinem, *o: licentiam, otium & voluptates.* And. I. 1. 51. Praeter ejus libidinem. Heaut. I. 2. 27. Advorsum animi tui libidinem. Hec. IV. 1. 19. Ex sua libidine moderantur, *&c.* Heaut. II. 1. 4. *o: animi sensu, affectu, voluntate & arbitrio.*

Lucina.) Juno Lucina. And. III. 1. 15. Adelp. III. 4. 41.

Luciscit hoc jam. Heaut. III. 1. 1.

Lucrum.) Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est lucrum. Adelp. II. 2. 8. Paullum lucri *multum* ei damni *adportat.* Heaut. IV. 4. 25. Quid mihi lucri est? Phorm. I. 2. 11. Omne quod est interea tempus lucro est. Hec. III. 1. 7. Si redimat, magnum inesse in ea lucrum. Heaut. III. 3. 48. Quod hinc accesserit, id de lucro putato esse omne. Adelp. V. 3. 31. Omne id deputare esse in lucro. Phorm. II. 1. 16. *conf. vers. 21.*

Luēto.) Illi (*puellae*) annulum, dum luētat, detraxisse. Hec. V. 3. 31.

Luētum parare *alteri.* Hec. II. 1. 13.

Luculentus.) Mulier forniā luculentā. Heaut. III. 2. 12.

Lucus.) Cum primo lucu. Adelp. V. 3. 55.

Ludibrio haberi. *de muliere, pro, vitari.* Hec. I. 2. 74. Factis *alterius* ludibrio *haberi.* Hec. IV. 1. 11.

Ludificari *quem.* Phorm. V. 7. 55. Eun. IV. 7. 50. — virginem. Eun. IV. 3. 3.

Ludere *quem.* And. IV. 4. 48. Heaut. IV. 6. 20. Eun. II. 1. 38. Adelp. IV. 5. 5. & 63. Ludere, *absolute, o: lusum exercere.* Phorm. II. 3. 36. Ludere. *vox impudica.* Eun. II. 3. 81. Ludere ludum. Eun. III. 5. 38. & 39. Ludere tesseris. Adelp. IV. 7. 21. *Congrus* ludis in aqua. Adelp. III. 3. 23. Opera luditur. Phorm. II. 2. 18. Ab aliquo ludi dolis. Eun. II. 3. 94.

Ludus.)

Ludus.) *Magistra ludo.* Hec. II. 1. 7. In ludum ducere & reducere (*puellam.*) Phorm. I. 2. 36. *Consimilem ludere ludum.* Eun. III. 5. 39. Ludum jocunque dices fuisse illum alterum, praeut &c. Eun. II. 3. 8. In eodem ludo doctae ad malitiam. Hec. II. 1. 6. *Discere in ludo.* Phorm. I. 2. 38. *Ludos reddere alicui.* And. III. 1. 21. 3: *ludificari quem.* *Vesterbovius componit* Plaut. Mostell. II. 1. 81. & 82. *Mercat.* II. 1. 1. *Aulul.* II. 2. 74. *Bacchid.* V. 1. 4. *Ludos facere.* *idem.* Phorm. V. 7. 52. *Ludos praebere.* Eun. V. 7. 9. *Condecorare ludos scenicos.* Hec. Alt. Prol. 37.

Lugubris.) *Vestis lugubris.* Heaut. II. 3. 45.

Lupus in fabula. Adelph. IV. 1. 21. *Lupo ovem committere.* Eun. V. 1. 16. *Auribus teneo lupum.* Phorm. III. 2. 21.

Lutum.) *Te pervolvam in luto.* And. IV. 4. 38. In eodem luto haesitas. Phorm. V. 2. 15.

Lux.) *Usque ad lucem vigilare.* Eun. II. 2. 47. *Facere quem* ab Orco mortuum reducem in lucem. Hec. V. 4. 12.

Luxuriâ diffluit (ei) animus. Heaut. V. 1. 72.

Luxu perditus. Adelph. IV. 7. 42.

M.

M. *qualis sis litera.* Donat. ad Adelph. II. 1. 53.

Maceria (in horto.) Adelph. V. 7. 10.

Macerare se. And. V. 3. 15. IV. 2. 2. Eun. I. 2. 107.

Sassamenta pulchre macerare. Adelph. III. 3. 27.

Maesto.) *Faxo eum maestatum infortunio.* Phorm. V. 8. 39.

Maculam effugere. Adelph. V. 8. 31.

Magis. Maxime.) *Magis — atque.* And. IV. 2. 15.

Tanto magis. And. IV. 4. 35. *Habet aliud magis ex se, & majus.* And. V. 4. 51. *Quanto magis magisque cogito.* Eun. III. 3. 1. *Quanto diutius abest, magis cupio tanto, & magis delidero.* Heaut. III. 1. 15. & 16. *Magis, si magis noris, putes.* Heaut. V. 1. 16. *Impen-*
F f f f f die

dio magis. Eun. III. 5. 39. Magis *additum positivo amat Terentius, pro comparativo.* Donat. ad. Eun. II. 1. 21. III. 1. 24. V. 4. 13. Maxumè. *affirmantis vocula.* And. IV. 5. 23. Hec. II. 1. 31. IV. 4. 86. Eun. II. 3. 42. Phorm. II. 3. 38. Si maxime (maxumè.) *concedentis.* Adelph. III. 2. 42. Phorm. II. 1. 65. Et si — maxumè. *idem.* Eun. V. 2. 27. Cum maxumè. Heaut. V. 5. 40. *alibi. vid.* Cum. Multo maxime. Hec. I. 2. 85. Maxumè, *potissimum, praesertim.* Hec. III. 1. 51. III. 2. 13. III. 5. 24. Quum — maxumè, tum maxumè. Phorm. II. 1. 11. Magister, *paedagogus, praeceptor, morum gubernator.* And. I. 1. 27. Phorm. I. 2. 22. Magister, *consilii auctor.* And. I. 2. 21. *ubi Vesterhovijs citavit Senecam in Thyeste Aët.* II. vers. 311. Phaed. II. 6. 15. Cic. Fam. IX. 7. n. 5. *Magistra ludo.* Hec. II. 1. 7.

Magistratus. *num. sing.* Eun. Prol. 22. Magistratus adi, *judicium de eadem causa ut reddant tibi.* Phorm. II. 3. 56. & 57.

Magnifice.) Nae ego te, —, magnifice, Chremè, *trastare possim. 3: zibi imponere.* Heaut. III. 2. 44. & 45. Hic me magnifice effero. Heaut. IV. 3. 39. Magnifice *dicere.* Adelph. II. 3. 4.

Magnificentia.) I in malam rem cum istac magnificen-
tia. Phorm. V. 7. 37.

Magnificare quem. Hec. II. 2. 19.

Magnifica mulier 3: *gloriosa, superba, aut etiam silen-
dida, luxui ac pompae dedita.* Heaut. II. 1. 15. Magnifica
verba. Eun. IV. 6. 3.

Magnipendo.) A meis me amari, & magnipendi postulo.
Adelph. V. 4. 25.

Magnus (sc. *staturâ.*) Hec. III. 4. 26. *conf.* Adelph. IV. 2. 38. Nebulo magnus. Eun. IV. 7. 15. Magno co-
natu magnas nugas dicere. Heaut. IV. 1. 8. Magni atque
humiles, *opponuntur.* Hec. III. 3. 20. Res magna est.
Phorm. II. 4. 18. Bona magnaue pars. Eun. I. 2. 43.
Magna penuria. Adelph. III. 3. 87. Irae magnaë (sunt
inter eos.) And. III. 3. 21. Magnae aegritudines. Heaut.
III. 2. 28. Magnum signum. And. II. 2. 29. Heaut.
II. 3. 57. — exemplum. And. I. 1. 65. Talentum mag-
num.

num Phorm. IV. 3. 39. Magnum nescio quid necesse est
evenisse. Hec. III. 1. 24. Quid istuc nostra? Ch. Magni.
Phorm. V. 3. 17. *conf.* IV. 5. 11. Major, *sc. natu.* Eun.
III. 3. 21. Adelph. I. 1. 21. Phorm. I. 2. 13. Agrum
majoris pretii nemo habet. Heaut. I. 1. 12. Natu-*maxi-*
mus, *e duobus.* Adelph. V. 4. 27. Labor *maximus.* Heaut.
Prol. 40. Adelph. V. 4. 21. Amatores mulierum *maximi.*
Eun. IV. 3. 23. Pars maxima (*hominum.*) Heaut Prol. 8.
Ego illi maxumam partem seram. Adelph. I. 2. 36. Non
maximas, quae maximae sunt interdum irae, injurias
faciunt. Hec. III. 1. 27. Vel rex semper maximas mihi
agebat (*sc. gratias.*) Eun. III. 1. 7. & 8. Illud mihi
multo maximum est, *sc. maximi a me aestimatur.* And. III.
2. 46. Quod maximum est *sc. praecipuum.* Hec. III. 5. 7.
Maximi facere *aliquem.* And. III. 3. 42. Homo maximi
pretii. Adelph. V. 6. 3. Maximo opere orare *quem.* Eun.
III. 3. 26. Opere maximo operam dare, ut *quid fiat.*
Phorm. V. 1. 33.

Majores.) Est similis majorum suum. Adelph. III. 3. 57.

Majusculus.) Thais, quam ego sum, majuscula est.
Eun. III. 3. 21.

Mala.) Pugnus in mala haereat. Adelph. II. 1. 17.

Male me habet *haec res.* And. V. 3. 37. Hec. IV. 2.
24. Male loqui. And. V. 3. 2. — — abire. Phorm. II.
3. 25. — describere *comodias.* Eun. Prol. 7. — urere
quem. Eun. III. 1. 48. — se habere. Eun. IV. 2. 6. —
velle *alicui.* Eun. IV. 3. 13. — conciliare *quid.* Eun. IV.
4. 2. — mulcare *quem.* Eun. IV. 7. 4. — timere, (me-
tuere) Heaut. III. 2. 20. IV. 1. 51. Hec. III. 2. 2. —
docere *quem.* Heaut. IV. 1. 35. — judicare *rem.* Adelph.
I. 3. 20. — narrare *rem.* Phorm. IV. 4. 17. — odisse
rem. Adelph. IV. 1. 7. *Mibi male est.* Adelph. I. 1. 9.
Animo male est. Adelph. IV. 5. 21. Res male *vertit.*
Phorm. IV. 3. 73. Adelph. II. 1. 37. Male audire. Hec.
IV. 5. 24. Phorm. II. 3. 12.

Maledicere *alicui.* Eun. IV. 7. 29. Phorm. Prol. 16.
absolute. And. Prol. 23. IV. 4. 15. *ubi divisim; & sine*
interrogatione, Male dicis, *legitur apud Donatum: isque*
interpretatur convicium facis, *aut comminaris; hoc tamen*

ultimum novè positum censeat, nisi forte, quia contumeliae genus sit comminatio. quod ipsum Lindenbrogius probat ex Ulpiano l. 15. §. 1. ff. de injur. & fam. Idem Donatus monet, quosdam, τὸ Male dicis, Davi personae tribuere, dictum superius Mysidis, non satis manifestum Chremi, in maledicti similitudinem derivantis. Qui nobis maledictum velit. Hec IV. 2. 14.

Maledictum vehemens. Adelph. Prol. 17. Maledictis respondere. And. Prol. 7. — finem facere. Heaut. Prol. 34. Maledicta — in se transferre. Adelph. II. 3. 10. Mittre maledicta omnia. Adelph. V. 3. 9. Maledictis deterrere (*quem*), ne scribat. Phorm. Prol. 3.

Malefacere, *absolutè*. Heaut. III. 2. 19. *Vesterbovius tamen divisim ibi edidit, Male facerem.* Malefacere *alicui*. Phorm. II. 2. 17. II. 3. 47. Adelph. II. 1. 10. Malefactum (Male factum)! *Formula indignantis.* Phorm. V. 1. 24.

Malefactum. And. Prol. 23. Adelph. II. 1. 45.

Maleficium. Sapiunt, pro maleficio si beneficium summum nolunt reddere. Phorm. II. 2. 22.

Malevolus vetus Poëta. And. Prol. 6. Heaut. Prol. 22. Malevoli (*obrectatores.*) Heaut. Prol. 16. Adelph. Prol. 15.

Maligna multo, & magis procax facta — est. Hec I. 2. 84.

Malitia.) Jus summum saepe summa malitia est. Heaut. IV. 5. 48. In eodem ludo doctae ad malitiam. Hec. II. 1. 6. Malitiâ fretus suâ. Phorm. II. 1. 43. Utrum stultitia facere ego huic an malitia dicam? Phorm. IV. 3. 54.

Malo. Mavolo.) Multò malo. Heaut. V. 1. 55. Hec. I. 2. 35. Mavolo. Hec. IV. 1. 25. Nisi vi mavis eripi. Eun. IV. 7. 26. Nisi quid est, quod mavis. Heaut. V. 1. 63. An tibi — mavis cerebrum dispergi? Adelph. V. 2. 7. Mori me malim. Eun. I. 5. 21. Mihi nihil rerum omnium est, quod malim, quam. Heaut. II. 3. 27. Nihil est quod malim, quam. Adelph. III. 2. 13. Malim quidem. Adelph. IV. 7. 9. Quid est, quod mihi malim, quam. Hec. V. 2. 28. Harum duarum conditionum — utram malis, vide. Heaut. II. 3. 85. Nemo est, quem mallet, omnium, *sub. videre, aut offerri mihi.* And. V. 5. 7. Malum

Malum integrascit. And. IV. 2. 5. — praesens in diem abiit. Phorm. V. 2. 16. Aliud ex alio malum. Eun. V. 6. 17. Mihi magnum malum est ex hac re. Eun. V. 6. 27. Malum adportare. And. I. 1. 46. Ex plurimis miseriis relliquum malum. Hec. IV. 1. 55. Nancisci malum. And. V. 6. 3. — — ex aliqua re. Phorm. III. 3. 10. Propter me hisce aliquid eveniet mali. Eun. V. 6. 29. conf. And. III. 4. 25. Malum invenire, *scilicet* in id incidere. Heaut. II. 1. 17. Multum mali ad eum devenit. Heaut. IV. 5. 2. Conficere cui aliquid mali. Heaut. V. 3. 1. Malum ex aliqua re excitare. *Ibid.* vers. 11. Id mali mihi restat. Adelph. III. 3. 3. Haud cito mali quid ortum ex hoc sit publicè. *Ibid.* vers. 89. Ferre aliquid mali, *scilicet* adferre. Hec. III. 1. 53. Malum praeterire. Hec. III. 4. 4. Malum pati (potiri, *vir. lect.*) Phorm. III. 3. 10. Malo remedium invenire. And. III. 1. 10. — aliquam moram producere. And. III. 5. 9. — salutem quaerere. Adelph. III. 2. 2. Dare alicui malum. And. I. 1. 116. Eun. III. 3. 2. Phorm. IV. 3. 39. V. 7. 83. And. II. 5. 20. Devitare malum. And. III. 5. 5. Incidere in malum. And. IV. 4. 47. Malum suum aequo animo ferre. And. V. 4. 18. Malum ad salutem convertere. And. IV. 1. 48. Malum mihi paratum est. Eun. V. 5. 26. Illaec licentia — evadet in aliquod magnum malum. Adelph. III. 4. 64. Conjicere se in malum. Hec. I. 2. 57. Venire in magnum malum. Hec. III. 1. 55. Expectare malum. Phorm. I. 4. 16. Malum mihi objectum est. Phorm. III. 2. 18. Adelph. IV. 4. 1. Malo coactus, *scilicet* vi. Adelph. I. 1. 44. Non potest sine malo fateri. Eun. IV. 4. 47. Malo impertire quem, *scilicet* id nunciare. Adelph. III. 2. 22. conf. And. II. 5. 20. Cum malo consiliari. Phorm. III. 2. 20. Quaerere in malo crucem. Phorm. III. 3. 11. Ingerere multa mala in aliquem. And. IV. 1. 16. *vid.* Ingero. Mala te impendent. Phorm. I. 4. 2. Dî mala prohibeant! Hec. II. 1. 10. Una tecum bonâ, malâ; tolerabimus Phorm. III. 3. 23. Emergere se ex malis. And. III. 3. 30. Malis gaudere (*scilicet* alterius.) And. IV. 1. 3. Versari in malis. *Ibid.* vers. 25. In malis deferere alterum. Heaut. II. 3. 17.

Malum! *interjectio indignantis.* Phorm. IV. 5. 11. V. 7. 75. Eun. IV. 7. 10. Adelph. IV. 2. 5. & 18. Heaut. II. 3. 77. IV. 3. 38.

Mala mens; malus animus. Adelph. I. 1. 137. *Videtur dictum Aristophanis in animo habuisse, qui in Ixene, versu 1068. ita de Lazonibus: δόλια ψυχὰς, δόλια φρένες.* Vesterh. *vid. & Mens.* Dolus malus. Eun. III. 3. 9. Abin' hinc in malam rem cum &c. And. II. 1. 17. I in malam rem hinc cum &c. Phorm. V. 7. 37. In malam crucem! Phorm. II. 3. 21. Malam rem! hinc abis? Eun. III. 3. 30. Devincire se mala cupiditate. Heaut. I. 2. 34. Nullā mala re esse expolitam muliebri (*puellam offendimus.*) Heaut. II. 3. 48. *Ubi comen quidam legunt malam o: maxillam.* Mala fama. Phorm. I. 3. 17. Cum mala gratia facere quid. Phorm. IV. 3. 17. Adducere animum ad malas partes. Hec. V. 3. 38. Mancipium non malum. Eun. II. 2. 43. Ex malo principio magna familiaritas conflatā est. Eun. V. 2. 35. Malis exemplis *verdi.* Phorm. IV. 4. 7. In pejorem partem cogitare, (*rapere*) quid. Eun. IV. 2. 4. Adelph. Prol. 3. Melius pejus, profit, oblit: nihil vident, &c. Heaut. IV. 1. 30.

Mamma.) Primam mamam dare puero. Adelph. V. 9. 18. Mancipium. Eun. II. 2. 43. II. 3. 72. *Origo vocis.* Donat. ad Adelph. II. 1. 28.

Mando.) Bona nostra — tuae mando fidei. And. I. 5. 61. Huic mandes, si quid recte curatum velis. Adelph. III. 3. 18. Satin' hoc mandatum est tibi? Eun. II. 1. 2.

Manè.) Tam manè. Heaut. I. 1. 15. III. 2. 8. Cras manè. Phorm. III. 2. 46.

Maneo.) Non manebat aetas virginis meam negligentiam. Phorm. IV. 1. 4. Dum libido eadem — manet. Phorm. IV. 5. 4. Invitat tristis: mansit. Eun. IV. 1. 8. *conf.* III. 3. 6. Mane, o: *exposito.* And. IV. 1. 34. Heaut. II. 3. 32. V. 1. 17. Adelph. III. 4. 21. *Formula; quae utimur in eis, qui prae nimio affectu imprudentiores seu dicunt seu faciunt quid. cui fere παραλληλον est.* Hoc audi. *Vest.* ad locum Andriae citatum. Mane, mane, *verbum revocantis.* Hec. III. 5. 45. Phorm. I. 4. 39. Heaut. IV. 4. 14. Nequeo te exorare, ut maneas triduum hoc? Phorm

Phorm. III. 2. 4. Nequeo exorare, ut me maneat. *Ibid.* vers. 27. Dos hic maneat, Demipho. Phorm. V. 7. 33. Manere affinitatem hanc inter nos volo. Hec. IV. 4. 101. Mansum oportuit. Heaut. I. 2. 26. Manere aliquem, dum adveniat. Phorm. III. 1. 16. Adeo, an maneo, dum? Phorm. V. 1. 10. Maneo otiosus hic. Adelph. II. 4. 15. *conf.* II. 2. 27.

Manipulus furum. Eun. IV. 7. 6.

Mansio.) Haecine erant — mansiones diutinae Lemni? Phorm. V. 8. 23.

Manfuerus.) Humani ingenii mansuetique animi officia. And. I. 1. 87. *Ubi confer 6. versus praecedentes.*

Manus.) Hanc (puellam) mihi in manum dat. And. I. 5. 62. „Confirmatae sunt legitima nuptiae per in manum conventionem. Et mire Hanc: non, hujus manum. Donat. Cicero Fam. VII. 5. Totum denique hominem tibi ita trado de manu, ut ajut, in manum. — Tum quae nubebat, dicebatur venire in manum viri. Quoniam b. l. non videtur sermo esse de nuptiis per conventionem in manum. Vesterhov.“ Manum in sinum puellae inferere. Heaut. III. 3. 2. Abstinere manum. *Ibid.* vers. 4. Adelph. V. 2. 6. Ad hanc manum: ab hac parte, hoc iacere. Adelph. IV. 2. 37. Quid vis dari tibi in manum, ut &c.? Phorm. IV. 3. 29. Adferere quem manu. Adelph. II. 1. 40. Dare alteri aliquid prae manu. Adelph. V. 9. 23. Id mihi in manu est. Hec. III. 5. 43. *conf.* IV. 4. 44. Emittere aliquem manu. Phorm. V. 5. 2. Comprimere sibi manus. Heaut. III. 2. 29. Continere manus. Adelph. IV. 2. 26. Manibus pedibusque facere, (eonari.) And. I. 1. 134. IV. 1. 53. Puerum in manibus suis gestare. Adelph. IV. 2. 24.

Mare.) Ingredi mare. Hec. III. 4. 5. Quam longe a mari? Eun. III. 3. 13. O maria Neptuni! Adelph. V. 3. 4.

Maritus.) Ego novus maritus fiam! Adelph. V. 8. 15. Mastigia. convicium. Adelph. V. 2. 6.

Mater.) Puella sub matris imperio est. Heaut. II. 2. 4. Adeon' me pervicacem censes, cui mater siem? i. e. cum ei mater sim. Hec. IV. 1. 32. Matris ferre injurias me pietas jubet. Hec. III. 1. 21. Me pietas matris commodum suadet sequi. Hec. III. 5. 31. Matris servibo commodis. *Ibid.* vers. 45. Quam fortunatus — sum —, hanc

hanc matrem habens talem. Hec. IV. 2. 26. Mea mater, *vocativ.* Hec. III. 2. 20. & 23. Matres omnes filiis in peccato adiutrices. Heaut. V. 2. 38. Matres student *filias* *virgines* demissis humeris esse, &c. Eun. II. 3. 21. & *segg.*

Materfamilias.) Pro Divam fidem! meretrix & materfamilias una in domo. Adelph. IV. 7. 29.

Maternus (animus.) Heaut. IV. 1. 24.

Matrimonium.) Si exusu esset nostro hoc matrimonium. Hec. IV. 1. 33.

Matrona. And. II. 2. 27. Bonas matronas facere. Eun. Prol. 37.

Mature. Eun. II. 1. 1. Mature *cognoscere.* Eun V. 4. 11.

Matura, *imperativ.* And. IV. 2. 32. V. 4. 53. Phorm. IV. 5. 4. Id ut maturent facere. Heaut. III. 1. 87. Nuptias *maturare.* And. III. 3. 45.

Mavolo. *vid.* *Malo.*

Maxime. *vid.* *Magis.*

Maximopere.) Meministi? — mihi te maximopere dicere &c.? Heaut. IV. 1. 13.

Maximus. *vid.* *Magnus.*

Meapte causâ. Heaut. IV. 3. 8.

Mecastor. Hec. I. 2. 8.

Mecum.) Eho mecum. And. V. 4. 48. *vid.* *Cum.*

Mederi *cupiditates.* Phorm. V. 4. 3.

Medicari *sibi.* And. V. 4. 41. Labore & dolore *alterius* *medicari alteri.* And. V. 1. 12.

Medicum *adducere.* Hec. III. 1. 43.

Mediocris hominis officia. Adelph. V. 9. 9.

Mediocriter studere *quid.* And. I. 1. 32. Cic. Off. I. 25. *Mediocritem illam tenebit, quae est inter nimium & parum.* Vest. Mediocriter *vestitus.* Heaut. II. 3. 45.

Meditor esse affabilis. Adelph. V. 6. 8. Causam *meditari suam.* Adelph. II. 1. 41. Meditari secum. Phorm. II. 1. 12. Venit *meditatus* —, ex solo loco. And. II. 4. 3. Meditata mihi sunt — mea incommoda. Phorm. II. 1. 18.

Medium *aliquem* adripere. Adelph. III. 2. 18: — *complecti.* And. I. 1. 106. In *mediam* viam *provolvare quem.* And. IV. 4. 37. Medium agmen. Eun. IV. 7. 4. In medio esse. Adelph. III. 4. 35. *conf.* Phorm. Prol. 17. E

Ex medio excedere. Hec. IV. 3. 14. Phorm. V. 7. 74. —
— abire. Phorm. V. 8. 30.

Mehercle *juramentum virorum, sicut Mecastor mulierum:*
& significat, vel, Ita me juves Hercule; vel simpliciter,
per Herculem, *tunque volunt τὸ Me artum esse ex Grae-*
ca asseverandi particula. *μὲν.* Eun. I. 1. 22. III. 1. 26.

Melior.) Tanto — melior. Formula. Heaut. III. 2.
38. Agrum meliorem — nemo habet. Heaut. I. 1. 12.
Alii meliores erunt. Adelph. V. 9. 11. Da locum melio-
ribus. Phorm. III. 2. 37. Numquid vis? De. Mentem
vobis meliorem dari. Adelph. III. 3. 78. *Melior oratio*
Phorm. I. 4. 51. Melius pejus — nihil vident. Heaut.
IV. 1. 30. Di melius dunt! Phorm. V. 8. 16.

Melius. Adverb.) Melius est. Eun. IV. 6. 27. Adelph.
IV. 5. 5. *conf.* Adelph. II. 1. 26. II. 2. 13. V. 7. 24.
quamquam his locis potius videtur esse adjectivum. "Omnes
sibi malunt melius esse, quam alteri. And. II. 5. 16. Me-
lius quanto invenisses? Eun. III. 1. 63. Accipit hominem
nemo melius. Eun. V. 9. 52. Aliena melius videre —
quam sua. Heaut. III. 1. 98. Accedo, ut melius dicas.
Adelph. III. 2. 52. *Est dictum servile, ex vernilitate &*
loquacitate illius generis: nil aliud. Servus enim loquitur.
Gall. *He bien, Madame, je suis de votre avis, pourveu que*
ayes tout-autre pensée, que celle-ci; car vous n'en sauriez
avoir de pire. [I. e. Age, hera, assentior tuae sententiae,
si aliam habeas prorsus diversam ab hacce, nam non poteris
habere pejorem sc. quam haec est.] Tanaquill. Faber. *cujus*
tamen sententiae ego nondum prorsus accessi. "Non potuit
melius. Adelph. IV. 2. 29. Multo melius — scio. Hec.
II. 1. 20. Tute idem melius feceris. Phorm. II. 3. 79.
Non potuit melius perveniri ed, &c. Phorm. IV. 3. 35.

Meliuscula est. de aegroto. Hec. III. 2. 15.

Membra metu debilia sunt. Adelph. IV. 4. 3.

Memini, cum accusativo. Phorm. II. 3. 40. Heaut.
III. 2. 39. Memini videre. And. II. 5. 18. *Monet Ve-*
sterbovius elegantioresse Latinizatem, quoties τὸ Memini
jungitur Infinitivo praesenti. sic Phorm. I. 2. 24. Iterum
sic memento, Adelph. III. 3. 72.

F f f f f 5

Memor

Memor & gratus, junguntur. Adelph. II. 2. 43.

Memorable facinus. Heaut. II. 3. 73. *Hoccin' est — memorable?* And. IV. 1. 1. 3. *Nefandum est. Hoc enim genus interrogationis vim negandi exprimit.* Donat.

Memoria.) Redigere quid in memoriam. Phorm. II. 3. 36. *Redi metum in memoriam.* Phorm. V. 3. 19. *In memoria habere quid.* And. I. 1. 13. Eun. I. 2. 90. *Opus est tua mihi — expropta memoria.* And. IV. 3. 8. *Ubi tamen Eugraphius legit Malitia; quod & Faërus invenit in aliquot Mss. & approbat Tanaquillus Faber.*

Memoriter progeniem vestram proferens. Phorm. II. 2. 47. *Memoriter cognoscere.* Eun. V. 3. 6.

Memorare. Hec. III. 5. 21.

Menander Comicus. And. Prol. 9. Eun. Prol. 9. 20. & 30.

Mendicus. And. IV. 5. 21. *Ubi, censente Vesterbovio, Sycophanta & Mendicus sunt ἰσοδύναμοι: id quod probat ex Menandro apud Stobaeum, Tit. XCVI. & Aristoph. Ἀχαρν. 556. -7. & -8.*

Mens.) Mala mens, malus animus. And. I. 1. 137. *Voluntas est mens, etiam ratio.* Donat. *Modo animum menti, modo mentem animo tribui, recte notavit Boecklerus in Chrestomathia, v. Animus. Quare haec sollicite distinguere non placet, neque mentem pro tota iudole, animum pro consiliis & voluntate sumere.* Adelph. V. 3. 43. *junguntur ingenium atque animus.* Plant. Epid. IV. 1. 4.

Pavor terreat mentem animi.

Virg. Aen. 6. 11.

magnam cui mentem animumque &c. |

[*Ibi consule Interpretes.*] Flor. IV. 11. 3. *Ut mente, ita animo quoque & cultu desciverat. Ubi vide omnino Dukerum.* Vest. *Mens non facit satis suum officium.* Eun. IV. 53. *Res venit in mentem.* Phorm. IV. 3. 47. Eun. II. 2. 2. Heaut. IV. 5. 16. V. 2. 44. V. 3. 3. Hec. III. 3. 145. *alibi. Cum genitivo construitur τὸ Ven. i. m.* Phorm. I. 3. 2. *Verbum venit, aut est, subauditur.* Heaut. V. 2. 33. Adelph. IV. 1. 12. *Incidit in mentem.* Heaut. III. 1. 75. Phorm. I. 3. 5. *Volo mentem vobis meliorem dari.* Adelph. III. 3. 78.

Mensis

Mensis hic decimus est (*sc.* ex quo gravida facta est.) Adelph. III. 4. 29. Postquam ad te venit, mensis agitur hic — septimus. Hec. III. 3. 34. Menses abierunt decem. Adelph. IV. 5. 57. Sex ego te totos — hos menses quietum reddam. Eun. II. 2. 46. Menses tres abest. Heaut. I. 1. 66. Te complures menses tuli. Phorm. III. 2. 35. His mensibus sex septem &c. Eun. II. 3. 39. An non sex totis mensibus prius olfecissem? Adelph. III. 3. 42.

Mentio.) Si quando — mentionem Phaedriae facit. Eun. III. 1. 47.

Mentiri alicui. Eun. IV. 4. 36. Non est mentiri meum. Heaut. III. 2. 38. Qui mentiri, aut fallere insuêrit patrem —, tanto magis audebit caeteros. Adelph. I. 1. 30. & 31.

Mercatus.) Ad mercatum venire (*ire aliquod.*) Adelph. II. 2. 23. Phorm. V. 5. 10. V. 6. 53.

Mercenarius a villa. Adelph. IV. 2. 2.

Mercedem dare puellae, atque amittere (*eam.*) Phorm. II. 3. 67. Inscribere aedes mercede. Heaut. I. 1. 93.

Mercor.) Agrum mercari. Heaut. I. 1. 2. & 94. Mercati alicui (*muni* *sc.*) Eun. III. 5. 21. *conf.* II. 3. 65.

Mereo. & *Merco.*) Quid de te tantum meruisti? Heaut. I. 1. 31. Quid meritis? Da. Crucem. *vid.* Crux. Velle. — factum: ita meritis. Heaut. IV. 6. 11. Meritis de me est, illi ut commodem. Hec. V. 1. 33. Saepe quod vellem meritam scio. Hec. III. 5. 37. Esse in hac re culpam meritam non nego, (*sensu passivo.*) Phorm. V. 8. 25.

Meretricios amores nuptiis conglutinas. And. V. 4. 10. Ignara artis meretriciae. Heaut. II. 1. 14. Domus meretricia. Eun. II. 3. 90. V. 5. 18.

Meretrix.) Mulier meretrix. And. IV. 4. 16. Meretrix pessuma. Heaut. III. 3. 38. Meretrix & materfamilias una in domo? Adelph. IV. 7. 29. Nupta meretrici hostis est. Hec. V. 2. 23. Amare meretricem. Hec. IV. 1. 24. Adelph. I. 2. 69. Animum ad meretricem inducere. Hec. IV. 4. 67. Mercedem dare meretrici, atque amittere (*eam.*) Phorm. II. 3. 66. Meretrix avara. Eun. V. 4. 5. Audacia meretricum. Eun. V. 6. 24. Contumeliae meretricum. Eun. I. 1. 3. Meretricum ingenia & mores. Eun. V. 4. 10. Paucos

Paucos reperias meretricibus fideles evenire amatores. Hec. I. 1. 1. & 2. Meretrices malas facere, *scilicet inducere in Comœdian.* Eun. Prol. 37.

Meridie ipso faciam, ut stipulam colligat. Adelph. V. 3. 62.

Merito amo te. Heaut. II. 3. 119. Eun. I. 2. 106. Adelph. V. 8. 23. — te semper maximi feci. And. III. 3. 42. Merito iratus est. Hec. III. 5. 55. — mihi succenso. Heaut. V. 1. 42. Ne ulla merito contumelia fieri a vobis posset. Hec. III. 5. 20. Numquam sciens commorui, merito ut caperet odium illa mei. Hec. IV. 2. 4. Id merito mihi *evenit.* Hec. V. 3. 41. Dis magnas merito gratias habeo, &c. Phorm. V. 7. 1. Merito *posse*, (*arbitrari.*) And. III. 2. 51. Hec. II. 1. 42. & 43.

Meritum.) Sic meritum est meum, *scilicet ita sum meritis.* Heaut. I. 1. 40. *conf.* Phorm. V. 8. 62. Nihil suave meritum est, *ut &c.* Phorm. II. 1. 74. & 75. Plurimum merito tuo (*scilicet amo te.*) Eun. III. 2. 5. Satis pro merito. Phorm. II. 2. 23. & 24. An meo merito, credo. Phorm. V. 8. 42. Meriton' hoc meo videtur factum? *Ibid.* vers. 44.

Merus.) Nihil (*habet quod det*), nisi spem meram. Phorm. I. 2. 96.

Metuo, ut substat hospes. And. V. 4. 11. Ipsum id metuo, ut credant. Adelph. IV. 4. 17. Metuis, ne non — convincas esse illum tuum? Heaut. V. 3. 15. *conf.* Adelph. II. 2. 9. Metui, ne haereret hic. Adelph. III. 3. 49. Metuo fratrem, ne intus sit. Eun. III. 5. 62. Metuo lenonem, ne quid suat, &c. Phorm. III. 2. 6. Metuo, quid fiet. Heaut. IV. 1. 7. Metui, quid futurum denique esset. Heaut. III. 3. 8. Metuo quid agam. Heaut. IV. 3. 42. Metuo, qualem tu me esse hominem existumes. Eun. IV. 6. 20. Male metuo; ne — morbus adgravescat. Hec. III. 2. 2. *Metuere* malum. Phorm. III. 3. 22. *Meretrices non metuunt Deos.* Hec. V. 2. 6. Metui a Chryside. And. I. 1. 79. Metuo illum dico, qui mihi ipse aliquid facturum est. Timeo ab illo, *cujus causa possum aliquid mali pati, etiam si ipse nihil in me mali consulat.* Donat. *ibid.*

Merus.)

Metus.) Aetas, metus, magister prohibebant (*sc. scire ingenium pueri.*) And. I. 1. 27. *Vesterhovius citavit Cic. Philipp. II. 36. Te bonum timor faciebat, non diuturnus magister officii. Et Fam. VI. 7. Caecin. de filio suo: Adolefcens est; omnia excogitare vel studio „vel aetate, vel metu non potest.“ Magnus metus est mihi. Phorm. III. 1. 18. Esse in metu. And. II. 2. 2. Heaut. I. 2. 25. Phorm. I. 2. 7. & V. 4. 6. Metum adimere alicui. And. II. 2. 2. Heaut. II. 3. 100. — amovere. And. I. 2. 10. — demere. Adelph. IV. 7. 18. Accipere metum. Heaut. II. 3. 9. Exanimare quem, (exanimari,) metu. And. I. 5. 16. Phorm. III. 3. 32. Liberare quem metu. And. II. 2. 14. Sine metu. Heaut. II. 3. 87. Animus commotus est metu, spe, gaudio. And. V. 4. 35. Lingua haeret metu. Eun. V. 6. 7. Liberos retinere metu. (*improbatur.*) Adelph. I. 1. 32. Alieno metu recte facere. *Ibid.* vers. 50. Meibra metu debilia sunt. Adelph. IV. 4. 3. Exonerare aliquem metu. Phorm. V. 6. 3.*

Meus carnufex. And. IV. 1. 27. — particeps. Heaut. I. 1. 98. Syrus meus (*sc. servus.*) Heaut. V. 1. 23. Is meus est factus. Adelph. I. 2. 35. Meus fac sis animus, quando ego sum tuus. Eun. I. 2. 116. *Quidam* mei loci, atque ordinis. Eun. II. 2. 3. Anime mi. And. IV. 2. 2. Eun. I. 2. 15. Eho, Parmeno mi, nostin? Eun. II. 3. 59. Salve anime mi. AN. O mi exspectate, salve. Heaut. II. 4. 26. Au! mi homo, sanusne es? Adelph. III. 2. 38. Mea modò. And. I. 1. 126. Habui, amavi pro meo. Adelph. I. 1. 23. Ego meorum solus sum meus. Phorm. IV. 1. 21. *Vid. in fine hujus vocis.* Meis sum adprime obsequens. (Non possum advorsari meis) *sc. necessariis; uxori & filiae: aut laxius etiam, meae familiae.* Hec. II. 2. 5. & 29. A meis me amari — postulo, *sc. filius.* Adelph. V. 4. 25. Recte ego consului meae, *sc. filiae.* Hec. IV. 1. 44. Mea sic est ratio. Adelph. I. 1. 43. Crede hoc meae fidei. Eun. V. 2. 59. Mea tu. (*blandimentum feminarum. Donat.*) Adelph. III. 1. 2. Non est mentiri meum. Heaut. III. 2. 38. Non meum illud verbum facio. Adelph. V. 8. 29. Olet unguenta? de meo. Adelph. I. 2. 37. Mea nihil refert, &c. Eun. II. 3. 28. *conf.* Adelph. V. 4. 27. Quid

Quid mea? Heaut. IV. 5. 45. Hec. III. 5. 60. Phorm. I. 2. 83. II. 3. 42. Adelph. V. 7. 15. Quid mea autem? quid faciet mihi? Eun. V. 2. 10. Meus, 3; *mihi favens*. Vesterhov. ad And. V. 6. 12. *qui & confert* Phorm. IV. 1. 21. Eun. II. 2. 39. V. 9. 10. Aristoph. Irene, 649.

Οὐ γὰρ ἡμέτερός τις ἐτ' ἐς' ἐκείνος ἀνὴρ, ἀλλὰ
σός. Plaut. Mil. III. 1. 21. Poen. V. 3. 39.

Migro.) Ex urbe tu rus habitatum migres? Hec. IV. 2. 13.

Miles inhumanissimus. Hec. I. 2. 10. Miles haud commode finem *statuit* orationi. Ibid. vers. 21. Miles gloriosus. Eun. Prol. 31. & 38. Facetè dictum. mira vero militi quae placeant. Eun. II. 2. 57. *Vis* militum. Eun. IV. 7. 8. Ita uti fortes decet milites. Ibid. vers. 45.

Milesius (*patronymicum*.) Adelph. IV. 5. 68. *a sequ.*

Milerus.) Habitat Mileti. Adelph. IV. 5. 20. Miletum usque. Ibid. vers. 21.

Militia.) Una semper militiae, & domi fuimus. Adelph. III. 4. 49.

Milito.) In Asiam ad regem militatum abiit. Heaut. I. 1. 65. Hinc egens profugiet aliquo militatum. Adelph. III. 3. 31.

Mille.) Drachmarum argenti mille dederat mutuum. Heaut. III. 3. 40. Mille nummūm poscit. Ibid. vers. 25.

Millies, (plus millies) audiui. And. V. 4. 43. Eun. III. 1. 32. Taedet — audire eadem millies. Phorm. III. 2. 2.

Miluo rete non tenditur. Phorm. II. 2. 16. *Milvus* est avis noxia. Ibid. vers. 17.

Mino.) Dedit in sumtum, dimidium minae. Adelph. III. 3. 16. Tibi perdere talentum hoc pacto satius est, quam illo minam. Heaut. III. 1. 66. Hic sunt tres minae. Eun. III. 2. 18. Quasi jam usquam tibi sint viginti minae. Adelph. II. 2. 15. Viginti minae pro Psaltria perire. Adelph. IV. 7. 24. Solae triginta minae, (*mihi opus sunt.*) Phorm. III. 3. 24. Minas viginti pro ambobus dedi. Eun. I. 2. 89. Minas jam decem habet a me filia. Heaut. IV. 7. 7. & *conf.* vers. 9. Minas decem conradet alicunde, Adelph. II. 2. 34. Ager oppositus est pignori,
ob

ob decem minas. Phorm. IV. 3. 57. His rebus sane pone decem minas. *Ibid.* vers. 62.

Minas.) Timeo hujus minas. And. I. 3. 5. 3: *malum quod berus mihi minatus est.*

Minerva ex Jovis capite nata. Heaut. V. 4. 13. & 14.

Minime. vid. *Parum Minimus.* vid. *Parvus.*

Minitor.) In diem istuc est, quod minitare. Eun. V. 7. 19. Familiariorem oportet esse hunc, qui minitur malum. Phorm. V. 6. 11. Accusamus gravius, denique minitemur, si. Hec. IV. 4. 96.

Minor. vid. *Parvus.*

Minatur porro, sese id, quod moechis solet. Eun. V. 5. 15. Abiturum se abs te esse — minabitur. Heaut. III. 1. 80.

Minue vero iram Phorm. II. 3. 88. Non minuiam meum consilium. Hec. IV. 3. 10. Nec tu — minueris haec, quae facis. And. II. 3. 18. Fractus minuebat vilitas. Phorm. V. 8. 24. Aliqua pars laboris minuatur mihi. Heaut. Prol. 42.

Minus. vid. *Parum.*

Minutus.) Pisciculos minutos ferre — in coenam feni. And. II. 2. 32.

Mirabilis.) Haud mirabile est. Heaut. II. 4. 7.

Mirandumne id est? Hec. IV. 4. 39. Ita animus commotus est — mirando hoc tanto, tam repentino bono. And. V. 4. 35. 3: *Dum miror. Et est participium.* Donat.

Mire fingere quem. Heaut. V. 1. 25.

Mirificissimum facinus. Phorm. V. 6. 31.

Miror.) Te mitor, qui alia tam plane scias. Heaut. V. 1. 24. Minime miror, qui insanire occipiunt ex injuria. Adelph. II. 1. 43. Mirabar, hoc si sic abiret. And. I. 2. 4. Vosttram nequeo mirari satis rationem. Adelph. III. 3. 20. Mirari, pro, *nescire.* And. IV. 4. 11. Eun. II. 2. 59. *saepius.*

Miris modis. Hec. I. 2. 104. Mirum, ni domi est. And. III. 4. 19. *conf.* Heaut. IV. 1. 50. Eun. II. 1. 24. II. 3. 52. IV. 4. 44. V. 9. 53. Ne cui sit vostrum mirum, cur. Heaut. Prol. 1. Non aedepol mirum. Hec. I. 2. 85. Minimeque adeo mirum: &, ni id fecisset, magis mirum

mirum foret. Hec. II. 1. 23. Num' mirum, aut novum est? Phorm. V. 5. 8. Non mirum fecit uxor, si hoc aegre tulit. Hec. IV. 4. 87. Mirum vero, impudenter mulier si facit meretrix? And. IV. 4. 16. Mirum vero, *saep̄ ad εἰσωνείαν refertur*. Donat. Mira vero militi quae placeant. Eun. II. 2. 57. Mira narras. Heaut. V. 1. 23. Mi-
ro ingenio esse erga aliquem. Hec. III. 5. 39.

Misceo.) Ita tu istaec tua misceito; ne me admisceas. Heaut. IV. 5. 35. 3: ita *fingito fallacias*.

Miser.) Quis videor? Cu. Miser aequē, atque ego. And. IV. 2. 19. Fro miser. Heaut. I. 1. 96. Hec. III. 1. 20. Phorm. III. 3. 4. Omnibus modis miser. Hec. IV. 4. 79. Dominus pauper & miser. Eun. III. 2. 34. Vac misero mihi! Heaut. II. 1. 2. Heaut. V. 1. 44. Hec. IV. 2. 29. *alibi*. Hei misero mihi! Heaut. II. 2. 5. Adelph. II. 1. 19. Miser atque innocens. Ibid. vers. 1. Heu (eheu) me miserum! And. IV. 1. 22. Hec. II. 2. 19. Phorm. I. 4. 10. Hec. I. 1. 17. Me miserum! And. V. 3. 11. *conf.* Eun. I. 2. 117. Hec. II. 1. 8. And. I. 5. 5. Miser! Eun. III. 5. 32. Homo perditus & miser. Eun. III. 1. 29. Hoccine me miserum non licere meo modo ingenium frui! Heaut. II. 4. 21. Habet patrem quemdam avidum, miserum, atque aridum. Heaut. III. 2. 15. Colligavit eum miseris modis. Eun. V. 5. 13. Misera, muliebris interpassio. Donat. Hec. I. 2. 12. *conf.* Phorm. V. 8. 32. Eun. IV. 3. 24. V. 7. 7. Ad genua accidit, lacrumans misera. Hec. III. 3. 19. Quia miseram mulierem vicit: hui! perfortiter. Adelph. IV. 2. 27. Paupertas est onus miserum. Phorm. I. 2. 44. Quid sene erit nostro miserius? Heaut. II. 3. 14. Miserimus fui fugitando, ne. Eun. V. 2. 7.

Miserefeit.) Inopis nunc te miserefeat mei. Heaut. V. 4. 3.

Miseret me. *absolute*. Eun. V. 5. 3. Patris nunc pudet me, & miseret. Heaut. II. 3. 19. Moneo, & hortor, ne ejusquam misereat, quin. Hec. I. 1. 7. Ut nunc Menedemi vicem miseret me. Heaut. IV. 5. 1. Ut me tuarum miseritum est fortunarum. Heaut. III. 1. 54. Miseritum est. Hec. III. 3. 19. Phorm. I. 2. 49. III. 2. 16.

Miseriam *exspuere* ex animo. Eun. III. 1. 16. Lenire alteri miseriam. Heaut. I. 1. 75. Miseriam videre, 3: *sensire*,

zire, pati. Adelph. V. 4. 13. — capere. *Ibid.* vers 22. Misericordia tabescere. Adelph. IV. 3. 12. Remedium miseria-
rum. (*de persona.*) Adelph. III. 1. 7. Natus ferendis miseri-
is, (*ad miseria.*) Adelph. IV. 2. 6. Heaut. III. 1. 11. *Miseriae navigationis; atque earum praecipua, quae.* Hec.
III. 4. 6. & 8. Malum ex plurimis miseriis reliquum.
Hec. IV. 1. 55.

Misericordia hujus. *o: miseratio erga hanc.* And. I. 5. 26. *conf.* Hec. I. 2. 92. Haec illa est misericordia. And.
I. 1. 99. Quem neque fides, —, neque illum misericor-
dia repressit, neque reflexit. Adelph. III. 2. 8. & 9. Re-
ducere animum ad misericordiam. And. III. 3. 27. Ad mi-
sericordiam adducere quem. Heaut. V. 2. 42. Propter mi-
sericordiam judices (*saepe*) addunt pauperi. Phorm. II. 1. 47. Misericordia molliri *nequit.* Phorm. III. 2. 13.

Mitis est. *o: placidus; de eo qui irā furere desit.* Adelph. II. 4. 12.

Mitto.) Misit orare, ut venirem, serio. Eun. III. 3. 22. Ad obstetricem mittere *sc. arcessendam.* Adelph. III. 1. 5. IV. 4. 8. Mittere visendi causa *ad quem.* Hec. III. 2. 7. Ob rem nullam misit. Hec. V. 3. 2. Mittere, *de mu-
neribus.* Phorm. I. 1. 16. Jovem Danae misisse ajunt in
gremium imbrem aureum. Eun. III. 5. 37. Mittere quem,
o: dimittere. Phorm. V. 3. 29. *Mittere sponsam, o: repu-
diare.* Phorm. IV. 3. 70. Mittere noxiam, *o: remittere.*
Eun. V. 2. 14. Vitam duram mitto, *o: omitto. relinquo.*
Adelph. V. 4. 6. *sic;* Mitto maledicta omnia. Adelph. V. 3. 9. Lacrimas mitte. Adelph. III. 2. 37. Mittere sol-
licitudinem. Heaut. I. 2. 3. Mitte ista. Adelph. II. 1. 31. *conf.* Heaut. II. 3. 78. Mitte me, *o: dimitte.* Adelph. V. 2. 5. Quid agis? *Ся.* Mitte, *o: ne id cura, l. noli impe-
dire.* Heaut. V. 1. 74. Mitte orare, (*male loqui.*) And. V. 4. 1. V. 3. 2. Sic, Crito, est hic: mitte. *o: ne cura,
l. ignosce.* And. V. 4. 16. Mitto rem, *o: taceo, praetereo.*
Adelph. V. 3. 34. *conf.* Heaut. V. 1. 27. Phorm. II. 1. 2. & 63. And. IV. 4. 25. Hec. IV. 1. 41. Ut mittam,
quod &c. Eun. V. 4. 4. Ut mittam illius ineptias.
Phorm. IV. 3. 43. Me missum face. And. IV. 1. 57. *conf.*
And. V. 1. 14. Phorm. V. 7. 53. *Amorem missum facere.*
G g g g g Hec.

Hec. III. 3. 48. Missam facere iram. Hec. V. 2. 14. Missa istaec face. Eun. I. 2. 10. *conf.* Eun. V. 2. 25. Adolph. V. 7. 8. Missa facio. Adolph. V. 9. 34. 3: *res vestras amplius non curo, l. desino vobis adversari.*

Modestor.) Patres ex sua libidine moderantur. Heaut. II. 1. 4.

Modestè.) Adnuo, terram intuens modestè. Eun. III. 5. 32. Modeste *visere amicam.* Hec. IV. 1. 36. & 37. Animus, qui modeste *fert fortunam secundam.* Phorm. I. 3. 18.

Modestia, *i. e. obsequium, facilitas.* Hec. IV. 2. 15. Mores alterius tolerare suâ modestiâ. Hec. III. 5. 28.

Modestus.) Vultu modesto *puella.* And. I. 1. 93. Pudens, modesta. Hec. I. 2. 90. Mulier proba & modesta. Adolph. V. 8. 7.

Modò.) Advenis modò? Pa. Admodum. Hec. III. 5. 8. Modo quid designavit! Adolph. I. 2. 7. Modo, *temporis praesentis.* Adolph. III. 1. 2. Modone id demum senti? And. V. 3. 11. Modo ait, modo negat. Eun. IV. 4. 47. Modo ut possim. And. II. 4. 6. *conf.* Phorm. I. 2. 9. V. 2. 8. Ut modo fiant. Phorm. IV. 4. 31. Ne — modo. Adolph. V. 3. 49. Modo non montes auri. Phorm. I. 2. 18. Sine modo. Eun. I. 1. 20. Phorm. II. 3. 73.

Modus.) Habere modum vitae suae. And. I. 1. 68. Modum benignitatis non cogitas. And. V. 1. 7. *Id est, non cogitas quantum de benignitate amoris [forte: benignitatis de amore] exigendum, aut praesumendum sit.* Donat. Haec res non habet modum in se. Eun. I. 1. 12. Non fit modus *sumtum, l. sumtibus.* Heaut. IV. 4. 7. Ad hunc modum. Hec. IV. 4. 54. Ad eundem istunc modum. Adolph. III. 3. 70. Quo modo? *mirantè.* Adolph. IV. 1. 18. Me repperisse, quo modo — posset &c. Eun. V. 4. 10. & 10. Quonam modo — te offendam adfectam? Hec. III. 1. 43. Si facere possem ullo modo. Hec. II. 2. 24. Si ullo modo est ut possit. Hec. IV. 4. 102. Nullo modo introire possem, quin. Eun. V. 2. 2. Te id nullo modo puduit facere. Heaut. V. 4. 19. Meo modo 3: *meo arbitrio, ut mihi lubet.* And. I. 1. 126. Heaut. II. 4. 21. Eun. V. 3. 11. *sic* Phorm. V. 7. 69. Novo modo *contumeliam*

meliam facere *alicui*. Phorm. V. 7. 79. Quot modis contentus, spretus? And. I. 5. 12. Omnibus modis *cruciare quem*. Eun. II. 3. 92. — — miser sum. Hec IV. 4. 79. Indignis modis *irrideri*, (accipi.) Eun. IV. 4. 43. Adelp. II. 1. 12. Miseris modis. Eun. V. 5. 19. Quibus illum lacerare modis! Adelp. III. 2. 17. Miris modis *odisse quem*. Hec. I. 2. 104. Multis modis *expectare quem*. Hec. II. 3. 7.

Moechus paratus alteri. And. II. 1. 16. Pro moechno comprehendere *quem*. Eun. V. 6. 2. — — prehendi. Eun. V. 5. 18. Minatur sese id, quod moechis solet. *Ibid.* vers. 15.

Moeror.) In moerore est. And. IV. 2. 10.

Moestus. Heaut. I. 1. 70.

Molestia.) Ubi quid in animo est molestiae. Eun. IV. 2. 2. Demere *alicui* molestiam. Adelp. V. 3. 33. Adferre *alicui* molestiam. Hec. III. 2. 9. Conficere *quid* sine molestia. Eun. V. 4. 6. Amor habet molestias. Eun. I. 1. 32. Addere *molestias*. *Ibid.*

Molestus certe ei fuero. And. IV. 1. 17. *conf.* Eun. III. 1. 24. Adelp. II. 2. 27. Phorm. IV. 3. 20. Heaut. III. 3. 7. Aut dicat quod volt, aut molesta ne fiet. Eun. III. 3. 23. Num illi molestae quidpiam hae sunt nuptiae? And. II. 6. 7. Mihi molestum, *sc. id erat*. And. II. 2. 22. *conf.* And. I. 1. 16. Eun. III. 2. 31. Heaut. III. 3. 21. Adelp. I. 2. 42. Ausculta paucis, nisi molestum est. Adelp. V. 3. 20. Nonnihil molesta sunt haec mihi. Adelp. I. 2. 62.

Molior.) Dum moliantur (*mulieres*), dum comuntur, annus est. Heaut. II. 2. 11. *Simplicissime accipi puto: Dum se comparant ad exeundum, à quo sensu nec abhorret Vesterbovius. Calphurnius & Peirus Colvius legunt: Molliuntur.*

Mollis.) Neque misericordia neque precibus molli *quit*. Phorm. III. 2. 13. Alterius verbis molli. Phorm. IV. 3. 27.

Molliter.) Te curasti molliter. Adelp. V. 1. 1.

Mollities.) Ejiciunda — haec est mollities animi. Eun. II. 1. 16.

Molere usque in pistrino. Phorm. II. 1. 19. *conf.* And. I. 2. 28. & 29. Plena pollinis (puella) sit faxo, molendo. Adelp. V. 3. 61.

Momentum.) Dum in dubio est animus, paullo momento huc illuc impellitur. And. I. 5. 31. Momentum quasi movimentum, est propriè exiguus librae motus. Unde & pro minimo temporis puncto sumitur. Cicero eadem metaphoram utitur Philipp. V. 10. Minimis momentis maximae inclinationes temporum fiunt. Ovid. Metam. X. 375. & 376. *Vesterbov.*

Moneo.) Sedulo monere. Adelph. III. 3. 73. Hec. I. 1. 7. Monere & hortari. Hec. Ibid. Jubere & monere. Adelph. III. 3. 75. Res monet. And. III. 3. 19. Hec. III. 3. 15. Semper res, aetas, usus aliquid monet. Adelph. V. 4. 3. Audacter monere quem, & familiariter. Heaut. I. 1. 6. Probe monere quem quid. And. V. 4. 15. Monere quem ad coenam ut veniat. Heaut. I. 1. 117. Dehinc ut quiescant porro moneo &c. And. Prol. 22. Moneo, terribiliter dixit. Cicero [Verr. I. 12.] Moneo, praedico, ante denuncio. Donat. Moneo, Comminandi vim habet. sic Eun. Prol. 16. *Vesterbov.*

Monitor. Phorm. II. 1. 4. Heaut. V. 1. 2. I. 1. 119.

Mons.) Modo non montes auri pollicens. Phorm., I. 2. 18.

Monstrum, res mira & inusitata. Eun. IV. 3. 14. Monstri simile. Eun. II. 3. 42. Phorm. V. 7. 61. Monstra evenerunt mihi. Phorm. IV. 4. 25. Monstrum, & Monstrum hominis, convicium. Eun. V. 2. 21. IV. 4. 29. Aliquid monstri alunt. And. I. 5. 15. *Vid. Erasmus in Adag.*

Monumentum patrium. Eun. Prol. 13. Cistella cum monumentis. Eun. IV. 6. 15.

Mora.) Neque istic, neque alibi tibi usquam erit in me mora. And. II. 5. 9. *conf.* Adelph. IV. 7. 1. Per hunc nulla est mora. And. III. 4. 14. Non est mora, (nulla mora est), quin. Adelph. II. 1. 17. And. V. 6. 7. Nulla mora datur, quin. Hec. I. 2. 52. In te nihil est morae. And. I. 1. 139. Hoc mihi morae est. Adelph. V. 7. 6. Ne morae meis nuptiis egomet siem. Adelph. IV. 5. 78. In mora esse. And. II. 5. 13. — — alicui. And. III. 1. 9. Adelph. III. 2. 56. Malo aliquam moram producere. And. III. 5. 9.

Moratur.)

Moratus.) Quid mulieris uxorem habes? aut quibus moratam moribus? Hec. IV. 4. 22.

Morbus amplior factus est, (auctus est.) Hec. III. 1. 50. & 54. — magis adgravescit. Hec. III. 2. 2. Me detinuit morbus. Senectus ipsa est morbus. Phorm. IV. 1. 8. & 9. Quid morbi est? Hec. III. 1. 43. III. 2. 22. Ad morbum hoc etiam. And. I. 5. 66. Tui mores mihi morbus sunt. Hec. II. 1. 42. Morbo adfectus. Hec. III. 3. 6. Morbus, de amore. Eun. II. 1. 19.

Mordere quem clanculum. Eun. III. 1. 21. Id memorat. Eun. III. 1. 55. Adelph. V. 3. 21.

Morigerari alicui. Adelph. II. 2. 10.

Morigerus.) Tibi morigera fuit in rebus omnibus. And. I. 5. 59. κακέρφαιον est. Graecis καρίζεσθαι dicitur. Vetterhov.

Morior.) Pater mihi & mater mortui sunt. Eun. III. 3. 12. Per ejus unam, —, aut vivam aut moriar sententiam. Phorm. III. 1. 19. Si moreretur (puella exposita) ne expers partis esset de nostris bonis. Heaut. IV. 1. 39. Mori me malim, (latius est.) Eun. I. 1. 21. IV. 7. 2. Jam ferme moriens. And. I. 5. 49. Verba fiunt mortuo. Phorm. V. 8. 26. Defendam — illum mortuum. Adelph. III. 4. 47. Ab orco mortuum me reducem in lucem fecisti. Hec. V. 4. 12. conf. vers. 35. Suam matrem lamentari mortuam. Phorm. I. 2. 45.

Moror.) Quid multis moror? And. I. 1. 87. Nihil moror. Eun. I. 2. 104. Non moror. Phorm. IV. 5. 6. conf. Eun. III. 2. 7. Egomet convivas moror. Heaut. I. 1. 120.

Mors continuo ipsam occupat. And. I. 5. 62. Matrem — ex aegritudine miseram mors consecuta est. Phorm. V. 1. 23. Obire mortem. And. I. 3. 18. Heaut. II. 3. 30. Mortem obiit: e medio abiit. Phorm. V. 8. 30. Familiariter ferre mortem alterius. And. I. 1. 84. Mortem expectare. Hec. III. 4. 8. — alterius expectare. Hec. IV. 2. 20. Adelph. V. 4. 20. Mulcare quem usque ad mortem. Adelph. I. 2. 10. Depecisci morte cupio. Phorm. I. 3. 14. Mos est. Adelph. IV. 1. 16. Qui istic mos est? Heaut. III. 3. 1. Cujus mos maxime est consimilis vestrum. Heaut.

Heaut II. 4. 13. Suis cuique mos. Phorm. II. 4. 14.
 Morem gerere *alicui*. Adolph. IV. 5. 74. Hec IV. 2. 23.
 Eun. I. 2. 108. Adolph. II. 2. 6. — — *sibi* (animo.)
 Heaut. V. 1. 74. And. IV. 1. 17. Ut homo est, ita mo-
 rem geras. Adolph. III. 3. 77. Praeter civium morem at-
 que legem. And. V. 3. 9. Morem antiquum obtinere
 Hec. V. 4. 20. Alieno more vivendum est inhi. And. I.
 1. 125. 3: *arbitrio, lege*. Virgil. *Aeneid.* I. 128.

moresque viris & moenia ponet.

Ubi Servius leges etiam mores dici ait. conf. Heaut. I. 2.
 29. *Vestert.* More hominum evenit, ut. And. V. 6. 3.
 Conveniunt mores. And. IV. 2. 13. Mores consimiles
sunt formae. Heaut. II. 4. 2. Ut nunc sunt mores. Phorm.
 I. 2. 5. Ne te ignarum fuisse dicas meorum morum.
 Adolph. II. 1. 6. Hic dies alios mores postulat. And. I.
 2. 18. Noscere mores meretricum. Eun. V. 4. 10. — —
 mulierum. Heaut. II. 2. 10. Ei mores ostendi tuos. Eun.
 V. 9. 59. Harum (*meretricum*) mores cantabat mihi (pater.)
 Heaut. II. 3. 19. Mores cave in te esse istos sentiam.
 Heaut. V. 4. 9. Hosce mores! Adolph. IV. 7. 40. Quae
 res — mores mutavit tuos. Adolph. V. 9. 27. Existima-
 re mores *alicujus* ad exemplum *alterius*. Hec. I. 2. 88.
 Tuos illi mores — morbum esse arbitror. Hec. II. 1. 42.
Alterius mores tolerare sua modestia. Hec. III. 5. 28. Prop-
 ter mores *alicujus* abire (*domu.*) Hec. IV. 2. 2. Mores fa-
 cile tutor. Hec. V. 1. 8. Uxorem his moribus dabit ne-
 mo. And. II. 3. 21. Consimilis moribus. Heaut. V. 3. 7.
 Multa injusta — sunt moribus. Heaut. IV. 7. 11. *Mo-*
varius moribus (*his vel illis.*) Hec. IV. 4. 22.

Moveo. Ego istaec moveo, aut curo? And. V. 4. 18.
 3: *turbo, aut cogito*. Donat. Dicitur quis movere, qui
 primus quid dicit facitve. Cic. Fam. X. 4. *Quantum viribus*
eniti, consilio providere, auctoritate movere potnero, hoc
omne reip. semper futurum. Et forte ita legendum. Fam.
 IX. 24. [n. 11.] Nullum locum praetermizio movendi, &c.
ubi vulgo monendi. Ovid. *Heroid.* XV. 4. Suet. Caes. 78.
Praecipuum — sibi invidiam hinc maxime movit. Vestert.
 Nihil nos dos movet. Heaut. V. 1. 66. Move ocus te.
 And. IV. 3. 16. Eun. V. 3. 3. Nihil moventur nuptiae.
 And. III. 2. 36. 3: *nihil turbabuntur*. Claudian. in *Eutrop.*
 II.

II. 3. 47. *Prudensque movendi Juris. Et de VI. Cns. Honor. 205. Hic rursus dum pacta movet. Vesterhov.* Per tumultum noster grex motus loco est. Phorm. Prol. 33.

Mox.) De argento somnium: mox; eras redi. Adelph.

II. 1. 50. Quam mox? Eun. IV. 7. 18. Adelph. V. 6. 1. Exspecto, quam mox veniat. Phorm. I. 3. 9. *conf.* IV. 3. 1.

Mulco.) Omnem familiam mulcavit usque ad mortem.

Adelph. I. 2. 10. Male mulcabo ipsam. Eun. IV. 7. 4.

Muliebri.) Nulla mala te esse expolitam muliebri. Heaut. II. 3. 48.

Mulier temulenta & temeraria, And. I. 4. 2. Haec sola est mulier. And. II. 3. 7. 3: *sine auxilio, & defensoribus, ac per hoc deserta.* ex mente Donati. Mulier meretrix. And. IV. 4. 16. — corrupta. Heaut. II. 2. 2.

— commoda & faceta. Heaut. III. 2. 10. Adolescens mulier. Hec. IV. 4. 39. Phorm. V. 3. 11. Mulier mulieri magis congruit. Phorm. IV. 5. 14. Mulier sapiens. Phorm. V. 8. 57. Quid mulieris uxorem habes? Hec. IV. 4. 21. Fidelem haud ferme mulieri invenias virum. And. III. 1. 2. Vidua mulier. Heaut. V. 1.

80. Nupta mulier. Hec. V. 1. 30. Cui committas primo partu mulierem. And. I. 1. 3. Misera mulier. Adelph. IV.

2. 27. Optuma —. Adelph. V. 9. 17. Censen' te posse invenire ullam mulierem, quae careat culpa? Hec. IV. 4.

40. Mulier, *pro, ea.* Eun. IV. 1. 13. III. 5. 27 And. I. 1. 106. *alibi.* Pergin', mulier, odiola esse? Heaut. V.

3. 4. Mulier, *in vocativo, ex affectu stomachantis interponitur.* Hec. II. 1. 17. IV. 1. 10. And. IV. 4. 3. Mulier

paupercula. Adelph. IV. 5. 13. Utin' omnes mulieres eadem aeque studeant? Hec. II. 1. 2. *add.* 3. 5. & 6. Mu-

lieres iniquè aeque omnes invisae viris. Hec. II. 3. 1. Itidem illae mulieres sunt ferme, ut pueri, levi sententia.

Hec. III. 1. 32. Amarae mulieres sunt. Hec. IV. 4. 88. Novi ingenium mulierum: nolunt ubi velis: ubi nolis,

capiunt ultro. Eun. IV. 7. 42. & 43. Nosti mores mulierum: dum moliantur, dum comuntur, annus est.

Heaut. II. 2. 10. & 11. Nostras mulieres falso suspectas fuisse &c. Hec. V. 2. 11. 3: *uxores & filiam.* Volgus mulierum. Hec. IV. 2. 24. Deleo omnes ex animo mulieres.

Eun. II. 3. 5. Mulier, *de homine ignavo.* Ibid. 65.

Myconius. *patronymic*. Hec. V. 3. 35. — hospes. Hec. III. 4. 19. V. 3. 3.

N.

Nae particula confirmandi, Terentio plerumque initialis, sequente pronomine quodam. secundo tamen loco ponitur. Heaut. V. 1. 45. And. Prol. 17. Sed hoc Andriae lo o Donatus legis ne, haec adunant? Ne quidam corripunt, & cum interrogatione pronuntiant, quidam producant. Quorum alii ne pro nec accipiunt, id est, non. Alii ne pro valde, nimis, multum, plurimum. ut: Ne ego homo sum infelix [Adelph. IV. 2. 1. ubi tamen hodie in ipso Donato legitur, Nae.] Et Cicero [Catil. II. 3.] Ne illi vehementer errant.

Nagvius, Poeta comicus. And. Prol. 18. Eun. Prol. 25.

Nam, elegantem habet usum in transitione. Vesterhov. And. I. 5. 17. I. 1. 24. ubi citatur Coelius ad Cl. Fam. VIII. 11. plus semel. add. Heaut. Prol. 16. Adelph. Prol. 15. Quorum nam istuc? And. II. 2. 24. Nam quid ita. Eun. V. 2. 58. Nam quod ego — remedium inveniam? Phorm. I. 4. 23. Nam quae haec anus est? Phorm. V. 1. 5.

Nancisci malum. Phorm. III. 3. 10. And. V. 6. 3. — causam. Hec. IV. 4. 59. — par ingenium. Hec. I. 2. 95. — mulierem. Phorm. I. 3. 16. Nancisci, casu invenire, deprehendere. Phorm. I. 2. 31. Hec. I. 1. 8. Unde annulum istum nactus? (Ubi — vestitum hunc nactus.) Hec. V. 3. 27. Eun. III. 5. 8. Pisces ex sententia nactus sum. Adelph. III. 3. 67. Nancisci proprie qui dicatur. Donet. ad Hec. IV. 4. 59.

Narrationis incipit mihi initium. And. IV. 2. 26.

Narrare omnem rem, (rem omnem) ordine. Eun. V. 5. 28. Adelph. III. 2. 53. Apertè, ita ut res sese habet, narrare. Heaut. IV. 3. 24. Surdo narrare fabulam. Heaut. II. 1. 10. Recta via rem narrare ordine omnem. Heaut. IV. 3. 28. Omnem rem narrabit — sola soli. Hec. III. 2. 15. Narrare ambages. Heaut. II. 3. 78. Narrare occipere. *Ibid.*

Ibid. & And. III. 2. 24. Unde exordiar narrare. Hec. III. 3. 2. Quae nunc non est narrandi locus. And. II. 2. 17. Nihil est quia male narrando possit depravari. Phorm. IV. 4. 17. Ne vacuum esse me nunc ad narrandum credas. And. IV. 2. 23. Locus tutus ad narrandum. Phorm. V. 3. 35. Narrare, *simpliciter etiam usurpatur pro dicere, loqui. ut: Filium narras mihi?* Phorm. II. 3. 54. Quid ergo narras? Phorm. IV. 4. 4. Ab Andria est ancilla haec? quid narras? And. III. 1. 3. Ego, quid narres, nescio. *Ibid.* vers. 19. *conf.* And. II. 2. 30. Heaut. III. 2. 9. Adelph. IV. 2. 18. Narras probe. (Bene narras.) *Formula approbantis.* And. V. 6. 6. Eun. V. 3. 7. Regem narras elegantem. (Bonum ingenium narras adolescentis) 3: *Rex ille elegans est, quantum ex verbis tuis intelligo. (& adolescens homo ingenio &c.)* Eun. III. 1. 18. And. III. 1. 8. *conf.* Hec. I. 2. 77.

Nas or.) Ex me atque ex hoc natus es. Heaut. V. 4. 7. *conf.* Hec. II. 3. 6. Heaut. V. 3. 18. Adelph. I. 1. 15. IV. 5. 24. Hec. III. 3. 39. Phorm. V. 8. 29. Hec. V. 3. 34. *duobus tamen ultimis locis, per Unde & Inde intelligitur; ex quo (eo) concubitu.* Ex homine hunc natum dicas. Eun. III. 2. 7. Natus ex magna familia. Adelph. III. 1. 10. Scitus puer est natus Pamphilo. And. III. 2. 6. Natus est nobis nepos. Hec. IV. 4. 17. Recte natus 3: *ex justo conjugio.* Hec. III. 3. 39. Virum me natam vellem. Phorm. V. 3. 9. Annos sexaginta natus. Heaut. I. 1. 10. *conf.* Eun. IV. 4. 26. III. 3. 20. Animo leni natus. Hec. II. 2. 28. Ingenio egregie ad miseria natus. Heaut. III. 1. 11. Huic natus rei, ferundis miseriis. Adelph. IV. 2. 6. Nunc demum istaec nata oratio est. Adelph. V. 3. 19. Scit sibi nobilitatem ex eo, & rem natam, & gloriam esse. Hec. V. 2. 31. E re natâ. Adelph. III. 1. 8. Nos jam a pueris ilico nasci senes (aequum esse censent patres.) Heaut. II. 1. 2. Animus natu gravior. Heaut. IV. 1. 32. Natu maximus. Adelph. V. 4. 27. Natu grandior. Adelph. V. 8. 7.

Nasus.) Virgo adunco naso. Heaut. V. 5. 18.

Natalis.) Porro autem alio (*munere ferietur Geta*), ubi erit puero natalis dies. Phorm. I. 1. 14.

Natu

Myconius. *patronymic*. Hec. V. 3. 35. — hospes. Hec. III. 4. 19. V. 3. 3.

N.

Nae particula confirmandi, Terentio plerumque initialis, sequente pronomine quodam. secundo tamen loco ponitur. Heaut. V. 1. 45. And. Prol. 17. Sed hoc Andriae lo o Donatus legit ne, haec adnotans: Ne quidam corripiant, & cum interrogatione pronuntiant, quidam producant. Quorum alii ne pro nec accipiunt, id est, non. Alii ne pro valde, nimis, multum, plurimum. ut: Ne ego homo sum infelix [Adelph. IV. 2. 1. ubi tamen hodie in ipso Donato legitur, Nae.] Et Cicero [Catil. II. 3.] Ne illi vehementer errant.

Naevis, Poeta comicus. And. Prol. 18. Eun. Prol. 25.

Nam, elegantem habet usum in transitione. Vesterhov. And. I. 5. 17. I. 1. 24. ubi citatur Coelius ad Cl. Fam. VIII. 11. plus semel. add. Heaut. Prol. 16. Adelph. Prol. 15. Quorsum nam istuc? And. II. 2. 24. Nam quid ita. Eun. V. 2. 58. Nam quod ego — remedium inveniam? Phorm. I. 4. 23. Nam quae haec anus est? Phorm. V. 1. 5.

Nancisci malum. Phorm. III. 3. 10. And. V. 6. 3. — causam. Hec. IV. 4. 59. — per ingenium. Hec. I. 2. 95. — mulierem. Phorm. I. 3. 16. Nancisci, casu invenire, deprehendere. Phorm. I. 2. 31. Hec. I. 1. 8. Unde annulum istum nactus? (Ubi — vestitum hunc nactus.) Hec. V. 3. 27. Eun. III. 5. 8. Pisces ex sententia nactus sum. Adelph. III. 3. 67. Nancisci proprie qui dicatur. Donat. ad Hec. IV. 4. 59.

Narrationis incipit mihi initium. And. IV. 2. 26.

Narrare omnem rem, (rem omnem) ordine. Eun. V. 5. 28. Adelph. III. 2. 53. Apertè, ita ut res sese habet, narrare. Heaut. IV. 3. 24. Surdo narrare fabulam. Heaut. II. 1. 10. Recta via rem narrare ordine omnem. Heaut. IV. 3. 28. Omnem rem narrabit — sola soli. Hec. III. 2. 15. Narrare ambages. Heaut. II. 3. 78. Narrare occipere. *Ibid.*

Ibid. & And. III. 2. 24. Unde exordiar narrare. Hec. III. 3. 2. Quae nunc non est narrandi locus. And. II. 2. 17. Nihil est quin male narrando possit depravarier. Phorm. IV. 4. 17. Ne vacuum esse me nunc ad narrandum credas. And. IV. 2. 23. Locus tutus ad narrandum. Phorm. V. 3. 35. Narrare, *simpliciter etiam usurpatur pro dicere, loqui. ut: Filium narras mihi?* Phorm. II. 3. 54. Quid ergo narras? Phorm. IV. 4. 4. Ab Andria est ancilla haec? quid narras? And. III. 1. 3. Ego, quid narres, nescio. *Ibid.* vers. 19. *conf.* And. II. 2. 30. Heaut. III. 2. 9. Adelph. IV. 2. 18. Narras probe. (Bene narras.) *Formula approbantis.* And. V. 6. 6. Eun. V. 3. 7. Regem narras elegantem. (Bonum ingenium narras adolescentis) 3: *Rex ille elegans est, quantum ex verbis tuis intelligo. (& adolescens bono ingenio &c.)* Eun. III. 1. 18. And. III. 1. 8. *conf.* Hec. I. 2. 77.

Nas or.) Ex me atque ex hoc natus es. Heaut. V. 4. 7. *conf.* Hec. II. 3. 6. Heaut. V. 3. 18. Adelph. I. 1. 15. IV. 5. 24. Hec. III. 3. 39. Phorm. V. 18. 29. Hec. V. 3. 34. *duobus tamen ultimis locis, per Unde & Inde intelligitur; ex quo (eo) concubitu.* Ex homine hunc natum dicas. Eun. III. 2. 7. Natus ex magna familia. Adelph. III. 1. 10. Scitus puer est natus Pamphilo. And. III. 2. 6. Natus est nobis nepos. Hec. IV. 4. 17. Recte natus 3: *ex justo conjugio.* Hec. III. 3. 39. Virum me natam vellein. Phorm. V. 3. 9. Annos sexaginta natus. Heaut. I. 1. 10. *conf.* Eun. IV. 4. 26. III. 3. 20. Animo leni natus. Hec. II. 2. 28. Ingenio egregie ad miseria natus. Heaut. III. 1. 11. Huic natus rei, ferendis miseriis. Adelph. IV. 2. 6. Nunc demum istaec nata oratio est. Adelph. V. 3. 19. Scit sibi nobilitatem ex eo, & rem natam, & gloriam esse. Hec. V. 2. 31. E re natâ. Adelph. III. 1. 8. Nos jam a pueris ilico nasci senes (aequum esse censent patres.) Heaut. II. 1. 2. Animus natu gravior. Heaut. IV. 1. 32. Natu maximus. Adelph. V. 4. 27. Natu grandior. Adelph. V. 8. 7.

Nasus.) Virgo adunco naso. Heaut. V. 5. 18.

Natalis.) Porro autem alio (munere ferietur Geta,) ubi erit puero natalis dies. Phorm. I. 1. 14.

Natu

Natu. vid. Nascor.

Natura.) Ut fert natura. And. IV. 4. 56. *H. e. ut res ipsa se fert, sine ulla arte vel consilio. Sic Ciceroni pro Domo 5. malum nativum dicitur fortuitum, opponiturque malo delato, quod studio & consilio existit. Et ad Herenn. III. 7. casus & natura junguntur; ut & Famil. IV. 12. Vesterhov. Ita comparatam esse hominum naturam omnium, ut &c. Heaut. III. 1. 97. Natura tu illi pater es, consiliis ego Adelp. I. 2. 46. vid. Consilium. & firmatur b. l. interpretatio Vesterhovii modò allata. Tuus — & animo & naturâ pater. Adelp. V. 7. 4. Natura, ingenium, innata habilitas. Heaut. Prol. 24. Tamesi bona est natura, redant curatura juncas (virgines.) Eun. II. 3. 24.*

Natus. vid. Nascor.

Navigo.) Ego in portu navigo. And. III. 1. 22. Non verbis dici potest tantum, quam re ipsa navigare incommodum est. Hec. III. 4. 3.

Navis.) Navem fregit apud Andrum insulam. And. I. 3. 17. *conf. V. 4. 20. & vid. Frango. Navem conductam, hoc scio. Adelp. II. 2. 17. Navem adscendit. Adelp. IV. 5. 69. E navi egredi. Heaut. I. 2. 8. Dies triginta, —, in navi fui. Hec. III. 4. 7.*

Naviter pertendere. Eun. I. 1. 6.

Nauta, naviculator. Phorm. IV. 1. 10.

Ne pro non: Ut hoc ne facerem. And. I. 5. 24. Ut ne ducas. And. II. 1. 27. Mihi qui ne detur. *Ibid. vers. 35. Eâ causâ, ut ne id fiat palam. Hec. I. 2. 30. Ut ne addam, quod. Phorm. I. 3. 16. Dum ne. And. V. 3. 31. Hec. IV. 4. 12. Ne non. Heaut. V. 3. 15. Adelp. II. 2. 11. Phorm. V. 7. 9. Ne prohibendi, cum imperativo: Ne nega. And. II. 3. 10. Heaut. III. 3. 3. Phorm. V. 3. 20. Ne clama. Phorm. IV. 3. 59. Ne interrogandi abundat: Utrum taceamne; an praedicem? Eun. IV. 4. 54. Utrum studio id sibi habet, an? Adelp. III. 3. 28. Sed potest etiam in his esse Tmesis, ut sit: Utrumne taceam. Utrumne studio. &c. & sic vocula non abundat. Nec ne. Heaut. I. 1. 43. Ne simpliciter, pro dummodo non, aut Vereor ne. Eun. I. 2. 103. Adelp. V. 3. 49.*

Nebulo.

Nebulo. Eun. II. 2. 38. IV. 4. 50. Nebulo magnus opponitur viro. Eun. IV. 7. 15.

Nec.) Non eum hominem ducerem, nec virum &c. Hec. IV. 1. 41. Neque —, nec. Heaut. I. 1. 102. Phorm. I. 3. 24. Nec —, neque. Hec. V. 2. 6. Adelph. I. 2. 61. Non —, nec —, nec. Adelph. III. 1. 5. Nec tu — aram tibi, nec precatorem pararis. Nihil succenseo, nec tibi, nec huic: nec vos est aequom, —, mihi. Heaut. V. 2. 22. 23. & 24. Quae nec opinanti accidunt: *non opinanti, f. inopinari*. Hec. III. 3. 2. *conf.* And. I. 2. 9.

Necessariò se aperiunt. And. IV. 1. 8.

Necesse est multum accipere Thaidem. Eun. V. 9. 45. Necesse fuit hoc facere. Eun. V. 6. 28. Quasi necesse sit, si huic non dat, te illam uxorem ducere. And. II. 2. 35. Necesse est — consilia consequi consimilia. Heaut. I. 2. 35. Magnum nescio quid necesse est evenisse. Hec. III. 1. 24. In eum — res rediit locum, ut sit necesse. Heaut. II. 3. 119. Non necesse habeo omnia pro meo jure agere. Adelph. I. 1. 26.

Necessitas.) Illam a me distrahit necessitas. Hec. III. 5. 42.

Nedum.) Satrapes si fiet amator, numquam sufferre ejus suntus queat, nedum tu possis. Heaut. III. 1. 45.

Neglectus, *sulstent.*) Haec res neutiquam neglectui est mihi. Heaut. II. 3. 116.

Negligentem feceris (sc. patrem circa nuptias maturandas.) And. II. 3. 23.

Negligenter agere. rein. And. I. 5. 18. Capillus — circum caput reiectus negligenter. Heaut. II. 3. 50.

Negligentia.) Quorum aemulari exoptat negligentiam, quam istorum — diligentiam. And. Prol. 18. *conf.* Adelph. Prol. 14. Non manebat aetas virginis meam negligentiam. Phorm. IV. 1. 5. Inopia & cognatorum negligentia coacta (huc commigravit mulier.) And. I. 1. 44. Neque negligentia tuâ — id fecit. Phorm. V. 8. 27.

Negligo.) Quem (puerum) ipse neglexit pater, ego alam? Hec. IV. 4. 48. *Cognatus meus me negligit.* Phorm. II. 3. 19. Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est lucrum. Adelph. II. 2. 8. Amo te, & non neglexisse, habeo gratiam. Phorm. I. 2. 4. Negligitur puella, (quia egens

egens relicta est. Phorm. II. 3. 10. & II. Negliguntur internuntii. 3: *parum curantur* l. *negligenter vestiantur*; quod *Veteres quidam Libri hic legunt, at Vesterbovius glossēma esse censet.* Heaut. II. 3. 58. Sic; *ancillula neglecta.* Ibid. vers. 54. Propter suam impotentiam se semper credunt negligi. Adelph. IV. 3. 16.

Negat quis? nego. Eun. II. 2. 21. Negat vidisse. And. II. 2. 21. Modo ait, modo negat. Eun. IV. 4. 47. Ego illud sedulo negare factum. And. I. 1. 110. Si tu negaris ducere. And. II. 3. 5. Ille primo se negare. Hec. I. 1. 45. Illa enim se negat. Phorm. I. 2. 63. Ne nega. *vid.* Ne. Negat Phanium esse hanc sibi cognatam Demipho? Hanc Demipho negat esse cognatam? Gr. Negat. Ph. Neque ejus patrem se scire, qui fuerit? Gr. Negat. Ph. Nec Stilphouem ipsum scire, qui fuerit? Gr. Negat. Phorm. II. 3. 5. *sequ.*

Negotium.) Dare (Dedere) alicui quid negotii. And. III. 2. 41. Eun. III. 4. 5. And V. 4. 50. Id sibi negotiū credidit solum dari, populo ut placerent &c. And. Prol. 2. „Id Negoti, modò pro molestia & cura; non labore. Donat. *Quum veri servis, magistratus civibus dicantur.* Negotium dare, possit videri Terentius, si minus Scipionem & Laelium, certè Aediles & πέντε κληῆς τῶν κομικῶν intellexisse. Sallust. Catil. 40. Igitur P. Umbreno cuidam negotium dat. Suet. Aug. 40. Negotium Aedilibus dedit. Dicitur autem Negotium plerumque de re gravi, atque ad quam opus est multo labore ac studio. Unde Cicero Tusc. I. 6. Quid negotii est haec — convincere. Ita quod facile fit, nullo negotio fieri dicitur, Sed Jureconsultis Negotium dare simplicem significatum habet mandandi seu committendi. Vid. Paul. leg. 6. §. 1. D. Quod cuj. univ. nom. Vesterbov.“ Negotii odium me capis. Eun. III. 1. 14. Paulum negotiū mihi obstat. Heaut. III. 1. 92. Quid hoc est negotiū (negotiū est)? Adelph. IV. 5. 73. Hec. I. 2. 22. *conf.* Phorm V. 3. 33. Quid huic hic negotiū est? Adelph. IV. 5. 4. *conf.* vers. 8. & And. V. 2. 8. Aliquid novi negotiū incipere. Phorm. IV. 4. 30. In otio, in negotio. Adelph. Prol. 20. Esse in negotio. Hec. Alt Prol. 18. Alteri socium esse in negotiis. Heaut. III. 1. 9.

Nemo

Nemo homo. (Homo nemo.) Eun. III. 5. 1. Hec. III. 1. 1. Adelp. II. 3. 6. Phorm. IV. 2. 1. Nemo, *de femina*. And. III. 2. 26. Eun. I. 1. 7. Nemo hominum. Eun. III. 5. 13. IV. 6. 19. Nemo omnium. And. V. 5. 7. Nemo — quisquam. Hec. I. 1. 10. Eun. V. 9. 2. Nemo remisit. (*Admisit nemo.*) i. e. *neutrquam remissa, aut admissa est*. Hec. I. 2. 112. & 114. sic II. 1. 40. III. 1. 43. & 49. Nemo, *venuste ponitur in fine sententiae*. Vest. ad And. II. 3. 22. sic And. IV. 2. 14. Eun. IV. 4. 13. Hec. I. 2. 114. Introiie neminem video, exire neminem. And. II. 2. 26. & 27. Habeo hic neminem; neque &c. Eun. I. 2. 67. Neminem habeo: solae sumus. Adelp. III. 1. 4.

Nempe, *consentientis, pro, ita est*. And. V. 4. 47.

Nepos.) Annus subtemen nebat. Heaut. II. 3. 52.

Nepos (natus est nobis.) Hec. IV. 4. 17.

Neptunus.) O maria Neptuni! Adelp. V. 3. 4.

Neque laud. *vid.* Haud. Quod scis nescis, neque de Eunucho: neque de vitio virginis. Eun. IV. 4. 55. ubi

Neque *positum videtur pro sive, vel etiam pro & conf.*

Phorm. II. 3. 7. & 9. Eun. II. 3. 13. Factum — id

non negat, ne que se id pigere, & deinde &c. Heaut.

Prol. 14. Ne neque illi prolis, & tu pereas. Eun. V. 3.

23. Neque, *pro aut.* And. I. 5. 45. Eun. I. 1. 5. Heaut.

I. 1. 12. *quamquam in hisce locis prius Neque potest intelli-*

gi suppressum esse, & sic posterius Neque, quod expressum

est, licuerit solita sibi notione accipere. Nec —, neque.

Adelp. I. 2. 5. Neque —, nec. Phorm. I. 3. 24. Ne-

que, *quoter iteratur in una sententia.* And. I. 5. 44. & 45.

Nequeo satis mirari, neque conijcere. Eun. III. 4. 9.

Nequeo mirari satis, quo. Eun. IV. 3. 19. *conf.* Adelp.

III. 3. 20. Nequeo satis decernere. Adelp. IV. 2. 5. —

proloqui. Hec. IV. 4. 23. Nequeo, quin lacrumeni. Hec.

II. 3. 25. Nequeo te exorare ut maneat? Phorm. III. 2.

4. Vereor, ne — nequeat. Hec. IV. 1. 60.

Nequicquam voles Heaut. II. 3. 103.

Nequior.) Nihilne in mentem? Ch. Numquam quidquam. Sy. Tanto nequior. Adelp. IV. 1. 12.

(Nequitia.)

Nequitia.) Quantam fenestram ad nequitiam patefeceris! Heaut. III. 1. 72. *Alium* ad nequitiam abducere. Adelph. III. 3. 4.

Nervus.) Vereor, ne istaec fortitudo in nervom erumpat denique. Phorm. II. 2. 11. Nostra causa — in nervom potius ibit. Phorm. IV. 4. 14. & 15. Digna res est, ubi tu nervos intendas tuos. Eun. II. 3. 20.

Nescio, quid tibi sum oblitus hodie, ac volui dicere. And. V. 1. 22. Nescio qui senex modo venit, *scilicet quidam senex.* And. V. 2. 14. Nescio quid de amore loquitur *scilicet aliquid.* Eun. II. 3. 7. Nescio, quid profecto — turbatum est domi. Eun. IV. 3. 7. *conf.* Heaut. II. 2. 7. IV. 5. 11. Hec. I. 2. III. III. 1. 24. 39. & 41. V. 9. 29. Phorm. I. 4. 16. A me nescio quis exit. Heaut. III. 1. 90. *sic* Adelph. IV. 4. 25. Vitium est oblatum virgini — ab nescio quo improbo. Hec. III. 3. 23. Scio; nescio. Eun. V. 1. 2. Quamobrem? Pa. Nescio: nisi mihi Deos satis scio fuisse iratos. And. IV. 1. 40. Di istaec. Ch. Deos nescio Heaut. V. 1. 14. Nescio alias (*mulieres*): me quidem semper scio &c. Heaut. II. 4. 16. Ego illum nescio qui fuerit. Eun. IV. 3. 15. Nescio quid tristis est. (Nescio quid tristem video.) Heaut. IV. 1. 7. Adelph. I. 1. 54. Magis sunt, nescio quomodo, suspiciosi. Adelph. IV. 3. 14. Ubi sum nescio: ita timui. Heaut. II. 3. 67. *conf.* Phorm. V. 8. 4. Quod scis, nescis, neque de Eunucho &c. Eun. IV. 4. 55. Tu nescis id, quod scis —, si sapias. Heaut. IV. 4. 26. Abi, nescis inescare homines. Adelph. II. 2. 12. Nescias pro *fortasse nescis, fieri potest, ut nescias, (esto, te nescire.)* Heaut. II. 3. 104. Hec. IV. 3. 12. Ut illa, quae te scire credas, nescias. Adelph. V. 3. 4. Redigam, ut quo se vortat, nesciat. Heaut. V. 1. 73. Ne hoc nesciatis, dico, edico vobis. Eun. V. 5. 19. Fateatur nescire imperare liberis. Adelph. I. 1. 52. Noster, quid ageret, nescire. Phorm. I. 2. 67. Una omnes nos aut scire, aut nescire hoc volo. Phorm. V. 3. 26. Neu, Neue, *pro Neque.* And. I. 5. 56. Hec. IV. 2. 11. Eun. II. 2. 47. Hec. V. 1. 30. *ubi non praecedis Ne, ut in locis ceteris.*

Neutra in re vobis difficultas a me erit. Hec. IV. 4. 45.
Neutiquam neglectui est mihi. Heaut. II. 3. 116. Neu-
tiquam officium liberi esse hominis puto. And. II. 1. 30.
porro. Hec. I. 2. 50. III. 3. 43.

Nex.) Usque ad necem operiere lorīs. Adelph. II. 1.
28. *conf.* And. I. 2. 28. *Deverburare quem usque ad ne-*
cem. Phorm. II. 2. 13.

Ni.) Quid ni? And. II. 1. 15. Heaut. IV. 3. 6. & 27.
V. 1. 34. Phorm. V. 3. 30. Quod ni. Phorm. I. 3. 3.
Mirum, ni, *pete in* Mirus. Ni, *si non.* Adelph. IV. 5.
67. Hec. II. 1. 23. Phorm. II. 1. 39. & 48. *alibi.*

Niceratus, *nom. propr. viri.* And. I. 1. 60.

Nihil ornati nihil tumulti 3: *nullum ornatum, vel tu-*
multum. And. II. 2. 28. Nihil periculi est. And. II. 2. 13.
Phorm. V. 1. 36. Adelph. II. 1. 3. Parati nihil est. Eun.
III. 4. 4. Nihil falsi dixi. And. IV. 4. 49. Nihil fecit
novi. Phorm. III. 1. 11. Nihil loci est sequitiae. And. I.
3. 1. Nihil supra. Eun. III. 1. 37. And. I. 1. 93. Id
aliquid nihil est. And. II. 1. 14. Nihil est quod dicat
mihi. Eun. Prol. 15. Nihil cum est, nihil desit tamen.
Eun. II. 2. 12. Nihil est, illic quod moremur diutius.
Heaut. IV. 7. 6. *conf.* I. 2. 1. Adolescenti nihil est, quod
fuccenscam. Phorm. II. 3. 14. Nihil vidi quidquam lac-
tius. Adelph. III. 3. 12. *venustius hoc & significantius,*
quam si dixisset, Neminem — quemquam lactiorem. *conf.*
Eun. V. 4. 12. V. 9. 21. Porro, Nihil quidquam legitur
Phorm. I. 2. 30. II. 1. 20. Hec. III. 3. 40. Eun. V. 2.
45. Nec nihil, neque omnia haec sunt, quae dicit. A-
delph. I. 2. 61. Tu nihil nisi sapientia es. Adelph. III.
3. 40. Nihil ad hanc rem est 3: *attinet.* Phorm. V. 6. 21.
Nihil ad nostram hanc. Eun. II. 3. 69. Nihil dicis. *For-*
mula. Eun. II. 1. 15. Nihil est. *Formula.* Eun. IV. 2.
10. Phorm. V. 8. 6. Quid tibi rei mecum est? Aes. Ni-
hil. Adelph. II. 1. 23. Id tua refert nihil. Hec. IV. 3. 12.
Nihil esse mihi, religio est dicere. Heaut. II. 1. 16. Ni-
hil est — quin. Phorm. IV. 4. 16.

Nihil, *pro Non.* And. I. 1. 5. I. 2. 31. & 33. II.
1. 37. Hec. IV. 1. 29. Heaut. V. 1. 66. *alibi.*

Nihilum.) Istuc abs te factum nihili penderem. Eun. I. 2. 14. Pater is nihili pendit. Adelph. III. 4. 6. Nihilo fecius. And. III. 2. 27. Nihilo magis. Heaut. II. 3. 135. Hec. I. 2. 62. Phorm. III. 3. 2. Nihilo plus agas, quam si &c. Eun. I. 1. 17. Nihilo minus — quam. Phorm. IV. 2. 7. — — tamen. Heaut. V. 3. 10. Non hoc de nihilo est, quod. Hec. V. 1. 1. Cui minus nihilo est. Phorm. III. 3. 2.

Nimirum. Eun. III. 3. 2. II. 2. 37. IV. 7. 14.

Nimis.) Ne quid nimis. *Sententia proverbialis.* And. I. 1. 34. *Expressit Graecum Μηδὲν ἄγαν.* Menandri illud fertur:

Ἡ μεσότης ἐν πᾶσιν ἀσφαλεστερον.

Cleobulij autem Apophregma erat: Ἀριστον τὸ μέτριον. Cicero pro Muraen. 30. Platonem & Aristotelem laudat, censentes, omnes virtutes mediocritate quadam esse moderatas. add. Plaut. Poen. I. 2. 34. & 35. Plura vide apud Erasim. in Adag. Vesterhov. "Nimis vellem. Eun. IV. 7. 16. Misere nimis cupio. Adelph. IV. 1. 6.

Ninium, adverb.) Ninium ineptus es. Adelph. I. 1. 38. Ninium calidum. Eun. II. 3. 88. Ninium lepidum. Eun. V. 7. 17. Probè. Sy. Dic fodes. Ch. Ninium, inquam. sc. probè. Heaut. IV. 5. 22. Ninium parçè facere sumtum. Tu quoque perparce ninium. And. II. 6. 19. & 24. Ninium ad rem — attenti sumus. Adelph. V. 8. 31. Ninium dici nos bonos studemus. Phorm. V. 2. 2. Ne indiligens ninium fies. Adelph. IV. 5. 50. Ninium vellem. Eun. III. 5. 49. Ninium inter vos —, perninium interest. Adelph. III. 3. 38. *hic tamen possit videri esse nomen.*

Nimius.) Cedo, quid postulat? Ge. Quid? nimium. Oi! hui! nimium est. Phorm. IV. 3. 38. & 59. Vestitu nimio indulges. Adelph. I. 1. 38. Aut gaudio sumus praepediti nimio, aut aegritudine. Heaut. III. 1. 100.

Nisi me animus fallit. Heaut. IV. 1. 1. IV. 2. 1. Phorm. V. 1. 8. Nisi quid me fefellerit. *idem.* Phorm. I. 4. 43. Nisi quid pater ait aliud. And. V. 4. 47. Quid agas? nisi ut te redimas captum. Eun. I. 1. 29. Quâ gratia? nisi illum

illum plus amas. Eun. I. 2. 80. Pamphilem — huc redde, nisi vi mavis eripi. Diminuam — caput tuum hodie, nisi abis. Eun. IV. 7. 26. & 33. Nisi illos (*sc. Deos*) ex tuo ingenio judicas. Heaut. V. 1. 7. *Concessio ironica; quasi tum liceat ei Deos gratulando obtrudere, conf.* Adelph. IV. 3. 3. Nisi, *pro priusquam.* Eun. II. 3. 41. Heaut. I. 1. 98. Nisi, *si non:* Nisi facient, haud sic auferent. Ex torque, nisi ita factum est. Adelph. III. 4. 8. & 37. Hoc nisi fit, puerum ut tu videas. And. III. 2. 26. Talem, nisi tu, nulla pareret filium, *3: praeter te.* Heaut. V. 3. 20. Qui, nisi quod ipse fecit, nihil rectum putat. Adelph. I. 2. 19. Ex quo censet (*peperisse*), nisi ex illo &c.? Hec. IV. 1. 13. Nihil volo aliud, nisi Philumenam. And. I. 2. 6. Tu — nihil nisi sapientia es. Adelph. III. 3. 40. Nisi si, *pro nisi.* And. I. 5. 14. Heaut. II. 4. 11. Eun. III. 3. 18. IV. 3. 20. V. 2. 63. Adelph. IV. 3. 3.

Nisi *pro Sed & Propterquam.*) Nescio: nisi mihi Deos satis scio fuisse iratos. And. IV. 1. 40. Nisi quicquid est, procul hinc labet — sciscitari. Eun. III. 4. 10. Nescio, nisi anasse credo. Eun. V. 1. 11. Nisi quia necesse fuit —, id gaudeo. Eun. V. 6. 28. Nescio: nisi mihi — addit animum. Heaut. III. 2. 31. Nescio; nisi ut ex ipsa quaeras. Heaut. IV. 1. 45. Nisi, quidquid est, volo scire. Adelph. I. 2. 73. *add.* IV. 2. 6. IV. 5. 64. Nondum etiam scio: nisi sane curae est, quorsum &c. Hec. I. 2. 118. *conf.* II. 3. 6 & 7. Phorm. III. 1. 11. V. 7. 70. Hanc, nisi mors, mihi adimet nemo. And. IV. 2. 14. *conf.* Heaut. I. 1. 90. & *quaedam supra adducta sunt similia.*

Nitor (*corporis.*) Eun. II. 2. 11.

Nobilis.) Adolescens adeo nobilis. Eun. I. 2. 124. Adprime nobilis. Eun. V. 5. 10. Potentes, dites, fortunati, nobiles. Adelph. III. 4. 57. Homines nobiles. Adelph. Prol. 15. *Amica nobilis.* Heaut. II. 1. 15. *Puella capta est ex Caria, dis & nobilis.* Heaut. III. 3. 48.

Nobilitas & gloria meretrici ex eo amatore nata est. Hec. V. 2. 31.

Nobilitare quem flagitiis. Eun. V. 7. 20.

Noctu. Eun. II. 1. 13. Adelph. IV. 1. 16.

H h h h h 2

Nodum

Nodum in scirpo quaeris. And. V. 4. 38. sic Plaut. *Menaechm.* II. 1. 22. *Eunii feriur*:

Quaerunt in scirpo, *soliti quod dicere nodum. Vest.*

Nolo mentiare. Heaut. IV. 3. 23. Nolo, volo: volo, nolo rursus. Phorm. V. 7. 57. *Mimesi hominis, qui instabili est sententia.* Scortari crebro nolunt; nolunt crebro &c. Heaut. I. 2. 32. Nolunt, ubi velis: ubi nolis, cupiunt ultro (*sc. mulieres.*) Eun. IV. 7. 43. Ah! noli Parmeno, *sub. rem proferre, aut mihi narrare.* Hec. I. 2. 34. Noli, inquam, i. e. *ne facias.* Adelph. V. 2. 6. Noli fabularier. Hec. III. 1. 6. Nolim ceterarum te focordem &c. Adelph. IV. 5. 61. Quod sane nolim. Hec. III. 1. 51. Num quidnam quod nolis, vides? Pa. Te. Eun. II. 2. 41. Nolle uxorem. And. I. 2. 1. Nollem factum. Nollem datum. Adelph. II. 1. 11. Phorm. V. 3. 13. *conf.* Adelph. V. 1. 13. Nollem. 3: *mol-stum est mihi.* Heaut. I. 1. 30. Numquam quidquam erga me commerita est, quod nollem. Hec. III. 5. 37. Nolle factam injuriam *aliqui, 3: ejus poenitere.* Adelph. II. 1. 8.

Nomen mulieris cedo quod sit. Heaut. IV. 1. 49. Ejus nomen? (*sub. quodnam fuit, l. cedo.*) Cr. Nomen tam cito tibi? Phania. And. V. 4. 25. Nomen non convenit. *Ibid.* vers. 39. Hecyra est huic nomen Fabulae. Hec. Prol. 1. Nomen quaestus. Hec. V. 1. 8. Patris nomen aliud dictum est. Phorm. V. 3. 21. In his Poëta — nomen profitetur suum. Eun. Prol. 3. Nomen perdidici *sc. ex memoria.* Phorm. II. 3. 39. Quis — meum nomen nominat? Phorm. V. 1. 12. Ne me istoc — nomine appellas. *Ibid.* vers. 15.

Nomino.) Quid ait, ubi me nominas? Heaut. II. 3. 62. Neque eum nominat 3: *nomen ejus dicit.* Adelph. IV. 5. 24. Ubi nominabit Phaedriam, tu Pamphilam. Eun. III. 1. 50. Nominare uxorem 3: *ejus mentionem facere.* Phorm. IV. 4. 11. Quis nominat me 3: *nomine evocat.* Phorm. V. 8. 1. Meum nomen nominat. Phorm. V. 1. 12.

Non, si, pro Non, etiamsi. Eun. I. 1. 4. And. IV. 2. 12. Heaut. V. 4. 12. v. 7. *lect.* Deambulatio, quam non laboriosa. Heaut. IV. 6. 3. Metuis, ne non — convincas. Heaut. V. 2. 15. *add.* Adelph. II. 2. 11. Si non

non —, at. Adelp. IV. 7. 26. Si non, *pro nisi* Phorm. IV. 5. 12. Modo non. Phorm. I. 2. 18. Non est flagitium —, neque —; non est: neque &c. Adelp. I. 2. 21. & 22. Non æquum dicis. non. Adelp. V. 3. 17. Non, non sic futurum est: non potest. Phorm. II. 1. 73. Non, *pro nonne*: Non tu — ajebas? Adelp. IV. 2. 21. Non omittis? Adelp. V. 3. 19. Non taces? Phorm. V. 7. 94. Non mihi narres? Phorm. V. 8. 13. *Primo loco τὸ* Non vim convincendi, ceteris vim comminandi habet. Velitne, an non, (*sc. deliberet &c.*) Hec. III. 5. 58. & 59. Isne est —, an non? Phorm. V. 6. 12. Puter ejus rediit, an non? Phorm. I. 2. 97.

Nondum etiam scio. Hec. I. 2. 117. — — dixi id, quod volui. Hec. V. 1. 18. Hoc intellextin'? an nondum etiam ne hoc quidem? And. I. 2. 30. *Quartum παρῆλκον, quia abundat* Etiam. Donat. *conf.* Heaut. III. 3. 35. And. IV. 5. 12.

Nonne.) Eho! nonne hoc monstri simile est? Eun. II. 3. 42. Eho! nonne id sat erat? Eun. IV. 5. 10. *conf.* Adelp. IV. 5. 26.

Nonnihil veritus sum — abs te. And. III. 4. 3. — timeo. Eun. IV. 1. 1. — molesta sunt haec mihi. Adelp. I. 2. 62. Credo te nonnihil mirari, quid sit Hec. V. 1. 6.

Nonnullum in hac re nobis facit injuriam. Adelp. I. 2. 68.

Nonnunquam. And. I. 1. 82. Eun. II. 3. 76.

Nosco.) Quaeso, hanc (*Fabulam*) nunc noscite. Hec. Prol. 8. Malefacta ne noscant sua. And. Prol. 23. 3: *ne ipsorum aperiantur errores, l. ipsi errasse coarguantur.* Qui scire posses, aut ingenium noscere? And. I. 1. 26. *Ubi Donatus:* Scimus quod certum est: Noscimus quae adhuc incerta desideramus [*consideramus, conjic. Vest*] *conf.* Eun. V. 4. 10. Cuius facile est noscere. Adelp. V. 4. 8. Aequo animo aequa noscere. Adelp. III. 4. 58. An quisquam iudex est, qui possit noscere tua iusta, ubi tute &c.? Phorm. II. 1. 49. Forma in tenebris nosci non quita est. Hec. IV. 1. 57.

Noster.) Hic noster *sc. Poeta.* And. Prol. 19. Noster Parmeno, *sc. servus meus l. domesticus.* Eun. V. 6. 4. Senex noster *sc. veri mei frater.* Adelph. V. 1. 6. Cum narret senex voster nostro, *sc. tuus pater meo hero.* Heaut. IV. 3. 34. *conf.* Phorm. I. 2. 13. Heaut. V. 2. 49. Noster, *sc. filius herili.* Phorm. I. 2. 30. 60. & 67. Noster est, *sc. affinis.* Adelph. V. 3. 28. O noster Chreme! And. V. 2. 5. Dicitur Noster, qui quocunque vinculo nobiscum junctus est. Ita cives vocantur nostri. *Vng. Aen.* II. 149. Sed & domestici. Plaut. Mil. II. 5. 20 ad 23. Sed & Noster dicitur nobis favens. Vesterhov. Eu noster! laudo. Eun. I. 2. 74. blandiendi laudandique formula. Plaut. Bacchid. III. 3. 39. Vesterh. Sic Adelph. V. 9. 4. V. 5. 2. & 4. Phorm. II. 3. 51. *add. Donat. ad Hec.* V. 2. 4. O noster Demea! Adelph. V. 3. 45. blanda incusatio. Donat. Nostra, *sc. hera, aut, herili filii mater.* Hec. I. 2. 113. Nostra platea. Eun. II. 3. 52. Nostrâpte culpâ. Phorm. V. 2. 1. Virgines nostrae, *sc. cives, populares.* Eun. II. 3. 21. Hunc — nostrarum numquam quisquam vidit, *pro nostrum, & quisquam pro quaquam.* Eun. IV. 4. 11. *conf.* Adelph. III. 2. 33. Nostrae mulieres, *pro, uxores & filia.* Hec. V. 2. 11. Nostrum est intelligere. Heaut. III. 3. 17. Quid istuc nostra? Phorm. V. 3. 17. *conf.* V. 7. 47. Adelph. IV. 5. 4.

Notitia.) Haec inter nos nuper notitia admodum est. Heaut. I. 1. 1.

Notus, *qui novit, familiaris.* Eun. V. 2. 4. II. 2. 7. Phorm. I. 2. 48. Peregrinus est, minus potens, minus notus &. Eun. IV. 6. 22.

Novi rem omnem. And. IV. 4. 50. Novi ingenium mulierum. Eun. IV. 7. 42. Si quid collibuit, novi te. Eun. V. 9. 26. Locum novi, ubi sit. Adelph. IV. 2. 33. Non novi hominis faciem. Hec. III. 4. 25. Egomet me novi, & peccatam meum. Phorm. I. 4. 40. Novi aequè omnia tecum. Phorm. V. 3. 43. Nostin' qui sim? Adelph. II. 1. 23. Nostin' porticum? Illic ubi etiam caprificus magna est, nostin'? Adelph. IV. 2. 30. & 38. Est alius quidam, parasitaster parvulus: nostin'? Adelph. V. 2. 5. Requiescere ubi volebat quasi, nostin'? Eun. III. 1. 15. Non

Non noverunt viam. Heaut. II. 3. 7. Noram, & scio. And. V. 4. 31. Noram *Phaniam*, Scio *fratrem fuisse*. Donat. Hic quamdam noram, cujus vir uxorem &c. Phorm. V. 7. 48. Neque tu illum satis noveras, nec te ille. Heaut. I. 1. 101. Si hunc noris satis, non ita arbitrare. And. V. 4. 11. Magis, si magis noris, putes. Heaut. V. 1. 16. Unum cognoris, omnes noris. Phorm. II. 1. 35. Qui utramvis recte norit, ambas noverit. And. Prol. 10. Quasi nunc norimus nos inter nos. Adelph. II. 4. 7. Numquam meis oculis eam, quod nossem, videram. Hec. V. 4. 23. Proinde expiscare, quasi non nosses. Phorm. II. 3. 35.

Novitiae puellae. Eun. III. 5. 34.

Novus maritus. Adelph. V. 8. 15. *Poëta* novus. Phorm. Prol. 15. Voltum novum capere. Phorm. V. 6. 50. Novo modo 3: *inaudito*. Phorm. V. 7. 79. Nova religio 3: *insolita*. And. IV. 3. 15. Nova figura oris. Eun. II. 3. 25. Nova nupta. Adelph. IV. 7. 33. Nova res orta est. Hec. III. 1. 18. *Dare* novam fabulam. Hec. Prol. 2. Heaut. Prol. 34. Novas scribere *comoedias*. Ibid. vers. 43. Novum aucupium. Eun. II. 2. 16. Novum intervenit vitium & calamitas. Hec. Prol. 2. *Id* animo est novum. *Id* accidit animo novum. Phorm. II. 1. 15. & 20. Mirum aut novum. Phorm. V. 6. 8. *Adportare* aliquid novi. Adelph. V. 4. 2. Nihil fecit novi. Phorm. III. 1. 11. *Adferre* alicui quidquam novi. Phorm. III. 2. 5. Aliquid novi negotii incipere. Phorm. IV. 4. 29. Multa advenienti, ut sit, nova hic. Phorm. IV. 3. 6. Flagitia nova. Adelph. IV. 7. 4.

Nox.) Persuasit nox, amor, vinum, &c. Adelph. III. 4. 24. Prius nox oppressisset illic, quam. Adelph. IV. 1. 9. Quae consecuta est nox, 3: *proxima nocte post*. Hec. I. 2. 62. Noctem *mulieris* orare. Heaut. II. 3. 115. De nocte. Adelph. V. 3. 55. Nocte illa prima, *sc. ab nuptiis*. Hec. I. 2. 61. Nocte prima 3: *noctis initio*. Hec. V. 3. 24. Dies noctesque. Eun. I. 2. 113. Noctesque & dies. And. IV. 1. 53. Eun. V. 9. 49.

Noxa.) Hic in noxa est: ille ad defendendam causam adest. Phorm. II. 1. 36.

Noxia.) Unam hanc noxiam mitte. Eun. V. 2. 13. Esse extra noxiam. Heaut. II. 3. 57. Hec II. 3. 3. *Defendere* noxiam. Phorm. I. 4. 48. Pro levibus noxiis inter seiras *gerere*. Hec. III. 1. 30.

Nube.) Antiphila mea nubet mihi. Heaut. IV. 3. 13. *conf.* And. III. 3. 3. *ubi observante Vesterbovio, τὸ Nubere — gnato est; locutio elliptica. subauditur enim τὸ Vultum. Nubebat enim sponsa vel se, vel vultum suum, quum deducetur domum. atque ita nubebat vel velabat se sponso.* Sic Adelp. IV. 5. 37. *add. Donat. ad Hec. IV. 4. 34.* Lex est, ut orbae, qui sunt genere proximi, eis nubant. Phorm. I. 2. 76. *conf.* Adelp. IV. 5. 18. Daturne illa Pamphilo hodie nuptum? And. II. 1. 1. *conf.* Hec. IV. 1. 13. Phorm. IV. 5. 8. Pro virgine dari nuptum non potest. Adelp. III. 2. 8. Nuptum *locare* virginem adolefcenti. Phorm. V. 1. 25. Nova nupta. Adelp. IV. 7. 33. Nupta cum illo est. Hec. IV. 1. 19. *et* 23. IV. 4. 34. Phorm. V. 3. 34. II. 1. 74. Nupta mulier. Hec. V. 1. 3. Nupta meretrici hostis est. Hec. V. 2. 23.

Nudus.) Capillus passus, nudus pes. Phorm. I. 2. 56.

Nugae.) Magno conatu magnas nugas dixerit. Heaut. IV. 1. 8. *Nugae dicuntur, quae nihil agant, vel, a non agendo.* Donat. ad Adelp. III. 3. 4.

Nullus sum. And. III. 4. 20. Hec. IV. 4. 31. *Plus est, nullum esse; quam perisse. nam qui perit, vel corpus habet reliquum: qui vero nullus est, ita non est; ac si natus non sit.* Donat. ibid. *add.* Eun. V. 7. 22. Hec. III. 1. 39. Phorm. I. 4. 1. V. 7. 49. Nullus, *pro n. n.* Eun. II. 1. 10. Hec. I. 2. 4. And. II. 2. 33. Nullo modo. Eun. V. 2. 2. Heaut. V. 4. 19. Huc cum advenio, nulla erat *et non aderat.* Eun. II. 3. 53. Nulla tibi hic consultatio est. Hec. IV. 4. 28. Nulla est mihi vita expetenda, si &c. Phorm. I. 4. 24. *et* 25. Ob rem nullam *mittere*. Hec. V. 3. 2. Nullum est jam dictum, quod non dictum sit prius. Eun. Prol. 41. Tam nulli consilii sum. And. III. 1. 2. Nullone — pacto — potero? And. I. 5. 12. Si nullo alio pacto, foenore. Phorm. II. 1. 71. Ego nullo possum remedio me evolvere —, quin. Phorm. V. 4. 5. Nullorum hominum homo. Eun. III. 1. 19.

Num

Num cogitat, quid dicat? num facti piger? num ejus color pudoris signum usquam indicat? And. V. 3. 6. & 7. Num datum mihi est? num jussi? num illa oppignere filiam meam potuit? Heaut. IV. 5. 45. & 46. Num me fefellit, hosce id struere? Heaut. III. 2. 3. Num quidnam, *pro* Nunc quidnam. And. I. 4. 8. *var. lect. apud Donatum: qui eam locutionem judicat comicam & Terentianam, quum exemptis num & nam, sufficere ad interrogationem potuisset quid.* Num ego insto? Num ego istuc nego? Heaut. IV. 4. 16. Phorm. III. 2. 39.

Numerare argentum. Adelph. III. 3. 52.

Numerus.) Conveniet numerus, quantum dehui. Phorm. I. 2. 3. Nisi si me in illo credidisti esse hominum numero, qui. Adelph. IV. 3. 3.

Nummus.) Mille nummum poscit. Heaut. III. 3. 45. Erat ei de ratiuncula jam pridem apud me reliquum paucillulum nummorum. Phorm. I. 1. 4.

Numnam, *pro* Num simplici. And. III. 4. 12. Eun. II. 2. 55. V. 5. 5. Heaut. III. 2. 6. Adelph. III. 4. 42.

Nunquam. *vid. Nunquam.*

Numquid. Numquidnam.) Numquid meministi? And. V. 4. 40. Numquid dubitas, quin? Eun. V. 9. 13. Numquid circumspexi? aut numquid tute prospexi tibi? Adelph. IV. 5. 55. Harum rerum numquid dixi — patri? Hec. V. 4. 24. Numquid hic confecit? Phorm. III. 2. 24. Numquid est, quod opera mea vobis opus sit? Phorm. III. 3. 31. Numquid vis? *Formula.* Eun. II. 3. 49. & 71. III. 3. 78. Hec. II. 2. 30. Nunquid vis, quin abeam? *idem.* Adelph. II. 2. 39. Numquidnam amplius tibi cum illa fuit? And. II. 1. 25. *conf.* Heaut. III. 1. 20. Hec. II. 2. 25. Eun. II. 2. 41. Adelph. II. 4. 1. *Sed in his locis omnibus scribitur Num quidnam; quod cur mutaverit Vesterbovius, non video.*

Nunc, *emphaticum.* Eun. I. 1. 25. Nunc, cum. And. I. 1. 133. Nunc cum maxime. Adelph. IV. 1. 2. Nunc est profecto, cum. Eun. III. 5. 3. Nunc jam. And. II. 5. 13. Eun. IV. 4. 48. Adelph. II. 1. 14. And. V. 2. 1. Eun. II. 3. 85. Adelph. II. 1. 2. Audi nunc contra jam. Phorm. IV. 4. 19. Jam nunc. And. I. 1. 144. Adelph.

H h h h h 5

V.

V. 5. 3. And. III. 2. 28. Postilla nunc primum audio. And. V. 4. 33. Nunc nuper. Eun. Prol. 9. Nunc interim. Heaut. II. 3. 136. Nunc demum. *Ibid.* vers. 12. Adelp. II. 2. 25. Ita non ut olim, sed uti nunc. Heaut. III. 2. 13. Etiam nunc. And. I. 5. 47. Eun. IV. 4. 43. Adelp. III. 3. 81.

Nuncce demum? And. IV. 1. 60.

Nuncio. Nuncius. *vid.* Nuntio. Nuntius.

Nuncubi, pro Num alienbi. Enn. I. 2. 83.

Nunquam, *fortiter negat.* And. II. 3. 10. *Vesterhov.* Plus habet *negationis*, quam Non. *Donat.* *Ibid.* & II. 4. 7. *Eleganter additur certo tempori.* Adelp. IV. 2. 31. *Vest. add.* *Ibid.* vers. 12. And. II. 4. 7. Phorm. II. 3. 30. Numquani — jam diu. Eun. V. 7. 1. Nunquam — etiam. Eun. V. 8. 6. *conf.* V. 9. 62. Nunquam cuiquam. And. I. 2. 7. Nunquam quisquam. Eun. IV. 4. 11. Adelp. V. 4. 1. Nunquam quidquam. Eun. V. 7. 1. Adelp. I. 2. 18. II. 3. 4. IV. 1. 12. Hec. III. 5. 25. Nunquam — usquam. Eun. V. 9. 62. Nunquam — unquam. Heaut. III. 2. 48.

Numquamne etiam. Eun. II. 3. 68. — hodie. Phorm. V. 3. 22.

Nuntio.) Voluptatem magnam nuntias. Heaut. I. 2. 10. Bene nuntias. Hec. IV. 4. 20. Qui haec libenter nuntiant: *narrant*, *efferrunt in vulgus.* Hec. III. 5. 19. Illa si jam laverit, mihi nuntia: *dic*, *significa.* Heaut. IV. 1. 5. Nuntia hanc venturam. Phorm. V. 2. 12. Diligenter nuntiare. Eun. II. 3. 47. Ad vos venio nuntiatum, paratum me esse. Phorm. V. 7. 13.

Nuntium adporto tibi. Heaut. III. 1. 18. Egon' te pro hoc nuntio quid donem? In nuntio tibi boni quid sit, nescio. Hec. V. 4. 9. & II. Magnum hoc nuntio exspecto malum. Phorm. I. 4. 16.

Nuper.) Haec inter nos nuper notitia admodum est. Heaut. I. 1. 1. Nupera tamen praeferunt quidam Libri, quod non ita se probat *Vesterhovio.* Cicero de Fin. II. 4. legit Nuper; eodem observante. Nunc nuper. Eun. Prol. 9.

Nuptiae verae. And. I. 1. 20. III. 1. 20. In hunc (diem) sunt constitutae nuptiae. And. I. 5. 34. Nuptiae
mibi

mibi sunt cordi. And. II. 1. 28. — — *sunt molestae,* And. II. 6. 7. *Moventur nuptiae.* And. III. 2. 36. *Fiunt nuptiae* Adelph. IV. 7. 17. *conf.* And. III. 2. 49. III. 3. 10. IV. 2. 17. *Nuptiae adparantur.* And. III. 2. 34. *Phorm.* IV. 4. 21. — — *mihi.* And. IV. 1. 32. IV. 2. 7. — *sunt firmae.* Hec. I. 2. 26. — *nihil habent infirmitatis.* *Ibid.* vers. 101. — *sunt infirmæ.* *Phorm.* V. 1. 6. *Nuptiarum sollicitudo.* And. I. 5. 26. *Spein nuptiarum eripere alicui.* Heaut. IV. 3. 35. *Hic nuptiis dictus est dies.* And. I. 1. 75. *Aliquot dies nuptiis prodere.* And. II. 1. 13. *Haec non conveniunt nuptiis.* And. II. 2. 29. *Meretricios amores nuptiis conglutinas.* And. V. 4. 10. *Ubi Donatus: Pejus leuocinio crimen ingessit: non amicam facere de meretrice, sed conjugem.* *Moræ sum meis nuptiis.* Adelph. IV. 5. 78. *Incommodè mihi evenit ejus nuptiis.* Hec. V. 3. 40. *Falsæ nuptiae.* And. I. 1. 130. *Adsimulare nuptias.* *Ibid.* vers. 141. *Disturbare nuptias:* And. I. 2. 11. *Effugere —.* And. II. 1. 32. *Fugere —.* And. IV. 4. 27. *Facere —.* And. III. 2. 41. *Maturare —.* And. III. 3. 45. *Efficere alicui —.* And. III. 4. 16. *Mibi paratae sunt nuptiae.* And. II. 2. 4. *Animus meus ita sese habet ad nuptias.* And. II. 3. 4. *In nuptias con-jicere quem.* And. III. 4. 23. III. 5. 14. *conf.* IV. 1. 44. *Conficere nuptias.* Heaut. V. 1. 22. *Phorm.* II. 1. 28. — — *ex unis geminas alicui.* And. IV. 1. 51. *Promovere nuptias alteri: ut differantur efficere.* And. IV. 2. 28. *Dare filiam alicui in incertas nuptias, & infirmas, ubi illi periculum sit repulsi aut desertionis.* And. V. 1. 11. *Argentum dabitur ei ad nuptias, &c.* Heaut. IV. 5. 29. *Cupere nuptias.* Heaut. V. 1. 12. *Nimis sanctas nuptias student facere.* Adelph. V. 7. 1. *Tolerare nuptias.* Hec. I. 2. 72. *Opus est sumtu ad nuptias.* *Phorm.* IV. 3. 61. *Hilarum — fac te in gnati nuptiis.* Adelph. IV. 7. 38. *In ipsis nuptiis.* And. V. 4. 13. Hec. I. 2. 51. *Animus ei abhorret a nuptiis.* Hec. IV. 4. 92. *Laetari nuptiis.* Hec. V. 3. 37. *Impedire se & alterum suis nuptiis.* *Phorm.* II. 4. 2.

Nurus.) Omnes socrus oderunt nurus. Hec. II. 1. 4.

Nusquam

Nusquam est α : non adest, disparuit. And. IV. 4. 4. Eun. III. 4. 5. Ille — nusquam adparet. Eun. IV. 3. 18. Nusquam pedem. Nusquam abeo. Adelph. II. 2. 19. & 38. Nusquam tu me. Adelph. IV. 1. 23. Nusquam gentium. Adelph. IV. 2. 1. Ut te vivat nusquam quisquam blandior. Hec. V. 4. 21. Hinc sciri potuit, aut nusquam alibi. Heaut. II. 3. 38.

Nutrix.) Pueri nutricem parare. Hec. IV. 4. 104. — adducere. Hec. V. 2. 4. Mea nutrix, in vocativo. Heaut. IV. 1. 4. Adelph. III. 1. 1.

O.

O interjectio optantis adventum, aut repente percussit. Donat. ad And. I. 5. 32. Prius videtur verius. sic Hec. III. 2. 17. V. 4. 16. Adelph. V. 5. 2. & 4. O factum bene! Formula gaudentis & gratulantis. Vest. And. I. 1. 78. V. 6. 5. Eun. IV. 4. 7. O faciem pulchram! admirantis. Eua. II. 3. 5.

Ω in fine Comoediarum quid notet. Heaut. in fine.

Ob.) Pretium ob stultitiam fero. And. III. 5. 4. α : pro stultitia. nam Ob notat Pro, in emptione & contractu, ut hic observat Vesterbovius, probatque ex Plauto Epid. V. 2. 38.

Dedit tibi minas triginta ob filiam?

Rud. III. 6. 23.

Quin arrabonem à me accepisti, ob mulierem.

Suet. Caes. 11. Qui — ob relata civium Romanorum capita, pecunias ex aerario acceperant. Sic & ipse Terentius: Ager oppositus est pignori ob decem minas; aediculae item sunt ob decem alias. Phorm. IV. 3. 57. & 58. Ob peccatum alterius esse iratum. Heaut. V. 3. 37. Ob eam rem est iratus, quod. Hec. V. 2. 14. Ob eam rem, — quia. Adelph. V. 9. 32. Ob eam rem? De. Ob eam. Ibid. vers. 20. Ob eam rem —, ut. Hec. Prolog. 1. Ob eam rem vis — intro eam? Hec. V. 2. 21. Ob rem nullam misit (me). Hec. V. 3. 2. Ob aliquem inimicitias capere. Phorm. II. 3. 25. Minime (pudat vanitatis), dum ob rem α : lucris causa (sub. vanus sum.) Phorm. III. 2. 41.

Obdo.)

Obdo.) Pessulum ostio (foribus) obdere. Eun. III. 5.

55. Heaut. II. 3. 37.

Obire mortem, (Mortem obire.) And. I. 3. 18. Heaut. II. 3. 37. Phorm. V. 8. 30.

Obfirmare se. Heaut. V. 5. 8. Posse me obfirmare, & perpeti, ne *sc.* Eun. II. 1. 11. Certum obfirmare est viam me, quam decrevi persequi. Hec. III. 5. 4.

Obgannio.) Habet haec, ei quod — usque ad aurem obganniat. Phorm. V. 8. 41.

Objicere laetitiam *alicui*. Heaut. I. 2. 12. Quibus est alicunde aliquis objectus labos. Hec. III. 1. 6. Argentum (*ei*) est ultro objectum. Phorm. V. 2. 4. De improvviso *malum* mihi *objicitur*. Adelph. IV. 4. 1. *conf.* Phorm. III. 2. 18.

Obitus, *de occurſu, aut quotidiana conversatione.* Hec. V. 4. 19.

Objurgare *filium*. Phorm. V. 8. 53. Quis relictus est objurgandi locus? Per falsas nuptias vera objurgandi causa sit. And. I. 1. 127. & 131. Satis ad objurgandum causae. Satis vehemens causa ad objurgandum. And. I. 1. 111. & 123. *Ad priorem locum Vesterbóvius: Lenius quid est Objurgare quam Accusare. Objurgantur maxime filius, discipulus, amicus.*

Oblect.) In eo me oblecto. Adelph. I. 1. 24. Se oblectare. Hec. I. 2. 9. & 10. — — cum *amica*. Adelph. II. 4. 20. M^a te oblectes. Eun. I. 2. 115. Habebis, quae tuam senectutem oblectet. De. Te oblectet. Phorm. II. 3. 87. & 88.

Olivifcor) Nescio quid tibi sum oblitus hodie, ac volui, dicere. And. V. 1. 21. Ita prorsum oblitus sum mei. Eun. II. 3. 14.

Obmutui. And. I. 5. 22. *conf.* II. 5. 10.

Obnix.) Quem ego credo manibus pedibusque obnixè omnia facturum. And. I. 1. 134.

Obnoxius.) Uxori obnoxius sum. Hec. III. 1. 22. 3: *obligatus.*

Obnuncio. Adelph. IV. 2. 3.

Obolus.) Olera & pisciculos minutos ferre obolo in coenam seni. And. II. 2. 32. Obolò, *pro, minimo pretio.*

rio. Obolus erat sexta pars drachmæ, continens octo chalcos. Vesterhov.

Oborior.) Laetitia oborta est. Heaut. IV. 3. 2.

Obsaturo.) Istius obsaturabere (*sc. filii.*) Heaut. IV. 8. 29.

Obscura diligentia. And. Prol. 21.

Obsecro, sæpiissime interponitur, quasi interjectio, precibus & interrogationibus. ut: And. I. 4. 5. III. 1. 15. Eun. V. 9. 19. And. IV. 3. 10. IV. 4. 8 & 46. Adelp. IV. 5. 21. 27. 45. & 63. Phorm. I. 4. 20. & 32. *alibi innumeris locis.* Obsecro te. And. II. 2. 14. Phorm. II. 2. 5. Eun. III. 1. 38. V. 2. 48. Adelp. III. 2. 27. *conf.* Phorm. V. 1. 13. Te per amorem obsecro, ut ne &c. And. II. 1. 26. Hoc modo te obsecro, ut ne credas. And. V. 3. 28. Per eam te obsecramus ambae, uri. Hec. III. 3. 27. Hanc fidem sibi, me obsecravit, ut darem. And. II. 3. 28. Lacrumans, orans, obsecrans. Adelp. III. 4. 26. Ita obsecraturum, ut liceret sibi hanc uxorem ducere. Adelp. III. 2. 36. Obsecro, & Oro, *quid differant.* Donat. ad Adelp. III. 4. 26.

Obsecundare in loco. Heaut. IV. 6. 22. Adelp. V. 9. 37.

Obsequium amicos — parit. And. I. 1. 41.

Obsequor.) Omnia obsequi. Adelp. V. 9. 33. Obsequi alicui. And. V. 1. 3. I. 1. 136. Adelp. II. 2. 16. Coepi iis omnia —, obsequi quæ vellent. Phorm. I. 2. 29. Patri (Parenti) obsequi. Heaut. V. 4. 17. Hec. IV. 4. 66. III. 4. 34. Nos senes est æquom senibus obsequi. Heaut. III. 1. 10. Obsequi studiis alienj. And. I. 1. 37. Nostrium est intelligere, utcumque, atque ubicumque opus sit, obsequi. Heaut. III. 3. 17. Pudori obsequi. Hec. I. 2. 47. Amori obsequi. Ibid. & III. 4. 34. Animo obsequi. Adelp. I. 1. 8. *Meretrici* obsequi. Hec. IV. 4. 68. Si id (*sc. amari, & magni pendî à suis*) sit — obsequendo, non posteriores feram. Adelp. V. 4. 26. Minus obsequens patri. Heaut. II. 3. 18. Homo voluptati obsequens fuit. Hec. III. 5. 9. *Filius* obsequens. Heaut. I. 1. 100. Meis omnibus *jura* adprimè obsequens. Hec. II. 2. 5.

Obleræ ostium intus. Eun. IV. 6. 25.

Observare quem. And. I. 1. 56. And. I. 1. 142. II. 5. 2. *Observatio in duabus rebus est, in obsequio, & speculando.*

laudo. Observatio duplex est, vel captionis, vel obsequii. Donat. ad duo loca posteriora. "Scriptura Poetae ab iniquis observatur, & examinatur & carpitur. Adelph. Prol. 2.

Obsideo.) Domi obsidere usque, donec. Adelph. IV. 6. 6.

Obsitus.) Pannis annisque obsitus. Eun. II. 2. 5. Ancillula pannis obsita. Heaut. II. 3. 53.

Obsonium.) Paululum obsoni. And. II. 2. 23. Convortam me domum cum obsonio. Adelph. II. 4. 22.

Obsonat? potat? — de meo. Adelph. I. 2. 37. Obsonare cum fide. Adelph. V. 9. 7. var. lect. Vix drachmis est obsonatus decem. And. II. 6. 20.

Obstetricem arcessere. And. I. 5. 64. III. 2. 35. Adelph. III. 2. 56. IV. 4. 10. Mittere ad obstetricem. Adelph. III. 1. 5. IV. 4. 8. *Quae operi intulerit parienti,* obstetrix dicitur: unde & parturientes, Fer opem, clamant. Donat. ad And. I. 5. 64.

Obstinate operam dat, ut. And. I. 5. 8. Obfirmato animo quid agere, obstinare dixerunt, auctore Festo. Plaut. Aul. II. 2. 89.

eâ affinitatem hauc obstinavit gratiâ.

Inde Obstinatè valet contumaciter. Plaut. Asin. I. 1. 10. Suet. Cas. 15. *Impar optimatum conspirationi,* quos — frequentes obstinatosque ad resistendum concurrisse cernebat. Et cap. 29. *Quum obstinatius omnia agi videret.* Vesterh.

Obstipui. And. I. 5. 21. Var. Lect. Annius timore obstipuit Adelph. IV. 4. 3.

Obsto.) Ne mea praesentia obstet, — quin. Hec. IV. 2. 11. Ne nomen mihi quaestus obstet apud te, & obsit. Hec. V. 1. 8. Si obsto: & molestus sum. Adelph. I. 2. 57. conf. Eun. III. 2. 30. Hec. IV. 2. 20. Paullum negoti mihi obstat & impedit me. Heaut. III. 1. 92. add. And. V. 4. 41. Quid obstat, cur non &c.? And. I. 1. 76. Obstat, & Restare, in una sententia ponuntur. Hec. IV. 2. 11.

Obstupefecit (eum) pudor. Phorm. II. 1. 54.

Obstupui. And. I. 5. 21. Animus timore obstupuit. Adelph. IV. 4. 3. var. lect.

Obsum.) Profuit. La. Immo obsuit. de hereditate. Hec. III. 5. 13. Melius pejus: profit, obsit. Heaut. IV. 1. 30. Consumat nunc, cum nihil obsunt doli. And. I. 1. 133. Quenam

Quaenam est pravitas, quod peccavi ego, id obesse hnic? Heaut. V. 2. 21.

Obtemperare quidquam *alicui*. Hec. III. 5. 62. Mihi minus, minusque obtemperat. Heaut. III. 3. 33. Ubi, si quid bene praecipias, nemo obtemperet. Adelph. III. 3. 80. Deos tibi scio obtemperaturos magis, 3: *facilius indulturos, quod oras*. Adelph. IV. 5. 71.

Obtestor.) Per hujus solitudinem (sollicitudinem. *var. lect.* Donat.) te obtestor, ne. And. I. 5. 56 Per eam te obtestamur aubae. Hec. III. 3. 27. *var. lect.*

Obticere. Eun. V. 1. 4. Heaut. V. 1. 61. Phorm. V. 8. 2.

Obtineo.) Antiquum obtines. And. IV. 5. 22. Antiquam — tuam venustatem obtines. Morem antiquum atque ingenium obtines. Hec. V. 4. 18. & 20. Eandem illam rationem antiquam obtine. Gloriam tu istam obtine. Adelph. V. 3. 26. & 28.

Obtingit.) Praeter spem, atque incredibile hoc mihi obtingit. Phorm. II. 1. 9. Ita — obtingant ex te, quae exopto, mihi, ut. Hec. IV. 2. 3. Hoc — jure mihi obtingit. And. III. 5. 2. Istuc tibi ex sententia tua obtingisse laetor. Heaut. IV. 3. 5. Laetus sum, fratri obtingisse, quod volt. Phorm. V. 4. 1.

Obtrudo.) Quam mihi obtrudit pater, (*sc. in uxorem.*) Hec. III. 1. 16. Ea quoniam nemini obtrudi potest, itur ad me. And. I. 5. 15.

Obtundis, tamen si intelligo. And. II. 2. 11. *conf.* Phorm. III. 2. 30. Ne me obtundas de hac re saepius. Adelph. I. 2. 33. Rogitando (me) obtundat, enecet. Eun. III. 5. 6. Jam define Deos — gratulando obtundere. Heaut. V. 1. 6.

Obturbo.) Itane vero obturbat? And. V. 4. 23.

Obviam.) Ecce iam ipsum obviam. And. III. 2. 52. Is — sit mihi obviam. Eun. II. 3. 36. And. III. 4. 11. Phorm. IV. 3. 12. Concurrunt mihi obviam. Eun. II. 2. 25. Notus mihi quidam obviam venit. Eun. V. 2. 4. Adidum tu illis obviam. Heaut. II. 3. 8. Ire obviam *alicui*. Phorm. II. 1. 23. Heaut. II. 3. 99. Tu pue is curre obviam. Hec. III. 2. 24. Ego obviam conabar tibi. Phorm.

I. 2. 2. Ipse est, quem volui obviam. Phorm. I. 4. 19. Dari *alicui* obviam. Adelph. III. 2. 13. Oppido opportunè te obtulisti mihi obviam. *Ibid.* vers. 24.

Occasio.) Locus, occasio, aetas. Heaut. II. 2. 4. Summa occasio est mihi &c. Phorm. V. 6. 45. An ego occasionem, tantam, tam brevem, tam optatam, tam insperatam, amitterem? Eun. III. 5. 56.

Occido.) Me pugnis — usque occidit. Adelph. IV. 2. 20. Occidunt me quidem, dum &c. Adelph. V. 7. 1. Occidisti me tuis fallaciis. Phorm. IV. 3. 67. Si quidquam invenies me mentitum, occidito. And. V. 2. 22. *conj.* Eun. V. 2. 14. Ubi ego hinc abiero, vel occidito. Phorm. I. 2. 93.

Occidi, verbum timentis l. desperantis. And. III. 4. 13. &c. 26. Eun. II. 3. 1. IV. 4. 34. V. 6. 23. Heaut. V. 1. 35. Adelph. II. 4. 1. Hec. IV. 4. 16. Phorm. I. 4. 21. IV. 3. 36. Eun. V. 1. 11.

Occipio, pro incipio, l. coepi. Adelph. III. 2. 29. IV. 4. 24. Hec. I. 2. 41. Heaut. II. 3. 78. And. III. 2. 24. Eun. I. 2. 45. Occipi mecum cogitare Eun. IV. 2. 8. Ubi in gynaeceum ire occipio. Phorm. V. 6. 22. Quæstum occipit (*mulier.*) And. I. 1. 52. *conf.* Adelph. II. 1. 52. Ibi illa cum illo sermonem occipit. Eun. IV. 1. 8. Qui si occeperit, (*sub. amare*), ludum jocumque dices &c. Eun. II. 3. 8. (Comœdia) occepta est agi. Eun. Prol. 22. Qua hoc occeptum est causa. Heaut. IV. 1. 36.

Ocludo.) Dum ejus libido oclusa est contumeliis. And. III. 3. 25. *Ocludere nedes.* Eun. IV. 7. 14.

Occulte.) Neque id occultè fert. Adelph. III. 2. 30.

Occulto.) Hoc (*secretum*) qui occultari facilius credas, dabo. Hec. V. 4. 29.

Occultui.) Ex occulto caedere (*hostes.*) Eun. IV. 7. 17. Apud quem expromere omnia mea occulta audeam Heaut. III. 3. 14.

Occupo.) Mors continuo ipsam occupat. And. I. 5. 62. Populus in funambulo animum occuparat. Hec. Prol. 5. *Occupatum* esse sollicitudine. Phorm. III. 2. 17. *Homo* in alio amore *occupatus.* And. V. 1. 10.

Ocius. And. IV. 3. 9. Eun. III. 2. 17. Heaut. IV. 7. 4. Phorm. III. 3. 30. *In hisce valet, cito, protinus, & ponitur in fine sententiae.* Move ocius te. And. IV. 3. 16. Eun. V. 3. 3. Tanto ocius. Eun. III. 5. 61. Heaut. IV. 8. 27. Quam ocissime. Heaut. IV. 8. 28.

Oculum alicui excludere. Phorm. V. 7. 96. Oculos alicui effudere. Eun. IV. 6. 2. Eripere alicui oculos. Adelph. III. 2. 20. Oculi parum prospiciunt. Phorm. V. 1. 8. Facere, quod alicui oculi doleant. Phorm. V. 3. 64. Oculos terere misere. Eun. I. 1. 23. Adducere cui quem ante oculos (coram.) Heaut. V. 4. 18. Eun. IV. 1. 9. IV. 7. 24. Unguibus alicui in oculos involare. Eun. IV. 3. 6. Oculos suos ab alterius oculis quòquam non demovere. Adelph. II. 1. 16. Magis te, quam oculos nunc amo meos. Adelph. IV. 5. 67. Te amat plus, quam hosce oculos. Adelph. V. 7. 5. Oculos pascere. Phorm. I. 2. 35. Rex te in oculis. *sc. gestare.* Eun. III. 1. 11. Numquam — meis oculis eam — videram. Hec. V. 4. 23. *conf.* Eun. IV. 4. 10. Somnum ego hac nocte oculis non vidi meis. Heaut. III. 1. 82. Perspexi his oculis. Hec. III. 3. 3. *conf.* Heaut. III. 3. 3. Adelph. III. 2. 31. Abducere amicam ab oculis alterius. Phorm. III. 3. 15. *conf.* Adelph. IV. 5. 35.

Odi.) Illud rus nulla alia causa tam male odi, &c. Adelph. IV. 1. 7. Omnes focus oderunt nurus. Hec. II. 1. 4. Totam odisse domum. *Ibid.* vers. 24. Jam aderit, se quoque etiam quum oderit. Hec. IV. 1. 28. Dî me — omnes oderint, ni &c. Adelph. IV. 5. 67. Miris modis odisse quem. Hec. I. 2. 104.

Odiöse cessat. Adelph. IV. 2. 49.

Odiösus.) Si porro esse odiosi pergitis. Phorm. V. 7. 44. Odiosa est senecta adolescentulis. Hec. IV. 3. 13. Odiosa cessas? Eun. IV. 6. 16. Pergin', mulier, odiosa esse? Heaut. V. 3. 4. Odiosum! So. Haud clam me est. Hec. III. 4. 10.

Odiüm.) Neque agri, neque urbis odium me unquam percipit. Eun. V. 6. 2. Negoti si quando odium ceperat. Eun. III. 1. 14. Merito ut caperet odium illa mei, (illam mei.) Hec. IV. 2. 4. *conf.* Hec. II. 1. 22. Qui amat, cui odio

odio ipſus eſt, bis facere ſtulte duco Hec. III. 2. 8. Veritas odium parit. And. I. 1. 41. Hoc fructi pro labore ab his fero, odium. Adelph. V. 4. 17. Odium, *pro, moleſta inſtantia*. Hec. I. 2. 48. & 59. Phorm. V. 6. 9. Facere *quid* odio *alicujus*. Phorm. V. 8. 27. Dignus eſt cum tua religione, odio. And. V. 4. 38. *Donatus legit* Odium. *Quod ſi admittas, ita diſtinxerim:*

Dignus eſt cum tua religione. odium.

Ut in primo ſit ἀποστεινής, & odium valeat odioſe [in vocandi caſu.] Plaut. Truc. II. 2. 65.

Sed eccum odium progreditur meum.

Curc. I. 3. 35.

Tu' etiam cum nocturnis oculis, odium me vocas?

Sic τὸ μῦθος. Nifi dignus odium ſcripſit Terentius, uti Phorm. III. 2. 34. *Di tibi omnes id, quod eſ dignus, dunt.* Veſterhov.

Oedipus.) Davus ſum, non Oedipus. And. I. 2. 23.

Offendere, pro invenire. Heaut. II. 3. 44. & 124. Phorm. V. 1. 31. Quonam modo nunc te offendam adfectam? Hec. III. 1. 45. Domi non offendiſſem (*eum*.) Eun. IV. 4. 6. Si te in platea offendero &c. Eun. V. 9. 34.

Offero.) Optume te mihi offers. And. IV. 2. 3. Opportune te offers. Hec. V. 3. 10. Oppido opportunè te obtuliſti mihi obviam. Adelph. III. 2. 24. *Offerre alicui* laetitiam adventu ſuo. Hec. V. 3. 18. Fors fortuna nobis te hodie obtulit. Hec. III. 3. 26. Incommodè illis fors obtulerat adventum meum. *Ibid.* verſ. 10. Dī tibi — omnia optata offerant. Adelph. V. 9. 21. Vitium *offerre* virginī. Adelph. III. 2. 10. III. 1. 9. Hec. III. 3. 23. *Offerre injuriam alicui.* Hec. V. 1. 13.

Officium.) Nunc tuum eſt officium, ut. And. I. 1. 141. Iſtuc viri officium eſt, (*ſc. ferre, quod fors fert.*) Phorm. I. 2. 88. & 89. Officium patris. And. I. 5. 1. Hominiis frugi & temperantis functus officium. Heaut. III. 3. 19. *conf.* Adelph. III. 4. 18. Phorm. II. 1. 52. Tuo officio fueris functus. Adelph. IV. 3. 12. Facere officium ſuum. (*Suum officium facere.*) Adelph. III. 5. 4. I. 1. 44. IV. 3. 2. V. 9. 23. Phorm. IV. 5. 12. Neque pes, neque

mens satis suum officium facit. Eun. IV. 5. 3. *Suo officio nihil digredi.* Phorm. IV. 5. 10. Non mediocris hominis officia. Adelp. V. 9. 9. Mansueti animi officia. *vid.* Mansuetus. *Ilerus fungitur officia servorum.* Heaut. I. 1.

14. Attente fungi officium, 3: *sedulo.* Ibid.

Oh! *Interjectio indignantis.* And. III. 5. 12. Eun. IV.

4. 2. Heaut. V. 3. 9. *Interjectio laetantis.* Adelp. III. 3.

55. — *ex improvviso quem animadvertentis.* Phorm. V. 6. 17.

Ohe! jam desine. Heaut. V. 1. 6. *conf.* Phorm. II. 1.

30. & 71. Adelp. IV. 7. 5. V. 7. 1.

Oi, ei! Eun. IV. 4. 48. Oi, hui! nimium. Phorm.

IV. 3. 58.

Olet unguenta? de meo. Adelp. I. 2. 37.

Olfacio.) An non sex totis mensibus prius olfecissem? Adelp. III. 3. 43.

Olim istuc; olim, cum &c. 3: *jam pridem.* And. V.

3. 12. Olim — quondam — apud seculum prius. Eun.

II. 2. 15. Ita non ut olim, sed uti nunc, sane bona (*sc. fortuna.*) Heaut. III. 2. 13. Tibi quidem est olim dies

praestituta. Phorm. III. 2. 38. Olim, *ad diuturnitatem relatum.* Hec III. 1. 22. *Donat.*

Olera ferre in coenam seni. And. II. 2. 32.

Omen.) Ea lege atque omine, ut. And. I. 2. 29. *vid.* Lex.

Omissus.) Animo esse omissio. Heaut. V. 2. 9. Ab re — omissiores paullo. Adelp. V. 3. 45.

Omitto proloqui. Phorm. V. 6. 21. Id omitto. *Concedentis, l. ut levius praetereuntis.* Heaut. IV. 1. 24. *conf.*

Adelp. I. 2. 7. *Negotium* omittere. Adelp. II. 2. 24.

Omittere tristitiam. Adelp. II. 4. 3. & 4. — iracundiam.

Adelp. IV. 7. 36. Omitte me. Phorm. III. 2. 1. Non

omittis? Adelp. V. 8. 19. Omitte, 3: *sine me ire.* Eun.

IV. 6. 27. Omitte mulierem. Adelp. II. 1. 18. Omitte

— dicere. Eun. V. 6. 19. Ut alia omittam. Heaut. III. 1.

48. Alias ut omittam miseras. Hec. III. 4. 61.

Omnino abhorret ei animus a nuptiis. Hec. IV. 4. 92.

Haec omnino ut crederem, 3: *in totum.* And. III. 2. 44.

Prorsus, omnino. Adelp. V. 9. 33. Me omnino lapsi-

dem, non hominem putas. Hec. II. 1. 17.

Omnis.)

Omnis.) In ore est omni populo. Adelph. I. 2. 13. *Penus omnis.* Eun. II. 3. 18. Credere omnem exercitum. Eun. III. 1. 12. Amorem esse omnem in tranquillo. Eun. V. 9. 8. Ademptum tibi — saxo omnem metum. Heaut. II. 3. 100. Ut — omnem de me ejecerit animum patris? Heaut. V. 2. 2. Demsi metum omnem. Adelph. IV. 7. 18. Omnes omnia bona dicere. And. I. 1. 69. *i. e. felicem me praedicare. Estque elegans repetitio* in Omnes omnia. Cic. Fam. VII. 32. Omnia omnium dicta — in me conferri. Vesterhov. Sic Adelph. III. 2. 1. V. 9. 21. Hec. V. 4. 27. Plerique omnes. *vid. Plerique.* Quid ais, omnium? And. V. 3. 1. *Est irato familiaris ἀποσιώνησις, quem pro dignitate peccati non inveniat convicium.* Donat. Sic Eun. IV. 7. 27. Multo omnium — me fortunatissimum factum puto esse. Heaut. IV. 8. 1. Omnes causas praecidam omnibus. Hec. IV. 2. 22. Unum cognōris, omnes noris. Phorm. II. 1. 35. Omnibus modis cruciari quem. Eun. II. 3. 92. Omnibus modis miser sum. Hec. IV. 4. 79. Omnis res est in vado. And. V. 2. 4. *conf.* Adelph. II. 4. 3. In te omnis haeret culpa. Hec. II. 1. 32. Nostrae est omni faulrix familiae. Eun. V. 9. 22. Vestem omnem miserae discidit. Eun. IV. 3. 4. Narrare alicui omnem rem ordine. Eun. V. 5. 28. *conf.* Heaut. IV. 3. 28. Adelph. III. 3. 10. Habes omnem rem. Hec. I. 2. 112. Ipsam cum omni familia — profectam esse ajeliant. Phorm. IV. 1. 5. Qui esse primos se omnium rerum volunt, nec sunt. Eun. II. 2. 17. Intus sum omnium rerum satur. Adelph. V. 1. 3. Mihi nunc nihil rerum omnium est, quod malim, quam. Heaut. II. 3. 26. Relictis rebus omnibus. Eun. I. 2. 86. Omne quod est interea tempus. Hec. III. 1. 7. Perreptavi usque omne oppidum. Adelph. IV. 6. 3. Omne hoc mater auferet. Phorm. I. 1. 15. Facta, transacta omnia. And. I. 5. 13. Nec nihil, neque omnia haec sunt, quae dicit. Adelph. I. 2. 61. Satin' omnia ex sententia? Phorm. II. 1. 26. Jam primum omnium, ubi &c. Heaut. II. 3. 33. Quem ego credo obtinixte omnia facturum. And. I. 1. 134. Omnia experiri certum est. And. II. 1. 11. *conf.* Eun. IV. 7. 19. Omnia habeo, neque quidquam habeo. Eun. II. 2. 12. Omnia

nia adfentari. *Ibid.* vers. 22. Dixi pleraque omnia. Heaut. IV. 7. 2. Mitto omnia. addo istuc. Phorm. II. 1. 63. Ejus judicio permitto omnia. Phorm. V. 8. 56.

Omphale.) Hercules servivit Omphalae. Eun. V. 8. 3.

Onerare.) Humerum *onerare* pallio. Phorm. V. 6. 4. Quantis commoditatibus hero meo — hunc onerastis diem! *Ibid.* vers. 1. & 2. Remittas — me onerare injuriis. And. V. 1. 8. *Ancillae oneratae* veste atque auro, (*quae portant sc.*) Heaut. III. 1. 43.

Onus.) Paupertas mihi onus visum est, & miserum, & grave. Phorm. I. 2. 44. Quidvis oneris impone. And. V. 3. 26. *conf.* Phorm. III. 3. 29. His onera adjuta. Hec. III. 2. 24.

Operam *alicui* dare. Heaut. III. 1. 102. V. 1. 37. Phorm. I. 2. 37. Adelph. IV. 1. 14. & 16. Eun. II. 2. 50. Id operam do, ut. And. I. 1. 130. Operam dare, ut. And. I. 5. 8. Eun. I. 1. 11. Adelph. V. 8. 10. Hec. III. 3. 36. Phorm. V. 1. 33. (Id) dare operam, qui. And. II. 1. 7. Hec. IV. 1. 38. Dabo operam, *simpliciter.* And. II. 1. 27. Eun. II. 3. 71. Operam dabo. Heaut. III. 1. 58. Date operam, *sc.* *attendite.* Eun. Prol. 44. Phorm. Prol. 31. Amori operam dare. Heaut. I. 1. 58. Rei dare operam. Adelph. I. 2. 15. *Ludere operam.* Phorm. II. 2. 18. Cui opera vita erat. Phorm. II. 3. 16. Operam consumere. Heaut. I. 1. 21. Audire est operae pretium &c. And. I. 3. 12. *Dicitur de mirificis & laudabilibus. nam & ea quae magna sunt, etiam si mala, tamen miramur: quia libenter audimus. & hoc pretium est operae, id est, audiendi.* Donat. Est operae pretium, *Lo-utio usitata, pro qua & operae est, dixerunt, & pretium est. Illud Livius & Plautus usurparunt, hoc Tacitus. Ad eundem modum Plinius VIII. 6. Mihi visum est pretium curae, ipsum SCeum quaerere. Et Sallust. Catil. 21. Quibus quicquid movere magna merces videbatur. Vesterhov.* Operam abutitur. And. Prol. 5. *sc.* ex mente Vesterhovii, *Operâ & studio largiter usus est in refutando vetere Poeta. Adfert pro hoc sensu, Plancum ad Cic. Fam. X. 15. Obsequium meo ad omnes res abuteretur. Ciceronem ad Att. XII. 6. Pro isto assu sole, quo tu abusus es in nostro pratulo. Monet porro verbum Abuti,*

Abuti, pro utendo consumere, usurpari. Cato, R. R. 76.
Donec omne caseum — abusus eris. Plaut. Asin. I. 3. 44.

Ubi illaec quae dedi ante? Cl. Abusa &c.

Idem Perf. II. 3. 10.

Hoc argentum alibi abutar.

Ego quamquam circa interpretationem seorsum sentiebam & Viro Doctissimo, Lectorem tamen istâ ejus observatione, per se praeclarâ, nolebam fraudare, eam non adferendo." Ope-
ram sumere. Hec. Alt. Prol. 17. Heaut. IV. 3. 15. Hanc operam tibi dico. Phorm. I. 2. 12. Conterere operam frustra. Phorm. I. 4. 32. Liberatus sum — tua operâ. And. II. 2. 33. conf. Adelp. II. 3. 8. Actoris operâ sterit Fabula. Phorm. Prol. 10. Non mea operâ, neque — culpâ evenit. Hec. II. 1. 31. Opera tua ad restem mihi — res rediit. Phorm. IV. 4. 4. conf. And. IV. 2. 6. Hec. V. 3. 20. Deditâ operâ. Eun. V. 2. 2. Sine tua opera. Adelp. IV. 5. 6. Uti opera alicujus. Adelp. Prol. 20. Unâ opera aliquid facere. Hec. V. 2. 32. Operâ aliquem adjuvare. Phorm. V. 3. 3. Tradunt operas mutuas. Phorm. II. 1. 37.

Operire ostium. Phorm. V. 3. 33. Heaut. V. 1. 33. Usque ad necem operiere loris. Adelp. II. 1. 28.

Opinio.) A me opinionem hunc tuam esse ego amotam volo. And. III. 2. 30. Hanc tuam, cum taedia dixit, hoc est, nimis molestam, nimis suspicantem, nimis accusatricem. Donat. Te esse praeter nostram opinionem comperi. Hec. V. 1. 36. Concurrunt multae opiniones. Heaut. II. 2. 3.

Opinor, absolutè ponitur. Heaut. IV. 3. 15. II. 3. 46. Phorm. IV. 3. 11. conf. And. I. 2. 8. Hec. IV. 2. 22. De re incerta proprie dicitur, ex mente Donat. ad And. II. 2. 30. & 31. Ut opinor, has non nosse te, & certò scio. Adelp. IV. 5. 14. Laetitia nec opinanti obijcere. Heaut. I. 2. 12. Quae nec opinanti accidunt. Hec. III. 3. 2. Nos sic nec opinantes duci falso gaudio. And. I. 2. 9.

Opis.) Quantum tibi opis Dî dant, & potestatis. Heaut. III. 3. 31. Vide, si quid opis potes adferre huic. Phorm. III. 3. 20. Juno Lucina, fer open! And. III. 1. 15. Adelp. III. 4. 41. Ope vestrâ (f. Fortuna, & Fortis Fortuna.) Phorm. V. 6. 2. vid. Onero. Spes opesque

ejus sunt in te uno omnes sitae. Phorm. III. 1. 6. *add.* Adelph. III. 2. 33.

Opitnlor. And. I. 3. 5. *Re opitulari.* Phorm. V. 3. 3.

Oportet.) Quae — oportet signa esse ad salutem. And. III. 2. 1. *Ubi quidam legunt Oportent.* Vesterhov. Id nosmet ipsos facere oportet —. Ph. Aufer mihi: oportet. Phorm. I. 1. 45. & 46. Itane tandem facere oportet? Phorm. III. 2. 42. Haec facta ab illo oportebant. Heaut. III. 2. 25. Nonne oportuit praescisse me ante? Nonne prius communicatum oportuit? And. I. 5. 3. & 4. Mansum — oportuit. Heaut. I. 2. 26. Non oportuit relictas. Heaut. II. 3. 6. Interemtam oportuit. Heaut. IV. 1. 22. Adolescenti morem gestum oportuit. Adelph. II. 2. 6. An sedere oportuit domi virginem tam grandem, dum &c.? Adelph. IV. 5. 38. Regem me esse oportuit. Phorm. I. 2. 20. Est, quod me transire ad forum jam oporteat. Hec. II. 2. 31.

Opperiar hominem hic. Adelph. III. 3. 92. Opperibor. Opperibere. Heaut. IV. 1. 6. IV. 7. 5. Unam praeterea horam ne oppertus fies. Phorm. III. 2. 29. Paululum opperirier si vis. Eun. V. 2. 51. Hominem ad forum jussi opperiri. Phorm. IV. 2. 9.

Oppido.) Hac re in angustum oppido nunc meae coguntur copiae. Heaut. IV. 2. 2. *Vesterbovius monet legere quosdam, In angusto, ita ut oppido sit nomen, per Antiprosin hic positum; at corruptum censet lectionem, quam tamen ego plane damnare non ausim.* Bonam atque justam rem oppido imperas. Heaut. IV. 3. 26. Dic me hic oppido esse invitam. Heaut. IV. 4. 12. Oppido opportune. Adelph. III. 2. 24. Lassam oppidò tuum esse ajebant. Hec. II. 1. 41. *Ubi & originem vocis tradit Donatus.* Iratum senem? GE. Oppido Phorm. II. 2. 3. Estne — liberalis? DE. Oppido. Phorm. V. 7. 12. Eum — animo invito hoc oppido ferre ajunt. Phorm. V. 1. 36.

Oppidum.) Perreptavi — omne oppidum. Adelph. IV. 6. 3. Toto me oppido — quaerere. And. II. 2. 5. Ejicere quem oppido. And. II. 3. 8.

Oppignera.)

Oppignero.) Num illa oppignurare filiam meam, me invito, potuit? Heaut. IV. 5. 46. *conf.* III. 3. 42.

Oppleo.) Lacrimis opplet os totum sibi. Heaut. II. 3. 65.

Opportune.) Ambo opportunè *sub. adestis.* And. II. 2. 8. *conf.* Adelph. I. 2. 1. II. 4. 2. Opportune hic fit mihi obviam. And. III. 4. 11. Opportune advenis. Heaut. I. 2. 5. Oppido opportune te obtulisti mihi obviam. Adelph. III. 2. 24. Opportune te offers. Phorm. V. 3. 10. Opportune te mihi in ipso tempore ostendis. Hec. IV. 4. 4. *Fortuna* tot res — tam opportune in unum conclusit diem. Eun. V. 9. 17. Opportune adeo — argentum mecum adtuli. Phorm. IV. 3. 74.

Opportunus.) Ad omnia haec magis opportunus — nemo est. Eun. V. 9. 47.

Oppositus.) Ager oppositus est pignori ob decem minas. Phorm. IV. 3. 56.

Oppressio.) Per oppressionem ut hanc mihi eripere postulet? Adelph. II. 2. 30.

Opprimo.) Somnus virginem opprimit. Eun. III. 5. 53. In ipso articulo oppressit. Adelph. II. 2. 21. Itaeam (*Fabulam*) oppressit calamitas. Hec. Alt. Prol. 22. Os opprime. Phorm. V. 7. 93. De aliqua re imprudentem *opprimere.* And. I. 3. 22. Prius nox oppressisset illic, quam. Adelph. IV. 1. 9. Id voluit — nos interea oscitantes opprimi. And. I. 2. 10.

Optatò advenis. And. III. 3. 1.

Optime, vel Optume.) Davum optume video 3: *perquam opportunè.* And. II. 1. 35. *conf.* Heaut. IV. 5. 9. V. 5. 2. Hec. II. 2. 4. Optume te mihi offers. And. IV. 2. 3. Adest optume ipse. Eun. V. 2. 66. Optume inquam factum! And. III. 4. 14. Optume (Optime) est, *applaudentis formula.* Adelph. III. 3. 48. V. 5. 3. Hec. V. 4. 31. Non potest. immo optume 3: *facillime.* Heaut. IV. 2. 10. Sic optime omnes causas praecidam omnibus. Hec. IV. 2. 22. Potin' est hic tacere? PA. Egone? optume. Quae vera audiavi, taceo, & contineo optume. Eun. I. 2. 21. & 23. Qui mihi consultum optume velit esse. Phorm. I. 3. 1.

Optimus.) At quem virum! quem ego viderim in vita optimum. Phorm. II. 3. 20. Causa optima est, nisi. And. V. 4. 46. & *vid.* Causa. Huic optumae adolescenti facere injuriam (veritus est.) And. III. 2. 8. Habeo optumam, *sub. rationem.* Heaut. IV. 2. 10. Ut usquam fuit fide quisquam optuma. Adelph. II. 1. 7. Bonum ingenium narras adolescentis. My. Optimum. And. III. 1. 8.

Opto.) Illum ut vivat, optant. Adelph. V. 4. 20. Te mihi ipsum jam dudum optabam dari. Heaut. IV. 5. 10. Hunc videre saepe optabamus diem. Hec. IV. 4. 29. Quae sese inhoneste optavit parere hic divitias potius, quam in patria honeste pauper vivere. And. IV. 5. 2. & 3. Optare, *est unum de duobus eligere.* Virgilius [*Aeneid.* I. 425.]

Pars optare locum secto. Donat.

Quod vis donum & praemium a me optato, id optatum feres. Eun. V. 9. 27. Optare & Optatio, *verba militaria.* Donat. Ibid. Impune optare istuc licet. Hec. III. 5. 14. Quam saepe forte temere eveniunt, quae non audeas optare! Phorm. V. 1. 31. *Occasio — optata.* Eun. III. 5. 57. Optata loquere. Heaut. III. 3. 50. Di tibi, oro, omnes omnia optata offerant. Adelph. V. 9. 21. Tua — vita haec expetenda optandaque est. Phorm. I. 3. 12.

Opus, Neceffe.) Nunc uxore opus est, *ut uxor est du-cenda.* And. II. 6. 15. Quid verbis opus est? And. I. 1. 72. & 138. Eun. IV. 2. 4. Phorm. I. 2. 25. & 50. Jam hoc opus est. And. IV. 1. 59. IV. 2. 21. Quae nihil opus sunt scire. And. II. 1. 37. *conf.* And. IV. 4. 1. Heaut. IV. 8. 15. Adelph. IV. 5. 72. Tibi ancillas opus esse. Heaut. V. 1. 20. Quid opus facto esset. And. III. 2. 10. Ubi *consente Donato*, *ut Opus facto esset, imper-somative dicitur.* Sic: Quod parato opus est. Ibid. vers. 42. *quod Donatus diserte & Latine dictum sensit.* Tibi ut facto opus est, face. Heaut. I. 1. 28. *ut ut tibi commodum est.* Pro constructione Calpurnius citat Sallust. Catil. I. n. 6. Consulto, & — *mature facto opus est, monetque hic poni ablativum participii praeteriti temporis pro infinitivo.* *conf.* Adelph. IV. 3. 10. V. 9. 39. Phorm. IV. 5. 4. V. 1. 35. Non est opus prolato. Hec. I. 2. 29. In arcem transcur-so opus est. PAR. Cui homini? PA. Tibi, *ut tu trans-curras.* Hec. III. 4. 17. Non opus est dicto. PH. Tibi quidem:

quidem: at scito huic opus est. Phorm. V. 3. 14. *conf.* IV. 1. 18. Ita dictu opus est. Quod maxime opus est factu. Heaut. V. 1. 68. Adelp. IV. 7. 22. Cum minime opus fuit: *minime fuit utile, minime conducebat.* Eun. II. 3. 41. *conf.* Adelp. IV. 4. 16. Hec. III. 3. 49. Heaut. I. 2. 13.

Opus, Labor.) Opus ruri facere. Phorm. II. 1. 20. *conf.* Adelp. IV. 1. 2. Eun. II. 1. 14. Heaut. I. 1. 29. & 90. Me, quantum hic operis fiat; poenitet. Heaut. I. 1. 20. Maximo te orabat opere, ut. Eun. III. 3. 27. Opere maximo dabamus operam, ut &c. Phorm. V. 1. 33.

Oratio honesta. And. I. 1. 114. — impudentissima. And. IV. 1. 10. — pura. Heaut. Prol. 46. — eadem redit ad integrum. Heaut. V. 3. 8. — tenuis. Phorm. Prol. 5. Nunc denique istaec nata oratio est. Adelp. V. 3. 19. Subsistere orationi. And. IV. 3. 21. Finem statuere orationi. Hec. I. 2. 21. Habere orationem cum aliquo. Hec. III. 3. 21. Invenire orationem. And. II. 4. 4. Scribere orationem. Heaut. Prol. 15. Comoediae dissimili oratione sunt factae, ac stilo. And. Prol. 12. Oratio in sensu est, Stilus in verbis. Oratio ad res refertur, Stilus ad verba. Stilus non est in tempore [*Vesterbovis sagacissime correxit, ipsa re. quod unice verum arbitror.*], sed prolata oratione. Oratio autem est & in cogitatione, & in prolato. Donat. Ibid. Possit & Hendiadys videri, ut sensus sit, Dissimili oratione sunt scriptae. Sic Phorm. Prol. 5.

Tenui esse oratione & scriptura levi. Vesterh.

Oratio, de paucis verbis. And. I. 5. 16. Donat. Et Grammatici, quod consistit nomine & verbo, Orationem dicunt. Vesterh. Sic Heaut. II. 4. 4. IV. 1. 2.

Orator ad vos venio ornatu Prologi: Sinite exorator ut siem. Hec. Alt. Prol. 1. & 2. Oratorem voluit esse me, non Prologum. Heaut. Prol. 11.

Orbus.) Recepisse orbam, parvam. And. I. 3. 19. Virgo orba est patre. Adelp. IV. 5. 16. Lex est, ut orbae, qui sunt genere proximi, eis nubant. Phorm. I. 2. 75.

Orcus.) Ab orco mortuum me reducem in lucem fecisti. Hec. V. 4. 12. *conf.* vers. 35.

Ordo.) Quidam mei loci atque ordinis. Eun. II. 2. 3. Tu isti narra omnem rem ordine, ut factum fiet. Eun. V.

5. 28. Recta via rem narret ordine omnem. Heaut. IV. 3. 28. *conf.* Adelph. III. 2. 52. Omnem rem — seni, quo pacto haberet, enarramus ordine. Adelph. III. 3. 11. Ut res gesta est, narrabo ordine. Adelph. III. 5. 3. Quo pacto, aut unde mihi fit (*filia*), dicendum ordine est. Phorm. IV. 1. 14.

Ortus.) Aegritudo oritur mihi abs te. Hec. II. 1. 26. Ex eodem *ortus* loco. Eun. II. 2. 10. Nova res orta est. Hec. III. 1. 18. Tibi a me nulla orta est injuria. Adelph. II. 1. 15. Peccatum illud à nobis ortum est. Adelph. IV. 3. 2. Hoc abs te est ortum. And. III. 2. 9. *Donatus legit* Natum: *sed agnoscit tamen Ortum; & exponit, instructum, commentum, & compositum.* Quicquid factum est, ex te est ortum. Eun. V. 5. 24. Ex te adeo est ortum. Adelph. V. 3. 11. Unde (*scilicet ex qua re*) ortum est initium irae. Hec. III. 2. 16. Ex illan^r familia — facinus esse ortum? Adelph. III. 4. 3. Haud cito mali quid ex hoc (*cive*) ortum sit publicè. Adelph. III. 3. 89.

Ornamentum.) Haec ornamentis consequentur alterae (*decem minae.*) Heaut. IV. 7. 9.

Ornatus.) Qui hic ornatus est? Quid istuc ornati est? Eun. III. 4. 8. II. 2. 6. In aedibus nihil ornati. And. II. 2. 28. *Donatus confert Sallustium (in Fragmentis incertorum Librorum): Ergo Senati decreto servicendum ne sit.* Orator ad vos venio ornatu Prologi. Hec. Alt. Prol. 1.

Orna me *scilicet* vestias. Eun. II. 3. 85. Munus nostrum ornato verbis. Eun. II. 1. 8. Ornatus esses ex tuis virtutibus. Adelph. II. 1. 22. *Mulier ornata*, ita uti quae ornantur sibi. Heaut. II. 3. 47. *scilicet honestè quidem, ac frugaliter & modicè, sine omni splendore, ac studio viris placendi.* Omnium homo hominum ornatissime! Phorm. V. 6. 13.

Oro.) Gnatam ut det, oro, vixque id exoro. And. III. 4. 13. Postulo, sive aequom est, te oro — ut. And. I. 2. 19. Abs te postulo atque oro, ut. And. V. 1. 4. *Vesterbovius dubitat, an Abs te oro ita dixerit Terentius, ut Abs te postulo: & affert Virg. Aen. XI. 358.*

Ipsam obtestemur, veniamque oremus ab ipso. Maximo opere orare quem. Eun. III. 3. 27. Orare gnato uxorem. And. III. 2. 48. Orare alicui, *scilicet* pro eo deprecari. Phorm.

Phorm. I. 2. 91. Egi, atque oravi tecum, ut. Hec. IV. 4. 64. Orare; *pro Eloquenti, verba facere: auctore Donato* ad Hec. IV. 4. 95. Misit orare, ut venirem, Serid. Eun. III. 3. 22. Plorare, orare, ut. Phorm. Prol. 8. Causam orare. Phorm. II. 1. 62. Orandi jam finem face. And. V. 1. 2. Orando impetrare aliquid. And. III. 3. 12. Orando surdas aures alicui reddere. Heaut. II. 3. 89. Orans, obsecrans. Adelph. III. 4. 26. Noctem mulieris orare. Heaut. II. 3. 125. Omnes vos oratos volo. Heaut. Prol. 26. Orata ejus, (nostra), tanquam nomen. Hec. III. 3. 25. IV. 1. 60.

Os impudens. Eun. V. 1. 22. III. 5. 49. Os sibi distorquere. Eun. IV. 4. 3. Lacrumis opplet os totum sibi. Heaut. II. 3. 65. Praebere alicui os. Adelph. II. 2. 7. Laudare aliquem coram in os. Adelph. II. 4. 5. Nulli laedere os. Adelph. V. 4. 10. Os opprime. Phorm. V. 7. 93. Os durum! Eun. IV. 7. 36. Uno ore omnes — dicere. And. I. 1. 69. Omnes uno ore auctores fuere, ut. Phorm. IV. 3. 20. Quo ore adpellabo patrem? Heaut. IV. 3. 22. *conf.* Phorm. V. 7. 24. V. 3. 53. Concedas hinc aliquid ab ore eorum. Heaut. III. 3. 11. *Virgo rufa*, sparso ore. Heaut. V. 5. 18. In ore est omni populo. Adelph. I. 2. 13.

Oscito.) Id voluit, nos — oscitantes opprimi. And. I. 2. 10. Oscitatio est animi otium & securitas, dictum ab ore ciendo, id est, commovendo. Oscitantes, securi, id est, nihil providentes. Donat. *Appositus est locus Gellii* IV. 20. *Deliberatum est de nota ejus, qui — in jure stans, clare nimis ac sonore oscitavit: atque inibi, ut plecteretur, fuit; tanquam illud indicium vagi animi foret & allucinantis, & fluxae atque apertae securitatis.* Vesterhov.

Osculari, atque amplexari. Heaut. V. 1. 27.

Ostendere se alicui: in conspectum praeferre. Phorm. V. 6. 52. — — — de aliqua re. Hec. V. 1. 30. Opportune te mihi — ostendis. Hec. IV. 4. 5. Ostendere alicui suam sententiam. Heaut. II. 1. 7. Eis mores ostendi tuos: dixi, exposui. Eun. V. 5. 59. Novam esse ostendi, & quae esset (*Fabula*), i. e. demonstravi, docui, planum feci. Heaut. Prol. 7. In agendo partem ostendent: narrabunt. Adelph.

Adelph. Prol. 24. Te — in hac re peccare ostendam : *probabo, evincam.* Adelph. I. 2. 44. Ut olim te ostendisti : *praebuisti, moratam sc.* Hec. IV. 1. 29. Nunc, te ostendes, qui vir fies. Eun. II. 3. 15. Tot peccata in hac re ostendis, : *tot culpavum admissarum manifesta es.* Heaut. IV. 1. 21. Tibi ostendam, herum quid sit periculi fallere. *Comminatio.* And. V. 2. 26. Virum me natam vellem : Ego ostenderem. Phorm. V. 3. 10. *Ostendere se amicum esse alicui.* Phorm. IV. 2. 7. Ostendere, me aegre pati, illi nolui. Adelph. I. 2. 62. Spes mihi est, ostensa hujusce habendae. Phorm. V. 4. 7.

Ostento.) Cicatrices suas ostentare. Eun. III. 2. 30. Occasionein sibi ostentatam amittere. Eun. III. 5. 57.

Ostium.) Concepuit a Glycerio ostium. And. IV. 1. 59. *conf.* Phorm. V. 5. 12. Hec. IV. 1. 6. Solitudo ante ostium. And. II. 2. 25. Ante ostium stare. And. III. 1. 16. Eun. V. 2. 4. Hec. III. 4. 14. Deferent puerum huc ante ostium. And. III. 2. 27. Praestolari quem ante ostium. Eun. V. 6. 5. Obserare ostium. Eun. IV. 6. 25. Aperire ostium. Heaut. II. 3. 35. Adelph. IV. 4. 25. Operire ostium. Heaut. V. 1. 33. Phorm. V. 3. 33. Pultare ostium (vicini.) Adelph. IV. 5. 3. Heaut. III. 1. 1. Extra ostium. Phorm. V. 6. 36. Pessulum ostio obdo. Eun. III. 5. 55.

Otiosè — illico hic consiste. Adelph. II. 1. 2. In aurem utramvis otiose ut dormias. Heaut. II. 3. 101.

Otiosus.) Aliam otiosus quaeret. And. II. 3. 24. Otiosus it. Eun. V. 3. 10. Dissolvi me, otiosus operam ut tibi darem. Heaut. III. 1. 102. Maneo otiosus hic. Adelph. II. 4. 15. Quin tu otiosus es. Adelph. IV. 1. 17. *Otiosus* ab animo. Phorm. II. 2. 26. Animo — otioso esse impero. And. V. 2. 1. Otiosi operam dabamus Phaedrae. Phorm. I. 2. 37.

Otium & silentium est. Hec. Alt. Prol. 35. Viden', otium & cibus quid faciat alienus? Eun. II. 2. 34. Non otium est — mihi auscultandi. Adelph. III. 3. 65. Tantumne est ab re tua otii tibi, ut? Heaut. I. 1. 23. *Sequi* otium. Adelph. I. 1. 17. *Res mea non potest pati tantum* otium. Hec. II. 1. 28. Transdere quem in otium. Phorm. Prol.

Prol. 2. Otium ab senibus ad potandum ut habeam. Phorm. V. 5. 4. *Amor fit ex nimio otio.* Heaut. I. 1. 57. In otio, in negotio. Adelp. Prol. 20. *Agere vitam in otio.* Adelp. V. 4. 9. *Essē in otio.* Hec. Alt. Prol. 18.

Ovis.) Lupo ovem commisit. Eun. V. 1. 16. *Eum tam placidum, quam ovem, reddo.* Adelp. IV. 1. 18.

P.

Pactum.) Quo pacto hic, *sc. agitis?* And. IV. 5. 9. Quo pacto id potuit, *sub. fieri?* Phorm. V. 3. 35. Quo pacto haec rescivit? Phorm. V. 7. 59. Omnem rem — senī, quo pacto haberet, enarramus. Adelp. III. 3. 11. Quo pacto mihi sit (*filia*), dicendum ordine est. Phorm. IV. 1. 14. Jovem quo pacto Danae misisse ajunt &c. Eun. III. 5. 37. Quo pacto — possim potiri. *Ibid.* vers. 65. Eo pacto. And. I. 1. 22. Hec. III. 5. 24. Adelp. V. 3. 58. Nullon' ego — pacto — potero? And. I. 5. 12. Nullo alio pacto. Phorm. II. 1. 71. Alio pacto honeste quo modo hinc abeam, nescio. Eun. IV. 4. 49. *conf.* Hec. III. 5. 29. And. IV. 4. 53. Aliquo pacto efficiendum. And. V. 3. 13. — — verba me his daturam esse. Heaut. IV. 4. 13. Quoquo pacto. Eun. V. 9. 53. Istoc pacto. Heaut. IV. 3. 35. Istocine pacto oportet? Adelp. IV. 7. 14. Hoc pacto, illo pacto. Heaut. III. 1. 66.

Paedagogus, *de adolescente amicam sectante.* Phorm. I. 2. 94.

Palæstra.) Fac periculum — in palæstra. Eun. III. 2. 24. Ab sup palæstra exit foras: *domo lenonia, ubi adolescens amabat.* Phorm. III. 1. 20.

Palam est. Eun. I. 2. 24. Hec. IV. 4. 91. *Palam venire, v. vendi.* Heaut. IV. 1. 27. Rem *facere* palam. Heaut. IV. 3. 43. — *proferre* palam. Heaut. V. 2. 41. Adelp. III. 2. 41. Res *fit* palam. Adelp. IV. 4. 14. Hec. I. 2. 30. Ab lenone ipfus eripuit palam. Adelp. III. 2. 30. *Palam beatus: ni &c.* Phorm. I. 3. 17.

Pallium.)

Pallium.) Attolle pallium. Eun. IV. 6. 31. Humerum onerare pallio. Phorm. V. 6. 4. Pone apprehendere quem palliô. *Ibid.* vers. 23.

Palma in medio omnibus est posita. Phorm. Prol. 18.

Palmarium.) Quod (*factum*) ego mihi puto palmarium. Eun. V. 4. 8.

Panis.) Quo pacto ex jure hesterno panem atrum vorent (*meretrices.*) Eun. V. 4. 17.

Paunis annisque oblitus. Eun. II. 2. 5. Ancillula panis oblitâ. Heaut. II. 3. 53.

Papae! facie honesta Eun. II. 1. 23. *conf.* II. 3. 25. III. 1. 26. *Ironice usurpatur.* Eun. II. 2. 48.

Parem referre gratiam. Eun. IV. 4. 52. Bonas quod par est facere. Hec. V. 1. 12. Quos par fuerat resciscere. Hec. V. 4. 27. Ita — ut par fuit. Phorm. I. 3. 3. *conf.* V. 7. 15. Hec. IV. 1. 46. Studet par referre. Adelp. I. 1. 48. Par pari referto. Eun. III. 1. 55. Par pari ut respondeas. Phorm. I. 4. 35. Par ingenium nactus est. Hec. I. 2. 95.

Parasitaster parvolus. Adelp. V. 2. 4.

Parasitus Colax. Eun. Prol. 30. Est parasitus quidam Phormio. Phorm. I. 2. 72. Parasitus Gnatho militis. Eun. II. 1. 22. Parasitus edax. Eun. Prol. 38. Heaut. Prol. 38. Parasiti Gnathonici. Eun. II. 2. 33.

Parce vitam agere. And. I. 1. 47. — facere sumtum. And. II. 6. 19. Parce ac duriter se habere. Adelp. I. 1. 20.

Parce.) Nihil parcunt seni. Heaut. Prol. 43. Nihil pepercit. Adelp. IV. 2. 23. Hancine ego vitam parsi perdere? Hec. III. 1. 2. Aliquantulum tibi parce. Heaut. I. 1. 112. Conserva, quæse, parce. Adelp. V. 3. 27. Parce, sodes. Phorm. V. 3. 10. Laborans, quaerens, parcens. Heaut. I. 1. 87. Meo labori haud parcens. Hec. II. 1. 29.

Parcus. Adelp. V. 4. 12. *Parcus* ac *sobrius.* Adelp. I. 2. 15.

Parens.) Tu es patronus, tu parens. Adelp. III. 4. 10. Tu mihi cognatus, tu parens, tu amicus. Phorm. III. 2. 11. Quia egens relicta est misera, ignoratur parens. Phorm. II. 3. 10. Non sunt haec parentis dicta. Heaut.

Heaut. V. 4. 12. Me parenti (3: *matri*) potius, quam ad mori obsequi oportet. Hec. III. 4. 34. Quem ferret, si parentem non ferret suum? Heaut. I. 2. 28. *Postputare* omnes res prae parente 3: *matre*. Hec. III. 5. 33. Parentes propitii. Adelp. I. 1. 6. Parentum injuriae uniusmodi sunt ferme. Heaut. I. 2. 30. *seqq.* Suos parentes *repperire*. And. IV. 5. 11. V. 6. 5. Peto —, parentes meos ut commonstres mihi. Heaut. V. 4. 4. Quæris, id, quod habes, parentes. *Ibid.* vers. 16. Parentes, *primum locum occupant*, inter eâ, quæ in homine dicuntur bona. Heaut. I. 2. 19. & 20.

Parere dictis *alterius*. Hec. IV. 1. 49.

Pario.) Obsequium amicos, veritas odium parit. And. I. 1. 41. Solidum *parere sibi* beneficium. Eun. V. 2. 32. Parere divitias. And. IV. 5. 2. Peperit filia, heu! — ex quo? Hec. IV. 1. 12. *conf.* And. III. 2. 17. Peperit uxor clam. Hec. V. 2. 15. Et recte, & tempore suo *peperit*. Hec. IV. 1. 15. Quasi numquam tute peperris. Adelp. III. 1. 3. Quidquid peperisset, decreverunt tollere. And. I. 3. 14. *Majorem reprehensionem sonat*, Quidquid peperisset: paritur enim aut masculus, aut foemina: & solet *justior esse causa tollendi*, si marem uxor peperit, sed nimis amoris est, non expectare quid tollas. Donat. *Utitur neutro genere ob incertitudinem*, masne nasciturus esset, an foemella. Sic *Evang. Matth. I. 20.* Τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἔστιν ἅγιον. *Luc. I. 35.* διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἐκ σὺ ἁγιον, κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ. *Cic. Att. X. 18.* Quod quidem est natum, *perimbecillum est*. Sic & *ipse Terentius*, And. III. 1. 6. *Vesterhov.* "Dî date facultatem huic pariundi. And. I. 4. 6. In pariundo aliquot adfuerunt liberac. And. IV. 4. 31. Mihi immortalitas parta est, si &c. And. V. 5. 5. Labore alieno partam gloriam verbis in se *transmutare*. Eun. III. 1. 9. Haud existumans quanto labore partum. Phorm. I. 1. 12. Patris bene parta indiligenter tutatur. Phorm. V. 3. 5. *Pariter.*) Utinam — pariter fieret, ut. Eun. I. 2. 12. Quem pariter uti his decuit, aut etiam amplius. Heaut. I. 1. 80. Mihi es germanus pariter corpore & animo. Adelp.,

delph. V. 8. 34. pariter nunc — ac dudum. Phorm. V. 3. 3.

Parare aliquam rem 3: *animo propositam habere, meditari, struere.* And. I. 1. 5. Hisce ego non paro me ut rideant. Eun. II. 2. 18. Defensoreni paro. Eun. IV. 6. 32. Mihi precatorem paro. Heaut. V. 2. 49. *conf.* vers. 23. Aram sibi parare. Ibid. Alteri luctum parare. Hec. II. 1. 13. Fugam, furtum, parare. Phorm. I. 4. 14. Maledictis deterere — parat 3: *cogitat, studet.* Phorm. Prol. 3. Itan' parasti te, ut? Eun. II. 2. 9. *conf.* Hec. I. 1. 11. Para, *absoluit.* i. e. *paratus esto, aut, para te ad celebrandum nuptias.* And. I. 5. 19. Animo virili — ut sis, para, 3: *conare.* Phorm. V. 7. 64. Parare nutricem puero. Hec. IV. 4. 104. Parare amicos beneficio suo. Eun. I. 2. 69. *conf.* And. I. 1. 39. Uxorem ut arcessit, parat. Heaut. V. 1. 75. In animum instituere, aut parare, quod sit carius, quam ipse (*qui parat*) est sibi. Adelph. I. 1. 14. Parare in animo cupiditates. Phorm. V. 4. 2. Itane huc paratus advenis, *H. e. Subornatus, & compositus dolo?* Donat. And. V. 4. 6. Itane es paratus facere me advorsum omnia? Phorm. II. 3. 80. Amicum, amatorem, virum in quovis loco paratum (esse herae putavi hunc Pamphilum.) And. IV. 3. 2. & 3. *Paratus moechus alteri.* And. II. 1. 16. Paratus sum. 3: *Lubenter id fecero.* Heaut. III. 1. 85. Venio nuntiatum, paratum me esse, sc. *adducendum domum virginem.* Phorm. V. 7. 14. Paratae lites. Adelph. V. 3. 6. Mihi — —. Phorm. I. 2. 83. *Illi paratae sunt nuptiae.* And. II. 2. 4. *conf.* Hec. I. 2. 52. De symbolis quid actum est? Ch. Paratum est. Eun. III. 5. 60. Quia est paratum argentum. Heaut. IV. 4. 15. Quo in loco dictum est, parati nihil est. Eun. III. 4. 4. Mihi magnum malum scio paratum. Eun. V. 5. 27. Quod parato opus est, para. And. III. 2. 43. *vid.* Opus. Curre, ut sint domi parata. Eun. III. 2. 46. & 47. Parata a nobis sunt, ut dixi, ubi vis. Adelph. V. 3. 1. Tibi erunt parata verba: huic homini verbera. Heaut. II. 3. 115.

Pars.) Est mihi pars aequa amoris tecum. Eun. I. 2. 12. Aliqua pars laboris minuatur mihi. Heaut. Prol. 42. Expers partis de bonis (*parentum.*) Heaut. IV. 1. 39. No-
strae

strae timeo parti. And. II. 5. 8. (*Alterius*) animum aegrotum ad deterio rem partem adplicare. And I. 2. 22. i. e. *magis corrumpere.* Bona magna que parvi Eun. I. 2. 43. Omnia in pejorem partem cogitare. Eun. IV. 2. 4. In eam partem accipio. Eun. V. 2. 37. In utramque partem ingenium quid possit menm, (experimini.) Heaut. Prol. 47. Vehemens in utramque partem es nimis. Heaut. III. 1. 31. Rapere quid in pejorem partem. Adelph. Prol. 3. Ego illi maxumam partem feram. Curcimus aequam utrumque partem. Adelph. I. 2. 36. & 5. In istam partem potius peccato &c. Adelph. II. 1. 20. Aliquam partem aequi bonique dicere. Phorm. IV. 3. 32. Interior pars aedium. Eun. III. 5. 31. Haerere in aliqua parte amicitiae apud aliquam. Eun. V. 9. 25. Vicinitas est in propinqua parte amicitiae. Heaut. I. 1. 5. Esse in lauta & bene audita parte. Heaut. IV. 5. 50. Priores partes habere apud aliquem. Eun. I. 2. 71. Partes duras. Eun II. 3. 62. Partes dure actoribus. Discere partes (*scenicas.*) Heaut. Prol. 1. & 10. Animum ad malas adducere partes. Hec. V. 3. 38. Primas partes agere. Phorm. Prol. 28. Agere partes alterius. Phorm. V. 5. 7.

Parfimoniam nimiam. Heaut. III. 1. 32.

Particeps.) Meus particeps. Heaut I. 1. 98. ita pater filium appellat. Vesterbovius congrue citat Cic. Verr. I. 44. Quibuscum [*sc. liberis*] vivi bona nostra partimur, iis praetor adimere, nobis mortuis, bona fortunasque poterit? Addit §. 2. Inst. de Her. qual. & diff. [ubi filii censentur] Vivo quoque patre quodammodo domini. Item §. 3. Inst. de Hered. quae ab intest. In iis quasi continuatur domini. Unde filii passim apud Cunicos audiunt Heri minores. Confert denique Genes. XXIV. 36. & Parabolam sacram Luc. XV. 11. seqq. in qua simile quid sit videre. Boeclerus antea observaverat, Terentium hic & praeced. vers. 80. jus respicere, quo filii, secundam spem, domini censentur. Ita & juris Romani conditores loqui: In suis haeredibus evidentius apparet continuationem domini ed rem perducere, ut nulla videatur hereditas fuisse, quasi olim hi domini essent, qui etiam vivo patre quodammodo domini existimantur. Plura addere Paulum l. 11. de lib. & postb. Illius

Illius maxime nuntii me fieri participem cupio. Heaut. III. 1. 19.

Partim quae perspexi his oculis, partim quae auribus accepi. Hec III. 3. 3. *conf.* I. 2. 92. & 93. In his [Fabulis] — partim sum earum exactus: partim vix steti. Hec. Alt. Prol. 6. & 7.

Parturire. Adelp. III. 4. 42. Hec. III. 3. 32. Vereor, ne parturire intelligat. *Ibid.* vers. 53.

Partus *instat* prope. Adelp. III. 2. 9. — *adest.* Adelp. IV. 4. 9. Do operam, ut clam eveniat partus patrem, atque adeo omnes. Hec. III. 3. 36. *Omnes* partum suum celare. *Ibid.* vers. 24. *conf.* III. 4. 32. IV. 1. 16. *Mulier non satis digna, cui committas primo partu mulierem.* And. I. 4. 3. *Donatus hic observavit Figuram δύο δι' ἐνός: ut sit sensus.* Non est digna cui committas ullam mulierem in partu constitutam, nedum in primo. *contulit autem* Virg. Aen. III. 42.

— *Non me tibi Troja*

Externum tulit. —

Et Aen. IX. 448.

Dum domus Aeneae Capitoli immobile saxum

Accolet. —

Parum, Minus, &c.) Si una haec dedicori est parum. Heaut. II. 3. 93. Primo processit parum. Parum succedit, quod ago. And. IV. 1. 48. & 56. *Id fecisti parum.* Heaut. V. 1. 51. Hoc lautum est parum. Adelp. III. 3. 71. Consulitis parum. Adelp. V. 9. 36. Promoveo parum. Hec. IV. 4. 81. Qui post factam injuriam se expurget, parum mihi profit. Hec. V. 1. 15. Ne parum leno fies. Phorm. III. 2. 23. Parumne est, quod &c. Phorm. III. 3. 18. Nisi — parum prospiciunt oculi. Phorm. V. 1. 8. Parum *perspexisti* ejus audaciam. Eun. V. 2. 61. Quo fiant minus, nuptiae sc. I. e. ne fiant. And. I. 2. 26. *conf.* IV. 2. 17. Immo etiam, quo tu minus scis aerumnas meas: hae nuptiae non apparabantur mihi. &c. And. IV. 1. 31. & 32. *Ista verba, Quo tu minus — meas, dicuntur quasi ἐν παρρησίᾳ, habentque hunc sensum & ordinem.* Hae nuptiae non apparabantur mihi, nec postulabat nunc quis-

quisquam uxorem dare quanto minus tu scis aerumnas meas. *q. d. Non fuerant nuptiae futurae ex mente mei patris, qui non constituerat mihi dare uxorem. quod quia tu ignoras, ignoras etiam aerumnas meas, qui dolis Davi in has nuptias conjectus sum.* Vesterhov.⁴ Ne revereatur, minus jam quo redeat domum. Hec. IV. 4. 8. Minus, minusque. Heaut. III. 3. 33. Ne quid faciam plus, quod post me minus fecisse satius sit. Hec. V. 1. 4. Ne quid plus minusve faxit, quod &c. Phorm. III. 3. 22. Ne quid vereare, si minus, *3: parum dotis dicas.* Heaut. V. 1. 66. Qui minus (*sc. ego serviam Thaidi*) quam &c.? Eun. V. 8. 3. *conf.* Adelph. V. 3. 14. Nihil minus. Eun. III. 1. 45. III. 3. 29. Heaut. IV. 1. 54. Cui minus nihilo est. Phorm. III. 3. 2. Nihilo minus — tamen. Heaut. V. 3. 10. Quae vos — minus videtis, magis — cupitis. Adelph. V. 9. 36. Hi qui minus habent, *i. e. pauperes.* Phorm. I. 1. 7. Minus multo audent, quam nunc laedit, laederet. Phorm. Prol. 11. Qui placere se studeat bonis quam plurimis, & minime multos laedere. Eun. Prol. 1. & 2. Minime miror, si &c. Heaut. II. 4. 13. III. 2. 14. — —, qui &c. Adelph. II. 1. 43. Minime mirum, adeo &c. Heaut. II. 3. 4. Minimeque adeo mirum. Hec. II. 1. 23. Minime, *negantis.* Eun. II. 1. 6. Heaut. I. 1. 37. IV. 4. 20. IV. 5. 37. Adelph. IV. 3. 6. Hec. II. 2. 25. Phorm. III. 2. 41. Minime. Hec. IV. 3. 7. Minime equidem. Hec. I. 2. 10. V. 3. 16. Minime gentium. Eun. IV. 1. 11. Adelph. III. 2. 44. Phorm. V. 8. 44. Id mea minime refert. Adelph. V. 4. 27.

Parumper (*audi.*) Phorm. III. 2. 1. Dum exeo, parumper opperire me hic. And. IV. 2. 31.

Parvulus (*parasitaster.*) Adelph. V. 2. 4. A parvulo. And. I. 1. 8. Eduxi a parvulo. Adelph. I. 1. 23. Una a pueris parvulis sumpsit educati. Adelph. I. 1. 4. 18. *Parvola puella.* Eun. I. 2. 29. Perit parvola soror. Eun. III. 3. 18. *conf.* Eun. I. 2. 75. Quae (*nutrix*) illam aluit parvolam. Eun. V. 2. 53. Tam ob parvolam rem. Adelph. II. 4. 10.

Parvus.) Amicitia incepta a parvis. And. III. 3. 7. Parva virgo. And. V. 4. 21. *conf. vers.* 39. And. I. 3. 19.

Eun. IV. 6. 28. Parva soror. Eun. III. 3. 15. — causa, aut ratio. Eun. III. 5. 27. — *consuetudo*. And. I. 1. 83. *Habere alicui parvam fidem*. Eun. I. 2. 117. *Parva mihi fides est apud te*. Phorm. V. 3. 27. *Hand quidem — parvom* (parum est. *Donat.*) *sc. quod evenit*. Hec. III. 1. 26. Tu — quid me fiat, parvi pendis. Heaut. IV. 3. 37. *conf.* And. III. 2. 46. Hec. III. 5. 63. *Meam — esse operam deputat parvi pretii*. Hec. V. 3. 1. *Parvi retulit, non suscepisse*. Phorm. IV. 3. 41. *Herilis filius minor*. Eun. II. 2. 58. *Quasi istic minor mea res agatur, quam tua*. Heaut. II. 3. 113. *Quam minima in spe situs erit, tam facillime &c.* Heaut. V. 2. 44. *Quam minimo pretio*. Hec. I. 1. 12. *Ut te redimas caprum quam queas minimo*. Eun. I. 1. 30. *Quomodo minimo periclo id demus*. Heaut. III. 1. 6.

Pascio.) Oculos pascere. Phorm. I. 2. 32.

Passus.) Capillus passus. Heaut. II. 3. 49. Phorm. I. 2. 56.

Patefacio Pateficio.) Quae numquam in ullo patefecit loco. Hec. III. 1. 23. *Quantam fenestram ad nequitiam patefeceris!* Heaut. III. 1. 72. *Res patefit*. Phorm. V. 4. 6.

Pateo.) Hae mihi patent semper fores. Eun. I. 2. 9. *conf.* II. 2. 51. *Postulo, ut mihi tua domus — pateat*. Eun. V. 9. 28. & 29.

Pater mihi & mater mortui. Eun. III. 3. 11. *Satis pater durus fui*. Heaut. III. 1. 30. *Hoc pater ac dominus interest*. Adelp. I. 1. 51. *ubi praecedentia consulat*. "Pater esse discet ab aliis, qui verè sciunt. Adelp. I. 2. 45. *Natura tu illi pater es, consiliis ego*. *Ibid.* vers. 46. *A. nino & natura pater*. Adelp. V. 7. 4. *Ut pater omnem de me ejecerit animum patris?* Heaut. V. 2. 1. *Nunc ea me exquirere, iniqui patris est*. And. I. 2. 16. *Ea, sc. amores filii; Dominus exponit: Liberos actus adolescentis*. "Patris pudor. And. I. 5. 27. *Vesterhavius componit* Hec. I. 2. 47. & apud Virgilium, *Aen.* I. 3. 1. *Odium tyranni, pro, in tyrannum*. "Patris festivitas. Eun. V. 9. 18. — lenitas & facilitas. Adelp. III. 3. 37. *Timet omnia, patris iram, &c.* Heaut. I. 2. 15. *Patris pacem in leges conficiet suas*. Heaut. V. 2. 45. *Neque adeo arbitrari patris est aliter*. Hec. IV. 1. 14. *Quasi tu hujus indigeas patris*.

patris. Aud. V. 3. 19. Hujus, ostendens se dixit, ut Virgilius [*Aeneid.* IX. 205.]

Est hic, est animus lucis contemptor. Donat.

Patris conspectum vereri, Phorm. II. 2. 1. Quid hic mihi faciet, patri? And. I. 1. 85. Citat Cicero Fam. IX. 7. Vesterbov. Postquam Mihi dixit, pondus intulit, dicendo Patri. Donat. Pro peccato magnopaulum supplicii satis est patri. And. V. 3. 32. Nec tibi ille est credere ausus, quae est aequom patri. Heaut. I. 1. 104. Dedo patri me. Heaut. IV. 3. 3. Patri obsequi. Heaut. V. 4. 16. Filius suo patri minus obsequens. Heaut. II. 3. 18. Te isti virum do, — tutorem, patrem. And. I. 5. 60. Virum, ne segreges. — Tutorem, quasi orbae. Patrem, quasi parvae. Donat. Pater avidus, miser atque aridus. Heaut. III. 2. 15. O lepidum patrem! And. V. 4. 45. conf. Adelph. V. 7. 13. Fac te patrem esse sentiat (filius.) Heaut. V. 1. 55. Qui mentiri, aut fallere insuerit patrem — : tanto magis audit caeteros, Adelph. I. 1. 30. & 31. Hoc est patrem esse? Adelph. IV. 5. 73. Peperit filia, hem! taces? ex quo? My. Istuc patrem rogare est aequom? Hec. IV. 1. 12. Hunc videre saepe optabamus diem, quum ex te esset aliquis, qui te appellaret patrem. Hec. IV. 4. 29. & 30. Patrem extimescere, Phorm. I. 3. 2. Sciat lenem illum patrem factum me esse acerrimum. Phorm. II. 1. 31. Fugitare patrem. Phorm. V. 5. 7. Mi pater. Sr. Quid mi pater? And. V. 3. 18. & 19. Ehem! pater mi, tu hic eras? Adelph. V. 7. 3. O mi pater festivissime! Adelph. V. 9. 26. Pater, honorifica appellatio senioris ab juniore. Heaut. III. 1. 50. Sic Plaut. *M. stell.* IV. 2. 36. Cum patre altercare. And. IV. 1. 29. Invito patre. And. V. 3. 20. Mè vivò patre. Heaut. I. 1. 51. Ille facili me utetur patre. Heaut. II. 1. 5. Virgo orba est patre. Adelph. IV. 5. 16. Pro patre huic est. Adelph. V. 8. 28. Quam iniqui sunt patres in omnes adolescentes iudices! Heaut. II. 1. 1. Viâ pervulgatâ patrum (*tractare filium.*) Heaut. I. 1. 49. Haec, communia omnium quae sunt patrum, — dicere, Hec. I. 2. 42. & 43.

Paternus amicus — virginis. Phorm. I. 2. 78. Matres omnes filiis auxilio in paterna injuria solent esse. Heaut. V. 2. 39. Haud paternum istuc dedisti. Adelph. III. 4. 4.

Patin.) Tanquam in speculum in patinas inspicere jubeo. Adelph. III. 3. 74. Jam dudum animus est in patinis. Eun. IV. 7. 46.

Pati quid aegre. Heaut. V. 2. 5. Adelph. I. 2. 63. — — humanè. Adelph. I. 2. 65. *Pati* leni animo. And. I. 5. 25. — iniquo animo. Eun. II. 1. 6. *Pateretur*, *pati debuerat*. Heaut. I. 2. 28. *Pati* quid mali. Phorm. III. 1. 5. *Facile pati*. And. I. 2. 32. — omnes perferre ac pati. And. I. 1. 35. Plagas pati. Eun. II. 2. 13. Non possum pati, quin. Heaut. IV. 4. 13. Ubi pati (*desiderium Thoidis*) non poteris. Eun. I. 1. 7. Ubi non quit pati. Hec. I. 2. 108. *Pati, pro finire*. Hec. V. 2. 2. Phorm. III. 3. 3.

Patria incolumis, (*unum ex iis quae in homine dicuntur bonae*.) Heaut. I. 2. 20. Reducem quem in patriam facere. Heaut. II. 4. 18. In patria honeste pauper vivere. And. IV. 5. 3. Carens patriâ. Heaut. I. 1. 85. *conf.* II. 3. 16. Pene ex patria (*sc. fugere*.) Adelph. II. 4. 11.

Patrissare. Adelph. IV. 7. 25.

Patrio animo victus. Hec. II. 2. 2. Hoc patrium est, &c. Adelph. I. 1. 49. & 50. Patrium monumentum. Eun. Prol. 13. Patria bona *abligurire*. Eun. II. 2. 4. Patria *potiri* comoda. Adelph. V. 4. 17.

Patrocinari (indotatis, dotatis.) Phorm. V. 7. 46.

Patrono.) Te mihi patronam capio. Eun. V. 2. 48.

Patronus. Adelph. III. 4. 10. — mulieris. Phorm. II. 1. 77. Huic ipsi opus est patrono, quem defensorem *patro*. Eun. IV. 6. 32.

Pauculus.) Diebus sane pauculis post. Hec. I. 2. 68. Loquitor paucula. Heaut. IV. 6. 24.

Paucus.) Recidere ad paucos. Hec. Alt. Prol. 39. Fere in diebus paucis, quibus haec acta sunt. And. I. 1. 77. Licetne pauca? And. V. 3. 22. Ut ad pauca redeam. Hec. I. 2. 60. *conf.* Phorm. IV. 3. 43. Paucis te volo. And. I. 1. 2. Ausculta (*Audi*) paucis. And. III. 3. 4. Adelph. V. 3. 20. Hec. III. 5. 60. *conf.* Eun. V. 9. 37. Nunc paucis dabo. Heaut. Prol. 10. *Paveo.*)

Paveo.) Mihi paveo. Phorm. I. 4. 10. Id paves, ne ducas —: tu autem, ut ducas. And. II. 2. 12.

Pavitare, pro, aegrotare. Donat. Hec. III. 1. 41.

Paulatim.) Cautim & paulatim debis. Heaut. IV. 8. 30. Cyathos sorbillans paulatim hunc producam diem. Adelp. IV. 2. 52. Paulatim plebem primulum facio meam. Adelp. V. 6. 10. Animus paulatim elapsus est Bacchidi. Hec. I. 2. 94.

Paulisper mane. Adelp. II. 2. 45. Congrum in aqua finito ludere paulisper. Adelp. III. 3. 24.

Paullo.) Si qua est habitior paullo. Eun. II. 3. 23. Paulo qui est homo tolerabilis. Heaut. I. 2. 31 Ubi adhibet plus paullo. Heaut. II. 1. 8. Ab re — omissiores paullo. Adelp. V. 3. 45. Quas paullo mederi possis. Phorm. V. 4. 3. *hæc tamen potius est nomen, quam adverbium.*

Paululum obsoni. And. II. 2. 23. Sine paululum ad me redeam. And. III. 5. 16. Quis pudor paululum adest. And. IV. 1. 6. Paululum da mihi operæ. Eun. II. 2. 50. Concede istuc paululum: — etiam nunc paululum. Eun. IV. 4. 39. *conf.* Phorm. V. 1. 14. Quid feceras? Ch. Paululum quiddam. Eun. V. 2. 17. Paululum operirier si vis. Eun. V. 2. 51. Si paululum modo quid te fugerit. Heaut. II. 3. 75. Ut ne paululum quidem suboleat. Heaut. V. 1. 26. De suo jure concedere paululum. Adelp. II. 2. 9. Aliquid paululum prae manu dare cui. Adelp. V. 9. 23. Paululum vobis accessit pecuniae. Hec. III. 5. 56. Spatium vocandi — dabitur paululum. Phorm. IV. 4. 22.

Paululus.) Si nequeas paululo, at quanti queas. Eun. I. 1. 30. Quae — paululo erat contenta. Heaut. III. 1. 35.

Paullum interesse censes? And. IV. 4. 55. *conf.* Eun. IV. 4. 18. Paullum supplicii. And. V. 3. 32. Paullum si cessassem. Eun. IV. 4. 5. An paullum hoc esse tibi videtur? Eun. V. 2. 18. Concede paullum istuc. Eun. V. 9. 38. Quod des, paullum est. *Ibid.* vers. 45. Paullum negoti nōhi obstat. Heaut. III. 1. 92. Paullum lueri. Heaut. IV. 4. 25. Agelli — paullum. Paullum id autem? Adelp. V. 8. 26. & 27.

Paullo sumtu. Adelp. V. 4. 22. Paulo momento huc illuc impellitur (*animus dubius.*) And. I. 5. 31.

Pauper.) In patria honeste pauper vivere. And. IV. 5. 3. *Paupera hic legunt quidam Mss. & Edd. at Pauper legerunt veteres Grammatici. Donatus, Probus, Servius, Priscianus. Vesterh.* "Pauper, cui opera vita erat. Phorm. II. 3. 16. *Pauper misergue. Eun.* III. 2. 33. Propter misericordiam addunt pauperi. Phorm. II. 1. 47. In servitutein pauperem ad ditem dari. Phorm. IV. 3. 48.

Pauperculus.) Anus paupercula. Heaut. I. 1. 44. Quaedam mulieres pauperculae. Adelph. IV. 5. 13.

Pauperies.) In Asiam hinc abii propter pauperiem. Heaut. I. 1. 59.

Paupertas mihi onus visum est, & miserum, & grave. Phorm. I. 2. 44. Quanta quanta haec mea paupertas est. Phorm V. 7. 10. Paupertatem una pertulimus gravem. Adelph. III. 4. 50.

Pauxillulum nummorum (de ratiuncula relliquom.) Phorm. I. 1. 3.

Pax (in amore.) Eun. I. 1. 16. Tam facillime patris pacem in leges conficiet suas. Heaut. 2. 45. *Pacem conciliare. Heaut.* V. 5. 2. Infecta pace. Eun. I. 1. 8. Quaesio — ut liceat, pace quod fiat tua, dare. Eun. III. 2. 13.

Pax! Interjectio. Heaut. II. 3. 50. IV. 3. 39

Peccatum.) Quod peccatum a nobis ortum est, corrigo. Adelph. IV. 3. 2. Peccatum magnum, at humanum. Adelph. IV. 5. 53. Et cognoscendi & ignoscendi dabitur peccati locus. Heaut. II. 1. 6. *ubi Mss. quidam, Peccatis. Vesterh.* "Ut non fiet peccato mihi ignosci aequom. Hec. V. 1. 10. *quauquam τὸ Peccato potius hic videtur esse participium passivum, quam nomen.* "Meum — peccatum in se transulit. Adelph. II. 3. 10. In eo est peccatum. Hec IV. 1. 45. & 46. Tuum peccatum est elatum foras. Venias nunc precibus lautum peccatum tuum. Phorm. V. 7. 65. & 80. Pro peccato magno paullum supplicii satis est patri. And. V. 3. 32. Matres omnes filiis in peccato adjutrices. Heaut. V. 2. 39 In peccato maximo potasti, & cum maximum patrazum est peccatum. Adelph. V. 1. 11. Pro hujus peccatis ego supplicium sufferam? And. V. 3. 17. *Peccata scriptoris. Heaut. Prol. 33. conf. Eun. Prol. 27.*

Pecco.)

Pecco.) Mihi peccat. Adelph. I. 2. 36. In istam partem potius peccato. Adelph. II. 1. 20. Quid est, quod peccem? Heaut. V. 3. 6. Peccare in *aliquem*. Phorm. V. 3. 20. — in *aliquo* (*sc. homine.*) And. I. 4. 6. Peccandilocus. Ibid. Peccandi ipse de se finem non facit. Phorm. Prol. 24. De te — peccando detrimenti nihil fieri potest. Hec. II. 1. 37. Peccare, *de amoribus*. And. V. 3. 25. contulit *Vesterbovius Horat. Carm. I. 27. 16.*

ingenuoque semper

Amore peccas.

♂ I. 33. 9.

Quam turpi Pholoë peccet adultero.

Sic Phorm. V. 8. 33. *Et*: Hoc peccatum in virginem est civem (*de stupro.*) Adelph. IV. 7. 7. Peccatum imprudentiā est Poëtae. Eun. Prol. 27. Peccatum a me maximum est. Heaut. I. 1. 106. Si quid est peccatum a nobis — vobis corrigemus. Hec. II. 2. 11.

Pectus.) Matres student, *virginet esse* — victo pectore, ut graciles fient. Eun. II. 3. 22. Pectore consistere nihil consilii quit. Adelph. IV. 4. 4.

Pecunia.) Pauhulum vobis accessit pecuniae. Hec. III. 5. 56. Non capitis ejus res agitur, sed pecuniae. Phorm. IV. 3. 26. Prius proditurum te tuam vitam, & prius pecuniam omnem, quam. Heaut. III. 1. 71. Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est lucrum. Adelph. II. 2. 8. Non nunc de pecunia agitur. Heaut. III. 1. 67. *Sunt, qui hic omittant De; eleganter.* Fidem alterius in pecunia perspicere, & de solvenda pecunia. Phorm. I. 2. 10.

Pedetentium, a pedibus & tentando compositum. Donat. Phorm. III. 3. 19.

Pedisequae. And. I. 1. 96.

Pejor. vid. Malus.

Pellicere quem per epistolas. Phorm. I. 2. 18.

Pellere fores. Adelph. IV. 5. 4. — — ab *aliquo*. Adelph. V. 3. 2. — — graviter. *Ibid.* Istum aemulum, quod poteris, ab ea pellito. Eun. II. 1. 9. Facile pellas, ubi velis. Eun. V. 9. 50. Miles pellitur foras. *Ibid.* vers. 11.

Penates.) Deos Penates — salutatum domum devortar. Phorm. II. 1. 81.

Pendeo.)

Pendeo.) Aninus tibi pendet? Adelp. II. 2. 18. Tu jam pendebris. Eun. V. 7. 20. Cum spe pendeat animi. Heaut. IV. 4. 5. Ego plectar pendens. Phorm. I. 4. 43.

Pendo.) Parvi pendo. And. III. 2. 46. *conf.* Heaut. IV. 3. 37. Hec. III. 5. 63. Pater is nihili pendit (*sc. facinus filii*). Adelp. III. 4. 6. Syrus mihi tergo poenas pendet. Heaut. IV. 4. 6. Istuc abs te factum nihili penderem. Eun. I. 2. 14. Tu illum, numquam ostendisti, quanti penderes, 3: *quàm diligeres filium*. Heaut. I. 1. 103. Ego non flocci pendere. Eun. III. 1. 21. A meis me amari, & magni pendi postulo. Adelp. V. 4. 25.

Pene.) Quam penè! Heaut. IV. 6. 10. Penè sero fuisse. Adelp. II. 4. 8. Qui penè harum — operâ periit. Hec. V. 3. 20. Penè plus, quam sat erat. Phorm. V. 3. 14. Pene — exclamavi gaudiô. Phorm. V. 6. 30.

Penes.) Jam penes vos Psaltria est? Adelp. III. 3. 34. Culpa te est penes. Hec. IV. 1. 20.

Peniculon' pugnare cogitas? Eun. IV. 7. 7.

Pennuria.) Illiusmodi jam nobis magna civium penuria est. Adelp. III. 3. 88.

Penus.) In cellulam ad te patris penum omnem congebam clanculum. Eun. II. 3. 18.

Per Deos atque homines! Phorm. V. 1. 37. Per omnes tibi adjuro Deos. And. IV. 2. 11. Quod ego te per hanc dextram oro, & ingenium tuum, per tuam fidem, perque hujus solitudinem te obtestor, ne &c. And. I. 5. 54. & 55. Per ego te Deos oro, & nostram amicitiam, — perque unicam gnatum tuam, & gnatum meum. And. III. 3. 6. & 8. *conf.* V. 1. 15. Per hunc nulla est mora. And. III. 4. 14. Ut ne pater per me stetisse credat, quo minus hae fierent nuptiae. And. IV. 2. 16. & *conf.* vers. 18. Per tempus advenis 3: *tempestive*. And. IV. 4. 44. *conf.* Hec. IV. 5. 16. Falli per servum. Eun. Prol. 39. *conf.* Heaut. III. 1. 62. Deum venisse — per impluvium. Eun. III. 5. 41. *conf.* Phorm. IV. 7. 27. Specto — per stabellum. Eun. III. 5. 54. Neque per aetatem etiam (*scire*) potuerat. Eun. I. 2. 33. *ubi* Per valet ob 1. Propter. *sic*: Dum per aetatem licet. Adelp. I. 2. 28. Parere — haec per annos non potest. Adelp. V. 8. 7. Tibi non licuit Per te

te mihi dare. Heaut. V. 2. 12. Per te vel uti quaestum faceret, vel uti veniret palam. Heaut. IV. 1. 27. *οὐδ' ὅπερ ἴ. culpā.* Per alium ostendere suam sententiam. Per alium dare (*argentum.*) Heaut. II. 1. 7. III. 1. 61. Per flagitium ad inopiam *redigere* patrem. Heaut. V. 1. 56. Per fallacias, (*fallaciam.*) Heaut. V. 4. 18. Phorm. V. 8. 49. Per oppressionem. Per vim. Adelph. II. 2. 30. III. 2. 10. Per tumultum. Phorm. Prol. 33. Per silentium agere *Fabulam*. Hec. Alt. Prol. 21. Heaut. Prol. 36. Adeſte — per silentium. Phorm. Prol. 31. Per quem res agitur maxime. *Ibid.* vers. 29. Nolite finire per vos artem musicae recidere ad pauculos. Hec. Alt. Prol. 38. Advorsa ejus per te testa ſient. Hec. V. 3. 28. Quo lubet cruciatu per me exquire. Hec. V. 2. 7. Per epistolas *pellicere*. Phorm. I. 2. 17. Per ejus unam, aut vivam, aut moriar sententiam. Phorm. III. 1. 19. Duci per viam. Adelph. V. 7. 23. Per *αὐξήμων* *elegantier Tmesin patitur*. And. III. 2. 6. Hec. I. 1. 1. *Veſt.*

Perbenigne.) Aequē (*te amo.*) Mi. Perbenigne. Adelph. IV. 5. 68.

Percarus.) Phorm. III. 3. 25.

Percello.) Quod tridis? perculeris jam tu me. Eun. II. 3. 87.

Percipio.) Neque agri, neque urbis odium me umquam percipit. Eun. V. 6. 2.

Percitus.) Incredibili re, atque atroci percitus. Hec. III. 3. 17.

Percontor.) Quos perconter? And. IV. 5. 5. Ubi investigem? quem perconter? Eun. II. 3. 3. Vel me monere hoc, vel percontari puta. Heaut. I. 1. 26. Hoc percontarier desiste. Hec. I. 2. 29. Tua quod nihil refert, percontari desinas. Hec. V. 3. 12. *Percontari* adventum *alicujus*. Hec. I. 2. 2. Percontatum ibo ad portum, quoad se recipiat. Phorm. II. 4. 22.

Percontumax rediſſi huc nobis. Hec. III. 5. 54.

Percupio.) Vin' —? Ch. Immo percupio. Eun. V. 2. 57.

Percurro.) Ad te properans percurro ad forum. And. II. 2. 18. Curriculo percurre. Heaut. IV. 4. 11.

Percuſit illico animum. And. I. 1. 98.

Perditè.)

Perditè.) Amare coepit perditè. Heaut. I. 1. 45. Phorm. I. 2. 32.

Perdo.) Cur perdis adolescentem nobis? Adelp. I. 1. 36. *conf.* III. 3. 29. *Perdere* argentum. Adelp. III. 3. 56. *conf.* II. 2. 33. Heaut. III. 1. 65. V. 1. 13. — *vitam suam.* Adelp. III. 3. 56. Hec. III. 1. 2. — *se.* And. IV. 1. 19. *Scapulas perdere.* Phorm. I. 2. 26. *Nomen perdidit.* Phorm. II. 3. 39. *Sumat, consumat, perdat.* Heaut. III. 1. 56. *Ut te cum tua monstratione magnus perdat Jupiter!* Adelp. IV. 6. 2. *At istos invidos Dî perdant!* Hec. III. 5. 19. *At te Dî, Deaeque perduint, cum istoc odio!* Hec. I. 2. 59. *Dii illum perduint!* Hec. III. 4. 27. *Irese perditum.* And. I. 1. 107. *Quid ille —?* *THR.* *Perditus* Eun. III. 1. 41. *Adolescens luxu perditus.* Adelp. IV. 7. 42. *Hominem perditam miserumque!* Eun. III. 1. 28. *Restituere rem perditam.* And. III. 5. 13. *Re salvâ, & perditâ.* Eun. II. 2. 27.

Perdocta est probè. Heaut. II. 3. 120.

Perdoleo.) Tandem perdoluit. vir es. Eun. I. 2. 74.

Perduco.) Filium perduxere illuc, secum ut una esset. And. I. 1. 54. *Invitum isse Pamphilum, his verbis significat.* *Perducuntur enim necessitate coacti. Hoc etiam verbum iudices pronunciare solent.* Donat.

Perdura.) Non posse apud quem perdurare. Hec. II. 2. 27.

Peregre rediens semper cogitet, aut filii peccatum, aut. Phorm. II. 1. 13. *Ubi peregre, tibi quod libitum fuit, feceris.* Phorm. V. 7. 77.

Peregrinus. Eun. IV. 6. 21. *Peregrina, pro meretrice.* And. I. 1. 19. III. 1. 11. *conf.* Eun. I. 2. 27. Donat.

Pereo funditus. And. I. 5. 9. *Prudens, sciens, vivens vidensque pereo.* Eun. I. 1. 28. *Quid habuisset (puella parva), cum perit? disparuit, e medio rapta l. subducta fuit?* Eun. III. 3. 16. *sic:* *Ecqua inde parva perisset soror.* *Ibid.* vers. 15. *Perimus! actum est!* Adelp. III. 2. 26. *Perii! defessa jam sum misera te ridendo.* Eun. V. 7. 6. *Neo indicio — quati forex, hodie perii.* *Ibid.* vers. 23. *Acta haec res est, perii!* Heaut. III. 3. 3. *Perii! occidi!* Heaut. V. 1. 33. *Nullus sum! perii! inerii!* Hec. III. 1. 39. *Actum est! ilicet! peristi!* Eun. I. 1. 10. *Quod dicas mihi, iter hac habui: periisti.* Eun. V. 9.

V. 9. 35. Dos secunda *puellae* periit. Adelph. III. 2. 48. Numquid dubitas, quin ego nunc perpetuū perierim? Eun. V. 9. 13. *conf.* Adelph. II. 4. 19. Rem perire & *filium*, non poteris pati. Heaut. III. 1. 77. Certum est persequi, aut perire. Phorm. III. 3. 19. Jam scis te perisse? Eun. V. 7. 15. *Gnatius* penē harum — operā perit. Hec. V. 3. 20. *conf.* IV. 1. 17.

Perfector.) Voluptatum inventor, inceptor, perfector. Eun. V. 9. 5.

Perfero.) Vosttrum amorem pertuli. Hec. V. 1. 17. Ita — suo me ingenio pertulit. Hec. III. 1. 22. Paupertatem unā pertulimus gravem. Adelph. III. 4. 20. Facile omnes perferre ac pati. And. I. 1. 35.

Perfeci, ut spectarentur. Hec. Alt. Prol. 12. Perfecit, sibi ut inspicundi esset copia. Eun. Prol. 21. Perfice hoc precibus, pretio, ut. Eun. V. 9. 24. Incestum est: perfice hoc mihi perpetuū Heaut. IV. 8. 22. Haud desinam, donec perfecero. Phorm. II. 3. 73. Perficere, *pro obtinere, impetrare.* Eun. I. 2. 100. Tempus promissa est perfici. And. IV. 1. 7.

Perfluo.) Hac illac perfluo. Eun. I. 2. 25.

Perfortiter. Adelph. IV. 2. 28.

Perfregerit aliquid *sc. membrum sibi.* Adelph. I. 1. 12.

Perfuncta satis sum *sc. amicarum sodalitaribus, & sacrorum celebrationibus.* Hec. IV. 2. 18.

Pergo.) Si illi pergo suppeditare sumtibus. Heaut. V. 1. 57. Pergin' — perlexe loqui? Eun. V. 1. 1. Pergin' istuc prius dijudicare, quam —? Heaut. II. 2. 8. Pergin' — odiosa esse? Heaut. V. 3. 4. *conf.* Phorm. V. 7. 44. Si molestus pergis esse. Adelph. II. 1. 27. Pergin' hero absenti male loqui? Phorm. II. 3. 25. Pergin' credere? Phorm. V. 8. 7. *Pergere aliquid.* Eun. II. 1. 22. Horsum pergunt. Hec. III. 4. 35. — *ad aliquem.* Heaut. V. 2. 48. *conf.* Phorm. I. 2. 62. Ad fores — ire perrexī. Phorm. V. 6. 27. Domum ire pergam. Phorm. I. 4. 17. *conf.* Phorm. V. 6. 7. Pergam, quō coe, i hoc iter. Hec. I. 2. 119. Quō pergam, *sc. tendam, iter habeam.* Eun. III. 5. 7. *conf.* Adelph. IV. 2. 38. Cesso ad eum pergere. Adelph. IV. 2. 47. Nuptias perge facere
ita,

ita, ut facis. And. III. 2. 42. Si perget laedere ita, ut.
Eun. Prol. 18. Perge porro. Heaut. II. 3. 105. Perge elo-
qui. Phorm. IV. 3. 36. Perge, *simpliciter, sensu simili.*
And. II. 2. 26. V. 4. 23. Heaut. II. 3. 61. Adelph. IV.
5. 16. & 19.

Pergravis.) Hec. III. 1. 12.

Perbibeo.) Si vos vultis perhiberi probos. Adelph. III.

4. 59.

Periculum fame est mihi. Heaut. V. 2. 27. Si pericu-
lum — in te inest. Hec. III. 1. 46. Aliis aliunde est pe-
riculum. Phorm. II. 2. 19. Nihil periculi est. Phorm. V. 1.
36. Adelph. II. 1. 3. — — illi ex indicio. Heaut. III.
1. 6. — — — tibi a me. Hec. V. 1. 9. Istuc ipsum ni-
bil periculi est. And. II. 2. 13. Ego tibi ostendam, herum
quid sit periculi fallere. And. V. 2. 26. Satis periculi coepi
adire. And. V. 1. 2. Capitis periculum adire. And. IV.
1. 54. *Periculum facere.* And. III. 3. 33. Phorm. V. 7.
4. Qualis sim amicus — periculum facias. Hec. V. 1. 40.
Fac periculum in literis, fac in palaestra. Eun. III. 2. 23.
Hoc scitum est periculum, ex aliis facere, tibi quod ex usu
fiet. Heaut. I. 2. 36. *conf.* II. 1. 9. Istuc periculum in
filia fieri, grave est. And. III. 3. 34. Factum est peri-
culum. Phorm. II. 2. 12. Tuum esse in potiundo periculum
non vis. Heaut. II. 3. 82. Potius, quam venias in peri-
culum, servesne, an perdas totum. Adelph. II. 2. 32. &
33. Satis cum periculo. And. I. 1. 104. Sine omni periculo.
And. II. 3. 17. *Hoc sine periculo est.* Heaut. II. 3. 98.
Non fit sine periculo facinus magnum. *Ibid.* vers. 73. *Meo*
periculo fit. And. III. 1. 22. Quomodo minimo periculo
id demus. Heaut. III. 1. 68. *Esse in magno periculo.*
Phorm. I. 2. 8. Pericla, damna, exilia peregre rediens
semper cogitet. Phorm. II. 1. 13.

Perinde.) Haec perinde sunt, ut illius animus, qui ea
possi det. Heaut. I. 2. 21.

Perinthia, Menandri Comoedia. And. Prol. 9. & 13.

Perjurus, de lenone. Adelph. II. 1. 35.

Perliberalis visa est. Hec. V. 4. 24. Phorm. V. 3. 22.

Perlonge est: sed tanto locius properemus. Eun. III. 5. 61.

Permagni (illud) referre arbitror. Heaut. III. 1. 58.

Permanfit

Permansit diu (ira): Hec. III. 1. 25.

Permāno.) Ne — aliquā ad patrem hoc permanet. Adelph. II. 4. 19.

Permitto.) Bona nostra hæc tibi permitto. And. I. 5. 61. *Quidam Libri Mss.* Committo legunt. *Præstat autem vulgatum, ne idem bis dicatur.* Permittitur porro quid potestati, Committitur fidei. West. Et me, & meum amorem & famam permitto tibi. Heaut. II. 3. 110 Ejus judicio permitto omnia. Phorm. V. 8. 56. Tibi, pater, permittimus: plus scis, &c. Adelph. V. 9. 38.

Pernego.) Eun. Prol. 34.

Pernicies communis adolescentium (Leno.) Adelph. II. 1. 35. *Mulier instructa pulchre ad perniciem.* Heaut. III. 1. 41.

Pernimium interest (inter vos.) Adelph. 3. 39.

Pernoctare alicubi. Adelph. IV. 1. 15. — foris. Hec. IV. 1. 24.

Pernoſco.) Non satis me pernoſti etiam, qualis sim. And. III. 2. 23. Pernoſcite, furtumne factum existimetis, an &c. 3: *ſedulò diſpicite.* Adelph. Prol. 12. Rem cognoscite, ut pernoſcatis. And. Prol. 25. Ut pernoſcatis, quid sibi Eunuchus velit. Eun. Prol. 45.

Peropus est. And. I. 5. 30.

Perparce.) Tu quoque perparcè nimium ſc. ſuntum facis ad coenam nuptialem. And. II. 6. 24.

Perpaucus.) Immo ſic homo eſt, perpaucorum hominum. Gn. Immo nullorum arbitror Eun. III. 1. 19. Per pol quam paucos reperias &c. *Tmeſis.* Hec. I. 1. 1. *poſeſt tamen, ut per ad quam pertineat, ac ſit Pol perquam paucos: ſed illud alterum venuſtius,* Pol quàm perpaucos.

Perpulisti me, ut &c. And. V. 1. 9. *aliquantò validius quam impulisti, nam Per hic ſignificat difficultatem extorqueendi id, quod petebatur, nimiamque instantiam petentis.* Numquam deſtitit inſtare, ut —: ſuadere, orare, uſque adeo donec perpulit, 3: *perſuaſit, impetravit.* And. IV. 1. 36. — 7. & 8.

Perperam.) Eò perperam olim dixi, 3: *faſſò.* Phorm. V. 1. 18.

Perpetior.) Neque me perpeti (posse arbitror.) And. III. 3. 32. Ita me comparem, non perpeti meretricum contumelias? Eun. I. 1. 3. Quidvis possem perpeti. Eun. I. 2. 97. Censen' posse me obfirmare, & perpeti, ne redeam? Eun. II. 1. 12. Nemo posset — hunc (servum) perpeti. Eun. III. 2. 35. Nunc est —, interfici cum perpeti me possum. Eun. III. 5. 3.

Perpetuū habere *quam conjugem*. And. III. 3. 32. Perpetuū oderit (sc. *Adolescens meretrices*.) Eun. V. 4. 11. Ego tum perpetuo perierim. Adelph. II. 4. 19. *conf.* Eun. V. 9. 13. Perfice hoc mihi perpetuo. Heaut. IV. 8. 22. *Legitur etiam Perpetuum, quod praeiulerit Vesterbovine, ut ἐμψαλινώτερον.* Id enim, quod inceptum erat, perpetuum & ratum fieri postulat Menedemus. Hæ ille. *Malim τὸ perpetuū retinere, & intelligere, indefinenter, non intermisso opere: Imo intelligi posse arbitror, penitus, in totum; sicut Virgilius Perpetuum bovem dixit; pro toto.* Aen. VIII. 183. Fortuna numquam perperuo est bona. Hec. III. 3. 46.

Perpetuum, Adverb.) Hunc diem — cupio — perpetuum in lætitia degere. Adelph. IV. 1. 6. In perpetuum illam illi ut dares. Heaut. IV. 5. 33. *sed liquidum est, utrobique esse nomen, & posteriori quidem loco deest, tempus.*

Perpetuus.) Si perpetuam vis esse adfinitatem hanc. Hec. II. 2. 10. *conf.* IV. 4. 14. Utinam hoc perpetuum fiat gaudium, & solidum. Adelph. V. 6. 15. Biennium perpetuum illum tuli. Hec. I. 2. 12. Triduo hoc perpetuo. Adelph. IV. 1. 4.

Perplacet. Heaut. V. 5. 22.

Perplexe loqui (cum aliquo.) Eun. V. 1. 1.

Perpulchra credo dona. *Ironia.* Eun. III. 2. 15.

Perquam (fortiter.) *Ironia.* Adelph. IV. 2. 27.

Perreptavi usque omne oppidum. Adelph. IV. 6. 3.

Persanctè (dejerat.) Hec. V. 2. 5.

Perscitus.) Per ecastor scitus puer. And. III. 2. 6.

Perscribo.) Ego perscripti porro (*argentum*), quibus debui. Phorm. V. 7. 30.

Perfentiscere quid. Heaut. IV. 5. 21. Quot res dedere, ubi possem perfentiscere, nisi essem lapis! Heaut. V. 1. 43.

Persequor.) Meum jus persequar. Hec. IV. 3. 10. Hereditates persequi. And. IV. 5. 10. Persequi, sc. rem suam, jus suum. Adelph. II. 2. 27. Viam persequi. Hec. III. 5. 4. Persequi aliquem, 3: usque, constanter sequi. Phorm. III. 3. 18. And. V. 4. 32. Ubi movente Donato, perseveratio sequentis ostenditur. Persequitur enim qui non desinit sequi. Virgilius, [Aeneid. IX. 217.]

Quae te sola, puer, multis e matribus, ausa
Persequitur.

Perfolvo.) Quod habui summum pretium, perfolui tibi, sc. libertatem. And. I. 1. 12.

Persona.) Parasiti personam inde ablatam & Militis. Eun. Prol. 26. Personas transferre ex una Cemoedia in aliam. Ibid. vers. 32. Personis iisdem uti (in Fabula.) Ibid. vers. 35.

Perpicax ad aliquam rem. Heaut. II. 3. 129. Ego me non tam astutum, neque ita (3: valde) perspicacem esse, id certo scio. Heaut. V. 1. 1.

Perpicio.) Quae perspexi his oculis. Hec. III. 3. 3. Alterius fidem in pecunia perspicere. Phorm. I. 2. 10. Priusquam tuum, ut sese habeat, animum ad nuptias perspexerit. And. II. 3. 4. Parum perspexisse ejus videre audaciam. Eun. V. 2. 61.

Perstrepunt (ancillae,) ita ut sit, domini ubi absunt. Eun. III. 5. 52.

Persuasit ille impurus 3: impulit, induxit. Adelph. III. 3. 6. Persuasit nox, amor, vinum, adolescentia. Adelph. III. 4. 24. Persuasit homini 3: approbavit ei suum consilium, effecit, ut id ab eo approbaretur. Phorm. I. 2. 85. Demiror, qui tam facile potueris persuadere illi, quae solet quos spernere! Heaut. II. 3. 122. 3: eam adducere ut veniret.

Pertendo.) Si incipies, neque pertendes naviter. Eun. I. 1. 6. Ut coeperam, hoc pertendere. Heaut. V. 5. 9.

Pertento.) Ea gratia simulavi, vos ut pertentarem. And. III. 4. 9.

Perterrefacias Davum. And. I. 1. 142.

Perterrebo (hunc) sacrilegum. Eun. V. 3. 13.

Pertimesco.) Sed quid pertimui autem, bellua? Phorm. IV. 2. 11.

Pertinacia.) Similis pertinacia est (*mulierum omnium.*) Hec. II. 1. 5. Quae haec est pertinacia? Hec. III. 5. 46. Mea pertinacia esse dicat, factum, haud tua modestia. Hec. IV. 2. 15.

Perturbatus.) Moeſtus, atque animo fere perturbato. Heaut. I. 1. 71. *Editio an. 1469. Mss. Lips. & Bodl. legunt* Conturbato. *Westerb.*

Perturbo.) Mutatio fit: ea nos perturbat. Hec. IV. 4. 11. Perturbavi omnia. And. III. 4. 22. Tu sola exore, quae perturbes haec, tua impudentia. Hec. II. 1. 16.

Pervenio.) Unde (*thesaurus.*) in patrum monumentum pervenerit. Eun. Prol. 13. Sine me pervenire, quo volo. Eun. I. 2. 44. Non potuit melius pervenirier ed, quod nos volumus. Phorm. IV. 3. 35.

Pervicax.) Adeon' pervicaci esse animo, ut. Hec. IV. 1. 17. *conf. vers. 32.*

Pervius.) Fratri aedes fient perviae. Adelph. V. 7. 14. Angiportum non est pervium. Adelph. IV. 2. 39.

Pervolvere quem in luto (*per viam.*) And. IV. 4. 38.

Pervolgatus.) Vi, & via pervolgata patrum (*tractare adolescentulum.*) Heaut. I. 1. 49.

Pes satis suum officium non facit. Eun. IV. 5. 2. Nudus pes. Phorm. I. 2. 56. Numquam huc tetulissent pedem. And. IV. 5. 13. Nusquam pedem. Adelph. II. 2. 19. Jam pedum visa est via. Phorm. II. 2. 12. Ego me in pedes, quantum queo. Eun. V. 2. 5. Istuc est sapere, non, quod ante pedes modo est videre, sed &c. Adelph. III. 3. 33. Hinc me conjicere in protinus in pedes. Phorm. I. 4. 13. Manibus pedibusque obnixè omnia facere. And. I. 1. 134. Conari manibus pedibus. And. IV. 1. 53. *Lectuli* ilignis pedibus. Adelph. IV. 2. 46.

Pessime. vid. *Male.*

Pessulum ostio obdo. Eun. III. 5. 55. Foribus obdit pessulum. Heaut. II. 3. 37.

Pessumdo.)

Pessumdo.) Quae — me aut herum pessumdabunt. Phorm. I. 4. 5. And. I. 3. 3.

Pestis.) Perjurus, pestis. (*de lenone.*) Adelph. II. 1. 35.

Peto.) Quod peto, & volo, ut. Heaut. V. 4. 4. Abs te hoc bona venia peto. Phorm. II. 3. 31. Ille qui petit, 3: *Aitor.* Eun. Prol. 12. Unde petitur 3: *Rcus.* Iliid. vers. 11. Petere, *argentum alicunde* 3: *auferre tentare ab aliquo.* Phorm. IV. 2. 14. Unde mihi auxilium petam? Phorm. V. 1. 2. Petito haec (*minas*) a me decem, 3: *accipito. Antecedens pro consequente.* Phorm. IV. 3. 59. *Petere epistolam* (at hente *Brevet.*) Phorm. I. 2. 100. Inventa est, quae dotem petat. Phorm. IV. 3. 42. Unde mihi pterem cibum. Heaut. V. 2. 25. E flamma petere te cibum posse arbitror. Eun. III. 2. 38. Fac ut audeat — abs te petere, & poscere. Heaut. V. 1. 53.

Phaleratis dictis ducere quem. Phorm. III. 2. 15.

Phasma, Nomen Fabulae. Eun. Prol. 9.

Philosophorum habent disciplinae ex ipsis vocabula. Eun. II. 2. 32. Ad philosophos, *sc.* audiendos l. *sectandos*, *animum adjungere.* And. I. 1. 30.

Phormio.) Est parasitus quidam Phormio. Latini Phormionem nominant (*Compediam.*) Phorm. I. 2. 72. Prol. 27. Ad quae etiam loca origo hujus nominis traditur.

Phy! interjectio fastidii, Adelph. III. 3. 58.

Pictus, Pictura.) Suspectans tabulam quandam pictam, ubi inerat pictura haec. Jovem quo pacto Danaae misisse ajunt &c. Eun. III. 5. 36. & 37.

Piè.) Neque me satis piè posse arbitror (*sc.* vos *deservere.*) Adelph. III. 4. 13.

Pietas.) Matris ferre injurias me pietas jubet, Hec. III. 1. 21. Me pietas matris potius commodum suadet sequi. Hec. III. 5. 31. Ut apud me praemium esse positum pietati scias. Hec. IV. 2. 8. Quod potero, faciam: tamen ut pietatem colam. Hec. III. 4. 33. O — pietatem gnati! And. V. 2. 27. & 28. *ironia. pro impietatem.*

Piger.) Num facti piger? And. V. 3. 6. Fratris me quidem pudet, pigetque. Adelph. III. 3. 38. Ne quid plus mirasve saxit, quod nos post pigeat. Phorm. III.

3. 21. Factum hic esse id non negat, neque se id pigere. Heaut. Prol. 19.

Pignus.) Ager oppositus est pignori, ob decem minas. Phorm. IV. 3. 56.

Piræus. Eun. II. 2. 59. III. 4. 1.

Piscatores. Eun. II. 2. 26.

Pisciculos minutos ferre obolo in coenam feni. And. II. 2. 32.

Pisces — purga. Pisces ex sententia nactus sum. Adelph. III. 3. 22. & 66.

Pistrilla. Adelph. IV. 2. 45.

Pistrinum.) In pistrinum *dedere quem*. And. I. 2. 28. Præcipitem me in pistrinum dabit. And. I. 3. 9. Quid causæ est, quin hinc in pistrinum recta proficiscar via? And. III. 4. 21. Hominem pistrino dignum! Heaut. III. 2. 16. Molendum usque in pistrino. Phorm. II. 1. 19.

Piriffo. vid. *Pytisso*.

Pium ac pudicum ingenium narras Pamphili. Hec. I. 2. 77.

Placabilis.) Id nosmet ipsos indicare, placabilius est. Phorm. V. 7. 68. *conf.* Adelph. IV. 3. 17.

Placeo.) Refero denuo (*Comoediam.*) primo actu placeo. Hec. Alt. Prol. 31. Sic sum: si placeo, utere. Phorm. III. 2. 4. Places. *Approbantis.* Phorm. II. 1. 6. Placet. *idem.* Phorm. I. 2. 88. Eun. V. 9. 57. Adelph. V. 3. 63. V. 7. 12. Satin' id tibi placet? *Reprehendantis.* Eun. V. 2. 12. *conf.* Adelph. IV. 7. 19. Si Dîs placet. Eun. V. 3. 10. Adelph. III. 4. 30. Et gener, & adfines placent. Heaut. V. 1. 63. add. IV. 8. 25. Placuit; despondi. And. I. 1. 75. Placuit, *συμπόσια*, adeo bona conditio fuit, ut quamvis ultro objiceretur, tamen statim placeret. Donat. Si tibi quid feci aut facio, quod placent. And. I. 1. 14. Dum tibi sit, quod placent. Phorm. II. 2. 27. Mira vero militi quæ placeant. Eun. II. 2. 57. Placere, *de Comoediis.* And. Prol. 3. Phorm. Prol. 12. Si quisquam est, qui placere se studeat bonis —, in his Poëta hic nomen proficitur suum. Eun. Prol. 1. & 3. Credo ei placere *meum rus*. Eun. III. 3. 14. Ut adolescentuli (*lustriones*) vobis placere studeant potius, quam sibi.

sibi. Heaut. Prol. 52. Si tibi placere potis est, mihi ut respondeas. Phorm. II. 3. 32. Quae vobis placita est conditio, datur. Hec. II. 1. 44. Ubi sunt cognitae, placitae sunt (*Caccilii Comedinae*.) Hec. Alt. Prol. 13.

Placide.) Ad fores suspenso gradu placide ire perrexi. Phorm. V. 6. 27.

Placidus.) Clemens, placidus, nulli laedere os. Adelph. V. 4. 10. Quum fervit maxime, tam placidum, quam ovem reddo. Adelph. IV. 1. 18.

Placo.) Quum placo, advorsor sedulo. Adelph. I. 2. 64. Principium *invenire* ad placandum. Heaut. V. 4. 21. Fac illa ut placetur nobis. Phorm. V. 3. 1. Vereor, ut placari possit. Phorm. V. 7. 72.

Plagae crescunt: nisi prospicis. Phorm. V. 2. 16. Plagas pari (*non possum*.) Eun. II. 2. 13.

Plane. *Planissime*.) In me plane Dī potestatem suam omnem ostendere: cui &c. Eun. V. 9. 2. Tu — illum plane prodis. Heaut. IV. 3. 29. Qui alia tam plane scias. Heaut. V. 1. 24. Haec plane est pro nova. Hec. Prol. 5. Plane hic divinat: nam id est. Hec. IV. 4. 74. Hanchabens plane praesentem Deum. Phorm. II. 2. 31. Anui illi prodita abs te est filia planissime. Heaut. IV. 1. 26. Ad restim mihi — res rediit planissime. Phorm. IV. 4. 5. Planissime. *Affirmantis*. Phorm. V. 2. 6.

Platea.) Illa sese — huc advorterat in hanc nostram plateam. Eun. II. 3. 52. Si te in platea offendero hac post unquam. Eun. V. 9. 34. Praeterito hac recta platea sursum. Adelph. IV. 2. 35. Ad sinistram hac recta platea. *Ibid.* vers. 43. In ultima platea. Phorm. I. 4. 38. In hac habitasse platea dictum est Chrysidem. And. IV. 5. 1. Graeci *πλατῆσαν* dixerunt, quam nos plateam dicimus. Secundum formam ejusmodi, *μηδείαν* & Medeam, *σπονδῆον* & spondeum scribimus. Donat. *Ibid.*

Plaudo.) Vos valete & plaudite. Heaut. V. 5. 23. *alibi*

Plautus, Poeta comicus. Eun auctorem habuit Terentius. And. Prol. 18. 19. & 20. — fecit Fabulas, Commorientes, & Colacem. Adelph. Prol. 7. Eun. Prol. 25.

Plebem primulum facio meam. Adelph. V. 6. 10.

Plectar pendens. Phorm. I. 4. 43.

Plenus rimarum sum. Eun. I. 2. 25. Præceptorum plenus istorum ille. Adelph. III. 3. 58. Vini plenus. Hec. V. 3. 25. Favillæ plena, fumi, ac pollinis — puella sit saxo. Adelph. V. 3. 60. Corpus solidum, & succi plenum. Eun. II. 3. 26. Quis me est fortunatior, venustatisque adeo plenior? Hec. V. 4. 8.

Plerique omnes. And. I. 1. 28. Hæc adjectio dicitur, in primo posita loco. adjectiones vero, aut in prima parte orationis, aut in ultima adjiciuntur. Hic ergo Plerique, ex abundantia positum: Omnes vero, necessario additum est. Et alibi, Calestices plus satis. In ultimo; sicut, Interea loci, interibi. — Plerique omnes faciunt Ἀρχαῖ σμός est. Nam errant, qui Plerique παρέλκον intelligunt: aut qui subdistingunt plerique, & sic inferunt omnes. hoc enim pro una parte orationis dixere veteres. Eodem modo Græci πάνπολλα, & Latini Plus satis. Nævius in bello Punico, Plerique omnes subiguntur sub suum judicium. Figuratè Terentius. παρέλκον τῷ ἀρχαῖ σμῶ. Donat. Nepos Eun. cap. 12. Hic cum plerique omnes — perturbati admirarentur. Cæsar B. G. II. 11. Plerisque omnibus Gallis præ magnitudine corporum suorum brevis nostræ contentui est Priscianus Instit. Grammat. XVIII. citans hæc verba (Terentii), addit, Ἀττικούς ad eundem modum dicere: Πλείονες δὲ πάντες τὸ λεγῶσιν ἀνθρώποι. Exposuerat Gellius, VIII. 12. ad quem locum consule omnino Christ. Falsteri Vigiliam primam Noctium Ripensium. Vid. & J. C. Scalig. Art. Poet. VII ult. Taubm. ad Plaut. Epid. II. 1. 1. Westerhov. „ Ita plerique ingenio sumus omnes. Phorm. I. 3. 20. Dixi pleraque omnia. Heaut. IV. 7. 2.

Plerumque. And. I. 2. 22. Hic solebamus fere plerumque &c. Phorm. I. 2. 40.

Ploro.) Eam (cervam) plorare, orare, ut subveniat sibi. Phorm. Prol. 8.

Plumbeus, stulti appellatio. Heaut. V. 1. 4.

Plati

Plurimum.) Ecquid nos amas de fidicina istac? *Tr.*
Plurimum merito tuo. *Eun.* III. 2. 5. *conf.* V. 9. 62.
 Salvere Hegionem plurimum jubeo. *Adelph.* III. 4. 14.
 Fac quam plurimum illis (*filiis*) relinquaſ. *Adelph.* V. 3. 27.
 Illis (*filiis*), dum studeo ut quam plurimum facerem. *Adelph.*
 V. 4. 14. *Domini* plurimum est. *Phorm.* I. 4. 17.

Plurimus.) Qui placere se studeat bonis quam plurimis
Eun. Prol. 2. *Plurima* salute *Parmenonem* impertit *Gnatho*.
Eun. II. 2. 39.

Plus videre. *And.* IV. 3. 23. Putavit me — plus scire &
 providere, quem se ipsum sibi. *Heaut.* I. 1. 64. Hic mihi
 quanto plus ſopit, quam egomet mihi! *Heaut.* III. 1. 101.
 Plus ſcis, quid factu opus est. *Adelph.* V. 9. 39. Plus agas,
 3: *magis tuæ utilitati conſules.* *Heaut.* I. 1. 22. *Vigilabis*
laſſus: hoc plus facies. *Eun.* II. 1. 15. *Caleſces* plus ſatis.
Eun. I. 2. 5. Non — quo quemquam plus amem, aut plus
 diligam, eò feci. *Ibid.* vers. 16. Non plus biduum. *Ibid.*
 vers. 104. Plus millies audivi. *Eun.* III. 1. 32. *Annos*
ſexaginta natus es, aut plus eo. *Heaut.* I. 1. 11. *Dies tri-*
ginta, aut plus eo in navi fui. *Hec.* III. 4. 7. *Ubi* adbibit
plauſ paullo. *Heaut.* II. 1. 8. Plus potus 3: *majorem in*
modum. *Hec.* I. 2. 64. *Ancillas* — adduxit plus decem.
Heaut. III. 1. 42. Plus quingentos colaphos infregit mihi.
And. II. 1. 46. Ut cum matre plus unâ eſſet, 3: *frequen-*
tius. *Hec.* II. 1. 39. *Nihil* adtulisti — plus unâ ſententia,
 3: *præter unam &c.* *Hec.* III. 5. 12. Penè plus, quam ſat
 erat. *Phorm.* V. 3. 14. Ne quid in illum iratus plus ſatis
 faxit. *Heaut.* I. 2. 24. Ne quid faciam plus, quod poſt
 me minus feciſſe ſatius ſit. *Hec.* V. 1. 4. Ne quid plus
 minusve faxit, quod nos poſt pigeat. *Phorm.* III. 3. 21.
 Ne plus iniquum poſſit, quam æquum, oratio. *Heaut.*
 Prol. 27.

Pluſculâ ſupelleſtile opus eſt. *Phorm.* IV. 3. 60.

Pœna.) *Syrus* mihi tergo pœnas pendet. *Heaut.* IV. 4.
 6. *Legibus dare* pœnas. *Phorm.* IV. 3. 22.

Pœnitet.) Me, quantum hic operis fiat, pœnitet, 3:
nimis parum operis hic fieri puto. *Heaut.* I. 1. 20. *Sic*:
 An pœnitebet ſagittii, te auctore, quod feciſſet? *Eun.* V.
 7. 12. Quod ſi perſicio, non pœnitet me ſamæ. *Hec.* V. 2. 9.

Poëta nomen honorificum. Donat. ad And. Prol. I. *Poëta* ἀπὸ τοῦ ποιῆν, id est, a faciendo dicti. Idem Ibid. vers. 3. Vetus Poeta (*adversarius Terentii*). Heaut. Prol. 2. Phorm. Prol. 1. & 14. And. Prol. 7. *Quia senex Lacijs edebat fabulas, adolescentulo tunc Terentio.* Donat. *Quia calor poëticus juventuti magis est proprius, veterem per convicium dixit.* Westerhov. ibid. „ *Poëta, pro, auctor Comoediae.* And. Prol. 1. Eun. Prol. 3. & 28. Adelph. Prol. 2. *alibi.* Facite, aequanimitas Poëtae ad scribendum augeat industriam. Adelph. Prol. 25. *Fur, non poëta, Fabulam dedit.* Eun. Prol. 23. *Poëtam restitui in locum, prope jam remotum — ab studio, atque ab labore, atque arte musica.* Hec. Alt. Prol. 13. *seqq.* Voluntas vestra si ad Poëtam accesserit. Phorm. Prol. 30. *Poëtam retrahere ab studio.* Ibid. vers. 1. *Ne cum Poëta scriptura evanesceret.* Hec. Alt. Prol. 5.

Pol 3: per Pollucem; *vocula plena sententiæ ex abundanti addita seu interposita, majoris confirmationis causa, ut:* Sanè pol illa temulenta est mulier. And. I. 4. 2. & innumeris locis aliis. Fors fuit pol! Hec. IV. 3. 4.

Pollen.) Puella plena pollinis (sit faxo) molendo. Adelph. V. 3. 60.

Pollicitus sum suscepturum. And. II. 3. 27. *Decem minas, quas mihi dare pollicitus est.* Heaut. IV. 4. 2. *Quæso —, mihi quod es pollicita, ut serves.* Hec. V. 2. 20. *Pollicita est ea, se concessuram ex aedibus.* Hec. IV. 4. 57. *Aliud si scirem, sanctius quam jusjurandum, id pollicerer tibi.* Hec. V. 1. 24. *conf.* vers. 28. *Scis te mihi saepe pollicitum esse; &c. 3: ultro promississe.* Eun. II. 3. 16. *Pretium polliceri.* And. I. 1. 49. *Modo non montes auri polliceri.* Phorm. I. 2. 18.

Pollicitationes (hinc) aufer. Phorm. V. 6. 17.

Pollicitando eorum animos lætas. And. V. 4. 9. *Ego te complures — menses tuli, pollicitantem, nihil ferentem.* Phorm. III. 2. 36.

Pompa, de comitatu muliebri. *Tua pompa ed traducenda est.* Heaut. IV. 4. 16. & 17. *Westerhovius Contuliz Plant. Curc. I. 1. 1. & 2. Ovid. Metamorph. XIII. 699. Heroid. XII. 151. & — 2.*

Ponè adprehendit (*me*) pallio: resupinat. Phorm. V. 6. 23.

Pone esse eum victum. His rebus sanè pone decem minas. Phorm. IV. 3. 25 & 62. Se in sui gremio positum puerum esse dicebat patris. Adelp. III. 2. 35. Si puerum positum ante sedes viderit. And. IV. 4. 34. In medio omnibus *palma est posita*. Phorm. Prol. 18. Apud me primum esse positum pietati scias. Hec. IV. 2. 8.

Popularis.) Amicus summus meus, & popularis Geta. Phorm. I. 1. 1. O populares! ecquis me vivit — fortunatior? Eun. V. 9. 1. Obsecro! populares, ferte mihi — auxilium. Adelp. II. 1. 1.

Populus.) Id populus curat, scilicet! And. I. 2. 14. Populus — in funambulo animum occuparat. Hec. Prol. 4. Populus convolat (*ad spectaculum*). Hec. Alt. Prol. 32. Qui erit ramor populi, si id feceris? Phorm. V. 7. 18. Qui vobis universis & populo placent, (*de Scipione & Lelio*.) Adelp. Prol. 19. Populo ut placerent, quas fecisset fabulas. And. Prol. 3. In ore est omni populo. Adelp. I. 2. 13. Fecit servo currenti in via decesse populum. Heaut. Prol. 32.

Porro.) Perge porro. Heaut. II. 3. 107. *conf.* Phorm. V. 7. 44. Porro moneo, *in futurum, aut insuper*. And. Prol. 22. Porro recte spero. Heaut. I. 1. 107. Hac porro; *amplius, praterca*. Adelp. V. 9. 7. Porro, *conjunctio expletiva*. And. I. 5. 43. *Donat.* Porro enitere. And. III. 4. 17. *Futuri temporis adverbium. vel adhortantis: ut, Porro Quirites.* *Donat.* Porro, *adverbium ordinis*. And. IV. 3. 16. *Donat. sic:* Heaut. IV. 7. 10. Eun. I. 2. 87. Phorm. I. 1. 12 & 14. Porro autem, *principium narrationis, quo superiora sequentibus connectuntur*. *Donat.* Adelp. III. 3. 65. *conf.* Eun. III. 5. 63. Quodne (*argentum*) ego perscripsi porro illis, quibus debeo. Phorm. V. 7. 30. Quid nunc porro? Phorm. V. 2. 14.

Porta (*urbis*). Adelp. IV. 2. 44. IV. 6. 3.

Porticus. Adelp. IV. 2. 34. & 40.

Portitores. Phorm. I. 2. 100.

Porro.) Boni quid porto! And. II. 2. 1. Mulieres (& *merces alias*) portare Cyprum. Adelp. II. 2. 22. Porto hoc

hoc jurgium ad uxorem. Hec. III. 5. 63. Quò portas puerum? And. IV. 3. 7. Cedo, quid portas? *o: quid novi nuncias?* Phorm. I. 4. 20. Portant quid rerum! *o: multum.* Heaut. II. 3. 6. Peniculon' pugnare, qui istuc huc portes, cogitas? Eun. IV. 7. 7. Purgatio *portat* peccatum *o: indicat.* Heaut. IV. 1. 12. *Portare* alicui fallaciam. And. II. 6. 1 & 2.

Portus.) Ire ad portum. Hec. I. 2. 2. *conf.* Phorm. II. 4. 22. Apud portum. Phorm. I. 4. 22. Ego in portu navigo. And. III. 1. 22.

Posco.) Mille nummum poscit. Ch. Et poscit quidem. Heaut. III. 3. 45. Poscere *quem.* Heaut. IV. 8. 27. Abs quo petere, & poscere. Heaut. V. 1. 53. Jubebit posci (*banc sibi uxorem.*) Heaut. IV. 5. 27.

Possideo.) Regnumne — hic tu possides? Adelph. II. 1. 21. Ea, quæ in homine dicuntur bona, *possidere.* Heaut. I. 2. 19 & 21. De uxore, ita ut possedi, nihil mutat Chremes. And. V. 4. 46. Quæ illius fuerunt, possidet. And. IV. 5. 15. *conf.* Heaut. V. 2. 16.

Possumne ego hodie ex te exsculpere verum? Eun. IV. 4. 45. Non possum satis narrare, quos &c. Eun. V. 7. 9. Non possum, *sub. sufferre.* Heaut. III. 1. 30. Non possum pati, quin. Heaut. IV. 5. 13. Quantum potes. And. V. 2. 20. *Hoc est, celerrimè.* Donat. *λαίπρην*, Tantum. *quod expressit* Plautus *Aul.* I. 41. *Westerb.* Sic Eun. II. 3. 85. Adelph. III. 2. 52. IV. 5. 66. Phorm. IV. 3. 69. Quod potes *o: in quantum potes.* Adelph. III. 5. 1. *conf.* Phorm. III. 1. 14. Heaut. III. 1. 7. V. 4. 15. Eun. II. 1. 8 & 9. Quantum potest *sub. fieri.* Eun. V. 1. 20. Adelph. IV. 7. 25 V. 7. 11. Phorm. 5. 7. 3. *vid.* Potes, modo antè. Non potest, *sub. fieri.* Phorm. II. 1. 73. *conf.* Heaut. IV. 2. 10. Adelph. IV. 2. 29. Phorm. V. 3. 35. I. 4. 50. Parere — hæc per annos non potest, Adelph. V. 8. 8. Ubi pati non poteris. Eun. I. 1. 7. Horum' amorem distrahi poterin' pati? Phorm. III. 2. 23. Hic actor tantum poterit a facundia, quantum &c. Heaut. Prol. 13. *Hæc, & sequentia usque ad finem vers. 15. per interrogationem leguntur in Ms. Boenderm. docente id & approbante Westerb. qui rectè censeret, sic omnem perire invidiam, & vel negationem*

nem esse, vel certe dubitationem, atque omnem laudem in unum Terentium conferri. Phrasin quod attinet, componit ista Luca IV. 32. de ipso Servatore Christo: 'Εν ἐξουσία ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. q. d. In potentia erat sermo ejus. Et XXIV. 19. Δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ. Potens in opere & sermone. „ Modo ut possim. And. II. 4. 6. conf. Phorm. V. 2. 8. Experiamur — quid ego possiem blande dicere. Adelp. V. 4. 23. Quid possiem — periculum facias. Hec. V. 1. 39. Sæpe ut possis dicere, *pro*, *dici possit*. Adelp. V. 3. 37. Quid venire in mentem nunc possit mihi? Eun. V. 3. 1. Ne plus iniquum possit, quam æquum, oratio. In utramque partem ingenium quid possit meum. Heaut. Prol. 27 & 47. Si ullo modo est ut possit, quod spero fore. Hec. IV. 4. 102. Qui scire posses? *pro*, *sciri posset*, *aut*, *scire posset quis*? And. I. 1. 26. Plus potus, illa se abstinere ut potuerit? Hec. I. 2. 64. Ferre (*desiderium*) non posse. Eun. I. 1. 9. Nihil potesse (sc. *in re Venerea*). Eun. IV. 3. 24. Quod — posse postulem me fallere, nihil est. Heaut. IV. 2. 4. Communia esse hæc: fieri posse. Phorm. II. 1. 15. Non posse eum *aliquo* esse. Non posse perdurare apud *quem*. Hec. I. 2. 81. II. 2. 27. Post hæc Adelp. III. 2. 20. Post principia. Eun. IV. 7. 11. Post factam injuriam se expurgare. Hec. V. 1. 15. Post deinde. And. III. 2. 3. Quæ proferentur post. Eun. Prol. 18. Hos prius introducā: post continuo exeo. Eun. III. 2. 40. Ibo intro: post exhibo. Eun. V. 3. 13. Hoc — primum enarrem: post istuc veniam. Heaut. II. 3. 33. Ignosces tamen post. Heaut. V. 1. 61. Post consulam. Adelp. V. 9. 25. Diebus sane pauculis post. Hec. I. 2. 69. Post duobus mensibus. Hec. III. 3. 33. Haud multo post. Phorm. V. 6. 39. *Postea*.) Quid postea? Adelp. IV. 1. 13. V. 8. 6. Quid tum postea? Eun. II. 3. 78. IV. 2. 9. IV. 7. 23. Adelp. IV. 5. 15. Hec. IV. 1. 36. Postea est ad hanc manum sacellum. Adelp. IV. 2. 36. Nonne hæc justa tibi videntur postea? Adelp. IV. 5. 26. *Posterior*.) Non posteriores feram. Adelp. V. 4. 25. *Posteriorius*, *pro postea*. And. III. 2. 29. Adelp. I. 2. 60. II. 1. 8.

Post-

Posthabeo.) Omnes posthabui mihi res. Phorm. V. 7. 15.

Posthac.) Hunc tu in ædes cogitas recipere posthac? Eun. V. 2. 59. Posthac incolumem sat scio fore me, nunc si &c. And. III. 5. 5. Nunc amitte, quæso, hunc; cæterum posthac, si quidquam, nihil precor. Phorm. I. 2. 92.

Postilla, *pro postea.* Eun. I. 2. 47. Heaut. III. 1. 38. Phorm. V. 8. 29. Postilla jam. Phorm. II. 2. 33. Postilla nunc primum audio. And. V. 4. 33. *add.* Phorm. IV. 4. 25.

Postmodum resciscēs. Hec. II. 1. 11.

Postputo.) Omnia sibi postputavit esse præ meo comodo. Adelph. II. 3. 9. *Postputare* omnes res præ parente. Hec. III. 5. 33.

Postquam, *Præsenti Tempori junctum.* And. III. 2. 33. Hec. I. 2. 45. 51. 86. 112. IV. 4. 58. V. 3. 28. Phorm. Prol. 1. IV. 1. 3. IV. 3. 27. Postquam ad te venit, mensis agitur hic jam septimus. Hec. III. 3. 34.

Postremò adeo res rediit. Heaut. I. 1. 61. Postremo id mihi da negoti. And. III. 2. 41. & ut paucis dicam, sic Adelph. I. 1. 3. III. 4. 38. Hec. IV. 3. 14. Phorm. II. 3. 74. Eun. I. 2. 116.

Postremum.) Hodie postremum me vides. And. II. 1. 22.

Postremus.) Hæc denique ejus fuit postrema oratio. Phorm. IV. 3. 44.

Postulatio.) Neque lites ullæ inter eas, postulatio numquam. Hec. I. 2. 105.

Postulo, sive æquum est, te oro. And. I. 2. 19. Ita volo, itaque postulo, ut fiat. And. III. 3. 18. Nunc quam maxime abs te postulo atque oro, ut. And. V. 1. 4. Quum istuc, quod postulo, impetro cum gratia. And. II. 5. 11. Postulo, *pro jubeo, justè volo.* Donat. A meis me amari — postulo & volo, cupio. Adelph. V. 4. 25. sic: Nec postulabat nunc quisquam uxorem dare. And. IV. 1. 35. Me ducere istis dictis postulas? *Ibid.* vers. 20. *add.* Eun. I. 1. 16. Adelph. II. 2. 30. Quod — posse postulem me fallere, nihil est, & arbitrer. Heaut. IV. 2. 4. Num iniquum postulo? Phorm. II. 3. 64. Aequum postulat. And. V. 3. 30. Suum jus postulat. Adelph. II. 1. 47. Hic dies — alios mores postulat. And. I. 2. 18.

Potest.

Potens.) Quis is est tam potens cum tanto munere hoc? Eun. II. 3. 61. Potentes, dices, &c. Adolph. III. 4. 57. Mea (*amica*) est potens, procax, &c. Heaut. II. 1. 15.

Potestas.) Liberior vivendi fuit potestas. And. I. 1. 25. Cujus tibi summa potestas servandi datur. And. III. 3. 9. *conf.* Hec. Alt. Prol. 37. V. 3. 16. Nescias, ejus sit potestas, posthac, an nunquam tibi. Heaut. II. 3. 105. Quasi non ea potestas sit tua, ut te exsolvas. Heaut. IV. 3. 42. Cui de integro — est potestas consulendi, quid velis. Phorm. I. 3. 22. *Ostendere* omnem potestatem suam (*in aliquo*). Eun. V. 9. 2. Ait uterque tibi potestatem ejus (*conjugis*) habendæ se dare. Phorm. V. 6. 40. Date potestatem, mihi — agere ut liceat &c. Heaut. Prol. 35. *Habere in se potestatem magnæ astutiæ.* Heaut. IV. 3. 32. Video in illarum (*uxoris & filię*) potestate esse te. Hec. II. 2. 8.

Potior sit, qui prior ad dandum est. Phorm. III. 2. 48.

Potiri gaudia. Patria potiri commoda. Adolph. V. 4. 22 & 17. *Muliere l. amica propriâ potiri.* Phorm. V. 5. 2. *conf.* Phorm. I. 3. 7. Mea nihil refert, dum potiar modo. Eun. II. 3. 28. *conf.* vers. 70. III. 5. 66. Vis amare: vis potiri, — tuum esse in potiundo periculum non vis. Heaut. II. 3. 81. & 82. *Poteretur.* Phorm. V. 5. 2. *var. lect.*

Potis, Pote.) Neque ferri potis es. Heaut. II. 3. 80. Potin' es mihi verum dicere? And. II. 6. 6. *conf.* Eun. I. 2. 21. Potin' ut desinas? Adolph. IV. 1. 23. Si potis est reperiri. Heaut. IV. 1. 46. *ubi nisi subaudiatur Res, id Potis neutrum esse oportet, quod puto me alicubi in dubium vocasse adversus Faënum. add.* Eun. II. 2. 32. Adolph. IV. 1. 5. IV. 4. 16. Hec. III. 3. 35. Si tibi placere potis est, — ut &c. Phorm. II. 3. 32. Nihil pote supra. Adolph. II. 3. 11.

Potissimum.) Quem ego mihi potissimum optem — nunc dari? And. V. 5. 6. *conf.* II. 6. 23. Quod ad illum attinet potissimum. Adolph. III. 1. 9. Coena dubia adponitur? Ubi tu dubites, quid sumas potissimum. Phorm. II. 2. 29.

Potius.)

Potius.) Quid faciam. Ch. Quidvis potius, quam quod cogitas. Heaut. III. 1. 60. Immo filium jube potius. Heaut. IV. 5. 52. In istam partem potius peccato tamen. Adelph. II. 1. 20. Mallem — potius. Adelph. II. 2. 14. Lacrimas mitte: ac potius, quod — opus est, porro consule. Adelph. III. 2. 37. Animam relinquam potius, quam. Adelph. III. 4. 52. Tu potius Deos comprecare. Adelph. IV. 5. 70. Si id vultis potius. Adelph. V. 9. 35. Scin', quid volo potius, sodes, facias? Hec. V. 1. 26. Potius, quam lites sefer, aut quam te audiam, — minas quinque accipe. Phorm. II. 3. 61. & 63. In nervom potius ibit. Phorm. IV. 4. 16.

Poto.) Cur amat? cur potat? Adelph. I. 1. 37. Obsonat? potat? — de meo. Adelph. I. 2. 37. Aut te amare cogitat, — aut potare. Adelph. I. 1. 8. Scortari, — potare. Adelph. I. 2. 22. Apud aliquem potare. Adelph. V. 3. 13. Phorm. V. 5. 9. Otium ab senibus ad potandum ut habeam. Phorm. V. 5. 4.

Potus, adject.) Plus potus. Hec. I. 2. 64.

Præ.) I præ. And. I. 1. 144. Eun. V. 2. 69. Abi præ. Eun. III. 2. 46. Phorm. V. 2. 12. — — strenuè. Adelph. II. 1. 13. Iniquus præ studio. And. V. 1. 6. Misera præ amore exclusit hunc foras. Eun. I. 2. 18. Animo — perturbato, utque incerto præ ægritudine. Heaut. I. 1. 71. Præ gaudio, ubi sim, nescio. Heaut. II. 3. 67. Præ iracundia non sum apud me. Heaut. V. 1. 47. Hic ego illum contemsi præ me. Eun. II. 2. 8. Omnia sibi postputavit esse præ meo commodo. Adelph. II. 3. 9. Postputare omnes res præ parente. Hec. III. 5. 33. Huic aliquid paululum præ manu dederis, unde utatur. Adelph. V. 9. 23.

Præbere strenuum hominem. Phorm. III. 1. 12. Servom haud illiberalem præbes te. Adelp. V. 5. 5. *Præbere epulas.* Phorm. II. 2. 31. Quod opus est, benigne præbere. Hec. V. 2. 2. *Præbere* exigue sumtum. Heaut. I. 1. 33. Usque præbere os alicui. Adelph. II. 2. 7. Ludos præbere. Eun. V. 7. 9.

Præcavere sibi. And. III. 5. 18.

Præcipitem dare quem. Adelph. III. 2. 20. Præcipitem me in pistriqum dabit. And. I. 3. 9. Utinam mihi esset ali-

aliquid hic, quo nunc me præcipitem darem. And. III. 4.

27. Præcipitem dare, *pro, domo ejicere*. Phorm. IV. 3. 20.

Præceptorum plenus istorum ille, Adelph. III. 3. 58.

Præcido.) Sic optime — omnes causas præcidam omnibus. Hec. IV. 2. 22.

Præcipere *quid cui*. Hesut. III. 3. 18. Præcipere, *pro, docere*. Adelph. III. 3. 70. Docui, monui, bene præcepi, &c. Adelph. V. 9. 6. Si quid bene præcipias, nemo obtemperet. Adelph. III. 3. 80.

Præcipito.) Clivos deorsum vorfus est: hac te præcipitato. Adelph. IV. 2. 36.

Præcipuus.) Unam hanc rem me habere præter alios præcipuam arbitror, Fratrem homini nemini &c. Adelph. II. 3. 5 & 6.

Præcurro.) Una — properè præcurrit. Hec. III. 3. 11.

Prædico.) Duras fratris partes prædicas: *dicis*. Eun. II. 3. 62. Siquidem hæc vera prædicat. And. III. 1. 7. *conf.* Eun. V. 1. 12. Hec I. 2. 36. Ain' tandem? civis Glycerium 'st? Pa. Ita prædicant. And. V. 3. 4. Prædicant, *Artificiose pro dicunt posuit*. Donat. „ Utrum taceamus, an prædicem? *pro: eloquar, palam faciam?* Eun. IV. 4. 54. Ne se ejectionem prædicet. Phorm. IV. 5. 13. Quid ego ejus tibi nunc faciem prædicem, aut laudem? Eun. III. 5. 17.

Prædico, — ere.) Hoc primum in hac re prædico tibi, *pro: in antecessum dico*. And. I. 1. 19. Prædiceres: *hoc te mihi prius dixisse oportuit*. And. IV. 4. 54. Id facturæ, Davos dudum prædixit mihi. And. V. 1. 21. Neque tu hoc dicas, tibi non prædictum. And. I. 2. 34.

Præditus.) Qui gnatum haberem tali ingenio præditum. And. I. 1. 71.

Prædium.) Argentum mecum attuli, fructum, quem — reddunt prædia. Phorm. IV. 3. 75. Ex his prædiis talenta argenti bina statim capiebat. Phorm. V. 3. 6.

Præficio.) Chæream ei rei præfecimus. Eun. III. 4. 3. Elephantis quem Indicis præfecerat. Eun. III. 1. 23.

Præfinitè loqui. Hec. I. 2. 19.

Prægnans Hec. IV. 4. 18 & 19. Prægnas *var. lect.* Ibid.

Premium.) His nunc præmium est, qui recta prava faciunt. Phorm. V. 2. 6. Quodvis donum & præmium a me optato, id optatum feres. Eun. V. 9. 27. Apud me præmium esse positum pietati scias. Hec. IV. 2. 8.

Præmonstrator (meus). Heaut. V. 1. 2.

Prænarratio.) Oportuit rem prænarrafse me. Eun. V. 6. 12.

Præopto.) Ut puerum præoptares perire, — potius, quam &c. Hec. IV. 1. 17 & 19.

Præpedio.) In re nostra, aut gaudio sumus præpediti nimio, aut ægritudine. Heaut. III. 1. 100.

Præpono.) Numquam præponens se illis. *Mss. & Edd. Antiqu.* aliis. *West.* And. I. 1. 38. Si fidem habeat, se iri præpositum tibi apud me. Eun. I. 2. 59. Quò pacto me (matrem) habueris præpositam amoris tuo. Hec. IV. 2. 7.

Præripio.) Istam nunc times, — ne illum talem præripiat tibi. Eun. I. 2. 81.

Præfagio.) Nescio quid profecto mihi animus præfagit mali. Heaut. II. 2. 7.

Præscio.) Nonne oportuit præscisse me ante? And. I. 5. 4.

Præscribo.) Tute — his rebus finem præscripsi. And. I. 1. 124.

Præsens.) Cum milite isto præsens, absens ut sis. Eun. I. 2. 112. Præsens, absensque idem erit. Adelph. I. 1. 48. Ades præsens. Adelph. III. 3. 39. *Præsens* præsentem eripitur. Adelph. IV. 5. 34. *Habere aliquem* planè præsentem Deum. Phorm. II. 2. 31. Fac animo hæc præsentem dicas. Eun. IV. 6. 31. Animo virili præsentique ut sis, para. Phorm. V. 7. 64. Præsens quod fuerat malum, in diem abiit. Phorm. V. 2. 16. Mihi tua domus, te præsentem, absente, pateat. Eun. V. 9. 29.

Præsentia.) Ea prohibet facere tua præsentia. Heaut. III. 3. 12. Ne mea præsentia obstet, —, quin. Hec. IV. 2. 11. Suavia in præsentia quæ sunt, prima habere. Heaut. V. 2. 9. Mallem auferre — in præsentia. Adelph. II. 2. 14. *conf.* Hec. Alt. Prol. 16. Phorm. V. 2. 14.

Præsentio.) Cum, ibi me adesse, neuter tum (*Al. dum*) præsenferat. And. V. 1. 26.

Præsertim cum. Eun. V. 2. 24. Hec. IV. 1. 16. *conf.* IV. 4. 83. Commissatorem haud — cominodum, præsertim Ctesiphoni. Adelph. V. 2. 9. Præsertim ut nunc sunt mores. Phorm. I. 2. 5.

Præsidium.) Ibi tuæ stultitiæ semper erit præsidium. Heaut. V. 2. 14. Meæ stultitiæ in justitia tua sit aliquid præsidii. Heaut. IV. 1. 33. Præsidium velle se senectuti suæ. Hec. I. 2. 44. Animo — otioso esse impero, — meo præsidio atque hospitio. And. V. 2. 1 & 2.

Præstabilis.) Cui quanto fuerat præstabilius, ubivis gentium agere ætatem, quam &c.? Hec. III. 1. 4.

Præstitutus.) Tibi quidem est olim dies, quam ad dares huic, præstituta. Phorm. III. 2. 39.

Præsto est. Phorm. I. 2. 1. II. 1. 37. III. 3. 29. Jam dudum domi præsto apud me esse ajunt. Heaut. I. 1. 120. Præsto adest. Eun. V. 9. 10. Ipsum — præsto video. And. II. 5. 4.

Præsto Verb.) Homini homo quid præstat! stulto intelligens! Eun. II. 2. 1. Vir viro quid præstat! Phorm. V. 3. 7. Hæc mihi præstat. Heaut. V. 1. 3.

Præstolor.) Quem præstolare — hic ante ostium? Eun. V. 6. 5.

Præter civium morem atque legem, & sui voluntatem patris. And. V. 3. 8. Præter ætatem *tuam id facis*, & præter quam res te adhortatur tuâ. Heaut. I. 1. 7. & 8. Præter ejus lubidinem. Heaut. I. 2. 27. Præter æquomique & bonum (*durus est*). Adelph. I. 1. 39. Præter naturam (*meam*). Adelph. V. 5. 4. Præter æquom atque ætatem *meam*. Hec. II. 1. 29. Esse præter opinionem alterius. Hec. V. 1. 36. Præter spem evenit. And. II. 6. 6. *conf.* IV. 1. 55. Heaut. IV. 1. 51. Phorm. II. 1. 16 & 21. Præter spem, atque incredibile hoc mihi obigit. *Ibid.* vers. 9. Pulchre discedo — & præter spem. Phorm. V. 8. 59. Bona mihi præter spem evenere. Adelph. V. 3. 29. Egregiè præter cætera *quid studere*. And. I. 1. 31. Mihi lamentari præter cæteras visa est. Erat formâ præter cæteras honesta ac liberali. *Ibid.* vers. 94. & 95: Cui nihil præter pretium dulce est. Heaut. II. 2. 5. Præter hæc.

Adelph. V. 3. 61. Phorm. V. 3. 17. Ita fugias, ne præter casam. Phorm. V. 2. 3.

Præterea una ancillula erat. Heaut. II. 3. 51. Primum quod —: præterea ut &c. Eun. I. 2. 66. Primum —, præterea autem. Adelph. IV. 2. 2. Primum —: tum præterea. Adelph. III. 2. 47. Principio & habet quod det —: præterea hoc etiam. Eun. V. 9. 48 & 51. Tum præterea. Heaut. V. 3. 20. Phorm. III. 2. 33. Omnibus gratiam habeo: & seorsum tibi præterea. Adelph. V. 9. 14. Unam præterea horam ne opertus sies. *o: amplius, ulterius.* Phorm. III. 2. 29.

Præterire villam, (ædes). Eun. IV. 2. 5 & 13. Adelph. IV. 2. 42. *conf.* vers. 35. Præteriit tempus. Eun. III. 4. 4. — dies. Phorm. III. 2. 40 — ætas ad ducendum. Phorm. II. 3. 76. Sine, biduum hoc prætereat. Eun. II. 2. 52. An temere quidquam Parmenonem prætereat, &c.? Hec. V. 4. 38. Præterire melum. Hec. III. 4. 5. Præteriens mihi apud forum — inquit. And. I. 5. 18. *Locus præteritis negligentia.* Adelph. Prol. 14.

Prætermitto *o: dissimulo, conniveo.* Island. Ego scidi hîc mer. Adelph. I. 1. 26. Nihil prætermitto. Adelph. III. 3. 60. Nihil prætermisum est. Eun. V. 9. 64.

Præterquam.) Verbum si mihi unum, præterquam quod &c. And. IV. 4. 14. Neque, præterquam quas — habet, addas. Eun. I. 1. 32. Omnes mihi labores — fuisse leves; præterquam, tui carendum quod erat. Heaut. II. 4. 20.

Præut.) Ludum jocumque dices — illum alterum, præut hujus rabies quæ dabit. Eun. II. 3. 9.

Prandium corrumpitur. Adelph. IV. 2. 49.

Pravè.) Vide, ne — pravè insistas. Hec. III. 5. 34. Factum pravè. Hec. IV. 4. 24.

Pravitas *o: iniquitas.* Heaut. V. 2. 20.

Pravus.) Facilitas prava. Adelph. III. 3. 37. Pravum, ineptum, absurdum. Adelph. V. 2. 21. Neque id putabit, pravum an rectum fiet, quod petet. Heaut. III. 1. 76. Quam multa injusta ac prava fiunt moribus. Heaut. IV. 7. 11. His nunc præmium est, qui recta prava faciunt. Phorm. V. 2. 6.

Præca-

Precario.) Vel vi, vel clam, vel precario. Eun. II.

3. 27.

Precatorem sibi *parare*. Heaut. V. 2. 23. & *conf. vers.*

49. Ad *precatorem* *adeam* —, qui mihi sic oret: &c. Phorm. I. 2. 90.

Preci, Precibus.) Nihil est *precis* loci relictum. And.

III. 4. 22. *add.* Phorm. III. 3. 14. *Perfice* hoc *precibus*, *pretio*. Eun. V. 9. 25. *Precibus* *molliri*. Phorm. III. 2.

13. *Venire* *precibus* *lautum peccatum suum*. Phorm. V. 7. 80.

Precor.) Posthac, si quidquam, nihil *precor*. Phorm.

I. 2. 92.

Prebendo.) Tuus pater modo me *prehendit*. And. II. 2.

6. *quasi vitantem & fugientem*. Donat. Syrus est *prehendendus*. Heaut. III. 1. 89. Pro *inoecho* *prehendi alicubi*. Eun. V. 5. 19.

Prendo *hominem solum*. Phorm. IV. 3. 15.

Pretium.) Audire — est *operæ pretium*. And. I. 3. 12.

vid. Opera. Sic Horat. Serm. I. 2. 37 & 38. Homo *quantivis pretii*. And. V. 2. 15. — *maximi pretii*. Adelph. V.

6. 4. *Ager magni pretii*. Heaut. I. 1. 12. *Opera parvi pretii*. Hec. V. 3. 1. *Pretium pro dono repetere*. Eun. IV.

6. 11. *Summum pretium persolvere alicui*. And. I. 1. 12. *Pretium polliceri amico*. Ibid. *vers. 49. Pretium ob stultitiam* *fero*. And. III. 5. 4. *Pretium sperans* *producit* (*virginem*), *vendit*. Eun. I. 2. 53. *Avare pretium statuere*

arti suæ. Heaut. Prol. 48. *Ei nihil præter pretium dulce* *est*. Heaut. II. 2. 5. *Pretium intercescit*. Adelph. III. 2. 51.

Perficere rem *pretio*. Eun. V. 9. 25. *Spem pretio* *non* *emo*. Adelph. II. 2. 11. *Abjicienda est*: si non *pretio*, at

gratis. Adelph. IV. 7. 26. *Emere rem* *pretio suo*. Hec. Alt. Prol. 49. *Quam minimo pretio*. Hec. I. 1. 12.

Pridem.) *Quam pridem, interrogans*. Eun. III. 3. 11.

Non pridem. Heaut. II. 1. 17. *Jam pridem*. Hec. II. 1. 22.

Phorm. I. 1. 3.

Primarius.) *Neque hujus sis veritus, feminæ primariæ*

quin &c. Phorm. V. 7. 78.

Primo *procescit* *parum*. And. IV. 1. 47. *Cui decuit*

primo, tibi non licuit per te mihi dare. Heaut. V. 2. 12.

Ille primo se negare. sed postquam &c. Hec. I. 2. 45. Coepi adversari primo. Noster mali nihil quidquam primo. Phorm. I. 2. 25 & 30

Primum hoc mihi responde. Eun. IV. 7. 22. Ubi primum poterit. Eun. IV. 1. 14. Postilla nunc primum audio, &c. And. V. 4. 33. Primum —, præterea, *vid. præterea* Id primum dicam, deinde &c. Heaut. Prol. 3. Hoc, quod coepi, primum enarrem, post istuc veniam. Heaut. II. 3. 32. Jam primum omnium. *Inceptio orationis, ubi plura sunt enumeranda.* Ibid. vers. 33. Jam primum, *simili sensu.* Heaut. IV. 1. 21. *conf. Adelp. III. 2. 40. IV. 5. 53. And. III. 2. 32.* Primum, 3: *in antecessum, aut, ante omnia.* Eun. V. 6. 9. Heaut. IV. 1. 10. Primum —, tum autem. Adelp. III. 2. 16

Primus esses memoriter — profectus. Phorm. II. 3. 47. Sum apud te primus. Eun. I. 2. 10. Primo partu mulier. And. I. 4. 3. Cum primo lucu Adelp. V. 3. 55. Primo actu (*Fabula*) placeo. Hec. Alt. Prol. 31. Est genus hominum, qui esse primos se omnium rerum volunt, nec sunt. Eun. II. 2. 17. Prima coitio est acerrima. Phorm. II. 2. 32. *Prima forma, 3: excellens.* Eun. III. 5. 19. Primam mammam dare puero. Adelp. V. 9. 18. In prima Fabula, 3: *primâ parte Fabula.* Adelp. Prol. 9. *sic:* Nocte prima. Hec. V. 3. 24. Primarum artium princeps. Adelp. II. 3. 6. Primas partes agere. Phorm. Prol. 28. Hoc ego vel primum puto. Eun. V. 9. 51. Nunc hoc primum est 3: *ante omnia alia faciendum.* Adelp. IV. 4. 22. A primo. Phorm. IV. 2. 14. IV. 3. 37. *Habere quid primum.* Heaut. V. 2. 10. *Putare sibi aliquid primum.* Adelp. V. 4. 4. *Id dictum fertur in primis.* Eun. III. 1. 39.

Princeps.) Fratrem — nemini esse primarum artium magis principem. Adelp. II. 3. 6.

Principia.) Hic ego ero post principia. Eun. IV. 7. 11.

Principio, *Adverb.* And. II. 1. 27. Adelp. V. 3. 21. *Ad id non infertur, secundò, aut deinde.* And. III. 3. 38. Eun. IV. 7. 37. V. 9. 48. Principio, *pro, in antecessum.* Eun. V. 9. 39.

Principium.) Hoc mihi principium est mali. Phorm. I. 3. 6. Dare principium. Eun. III. 2. 5. Invenire principium ad aliquid faciendum. Heaut. V. 4. 21. A principio. And. I. 1. 21. IV. 4. 46. Hec. III. 3. 21. Jam a principio. Phorm. IV. 3. 45. Sæpe ex malo principio magna familiaritas conflata est. Eun. V. 2. 35. In principio. Hec. III. 3. 51. Phorm. II. 1. 22. Sic habent principia sese. Phorm. III. 1. 15. Bene habent tibi principia. Phorm. II. 3. 82.

Prior bibas, prior decumbas. Phorm. II. 2. 28. Læsit prior. Eun. Prol. 6. Si non lacesfisset prior. Phorm. Prol. 14. Potior sit, qui prior ad dandum est. Phorm. III. 2. 48. Prior est ille, 3: potior. Adelph. IV. 5. 25. Priores partes apud quem habere. Eun. I. 2. 71. Nihil prius, neque fortius. Eun. I. 1. 5. Olim — apud seculum prius. Eun. II. 2. 15.

Privo.) Pamphilam hac urbe privari fines? Phorm. III. 2. 32.

Prius.) Causam dicere prius, unde petitur. Eun. Prol. 11. Hos prius introducami — post continuo exeo. Eun. III. 2. 39. An non sex totis mensibus prius olfecissem, quam &c.? Adelph. III. 3. 43. Prius, pro potius. And. Prol. 27. Heaut. III. 1. 70.

Priusquam ad portum venias, apud ipsum lacum pistrilla est. Adelph. IV. 2. 44. Omne quod est interea tempus, priusquam id rescitum est, lucro est. Hec. III. 1. 7. Prius, quam. *divisim.* And. II. 1. 11. Eun. IV. 6. 13. Heaut. III. 3. 23. *alibi.*

Pro. Proh. *Interject.* vid. Deus. Jupiter. Fides.

Pro. *Præpos.*) Uti pro suo. And. Prol. 14. Pro uxore habere. *quam.* And. I. 1. 119. I. 5. 38. Heaut. I. 1. 46. Eduxit mater pro sua. Eun. I. 2. 76. Habui, amavi pro meo. Adelph. I. 1. 23. *conf.* Hec. IV. 1. 61. Facile pro Ennucho probes. Eun. II. 3. 83. *conf.* Eun. III. 5. 25. V. 5. 7. Pro moecho prehendi. Eun. V. 5. 18. *conf.* V. 6. 22. Pro virgine dari nuptum non potest. Adelph. III. 2. 48. Pro patre hinc est. Adelph. V. 8. 28. Nunc hæc (*Fabula*) plane est pro nova. Hec. Prol. 5. Hoc tibi pro servitio debeo, conari &c. 3: *utpote servus tuus.* And. IV. 1. 52.

Pro malo malum dare cui. And. II. 5. 20. Pro peccato supplicium. And. V. 3. 32. Pro re data nihil ab altero pretii repetere. Eun. IV. 6. 11. Te pro istis dictis & factis ulciscar. Eun. V. 4. 19. Pro munere habere alicui honorem. Eun. V. 7. 23. Pro istoc, 3: ad reddendum vicem l. gratiam. Eun. V. 9. 56. Ea relicta huic arrhaboni est pro illo argento. Heaut. III. 3. 42. Faciam boni tibi aliquid pro ista re. Heaut. IV. 5. 15. Pro qua — argentum dedi Adelp. II. 1. 25. Minas viginti pro ambobus dedi. Eun. I. 2. 76. Viginti minæ pro Psaltria periere. Adelp. IV. 7. 25. Fructum pro labore ferre. Adelp. V. 4. 16. Quas (minas) pro alimentis esse duco datas. Heaut. IV. 7. 8. Non te pro his curasse rebus, ne &c. ? 3: vicissim, ad gratiam referendam. Hec. II. 1. 30. Pro levibus noxijs iras gerere, i. e. ob leves, &c. Hec. III. 1. 30. Gratiam dare alteri, pro gratia. Hec. III. 3. 30. Donare quem pro nuncio. Hec. V. 4. 9. Pro maleficio beneficium summum reddere. Phorm. II. 2. 22. Nemo satis pro merito gratiam regi refert. *Ibid.* vers. 24. *conf.* vers. 23. Pro sua amica lenoni dedit (triginta minas). Phorm. V. 8. 49 & 50. Pro alterius peccatis supplicium sufferre. And. V. 3. 17. An quidquam pro istis factis dignum te dici potest? 3: ob ista facta, aut, postquam ita fecisti, aut, istis factis congruè. Hec. II. 1. 12. Habeo pro illa re illum quod moneam 3: quod isti rei conveniens sit. And. V. 4. 15. Ne ille pro se dictum existimet, 3: in suam defensionem. Heaut. Prol. 30. Pro se quisque sedulo faciebat. Heaut. I. 1. 74. Duo talenta pro re nostra — esse decrevi satis. Heaut. V. 1. 67. Sedulo moneo — pro mea sapientia. Adelp. III. 3. 73. Tu illos — pro re tollebas tua. Adelp. V. 3. 23. Satis pro imperio. Phorm. I. 4. 19. Pro altero eniti. Phorm. III. 1. 11. Causam pro altero dicere. Phorm. V. 5. 8. Factum est abs te sedulo pro fratre. Phorm. V. 8. 13. Sibi quem pro ridiculo, ac delectamento putare. Heaut. V. 1. 79. Pro certon' — istaec dicis? Adelp. III. 4. 32.

Probè, rectè, Landandi vocula. And. II. 5. 7. Eun. IV. 7. 3. Heaut. IV. 5. 22. Adelp. IV. 7. 34 & 35. Probitime, eodem sensu. Adelp. III. 3. 65. Curasti probe. And. V. 2. 6. Narras probè. And. V. 6. 6. Probè intelligere.

ligere, i. e. *perfecte*. Eun. IV. 6. 30 — *nosse quem*. Heaut. I. 2. 6. *Perdocta est probe*. Heaut. II. 3. 120. *Tui similis est probè*. Heaut. V. 3. 18. *Probè depingere facta aliorum*. Phorm. II. 1. 38. *Fecistis probe*, 3: *praclare*. Ironia. Phorm. II. 4. 18. *Ulcisci quem probè*. Phorm. V. 7. 96. *Pulchre discedo & probè*. Phorm. V. 8. 58.

Probo.) *Facile ut (te) pro Eunucho probes*. Eun. II. 3. 83.

Probrum.) *Habere quam* (i. e. *uxorem ducere*) *cum summo probro*. And. V. 3. 10. *In probro esse*. Phorm. V. 4. 6.

Probus.) *O artificem probum!* Phorm. II. 1. 29. *Velle se perhiberi probum*. Adelph. III. 4. 59. *Mulier proba & modesta*. Adelph. V. 8. 7.

Procax amica. Heaut. II. 1. 15. *conf.* Hec. I. 2. 84.

Procedo.) *Funus procedit*. And. I. 1. 102. *Bene procedit* (*quod conor*). Adelph. V. 6. 9. *Procesisti pulchre*. Adelph. V. 9. 12. *Procesit parum se, consilium l. inceptum*. And. IV. 1. 48. *Procede tu huc*. Eun. III. 2. 17.

Proclivis.) *Ingenium omnium hominum ab labore proclive est ad lubidinem*. And. I. 1. 51. *In proclivi est*, i. e. *facile est*. And. IV. 2. 18.

Procul hinc, de parva distantia. Hec. IV. 3. 1. Eun. III. 4. 10. IV. 7. 17. *A me culpa est procul*. Adelph. III. 2. 50.

Prodeambulare, delicatiorum est. Adelph. V. 1. 4.

Prodire in funus. And. I. 1. 88. *Prodire, ad fores exire aperiundi causa*. Heaut. II. 3. 35. Adelph. IV. 4. 25. Phorm. I. 2. 102. *Id prodeo, ut conveniam Parmenonem*. Eun. V. 7. 4. *Prodi, 3: porro incede, profer gradum*. Eun. IV. 4. 2.

Prodere aliquem planè. Heaut. IV. 3. 29. *conf.* Adelph. IV. 5. 58. *Prodere se*. Adelph. IV. 5. 58. *Prodere infantem*. Hec. IV. 4. 50. *Prodere aliquem alteri*. Hec. IV. 1. 16. *Prodere vitam & pecuniam suam*. Heaut. III. 1. 70. *Nuptiis prodere aliquot dies*. And. II. 1. 13. *Ubi Donatus citat ex Lucilio, in quinto: An porro prodenda dies sit. Alii Protrahat, pro Prodat, apud Terentium legunt, ut monet Westerhovius.*

Producere & vendere quem. Eun. I. 2. 54. *Heaut.* I. 1. 92. *Producere quem rus.* Adelph. III. 3. 46. *conf.* IV. 2. 22. *Producere filium.* Adelph. III. 2. 16. — paullatim diem. Adelph. IV. 2. 52. — malo aliquam moram. And. III. 5. 9. — *aliquem fallâ spe.* And. IV. 1. 24.

Profecto sic est. And. III. 3. 22. *conf.* *Heaut.* IV. 8. 16. *Hec.* III. 3. 19. *Non est profecto.* Eun. II. 3. 89. *Profecto non plus biduum, aut.* Eun. I. 2. 104. *Nescio, quid profecto mihi animus præfagit mali.* Eun. II. 2. 7. *conf.* IV. 3. 7. *Hec.* III. 1. 40.

Proferre rem palam. *Heaut.* V. 2. 41. Adelph. III. 2. 41 & 45. *Proferre quid, eodem sensu.* *Hec.* I. 2. 32 & 78. Eun. Prol. 18. Adelph. III. 2. 39. *Non est opus prolato.* *Hec.* I. 2. 29. *Profer, 3: eloquere, mihi aperi.* *Hec.* II. 2. 11. *Progeniem alicujus usque ab avo atque atavo proferre.* Phorm. II. 3. 48. *Aliquot dies proferre quid.* And. II. 1. 28 & 29.

Proficisci Cyprum, Lemnum. Adelph. II. 2. 16. Phorm. IV. 1. 1. *Tu (fortasse) profectus alio fueras 3: proficisci constitueras.* Eun. II. 2. 49. *Proficisci, de itinere intra urbem dicitur.* Ibid. sic Phorm. V. 6. 20. & *Proficisci recta via in pistrinum.* And. III. 4. 21.

Profiteor.) In his Poëta nomen profitetur suum. Eun. Prol. 3.

Profugit inopiâ. *Heaut.* III. 2. 17. *Hinc egens profugiet aliquid militatum.* Adelph. III. 3. 31.

Profundat, perdat. Adelph. I. 2. 54.

Progenies.) Memoriter progeniem suam & alterius proferre. Phorm. II. 3. 48. *vid.* *Profero.*

Prognatus bonis, (Æl. Gddettadr.) Phorm. I. 2. 65.

Prohibeo.) Quæ res te facere id prohibet? *Hec.* II. 2. 24. *Prohibere, pro, ob stare, impedire.* And. I. 1. 27 & 113. *Heaut.* III. 3. 12 & 15. *Prohibere quem domo.* Phorm. II. 3. 77 — ne tangat suam, Eun. IV. 7. 38. *Quod Dî prohibeant.* And. III. 3. 36. *Dî mala prohibeant.* *Hec.* II. 1. 10. *conf.* Adelph. II. 4. 11.

Proin, ideo. And. II. 4. 5. Eun. I. 2. 26. *Proinde, idem.* And. IV. 2. 24. *Proinde, ita: Proinde quasi.* *Heaut.* I. 1. 14. Phorm. II. 3. 35. *Ubi quod in Donati nota legitur:*

sur: Proinde tona &c. est *Virgilii Aen.* XI. 383. *atque adeo erravi post Westerbovium, cum id emendare conabar.* Ut —, proinde. *Hec.* II. 1. 21. Sexcentas proinde scribito — mihi dicas. *Phorm.* IV. 3. 63.

Prolixè, benigne. *Adelph.* V. 8. 20. Accipit hominem nemo proluxius. *Eun.* V. 9. 52.

Prologus, de persona. *Hec.* *Alt. Prol.* I. — *distinguitur ab oratore.* *Heaut. Prol.* 2: *Prologus, præfamen Fabulae.* Invenire prologum. *Phorm. Prol.* 15. *Prologi officium est argumentum narrare.* *Donat. ad Prol. And.* 6. *Scribere prologos.* *Terent. Ibid.*

Proloquor.) Censen' ullum me verbum 'potuisse proloqui? *And.* I. 5. 21. Nequeo satis, quàm —, proloqui. *Hec.* IV. 4. 24. Cogitata proloqui. *Phorm.* II. 1. 53. Omitto proloqui. *Phorm.* V. 6. 21.

Prolubium. *Adelph.* V. 9. 28. *Proluvium, Profluvium.* *Ibid. var. l.*

Promereo, — reor.) Quando bene promeruit, fiat. *Adelph.* II. 1. 47. Cum — nihil promerent, postulare id gratiæ adponi sibi (*Non est officium liberi hominis*). *And.* II. 1. 30 & 31. *Ubi Westerbovius monet, in quibusd. Mss. legi, Mereatur; in aliis, Mereat; rursus in aliis, Promereatur.* „ Ita velim me promerentem ames — mi pater. *Adelph.* IV. 5. 47. Idem hoc tibi quod bene promeritus fueris, conduplicaverit. *Phorm.* III. 2. 31.

Promissum.) Fac sis — promissa adpareant. *Eun.* II. 3. 19. Tenipus est promissa perfici. *And.* IV. 1. 7.

Promitto.) Non promitto quidquam. *Phorm.* V. 8. 55. *Promittere, pro, minari.* *Heaut.* IV. 4. 7. *Promisti, contractè.* *Adelph.* V. 8. 17. *Promissum ab amicis argentum.* *Phorm.* III. 2. 28. *conf.* *Phorm.* III. 3. 3.

Promovere cui nuptias, 3: differre eas, l. ut differantur, efficere. *And.* IV. 2. 28. *Promoveo parum.* *Hec.* IV. 4. 81. *Nihil promotes, de tardo incessu.* *Eun.* V. 3. 4. *Nihil promoveris 3: effeceris.* *And.* IV. 1. 16.

Propè adest, quum. *And.* I. 1. 125. *Partus instabat propè.* *Adelph.* III. 2. 9. *Propè, pro fere.* *Heaut.* I. 1. 46. *Adelph.* V. 4. 6. *Hec.* *Alt. Prol.* 14. *Accede propius.* *Hec.* III. 1. 36. *Hac multo propius ibis.* *Adelph.* IV. 2. 41.

Pro-

Propediem. Heaut. I. 1. 108. IV. 8. 29. Adelph. V. 5. 7.

Propemodum. Eun. I. 2. 125. Satin' sic est? *Ge.* Propemodum. Phorm. I. 4. 34. Habeo propemodum, quam volo (sc. uxorem.) Heaut. V. 5. 20.

Properè præcucurrit. Hec. III. 3. 10. Propere curre ad Pamphilum. Hec. V. 3. 10.

Propero ad filiam. And. V. 4. 48. *conf.* And. II. 2. 18. Hominem propero invenire —? Phorm. V. 6. 5. *conf.* Phorm. II. 3. 39. Propera puerum tollere hinc ab janua. And. IV. 4. 20. Abi dum tu —, propere: quid stas? Heaut. II. 3. 9. Propere tu, —, curre: Adelph. III. 2. 55 & 56. Tanto ocus properemus. Eun. III. 5. 61. Properans venit. Eun. II. 2. 60. Quidnam properans hinc profilit. Eun. V. 8. 6.

Propino.) Hunc comedendum & deridendum vobis propino. Eun. V. 9. 57.

Propinquus.) *Vicinitatem* — in propinqua parte amicitiae puto. Heaut. I. 1. 5. *Propinquum rus.* Eun. V. 6. 1.

Propior delectatio. Heaut. V. 2. 35. Propior illi, quam ego sum, ac tu, nemo est. Phorm. V. 3. 25. Σέλ. Νάνανι, Εὐσπύδαρι.

Propitius.) Parentes propitii. Adelph. I. 1. 6. Satin' illi Dī sunt propitii? i. e. *num sanae mentis est?* Phorm. IV. 3. 31.

Proprius.) Curavi, propriā eā — ut potiretur. Phorm. V. 5. 2. *Proprius, i. e. stabilis.* Nihilne esse proprium cuiquam! And. IV. 3. 1. *Ubi a Westerhovia adfertur illud Menandri:*

Βέβαιον ὅδ' ἐν ἐν βίῳ δοκεῖ πέλειν.

Item illud Diphili:

Βέβαιον ὅδ' ἐστιν ἐν θνητῷ βίῳ.

Plaut. Mostell. I. 3. 68.

Illum amatorem tibi proprium futurum in vita.

Sic: Voluptates Deorum propriæ sunt. Terent. And. V. 5. 4.

Propter me illam — decipi finam? And. I. 5. 36. i. e. *mea culpa.* *Hæc turba propter te est facta.* Propter me
hisce

hisce aliquid esse eventurum mali. Eun. V. 6. 6. & 29. Propter eam hæc turba evenit. Heaut. I. 2. 16. Propter me (hæc) gaudia illi *contigerunt*. Hec. V. 3. 35. 3: *meâ causâ* l. *opera*. Propter tuam fidem decepta. Phorm. III. 1. 5. *conf.* Phorm. V. 7. 34. Propter adolescentiam minus *videre*. Adelph. V. 9. 35. Propter iram minus impetrare, quam *possit quis*. Hec. V. 1. 3. Propter invidiam *adimere* diviti, & propter misericordiam *addere* pauperi. Phorm. II. 1. 46 & 47.

Propter. *Adverb.*) Propter (quem) dormire. Eun. II. 3. 76 & 81. Propter hunc assiste. Adelph. II. 1. 15. Ibi angiportum propter est. Adelph. IV. 2. 37.

Propterea quod. And. I. 1. 11. III. 4. 5. Propterea —, ut. Hec. I. 2. 31. Id propterea nunc hunc (sc. *Simonem*) venientem sequor. And. II. 5. 2.

Propulso.) Quod tu si eras, propulsabo facile. And. II. 3. 21. i. e. *Tuam opinionem inanem esse monstrabo. Opinio autem Pamphili statim subnectitur, nempe: Uxorem his moribus dabit nemo.*

Prorsum *insanus*. Eun. II. 2. 23. Prorsum non. Eun. II. 3. 40. Prorsum nihil. Heaut. IV. 5. 28. Prorsum *nequire*. Adelph. IV. 1. 4. ut — nesciam prorsum. Phorm. V. 7. 87. Sentio — cursari rursum prorsum. Hec. III. 1. 35. Nihil prorsus. And. II. 6. 4. Ita facio prorsus. Heaut. I. 1. 88. Prorsus — Perimus! Adelph. III. 2. 26. Vide ne ille huc prorsus se irruat. Adelph. IV. 2. 11. Prorsus a me opinionem hanc — annotari volo. And. III. 2. 30. i. e. *procul; quasi porro versus, Gr. μακρὰν, ut Donatus monet: idem tamen mox putat positum esse, pro omnino. Ego, quid priori sententiae obster, non video.*

Proruere se foras. Eun. III. 5. 51.

Profilio.) Quidnam properans hinc profilit? Eun. V. 8. 6.

Prosperè (Evenere hæc nobis). Phorm. V. 7. 2.

Prospicere, absolute. Phorm. V. 2. 17. Eun. IV. 6. 24. *conf.* Hec. IV. 1. 34. — sibi. Phorm. V. 7. 70. Adelph. IV. 5. 55. IV. 2. 50. Phorm. V. 8. 47. — *alteri, & ejus stultitiæ*. Heaut. V. 2. 8. Parva prospiciunt oculi. Phorm. V.

V. 1. 8. Illa, quæ futura sunt, prospicere. Adelph. III. 2. 34. Nisi si prospectum aliquid est. Heaut. II. 4. 11. Bene abs te prospectum est. Heaut. IV. 1. 25. Cujus consilio ea par fuerat prospici. Hec. IV. 1. 46.

Prosternere quem. Adelph. III. 2. 21.

Prosum.) *Prodesse alteri (de homine).* Eun. II. 2. 27. V. 5. 23. And. IV. 1. 54. Hec. V. 2. 29. V. 4. 36. Is parum mihi profit, 3: valde me offenderit l. laferit. Hec. V. 1. 15. Quicquid est id, quod reliquit, profuit. Hec. III. 5. 13. Hic curavit: prodesse æquum est. Adelph. V. 9. 11. —

361. Pat er-mafligt at han nióti þess

Protelare aliquem sævidicis dictis. Phorm. I. 4. 36.

Proterrere aliquem alicunde. Heaut. III. 1. 37.

Proterve me Syri promissa huc induxerunt. Heaut. IV. 4. 1. *Protervè iracundus.* Hec. III. 5. 53.

Protervitas. Heaut. IV. 6. 10.

Protervus & Ineptus junguntur. Heaut. III. 3. 16.

Protinus. Phorm. I. 4. 13.

Providere; 3: prius videre. And. I. 2. 12. *Providentia duplex est: aut enim animo, aut oculis [ut hoc loco] providemus.* Donat. *ibid.* Putavit me — plus providere, quam se ipsum sibi. Heaut. I. 1. 64. Quæ (mala) si non astu providentur, me — pessumdabunt. And. I. 3. 3. 3: *vitantur.* Provisum est, ne. Phorm. V. 2. 14.

Provincia.) Huic — tradita est provincia, sc. ludendi senem. Heaut. III. 2. 5. *Provinciam cepisti duram.* Phorm. I. 2. 22.

Proviso quid agat. And. V. 5. 1. Huc proviso, ut — deducam. Eun. III. 1. 4. Hinc ad vos provisam, quam mox virginein arcessant. Adelph. V. 6. 1.

Provocare quem aliquid, improprie. Adelph. V. 4. 24. Pamphilam cantatum provocemus, *proprie.* Eun. III. 1. 53.

Provolvere puerum in mediam viam. And. IV. 4. 38.

Proximus sum egomet mihi. And. IV. 1. 12. *Viciant proximus.* Hec. I. 2. 49. Hic — illi genere est proximus. Adelph. IV. 5. 17. *conf.* Phorm. I. 2. 75. His est cognatus proximus. Adelph. V. 8. 24. *Virgo civis — proximo iussa est dari.* Phorm. II. 3. 69. *conf.* I. 2. 75. His mensibus sex septem — proximis, 3: *novissime lapsis.* Eun. II. 3.

3. 40. *Proxima villa huic fundo ad dextram.* Heaut. IV.
 4. 10. Ibi (sc. *apud me*) proximum est, ubi mutes. Eun.
 III. 5. 64. *Agrum in proximo hic mercatus es.* Heaut.
 I. 1. 2. *In proximo hic est aegra.* Hec. III. 2. 6.
 Prudens, sciens — pereo. Eun. I. 1. 27.
Psaltia. Adelph. III. 3. 34. *atque alias saepe in hac Fa-*
bula.
Publicè.) Ille in Piræo custos publicè est nunc. Eun.
 II. 2. 59. *Publice, 3: in republica, civitate.* Adelph. III.
 3. 89.
Publicitus deportarier in solas terras. Phorm. V. 7. 85.
Publicus.) Adipisci, quod jus publicum est. Phorm. II.
 3. 65.
Pudens animus (adolescentis). Heaut. I. 1. 68. *Pudens*
mulier. Hec. I. 2. 90.
Pudet. Pudet me. Adelph. III. 4. 39. Heaut. III. 3. 20.
Pudet nihil. Nihil pudet. Adelph. II. 2. 36. And. IV.
 1. 13. *Requid te pudet?* And. V. 2. 30. *Non te horum*
pudet? Phorm. II. 3. 45. *Ut nihil pudet!* Phorm. IV.
 3. 39. *Patris me pudet.* Heaut. II. 3. 19. *conf.* Adelph.
 IV. 5. 49. Hec. V. 2. 27. *Alio sensu: Fratris me quidem*
pudet, pigetque. Adelph. III. 3. 38. *Apud alium ipsius*
facti pudet. Heaut. III. 3. 15. *Pudet dicere — verbum*
turpe: at te id nullo modo puduit facere. Heaut. V. 4. 18.
 6. 19. *Quam ego. — displiceo mihi! Quam pudet!* *Ibid.*
 20 & 21. *Quem neque pudet quidquam.* Adelph. I. 2. 4.
Non pudet vanitatis? Phorm. III. 2. 40. *Non te hæc*
pudent? Adelph. IV. 7. 36. *Te ipsum mihi puduit dice-*
re. Adelph. IV. 5. 36. *Nihil pudere?* Phorm. V. 8. 53.
Non puduisse verberare — senem? Adelph. IV. 2. 23.
Pudice (hæc) vitam agebat. And. I. 1. 47. *Bene &*
pudice doctum atque educum ingenium (puella). And. I.
 5. 39. *Haber (amicam) bene ac pudice educam.* Heaut.
 II. 1. 14.
Pudiciam tutari. And. I. 5. 53.
Pudicum ingenium (adolescentis). Hec. I. 2. 77.
Pudor patris. And. I. 5. 27. *Illi pudor paululum adest.*
 And. IV. 1. 6. *Pudor eum obstupescit.* Phorm. II. 1.
 54. *Color pudoris signum — indicat.* And. V. 3. 7. *Pu-*
dori

dori obsequi. Hec. I. 2. 47. Pudore — liberos retinere. Adelph. I. 1. 32.

Puella (parvola). Eun. I. 2. 29. Si puellam parerem, nolle tolli. Heaut. IV. 1. 14. conf. Ibid. 38. Cum puella anum suscepisse inimicitias non pudet? Hec. II. 1. 34. Novitiæ puellæ 3: *famula.* Eun. III. 5. 34.

Puellula Citbaristria. Phorm. I. 2. 31.

Puer percitus. And. III. 2. 6. *Matrem* consequitur alienus puer. Hec. IV. 4. 27. *Vox* pueri vagientis. Hec. IV. 1. 2. Homini — lacrumæ cadunt, quasi puero. Adelph. IV. 1. 21. Puero nutricem *parare, adducere.* Adelph. IV. 4. 104. Hec. V. 2. 4. Puer mihi est ex illa. And. II. 3. 26. Ex alio viro *puer natus est.* Adelph. IV. 5. 24. Puerum *supponere.* Eun. Prol. 39. *Puer tantillus.* Adelph. IV. 2. 24. Tollere puerum alienum pro suo. Hec. IV. 1. 61. conf. 56. & IV. 4. 82. Accipias puerum (sc. *ad alendum*) Hec. IV. 4. 16 & 77. *Alere* puerum. Ibid. 86. Puer, *de servulo.* Phorm. V. 6. 23. And. I. 1. 57. Hec. IV. 4. 97. conf. Hec. III. 2. 24. III. 3. 49. Puer, *vox blandè objurantis.* Adelph. V. 8. 17. Pueri inter sese pro levibus noxiis iras gerunt. Hec. III. 1. 30. Mulieres sunt ferme ut pueri, levi sententiâ. Ibid. 32. A pueris illico nasci senes. Heaut. II. 1. 2. A pueris parvulis. Adelph. III. 4. 48.

Puerili sententiâ *ludificari alterum.* Phorm. V. 7. 56. Puerile est. And. II. 6. 18.

Pueritia.) Jam inde usque a pueritia. Heaut. I. 2. 9.

Puerpera. And. II. 2. 10. Adelph. V. 7. 23.

Pugil.) Si qua (*virgo*) est habitior paullo, pugilem esse ajunt. Eun. II. 3. 23. Pugilum gloria. Hec. Alt. Prol. 25.

Pugna) Dabit hic aliquam pugnam denuo. Eun. V. 2. 60. Pugnas narrare. Eun. III. 2. 29.

Pugnant de loco. Hec. Alt. Prol. 33. Pugnaveris, 3: *instando perfeceris.* Adelph. V. 3. 57. Peniculon' pugnare cogitas? Eun. IV. 7. 7.

Pugnus in mala hæreat. Adelph. II. 1. 17. Pugnos in ventremingere. Phorm. V. 7. 95. Pugnis usque *occidere quem.* Adelph. IV. 2. 19.

Pul-

Pulcher.) Virgo pulchra! Phorm. I. 2. 54. O faciem pulchram! Eun. II. 3. 5. Pulcherrimum facinus. Phorm. V. 6. 29.

Pulchre suades. Phorm. III. 2. 9. Dixti pulchre. Eun. II. 3. 84. Phorm. II. 1. 72. Pulchre dictum. Eun. III. 1. 26. Pulchre sobrius. Eun. IV. 5. 2. *Instructus* pulchre ad perniciem. Heaut. III. 1. 41. Salsamenta hæc, fac macerentur pulchrè. Adelph. III. 3. 27. Illius sensum pulchre calleo. Adelph. IV. 1. 17. Procesfisti hodie pulchrè. Adelph. V. 9. 22. Foeneratum istuc beneficium tibi pulchre dices. Phorm. III. 2. 8. Pulchre discedo, & probè. Phorm. V. 8. 58. Pulchre, collaudantis vox. Eun. IV. 7. 4. Heaut. II. 3. 92.

Pulchritudo.) Nihil aderat adjumenti ad pulchritudinem. Phorm. I. 2. 55.

Pulpamentum.) Lepus tute es, & pulpamentum quæris. Eun. III. 1. 36.

Pultare fores (ostium). Heaut. II. 3. 34. Adelph. IV. 4. 24. IV. 5. 3. Heaut. III. 1. 1.

Punctum.) Temporis mihi punctum ad hanc rem est. Phorm. I. 4. 7.

Purgatio.) Nescio quid peccati portet hæc purgatio. Heaut. IV. 1. 12.

Purgare se. Phorm. I. 4. 9. Adelph. IV. 4. 23. II. 1. 8. — alicui de aliqua re. Eun. III. 1. 41. — aliquem alicui. Adelph. IV. 3. 17. Orat; confitetur; purgat. Phorm. V. 8. 46. Purgando corrigere peccata. Hec. II. 2. 12. Dixit te sibi purgatum. Hec. V. 4. 31. Pisces *purgare*. Adelph. III. 3. 22.

Pura oratio. Heaut. Prol. 46.

Puto.) Dum hæc puto, 3: cogito. Eun. IV. 2. 4. Id nihil puto, i. e. nibili æstimo. Heaut. V. 1. 27. *Putare* sibi quid primum (palmarium) Adelph. V. 4. 4. Eun. V. 4. 8. *Putare* quem lapidem, non hominem. Hec. II. 1. 17. Rectè putas. And. I. 1. 114. Si aliter putas. Adelph. IV. 3. 12. Bene putas. Eun. IV. 7. 43. Sibi me pro ridiculo, ac delectamento putat. Heaut. V. 1. 79. Fortunatum *putare* quid. Adelph. I. 1. 18. Rem ipsam putasti. Phorm. IV. 5. 6. Neque id putabit, pravum an rectum fiet, quod
N n n n n
petet.

petet. Heaut. III. 1. 76. i. e. non spectabit, nullam ejus rationem habebit, Σέλ. Hanc nunc etiam á παρ' αὐτῆς, edr fara ad πρὶ, hvar 10. Dictum puta And. I. 1. 2. Aetate — minus peccatum putem? Phorm. V. 8. 33. Magis — putes, ita rem esse. Heaut. V. 1. 16. Aliquis forsitan me putet non putare hoc verum. And. V. 1. 5. Rem ipsam putemus. Adelph. V. 3. 10.

Pyrrhus (Epirotarum rex). Eun. IV. 7. 13.

Pyrriffare. Heaut. III. 1. 48.

Q.

Qua. Adverb.) Fieri potest, ut ne quâ exeat. Adelph. IV. 4. 16.

Quadrupedem constringere quem. And. V. 2. 24. *West-erbovius docet*, Κυρῶνισμὸν vocasse Atticos id genus supplicii, quo colla servorum cippis pessum incurvabantur, ut quadrupedum praeberent speciem. Idem non adeo commodè adducit istud Suetonii in Nerone cap. 48. Ita quadrupes per angustias effossa caverna receptus.

Quarito.) Te ipsum quarito. Adelph. I. 2. 1. *conf.* III. 2. 23. *Quaritare*, i. e. instanter sciscitari. Eun. III. 3. 17. Lanâ ac tela victum quaritans. And. I. 1. 48.

Quarere consilium. And. IV. 2. 19. Quid quaris? intendis. Heaut. I. 1. 10. — tibi? Eun. III. 5. 8. Hoc cine quæstisti? Heaut. V. 4. 6. Quid sibi hic vestitus quærit? Eun. III. 5. 10. Quarere uxorem filio. And. II. 3. 24. Quæreret alium virum. Phorm. II. 1. 67. Quære, qui respondeat. Eun. IV. 7. 40. Suspicionem ex aliquo quærere. Heaut. V. 2. 41. Hunc — vinci, quære rem. Adelph. III. 4. 36. Quære, parce. Adelph. V. 3. 27. *conf.* Heaut. I. 1. 87. Adelph. V. 4. 15. Quarere sibi amicum. Hec. V. 1. 19. — aliam copiam. Heaut. V. 1. 54. Malo salutem quærere. Adelph. III. 2. 2. Facile victum quærere. Eun. II. 2. 30. Victum volgo quærere. Heaut. III. 1. 38. Sermonem quærere Eun. III. 3. 10. Quarere in malo crucem. Phorm. III. 3. 11. Quærendo investigari. Heaut.

Heaut. IV. 2. 8. *Sibi laudem ire quæsitum.* Heaut. II. 3. 74. *Satis quæsitum mihi istuc est.* Phorm. V. 3. 28.

Quæso.) Deos quæso, ut. And. III. 2. 7. Adelph. II. 4. 11. III. 1. 11. III. 4. 45. Quæso ut liceat. Eun. III. 2. 13. Quæso ut serves. Hec. V. 2. 20. Quæso ut mecum eas. Adelph. IV. 3. 7. Bona verba quæso. And. I. 2. 35.

Quæstus.) Isti fuit generi quondam quæstus. Eun. II. 2. 15. Is quæstus est multo uberrimus. Ibid. vers. 22. Nomen quæstus *mulieri obstat.* Hec. V. 1. 8. Quæsti gratiâ. Hec. V. 3. 38. *Mulier quæstum occipit.* And. I. 1. 52. *conf.* Adelph. II. 1. 52. — *quæstum facit.* Heaut. IV. 1. 27. — *ex eo quæstu.* Hec. V. 1. 29.

Quam. *Conjunctio varii usus.* 1) *Comparisoni interveniens.* Nihil est quod malim, quam. Adelph. III. 2. 13. Quamvis causam hunc suspicari, quam ipsam veram, malo. Hec. IV. 1. 25. Nihil plus agas, quam si &c. Eun. I. 1. 18. Thais, quam ego sum, majuscula est. Eun. III. 3. 21. Quidvis potius, quam. Heaut. III. 1. 60. Prius proditurum te tuam vitam, & prius pecuniam omnem, quam &c. Ibid. 71. Hic mihi quanto plus nunc sapit, quam egomet mihi! Ibid. 101. Omnia prius experiri, quam armis, decet. Eun. IV. 7. 19. Satius est, quam. Heaut. V. 2. 16. Adelph. II. 2. 27. Quanto satius est te, id dare operam, qui —, quam id loqui? And. II. 1. 8. Qui minus, quam —? Eun. V. 8. 3. Quam, *pro, potius quam, nonnulli capiunt,* Eun. Prol. 2.

2) *Quam, Superlativis additum intendit significationem.* Quam maxime. And. V. 1. 4. Quam maxime unam facere familiam. Adelph. V. 8. 3. Te redimas quam queas minimo. Eun. I. 1. 29. Quam minima in spe fides erit, tam facillime &c. Heaut. V. 2. 44. Quom minimo pretio. Hec. I. 2. 12. Tute scis, quam intimum habeam te. Eun. I. 2. 47.

3) *Quam, Sequenti Adjectivo gradus positivi.* Velle — ostendi, quam sis callidus. And. I. 2. 27. Vide, quam iniquus sis. And. V. 1. 6. Deambulatione quam non laboriosa. Heaut. IV. 6. 3. Quam multa injusta — sunt moribus! Heaut. IV. 7. 11. Quam severus! Heaut. V. 3.

3. 21. Quam uterque est similis sui! Phorm. III. 2. 16.
 Quam scitum est, —! Phorm. V. 4. 2. Quam aetate integra! Eun. III. 2: 20. Scin' quam fretus? Eun. V. 9.
 33. Minuit significationem in hisce duobus: Nec clam te est, quam illi utracque res nunc utiles fient. And. I. 5. 51.
 Me hospitem lites sequi, quam hic mihi sit facile atque utile, aliorum exempla commonent. And. IV. 5. 16.

4) Quam, *Sequente Verbo*. Quam vellem! And. II. 2. 26. Quam gaudeo! Adelph. III. 3. 90. Quam timeo, quorsum evadat! And. I. 1. 100.

5) Quam, *Sequente Adverbio*. Quam familiariter. And. I. 1. 109. Quam facile, 3: *admodum facile*. And. IV. 2. 8. Adcurrit ad me, quam longe quidem. Eun. II. 3. 43. Quam dudum. Quam pridem. And. V. 2. 9. Eun. IV. 4. 30. III. 3. 11. Quam mox irruimus? Eun. IV. 7. 18. Provisam, quam mox &c. Adelph. V. 6. 1. Exspecto, quam mox &c. Phorm. IV. 3. 1.

6) Quam, *Præcedente Tam aliisque voculis*. Id nobis tam flagitium est, quam illa non facere nobis. Adelph. III. 3. 68. Non tam ipso dono (*lata est*), quam abs te datum esse. Eun. III. 1. 3. Non verbis dici potest tantum, quam re ipsa navigare incommodum est. Hec. III. 4. 3. Turbent porro, quam velint, *ubi Tantum subauditur*. Hec. IV. 4. 11. Secus quam dignum est. Phorm. II. 3. 91.

Quamobrem ei proximus sum? Phorm. II. 3. 71. Mitxit herus me ad uxorem tuam. An. Quamobrem? Phorm. V. 3. 15. Ubi, quamobrem adveneris, resciscent. Hec. V. 2. 24. Is, quamobrem huc veneram, 3: *propter quem*. Adelph. III. 3. 81. Invenerit aliquam causam, quamobrem &c. And. II. 3. 8. Ea causa, quamobrem hæc faciunt. And. V. 1. 18. *conf.* Eun. V. 6. 31. Hec. IV. 4. 74. Quamobrem id faciam, vera causa est. Heaut. II. 3. 95. Multæ sunt causæ, quamobrem &c. Eun. I. 2. 65. Nihil satis firmi video, quamobrem &c. Heaut. II. 3. 96. Nihil reperio, quamobrem lauder tantopere. Adelph. IV. 3. 1.

Quamprimum hoc me libera miserum metu. And. II. 2. 14. Istum — quamprimum absolvitote. Adelph. II. 4. 18. Ut hoc quamprimum, quidquid est, certum sciam.

sciam. Hec. III. 1. 44. Cesso adire quamprimum senem?
Phorm. II. 1. 55.

Quamquam, *sequente* Verumtamen. Eun. I. 2. 92 & 93.

Quamquam, *non sequente* Tamen. Adelph. II. 1. 5.

Quamquam injurium est. Ibid. vers. 51.

Quamvis, *quantumvis*. Adelph. II. 4. 15.

Quando, *Cum, postquam*. Quando eum quæstum occeperis. Adelph. II. 1. 52. *conf.* Hec. IV. 3. 13. Si

quando. Eun. III. 1. 14 47. 51. Ne quando. Ibid. 60.

Quando, *quoniam, siquidem*. Ibid. 57. Adelph. III. 2. 50.

III. 3. 81 & 83. V. 4. 24. Hec. III. 5. 27 & 62. Phorm.

V. 8. 45. *aliàs passim*.

Quandoquidem, *Quia, quoniam*. And. III. 2. 7. III.

5. 2. Eun. II. 3. 82. Phorm. II. 3. 58. Adelph. V. 8. 33.

alibi.

Quanto satius est, te id dare operam, qui. And. II. 1. 7.

Hoc tute melius quanto invenisses! Eun. III. 1. 63. Quan-

to magis magisque cogito. Eun. III. 3. 1. Quanto mi-

nus —, tanto magis. Eun. V. 9. 23. Quanto diutius

abest, magis cupio tanto, & magis desidero. Heaut. III.

1. 15. Quanto tuus est animus natu gravior, ignoscen-

tior. Heaut. IV. 1. 32.

Quantum.) Incredibile est, quantum herum anteeo sa-

pientia. Phorm. II. 1. 17. Quantum potes. And. V. 2. 20.

Ubi deesse, Tantum, *statuit Westerbovius, quoniam Plau-*

rus id exprimit. Aul. I. 2. 41.

Me rursum quantum potero, tantum recipiam., Sic

Eun. II. 3. 85. Phorm. IV. 3. 69. Adelph. III. 2. 52.

IV. 5. 66. Quantum potest. *sensu simili*. Eun. V. 1. 10.

Phorm. V. 7. 3. Adelph. IV. 7. 25. V. 7. 11. Cognita

est, quantum audio hujus verba. Heaut. IV. 3. 4. *conf.*

And. II. 5. 12. Quantum ego illum vidi, nonnihil timeo,

ne. Eun. IV. 1. 1. Ab Andria est ancilla hæc, quantum

intelligo. And. IV. 4. 17. *conf.* I. 3. 2. Quantum —

conjecturam cepimus. Heaut. II. 3. 25. Ego quantum

suspicio, ad virginem animum adjecit. Eun. I. 2. 62.

Quantusvis.) Videtur esse quantivis pretii. And. V. 2.

15. *Ubi Donatus*: "Scite locutus est. Sed interest inter

quamvis & QUANTIVIS [corr. Cujusvis & QUANTIV. aut,

N n n n n 3

Quod.

Quodvis & QUANTUMVIS.] nam alterum contemtionis, alterum laudis. „ Westerbovius componit Plaut. Epid. III. 3. 29.

Habes servum graphicum, & quantivis pretii, Perf. IV. 4. 73.

Nomen atque omen est quantivis pretii, Contra. Trin. IV. 2. 80.

— vir minimi pretii.

Quantus.) Tu quantus quantus, nihil nisi sapientia es. Adelp. III. 3. 4. Quanta quanta hæc mea paupertas est. Phorm. V. 7. 10. Viden' tu illum — quantas copias adducere? Eun. IV. 6. 17. Ubi Quantas insolenter possum est, pro magnas. Quantum operis i. e. quam parum. Heaut. I. 1. 20. conf. supra Quam n. 3. Ut te — omnes Dii, Deæque, quantum est, &c. i. e. quotquot sunt. Heaut. IV. 6. 6. conf. Phorm. V. 6. 13. Emit! — quanti? Eun. V. 6. 14. conf. Adelp. II. 2. 41. A me argentum, quanti est, sumito. Adelp. V. 9. 20. Te redimas — quam queas minimo; si nequeas paulolo, at quanti queas Eun. I. 1. 30. Quanti est sapere! Eun. IV. 7. 21. Quantum tibi opis Dî dant. Heaut. III. 3. 31.

Quapropter, Adverb.) Quapropter? Cl. Quia enim &c. Heaut. III. 3. 31.

Quapropter, Conj.) Credo te nonnihil mirari, quid sit, quapropter &c. Hec. V. 1. 6. Qua me propter. Tmesti. Hec. III. 3. 4.

Quasi tu dicas factum id consilio meo. And. II. 2. 22. Requiescere ubi volebat, quasi. nostin'? Gn. Scio: quasi ubi &c. Eun. III. 1. 15. 16. Adsimulabo, quasi. Eun. III. 2. 8. Quasi vero paulum intersiet. Eun. IV. 4. 18. Quasi istuc! Eun. IV. 6. 7. Proinde quasi. Heaut. I. 1. 13. conf. Phorm. II. 3. 35. Quasi talenta ad quindecim. Iud. 93. Ita res hæc est nunc, quasi cum. Heaut. II. 3. 77. Ita vita est hominum, quasi quum. Adelp. IV. 7. 21. Adeo —, quasi. Heaut. V. 1. 12. Me pueris relinquunt quasi magistrum Phorm. I. 2. 22. Quasi non hoc sit maximum. Adelp. V. 8. 18.

Quasi cum dono foras. Eun. II. 7. 66.

Que.)

Que.) Idque adeo metuens vos celavi. And. III. 4. 6. Est durus, præter æquumque & bonum. Adelph. I. 1. 39.

Quo.) Ego me in pedes, quantum queo. Eun. V. 2. 5. Non queo (sc. *currere*). Hec. III. 4. 29. Prorsus jam tacere non queo. Hec. IV. 4. 51. Minus queo — quum me dignum est. Phorm. V. 3. 4. Pectore consistere nihil consilii quit. Adelph. IV. 4. 4. Ubi non quit pati. Hec. I. 2. 108. Ut quimus, ajunt, quando ut volumus non licet. And. IV. 5. 10. Meritus de me est, quod queam, illi ut cominodem. Hec. V. 1. 33. Verëor, vim ut queas ferre. And. I. 5. 42. Forma in tenebris nosci non quita est. Hec. IV. 1. 57.

Queror.) Quid clamem, aut querar? Adelph. V. 3. 3.

Qui. Quis. Que. Qua. Quod. Quid.) Non qui argumentum narret, sed qui — respondeat. And. Prol. 6. *Ubi Qui*, pro quod is l. ut is, ponitur. Nisi tamen, ex vulgari sententia, sextus casus est, & Qui positum pro Quo: ut. *Quomodo autem, & qua cum Ellipsi*, Qui & Quo hoc sensu usurpentur, docet Perizonius ad Sanctii Minerv. Lib. IV. c. 4. n. 69. Ita tum discedo ab illo, ut qui se neget &c. pro, ut is se. And. I. 1. 121. Cognosti, qui siem, & qualis; Barbari dicerent, quis. And. III. 4. 7. *conf.* Adelph. IV. 7. 5. Quem ego — rogem, qui hic neminem — videam. And. IV. 4. 11. Qui, pro Cum ego, hic eleganter adsciscit sibi *Conjunctivum*. „ Nescio qui senex. And. V. 2. 14. Qui hic ornatus est? Eun. III. 4. 8. Qui color, nitor, vestitus —! i. e. quam insignis. Eun. II. 2. 11. Tu indignus, qui faceres, & ut eam (contumeliam sc.) faceres. Eun. V. 2. 27. Facis injuriam illi, qui non abstineas manum, pro, quod tu non abstines, l. cum tu non abstineas &c. Heaut. III. 3. 4. Te miror, qui — scias, & cum tu scias. Heaut. V. 1. 24. Quemnamne animo tam — leni putas, qui (i. e. ut is) patiatur &c. Ibid. 40. Ego mihi cesso, qui non (i. e. cum non) humerum hunc onero pallio. Phorm. V. 6. 4. Quis, pro aliquis, quisquam. And. I. 2. 21. I. 5. 23. Eun. Prol. 4. II. 2. 21. III. 3. 5. Phorm. II. 1. 43. Quis videor? And. IV. 2. 19. Itane idoneus tibi videor esse, quem &c. i. e. ut me. And. III. 2. 13. Restitue, in quem me accepisti

pisti locum. And. IV. 1. 58. *pulcher Hellenismus*, pro, in eum locum in quo &c. *Mss. Bodl. Græv. Edd. Junt. 1505 & 1563. item Mediol. Faernus ex Libris Antiquis, & Euphrasius*, legunt: Restitue, quem a me accepisti locum. *observante Westerhovio*, qui cum hac Lectione convenire ait *Paraphrasin Donati*, nempe: „Omnia mihi integra & salva redde, qualia tibi tradidi consulturo, vel cum nihil promississem patri:„ Porro ex *Mss. Leidenisium uno affert*: Quo me accepisti loco. *Hiscæ tamen Lectionibus vulgatam præstare censet*. Quis, pro, quibus. And. IV. 1. 6. Quæ solet quos spernere! Heaut. II. 3. 122. 3: *quam præclaros, non quoslibet, ut capit Minellius*. Quum venit mihi in mentem, quæ sim. Hec. V. 1. 7. Quæ sit ejus ætas, vides. Heaut. III. 2. 44. Quæ ista est pravitas, quæve amentia est? Heaut. V. 2. 20 & 21. Si qua (*puella*) est habitior paullo. Eun. II. 3. 23. Ne quam faciam — fallaciam 3: *ne ullam*. And. I. 3. 7. *add. Heaut. V. 1. 54. Eun. V. 5. 21*. Quam ibi miseriam vidi! 3: *quantam*. Adelph. V. 4. 13. Hac — causa, qua dixi tibi. Heaut. I. 1. 35. Qua via te capient, eadem — capi. Hec. I. 1. 16. Quas credis esse has, non sunt veræ nuptiæ. And. I. 1. 20. *Syllepsis. Donat.* Quibus nunc sollicitor rebus! 3: *quam ingentibus curis*. Adelph. I. 1. 11. Si quid est, quod restet, 3: *si quicquam*. And. V. 6. 17. Nihil est Thaïde — dignius, quod ametur. Eun. V. 9. 22. Quod ad illum attinet potissimum. Adelph. III. 1. 9. Quod hoc genus est? Hec. II. 1. 1. Vacivom tempus ne quod (3: *ne ullum*) duim mihi laboris. Heaut. I. 1. 38. Nescio, quod magnum malum me celas. Hec. III. 1. 39. *add. Phorm. I. 4. 16*. Quo jure, quaque injuriâ, And. I. 3. 9. Quæ in rem tuam sint, ea velim facias. Phorm. II. 4. 9. Sua quæ narrat facinora! 3: *quot & quanta*. Heaut. II. 1. 8. Moneo, quæ possum 3: *quæcunque*. Adelph. III. 3. 73. Quid est, quod me velis? And. I. 1. 18. Quid ita? Eun. II. 3. 74. IV. 4. 58. Heaut. III. 3. 49. Quid videtur hoc tibi mancipium? Eun. II. 2. 42. i. e. *quale*. Quid agis? *Formula perturbati, l. reprehendentis*. And. I. 1. 107. *conf. Adelph. I. 1. 35*. Quid ago? *Formula dubitandi*. Heaut. II. 3. 107. Phorm. II. 4. 7. Si tibi quid feci, quod placeat. And. I.

I. 1. 14. Ne quid nimis. Ibid. 35. Nisi quid Dî respi-
ciunt. And. IV. 1. 18. Quid agit (sc. amica)? i. e. quo-
modo se habet? And. I. 5. 32. Quid agitur. *Formula quaerendi de statu alterius.* Eun. II. 2. 40. III. 2. 3. Phorm.
IV. 3. 5. Adelph. V. 5. 2 & 4. Quid narras! *Mirantis.*
Adelph. III. 4. 2. Phorm. I. 2. 86. Quid ais! *Formula admirantis cum indignatione.* And. II. 1. 1. *plura vid. in*
Ajo. Quid me faciam, certum non est. Adelph. IV. 4. 2.
adi Facio. Quid designavit! 3: *quantum flagitium.* Adelph.
I. 2. 7. Magnum nescio quid necesse est evenisse. Hec.
III. 1. 24.

Quid, *sequente genitivo.* Quid hoc morbi est? Eun.
II. 1. 19. Quid istuc ornati est? Eun. II. 2. 6. Quid
hoc hominis! Eun. III. 4. 8. *conf.* V. 1. 17. Quid turbæ
est apud forum! Quid illic hominum litigant (*Legitur &*
Litigat. Donat.)! And. IV. 4. 6. i. e. *quantus tumultus,*
& quanta multitudo. Quid tu hominis es? Heaut. IV. 8. 7.
Quid mulieris uxorem habes? Hec. IV. 4. 21. i. e. *Quid*
negotium hominis, ac mulieris, ut censet Perizonius ad Sanct.
Minerv. Lib. IV. 4. 82. Potest tamen non incommode,
ad rō Quid subaudiri; genus. Quid istuc verbi est?
Phorm. II. 2. 29. Ne quid sit hujus, oro. Hec. III. 2. 3.

Quid, *Propter quid, Quare.* Quid verbis opus est?
And. I. 1. 72. & 138. Eun. IV. 2. 4. Phorm. I. 2. 25.
& 50. Lætus est, nescio quid. And. II. 2. 3. *conf.* Eun.
III. 5. 7. V. 9. 4. Quid tu es tristis? Eun. II. 3. 12.
Adelph. I. 2. 2. Quid veniam? And. IV. 2. 29. Quid
tu Athenas? And. V. 4. 4. Quid stas? Quid stanius?
Eun. III. 2. 6. & 12. Quid huc reditio est? quid vestis
mutatio? Eun. IV. 4. 4. Quid taces? Quid obticuiisti.
Eun. I. 2. 8. Heaut. V. 1. 65. Quid ego te laudem?
Adelph. II. 3. 3. Quid lacrimas? Adelph. IV. 5. 45.
Hec. III. 2. 20. Quid exanimatus es? Hec. V. 3. 27.
Quid illic tam diu — commorabare? Phorm. IV. 1. 6.
Quid ad me ibatis? Phorm. V. 7. 8. Quid ita? *vid. su-*
pra in Qui.

Quid istic? Quid istuc? *Formula invitè concedendi.*
Quid istic? Eun. I. 2. 91. Heaut. V. 1. 9. & 20. Adelph.
V. 3. 33. Quid istuc? And. III. 3. 40. Eun. II. 3. 96.
Adelph. I. 2. 13. III. 2. 52. Quod,

Quod, *Propter quod.*) Est quod succenset tibi. And. II. 3. 17. Quid est, quod sic gestis? Quid est, quod lætus sis? Eun. III. 5. 10. & II. Numquid est, quod opera mea vobis opus sit? Phorm. III. 3. 21. *add.* And. IV. 3. 23. Hoc aliud est, quod gaudeamus. Eun. 5. 9. 11. Quod veni, eloquar. Heaut. Prol. 3. Nihil — est, quod vereare. Heaut. I. 2. 1. *conf.* Heaut. IV. 7. 6. Phorm. II. 3. 14. Est quod me transire ad forum oporteat. Hec. II. 2. 31. Quod me accusat —, sum extra noxiam. Hec. II. 3. 3. Quod illum, infimulas durtum, id non est. Heaut. I. 2. 30. *Sed potest hic esse majuscula Ellipsis, ita supplenda: Quod attinet ad id negotium l. crimen, secundum l. per quod infimulas &c. Consule Perizonium ad Sanct. Minerv. Edit. Amstelod. 1714. pag. 126. 127.*

Qui, *ut.*) Te id dare operam, qui — amoveas. And. II. 1. 7. Facite —, qui detur tibi. Ego id agam, mihi qui ne detur. *Ibid.* 34. & 35. Orationem sperat invenisse te, qui &c. And. II. 4. 5. *potest tamen hic esse Ablativus antiquus pro qua, quomodo & And. Prol. 6. conf. Plaut. Amph. I. 1. 105 & 263. Huic demus, qui fruatur. Adelph. V. 8. 27. hic etiam manifeste Qui est Ablativus, & sic vera est ubicunque ut significat.*

Qui, *Quomodo.*) Qui scire posses? And. I. 1. 26. *conf.* II. 1. 20. III. 3. 23. & 43. Id qui (sc. fiat), nescio. Heaut. V. 2. 5. Qui istuc? Qui dum? Eun. I. 2. 41. II. 2. 42. Hec. III. 1. 39. Qui est cognata (mibi)? Phorm. II. 3. 51. *conf.* Phorm. I. 2. 80. Qui vocare? Adelph. V. 6. 3. *quamquam non est ita certum Ablativum potius hic esse quam Nominativum. Plaut. Mil. II. 5. 26. Quis igitur vocare?*

Quia) Si id succenset, quia non &c. And. II. 3. 2. Eone —, quia? Eun. III. 1. 25. An eo fit, quia? Heaut. III. 1. 99. Ego hoc, quia — jusseras, eo coepi. Heaut. IV. 4. 38. *conf.* Adelph. IV. 5. 64. Quia enim. *Ibid.* 52. Hec. III. 1. 31. Phorm. II. 2. 8. Quippe quia. Heaut. III. 2. 27. Sane, quia vero hæ mihi patent semper fores. *Ironia.* Eun. I. 2. 9. Ideo, quia. Hec. II. 1. 21. Si ea est causa, quia. Hec. II. 2. 14.

Quicum, *vel* Quocum. *vid.* Cum.

Qui.

Quicumque, per *Tmesin* adbibetur: Cum quibus erat cumque una. And. I. 1. 36. Quæ meo cumque animo lūbitum est facere I. 5. 28.

Quidam.) Neque tibi obstat, quod quidam facit. Eun. III. 2. 30. *Ubi* quidam ponitur pro certa persona, non tam contentus causā, quam quod non expedit apertius loqui. Hic quamdam noram, cujus vir uxorem. Phorm. V. 7. 28. Habet patrem quemdam avidum. Heaut. III. 2. 15. *Ubi Westerbovius:* Pronomen *Quidam* eleganter in re singulari notanda usurpatur. Cic Fam II. 4. Est enim tibi gravis adversaria constituta, & parata incredibilis quædam expectatio. Hæc ille. Mibi quidem id Quemdam hic adbibitum videtur contentus causā, quod & ex sequentibus epizetis colligere est. *Quidam*, de persona tenui & obscura. Adelph. IV. 5. 11. & 13. Paululum quiddam (sc. feci). Eun. V. 2. 17. de stupro.

Quidem) Sane quidem. And. I. 2. 24. Mea quidem hercle certe in dubio vita est. And. II. 2. 10. add. Phorm. I. 3. 12. Aequè quidquam nunc quidem sc. quam antea, quam soleo, h. e. nihil. West. And. II. 6. 3. Non eam? ne nunc quidem, cum —? Eun. I. 1. 1. Ne hoc quidem tacebit Parmeno. Eun. I. 2. 49. Quam longe quidem. Eun. II. 3. 43. Ne noram quidem. Eun. III. 3. 5. conf. Eun. IV. 3. 22. Heaut. V. 1. 23. Phorm. II. 3. 65. Me quidem scio fecisse sedulo. Heaut. II. 4. 16. i. e. *saltem* i. quod ad me attinet. add. Adelph. I. 1. 40. V. 7. 1. V. 9. 2. Istæc quidem contumelia est. Heaut. III. 3. 5. Optumam quidem mulierem. Sv. Et quidem (i. e. imo etiam) tuo nepoti primam nuptiam dedit hæc. Adelph. V. 9. 16. Satin' omnia ex sententia. De. Vellem quidem. Phorm. II. 1. 27.

Quidnam. vid. *Quisnam.*

Quidni.) Novistin' Pa. Quidni? Eun. II. 3. 26. conf. Adelph. IV. 2. 31. Mutus illico? Gn. Quidni esset? Eun. III. 1. 28.

Quidquid. vid. *Quisquis.*

Quiesce Heaut. IV. 3. 2. 3: *Tempera gaudio tuo.* Sic: Phorm. IV. 3. 65. pro, *Tempera iracundiam tuam.* Quiescas. And. III. 4. 19. i. e. mea diligentia fructus, esto securus. Et Donatus observat, *Conjunctivum esse pro Imperativo,*

rativo, ne injuriosum videatur. Quiessem. Quiesset, pro, Quievisssem, &c. And. III. 4. 25. IV. 2. 8. Quibus quidem quam facile poterat quiesci, si &c. And. IV. 2. 8. i. e. A quibus nuptiis, quæ nunc nos omnes perturbant adeo & sollicitant, quam facile potuerat esse quies, si &c. Perizon. ad Sanct. Minerv. III. 3. 116.

Quietus esto. Phorm. IV. 5. 1. Sex ego te — hos menses quietum reddam. Eun. II. 2. 46. *o: orium tibi conciliabo.*

Quin, *vocula hortantis, cum Imperativo, pro sed. Quin tu uno verbo dic. And. I. 1. 18. conf. II. 2. 9. Phorm. II. 3. 3. III. 2. 1. V. 7. 42. Adelph. IV. 1. 17. IV. 2. 4. Quin taces? And. II. 3. 25. Corruptio est silentium præcipientis, de eo duntaxat, ne timeat de nuptiis, id est, esto securus. nam tacere securi est. Donat. Conf. Heaut. IV. 7. 4. Phorm. I. 4. 32. Quin jam habeo. And. IV. 2. 21. i. e. Immo, atqui, sed. Sic Heaut. IV. 3. 23. IV. 4. 15. V. 1. 71. Adelph. IV. 7. 16. Quid causæ est, quin proficiscar, &c.? And. III. 4. 21. i. e. quo minus, quod non, quo non, ut non. conf. Eun. V. 2. 3. 20. V. 9. 62. Heaut. IV. 2. 8. IV. 5. 14. Adelph. III. 1. 7. Hec. IV. 2. 12. Nemo ad te venit, quin *o: qui non. Hec. I. 1. 11. Vostrarum nulla est, quin &c. Hec. II. 1. 43. o: quæ non. Nihil est, quin — possit depravari, o: quod non. Phorm. IV. 4. 17. conf. Heaut. I. 2. 19. Nec mora ulla est, quin. And. V. 6. 7. add. Adelph. II. 1. 17. Nequeo, quin lacrumeni. Hec. III. 3. 25. Hic non dubitat, quin &c. i. e. quod sis negaturus. And. II. 4. 2. conf. Adelph. V. 9. 19.**

Quingenri.) Plus quingentos colaphos infregit mihi. Adelph. II. 1. 46.

Quippe, *pro nam. Phorm. II. 3. 15. Heaut. II. 4. 9. Quippe quia. Heaut. III. 2. 27.*

Quis tu es? Quis mihi es? And. IV. 1. 11. *Prius ad dignitatem refertur. Posterius ad necessitudinem, id est, frater, aut cognatus. Monente Donato Ibid. Plura de Quis pete supra in Qui.*

Quisnam exit? Eun. III. 4. 7. Quonam in loco sunt res — meæ? Phorm. III. 1. 9. Quodnam ob factum? Adelph. V. 9. 4. *conf. Heaut. V. 2. 3. Num quidnam* *o: ali-*

aliquid) amplius tibi cum illa fuit? And. II. 1. 21. *conf.* Eun. II. 2. 41. Heaut. III. 1. 29. Adelph. II. 4. 1. Hec. II. 2. 25. Quidnam est, quod sic video timidum — Ge- tam? Adelph. III. 2. 7. Quidnam ille commotus venit: *quamobrem*? Phorm. I. 4. 6. *add.* And. I. 4. 7.

Quispiam.) Quid si hoc quispiam voluit Deus? Eun. V. 2. 36. An narremus cuipiam? Adelph. III. 2. 38. Ex huiusmodi re quapiam. Eun. V. 2. 34. Num illi molestæ quidpiam hæ sunt nuptiæ? And. II. 6. 7. Si remittent quidpiam — dolores. Hec. III. 2. 14.

Quisquam.) Si quisquam est, qui placere se studeat —, in his &c. Eun. Prol. 1 & 3. Nemo — quisquam. Eun. II. 1. 21. V. 9. 2. Nemo illorum quisquam. Hec. I. 1. 10. Ut usquam fuit fide quisquam optima. Adelph. II. 1. 7. Neque fratrem homo vidisse se sjebat quisquam. Adelph. IV. 6. 5. Nec, qui eam respiciat, quisquam est. Adelph. V. 8. 9. Ut unus hominum te vivat nusquam quisquam blandior. Hec. V. 4. 21. An quisquam usquam gentium est aequè miser? Hec. III. 1. 13. Numquam ita quisquam &c. Adelph. V. 4. 1. Hunc — nostrarum numquam quisquam vidit. Illarum neque te quisquam novit. Eun. IV. 4. 11. II. 3. 82. *Utrobique* id *Quisquam est generis femi- nini. consulas etiam* Donatum ad Adelph. IV. 4. 24. *add.* Plaut. Prolog. Poenuli v. 107. Numquam cuiquam no- strum verbum fecit. And. I. 2. 7. En unquam cuiquam &c. Phorm. II. 3. 1. Quis homo — unquam vidit — quemquam &c.? Eun. V. 5. 19. Neque eum quemquam esse arbitror. Hec. V. 3. 7. *non credo eum existere.* Ni- hil videtur mundius, nec magis compositum quidquam, (*sc. meretricibus dum foris sunt*). Eun. V. 4. 13. Nihilne in mentem venit? Cr. Numquam quidquam. Adelph. IV. 1. 13. *conf.* II. 3. 4. Eun. V. 7. 1. Hic tibi nihil est quidquam incommodi. Hec. III. 3. 4. *conf.* Phorm. II. 1. 20. And. I. 1. 64. Eun. V. 2. 45. Adelph. III. 3. 12. Phorm. I. 2. 30. Aequè quidquam nunc quidem (*sc. nar- ro*). And. II. 6. 3. *Fac. Perizonius ad Sanct. Minerv. I. 13. [pag. 92. Ed. Amst. 1714.] vim hujus responsi ex longa ellipsi petendam censebat, atque adeo verba ita supplenda, quasi respondisset servus: Nunc quidem aequè quidquam narro,*

narro, ac narro tunc, quando nihil narro. *Nisi tamen fortasse seu floccum de veste ostendendo, seu digitis crepitando, aliove gestu hæc loquutus est servus; quando sermo ejus & clarior & ἐμφατικώτερος erit.* Ex Ms. Pal. secundo citat Pareus, Neque quidquam &c. sensu perspicuo. West respice & supra Quidem. Cui aequè audisti commodius quidquam evenisse? Heaut. IV. 3. 7. Neque declinatam quidquam ab aliarum ingenio ullam reperias (*mulierem.*) Hec. II. 1. 3. Nec gnatus, neque hic mihi quidquam obtemperant. Hec. III. 5. 62. Omnia habeo, neque quidquam habeo. Eun. II. 2. 12.

Quisque.) Pro se quisque sedulo faciebat. Heaut. I. 1. 74. Quorum opera — ino quisque tempore usus est. Adelp. Prol. 21. Ut quisque suum (sc. pater filium) vult esse, ita est. Adelp. III. 3. 45. Quin spolies — quemque nacta sis, ὃ: *quemcumque.* Hec. I. 1. 8. Non tute incommodam rem, ut quæque est, in animum inducas pati? Hec. IV. 2. 27. i. e. *qualiscunque qualibet nostrum duarum est sc. ego mater, & illa uxor tua.* alluditur ad ea quæ prædixerat Pamphilus vers. 25. & 26. Anna Fabra hujus loci expositione parum gratificatur suo sexui.

Quisquis es, sine me. Adelp. III. 2. 23. *conf.* Phorm. I. 4. 19. Quæquæ fors fortuna est. Hec. III. 3. 26. Nisi, quidquid est, volo scire. Adelp. I. 1. 73. *add.* Eun. III. 4. 10. V. 6. 20. Quidquid hujus factum est. *Ibid vers.* 10. Quidquid id est, quod reliquit, profuit. Hec. III. 5. 13. Quidquid hujus feci. Eun. I. 2. 122. *conf.* V. 9. 40. Heaut V. 2. 8. Quoquo pacto. Eun. V. 9. 53.

Quivis.) Per alium quemvis ut daret. Heaut. III. 1. 61. Cedo quemvis arbitrum. Adelp. I. 2. 43. *Vir* in quovis loco paratus. And. IV. 3. 3. Abs quivis homine. Adelp. II. 3. 1. Quovis illos tu die reduces. Adelp. V. 3. 43. Una harum quævis causa. And. V. 4. 1. Quamvis causam —, quam ipsam veram. Hec. IV. 1. 25. Quidvis satis est, dum vivat modo. Heaut. IV. 1. 28. ὃ: *Utrumque* (i. e. *quamquam misere & turpiter*) vivat filia, perinde est, dummodo servetur. *Westerbovius* advocat Plaut. Mil. III. 1. 155. Quidvis oneris impone. And. V. 3. 26. *conf.* Phorm. V. 3. 29.

29. Quidvis cupio, dum ne. And. V. 3. 31. Quidvis potius, quam. Heaut. III. 1. 60. *conf.* IV. 3. 13.

Quo, *Adverb.*) Vide quo me inducas And. II. 3. 25. Quo nunc — intendam? And. II. 2. 9. Sine me pervenire, quo volo. Eun. I. 2. 44. Quo redactus sum! Eun. II. 3. 7. Abi hinc, quo dignus. Eun. IV. 3. 9. Vide sis, ne quo hinc abeas longius. Heaut. I. 2. 38. Ibi tuæ stultitiæ erit — quo in testum te receptes. Heaut. V. 2. 14. & 15. Illuc, quæso, redi, quo coepisti. Adeiph. II. 1. 36. Pergam, quo coepi, hoc iter. Hec. I. 2. 119. Quo evadat, vide. Phorm. I. 2. 61. Quo evadet hodie? Phorm. IV. 3. 21.

Quo, *Conjunct. Ut.*) Quo fiant minus (*nuptiæ*). And. I. 2. 26. *o: ne fiant.* Adjuta me, quo id fiat facilius. Eun. I. 2. 70. Quo magis diceret (*sc. pulchram esse virginem*), nihil aderat &c. Phorm. I. 2. 54. Dabo, quo magis credas. Phorm. V. 6. 38.

Quo, *Quod.*) Non quo quemquam plus amem —, eo feci. Eun. I. 2. 16. Neque eo nunc dico, quo. Heaut. III. 2. 43.

Quo, *Quare.*) Quo æquior sum Pamphilo. And. II. 5. 18. Per me stetit, quo minus. And. IV. 2. 17. *Potest tamen τὸ Quò minus hic exponi, quod non.* Ne revereatur, minus jam quo redeat domum. Hec. IV. 4. 8.

Quo, *Quanto.*) Quo tu minus scis ærumnas meas. And. IV. 1. 31. Quo magis novi, tanto sæpius. Phorm. II. 2. 14.

Quoad.) Senem quoad expectatis vestrum? Phorm. I. 2. 98. *conf.* II. 4. 22.

Quocunque adveneris. Hec. V. 4. 19.

Quod, *Quia.*) Una harum quævis causa —, vel tu, vel quod verum est, vel quod ipsi cupio. And. V. 4. 1. & 2. Quod mihi videre præter ætatem tuam facere. Heaut. I. 1. 7. Quod filia est inventa? Ch. Non, sed, —, id quod est consimilis moribus. Heaut. V. 3. 16. & 17. Propterea quod And. I. 1. 11. III. 4. 5. Idcirco arcessor, nuptias quod &c. And. IV. 2. 7. Inde adeo, quod. Heaut. I. 1. 2. *Sed potest etiam exponi: Ex eo nimirum tempore, quo, tametsi hoc non probatur Westerhavio.* Quod tibi nunc vir videat.

videatur esse hic, nebulo magnus est. Eun. IV. 7. 15. *Ubi tamen* Quod pro Quamquam vel Quantumvis positum est, aut statuenda Ellipsis, & plene enunciatum foret sic: Quod l. quantum ad id attinet, secundum quod tibi videri possit &c. conf. Heaut. Prol. 16. Adelp. II. 1. 8. τὸ Quod hoc sensu usum habet præcipuum in præoccupandis objectionibus, quas refellere volumus.

Quodni. Quodsi. quando τὸ Quod eleganter πλεονάζει ineunte sententia. Phorm. I. 3. 3. And. I. 5. 23. Heaut. III. 1. 47. IV. 4. 2. Adelp. III. 2. 1. Hec. Alr. Prol. 16. Phorm. I. 4. 24. III. 3. 2. V. 1. 11.

Quod, Quantum.) Quod poteris. Eun. II. 1. 8. & 9. conf. Heaut. III. 1. 7. V. 4. 15. Adelp. III. 5. 1. Hec. V. 1. 33. Quod in te est, Heaut. IV. 4. 8. conf. Adelp. IV. 5. 58.

Quomodo.) Illud (nunc agitur), quomodo minimo periculo id demus. Heaut. III. 1. 67. Ut, quomodo acta hæc sint, sciat. Adelp. IV. 5. 2. Composito factum est, quomodo (i. e. ut ita) hanc habere posset. Phorm. V. 1. 29. Magis sunt, nescio quomodo, suspiciosi. Adelp. IV. 3. 14.

Quonam? sc. loco. Adelp. IV. 2. 38.

Quopiam.) Ituran? — quopiam es? Eun. III. 2. 9.

Quoquam, usquam, ullam in partem.) Cave quoquam ex isto excessis loco. And. IV. 4. 21. Cave — oculos a meis oculis quoquam demoveas tuos. Adelp. II. 1. 16. Edicam servis, ne quoquam efferri sinant. Hec. IV. 1. 50.

Quoque.) Tu quoque perparce nimium. And. II. 6. 24. Bene Quoque, quasi dicat; Cum ille peccet, quod pueriliter succenscat: tu quoque peccas, perparce nimium faciendo sumtum. Donat. conf. Hec. IV. 4. 1. Desponsam quoque esse dicito. Heaut. IV. 8. 26. 3: Non modo petitam in matrimonium, sed etiam &c. Volus quoque hominum fingit scelus. Heaut. V. 1. 14. 3: Hoc ad ceteras ejus calliditates accedit. Quoque etiam. Hec. IV. 1. 28. V. 1. 7. & 35.

Quoquo eam, — me obtundat. Eun. III. 5. 6. Quoquo hinc absportabitur terrarum, certum est persequi. Phorm. III. 3. 18.

Quorsum.) Quam timeo, quorsum evadas! And. I. 1. 100. *Priscianus Instit. Grammat.* Lib. XVIII, legit Evadat. vertitque *Græce*: ὡς δέδοικα, πῶ ἄρα ἀποβάν. Westerhov. Heri — lenitas verebar quorsum evaderet. And. I. 2. 5. Timeo, incertum hoc quorsum accidat. And. I. 5. 29. Curæ est, quorsum eventurum hoc sit. Hec. I. 2. 118. Quorsum nam istuc (sc. narras l. pertinet)? And. II. 2. 24. add. Adelp. I. 1. 20. At nesciebam, quorsum tu ires (sc. istis ambagibus.) Eun. I. 2. 75. Nescio — quorsum eam. Eun. II. 3. 13.

Quot modis contemtus —? And. I. 5. 13. Quot commoditates, vide. And. III. 3. 37. Quot mihi — dixere! Adelp. I. 2. 12. Quot commodas res adtuli! quot autem ademi curas! Hec. V. 3. 19. Quot res (sc. dicere poterit)? Phorm. IV. 4. 25. Quot homines, tot sententiæ. Phorm. II. 4. 14.

Quotidianus. Quotidie vid. *Coridianus*. *Coridie*.

Quoties.) Jurabat quoties Bacchidi! Hec. I. 1. 3.

Quovis.) Abeat — quovis gentium. Heaut. V. 1. 55.

Quum, vid. *Cum*.

R.

Rabies.) Ludum jocumque dices. —, praeut hujus rabies quae dabit. Eun. II. 3. 9.

Rapio.) Sublimem hunc intro rape. And. V. 2. 20. Rape me. Phorm. V. 6. 42. I. e. *Festinanter duc. consule Indicem Taciti Freinsbemiannum, in Rapio*. Rape hunc. Phorm. V. 7. 92. i. e. *raptim abduc*, sc. *in jus*. Cateros ruerem, egerem, raperem, &c. Adelp. III. 2. 21. Rapere quid in pejorem partem. Adelp. Prol. 3.

Raptio. Adelp. III. 3. 2.

Raro in urbem commeat. Hec. I. 2. 100. Si — raro hoc fecit. Hec. IV. 1. 37.

Rastro's adpone. Heaut. I. 1. 36. Mihi illæc ad rastros res redit. Heaut. V. 1. 58.

Ratio.) Num parva causa, aut parva ratio est? Eun. III. 5. 27. *Rationem de integro intrare*. Heaut. IV. 2. 7. Mea

O o o o o

fig

hic est ratio. Adelph. I. 1. 43. Non ratio — deerat. Phorm. II. 1. 69. Rationem (s: causam) non capio. Heaut. V. 2. 6. Capi rationem, ut. Ibid. 11. Vos tram nequeo mirari satis rationem. Adelph. III. 3. 21. Ratio inepta, absurda. Ibid. 21. & 22. Rationem antiquam obtine. Adelph. V. 3. 26. Veram rationem exsequi. Hec. III. 1. 26. Rationem inire, i. e. *secum reputare*. Phorm. II. 2. 30. Incerta hæc si tu postules ratione certa facere, nihilo plus agas, quam si des operam ut cum ratione insanias. Eun. I. 1. 17. & 19. Qua ratione s: *Quomodo, Quapropter?* Eun. II. 3. 30. Adelph. IV. 5. 36. Phorm. II. 1. 68. Bene subducta ratione ad vitam esse. Adelph. V. 4. 1. Bonæ tuæ rationes, s: *sententia. Ironia.* Adelph. V. 3. 50. Conturbasti mihi rationes omnes. Eun. V. 2. 30. Frustra — mecum has rationes puto. Adelph. II. 1. 54.

Ratiuncula.) Erat ei de ratiuncula — apud me reliquum pauxillum nummorum. Phorm. I. 1. 2.

Ratus. *vid.* Reor.

Recens ægritudo. Adelph. III. 2. 14.

Receptare quem ad se. Hec. V. 1. 16. Quo in testum te receptes. Heaut. V. 2. 15.

Recido.) *Ars musica recidit* ad paucos. Hec. Alt. Prol. 39.

Recipere quem in aedeis. Eun. V. 2. 59. — — ad se. Heaut. III. 3. 6. *Recipere ejectum (naufragio).* And. V. 4. 24. *conf.* 20. & And. I. 3. 19. *Recipere quem, sensu malo.* At hæc ten. Adelph. V. 3. 13. *Recipere se.* Phorm. II. 4. 22. — — *aliquid.* Phorm. IV. 3. 1. II. 4. 24 — — *intro denuo.* Phorm. V. 6. 39. — — *donum.* Phorm. V. 4. 7. *Recipere aliquid s: spondere.* Phorm. V. 7. 9. — — *ad se, idem, aut, prastare.* Isl. Abvgiaft, Dan. Vere Borqen for. Heaut. V. 5. 12. *Recipere aliquem in gregem.* Eun. V. 9. 55. *Animam recipe.* Adelph. III. 2. 26. *Recipi, contrarium τῶ* Excludi. Eun. I. 2. 79. *conf.* III. 2. 32. V. 9. 42.

Recta introire. Eun. I. 2. 7. *Recta abire* rus. Adelph. III. 3. 79. *Recta consequor.* Hec. III. 3. 12. *Ad anum recta pergit.* Phorm. I. 2. 62. *Recta domum proficisci.* Phorm. V. 6. 19.

Recte

Recte *nosse* quid. And. Prol. 10. *Vis*, ut curentur recte
 hæc. And. I. 1. 3. *conf.* Phorm. IV. 4. 8. Adelph. III. 3. 18.
 Recte putas. And. I. 1. 114. Istæ, recte ut fiant, videro.
 And. II. 6. 25. Satin' recte? (sc. *valetis*). And. IV. 5. 9.
 Recte admones. Recte suades. And. V. 4. 50. Heaut. V. 2.
 43. Non recte victus est. And. V. 4. 52. i. e. *non juste*:
Sed Simo accipit, pro, non valide l. diligenter. Molestias
 recte ferre. Eun. I. 1. 33. Recte & commodè tractare fi-
 lium. Heaut. I. 1. 100. Patro recte spero, sc. *eventurum*.
 Heaut. I. 1. 107. *conf.* Adelph. III. 1. 2. Phorm. V. 3. 29.
 Recte sane. *Adprobandi formula.* Heaut. III. 2. 27. III.
 2. 20. Adelph. III. 3. 63. Istuc recte. Illud recte, *Cum*
exceptione aliqua laudantis. Adelph. V. 9. 40. Heaut. IV.
 1. 40. Adelph. III. 3. 72. Recte hoc mihi in mentem venit.
 Heaut. V. 2. 43. Sua sponte recte facere. Adelph. I. 1. 50.
 Recte dicis. And. II. 2. 26. Eun. III. 5. 64. Adelph. IV. 3.
 18. Recte datur (sc. *Agellus isti*.) Adelph. V. 8. 28. Recte
 natus puer. Recte parere. Hec. III. 3. 39. IV. 1. 16. Recte
 consului meæ. *Ibid.* 44. Recte sibi videre. Phorm. I. 4. 12.
 Recte, *Honestæ formula reticendi aut negandi, sine offen-*
sione alterius. Hec. III. 2. 20. Heaut. III. 2. 7. Eun. II. 3.
 50. Adelph. IV. 5. 19. Phorm. V. 3. 15. *Quid forsitan &*
referri possit locus iste ambiguus Heaut. II. 1. 16. Quid
 fit? Quid agitur? Sy. Rectè. Adelph. V. 5. 3. Ad om-
 nia alia ætate sapimus rectius. Adelph. V. 3. 46.
 Rectâ viâ rem narret ordine omnem. Heaut. IV. 3. 28.
 Eo rectâ viâ illuc. Phorm. II. 1. 80. *add.* And. III. 4. 21.
 Secum eam rem rectâ reputavit viâ. And. II. 6. 11. *Præ-*
terito hæc recta platea fursum. Adelph. IV. 2. 35. *conf.* 43.
 Consilium rectum. Heaut. II. 3. 86. Eun. IV. 7. 14. And.
 II. 1. 9. Non putare, pravum an rectum fiet, quod poti-
 tur. Heaut. III. 1. 76. Recta prava facere. Phorm. V. 2. 6.
 Recurrere aliquò, i. e. cito revertere. Adelph. IV. 1. 10.
 Recusare uxorem, quam pater obtrudit. Hec. III. 1. 16.
 Reddere quem placidum. Adelph. IV. 1. 18. — — deli-
 burum gaudio. Phorm. V. 6. 16. — — curatura junceum.
 Eun. II. 3. 24. — — exercitatum ad aliquam rem. Hec.
 III. 3. 47. Commotum, Quietum, Excoctum, Atrum,
 aliquem reddere. And. V. 2. 23. Eun. II. 2. 46. Adelph.

V. 3. 63. Dictum ac factum reddidi. Heaut. IV. 5. 12. Reddere aliquid effectum, inventum. And. IV. 2. 20. Phorm. III. 3. 26. Facilem benevolumque alicui reddere quem. Hec. V. 1. 34. Surdas aures reddere alteri. Heaut. II. 3. 89. Reddes omnia — incerta ut fient. And. II. 3. 15. Ludos reddere cui. And. III. 1. 21. *Fructus*, quem reddunt prædia, *o: reditus*. Phorm. IV. 3. 75. Reddere alicui animum And. II. 1. 33. Reddere creditum. Phorm. I. 2. 6. *conf.* Adelph. V. 9. 24. & 26. Phorm. IV. 4. 24. — *presium*, quanti res einta est. Adelph. II. 2. 41. *conf.* II. 4. 16. II. 1. 48. & 51. Restituere ac reddere suis cognatam amissum. Eun. I. 2. 67. *conf.* IV. 6. 8. Reddere uxorem, *o: facto divortio remittere ad parentes*. Hec. I. 2. 75. *conf.* I. 2. 79. Redde uxorem, *se. marito, unde discesserat*. Hec. IV. 1. 41. Reddere patri suum, *o: filiolum alendum*. Hec. IV. 4. 47. Reddam *o: rependam, ulciscar, absolute*. Eun. V. 7. 18. Beneficium rursus reddere alicui. Phorm. III. 3. 5. Pro maleficio beneficium reddere. Phorm. II. 2. 22. Judicium de eadem causa iterum alicui reddere. Phorm. II. 3. 57.

Redeo rursus. Eun. IV. 2. 6. Adelph. IV. 2. 40. *conf.* I. 1. 46. Redire, *i. e. iterum ire l. navigare*. Hec. III. 4. 11. Redire, *de uxore, qua domo mariti discesserat*. Hec. III. 5. 2. III. 3. 41. II. 2. 20. — — ad virum, domum. *de eadem*. Hec. IV. 2. 12. IV. 4. 8. Facere, ut uxor redeat viro; *nempe qua diverterat*. Hec. V. 2. 8. Ubi nota *redire cum Dativo positum, quomodo etiam est* Hec. III. 5. 54. Heaut. III. 1. 3. Quid si redeo ad illos qui ajunt: quid si nunc coelum ruat? Heaut. IV. 3. 41. Ad ingenium redire. Hec. I. 2. 33. Adelph. I. 1. 46. Incommoditas denique huc omnis redit: si &c. And. III. 3. 35. Omnia hæc nunc verba huc redeunt denique. Eun. I. 2. 78. Mihi illæ — ad rastros res redit. Heaut. V. 1. 58. Adeo res redit. Phorm. I. 2. 5. — — rediit. Heaut. I. 1. 61. *conf.* V. 2. 27. Phorm. I. 3. 1. In eum jam res rediit locum. Heaut. II. 3. 118. Penè in eum locum redisse, (*sc. rem*). Adelph. II. 4. 8. & 9. Quodsi eo meæ fortunæ redeunt, — ut. Phorm. I. 4. 24. Ad te summa — rerum redit. Phorm. II. 2. 3. Ad restum mihi res rediit. Phorm. IV. 4. 5. Here.

Hereditas lege ad eos redibat. Ea ad me lege redierun.
bona. Hec. I. 2. 97. And. IV. 5. 4. Animus mihi rediit
Hec. III. 2. 12. Ad rem redi. Heaut. II. 3. 78, Adelph.
II. 1. 31. Illuc redi, quo coepisti. Ibid. 36. Ad te redi,
translatè. Adelph. V. 3. 8. *conf.* And. III. 5. 16. Redi
mecum in memoriam. Phorm. V. 3. 19. *Redire* in viam,
translatè. And. I. 2. 19. *Redire* in gratiam. Phorm. V.
8. 40. Ad pauca ut redeam. Phorm. IV. 3. 43. Hec. I. 2.
60. Oratio *redit* ad integrum, *id est* inde a principio est re-
petenda. Heaut. V. 3. 8. Quid ad te rediturum putas? i. e.
lucri accessurum. Adelph. II. 2. 28.

Redigam vos in gratiam. Phorm. V. 7. 73. Eo redigis
me, ut &c. Eun. IV. 4. 23. *conf.* Heaut. V. 1. 73. *hic ta-*
men Redigam commodè accipere licet, pro Efficiam. Sic
Caes. B. G. II. 27. ult. Quae facilia ex difficillimis animi
magnitudo redegerat. Redige (*id mihi*) in memoriam. Phorm.
II. 3. 36. Ad inopiam redigere aliquem. Heaut. V. 1. 56.
Quo redactus sum! Eun. II. 2. 7. In id redactus sum loci,
ut &c. Phorm. V. 7. 86.

Redimere se captum. Eun. I. 1. 29. Redimere captiui.
Heaut. III. 3. 48.

Reditio.) Quid huc reditio est? Eun. IV. 4. 4.

Reduco.) Res reduxit me ipsa in gratiam. And. V. 4. 45.
i. e. In concordiam tecum, i. Me (meam voluntatem) tibi
reconciliavit. "Guxetus substituit Te pro Me. Scilicet
quia filii est in gratiam patris reduci, non patris in gratiam
filii. Poterat addidisse, filium excidisse gratia patris; atque
ipsum proprie in illam reduci debuisse. Si vero usum con-
sulas, res aliter sese habet. Qui prior succensuerat amico
reduci vel redire in gratiam dicitur, quod idem est. Wester-
hov. "Hanc tamen assertionem in universum non esse veram,
patet ex Phorm. V. 8. 40. Nep. in Attico 17. Mea sen-
tentia est, Reduci & Redire in gratiam, indifferenter dici
de Offendente & Offenso. Reducere uxorem domum, &
Reducere simpliciter, (quae a marito discesserat). Hec. IV.
4. 43. III. 5. 51. III. 3. 31. & 43. IV. 3. 2. & alibi in
ea Fabula. Reducere aliquem i. e. corrigere. Adelph. V.
3. 45. Reducere animum ad misericordiam. And. III. 3. 27.
In ludum ducere & reducere aliquem. Phorm. I. 2. 36.
Reducta. Hec. IV. 4. 43. Re-

Reducem me in patriam facis. Heaut. II. 4. 18. Ab Orco mortuum me reducem in lucem fecisti. Hec. V. 4. 12.

Refellere argumenta adversarii in iudicio. Phorm. I. 2. 82. II. 3. 54. Refellere crimina sibi illata. Hec. II. 2. 12.

Referire (verberantem). Adelp. IV. 2. 28.

Referre consilia ad aliquem. Phorm. V. 1. 1. Referre alicui gratiam. Hec. V. 2. 32. IV. 2. 8. conf. Phorm. II. 2. 23. & 24. In malo sensu accipitur Eun. II. 3. 93. V. 3. 2. Pareni referre gratiam, eodem sensu. Eun. IV. 4. 52. Par referre. Adelp. I. 1. 48. Par pari referre. Eun. III. 1. 55. Referre Fabulam ad spectatores. Hec. Alt. Prol. 21. Denuo referre, Iterum referre (Fabulam). Ibid. 30. & Prol. 7. Et habetur, & refertur a me gratia. Eun. IV. 6. 12. Quod ab ipso allatum est, id sibi esse rellatum putet. Phorm. Prol. 22.

Refert.) Mea nihil refert. Eun. II. 3. 28. conf. Adelp. V. 4. 27. Id tua refert nihil. Hec. IV. 3. 12. Tua quod nihil refert, percontari desinas. Hec. V. 3. 12. Quid tua — id refert? Phorm. IV. 5. 11. Quid retulit? And. III. 2. 16. Parvi retulit non suscepisse. Phorm. IV. 3. 41. Illud permagni referre arbitror, ut ne. Heaut. III. 1. 58.

Reflecto.) Quem neque fides —, neque illum misericordia represcit, neque reflexit. Adelp. III. 2. 9.

Refrixerit res. Adelp. II. 2. 25.

Reginæ, s: mulieres divites. Eun. I. 2. 88.

Regiones, i. e. distinctæ partes urbis, Quartiere. Eun. V. 9. 32. Regiones, partes ruris, territoria. Heaut. I. 2. 11.

Regno.) Solus regnas, s: potestatem habes, saltem, habere adfectas. Phorm. II. 3. 58.

Regnumne hic tu possides? Adelp. II. 1. 21.

Rego.) Consilio regere rem. Eun. I. 1. 13.

Rejecit se in eum. And. I. 1. 109. Videtur a tergo adcurrissè Pamphilus, mediam Glycerium amplexus, quia ipsa rejecit se in eum. Sic Phæd. V. 2. Rejecta pennula; h. e. in tergum remota. Suet. Aug. 26. Rejecto sagulo ostendit gladii capulum. Galba ad Cic. Fam. X. 30. Scuto rejecto, s: in lumerum injecto. Asin. Pollio ad Cic. Fam. X. 32. Manibus ad tergum rejectis. Lucret. I. 34. ad Venerem, de Mavorte: in

in gremium qui sæpe tuum se

Rejicit, aeterno devinctus vulnere amoris.

Fuit igitur Glycerium resupinato vultu & reflexa cervice.
Westervhov. Rejicere aliquem. Phorm. IV. 5. 5. Ad fa-
mem ab studio scriptorem rejicere. Phorm. Prol. 19. Ca-
pillus passus —, circum caput rejectus negligenter. Heaut.
II. 3. 50.

Relevare animum (*moerenti*). Adelph. IV. 3. 11.

Religio est dicere. Heaut. II. 1. 16. Nova religio in te
isthæc incescit. And. IV. 3. 15. Religio h. l. est *δυσπίσ-
τία*, vulgò scrupulus conscientiæ. *conf.* And. V. 4. 37-
& 38. Plaut. Curc. II. 3. 71.

Vocat ad coenam. religio fuit: *denegare nolui.* West.

Religiosus.) Ut — misere omnes sumus religiosi. Heaut.
IV. 1. 37.

Relevi dolia omnia, omnes series. Heaut. III. 1. 51.

Relinquere aliquem, 3: *deserere.* And. I. 3. 5. Eun. I.
2. 61. Talentum rem reliquit decem, (*sc. moriens*). Phorm.
II. 3. 46. *conf.* Hec. III. 5. 3. & 13. Mihi reliquit hæc,
quæ habeo omnia. Eun. I. 2. 40. Fac quam plurimum
filiis relinquant. Adelph. V. 3. 28. Reliquit (*moriens*) filiam
adolescentulam. Heaut. III. 3. 41. Landem sibi relinquere
(*sc. defuncto*). Isl. *Leisa gott orb (eptit sig).* Hec. III. 5. 13.
Integrum relinquere *quid.* And. Prol. 10. Quis relictus
est objurgandi locus? And. I. 1. 127. Nihil est precii loci
relictum. And. III. 4. 22. *conf.* Phorm. III. 3. 14. Puella
relicta huic arrhaboni est pro — argento. Heaut. III. 3. 42.
Puella egens relicta est. Phorm. II. 3. 10. Illi nihil vitii
est relictum, quin sit & idem tibi. Heaut. V. 3. 19. Uxor
relicta sola. Phorm. II. 2. 2. Relictis rebus *aliquid facere.*
And. II. 5. 1. Eun. I. 2. 86. Heaut. IV. 7. 12.

Reliquæ.] Ubi hujus generis (*hominum*) reliquias restare
video. Adelph. III. 3. 90.

Reliquus.] Ut spes nulla reliqua — fiet tibi. Eun. II. 2. 9.
Reliquam vitam *exigere.* Hec. III. 5. 40. Neu causa ulla
restet reliqua. Hec. IV. 2. 11. Quid spei sit reliquum.
And. Prol. 25. Numquid est aliud mali — reliquom?
Eun. V. 6. 26. Hoc reliquum est. Adelph. III. 2. 48.

Hoc mihi unum ex plurimis miseriis reliquum fuerat malum. Hec. IV. 1. 55. Erat ei — apud me reliquom paucillulum nummorum. Phorm. I. 1. 3. Quid reliqui est, quin habeat? Heaut. I. 2. 19.

Remedium magnarum aegritudinum. Heaut. III. 2. 18. Miseriarum remedium, *de homine*. Adelph. III. 1. 7. Id ut ne fiat, hæc res — est remedio. Eun. III. 1. 49. Remedium *invenire* malo, iracundiæ alterius, subito exitio, rei. And. III. 1. 11. Phorm. I. 4. 8. & 21. IV. 3. 11. Nullo possum remedio me evolvere ex his turbis. Phorm. V. 4. 5.

Reminisci aliquid. Hec. III. 3. 25.

Remittere mulierem (*quæ domum viri reliquit*). Hec. III. 5. 17. & 48. I. 2. 112. Videte —, remissan' opus sit vobis, an reducta domum. Hec. IV. 4. 43. *de eadem muliere, sensu ambiguo*. Repudium sponsæ remittere. Phorm. V. 7. 36. Nullum remittis tempus. Heaut. I. 1. 18. Remittunt quidquam dolores. Hec. III. 2. 14. Remittas me onerare injuriis. And. V. 1. 8.

Remorari alterum. Eun. II. 3. 10. — alterius commodum. And. IV. 3. 24.

Removeo.) Poëta prope remotus injuria adversariū ab studio, — labore; — arte musica. Hec. Alt. ProI. 14. & 15.

Renumeret dotem huc. Hec. III. 5. 52.

Renuntio, *proprie*, i. e. *nuntium reporto*. And. III. 4. 15. II. 5. 20. Heaut. IV. 1. 48. IV. 8. 19. IV. 4. 5. *Pro simplici* nuntio, i. significo, secretum alicui aperio. And. III. 2. 28. Hec. III. 5. 58. And. loc. cit. 19. & 21. Repudium renuntiare *conciliatoribus nuptiarum*, aut *sponsæ ipsi & cognatis ejus atque amicis*. Phorm. IV. 3. 72.

Reor, Ratus) Teque ante quam me amare rebar, ei rei firmasti fidem. Hec. IV. 2. 5. Quam numquam est ratus postea se habiturum. Hec. V. 3. 21. Neu, quod egissem, esset ratum. Hec. IV. 1. 30. Quod modo erat ratum, irritum est. Phorm. V. 7. 58.

Repente adspicere quem. Hec. III. 3. 8. An dolor repente invasit? Hec. III. 2. 21. Tot res repente circumvallant. Adelph. III. 2. 4.

Repentinum bonum, *res prospera ex insperato eveniens.* And. V. 4. 35.

Reperio.) Sibi celere consilium reperire. Phorm. I. 4. 1. Aliquid reperiret, fingeret fallacias, unde &c. Heaut. III. 2. 22. *conf.* Heaut. II. 3. 98. And. IV. 1. 57. Sic —, qui te expedias his acuminis, reperias. Hec. III. 1. 8. Me repperisse, quomodo &c. Eun. V. 4. 9. Causam reperire Eun. III. 3. 6. V. 6. 31. Phorm. II. 1. 4. & 5. Rem & belli gloriam armis repperi. Heaut. I. 1. 60. Argentum reperire, *res nancisci.* Phorm. V. 4. 4. Glycerium suos parentes repperit. And. V. 6. 5. *conf.* IV. 5. 11. Re ipsa repperi, i. e. comperi, intellexi, expertus sum. Adelph. V. 4. 6. *conf.* Phorm. V. 6. 49. Verum reperies. Hec. V. 4. 3. Si potis est (res) reperiri, *res investigari, exquirendo cognosci.* Heaut. IV. 1. 46.

Repetere pretium pro re aliqua. Eun. IV. 6. 11. Repeton' quem dedi? Adelph. I. 2. 46. Argentum (amissum) repetere. Phorm. IV. 4. 15. Repudiatus repeto. And. I. 5. 14.

Reposcere, quem dedisti. Adelph. I. 2. 52.

Reprehendo.) Me reprehendi, ne — dicerem. Adelph. IV. 4. 14. Reprehendere & corrigere vitia alterius. Adelph. V. 9. 37. Reprehendere locum (Fabula) præteritum negligentia (alterius). Adelph. Prol. 14.

Reprimere iracundiam. Adelph. V. 3. 9. Reprimam me. Heaut. I. 2. 25. Hec. V. 1. 38. Quem neque fides (data), neque iuramentum represcit. Adelph. III. 2. 8. & 9.

Repudio, quod consilium — intenderam. And. IV. 3. 18. Quæ nobis putavimus prima, sæpe in experiundo repudiamus. Adelph. V. 4. 4. Repudiatus repeto. And. I. 5. 14.

Repudium.) Illis repudium renunciat. Phorm. IV. 3. 72. Ubi Minellius male subaudit, nuptijs. *vid.* Renuntio. Repudium alteræ (sponsæ) remisit. Phorm. V. 7. 35.

Reputare aliquid secum. Eun. III. 5. 44. Ipse secum eam rem recte reputavit via. And. II. 6. 11. Ubi *Mf. Donati Hulst. habet, putavit. Westerhov.*

Requiesco.) Negoti si quando odium ceperat (regem): requiescere ubi volebat. Eun. III. 1. 15.

Requirere *quem*. Phorm. II. 1. 79. V. 6. 41. Adelph. III. 4. 65.

Res.) Certa res est. And II. 2. 31. Ita res est, Sic res est, Ea res est. Heaut. I. 1. 106. And III. 3. 1. III. 4. 9. IV. 2. 10. Isthæc res est. Adelph. III. 3. 64. *Res fert.* And. V. 1. 13. Salva res est. Adelph. IV. 5. 9. Eun. II. 2. 37. Ita erat res: faciundum fuit, 3: *Circumstantiæ id postulabant.* Eun. I. 2. 17. Alia res est. Eun. II. 3. 69. Res indicabit, 3: *eventus rei, experientia.* Eun. III. 2. 16. Res ipsa indicat. Eun. IV. 3. 16. IV. 4. 38. Hec. III. 3. 35. Adelph. III. 2. 40. Id quod res est, 3: *verum est.* Eun. IV. 6. 10. Adelph. II. 1. 52. Res mihi tecum est. Ibid. 21. Heaut. II. 4. 8. IV. 4. 20. Phorm. I. 3. 19. Arbitrari, quod res est. Eun. V. 6. 9. Mea res istic agitur. Heaut. II. 3. 113. Non capitis ejus res agitur, sed pecuniæ. Phorm. IV. 3. 26. Scin' tu, ut tibi res se habeat. Eun. IV. 7. 30. Ita uti res est, loqui. Heaut. III. 1. 81. Acta hæc res est. *Desperantis.* Heaut. III. 3. 3. Ea res nunc agitur ipsa, 3: *id ipsum.* Heaut. IV. 8. 10. In tuto est omnis res. Adelph. II. 4. 3. Res ipsa, Ipsa res, *presens rei status, id ipsum quod in actu est, factum est,* 1. evenit. And. V. 4. 45. Adelph. III. 4. 33. IV. 7. 12. And. III. 3. 19. *vid. supra:* Res indicat. Sic, Res simpliciter, *notat instans negotium.* Hec. III. 3. 15. And. IV. 1. 19. Tanta illi res est & superest. Phorm. I. 2. 19. *conf.* Heaut. I. 1. 8. IV. 1. 53. Hec. II. 1. 28. *ubi* Res pro facultatibus est posita. Res adparet. Adelph. V. 9. 7. Res, *casus.* Adelph. V. 4. 2. Res magna mihi intervenit, 3: *casus acerbus.* Heaut. IV. 3. 1. Res composita est. Adelph. IV. 7. 17. Res magna est. Phorm. II. 4. 18. Tranquilla res est. Phorm. III. 1. 15. Quæ res (sc. *emtio*) tibi vortat male! Adelph. II. 1. 37. Quidnam hoc rei est? Quid istuc est rel? *Formula mirantis, & pulsati sive commoti re inopinata.* And. II. 6. 26. Eun. IV. 3. 10. Quid hoc rei est? Quid tibi rei mecum est? Adelph. II. 1. 21. & 23. Quid tibi istic est rei? Adelph. IV. 5. 10. *conf.* Hec. V. 3. 9. Phorm. V. 1. 21. Tecum nihil rei nobis est. Phorm. II. 3. 74. Rei dare operam. Adelph. I. 2. 15. Rei serviens. Hec. II. 1. 27. Minus rei temperans. Phorm. II. 1. 41. Alicui

Alicui rei esse. Adelph. III. 3. 4. Ipsam rem loqui, i. e. voluntatem suam serio & expresse dicere. And. I. 2. 31. Rem tenes. And. II. 2. 12. I, Abi in malam rem. Phorm. V. 7. 37. And. II. 1. 17 Rem ipsam dic, ac desine male loqui, ꝑ: factum filii, aut causam quapropter illi succenses. And. V. 3. 2. Rem impeditam & perditam restituere. And. III. 5. 13. Rem divinam facere. Eun. III. 3. 7. conf. Hec. I. 2. 109. Rem seriam agere cum aliquo. Eun. III. 3. 7. Malam rem! Ibid. 30. Verba ad rem conferre. Eun. IV. 6. 4. Rem (ꝑ: opes) reperire. Heaut. I. 1. 60. Rem facere. Adelph. II. 2. 12. — suam constabilire. Adelph. V. 1. 9. Res perit. Heaut. III. 1. 77. Aliquantum ad rem est avidior. Eun. I. 2. 51. Attentiores ad rem sumus —, quam sat est. Adelph. V. 3. 48. conf. V. 8. 21. Res mihi ex eo (homine) nata est. Hec. V. 2. 31. Mitto rem. Adelph. V. 3. 34. i. e. pecuniam. Rem decem talentum relinquere. Phorm. II. 3. 46. Id in rem nostram est. Hec. II. 2. 7. IV. 1. 34. V. 3. 36. Phorm. II. 4. 9. In rem est illi, illius. And. III. 3. 14. Hec. I. 2. 27. Ad rem redi. Heaut. II. 3. 78. Adelph. II. 1. 31. Rem cognoscere. Hec. III. 1. 11. ꝑ: examinare causam. Rem ipsam putemus. Adelph. V. 3. 10. Habes omnem rem. Hec. I. 2. 119. Res bona atque iusta oppido, & factu facilis. Heaut. IV. 3. 26. Rem, cum videas, censes. Heaut. V. 3. 21. Quære rem, ꝑ: veritatem. Adelph. III. 4. 46. Rem ipsam putasti. Approbantis sententiam alterius. Phorm. IV. 5. 6. Rem habere cum aliquo. I. e. negotium (l. commercium) amatorum: de muliere usurpatur. Hec. IV. 4. 56. Eun. I. 2. 39. & 58. Ob rem nullam mittere quem. Hec. V. 3. 2. Ob rem, ꝑ: propter lucrum. Phorm. III. 2. 41. Ut — illi rem gesserimus i. e. in ejus utilitatem fecerimus. Phorm. V. 2. 7. Ex ipsa re mihi incidit suspicio. And. II. 2. 22. Tranquillissima res. And. III. 5. 14. Res uxoria. And. V. 1. 10. Beneficium verbis initum, re comprobare. Ibid. vers. 5. Consilium cum re amittere. Eun. II. 2. 10. Et re salva, & perdita. Ibid. 27. Tantumne est ab re tua orti tibi, aliena ut cures. Heaut. I. 1. 23. Aut consilio, aut re juvero, ꝑ: operâ. Ibid. 34. Re opitulari alicui, ꝑ: pecuniâ. Phorm. V. 3. 3. Ex ipsa re conjecturam capere. Heaut.

Heaut. II. 3. 25. *respice supra*, Res ipsa. Ipsa re experire (experire) : *ipso facto* l. *eventu*, *revera*, *reapse*, Dan. Birkettg. Heaut. IV. 6. 20. Adelph. V. 5. 7. Re ipsa repperi. In re ipsa invenimus. Phorm. V. 6. 49. Adelph. V. 4. 6. Hec. V. 2. 12. Re ipsa, *opponitur verbis & simulationi*. Heaut. IV. 1. 23. Adelph. II. 1. 10. IV. 7. 15. & 16. V. 8. 32. *Mala res muliebris*. Heaut. II. 3. 48. In re nostra, : *in propria causa*. Heaut. III. 1. 99. Pro re nostra, : *nostris facultatibus*. Heaut. V. 1. 67. *conf.* Adelph. V. 3. 23. Irrides in re tanta? i. e. *tanta calamitate*. Heaut. V. 2. 29. Transacta re. Adelph. II. 4. 22. E re nata. Adelph. III. 1. 8. Re bene gesta. Adelph. V. 1. 13. Ab re omisiores paullo. Adelph. V. 3. 44. Ex re istius, : *in ejus utilitatem*. Phorm. V. 7. 76. Rem tutari. And. I. 5. 53. Mihi secundæ res de amore meo sunt. Heaut. II. 2. 1. *conf.* Adelph. IV. 3. 14. Phorm. II. 1. 11. Res dant sese. Hec. III. 3. 20. *conf.* Heaut. V. 1. 43. Quoniam in loco sunt res — meæ? Phorm. III. 1. 9. Ut (: *utcumque*) res meæ sese habent. Phorm. V. 4. 1. Res advorsæ. *Ibid.* 3. Primos se omnium rerum esse volunt (*homines gloriosi*). Eun. II. 2. 17. Res, *pro*, *vocabulis* l. *nominibus*. Heaut. V. 1. 3. & 4. Intus sum omnium rerum satur. Adelph. V. 1. 3. Ad te summa rerum redit. Phorm. II. 2. 3. Alias res agis. Eun. II. 3. 56. Rebus vilioribus multo, : *nona minus cara*. Phorm. V. 3. 8. Relictis rebus aliquid facere, *pete in* Relinquo.

Refarcietur (*vestis*). Adelph. I. 2. 41.

Rescindere, quod factum est legibus. Phorm. II. 4. 16.

Resciscere, *quid sit proprie*. Donat. ad Hec. II. 1. 11. III. 1. 5. V. 4. 28. Neque resciscunt, neque scient. Hec. V. 4. 28. Ubi *discrimen bonum verborum explicare conatur* Donatus. Rescierit. Rescierint. Hec. II. 2. 10. IV. 1. 4. Eun. II. 3. 95. Rescisssem. And. I. 5. 23. Ex ipsa hæc — velim resciscere. Hec. III. 5. 23. Rescitum est. Hec. III. 1. 7. Dum id rescitum iri credit. Adelph. I. 1. 45.

(*Rescribo.*) Illud mihi argentum rursus jube rescribi. Phorm. V. 7. 29.

Resipisco, : *respiro*, *animum sensumque recupero*. And. IV. 2. 15. Te intelligo resipisse, *ad saniozem vitam rediisse*. Heaut. IV. 8. 3. Reli-

Resistere, pro *confidere*, *subsistere*. Phorm. V. 6. 10.
Resiste, eodem sensu. And. II. 2. 7.

Respectare, *crebro respicere*, i. e. *retro adspicere*. Adelph. II. 1. 3.

Respicio, *propriè*. Phorm. V. 6. 24. Cum huc respicio ad virginem. Eun. II. 3. 50. *conf.* And. II. 5. 6. Phorm. V. 1. 13. Non te respicis. Heaut. I. 1. 13. V. 1. 46. Respice aetatem tuam. Phorm. II. 3. 87. Alius neino respicit nos. Adelph. III. 2. 55. *conf.* V. 8. 9. Di nos respiciunt. Phorm. V. 3. 34. *conf.* And. IV. 1. 13. Di non respiciunt meretrices. Hec. V. 2. 6. Me in tuis secundis respice. And. V. 6. 11.

Respira, *timenti dicitur*. Heaut. II. 2. 12.

Respondeo.) Hoc mihi responde, *scilicet ad hoc l. de hoc*. Eun. IV. 7. 22. *conf.* Phorm. II. 1. 25. Respondeat mihi *scilicet* suam sententiam exponat l. declaret. Adelph. III. 5. 6. *conf.* Phorm. V. 8. 55. Par pari respondere. Phorm. I. 4. 35. Verbum non respondere. Phorm. II. 1. 50. Maledictis alterius respondere. And. Prol. 7. Respondere, *oppositum τῷ* *l. cessare*. Phorm. Prol. 26. Sic existimet: responsum, non dictum esse. Eun. Prol. 6.

Responsum.) Non Apollinis magis verum, atque hoc responsum est. And. IV. 2. 15. Plaut. Pseud. I. 5. 65.

Quod scibo, Delphis tibi responsum dicito.

Cicero ad Brutum Epist. I. Hæc ex oraculo Apollinis Pythii edita tibi puta: *nihil potest esse verius*. Westerhov. Is sibi responsum hoc habeat. Phorm. Prol. 17.

Restinguo.) Hæc verba una — falsa lachrymula restingui. Eun. I. 1. 22. & 24. Ita tibi incensam dabo (*uxorem*), ut ne restinguas, lacrimis si exstillaveris. Phorm. V. 7. 82.

Restis.) Tu inter eas restim ductans saltabis. Adelph. IV. 7. 34. Ad restim mihi res rediit. Phorm. IV. 4. 5.

Restituo.) Exi foras —! at etiam restitas? Eun. IV. 4. 1.

Restituere *alicui* *gnatum suum*. Hec. V. 3. 20. Heaut. III. 1. 83. Pro, Reducere eum ad vitam honestam, usurpatur And. III. 3. 38. Restituere ac reddere suis *amissam cognatam*. Eun. I. 2. 67. *conf.* IV. 6. 8. Restituere *quem* in

in locum. Hec. Alt. Prol. 13. *conf.* And. IV. 1. 58. — cui locum. Phorm. Prol. 34. — rursus in gratiam *disidentes*. Hec. III. 1. 11. Rem impeditam & perditam *restituere*. And. III. 5. 13. Fores (*effractas*) *restituere*. Adelph. I. 2. 40. In integrum *restituere aliquid*, 3: *irritum reddere*. Phorm. II. 4. 11.

Resto.) Unus mihi scrupulus restat. And. V. 4. 37. Id restat mihi mali. Adelph. III. 3. 3. Quid restat, nisi ut fiam miser. Hec. III. 3. 20. Ut me excutiam, atque egrediar domo, id restat. Phorm. IV. 1. 20. Isl. Sa cinu (sc. Koftr) er til, at ic. Dan. Der ex inter audet for, end at ic. Una mihi res etiam restat, quæ est conficienda. Phorm. V. 3. 3. Neu causa ulla restet relliqua. Hec. IV. 2. 11. Hujus generis (*hominum*) reliquæ etiam *restant*. Adelph. III. 3. 91. Restare *alicubi*, *remanere*, aliis *discedentibus*. And. II. 6. 2. Restare, *gradum sistere*. Eun. II. 3. 11. & 45. In aliqua se confidenter restare, 3: *resistere*. Heaut. V. 3. 7.

Resupino.) Pone adprehendit pallio: *resupinat*: *respicio*. Phorm. V. 6. 24.

Rete.) Non rete accipitri tenditur neque miluo, &c. Phorm. II. 2. 16.

Reticeo.) Fac me ut sciam: ne retice 3: *ne cela istud*. Heaut. I. 1. 33. Nihil reticuit. Adelph. III. 3. 51. Enimvero reticere nequeo. Heaut. II. 3. 79.

Retineo.) Cur retines (*me*)? Heaut. II. 3. 125. Is nunc me retinet, 3: *remoratur quo minus fugiam*. Phorm. I. 4. 11. Euntem retinere. Phorm. V. 6. 25. Retine me, obsecro, 3: *sustine*. Verba puellæ, cui animo male fit. Heaut. II. 4. 23. Adsequere, ac retine (*eum*). Phorm. V. 7. 89. Retinere uxorem: *oppositum τῶν* ab se amittere. Phorm. III. 2. 22. *conf.* I. 3. 24. — *amicam*: *eadem oppositione*. Ibid. I. 3. 24. Retinere *hospitem*. Eun. IV. 1. 6. Retinere *quem* (*alienum domesticum*) apud se, 3: *domum non remittere*. Hec. II. 2. 13. Pudore & liberalitate liberos retinere *facius esse credo*, quam metu. Adelph. I. 1. 33. sc. *in obsequio*, l. a *viris*.

Retrahā — ad me illud fugitivum argentum. Heaut.

IV. 2. 11. Retrahere quem ab studio. Phorm. Prolog. 2.

Retro.) Est mihi in ultimis conclave aedibus quoddam, retro. Heaut. V. 1. 29.

Retundere animum alicujus. Heaut. V. 1. 73.

Revereri similitatem patris. Phorm. II. 1. 3. Revereri adventum alicujus, ɔ: non audere quid facere ob adv. Hec. III. 1. 10. Ne revereatur, minus jam quo redeat domum. Hec. IV. 4. 8.

Revortor.) Mox huc revortor, ɔ: revortar; ad celeritatem reditionis significandam, presenti tempore utitur. And. III. 2. 5. Nusquam tam mane egredior, neque tam vespere domum revortor, quin. Heaut. I. 1. 16. Revorti aliquid iterum. Adelph. IV. 1. 9.

Reviso quid agent. And. II. 4. 1. conf. Eun. V. 4. 1.

Revivisco.) Ille (mortuus) reviviscet jam nunquam. Hec. III. 5. 15.

Revocemus hominem. Phorm. I. 4. 17. ɔ: euntem inclamemus, manere jubeamus. Isl. Röllum vid til hæng, edr, eptir honum. conf. Adelph. III. 2. 22. Num mirum — revocari, cursum quem institueris? Phorm. V. 6. 3. Revocat, ɔ: iterum ad se vocat l. invitat. Eun. I. 1. 4.

Revolve.) In eandem vitam te revolutum denuo video esse. Hec. IV. 4. 69.

Rex te — in oculis. Eun. III. 1. 11. conf. vers. 7. Regem elegantem narros. Ibid. 18. In Asiam ad regem militatum abiit. Heaut. I. 1. 65. Ubi, nisi & in locis Eunuchi modo citatis Westerbovius intelligit Regem Persarum. Rex, homo opulentus, Isl. Rísfis-madr. Phorm. I. 2. 20. Rex, Convivii magister. Phorm. II. 2. 24.

Rhamnusius, ex Rhamunte; oppido maritimo, pago Asiæ, ortus, secundum Donatum. And. V. 4. 27.

Rhodii, quales. ad Eun. III. 1. 30. Rhodus, Insula. Ea habitabat Rhodi, pro, in Rhodo, quod Grammaticorum præcepta vulgaria postularent, nam insula provinciis accensetur. Eun. I. 2. 27.

Rideo hunc. Adelph. IV. 2. 9. Quid risisti? Heaut. V. 1. 13. Ille ringitur, tu rideas. Phorm. II. 2. 27. Hisce ego non paro me, ut rideant; sed his ultro adrideo.

deo. Eun. II. 2. 18. Defessa — sum misera te ridendo. Eun. V. 7. 7.

Ridicale rogas. Hec. IV. 4. 46.

Ridiculum, *Subst. res ridicula, mira, joculariter absurda.* Hui tam cito? ridiculum. (*Donatus hic statuit, τὸ Ridiculum esse adverbium.*) Quid ad me ibatis? ridiculum. And. III. 1. 16. Phorm. V. 7. 8. Ridiculum est, te istuc me admonere. Heaut. II. 3. 112. Ridiculum, *sc. est quod loqueris, aut vereris.* And. IV. 2. 29. *sed Donatus hic subaudit hominem. conf.* Adelph. IV. 5. 42. Mihi solæ ridiculo fuit. Eun. V. 7. 3. *Aliquem sibi pro ridiculo putare.* Heaut. V. 1. 79.

Ridiculus.) Ego ridiculus (i. e. *scurra*) esse non possum. Eun. II. 2. 13. Ridiculum caput! And. II. 2. 34.

Rima.) Plenus rimarum sum, hac — illac perfluo. Eun. I. 2. 25. *conf. duo vers. preced.*

Ringor.) Ille ringitur, tu rideas. Phorm. II. 2. 27.

Riscus. *quid sit.* Eun. IV. 6. 16. *c. nota.*

Risu omnes — emoriri. Eun. II. 1. 42. Risus (*amatorios*) abstine. Heaut. II. 3. 132.

Rivalis alterius. Eun. II. 3. 62. V. 9. 42.

Rogitabam: Heus puer, dic sodes, quis heri Chrysidem habuit? And. I. 1. 57. *Ubi Donatus: Non rogabam, sed Rogitabam: quia sedulo faciebat.* *conf.* Adelph. IV. 1. 11. Quid ego feci? Ch. Rogitas? Heaut. IV. 1. 18. *conf. vers. 11.* And. V. 1. 9. *Quibus in locis, & aliis plusculis, τὸ Rogitas? est succensentis alterius interrogationi, ut stultæ, absurda, impudenti &c.* Rogitare? *eod. sensu.* Eun. I. 2. 3. Rogitare quem quid. Heaut. V. 1. 70. And. IV. 4. 10. Rogitando obtundere alterum. Eun. III. 5. 6. Rogitare quem, ad coenam ut veniat. Eun. II. 2. 35.

Rogo.) Dic, quod rogo. And. IV. 4. 25. Qua de re? Si. Rogas? And. I. 2. 13. *Hoc cum interrogatione indignantis Donat.* Respice ad Rogitas? Me rogas? Rogas me? Men' rogas? Heaut. IV. 5. 32. Eun. IV. 3. 11. Adelph. I. 2. 2. IV. 5. 31. Heaut. II. 3. 5. *eodem sensu.* De istac rogas virgine? Eun. IV. 4. 53. Ridicule rogas. Hec. IV. 4. 46. Si quid rogabit, nusquam tu me. Adelph. IV. 1. 23. Quid facerem, si quis nunc me roget? And. I.

5. 23. Ubi Donatus melius videtur distinguere, notâ quaestionis τω Facerem subditâ. Conf. Eun. III. 3. 5. Istuc (sc. ex quo pepererit filia nuptum data,) patrem rogare est æquum? Hec. IV. 1. 12. Rogare, pro, orare. Hec. V. 3. 33. Phorm. IV. 5. 15. V. 5. 8.

Rubicundus —, cadaverosa facie. Hec. III. 4. 26.

Rufus (homo). Phorm. I. 2. 1. Rufanne illam virginem, caesiâ, sparso ore? Heaut. V. 5. 17.

Rumor.) Meum gnatum rumor est amare. And. I. 2.

14. Qui erit rumor populi, si id feceris? Phorm. V. 7. 18.

Rumor venit datum iri gladiatores. Hec. Alt. Prol. 31.

Rumores distulerunt malevoli Heaut. Prol. 16. *Westervovius confert*, Plaut. Trin. III. 2. 63.

Ne mihi banc famam differant.

Suet. Caes. 33. Fama distulit, (ubi ambiguum est, utrum Fama sit Ablativus, an Nominativus: quomodo etiam hic apud Terentium, num Rumores Accusativus sit potius quam Nominativus.) Suet. August. 14. Rumore ab obrectatoribus dilato. Lucil. Lib. XXX. 45.

Gaudes, cum de me ista foris sermonibu' differs.

Rumpo.) Ambulando rumpere quem. Hec. III. 4. 21.

Ruo.) Vide sis, ne quid imrudens ruas. Heaut. II. 3.

126. Isl. At þu glaupir eðri a þig. Quid si nunc coelum ruat? Heaut. IV. 2. 41. Caeteros ruerem, agerem, — prosternerem. Adelph. III. 2. 21.

Rursum.) Bellum, pax rursum (est in amore). Eun. I. 1. 16. Id (quod dixerunt sc.) rursum si negant, laudo id quoque. Eun. II. 2. 20. conf. IV. 4. 45. Redeo rursum. Eun. IV. 2. 6. conf. Adelph. I. 1. 46. IV. 2. 40. Hec. III. 1. 11. vid. Restituo. Phorm. V. 7. 29. vid. Rescribo. Volo, nolo rursum. Phorm. V. 7. 57. Rursum, vicissim. Phorm. V. 5. 8. conf. III. 3. 5. Rursum prorsum, Isl. Aþtr eð fræth. Hec. III. 1. 35. conf. Donat. ad Adelph. I. 1. 46.

Ruri (crebrò) esse. Adelph. I. 2. 15. IV. 2. 3. Hec. II. 1. 18. — fere se continebat. Phorm. II. 3. 16. Ruri agere vitam. Adelph. I. 1. 20. Aliquid ruri agere. Adelph. III. 3. 47. Opus ruri faciundum. Phorm. II. 1. 20. Rurire, abire. Eun. I. 2. 107. III. 3. 27. Adelph. V. 3. 54.

ppppp

Adelph.

Adelph. III. 3. 79. & 82. IV. 1. 1. Rus habitatum *abire*. Hec. II. 1. 27. Ex urbe rus habitatum *migrare*. Hec. IV. 2. 13. *conf.* vers. 10. Rus *concedere*. Hec. IV. 4. 7. Abigam hunc rus. Adelph. IV. 3. 47. Rus *abdere* sese. Hec. I. 2. 100. Rure *redire*, *advenire*. Eun. III. 5. 63. V. 5. 25. Hec. I. 2. 115. Rus *habere*, *o: praedium rusticum*. Eun. III. 3. 27. *conf.* Adelph. IV. 1. 7. Eun. V. 6. 1.

Rusticus, *Adject.*) Opere rustico faciundo facile sumtum exercerent suum. Heaut. I. 1. 90.

S.

Sacellum. Adelph. IV. 2. 37.

Sacrificio.) Spatium quidem — sacrificandi (*ante nuptias*) dabitur paululum. Phorm. IV. 4. 22.

Sacrilegus, *Convivium*. Eun. V. 3. 2. & 13. Adelph. II. 4. 1. — *in eum qui fictae laudationi iurjurandum addidit*. Eun. III. 1. 29. Sacrilega. Eun. V. 1. 13. O genera hominum sacrilega! Adelph. III. 2. 6.

Saepe.) Non licet hominem esse saepe ita ut volt, si &c. Heaut. IV. 1. 53. Jus summum saepe summa malitia est. Heaut. IV. 5. 48. Fecere alii saepe. Adelph. IV. 5. 54. Clamo saepe. Venit ad me saepe. Te desiderium — *arbitror cepisse saepe*. Adelph. III. 3. 26. I. 1. 35. Hec. I. 2. 14. Saepe ut possis dicere. Adelph. V. 3. 37. Saepe est quum. Hec. III. 1. 28. Hoc saepe vereor, ne. Phorm. II. 2. 10. Saepe interea. Phorm. II. 3. 18. Quam saepe —! Phorm. V. 1. 30. Quo magis novi, tanto saepius. Phorm. II. 2. 14.

Saevidicis dictis *protelare quem*. Phorm. I. 4. 36.

Saevio.) Ne saevi (*o: irascere*) tantopere. And. V. 2. 27. Donatus componit, *Virg. Aen. VI. 524.*

Ne saevi magna sacerdos.

Et *Westerbovius*, *Plaut. Bacchid. III. 3. 4.*

Leniter qui saeviunt, sapiunt magis.

Saevitiam alicujus vereri. Eun. V. 2. 25. *o: vel iracundiam, vel nimiam severitatem.* vid. Voces proxime ante & post.

Saevus.

Sævus. Adelph. V. 4. 12. *quod Westerbovius exponit per, iracundus, ad And. V. 2. 27. Conclufam hic habeo uxorem sævam. Phorm. V. 1. 17.*

Sal.) Qui habet falem, quod in te est. Eun. III. 1. 10.

Salfamenta — fac macerentur pulchre. Adelph. III.

3. 26.

Salfus.) Hoc (*edulium*) falsum est. Adelph. III. 3. 71.

Saltem.) Si illud non licet, saltem hoc licebit. Eun. IV.

2. 12. *αὐτὸν μὲν, Dan. 3. det mindste. Meum mihi reddatur: saltem quanti emta est, αὐτὸν si plus non reddatur, id tamen &c. Adelph. II. 2. 41. Non similitudinem meam revereri saltem? Phorm. II. 1. 3. Saltem salutare. Heaut. II. 3. 138. Ubi commodè accipi potest, πρό, tantummodo, invitis licet iis, qui negant voculam banc ea norione recte usurpari.*

Salto.) Tu inter eas restim ductans saltabis. Adelph.

IV. 7. 34.

Salve, &c.) Myfis salve. My. O salve Pamphile. And.

I. 5. 32. Salve, mi Thraso. Salve, Demea. Eun. III.

2. 2. Adelph. III. 4. 15. O salve bone vir. Bone vir,

Dore, salve. *Ironice.* And. V. 2. 5. Eun. V. 2. 11. Phi-

lotis, salve multum. Ph. O salve Parmeno. Sy. Salve me-

castor, Parmeno. Pa. Et tu aedepol, Syra. Hec. I. 2. 7.

8. Mea mater, salve! Hec. III. 2. 18. Salve, mi pa-

ter. La. Gnate mi, salve. Hec. III. 5. 5. & 6. Bacchis,

salve! Ba. Salve! Laches. Hec. V. 1. 5. Mi patruæ salve.

De. Salve. Phorm. II. 1. 24. *Ubi τὸ Salve solitarium ri-*

gide adbibetur ab homine stomachante; ita & Eun. II. 3.

12. Salvete. And. IV. 5. 5. Eun. V. 9. 31. Salvete He-

gionem plurimum jubeo. Adelph. III. 4. 14.

Salve, *Adverb.*) Satin' salve? dic mihi. Eun. V. 6. 8.

Salus, *Dea salutis.*) Ipsa, si cupiat, Salus, servare non

potest hanc familiam. Adelph. IV. 7. 43. Quod te, Ae-

sculapi, & te, Salus, ne quid sit hujus, oro, (αὐτὸν *ne mor-*

bis adgraveſcat)! Hec. III. 2. 3.

Salus.) Signa ad salutem. And. III. 2. 2. Quod cum

salute ejus fiat. Adelph. IV. 1. 3. Nolle hæc, salus est

adolescensulis. Eun. V. 4. 18. Ad te advenio, spem, sa-

lutem —, expetens. And. II. 1. 19. *Donatus ibi adfert*

ex Cicerone. [Orat. pro Ligar. cap. 10. Ubi tamen nunc legitur: *Tu idem fer opem, qui &c.* West.] *Tu da salutem, qui spem dedisti.* Non posse ad salutem converti hoc malum (*putas*) : nulla ope mutari in melius. And. IV. 1. 49. Malo salutem *quaerere*. Adelp. III. 2. 2. Plurima salute Parmenonem impertit Gnatho, : *Sedulo eum salutat.* Eun. II. 2. 39.

Saluto.) Deos Penates *salutare*. Phorm. II. 1. 81.

Salvos sis (*fies*). And. IV. 5. 7. Adelp. V. 6. 2. Salvos sum, si &c. *Salvae sumus.* Salvos est. *Id est, Servatus l. fortunatus sum.* Opposita Formula isti, Perii, & similibus. And. V. 6. 9. Eun. V. 1. 18. Phorm. III. 3. 22. Salvos sit spero. Adelp. III. 3. 57. *Salvum* redire (*venire*). Heaut. I. 1. 98. Phorm. III. 1. 18. IV. 1. 10. *Illum tibi salvom adfuturum esse hic, confido.* Heaut. I. 1. 108. *Salvum te advenire (advenisse) gaudeo.* Eun. V. 6. 6. Adelp. I. 1. 55. Phorm. II. 1. 56. Heaut. II. 4. 47. Bene factum te advenisse — *salvom atque validum.* Hec. III. 5. 7. *Salvom advenire (f. gaudeo).* Phorm. II. 1. 25. *Gaudeo venisse salvom.* Hec. III. 2. 13. *Venire salvom volup' est.* Phorm. IV. 3. 5. *Illum vivom & salvom vellem.* Hec. III. 5. 14. *Tu illam salvam magis velis, quam ego.* Hec. II. 2. 17. *Si me vis salvom esse, & rem, & filium.* Heaut. V. 1. 68. *Mirum ni illa salva est, : vivit.* Heaut. IV. 1. 50. *Salva' Philumena est?* Pl. *Meliuscula est.* Hec. III. 2. 18. *Gaudeo, tibi illam (uxorem puerperam) salvam.* Hec. IV. 4. 21. *Salva res est.* Eun. II. 2. 37. Adelp. IV. 5. 9. *Re salva, & perdita.* Eun. II. 2. 27.

Samia mihi mater fuit. Eun. I. 2. 27.

Sancte adjurat, non posse &c. Hec. II. 2. 26. *Jurabat quoties Bacchidi! quam sanctè!* Hec. I. 1. 4.

Sanctus.) *Nimis sanctas nuptias student facere.* Adelp. V. 7. 1. *Aliud si scirem, —, sanctius quam jusjurandum.* Hec. V. 1. 24.

Sandalium.) *Utinam tibi committigari videam sandalio caput.* Eun. V. 8. 4.

Sane, Adfirmantis. Heaut. III. 2. 11. Eun. II. 3. 69. *Sane quidem, invise & lenè adfirmantis l. consentientis.* And.

And. I. 2. 24. *quo etiam pertinent: Cedo sane. Redeat sane in gratiam.* Heaut. IV. 7. 4. Phorm. V. 8. 40. Sane, *videtur habere vim hortandi l. instandi in hisce:* I sane. Abi sane istac, istortum, quovis. Adelp. IV. 2. 28. Heaut. III. 3. 27. Sane, *adprobantis; nisi potius velimus dicere id ex abundanti additum ad intendendam significati- nem; ut:* Sane volo. Recte sane. Heaut. IV. 8. 32. Hec. IV. 4. 14. Phorm. V. 8. 10. Heaut. III. 2. 27. III. 3. 20. Adelp. III. 3. 63. *quod spectat, quamquam per Ironiam dictum videatur:* Bene sane. Adelp. IV. 2. 47. And. V. 2. 7. Sane, *Valde, perquam, multum, prorsus, planè:* Bene conveniebat sane inter eas. Diebus sane pauculis post. *Invitus sanè.* Hec. I. 2. 103. & 68. Phorm. V. 7. 27. Sane, *profectò, quidem, aut valde.* Forma sane bona. Neque illam sane studeo vendere. Heaut. III. 2. 13. Adelp. IV. 7. 27. *conf.* Adelp. III. 3. 17. V. 2. 8. Hec. I. 2. 118. Sane, *certè, minimum:* His rebus sane pone decem minas. Phorm. IV. 3. 62.

Sanguis). Sine sanguine hoc fieri non posse. Eun. IV. 7. 9.

Sanus, *sanâ mente praeditus:* Satin' sanus es, qui me id rogitas? And. IV. 4. 10. *conf.* Heaut. V. 2. 33. Adelp. V. 8. 14. Phorm. V. 3. 19. — — aut sobrius? Heaut. IV. 3. 29. Satin' sanus? Eun. III. 5. 11. Sanus sim, anne insaniam? Ibid. 8. Si sanus fies, jube &c. Hec. III. 5. 43. Sanum te credis esse? Adelp. IV. 7. 30.

Sapiens.) Mulier sapiens es. Phorm. V. 8. 57. Dictum sapienti sat est. Phorm. III. 3. 8. Tu verba fundis hic sapientia? Adelp. V. 1. 7.

Sapienter vitam instituit. And. I. 1. 40. Dictum sapienter. Eun. III. 1. 26. *conf.* Adelp. V. 8. 30.

Sapientia.) Tu — nihil nisi sapientia es. Adelp. III. 3. 40. Pro mea sapientia. Ibid. 73. *Anteire alterum sapientia.* Phorm. II. 1. 17.

Sapio.) Illuc est sapere! Quanti est sapere! &: *sapien- tem esse.* Eun. IV. 7. 12. & 21. *conf.* Adelp. III. 3. 32.

Hec. IV. 3. 2. Sapis, &: *Sapienter agis, rectè consulis.*

Eun. V. 5. 27. Si sapis, — sapiens, — sapias. Eun. I.

I. 31. Heaut. II. 3. 138. IV. 4. 26. III. 3. 33. Sapi-

unt, *scilicet sibi consulunt*. Donat. Phorm. II. 2. 21. Sapere alteri, — *sibi*. Foris sapere. Heaut. III. 1. 101. V. 1. 50. Haud stulte sapias. Heaut. II. 3. 82. Ad aliquid recte sapere. Adelph. V. 3. 46. Sapere, intelligere, *junguntur*. *Ibid.* 41.

Sat scio, *scilicet certò scio, plane persuasus sum*. Phorm. IV. 3. 31. Eun. III. 2. 34. Adelph. III. 2. 41. III. 3. 6. IV. 1. 10. Sat habeo. Sic antiqui, pro sufficit, dicebant. Donat. And. II. 1. 35. IV. 2. 22. *conf.* Heaut. IV. 3. 40. Eun. III. 2. 32. Non signi hoc sat est? Hec. II. 1. 39. Attentiores — quam sat est. Adelph. V. 3. 48. Dictum sapienti sat est. Phorm. III. 3. 8. Is si dat, sat est. Phorm. IV. 2. 14. i.e. *Bene est*, Isl. *pa* er vel. Sat est. *Adficientis*. Phorm. I. 4. 34. Eun. IV. 4. 39. And. I. 1. 143.

Satago.) Is — rerum suarum satagit. Heaut. II. 1. 13. Satias. Satietas.) Eum satias hominum — ceperat. Eun. III. 1. 13. Ubi satias (*scilicet raedium loci*) coepit fieri. Eun. V. 6. 3. Satias jam tenet studiorum istorum. Hec. IV. 2. 18. Satietaem amoris sumere Phorm. V. 5. 6.

Satin'. Satis.) Satin' rectè (*scilicet agitis, aut valeis*)? And. IV. 5. 9. Satin' omnia ex sententia? Phorm. II. 1. 26. Satin' scis? Adelph. III. 3. 48. Satin' id tibi placet? Eun. V. 2. 12. Satis cum periculo. And. I. 1. 104. *Nosse quem satis*. And. V. 4. 11. Heaut. I. 1. 101. Non satis me pernocti etiam. And. III. 2. 23. Postquam & ipse se, & illam — cognovit satis. Hec. I. 2. 87. Satis scio. And. IV. 1. 40. Hec. II. 1. 37. V. 4. 37. Satis certo scio. Heaut. I. 1. 19. Hec. II. 1. 7. IV. 4. 34. Adelph. II. 3. 3. Satis credo. And. IV. 1. 50. Eun. V. 5. 21. *conf.* Eun. IV. 4. 36. Si satis cerno. Adelph. III. 3. 85. Nequeo satis discernere. Adelph. IV. 2. 5. Non possum satis narrare. Nequeo satis proloqui. Eun. V. 7. 9. Hec. IV. 4. 23. Non intelligo satis, quae loquatur. Adelph. III. 2. 11. Si satis commemini. Phorm. III. 2. 38. Duo talenta — esse decrevi satis. Heaut. V. 1. 67. Satis putas tua bona ambobus fore. Adelph. V. 3. 24. Dies mihi hic ut sit satis vereor ad agendum. And. IV. 2. 22. Non tibi ego exempli satis sum? Heaut. V. 1. 47. Non satis

fatis habes, quod &c.? And. IV. 2. 27. Satis mihi id haheam supplicii. Adelp. III. 2. 15. Satis suum officium *facere*. Eun. IV. 5. 3. Quod satis sit, faciet ipsa. Hec. V. 2. 70. Plus satis. Eun. I. 2. 5. Heaut. I. 2. 24. Sic satis. Heaut. III. 2. 12. Satis scita est (*puella*): Phorm. I. 2. 62. *mediocris laudatio*. Satis pro imperio! Phorm. I. 4. 19. Satis superbe illuditis me. Satis astute aggredi-mini. Phorm. V. 7. 22. & 75.

Satius.) Quanto satius est —? And. II. 1. 7. Satius est, quam &c. Heaut. V. 2. 16. Evenire ea satius est, quae &c. Adelp. I. 1. 4. Mori me satius est. Emori satius est. Eun. IV. 7. 2. Phorm. V. 7. 63.

Satrapes. Heaut. III. 1. 43.

Satur.) Intus sum omnium rerum satur. Adelp. V. 1. 3. Quum tu (*nutrix*) satura — eris, puer ut satur sit, facito. Hec. V. 2. 3.

Saxum.) Satis diu hoc — saxum volvo. Eun. V. 9. 55.

Scapulas perdidit. Phorm. I. 2. 26.

Sceleratus servus. And. I. 1. 132. Adelp. IV. 2. 14. *reverà Participium sine verbi origine, ut sit: Sceleribus contaminatus I. obrutus.*

Scelerosus atque impius. Eun. IV. 3. 1.

Scelestinus quantas turbas concivi insciens! Heaut. V. 2. 17. O scelestum atque audacem hominem! Eun. IV. 4. 42. *conf.* V. 5. 2. *Scelestes, Scelesti, convicia.* And. IV. 4. 51. Heaut. II. 3. 71. Eun. IV. 4. 1. V. 1. 1. & 16.

Scelus.) Quid ego tantum sceleris admisi —? Heaut. V. 2. 3. *Scelus, pro, infelicitate.* Eun. II. 3. 34. — *pro, homine scelesto.* Heaut. II. 3. 74. V. 1. 14. Phorm. V. 7. 85. Adelp. III. 2. 16. And. III. 5. 1. *ubi Auctor construxit τὸ Scelus cum genere Masculino, constructionem adcommodans ad intellectum vocabuli, non ad ipsum vocabulum. Estque hic Syllepsis per genera. conf.* Eun. IV. 3. 3. Sic, in plurali, *Scelera, pro Scelestis.* Adelp. II. 2. 20. & ita etiam intelligi possunt Adelp. III. 2. 6. And. IV. 4. 47. *Scelera, fallaciae, aut, illecebrae malarum mulierum.* And. III. 3. 26.

Scenicus.) Condecorare ludos scenicos. Hec. Alt. Prol. 37. Sciebam, dubiam fortunam esse scenicam. *Ibid.* 8.

Scilicet facturum me esse. Heaut. II. 3. 117. 3: *Certe facturum sum.* Ita Sallust. Jug. IV. 6. Scilicet *non ceram tantam vim in se habere.* Et cap. CXIII. 3. *Quae scilicet — occulta pectoris patefecisse.* Scilicet daturum. Heaut. IV. 8. 16. Scilicet, *absolute. adfirmantis.* Rex te ergo in oculis? Tr. Scilicet. Eun. III. 1. 11. Fratris igitur Thais tota est? Ch. Scilicet. Eun. V. 9. 10. *conf.* Adelph. IV. 7. 11. & 33. Hec. III. 5. 17. Quid haec videntur? De. Scilicet. Phorm. V. 3. 9. Scilicet equidem. Heaut. IV. 1. 34. Id populus curat, scilicet! *Ironia.* And. I. 2. 14.

Scio.) Tam scio. —, quam me vivere. Eun. IV. 4. 51. Sat scio. Satis scio. Satis certò scio. *pete in Sat, & Satis.* Ut opinor, has non nosse te, & certò scio. Adelph. IV. 5. 14. Unum hoc scio: quod fors feret, feremus &c. Phorm. I. 2. 87. Haud scio, an. And. III. 2. 45. Heaut. V. 2. 46. Adelph. IV. 5. 33. Phorm. V. 2. 9. Non certum scio. Phorm. I. 2. 98. *conf.* Eun. I. 2. 31. Si sapias, quod scis, nescis. Eun. IV. 4. 55. *conf.* Heaut. IV. 4. 26. Scin' me in quibus sim gaudiis? Eun. V. 9. 5. *Hellenismus, pro, Scis, in quibus ego sim &c. conf.* Heaut. II. 3. 56. Phorm. II. 3. 7. & 9. Scin' Cratini — aedes? Adelph. IV. 2. 42. Scin' quid, fodes? Heaut. IV. 4. 16. *Scire uti re.* Heaut. I. 2. 22. Neque jus, neque bonum atque aequum sciunt. Heaut. IV. 5. 29. Non scire viam. Hec. III. 2. 25. Scibam. Heaut. II. 3. 64. Phorm. IV. 1. 16. Scisti uti foro. Phorm. I. 2. 29. Scibo. Hec. II. 2. 4. Eun. IV. 4. 59. Adelph. III. 3. 7. *alibi.* Nemo ex me scibit. Phorm. V. 1. 34. Jam faxo scies. Eun. IV. 3. 21. Experiundo scies. Heaut. II. 3. 90. Certum scire quid. Hec. III. 1. 44. *De aliqua re certum scire.* Eun. V. 3. 12. Istuc — fac me ut sciam. Heaut. I. 1. 32. Non — quod sciam. Adelph. IV. 5. 7. Scias, 3: *Sciri potest, certum, manifestum est.* And. I. 1. 64. *conf.* Heaut. II. 3. 66. Scires, *pro, scire poteras l. debueras.* Hec. IV. 1. 18. Scissem. And. IV. 5. 13. Hec. II. 1. 25. Fidibus scire. Eun. I. 2. 53. Scire est. Adelph. V. 3. 42. Licetne scire ex te, quid &c.? Hec. V. 4. 31. Plane scire quid. Heaut. V. 1. 24. Aut scire, aut nescire hoc volo. Phorm. V. 3. 26. Scisse.

Scisse. Eun. Prol. 34. Adelp. II. 4. 8. Ut tu scis sciens. And. IV. 4. 36. *conf.* III. 2. 28. Sciens non faciam. Heaut. V. 5. 6. *conf.* III. 1. 59. Hec. IV. 2. 4. Phorm. II. 1. 7. Eun. IV. 2. 13. Sciens, imprudens. *opponuntur.* Phorm. IV. 3. 55. Hec. V. 4. 40. Adelp. IV. 5. 77. Prudens, sciens, — pereō. Eun. I. 1. 27. Facile scitu est. Hec. III. 1. 15. Scito huic opus est. Phorm. V. 8. 14. Plus, quam opus est scito, sciet. Phorm. IV. 1. 18.

Scirpus.) Nodum in scirpo quærere. And. V. 4. 38.

Sciscitari, *sc.* scrutari, explorare, notitiam rei capere. Eun. III. 4. 10.

Scite in mentem venit (*sc.* fallacia). Scite poterat fieri. Heaut. IV. 5. 16. & 37. Satis scite promittit tibi. Heaut. IV. 4. 7.

Scitus.) Per ecastor scitus puer est natus Pamphilo. And. III. 2. 6. *Ubi Donatus:* Satis obstetrici est, adhuc incertum aevi, & ut ita dicam, a matre sanguinolentum, [quales Juvenali Satyr. VII. 196. dicuntur, A matre rubentes; & Cl. Mar. Victor. in Genes. Lib. III 547. A matre recentes. notante Lindenbrogio; qui & de Sanguinolentis confuse citat Corp. Jur. Civ. Rom. variis in locis, & Lactant. Lib. VI. cap. 20.] non pulchrum (quod ipsum nimium videretur cito) dicere, sed scitum pronuntiare. Ideo subblanditur, ut operae pretium majus accipiat." Scitum — hominem! Ironia. Eun. II. 2. 23. Satis scita est (*mulier*). Phorm. I. 2. 60. modicè laudantis formam. Hoc scitum est, periculum ex aliis facere, &c. Heaut. I. 2. 36. Quam scitum est, &c. Phorm. V. 4. 2.

Scopulus.) Ad scopulum a tranquillitate inferre quem. Phorm. IV. 4. 9.

Scortari crebro nolunt (*sc.* parentes filios). Heaut. I. 2. 32. Non est flagitium — adolescentulum scortari. Adelp. I. 2. 22.

Scortum.) Forte habui scortum. Eun. III. 1. 34. Scortum adducere. Adelp. V. 9. 8.

Screatus — abstine. Heaut. II. 3. 132.

Scribere fabulam. Heaut. Prol. 43. Hec. Alt. Prol. 6. & 19. Scribere, absolute, poemata componere. (*proprie enim de Poëtis dicitur, ut censet Westerhovius ad And. Prol.*

Prol. 1. *adlegans* Ciceronem pro Arch. cap. 3. & Nostrum Adelph. Prol. 1. & 16. Nihil tamen ob stare arbitror, quin tã Scribere aequè proprie dicatur de iis, qui soluta oratione libros condunt. *conf.* Donat. ad Adelph. Prol. 1.) Phorm. Prol. 3. Hec. Alt. Prol. 48. And. Prol. 1. Scribere orationem. Heaut. Prol. 15. Unà scribere. Adelph. Prol. 16. Currentes servos scribere. Eun. Prol. 36. Scribere alicui dicam. Phorm. I. 2. 77. *conf.* II. 2. 15. IV. 3. 63. Mihi scripta illa dicta sunt in animo. And. I. 5. 48. Animum ad scribendum adpellere. Poëtae ad scribendum augere industriam. And. Prol. 1. Adelph. Prol. 25. In prologis scribundis. And. Prol. 5.

Scriptura, pro, Scriptum, & Et rist. Ne cum Poëta scriptura evanesceret. Hec. Alt. Prol. 5. Poëta sensit Scripturam suam ab iniquis observari. Adelph. Prol. 1. Scripturam alterius spernere. Hec. Alt. Prol. 18. Fabulae istae tenui sunt oratione, ac scriptura levi, & stilo. Phorm. Prol. 5.

Scrupulus.) Mihi unus scrupulus etiam restat, qui me male habet. And. V. 4. 37. Injeci scrupulum homini. Adelph. II. 3. 20. *conf.* Phorm. V. 7. 61. Scrupulus, causa turbarum & molestiarum, de homine. Phorm. V. 8. 30.

Sectar.) Lites sectari. Phorm. II. 3. 61. Sectari quem (magistrum). Eun. II. 2. 31. Cervam sectantur canes. Phorm. Prol. 7. Sectari puellam. Phorm. I. 2. 36.

Seculum, contractè pro seculum. Hoccine seculum! Adelph. III. 2. 6. Quondam apud seculum prius. Eun. II. 2. 15.

Secundum facta & virtutes suas collaudare quem. Eun. V. 9. 60.

Secundus.) Dos secunda puellae, i. e. virginitas. Adelph. III. 2. 47. Si mihi secundae res de amore meo essent. Heaut. II. 2. 1. Omnes, quibus res sunt minus secundae, magis sunt suspiciosi. Adelph. IV. 3. 14. Omnes, quum secundae res sunt maxime, tum maxime meditari secum oportet, quo pacto &c. Phorm. II. 1. 11. Me in tuis secundis respice. And. V. 6. 11. Secundis, hic videtur Substantive accipiendum, a Nominativo Plural. gen. neutr. Secunda, i. e. res secundae: quemadmodum Auctor Hec.

Hec. III. 3. 28. *dixit* Advorsa ejus, pro, *Adversitates ejus* l. *infortunium*; & Phorm. II. 1. 50. *Tua iusta, pro, tuum jus.* Quodsi tamen omnino adjective capere placeat id Secundis, subaudiendum erit Temporibus, sive potius Negotiis; non enim arbitror Rebus subaudiri posse, ex genio sermonis Latini.

Secus. Secius.) Numquam secus habui illam, ac si &c. Hec. II. 3. 5. Si tu illam attigeris secus, quam dignum est &c. Phorm. II. 3. 91. Nihilo secius. And. III. 2. 27.

Sed, post *Esse*. Hec. II. 2. 6.

Sedeo.) Dum illic sedeo, 3: *essō, otiosus moror.* Hec. V. 3. 4. An sedere oportuit domi virginem tam grandem, dum &c.? Adelph. IV. 5. 38.

Seditio.) Filium dare alicui in seditionem, atque incertas nuptias. And. V. 1. 11.

Sedo.) Calamitatem sedare. Hec. Alt. Prol. 24. In ipsa turba, atque in peccato maximo, quod vix sedatum adhuc est. Adelph. V. 1. 12.

Seduco.) Me solum seducit foras. Hec. I. 2. 69.

Sedulō negare. And. I. 1. 119. Facio sedulo. And. IV. 1. 56. Adelph. I. 1. 25. *conf.* Eun. II. 3. 70. And. III. 4. 18. Heaut. II. 4. 16. Sedulo faciam. Adelph. II. 2. 43. *conf.* Heaut. I. 1. 74. Id ago sedulo. And. III. 5. 8. Fit sedulo. Adelph. III. 3. 59. *conf.* Phorm. I. 4. 51. Fingit causas — sedulo. Eun. I. 2. 58. Advorsor sedulo. Adelph. I. 2. 64. Sedulo moneo, (& hortor). Adelph. III. 3. 72. Hec. I. 1. 6. Sedulo dissimulat. Dissimulas sedulo. Phorm. II. 3. 81. Hec. IV. 2. 2. Sedulo dicere. Phorm. II. 4. 13. *Agitare* quid secum sedulo. Phorm. IV. 3. 10. Factum est abs te sedulo pro fratre. Phorm. V. 8. 12. Istos vobis — curavi sedulo. Adelph. V. 9. 5.

Segnitia.) Nihil loci est segnitiae. And. I. 3. 1.

Segrego.) Amicam (amatorem abs se segregare. And. I. 5. 56. Hec. V. 2. 30. Volgus quae abs se segregant. Heaut. II. 4. 6. i. e. *Casto unius viri amoris deditae, conf.* vers. 12. seqq. Segregatum habere quem a se. Hec. V. 1. 25. Nupta a viro segregata. Hec. V. 2. 23. Segreganda

ganda aut mater a me est, aut Philumena (*uxor*). Hec. III. 5. 30.

Semel.) Ubi animus semel se — devinxit. Heaut. I. 2. 34. Cum uno semel ubi aetatem agere decretum est. Heaut. II. 4. 12. Ne non id facerem, quod recepissem semel. Phorm. V. 7. 9.

Senoveo.) Vos semotae (i. e. *discedere jussae*), nos soli. And. I. 5. 51.

Semper.) Faciam, ut hujus loci, —, meique semper memineris. Eun. IV. 7. 31. Adeo depexum dabo, ut, dum vivat, meminerit semper mei. Heaut. V. 1. 78. Invocato ut sit locus semper. Eun. V. 9. 30. Numquam unum intermittit diem, quin semper veniat. Adelph. III. 1. 7. Cum interea semper mortem expectabam miser. Hec. III. 4. 8.

Sempiternus.) Deorum vitam propterea sempiternam esse arbitror, quod &c. And. V. 5. 3.

Senecta. Senectus.) Nimum ad rem in senecta attenti sumus. Adelph. V. 8. 31. Senectus ipsa est morbus. Phorm. IV. 1. 9. Solum unum hoc vitium senectus adfert hominibus, attentiores &c. Adelph. V. 3. 47. Aquilae senectus. Heaut. III. 2. 10. Senectus si verecundos facit. Phorm. V. 8. 34. Praesidium velle senectuti suae. Hec. I. 2. 44. *Suam senectutem sollicitare.* And. V. 3. 16. Habebis, quae tuam senectutem oblectet. Phorm. II. 3. 87.

Senex, ambiguit, utrum aetate talis, an deformitate aut imbecillitate. Eun. IV. 4. 21. II. 3. 65. Iratus senex. Heaut. Prolog. 37. Senex importunus. Heaut. I. 2. 23. Senex vester, Senex noster, (sc. *berus*). Heaut. IV. 3. 33. II. 3. 14. Adelph. V. 1. 6. Phorm. I. 2. 13. Heaut. IV. 3. 28. V. 2. 49. Phorm. I. 2. 97. Jam nos fabulae sumus, Senex atque anus. Hec. IV. 3. 15. Senex delirans. Adelph. IV. 7. 43. Seni animam primum extinguerem ipsi. Adelph. III. 2. 16. Vin' tu huic seni (sc. *mibi*) auscultare? Adelph. V. 7. 8. O infortunatum senem! Eun. II. 3. 7. *Senex difficilis.* Heaut. III. 2. 24. *Homo senex.* Adelph. IV. 2. 23. Mi senex. And. IV. 4. 49. Qui mihi ubi ad uxores ventum est, tum fiunt senes. *Verba uxoris de marito, qui cum alia consueverat muliere.* Phorm. V.

V. 8. 21. Nos senes est aequum senibus obsequi. Heaut. III. 1. 10. Patres — aequum esse censent, nos jam a pueris illico nasci senes. Heaut. II. 1. 1. & 2.

Senium, *pro*, *Senex*.) Ut illum Dī Deaeque senium perdant, qui me &c. Eun. II. 3. 10.

Sensus.) Illius sensum pulchre calleo. Adelph. IV. 1. 17.

Sententia.) Stat sententia. Eun. II. 1. 18. Siccine est sententia? Heaut. I. 1. 14. Aliter est sententia (de hac re). Hec. V. 4. 15. Adelph. III. 5. 5. Cur non tibi est haec sententia? Hec. I. 1. 18. Dan. Svorføre er 3 iffe af denne Tønsfemaade? Ut sciam — quid (ei l. ejus) sit sententiae. Phorm. II. 4. 4. *Westerbovius hinc format phrasin*: Quid es sententiae. *quàm rectè, nescio*. Mutare sententiam. And. II. 3. 19. *conf.* Hec. IV. 1. 54. Mihi per alium ostendit suam sententiam. Heaut. II. 1. 7. Per ejus unam, aut vivam, aut moriar sententiam. Phorm. II. 1. 19. *Tentare sententiam alterius*. Phorm. IV. 3. 14. Ut meam scias sententiam. Phorm. V. 8. 54. Ex sententia obtrigit. Heaut. IV. 5. 5. — — *evenit*. Ibid. vers. 17. Hec. V. 4. 32. *conf.* Adelph. III. 3. 17. & 66. Satin' omnia ex sententia? Phorm. II. 1. 26. Ego mea quidem sententia judico. Adelph. V. 9. 2. *conf.* I. 1. 40. Phorm. II. 2. 21. Levi sententia esse. Hec. III. 1. 32. *Puerilis sententia*. Phorm. V. 7. 56. *Sententia, gnoma, dictum breve & argutum*. Hec. III. 5. 12. Quot homines, tot sententiae. Phorm. I. 4. 4.

Sentio.) Estne ea intus? Ch. Sit rogas? Sensi. Heaut. III. 1. 45. & 46. Dan. Jeg har faaet det at føle. Isl. Jeg hest lennt a því, l. fundid það, l. fengid at finna það. *meo detrimento & malo expertus sum l. cognovi, eam esse intus*. *Conf.* Eun. III. 1. 48. Sentiet, qui vir siem. Eun. I. 1. 21. Ipse sentiet posterius. Adelph. I. 2. 59. Hosce aliquot dies non sentiet, 3: *istius incommodi sensu non afficietur*. Heaut. IV. 5. 4. *Sentio, Observo, animadverto, deprehendo, comperio*. Dan. Bliver vaer, faaer Dns om, Merker. Isl. Verð varr (nocturs, edr, vid noctut), fa Drosu af, Verð a-þynia l. *potius a-þyni*, Finu. Hec. III. 1. 35. IV. 1. 7. IV. 4. 16. And. II. 3. 29. IV. 2. 7. Phorm. I. 4.

I. 4. 28. Eun. I. 2. 57. Adelph. Prol. 1. Heaut. II. 3. 43. III. 1. 49. *saepius*. Ne sentiat me sensisse. Heaut. IV. 8. 20. Vix tandem sensi stolidus. And. III. 1. 12. Si sentire. And. I. 1. 137. I. 2. 25. Sentio, *re ipsa intelligo, experior. bono sensu*. Sic: Fac te patrem esse sentiat. Heaut. V. 1. 52. *conf.* Hec. III. 3. 29. Sentio, *existimo*. Heaut. III. 1. 79. *sic*: Nae iste haud mecum sentit. And. II. 1. 24. Idem, quod ego sentit. Adelph. IV. 2. 29. Tu si hic sis, aliter sentias. And. II. 1. 10. Sensi, *contractè*. And. V. 3. 11. Hec. IV. 1. 45.

Sentus (*homo*). Eun. II. 2. 5.

Seorsum.) Omnibus gratiam habeo, & seorsum tibi praeterea. Adelph. V. 9. 14. Isl. Serbellis. Dan. 3 ser.

Sepelio.) Nullus sum: Sepultus sum. Phorm. V. 7. 50.

Sepulcrum. And. I. 1. 10. *Manifeste hic notat ipsum locum, ubi comburebatur cadaver. Sequitur enim continud: In ignem imposita est. Pariter Tacitus Annal. II. 73. Corpus, ante quam cremaretur, nudatum in foro Antiochenum, qui locus sepulturae destinabatur. Florus III. 21. 21. Q. M. Scaevola Pontifex, Vestales amplexus aras, tantum non eodem sepelitur igne. Cic. pro Flacco cap. 95. Qui vos — incendio patriae sepelire conatus est. & Fam. IV. 12. Sulpitius, scribens de Marcelli funere, locum rogi iidem Sepulturam vocat. Nec aliter intelligendus locus Nepotis, Eun. cap. 13. Antigonus autem Eumenem mortuum propinquis ejus sepeliendum tradidit. Hi militari honestoque funere, comitante toto exercitu humaverunt, ossaque ejus in Cappadociam. — deportanda curarunt. Suet. Domit. cap. 15. Sepeliri quoque accuratissime imperavit. Quod cum fieret, evenit, ut repentina tempestate dejecto funere semivivum cadaver discerperent canes. Eodem respexit Plautus, Menaechn. I. 2. 43. ubi cyatbos sorbillando diem producturus Menaechnus inquit:*

Clam uxorem ubi sepulcrum habeamus, atque hunc comburamus diem.

Verum, ohe, satis testimoniorum. An ideo locus rogi Sepulcrum dictus, quod quandoque ossa sepelirentur eodem loco, quo cadaver erat combustum? Exemplum refert Virgilius Aeneid. XI. 211. [Quid addo hoc Festi: "Bustum
pro-

proprie dicitur locus, in quo mortuus est combustus, & sepultus. — ubi vero combustus quis tantum modo, alibi vero est sepultus, is locus ab urendo ustrina vocatur. sed modo bustum, eo, quod sepelitur, sepulchra vocamus.”] Cicero tamen de Legib. II. 23. HOMINEM MORTUUM, inquit Lex in XII. Tabulis, IN URBE NE SEPELITO, NEVE URITO, Additque, Credo vel propter ignis periculum. Quod autem addit, NEQUE URITO, indicat, non qui uratur sepeliri, sed qui humatur. Westerhov. Cujus hac docta observatione lectorem fraudandum non putavi.

Sequor.) Funus — procedit: sequimur. And. I. 1. 101. Clementem vitam urbanam, atque otium *sequi*. Adelp. I. 1. 18. Consilium *alterius sequi*. Adelp. III. 4. 54. Phorm. II. 4. 21. Lites *sequi*. And. IV. 5. 16. Adelp. II. 2. 40. *Alterius commodum sequi*. Hec. III. 5. 31. *Sequi, voluntate sua cum altero ire*. Phorm. V. 7. 95. *Sequi alterum in via, 3: persequi conveniendi causâ*. Eun. III. 5. 6.

Seria.) Relevi — omnes serias. Heaut. III. 1. 51.

Serid triumphare quid. Eun. III. 1. 3. Orare *serid*. Eun. III. 3. 22. Jocon' an serio — dicat, nescio. Heaut. III. 2. 31.

Serius.) Rem seriam agere cum aliquo. Eun. III. 3. 7.

Sermonem quaerere. Eun. III. 3. 10. — cum aliquo habere. Hec. IV. 3. 1. Cum illo sermonem occipit. Eun. IV. 1. 8. Sermonem *captare*. Phorm. V. 6. 29. Haud invito ad aures sermo mihi accessit tuus. Hec. III. 5. 32. Sermones cadere. Heaut. II. 3. 1.

Serò ac nequidquam. Heaut. II. 3. 103. Pene sero *scire*. Adelp. II. 4. 8.

Servatrix mea. Hec. V. 4. 16.

Servire liberaliter. And. I. 1. 11. Hercules *servivit* Omphalae. Eun. V. 3. 3. Rei *servire*. Hec. II. 1. 27. *Servire alterius commodis*. Heaut. Prol. 50. Hec. Alt. Prol. 43. Hec. II. 5. 45. Cur insano *serviat*? Heaut. Prol. 32. i. e. *Quasi vero populus obsequi & cedere debeat mancipio demensi?* Paraphrast. Delph. Laborans, quærens, —, illi (filio) *serviens*. Heaut. I. 1. 87.

Servitium.) Hoc tibi pro servitio debeo, 3: ut *servus tuus*.

tuus. And. IV. 1. 52. Μετ' αληθειᾶς vel μετ' ὠνυμικῶς, *Servitium pro servitute posuit.* Donat.

Servitus.) Justa & clemens apud aliquem. And. I. 1. 9. In servituteni pauperem (*mulierem*) ad ditem dari (*nuptum* sc.). Phorm. IV. 3. 48.

Servare, castigare, monere filium. Heaut. III. 3. 31. Sannio servat domini. Eun. IV. 7. 10. Me — servat, ne quam faciam — fallaciam. α: observat, attente cavet. And. I. 3. 7. *Servare vultum* l. *gestum.* Phorm. I. 4. 35. *Serva, simpliciter,* α: *retine tuam constantiam;* apt, *observa meum nutum & gestus.* And. II. 5. 5. Adelph. II. 1. 18. *ubi posterior sensus obtinet.* *Serva* — filium, & me, & familiam. Heaut. IV. 8. 4. Ipsa — Salus servare non potest hanc familiam. Adelph. IV. 7. 44. *conf.* And. I. 1. 114. Heaut. III. 2. 24. Phorm. III. 3. 6. And. III. 3. 9. *Quibus in locis omnibus,* τδ *Servare, positum est, pro, ab interitu defendere, conservare, saluum praeferre.* Juno Lucina — *serva me!* And. III. 1. 15. Adelph. III. 4. 41. Ita me servet Juppiter! Phorm. V. 3. 24. Juppiter! *serva* haec nobis bona. Eun. V. 9. 19. *Servare, quod pater labore invenit.* Heaut. V. 4. 17. *Servare, & perdere; opponuntur.* Dan. Beholde eller tabe. Adelph. II. 2. 33. *conf.* Adelph. V. 3. 59. *Servare quem,* α: *custodire, observare.* Eun. V. 2. 64 & 65. *Servandum dare quid cui.* Eun. Ibid. Heaut. IV. 1. 42. *Servare, tueri.* And. I. 5. 63. *Servare fidem.* And. Ibid. 45. — — in eo, quod quis dixit. Hec. III. 32. 42. *Quod quis pollicitus est, servare.* Hec. V. 2. 20.

Servulus, per extenuationem, sive contentum, pro Servus, q. d. Servus vilis l. *miser.* Adelph. IV. 2. 27. *Servuli adolescentum.* And. I. 1. 54. *Westerbovio videtur intelligi paedagogi, quibus id negotii dabatur abs beris ut filios beriles comitarentur, quocunque irent. Unde adeo Venientes & Abeuntes occurrunt. Nisi mavis (inquit ille) Internuntios intelligi. At simpliciter intelligere licet Pedisequos.*

Servus currens. Heaut. Prol. 37. & 31. Eun. Prol. 36. — *tardiusculus.* Heaut. III. 2. 4. — *spectatus satis, cui dominus curae est.* Adelph. V. 6. 5. — *futilis.* And. III. 5. 2. — *haud illiberalis.* Adelph. V. 5. 5. *Servom hominem*

nem causam orare leges non sinunt: Neque testimonii dictio est. Phorm. II. 1. 62. & 63. Hic Geta —, ut captus est servorum, non malus, neque iners. Adelph. III. 4. 34. Feci, e servo ut esses libertus mihi. And. I. 1. 10. Volgus servorum. And. III. 4. 4.

Seu, *praecedente* Sive. And. I. 5. 59.

Severitas.) Tristis severitas inest in vultu. And. V. 2. 16. Lucil apud Non. V. Tristis:

Adde eodem tristes ac severos Philosophos.

Cic. de Orat. Lib. II. cap. 71. Vultus quidem quo severior est, & tristior, &c. Pbaed. IV. 6. 4.

Severitatem frontis dum placo tuae.

Petron. cap. 85. Severa tristitia. Cicero Amicit. 18. Tristitia — & in omni re severitas, habet illa quidem gravitatem. Idem pro P. Sext. 8. Nam quid ego de supercilio dicam? quod tum hominibus non supercilium, sed pignus reip. videbatur. Tanta erat gravitas in oculo, tanta contractio frontis, ut illo supercilio resp. tanquam Atlante coelum, niti videretur. Tacitus distinguit Hist. I. 14. Aestimatione recta severus, deterius interpretantibus tristior videbatur. Westerh.

Severus (*vuln.*). Heaut. V. 3. 21. Severus (*morib.*). Eun. II. 1. 21.

Sex ego te totos hos menses quietum reddam. Eun. II. 2. 46. His mensibus sex septem — proximis. Eun. II. 3. 40. An non sex totis mensibus prius olsecissem? Adelph. III. 3. 42.

Sexcentas proinde — scribito mihi dicas. Phorm. IV. 3. 63.

Sexdecim.) Anni? Cu. Anni? sexdecim. Pa. Flos ipse. Eun. II. 3. 26.

Si, *sequente* nne. Heaut. II. 1. 5. Si non —, certe. Si non —, at. Adelph. IV. 7. 15. & 26. Si nullo alio pacto, foenore. Phorm. II. 1. 71. Si —, sed si. And. III. 1. 14. & 15. Si —, sin. And. I. 3. 5. Si —, Sin aliter. Phorm. I. 2. 65. Si —, sin est, ut. Phorm. V. 7. 31. Si est, ut dicat. Hec. IV. 1. 43. Si —, sed si non. And. IV. 2. 16. & 17. Ita uti si esset filia. Eun. I. 2. 37. Ea lege — si. Ea gratia —, si non. Heaut. V. 5. 10. Hec. IV. 3. 11.

Si, pro Etiamfi. Heaut. IV. 1. 19. V. 4. 12. And. IV. 2. 12. Eun. I. 1. 4. Adelp. V. 8. 27. Phorm. II. 1. 65.

Si, pro An. Eun. III. 4. 7. Adelp. IV. 2. 10. Heaut. IV. 1. 5. Hec. III. 1. 41.

Sic, Absolutè, affirmantis. Phorm. II. 2. 2. V. 3. 30.

Sic res est. And. III. 4. 9. *Quod Graeci dicunt, ὅτις ἐχει,*

Donat. *Sic est.* And. II. 1. 1. Eun. III. 5. 25. IV. 4. 52.

Heaut. II. 3. 1. III. 1. 22. Adelp. IV. 5. 21. Heaut. V. 2.

32. *Profecto sic est.* And. III. 2. 22. *Sic est factum.*

Sic factum est. Adelp. III. 4. 2. Phorm. V. 8. 17. *Sic*

erit. *Promittentis, & Comminantis.* Eun. V. 9. 28. & 36.

Hoc sic esse opinor dicturum patrem. Mihi nunc sic esse

hoc verum lubet. And. II. 3. 13. V. 5. 2. *Utrobique abundat aut Sic aut Hoc.* Mea sic est ratio, & sic animum in-

duco meum. Adelp. I. 43. *Mihi sic videtur. Mihi sic*

hoc videtur. Adelp. I. 2. 53. Phorm. II. 4. 10. *Sic agam.*

Adelp. V. 2. 11. *Sic opinor.* Adelp. V. 7. 22. Phorm.

II. 2. 6. *Sic soleo.* Adelp. V. 7. 25. *conf.* Eun. II. 2.

48. *Sic sum.* Phorm. III. 2. 42. *Sic est hic.* And. V.

4. 16. *Sic homo est, perpaucorum hominum.* Eun. III.

1. 18. *Qui sic sunt, haud multum heredem juvant.* Hec.

III. 5. 10. *Sic est ingenium.* Phorm. I. 2. 20. *Sic me-*

ritum est meum. Heaut. I. 1. 40. *Sic dabo.* *Insultantis.*

Phorm. V. 8. 38. *Sic me Dī amabunt, ut.* Heaut. III. 1.

54. *Quid vos, quo pacto hic? satim' recte? My. Nosne?*

sic. And. IV. 5. 9. *ubi Donatus: τὸ Sic, nudum est. Et*

est significatio languoris cujusdam & lentitudinis. Ita :

Quid rei gerit? Gr. Sic, tenuiter. Phorm. I. 2. 95. *Sic*

hoc (sc. vinum). *Leviter adprobantis.* Heaut. III. 1. 49.

Mirabar hoc si sic abiret. And. I. 2. 4. *Haud sic auferent.*

Adelp. III. 4. 8. *Sic satis.* Heaut. III. 2. 12. *Sic in-*

venta' est. (sc. esse hinc civis.) Eun. V. 5. 11.

Siccine ais? Eun. I. 2. 19. *Siccine agis? Eun.* IV. 7.

34. *Adelp.* I. 2. 48. *Siccine est sententia? Me. Sic.*

Heaut. I. 1. 40. *Siccine me — sollicitarier? And.* IV.

2. 6.

Sicubi —, aut — si quando. Eun. III. 1. 13.

Signum.) Magnum signum. And. II. 2. 29. Heaut. II.

3. 57. *Hoc est signi, Eun.* IV. 1. 14. *Non signi hoc sat*

est?

est? Hec. II. 1. 39. Num ejus color pudoris signum usquam indicat? And. V. 3. 7. *Militibus signum dare*. Eun. IV. 7. 11. Multa in homine signa insunt, ex quibus conjectura facile fit. Adelph. V. 3. 35. & 36. Signa ad salutem. And. III. 2. 2. Signa; quae agnitioni alicujus inserviunt. Eun. IV. 6. 29. IV. 7. 38. V. 3. 9.

Silentium.) Nunc — otium & silentium est. Hec. Alt. Prol. 35. *Fabulam agere per silentium*. Heaut. Prol. 36. Hec. Alt. Prol. 21. Date silentium. Hec. Ibid. 47. Adepte — per silentium. Phorm. Prol. 31. Cum silentio animadvertite. Eun. Prol. 44.

Sileo. Sileisco.) De jurgio filetur. Phorm. V. 2. 13. Dum hae filescunt turbae. Adelph. V. 2. 10.

Silicernium. Adelph. IV. 2. 43.

Similis.) Tui similis est probè. Heaut. V. 3. 18. *conf.* Eun. III. 2. 43. Adelph. III. 3. 57. Eun. II. 3. 21. Uterque est similis sui. Phorm. III. 2. 16. Si quid hujus simile — evenerit. Heaut. III. 2. 40. Hoc monstri simile est. Eun. II. 3. 42. Phorm. V. 7. 61. *Similis* — atque. Phorm. Prol. 32. Dona haud nostris similia. Eun. III. 2. 15.

Simplex.) Duplex *Fabula* ex argumento facta est simpliciter. Haut. Prol. 6.

Simul.) Multa concurrunt simul. And. III. 2. 31. Amicitia cum aetate adcrevit simul. And. III. 3. 7. Mecum una simul. Heaut. V. 1. 34. Senibus ambobus simul iter erat. Phorm. I. 2. 15. Simul, pro, praeterea, etiam. And. I. 1. 132. Hec. IV. 1. 60. Phorm. IV. 1. 4. Simul, pro, simul ac. Phorm. V. 4. 4.

Simulatio.) Non mea est simulatio. Heaut. IV. 5. 34.

Simulare nuptias.) And. I. 1. 21. Simulat se — arcessit ad rem divinam. Hec. I. 2. 109. Haec simulant parere. And. III. 1. 14. Aegram esse simulant mulierem. Hec. I. 2. 113. Id nūrari te simulato. Heaut. V. 1. 70. Simulare mortem verbis. Heaut. IV. 1. 23. Si non ipsa re istuc tibi dolet, simulare certe est hominis. Adelph. IV. 7. 16. Ille alias res agere se simulare. Hec. V. 3. 28. Tum — is essem verè, qui simulabar. Eun. III. 5. 58.

*Similitatem patris non revere*ri. Phorm. II. 1. 2.

Simulus. *nom. propr.* Adelph. III. 2. 54. III. 4. 19.
Diminutivum a, Simus.

Sine est, ut aliter tua fiet sententia. Hec. IV. 4. 15. Sin
 est, ut velis. Phorm. V. 7. 32.

Sincere.) Si istuc crederem sincere dici. Eun. I. 2. 97.

Sine.) Uxor sine dote veniet. Adelph. IV. 7. 41. *conf.*
 Phorm. V. 1. 30. Habes — uxorem sine mala fama.
 Phorm. I. 3. 16. *Quae alter jubet*, sine vi facere. Eun.
 IV. 7. 20. *Conficere quid alteri* sine molestia, sine sum-
 tu, sine dispendio. Eun. V. 4. 6. & 7. *Id* sine (omni)
 periculo est. Heaut. II. 3. 98. And II. 3. 17. Sine la-
 bore, i. e. *haud gravate*, *promptè*, *volenter*. Hec. III. 3.
 30. *alio sensu*. Adelph. V. 4. 17. Gratiam inire sine suo
 dispendio. Hec. V. 2. 29. Sine magno intertrimento (*ea*)
 non potest haberi. Heaut. III. 1. 39. Hic manendum est
 soli sine illa. Eun. IV. 2. 9. *conf.* Adelph. III. 2. 34. Si-
 ne tua opera. Sine nostra cura. Adelph. IV. 5. 60. Phorm.
 V. 1. 34. Sine sanguine hoc fieri non potest. Eun. IV.
 7. 9. Sine dubio, opinor. Eun. V. 9. 14. Sine contro-
 versia. Phorm. V. 6. 14.

Singillatim commemorare. Phorm. V. 8. 43.

Sinister.) Ubi is est? Py. Hem! ad sinistram. Eun. V.
 1. 8. Ad sinistram hac recta platea. Adelph. IV. 2. 43.
 Tu Simalio in sinistrum cornu. Eun. IV. 7. 5.

Sino, *absolutè*. i. e. *pono (verum esse)*, non repugno, con-
 cedo. Heaut. IV. 1. 24. Phorm. II. 1. 64. Leges non fi-
 nunt. Phorm. Ibid. 62. Sivi, animum ut expleret suum.
 And. I. 2. 17. Non sivit egestas facere nos. Adelph. I.
 2. 22. Sine meo me vivere modo. And. I. 1. 126. Si-
 ne — ad me redeam. And. III. 5. 16. Sine me pervenire,
 quo volo. Eun. I. 2. 44. Sine me in hac re gerere mihi
 morem. Heaut. V. 1. 71. Sine me, vacivom tempus ne
 quod duim mihi laboris. Heaut. I. 1. 38. Sine te hac
 exorem. And. V. 3. 30. *conf.* Eun. I. 2. 105. Heaut. V.
 5. 6. Adelph. V. 8. 13. Exoret: sine. Phorm. III. 2. 30.
 Sine. *Communiantis*. Hec. IV. 4. 85. Sic: Sine modo.
 Sine veniat. Eun. I. 1. 20. IV. 6. 1. Quisquis es, sine
 me; o: *noli me morari*. Vad mig gaee. Adelph. III. 2. 23.
 Ego expediam: sine. Vad mig vaade. Phorm. II. 1. 8. Sine
 dicam.

dicam. Tandem dicat, sine. Hec. V. 1. 17. And. V. 3. 24. Sinite exorator ut siem. Sinite impetrare me, — ne. Hec. Alt. Prol. 2. 44. & 46. Falli te finas technis per servitium. Heaut. III. 1. 61. Sinam (te) sine munere à me abire? Hec. V. 4. 13. Nolite finire. Hec. Alt. Prol. 38.

Sinus.) Manum in sinum puellae inferere. Heaut. III. 3. 2. Hicce non gestandus in sinu est? i. e. *tenuissimo amoris affectu fovendus*. Adelph. IV. 5. 75.

Siquando. Eun. III. 1. 14. 47. & 51. Hec. I. 2. 106.

Siquidem, I. Si quidem, *pro nudo* Si. Phorm. II. 1. 72. Eun. III. 1. 56. Hec. IV. 1. 45. Heaut. II. 3. 83. *alibi*. Actum est, siquidem. And. III. 1. 7. Eun. IV. 4. 50. Si quidem istuc impune habueris. Eun. V. 18. *Elliptica locutio, & forsau Comminantis cum Apostrophi, uti ea*: Si pol Glycerio non omnia haec. And. IV. 4. 51. Si quidem — possis — : verum si &c. Eun. I. 1. 5. Siquidem biduum; verum ne &c. Eun. I. 2. 102.

Siquis est, qui — existimabit. Eun. Prol. 4. Siquis est, qui hoc dicat. Phorm. Prol. 13. Siqua est habitior paullo. Eun. II. 3. 23. Siqua laboriosa est. Heaut. Prol. 44.

Sis, *pro*, Si vis. Fac sis nunc promissa adpareant. Eun. II. 3. 19. Cave sis. Eun. IV. 7. 19. Vide sis, ne. Heaut. I. 2. 38. Illud sis vide. Adelph. V. 1. 4.

Situs, — a, — um.) Quam minima in spe situs est. Heaut. V. 2. 44. Ubi sita est (*cistella*)? Τη. In risco. Eun. IV. 6. 16. Ea (*mater mortua*) sita erat ex adversum. Phorm. I. 2. 47. Pejore res loco non potest esse, quam in quo nunc sita est. Adelph. III. 4. 9. In eo nostrae spes, omnesque opes sitae sunt. Adelph. III. 2. 33. *conf.* Phorm. III. 1. 6. Fides & taciturnitas in te sitae sunt. And. I. 1. 6. Si in te solo sit situm, i. e. *in tua potestate, tui arbitrii*. And. I. 5. 41.

Sive, *pro*, vel si. And. I. 2. 9. Sive adeo digna res est, ubi &c. Eun. II. 3. 20. *ubi vis* τῆ Sive est obscura.

Sobrinus. Phorm. II. 3. 37. And. IV. 5. 6.

Sobrius. Temulento opponitur. Eun. IV. 4. 36. Pulchrè sobrius. Eun. IV. 5. 2. Ego illum — vel sobrius. Eun. III. 2. 26. Tu homo non es sobrius. And. IV. 4.

39. *ad quae Donatus: Sobrius —, quasi febricus, hoc est, ab ebrio separatus, ut Secretus, separatus ab iis quae discernuntur, (3: cribro cernuntur). His autem Donati verbis τὸ Ut inferui, & deinde quae pro qui restitui, praecunte Ms. Hult. & Edd. vett. Venet. laudatis Westerhovia. Satin' sanus es, aut sobrius? Heaut. IV. 3. 29. Parcus ac sobrius. Adelph. I. 2. 15.*

Soccos detrahunt (mibi). Heaut. I. 1. 72.

Socer. And. IV. 4. 53. ita vocatur quasi per πρόσληψιν, quia futurus videbatur socer. Virgil. Aeneid. II. 344.

Et gener auxilium Priamo Phrygibusque ferebat.

Et Aeneid. II. 410.

Nunc ad te, & tua, magne pater, consulta revertor. Turni verba ad Latinum, quem sibi optabat socerum. Westerhov.

Socius.) Aequali suo inservire, & socium esse in negotiis. Haut. III. 1. 9

Socordia. Socors.) Nihil loci est segnitiae neque socordiae. And. I. 3. 1. Nolim ceterarum rerum te socordem eodem modo. Adelph. IV. 5. 61.

Socrus.) Uno animo omnes socrus oderunt nurus. Hec. II. 1. 4. Ita animum induxerunt, focrus omnes esse iniquas. Hec. II. 3. 5.

Sodalis.) Si frater, aut sodalis esset, qui magis morem gereret? Adelph. IV. 5. 74.

Sodes.) Heus puer, dic sodes, quis &c.? And. I. 1. 58. ubi Donatus monet, τὸ Sodes additum esse, ad temperandam injuriam blandimento. conf. Adelph. IV. 5. 9 Heaut. IV. 5. 22. Aliud lenius (vinum) sodes vide. Heaut. III. 1. 50. Tace sodes. Heaut. III. 2. 19. I, sodes, intro. Hec. III. 2. 23. Duc nos sodes. Phorm. I. 2. 53. Concede hinc a foribus —, sodes, Sophrona. Phorm. V. 1. 14. Transi sodes ad forum. Phorm. V. 7. 28. Manedum, sodes. Hec. V. 4. 4. Vide, mi Parmeno, etiam sodes, ut. Ibid. vers. 1. At scin' quid, sodes? Heaut. IV. 4. 16. Scin', quid volo potius, sodes, facias? Hec. V. 1. 26. Parce, sodes. Phorm. V. 3. 10.

Sol.) Lēctuli in sole. Adelph. IV. 2. 46.

Soleo.) Nihil enim vidi melius, —. De. Sic soleo. Adelph.

Adelph. V. 7. 25. Sic soleo (*beare*) amicos. Eun. II. 2. Minatur —, sese id, quod moechis solet. Eun. V. 5. 15. Visa vero est, quod dici solet, aquilae senectus. Heaut. III. 2. 9. Vtrum illud verbum est, vulgo quod dici solet. And. II. 5. 15.

Solers.) Quae liberum scire aequom est adolescentem, solertem dabo. Eun. III. 2. 25.

Solide.) Hunc scio mea solide solum gavisurum gaudia. And. V. 5. 8. Solide solum, *Figura παρόμοιον*. Donat.

Solidus.) Satis Solidum gaudium. And. IV. 1. 28. Corpus solidum. Eun. II. 3. 2. Ut solidum parerem hoc mihi beneficium. Eun. V. 2. 32.

Solitudo ante ostium. And. II. 2. 25. Ubicumque datum erat spatium solitudinis. Hec. I. 2. 55. Solitudo. *Vita tristis & solitaria*. Isl. Dauslegat einliff, aut etiam, quod nudè dicimus, Einsleat. Hec. III. 2. 46. Solitudo, orbitas, cognatorum l. amicorum inopia. Isl. Einsleddingsfapr, Munadarlense. Adelph. III. 2. 5. conf. infra, Solus. Sic: Per hujus solitudinem te obtestor. And. I. 5. 55. quamquam Donatus monet, legi & Sollicitudinem.

Sollicito.) Suam senectutem sollicitare. And. V. 3. 16. Quid te sollicitat? Eun. II. 2. 82. Quae res te sollicitat autem? Heaut. II. 3. 10. Sollicitando & pollicitando. And. V. 4. 9. Quid sit id, quod sollicitere ad hunc modum? Hec. IV. 4. 54. Quibus nunc sollicitor rebus! Adelph. I. 1. 11. Siccine me — opere tua — sollicitarier. And. IV. 2. 6.

Sollicitudo.) Nuptiarum sollicitudo. And. I. 5. 26. Bidui est aut tridui haec sollicitudo. deinde desinet. And. II. 6. 10. Istaec mihi res sollicitudini est. Phorm. IV. 1. 22. Sollicitudinem istam falsam, quae te excruciat, mittas. Heaut. I. 2. 3. Sollicitudine adficere quem. Phorm. II. 4. 1. Alia occupatus sollicitudine. Phorm. III. 2. 17. Nescis, quantas hic — mihi confecit sollicitudines. And. IV. 1. 26.

Sollicitus.) Tot mea solius solliciti sint causa, ut &c.? Heaut. I. 1. 77. Omnes sollicitos habui. Heaut. III. 1. 52. i. e. *Variis ministeriis occupavi*. Paraphrastes Delph. Ex hoc misera sollicita 'st die. And. I. 5. 33.

Solvere argentum. Adelph. IV. 4. 18. Ego vos solvi-
curis. Hec. II. 1. 33. Solvisti fidem. And. IV. 1. 19. Ne-
que tu verbis solves umquam, quod mihi re male feceris.
Adelph. II. 1. 10. *ubi Solvere raro sensu ponitur, pro Ex-*
piare quid, Satisfacere de aliquo. In eodem luto haesitas:
vorsuram solves. Phorm. V. 2. 15.

Solus est, quem diligunt Dī. And. V. 6. 9. *conf.* Phorm.
V. 6. 14. Solus regnas. Phorm. II. 3. 58. Ego meorum
solus sum meus. Phorm. IV. 1. 21. Meā solius causā.
Heaut. I. 1. 72. Imperat — ut maneam solus cum sola.
Eun. III. 5. 31. Solum solus conveni. Hec. IV. 1. 42.
Rem narrabit sola soli. Hec. III. 2. 15. Prendo hominem
solum. Phorm. IV. 3. 15. Me solum seducit foras. Hec.
I. 2. 69. Te solum habemus: tu es patronus &c. Adelph.
III. 4. 10. Venit — alicunde ex solo loco. And. II. 4. 3.
Soli sumus nunc hic. Phorm. IV. 3. 28. Sola sum: ha-
beo hic neminem, neque amicum, &c. Eun. I. 2. 67.
Isl. Jeger einstündig, &c. *vid. supra Solitudo.* Ita Adelph.
V. 8. 9. And. II. 3. 7. Solae, *pro soli, Dativ. sing. foem.*
Eun. V. 7. 3. Phanium (*ais*) relictam solam? *o: desertam*
a marito. Phorm. II. 2. 2. Unam — hanc solam (*sc. ux-*
orem habet). Phorm. V. 1. 27. Solae triginta minae. Phorm.
III. 3. 24. Deportarier in solas terras. Phorm. V. 7. 86.
Solum unum hoc vitium &c. Adelph. V. 3. 47.

Somnio.) Tu de Psaltria me somnias agere. Adelph. IV.
7. 6. Num ille somniat ea, quae vigilans voluit? And.
V. 6. 7. *confer Lucretium Lib. IV. à vers. 959. ad 970.*
Me somnies. Eun. I. 2. 114.

Somnus virginem opprimit. Eun. III. 5. 53. Somnum
ego hac nocte oculis non vidi meis. Heaut. III. 1. 82.
Puellam in somnis amplecti. And. II. 5. 19. *Quod vulgo*
dicitur, cum illa manere, cum illa dormire. Donat.

Sonitus.) Qui (*Deus*) templa coeli summa sonita concu-
rit. Eun. III. 5. 42.

Sorbillo.) Cyathos sorbillans -- producam diem. Adelph.
IV. 2. 52.

Sordes meretricum. Eun. V. 4. 15.

Sordidata & Sordida (mulier). Heaut. II. 3. 59.

Sorex.) Meo iudicio, quasi forex, perii. Eun. V. 7. 25.
Soror.)

Soror.) Parva soror. Parvula soror. Eun. III. 3. 15. & 19. Dicta est ejus haec, atque habita est soror. And. IV. 5. 14. *conf.* Eun. I. 2. 66. & 77. Sororem *fratri* red-
dere & restituere. Eun. IV. 6. 7. Tibi jam esse (*cibum*)
ad sororem intelligo. Heaut. V. 26.

Sors.) De sorte (*pecuniae*) venio in dubium. Adelph. II. 2. 35.

Sparfus.) Virgo — sparso ore. Heaut. V. 5. 18.

Spatium cogitandi. And. I. 2. 11. *Spatium* adparandis
nuptiis, vocandi, sacrificandi dabitur paululum. Phorm.
IV. 4. 21. Longum spatium amandi — tibi dedi. Hec.
IV. 4. 62. Neque tempus, —, spatium ullum dabat.
Hec. III. 3. 14. Cur non habeo spatium, ut de te su-
mam supplicium —? And. III. 5. 17. Datum erat spa-
tium solitudinis, *ut faculeas, ut soli effemus.* Hec. I. 2. 55.
Tum in brevi spatio. Heaut. V. 2. 2. Excurso spatio.
Adelph. V. 4. 6.

Spectator.) Elegans formarum spectator. Eun. III. 5. 18.

Spectatus.) Servus spectatus satis. Adelph. V. 6. 5.
Adolescens spectatum satis putabam. And. I. 1. 64.
Satis spectata erga te amicitia est mea, And. V. 1. 1.

Specto.) Ego limis specto, sic per stabellum clanculum.
Eun. III. 5. 53. Tuum animum ex animo spectavi meo,
ut judicavi de tuo animo secundum meum animum. And. IV.
1. 22. Audaciam meretricum specta. Eun. V. 6. 24. *conf.*
And. I. 4. 4. Novarum (*Fabularum*) qui spectandi faci-
unt copiam. Heaut. Prol. 29. Perfeci, ut (*Fabulae*) spec-
tarentur. Hec. Alt. Prol. 12. *Fabula* neque spectari ne-
que cognosci potuit. Hec. Prol. 3. Spectandae, an exi-
gendae (*Fabulae*) sint vobis prius. And. Prol. 27. H. e.
Perspectandae, an prius explodendae. Perizon. *Videtur*
τὸ Spectare ἀντι τὰ Perspectare, seu ad finem usque Fa-
bulae spectare etiam usurpari Hec. Prol. 1. 3. & II. 12.
Westerhov.

Speculum.) Inspecere, tanquam in speculum, in vitas
omnium. Tanquam in speculum, in patinas inspicere.
Adelph. III. 3. 61. & 74.

Spērnere quem adfinem (3: adfinitatem cum quo). Phorm. IV. 1. 18. Scripturam (3: scriptum, opus literatum) aliterius spērnere. Hoc. Alt. Prol. 16. Puella solet quos spērnere! Heaut. II. 3. 122. Contemptus, spērtus. And. I. 5. 13.

Spero confore. And. I. 1. 140. Recte spero (sc. even-
turum). Heaut. I. 1. 107. Adelph. III. 1. 2. Salvos sit,
spero. Adelph. III. 3. 57. Interea fiet aliquid, spero.
Immo melius, spero. Non usus veniet, spero. Ubi illinc,
spero, redieris, tamen &c. And. II. 1. 14. III. 5. 12.
Heaut. III. 2. 42. Adelph. II. 2. 18. quibus in locis omni-
bus notetur Spero absolute positum, uti supra Credo & Opi-
nor. Sperat se a me (rus) avellere 3: avulsuram esse, aut,
avellere posse. Eun. III. 3. 14. Me exspectes: —: Me
speres. Eun. I. 2. 114. & 115. ubi Donatus discrimen ex-
plicare conatur. conf. Phorm. V. 8. 36. Pretium sperans.
Eun. I. 2. 53. Sperantes jam, amoto metu. And. I. 2.
10. ubi Sperantes absolute positum, valer, bonam spem ha-
bentes, in bona spe siros, sc. super eventu rei, de qua agi-
tur. Me spero reperisse. Eun. I. 2. 123. i. e. credo. Sic:
Orationem sperat invenisse se. And. II. 4. 4. Spero me
habere, qui hunc excruciam. Eun. V. 3. 11. Quod tu
speras, propulsabo. And. II. 3. 21.

Spes (adempta est). And. II. 1. 4. Me spes haec frust-
rata est. And. II. 2. 37. Una haec spes est. Eun. II. 3.
3. In te spes est. Phorm. II. 2. 5. Eun. V. 9. 24. In
te spes omnis nobis sita est. Adelph. III. 4. 9. In me om-
nis spes mihi est. Phorm. I. 2. 89. Spes nulla reliqua in
te est tibi. Eun. II. 2. 9. Modo liceat vivere, est spes.
Heaut. V. 2. 28. Injecta spes est patri, posse &c. Phorm.
IV. 4. 11. Spes ostensa hujusce habendae. Phorm. V. 4.
7. Quid spei est reliquum? And. Prol. 25. Quanto mi-
nus spei est, tanto magis amo. Eun. V. 9. 23. Plus spei
video, quam volo. Heaut. IV. 1. 46. Quid spei est?
Phorm. III. 1. 10. Ad te advenio, spem, salutem — ex-
petens. And. II. 1. 19. Praeter spem evenit. And. II. 6.
5. IV. 1. 55. utroque in sensu malo. At in sensu bono
Phorm. II. 1. 16. & 21. Heaut. IV. 1. 51. Adelph. V. 3.
29. — — mihi obtigit. malo sensu. Phorm. II. 1. 9.
Di-

Discedo praeter spem. Phorm. V. 8. 59. Spem vitae dare. Heaut. IV. 1. 23. Spem — nuptiarum omnes eripis. Heaut. IV. 3. 35. Spem pretio non emo. Adelph. II. 2. 1. Nihil (*haeret quod det*), nisi spem meram. Phorm. I. 2. 96. Animus in spe atque in timore attentus fuit. And. II. 1. 3. I. e. inter spem & metum suspensus. quamquam non satis mihi liquet, num attentus hunc sensum admittere possit: Forsan hic significet, sustentatus, & unice ad Spe referendum sit, ut sit Syllepsis sicut And. III. 5. 18. ubi Sinit exprimitur, at jubet supprimitur: atque ad Timore subaudiendum sit, Nutans I. Labans. Falla spe producere quem. And. IV. 1. 24. (De) spe decidere. Heaut. IV. 3. 11. II. 3. 9. Cum spe pendeat animi. Heaut. IV. 4. 5. In minima spe situs. Heaut. V. 2. 44. Spes incerta. Hec. Alt. Prol. 9. Duplici spe utier. Phorm. IV. 2. 13. Ejus spes opesque sunt in te uno omnes sitae. Phorm. III. 1. 6. conf. Adelph. III. 2. 33.

Spolies, mutiles, laceres, quemque nacta sis. (*Praeceptum lenae ad meretriculam.*) Hec. I. 1. 8.

Spondeo.) Quantum ab ea accipio (*doris*), quae sponsa est mihi, i. e. desponsata. Phorm. IV. 3. 52. Scis Pamphilam sponsam (*sc. esse*) mihi? Eun. V. 9. 6.

Sponsae vestem, aurum, atque ancillas opus esse (*sc. suggessisse eum tibi credibile est*). Heaut. V. 1. 20. Sponsam hic tuam amat. And. II. 1. 24.

Spontere.) Sua sponte recte facere. Adelph. I. 1. 50. conf. And. IV. 2. 9.

Squalidus homo. Eun. II. 2. 5.

St. Vox silentium indicentis. And. IV. 1. 59. Heaut. III. 3. 36. Phorm. II. 3. 3. V. 1. 16.

Stabilis.) Imperium — gravius aut stabilius. Adelph. I. 1. 41.

Stataria (*Fabula*). Heaut. Prol. 36.

Statim, 3: *perperud*, Dan. Stedse, standig. Phorm. V. 3. 7.

Statuere pretium rei. Heaut. Prol. 48. Hec. Alt. Prol. 41.

Exemplum statuere in me. bono sensu. Heaut. Prol. 51. Capite primum in terram statuerem (*cum*). Adelph. III. 2. 18.

Finem statuere orationi alterius. Hec. I. 2. 21.

Sta-

Status, *certus corporis habitus, l. certa ejus compositio.* Eun. III. 5. 50.

Sterno.) Lectos (*discubitorios*) sternere. Heaut. I. 1. 73. Lectus vestimentis stratus est. Heaut. V. 1. 30. Lectulos jube sterni nobis. Adelph. II. 4. 21.

Sterquilinium. Convicium. Phorm. III. 2. 41.

Stertit noctesque & dies. Eun. V. 9. 49.

Stilus.) *Fabulae dissimili oratione sunt factae, ac stilo.* And. Prol. 12.

Stimulo.) Magis me amicae dicta stimulant, & pungunt, fodieant mihi animum, angunt me. Heaut. II. 1. 11.

Stimulus.) Quae inscitia est, advorsum stimulum calces? Phorm. I. 2. 28.

Stipes, *vocabulum stulti.* Heaut. V. 1. 4.

Stipulam colligere. Adelph. V. 3. 62.

Sto.) Quid stas? Heaut. IV. 7. 3. Eun. III. 2. 6. *conf. vers. 12.* Stat sententia. Eun. II. 1. 18. Actor vix stat. Hec. Alt. Prol. 7. *Fabula nova stat.* Phorm. Prol. 9. & 10. Sta illico, i. e. *Siste gradum, subsiste.* Phorm. I. 4. 18. Cum aliquo stare. Phorm. II. 1. 39. Stare ante ostium. Ante ostium stare. Hec. III. 4. 14. V. 4. 14. And. III. 1. 17. Per me stat, quo minus id fiat. And. IV. 2. 16. 17. & 18. Quid agitur? Pa. Statur. Eun. II. 2. 40.

Stolidus est. Heaut. III. 2. 34. Vix tandem sensi stolidus. And. III. 2. 40.

Stomachari aliquid secum. Eun. II. 3. 31.

Strenuè.) Abi prae strenuè. Adelph. II. 1. 13.

Strenuum hominem praebere in aliqua re. Phorm. III. 1. 12.

Streptitus. Hec. Alt. Prol. 27. *pro eo Donatus legit, Studium.*

Struere quid. *de fallacia.* Heaut. III. 2. 2.

Studeo.) Nihil egregie praeter caetera studebat; & tamen omnia — mediocriter. And. I. 1. 32. *conf. versus praeced.* Cave, ne falsam gratiam studeas inire. Heaut. II. 3. 62. Studere, *pro, velle, cupere, intendere.* Hec. II. 1. 2. II. 2. 20. & 23. Eun. Prol. 28. V. 2. 31. Adelph. IV. 7. 27. Dum studeo ut. Adelph. V. 4. 14. Dum studeo

deo obsequi tibi. And. V. 1. 3. *utrobique* Dan. Stræber:
& sic perſæpe apud Pœtam.

Studioſe docere quem. Eun. I. 2. 36. *Texere* telam ſtudioſe. Heaut. II. 3. 44. *Isl. 3. álafa.* Eandem (*Fabulas*) agere coëpi ſtudioſe. Hec. Alt. Prol. 11.

Studium.) Viris eſſe advorſas, æque ſtudium eſt (*mulieribus omnibus*). Hec. II. 1. 3. *Studio ſibi habere quid.* Adelp. III. 3. 28. *Animum ad aliquod ſtudium adjuungere.* And. I. 1. 29. *Ad ſtudium ſe adplicare muſicum.* Heaut. Prol. 23. *conf.* Muſicus. *In tutelam alterius ſtudium ſuum committere.* Hec. Alt. Prol. 45. *Iniquus præſtudio.* And. V. 1. 6. *Quo ſtudio vitam ſuum — exegerit. i. e. quid ei fuerit exercitium, aut, vitæ inſtitutum.* Heaut. II. 3. 39. *Diſſimili ſtudio eſt.* Adelp. I. 1. 16. *Studio ſtupidus.* Hec. Prol. 4. *Ab ſtudio abducere, removere, retrahere, ad ſanem rejicere quem.* Hec. Alt. Prol. 11. & 15. *Phorm. Prol. 2. & 19.* *Satias tenet (me) ſtudio- rum iſtorum.* Hec. IV. 2. 19. *conf. verſ. 16.* *Alterius obſequi ſtudiis.* And. I. 1. 37

Stulte.) Factum a nobis ſtulte eſt. Haud ſtulte ſapis. Heaut. II. 3. 8. & 82. *Bis facere ſtulte.* Hec. III. 2. 8. *Ut ſtultiſſime quidem illi rem geſſerimus.* Phorm. V. 2. 7.

Stultitia eſt iſtaec (*pro, iſtuc*), non pudor, &c. Adelp. II. 4. 10. *Tibi proſpexi & ſtultitiæ tuæ. Ibi tuæ ſtultitiæ ſemper erit præſidium.* Heaut. V. 28. & 14. *Meæ ſtultitiæ in juſtitia tua ſit aliquid præſidi.* Heaut. IV. 1. 33. *Prenium ob ſtultitiam fero.* And. III. 5. 4. *Prô Juppiter! hominis ſtultitiam.* Adelp. III. 3. 13. *Ejus de ſtultitia dici, ut dignum eſt, non poteſt.* Phorm. II. 3. 55. *Utrum ſtultitiâ facere ego hunc, an malitia dicam?* Phorm. IV. 3. 54.

Stulto intelligens (*quid præſtat*)! Hec. II. 2. 1. *Vin' tu homini ſtulto mihi auſcultare?* Heaut. III. 3. 24. *Stultus adoleſcentulus.* Eun. V. 7. 20. *Vocabula Stulti recenſentur* Heaut. V. 1. 4. *Hic homines — ex ſtultis inſanos faciunt.* Eun. II. 2. 23. *Quod cavere poſſis, ſtultum admittere eſt.* Eun. IV. 6. 23. *Sed ego ſtultior (i. e. majorem in modum ſtultus) — qui poſtulem.* Hec. IV. 1. 49. *Hominum homo ſtultiſſime.* Adelp. II. 2. 10.

Stupeo.) Quid stupes? Heaut. II. 4. 24. Animus lassus — stupet. And. II. 1. 4. Stupet, qui plane immobilis est, & sensu omni caret, seu dolor in causa est, seu gaudium. Cic. Tusc. Quæst. III. 28. ex Euripide: Sed jam subactus miseriis obtorpei. *Westerhov.*

Stupidus.) Populus studio stupidus. Hec. Prol. 4.

Suadere noli. And. II. 3. 11. Recte suades. Pulchre suades. Heaut. V. 2. 43. Phorm. III. 3. 9. Me pietas matris potius commodum suadet sequi. Hec. III. 5. 31. Instare, suadere, orare. And. IV. 1. 38.

Suasus. *Subst.*) Ob meum suasum. Phorm. V. 1. 3.

Suavis.) Homo suavis. *Ironia.* Phorm. II. 3. 64. Tibi — ut non sit suave vivere. Heaut. III. 1. 73. Nihil suave meritum est, (ut patiar &c.) Phorm. II. 1. 75. Suavia in præsentia quæ sunt, prima habere. Heaut. V. 2. 9. Suavia edulia. Phorm. II. 1. 30.

Suavium.) Meum suavium. *Blanditia.* Eun. III. 2. 3.

Sub imperio matris est. Heaut. II. 2. 4. Agelli est hic sub urbe paullum. Adelph. V. 8. 26.

Subagito.) Alterius amicam subagitare. Heaut. III. 3. 6. 3: *protervius adirectare.*

Subditus, *pro*, *Supposititiis.* Heaut. V. 3. 12.

Subducere se alicunde. Eun. IV. 1. 14. Clam te subduxi mihi. Eun. IV. 7. 25. Bene subducta ratione ad vitam esse. Adelph. V. 4. 1.

Subjice (*mibi nomen*), i. e. *clanculum indica.* Phorm. II. 3. 40. Isl. Effortu pvi at mer.

Subito egreditur. Eun. IV. 2. 14. Ita nunc imparatum subito — te impendent mala. Phorm. I. 4. 2. Tam subito. Phorm. III. 3. 2. Heaut. IV. 2. 6. Cui tam subito tot contigerint commoda. Eun. V. 9. 3. *conf.* Phorm. V. 6. 2.

Subita largitas. Dan. *Wudselig*, *Wferwentet.* Adelph. V. 9. 28. *Subitum exitium.* Phorm. I. 4. 23.

Sublati animi sunt (*vobis*). Hec. III. 5. 57.

Sublimem hunc intro rape. And. 2. 20. Sublimem meum adriperem. Adelph. III. 2. 18.

Submonere quem quid. Eun. III. 5. 22.

Subolet.) Numquid patri subolet? Phorm. III. 1. 10. Ut

Ut ne paululum quidem suboleat, esse &c. Heaut. V. 1. 28.

Subsentire quid. Heaut. III. 1. 62.

Subservire orationi alterius. And. IV. 3. 20. i. e. vel, *Ei suam accommodare responsionem: vel, Verba suppeditare alteri memoriâ aliove vitio deficienti.* Ad priorem sensum, ut similem fere locutionem, adfert Westerhovius Cic. Fam. III. 1. [num. 5.] *Mirifice ipse suo sermone subsequutus est humanitatem literarum tuarum.* Cum posteriore autem composuit Plaut. Bacchid. I. 1. 2.

Ubi me fugiet memoria, ibi tu facito, ut subvenias.

Subsidium.) Ego in subsidiiis hic ero succenturiatus. Phorm. I. 4. 52.

Substerno.) Verbenas substerne (puero). And. IV. 3. 12.

Substo.) Metuo, ut substat hospes. And. V. 4. 11. Westerhovius contulit Plaut. Epid. I. 1-77.

Tantae in te impendent ruinae; nisi suffulcis firmiter, Non potes subsistere: itaque in te irruunt montes mali.

Subteinen nebat. Heaut. II. 3. 52.

Subtristis — aliquantulum. And. II. 6. 16.

Subvenite inopi. Adelph. II. 1. 12. *Cervam* plorare, orare ut subveniat sibi. Phorm. Prol. 3.

Subvorto.) Ne — bonae tuae istae nos rationes, & tuus iste animus aequus subvortant. Adelph. V. 3. 51.

Succedo.) Parum succedit quod ago: at facio sedulo. And. IV. 1. 56. Hac non successit, alia adgrediemur via. Ibid. vers. 47.

Succenseo.) Nihil succenseo, nec tibi, nec huic: nec vos est aequum, quod facio, mihi. Heaut. V. 2. 23. An id succenses nunc illi? Phorm. II. 1. 29. Nihil fecit, quod succenseas. Ibid. vers. 33. Si id succenseat nunc, quia &c. And. II. 3. 2. Merito nunc ego mihi succenseo. Heaut. V. 1. 42.

Succenturiatus. Phorm. I. 4. 53.

Succus.) Corpus — succi plenum. Eun. II. 3. 26.

Sudabis satis, si cum illo inceptas homine. Phorm. IV. 3. 23.

Suffarcinatus.) Vidi Cantharum suffarcinatum. And. IV.

4. 31. *Ad quae Engraphius: Suffarcinari dicitur, quasi Far-*

Farcina aliqua fulciri. Siquidem farcio facti, & farcinor factus [Hoc non procedit; videtur ergo Fartus esse expungendum, quod praeterea nihil ad rem facit.], unde Suffarcinor, facit. Et Cantharam suffarcinatam dixit, quasi corbem supponendo puero repletam. Haec Eugraphii verba, ut arbitratur Westerhovius, Petro Nannio ansam dedere, ut ex conjectura legeris, Cantharum suffarcinatum, intelligens *Χύτραν* seu fictile vas, cujusmodi Athenis in exponendis pueris fuisse usitata, ex Aristotele, Callimacho & Aristophane observat Farnabius. In eadem vero, qua Nannium, sententia fuisse plures, ex tribus Mss. Leidensibus apparet, in quorum uno (momente Westerhovio) voci Cantharam suprascriptum, sed alia manu, chorbein, in secundo, corbem, in tertio, corbem honestam de puero. Ista Nannii sententia, ad quam etiam Lindenbrogius accessit, jure displicet Westerhovio; ejus argumenta potiora contra eam haec sunt: Primum consensus Mssorum, quorum nullum unquam vidit Nannius, ipso teste, Miscell. Lib. II. cap. 6. Tum hoc loco non de exponendo, sed supponendo puero est sermo. Porro suffarcinati dicuntur homines, non res. Demum responsum Mysidis. is enim est sensus dictorum ejus [hoc versu, & sequenti]: Si Cantharæ mulieri ancillae testimonii dictio non est, Dīs pol habeo gratias, quum in pariundo aliquot adfuerunt liberae, quarum testimonio publice constare queat, Glycerium verè peperisse, neque hunc puerum esse suppositum. [Hoc argumentum parum firmum est, nam unde constat animum istam Cantharam ancillam fuisse? Quin, si quidquam supplendum sit in dictis Mysidis, Mihi pro Cantharæ probabilius substituetur; tum vero argumentum hoc nihil facit adversus Nannium.] Ad sensum autem & rationem vocis, Suffarcinatus, illustranda, Westerhovius adtulit Plaut. Cure. II. 3. 9.

Tum isti Graeci palliati, capite operio qui ambulant, Qui incedunt suffarcinati cum libris, cum sportulis.

Tum subdidit: Ut a Sarcio est Sarcino, ita a Farcio est Farcino. Haec ille. Donatus adnotat: Proprium est anibus suffarcinatas esse. ut Persius [Sat. IV. 21.] Pannucia Baucis. Et Plautus [Pseud. II. 2. 64.] Doliarem, claudam, crassam. In ambiguo igitur est, utrum Donatus hic
per

per Suffarcinatam intellexerit Pannis obfitam, an Crassam. illud ex loco Persii, hoc ex Plauti, colligi potest. Denique Dionys. Lambinus apud Plautum supra legendum censet Subfarcinati, & apud Nostrum Subfarcinatam. exponit autem Subfarcinati, pannis obfiti, & vestibis quasi sarcinis sufferti atque onusti. & deinde, forsan ad Terentii locum respiciens, scribit: Subfarcinatus occultâ sarcina onustus. Hoc posteriori sensu Subfarcinatam apud Terentium legi, ut planius, & ad rem accommodatius isto Suffarcinatam, mihi sane adrideret, nisi Librorum deforet auctoritas. Quod autem statuit Lambinus, Suffarcinatus & Farcinare non esse voces Latinas, id verum non est; cum Suffarcino inveniat in Apulejo, & Farcino in Marciano Capella. Alia res est, si dico, Suffarcinatus esse ambigui sensus, atque adeo non temere imitandum.

Suffero.) Vix suffero. absolute. conf. Patior & Duro. Heaut. II. 4. 20. Pro alterius peccatis supplicium sufferre. And. V. 3. 17. Sufferre alterius sumtus. Heaut. III. 1. 44.

Suggero.) Cur tu his rebus sumtum suggeris? Adolph. I. 1. 37.

Sui. Sibi. Se. Sese.) Hanc meritam esse, ut memor esses sui, pro, ejus. And. I. 5. 46. Quam uterque est similis sui! Phorm. III. 2. 16. Quid sibi hic vestitus quaerit? Eun. III. 5. 10. Sibi me pro ridiculo putat. Heaut. V. 1. 79. Te sibi quisque expetit. Heaut. II. 4. 3. Si ex me illa liberos vallet sibi. Hec. IV. 4. 33. ubi id Sibi salvo quidem sensu abesse potest, sed suavius tamen additur. Is sibi responsum hoc habeat. Phorm. Prol. 17. Se & Sese πλεοναξίαι, ambiguitatis vitandae causa. ut: Qui placere se student bonis. Quae sese inhoneste optavit parere — divitias. Uxorem decrerat dare sese mihi hodie. Eun. Prol. 1. And. IV. 5. 2. I. 5. 3. Habet aliud magis ex sese, & majus. And. V. 4. 51. Pro se quisque sedulo faciebat. Heaut. I. 1. 74. Omnes sibi malle melius esse, quam alteri. And. II. 5. 16.

Sum. Forem. Fore.) Ibi nunc sum: id operam do. I. allaboro. Heaut. V. 2. 30. conf. III. 1. 63. Nullus sum. And. III. 4. 20. Eun. V. 7. 22. Hec. III. 1. 39. IV. 4. 31. Non

Non sum apud me. Heaut. V. 1. 47. *conf.* Phorm. I. 4. 27. And. V. 4. 34. Hec. IV. 4. 85. Fac, apud te ut fies, *sc. praesenti animo sis.* And. II. 4. 5. Sic sum. Ego isti nihilo sum aliter, ac fui. Phorm. III. 2. 42. & 45. Quis tu es? Quis mihi es? And. IV. 1. 11. Tuum est, mihi ignoscere. And. IV. 1. 55. *sub. officium.* Ea res est. And. IV. 2. 10. Quid ais? Th. Id quod res est. Eun. IV. 6. 10. *conf.* Adelph. II. 1. 52. Sic homo est. Sic est hic. Eun. III. 1. 18. And. V. 4. 16. Adelph. I. 2. 63. Non est mentiri meum. Non mea est simulatio. Heaut. III. 2. 38. & III. 3. 10. Quod in te est, *sc. in tua potestate.* Heaut. IV. 8. 4. Quanti est, *sc. pretii.* Adelph. V. 9. 20. *conf.* Eun. IV. 7. 21. Est, unde haec fiant, *sc. suppetunt facultates.* Adelph. I. 2. 41. *conf. vers. 26.* Scire est liberum ingenium. Adelph. V. 3. 42. Quem minus (*miserum*) credere est! Heaut. I. 2. 18. *ubi, Westerhovia notante.* Vossius Art. Gramm. Lib. VII. cap. 51. *subaudit* Facultas, *ut sit,* Facultas est credere. *Idem Westerhovia contulit* Plaut. Truc. II. 6. 20.

an me maleficio vincere est?

Ovid. Arte Am. II. 28.

fit mihi posse mori.

Virg. Ecl. X. 46.

nec fit mihi credere.

Si est, facturus ut sit &c. Adelph. III. 5. 4. *vid.* Si. *add.* Si est, ut — admiserit. Phorm. II. 1. 40. Est, quod me transire ad forum oporteat. Est, ubi vos ulciscar probe. Hec. II. 2. 31. Phorm. V. 7. 96. In moerore est. And. IV. 2. 10. In noxa est. Phorm. II. 1. 36. In amore est totus. Adelph. IV. 2. 50. Is — in culpa non est. He. IV. 4. 78. In infamia esse. Heaut. II. 3. 18. Nec nihil, neque omnia haec sunt, quae dicit, *sc. partim vera sunt, partim non.* Adelph. I. 2. 61. Haec sunt ad virtutem omnia. Heaut. I. 2. 23. Haec magis sunt hominis. Adelph. IV. 7. 18. Tun hic eras? Tu hic eras? Eun. I. 2. 6. Adelph. V. 7. 3. Ut ut erat. Heaut. I. 2. 26. Ut ut erant alia. Phorm. III. 1. 4. Haecce erant itiones crebrae, & mansiones diutinae? Phorm. V. 8. 23. Dum istis fuisti solus (*sc. liberorum*). Heaut. V. 2. 34. Una semper mili-
tiae

tiae & domi fuimus. Adelph. III. 4. 50. Quae illius fuerunt, possidet, *scilicet bona ab ea moriente relicta*. And. IV. 5. 15. Tu profectus aliud fueras, *scilicet profecturus eras, proficisci cogitabas*. Eun. II. 2. 49. Fuerat, *pro, erat*. Adelph. IV. 5. 52. Hec. IV. 1. 46. Phorm. II. 3. 53. Ut vos milii domi eritis, proinde ego ero fana foris. Hec. II. 1. 21. Alii meliores erunt. Adelph. V. 9. 11. Esto: at certe &c. *Concedentis*. Heaut. III. 3. 11. Siem, *pro, Sim*. And. III. 4. 7. Adelph. IV. 5. 78. Phorm. IV. 3. 70. Sic: Sies. And. II. 5. 13. Heaut. IV. 6. 23. Siet. Eun. III. 1. 4. Hec. IV. 1. 52. Sient. And. II. 3. 16. Phorm. V. 4. 3. *Esse* in gaudiis. Eun. V. 9. 5. — in metu. Heaut. I. 2. 25. Phorm. V. 4. 6. I. 2. 8. — in probro. Phorm. V. 4. 6. — in mora. And. II. 5. 13. Apud me sis volo, *scilicet coenes*. Heaut. I. 1. 110. *conf.* I. 2. 11. Numquid — aliud me vis? Gr. Ut bene sit tibi. *Valedicendi formula*. Phorm. I. 2. 101. Non tu ei dixisti, ut essem? i. e. *quomodo erga illum animatus*. Heaut. III. 1. 27. Prius esses — memoriter proferens. Phorm. II. 3. 47. Absque eo esset. Phorm. I. 4. 11. Circum aliquem *esse*, Dan. Opwarte een. Eun. III. 5. 33. Fecit animi ut incertus foret, *pro, esset*. Hec. I. 2. 46. Absque una hac foret. Hec. IV. 2. 25. Foret, *pro, fuerit*. Phorm. II. 1. 41. Fuerint, *pro, fuerunt, ob praecedens Relativum*. Hec. V. 3. 42. Tibi bene esse soli, cum sibi sit male. Adelph. I. 1. 19. Id de lucro putato esse omne. Id omne deputare esse in lucro. Adelph. V. 3. 31. Phorm. II. 1. 16. Si sperat fore clam, rursum &c. Adelph. I. 1. 46. Quid nunc futurum est? Adelph. IV. 7. 12. Quidquid futurum est. Hec. IV. 4. 47. Quid te futurum est? Phorm. I. 2. 87. *conf.* Heaut. III. 1. 53. Non sic futurum est. Phorm. II. 1. 73. Metui, quid futurum denique esset. Heaut. III. 3. 8. An non dixi, hoc esse futurum? And. III. 5. 15. Do fidem, futurum. Eun. V. 9. 30.

Summa.) Ad te summa — rerum redit. Phorm. II. 2. 3. De summa nihil decedet. Adelph. V. 3. 30.

Summus.) Amicus summus nobis. And. V. 6. 6. — — meus. Phorm. I. 1. 1. Summus meus (*mibi*), non expresso τῷ, amicus. Eun. II. 2. 40. Phorm. V. 8. 60. Adelph. III.

2. 54. Clamore summo. Heaut. Prol. 40. Potestas summa. And. III. 3. 9. Jus summum saepe summa malitia est. Heaut. IV. 5. 43. Summa occasio. Phorm. V. 6. 45. — forma. Eun. II. 3. 74. — infamia. Heaut. II. 3. 18. — *vis*. Adelp. III. 4. 47. *Dos summa*. And. I. 1. 74. Summum pretium *persolvere alicui*. And. I. 1. 12. Summum bonum esse herne putavi hunc Pamphilum. And. IV. 3. 2. Beneficium summum reddere. Phorm. II. 2. 22. Cum summo probro. And. V. 3. 10. Tempa coeli summa. Eun. III. 5. 42.

Sumo.) Operam sumere (in *servis* exercendis. in deterendo). Heaut. I. 1. 22. Hec. Alt. Prol. 17. Frustra operam sumo. Heaut. IV. 3. 15. *Sumere quid sibi*. And. IV. 3. 11. *Terentius* locum sibi *ex Graeca Fabula* sumsit in Adelp. Prol. 10. *Argentum* alicunde sumere. Phorm. II. 1. 69. A me argentum sumo. Adelp. V. 9. 20. Dubites, quid (*edulii*) *sumas* potissimum. Phorm. II. 2. 29. *Hilarem Diem sumere*. Adelp. II. 4. 23. — *alicui rei*. Adelp. V. 3. 68. Aliquot hos *sumam dies*. Phorm. V. 5. 4. *Satietatem amoris sumere*. Phorm. V. 5. 6. *De aliquo sumere supplicium*. And. III. 5. 17. *Ex aliis sumere exemplum sibi*. Adelp. III. 3. 62. *Sumat, consumat, perdat* Heaut. III. 1. 56.

Sumtuosus.) *Mulier sumtuosa*. Heaut. II. 1. 15. *Domus sumtuosa*. Adelp. IV. 7. 42.

Suntum facere. Adelp. V. 3. 21. *Sibi suntum fecit*. Adelp. V. 4. 11. *Ninium* parce facere *suntum*. And. 6. 19. *Suntus facere in amicam*. Hec. IV. 4. 63. *Suntus domi magnos facere*. Heaut. I. 1. 78. *Magni mibi suntus cotidiani sunt domi*. Heaut. IV. 5. 6. *Facile suntum exercere suum*. Heaut. I. 1. 91. I. e. *Demereri impensas suas (3; in se factas) in rure exercendo*. Paraphrast. Delph. vide & *Exerceo*. *Praehere exigue suntum*. Heaut. I. 2. 33. *Suntus mibi levatus est*. Heaut. IV. 4. 24. *Alicui rei suntum suggerere*. Adelp. I. 1. 37. *Dedit in suntum dimidium minae*. Adelp. III. 3. 16. *Suntum admixere*. Adelp. V. 7. 15. *Conficere quid cui sine suntu, sine dispendio*. Eun. V. 4. 7. *conf. V. 9. 46*. Phorm. I. 3. 16. *Paullo suntu*. Adelp. V. 4. 22. *Curâ & suntu*
ab-

absumi. Phorm. II. 2. 26. Sufferre sumtus alterius. Heaut. III. 1. 44. Tolerare hujus sumtus non quiz. Heaut. III. 2. 33. Sumtus vestros — ut nostra res posset pati. Hec. II. 1. 28. Si illi pergo suppeditare sumtibus. Heaut. V. 1. 57.

Sunium, nom. propr. loci. Eun. I. 2. 35. III. 3. 13. Phorm. V. 5. 9.

Suo, pro struo, machinor malum. Metuo lenonem, ne quid suat. suo capiti! aut, ut vulgata est Lectio, ne quid suo suat capiti. Phorm. III. 2. 6.

Supellex.) Plurcula supellectile opus est. Phorm. IV. 3. 61.

Superbe.) Satis superbe illuditis me. Phorm. V. 7. 22.

Superbia.) Alterius opera uti sine superbia. Adelph. Prol. 21.

Superbus.) Non cognosco vestrum tam superbum (sc. animum l. ingenium). Eun. V. 9. 26. Reddi patri uxorem, cui tu nihil dicas vitii, superbum est. Hec. I. 2. 79. & 80.

Superi.) Dî, Deaeque, Superi, Inferi. Phorm. IV. 4. 6.

Supero.) Haec (Virgo) superat (pulchritudine) ipsam Thaidem. Eun. II. 2. 25. Numquam ita magnificè quidquam dicam, id virtus quin superet tua. Adelph. II. 3. 6.

Superstes.) Deos quaeso, ut sit (puer) superstes. And. III. 2. 7. I. e. salvus, ut Donatus interpretatur. Sic Horat. Ep. I. 1. 5.

Quid nos, quibus te vita si superstite

Fucunda, si contra gravis?

Haec autem notio vocis Superstes, non est admodum trita. Westerhovius subaudiit, Pamphilo, patri sc. citans Heaut. V. 4. 7. (matris verba ad filium): Ita mihi atque huic (patri) fies superstes, ut &c. Plaut. Afin. I. 1. 1.

Sicut tuum vis unicum genatum tuae

Supereffe vitae, sospitem & superstitem.

Et Ovid. Heroid. I. 101. ubi sic Penelope ad Ulyssēm de filio eorum communi Telemacho:

Di precor hoc jubent, ut euntibus ordine fati,

Ille meos oculos comprimat, ille tuos.

Tum addit idem Westerhovius, hanc fuisse usitatam formulam bene precandi recens natis. Impium autem patri longiorum filio vitam precari.

Supersum.) Ausculta, quod superest fallaciae. Heaut. IV. 5. 23. i. e. *reliquum est.* Tibi, quia superest, dolet. i. e. *abundat, plus satis est.* Phorm. I. 3. 10. Cui tanta erat res, & supererat? Phorm. I. 2. 19.

Suppedito.) Ut tuo amori suppeditare possit sine sumtu tuo. Eun. V. 9. 46. Si illi pergo suppeditare sumtibus. Heaut. V. 1. 57. i. e. *affazim praebere argentum ad sumtus faciendos.*

Supplex.) Ne cuiquam suorum aequalium supplex fiet. Phorm. V. 6. 47. i. e. *Supplicet, de argento sibi mutuo dando.*

Supplicium.) Jam supplicii satis est mihi. Phorm. I. 8. 40. Pro peccato magno paullum supplicii satis est patri. And. V. 3. 32. Satis mihi id habeam supplicii, dum &c. Adelp. III. 2. 15. De aliquo sumere supplicium. And. III. 5. 17. Pro alterius peccatis supplicium sufferre. And. V. 3. 17. Dare alicui ultro supplicium. Eun. I. 1. 25. Alicui de se dare supplicium. Heaut. I. 1. 86.

Supplico.) Hunc orabo: huic supplicabo. And. II. 1. 12. Haec tibi aderit supplicans. Eun. IV. 7. 41. Is sibi me supplicaturum putat? Hec. III. 5. 50.

Supponere aliquem alicui. Eun. V. 3. 3. Puerum supponi. Eun. Prol. 39.

Supra.) Nihil supra. Eun. III. 1. 37. Voltu adeo modesto —, ut nihil supra. And. I. 1. 93. παράλληλον est illud Ciceronis, Fam. II. 18. Ut nihil addi posse videatur. Virg. Aeneid. XX. 509.

est omnia quando

Iste animus supra.

Latinorum Nihil supra respondet Graecum ὑπέρβην. Westerhov. Nihil pote supra. Adelp. II. 3. 11.

Supremus.) Pro supreme Jupiter! Adelp. II. 1. 42.

Surdus.) Utinam aut hic surdus, aut haec muta facta sit. And. III. 1. 5. Σύλληψις per genera. Donat. Nae ille haud scit, quam mihi nunc surdo narret fabulam. Heaut.

Heaut. II. 1. 10. Orando furdas aures reddideras mihi.
Heaut. II. 3. 89.

Surgo.) Triduo hoc perpetuo prorsum e lecto nequeat
furgere. Adelph. IV. 1. 4.

Sursum, deorsum *curritare*. Eun. II. 2. 47. Praeterito
hac recta platea sursum. Adelph. IV. 2. 35.

Suscipio.) Ex qua (*uxore*) filiam suscepit. Phorm. V. 7.
50. Uxorem duxit, & inde filiam suscepit jam unam.
Phorm. V. 8. 18. *conf.* V. 7. 74. Parvi retulit non susce-
pisse, & nullam genuisse filiam. Phorm. IV. 3. 42. Polli-
citus sum (*puerum*) suscepturum, & aliturum. And. II. 3.
27. *conf.* And. I. 3. 14. III. 1. 6. *Suscipere* inimicitias
cum aliquo. Hec. II. 1. 34.

Suspectans tabulam — pictam. Eun. III. 5. 36.

Suspectus.) Qua re suspectus suo patri fuit, exsolvi.
Hec. V. 3. 22. Falsâ famâ *suspectus*. Hec. IV. 2. 1. *Suf-
pectae fuerunt* falsò nobis. Hec. V. 2. 11. Scio nemini
aliter suspectum fore. Hec. III. 3. 36.

Suspendo.) Id mihi visus est dicere: abi cito, & sus-
pende te. And. I. 5. 20.

Suspenso gradu placide ire. Phorm. V. 6. 27.

Suspicio.) Qui isthaec tibi incidit suspicio? And. III.
2. 21. *Alii legunt*, Suspectio. *Westerhov.* Ex ipsa re
mihi incidit suspicio. And. II. 2. 22. Tanta suspicio de
me incidit: neque ea immerito. Adelph. IV. 4. 5. *Suspi-
cio est*, dolò malò haec fieri. Eun. III. 3. 8. *Suspicio haec*
propter eum est. Adelph. IV. 3. 9. In hunc suspicio est
translata amoris. Heaut. IV. 5. 52. Auge suspicionem.
Eun. III. 1. 46. Suspensionem istanc ex illis quære. Heaut.
V. 2. 41. Abin' hinc in malum rem cum suspitione isthac.
And. II. 1. 17. Suspitione se exsolvere. Hec. IV. 2. 23.
V. 2. 26. In amore insunt suspiciones. Eun. I. 1. 15.

Suspiciosus.) Omnes, quibus res sunt minus secundae,
magis sunt suspiciosi. Adelph. IV. 3. 15.

Suspico.) Ego quantum suspicor. Eun. I. 2. 62. Hic
profecto est annulus, quem ego suspicor. Heaut. IV. 1. 1.
Quid nunc suspicare, aut invenis de illa? Ibid. vers. 44.
Subditum se suspicatur. Heaut. V. 3. 12. Amare, odisse,
suspiciari. Eun. Prol. 40. *Aliquid falsò suspiciari.* Heaut.

II. 3. 27. Nihil suspicans etiam mali. And. I. 1. 89. Alio suspicans morbo me visurum adfectam, ac sensi esse, uxorem. 2: *credens*. Hec. III. 3. 5.

Sustento.) Solus omnem familiam sustentat. Adelph. III. 4. 36.

Sustincere primam coitionem. Phorm. II. 2. 23.

Sufurro.) Sufurrari audio, civem — esse hanc. And. IV. 4. 40. Martial. II. 44. 6.

Et secum, sed ut audiam, sufurrat. *Westerb.*

Suus cuique mos. Phorm. II. 4. 14. Plurima salute Parmenonem summum suum impertit Gnatho. Eun. II. 2. 40. Ut quisque suum (*filium*) vult esse, ita est. Adelph. III. 3. 45. Huic suum (*filium*) reddas. Hec. IV. 4. 47. *conf.* And. V. 4. 29. Suo sibi hunc gladio jugulo. Adelph. V. 8. 35. Est similis majorum suum, *pro, suorum*. Adelph. III. 3. 57. Ut reddam suis, 2: *propinquis, cognatis ejus*. Eun. I. 2. 77. *conf.* vers. 66. V. 2. 30. Hic hoc munere arbitrantur suam Thaisidem esse. Eun. II. 2. 39. Eos, meo labore eductos, hic fecit suos, paullo sumtu. Adelph. V. 4. 21. Integram — reddam (*uxorem*), ut accepi ab suis, i. e. *ejus parentibus*. Hec. I. 2. 75. Mater sua, *pro, ejus*. Hec. IV. 4. 38. Suamne (2: *filiam*) esse ajebat? And. V. 4. 29. Eduxit mater pro sua. Eun. I. 2. 76. Sua voluntate *facere quid*. Phorm. V. 3. 2. Suarum rerum satagit. Heaut. II. 1. 13. Causam dicere prius, unde petitur, aurum quare sit suum. Eun. Prol. 11. Suum jus postulat. Adelph. II. 1. 47. Quorum opera suo quisque tempore usus est. Adelph. Prol. 21. Tempore suo *parere*. Hec. IV. 1. 16. Aliena melius *vident & dijudicant homines*, quam sua. Heaut. III. 1. 99. Quae convenere in Andriam, ex Perinthia fatetur transtulisse, atque usum pro suis. And. Prol. 13 & 14. *Ex Westerhovii sententia id vult Poeta, ita se iis esse usum, quasi non Menander sed ipse primus eorum auctor esset.*

Sycophanta. And. V. 4. 16. IV. 5. 20. In convitiis Atticis fuit vel maxime *συκοφάντης & συκοφάντρια*, cujus *ετομον* optime explicatum dedit Scholiastes Aristophanis ad Plut. v. 31. *Λαιμὸν γενομένην ἐν τῇ Ἀττικῇ*,
ἐστὶ

ὅτι λάτρεα τὰς συκάς τὰς ἀφιερωμένας τοῖς θεοῖς
 ἱκαρπῆντο, μετὰ δὲ ταῦτα εὐθηνίας γενομένης,
 κατηγόρησαν τῶν τινές, καὶ ἐκεῖθεν Συκοφάνται
 λέγονται. Ἄλλως. Ἀπείρητο Ἀθήνησι, μὴ ἐξά-
 γειν ἐνθεῦθεν ἄλλοσέ περ σῦκα. βελομένων ἔν τινῶν
 ἐξευγχεῖν, ἐσάμενοι ἐν ταῖς ταῶν πυλῶν ἐξόδοις ἀν-
 δρες πανῆργοι, τὸ τῶν ἐξήλεγχον τέχνασμα, ὃ
 περὶ τὴν ἐξαγωγὴν ἐποίουν. ἐκαλῶντο ἔν Συκοφάν-
 ται, ὡς τὰ σῦκα φαίνοντες. ἐπεκράτησεν ἔν ἐξ
 ἐκείνῃ τῆνομα πρὸς πάντας τὰς πανῆργας. Im-
 primis vero falsò deferre & accusare συκοφαντεῖν vocant.
 Aristoph. Ἀχαρν. 518. Consule omnino Pollucem VI. 36.
 & VIII. 6. Suidam & Festum. Westerhov. Sycophanta
 impudens. Heaut. Prol. 38.

Symbolam dedit, coenavit. And. I. 1. 61. Heri —
 coimus — in hunc diem ut de symbolis essemus. Eun.
 III. 4. 1. & 2. De symbolis quid actum est? Eun. III.
 5. 59.

Συναποθνήσκοντες, Diphili Comœdia est. Adelph.
 Prol. 6.

Syriscus, nom. propr. Diminutivum à Syrus. Eun. IV.
 7. 2. conf. Adelph. V. 1. 1. ubi, per blandimentum, pro
 Syrus usurpatur.

T.

Tabesco.) Dolore ac miseria tabescit. Adelph. IV. 3. 12.

Tabula picta. Eun. III. 5. 36.

Taceo.) Quid taces? And. III. 2. 18. Eun. I. 2. 8. III.
 5. 12. Etiam tac s? Adelph. IV. 2. 11. Quin taces?
 And. II. 3. 25. Correptio est silentium præcipientis, de
 Rrrrr 5 eo

eo duntaxat, ne timeat de nuptiis. id est, esto securus. nams tacere, securi est. Donat. *conf.* Adelph. V. 3. 51. Non taces? Phorm. V. 7. 94. V. 8. 15. Tace tu. Eun. III. 2. 36. Tace, obsecro. Eun. IV. 4. 18. V. 2. 60. Hec. III. 1. 38. Tace, tace obsecro. Eun. V. 1. 18. Tace sodes. Heaut. III. 3. 19. Tace modo. Adelph. II. 4. 16. Quae vera audiui, taceo. Eun. I. 2. 23. Tacent: satis laudant. Eun. III. 2. 23. Utrum taceamine, an praedicem? Eun. IV. 4. 54. Potin' est hic tacere? Eun. I. 2. 21. Iniquus es, que me tacere de re tanta postules. Heaut. V. 3. 9. Prorsus jam tacere non queo. Hec. IV. 4. 51. Scies: modo ut tacere possis. Phorm. I. 2. 9. Ignotum est, tacitum est. Adelph. III. 4. 28. Quoque pacto tacito est opus. Adelph. III. 2. 44

Taciturnitas.) In te sitae sunt fides & taciturnitas. And. I. 1. 6. *conf.* Ars.

Tacitus citius audies, *o: tacens.* Eun. III. 5. 23. Tacitum causam tradere advorsariis. Phorm. II. 1. 7. Ut tacita mecum gaudeam. Hec. I. 2. 32. Uti advorsa ejus per te tecta, tacitaque apud omnes fient. Hec. III. 3. 28.

Taedet.) Et taedet: & amore ardeo. Eun. I. 1. 27. Taedet cotidianarum harum formarum. Eun. II. 3. 6. *conf.* Adelph. I. 2. 71. Video (*huic*), & me taedet. Eun. III. 2. 11. Taedet jam audire eadem millies. Phorm. III. 2. 2.

Talentum magnum. Phorm. IV. 3. 39. Tibi perdere talentum hoc pacto satius est, quam illo minam. Heaut. III. 1. 66. Dos, Pamphile, est decem talenta. And. V. 4. 48. Guyetus *hic legit: Dos Pamphilo decem talenta, subaud. sunt vel erunt. alteram lectionem ridiculam dicens, & minime ferendam.* Westerhovius autem censet majorem habere ἐνέγγυταιν, si Chremes ipsum Pamphilum futurum generum alloquatur, & magis convenire responsum Pamphili, Accipio. Tum, qui minus (inquit,) dixerit Terentius, Decem talenta est dos, quam And. III. 3. 23. Irae amantium est integratio amoris. Si id minus placet, liceat suspicari, natam lectionem τῶ Est, ex compendio ἄ, id est, sunt; qui facilis librariorum error fuit. Haecenus ille.
Est

Ex ejusdem calculo Talentum continuit sexaginta minas, seu argenti libras, quarum singulae erant sex mille drachmarum. Si talentum rem reliquisset decem. Phorm. II. 3. 46. Quasi talenta ad quindecim coëgi. Heaut. I. 1. 93. Haec talenta dotis adposcunt duo. Heaut. IV. 7. 10. Duo talenta — (*ad dotem*) esse ego decrevi satis. Heaut. V. 1. 67. Ex praediis talenta argenti bina statim capiebat. Phorm. V. 3. 6.

Talis, ad laudem usurpatur, ut: Hanc matrem habens talem. Quod ad illum attinet, talem, tali genere atque animo. Hec IV. 2. 26. Adelph. III. 1. 10. Ne illum talem praeripiat tibi. Eun. I. 2. 8. *itidem, sed per ironiam.* Talis, in vituperatione usurpatur. And. V. 2. 29. *conf.* Heaut. V. 3. 20. *Talis* — atque. Phorm. V. 8. 39.

Tam.) Quandoquidem tam iners, tam nulli consilii sum. And. III. 5. 2. Numquam tam mane egredior, neque tam vesperi domum revortor, quin. Heaut. I. 1. 15. Te miror, —, tam mane, heri qui tantum biberis. Heaut. III. 2. 8. Ego me non tam astutum, neque ita perspicacem esse, id certo scio. Heaut. V. 1. 1. *ubi Tam & Ita posita sunt, pro, valde l. multum.* Tam ob parvolam rem. Adelph. II. 4. 10. Ne tam quidem (*propere*). Ibid. *vers.* 14. Quum te video nostrae familiae tam ex animo factum velle. Adelph. V. 7. 21. Quae (*sira*) tam permansit diu. Hec. III. 1. 21. Non temere est, quod tu tam times. Phorm. V. 8. 9. Utinam tam aliquid invenire possis, quam hoc peribit. Eun. II. 1. 4. Non tam ipso quidem dono (*laeta est*), quam abs te datum esse. Eun. III. 1. 2. Tam scio —, quam me vivere. Eun. IV. 4. 51. Id nobis tam flagitium est, quam &c. Adelph. III. 3. 68. Quam minima in spe situs erit, tam facillime &c. Heaut. V. 2. 45. Quam vos facillime agitis: quam estis maxime potentes, —: tam maxime vos aequo animo aequa noscere oportet. Adelph. III. 4. 56. 57. & 58. Ne tam obfirma te. Heaut. V. 5. 8. Quid est, quod tam a nobis graviter crepuerunt fores? Heaut. III. 3. 52. Tam, *saepius iteratur.* Eun. III. 5. 57.

Tamen.) Non ita —, sed tamen. And. Prol. 11. *Tamen* si pater, sc. *velit.* Eun. V. 2. 50. Quanta quanta haec mea

mea paupertas est, tamen &c. Phorm. V. 7. 10. Etsi illud inceptum tamen animi est pudentis signum. Heaut. I. 1. 67. Nihilominus ego hoc faciam tamen. Heaut. V. 3. 10. Tamen, *post duos Ablativos*. Rebus vilioribus multo, tamen talenta bina. Phorm. V. 3. 8. Tamen etsi hoc verum est? Si. Tamen. And. V. 2. 23. Tamen, *sententiam claudit eleganter*: Retraham — ad me illud fugitivum argentum tamen. Alieniore aetate post faceret tamen. Neque commoveretur animus in ea re tamen. Fabulam dedisse, & nihil dedisse verborum tamen. Etsi ego digna hac contumelia sum maxime; at tu indignus, qui faceres tamen. Nihil cum est, nihil desit tamen. Heaut. IV. 2. 11. Adelph. I. 2. 30. And. I. 1. 67. Eun. Prol. 14. V. 2. 27. II. 2. 12. Ut praeter civium morem atque legem, & sui voluntatem patris, tamen hanc habere studeat. And. V. 3. 9. & 10 ubi Donatus ait esse figuram ἀνακρίδου.

Tametsi.) Obrundis, tametsi intelligo. And. II. 2. 11. Memini, tametsi nullus moneas. Eun. II. 1. 10. Tametsi bona est natura, reddunt curatura junceas. Eun. II. 3. 24. Meruit hic nos, tametsi — dissimulat. Phorm. II. 3. 81.

Tandem.) Vix tandem sensi stolidus. And. III. 1. 12. *conf.* Phorm. II. 1. 4. Aliquando tandem. Hec. IV. 4. 61. Tandem, *ex abundanti additur interrogationibus, & habet saepe vim indignantis, ut in bis*: Quid ait tandem? And. V. 2. 18. Ain' tandem? And. V. 3. 4. Phorm. II. 3. 26. Itane tandem uxorem duxit Antipho &c.? Phorm. II. 1. 1. *conf.* And. III. 2. 12. Heaut. V. 2. 1. Tandem, *instantis est & urgentis responsionem, in bis*: Quid ex ea re tandem ut caperes commodi? Eun. III. 5. 25. Quam — rem voluisti a me tandem, quin &c.? Eun. I. 2. 100. Quamobrem tandem? Eun. V. 2. 68. Quid illi tandem creditis fore animi —? In qua civitate tandem te arbitrare vivere? Adelph. IV. 5. 31. & 41. Tandem, *videtur valere, saltem, minimum, in bis*: Ut haeream in parte aliqua tandem apud Thaidem. Eun. V. 9. 25. Spatium quidem tandem adparandis nuptiis dabitur. Phorm. IV. 4. 21.

Tango.)

Tango.) Terigin' tui quidquam? Adelph. II. 1. 24.
Tange (eum): si non totus friget, me enica. Phorm. V.
 8. 5. Ego non tangam meam? Eun. IV. 7. 28. *conf.*
vers. 39. Adelph. II. 1. 3. *Tangere puellam, sensu im-*
pudico. Eun. II. 3. 81. *conf.* IV. 2. 10. Adelph. IV. 5.
 32. Amicam adduxti, quam non liceat tangere. Heaut.
 IV. 6. 15. *Tangere aliquem (dictis)* Pirre een, Sive ham
 Stooser eller Stickpiller. Eun. III. 1. 30. Ulcus tangere.
 Phorm. IV. 4. 10.

Tanquam —, item. Eun. II. 2. 32. & 33. Inspicere,
 tanquam in speculum, in vitas omnium jubeo. Adelph.
 III. 3. 61. *conf.* *vers.* 74. Nostin'? Da. Tanquam te.
 Phorm. I. 2. 15.

Tantidem euntam postulat sibi tradier. Adelph. II. 1.
 45.

Tantillus.) Quem ego — puerum tantillum in manibus
 gestavi. Adelph. IV. 2. 24.

Tantisper —, dum. Heaut. I. 1. 54. & 95. Dum —,
 tantisper. Adelph. I. 1. 45.

Tanto ocius. Hec. IV. 8. 27. Eun. III. 5. 61. Quanto
 minus —, tanto magis. Eun. V. 9. 22. Quanto diutius
 abest, magis cupio tanto, & magis &c. Heaut. III. 1.
 16. Tanto melior. H. aut. III. 2. 38. Tanto nequior.
 Adelph. IV. 1. 12. Istae quum ita sint, tanto magis &c.
 Phorm. I. 4. 26. Quo magis novi, tanto saepius. Phorm.
 II. 2. 14.

Tantopere.) Noe saevi tantopere. And. V. 2. 27. Tu
 tantopere jusseras. Heaut. IV. 5. 38. Nihil reperio, qua-
 mobrem lauder tantopere. Adelph. IV. 3. 1. Tantope-
 re cupidus. Hec. III. 1. 3. Si vos tantopere istuc voltis,
 fiat. Adelph. V. 8. 22. *conf.* Hec. IV. 1. 15. Phorm. V.
 7. 16.

Tantum, *Adverb.*) Hic — tantum poterit a facundia,
 quantum &c. Heaut. Prol. 13. Non — verbis dici potest
 tantum, quam &c. Hec. III. 4. 49.

Tantummodo, satis, inquit, scita est. Phorm. I. 2. 59.

Tantummodo non. Ibid. *vers.* 92.

Tantumdem egero, & nihil. Heaut. IV. 2. 9. Cui
 est? Ch. Nescio hercle. Pa. Unde est? Ch. Tantumdem.
 Eun.

Eun. II. 3. 29. *conf.* Phorm. V. 6. 6. Quae dotis tantumdem dabit. Phorm. V. 7. 36.

Tantus.) Flabellum tenere te asinum tantum. Eun. III. 5. 50. Qui hunc hominem tantum facias inimicum tibi. Eun. IV. 7. 32. Nulla mihi res — potest jam intervenire tanta, quae &c. Heaut. IV. 3. 1. Cui tanta erat res, & supererat. Phorm. I. 2. 19. Hic me magnifice effero, qui vim tantam in me, & potestatem habeam tantae astutiae. Heaut. IV. 3. 32. Irrides in re tanta? Heaut. V. 2. 29. Natum ex tanta familia Adolph. III. 1. 10. Numquid est aliud —, quod non dixeris, reliquom? Pa. Tantum est. Eun. V. 6. 26. Tantumne est? Ba. Tantum. Hec. V. 3. 15. Minis viginti tu illam emisti; argenti tantum debetur. Adolph. II. 1. 38. Ubi me dixerō dare tanti. Ibid. vers. 49. Quid de te tantum meruisti? Heaut. I. 1. 31. *conf.* Heaut. V. 2. 3. Tantum sat habēs? Heaut. IV. 3. 40. Hiccinē ut a nobis hoc tantum argenti auferat —? Phorm. V. 7. 62. Hiccinē de improvīso mali mihi obijci tantum? ut &c. Adolph. IV. 4. 1. & 2. Tantum jussus sum. Phorm. IV. 4. 2. Quis est tam potens cum tanto munere hoc? Eun. II. 3. 61.

Tardiusculus est, (*de ingenio*). Heaut. III. 2. 4.

Tardus.) Fatuus est, insulsus, tardus. Eun. V. 9. 49. Nihil intelligo. Sy. Hui! tardus es. Heaut. IV. 5. 28.

Techna.) Parmenonis — scio esse hanc technam. Eun. IV. 4. 51. Falli te finas technis per servulum. Heaut. III. 1. 62.

Tectum.) Quo in tectum te receptes. Heaut. V. 2. 15. *circumscriptio habitaculi per Litoten Figuram.*

Tecum, pete in Cum.

Tegere contumelias *alterius*. Hec. I. 2. 91. Latere tecto abscondere. Heaut. IV. 2. 5. Obsecramus, uti adversa ejus per te tecta, tacituque apud omnes fient. Hec. III. 3. 28.

Tegula.) Per alienas tegulas (Deum) venisse clanculum. Eun. III. 5. 40. Anguis per impluvium decidit de tegulis. Phorm. IV. 4. 27.

Tela.) *Texere* telam studiosē. Heaut. II. 3. 44. Lanā ac telā victum quaeritans. And. I. 1. 48.

Temera-

Temerarius.) Illa temulenta est mulier, & temeraria. And. I. 4. 2.

Temere.) Sed dico tibi, ne temere facias. And. I. 2. 34. H. e. calide, audacter. Senec. Epist. XXX. *Cogita quam multa temere pro pecunia — tentaveris: aliquid & pro otio audendum est. Hinc Temeritas pro audacia.* Senec. Benef. VII. 3. *Quem (Alexandrum) per Liberi Herculisque vestigia felix temeritas egit.* Westerhov. Non temere est. Eun. II. 2. 60. *conf.* Heaut. IV. 1. 7. Non temere est, quod. Phorm. V. 8. 9. Non est temere. Heaut. IV. 1. 7. Omnes res cautius, ne temere faciam, adcurro. Hec. V. 1. 11. Hoc (argentum) temere nunquam amittam a me, quin mihi testes adhibeam. Phorm. IV. 5. 2. Priusquam huic respondeas temere. Phorm. V. 8. 48. Sic erit, non temere dico. Phorm. V. 3. 19. *Res forte temere evenit.* Phorm. V. 1. 30. *Temere, pro, facile.* Hec. V. 4. 38.

Temperans.) Minus rei aut famae temperans. Phorm. II. 1. 41. Hominis frangi & temperantis functus officium. Heaut. III. 3. 19.

Tempestat.) Usque adversa tempestate uti (*in navigando*). Hec. III. 4. 9.

Templa coeli summa sonitu concutit (Jupiter). Eun. III. 5. 42.

Tempus.) Dum tempus ad eam rem tulit. And. I. 2. 17. *Absolute. & deest se: ut sit, Dum tempus se prae-
buit.* Donat. *Conjuxerim, Tempus ad eam rem, quan-
do Tulit erit sivit, permisit. Sic Occasio ad eam rem
dixit* Plautus, Bacchid. IV. 4. 22. *Quin Noster Eun.
IV. 1. 7. ad eam rem tempus non erat. Sensus igitur
erit, dum tempus amorum & liberioris vitae sivit, sivi ut
expleret animum suum.* Westerhov. Dum aetas, tempus
tulit. Hec. IV. 2. 18. Ita tempus fert: faciundum est,
Adelph. V. 2. 53. Dum tempus datur. And. III. 3. 24.
Tempus sibi dari, ubi &c. Phorm. IV. 2. 6. Hoc tem-
pus — haud te ulcisci finit. And. III. 5. 18. Tempus
promissa est jam perfici. And. IV. 1. 7. Dum est tem-
pus. Eun. I. 1. 11. Ubi tempus erit, *commodum sc. vel
temporis oportunitas.* Eun. III. 2. 32. *conf.* III. 1. 4.
Tempus constitutum est. Praeteriit tempus. Eun. III. 4.

2. & 4. Ut diei tempus est. Heaut. I. 1. 116. I. 2. 38. Etiam nunc tempus est. Ibid. vers 13. Nunc ita tempus est mihi, ut. Heaut. IV. 1. 54. Si umquam ullum fuit tempus, quum. Heaut. V. 4. 1. Agendi tempus mihi datum est. Hec. Alt. Prol. 26. Omne quod est interea tempus, prius quam id (*malum l. infortunium quod nobis est obiectum*) rescitum est, lucro est. Hec. III. 1. 7. Non est nunc tempus, sc. *narrandi*. Hec. IV. 4. 77. Tempus est concedere. Hec. IV. 2. 21. Dum tempus consulendi est. Hec. V. 1. 19. Exequias Cliremeti — ire, hein! tempus est. Phorm. V. 8. 37. Temporis mihi punctum ad hanc rem est. Phorm. I. 4. 7. Per tempus advenis. And. IV. 4. 44. Video Phidipsum egredi per tempus. Hec. IV. 3. 16. Commodiorem hominem, adventum, tempus non vidi. And. V. 2. 3. *σύλληψις*. Donat. Nulum remittis tempus. Vacivom tempus ne quod diuin mihi laboris. Heaut. I. 1. 18. & 38. Ante tempus. Hec. Alt. Prol. 28. Tempus dixi esse (sc. *uxorem ut duceres*). Hec. IV. 4. 65. Tempus conveniendi *alicujus* capere. Phorm. V. 4. 9. Veni in tempore. And. IV. 4. 19 *conf.* Heaut. II. 3. 123. In tempore huc se *recipit*. Phorm. II. 4. 24. In tempore ipso mihi advenis. And. V. 6. 10 *conf.* And. III. 2. 52. Opportune te mihi in ipso tempore ostendis. Hec. IV. 4. 5. In tempore hoc. And. IV. 5. 24. Quo velis in tempore. Phorm. IV. 3. 43. Tempore suo *peperit*. Hec. IV. 1. 16. Quorum opera suo quisque tempore usus est. Adelph. Prol. 21. Non sat commode divisa sunt temporibus tibi haec. And. III. 1. 18

Temulenta mulier. *Vinolenta, hoc est, ebriosa*. Donat. And. I. 4. 2. Temulenta es, 3: *ebria*. Eun. IV. 3. 13.

Tenax (*bomo*). Adelph. V. 4. 12.

Tendere, *pro, contendere, urgere*. Eun. IV. 1. 12. Non rete accipitri tenditur, neque miluo, qui malefaciunt nobis; illis, qui nihil faciunt, tenditur. Phorm. II. 2. 16. & 17.

Tenobrac.) Forma in tenebris nosci non quita est. Hec. IV. 1. 57.

Teneo.) Flabellum tenere. Eun. III. 5. 50. Tenecone te, mea Antiphila? sc. *amplexu meo*. Heaut. II. 4. 27. Amor

Amor me graviter, consuetudoque ejus tenet. Hec. III. 3. 44. Satius jam tenet (*me*) studiorum istorum. Hec. IV. 2. 18. Neque legem putat tenere se ullam. Adelph. I. 2. 6. Id quod ajunt, auribus teneo lupum. Phorm. III. 2. 21. Rem tenes. And. II. 2. 12. 3: *Sic est, ut dicis.* Teneo, quid erret. And. III. 2. 18. i. e. *scio, intelligo.* Sic: Teneo, *absolutè.* And. I. 1. 59. I. 5. 66. Tenes, quid dicam? Heaut. IV. 3. 22. *conf.* Phorm. I. 4. 37. Eun. III. 1. 16. Heaut. IV. 5. 30.

Tentare sententiam alterius. Phorm. IV. 3. 14. Quasi non noris, tentatum advenis. Dr. Egone autem tento? Phorm. II. 3. 41. & 42.

Tenuis. *Tenuiter.*) *Fabulae* tenui oratione, & scriptura levi. Phorm. Prol. 5. Quid rei gerit? Gr. Sic, tenuiter. Phorm. I. 2. 95.

Tergum.) Numquam dices tam commodè, ut tergum meum tuam in fidem committam. Hec. I. 2. 33. Syrus mihi tergo poenas pendet. Heaut. IV. 4. 6.

Tero.) Una falsa lachrymula, quam oculos terendo miserè, vix vi expresserit. Eun. I. 1. 23.

Terram intuens modèstè, Eun. III. 4. 32. O coelum & o terra! o maria Neptuni! Adelph. V. 3. 4. Quoquò hinc absportabitur terrarum, certum est persequi. Phorm. III. 3. 18. Publicitùs — deportarier in solas terras. Phorm. V. 7. 86.

Territare aliquem. And. IV. 4. 22.

Tertio.) Non veniam tertid. Eun. III. 3. 24.

Tessera.) Ita vita est hominum, quasi quidam ludas tesseri. Adelph. IV. 7. 21.

Testimonij dictio, non est servo homini. Phorm. II. 1. 63.

Testis mecum est annulus. Adelph. III. 2. 49. Testem hanc quum abs te amoveris. Hec. IV. 4. 72. Testes faciet, —, vendidisse me. Adelph. II. 1. 49. Mihi testes adhibeam. Phorm. IV. 5. 2.

Testor.) Neque mea culpa hoc discidium evenisse, id testor Deos. Hec. III. 5. 23.

Texere telam studiosè. Heaut. II. 3. 44. *Texere* unà. Ibid. vers. 53.

Thesaurus.) Unde is sit thesaurus tibi. Eun. Prol. 12. Thesaurus, *Fabulae nomen.* Ibid. vers. 10.

Tibicina. Adelph. V. 7. 7. Missa haec face; Hymenaeum, — tibicinas. Ibid. vers. 9.

Timeo.) Quam timeo, quorsum evadat! And. 1. 100. Timeo, incertum hoc quorsum accidat. And. 1. 5. 29. Timeo —, quam — mihi nuntiet rem. Phorm. 1. 3. 26. Quam timeo, adventus hujus quo impellat patrem. Phorm. IV. 3. 3. Nunc nostrae timeo parti, quid hic respondeat. And. II. 5. 8. Ei timeo. Phorm. 1. 4. 11. Ejus vitae timeo. And. 1. 3. 5. Nonnihil timeo —, ne quam ille — turbam faciat. Eun. IV. 1. 1. Timeo, ne &c. Hec. V. 4. 4. And. 1. 5. 34. Heaut. III. 1. 25. Istam nunc times, ne illum talem praeripiat tibi. Eun. 1. 2. 80. Non — temere est, quod tu tam times. Phorm. V. 8. 9. Quando nihil times. Ibid. vers. 10. Timet omnia, patris iram & animum amicae, se erga ut fiet suae. Heaut. 1. 2. 15. *Id est, timet, ne amica eum postergaverit, ac ne ex ejus animo effluxerit.* Calph. apud quem notari meretur verbum, *Postergo, quasi, post tergum rejicio, negligo.* Quam timui male, ne. Heaut. IV. 1. 51. Tibi timui male. Heaut. III. 2. 20. Ne time. Adelph. II. 4. 15.

Timidus, pro, timens. Hec. III. 3. 5. Phorm. 1. 4. 28. Sic: Ego — timida sum, ne &c. Hec. V. 1. 7. & 8. Timidus, *pro, perturbatus.* Phorm. II. 1. 54. Adelph. III. 2. 7. Eun. IV. 2. 14.

Timor.) Animus in spe atque in timore — attentus fuit. And. II. 1. 3. *vid. Spes.* Animus timore obstipuit. Adelph. IV. 4. 3. Delirat miser timore. Phorm. V. 8. 9.

Tirubo.) Illa ne quid titubet, (sc. *metuo*). Heaut. II. 3. 130.

Tolerabilis.) Paulo qui est homo tolerabilis. Heaut. 1. 2. 31. *Loci hujus obscuri sensus forsitan est: Qui filius, vagae Veneris & conviviatorum usu modico, aut, modico in ea sumtu, a parentibus potest tolerari, eum quidem non penitus prohibent parentes ab his adolescentiae oblectamentis; at Scortari crebro nolunt, &c. Conf. Horat. Sermon. 1. 1. 31. seqq. & ad eum Veterem Scholiastam. Quicquid sit, Tolerabilis hic de parente accipiendum non pusem; neque adsen-*

adferentior Kocherto, qui id explicat active de patiente maiorum seu injuriarum.

Tolero.) Una cum aliquo bona, mala, *tolerare*. Phorm. III. 3. 23. *Mores alterius tolerare* sua modestia. Hec. III. 5. 28. *Tolerare sumtus non quit.* Heaut. III. 2. 33. *Tolerare posse nuptias.* Hec. I. 2. 72. *Violenter tolerare quid.* Phorm. V. 1. 4. *Tolerare quem, pro, alere, sustentare.* Adelph. V. 3. 23. var. lect.

Tollo.) Propera puerum tollere ab janua. And. IV. 4. 20. *conf. vers. 37. Sibi laborem tollere, s: in se suscipere.* Hec. Alt Prol. 9. *Tollere partum.* And. I. 3. 14. III. 1. 6. *conf.* Hec. IV. 4. 82. IV. 1. 56. Heaut. IV. 1. 14. 15. & 52. *Quum sciet alienum puerum tolli pro suo.* Hec. IV. 1. 61. *Tu illos duos (filios) olim pro re tollebas tua.* Adelph. V. 3. 23.

Tonstrina. Phorm. I. 2. 39.

Tot mea solius solliciti sint causa, ut me unum expleant? Ancillae tot me vestiant? Heaut. I. 1. 76. & 78. *Tot meas injurias (sc. pertulit)!* Hec. III. 1. 23. *Quid primum exequar? tot me impediunt curae.* And. I. 5. 24. & 25. *Haec tot — gaudia illi contigisse laetor.* Hec. V. 3. 35. *Quot homines, tot sententiae.* Phorm. II. 4. 14.

Toties de eadem re audire. Adelph. I. 2. 48.

Totus tremo, horreoque. Eun. I. 2. 3. *Totus displiceo mihi.* Heaut. V. 4. 20. *Si non totus friget, me enica.* Phorm. V. 8. 5. *In amore est totus.* Adelph. IV. 2. 50. *Ubi totum defedi diem.* Cursando — *totum hunc contrivi diem.* Hec. V. 3. 2. & 17. *Quem — hodie toto non vidi die.* Adelph. IV. 1. 11. *Sex ego te totos hos menses quietum reddam.* Eun. II. 2. 46. *An non sex totis mensibus prius olfecissem?* Adelph. III. 3. 42. *Meum tota sis.* Eun. I. 2. 115. *Fratris — Thais tota est?* Eun. V. 9. 10. *Illam totam familiam dari mihi obviam velim.* *Ut totam hanc odisset domum.* Adelph. III. 2. 13. Hec. II. 1. 24. *Totâ erras viâ.* Eun. II. 2. 14. *Colaphis tuber est totum caput.* Adelph. II. 2. 37. *Vel totum triduum.* Eun. II. 1. 17. *Lacrymis opplet os totum sibi.* Heaut. II. 3. 65. *Servesne an perdas totum.* Adelph. II. 2. 33. *Totâ aliquem oppido quaerere.* And. II. 2. 5.

Tractō.) *Artem tractare* musicam. Phorm. Prol. 18. *Arte tractare aliquem.* Heaut. II. 3. 125. Rem astu *tractare.* Eun. V. 4. 2. Recte & commodè *tractare filium.* Heaut. I. 1. 101. Non humanitus *tractare filium.* Ibid. vers. 49. Et nae ego te, si usus veniat, magnifice *tractare* possim. Heaut. III. 2. 45. & 46.

Trado. Transdo.) Tradunt operas mutuas. Phorm. II. 1. 37. Hanc tu mihi vel vi, vel clam, vel precario fac tradas, & fac, eā ut potiar. Eun. II. 3. 28. Scientem, tacitum, causam tradere adversariis. Phorm. II. 1. 7. Huic tradita est provincia. Heaut. III. 2. 5. Tantidem emtam postulat sibi tradier. Adelph. II. 1. 45. Transdere hominem in otium. Phorm. Prol. 2.

Traduco.) Traduce & matrem & familiam omnem ad nos. Adelph. V. 7. 12. *conf.* vers. 19. Heaut. IV. 4. 22. IV. 3. 44. Tua pompa eō traducenda est. Heaut. IV. 4. 18.

Traho.) Curae meum animum divorce trahunt. And. I. 5. 25.

Tranquilla res est. Phorm. III. 1. 15. Fratri gaudeo amorem esse omnem in tranquillo. Eun. V. 9. 8. Me — ex tranquillissima re coniecisti in nuptias. And. III. 5. 14.

Transactus. vid. Transigo.

Transcurro (hinc) ad forum. Eun. IV. 6. 25. In arcem transcurso opus est. PAR. Cui homini? PA. Tibi. Hec. III. 4. 17.

Transi ad forum. Phorm. V. 7. 28. *conf.* Hec. II. 2. 31. Transito ad uxorem meam, ut conveniat hanc. Phorm. IV. 5. 7. i. e. *ad eam ito, & roga,* ut. Amabo, ut illuc transeas, ubi &c. Eun. III. 3. 31. Transendum — tibi ad Menedemum est. Heaut. IV. 4. 17. *I skal flytte til ham.*

Transfero.) Maledicta, famam, meum amorem, & peccatum in se transtulit. Adelph. II. 3. 10. Culpam in te transferet. And. II. 3. 5. In eum suspicio est translata amoris. Heaut. IV. 5. 53. Huc (& ad hanc) transtulit amorem. Hec. I. 2. 94. Quae convenere in Andriam, ex Perinthia fatetur transtulisse. And. Prol. 13. & 14. Personas ex aliena Comœdia in suam transferre. Eun. Prol. 32.

Illinc

Illinc huc transferetur virgo (*puerpera*). Adelph. IV. 7. 13. *conf.* V. 7. 11. Aud. V. 4. 49.

Transigo.) Ecquid locutus cum ista es, quamobrem &c.? CH. Transégi. Phorm. V. 3. 16. Inter se transigant ipsi, ut lubet. Hec. III. 5. 61. Intus transigetur, si quid est, quod restet. And. V. 5. 17. Transacta re, convortam me domum. Adelph. II. 4. 22. Facta, transacta omnia. And. I. 5. 13.

Transmoveo.) Labore alieno partam gloriam verbis in se *transmovere*. Eun. III. 1. 10.

Tremo.) Totus tremo, horreoque, postquam &c. Eun. I. 2. 4.

Tremulus.) Adcurrit ad me — incurvus, tremulus, labiis demissis, gemens. Eun. II. 3. 44.

Trepido.) Quid trepidas? satin' salve? Eun. V. 6. 8. Quid trepidas? quid festinas? Adelph. III. 2. 25. Trepidari sentio, & cursari rursus prorsum. Hec. III. 1. 35.

Tres) Menses tres abest. Heaut. I. 1. 66. Hic sunt tres minae. *pro, tribus minis valet haec ancilla.* Eun. III. 2. 18. Ut est ille, bonus vir, tria non commutabitis verba hodie inter vos. Phorm. IV. 3. 33.

Tribulis noster. Adelph. III. 3. 85.

Triduum.) Bidui est aut tridui haec sollicitudo. And. II. 6. 9. Non ego illa (*amica*) caream, si sit opus, vel totum triduum? PA. Hui! univorsum triduum? Eun. II. 1. 17. & 18. Nequeo exorare, ut me maneat triduum hoc. Phorm. III. 2. 28. *conf. vers. 4.* Quod si hic — potuisset exorarier triduum hoc. Phorm. III. 3. 3. Ut triduo hoc perpetuo prorsum e lecto nequeat surgere. Adelph. IV. 1. 4.

Triennium.) Abhinc triennium. And. I. 1. 42.

Triginta.) Dies triginta, aut plus eo, in navi fui, cum interea &c. Hec. III. 4. 7. Quantum tibi opus est argenti? loquere. PH. Solae triginta minae. GE. Triginta! hui, percara est. Phorm. III. 3. 24. & 25.

Tristis severitas inest in vultu. And. V. 2. 15. *respice, Severitas.* Invitat tristis. Eun. IV. 1. 8. Accipio (*Stellum*) tristis. Eun. III. 5. 48. Ego ille agrestis, saevus, tristis, &c. Adelph. V. 4. 12. Quid tu es tristis? quid-

ve es alacris? Eun. II. 3. 12. Quid tristis es? Adelph. I. 2. 2. Quid es tam tristis? Hec. III. 2. 20. Nescio quid tristis est. Nescio quid tristein video. Heaut. IV. 1. 7. Adelph. I. 1. 54.

Tristitia.) Quidnam hæc turba tristitiæ adferat. And. I. 4. 8. Omitte vero tristitiam tuam. Adelph. II. 4. 3.

Triumpho, si licet me latere testō abscedere. Heaut. IV. 2. 5. Non triumpho, ex nuptiis tuis si nihil nanciscor mali? Phorm. III. 3. 10. Id vero seridū triumphat. Eun. III. 1. 4.

Truculentus homo. Adelph. V. 4. 12.

Trudo.) Quo trudis? perculeris jam tu me. Eun. II. 3. 87. Fallacia alia aliam trudit. And. IV. 4. 40.

Tu quod cavere possis, stultum admittere est. Eun. IV. 6. 23. ubi Tu pro quacunque persona ponitur. Sic: Scitum est, periculum ex aliis facere, tibi quod ex usu fiet. Heaut. I. 2. 34. conf. III. 3. 6. Adelph. I. 1. 3. & seqq. Hec. I. 2. 79. Tibi ego dico an non? And. IV. 4. 23. *Formula increpantis eum, qui ad verba nostra non videtur attendere.* Tun' hic eras? Eun. I. 2. 7. Tun' consulis quidquam? Adelph. I. 2. 47. Tene istuc loqui? Heaut. V. 1. 48. Tute loqueris: me vetas. Hec. III. 1. 37. Tute — illorum officia fungere. Heaut. I. 1. 14. conf. Phorm. II. 1. 50. Tute ipse. And. I. 1. 124. Eun. V. 2. 54. Hec. V. 2. 18. Aut te amare cogitat (*uxor*), aut tete amari. Adelph. I. 1. 8. Alios tuam rem credidisti magis, quam tete, animadversuros? Phorm. III. 1. 3. Tutemet mirabere. Heaut. II. 3. 133.

Tuber.) Colaphis tuber est totum caput. Adelph. II. 2. 27.

Tum.) Jam tum Eun. III. 3. 8. Phorm. V. 8. 38. Jam tum, cum. Eun. III. 3. 4. Cum —, jam tum. Eun. IV. 4. 58. Ibi tum. And. I. 1. 104. I. 3. 18. Tum, *praetered*, porro. Eun. Prol. 4. And. II. 3. 7. Eun. III. 1. 13. Heaut. II. 1. 16. II. 3. 88. Phorm. IV. 3. 60. Hec. III. 3. 34. Tum autem, *idem*. And. I. 5. 34. Eun. V. 9. 7. Hec. II. 1. 14. III. 2. 10. Phorm. V. 7. 25. Tum *praetered*. Adelph. III. 2. 47. Heaut. V. 3. 20. Phorm. III. 2. 33. Quid tum? Eun. III. 5. 56. II. 3. 47. Heaut. IV. 3. 40. *primo*

primo loco Tum est *Adverb. ordinis; ceteris, consequentiae.* Quid tum postea? Eun. II. 3. 78. IV. 2. 9. IV. 7. 23. Adolph. IV. 5. 15. Hec. IV. 1. 36. Tum — igitur. Dan. Mstfæa. Hec. III. 5. 12. Eun. II. 2. 50. Quum —, tum. Phorm. V. 7. 19. III. 2. 13. Cum — tum, *pro &*, &. Gaade —, og l. tilmed; *aut ut* Donatus *videtur velle: praeterquam, quod —, insuper l. etiam.* And. I. 1. 69. Phorm. II. 4. 10. Hospites, tum cives. Phorm. II. 2. 14. *ubi praecedens Cum supprimitur.* Amabat, ut cum maxime, tum Pamphilus. Hec. I. 2. 40.

Tumultuantur, clamant, pugnant de loco. Hec. Alt. Prol. 33. Nescio quid — audio hic tumultuari. Hec. III. 2. 1.

Tumultus.) Nihil tumulti (in aedibus). Dan. Ingen Etoyen. And. II. 2. 28. Quid fuit tumulti? Hec. III. 2. 21. Per tumultum — grex (*Histrionum*) motus loco est. Phorm. Prol. 33.

Tunc.) Dixere causam tunc, nescio quam. Hec. I. 2. 11.

Tundo.) Ceteros ruerem — — tunderem, & prosternerem. Adolph. III. 2. 21. Tundendo, atque odio denique effecit. Hec. I. 2. 48.

Turba.) Nunc turba nulla est: otium & silentium est. Hec. Alt. Prol. 35. Quid turbae est apud forum! And. IV. 4. 6. Quid istuc turbae est? Phorm. V. 8. 1. Turba, *perturbatio (vultus & animi).* And. I. 4. 3. Eun. V. 5. 5. Turba, *diffidium, lis, rixa.* Inceperat turba inter eos. Eun. IV. 4. 53. *conf.* Heaut. I. 2. 16. Eun. IV. 6. 6. & 26. Facere turbam (alicui). Eun. IV. 1. 2. Si quidquam hodie hic turbae coeperis. Eun. IV. 7. 30. In ipsa turba, *3: rerum perturbatione.* Adolph. V. 1. 11. Sic: Turba, *res turbata & intricata, tricae, difficultates, molestia,* Isl. Wandræbi. *ut:* Te omni turba evolves. Nullo possum remedio me evolvere ex his turbis. Quomodo me ex hac expediam turba? Eun. IV. 4. 56. Phorm. V. 4. 5. Adolph. IV. 4. 5. *conf.* Eun. IV. 6. 26. Tum illae turbae fient, *3: lites.* & Donatus *monet rō Illae ad terrorem esse relatum.* And. II. 3. 6. Silescunt turbae. Adolph. V. 2. 10. Quas turbas dedit! Eun. IV. 3. 11. Quantas tur-

bas concivi infciens! Heaut. V. 2. 17. Turba, *hominum multitudo*. Quid turbæ est! Heaut. II. 3. 13. Turbam domum adducet. Adelph. V. 7. 14. Turbæ, *eod. sensu*. Ibid. vers. 9.

Turbo, *absolute, turbas excito*. Hec. IV. 4. 12. Nescio, quid — turbatum est domi, *sc. aliquid turbarum ortum est*. Eun. IV. 3. 7.

Turpis.) Vestitus turpis. Phorm. I. 2. 57. Turpe dictum. Adelph. II. 4. 11. Turpe inceptu est. Phorm. II. 4. 16. Verbum turpe. Heaut. V. 4. 19. Ne quid turpe in se admitteret. Phorm. II. 3. 68.

Turpiter.) Mirum, ni ego me turpiter hodie hic dabo cum meo &c. Eun. II. 1. 24. Abs te factum est turpiter. Hec. IV. 4. 2.

Tussis.) Gemitus, sereatus, tussis, risus, abstinere. Heaut. II. 3. 132.

Tutela.) In tutelam meam studium suum commisit. Hec. Alt. Prol. 44.

Tutò.) Satis tutò, (*sc. commendat*). Eun. III. 5. 29. Licet tutò loqui? Heaut. V. 2. 20.

Tutor. Verb.) Mores facile tutor. Hec. V. 2. 6. Mei patris bene parva indiligenter tutatur. Phorm. V. 3. 6. Meum non potui tutari locum. Hec. Alt. Prol. 34. Pudicitiam & rem tutari. And. I. 5. 53. Vitam suam tutandam alijs dare. Phorm. III. 1. 2.

Tutor. Nomen.) Te isti virum do, —, tutorem, patrem. And. I. 5. 60.

Tutus.) Satis tutus ad narrandum locus. Phorm. V. 3. 35. Consilium rectum & tutum. Heaut. II. 3. 86. Rem in tuto collocare. Heaut. IV. 3. 11. 17. Esse in tuto. Ibid. vers. 30. In tuto est omnis res. Adelph. II. 4. 3. Vita ut in tuto foret. Phorm. V. 1. 7. Me — in cellam aliquam cum illa concludam: id tutissimum est. Adelph. IV. 2. 13.

Tuus.) Ille tuus Syrus (*sub Servus*). Heaut. V. 1. 25. Illum tuum fineres &c.? *sub. filium*. Adelph. III. 3. 41. I. 2. 27. Iste tuus *Eadem ellipsi*. Adelph. I. 2. 59. Tuus — & animo & natura pater. Adelph. V. 7. 4. Tui Clitophonis, *sc. gnati*. Heaut. IV. 5. 19. Sic: Tuo summus Phae-

Phaedriæ. Phorm. V. 8. 60. Curabo — adductum tuum Pamphilum, 3: *tuum amatorem*. And. IV. 2. 2. Sic: Adducimus tuam Bacchidem. Heaut. II. 3. 70. *conf.* Eun. V. 9. 21. Tua Philumena, sc. *uxor*. Hec. IV. 2. 12. Jam nunc hæc non est tua 3: *in tua potestate*. i. e. *nondum tibi licet amatoria illi facere blandimenta, quasi sponsa tibi foret*. Heaut. II. 3. 135. Quasi non ea potestas sit tua, 3: *id sit in tua potestate*. Hypallagen sapit. Heaut. IV. 2. 42. Tuus pater. Tuus gnatus. And. II. 2. 16. Phorm. II. 3. 75. *conf.* Eun. V. 9. 28. Phorm. I. 3. 12. Hec. V. 2. 13. *alibi millies. quæ ideo adnoto, quod video infrequens valde esse hodie, ut adjectiva pronominalia praeponantur nominibus*. Tuus est Chremes. And. V. 6. 12. 3: *Chremetem totum possides*. Paraphrast. Delph. Tua praesentia. Heaut. III. 3. 12. *Impersonaliter, id est, cujuscumque praesentia*. Paraphrast. Delph. *conf.* Phorm. IV. 5. 12. & *supra*, Tu. Istam multimodis tuam inveniri gaudeo. And. V. 4. 36. sc. *filiam esse*. & *Chremeti hic fit gratulario, quamquam Pamphilus respondeat*. Omitte tuam istanc iracundiam. Adelph. IV. 7. 37. Tuum est mihi ignoscere, sub. *officium*. And. IV. 1. 15. *conf.* I. 1. 141. Tetigin' tal quidquam? Adelph. II. 1. 24. Tuum esse in potiundo periculum non vis. Heaut. II. 3. 82. Tuum tibi reddo. Heaut. IV. 4. 20. Quid tua istaec? Eun. II. 3. 25. Id tua refert nihil. Hec. IV. 3. 12. *vid.* Refert. Ita tu istaec tua misceto; ne me admisceas. Heaut. IV. 5. 35. Ut alia facta tua sunt. Phorm. V. 8. 31. Tua justa. Phorm. II. 1. 50.

V. U.

Vacivus. Vacuus.) Sine me vacivom tempus ne quodum mihi laboris. Heaut. I. 1. 38. *ubi tamen Vacuum & dem legunt Ms. Graev. Edd. Tarvis. & Mediol. nosante Westerhovio. idem allegavit Plaut. Bacchid. I. 2. 46.*

Valens afflicter me vacivom virium.

& Phaed. V. Prol. 14.

Quartum Libellum dum tu vacive perleges.

SSSSS 5

Vacuum

Vacuum esse ad narrandum. And. IV. 2. 23. Westerhovia
inter alia consulit Ovid. Trist. I. 1. 93. & II. 557.

Vadam.) Omnis res est in vado. And. V. 2. 4. Plaut.
Aul. IV. 10. 73. citante Westerhovia:

Haec propemodum jam esse in vado salutis res videtur.
& Rud. I. 2. 82.

At in vado 'st. jam facile enabit.

Quo ex loco constare potest de origine sententiae hujus pro-
verbialis.

Vae mihi! Eun. IV. 4. 42. Vae misero mihi! And. II.
1. 2. Vae interjectio est in his rebus, quas execramur.
Donat. conf. Hec. IV. 2. 29. Adelp. III. 2. 3. III. 3. 29.

Vagio.) Audivisse vocem pueri visu' 'st vagientis. Hec.
IV. 1. 2.

Vah! concilium callidum. And. III. 4. 10. hic videtur
esse interjectio Mirantis, at Paraphraetae Delph. est Blan-
dientis. conf. Eun. IV. 5. 4. Heaut. III. 3. 39. Adelp. I.
1. 13. II. 1. 33. Vah! Laetantis. Adelp. III. 3. 55. &
91. Heaut. IV. 5. 17. Stomachantis. Heaut. IV. 8. 17.
III. 3. 26. Adelp. IV. 2. 39.

Valeo.) Ego vero audio nunc demum, & video & va-
leo. Heaut. II. 3. 3. Valet atque vivit. Heaut. III. 1. 21.
Ubi est Antipho? Ph. Valet. hic est. Phorm. II. 1. 26.
Impurum vide, quantum valet: quam validus est, vel vi-
ribus, vel voce. Phorm. V. 7. 94. Facile omnes, quum
valemus, recta consilia aegrotis damus. And. II. 1. 9. Me-
nander:

Τὴ γὰρ νοσῶντα ῥᾶτα πᾶς τις νῆθετεῖ.

Aeschylus, Prometheus:

Ελαφρόν, ὅσις πημάτων ἔζω ποδα

ἔχει, παραινεῖν νῆθετεῖν τε τὰς κακὰς πράσ-
σοντας.

Facile est ei, qui habet extra mala pedem
Miseros castigare, atque consilium dare.

Euripides Alceste 1078.

Ρᾶον παραινεῖν, ἢ παθόντα καρτερεῖν.

Facilius est consolari, quam aerumnas sustinere. West.
Arbi.

Arbitrium vestrum, vestra existimatio valebit. Heaut. Prol. 26. i. e. *In hoc vestrum iudicium & vestra sententia pondus & auctoritatem habebit.* Paraphrastes Delph. Vale. PA. Ut tu bene vale, Philotium. Hec. I. 2. 122. O mi Phormio, vale. PH. Vale, Antipho. Phorm. V. 6. 43. In hoc bidduum, Thais, vale. Eun. I. 2. 110. Bene vale. ME. Et tu. Heaut. I. 1. 115. Vos valetis & plaudite. Heaut. V. 5. 23. *alibi.* Valeas: habeas illam, quae placet. Charientismus, pro, *Apage te a me, & numquam redi.* Adelph. IV. 4. 12. Immo habeat: valeat: vivat cum illa. And. V. 3. 18. Valeant, qui inter nos discidium volunt. And. IV. 2. 13. Valeant, hoc est, abeant, recedant: quia & discedentibus & mortuis, vale dicitur. ut Virgilius [Aen. II. 97. *ad quem locum consulas Servium*],

— *salve aeternum mihi, maxime Palla,*
Aeternumque vale.

Vel porius τῷ εὐφημισμόν, cum male optaturus esset, considerato patre, παραδόξως [praeter expectationem] locutus est: & non dixit, quod intenderat, pereant. Et attende, quam moderate pluraliter dixerit, cum significaret patrem. Valeant, Renuntiationis & imprecationis est verbum. Donat. Valeant. Ακυρολογία, id est, pereant. Eugraph. Neque ita imperita, ut, quid amor valeat, nesciam. Eun. V. 2. 42. Aliqua re apud aliquem valere. Heaut. III. 1. 79.

Validus.) Bene factum te advenisse — salvum atque validum. Hec. III. 5. 7.

Vanitas, mendacium, perfidia. Non pudet vanitatis? Do. Minime, dum ob rem. Phorm. III. 2. 40. & 41.

Vanus.) Sini falsum, vanum, aut fictum est. Eun. I. 2. 24.

Vapulabis. GE. Id quidem tibi jam fiet, nisi &c. Phorm. V. 6. 10. Si (verba) ad rem conferentur, vapulabit. Eun. IV. 6. 4. Non committet hodie unquam, — ut vapulet. Adelph. II. 1. 5. Ego vapulando, ille verberando, — defessi sumus. Adelph. II. 2. 5. Molendum usque in pistino: vapulandum: habendae compedes. Phorm. II. 1. 19.

Varia

Varia veste exornatus. Eun. IV. 4. 16.

Vas.) Nihil relinquo in aedibus, nec vas, nec vestimentum: contrahi omnia. (sc. *ad vendendum*). Heaut. I. 1. 89.

Uber.) Is quæstus (sc. *ad sentationis*) nunc est multo uberrimus. Eun. II. 2. 22.

Ubi.) Ibi proximum est, ubi mutes (*vestem*). Eun. III. 5. 65. Ut cantus est, ubi nihil opus est! Phorm. IV. 5. 3. Si absis uspiam: aut ubi si cesses, 3: *alicubi*. Adelph. II. 1. 4. Rogas me? ubi nobis Aeschineus fiet? quid tristis ego sim? Adelph. I. 2. 2.

Ubi ubi erit, inventum tibi curabo. And. IV. 2. 1. Ubi ubi, est *quemadmodum* ut ut, qua qua, unde unde: *pro*, ubicunque, utcunque, quacunque, undecunque. *Donat. conf.* Eun. II. 3. 4. V. 9. 12.

Ubi, *pro Relativo Pronomine.*) Digno res est, ubi — nervos intendas, 3: *in qua*. Eun. II. 3. 20. Suspectans tabulam —, ubi inerat pictura hæc. Eun. III. 5. 36. Inveniam —, parem ubi referam gratiam. Eun. IV. 4. 52. *conf.* Phorm. V. 7. 96. Hujusmodi res — comminiscere, ubi me exarnifices. Heaut. IV. 6. 9. Quot res dedere, ubi possem persentiscere? Heaut. V. 1. 43. Coena dubia adponitur, ubi tu dubites, quid &c. Phorm. II. 2. 29. Tempus sibi dari, ubi — ostenderet. Phorm. V. 2. 7.

Ubi, *Quando. Si.*) Ubi vis, non moror. Ubi vis, dona adfunt tibi. Ubi molestum non erit, ubi tu voles, ubi tempus tibi erit, sat habet si tum recipitur. Eun. III. 2. 7. 11. 31. & 32. Requiescere ubi volebat. Eun. III. 1. 15. Nolunt, ubi velis: ubi nolis, cupiunt ultro. Eun. IV. 7. 43. Horresco semper, ubi pultare hæc occipio. Adelph. IV. 4. 24.

Ubi, *Postquam. Quando.*) Ubi ea causa erit adempta his. And. V. 1. 18. Eludet, ubi te victum senserit. Eun. I. 1. 10. Ad macellum ubi advenimus. Ille ubi — videt me esse in tanto honore, ibi homo coepit. Eun. II. 2. 23. & 29. Ubi nos laverimus, —, lavato. Eun. III. 5. 48. Ubi abiire intro, operuere ostium. Heaut. V. 1. 33. Geta ferietur alio munere, ubi hera pepererit: porro autem alio, ubi erit puero natalis dies, ubi initiantur. Phorm.

Phorm. I. 1. 13. 14. & 15. Ubi de improvise interven-
tum est mulieri. Quid ait, ubi me nominas? Sy. Ubi di-
cimur redisse te, — telam deserit. Heaut. II. 3. 40. 62. &
63. Ubi primum poterit. Eun. IV. 1. 14. Ubi me dixe-
ro dare tanti, testes faciet illico. Adelph. II. 1. 49. Ubi
eam vidi, illico accedo. Adelph. IV. 4. 8.

Ubicumquē.) Nostrum est intelligere, utcumque, atque
ubicumque opus sit, obsequi. Hec. III. 3. 17. Istuc est
sapere, qui, ubicumque opus sit, animum possis flectere.
Hec. IV. 3. 2.

Ubinam.) Pamphilus ubinam hic est? And. V. 6. 1.
Ubinam est fides? Heaut. II. 3. 15. Phædria tibi adest.
An. Ubinam? Phorm. III. 1. 20.

Ubivis facilius passus sum, quam in hac re, me delu-
dier. And. I. 2. 32. Quanto fuerat praestabilius, ubivis
gentium agere ceteratein, quam &c. Hec III. 1. 4.

Ve. Cōjūnti.) Puer hic unde est? quisve huc adtulit?
And. IV. 4. 9. Quid tu es tristis? quidve es alacris? Eun.
II. 3. 12. Quid de hac re dicat, quidve sit septemiat.
Phorm. II. 4. 4. Numquid est aliud mali damni? —
Eun. V. 6. 25. Si id facis, facturave es, bonas quod &c.
Hec. V. 1. 12. Ne quid plus minusve faxit, quod &c.
Phorm. III. 3. 21.

Vecordia.) Tanta vecordia innata cuiquam ut fiet, ut
malis gaudeant [*alienis*, iusser. Paraphrast. Delph. *nescio*,
qua auctoritate], atque ex incommodis alterius sua &c.
And. IV. 1. 2. *seqq.* Vecordia hic Eugraphio est malitia.
Westervhio etiam *αἰνωμοσύνη*, animus malignus (ini-
quitas; improbitas); quem sensum adstruit ex Catullo,
XVI. 14.

Quod si te mala mens, furorque vecors
In tantam impulerit, scelestae, culpam.
Et hoc Livii Andronici apud Festum, ex emendatione Sca-
ligeri: Vecorde & malefico vacerra. Idem, cum phrasi
Vecordia innata, componit Plaut. Mil. IV. 2. 71.

Non mihi avaritia unquam innata 'st.
Et Poen. I. 2. 87.
Invidia in me nunquam innata 'st, neque malitia.

Vecis.)

Vestis.) In medium huc agmen cum vesti, Donax. Eun. IV. 7. 4.

Vehemens in utramque partem es nimis. Heaut. III. 1. 31. Satis vehemens causa ad objurgandum. Aud. I. 1. 123. Eugraphio exponitur idonea. Paraphrastae Delph. valida. Maledictum vehemens. Adelph. Prol. 17.

Vehementer velim. Eun. V. 9. 39. Amoque, & laudo, & vehementer desidero. Hec. III. 5. 48. Id mihi vehementer dolet. Adelph. IV. 5. 48.

Vebo.) Audiui ex nauta, qui illas vexerat. Phorm. IV. 1. 10. Coëmisse, hinc quae illuc veheres, multa. Adelph. II. 2. 17.

Vel vi, vel clam, vel precario. Eun. II. 3. 27. Vel tu, vel quod verum est, vel quod &c. And. V. 4. 2. Si cognoris vel me, vel amorem meum. Aud. IV. 1. 28. Vel me monere hoc, vel percontari puta. Heaut. I. 1. 26. Per te vel uti quæstum faceret, vel uti veniret palani. Heaut. IV. 1. 27. Vel hoc quis non credat — ex te esse ortum. 3: Si non cetera, saltem hoc, aut, Non modo cetera, sed etiam hoc. Aud. III. 2. 9. Non ego illâ caream — vel totum triduum? Eun. II. 1. 18. Isl. Jafnel. Dan. Om det endda var 3 Daag. Sic: Ego illum Eunuchum — vel sobrius. Eun. III. 2. 26. Vel rex semper maxumas mihi agebat. Eun. III. 1. 7. 3: Non modo alii me magni faciebant, sed etiam Rex &c. aut, Ne quid de aliis dicam, Rex certe (quidem) &c. conf. Heaut. III. 3. 7. Hec I. 1. 3. Ubi ego — abiero, vel occidito. 3: non modo caedito, sed etiam &c. Phorm. I. 2. 93. conf. V. 7. 96. Vel, pro certè, saltem, videtur positum in hoc: Quod ego vel primum puto. Eun. V. 9. 51. i. e. Alios nescio, quanti id ducant, ego certè primum &c. Sic: Vel me hæc deambulatio — ad languorem dedit Heaut. IV. 6. 2. Sunt tamen, qui Vel hic capiant pro Etiam, & ad Deambulatio referant; sunt &, qui per Velut exponant, quod quidem commode fieri potest, at dubito interim, num id conveniat genio Latini sermonis. Vel heri in vino quam immodestus fuisti! 3: Ne alia tuâ proterva facta dicam, saltem heri &c. Heaut. III. 3. 7.

Vendo.) Neque illam sane studeo vendere. Adelph. IV. 7.

7. 27. Noluit (*Poëta*) iterum referre (*Fabulam*), ut iterum possit vendere. Hec. Prol. 7. Testes faciet illico, vendidisse me. Adelph. II. 1. 50. Neque vendundam censeo, quae libera est. Adelph. II. 1. 39.

Venefica. *Convicium*. Eun. V. 1. 9.

Veneficus. *Convicium*. Eun. IV. 3. 6.

Venéo.) Per te — uti (*illa*) veniret palam. Heaut. IV.

1. 27.

Veniam dare, *ignoscere*. Heaut. V. 5. 5. Phorm. I. 2. 69. V. 8. 47. — — *Concedere, Sinere, indulgere, facere quid in gratiam alterius*. And. V. 3. 30. Adelph. V. 8. 14. & 19. Hec. IV. 2. 29. Abs te hoc bonâ venia peto, Phorm. II. 3. 31.

Venio.) Orator ad vos venio. Hec. Alt. Prol. 1. Ad vos venio nunciatum. Phorm. V. 7. 13. *conf.* Eun. IV. 6. 14. Huc veni, ut (*eam*) videam. And. IV. 5. 23. Is venit, ut secum avehat. Adelph. IV. 5. 19. Ad mercatum *venire*. Adelph. II. 2. 35. Adtemperatè venit hodie in ipsis nuptiis. And. V. 4. 13. An in Astu venit? Eun. V. 6. 17. Thais multo ante venit. Eun. IV. 5. 7. Properans venit. Eun. II. 2. 60. Ad matrem virginis venit ipse ultro. Adelph. III. 4. 26. *conf.* And. I. 1. 73. Eun. I. 1. 8. Postquam (*uxor*) ad te venit, mensis agitur — septimus. Hec. III. 3. 34. Uxor sine dote veniet. Adelph. IV. 7. 41. *Venire* advocatum alicui. Adelph. IV. 5. 43. Rumor venit. Hec. Alt. Prol. 31. Illud de Rhodio dictum in mentem venit. Eun. III. 2. 45. *conf.* Heaut. IV. 1. 13. Lacrimo, quae —, quum in mentem venit. Hec. III. 3. 45. *conf.* V. 1. 7. Hoc ex hac re venit in mentem mihi. Eun. II. 2. 2. *conf.* Hec. IV. 1. 21. Ubi in mentem ejus adventi venit. Phorm. I. 3. 2. Venere in mentem mihi isthaec. Phorm. I. 2. 27. *ubi* Donatum vide, & *conf.* Phorm. IV. 3. 47. Sat recte hoc mihi in mentem venit. Heaut. V. 2. 44. At mihi istuc non in mentem venerat. Eun. III. 1. 61. *conf.* IV. 3. 24. Miror, quomodo tam ineptum quidquam tibi in mentem venire potuerit. Heaut. V. 3. 3. At si scias, quam scite in mentem venerit. Heaut. IV. 5. 16. Quid venire in mentem nunc possit mihi? Eun. V. 3. 1. Mihi usus venit. Phorm. I. 2. 23.

Non

Non usus venit, ut &c, Phorm. III. 2. 20. *Non usus veniet*, spero. Heaut. III. 2. 42. *Si usus veniat*. Heaut. III. 2. 45. *Quum usus veniat*. Ibid. vers. 46. *Si quid usus venerit*. Adelph. V. 6. 7. *Tua fama & gnatae vita in dubium veniet*. Adelph. III. 3. 42. *De sorte nunc venio in dubium*. Adelph. II. 2. 35. *Venire in periculum*. Ibid. 32. *Hera in crimen veniet*, ego vero in magnum malum. Hec. III. 1. 55. *Hoc — primum enarrem*, post istuc veniam. Heaut. II. 3. 33. *Ad coenam venire*. Eun. II. 2. 35. Heaut. II. 1. 118. *Asymbolum venire*. Phorm. II. 2. 25. *Obsecrans me ut veniam*, frustra veniet. Heaut. IV. 4. 3. *Misit orare*, ut venirem, serio. Eun. III. 3. 22. *Imus: venimus: videmus*. Phorm. I. 2. 53. *Ad judices veniemus*. Ibid. 79. *Veni in tempore*. And. IV. 4. 19. *conf.* Heaut. II. 3. 123. *Exspecto*, quam mox veniat. Phorm. I. 3. 9. *Venire salvom volupe est*. Gaudeo venisse salvom. Phorm. IV. 3. 5. Hec. III. 2. 18. *Observabam — servulos venientes aut abeuntes*. And. I. 1. 57. *Is hodie venturum ad me constituit domum*. Eun. I. 2. 125. *Quum venturam dixerō & constituero*. Heaut. IV. 4. 4. *Ubi ventum ad aedes est*. Heaut. II. 3. 34. *Factum est: ventum est: vincimur*. Phorm. I. 2. 85. *Postquam ad judices ventum est*. Phorm. II. 1. 53. *Qui mihi, ubi ad uxores ventum est, tum fiunt senes*. Phorm. V. 8. 21.

Venor.) Aut equos alere, aut canes ad venandum. And. I. 1. 30.

Venter.) Nisi sequitur, pugnos in ventremingere. Phorm. V. 7. 95.

Ventulus.) Cape — stabellum, & ventulum huic sic facito. Eun. III. 5. 47.

Venus.) Sine Cerere & Libero friget Venus. Eun. IV. 5. 6.

Venustas.) Quis me est fortunatior, venustatisque adeo plenior? Hec. V. 4. 8. *vid. supra*, Invenustus. Antiquam — tuam venustatem obtines. Ibid. vers. 18. i. e. *amabilitatem ingenii, morum suavitatem*.

Venustè.) Quam venustè! Irenia. Eun. III. 2. 4.

Venu-

Venustus.) Voltu adeo — venusto, ut nihil supra. And.

L. 1. 93.

Verbena.) Ex ara hinc fume verbenas tibi, atque eas (puero) subiterne. And. IV. 3. 11. Verbenae quasi herbenae, redimicula sunt ararum. Donat. De Verbena vid. Plin. XXIX. 2. Postea translata vox ad omnes herbas e loco publico collectas, quae sacris rebus adhiberentur. Plaut. Truc. II. 5. 27.

fer buc verbenas mibi, thus & bellaria.

Date aquam manibus.

Cic. Verr. IV. 50. Praestd mibi sacerdotes Cereris cum infulis ac verbenis fuerunt. Virg. Ecl. VIII. 64.

Effet aquam, & molli cinge haec altaria vitta,

Verbenasque adole pingues, & mascula thura.

[ad quem locum consulat Servium & Turnebum.] Horat. Carm. I. 19. 13.

Hic vivum mibi cespitem, hic

Verbenas, pueri, ponite thuraque.

Porro Verbenam in foederibus pangendis e monte Capitolino avellebat Pater Patratus. Westerhov. adde Servium ad Virg. Aen. XII. 120.

Verbera.) Tibi erunt parata verba: huic homini (scilicet mibi) verbera. Παρονομασία. Heaut. II. 3. 115. Verberibus caesum te in pistrinum dedam usque ad necem. (Figura Hyperbaton; nam τὸ usque ad necem pertinet ad Verberibus caesum, ut arbitror.) And. I. 2. 28. Westerhovius composuit Plaut. Epid. I. 2. 16.

Quem quidem ego hominem irrigatum plagis pistori dabo.

Verbero. *Verb.)* Non puduisse verberare hominem senem? Adelph. IV. 2. 23. Ego vapulando, ille verberando, usque ambo defessi sumus. Adelph. II. 2. 5.

Verbero, *Vocabulum convicii in servum.* Phorm. IV. 4. 3. V. 6. 10.

Verbum, *Dictum, effatum, integra sententia.* Eun. L. 2. 95. 98. And. I. 5. 5. Adelph. V. 8. 29. Verbum, *proverbium, proverbialis sententia.* Sic: Verbum — verum est, volgo quod dici solet. Vetus verbum. And. II. 5. 15. Eun. IV. 5. 6. Adelph. V. 3. 17. Unum aliquod verbum

bum — iram hanc conciverit. Hec. III. 1. 33. Istuc verbum verè in te accedit (*nempe*: Me miserum!) And. V. 3. 14. Cave — — istuc verbum ex te audiam, (sc. Alienus sum). Heaut. V. 4. 8. Quid istuc verbi est, sc. *Cœnia dubia*? Phorm. II. 2. 29. Verbum si mihi unum — faxis, 3: *dixeris*. And. IV. 4. 13. Numquam cuiquam nostrum verbum fecit, —. Si. At nunc faciet. And. I. 2. 7. & 8. Westerhovia τὸ Verbum fecit, *valet*, stomachatus est; & *allegat* Catull. LXXV. 6.

verbum non faciet *patruus*.

Sed Paraphrastes Delph. *exponit simpliciter*: Numquam ulli — vel verbum (unum) dixit de hac re [sc. Nuptiis filio renuntiatis. *conf.* And. I. 1. 121. & 122.] Donatus *ambiguè*; nam ita ad vers. seq.: Faciet, id est, irascetur, denuntiabit, loquetur." Numquam hodie tecum *commutabit* unum verbum, 3: *Nullum jurgium habebit*. And. II. 4. 8. Verbum si addideris, sc. *unum*. And. V. 2. 19. Censen' ullum nie verbum potuisse proloqui? And. I. 5. 21. Pudet dicere, hac præsente, verbum turpe. Heaut. V. 4. 19. Non meum illud verbum facio. Adelph. V. 8. 29. Verbum de verbo expressum extulit. Adelph. Prol. 11. Verbum non *respondere*. Phorm. II. 1. 50. Verbum verbo *respondere*. Phorm. I. 4. 35. Id — verbo expedi. Phorm. I. 4. 20. *conf.* And. I. 1. 18. Omnia hæc verba huc redeunt denique. Eun. I. 2. 78. Magnifica verba. Eun. IV. 6. 3. Verba ad rem *conferre*. Ibid. vers. 4. Tibi erunt parata verba. Heaut. II. 3. 115. Verba isthæc sunt. Phorm. III. 2. 32. Verba fiunt mortuo. Phorm. V. 8. 26. Bona verba quaeso. And. I. 2. 33. Hic in εἰρωνεία est εὐφημισμός. *Quasi dicat, meliora loquere, rogo te*. Donat. Inversa verba. Heaut. II. 3. 131. *Injicere verba alicui*. Heaut. V. 1. 19. Verba *fundere* sapientia. Adelph. V. 1. 7. Verba credere *alicui*. Phorm. I. 2. 11. Satis jam verborum est. Phorm. II. 3. 89. Quid multa verba? Eun. III. 5. 20. Tria non *commutabitis* verba hodie inter vos. Phorm. IV. 3. 34. Verba dare *alicui*. And. I. 3. 6. *ubi* Donatus: Verba dare, *fallacia est*. *conf.* And. III. 2. 25. Heaut. IV. 4. 13. Eun. IV. 5. 1. V. 1. 17. V. 5. 8. Phorm. IV. 5. 1. Adelph. IV. 4. 11. Eun. Prol. 24. *ubi tamen sensus est ambiguus*.

biguus. Quid verbis opus est? And. I. 1. 72. & 138. Eun. IV. 1. 4. Phorm. I. 2. 25. & 50. Beneficium verbis initum re comprobare. And. V. 1. 5. ubi Westerhovius notat elegantem oppositionem inter Verba & res; confertque Ovid. Heroid. XIX. 1.

Quam mihi misisti verbis, Leandre, salutem,
Ut possim missam rebus habere; veni.

Et Fast. II. 734.

Non opus est verbis, credite rebus, ait.

Conf. Heaut. IV. 1. 23. Adolph. II. 1. 10. Inest in verbis fides. And. V. 2. 16. Non verbis dici potest tantum, quam &c. Hec. II. 4. 2. Bacchidem huc evoca verbis meis. Hec. IV. 4. 98. Confutare aliquem verbis. Phorm. III. 1. 13.

Verè.) Istuc verbum vere in te accidit. And. V. 3. 14. Utinam istuc verbum ex animo, ac verè diceres. Eun. I. 2. 95. Ubi non vere vivitur. Heaut. I. 1. 102. Profecto hoc verè dicunt. Adolph. I. 1. 3. Dictum est verè. Adolph. V. 8. 32. Qui vere sciunt (*patres esse*). Adolph. I. 2. 45. Rem in animo verè cogitare. Adolph. V. 3. 32. Vere possum (*id memorare*). Hec. III. 5. 23. Vere abs se segregare quem. Hec. V. 2. 30. Verissime. *Affirmantis formula.* Phorm. V. 2. 7.

Verecundus.) Senectus si verecundos facit. Phorm. V. 8. 34.

Vereor, quid fiet. And. I. 4. 7. conf. Eun. IV. 3. 2. Vereor ne indiligens sis &c. Adolph. IV. 5. 50. conf. Phorm. I. 4. 19. V. 1. 3. *alibi.* Vereor Pamphilum, ne orata nostra nequeant — celare. Hec. IV. 1. 60. conf. Phorm. V. 7. 8. Firmæ hæc vereor ut sint nuptiæ. Hec. I. 2. 26. conf. Phorm. V. 7. 72. And. IV. 2. 22. Heri — lenitas verbar quorsum evaderet. And. I. 2. 5. Vereor dicere. And. II. 1. 23. Vereor — in os te laudare. Adolph. II. 4. 5. Cujus tu fidem in pecunia perspexeris, verere verba ei credere? Phorm. I. 2. 11. Hic, ubi opus est, non verentur: illic, ubi nihil opus est, ibi verentur. 3: *Petitum denegare pudet eos: fidem frangere non pudet.* And. IV. 1. 14. conf. vers. præced. 6. 9. 10. Ne verere. Heaut. I. 1. 33. Nil est, quod verear. Phorm. V. 1. 11. conf. Heaut.

Heaut. I. 2. 1. Ne quid vereare, si &c. Heaut. V. 1. 66. Ne quid vereatur Phormionem, aut ejus orationem. Phorm. V. 1. 18. Quia tam misere hoc esse cupio verum, eo vereor magis. Adelph. IV. 5. 64. Ego nonnihil veritus sum abs te, ne &c. And. III. 4. 3. *Breviter, pro, Veritus ne quid abs te fieret. sic ut supra*, Heu metui a Chryside. Et Cicero, Quod precatus sum a Diis immortalibus. *pro eo quod est, quae a Diis petii, precatus eos.* Donat. In loco vereri. Adelph. V. 3. 42. Veritus est optumae adolescenti facere injuriam. 3: *iniquum & inhoneustum sibi (probo viro indignum) putavit, abs se violatam deferere.* And. III. 2. 8. Num veritus? sc. *meum edictum, & comminationem.* Ibid. vers. 16. Saevitiam alicujus vereri. Eun. V. 2. 15. Neque hujus sis veritus foeminae primariae, quin — ei faceres contumeliam. Phorm. V. 7. 78. & 79. *etiam Afranius apud Nonium, Vereor construxit cum Genitivo.* Patris conspectum vereri. Phorm. II. 2. 1.

Verisimilis.) Est verisimile. Heaut. V. 2. 37. Mihi quidem — non fit verisimile. And. I. 3. 20. Non verisimile dicis: nec verum puto. Hec. I. 2. 65. Tot concurrunt verisimilia. Adelph. IV. 4. 17.

Veritas odium parit. And. I. 1. 41. Cicero in Laelio: *Sed nescio quomodo verum est, quod in Andria familiaris meus Terentius dixit: Obsequium amicos, veritas &c.* Tertullian. Apolog. cap. XXV. Plane olim, id est, semper, veritas odio est. Laetant. Divin. Instit. Lib. V. c. 9. *Tam pertinacis odii, quam potissimum causam esse dicamus? Utrumne Veritas odium parit? ut ait Poeta, quasi divino spiritu instinctus.* Lindenbrog. *Islandica Paroemia est: Komdu fori hvers mauns dyr, og segdu allðri nema satt, og þó verðr þu hvertum manni Hvímseidr. 3: Accede ad ostium cujusvis hominis, & dic nunquam nisi verum, & tamen fiet cuiusvis homini odiosus (detestabilis).*

Vero, Consistentis adverbium, vel Adfirmantis. Ego vero maneo. Eun. V. 2. 55. *conf.* And. I. 2. 15. II. 1. 37. Heaut. II. 3. 3. III. 2. 27. IV. 3. 14. Gestire. Th. Vero. 3: *Profecto, sic est.* Eun. III. 1. 12. Illa — ubi me accepit, laeta vero ad se abducit domum, 3: *sauð l. valde.* Eun.

Eun. III. 5. 27. *Saepe ex abundanti eleganter & emphatice additur Pronominibus demonstrativis, ut: Eas — factas prius Latinas scisse se, id vero pernegat. Non tam — dono, quam abs te datum esse, id vero — triumphat. Tum hoc alterum, id vero est, quod mihi puto palmarium.* Eun. Prol. 34. III. 1. 3. V. 4. 8. *conf.* Hec. III. 3. 43. Dan. Det er just det, som &c. Vero, *Ironiae servit: Quia vero hae mihi patent semper fores. Mira vero militi quae placeant.* Eun. I. 2. 9. II. 2. 57. *quod forsitan addendum* And. III. 4. 17. *Ex indignantis affectu usurpatur in hisce: Move vero ocius te. Itane vero obturbat? Ain' vero, canis?* Eun. V. 3. 3. And. V. 4. 23. Eun. IV. 7. 33. Vero, *pro, verè, ex veritate.* Adelph. III. 3. 51. Hec. III. 1. 26. Heia vero. Hec. II. 2. 8. Immo vero. And. V. 2. 13. Hec. IV. 4. 104. Phorm. V. 7. 43. V. 8. 65. Quasi vero. Eun. IV. 4. 18. Quid ita vero? Eun. V. 2. 22. Vero, *quidem, certe: Visa vero est — aquilae senectus. Quin ego vero — nescio.* Heaut. III. 2. 9. V. 1. 71.

Verfor.) Nescis, quantis in malis verfer miser. And. IV. 1. 25.

Versura l. Vorfura.) Vorfuram (Vorfurâ) solves, Geta. Phorm. V. 2. 15.

Versus l. Vorfus.) Ubi ed veneris, clivos deorsum vortus est. Adelph. IV. 2. 36.

Verto l. Vorto.) Quid agam? quod me vertam? Hec. IV. 1. 1. Redigam, ut, quod se vertat, nesciat. Heaut. V. 1. 73. Dî vortant bene (bene vortant), quod agas! Hec. I. 2. 121. Phorm. III. 3. 19. Minis viginti tu illam emisti, quae res tibi vortat male! Adelph. II. 1. 37. Puer natus est. M1. Dî bene vortant! Adelph. IV. 7. 10. Bene *vertere, 3: transferre.* Eun. Prol. 7.

Verum.) Siquidem biduum; verum ne fiant isti viginti dies. Eun. I. 2. 103. Si certum est facere, facias: verum, ne post conferas culpam in me. Eun. II. 3. 96. Illi invadere misere, verum unus tamen impense. Eun. III. 1. 22. Verum enim. Phorm. III. 3. 22. Adelph. II. 1. 47. Verum enim si. Eun. IV. 6. 4. Vetum enim vero. Adelph. II. 3. 2.

Verumtamen.) Quamquam —: verumtamen potius quam &c. Eun. I. 2. 92. & 93. Etſi —, verumtamen potius quam &c. Phorm. II. 3. 60.

Verus.) Sum verus? And. II. 5. 12. *id eſt*, veridicus: ut falſus, pro falſidicus. Donat. Verus dicebatur vates, quoties eventus reſpondebat dictis. Ovid Heroid. XVI. 123.

Vera fui vates.

Metam. X. 209.

Talia dum vero memorantur Apollinis ore. Westerh. Color verus Eun. II. 3. 26. *Verus voltus.* And. V. 1. 20. Vera cauſa. Heaut. II. 3. 95. And. I. 1. 131. — *laus.* Eun. V. 4. 3. — *ratio.* Hec. III. 1. 26. — *vita.* Adelph. V. 9. 30. Filia eſt inventa vera. Heaut. V. 2. 36. Veræ nuptiæ. And. I. 1. 20. III. 1. 20. Verbum — hoc verum eſt. Eun. IV. 5. 6. *conf.* And. II. 5. 15. Verum reſponſum (Apollinis). And. IV. 2. 15. Verum. *Adfirmantis.* And. IV. 4. 30. Eun. II. 3. 55. Adelph. IV. 2. 39. Hoc verum eſt. Phorm. I. 4. 29. Atqui hoc verum eſt. *Conſirmantis.* Adelph. V. 5. 7. *conf.* Phorm. III. 2. 9. Prius — quam ſcis, quid veri fiet. Heaut. II. 2. 6. Verum dicere. Heaut. III. 1. 18. *conf.* II. 3. 78 V. 2. 40. Phorm. III. 3. 12. Et recte, & verum dicis. Adelph. IV. 3. 18. Dic verum. Hec. V. 4. 24. Verum vis dicam? And. IV. 2. 25. Potin' eſt mihi verum dicere? And. II. 6. 6. Verum illud dicunt. *Formula proverbio inſinuando.* Heaut. IV. 5. 47. Aliquis — me putet non putare hoc verum: at mihi nunc ſic eſſe hoc verum lubet. And. V. 5. 2. Non verum arbitror. Hec. I. 2. 65. Verum reperies. Hec. V. 4. 3. Ex aliquo exſculpere verum. Eun. IV. 4. 46. Hoc beneficio utrique ab utriſque vero devincimini. Heaut. II. 4. 14. *vero hoc beneficio*, 3: *morum ſimilitudine.* Westerhov. *Sed poteſt tamen id Vero hic eſſe adverbium, & notare, certè, aut ſolidè, firmiter.* Vera prædicare. And. III. 1. 7. Siquidem tu iſtaec vera prædicas. Eun. V. 1. 12. *conf.* Heaut. IV. 5. 47. Quæ dico, vera apud falſa audieris, jam ſciri poteſt. And. V. 4. 39. *ubi* Cod. Reinb. *legit* Audierim. *conf.* Eun. I. 2. 23. Vera dicere. Hec. V. 1. 9. Eun. I. 2. 26. Vera loqui. Phorm. II. 1. 48. Veris vincor. Phorm. III. 2. 16.

Vesper.)

Vesper.) Usque ad vesperum. Hec. III. 4. 28. Hæri — vesperi. And. IV. 4. 29. Nunquam tam mane —, neque tam vesperi &c. Heaut. I. 1. 15.

Vesperascit. Heaut. II. 3. 7.

Vester. Voster.) Senex vester, sc. *berus*. Heaut. IV. 3. 34. *conf.* vers. 28. Phorm. I. 2. 98. Cujum puerum huc adposuisti? My. Vestri. Da. Cujus vestri? My. Pamphili. And. IV. 4. 26. 3: *Vestri berilis filii* 'l. *beri minoris*. Lindenbrogius & Alii legunt Cujus? nostri? Rursus Alii, in quibus M. Bodl. Cujus nostri? *Westerhov.* Syrus cum illo vestro confusuratur, sc. *Servo*. Heaut. III. 1. 64. Vestrum judicium fecit. Heaut. Prol. 12. Vostrum à Vos; Cujus mos maxime 'st consimilis vostum, sc. *moribus, pro, moribus vestris*. Heaut. II. 4. 13. Omnium — vstrarum. Vstrarum nulla est. *pro Vestrum*. Heaut. Ibid. vers. 6. Hec. II. 1. 43. Sic: Plaut. Mostell. I. 3. 123. *Maxima* — pars vstrorum intelligit. *Respice supra, Noster.*

Vestimentum.) Nihil relinquo in aedibus, nec vas, nec vestimentum. Heaut. II. 1. 98 *ubi Vestimenti nomine Vestes stragulas & tapetes etiam intelligi, rectè monet Westerhovius.* Lectus vestimentis stratus est. Heaut. V. 1. 30.

Vestio.) Ancillae tot me vestiant? Heaut. I. 1. 78. Me diocriter vestita veste lugubri. Heaut. II. 3. 45.

Vestis.) Capias tu illius vestem. Eun. II. 3. 78. Mutare vestem. Eun. III. 5. 61. — — cum aliquo. Ibid. vers. 24. Quid vestis mutatio (*est tibi*)? Eun. IV. 4. 4. Istam quam habes, unde habes, vestem? Ibid. vers. 28. Vestem detrabere alicui. Ibid. 40. Vestem omnem miseræ discidit. Eun. V. 3. 4. *conf.* Adelph. I. 2. 41. Ubi vestem vidit illam esse eum indutum. Eun. V. 7. 14. Varia veste exornatus. Eun. IV. 4. 16. Conscissa vestis. Eun. V. 1. 4. Vestita veste lugubri. Heaut. II. 3. 45. Nolo me — cum hac veste videat. Eun. V. 2. 68. Aurum, & Vestis, junguntur. Heaut. II. 3. 7. & 11. IV. 5. 30. IV. 8. 15. III. 1. 43. Sponsæ vestem, aurum — opus esse. Heaut. V. 1. 20.

Vestitus.) Qui — vestitus! Eun. II. 2. 11. Quid sibi hic vestitus quaerit? Eun. III. 5. 10. Ibi tūæ stultitiæ

semper erit — victus, vestitus. Heaut. V. 2. 15. Vestitus turpis. Phorm. I. 2. 57. Vestitu nimio indulges. Adelph. I. 1. 38.

Veterator. Heaut. V. 1. 16. And. II. 6. 26. Eugraphio exponitur callidus & astutia vetusta roboratus. Auctore Festo, Veteratores callidi dicti a multa rerum gerendarum vetustate. " Mancipiorum usualium duplex genus, novitiorum & veteranorum. Ac plerumque novitia mancipia intelliguntur, quae annum nondum servierunt, & propterea rudia sunt ac simpliciora [conf. Eun. III. 5. 34.] Veterana autem quae anno continuo in urbe servierunt, & id propter astuta & callida. Marcianus l. 16. §. 3. ff. de Publicanis. Ulpianus l. 37. ff. de aedil. edict. Hinc itaque Versuti, & multa arte exercitati, Veteratores dicti sunt. Glossar. Veterator. πάλαιομάλῳψ, παλίντεψ, τριβακός, ἀπατέων. Lindenbrog.

Veternofus.) Hic est vetus, victus, veternofus. Eun. IV. 4. 21.

Veto.) Tute loqueris: me vetas. Hec. III. 1. 37. An proximo iussa est dari, ut —? quod tu vetas. Phorm. II. 3. 70. Haruspex vetuit ante brumam aliquid novi negotii incipere. Phorm. IV. 4. 26. Ait, vetitum esse intro ad heram accedere. Phorm. V. 6. 25.

Vetus, vietus (vomo). Eun. IV. 4. 21. Vetus Poëta (Poëta vetus). Heaut. Prol. 22. Phorm. Prol. 1. & 14. And. Prol. 7. ubi Donato Vetus est Cariofus & quasi rancidus, atque ideo malevolus. Vetus Fabula. Eun. Prol. 25. Vetetes & Novi (scriptores). Ibid. 43. Vetus consuetudo. Hec. Alt. Prol. 29. Vetus verbum. Vetus dictum. Adelph. V. 3. 17. Eun. II. 1. 38.

Via.) Jam pedum visa est via. Phorm. II. 2. 12. Quam insistam viam? Quā (eum) quaerere insistam via? Eun. II. 3. 3. Phorm. I. 4. 15. Nōsse viam. Scire viam. Heaut. II. 3. 7. Hec. III. 2. 25. Eo recta via illuc. Phorm. II. 1. 80. Quin — in pistrinum recta proficiscar via. And. III. 4. 21. Una accedundi (ad eos) via 'st? Heaut. III. 3. 22. Ad aliquem adfectare viam. Heaut. II. 3. 60. Phorm. V. 7. 71. Ego hanc primus inveni viam. Eun. II.

II. 2. 16. Certum obfirmare est viam me, quam decrevi persequi. Hec. III. 5. 4. Hâc non successit, alia aggrediemur viâ. And. IV. 1. 47. Tota erras via. Eun. II. 2. 14. Redire in viam. And. I. 2. 19. Proverbiale. Donat. Cic. Philipp. XII. 2. Quod si est erratum, — spe — fallaci, redeamus in viam. Hinc, deeedere de via, est errare, peccare. Cic. pro Coel. 16. Huic tristi ac directo seni responderet Coelius, se nullâ cupiditate inductum de via decessisse. Sermo est de illicitis amoribus. Plant. Caf. II. 7. 17.

Tandem redii vix veram in viam.

Apulej. Apolog. II. Juvenem simplicem — suo arbitrio de via defleat. Westerhov. Via, modus, ratio agendi. ut: Argentum — eadem hac inveniam via. Heaut. II. 3. 88. conf. Heaut. IV. 3. 9. sic: Qua via isthuc facies? Phorm. III. 3. 34. conf. Hec. IV. 1. 54. Qua via te capient, eadem ipsos capi. Hec. I. 1. 16. Dare operam, ut fiat, verum alia viâ. Heaut. IV. 5. 41. Filium tractare viâ pervolgatâ patrum. Heaut. I. 1. 49. Secum rem recta reputavit via, 3: Consilio, ratione. Donat. And. II. 6. 11. Recta via rem narret ordine omnem, 3: directè, expresse, sine ambagibus, Dan. Uge frem, recut ud. Heaut. IV. 3. 28. Via, platea (urbis). Hec. V. 3. 30. sic: Duci per viam. Adelph. V. 7. 23. Illis, quae sunt intus, clamar de via. And. III. 3. 11. Vidi eum in via. Eun. II. 3. 30. conf. V. 2. 67. Non convenit, una ire cum amica imperatoreu in via. Eun. III. 2. 42. Aliquem in mediam viam proolvere. And. IV. 4. 37. Alicui in via deeedere. Heaut. Prol. 31. Cerebo dispergere viam. Adelph. III. 2. 19. Inter vias. Eun. IV. 2. 1.

Vicinia.) Commigravit huc viciniae. And. I. 1. 43. Quendam vidi virginem hic viciniae. Phorm. II. 2. 45.

Vicinitas (tua), quod ego in propinquâ parte amicitiae puto, (me) facit, ut te audacter moneam, & familiariter. Heaut. I. 1. 4. & 5. Westerhovius monet in quibusd. Mjff. esse, Mea vicinitas.

Vicius.) Cesso pultare ostium vicini? Heaut. III. 1. 2. *Vicius proximus.* Hec. I. 2. 49. Hic vicini Phania. Bacchis haec vicina nostra. Heaut. I. 1. 117. Hec. IV. 4. 98.

ibi Pronomen δεικτικὸν est, nutu aut digito monstrantis aedes ejus, de quo loquitur.

Vicis.) Menedemi vicem miseret me. Heaut. IV. 5. 1.

Vicissim.) Da te mihi vicissim. Heaut. IV. 3. 10. Vicissim partes tuas acturus est. Phorm. V. 5. 7. Vicissim, i. e. Ex vice, secundum vicem, ut ordo postulat. Heaut. II. 3. 69. Eun. IV. 7. 45. Est tamen, ut significet utrobique: Ex altera parte, e contrario.

Vicissitudo.) Omnium rerum vicissitudo est. Eun. II. 2. 45.

Victito.) Bene libenter victitas. Dan. Du gider giærne lee vet aot, Mleuet dia vel. Eun. V. 9. 44.

Victus.) Ibi tuæ stultitiæ semper erit praesidium, victus, vestitus. Heaut. V. 2. 15. Lana ac tela victum quaeritans. And. I. 1. 48. Facile victum quaerere. Eun. II. 2. 30. Victum vulgo quaerere, i. e. meretricio quaestu uti. Heaut. III. 1. 34.

Videlicet, in fine positum. Heaut. II. 3. 22. — initio positum. Heaut. II. 3. 3. Adelph. III. 4. 4.

Video.) Ego vero audio nunc demum, & video, & valeo. Heaut. II. 2. 3. Plus spei video, quam volo. Heaut. IV. 1. 46. Ut istam rem video. Ut video ego tuam inepitiam. Quantum ego illum vidi. Ut patrem tuum vidi esse habitum. Heaut. IV. 8. 29. Adelph. IV. 7. 31. Eun. IV. 1. 1. Heaut. II. 4. 22. Nisi aliquid video, ne. i. e. aliquo modo provideo. Heaut. IV. 2. 3. Nisi vides, i. e. Curam geris. And. II. 2. 36. Westerhovius inter alia laudat Ovid. Arté Am. I. 587.

Inde procurator nimium quoque multa procurat,

Et sibi mandatis plura videnda putat.

Video (eos) sapere, intelligere. Te video nostræ familiae — ex animo factum velle, i. e. sentio, intelligo. Adelph. V. 3. 41. V. 7. 20. Noster focer, video, venit. Hec. V. 2. 4. ubi notandum *Video* absolute positum, quomodo supra in Credo, Opinor, Puto, observatum est. Viden', *Videsne*. And. III. 5. 10. Eun. II. 2. 10. IV. 6. 16. IV. 7. 13. Viden' tu? Heaut. II. 3. 11. Admirantis cum indignatione, ut censet Westerhovius. Viden' — cibus quid faciat alienus? Eun. II. 2. 34. i. e. Perspicuumne est? Nonne licet

licet videre? Cur non vides, ut &c. Phorm. IV. 3. 16. i. e. ita consulis, curas, ut &c. quo sensu saepius usurpatur hoc Verbum ab Auctore. Plus videre, i. e. sapere. And. IV. 3. 23. Minus videre; *isidem*. Adel. h. V. 9. 36. Melius, pejas; profit, oblit: nihil vident, nisi quod lubet. Heaut. IV. 1. 30. Somnum ego hac nocte oculis non vidi meis. Heaut. III. 1. 82. Hisce oculis egomet vidi. Adelph. III. 2. 31. Hunc oculis suis nostrarum numquam quisquam vidit. Eun. IV. 4. 11, *conf.* Hec. V. 4. 23. Nihil vidi melius. Adelph. V. 7. 24. Duxi uxorem: quam ibi miseriam vidi! i. e. *Sensu, passum sum*. Adelph. V. 4. 13. Vidin' ego te &c.? Heaut. III. 3. 2. Vidistin'? Eun. II. 3. 58. IV. 4. 46. Adelph. III. 3. 46. De istoc, quum usus venerit, videbimus, quid opus sit. Heaut. III. 2. 47. Me vide. Phorm. IV. 4. 31. And. II. 2. 13. *Me specta fidei datorcm. ut dici solet: Me babe [forte, habes], me respice*. Donat. *Vid.* Brissou. Sic: Plaut. Merc. V. 4. 53. Trin. III. 3. 79. Ita Gracci βλέπειν εἰς τινα & πρὸς τινα, pro, niti aliquo. Quin lingua sancta Vet. Test. eandem phrasin agnoscit. *Vid.* Es. XXXI. 1. *Westerbou.* Ex ea re quid fiat, vide. Vide, quo me inducas. And. II. 3. 11. & 25. *conf.* And. III. 3. 37. V. 1. 6. Phorm. I. 1. 61. Tu, ut subservies orationi —, vide. i. e. cura. And. IV. 3. 21. Vide! *Miran- tis exclamatio*. And. III. 4. 9. Illud vide, ut &c. *Miran- tis cum stomacho*. Adelph. II. 2. 20. IV. 2. 20. Eun. IV. 4. 3. *conf.* V. 3. 10. Phorm. II. 3. 11. *sic*: Hoc vide! Heaut. II. 3. 74. *conf.* Heaut. III. 3. 39. Vide, quid agas. *Formula*. Eun. II. 3. 18. Phorm. II. 2. 37. Eun. V. 5. 22. Adelph. III. 2. 45. Quid opus facto sit, vide. i. e. *dispice, consule*. Phorm. V. 1. 35. Herum — conditionem utram malis, vide. i. e. *tecum reputa, delibera*. Heaut. II. 3. 85. *conf.* Adelph. II. 1. 41. II. 2. 31. Hec. IV. 4. 42. Ne quid accusandus sis, vide. i. e. *cave, cura, prospice*. Heaut. II. 3. 11. *sic*: Vide sis, ne quid imprudens ruas. *Ibid.* 128. *conf.* 133. Adelph. IV. 2. 11. Hec. III. 5. 34. Heaut. I. 2. 38. Vide — ut mihi haec certa & clara attuleris. *Par.* Visum est. Hec. V. 4. 1. & 3. Vide, quid postulet. i. e. *explora, inquire, cognosce*. Heaut. IV.

IV. 8. 31. Aliud lenius (*vinum*), fodes, vide. i. e. *procura*, *cura praeberi*. Heaut. III. 1. 50. Illud sis vide exemplum disciplinae. *Mirantis cum irrisione*. Adelph. V. 1. 4. Unam hanc vide (*miseriam*). i. e. *Specula, intueri (animo)*, *confidera*. Hec. III. 4. 6. *conf.* II. 1. 26. Hue veni, ut (*eam*) videam, i. e. *visam*, *conveniam*. And. IV. 5. 23. Videre ait te cupere. And. IV. 2. 5. Cupio jam videre (*gnatum*). Heaut. III. 1. 88. *conf.* Eun. III. 5. 13. Videre nolle (*aliquem*) i. e. *invisere* n. Hec. I. 2. 108. Neque respondeo, prius quam gnatum video. i. e. *convenio, cum eo loquor*. Phorm. V. 8. 56. Ut uxorem meam unâ mecum videam liberam. Adelph. V. 9. 16. Videas, quid velit. Heaut. IV. 1. 6. i. e. *Explores*. Videas te atque illum, ut narras. Phorm. II. 3. 21. Videat qui fiet. And. V. 4. 16. i. e. *Caveat, qualem se praebeat (erga me); aut, Ipse praestabit qualis sit*, Isl. *Han má stálsfr ábyrgiaz hvær edr hværniá han er*, Dan. *Det maa være hans Sag hvem han er*. Fateor sensum nondum mihi esse satis perspectum. Aliena melius videre, quam sua. Heaut. III. 1. 98. Viderein, audirem, essem una, quacum cupiebam. Eun. III. 5. 26. At quem virum! quem ego viderim in vita optimum. Phorm. II. 3. 20. Recte ego mihi vidissem i. e. *providissem, consulissem*. Phorm. I. 4. 12. Ego istaec, rectè ut fiant, videro. And. II. 6. 25. *conf.* Adelph. V. 3. 59. Ego videro. Adelph. IV. 1. 22. Post de matre videro. Hec. IV. 4. 78. i. e. *Consulam, quid de ea faciendum sit*. Quem tu vero videre velles. i. e. *formâ oppidâ adspectabilem*. Eun. IV. 4. 20. Hunc videre saepe optabamus diem. Hec. IV. 4. 29. Videre videor jam diem illum, quum. Adelph. III. 3. 30. Istuc est sapere, non quod ante pedes modò est videre, sed. Ibid. vers. 33. Si non tangendi copia est, eho, ne videndi quidem erit? Eun. IV. 2. 11. Cupida eram —, vos hic videndi. i. e. *conveniendi*. Hec. I. 2. 17. Ejus (3: *eam*) videndi cupidus. Hec. III. 3. 12. Videndum est, amici — res — in tuto ut collocetur. Heaut. IV. 3. 16. i. e. *curandum*. Videndum est, ne minus — impetrem &c. Hec. V. 1. 3. Prudens, sciens virus vidensque pereor. Eun. I. 1. 28. Videre videor &c. Adelph. III. 3. 30. Quis videor? And. IV.

IV. 2. 19. Westerhovius *contra* Donatum statuit, haec potius esse doleuris, quam laudari volentis. Donatus autem verisimiliter putat voluisse Pamphilum sibi dici, Fortis; Charinum autem παραδόξον intulisse, Miser aequae, atque ego. Videre verum — dicere. Nunc mihi videre sapere. Videre egisse nescio quid cum sene. Heaut. III. 1. 81. Adelph. V. 3. 64. Heaut. IV. 5. 11. Quid tibi videtur? adeon' ad eum? And. II. 1. 15. Quid videtur hoc tibi mancipium? Isl. Hvernig sz Per (á) Petta man? Eun. II. 2. 42. Quid videtur? Eun. IV. 7. 16. Pessuma haec est meretrix. Ch. Ita videtur. Heaut. III. 3. 38. Mihi sic videtur. Adelph. I. 2. 53. Ego Cratinum cenfeo (*consultendum*) si tibi videtur. Mihi sic hoc videtur. Mihi non videtur, &c. Phorm. II. 4. 8. 10. & 15. Meriton' hoc meo videtur factum? Phorm. V. 8. 44. Quid haec videntur? Phorm. V. 3. 9. Audire vocem visa sum militis. Eun. III. 2. 1. Audivisse vocem pueri visu' 'st vagientis. Hec. IV. 1. 2. Matris vox visa est Philumenae. Hec. III. 1. 38. Jam pedum visa est via. Phorm. II. 2. 12. Visum est mihi, ut ejus tentarem sententiam. Phorm. IV. 3. 14. Egone — te visum aut auditum velim? Phorm. II. 3. 85. Amici — res est videnda, in tuto ut collocetur. Heaut. IV. 3. 11.

Vidua.) Non auderet haec facere mulieri viduae, quae in me fecit. Heaut. V. 1. 80. Vidua, *de repudiata uxore.* Phorm. V. 7. 20.

Vietus (*homo*). Eun. IV. 4. 21.

Vigilantiam tuam tu mihi narras? Adelph. III. 3. 44.

Vigilabis lassus. Eun. II. 1. 00. Usque ad lucem vigilare. Eun. II. 2. 47. Num — somniat ea, quae vigilans voluit? And. V. 6. 8.

Viginti.) Minas viginti pro ambobus dedi. Eun. I. 2. 89. Minis viginti tu illam emisisti. Adelph. II. 1. 37. Viginti minae pro Psaltria periere. Adelph. IV. 7. 24. Dinumeret illi Babylo viginti minas. Adelph. V. 7. 17. Quasi — usquam tibi sint viginti minae. Adelph. II. 2. 15. Verum ne fiant isti viginti dies. Eun. I. 2. 103.

Vilis.) Percara est. Ph. Istae vero vilis est. Phorm. III. 3. 25. Rebus vilioribus multo, tamen talenta hinc. Phorm.

Phorm. V. 3. 8. Istoc vilius (*reddet l. dabo*). Adelph. V. 9. 24.

Vilitas.) Haeccine erat ea, quae nostros fructus minuebat vilitas? Phorm. V. 8. 24.

Villum.) Ed rrmiscam hoc villi. Adelph. V. 2. 11.

Vincibilis (*causa*). Phorm. I. 4. 49.

Vincio. Vincus.) Vincus est. PA. Non recte vincus est. jube solvi. And. V. 4. 51. & 52. Cura adservandum vincum. And. V. 2. 24. Hunc abduce, vinci, quaere rem. Adelph. III. 4. 36. Matres student filias esse — vincto pectore, ut graciles fient. Eun. II. 3. 22.

Vinco.) Vicit vinum, quod bibi. Eun. IV. 5. 1. *Vincere* (*quem*) in judicio. Phorm. II. 1. 45. I. 2. 82. sic: Vincimur. Pone esse victum eum. Phorm. I. 2. 85. IV. 3. 25. Numquam tu odio tuo me vinces. Phorm. V. 6. 9. Viceris. i. e. *Obtineas, licet, quod intendisti. Vori compos* fias. And. V. 3. 21. *Verbum est ejus, qui vix sibi extorquet, ut abjiciat curam* [sc. filii, aut negotii. *Magis tamen generatim, est invitè concedentis, ut alterius propositum, aut sententia, valeat.*] *Et proprium patribus, ac familiare iratis.* Donat. Westerhovius consulit Sueton. in Caes. cap. 1. Vincerent, ac sibi haberent. & Caesar. B. G. V. 30. 1. Vincite, si ita vultis. Veris vincor. Phorm. III. 2. 16. Vincor, i. e. *convincor*. Heaut. IV. 1. 31. Eluder, ubi te victum senserit. Eun. I. 1. 10. Labascit, victus uno verbo. Eun. I. 2. 98. Adolescentulus saepe — graviter audiendo victus est. i. e. *ad cedendum adactus est, ulterius sufferre l. sustinere non quivit.* Heaut. I. 1. 62. *conf.* Hec. I. 2. 93. IV. 2. 13. Patrio animo victus. Hec. II. 2. 2. Leni & victo animo esse. Heaut. III. 1. 29.

Vinolentus. ebrius. Phorm. V. 8. 28.

Vinum.) Vicit vinum, &c. Eun. IV. 5. 1. Persuasit nox, amor, vinum, &c. Adelph. III. 4. 24. Quid vini absumpsit! Heaut. III. 1. 49. *Vinum lene*. Ibid. 50. *Vini plenus* (*homo*). Hec. V. 3. 25. In vino quam immodestus fuisti! Heaut. III. 3. 7.

Violenter tolerare aliquid. Phorm. V. 1. 4.

Violentissimus (*homo*). Eun. V. 5. 12.

Vir, propriè. Eun. III. 5. 30. And. III. 1. 2. Phorm. V. 3. 9. Hec. IV. 4. 41. II. 3. 1. Sentiet, qui vir siem. Eun. II. 1. 21. Vir es. Eun. I. 2. 74. Virum te judico. Adelp. IV. 2. 25. Te ostendes, qui vir sis. Eun. II. 3. 15. Nescis, qui vir sit. Adelp. IV. 7. 5. Vir, & Nebulo magnus, *opponuntur*. Eun. IV. 7. 15. Vir fortis. Phorm. II. 2. 10. And. II. 6. 14. Viri officium est, quod fors fert, *ferre* aequo animo. Phorm. I. 2. 88. & 89. Bonus vir. Phorm. IV. 3. 33. And. V. 4. 12. Adelp. IV. 5. 71. V. 9. 4. Bonus vir. Vir bonus, *per Ironiam*. Eun. IV. 3. 18. Adelp. III. 4. 30. Eun. V. 3. 9. sic: Bone vir. And. V. 2. 5. III. 5. 10. Eun. V. 2. 11. Adelp. IV. 2. 17. & 18. O vir optime! Adelp. V. 9. 26. *conf.* Phorm. II. 3. 20. Neque boni neque liberalis functus officium est viri. Adelp. III. 4. 18. Vir viro quid praestat! Phorm. V. 3. 7. Vir, *pro, homo, aut pro demonstrativo pronomine*. Hoc male habet virum. Haec arte tractabat virum. And. II. 6. 5. Heaut. II. 3. 125. Donatus tamen ad priorem locum sic: Εἰρωνικῶς Virum dixit defessum senem. modò enim Virum joculariter dixit. Virum. Ad vituperationem cum ironia: ad laudem vero sine ironia." Vir, *pro, maritus*. And. IV. 3. 3. Hec. II. 2. 25. IV. 1. 9. alibi saepe. Mi vir. Heaut. IV. 1. 9. V. 3. 3. & 12. Phorm. V. 3. 2. & 13. Hec. IV. 1. 9. Vir firmus uxori. Ibid. 41. Vir fidelis mulieri. And. III. 1. 2. Te isti virum do. And. I. 5. 60. Filiae virum *inventire*. And. III. 3. 39. Quærat (mulier) alium virum. Phorm. II. 1. 67. Cum uno viro aetatem agere. Heaut. II. 4. 12. Vitam exigere cum eo viro, qui &c. Hec. II. 5. 41. Nupta a viro segregata. Hec. V. 2. 23. Commenta — est, esse ex alio viro, nescio quo, puerum natum. Adelp. IV. 5. 23. *respice ad principium*.

Virgo.) Haud similis virgo est virginum nostrarum; quas matres student &c. Eun. II. 3. 21. *ad 26.* Virgo orba patre. Adelp. IV. 5. 16. Parva virgo. And. V. 4. 21. *conf.* Eun. IV. 6. 28. Virgo a viro integrâ. Hec. I. 2. 70. — facie egregia. Phorm. I. 2. 50. — pulchra. Ibid. 54. — formâ bonâ. — formâ honestâ. And. II. 5. 17. Eun. I. 2. 52. — facie honestâ. Eun. II. 1. 22. Virum

gium est oblatum virgini. Hec. III. 3. 32. Vitium virginis. Eun. IV. 4. 55. Ad virginem animum *adjicere*. Eun. I. 2. 63. *Ludificari* virginem. Eun. IV. 4. 3. Virginem *virare*. Ibid. 11. V. 2. 18. Adelph. III. 4. 20. IV. 5. 52. *conf.* Eun. IV. 4. 27. *Virgo rufa, caesia*, sparso ore, adunco naso. Heaut. V. 5. 17. *Virgo civis*. Eun. V. 2. 18. *conf.* V. 5. 9. Adelph. IV. 7. 7. Virginem *conficere* alicui. Eun. V. 4. 5. *Virgo grandis*. Adelph. IV. 5. 39. *Virgo domi sedet*, et non datur nuptum. Ibid. Eam virginem te jus non fuerat tangere. Ibid. 52. Hoc peccatum in virginem est civem. Adelph. IV. 7. 7. Virginem *despondere* filio. Ibid. 16. Virginem non attigit. Hec. I. 2. 61. *ubi Virgo dicitur nupta mulier. conf.* vers. 76. *Indotata virgo* atque *ignobilis*. Phorm. I. 2. 70. Nuptum virginem *locare* adolescenti. Phorm. V. 1. 25. Pro virgine dari nuptum non potest. Adelph. III. 2. 43. Cum virgine unâ *cubare*. Hec. I. 2. 63. *Virgo, de ea quae jam peperit, seu, ut Donatus loquitur, cum viro fuit.* Adelph. IV. 7. 10. 13. 16. V. 6. 1.

Virilis.) Animo virili praesentique ut sis, para. Phorm. V. 7. 64.

Virtus tua, i. e. *morum probitas*. Heaut. I. 1. 3. Numquam ita magnificè quidquam dicam, id virtus quin superet tua. Adelph. II. 3. 4. Actoris virtus. Phorm. Prol. 34. Imperatoris *virtus*. Eun. IV. 7. 8. Haec sunt ad virtutem omnia. Heaut. I. 2. 33. *vid. tres vers. praeced.* Homo antiquâ virtute. Adelph. III. 3. 88. *Collaudare quem secundum virtutes suas*. Eun. V. 9. 60. Facio te apud illum Deum: virtutes narro. Adelph. IV. 1. 20. *Ornare malum hominem ex suis virtutibus*. Adelph. II. 1. 22.

Vis.) Tot res — circumvallant, vis, egestas, injustitia, &c. Adelph. III. 2. 5. Vis est haec quidem. Adelph. V. 8. 20. Vis boni in ipsa *inest* forma. Phorm. I. 2. 57. *Vcreor*, vim ut queas ferre, i. e. *Patris violentam instantiam, cogentem potestatem*. And. I. 5. 42. *Vim facere absolutè*. Eun. IV. 6. 30. — — *alicui*. Eun. IV. 1. 2. — — *in aliquem*. Eun. IV. 7. 37. *conf.* V. 5. 21. *Vis militum*. Eun. Ibid. vers. 8. *Vis, bonum naturae, naturalis*

ralis perfectio. Qui vim tantam in me, & potestatem habeam tantae astutiae. Heaut. IV. 3. 32. Per vim vitium offerre virgini Adelph. III. 2. 10. Vix vi exprimere unam lachrymulam. Eun. I. 1. 23. Vel vi, vel clam, vel precariò. Eun. II. 3. 27. Vi eripere quid ab aliquo. Eun. IV. 6. 14. *conf.* IV. 7. 26. — — alicui. Hec. IV. 1. 59. Sine vi facere quid. Eun. IV. 7. 20. Vi tractare filium. Heaut. I. 1. 49. Imperium gravius non est, aut stabilius, vi quod sit, quam illud, quod amicitia adiungitur. Adelph. I. 1. 42. Summa vi defendere aliquem. Adelph. III. 4. 47. Vi cogere quem. Hec. II. 2. 26. Vi coactum esse invitum. Phorm. I. 4. 37. Vi mulierem comprimere. Hec. V. 3. 30.

Viso.) Id viso, tunc, an illi insaniant. And. III. 3. 3. i. e. ad videndum l. comperiendum venio. Id — visam, si domi est. Eun. III. 4. 7. *conf.* Heaut. I. 1. 118. Demi-phonem, si domi est, visam. Phorm. V. 7. 6. Vise, num sit (domi). Eun. IV. 3. 21. Si frater redierit, viso. Adelph. IV. 2. 10. Vise, redieritne jam an nondum, domum. Phorm. II. 4. 5. Visam domum. Eun. V. 9. 12. Visere aliquem. And. IV. 2. 25. Hec. III. 2. 7. Visere ad aliquem. Hec. I. 2. 114. II. 1. 40. Ire visere aliquem, & ad aliquem. Phorm. I. 2. 52. Hec. I. 2. 114. Mittere ad aliquem visendi causâ. Hec. III. 2. 7.

Vita (ejus) est eadem ac fuit. Heaut. II. 3. 24. Vita displicet. Heaut. V. 2. 19. Mea in dubio vita est. And. II. 2. 10. Gnotae vita in dubium veniet. Adelph. III. 2. 42. Gaudium contaminat vita aegritudine. Eun. III. 5. 4. Ita vita est hominum, quasi, cum ludas tesseris. Adelph. IV. 7. 21. Vita, i. e. vitae conditio, status. Hec. III. 3. 45. — expetenda & optanda. Phorm. I. 3. 12. Vita, i. e. vivendi ratio, vitae institutum. And. I. 1. 22. I. 2. 18. Heaut. II. 4. 5. Adelph. IV. 7. 40. V. 8. 21. V. 9. 30. Hec. IV. 4. 69. Si — abs te distrabor, nulla est mihi vita expetunda. Phorm. I. 4. 25. Ei opera vita erat. Phorm. II. 3. 16. Vita in tuto est. Phorm. V. 1. 7. Habere suae vitae modum. And. I. 1. 68. i. e. *moderationem, regimen.* Donat. Modus hic notat eam vitae variationem, qua nihil nimis agimus. Horat. Lib. II. Epist. 2. 44.

Uuuuu

Sed

Sed verae numerosque modosque ediscere vitae.

Westerhov.

Cotidianae vitae *consuetudo*. Heaut. II. 3. 42. Si — vobis vita mea invisa est. Adelph. V. 9. 32. Spem vitae dare. Heaut. IV. 1. 23. Vitae auxilium *ferre*. And. I. 1. 115. *Timere* vitae alterius. And. I. 3. 5. Omnem vitam suam *credere alteri*. And. I. 5. 37. Sapienter vitam *instituere*. And. I. 2. 40. Pudice, parce, ac duriter vitam *agere*. Ibid. 47. Vitam *colere* inopem. Heaut. I. 1. 84. *Hoc vel illo studio* vitam suam *exigere*. Heaut. II. 3. 39. Clementem vitam urbanam *sequi*. Adelph. I. 1. 17. Suam vitam *agere* in otio, in conviviis. Adelph. V. 4. 9. Ruri *agere* vitam. Adelph. I. 1. 20. *Hoc vel illo pacto* vitam suam *exigere*. Hec. II. 1. 19. Illi — exopto, ut reliquam vitam exigat cum eo viro, — qui &c. Hec. III. 5. 40. *Conterere* in quaerendo vitam, atque aetatem suam. Adelph. V. 4. 15. Vitam duram, quam vixi —, mitto. Ibid. vers. 5. Penè illusi vitam filiae. And. V. 1. 3. *Prodere* vitam suam. Heaut. III. 1. 70. *Perdere* vitam suam. Adelph. III. 3. 56. Hancine ego vitam parsi perdere? Hec. III. 1. 2. Deorum vitam propterea sempiternam esse arbitror, quod &c. And. V. 5. 3. Deorum vitam apti sumus. Heaut. IV. 3. 15. Bene subducta ratione ad vitam *esse*. Adelph. V. 4. 1. In eandem vitam *revolvi* denuo. Hec. IV. 4. 69. *Commendare alteri* vitam suam. Phorm. I. 4. 41. Vitam suam tutandam aliis *dare*. Phorm. III. 1. 2. Nostrarum *vita* omnium. *de homine; blandimentum*. Adelph. III. 2. 33. In *alterius* vita sibi laudem *quaerere*, i. e. cum alterius vitae *periculo*. Heaut. II. 3. 74. Hoc alienum a vita mea videtur. Adelph. V. 8. 21. In vita, i. e. in mundo, inter homines, in *humana societate*. And. I. 1. 34. In vita. In vita mea. i. e. *quamdiu vixi*. Phorm. II. 3. 20. Heaut. V. 3. 4. Id non *fit* ex vera vita. Adelph. V. 9. 30. Inspicere, tanquam in speculum, in *vitae* omnium. Adelph. III. 3. 61.

Vitio.) Virginem *vitiare*. Adelph. III. 4. 21. IV. 5. 52. Eun. V. 2. 19. IV. 3. 12. *conf.* V. 5. 11. IV. 4. 37.

Vitium

Vitium commune omnium est, quod &c. Adelph. V. 8.
 30. Solum unum hoc vitium senectus adfert hominibus,
 attentiores sumus ad rem &c. Adelph. V. 3. 47. Illud
 mihi vitium est maximum (sc. *tacere non posse*). Hec. I. 2.
 37. Illi nihil vitii est relictum, quin sit & idem tibi.
 Heaut. V. 3. 19. Aliud aliis vitii est. Hec. II. 2. 28.
 Hoc vitio datur. Adelph. III. 3. 64. *conf.* And. Prol. 8.
 Laudine an vitio duci id factum oporteat. Adelph. Prol. 5.
 Nihil vitii dici potest isti virgini. Hec. I. 2. 79. Cum
Fabula data est nova, novum intervenit vitium & cala-
 mitas. Hec. Prol. 2. *Vitium* virginis. Eun. IV. 4. 55.
 Vitium est oblatum virgini. Hec. III. 3. 23. *conf.* Adelph.
 III. 1. 9. Per vim vitium offerre virgini. Adelph. III.
 2. 10. In amore haec omnia insunt vitia. Eun. I. 1. 14.
 & seqq. *Fabulae novae* sine vitiis. Heaut. Prol. 30.
 Vivo.) Si vivo. *Comminantium formula.* And. V. 2. 25.
ubi Donatus: *Qui certa minari volunt; incertam faciunt*
vitam suam. Sic Heaut. V. 1. 45. & 77. Eun. V. 6. 20.
 Valet atque vivit. Heaut. III. 1. 21. Vitam duram vi-
 vere. Adelph. V. 4. 5. Sibi vixit. Ibid. vers. 11. Vixit,
 dum vixit, bene. Hec. III. 5. 11. Cum aliquo vivere.
 Eun. III. 1. 20. Vivere cum aliqua. Eun. V. 9. 44. And.
 V. 3. 18. Hec. IV. 4. 72. Adelph. III. 4. 31. Argen-
 tum est objectum: ut sit (*ei*), qui vivat. Phorm. V. 2. 5.
 Ita velim — me ames, dum vivas. Adelph. IV. 5. 47.
 Habet haec, ei quod, dum vivat, — obganniat. Phorm.
 V. 8. 41. Vivere *eleganter* ponitur, *pro, esse.* Heaut. II.
 4. 11. Eun. V. 9. 1. Hec. V. 4. 21. IV. 1. 51. *conf.* Eun.
 IV. 6. 19. Phorm. V. 6. 13. Vivere, *pro, manere, com-*
morari. And. IV. 5. 3. Adelph. IV. 5. 51. Vivere *alicui*
foli. Eun. III. 2. 28. *Suo modo* vivere. And. I. 1. 126.
 Ex *alterius* more vivere. Heaut. I. 2. 29. Alieno more
 vivendum est mihi. And. I. 1. 125. Liberius vivendi fuit
 potestas. Ibid. vers. 25. Tam scio *id*, quam me vivere.
 Eun. IV. 4. 51. Tibi ut non sit suave vivere. Heaut.
 Heaut. III. 1. 73. Vivere etiam nunc libet. Adelph. III.
 3. 91. Per ejus unam, aut vivam, aut moriar, senten-
 tiam. Phorm. III. 1. 19. Prius (*quam emoriare*) disce,
 quid sit vivere. Heaut. V. 2. 18. Sine hac jurabat se

unum numquam victurum diem. Adelp. III. 2. 34. Hoc fit, ubi non verè vivitur. Heaut. I. 1. 102.

Vivus, vidensque pereo. Eun. I. 1. 28. Si me vivum vis, — ignosce. Heaut. V. 5. 7. Tibina haec — licere speras facere, me vivò patre? Heaut. I. 1. 51. *conf.* Phorm. II. 1. 73. Hec. I. 1. 5. I. 2. 24.

Vix drachmis est obsonatus decem. And. II. 6. 20. Hic sunt tres minae. Gn. Vix. Eun. III. 2. 19. Vix sum apud me. Vix sum compos animi: ita &c. And. V. 4. 34. Adelp. III. 2. 12. Vix humanè patitur. Adelp. I. 2. 65. Vix suffero. Heaut. II. 4. 20. Vix contineor, Vix me contineo, quin &c. Hec. IV. 3. 9. Eun. V. 2. 20. Vix elocuta est hoc, foras — prorunnt se. Vix me illinc abstraxi, vixque huc contuleram; hem! nova res orta est. Eun. III. 5. 51. Hec. III. 1. 17. Vixdum dimidium dixeram, intellexerat. Phorm. IV. 2. 4. Vix tandem. Phorm. II. 1. 4. — — sensi stolidus. And. III. 1. 12.

Ulcisci quem. And. III. 5. 13. Eun. IV. 6. 20. Adelp. III. 2. 15. — — pro dictis & factis. Eun. V. 4. 20. Est ubi vos ulciscar probè. Phorm. V. 7. 96. *Sud modò ulcisci quem.* Ibid. vers. 70. Iracundiam alicujus ulcisci. Phorm. I. 4. 12. Injurium autem est ulcisci adversarios? Hec. I. 1. 15.

Ulcus.) Quid minus utibile fuit, quam hoc ulcus tangere? Phorm. IV. 4. 10.

Ullus.) Ei ludo, si ullus est, magistram hanc esse — scio. Hec. II. 1. 7. Numquam in ullo loco. Hec. III. 1. 23. Si ullo modo est ut possit. Hec. IV. 4. 102. Si facere possim ullo modò. Hec. II. 2. 24. Censen' ullum me verbum potuisse proloqui? aut ullam causam? And. I. 5. 21. & 22. Neque legem putat tenere se ullam. Adelp. I. 2. 6. Nec moram ullam — dari. Hec. I. 2. 52. Neque declinatam quidquam ab aliorum ingenio ullam (*mulierem*) reperias. Hec. II. 1. 3. Si unquam ullum fuit tempus, quum &c. Heaut. V. 4. 1. Nequeo mearum rerum initium ullum invenire idoneum. Hec. III. 3. 1. Si periculum ullum in te inest, &c. Hec. III. 1. 46.

Uterior.) Quis est ulterior? Phorm. IV. 2. 10. *de nomine incidente in platen.*

Ultima

Ultima platea. Phorm. I. 4. 38. In ultimis aedibus retro. Heaut. V. 1. 29.

Ultro ad me venit. And. I. 1. 72. *conf.* Eun. I. 1. 8. Adelph. III. 4. 26. Tibi aderit supplicans ultro. Eun. IV. 7. 42. Etiam ultro derisum advenit. Etiam me ultro accusatum advenit. Eun. V. 2. 21. Phorm. II. 3. 13. Etiam argentum est ultro obiectum. Phorm. V. 2. 4. Qui ita putant fieri sibi injuriam; ultro, si quam fecere ipsi, expostulant, & ultro accusant. Adelph. IV. 3. 4. & 5. His ultro adrideo. Eun. II. 2. 19. Ubi nolis, cupiunt ultro (*mulieres*). Eun. IV. 7. 43. Arcessor ultro. Te ultro accusabis: & dabis ei ultro supplicium. Eun. I. 1. 2. 24 & 25.

Umquam. *vid.* Unquam.

Unâ. *Adverb.*) Cum aliquo unâ esse. And. I. 1. 36. & 54. Ut cum matre plus unâ esset. Hec. II. 1. 39. Essem unâ, quacum cupiebam. Eun. III. 5. 26. Ibi — cum illis — una aderat frequens. And. I. 1. 80. Aderit unâ in unis aedibus. Eun. II. 3. 75. Ego quoque unâ pereo. Eun. II. 1. 5. Ducit secum unâ virginem. Ibid. vers. 23. Introii cum gnato tuo unâ. And. V. 2. 10. Unâ ire cum amica in via. Eun. III. 2. 42. Eo tecum unâ, Hec. II. 2. 31. Unâ ambo abierunt foras. Eun. IV. 4. 35. Eccum Dromonem cum Syro, unâ adsunt tibi. Heaut. II. 2. 12. *Cresipho* unâ adfuit in raptione cum Aeschino. Adelph. III. 3. 2. Usque unâ *adfui isti negotio*. Heaut. IV. 3. 6. *conf.* Hec. IV. 4. 103. Unâ — sumus educati: unâ — militiae & domi fuimus: paupertatem unâ pertulimus gravem. Adelph. III. 4. 34. *seqq.* Unâ tecum bona, mala, tolerabimus. Phorm. III. 3. 23. Mecum una simul (*haec fieri videbat*). Heaut. V. 1. 34. Cibum unâ capere cum aliquo. Eun. II. 3. 81. Consilium capere unâ cum aliquo. Eun. III. 5. 66. Texere unâ. Unâ scribere. Heaut. II. 3. 53. Adelph. Prol. 16. Colloqui cum aliquo unâ. Hec. I. 2. 56. Cum virgine unâ cubare. Ibid. 63. Adelph. V. 3. 65. Annuulum unâ cum puella exponere. Heaut. IV. 1. 38. Ita — unâ inter nos actatem agere liceat. Hec. II. 1. 10. Non poteram unâ (*dicere*) omnia. Hec. III. 1. 42.

Unciatim.) Quod ille unciatim de demenso suo — comparfit miser. Phorm. I. 1. 9.

Unctus, atque *laurus* e balneis. Phorm. II. 2. 25.

Unde 'st (*puer*)? My. A vobis. And. IV. 4. 15. Causam dicere prius, unde petitur (3: *reum*) aurum quare sit suum, quam ille qui petit, unde is sit thesaurus sibi, aut unde in patritium monumentum pervenerit. Eun. Prol. 11. seqq. Istam — unde habes vestem? Eun. IV. 4. 28. *conf.* Heaut. I. 1. 45. Hec. V. 3. 27. Unde ea esse censes? 3: *quomodo parata, aut, a quo data.* Heaut. II. 3. 12. *conf.* vers. 5. Est, — unde haec fiant, 3: *Satis argenti ad sumtus in scortationes, convivia &c.* Adelph. I. 2. 32. *conf.* vers. 37. 38. 22. & 28. Unde, pro, a quo, ex quo; de persona: E praedonibus, unde emerat, *audivit.* Eun. I. 2. 3. Unde (*argentum ad eam deferam*)? Sy. A tuo patre. Heaut. IV. 6. 9. Rogasse vellem, — unde mihi peterem cibum. Heaut. V. 2. 25. Domi habuit, unde disceret. Adelph. III. 3. 59. Aliis — est periculum, unde aliquid abradi potest. Phorm. II. 2. 19. Petam (*argentum*) hinc, unde 3: *a quo institui.* Phorm. IV. 2. 14. Unde mihi auxilium petam? Phorm. V. 1. 2. Quid rei tibi est cum familia hac, unde exis? Ibid. vers. 21. Mulierculam — compressit, unde haec nata est. Phorm. V. 8. 29. *Mulier*, unde haec suscepta est tibi. Phorm. V. 7. 74. Quo pacto, aut unde mihi sit (*filia*), dicendum — est. Phorm. IV. 1. 14. Unde, *usurpatur de re, notans materiam, rationem, causam, argumentum; sic:* Magnum nescio quid necesse est evenisse, unde ira inter eas intercessit. Hec. III. 1. 25. *Res*, unde ortum est initium irae. Hec. III. 2. 16. Unde — huic argentum inveniam? Cupio (invenire argentum): sed id unde, edoce. 3: *quo pacto, quomodo; potest tamen intelligi, ubi, aut apud quem.* Phorm. III. 3. 1. & 7. Me detinuit morbus. De. Unde? aut qui? Phorm. IV. 1. 8. Unde — sciebas? Unde habes? Eun. IV. 4. 33. Heaut. IV. 1. 41. Nos unde? aut quamobrem (*puellae sumus cognati*)? Phorm. II. 3. 71. Fingeret fallacias, unde esset adolescenti, amicae quod daret. pro, *ut esset, aut, ut eo pacto esset.* Heaut. III. 2. 23. Huic aliquid paululum prae manu dederis, unde
utatur.

ntatur. i. e. quo sibi comparet res necessarias. Adelph. V. 9. 24. Initium —, unde exordiar narrare. Hec. III. 3. 2.

Unguentum.) Olet unguenta. Adelph. I. 2. 37.

Unguibus in oculos involare alicui. Eun. IV. 3. 6.

Unicus gnatus. *Gnatus unicus. Filius unicus.* Heaut. III. 2. 29. I. 1. 75. & 41. Unicus, non expresso, *gnatus.* Hec. I. 2. 43. Per unicam gnata[m] tuam, & gnatum meum, (te oro). And. III. 3. 8. conf. I. 1. 73. Quaesit, quid si filiam suam unicam locaret? Phorm. IV. 3. 41.

Univ[er]sus.) Qui vobis univ[er]sis & populo placent. Adelph. Prol. 19. Univ[er]sum triduum? Eun. II. 1. 18. Quod ille unciatim compar sit —, id illa univ[er]sum abripit. Phorm. I. 1. 11.

Uniusmodi.) Parentum injuriae uniusmodi sunt ferme. Heaut. I. 2. 31.

Unquam.) Si — hac post unquam. Eun. V. 9. 34. Neque agri, neque urbis odium me unquam percipit. Eun. V. 6. 2. Non committet hodie unquam, — ut &c. Adelph. II. 1. 5. Numquam commodius unquam herum audiui loqui. Heaut. III. 2. 48. Si unquam erga te animo esse amico sensisti eam. Hec. III. 3. 29. Vovisse hunc dicam, si salvos domum redisset unquam. Hec. III. 4. 21. Neque fuisse praegnantem unquam ante hunc scivi diem. Hec. IV. 4. 19. Plus hodie boni feci imprudens, quam sciens ante hunc diem unquam. Hec. V. 4. 40. Neque postilla unquam attigit. Phorm. V. 8. 29. Neque adeo defetiscar unquam —, donec. Phorm. IV. 1. 23. En unquam cuiquam contumeliosius audistis factam injuriam, quam &c. Phorm. II. 3. 1.

Unumquodque (sc. *eduliorum*) quod quidem erit bel-
lissimum, carpam. Adelph. IV. 2. 51.

Unus, & item alter. And. I. 1. 50. Ut unus homi-
num homo te vivat nusquam quisquam blandior. Hec. V. 4. 21. Unum (*id*) instare, ut — conficerentur nuptiae. Heaut. V. 1. 22. Unum cognoris, c. ones noris. Phorm. II. 1. 35. Egone illam cum illa — patiar nuptam unum diem? Ibid. vers. 74. Sine hac jurabat, se unum num-

quam victurum diem. Adelph. III. 2. 34. Uno digitulo fores aperis fortunatus. Eun. II. 2. 53. Si illam digito attigerit unô. Eun. IV. 6. 2. Cum uno (viro) aetatem degere, i. e. in legitimo vivere matrimonio. Phorm. II. 3. 70. Vobis cum uno semel ubi aetatem agere decretum est viro. Heaut. II. 4. 12. Uno animo omnes socrus oderunt nurus. Hec. II. 1. 4. Una 'st domus. Eun. V. 9. 8. Una haec spes est. Eun. II. 3. 4. Una harum quaevis causa me monet. And. V. 4. 1. Una injuria est tecum, altera est tecum. Phorm. V. 7. 90. Forte unam adspicio adolescentulam. And. I. 1. 90. ubi Unam *παρέλκει*, aut pro Quadam ponitur. *conf.* Eun. II. 1. 23. var. Lect. atque ibi Westerhovium. Donatus ita ad Locum Andriae citatum: Ex consuetudine dicit Unam, ut dicimus, Unus est adolescens. tolle Unam, & ita fiet, ut sensui nihil desit: sed consuetudo mirantis non erit expressa. Unam ergo τῷ ἰδιωτισμῷ dixit: vel Unam, pro quadam (quandam. Lindenbrog. adfentiente Westerhov.) Unam hanc rem me habere praeter alios praecipuam arbitror, fratrem homini nemini esse &c. Adelph. II. 3. 5. Unam fac domum. Adelph. V. 7. 11. Jubeo, quam maxime unam facere nos hanc familiam. Adelph. V. 8. 3. *conf. supra citatum* Eun. V. 9. 8. Per ejus unam, aut vivam aut moriar sententiam. Phorm. III. 1. 19. Unam praeterea horam ne oppertus fies. Phorm. III. 2. 29. Meretrix & materfamilias una in domo, i. e. eadem. Adelph. IV. 7. 29. Unâ — nos sibi operâ amicos junget, i. e. simul. Hec. V. 2. 32. Ex unis geminas mihi conficies nuptias. And. IV. 1. 51. Aderit unâ in unis aedibus, i. e. iisdem. Eun. II. 3. 75. Unum aliquod verbum. Hec. III. 1. 33. Unum hoc scio. Hoc ego scio unum, i. e. solum. And. I. 5. 46. Phorm. I. 2. 87. And. III. 2. 26. Unum hoc scito. Eun. V. 2. 38. Unum hoc — oro. Eun. V. 9. 54. Te hoc moneo unum Hec. V. 1. 39. Unum hoc habeo. Adelph. II. 2. 31. Verbum si mihi unum praeterquàm &c., faxis. And. IV. 4. 14. *conf.* I. 5. 65. Adelph. I. 2. 55. Numquam — t. cum commutaturus unum est verbum. And. II. 4. 8. Solum unum hoc vitium. Adelph. V. 3. 47. sic: Unam

Unam ille quidem hanc solam (*uxorem habet*). Phorm. V. 1. 27. Uno verbo dic. And. I. 1. 18. Victus uno verbo Eun. I. 2. 98. Uno ore omnes omnia bona dicere. And. I. 1. 69. Amici omnes uno ore auctores fuere. Phorm. IV. 3. 20.

Vocabulum, *nomen*. Philosophorum habent disciplinae ex ipsis vocabula. Eun. II. 2. 33.

Vocare *quem*, *ad se arcessere*. And. I. 5. 49. Ad coenam vocare *quem*. Phorm. V. 8. 64. Eun. II. 2. 28. And. II. 6. 22. Vocare, *absolute, eodem sensu*. Phorm. IV. 4. 22. Vocare, *pro, nominare*. Phorm. Prol. 26. Jam lepidus vocor. Adelph. V. 7. 13. *conf.* Eun. II. 2. 33. O! qui vocare? Gr. Geta. Adelph. V. 6. 3.

Volo, *propereo*. Quid cessas? vola. Hec. III. 4. 24.

Volo, *Vis, Vult*. Nihil volo aliud, nisi Philumenam. And. II. 1. 6. Paucis te volo. And. I. 1. 2. A me opinionem hanc esse ego amotam volo. And. III. 2. 30. Omnes vos oratos volo. Heaut. Prol. 26. Apud me sis volo. *ad coenam vocantis formula*. Heaut. I. 1. 110. Tibi bene ex animo volo. Heaut. V. 2. 6. Quod peto, & volo. Heaut. V. 4. 4. Sic volo. *adprobantis*. Adelph. II. 1. 15. Scin', quid volo potius, fodes, facias? Hec. V. 1. 26. Factum volo. *Formula, lubentiam animi ad bene faciendum alteri, designans*. Phorm. V. 3. 4. Ne filii quidem — hoc resciscant, volo. Ibid. 36. Nolo, volo:

Volo, nolo rursum. Phorm. V. 7. 57. *μύμησις hominis levi ingenio & mutabili sententiâ*. Aperte vis me loqui? And. I. 2. 24. Verum vis dicam? And. IV. 2. 25. Quid vis dicam? Hec. III. 4. 22. Quid vis? And. IV. 4. 23. V. 2. 20. Hec. IV. 3. 7. Eun. II. 1. 11. Heaut. II. 3. 108. Cedo, quid vis? Heaut. IV. 8. 5. Quid vis, cedo. Hec. V. 1. 26. Quid tibi vis? Eun. III. 5. 11. *corripientis est*. Eun. IV. 7. 28. & 34. V. 7. 6. Quid vis tibi? quid quaeris? Heaut. I. 1. 9. Quid aliud tibi vis? i. e. *cupis* I. *quaeris*. Heaut. II. 3. 90. *conf.* Phorm. V. 7. 53. Mene vis? (sc. *dicere*.) De. Te. Phorm. II. 4. 8. Numquid vis? *Discedentis formula*. Hec. II. 2. 30. Adelph. III. 3. 78. *conf.* Eun. II. 3. 49. Numquid vis aliud? Numquid aliud me vis? Numquid nos vis? *Idem*. Eun. I. 2.

111. Phorm. I. 2. 110. II. 4. 18. Numquid vis, quin abeam? *Idem.* Adelph. II. 2. 39. Scire hoc vis? Heaut. I. 1. 35. Vin' tu homini stulto mihi auscultare? Vin' tu huic seni auscultare? Heaut. III. 3. 24. Adelph. V. 7. 8. Vin' me istuc tibi, etsi incredibile est, credere? Heaut. IV. 1. 11. Vin' tu hoc fieri? *Æs.* Cupio. Adelph. V. 9. 12. Vin' scire? Vin' me hoc credere? Vin' satis quaesitum mihi istuc esse? Phorm. V. 3. 24. 27. & 28. Quid hic volt? And. I. 2. 13. Quid sibi volt pater? And. II. 5. 1. Quid hic volt veterator sibi? And. II. 6. 26. Quid volt sibi haec oratio? Heaut. IV. 1. 2. Quidnam hic sibi volt? Phorm. V. 6. 3. Quid ille gannit? quid volt? Adelph. IV. 2. 17. Te volt: videas quid velit Heaut. IV. 1. 6. Quis me volt? And. V. 3. 1. Heaut. IV. 4. 21. *conf.* And. II. 2. 8. Heaut. II. 3. 15. I. 2. 5. Ipse est, quem volui obviam. Phorm. I. 4. 15. Si mihi pergit, quae volt, dicere, ea, quae non volt, audiet. And. V. 4. 17. Non licet hominem esse saepe ita ut volt, si res non finit. Heaut. IV. 1. 53. Utrum volt. Heaut. V. 5. 14. Ut quimus, ajunt, quando ut volumus, non licet. And. IV. 5. 10. Si vos tantopere istuc voltis. Adelph. V. 8. 22. *conf.* Phorm. V. 7. 16. Hec. IV. 1. 15. Qui esse primos se omnium rerum volunt, a: *postulant, aut, putant.* Eun. II. 2. 17. Utinam sic fient, qui mihi male volunt. Eun. IV. 3. 13. Scin', quid ego te volebam? Eun. II. 3. 46. Quam joco rem voluisti a me tandem, quin &c.? Eun. I. 2. 100. Quid? quid aliud volui dicere? Eun. III. 2. 51. Quid voluisti? cogita. Heaut. IV. 1. 25. Id voluit, nos sic nec opinantes opprimi, i. e. *Eo consilio l. proposito id egit, ut &c.* And. I. 2. 9. Quae sese in ignem injicere voluit, i. e. *injacere conabatur, aut, injectura erat.* And. I. 1. 113. Respondere voluit, non lacessere. Phorm. Prol. 20. Istuc volueram. *Adplaudentis.* Heaut. IV. 8. 26. Sero ac nequicquam voles (sc. *post hunc diem*). Heaut. II. 3. 103. Domi ero, si quid me voles. Heaut. IV. 8. 32. Nostra utere amicitia, ut voles. Hec. V. 1. 37. Tibi, quod potero, & quae voles, faciamque, & dicam. Phorm. V. 8. 61. Quodcumque inciderit in mentem, volat. Heaut. III. 1. 75. Ille si me
ad.

adspem volet. Phorm. IV. 1. 16. Age nunc, Phormionem, qui volet, laceffito. Phorm. V. 8. 38. Quid ego te velim, scies. And. III. 3. 4. Te arbitrari, quod res est, velim. Eun. V. 6. 9. Vehementer velim. Eun. V. 9. 39. Ita velim me promerentem ames —, ut. Adolph. IV. 5. 37. Ita velim. *Oprantis*. Phorm. V. 6. 15. *sic*: Velim quidem hercle. Hec. V. 2. 17. Quid velim; animum attendite. Phorm. Prol. 25. Egone — te visum aut auditum velim? Phorm. II. 3. 85. Exspecto quid velis. Uno verbo dic, quid est, quod me velis. And. I. 1. 7. & 18. Quoniam non potest id fieri, quod vis, id velis quod possit. And. II. 1. 6. Loquere, quid velis. And. III. 3. 5. Heaut. IV. 1. 9. *Mulieres* nolunt, ubi velis: ubi nolis, cupiunt ultro. Eun. IV. 7. 41. Dic, quid velis dari tibi in manum? Phorm. IV. 3. 28. Ut pernoscatis, quid sibi Eunuchus velit. Eun. Prol. 45. Hunc adibo, si quid me velit. Hec. III. 4. 15. Si est, ut velit &c. Hec. III. 5. 51. *conf.* Phorm. V. 7. 32. Qui nobis maledictum velit. Hec. IV. 2. 14. Qui mihi consultum optime velit esse. Phorm. I. 3. 1. Turbent, quam velint. Hec. IV. 4. 12. Quam vellein! And. II. 1. 26. Quam vellem Menedemum (*amplius*) invitatum. Heaut. I. 2. 11. *conf.* Adolph. IV. 1. 16. Vellem hercle factum (*sc. ut tu perieris*): ita meritus. Heaut. IV. 6. 11. Satin' omnia ex sententia? De. Vellem quidem. Phorm. II. 1. 27. Quae numquam quidquam erga me commerita est, quod nollem: & saepe, quod vellem, meritam scio. Hec. III. 5. 37. Illum vivum & saluum vellem. Ibid. vers. 14. *conf.* Heaut. V. 5. 7. V. 1. 68. Hec. II. 2. 17. Virum me natam vellem. Phorm. V. 3. 9. Si ex me illa liberos vellet sibi, aut se esse mecum nuptam. Hec. IV. 4. 33. Coepi iis omnia facere, obsequi quae vellent. Phorm. I. 2. 29. Id — res indicium — facit, quo pacto factum volueris. Hec. IV. 1. 31. Eunuchum dixi velle te. Eun. I. 2. 87. Illum ajunt velle uxorem. Heaut. IV. 8. 14. *sc. matrimonium velle inire*. Illam te amare & velle uxorem. Heaut. IV. 4. 25. *conf.* Phorm. I. 2. 65. *Alicui* ex animo factum velle. Adolph. V. 7. 21.

Volun-

Voluntas vestra si ad Poëtam accesserit. i. e. *benevolentia*. Phorm. Prol. 30. Praeter sui voluntatem patris. And. V. 3. 9. Dicitur filius tuus tua voluntate. Heaut. V. 4. 2. Ut sua voluntate, id quod est faciendum, faciat. Phorm. V. 3. 2. *conf.* IV. 5. 13. Quod vos jus cogit, id voluntate impetret. Adelph. III. 4. 44. Tu coactus tua voluntate es. And. IV. 1. 34.

Volvo.) Satis diu hoc jam saxum volvo. Eun. V. 9. 55.

Volupe.) Bene factum, & volup' est. Hec. V. 4. 17. Venire salvom volup' est. Phorm. IV. 3. 5.

Voluptas.) Nihil jam res istaec mihi voluptatis ferunt. Hec. IV. 2. 17. Voluptas, *pro laetitia & gaudio*. Donat. And. V. 4. 41. Haec non voluptati tibi esse, — scio. Heaut. I. 1. 19. Si unquam ullum fuit tempus, mater, quum ego voluptati tibi fuerim. Heaut. V. 4. 1. Voluptati obitus, sermo, adventus tuus semper est. Hec. V. 4. 19. Voluptatem magnam nuntias. Heaut. I. 2. 10. Nec fas esse, ulla me voluptate hic frui. Heaut. I. 1. 97. Voluptates *Deorum* propriae sunt. And. V. 5. 4. O mearum voluptatum omnium inventor, inceptor, perfector! Eun. V. 9. 4. Homo voluptati obsequens fuit, dum vixit. Hec. III. 5. 9. Ab aliqua voluptatem suam *explere*. Hec. I. 1. 12.

Voro.) Ex jure hesterno panem atrum vorare. Eun. V. 4. 17.

Vovisse hunc dicam, si salvos domum redisset —, ut me ambulando rumperet. Hec. III. 4. 20.

Vox.) Matris vox visa est Philumenae. Hec. III. 1. 38. Audire vocem visa sum militis. Eun. III. 2. 1. Audivisse vocem pueri visus est vagientis. Hec. IV. 1. 2. Voce *conqueri*; *de aegro*. Hec. III. 3. 15. Enimvero voce est opus. Phorm. V. 7. 92.

Urbanus.) Clementem vitam urbanam *sequi*. Adelph. I. 1. 17.

Urbs.) Neque agri, neque urbis odium me unquam percipit. Eun. V. 6. 2. Rus abdedit se: huc raro in urbem commeat. Hec. I. 2. 100. Agelli est hic sub urbe paullum. Adelph. V. 8. 26. Ex urbe rus habitatum *migrare*. Hec. IV. 2. 13. Pamphilamne hac urbe privari *finis*? Phorm. III. 2. 32. Uro

Uro hominem. Eun. II. 2. 43. Malè *urere quem*. Eun. III. 1. 48.

Uspiam.) Si absis *uspiam*: aut ubi si cesses. Ne *uspiam* ceciderit (*metuo*). Adelph. I. 1. 3. & 12.

Usquam.) Neque virgo est *usquam*, neque ego. Eun. II. 3. 2. Num ejus color pudoris signum *usquam* indicat? And. V. 3. 7. Numquam fui *usquam*, quin. Eun. V. 9. 62. Ut *usquam* fuit fide quisquam optumâ. Adelph. II. 1. 7. Quod minime est opus *usquam* efferrî. Adelph. IV. 4. 16. *conf.* III. 2. 39. An quisquam *usquam* gentium est æque miser? Hec. III. 1. 13. Quasi — *usquam* tibi sint viginti minae? i. e. *ullo in pretio*. Adelph. II. 1. 15. Neque istic, neque alibi tibi *usquam* erit in me mora. And. II. 5. 9. i. e. *in alia re ulla*.

Usque.) Verberibus caesum te — in pistrinum dedam *usque* ad necem. And. I. 2. 28. *conf.* Adelph. II. 1. 28. I. 2. 10. Phorm. II. 2. 13. *Usque* antehac, *pro*, *usque* *ad*huc. And. II. 1. 3. *potest tamen Usque hic notare semper*. Ut defetiger *usque*, *pro*, *Usque* *ed ut* defetiger. Eun. II. 1. 14. *Usque* adhuc. And. I. 5. 27. Adelph. IV. 4. 21. V. 4. 5. *Usque* adeo —, dum. Eun. IV. 6. 3. & 4. *Usque* dum (i. e. *quamdiu*) —, interea *usque*. Heaut. I. 1. 84. & 86. Domi certum obsidere est *usque*, donec. Adelph. IV. 6. 6. *Usque* illud visum est — ne-tiquam grave, donec. Hec. I. 2. 50. Ne — *usque* ad lucem vigiles. Eun. II. 2. 47. Maneanne *usque* ad vesperum? Hec. III. 4. 28. Jam inde *usque* a pueritia. Heaut. I. 2. 9. Illos vobis *usque* a pueris curavi. Adelph. V. 9. 5. Progeniem vestram *usque* ab avo atque atavo proferens. Phorm. II. 3. 48. Ex Aethiopia est *usque* haec. Eun. III. 2. 18. Miletum *usque*? obsecro! Adelph. IV. 5. 21. *Usque*, *perpetud*, *jugiter*, *indefinenter*. Hec. III. 4. 9. Adelph. II. 2. 5. & 7. Phorm. II. 1. 19. Heaut. IV. 3. 6. *Usque* id egi dudum, dum &c. Heaut. V. 2. 30. Dum vivat, *usque* ad aurem (ei) obganniat. Phorm. V. 8. 41. *Usque*, *prope*, aut *valde*. Donat. aut *etiam*, *prorsus*, *penitus*. Adelph. IV. 2. 20. *conf.* Adelph. IV. 6. 3.

Usus.) Mihi sic est *usus* 3: *utile*, *commodum*, *oportu-*
num

num. sunt qui de consuetudine intelligant. Heaut. I. 1. 28. *conf.* 29. Non usus veniet, spero. Si usus veniat. Quum usus venerit. Si quid usus venerit. Heaut. III. 2. 42. 45. & 46. Adelph. V. 6. 7. Mihi usus venit, i. e. *evenit, ut dura esset provincia.* Phorm. I. 2. 23. *conf.* III. 2. 20. Moneo, quid facto usus fiet, i. e. *quid facere oporteat l. expediat.* Adelph. III. 3. 75. Non usus facto est mihi, hunc intro sequi. Hec. III. 1. 47. An — quidquam Parmenonem praetereat, quod facto usus fiet? Hec. V. 4. 28. Usus semper aliquid adportat novi. Adelph. V. 4. 2. Ex usu esse, pro, expedire, utile esse; de re. Hec. IV. 3. 10. IV. 1. 33. *conf.* Heaut. I. 2. 36. II. 1. 9. De homine: Nec magis de usu tuo nemo est. Eun. V. 9. 47.

Ut.) Id metuo, ut credant. Adelph. IV. 4. 17. Id paves, ne ducas tu illam, tu autem, ut ducas. And. II. 2. 12. Modo ut, pro, dummodo, aut Metuo subauditur. And. II. 4. 6. Phorm. V. 2. 8. Feci e servo ut esses libertus mihi. And. I. 1. 10.

Ut, pro *Quemadmodum.*) Age, age, ut lubet And. II. 1. 10. Faciam, ut moneas. — ut jubes. Hec. IV. 4. 97. Phorm. V. 3. 12. Ut fit. Eun. I. 2. 18. Ut est ille, bonus vir. Ut homo est. Ut patrem tuum vidi esse habitum. Phorm. IV. 3. 33. V. 2. 9. Heaut. II. 4. 23. Geta, ut captus est servorum, non malus. Adelph. III. 4. 34. i. e. *pro eo ac de servo expectari potest, in quantum (quatenus) servus quisquam potest esse bonus.* Itidem —, ut. Eun. II. 3. 93. Hec. I. 2. 75. Sic —, ut. Ut —, ita. Adelph. III. 3. 44. & 45.

Ut, pro *Quam, Quomodo.* Ut falsus animi est! Eun. II. 2. 43. Ut errat! Heaut. IV. 8. 3. Ut elegans est! Heaut. V. 5. 19. Ut nihil pudet! Phorm. IV. 3. 39. Ut ludos facit! Phorm. V. 7. 52. Illud vide; os ut sibi distorsit carnuſex! Vide, ut otiosus it, —! Eun. IV. 4. 3. V. 3. 10. Narrat —, ut virgo ab se integra — fiet. Hec. I. 2. 70. *quamquam* Ut hic videri possit esse positum pro Quod. *conf.* Eun. I. 2. 48.

Ut, pro *Postquam.* And. III. 4. 11. Hec. III. 3. 5. V. 1. 25. Phorm. IV. 3. 12. V. 6. 19. Adelph. IV. 4. 8.

Ut ne, *pro Ne.* And. IV. 2. 16. V. 3. 28 Eun. III. 1. 49. Heaut. II. 3. 28. Adelph. IV. 4. 16. And. I. 1. 34.

Ut ut, *pro Utcunque.*) Ut ut erat, mansum tamen oportuit. Heaut. I. 2. 26. Ut ut erant alia, — certe. Ut ut haec sunt, tamen. Phorm. III. 1. 4. III. 2. 46. Ut ut haec sunt facta. Adelph. II. 2. 40. Non me hanc rem patri, ut ut erat gesta, indicasse? Adelph. IV. 4. 20.

Utcunque.) Ut subservias oratione, utcunque opus sit verbis, vide. And. IV. 3. 21. Nostrium est intelligere, utcunque atque ubicumque opus sit, obsequi. Heaut. III. 3. 17.

Uter -ra -rum.) Harum duarum conditionum utram malis, vide. Heaut. II. 3. 85. Utrum volt. Heaut. V. 5. 14. Nunc vide, utrum vis. Adelph. II. 1. 41. Utrum malis, scio. Hec. III. 5. 15.

Uterque, mater & pater — erant. Eun. V. 2. 1. Uterque utrique est cordi (*de adolescente & virgine*). Phorm. V. 3. 17. Utrique ab utrisque devincimini. Heaut. II. 4. 14. Vehemens in utramque partem es nimis, i. e. *in utraque re*. Heaut. III. 1. 31. In utramque partem ingenium quid possit meum. Heaut. Prol. 47.

Utervis.) In aurem utramvis otiose ut dormias. Heaut. II. 3. 101. Utervis, *pro alteruter, unus, quicumque sit, ex duobus, utercunque, in hisce*: Qui utramvis norit, ambas noverit. And. Prol. 10. Si utrumvis horum (*sive vir sive homo*) tibi visus forem. Hec. IV. 1. 10.

Uti. Utin'.) Ita, uti teque illaque dignum est. Eun. IV. 6. 10. Ornata, ita uti quae ornantur sibi. Heaut. II. 3. 47. Ita uti credo. Ibid. vers. 55. Verum, atque ita, uti res est, dicere. Heaut. III. 1. 81. Ita non ut olim, sed uti nunc, sane bona (*forma*). Heaut. III. 2. 13. Ita uti si esset filia. Eun. I. 2. 27. Uti, *pro Ut, cum Subjunctivo*: Vel uti quaestum faceret, vel uti veniret palam. Heaut. IV. 1. 27. *conf.* II. 3. 63. Hec. III. 3. 27. I. 2. 3. Uti, *pro, quomodo*. Phorm. I. 4. 3. III. 2. 22. Utin', *Interrogantis, subaud. dicis, censet?* Hec. I. 1. 9. Utin' haec ignoraret suum patrem? i. e. *Quasi vero, aut, Credibile est, ut &c.* Phorm. V. 6. 34.

Uti.

Utibilis.) Quid minus utibile fuit, quam &c.? Phorm. IV. 4. 10.

Utilis.) Id adprime in vita est utile, ut ne quid nimis. And. I. 1. 34. *Utilis, præced. quam, pro inutilis, damnosus.* And. IV. 5. 16. I. 5. 52. Si ita istuc animum induxisti esse utile. And. III. 3. 4. Non est utile hanc illi dari, & non est consultum, Isl. Råd, edr Rådligt. Adelph. III. 2. 43. Neque (*id*) honestum mihi neque utile ipsi virgini est. Hec. I. 2. 76.

Utilitas, de homine. Eun. II. 3. 17.

Utinam aut hic surdus, aut hæc muta facta sit. And. III. 1. 5. Utinam id sit, quod spero. And. V. 4. 28. Utinam tam aliquid facile invenire possis, quam. Eun. II. 1. 4. Utinam ita Dî faxint! Heaut. I. 1. 109. *conf.* Hec. III. 2. 19. Utinam hoc sit modo defunctum! Adelph. III. 4. 62. Quod utinam ne &c. Phorm. I. 3. 5. Utinam quidem ita se defatigavit, velim, ut. Adelph. IV. 1. 2. & 3. *secundum constructionem Westerhovii, quam tamen rectam esse non ausim præstare; si autem id sit, Velim semper ad Utinam extrinsecus subaudiri, probabili cum ratione statui potest.*

Utor.) Mea lege utar. Phorm. III. 2. 48. Eodem ut jure uti senem liceat, quo sum usus adolescentior. Hec. Alt. Prol. 3. Si displicebit vita tum istoc utitor, sc. emoriendi consilio l. remedio. Heaut. V. 2. 19. *conf. vers. 13.* Sic sum: si placeo, utere. Phorm. III. 2. 42. *ubi jocus omnis continetur in voce Sterquilini præcedente.* Huic aliquid — prae manu dederis, unde utatur. *vid.* Unde. Adelph. V. 9. 24. *Alicujus operâ uti, i. e. ab eo adjuvari.* Adelph. Prol. 21. *Uti aliquo & benigno & lepidio & comi.* Hec. V. 3. 29. *i. e. talem eum experiri.* Hec. V. 3. 29. Facili patre uti. Heaut. II. 1. 5. *Uti amicitia alterius.* Adelph. II. 2. 42. Hec. V. 1. 37. *posteriores Locum reddo Island.* Þu fælt hafa vináttu mína (eiga hana heimila) &c. *Uti, pro habere: Eunuchis solae utantur reginae.* Eun. I. 2. 88. *Simili uti fortuna, atque.* Phorm. Prol. 32. *Adversa tempestate uti, i. e. eam pati.* Hec. III. 4. 9. *Spe uti.* Phorm. IV. 2. 13. *Vetere uti consuetudine.* Hec. Alt. Prol. 29. *Circuitione uti (in loquendo).*

do). And. I. 2. 31. Uti cauſa integra. Hec. I. 2. 5. Uti bonis. Heaut. I. 1. 80. Uti bona l. opes; cum accuſandi caſu. Adelph. V. 3. 29. *conf.* Heaut. I. 1. 81. quae conſtructio cum nihil adferat obſcuritatis, & rationi prae- terea ſit conſentanea, atque id magis fortaffe quam illa al- zera cum Auferendi caſu, nemini ego diſſuaſerim eâ uti praefertim in Poëſi, ſi uſus veniat. Sic Nos, At haſa, eiaa, brufa, Dani, At bruae, unde, cum Accuſativo con- ſtruunt. Bonis naturae, & fortunae, uti ſcire, non uti rectè. Heaut. I. 2. 22. *conf.* 19. & 20. Scire uti foro: Phorm. I. 3. 29. Uti aliena re pro ſua. And. Prol. 14. Aetas adoleſcentum magis ad bona utenda (i. e. fructum ex iis capiendum) idonea eſt (quam ſenum). Heaut. I. 1. 81. & 80.

Utrum taceamne, an praedicem? Eun. IV. 4. 54. Utrum ſtudione —, an &c.? Adelph. III. 3. 28. Utrum ſtultitiâ —, an malitiâ. &c.? Phorm. IV. 3. 54.

Vulgò faciunt. Heaut. V. 2. 4. Verum illud verbuni eſt, vulgo quod dici ſolet. And. II. 5. 15. *conf.* Heaut. III. 1. 12. Viſtum vulgo querere, i. e. meretricio qua- ſtu vitam ſuſtentare. Heaut. III. 1. 38.

Vulgus ſervorum. And. III. 4. 4. Volgus mulierum. Hec. IV. 2. 24. Volgus quae ab ſe ſegregant (*mulieres*). Heaut. II. 4. 6.

Vulnus.) Peniculo abſtergera vulnere. Eun. IV. 7. 7.

Vultum contemplantini. Phorm. I. 4. 33. Geſtum vol- tumque capere novum. Phorm. V. 6. 50. Voltus ei im- mutatur. Hec. III. 3. 9. Voltu adeo modeſto, adeo ve- nuſto, ut nihil ſupra. And. I. 1. 92. Vero voltu (cum aliquo iurgare). And. V. 1. 20. & 19. Triftis ſeveritas ineſt in voltu. And. V. 2. 16. Voltus hominum fingere. Heaut. V. 1. 14.

Uxor ſacra. Phorm. V. 1. 17. Si abſis uſpiam, —, evenire ea ſatius eſt, quae in te uxor dicit, & quae in animo cogitat irata, quam illa, quae parentes propitii. Adelph. I. 1. 3. ad 6. *conf.* ſeqq. Domus, uxor, liberi inventi (*tibi*), invito patre. And. V. 3. 20. Uxor ſine dote veniet. Adelph. IV. 7. 41. Dotem ſi accipiet, uxor (*illi*) ducenda eſt domum. Phorm. IV. 3. 13. *conf.* Hec. I.

I. 5. *Ducere uxorem; absolute.* And. II. I. 21. II. 3. 14.
 II. 5. 7. I. 5. 19. *estque his locis, ut videtur, Dan. At have*
l. hólde Bryllup. Aliquanto latius sumitur. And. I. I. 128.
 V. 3. 27. Heaut. V. 2. 46. V. 5. 12. Adelph. II. I. 21.
 V. 3. 25. V. 4. 13. Hec. I. 2. 41. II. 1. 44. IV. 4. 64.
 V. 1. 25. Phorm. II. I. 1. V. 8. 16. *in hisce enim locis est:*
Dan. At tage siq een Koene, indtræde i Egtestanden; Isl. antiqu.
At qvenaz. conf. supra Ducō. Uxorem deducere domum.
 Hec. I. 2. 60. *Uxorem dare filio.* And. I. 5. 3. II. 2. 16.
 II. 6. 21. *conf. III. 3. 28. IV. 1. 33. Isl. At Kvana son*
finn; Sá Konu til hánda honum, Hallba Dríðlaup sonar
sin. Gnatam cum dote summa uxorem dare alicui: And.
 I. 1. 74. *conf. II. 2. 15. & 35. II. 3. 21. I. 2. 6. Phorm.*
 V. 7. 14. & 31. *Omnes qui amant, graviter sibi dari*
uxorem ferunt. And. I. 2. 20. *Hanc sibi uxorem dari*
vult. Heaut. IV. 8. 6. *conf. Phorm. IV. 3. 53. Respice Do,*
supra. Uxorem habere, absolute. Isl. Vera svantr, l. qiptr
 novð. Hec. I. 2. 25. *conf. V. 1. 38. Habes uxorem sine*
in mala fama. Phorm. I. 3. 17. *Quod fortunatum isti pu-*
tant; uxorem nunquam habui. Adelph. I. 1. 19. *Velle*
uxorem; absolute. Nolle uxorem; *itidem.* Heaut. IV. 8.
 14. And. I. 2. 1. *Velle quam uxorem.* Heaut. IV. 3. 25.
conf. Phorm. I. 2. 65. Hec. IV. 1. 43. Sibi uxorem ex-
petere; absolute, i. e. nuptiarum esse cupidum. And. III.
 2. 40. *Hanc cupit uxorem.* Heaut. IV. 5. 26. *Orare*
gnatō uxorem. And. III. 2. 48. *Animum ad uxorem ad-*
pellere. And. II. 6. 15. *Amicam habere prope in uxoris*
loco. Heaut. I. 1. 52. *Facere, ut alicui redeat uxor.* Hec.
 V. 2. 8. *Uxorem alicui reddere.* Hec. V. 3. 21. *Redu-*
cere uxorem. Hec. III. 5. 51. *conf. IV. 4. 32. & 76. add.*
Reduco supra. Gnatam suam alicui committere uxorem.
 And. I. 5. 7. *Quid mulieris uxorem habes?* Hec. IV. 4.
 22. *Uxori obnoxius sum.* Hec. III. 1. 22. *Ehem! mi*
vir. Ch. Ehem! mea uxor. Heaut. IV. 1. 9. *Pro uxore*
habere quam. And. I. 1. 119. Heaut. I. 1. 46. And. I. 5.
 38. *ubi tamen ordo est fortasse: Quam ego animo egregie*
caram habuerim, pro uxore, i. e. tanquam si uxor esset
mea; distinctione ante & post tō Pro uxore positā. Uxo-
re excidere. And. II. 5. 12. *De uxore; ita ut possedi,*
nihil

nihil mutat Chremes. And. V. 4. 46. *sub.* Quin eam porro possideam. Nunc uxore opus est. i. e. Oportet, ut ille uxorem ducat. And. II. 6. 15. Qui mihi, ubi ad uxores ventum est, tum fiunt senes. Phorm. V. 8. 21. Quid? duasne is uxores habet? So. Au! obsecro: unam ille quidem hanc solam. Phorm. V. 1. 27. Adeon' hoc indignum tibi videtur, filius homo adolescens, si habet unam amicam, tu uxores duas? Nihil pudere? Phorm. V. 8. 51. *seqq.*

Uxorius.) Abhorreere ab re uxoria. And. V. 1. 10. Res uxoria dicitur simpliciter pro Uxore. Sic Res frumentaria, Caes. B. C. III. 16. & passim alibi, pro frumento. *Westerb.* Nullam tamen causam video, quin Rem uxoriavi de matrimonio s. Statu matrimoniali intelligamus.

FINIS INDICIS TERENTIANI.

CORRECTIO ERRATORUM

in Textu Terentii & ad eum Notis.

Pagin. 8. vers. 17. lege, exprobratio, pro exprobatio.
 Ibid. not. 13. Praedicuntur, pro Praedicantur. Pag. 9.
 ps. 32. studebat, pro stunebat. Pag. 12. vs. 77. quibus,
 vro quibus. Pag. 18. not. 16. liberioris, pro iberioris.
 pag. 23. vs. 15. post scis, Quaestione distingue; & vs. 21.
 Post cogito, puncto distingue. Pag. 48. vs. 45. Commate,
 & vs. 50. Puncto claude. Pag. 76. vs. 17. puncto claude.
 Pag. 85. vs. 22. Chrysidis, pro Chrysidēs. Pag. 87. te
 credo credere, pro credo te, credere. Pag. 89. vs. 2.
 post nunc, inferre sic. Pag. 99. n. 3. lege mistam e. & n.
 23. scilicet, ac illa, pro sciliceta, ac, ill. Pag. 115. vs. 10.
 scit, pro sit. Pag. 118. n. 2. relictas, pro rectas. Pag.
 119. n. 7. l. Hendiodyn. Pag. 125. vs. 71. inferre Sy. an-
 ze, Quo illam. Pag. 144. n. 58. scribe πωτι²ω. Pag. 159.
 vs. 15. alium, pro aliud. Pag. 175. vs. 6. inferre qui, an-
 ze usque. Pag. 202. vs. 12. praepone Cui. Pag. 205. vs. 3.
 τῷ praestat punctum adpone. Pag. 215. not. 62. scribe
 δια²εσ²σαι, & Pag. 221. n. 10. scribe ζῆ. Pag. 231.
 not. *. quae, pro quare, & quare. Pag. 244. consensus,
 pro

pro concensus. Pag. 264. n. 59. *post* Aediles emerunt, *puncto distingue.* Pag. 274. n. 40. fingit audire, *pro* fingi dire. Pag. 302. n. 8. *ad* proprio nomine, *insere, domina.* Pag. 311. n. 16. GENTIUM, *pro* GENIUM. Ibid. n. 20. *lege* 38. *pro* 39. Pag. 318. n. 51. *lege* ἐξῆς γενισμῶ, & *ei* voci punctum adpone. Pag. 319. n. 57. h. e. *pro* li. &c. Pag. 324. μέν, *pro* μένσ. Pag. 358. n. 21. patris, *pro* patis. Pag. 388. n. 52. RIDICULE; *pro* REDICULE. Pag. 392. n. 68. invitum, *pro* invirum. Pag. 409. vl. 32. *post* minime, Comma expunge. Pag. 426. n. 25. hic, *pro* hoc. Pag. 427. n. 30. *dele punctum post* afferro. Pag. 463. n. 1. spectatoris, *pro* pectatoris. Pag. 464. n. 8. column. 2. uncias, *pro* unicas. Pag. 549. n. 66. templo, *pro* tempio. Pag. 551. n. 72. *lege* συγγνώμην. Pag. 552. motibus, *pro* moribus. Pag. 588. n. 15. Tantundem, *pro* Tantundum. Pag. 614. n. 141. pugnum, *pro* puguam. Pag. 669. not. 26. imprudenti, *pro* imprudentis. Pag. 671. n. *. five, *pro* si. Pag. 676. n. 45. FACESSAT, *pro* FACCESSAT. Pag. 691. vl. 14. *post* novi, colo *distingue.* Pag. 697. n. 38. *lege*, infatuati rentur, *deletō* Hypben. Pag. 724. vl. 11. *lege* defatiget. Pag. 726. vl. 20. τῷ Au! *adde* obsecro. Pag. 735. n. 5. libertate, *pro* liberalitate. Pag. 751. n. 52. *lege* Nepos. III. 1. 4. Pag. 774. n. 84. quemquam, *pro* quamquam. Pag. 785. n. *. quasi jam, *pro* quam jam. Pag. 796. n. 60. gloriatur, *pro* gloritur. Pag. 800. l. 89. *pro* 59. Pag. 915. n. 45. lautum, *pro* lautem. Pag. 925. n. 24. *scribe* Ἀριθμητική. Pag. 931. n. 1. orationem, *pro* rationem. Pag. 1092. vl. 19. *post* haec omnia colo *distingue.* Pag. 1114. n. 70. quancumque, *pro* quantumque. Pag. 1138. n. 85. εαυτῶ, *pro* εαυτέϊ. Pag. 1148. n. 48. questum, *pro* quaestum. Pag. 1155. n. *. esse, *pro* asse. Pag. 1167. n. 30. col. 1. Quae, *pro* Qune. Pag. 1168. n. 35. planius, *pro* planis. Pag. 1189. n. 48. alieni, *pro* allenii. Pag. 1191. n. 52. odiosas, *pro* odiosa. Pag. 1196. n. 73. oblatum, *pro* oblatam. Pag. 1202. vl. 17. ex, *pro* ea. Pag. 1215. n. 92. quamquam, *pro* quumquam. Pag. 1271. vl. 3. qui, *praepone* τῷ ita. Pag. 1341. n. 49. *scribe* Hendiadyne. Pag. 1378. n. 45. Philomenae, *pro* Philomenae.

